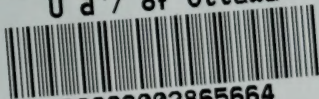
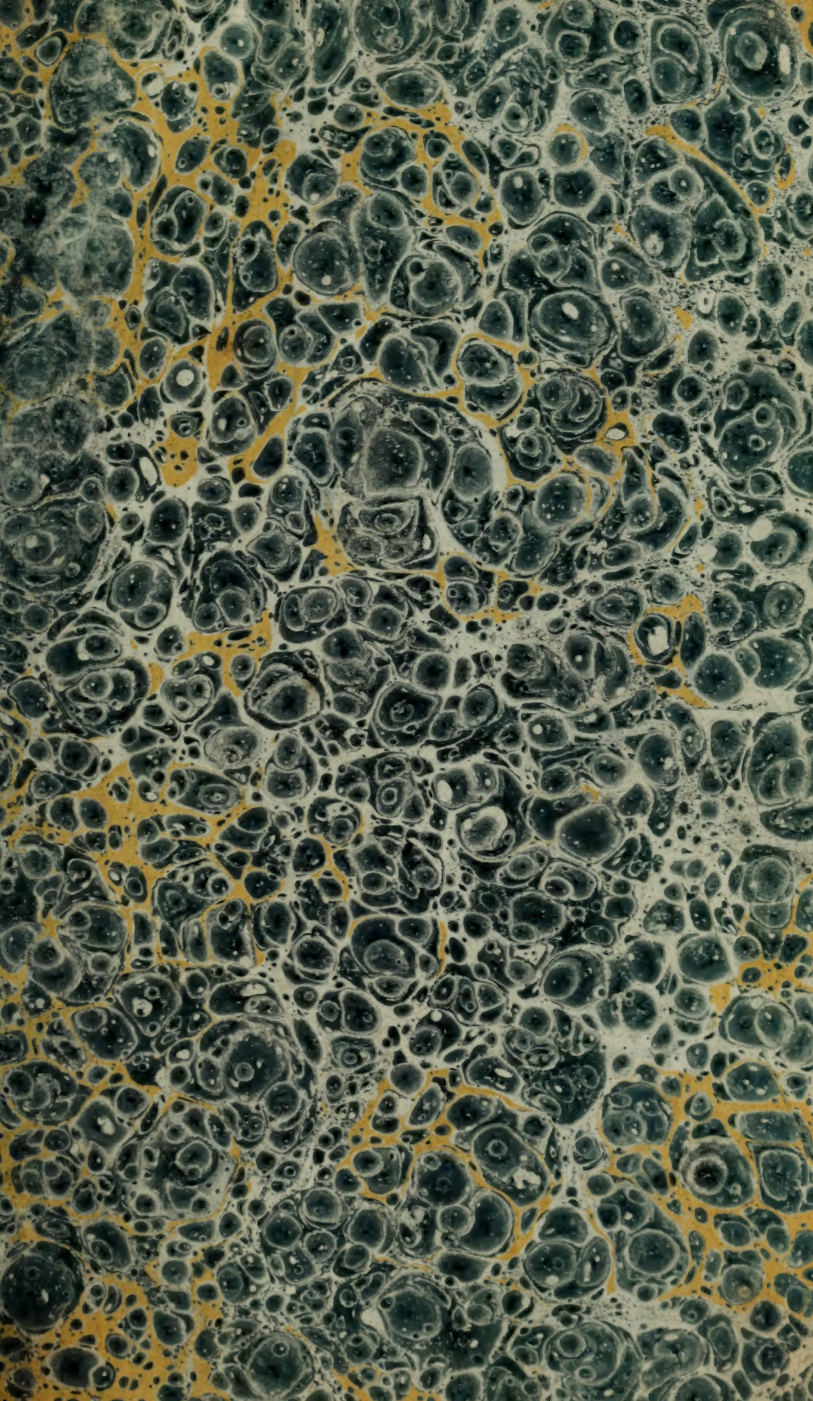

U d' / of Ottawa

39003002865664

A PARIS,
DE L'IMPRIMERIE DE CRAPELET.

RUE DE VAUGIRARD, N° 9.

1824.

Cet ouvrage se trouve aussi :

CHEZ FIRMIN DIDOT, PÈRE ET FILS,

IMPRIMEURS-LIBRAIRES, RUE JACOB, N° 24.

INDICES
CICERONIANI,

POST J. A. ERNESTIUM,

NOVA CURA COMPOSITI ET AUCTI

A JOS.-VICT. LE CLERC,

AUCTORE EDITIONIS CICERONIANÆ

CUM INTERPRETATIONE GALLICA,

1821—1824.

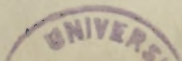

PARISIIS,
APUD LEFÈVRE, BIBLIOPOLAM,

VIA DICTA DE L'ÉPERON, N° 6.

M. DCCC. XXIV.

PA
6278

A₂L₄
1821

v. 30

EDITORIS PRÆFATIO.

QUINQUAGINTA anni fere sunt, ex quo vir doctus, etsi optime de aliis veteribus litteris, præcipue tamen de Ciceronis scriptis et quasi unice meritis, *J. Aug. ERNESTI*, Tennstadiensis, Indices in omnia magni oratoris monumenta jam olim inchoatos a se, anno primum CIO MDCC XXXIX in lucem datos, et nimis longe arcessito, qui mos aliquando eruditorum fuit, insignitos titulo, *Clavem nempe Ciceronianam*, quarta vice recognovit et edidit. Opus diffusum, varium, grave, perpolitum expletumque tanto intervallo, purgaverat ille quidem multis erroribus, et novis copiis paullatim auxerat; innumera vero, vel falsa et inter se pignantia, vel manca et incondita, quum nimia in edendo festinatione abreptus, tum grandiori fessus ætate, reliquerat: quæ, mirum! exinde omnes in republica litterata editiones incredibili fide repræsentarunt et propagarunt, nulla habita optimi viri, cujus nomen præferebant, aut ipsius Ciceronis reverentia. Nunc ego, quod onus in Anglia Italiave doctorum nemo, nemo etiam in Germania tanquam munus hereditarium sustinuit, in me solus recepi.

Id enim officii arbitratus sum, fateor, mihi potissimum incumbere, qui jam quartum annum, non ita breve humanæ vitæ spatium, et vix uni studio addici solitum, Ciceroni assiduam operam dem, et primus omnium post fragmenta illa nova, singulari felicitate apud Italos reperta, editionem exhibeam inauditis adhuc reliquiis ditatam, et, quantum nunc licet, absolutam.

Ergo, ut ordinem hujus voluminis sequar, et jam primo ostendam loco, quid ad INDICEM LEGUM præstiterim: addere opus fuit e fragmentis recens evulgatis, quum multa alia, tum legem *Aterniam Tarpeiam*, *Juliam Papiriam*, tres *Valerias* novas; imo ex olim editis scriptis, *Serviliam* ipsam Rulli, quam omnes, licet non semel ad notata de hac lege provocarent, tamen omiserant.

Nonnulla quoque, et in iis quædam alicujus momenti, INDICI GEOGRAPHICO adjecta sunt: quanquam satis accuratas, ut in hac simplicitate, interpretis illius explanationes fere ubique servavi. Sed quod is non fecerat, in nominibus minus notis aut obviis, locum unum alterumve Ciceronis afferre opportunum putavi; in notissimis atque usitatissimis, supersedi.

Multo plura, in INDICE HISTORICO, non tantum e novis

scriptis addenda, sed e priscis corrigenda erant : in quo quam sæpe, quam graviter, quam contra ipsius Ciceronis fidem Ernestius peccaverit, vix dicere auderem, nisi exstarent paginae, nuperrime etiam tota Europa typis renovatae, ubi, ne omnia persequar, confuderat *Africanum* minorem cum majore; *Alcmæonem* Amphiarai, cum philosopho; *L. Tullium*, legatum Ciceronis proconsulis in Cilicia, cum ejusdem fratre patrueli, quem is secum habuit, quum in Verrem inquireret, etc. Simili confusione laborabat in *P. et L. Murena*, et sæpius in *Pisonibus*, in *Pompeiis*, in *Varronibus*, in *Dionysiis* tyrannis. Interdum etiam unum hominem duobus nominibus indicarat, altero vero, falso altero, ut *C. Avianum*, qui alibi erat *Gavianus*, etc. Permixa hæc, quoad fieri potuit, explicata sunt.

Sed nihil in retractando opere ac refingendo, ut Græca, et nonnulla alia sileam, pertinaciorem industriam flagitavit, quam INDEX ille LATINITATIS, quem Ernestius primum ex vet. edd. multo ante concinnavit, quam proprio Marte novam dedisset, et post negligentius relegisse videtur, et interpolasse : unde plurima passim verba erant, quæ ipse deinceps ex edd. suis exsulare jussit; plurimæ autem interpretationes, quas damnavit. Longum esset has recensere; verba vero quis nunc habere ut genuina nos sinat, ea, sensu eodem, quo *propterea*; *collimare*, et alia monstra, quæ omnes ubique editores *Clavis* Ernestianæ sic oscitanter admittunt, ut nulla animadversione, aut censoria nota legentes erroris admoneant? Multa igitur hic, novis grammaticorum decretis, ex albo Latinitatis exclusa; sed multa quoque, atque etiam plura, nunc primum, post tot litteras e codd. palimpsestorum tenebris erutas, in ordinem recipienda fuisse, doctis viris non sine quadam gratulatione denuntio. Incredibile enim est, quanta ex illo tam diu inexplorato fundo locutionum messis efflorescat, quibus dehinc locupletandi sint linguæ thesauri, et quot vocabula prodeant, vel his scriptis nondum ante nos addita, ut *arvus*, aut *arbustus* ager; *conventitium*, *curiatim*, *decessor*, *dissepire*, *gurgulio*, *intermenstruum* tempus, *incommutabilis*, *rebellio*, etc., vel prorsus nova, et Latio nostro nunquam audita, ut *dodrantariæ* tabulæ, *famata* causa, etc.; quæ qui in Indicibus Ciceronianis hodie negligeret, nemo eum recte judicantium excusatum haberet.

Quid plura dicam? piget enim referre, quo fastidio ordinem *alphabeticum*, quem vocant, plerumque perturbatum, ad severiorem normam commodioremque usum redegerim. Sed, nugarum istarum etiam non habita ratione, nulla prope in diversissimis totius voluminis partibus abiit pagina, quin secum aliquid auferret a me vel diligentius emendati, vel fusius explicati, vel omnino novi.

Si quis vero hæc majora putet, quam meæ unius vires ferant,

is ne nescius sit volo, nequaquam me hanc salebris horridam viam ingressum esse omnibus auxiliis destitutum. Multi enim in Germania post Ernestium, dum hoc, vel illud Ciceronis opus edunt, curam non contemnendam studiumque posuerunt in erroribus popularis sui redarguendis et corrigendis. Quantum igitur in emendationes præsertim contulerint *J. C. F. Wetzel*, *Fr. Schütz*, alii; in accessiones autem *Ang. Mai* et *B. G. Niebuhr*, immemoris esset prætermittere; imprudentis et parum callidi, non virorum talium testimonio fulcire hanc meam, quantula est, auctoritatem.

Magnus quidem in his perficiendis impensus labor, et diuturnæ vigiliæ; quoniam vero semper aliquid mancum excidit nostræ infirmitati, multo magis in tanta mole verborum et rerum, precor doctos viros, per Ciceronem ipsum nostrum, ut bona cum venia hic errata corrigant, omissa suppleant. Nonnihil feci; neque tamen nihil post futuris faciendum relinquo.

Unum quod restat, ut moneam, quidquid in his Indicibus aut additum a me, aut, quod certe volui, in melius mutatum, asterisco notatum est.

Scr. Parisiis, kal. sept. cix idccc xxiv.

J. V. L.

EXPLICATIO SIGNORUM.

IN indicibus digerendis commoditas postulavit, ut per omnia Ciceronis opera quibusdam uteremur notis, quæ ordine hæc sunt : ubi duo sunt numeri, primo signatur liber, secundo caput Gruterianæ distinctionis. — Asteriscus * indicat opera nunc primum novis aucta fragmentis, vel omnino nova.

RHETORICA.

Her. i, i.	ad Herennium liber primus, caput primum.
Her. ii, i.	ad Herennium liber secundus, caput primum.
Her. iii, i.	ad Herennium liber tertius, caput primum.
Her. iv, i.	ad Herennium liber quartus, caput primum.
Inv. i, i.	de Inventione liber primus, caput primum.
Inv. ii, i.	de Inventione liber secundus, caput primum.
Or. i, i.	de Oratore liber primus, caput primum.
Or. ii, i.	de Oratore liber secundus, caput primum.
Or. iii, i.	de Oratore liber tertius, caput primum.
Brut.	Brutus, sive dialogus de Claris Oratoribus.

Or. cum uno numero.	Orator, ad M. Brutum.
Top.	Topica, ad C. Trebatium.
Partit.	de Partitione Oratoria dialogus.
Opt. gen. or.	Fragm. de Optimo genere oratorum.
Quint.	Oratio pro P. Quintio.
Rosc. Amer.	— pro S. Roscio Amerino.
Rosc. Com.	— pro Q. Roscio Comædo.
Div. cum uno numero.	Divinatio in Q. Cæcilius : s. Cæcil.

Act. i in Verr. 1.	Actio prima in Verrem, caput primum.
Verr. i, i.	Actionis secundæ in Verrem lib. primus, cap. primum.
Verr. ii, i.	— — — — — lib. secund., cap. primum.
Verr. iii, i.	— — — — — lib. tertius, cap. primum.
Verr. iv, i.	— — — — — lib. quartus, cap. primum.
Verr. v, i.	— — — — — lib. quintus, cap. primum.

Cæcin.	Oratio pro A. Cæcina.
* Font.	— — pro M. Fonteio,
Manil.	— — pro lege Manilia.
Cluent.	— — pro A. Cluentio.
Agr. i, i.	Agraria prima in Rullum, cap. primum.
Agr. ii, i.	Agraria secunda in Rullum, cap. primum.
Agr. iii, i.	Agraria tertia in Rullum, cap. primum.
* C. Rab., s. Rab. perd.	Oratio pro C. Rabirio, perduellionis reo.
Cat. i, i.	Oratio prima in Catilinam, cap. primum.
Cat. ii, i.	— — secunda in Catilinam, cap. primum.
Cat. iii, i.	— — tertia in Catilinam, cap. primum.
Cat. iv, i.	— — quarta in Catilinam, cap. primum.
Muren.	Oratio pro L. Murena.
* Flacc.	— — pro L. Flacco.
Sull.	— — pro P. Sulla.
Arch.	— — pro P. Licinio Archia.
Sen. p. Red.	— — in Senatu, post reditum.
Quir. p. Red.	— — ad Quirites, post reditum.
Dom.	— — pro Domo.
Ar. Resp.	— — de Aruspicum responsis.
Planc.	— — pro Cn. Plancio.

ORATIONES.

Sext.	Oratio pro P. Sextio.
Vat.	— — in Vatinius.
Coel.	— — pro M. Cœlio.
Prov. Cons.	— — de Provinciis consularibus.
Balb.	— — pro L. Cornelio Balbo.
Pis.	— — in L. Calp. Pisonem.
Rab. Post.	— — pro C. Rabirio Postumo.
Mil.	— — pro T. Annio Milone.
Marcell.	— — pro M. Marcello.
Ligar.	— — pro Q. Ligario.
Dejot.	— — pro rege Dejotaro.
Phil. i, 1.	in M. Antonium Philippica prima, cap. primum.
Phil. ii, 1.	— — — Philippica secunda, cap. primum.
Phil. iii, 1.	— — — Philippica tertia, cap. primum.
Phil. iv, 1.	— — — Philippica quarta, cap. primum.
Phil. v, 1.	— — — Philippica quinta, cap. primum.
Phil. vi, 1.	— — — Philippica sexta, cap. primum.
Phil. vii, 1.	— — — Philippica septima, cap. primum.
Phil. viii, 1.	— — — Philippica octava, cap. primum.
Phil. ix, 1.	— — — Philippica nona, cap. primum.
Phil. x, 1.	— — — Philippica decima, cap. primum.
Phil. xi, 1.	— — — Philippica undecima, cap. primum.
Phil. xii, 1.	— — — Philippica duodecima, cap. primum.
Phil. xiii, 1.	— — — Philippica tertiadecima, cap. prim.
Phil. xiv, 1.	— — — Philippica quartadecima, cap. prim.

ad Div. i, 1.	Liber primus epistolarum, quæ vulgo <i>ad Familiares</i> dicuntur; epistola prima.
ad Div. ii, 1.	Liber secundus, epistola prima; et sic. ad XVI.
Att. i, 1.	Liber primus epistolarum ad Atticum, epistola prima.
Att. ii, 1.	Liber secundus, epistola prima; et sic. ad XVI.
Q. fr. i, 1.	Liber primus epistolarum ad Quintum fratrem, epistola prima.

Q. fr. ii, 1.	Liber secundus, epistola prima.
Q. fr. iii, 1.	Liber tertius, epistola prima.
Brut. ep. 1.	Liber epistolarum ad Brutum, epistola prima.
Acad. i, 1.	Academicorum liber primus, caput primum.
Acad. ii, 1.	Academicorum liber secundus, caput primum.
Fin. i, 1.	Liber primus de Finibus, caput primum.
Fin. ii, 1.	Liber secundus de Finibus, cap. primum.
Fin. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
Fin. iv, 1.	Liber quartus, cap. primum.
Fin. v, 1.	Liber quintus, cap. primum.
Tusc. i, 1.	Liber primus Tusculanarum quæstionum, cap. prim.
Tusc. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
Tusc. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
Tusc. iv, 1.	Liber quartus, cap. primum.
Tusc. v, 1.	Liber quintus, cap. primum.
Nat. D. i, 1.	Liber primus de Natura deorum, caput primum.
Nat. D. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
Nat. D. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
Div. i, 1.	Liber primus de Divinatione, caput primum.
Div. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
Fat. 1.	De Fato, caput primum.
* de Rep. i, 1.	Liber primus de Republica, caput primum.
* de Rep. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
* de Rep. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
* de Rep. iv, 1.	Liber quartus, cap. primum.
* de Rep. v, 1.	Liber quintus, cap. primum.

de Rep. vi, 1.	Liber sextus, cap. primum.
Leg. i, 1.	Liber primus de Legibus, caput primum.
Leg. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
Leg. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
Off. i, 1.	Liber primus de Officiis, caput primum.
Off. ii, 1.	Liber secundus, cap. primum.
Off. iii, 1.	Liber tertius, cap. primum.
Sen. 1.	de Senectute, caput primum.
Amic., <i>vel</i> Læl. 1.	de Amicitia, caput primum.
Parad. i, 1.	Paradoxon primum, caput primum.
Univ.	Timæus, seu de Universo.
Petit. C.	Q. Cic. de Petitione Consulatus.
* Or. pr. Tall.	Oratio pro M. Tullio.
Or. pr. Varen.	— — pro L. Varenio.
Or. pr. Opp.	— — pro P. Oppio.
Or. pr. Fundan.	— — pro M. Fundanio.
Or. pr. Cornel. i.	— — pro C. Cornelio, actio prima.
Or. pr. Cornel. ii.	— — pro C. Cornelio, actio secunda.
Tog. Caud.	— — in Toga candida.
Or. pr. Gall.	— — pro Q. Gallio.
* in Clod. et Cur.	— — in P. Clodium et Curionem.
* de reg. Alex.	— — de rege Alexandrino.
Or. pr. Vat.	— — pro P. Vatinio.
* Or. pr. Scaur.	— — pro M. Æmilio Scauro.
* de ære alien. Mil.	— — de ære alieno Milonis.
Epist. ad Titin.	Epistola ad M. Titinium.
Epist. ad C. Nep.	Epistolæ ad Cornelium Nepotem.
Epist. ad Paus.	— — — ad C. Pansam.
Epist. ad Hirt.	— — — ad A. Hirtium.
Epist. ad Brut.	— — — ad M. Brutum.
Hortens.	Hortensius, sive de Philosophia.
Academic. fragm.	Academicorum ad Varronem fragmenta.
Fragm. lib. incert.	Fragmenta ex libris incertis.
Arat.	Ex Arato Phænomena.

INDEX LEGUM,

QUARUM

IN CICERONIS LIBRIS

NOMINATIM MENTIO FIT.

Lex proprie nihil aliud est, nisi formula quædam verborum, a Græco λέξις. Nam quis credat, esse a ligando, aut, ut Cicero existimat, de Leg. i, 6, a legendo? Eaque significatio in multis loquendi formis permansit. Lex carminis est formula, modus edicti, Liv. i, 26. Nam carminis verbum, quod ipsum pro formula verborum dicitur, v. c. pro Muren. c. 12, h. l. est ipsum regis edictum; legis adjectum verbum significat formulam modumque verborum: ut in musicis lex carminis est modus. Si lex esset h. l. edictum, legis carmen dicendum erat, non lex carminis. Leges Manilianæ venalium vendendorum, de Orat. i, 58, quid sunt, nisi formulæ a JCto conceptæ, quibus uti in emendis vendendisque rebus liceret? Lex pactionis, vel fœderis, vel jurisjurandi porro, quæ dicitur, est formula verborum, quibus concepta pactio est, aut fœdus, aut jusjurandum. Lex censoria in Verinis, i, 51, 55, nihil aliud est, nisi formula locationis, ex qua manceps, s. redemptor ædis, extruere et tradere ædem debebat (vid. Leges censoriæ); unde et leges antiquarum ædium ap. Plin., H. N. xxxvi, 23, antiquæ locandarum ædium formulæ. Ipsa deinde lex Veris, l. c. c. 55 init., erat formula, quæ continebat modum conditionesque, quibus locari columnas volebat; unde lex pro conditione dicitur. Hoc quum non satis intelligeret Hotomannus, perperam scripsit ad orat. de Prov. Cons. c. 51: Lex apud JCtos sæpe pro pactione usurpatur. Lex mancipii, de

Or. i, 39, est formula venditionis. Quum ergo lex fertur a magistratu ad populum, quæ et rogatio dicitur, non fit, quod putant, qui interpretantur, porter une loi; sed formula proponitur populo, qua res aliqua juberi possit: quam quum approbat populus, lex jubetur; quum rejicitur, antiquatur lex. Hujusmodi formulam nostri vocare possunt proposition de loi. Nam populus rogatur, velitne, jubeatne, etc. aut, ut velit, jubeat. Leges omnes, quæ ad jus civile aut publicum pertinent, dici possunt propositions de lois: in quibus autem de singulis rebus aut hominibus constituitur, tanquam lex de Cicerone revocando, ad Att. iv, 1; lex Manilia, qua suasit populo Manilius, ut Pompeium bello Mithridatico præficeret; eæ potius videntur esse, propositions d'ordonnances-ou de décrets. Nam edictum, quo reges nostri v. c. imperatorem belli constituunt, non appellatur loi. Oratio ergo Ciceronis pro lege Manilia non est proprie defensio aut suasio de la loi Manilia, uti vulgo interpretantur, sed defensio de la proposition de Manilius, de Pompeio imperatore constituendo. Contra lex Domitia est une proposition de loi, quia est juris publici. Quum autem legem ferre centuriatam curiatamque dicunt Latini, nihil aliud dicunt, nisi, e formula solemniter interrogare populum, quem velit magistratum creare? velitne alicui rei militaris administrationem committere, necne? velit (in lege curiata) adoptionis facultatem dare, etc. in quibus nullo modo vocabulum nos-

trum *loi* locum habet. Jam quia, quæ his legibus rogabantur, quum a populo jussa essent, tenebant populum, propterea factum est, ut *lex* diceretur deinde, *quidquid tenet populum*. Et hoc est nostro sensu. Illud etiam attinet dicere, quum imperatores romani, aut reges de jure civili publicoque constituunt, non leges proprie dici, sed *edicta*, *constitutiones*, ut e libris Juris Civilis, Codice Theodosiano, etc. intelligi potest; quum autem alicui concedant aliquid muneris vel beneficii, eam *legem* appellari posse. V. c., pro vulgari, ex privilegio *Cæs. Majestatis*, aut *Regis*, dicetur Latine, ex lege *Cæsarea*, *Regia*, aut, *quam dixit Cæsar*, vel *Rex*. Nam quod, auctore Pomponio, aiunt *legem* esse patricii magistratus tantum, plebeiorum, i. e. tribunorum, *plebiscita*, id usus omnis antiquitatis refellit, quæ de utrisque promiscue *legem* dixit; præsertim posteaquam ea, quæ plebs jussisset (plebiscita), omnes Quirites tenere cœpere, eandemque adeo vim habuere cum legibus, quas magistratus patricius comitiis centuriatis pertulisset. Hæc præfari placuit, quod intelleximus usu, nostris hominibus hæc vulgo satis nota non esse, neque in lexicis vidimus satis distincte tradi. Sequitur deinceps ipsarum Legum commemoratio.

ACILIA, lata a Manio Acilio Glabrione tribuno plebis, ejus patre, qui in causa Verrina, A. U. dclxxxiii, quæsitior fuit, Act. i in Verrem, c. 17, et cos. A. U. dclxxxvi. Fuit de *pecuniis repetundis*, qua licuit, semel dicta causa, condemnare reum, aut absolvere, nisi ampliarent iudices, in Verr. i, 9. Ceterum in hoc loco hæsit Hotomannus, Obs. i, 14, qui negat, *Aciliam* hic locum habere; in cujus rationibus refellendis longus est Grævius ad l. c. Omnis Hotomanni disputatio hoc uno concidet, si probare poterimus doctis, falsum esse, quod vulgo omnes sumunt, *Aciliam* esse posteriorem *Servilia*: quæ opinio negotium nobis in loco illo facessat necesse est. Nam paraphrasis Græviana non tribuit sententiam facilem et naturalem. Dnas leges commemorat Cicero, *Aciliam* et *Serviliam*, cujus caput de compe-

rendinatione in *Corneliam* translatum erat, quod acerbiora judicia efficeret; quod sane non fecisset, si acerbior esset, semel dicta causa, pronuntiare. Acerbitas autem legum, uti constare poterat Grævio, non solum posita est in pœnis, sed etiam in forma judicii, qua acritus constringitur reus; quod ex multis legibus intelligi potest, in quibus sola forma judicii mutata est, et severior constituta. Jam, pergit Cicero, *utram putas molliorem?* quod ita intelligatur necesse est, *Aciliamne putas, an Serviliam molliorem?* Neque enim de alia dixerat. Ex quo illud quoque cogitur, ut pronomina, *illam*, *etiam*, *hac*, ad has duas leges referantur. *Illam* ergo quum ad *Aciliam* pertineat, *hac* ad *Serviliam* referatur necesse est, non ad *Corneliam*, nisi, quatenus hoc caput commune habuit cum *Servilia*. Jam Cicero statim post *utram* dicit: *opinor illam veterem*. Sed hanc veterem paullo post appellat *mitiorem*; quod qua formam judicii in *Aciliam* convenit. Item, sumto hoc, *illam veterem molliorem* esse, subjungit: *Atqui ego tibi illam Aciliam restituo*, ut non sit, quod conquerare. Manifestum est, *illam veterem*, et *illam Aciliam* eandem esse. Nam quod Grævius per *veterem* aliam superiorem *Servilia* et *Acilia* intelligi putat, non vero simile est. Dicit enim *illam veterem*: pronomen *illam* necessario ad aliquid, de quo jam dictum, pertinet. Sed de nulla alia dictum, nisi de *Acilia*, ad quam referri possit. Hæc explicatio ex regulis grammatices et naturali verborum consecutione ita certa mihi videtur, ut nemo dubitare possit. Itaque vel ex hoc mihi videtur confici, *Aciliam* esse *Servilia* priorem. *Aciliæ* legi nemo horum, quos consului de hac lege scriptores, annum certum tribuit. Unde igitur constat, *Servilia* posteriorem? Nec tempus, nec ratio repugnat, quo minus *Acilia* prior *Servilia* sit. Ipsa autem forma judicii, quæ acerbior est in *Servilia*, vero simile etiam facit. Lex *Servilia* lata est A. U. dcliii. v. in *Servilia Lex*. Filius Acilii ejus, qui hanc legem tulit, consul fuit A. U. dclxxxvi. Tum temporis ad minimum quadraginta et tres annos natus erat. Inter hunc

consulatum ergo et annum legis *Serviliae* interjecti sunt anni omnino xxxii. Quid impedit, quo minus Acilius pater ante hoc tempus trib. pl. esset? Nam tribunitiam hanc legem esse, non dubitant, quod sciam. Quod Cicero, Act. i in Verr., c. 17, ex ea lege, dicit, severissimis iudicibus usum populum, ipsamque legem *severissimam* appellat Asconius: fuit severa, quando severitatem *Calpurniae* et *Juniae* auxit. Sed quod hanc rationem addit Asconius, ut qua ne *comperendinari* quidem *liceret* reum: nonne potuit accidere Asconio, quod multis grammaticis accidisse docti sciunt, atque etiam Asconio (v. *Leges sacratae*), ut in rationibus reddendis aliquando aberraret a vero? et æquumne est, propter hanc explicationem Asconii, vim facere legibus grammaticis in explicando loco Ciceroniano? quem locum, nisi tenebras offunderet locus Asconii, omnes ita interpretarentur, ut, semel causa dicta, pronuntiari posse, mitius sit *comperendinatu*, atque ut adeo ipsa *Acilia* mitior sit, quam *Servilia*; quando in omnibus aliis legibus *comperendinatio* majus reo periculum creat. Cicero, ut hoc etiam addam, non dicit: *eruptum esse lege Acilia comperendinatum*, ac necessario, primum causa dicta, pronuntiatum esse, non licuisse ampliari; sed primum causa dicta, *licuisse* pronuntiare. Quod si post *Serviliam Acilia* lata esset, et severitatis causa *comperendinatus* ademptus reis, dicendum fuisset necessario, *oportebat* primum dicta causa pronuntiari. Ceterum *juventutis causa* illud monendum etiam est, quod in Lexico Fabri dicitur lex *Acilia* esse eadem, quæ *Aquillia*, de qua apud Cic. de Off. iii, 14, id falsum esse; neque *Acilii* idem, qui *Aquillii*.

ACILIA CALPURNIA. vid. *Calpurnia Acilia*.

ACILIA DIDIA, pro Sext. c. 64. Nunquam enim Didio Acilius consul fuit, sed Cæcilius. Itaque docti viri ibi legendum recte censent, *Cæciliam Didiam*. Nam leges *Ælia*, *Junia*, *Licinia*, *Cæcilia*, *Didia*, fuisse de comitiis habendis et legum ferendarum modo. Itaque sæpe apud Ciceronem junguntur. Vid. v. c. ad Att. ii, 9; et sic

hoc loco junguntur *Cæcilia*, *Didia*, *Licinia*, *Junia*.

* *ÆBUTIA*, lata est ab *Æbutio*, incertum quo, et quo tempore. Cavit, ne quis sibi met ipsi, aut collegis potestatem, aut curationem ferret. Ejus mentio in *Agraria* ii, 8. Pighius, ex A. Gellio, xvi, 10, latam putat a C. et T. *Æbutiis*, tribun. pl. A. U. dxx.

ÆLIA, ab auctore Q. *Ælio* consule, A. U. C. dlxxxvi, de comitiis, ad tribunorum seditiosas legum lationes coercendas comparata. Pighius autem tribunitiam putat, A. U. dxcvi latam; quod per locum orationis in *Pison*. credi non potest. Ea cautum est, ut, quoties comitia essent, 1) de cælo servare *liceret*; 2) obnuntiari *liceret*, obnuntiationique *cedere* necesse esset; 3) *intercedere magistratus pares et tribuni possent*: ut intelligitur ex or. pro Sext. c. 15, et de Prov. Cons. c. 19. Ejus mentio porro pro Sext. c. 53; Red. in Sen. c. 5; Ar. resp. 27; Vat. 9; Pis. 4; ad Att. ii, 9. Eam, in *Pison*. 4, centum annis ante *Pisonis* et *Gabinii* consulatum latam ait Cicero: quod etsi non ad litteram accipiendum, tamen non multo longius tempus *intercessisse* clarum est; idque convenit satis cum anno, quem nos posuimus. Nam locus ad Att. i, 16, ubi *Lurco* cum lege *Ælia* inisse magistratum dicitur, haud dubie corruptus est. Sed de primis duobus legis capitibus aliquid monendum. Primo, hæc lex tantum ad comitia legibus ferendis pertinet. Nam in comitiis magistratibus creandis non licet servare de cælo, nisi quis ante ostenderit, se servaturum, ut e *Philippica* secunda constat. Deinde *servare de cælo*, ut mea fert opinio, non ad omne auspiciorum genus pertinet, sed ad unum certum. Jove fulgente non possunt fieri comitia. Itaque *servare de cælo*, est cælum contemplari, si qua parte fulgur existat, aut tonitru. Quum consul in auspicio est, v. c. nocte, quæ est ante diem, qua procedit, non dicitur *de cælo servare*, sed *auspicari*; neque de ullo auspicii genere invenies, nisi de hoc uno, diei, *servare de cælo*. Jam, quia, qui servabat de cælo, ostendebat, se velle impedire comitia, et quia, si vellet, poterat, nuntiatio sive vero, sive ficto auspicio:

eo ipso comitia tollebantur, quod quis, de cælo se servare, aut servaturum, dicebat. Itaque nunquam servatum de cælo, quin comitia tollerentur. Cic. in Vat. c. 7, *Num quem post urbem conditam scis tribunum pl. egisse cum plebe, quum constaret servatum esse de cælo?* Phil. ii, 32, *Quisquamne divinare potest, quid vitii in auspiciis futurum sit, nisi quis de cælo servare constituit?* Nam qui hoc constituit, eo animo facit, ut impediatur comitia, unde facilis divinatio. Cf. p. Dom. 15. Hæc confirmantur egregio loco Dionis Cass. l. xxxviii, p. 66 extr. (ed. Reimar. p. 160 init.), de lege a Clodio lata, qua solutus est a lege Aelia. Porro *servare de cælo* est magistratum, et, si magistratus jubeat, augurum: unde male nonnulli primum caput legis Aeliae sic concipiunt, *ut augures de cælo servarent.* Itaque et tribunus pl. Sextius de cælo servasse traditur, Sext. 36. Augures porro *nuntiare* vitium auspicio- rum possunt magistratui, sed non *obnuntiare*, h. e. dicere *alio die*: hoc est magistratibus proprium. Phil. ii, 32.

AELIA SENTIA, Topic. c. 2, jubet *assiduo vindicem assiduum esse*, h. e. locupletem locupleti, ex interpretatione Aelii. *Lex Aelia Sentia* de manumissionibus satis nota est Jctis; sed ea est consulam A. U. nclv, adeoque post mortem Ciceronis, tempore Augusti, lata. Porro, consules Aelium et Sentium quemdam simul, ante Topica scripta, fuisse, aut prætores, aut tribb. pl. (nam et a duobus tribb. pl. leges nominari, lex Carbonis et Silvani docet), non reperimus. Itaque quum a melioribus codd. nomen hujus legis absit, eaque lex, quæ assiduo jubet assiduum vindicem esse, sit e xii Tabb. petita, hoc legis nomen non potest esse a Cicerone. Corruptioni locum dedit nomen Aelii, quod statim subjicitur. Nam quod Norisius, Cen. Pis. Diss. iii, 9, *Sentiam* esse putat a librario, *Aeliam* esse jus Aelianum; quod valde placebat Heineccio: id probari propterea non potest, quia lex commemorata est lex, quæ proprie dicitur e xii Tabulis. J. Cannegieterus, de Notis. p. 316, tentat, *Lex apud Aelium Sextum.* Non placet.

AGRARIÆ, *Flaminii, Sempronia, Thoria, Rulli, Flavii, Philippi, Plotia, Cæsaris Julia*, de quibus s. l. Legum agrariarum fragmenta, vel leges collectas habemus in Goesii scriptt. rei agrariæ, p. 329 sq.

ANNALES sunt, quibus constitutum est, quo anno cuique magistratus petere liceret: quo si quis creatur, v. c. consul, anno suo consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii, 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis, Philipp. v, 17. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl., A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco coss., qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit, Liv. xl, 44, et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius, l. c., primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit, xxv, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. ll. cc. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæstura 31, ædilitati 37, præturæ 40, consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, suo se quemque anno gessisse, prædicat; nec audiendi, qui aut annum 27, ut Zamoscius, de Senat. p. m. 25, aut annum 25 ponunt, ut Dodwell, Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo, c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca trib. pl. (vid. Cic. de Or. ii, 65), ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

AMBITU (*Leges de*), *Calpurnia, Cæcilia, Fabia, Julia, Licinia, Tullia*. v. suis locis.

ANTONIÆ. Ep. xii, 14, si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas Ant. in consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5; viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni

pl., *de majestate* (Cic. de Orat. ii, 25, 49) A. U. DCLII lata, occasione motum, qui Romæ exorti sunt, quum Cimbri superatis Alpihus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites romani relictis præsiidiis Romam fugissent; qua re imminuta populi rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. L. Saturnini trib. pl., A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo, c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam, Achaïam Macedoniamque deducendis*; simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone, l. c., intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii, 16; Cic. de Leg. ii, 6; Nieuport. Hist. Rom. vii, 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Fru-mentariæ*.

AQUILLIA (forte C. Aquillii Galli trib. pl.) *de damno injuria dato*. Ea est, quam Cic. in Bruto, c. 34 extr., appellat *de justitia*: pro quo quidam, non probante Grutero, legunt *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant lætæ, derogavit, ut ait Ulpianus, l. xviii, ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustrare Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante-Justin. p. m. 179. — * Confer nunc fragm. nov. orat. pro Tullio, c. 2.

AQUILLIA, C. Aquillii Galli, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, quum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero, de N. D. iii, 30. Cf. de Off. iii, 14. De hac lege est comm. J. Suarezii Mendozæ in Thes. Meer-manni T. II; qui putat auctorem esse M. Aquillum cons. A. U. DCLXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

* ATERNIA TARPEIA, de Rep. ii, 35, *de mltæ sacramento*, a Sp. Tarpeio et A. Aternio cons. lata, quarto circiter et quinquagesimo anno post primos cons. De hac Dionys. Halic. x, 50; A. Gell. xi, 1; Festus, v. *peculatus*.

ATINIA, in Verr. i, 42, *de rebus furto surreptis non usu capiendis*: cujus hæc verba fuerant, quod *surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. xvii, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad xii Tabb., et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in xii Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit tribunus quidam Atinius. Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c.; Balduinus, Jurispr. Mucian. p. 281, 282; Menardus, l. c. Cicero quidem discrete, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi, 2. vid. *Galbinia*.

AURELIA est judiciaria L. Aurelii Cottæ. Quum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste, in Verr. Act. i, c. 13, nunquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque quum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, quum diu plebs de judiciis esset conquesta, et verendum esset, ne seditiosus trib. aliquis inde seditionis movenda occasionem arriperet; legem judicariam tulit Coita, prætor. Pompeio et Crasso II cons., in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicaverunt *senatores*.

equites, et e plebe *tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii 32, duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta classis census Tulliani. v. interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio, c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i, 8; Agrar. i, 2; Corn. fr. p. 30, etc.

AURELIA lex commemoratur ad Q. fr. i, 3 extr., quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

AURELIÆ, fratris C. Aurelii Cottæ. vid. C. Cottæ leges.

CÆCILIA. L. Cæcilius trib. pleb., consule Cicerone A. U. DCXC, tulit *de ambitu* legem, qua ejus poena immineretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam quum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam poenæ acerbiter, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla, c. 22, 23.

CÆCILIA DIDIA, lata a Q. Cæcilio Metello et T. Didio Vivio, coss. A. U. DCXV; utilissima civitati rom., unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii, 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum*, Phil. v, 3; alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam ferre*, pro Domo, c. 20. Manutio autem, de Legg., placet duas fuisse leges, quod non absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. ACILIA DIDIA.

CÆSARIS LEGES. vid. *Julia*.

CÆPIONIS judiciaria lex, de Invent. i, 49, est *Servilia judiciaria*; quam vid.

CALPURNIA, L. Calpurnii Pisonis, trib. pl. VET. iv, 25; Off. ii, 21. Ea

primum latum est, A. U. DCIV, *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincia cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet., quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Brut. 27.

CALPURNIA alia fuit C. Calpurnii Pisonis, *de ambitu*. Lata est A. U. DCLXXXVI, eo et M'. Acilio Glabrione coss., auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius tr. plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo poenas ei constituebat. v. pro C. Cornelio, p. 28, etc. Ejus mentio pro Mur. c. 23, 32. Dicitur etiam ACILIA Calpurnia, sed apud Ciceronem simpliciter Calpurnia. Senatusconsultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i, p. 24, ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius, B. Cât. 18. In primis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi, p. 18.

CAMPANA, ad Att. ii, 18, est *Julii Cæsaris*, quam in consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. *Julia agraria*.

CARBONIS *tribunitia*: ut populo eundem tribunalum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius, Læl. 21. Est C. Carbonis trib. pl., de quo v. Ind. Hist.

* CARBONIS (ejusdem) et SILVANI lex tribunitia, A. U. DCLXIV lata *de civitate*, ut, qui foederatis civitatibus adscripti essent, et tum, quum lex ferebatur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives rom. optimo jure essent; pro Archia, c. 3. Dicitur etiam *Plautia*, vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit; vel *Plautia Papiria*, ob C. Papirium Carbonem, auctorem alterum. Habet novus scholiast., ab Ang. Maio editus, *Silanus et Carbo* coss. Cave credas.

CARBONIS *tabellaria*. vid. *Tabellarie leges*.

CASSIA *de senatu*, quæ populi judicia firmasse dicitur, laudatur in Cornelianæ i fragm., p. 30. Est ejusdem L. Cassii Longini trib. plebis, a quo tabellaria profecta est, C. Mario et C. Flacco coss. lata, ut Asconius ad l. c. tradit, propter similitudines cum

Q. Cæcilio, cui populus imperium, ob res male cum Cimbris gestas, abrogaverat. Nam ea lege sancitum est, ut, quem populus damnasset, cuive imperium abrogasset, is in senatu nou esset.

CASSIA *tabellaria*. v. *Tabellariæ leges*.

CASSIA TERENTIA *frumentaria*. v. *Frumentariæ*.

Q. CATULI *de vi*. vid. *Lutatia*.

CENSORIÆ, in Verr. i, 55, sunt 1) formulæ, quibus censores veteres templa, aut alia opera publica, ædificanda locabant, ut ex iis a redemptoribus exstruerentur et traderentur. Ex eo loco intelligi potest, istas formulas semper retentas fuisse, sed ita, ut e re ipsa quædam censoribus corrigere liceret, h. e. addere. 2) De Provinc. Cons. c. 5, *lex censoria* est formula, qua publicanis a censoribus vectigalia locata sunt, quæ et vectigalia ipsa, quæ locabantur, et conditiones, quibus locabantur, continebat, ut et populo, et redemptoribus prospiceretur. Conf. ad Q. fr. i, 12; Verr. ii, 7. Pro lege censoria est locatio censoria, Verr. iii, 6. Hoc sensu etiam in libris Juris Civ. occurrit, et fragmenta legis ejusdem censoriæ sunt in Pandecte. Vid. Bald. de Jurispr. Mucian., p. m. 114 seq. CENSORIÆ leges sunt 3) constitutiones et edicta censorum, de ærario et vectigalibus pop. rom., de ædificiis publicis, de populi in tribus et centuriis descriptione, et similibus rebus. In his erat etiam constitutio, qua cautum erat, ne carnifex in urbem ingrederetur, cujus mentio pro Rabirio Perd. c. 5; ad quem locum vid. Turnebus. Hinc causæ etiam ad censores agi dicuntur, ex his scil. legibus, Varr. R. R. i, 7 extr. Ipsa etiam lex Clodia, de notis censoriis, docet causas quasdam apud eos actas esse.

CENTURIATA LEX, Agr. ii, 11, dicitur, quidquid in comitiis centuriatis ad populum fertur, etiam de magistratibus creandis, ut l. c.

CICERONIS. vid. *Tullia*.

CINCIA, a M. Cincio Alimento, tr. pl., A. U. DXLIX, Cornelio et Serniponio coss., lata, suasa autem a Q. Maximo, Cic. de Senect. 4. Fuit de donis et muneribus, ne quis ea ob causam orandam caperet, quæ sunt

Taciti verba, Annal. xi, 5; unde a Plauto *Muneralis* dicitur. Ejus mentio ap. Cic. de Orat. ii, 7; ad Att. i, 20. Notus est doctus Fr. Brummeri Lips. de hac lege Commentariolus. Conf. Schultingii Jurispr. Ante-Just., p. 561 seq.

CIVITATE (*Leges de*), *Licina*, *Papia*, *Gellii*, *Carbonis* et *Silvani*, *Cælia*, etc. v. suis locis.

CLODIÆ sunt P. Clodii, trib. pleb., coss. Gabinio et Pisone, latæ, de quibus est locus classicus, pro Sext. 25, 26. In his plurimum turbatum dedit ea, qua tulit, ut Ciceroni aqua et igni interdictum esset, et ne intra quingenta millia passuum ab Italia tecto reciperetur; ac ne quis de eo revocando mentionem neque in senatu, neque ad populum faceret. De qua lege multa in or. pro Domo, de Ar. Resp., pro Sext., ad Quir. et in Senat. post redit., in Pisonem, etc. Aliam improbissimam tulit de Cypro rege Ptolemæo, ut bona ejus publicarentur, et Cyprus in provinciæ formam redigeretur, eaque res Catoni mandaretur: de qua Cic. pro Sextio. c. 26. Ejus legis hæc causa fuit, ut primum regem ulcisceretur, qui sibi a piratis capto olim pecuniam, qua se redimeret, negarat; deinde Catonem a republica removeret, ne ab eo impedirentur conata sua. v. Dio, xxxviii, p. 79. Ei similis, qua sacerdoti Pessinuntio sacerdotium ademitt, ibid. Nec melior ea, qua Gabinio et Pisoni provincias Syriam et Macedoniam dedit: quod illi pacti erant, ne ipsum in Cicerone relegando impedirent. De frumentaria, v. *Frumentariæ*. Tulit etiam, ne quis eo die de caelo servaret, quo cum populo agi posset; nec intercederet quisquam tribunorum: quo Cicerolegem Æliam Fufiam sublatam dicit, pro Sext. l. c., quod tamen Tonnstallus, Ep. ad Middleton., p. 68, existimat tantum pertinuisse eo, ut ipse ea lege solutus esset, ut factum in Lurcone, ad Att. i, 16. Aliâ fuit de collegiis novis instituendis (quæ deinde Cæsar sustulit, Sueton. c. 42). Denique tulit, ne censores in senatu legendo præterirent, nisi qui apud eos accusatus, et censoris utriusque sententia condemnatus esset: quam legem sustulit Scipio, Pompeii socer, ut patet a

Dione Cass. xl, p. 147. Vid. in Pison. c. 4, et ibi Ascon., orat. pro Domo, de Ar. Resp., pro Sextio, passim.

COTIA est *L. Aurelii Cottæ* judiciaria, ad Att. iv, 16. v. AURELIA. Neque vero erat, quare Malaspinaeus dubitaret, a Cotta posse Coctiam fieri. Nam eodem modo a regulo Cotio Alpium pars dicitur *Alpes Cottianæ*, et *Coctianæ*, ap. Tac. Hist. iv, 68. Add. Varias Lect. in Sueton. Ner. 18; Liv. xxix, 38; Cic. Off. ii, 17. Sed inusitatum hoc, quod a cognomine legis nomen ducitur; quamquam etiam Asconius legem *Serviliam* de repetundis vocat *Glauciam*, ad Act. i in Verr. Et est Lex *Metella* ap. Plin. xxxv, 17, ubi tamen corrigunt *Metilia*. v. Harduin. ad l. c.

COELIA *tabellaria*. vid. *Tabellarie leges*.

CORNELIÆ Leges. de his v. Pighius ad a. dcxxii. Apud Ciceronem hæc occurrunt:

CORNELIA, *L. Cornelii Sullæ de sententia ferenda*. Ea cautum erat, ut, antequam iretur, causa cognita, in consilium; quesitor interrogaret reum, palam, an per tabulas vellet sententias ferri. Ex Cluentianæ c. 20 intelligitur, eam legem valuisse adhuc tempore celebris illius iudicii Juniani: paullo post autem, quum Cicero Cluentium defenderet, obsoletam fuisse, neque amplius observatam.

CORNELIA *judiciaria*, ejusdem; qua judicia equitibus ademta, et senatui restituta sunt. Ascon. in Divinat.

CORNELIA, pro Cluent. c. 56, ejusdem Sullæ est de *veneficiis*, quæ ante *Sempronia* fuit. Ea cautum est primo de sicariis, deinde de veneficiis, de coitionibus, de falso, etc., ut quæstiones capitales haberentur; et poena his constituta est et deportatio, et bonorum proscriptio. Vid. Sigon. de Judiciis, ii, 31, p. m. 664.

CORNELIA *de proscriptis*, ejusdem; qua inter alia cautum est, ne quis proscriptum juvaret (vid. in Verr. i, 47), ut proscriptorum bona venirent ad kalend. junias, et in tabb. publicas ad ærarium pecunia redacta referretur, pro Rosc. Amer. c. 43, 44; Agr. iii, 3. In eadem, ut opinor, lege fuit, ut iis, qui suas partes in bello secuti essent, honores ante

tempus legitimum capere liceret, Acad. ii, 1. Sed aliis placet, peculiarem legem *de magistratibus* fuisse: quod ipsum non absurdum.

CORNELIA *testamentaria*, contra testamentorum subjectores et corruptores, in Verr. i, 42. Sed eadem item alia genera falsi complexa est, unde et de falso laudatur. v. Jul. Paulli recept. sententiarum l. v, tit. 25, et ibi viros doctos ap. Schulting., p. 513 sq.

CORNELIA *nummaria*, qua cautum est, ne quis privatus nummos adulterinos faciat, infuso deteriori ære in nobilius, aut alio modo, in Verr. i, 42. Continebatur hoc falsi genus lege *de falso*; sed quod nil pestilentius est reip. quam adulterari nummos, lege peculiari de hoc crimine sancendum putavit Sulla. v. Gravinæ O. J., p. 451. Huc pertinet etiam *edictum Marii Gratidiani*, trib. pl., de quo videndus Plinius, H. N. xxxiii, 9 extr.

CORNELIA *de repetundis* secuta est *Serviliam*; ex qua quum alia, tum hoc in suam transtulit Sulla, ut, si ex bonis rei condemnati non tantum redigeretur, quantum ei lis æstimata esset, persequi ab iis liceret, ad quos ea pecunia, quam cepisset is, qui damnatus esset, pervenisset. Ex quo legis capite accusatus est, damnato Gabinio, L. Rabirius Postumus. vid. or. pro Rab. Post. c. 4.

CORNELIA *de provinciis ordinandis*. Hujus legis capita apud Ciceronem hæc reperio: Sumtus definiebat, quos liceret civitatibus provincialibus facere in legatis publice Romam mittendis, ut eos in senatu laudarent, qui provinciæ præfuissent, ep. ad Div. iii, 8, 10. Sanciebat, ut, qui provincias ex S. C. lege *Sempronia* haberent, imperium retinerent, quoad in urbem introissent. Quod sine dubio non hanc vim habebat, ut ex lege hac imperium haberent, et rem militarem attingere possent prætores, quod e curiata lege habebant; sed ut, si per curiatam legem imperium haberent, id non tam diu haberent, quoad e provincia decessissent, sed, quoad in urbem introissent. Ceterum, quomodo in hac lege calumniatus sit Appius, vid. ep. ad Div. i, 9. Conf. Sigon. de

A. J. P., iii, 11, circa fin. Ut tricesimo die, postquam in provinciam venisset successor, de provincia prætor dederet, *ibid.* iii, 6.

CORNELIA *de civitate*. Ea lege Volaterranis jus civitatis rom. ademptum est, ita tamen, ut nexa atque hereditates non tollerentur, h. e. ut et hereditates capere possent, et per nexum, s. per æs et libram abalienare, quæ vellent. Hanc legem negat Cicero valere posse, quia sit contra jus romanum, quo civitas nemini invito adimi possit. v. pr. Cæcin., c. 33 sq.

CORNELIA *de sacerdotiis*, ap. Ascon. in Div. v. *lex Domitia*.

CORNELIA *majestatis*, in eos, qui majestatem pop. rom. minuisent. Ea dicitur in Pisonem, c. 21, vetare hæc: educere e provincia exercitum, et bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi et senatus accedere; et pro Cluentio, c. 21, legiones sollicitare: in Verrem, i, 5, vivos dimittere hostes populi rom., accepta pecunia; ep. ad Div. iii, 11, ne in quemvis impune declamare liceret. Quicumque amplitudinem dignitatemque populi rom. læsisse convinci poterat, is majestatis convictus putabatur, ut docet auctor libr. ad Herenn. ii, 12.

CORNELIA *tribunitia*, Verr. i, 60: multa petita est a Q. Opimio, — quod, quum tribunus plebis esset, intercessit contra *legem Corneliam*. Hujus legis sæpe sit apud veteres mentio. Caput ejus, ad quod hic locus pertinet, fuit de intercessione tribunitia. Ex h. l. videatur colligi posse, tribunis ademptam fuisse potestatem intercedendi, quam tamen unam relictam diserte tradit Cicero, de Leg. iii, 9; Cæsar B. Civ. i, 5. Eam difficultatem sic tollere tentat Manutius, ut Opimium putet opposuisse se legi Cornelie, ut ea abrogata lex C. Aurelii Cottæ de restituenda tribunitia potestate perferretur. Sed quis unquam legit ita dici, *intercedere contra legem aliquam*? Latinitas quidem hæc verba non aliter accipi patitur, quam, *intercedere, vetante lege; aliter, quam lex jussit, intercedere*. Res autem sic se habet: Lex Cornelia ademerat tribunis intercessionem, non tamen om-

nino, sed ut in causis quibusdam relinqueretur, aut iis finibus circumscriptus esset ejus usus, ut raro intercedere liceret. Locus Cæsaris videtur indicare, licuisse intercedere, si quis sua sponte intercederet: reprehendit enim senatum, qui talem Antonii intercessionem sustulerit; non quum appellatus esset. Nam si omnis dignitas adempta est, etiam hæc ablata fuerit necesse est, ne appellari possent tribuni: in quo maxima dignitas. Pighius, ad a. 672, tradit, eantem lege Cornelia fuisse, ne appellantis opem ferrent, nisi jurassent, se aliter æquo jure uti non posse: Id nunc hauserit, nescio: quod tamen est absurdum. Illud certum est, culpam ab Opimio commissam eo, quod alieno loco intercesserat.

Cn. CORNELII et L. GELLII. vid. L. Gellii et Cn. Cornelii.

CORNELIÆ, C. Cornelii, qui trib. plebis A. U. DCLXXXVI fuit, memorantur ab Asconio Pediano in Argum. orationis pro Cornel., et in ipsis fragmentis. In iis legibus ferendis quum multum turbarum ortum esset, intercessio collegæ neglecta, fasces consulis fracti, etc., majestatis reus factus est, prætor Cicerone defendente. v. inpr. Dio Cass. xxxvi, p. 18, 19. In duabus, quæ perlatæ sunt, fuit hæc: *ut prætores ex edictis suis perpetuis judicarent*, h. e. edicto annuo, nisi quis malit legere *perpetuo*, i. e. sine varietate, quod valde probabile facit J. A. Bachius, in Hist. Jur., p. 208. Sed prætoribus videtur licuisse etiam ex tempore quædam edicere, ejusmodi edictum commemoratur, sed provinciale, Verr. iii, 14. Saltem id sibi videntur quidam arrogasse: cui generi perpetua opponuntur. Ejus legis quæ vis fuerit, v. ap. Perizon. de Lege Vocon., p. 193.

CORNELIA *de libertinorum suffragiis*, in fragm. or. in Cornelium, est quæ et Manilia dicitur, de qua v. infra. Eam accusator Cornelii dixerat a Cornelio trib. pl. cum Manilio datam esse.

C. COTTÆ, fratris L. Aur. Cottæ, leges memorantur in fragmentis Cornelianæ i, p. 22, de iisque ipse abrogandis ad senatum retulisse dicitur.

Eæ quorsum pertinuerint, non constat. v. Ascon. ad l. c., qui commemorat hanc, qua tulit, ut iis, qui tribuni plebis fuissent, alios quoque magistratus capere liceret, quod L. Sullæ lege nefas erat. Eam autem legem non contineri putati iis, de quibus abrogandis ad senatum retulerit.

C. COTTÆ ejusdem *de judiciis privatis* memoratur l. c., eamque abrogavit frater M. Cotta, anno postquam lata est.

CRASSI *de civitate*. vid. *Licinia*.

* CURIATA dicitur, quidquid in comitiis curiatis ad populum fertur. Sic reges rom. de suo imperio *curiatam legem* tulerunt, v. c. Numa, de Rep. ii, 13; Tull. Hostilius, ii, 17; Anc. Marcius, ii, 18; L. Tarquinius Priscus, ii, 20; Serv. Tullius, ii, 21. Sed tempore Ciceronis, inductis tributis, quum obsolevisset curiata (vid. *Gron. Observat.* iv, 1; Agr. ii, 11), per xxx lictores in duabus causis habebantur, primo *de re militari*, deinde *de adoptione*. Nam, ut Cicero ait in Agr. ii, 12, rem militarem continebant, neque cuiquam licebat eam attingere sine lege curiata. Cf. *Cornelia de prov. ord.* Hinc *lege curiata ornari*, ibidem, c. 10, est, comitiis curiatis accipere imperium, et potestatem rei militaris administrandæ. De *adoptione* autem exemplum exstat P. Clodii, qui comitiis curiatis a plebeio adoptatus est.

DIDIA et CAECILIA. vid. *Cæcilia Didia*.

DOLO MALO (*Lex de*). vid. *Aquilia*.

DOMITIA *de sacerdotiis*, ad Brut. ep. 5. Eam tulit A. U. DCLXIX, consulibus C. Mario et C. Fimbria, *Cn. Domitius Ahenobarbus*, trib. pl. Ex ea lege sacerdotes, h. e. pontifices, angures, quindecimviri sacr. fac., qui ante a collegio quique suo cooptabantur, comitiis populi rom. electi sunt, ut ita sacerdotia hæc ab illo tempore beneficia pop. R. facta sint. Nam qui jam ante, ut pontifex M., curio M. et alii, a populo creati fuerant (Liv. xxv, 5; xxvii, 8), ad eos lex hæc non pertinebat. v. Gruch. de Com. ii, 2, 3, quanquam et pontifex M., Agrar. ii, 7, ea lege creatus dicitur. Sed quod religio obstore vi-

debatur, quo minus populos hos sacerdotes faceret, eamque ob causam eadem lex antiquata esset, quum eam, Q. Maximo, fratre Scipionis, et L. Mancino coss., tulisset C. Licinius Crassus, de Amicis. c. 25; hanc religionis calumniam ut vitaret Domitius, hoc legi adjecit, ut xvii tantum tribus sorte ductæ sacerdotes crearent. v. Agr. ii, 7, qui est locus de hac re classicus. Sublata est hæc lex a Cornelio Sulla, *lege Cornelia de sacerdotiis*, nobilitatis amore lata, a quo multæ aliæ ejus leges profectæ sunt. Sed hæc quoque paullo post a Labieno trib. pl. A. U. DCCXI sublata, et *Domitia* restituta est. E Phil. ii, 2, autem patet, hoc temperamentum adhibitum esse, ut duo e collegio nominarent; populus ex his, qui nominati essent, legeret. Eam confirmavit C. Julius Cæsar, donec M. Antonius lege lata collegiis jus suum restituit. v. Guther. de Jur. Pont. i, 8; P. Manutius, de Legibus, et ad Epist. ad Brut. 5.

DUODECIM TABB. LEGES a decemviris consulari potestate ex *lege Terentia* latæ sunt, A. U. CCCIII, et CCCIV; de qua re non est ut multa dicamus. vid. Liv. iii, 31 sq.; Pomponium de O. J., et ad hunc Cujacium (ad calcem *Observat.*), et Bynckershoekium in *Opusculis*: ut ceteros mittamus, qui juris rom. historiam scripsere. Ipsarum Tabbarum fragmenta e libris veteribus multi collegere, quos omnes vicit Jac. Gothofredus in præstantissimo libello de quatuor fontibus juris. Has tabulas fontem omnis quum publici, tum privati juris romani recte appelles, iisque insigne pretium Cicero statuit. Eas, si quid ex iis definiri non posse videbatur, supplere poterant prætores edictis, e quibus Jus honorarium ortum est, uti appellatur v. c. in *Institut. Justin.*, ii, 4, 10. Supplementa fecere etiam tribb. plebis, aliique magistratus, legibus de Jure Civili ferendis. Cujusmodi sunt *Vocconia*, *Furia*, *Falcidia*, *Aquillia*, et omnes, quæ juris privati sunt.

EBUTIA. vid. *Æbutia*.

FABIA *de servis alienis retentis*, s. *de plagiaris*, ut in veteribus Juris libris citatur. Ejus hæc vis fuit, ne quis aut ingenuum, aut libertinum, aut ser-

vum alienum, invitum secum haberet, aut invito, vel insciente domino venderet, aut emeret sciens. Ejus mentio apud Ciceronem pro C. Rabirio Perd. c. 3; ad quem locum vid. Turnebus. Cf. Paulus, Sent. Rec. v, 30, 6; Gravina, Orig. Jur., p. 462.

FABIA de numero sectatorum, pro Murena, c. 34. *Sectatores* qui dicantur, vid. ap. Quintum fr. de Petitione consulatus, ubi ab *salutatoribus* et *deductoribus* distinguuntur. Ei rei, quoniam ad ambitum pertinere videbatur, modum statuere visum est Fabio, hujus legis latori.

FLACCI de *Sullæ actis*, vid. *Valeria*.

* FLAMINII de agro Gallico et Piceno, quam scribit Cicero, Acad. ii, 5, aliquot annis ante secundum Punicum bellum, invito senatu, trib. pleb. C. Flaminium tulisse (tulit et C. Carvilius Maximus), de agro Piceno et Gallico viritum dividendo, in Bruto, c. 14. Cf. de Invent. ii, 17. Ad h. l. alludit Cato in Origg. ap. Varr. R. R. i, 2, ubi male in vulg. nonnullis legitur, *jubeate Cæsare*. Nam is ager diu ante Cæsarem hac lege divisus est. *Gallicus* autem ager qui sit, v. Ind. Geogr. Ceterum hanc legem et initium corruptæ plebis, et causam belli cum Boiis et Insubribus fuisse docet Polybius, ii, 21; quem putat Pighius, ad ann. dxxi, potius de Flaminie legis anno sequendum esse, quam Ciceronem.

L. FLAVII *agraria*, ad Att. i, 18, 19, qui tribunus pl. eam tulit Metello Celere et Afranio coss., auctore Pompeio, sed non pertulit. Nam de agris dividendis Pompeii militibus, etc. ferebat, magnorumque motuum causa fuit. Videndus Dio Cassius in primis, xxxvii, p. 52.

FRUMENTARIÆ sunt, quibus largitio frumenti plebi ex ærario facienda proposita et sancita est. De iis vid. Lipsium, Elect. i, 8; qui tamen non omnes leges frumentarias commemoravit; et Vincentii *Contareni* de Frumentar. Rom. largitione librum, in quo Lipsiana examinantur: quibus addas licet collecta *Hortensii* in ed. Ciceronis Olivetana, p. 431 sq. Eæ autem hæc sunt:

1.) SEMPRONIA C. *Gracchi* trib. pl., qua sancitum est, ut inopi plebi singuli modii venderentur a senatu

triente cum semisse, idque frumentum, plebi dividendum, ex ærario emeretur. Ejus sæpe mentionem facit Cicero, v. c. pro Sextio, c. 48; Tusc. iii, 20; Brut. c. 62, ubi M. Octavius, Cn. F., eam populi frequentis suffragiis abrogasse dicitur (qui locus Lipsium fugiebat); de Off. ii, 21. Eam instaurare conatum esse aliquem de tribunis C. Marii A. U. dcxxxiv collegis, colligo e Plutarcho in Mario, p. 407, ed. Sylb.; qui dicit, C. Marium opinionem popularitatis, lege de ambitu lata concitatam, perdidisse, repugnando fortiter legi frumentariæ, quæ ferebatur. Ceterum tirones notent, in lege dici *semisses et trientes* pro dextantibus; quia dextantes nummos non habebant, ut bene docet Gronov. de Sestert. iv, 12. Frustra Chapmannus ap. Pearcium ad Cic. Off. ii, 21, corrigat *semisse aut triente*, interpretaturque vilissimo pretio.

2.) APULEIA *Saturnini*, ad Herenn. i, 12; quæ non fuit, nisi instauratio aut confirmatio *Sempronia*, A. U. dclm lata. Ei se opposuit quæstor urbanus, Cæpio, senatumque docuit, ærarium tantam largitionem ferre non posse. Itaque perlata non est. Hæc continetur legibus *Apuleiis*, quæ memorantur de Legibus, ii, 6.

3.) LIVIA M. *Livii Drusi*, A. U. dclxii lata, quæ continetur legibus *Liviis*, a Cicerone, de Legg. ii, 6, memoratis. Conf. Ascon. in Cornelianam, et Flor. iii, 17. Hæc lex ipsa *Sempronia* erat, quæ jam aliquandiu intermissa erat. Non est perlata.

4.) CASSIA TERENTIA, lata a duobus coss. C. Cassio et M. Terentio, A. U. dclxxx, consensu senatus, qui aliter placari plebem, in senatum nimis vehementer coortam, non posse intelligebat. Ea quini modii singulis in singulos menses constituti videntur. vid. Sall. Hist., p. 974, ed. Cortii; nisi id ipsum e *Sempronia* repetitum est. Caput ejus inventio hoc in Cicerone, in Verr. iii, 70, ut quotannis ex ærario pecuniæ summa decerneretur Scto, qua frumentum in Sicilia, frumentaria pop. rom. provincia, a prætore emeretur, et quidem eodem omnibus annis pretio, nempe quaternis sestertiis singuli tritici modii, duobus autem hordei.

Ceterum, ntrum ad Siciliam solam istud caput pertinuerit, an vero alias etiam provincias complexum sit, de eo non convenit inter eruditos. Illud nobis videtur e Ciceronis loco laudato colligi posse; hoc contendit Contarenus l. c. Atque hoc caput, cum nonnullis aliis fortasse, de modo comportandi distribuendique frumenti, Semproniae additum est. Nam uti in ceteris rebus, de quibus aliquoties ad populum latum, tanquam de ambitu, de repetundis, semper summa primæ in eo genere legis servata est, nempe ut agi in hominem posset, ut pœna esset crimini constituta, cetera autem de personis, de modo iudicii, de genere pœnæ mutata sunt: sic in frumentariis legibus semper illud e Semproniam servatum est, ut remissibus et trientibus populo venderentur modii singuli; in ceteris autem rebus quædam addita sunt aut mutata. Id ex eo intelligi potest, quod a Clodio remissos esse populo trientes cum remissibus tradunt auctores rerum rom. Ceterum ex dictis intelligitur, Semproniam legem sæpe intermissam esse; repetitam autem vel rogationibus tribunorum, auram popularem captantium, vel ab ipsis optimatibus auctoritate senatus, quum interesset senatus, ut se populo gratiosum redderet, eoque facilius tribb. pl. seditiosas leges rogantibus resistere posset. vid. Platarch. in Catone, et Civil. monitis. Atque de hac ipsa lege, aut certe de Clodia, sermo est ap. Cic. ad Att. ii, 19, ubi Cæsar minatus esse dicitur legi *Rosciae* et *Frumentariae*, quod mortuo plausu in theatro ab equitibus ac plebe acceptus erat, Curio autem filius summo, quod unus Cæsar et Pompeii nimiam potentiam libere insectaretur. Nam sic ulcisci equites putabat, si honorem in xiv sedendi adimeret; plebem autem, si frumentum, quod exiguo pretio e Semproniam lege a Terentio et Cassio, ac paullo ante a senatu, Catonis auctoritate in consuetudinem et usum revocata, acciperent. Manutius ad eum locum non satis accuratus est.

5.) CLODIA, *P. Clodii* trib. pl. A. U. DCCXV. Hac Semproniae legis beneficium auctum est. Tulit enim, ut gratis daretur frumentum, quod antea

semisse ac triente dabatur. Dom. 10; Sext. 25; Ascon. in Pis. 4.

6.) OCTAVIA, *M. Octavii, Cn. F.*, qui legem frumentariam, incertum quando, tulit, ex qua modica largitio et illis temporibus necessaria fiebat, quod, ut Pighio videtur, majus pretium in modios singulos statuebat. Cic. Off. ii, 21. Ad eum pertinet locus Brut. 62, unde patet, ætate M. et L. Luculli floruisse.

7.) L. PHILIPPI tribuni A. U. DCCXLIX, pernicioosa, sed non perlata. l. c.

8.) FRUMENTARIA *Siculorum*, quæ et HIERONICA dicitur. vid. *Hieronica*.

FUSIA lex juris publici et reip. rom. saluberrima fuit. Male in plerisque vulgatis libris *Fusia* dicitur. In Græviana quoque hic varietas est, et interdum, v. c. in Vat. 7, 9, *Fusia* errore operarum expressum est. Tulit eam tribunus quidam *Fufius*. Est autem, ut *Ælia* et *Cæcilia Didia*, de modo comitiorum et legum ferendarum (unde cum iis sæpe apud Ciceronem conjungitur), et inter remedia furorum tribunitiorum refertur, in Sen. p. Red. c. 5; in Vat. 7, 9. Sancitum erat hac lege, *ne omnibus diebus fastis legem ferri liceret*, de Prov. Cons. 19; pro Sext. 15. Ejus etiam mentio ad Att. iv, 16; Ar. R. 27; in Pison. 4.

FUSIA lex, lata a *Q. Fufio Caleno* (non *Fusio*, nam ap. Dionem dicitur Φύσιος), tribuno pleb., M. Messalla et M. Pisone coss., A. U. DCCXII. Ei occasionem dedit Clodius. Qui quum sacra Bonæ Deæ polluisset, et de ea re e Scito consularis rogatio facta esset, ex qua a prætore in iudicio Clodiano iudices legerentur, amicusque Clodii *Fufius* videret, ea lege perlata, ægre servari posse Clodium; tulit ipse, ut iudices sorte ducerentur, quod ita facilius putaret iudices ejusmodi fore, qui se corrumpi sinerent. Ejus legis defensor fuit Hortensius, quod a rogatione consulari solo genere iudicium differret, putaretque, nullis illum iudiciis absolvi, et vel plumbeo gladio jugulari posse (ad Attic. i, 14, 16), in quo vehementer deceptus est.

FURIA, s. FUSIA; nam idem nomen est, et *Furii* iidem et *Fusii* sunt appellati. v. Liv. iii, 4; Quintil. i, 10, et

Hotomann. ad Verr. i, 42: ubi male vulgo legunt *Furius Fusias*. Ea est de testamentis, unde testamentaria appellatur. Ex legibus duodecim Tabularum licebat legata facere de re sua, quot quis vellet: *Uti quisque legasset suæ rei, ita jus esto*. Sed quum sæpe tantum legaretur, ut aut non sufficeret res mortui, aut saltem absumeretur ita legatis, ut heredi nihil relinqueretur; noluerunt multi hereditates cernere. Quare, quum intersit reip., valere voluntates morientium, coeperunt quidam de modo legatis constituendo cogitare. Itaque tulit ad populum primus C. Furius, ut non liceret plus, quam mille asses legati nomine capere, isque quadruplum solveret, qui plus cepisset. Menardus ad Cic. l. c.; Theophilus ad Instit. ii, 22. Ejus legis mentio est ap. Cic. in Verr. i, 42; pro Balb. 8.

FURIA ATTILIA est L. Furii et Sexti Attilii, tribb. pl. A. U. DCXVII, de Mancinō hostibus dedendo, quibuscum injussu senatus et populi pacem fecerat. Off. iii, 30.

GABINIA est A. Gabinii tribuni pl. ejus, qui postea consul cum L. Pisone fuit, unde etiam Auli lex dicitur ad Atticum, vi, 2. Ea cautum est, ne provincialibus liceret Romæ versuram facere, h. e. pecuniam fœnori sumere: quod si quis pecuniam provinciali dedisset, ne ex syngrapha ejus rei causa facta jus redderetur a magistratibus provincialibus. Hoc clarissime apparet ex ep. ad Att. v, 21; vi, 1. Nihilominus in hac lege explicanda doctissimi viri, P. Manutius, Jac. Cujacius aliique errarunt. Conf. in Ind. Latin. dissertatiunculam de negotiatoribus.

GABINIA tabellaria. vid. *Leges Tab.*

GABINIA alia est ejusdem trib. pl. in or. pro L. Manilia, c. 19. Ibi conqueritur, non licere Pompeio per obtrectatores, A. Gabinium secum inter legatos educere in bellum, adeoque expertem esse gloriæ ejus imperatoris atque exercitus, qui ejus consilio, periculo ac lege constitutus sit. Ex quo intelligi potest, Gabinium pertulisse legem de Pompeio piratico bello præficiendo, quod, c. 17, disserte dicit. Clarius de hac lege Plutarchus loquitur in Pompeio, p. 631, ed. Wechel. Ἐγραφε δὲ Γαβίνιος εἰς τῶν Πομπηίου συνήθων νόμον, ὃ ναυαρχίαν,

ἀντικρυσ δὲ μοναρχίαν αὐτῷ δίδόντα, καὶ δύναντα ἐπὶ πάντας ἐνθάδε ἀντιπεύθονον. Ἐδίδκε γὰρ ἂν χεῖν ὁ νόμος αὐτῷ τῆς ἐντὸς Ἡσαυκλείων σινηλῶν θαλάσσης, ὑπεῖρε δὲ σταδίους τετρακοσίους ἀπὸ θαλάσσης—πρὸς δὲ πέτοις εἰλίσθαι πεντεκαίδεκα πρεσβευτὰς αὐτὸν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας, χρήματα δελαμβάνειν ἐκ τῶν ταμείων καὶ παρὰ τῶν τελωνῶν, ὅσα βύλοιστο, καὶ ναῦς διακοσίας, κύριον ὄντα πλῆθες, καὶ κατὰ λόγῃ στρατείας, καὶ πληρωμάσαν ἐρετικῶν. Ei legi se Catulus, Roscius, aliique, sed frustra, opponebant, et tandem, invito senatu, perferebatur. Vid. inpr. Dio Cass. xxxvi, p. 10.

GABINIA alia ejusdem A. Gabinii est, legi Pupia, similis, de qua suo loco. Ea sancitum est, ut mense toto februario quotidie, h. e. omnibus diebus, quibus senatus haberi posset, senatus legationibus daretur, ad Q. fr. ii, 12.

L. GELLII et Cn. CORNELII lex A. U. DCLXXXI, tempore belli Mithrid., de senatus sententia sanxit, ut cives romani essent optimo jure, quos Cn. Pompeius imperator de consilii bellici (ut Cic. appellat in Vat. c. 15,) sententia sigillatim civitate donarit. Or. pro Balbo, c. 8, 14.

GLAUCIA. v. *Servilia de repetundis*.

C. GRACCHI frumentaria. v. *Frumentariae*.

C. GRACCHI lex de judicio capitis civis rom. v. *Semproniae leges*.

HELIA, quæ a nonnullis e Cicerone laudatur, v. c. in Nizoliano lexico, est ÆLIA, de qua suo loco. Heliam gentem nullam Romæ fuisse docet Perizonius, de Numm. Consul., p. 35, in Triga Diss., p. 151.

HIERONICA sæpe in Verrinis memoratur, v. c. ii, 13; iii, 7, 51; iv, 22. Lex fuit Scilorum, ex qua inter aratores (h. e. qui agros publicos pop. rom. hac conditione ac lege tenerent, ut decimas quotannis darent pop. rom.) et decumanos (h. e. publicanos, qui decumas redemerant) judicia fierent. Verr. ii, 13. Eam dederat Hiero rex, pop. rom. amicus, suis aratoribus et decumanis. Similis autem erat legibus locationum pacitionumque censoris. Nam ea constitutum erat, quibus conditionibus aratores Siculi agros regis obtinerent. Dili-

gentissime erat scripta, teste Cic. in Verr. III, 8. Quum igitur Rupilius prætor Siciliam in provinciæ formam redigeret, eam de consilii sententia retinuit, et aratoribus agri romanorum publici dedit, quod ejus æquitatem perspexerat.

HIRTIA, lata jussu Cæsaris a prætore A. Hirtio, qua sancitum est, ne quis Pompeianus, qui vivat, teneat dignitatem. Phil. XIII, 16.

* HORATIA Valeria. vid. Valeria Horatia.

HOSTILIANÆ ACTIONES. v. Ind. Histor.

JUDICIARIÆ sunt, quibus constituitur, penes quem ordinem judicia sint, *Sempronia*, *Plotia*, *Cornelia*, *Aurelia*, *Pompeia*; de quibus suis locis. in Pison. 39. Vid. in primis *Aurelia* Lex; Sigon. de Antiqu. Jur. C. R. II, 18.

* JULIA PAPIRIA, de Rep. II, 35, est C. Julii et P. Papirii, coss. ann. CCCXXIII, qua *levis æstimatio pecudum in multa* constituta est. Livius, IV, 30, auctores vocat *L. Papirium* et *L. Julium*. Festus vero, voc. *peculatus*, legem attribuere videtur T. Menenio Lanato et Sestio Capitolino coss.

JULIÆ LEGES. De Arusp. Resp. 23, memorantur *leges Juliæ* contra auspicia latæ. Eæ sunt, quas Cæsar in consulatu primo tulit. Vid. Plut. in Cæsare, p. 713, ed. Wechel.

JULIA agraria, primo consulatu, quem cum Bibulo gessit, lata, qua *Campanum agrum et Stellatam XX millibus civium*, quibus terni pluresve liberi essent, divisit; eique rei XX viros constituit ex iis, qui maximos honores gessissent, unde etiam Ciceroni is honor, sed frustra, oblatus est. Ep. ad Att. II, 2, 19. Ceterum conf. Fr. Fabric. in vita Ciceronis, de hoc XX viratu. Ei quum Bibulus obnuntiaret, quam potestatem lex *Ælia* dabat, armis foro expulsus est. Suet. in Cæs. c. 20. De ea conf. ad Att. II, 16, 18. Ea lex ut valeret, hoc adjectum habebat caput, ut candidati se ipsi jurejurando exsecrarent, si, impetrato, quem peterent, magistratu, mentionem fecissent de agro Campano aliter possidendo, atque ex hac lege; unde Laterensis eo anno tribunatum petere destitit. vid. pro Planc. c. 5. et ibi Manut. Hæc lex

etiam memoratur, Phil. V, 19. Ejus fragm. vide apud Goesium in script. R. Agr., p. 530. Ceterum multa ad hanc legem, et Ciceronis ad eam pertinentia loca, in primis de XX viratu, illustranda, habet Mazochius de Amphith. Campano, p. 14, sqq. E veteribus in primis legendus Dio Cass. xxxviii init.

JULIA de provinciis ordinandis, lata in primo consulatu, qua repetita et aucta est *Cornelia*, de qua supra. Jubebat duas rationes in provincia apud duas civitates deponere, easdemque totidem verbis ad ærarium referre (Ep. ad Div. V, 20; II, 17, ad Att. VI, 7); ne prætoris ultra annum, consulares ultra biennium obtinerentur, Phil. I, 8. Quæ autem lex Julia Phil. III, 15, commemoratur, ex qua Brutum, Plancium, aliosque provincias obtinere placebat Ciceroni, privilegium fuit, quo his provinciæ istæ datæ sunt contra legem *Semproniam*, quæ SCto decerni coss. et prætt. designatis provincias jubebat.

JULIA de repetundis, lata in primo consulatu, post *Calpurniam*, *Aciliam*, *Serviliam*, *Corneliam*, acerrima et justissima. Sext. 64; in Pis. 16; pro Rab. P. 4; in Vatin. 12. *Ausus est Gabinus, mitto exire de provincia, educere exercitum* (quod olim lege prohibitum non fuisse docent Duker. et Drakenb. ad Liv. xxvii, 43), *bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi aut senatus accedere; quæ quum plurimæ leges veteres, tum lex Cornelia majestatis, Julia de pecuniis repetundis planissime vetant*, etc. Lex *Cornelia* vetat, quatenus majestas pop. rom. his rebus minuitur; *Julia*, quia talia fieri solent pecuniæ acceptæ causa. De hac lege est etiam locus in Pison. 21. Eadem lex est, quæ ibi nominatur, c. 37, et in universum ex hac oratione plurimum lucis capit, quod in ea obijciuntur Pisoni et Gabinio, quæ contra hanc legem fecerant. Constitutum erat ea lege, quid, et a quo accipere in provincia liceret, ad Att. V, 10, et 16: *Scito, non modo nos scænum, aut, quod lege Julia dari solet, non accipere, sed ne ligna quidem, nec præter quatuor lectos et tectum quemquam accipere quidquam*, etc. Jubebat etiam post *Serviliam* et *Corneliam*,

si e bonis, de repetundis condemnati, non tantum redigeretur, quanti ei lis aestimata esset, reliquias ab iis persequi, ad quos ea pecunia pervenisset; ex quo legis capite Rabirius Post., condemnato e lege *Julia Gabinio*, accusatus est. vid. c. 4. Ea autem oratione ostendit, hoc capite legis equites, ut tota lege, non teneri. Ceterum, multa hujus legis capita fuisse intelligi potest e *Cœlii* epist. 8, qua unum et centesimum caput laudatur; quæ epistola multum facit ad hujus legis rationem cognoscendam. Huc pertinet etiam locus *Flacc.* 6. Ex iis legis capitibus multa servata sunt in *Pandecte*, *xlvi*, *11. v.* de hac lege *Lips.* ad *Tac. A.* *xiv*, 28, et interpp. *Suetonii* ad *Cæs.* 43.

JULIA de sacerdotiis lata, in qua lex *Domitia* repetita, et ei quædam addita sunt. Ex ea licebat etiam absentis rationem habere in creandis sacerdotibus, ad *Brut. ep.* 5.

JULIA sumptuaria, ad *Att.* *xiii*, 7, a dictatore *Cæsare* lata. Quanquam enim *P. Manutius*, ad *Cic. ep. ad Divers.* *vii*, 26, plane vocat in dubium hanc legem, atque etiam *Gellius*, *ii*, 24, *Octaviano* tribuit *Juliam sumptuariam*: tamen ex l. c. satis apparet, superiores sumptuarias leges ab eo repetitas, et severius sancitas fuisse. Nam propterea ex *Hispania* scripsit, se postea *Romæ* mansurum, ne leges suæ negligerentur, ut neglecta esset illa, quam de sumptibus faciendis tulisset. Si ab alio lata sumptuaria neglecta esset, ut placet *Manutio*, unde timet *Cæsar*, ne suæ quoque contemnantur? Aliorum leges sæpe neglectas scimus (vid. v. c. *frumentariæ leges*); sed non facile vivo latore, in primis eo, qui potens esset, et legem suam conservatam vellet. Itaque *Cæsar* non putasset, hoc in his legibus ausurum quemquam, et propterea in *Hispaniam* abiit. Nunc quomodo aliter videt evenisse, et jam initium negligendarum legum suarum factum esse in *sumptuaria*, *Romæ* manere vult, ut præsentia sua absterreat homines a tali re audenda. Denique si alius legem neglectam dicere voluit, cur sumptuariam potius nominat, quam aliam quamlibet? De hac lege *Cæsaris* intelligen-

das sine dubio est etiam locus ad *Div. ix*, 15; nam ea epistola scripta est paullo ante, quam *Cæsar* in *Hispaniam* iret post bellum *Africanum*. Ceterum is neglectus legis eum movisse videtur, ut postea severe eam exerceret. vid. *Sueton.* c. 43, et ibi *Torrent.*

JULIA de legationibus liberis. Liberae legationes dicuntur, quum senatoribus, privatæ rei causa, tanquam voti solvendi, hereditatis aut syngraphæ persequendæ, extra *Italiam* abeuntibus, jus nomenque legati pop. rom. *SCto* datur, ut eo majori eum dignitate, securitate, etc. ubique versari possint. Harum tempus olim infinitum fuit. Namque hanc ipsam ob causam libera dici videntur, quod exire et redire liceret, quum placeret. Sed quoniam multi nimis abutebantur legationis nomine ac jure, *Cicero* consul retulit ad senatum de tollendis legationibus liberis senatusconsulto. In quo quum ei tribunus plebis quidam intercessisset, effecit tamen, ut annum tempus esset, quod antea infinitum erat, de *Legib.* *iii*, 8. *Julius Cæsar* postea de his legationibus tulit, ut quinquennium tantum durarent, ad *Att.* *xv*, 11. Ceterum de legationibus liberis, nulla necessitas mihi videtur esse statuendi, peculiari lege sancitum esse. Nam potuit legis de provinciis caput esse de legationibus liberis, quod eæ in primis ad provincialium injuriam pertinebant.

JULIA, de publicanis tertia parte pecuniæ debitæ relevandis, lata est in primo consulatu, quam primus scivit *Plancius*. *Cic. pro Plancio*, c. 14. Ea lege sibi equestrem ordinem *Cæsar* adjunxit; quum *Cato* contra, publicanis nimis acerbus quod erat, a senatu equites abalienaret.

JULIAE judiciaræ, *Phil. i*, 8. His abrogavit *Aureliam* de judiciis cum tribus civitatibus ordinibus comminacandis, sublatis e numero judicum tribunis ærarii, *Sueton.* c. 41. Deinde de judiciis legendis, eorum censu, ætate, sanxit eadem lege.

JULIA de vi et majestate. Ea sancitum est, ut de vi et majestate damnatis aqua et igni interdiceretur. *Phil. l. c.* Ea non est confundenda

cum *Julia* altera de majestate, cujus fragmenta sunt in libris Juris Civilis. Nam ea est Augusti. De lege de vi vid. Jul. Paull., Sentent. Rec. v, 26, ap. Schulting. Jurispr. Ante-Justin., p. 520 sq.

JULIA, *L. Julii Cæsaris*, qui consul fuit cum P. Rutilio Lupo, bello Sociali, A. U. DCLXIII, de civitate cum sociis et Latinis communicanda, pro Corn. Balb. 8. Cujus legis hoc caput erat, ut ad eos tantum populos hoc beneficium pertineret, qui fundi (ei legi sc.) facti essent, h. e. ut liberum cuique civitati sociorum Latinorumque esset, utrum vellent hoc beneficio uti, necne. Itaque etiam Heracliensium et Neapolitanorum multi hoc beneficium repudiabant, h. e. ei legi fundi fieri volebant. Nam, quemadmodum donatio nullam vim habet, nisi is, cui fit, ei donationis fundus fiat, s. uti loquuntur JCI, accipiat donationem: sic nulla lex romana, qua beneficium sociis aliisque populis tribuitur, rata esse potest, et ex ea lege beneficio quisquam uti, nisi eam legem probaverit, h. e. professus sit, se beneficio legis uti velle. Hæc quanquam jam ab aliis, tanquam Grævio, dicta sunt, tamen placuit repetere, quod in hac formula, *fundi facti sunt populi*, explicanda etiam nunc errare doctos viros inveni.

JUNIA de peregrinis. v. *Penni de peregrinis*.

JUNIA LICINIA. v. *Licinia Junia*.

LAETORIA (pro quo in multis vulgg. Ciceronis libris male est *Plectoris*, *Lectoria*, *Pletoria*, solemnii librarium aberratione; v. Drakenb. ad Liv. xxxiv, 45) contra circumscriptiones adolescentium, de Off. iii, 15. vid. Manut. ad Cic. locis infra citatis; Salmasium ad Capitolinum in Anton. p. 330, et Gruterum ibidem. Ea *minorenntatis*, ut vocant, anni definiti sunt. Ea enim cautum est, *ne xxv annis minores stipulari possent*, auctore Sueton. l. iv Rhetor. ap. Priscian. et inter fragmenta Suetonii: unde *Quinavicennaria* Plauto dicitur in Pseud. i, 3, 68. Hac lege rei privatae judicium, publicum factum est, ut Cic. ait de Nat. Deor. iii, 39. Alia ejus capita collegit Heinecc., H. I. C. p. 84; in quo non videtur locum in

Capitolini Marco inspexisse. Nam dicit, ibi tradi, minoribus petentibus, causa cognita, datos curatores e lege hac. Capitolinus dicit: *Curatores datos ex ea propter lasciviam et dementia*; Antoninum autem statuisse, *ut omnibus adultis curatores darentur, non redditis causis*. Sed dudum ante Heineccium sparsa legis hujus capita collecta sunt a Gothofredo ad l. 2 Cod. Theodos. de donat. Tulit M. Laetorius Plancianus trib. pl. A. U. cccgxc. Cf. doctos viros ad Caii Instit. i, 8, de Curationibus.

LICINIA MUCIA, lata a L. Licinio Crasso oratore et Q. Mucio Scaevola, A. U. DCLVIII, de civitate, *ne quis sit pro cive, qui non sit civis*. de Or. ii, 64; Offic. iii, 11; pro Balbo, 21, 24; pro Cornelio majestatis reo, ubi *lex de civibus regundis* dicitur, ad qu. l. v. Asconius. Licebat autem ex ea lege his, ex quorum civitate erat, qui pro cive rom. esse haberique volebat, eum repetere, quod et lege *Papia* licebat: quod intelligi potest e Brut. c. 16. Hanc legem causam præcipuam belli Italici fuisse tradit Cicero, de Off. iii, 11; atque hac sine dubio de causa perniciosam appellat in Cornelianæ i fr., p. 22. Ceterum de hac lege vid. in primis Baldnini Jurispr. Muc., p. 100, ubi de toto hoc legis genere, quod est de civitate, agit.

LICINIA JUNIA, a Licinio Murena et D. Junio Silano coss., A. U. DCCXI, lata. Lege *Cæcilia Didia* sancitum erat, ut lex ferenda per trinundinum promulgaretur. Hoc legis illius caput novis severioribusque poenis auxit *Licinia Junia*; unde utraque lex sæpe jungitur a Cicerone, Phil. v, 3; pro Sext. 64; ad Attic. iv, 16; ii, 9; Vatini. 14.

LICINIA Crassi oratoris, similis *Æbuticæ*, qua cautum est, ne ei, qui de aliqua curatione ac potestate ferret, collegis, cognatis, affinis eam potestatem curationemve mandare liceret. Agr. ii, 8; pro Domo, 20.

LICINIA de ambitu, et quidem de *sodalitiis*, lata Cn. Pompeio et M. Crasso coss. A. U. DCCXVIII. vid. omnem or. pro Plancio; nam ex ea lege accusatus est a Laterense Plancius. Erat autem lex severissima, et *editios judices* concedebat, h. e. eos,

quos accusator edidisset, quum in ceteris judiciis, qui præerat iudicio, sortiretur iudices: reus et accusator, quos vellent, rejicerent: quod multo æquius videtur. Sed senatus, cujus bona voluntate hæc lex lata est, propterea in hac causa edititios iudices edi volebat, quod existimabat, si reo iudices ab accusatore ederentur, accusatorem eos editurum ex iis tribubus, quas reus largitione devinctas haberet; ita fore, ut iidem et testes, et iudices essent; neque vero cuiquam melius de largitione facta constare posse, quam tribulibus. Itaque Cicero Laterensem reprehendit, qui, quum Plancium ex hac lege accusaret, non eas tribus edidisset, quas maxime clamaret corruptas esse, sed longe alias: ex quo intelligatur, eum non tam legem de sodalitis, quam edititios iudices secutum esse. vid. pro Plancio, c. 15, 16 sqq., ex quo loco, aut oratione, hujus legis ratio unice cognoscenda est. De hac lege capit etiam P. Manutius locum Cœlii, ep. 2.

LIVIAE leges, quarum mentio ap. Cic. de Legg. ii, 6, et in Cornelianæ i fragmentis, p. 24 sunt *Livii Drusi* trib. plebis seditiosi A. U. DCLXII, non perlatæ Tulit autem *frumentariam*, de qua supra; *judiciariam*, qua iudicia communia essent senatoribus et equitibus; item *agrariam* de coloniis deducendis per Italiam et Siciliam (vid. Pighius in Annal., Part. iii, p. 63), et alias. Cicero autem, de Legg. ii, 6, dicit has leges, et Apuleias, Titiasque *uno senatus versiculo* sublatas esse, h. e. permissa coss. republica, hac formula: Videant consules, ne quid detrimenti capiat respublica. Cf. l. c., c. 12.

LURCONIS lex, de ambitu, lata est ab *Aufidio Lurcone*, unde *Aufidia* dicitur, A. U. DCCXCI, Pisone et Messalla coss.; quæ qualis fuerit, cognoscitur ex Ep. ad Att. i, 1.

LUTATIA vel LUCTATIA, lata Q. *Lutatius Catulo* et M. *Æmilio* coss. A. U. DCLXXV, de vi, acerbior *Plotia*, qua sancitum est, ut etiam festis diebus ludiisque, quibus iudicia nulla erant (vid. Act. i in Verr. 10), de vi queri posset; pro Cœlio, c. 1 (ubi Pighius, ad a. DCLXIV, legi vult *retulit* pro *tulit*) et 29. Propterea autem adeo

severe de vi sancitum est, quod eo tempore arma in ipsa urbe versabantur civilia, adeoque severissimis legibus coercenda vis erat. l. c.

MAENIA, lata a *Mænio* trib. pl. A. U. CCCLXXII, ut patres ante inita a populo suffragia fierent auctores ejus rei, quam populos jussurus esset, neque adeo reprehendere comitia, h. e. irrita facere, possent. in Bruto, c. 14. Ad hanc legem respicit Livius, i, 17: *Decreverant, ut, quum populus regem jussisset, id sic ratum esset, si patres auctores fierent; hodieque in legibus magistratibusque rogandis usurpatur idem jus, vi adempta. Priusquam populus suffragium ineat, in incertum comitiorum eventum patres auctores fiunt.* Ceterum lex Mænia confirmavit tantum et repetiit legem *Publiam* in eandem sententiam jam A. U. CCCXIV a Q. *Publio Philone* dictatore latam. Liv. viii, 12. vid. Gronov. Obs. i, 25: qui locum illum Ciceronis egregie illustrat.

MAJESTATIS lex, Corn. Sullæ, in Pison. 21. v. *Cornelia de majestate*. Præter eam de majestate laudantur apud Ciceronem *Apuleia*, *Varia*, *Julia*; de quibus suis locis.

MAMILIA de *regundis finibus agrorum*, h. e. fundorum; qua constitutum est, ut, in finibus agrorum, quinque pedes in latitudinem relinquerentur, ut Legg. xii Tabb. constitutum esset, et singuli arbitri regendis finibus darentur, quom e Legg. xii Tabb. tres essent, si de finibus orta controversia esset. de Legg. i. 21. Hunc locum non vidit Heineccius, H. J. C. R., p. 85, 86, ubi pluribus de hac lege (ex Goesio) disserere instituit, quod a paucis intelligatur. Nihil igitur de arbitris. Ceterum de hac lege vid. Goesius ad script. Agr. p. 339, et in not. p. 182, 191, etc. Primus fragmentum ejus protulit Lipsius, Elect. i, 15. Lata est A. U. DCCXII.

MAMILIA, in Bruto, c. 33, 34. In edd. vulgg. est *Manilia*, quæ nomina confunduntur sæpissime in libris. Est rogatio ea, de qua Sallust., B. Jug. 40: *Interea C. Mamilius Limetanus trib. pl. rogationem ad populum promulgat, uti quæreretur in eos, quorum consilio Jugurtha senati decreta neglexisset, quique ab eo in*

legationibus aut imperiis pecunias acceperissent; qui elephantos, qui perfugas tradidissent; item qui de pace aut bello cum hostibus pactiones fecissent. Ibi optimi codd. et plerique habent *Mamilius*; sed nonnulli tamen *Manilius* et *Mallius*. Item apud Gellium, vi, 11. *Mamilius* defendit etiam Pighius, *Annal. T. iii*, p. 123. Vid. plur. ap. Cortium ad Sallust. l. c. De nominum illorum confusione vid. et Gruter. ad Cic. de Or. i, 58; interpp. ad Liv. xxvii, 35, et mox in *Manilianis* Legg.

MANILIA, a trib. pl. C. Manilio lata, et a prætore Cicerone defensa, qua *Pompeio Mithridat. belli reliquæ persequendæ traditæ* sunt. vid. Arg. orat. pro Lege Manil.; Orat. c. 29; Plutarchus in *Pompeio*, p. 643, ed. Wechel.

MANILIA de suffragiorum confusione, pro Mur. c. 23, a C. Manilio trib. pl. A. U. dclxxxvii lata. Hæc est eadem, quæ in Corneliana dicitur de *libertinorum suffragiis*. Ea enim lege, cujus ei auctorem Cornelium fuisse dicebat accusator, sancitum est, ut libertinis in omnibus tribubus suffragium esset, ut Asconius in *Milonianam* prodidit. Ante enim libertini omnes in tribubus quatuor urbanis suffragia ferebant, in quas cum reliqua fece conjecti erant a censore Fabio, qui hoc salubri instituto *Maximi* cognomen meruit.

MANILIANÆ Leges venalium vendendorum, Orat. i, 58, erant formulæ, quibus uti possent in rebus vendendis emendisque, qui se decipi nollent: unde *Actiones* vocantur a Varrone, R. R. ii, 5, 11; unde et verbosiores fuisse discimus. Exemplum talis legis est apud eundem, ii, 3, 5. Auctorem habebant *Manium Manilum*, Jctum eum, qui A. U. dciii consul cum L. Marcio Censorino fuit. De scriptura, utrum *Manil.* an *Mamil.*, v. Victor. ad Varr. l. c. Variant enim libri.

* *MARCIA agraria*. v. *Philippi agraria*.

MARIA, lata a C. Mario trib. pl. eo, qui postea sæpe consul fuit, A. U. dclxxxiv, ambitum coerceat, et libertatem suffragii ferendi auget. Jussit enim, ut *pontes angustiores ferent*, quos suffragium feren-

tes transibant (de Legg. iv, 17), ne quis scil. inspicere tabellam posset, ne rogare de suffragio, aut appellare ferentem. Ea lex, quia potentiae procerum opposita erat, a Cotta et Metello coss. oppugnata SCto est, sed frustra. vid. Plutarch. in *Mario*, p. 407, ed. Wechel.

MEMMIA, quæ ex orat. pro S. Roscio, c. 19, laudatur, rectius *Remmia* dicitur; de qua suo loco.

MILITARES LEGES. Pro Flacco, c. 32: *quum tibi per leges militares effugere liceret iniquitatem tribuni*. Ap. Lipsium, de Re milit. xv, 15, de legibus militaribus agitur, sed de legibus furti tantum; nihil de ceteris, aut de ea, ad quam respexit Cicero. Ea autem hæc fuit, ut, si quis forte in ejus tribuni legionem miles allectus esset, quem sibi putaret inimicum, eamque rem plane facere posset, ut is, inquam, ex ea legione in aliam transire posset, ne iniquitati inimici maneret obnoxius.

MUCIA LICINIA. vid. *Licinia Mucia*.

* *NUMÆ leges*, de Rep. ii, 14; v, 2, exstabant Ciceronis ævo.

NUMMARIA, *Cornelii Sullæ*. vid. *Cornelia nummaria*.

OTTHONIS lex, quæ laudatur pro *Murena*, c. 19, est *Roscia*.

PAPIA, lata a C. *Papio*, trib. pl. A. U. dclxxxviii, Cotta et Torquato coss. v. Dio Cassius, xxxvii, p. 33. Eam pluribus locis commemorat Cic., pro *Archia*, c. 5; pro *Balbo*, 23; ad *Attic.* iv, 14; *Offic.* iii, 11. Sanxit, ut *peregrini urbe pellerentur, et socii Latini nominis in suas civitates redigerentur*. Peregrini ea ætate qui dicti sint, docet *Spanhem.* in *Orb. Rom.*, p. m. 363. Hi primo capite legis ex urbe exire jussi sunt, ne se pro civibus rom. gererent, quod a multis fiebat, ut olim *Gracchorum* temporibus a *Penno* jam sancitum erat, teste Cic. de *Off.* iii, 11; qui hanc crudelitatem valde improbat. Alterum caput fuit, ne socii Latini Romæ essent, ne urbes sociorum Latin. vastæ fierent; quod jam ante, A. U. dclxxvi, lex *Claudia* consularis rogatu ipsorum sociorum sanxerat, neve se pro civibus romanis gererent (v. Liv. xli, 8, 9), et paullo post L. *Postumius* consul, ut servaretur, edixerat, *ibid.* xlii, 10. Itaque

ex hac lege Mamertini M. Crassum quemdam repetere susceperunt, a quo tamen incepto postea recessere, pro Balbo, c. 23. In hujus legis tempore graviter errat Sigonius, qui eam latam esse paullo post Claudiam ait, de J. Prov. iii, 1, eumque secutus Balduin, Jurispr. Muc., p. 101, alique, quum plus centum annis inter utramque intersit. Itaque Cicero, de Off. iii, 11, a Penno, qui post legem Claudiam vixit, et legem suam A. U. DCXXVII promulgavit, peregrinos exterminatos dicit *apud patres nostros, a Papio nuper*. Quidam vero duas leges putant latas a Papio. v. Manut. ad Agrar. i, 4.

PAPIRIA, C. *Papirii Carbonis*, qua tulit, *ut eundem trib. pleb. toties creare liceret, quoties populus vellet*. Eam dissuasere P. Africanus, Lælius, alii Nocte sequente ob hanc legem interfectus est. Cic. in Lælio, c. 25, et aliis locis. Cf. Epit. Liv. l. cix.

PAPIRIA, lex tribunitia incertæ ætatis, qua sancitum est, *ne quis ædes, aut quamcunque rem, terram, aram, lignum, injussu populi consecraret*. Auctor fuit Q. *Papirius*. Cic. pro Domo, c. 50.

*PAPIRIA JULIA. vid. *Julia Papiria*.

*PAPIRIA PLAUTIA. vid. *Carbonis et Silvani Lex*.

PEDUCAEA *de incestu*, de Nat. deor. iii, 30, lata a *Sexto Peducaeo* trib. pl. A. U. DCXL. Hanc legem frustra audet e legum numero eximere Bøherius ad l. c., quum Cicero diserte dicat, *rogationem de incestu*: quæ verba interpretationem viri summi plane respuunt. Nam actio *Peducæi* in Metellum, de qua hunc locum, ex Ascon. in *Milonianæ* c. 12, interpretatur; non fuit rogatio de incestu, sed rogatio potius, ut, quoniam Metellus male judicasset, extra ordinem iudex Cassius constitueretur. Neque hæc rogatio tantum indicat corruptionem humani ingenii, quam illa de incestu, ex qua intelligitur, etiam poenis esse homines a tantis sceleribus absterrendos.

PENNI (M. JUNII) trib. pl. temporibus C. Gracchi, A. U. DCXXVII, quam tulit de *peregrinis ex urbe ejiciendis*. Hanc legem intermissam instauravit Papius. v. *lex Papia*. de Off. iii, 11.

PHILIPPI *agraria*, Off. ii, 21. Est

L. Marcii Philippi, qui legem talem tulit in tribunatu A. DCXLIX, similem Gracchanæ. Sed quum ei resisterent optimates, facile vinci se, et antiquari legem passus est.

PISONIS *de repetundis*. vid. *Calpurnia de repetundis*.

PLAUTIA vel PLOTIA *agraria*, tribunitia incertæ ætatis, sed paullo ante Flavii rogationem lata, quæ ei similis fuit, auctore Cicerone, ad Att. i, 18.

*PLAUTIA PAPIRIA. vid. *Carbonis et Silvani Lex*.

PLOTIA *judiciaria*, cujus mentio in fr. Cornelianæ i, p. 30, lata est a M. *Plautio Silvano*, Strabone et Catone coss., A. U. DCLXIV. Ea lege judicia cum equitibus et senatoribus communicata sunt, quod Q. Servilius Cæpio et L. Drusus frustra tentaverant. Nam tum e *Sempronia* lege equites soli judicabant. vid. Ascon. ad l. c.

PLOTIA, ejusdem trib., *de vi, armatis hominibus*, ut de ejus capite quaereretur, qui vim fecisset. Ejus sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. pro Mil. c. 13; ad Div. viii, 8; ad Att. iv. vid. Sigon. de Jnd. ii, 33. Sed ibi graviter errat vir doctus, quum eam legem auctoritate Catuli latam dicit, adeoque duas leges confundit et pro una habet, quæ apud Ciceronem sæpe distinguuntur. Lex *Lutatia* Catuli, de qua supra, severior fuit *Plotia*, et sanxit præterea, ut omnibus diebus, etiam festis, quibus nulla exercebantur judicia, de vi quaeri posset ex *Plotia* lege. Itaque non de *Plotia*, sed de *Lutatia* capiendus est Cicero pro Caelio ab init., quum legem esse dicit, quæ quotidie quaeri jubeat de vi armatis hominibus. Ceterum quid sit *vis*, docet Cicero pro Cæcina. Cælius, ep. 8, scribit, *Sempronium Rufum tulisse accusatori sub Tuccio calumniam, eumque reum fecisse lege Plotia de vi*.

POMPEIA *judiciaria*, lata ab Cn. *Pompeio* in consulatu secundo, A. U. DCCXVIII; qua lege servatur quidem *Aurelia*, sed hoc adjicitur, ut amplissimo ex censu, e centuriis, aliter quam ante, iudices legerentur. vid. Ascon. ad *Pisonianæ* c. 39. Ejus mentio apud Cicer. in *Pison*, l. c.; Phil.

i, 8. Ex his intelligitur, quomodo capienda sint Plutarchi verba in Pompeio, p. 350, ed. Wech., τὰς δίκας περὶ τοὺς ἀδελφούς εἰς τὰς ἰππείας νόμῳ μεταπεπομέναις nempe ita. Non modo non adversatus est rogationi *Aureliæ*, qua equites in societatem judiciorum vocantur; sed deinde etiam eodem consulatu confirmavit, lata lege in eandem sententiam, sed adjecto capite de censu.

POMPEIA de vi, est Cn. Pompeii in tertio consulatu, A. U. DCCL, lata, qua sancitum est, ut de cæde in via Appia facta extra ordinem quaereretur. Eam legem cognoscas licet e Miloniana, et Asconii Argumento.

POMPEIA de ambitu, ejusdem Cn. Pompeii tertium consulis, ad Att. x, 4; qua gravior poena, et breviora iudicia constituta sunt. Nam ternæ tantum horæ ad dicendum datæ sunt, in Bruto, c. 95. Add. Att. xiii, 49, ubi est dierum præstitutorum mentio. v. ad locum illum P. Manutium.

PORCIA, M. Porcii Catonis censorii, ut existimat P. Manutius, qua cautum est, ne quis civem rom., vinciret, aut verberaret, aut necaret, pro Rab. 4; Verr. v, 63. Cf. Liv. x, 9 Sed si hæc lex est eadem, quæ de provocatione laudatur, quod mihi fit verisimile, quando utrumque ad libertatem civium pertinet, non Catonis est ea lex, sed Porcii Læcæ tribuni pl. A. U. DLVI, quod placet etiam Pighio ad h. a., Sigonio, et Ant. Augustino. An hæc lex imperatoribus jus in capita civium ademerit in bello, quaeri potest. Sed recte negant Sigonius et Dukerus ad Livii Ept. 57. — * Hæc tenus, ut videtur, inanditum erat, quod legitur nunc de Rep. ii, 3, tres fuisse leges Porcias trium Porcorum, quæ legibus Valeriis de provocatione nihil præter sanctionem attulerint novi.

PUPPIA, a Pupio quodam trib. pleb. nomen habere videtur. Ejus hæc capita apud Ciceronem reperio. Primum, ne senatus de ulla re toto mense januario habeatur, nisi aut perfectis, aut rejectis legationibus, ad Div. i, 4; cui post lege Gabinia adjectum est, ut ne februario quidem, ut supra dictum. Alterum, ne senatus diebus comitialibus habeatur, ad Q. fr. ii, 12.

RELIGIONE (*Lex de*), quæ ad Att. i, 16, memoratur, est Fufia Q. Fufii Caleni. v. supr.

REMMIA (pro quo vulgg. edd. *Memmia* habent; quidam etiam *Remniam* dicunt, utrumque male, et repugnantibus codd. melioribus, quum Ciceronianis, tum Digestorum, in quibus de hac lege est, xlviii, 16) quo auctore, et quo anno lata sit, non constat. Hoc ex Cic. pro S. Roscio Amer., c. 19, intelligi potest, fuisse oppositam impudentiæ calumniatorum, ne scil. liceret quemvis vel innocentem impune accusare, eique molestiam creare sine causa. Ex c. 20 autem colligitur, calumniatorum fronti litteram fuisse inustam. Quæ autem inuri solita sit, de eo non satis certo constat. Nam etsi valde probabilis est eorum opinio, qui K inustam putant, quod ea prima littera est vocis *calumnia*, e veteri scribendi ratione, quæ *kalumnia* scribebat (v. Vossius, Aristarch. i, 17): tamen non est omni ex parte certa, sed conjectura tantum nititur; quando nemo vet. est ejus rei auctor. Frustra ad Paullum provocat Vossius. Nihil de littera dicit. Hoc poenæ genus sustulit deinde Constantinus M. vid. Menard. ad Cicer. l. c. Exstat *Brenemannii* eruditus de hac lege libellus.

REPETUNDIS (*Leges de*), quibus tenentur magistratus et senatores, qui in provinciis, aut propter rem judicandam, contra leges, pecunias cepere (Cic. pro Cluent. c. 37, 54), sunt *Calpurnia*, *Acilia*, *Junia*, *Servilia*, *Cornelia*, *Julia*; de quibus suis locis agitur.

ROSCIA *theatralis*, lata a L. Roscio Othone trib. pl. A. U. DCLXXXVI, C. Calpurnio Pisone et Manio Acilio Glabrione coss., fantore equestris ordinis. Ea sancitum est, ne quis in quatuordecim gradibus orchestrae, in qua senatores sedebant, proximis sederet, nisi qui eques, et equestri censu esset. Itaque si quis censum decoxisset eques, non licebat ei inter equites sedere, Phil. ii, 18. Nam decoctoribus cujuscumque ordinis, ut ex eodem loco constat, certus locus assignatus in theatro erat; neque solum his, qui suo, sed etiam qui fortunæ vitio decoxissent. In or. pro Muren., c. 19, bis dicitur lex hæc

equitibus dignitatem et voluptatem restituisse : quo verbo utitur etiam Velleius, ii, 32, ubi vid. intt. Ex quo colligere licet, equites jam antiquioribus temporibus separatim a plebe sedisse : nisi quis velit restituere intelligere *præstare*, ut sæpe est in legibus. v. Gloss. Nomic. Cod. Theod. in h. v. Ceterum quas turbas hæc lex, ~~cc~~ule Cicerone, dederit, quum plebi in mentem venisset, sibi eam legem ignominia esse, et quomodo eæ a Cicerone oratione aliqua, quæ intercidit (ad Attic. ii, 1), compositæ sint, v. ap. Plutarch. in vit. Cicer. et Plin. vii, 30, ubi v. Harduin. Eam secuta est lex *Julia* de eadem re, Plin. xxxiii, 2.

* *RULLI* lex agraria. v. *Servilia*.

RUPILIA lex apud Siculos dicebatur, quod *decretum* potius dicere more romano debebant, ut facit Cicero, Verr. ii, 13. Nam *Rupilia* lex continebat jura, quæ *P. Rupilius* prætor victis Siculis de decem legatorum sententia, ut moris erat, dederat, quum Siciliam in provinciam formulam redigeret. Ejus sæpe fit mentio Verrinarum secunda et tertia, quod Verres eam in jurisdictione et re frumentaria neglexerat.

SACERDOTIUS (*Lex de*), a *C. Licinio Crasso* lata, sed non perlata (vid. *Domitia Lex*), de Amicit. 25.

SACRATÆ LEGES hæc dici putantur in primis, quæ in monte *Sacro*, A. U. cclx, secessionem populi facta, latæ sunt, unde ipsi illi monti nomen hæsit. Liv. ii, 33. Earum mentio apud Ciceronem sæpe, in primis in iis orationibus, quibus in Clodium legem, contra se latam, invehitur, quod ea legibus sacratis vim attulerat: pro Sext. 30; pro Dom. 17; de Off. iii, 31; de Legg. ii, 7, etc. Locus præsertim illustris est in Cornelianæ i fragm., p. 28. Ad q. l. male Asconius, in monte *Sacro* primum *sacratas* latas, dicit, et verba Ciceronis sollicitat, ut ex sequentibus patebit. Leges autem *sacratas* apud Livium tres reperimus, s. legis *sacratæ* in monte *Sacro* latæ tria capita potius (*sacratam* enim *legem* dicit, l. c., et *sacratæ leges* per enallagen pro *sacrata* dici possunt. v. *Titia Leges*): 1. ut tribuni quotannis quinque de plebe crearentur, qui auxilio plebi adversus consules essent; 2. ut

iidem tribuni pl. *sacrosancti* essent; 3. ut soli plebei tribuni fierent. Sigonius, de J. C. R. i, 6, duas alias addit: 1. ne de capite civis nisi centuriatis comitiis ageretur; 2. ne privilegia, h. e. rogationes in homines singulos, ferri liceret. Et dicuntur sane *sacratæ leges* apud Cic. pro Dom. et pro Sext. Sed capita illius legis *sacratæ* fuisse, quæ in *Sacro monte* lata est, non videntur. Decepit virum doctissimum multosque alios, quod *sacratas leges* a *Sacro monte* dici, et nullas præterea alias putarunt. Mihi antiquiores hæc duæ leges videntur, et forte aut capita legis *Valeriæ* de provocatione, aut tamen ab eodem sigillatim latæ, ac deinde in xii Tabb. tralatæ. Nam lex de provocatione ipsa est *sacrata*, ut e Liv. ii, 8, intelligitur, et illud, de capite civis, diserte ad legem de provocatione refertur a Dionysio, l. v, p. m. 334. Leges autem hæc *sacratæ* dicuntur propterea, quod caput ejus, qui contra fecit, consecratur. Hæc enim est una e tribus vel duabus *sacrandarum* sanctionum formis, quæ apud Ciceronem pro Balb. 14, et in Cornel. fragm. commemorantur: de quibus vide interpretes, et Schwarzii Dissert. de Testatione *Sacr.* Nam hanc ipsam ob causam etiam tribb. pl. *sacrosancti* sunt, quod ejus caput *sacrum* est, qui eos violavit, ut e Rabiriana intelligi potest. Cf. Budæus ad Pandect., p. m. 334. Itaque etiam illa *Valeria Horatia* ap. Liv. iii, 55, et Cic. de Rep. ii, 31, *sacrata* lex est. Nam alias *sacratas leges*, præter eas quinque, quas Sigonius facit, in monte *Sacro* perlatas, fuisse, nemo negare potest, qui Livium attente legit. iii, 32: Concedunt patribus plebei de decemviris, modo ne lex *Italia de Aventino* aliæque *sacratæ leges* abrogarentur. Ex quo intelligitur, etiam *Italiæ* *sacratam* fuisse. L. vii, c. 41: *Lex quoque sacrata militaris lata est, ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleteretur*. Memorat idem *legem sacratam Volscorum, Etruscorum, aliorumque populorum*, qua milites legebantur (ix, 39), unde *sacрати* milites, ibid. c. 40. In eamdem sententiam Perizonius, in Animadversionibus, de legibus sacratis tradidit. Est locus, c. 10, p. 418. Ceterum locus ille clas-

sicus et præcipuus ex oratione pro Balbo et Cornelia fugiebat tum summum virum; item alter ille Livianus de sacrata militari. Illud unum addam, *legem Valeriam* eadem formula sanciri, qua sacrata tribunitia, ap. Dionys. l. vi, p. 410.

SCATINIA, vel SCANTINIA (mire enim in hoc nomine variant codd. vid. Ferrar. ad Phil. iii, 6), lata a Scatinio trib. pl. A. U. dubium quo, in *molles et effeminatos, qui nefanda Venere uterentur*, h. e. aut ipsi muliebria paterentur, aut pueris vim facerent, quibus pœna decem millium nummorum statuebat; ex qua sibi inimicos accusationem minari scribit Cœlius, ep. 13. Cf. Phil. iii, 6. Ex eo loco intelligitur, legistatorem Aricinum fuisse. vid. plura ap. Gravin. Orig. Jur. R., p. 433; in primis Christum, de Lege Scatinia.

SEMPRONIÆ LEGES laudantur, Phil. i, 7; de quibus legendus Plutarch. in Gracchis. Sunt autem hæ:

1.) TIB. GRACCHI *agraria Semproniana*, ne quis agri plus quam 5 jugera possideret, quod jam lege Licinia Stolonis cautum fuerat, sed neglectum jam diu; et ut tres viri tributis comitiis crearentur, qui agros dividerent, quos divites præter hunc modum possiderent. Lex perlata non est. Vid. Plutarchum in Gracchis; de motibus agrariis inde a lege Licinia, in primis de *Semproniana*, Appian. B. C. ii, 2, 1, p. 604, ed. Toll.; Vellei. ii, 2; Epit. Liv. 58. et ibi Duker. Fragmenta ejus legis habet Goesius, Scr. Agr. p. 349; Sigon. de A. J. ii, 2. Ex ea lege et coloniæ deducendæ erant. v. Agrar. ii, 12, et ibi Manut.

2.) C. GRACCHI *frumentaria*. v. in *Frum. LL.*

3.) C. GRACCHI *de provinciis*. v. de ea lege or. de Provinc. Cons. Laudatur pro Balbo, c. 27; ad Div. i, 7; pro Domo, c. 9. Ex ea provinciæ magistratibus nondum creatis a senatu decernebantur; idque præcipuum ejus caput fuit. De ea capio etiam illa verba Verr. iii, 6, *Vectigalibus censoria locatio constituta est, ut Asiæ lege Semproniana*. Hotomannus aliter.

4.) C. GRACCHI *de libertate civium rom.*, qua cautum est, ne de capite civis romani injussu populi rom. judicaretur. Idem jam xii Tab. sancitum erat, et *Valeria*, s. *sacrata lege* in monte Sacro, ut Sigonio placere vidimus. pro Rab. 4; Verr. v, 63; Catil. i, 11; iv, 5.

5.) C. GRACCHI, *ne quis judicio circumveniretur*, pro Cluentio, c. 56. Ei successit Cornelia *de falso*, ut ex eodem loco intelligi potest, quem vide.

6.) SEMPRONIA C. Gracchi *judiciaria*, judicia a senatu ad equites transtulit. v. *Aurelia Lex*. Appian. Bell. Civ. i, p. 618, edit. Toll.

7.) SEMPRONIA *lex de provincia Asia*, Verr. iii, 6, per quam locatio vectigalium constituta est.

SERVILIA, C. Servilii Glaucii prætoris. A. U. DCCLIII, quo ipso anno interfectus est. Alii annum XLVIII ei tribuunt; sed errant, quod eo anno in magistratu non fuit. *De repetundis* fuit, acerbior superioribus. Sanxit, ut reus post primam actionem comperendinaretur, quum antea ex lege Acilia liceret, semel causa dicta, pronuntiare, nisi ampliaretur judices, Verr. i, 9. Sæpe apud Ciceron. laudatur, v. c. pr. Rab. P. 1, 4. Capita hujus legis e scriptoribus veteribus collegit Sigonius de Judiciis, ii, 27, ubi etiam exstat insigne fragmentum ex P. Bembi museo editum. Priorne sit *Acilia*, an posterior, vide in *Acilia*.

SERVILIA ejusdem Glaucii, *de civitate*, eodem anno A. U. DCCLIII lata, quod, ut mihi videtur, statuerat, omni ratione equitum et plebis benivolentiam captare. Hujus quæ vis fuerit, ex or. pro Balbo, c. 24, intelligi potest. Nempe, si quis e sociis Latinis senatoreum reum fecisset, isque condemnatus esset, ei ut civitatis jus tribueretur, eumque inter cives locum is occuparet, quem condemnatus habuisset.

SERVILIA, Q. Servilii Cæpionis, *judiciaria*; quam suasit populo Crassus, Brut. 43, 86; Invent. i, 49; Orat. ii, 55; Cluent. 15; lata ab eo in consulatu, A. U. DCXLVII. Sanxit enim, ut judicia, quæ XVII annis ante, lege *Semproniana*, a senatu ad equites translata essent, utrique ordini communia essent; sed eam legem aut non perlata, aut paullo post abrogatam fuisse, ex Sigonii sententia, inde intelligitur, quod paullo post idem tulit M. Livius Drusus, et quidem

incassum (vide *Livias Leges*). Sed certiori argumento decidi ea res potest. C. Servilius Glaucia dicitur ap. Cic. in Bruto, certo consulatum, anno post præturam, quod lege rogaverat trib. pl. Saturninus, A. U. DCLIII, consecutus fuisse, nisi interfectus esset, quod equestrem ordinem beneficio legis obtrinxisset. Qua autem alia potuit, nisi *judiciaria*? Nam altera, *de repetundis*, nihil ad commodam equitum, qui hoc genere legum non tenebantur. Itaque certissimum puto, Servilium Cæpionis, Servilia Glauciæ abrogatam esse, et, quæ communicata cum senatu judicia erant, ea solis equitibus restituta eo ipso anno, quo illam alteram *de repetundis* tulit, qui est decimus annus a Servilia Cæpionis. Huc pertinet illud, quod in reliquiis or. pro Scauro, p. 80, commemoratur, causam Cæpionis e *Servilia* lege accusati de repetundis, ad equites actam et judicatam esse.

* *SERVILIA*, P. Servilii Rulli, *agraria*; quam promulgavit tribunus ille plebis, A. U. DCLXXXIX, IV id. decembr., sed non pertulit, dissuadente in senatu ipsis kal. jan. sequentis anni Cicerone consule, ac deinde non semel pro Rostris. Habuit autem hæc Rulli lex plus quam XL capita, Agr. III, 2; quorum præcipua, quæ Cicero commemorat, fere sunt hæc: 1° Ut tribunus pl., qui eam legem tulerit, per septemdecim tribus decemviros creet agris dividendis, ut quem novem tribus fecerint, is decemvir sit. 2° Ut item eodemque modo creentur, ut comitiis pontificis maximi. 3° Ut decemviratus candidati præsentibus profiteantur. 4° Ut lege curiata decemviri ornentur per prætorem, qui primus sit prætor factus; sin is ferre non possit, per eum, qui postremus, cui non possint tribuni plebis intercedere; si lex curiata ferri non possit, decemviri tamen eodem jure sint, quo qui optima lege. 5° Ut auspicii coloniarum deducendarum causa decemviri habeant pullarios, eodem jure, quo habuerunt tresviri lege Sempronia, apparitores, scribas, et alia hujusmodi. 6° Ut potestatem prætoriam habeant sine provocatione ad quinquennium. 7° Ut liceat eis vendere omnia, de quibus vendendis

Scita facta sint M. Tullio Decula, Cn. Cornelio Dolabella coss. (A. U. DCLXXII), quique agri, quæ loca, quæ ædificia, aliunde quid extra Italiam, quod publicum pop. rom. factum sit L. Cornelio Sulla, Q. Pompeio Rufo coss. (A. U. DCLXV), aut postea. 8° Ut liceat etiam vendere vectigalia in lege nominata, habita auctione in quibus locis videbitur. 9° Ut ad ipsos decemviros cognitio pertineat, qui publici agri sint, qui privati; utque iis, quos publicos esse judicaverint, vectigal possint imponere, duobus exceptis. 10° Ut quod ad quemque pervenit, pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario, quod neque consumtum in monumento, neque in ærarium relatum sit, id quicumque e provincia decesserit, uno excepto Pompeio, profiteatur apud decemviros, et ad eos referat: qui, si qua pecunia post Tullium et Antonium coss. ex novis vectigalibus recipiatur, ea quoque uti possint. 11° Ut ea pecunia agros emant in Italia, qui coli et arari possint, a volentibus tamen vendere, non ab invitis; neve ea pecunia in ærarium referatur, aut exigatur. 12° Ut in eos agros, qui hac lege emti fuerint, colonias deducant, et in quæ loca præterea videbitur. 13° Ut Capuam in coloniam deducant quinque millia colonorum, iisque et Campanum agrum, et Stellatam dividant. 14° Denique (capite XL), ut quæ post C. Marium, Cn. Papirium Carbonem coss. (A. U. DCLXXI) ædificia, agri, lacus, stagna, loca, possessiones, publice data, assignata, vendita, concessa sint, ea omnia eo jure sint, quo quæ optimo jure privata sint. vid. ipsas de Agraria lege Ciceronis orationes, et Goesii scriptores Agrarios, *Amstelod.* 1674.

SILVANI et CARBONIS. vid. *Carbonis* et *Silvani*.

SUMTUARIA Julia. vid. *Julias Leges*.

TABELLARIÆ quatuor sunt; de quibus vid. Cic. de Legg. III, 16; in Lælio, c. 16.

1.) GABINIA, a tribuno plebis Q. Gabinio, homine ignoto et sordido, A. U. DCLXIV lata, ut, in magistratibus creandis, non voce civis, sed tabellis, uterentur, ut libere suffragia, sine inimicitiarum metu, ferre possent,

unde Cic., Agr. i, 2, *tabellam vindicem tacitæ libertatis vocat.*

2.) CASSIA, L. Cassii Longini trib. pl. A. U. DCXVI (qui scopulus reorum in prætura dictus est, cujusque ob severitatem iudices severi dicti sunt Cassiani), de *populi judicio*, ut Cicero vocat de Legibus, l. c. Ea lege sancitum est, *ut tabellæ etiam in judicio populi adhiberentur, præterquam in judicio perduellionis.* Conf. pro Sextio c. 48. Sed in hac lege intelligenda mihi videntur multi docti homines non satis vim verborum percipere. Nam ita video fere accipere hanc legem, ut de his judiciis lata sit, quæ in comitiis populi fiant, quod dicatur de *populi judicio*; quod est falsum. Nam in his etiam judiciis tabellæ adhibentur, quæ a *selectis iudicibus* exercentur, atque id ex *lege Cassia* factum, atque ante voce pronuntiatum esse puto; quod etiam postea sanxit *lex Cornelia*, de sententia ferenda, ut liberum esset reo, postulare pro Cluent. 20. Decepit doctos homines vox *populi*; neque intellexerunt, *populi judicia* dici, non solum ea, quæ ab universo populo in comitiis aguntur, sed omnia *publica*, h. e. in quibus causæ publicæ, aut *crimina publica*, quæ vocantur, judicari solent, tanquam de repetundis, de ambitu, de vi, de majestate, etc. Hæc autem *judicia populi* appellatur, primo, quia olim ipse populus exercuerat, quum postea, quæstionibus perpetuis A. U. DCIV, adeoque ante *legem Cassiam*, constitui coëptis, omnia a selectis iudicibus exercentur, præter unum *perduellionis judicium*, quod lege excipitur, et usque ad *legem Julianam de vi*, populi universi fuit (v. Hotom. ad Verr. i, 5, et orat. pro Rabir. Per.); deinde, quia jussu, legibus populi, et loco populi, a iudicibus administrabantur. Cic. Verr. v, 48: *Quo confugient socii? — ad populum romanum confugient? facilis est causa populi. Legem enim se sociorum causa jussisse, et vos ei legi custodes ac vindices præposuisse dicet.* Hæc tenenda sunt tironibus, quum legunt, quæ Sigonius de Judiciis, iii, 1, 2, de *populi judicio* dixit. Neque enim satis distincte rem tradidit, et ea tempora, quibus omnes causæ pu-

blicæ ad populum agebantur, solæque controversiæ privatæ ad magistratum sine consilio iudicum agebantur, ab his distinctit, quibus publicæ causæ omnes ad iudices selectos, præter unum perduellionis crimen, actæ sunt. Nam et peculatus et majestatis causæ, quas populo proprias fuisse dicit, ad iudices actæ sunt. vid. v. c. Act. i in Verr. 13. In primis clarus locus est Verr. i, 42: *Cornelia testamentaria, nummaria, ceteræ complures; in quibus non jus aliquod novum populo constituitur, sed sancitur, ut, quod semper malum facinus fuerit, ejus quæstio ad populum pertineat.* Atqui hæ causæ ap. selectos iudices actæ.

3. PAPIRIA C. Carbonis trib. pl., A. U. DCXXII lata est, eaque sancitum, ut in legibus jubendis et antiquandis populus tabellis uteretur.

4.) COELIA, A. U. DCXLVI lata est, eaque cautum, ut, quod unum iudicium lege *Cassia* exceptum esset, perduellionis, id quoque tabellas cum reliquis judiciis communes haberet. Causam hujus legis ferendæ hanc habuisse dicitur apud Ciceronem, ut opprimeret C. Popillium inimicum, de Legg. iii, 16.

* TARPEIA ATERNIA. v. *Aternia Tarpeia.*

TERENTIA frumentaria. vid. *Frumentariæ.*

TESTAMENTARIÆ, *Cornelia, Furia, Voconia*; de quibus v. suis locis.

* THORIA agraria, *Sp. Thorii* trib. pl. A. U. DCXLVI, qua sancitum est, ne quis, qui agrum publicum in Italia a certo tempore possideret, vectigal penderet publicanis. Brut. 36, Sp. Thorius agrum — vectigali levavit. Appianum, de bello Civ. i, 27, multi arbitrantur de hac lege ita scripsisse: Σπούριος Βίριος (leg. Θόριος) δημαρχῶν εισηγήσατο νόμον, τὴν μὲν γῆν μικρὴν διανέμειν, ἀλλ' εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρος ὑπὲρ αὐτῆς τῷ δήμῳ κατατίθεσθαι, καὶ τὰδε τὰ χρημᾶτα χωρεῖν εἰς διανομὰς — sc. τῷ δήμῳ, etc. Diversam vero a Sp. Thorii lege legem hujus, quicumque sit, Sp. Borii putat Rosinus, in Antiquit. Rom. viii, 10; quem sequi non repugnat Mazochius in comm. ad Tabb. Heracleenses, p. 316, et Schweighæuser ad Appian. t. iii, p. 687. Cautum

erat etiam Thoria lege de pascuis nonnihil, ut colligere licet e Cic. de Or. ii, 70. Ejus duo fragmenta insignia edidit Sigonius, de Ant. J. I. ii, 2.

TITIA, quæ pro Muren., c. 8. laudatur, Pighio, ad A. cccclxxxviii, videtur esse *C. Titii* trib. pl., qui illo anno legem tulit, de quæstorum numero duplicando, et provinciis quæstoriis sortiendis, e Scio; qua opinione nihil se probabilius a quodam dici vidisse, ait Grævius ad h. l.

TITULÆ leges, quæ de Legg. ii, 6, dicuntur, sunt *Sext. Titii*, seditiosi tribuni A. U. dcliv. Tulit *agrariam* legem. v. Cic. de Or. ii, 11. Titia, quæ memoratur de Legg. ii, 12, sine dubio est ejusdem. Nam eodem modo, ut c. 6, jungitur *Liviis*. Atque ex eo loco mihi sit vero simile, *Titias leges* per enallagen dici pro *Titia lege*.

TRIBUNITIA lex dicitur sæpissime, quod omnes sciunt, quæ a tribuno lata est; sed illud neglexerunt omnes, quos vidi, animadvertere, *tribunitiam legem* dici etiam eam, quam Pompeius tulit *de tribunis reficiendis potestate pristina*, quam iis Corn. Sulla ademerat. Act. i in Verr. 16: *Vident adhuc post legem tribunitiam* (quam sc. Pompeius tulit) *unum senatorem vel tenuissimum esse damnatum*. Sic *judicium Junionum* significare potest non solum, quod exercuit, cui præfuit Junius, et sic est in Cluentiana; sed etiam quod fuit de Junio, in quo reus fuit Junius, ut sæpe judicia apud Ciceronem a reis vocantur, v. c. *judicium Verris*, Cluentii.

TULLIA, a *M. Cicerone de ambitu* lata A. U. dxc, memoratur in Vatin. 15; pro Sext. 64; pro Mur. 32 sq., ex quo loco accuratius cognoscere hanc legem licet. Nam ambitus genera ab Sulpicio objecta Murenæ commemorantur et refelluntur. Pœna etiam acerbior ea constituta esse dicitur, quæ in Calpurnia fuit, non pe exsilium, v. Muren. 41; idque decem annorum, ut tradit Dio Cass., xxxvii, p. 42. Morbi quoque excusationi pœna constituta est, etc. v. Muren. 23.

* VALERIA HORATIA, sive *L. Valerii Potiti* et *M. Horatii Barbati* lex, coss. ann. cciv, post decemviros, homi-

num concordia causa sapienter popularium, *ne quis magistratus sine provocatione crearetur*. de Rep. ii, 31. vid. Livium, iii, 55; Dionys. Halic. xi, 45.

* VALERIA, *P. Valerii Publicolæ*, coss. ann. ccxlii, *ne quis magistratus civem romanum adversus provocationem necaret, neve verberaret*. de Rep. ii, 31.

* VALERIA, pr. Fonteio, i, nov. fragm., lex turpissima, lata a L. Valerio Flacco, consule suffecto post mortem C. Marii, A. U. dclxvii; qua creditoribus quadrantem solvi jussit, ut ait Velleius, ii, 23. v. Cor-tium ad Sall. Cat. c. 33.

VALERIA, Agr. iii, 2; S. Rosc. 43; l. i de Legg., etc. Est *L. Valerii Blacci* interregis A. U. dclxxi, qua L. Cornelium Sullam dictatorem creavit, tulitque, ut omnia, quæ fecisset, rata essent, possetque impune, quem vellet, indicta causa interficere.

VARIA, lata est a *Q. Vario H. brida*, trib. pl. A. U. dclxii, *de majestate*; qua sancitum est, ut quæstio haberetur de iis, quorum opera consiliove socii contra populum rom. arma sumsisset. Nam eo anno, coss. L. Julio Cæsare et P. Rutilio Lupo, ortum est bellum in Italia, quod Sociale, Marsicum et Italicum appellatur. Hujus legis frequens mentio ap. Ciceron., v. c. pro Mil. 36; Brut. 56, 88; Tusc. ii, 24, etc. Sed in loco postremo Boherius, vir summus, intelligi vult aliam legem *Variam de incestu*: quod Valerius M. iii, 7, M. Antonium de incestu accusatum tradit, eumque locum huc retulere interpretes. Sed temporum ratio facile arguit hanc sententiam. Cicero dicit se *vidisse* Antonium pro se dicentem causam lege Varia. At accusatio de incestu facta est anno quæsturae provincialis, quam Pighius refert ad A. U. dclxi; quo Ciceroni natus nondum erat. Necesse igitur est, ut idem post etiam accusatus sit de majestate e lege Varia, quum Cicero jam formam attigisset.

VATINIA, *P. Vatinii* trib. pl. A. U. dxciv, consule Cæsare, lata, *de repetundis*; ut repetundarum judicio liceret alterna consilia rejicere; unde ipsa *lex de alternis consiliis rejiciendis* dicitur in Vatin. 11. *Consilia* sunt

judices omnes, quos prætor sortitus est : eos omnes ex hac lege semel rejicere licet reo, semel accusatori; quum antea nonnullos tantum rejicere liceret ex eodem consilio utriusque, quorum loca subsortitione prætoris replebantur. *Alternæ consilia rejicere* ergo est idem ac *rejicere alterius consilia*; ut Verr. ii, 18, *quum alternæ civitates rejectæ essent*; pro alternis, semel ab accusatore, semel ab reo.

VATINIA, ejusdem tribuni, qua Cæsari, cui jam lege *Sempronia* de provinciis senatus Galliam ulteriorem attribuerat, etiam citerior cum Illyrico, et tribus legionibus, stipendiisque in quinquennium data est, in Vatin. 12. De hac lege etiam capiendus locus videtur, c. 15, ubi reprehendit Cicero Vatinium, *quod sua lege factus sit legatus Cæsaris in Gallia*. Nam quod Manutius putat, legem ab eo latam, ut legati provinciales a populo crearentur, nullo idoneo testimonio demonstrari potest.

VATINIA alia rogatio, sed non perlatam, memoratur in Vat. 9 sq., qua latum est, ut quæstio haberetur de iis, quos L. Vettius, qui in senatu confessus esset, se cum telo fuisse, et Cn. Pompeium occidere voluisse, participes illius consilii fuisse diceret.

VI (Leges de), Plotia et Lutatia, quas vid.

VIARIA, lata a C. Curione, Paullo et Marcello coss., A. U. dcciii, *de viis muniendis*, non dissimilis *agrarie* Rulli, Cœlius, ep. 6. Ad hanc ferendam legem quid Curionem impulerit, docet Appianus, B. C. ii, p. 732, ed. Toll. Nempe quod ære alieno oppressus pecuniam acceperat a Cæsare, ne sibi in tribunatu adversaretur. Hanc mercedem ne frustra accepisse, et Pompeianis aliqua ratione adversari videretur, quod facile intelligebat, eos huic legi repugnaturos esse : εἰσηγήτο βαρυτάτας ὁδῶν πολλὰν ἐπισκευὰς τε καὶ κατασκευὰς, καὶ αὐτὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ἐπὶ πενταετὲς εἶναι. quæ verba similitudinem ejus cum *Servilia agraria* Rulli satis demonstrant. Sed fortasse etiam eadem ornamenta potestatis, eandem potestatem in provin-

ciis dedit, quam *lex Servilia*. Ex ep. ad Att. vi, 1, etc. mihi videtur colligi posse, constitutum fuisse vectigal ærario solvendum, in vehicula, eseda, rhedas, lecticas, equos, etc. quibus in itineribus uterentur, ut ea pecunia in viis muniendis consumeretur. Nam quum Vedius Ciceroni obvius factus esset cum duobus esedis et rheda, equis juncta, et lectica, et familia magna; horum causa dicit Cicero, Vedio solvendum ex lege Curionis, si perferatur, sestertia centena. Id vectigal simile fuisset ex parte ei, quod nos dicimus *péage*, quod in vias muniendas impenditur; hoc certe sub titulo exigi solet. Quidam hanc legem male *Vivariam*, aut *Vinariam*, aut *Vineariam* appellant. v. Contarenus, de Frum. Larg. c. 9; Lips. Elect. i, 8.

VILLIA. v. Annales.

VOCONIA, lata a Q. Voconio Saxa trib. pl. A. U. dlxxxiv, suadente Catone. Est *testamentaria*, de mulierum hereditatibus : qua saucitum est, ut, *qui post A. Postumium et Q. Fulvium censores census esset, ne heredem virginem, neve mulierem, faceret*, Cic. in Verr. i, 42; *neve mulier legati nomine plus caperet, quam heres*, ibid. 43. Eadem lex laudatur, Balb. 8; Fin. ii, 17; Senect. 5. *Censi* e Voconii mente sine dubio erant *cives*; quod nemini licebat deferre ad censorem rem suam, nisi qui civis rom. esset. Sed in hoc verbo calumniabantur, qui rem suam ad uxorem aut filiam transferre cuperent. Nam quum illis temporibus lex census Serviana, de vendendis incensis, non acerbè aut severe satis servaretur, et multi cives rom. incensi essent (causas vid. ap. Perizon. libro mox memorando, p. 129), hi, qui feminam heredem faciebant, propterea se lege Voconia teneri negabant, quod incensi essent. Atque hac calumnia verbi *census* eludebant legem, prætoribus facilibus in re dura. Nam ex Verrinae l. c. intelligi potest, prætores ante Verrem omnes ex hac calumnia decrevisse, et hereditates hoc modo ad filias mulieresque transire potuisse. Qui autem censi erant, adeoque legem eludere calumniando non poterant, heredem fiduciarium faciebant, h. e. qui he-

reditatem cerneret quidem, sed deinde filiæ, aut cuicumque testator voluisset, redderet, si honestus esset. Nam si quis perfidus negabat se hereditatem filiæ redditurum, cogi non poterat. v. Fin. ii, 17. De hac lege multi, in primis Balduinus; sed om-

nium optime Jac. Perizonius in Diss. de *Lege Voconia*, qui primus hujus legis vim accurate perspexit. — * Adde nunc ante omnia, quidquid novi affert locus insignis, de Rep. iii, 7; et quas de hac lege commentationes novas in notis ad h. l. excitavimus.

INDEX GEOGRAPHICUS.

ABDERA, urbs Thraciæ, crasso cœlo, Democriti patria. Roma Abdera, ad Att. iv, 16, dicitur, propter stuporem senatorum. v. Ind. Gr. Ἀβδηρίτικόν. Unde *Abderites*, de Nat. deor. i, 23.

* *Aborigines*, de Rep. ii, 3, antiquissimi Italiæ populi, quorum ager ad Tyrrhenum mare.

Abydus, ad Her. iv, 54, oppidum Troadis, ad Hellespontum, e regione Sesti.

Acarmania, in Pis. 40, pars Græciæ versus occidentem, ad mare Ionium, inter Ambracium sinum et Acheloum fluvium.

Achæi, in Cæc. 20; Prov. Cons. 3, et *Achivi*, de Div. i, 16, populi Græciæ, proprie qui Achaïam incolunt in Peloponneso.

Achaia, provincia romana, Peloponnesum et Græciam proprie sic dictam cum circumjectis insulis continens. Proprie pars Peloponnesi, isthmo vicina.

Achaicus, Act. i in Verr. 2.

Acherini, in Verr. iii, 43, Siciliae populus, exiguae civitatis, sed ignotæ veteribus auctoribus. Itaque Cluverius, Sic. Ant. ii, 2, vocem vitiatam putat, et, probante Harduino, legendum conjicit *Scherini*, a *Schera*, urbe Siciliae mediterraneæ versus septentrionem, inter Hypsam et Crimissum fluvium. Ap. Silium, viii, 269, memoratur *pubes liquentis Acheti*, pro quo Dan. Heinsius scribebat, *pubes ingentis Acheti*; qui ipse fluvius, aut locus ignotus est: unde illud nomen varie tentatur. *Pubes Acheti* possunt dici *Achetini*. Et fortasse sic scripsit Cicero. Sed nil definitio. Ceteram semel hic dixisse sufficiat, non valere hanc rationem, qua in huiusmodi nominibus geographi et critici sæpe utuntur: Hoc nomen in nullo alio auctore occurrit; ergo vitiatum est, et in notum nomen mutandum. Quis enim contendat, omnia loca exigua et obscura Siciliae, aut cujuscunque re-

gionis, memorata esse Geographis antiquis, aut aliis auctoribus. Si nil variant mss. meliores, aut ipsa ratio manifeste vitium lectionis convincit, nil tentandum. Sic judicat etiam Drakenb. ad Liv. viii, 12.

Acmonenses, Flacc. 15, incolæ *Acmoniae*, Phrygiæ magnæ. In Hierocli Synecdemo Ἀκμόνια dicitur, ad q. l. v. Wesselingius. Alia est *Acmonia*, Daciæ Trajani. Vitiose edd. vett. quædam, *Æmonenses*.

Acradina, vel *Achradina*, Verr. iv, 53, pars Syracusarum.

Acragianæ, vid. *Agragianæ*.

Acronoma, Att. xiii, 40, locus incertus. Pithœus in margine libri sui scripsit *saxa Acherontia*, quod, sive ex ingenio, sive ex libro est, non absurdum puto. Nam *Acherontia* urbs Apuliæ in alto saxo jacebat; unde *nidum Acherontiae* appellat Horatius, Carm. iii, 4, 14.

Actium, ad Div. xvi, 6, urbs et promontorium Acarnaniæ prope sinum Ambracium, pugna inter Octavianum et Antonium nobilitatum.

Actium Corcyrae, Att. vii, 2, locus, s. portus insulae Corcyrae, cui insulae nomen adjicitur, ne cum Actio Acarnaniæ confundatur.

Æculanum, Att. xv, 2, putant esse idem cum *Æculano*, quod est oppidum in Hirpinis. Sed Manutius negat, locum sanum esse, et conjicit *Herculanum*, quod non longe abest a Pompeiano. Pro *Æculanum* dicitur et *Eclanum*, in Itinerar. Anton., ubi vid. Wesselingium. Conf. Goesii Ind. in script. R. Agr.

Adramitenus, or. p. Flacc. 13, si vera lectio esset, esset ad Adramitis, parte Sabæorum, in Arabia felici (vid. Bochart. G. S. p. i, l. ii, c. 13); sed non est dubium, quin, auctoribus doctis viris, legendum sit:

Adramyttenus, ab Adramytteo, s. Adramyttio, nobili Mysiæ urbe in maritima ora.

Adrianum mare, Att. x, 7, quod vulgo *Adriaticum* dicitur. Sic etiam dicitur in Pisonem, et apud Horatium.

Adrumetum, Flacc. 28, oppidum Africae propriae, Byzacenae provinciae caput. Sed non est dubitandum, quin cum Grævio recipiendum sit e Camerarii, Ursini, Sylvii conjectura, *Adramyttium*. Quid enim *Adrumetum* Africae ad prætorem Asiae, ejusque legatum? Ceterum in nomine *Adramyttii* ita variant veteres libri, ut non mirum, si hujusmodi error in Ciceronem irrepsit. v. Duker. ad Thucyd. v, 1, et Wesseling. ad Anton. Itin. p. 335.

Ædui, ad Div. vii, 10; Att. i, 19, populi in Gallia Lugdunensi.

Ægeum mare, inter Asiam et Europam; hinc Græciam Macedoniamque, illinc Cariam et Ioniam adluens.

Ægina, ad Div. iv, 5, insula in sinu Saronico, inter insulas Græciæ minores, circa Peloponnesum.

Æginetæ, Offic. iii, 11, incolæ insulæ Æginæ.

* *Ægyptiorum* gens maxime incorrupta, de Rep. iii, 6, in Libya.

Æmilia, ad Div. x, 30, via in Gallia Cispadana a Placentia ad Ariminum, ita dicta, quia ab Æmilio Lepido strata est.

Enaria, Att. x, 13, insula opposita Campaniæ, quæ et *Pithecura* dicitur. Bochart. G. S. p. ii, l. i, c. 33, mavult *Enaria* scribi ab *enaribus*, i. e. simiis, quod et Salmasio placebat, reprehendo a Vossio ad Melam, p. 519, qui a fodinis ærariis dictam putat. Plinius, H. N. iii, 6, a figlinis doliorum *Pithecasam* dictam putat.

* *Æniantes*, de Rep. ii, 4, in Thessalia, absunt a mari.

Ænus, ex emend. Turnebi, Advers. xx, 28, pro Flacc. 14, Thraciæ urbs antiquissima, Homer. Iliad. δ, 520, laudata, ad ostium orientale Hebr. Locis de hac urbe a Cellario, G. A. t. i, p. 1061, allatis addendus hic Plinii, H. N. xvii, 4, *Pites aduri* — *Ænos sensit admoto Hebro*. Pro *Æno* ap. Ciceronem olim lectum *Æmo*, et inde *Hæmo*, non est mirum, quum facilis confusio sit. In Actis Concil. Constantinop. ii, Coll.

8, p. 240, subscribit Paullus episcopus *Æmorum*, pro *Æniorum*. v. Wesseling. ad Hierocel., p. 634, ubi plures de auctore urbis scriptores laudantur.

* *Æolia*, regio Asiæ minoris maritima, quæ a Lydia usque ad Hellespontum, atque Propontidem adeo, pertinet. Ibi *Æoles*, Flacc. 27.

Æqui, populi Latii Sabinis et Marisis confines, Off. i, 11; de Rep. ii, 20.

Æquimelum, de Div. ii, 17, locus Romæ, sic dictus, quod Melii domus ibi æquata solo est, Liv. iv, 16.

* *Æsernia*, aliis *Esernia*, ad Att. viii, 11, oppidum Samnitium ad lævam Vulturni. Unde *Æserninus*, Opt. gen. or. 6, gladiatoris nomen ab *Æsernia* oppido.

Ætnenses, Verr. iii, 18, ad montem Ætnam, populi urbis *Ætnæ*, Gr. *Αἰτναῖοι*, qui occurrunt in nummis. v. Gotham, Nummar. v, 4.

* *Ætolia*, in Pis. 37; Tuscul. i, 2; Brut. 20, pars Græciæ inter Acarnaniam et Locrin et sinum Corinthium; unde *Ætoli*, Arch. 11; de Rep. iii, 6.

Agerensis ager, Agrar. ii, 19, in Asiæ regione fuit, quæ a P. Servilio Isaurico imperio rom. adjuncta est; si quidem sana lectio est. Sed Turnebus, Grævius, alique legi volunt, *Sagalassensis* vel *Agalassensis*, a Sagalasso, urbe Pisidiæ, in ea regione, quam sub rom. potestatem Servilius redegit.

Agragianæ, s. *Agragianæ portæ*, Tusc. v, 23, portæ Syracusarum, quæ imminuebant viæ, quæ Agrigentum ferebat. Dorvillius, ad Charit. p. 193, putat, verum esse *Achradinæ*, vel *Agragantinæ*.

Agrigentum, Verr. ii, 26, oppidum Siciliæ, in maritima ora versus meridiem. Dicitur *Acragas* et *Agragas*, de Græco. Ejus urbis accuratissima descriptio est ap. Polybium, l. ix, p. 779. ed. Gr. Unde.

Agrigentini, Verr. ii, 50.

Agrinæ, Pis. 37, sunt populi Thessaliæ. Sed pro gen. *Agrinarum* Turnebo *Agrianum* placet, cujus populi mentio ap. Liv. xxviii, 5, ubi v. Sigon et Gron: item ad xxxiii, 18. *Agriarum* mallet, si quid mutandum. Nam propius accedit ad vulga-

tum, et est idem populus. v. Stephan. in Ἀγρίαι.

Agyrium, Verr. iii, 27, oppidum Siciliae prope fl. Symæthum. Unde est *Agyrinensis*, Verr. ii, 9; iii, 18, etc.

Alabandeis, ad Div. xiii, 56, qui est pluralis Græcus ex *Alabandeus* (Ἀλαβανδεύς), quod est in Brut. 95; ex quo male quidam fecere *Alabandæus*. Item, *Alabandenses*, Or. ii, 23.

Alabandum, s. *Alabandus*, Nat. D. iii, 14, urbs Cariæ prope flumen Mæandrum.

Alba, Att. viii, 12, est Alba Fucensis, ad lacum Fucinum, colonia rom. in Marsis. Nam ea est non procul Sulmone, cui l. c. a Cicerone jungitur. Conf. ix, 6, et ibi Malasp.

* *Alba longa*, de Rep. ii, 2, in Latio, urbs olim valida et potens.

Albana, Agrar. ii, 34, vicus, vel forum Capuæ, ubi unguentarii venales merces habebant.

Albana aqua, Div. i, 44, est lacus Albanus in Latio prope Albam Longam ab Ascanio conditam, de qua Liv. i, 3.

Albanum, Att. iv, 11, prædium Pompeii in agro prope Albam Longam.

Albanus mons, nomen habet ab Alba Longa. In eo quotannis feriæ latinæ celebrabantur a Rom. et Latinis in memoriam fœderis, olim inter eos icti Curatio sacri erat consulum. vide de Div. i, 11. Inde pro Milone, c. 31, *Albani tumuli* dicuntur.

Albanus lacus, Div. i, 44.

Albenses, Herenn. ii, 28. Varro, de L. L. vii, p. m. 91, *Quum duæ sint Albæ*, ab una dicuntur *Albani*, ab altera *Albenses*; nempe ab ea, quæ est ad lacum Fucinum.

Alentinus. vid. *Halentinus*.

Aletriensis, Balb. 22.

Aletrinas, Cluent. 16, ab oppido Aletrio Latii in Hernicis.

Alexandria, Acad. ii, 4, est Asiatika in Troade.

Algida, Or. 45, terra circa Algidum montem et urbem in Latio.

Alifanus ager, Agrar. ii, 25, circa Alifas, oppidum Samnitium, inter Venafrum et Sabati confluentem, supra levam Vulturii ripam.

Aliphera, Att. vi, 2, urbs maritima Achaïæ.

Alliensis, Att. ix, 5, ab Allia fluvio, ad quem infelix cum Gallis pugna facta, de qua Liv. v, 38: unde *Allienses dies* dicti infelices, nefasti.

Allobroges, Cat. iii, 2, 9; iv, 3, 7; Att. i, 17; ii, 25, populi Galliæ Narbonensis; quorum caput *Geneva*.

Alsienne, ad Div. ix, 6, prædium dictum ab Alsio oppido.

Alsium, Att. viii, 50, oppidum in ora Etruriæ.

Alyzia, ad Div. xvi, 2, oppidum Acarnaniæ, citra Leucadem a Patris Italian versus.

Amalthea, Att. i, 13, villa Attici in Epiro, cujus sæpe mentio fit.

Amaltheum, Att. i, 15, gymnasium in Amalthea fuisse videtur. vid. ind. Græcum.

Amanienses, ad Div. ii, 10, incolæ montis Amani in Cilicia.

Amantia, Phil. xi, 11, oppidum in ora Illyrica.

Amanus, ad Div. ii, 10, mons Ciliciæ a Tauro procurrens, et ejus quasi ramus; ab oriente Ciliciam claudit, et a Syria dirimit.

Ambracia, ad Brut. 5, urbs Thesprotiæ in Epiro, ad sinum Ambracium. Unde

Ambraziota, Tusc. i, 34.

Ameria, Rosc. Am. 7, municipium in Umbria. Unde *Amerini*, ibid. 6.

Amestratinus, in Verr. iii, 39; v, 51, ab Amastra, s. Amestrato oppido Siciliae, mare versus, ad Haesum fluvium.

Amisus, Manil. 8, oppidum nobile Ponti.

Amphictyones, de Inv. ii, 23, commune Græciæ concilium, cujus sæpe mentio apud Demosthenem. v. van Dalen Diss. de Concilio Amphictyonum.

Amphilochia, Pison. 40, ager circa Argos, Amphilochorum urbem in Acarnania.

Amnsanctus, de Div. i, 36, lacus pestilentis vaporis in Hirpinis; de quo vid. Virgil. Æn. vii, 565 sqq., et ibi interpretes.

Anagnia, Att. xvi, 8, dives urbs in Hernicis. Virgil. Æn. vii, 684. Unde

Anagnini, Philip. ii, 41; Att. xvi, 11, et

Anagninum, Att. xii, 1, prædium in agro Anagninæ.

Ancon, Att. vii, 11, eadem quæ vulgo *Ancona*, urbs maritima in agro Piceno. Ancon autem est usitatus veteribus. v. Oudendorp. ad Cæs. B. C. i, 12. Hinc

Anconitanus, pro Cluent. 14.

Andria Terentii, Inv. i, 23, ab Andro Cycladum insula.

Aniensis, ad Div. viii, 8, tribus rusticanae nomen.

Anio, Brut. 14; Mur. 38, fluvius Sabinorum.

* *Antandrius*. v. *Atandrius*.

Antilibanus, mons supra mare Sidonium, qui cum Libano, cui exadversum situs est, ubique fere æqualibus disjunctus spatiis, Cœlesyriam complectitur. Att. ii, 16. v. Strabo, l. vi, p. 1096.

Antiochia, Att. v, 18, caput Syriæ. Hinc *Antiochinus*, Phil. xi, 7.

Antium, urbs veteris Latii ad mare, celebris olim re navali, templo Fortunæ et Sortibus, de quibus in utroque de Divinat. libro. Hinc dicuntur

Antiates, Att. ii, 6.

Aonius, Att. v, 21, ab Aonia, i. e. Bœotia.

Apamea, Att. v, 16, urbs Phrygiæ majoris ad Marsyæ et Mæandri confluentes. De hac semper intelligendus est Cicero, quum de ea in Epistolis loquitur, quæ ipsi, Ciliciæ proconsuli, attributa fuit.

* *Apenninus*, mons Italiæ satis notus, Or., iii, 19; Philipp. xii, 11; Fragm. or. de ære alieno Milonis, tom. xxix, pag. 88.

Apollonia, ad Brut. 2, urbs Macedoniae maritima, litterarum studiis nobilis.

Apolloniensis, in Verr. iii, 43, ab Siciliæ oppido Apollonia.

Apollonis, pro Flacc. 21, oppidum Lyciæ, quæ et Apollonidea, et Apollonidia dicitur. Unde

Apollonidiensis, s. *Apollonidensis*, ad Q. fr. i, 2, 3; Att. v, 13.

Appia, ad Att. ii, 12, via celeberrima, et regina viarum, uti Statius appellat, Sylv. ii, 2, 12, Roma Capuam, et Capua Brundisium ferens,

ab Appio Cæco censore strata magnifice. Liv. ix, 29.

Appiani, ad Div. iii, 7, incolæ oppidi *Appiæ* in Phrygia. Laudantur etiam apud Plinium, et ipsa *Ἀπία*, s. potius *Ἀππία* in Hieroclis Synecdemo, p. 668.

Appii Forum. v. *Forum Appii*.

Apulia, Div. i, 43, pars Græciæ magnæ extrema, unde *Apuli* dicuntur, Cluent. 9, 69.

Aquileia, Sext. 16, oppidum et colonia in regione Transpadana in Venetis.

Aquinum, Cluent. 68, urbs Latii novi. Unde *Aquinate* dicuntur.

Aradus, Att. ix, 9, urbs Phœnices in insula parva, continenti juncta.

Arcadia, Att. vi, 2, regio Peloponnesi mediterranea.

Arcanum, Att. v, 1, et multis aliis locis, in primis ep. ad Q. fr., fuit prædium Q. fratris prope Minturnas.

Ardeates, ab *Ardea*, Latii urbe, Nat. deor. iii, 18.

Arethusa, Verr. iv, 53, celeberrimus fons Siciliæ ad Syracusas; de quo vid. intt. ad Virg. Eclog. x, et Ovid. Metam. v, 567 sqq. Qualis nunc sit, v. ap. Dorvillium in Siculis, p. 198.

Argentæus Fluvius, ad Div. x, 34, in Gallia Transalpina ad Forum Julium.

Argentæus Pons, ad Div. x, 34, locus vel vicus cum ponte in fluvio Argentæo.

Argi, urbs Argolidis, unde *Argius*, Tusc. i, 47, *Argia* sacerdos, Cleobis et Bitonis mater.

Argiletum, Att. xii, 32, mons urbis Romæ, ubi Cicerones domum aut tabernas habuisse videntur; unde *Argiletanus*, Att. i, 14.

Argivus, Brut. 13; Tusc. ii, 17.

Argolicus, de Fin. v, 18.

Arginusæ, Off. i, 24, insulæ tres prope Lesbum, ad quas Lacedæmoniorum dux Callicratidas ab Atheniensibus in bello Peloponnesiaco victus est.

Aricia, Agr. ii, 35, oppidum Latii sub Albano monte.

Ariminum, Verr. i, 14, Umbriæ oppidum, trans Apenninum ad mare situm. Unde

Ariminenses, in Verr. i, 12.

Areopagus, vel *Ariopagus*, de

Rep. i, 27; Att. v, 11, mons, ubi Mars iudicatus erat; deinde iudicium Atheniensium; unde *Areopagitæ*, de Div. i, 30.

Armenii, Manil. 9, populi Asiæ.

Arniensis, Agrar. ii, 29, tribus rom. et regio Etruriæ.

Arpi, Att. ix, 3, oppidum Apuliæ.

Arpinum, Att. ii, 11, urbs Italiæ et municipium, duobus civibus C. Mario et M. Cicerone nobilitatum; unde *Arpinates* dicuntur; et *Arpinas*, Att. i, 6; v, 1, de prædio.

Arretium, ad Div. xvi, 12, oppidum Etruriæ; unde *Arretini* dicuntur, Cæcin. 33; Mur. 24, etc. Add. Att. i, 19.

Artemitani, Att. i, 19. Sed legendum cum Græviana *Arretini*. *Artemita* enim nulla fuit in Italia, quod constat. v. intt. ad Anton. Itiner.

Asculum, Brut. 46, oppidum in agro Piceno, quod et *Asclum* dicitur, et ap. Hieroclem Ἀσκλος. Unde, Sull. 8, *Asculani*.

Aspendum, Verr. i, 20, urbs Pamphylæ.

Assorinus ager, Verr. iii, 18, circa *Assorum*, Siciliæ oppidum inter Agvrium et Ennam, Verr. iv, 44.

Assyria, pars Asiæ maioris, ultra Tigrin, unde *Assyrii* dicuntur, Fin. ii, 32.

Astura, ad Div. vi, 19; Att. xii, 40, flumen Latii, in quo insula ejusdem nominis, ubi Ciceronis villa.

Astypalensis, de N. D. iii, 18, ab *Astypalæa* insula maris Cretici; unde rectius dicitur *Astypalæensis* quam *Astypalensis*, et sic est in Davisiana.

Atandrius, s. *Antandrius*, ad Qu. fr. i, 2, ab oppido Mysiæ *Atandro*, s. *Antandro*, ut Strabo appellat, et vulgo laudant; idque rectius videtur Wesselingio ad Hieroclem, p. 661, qui Ἀτάνδρος habet.

Atella, Agrar. ii, 31, oppidum Campaniæ inter Capuam et Neapolim. Dicitur *Atellanum* municipium, ad Q. fr. ii, 14, et *Atellanius versus*, de Div. ii, 10, e fabula Atellana.

Athamanum gens, Pison. 40, populus Athamanicæ, regionis Græcæ, de ejus situ disputant, aliis ad Illyricum, aliis ad Thessaliam, aliis ad Ætoliam, ad Epirum denique aliis referentibus.

Athos, mons Macedoniæ, a Xerxe perfossus, Fin. ii, 34.

Atinas, Att. xv, 3, ager circa *Atinam*, urbem Latii.

Atlas, Tusc. v, 3, mons Mauretaniæ Tingitanæ in Africa altissimus.

Attalenses, Agrar. i, 2; ii, 19, populi *Attalææ*, urbis Lyciæ, quam alii alio referunt.

Aulis, Tusc. i, 48, portus Bœotici ad Euripum, unde classis Græcorum Trojam profectura solvit.

Aurelia via, Phil. xii, 9, per maritima Etruriæ ducens Pisas versus, vel ad illas, ut ex Peutingeriana tabula et Itinerar. Antonini intelligitur, in quibus etiam tractus ejus commemoratur.

Aurelii gradus, Flacc. 28. v. *Aurelium tribunal*.

Aurelium tribunal, Pison. 5, nomen habet, incertum a quo Aurelio; exstructum saxo, quam vulgo lignea et mobilia tribunalia magistratum essent, circumdatamque gradibus, qui inde *Aurelii gradus* dicuntur. Ceterum e locis Ciceronis, in quibus tribunalis Aurelii et graduam Aureliorum mentio fit, intelligi potest, ibi versari solitam fuisse multitudinem hominum plebeiorum et perditorum, inter hos etiam Judæos.

* *Aventinus*, de Rep. ii, 18, mons ab Anco rege urbi adjunctus. Att. xii, 32, ibi Cicerones domum aut tabernas videntur habuisse.

Avernus, Tusc. i, 16, lacus in Campania pestilens.

Axia, Cæcin. 7, castellum in agro Tarquiniensi.

* *Axinus* pontus, de Rep. iii, 6. v. *Euxinus*.

B.

Baiæ, Att. xv, 13; ad Div. ix, 12, locus amœnissimus in Campania, prope mare, et frequens hominibus, qui eo propter aquas calidas veniebant.

Balearicus, de Divin. i, 2, a Balearibus insulis, prope Hispaniam. Cognomen Metelli.

Bargyletæ, ad Div. xiii, 56, incolæ Bargyli oppidi in Campania; Gr. Βαργυλιῆται. Unde *Bargyletæ* malant scribi viri docti. v. Duker, ad Liv. xxxvii, 17.

Bauli, Acad. ii, 40, villa Hortensii inter Lucrinum lacum et Baias in Campania.

Bellovacii, ad Div. viii, 1, populi in Gallia Belgica

Beneventum, Verr. i, 15, oppidum Samnitium. Unde *Beneventanus*, ibid.

Bessica gens, Pison. 34, in Thracia.

Bidis, Verr. ii, 22, oppidum tenue Siciliae, non longe a Syracusis. Unde *Bidinus*, ibid.

Bithynia, ad Div. xiii, 9, 29, regio Asiae minoris, in ora Pontica.

Blandenona, ad Q. fr. ii, 15, nomen urbis prope Placentiam, ut ex ipsa epistola intelligitur, ejus nulla in reliquis omnibus libris mentio. Sed corruptum nomen videtur. P. Manutio legendum videbatur, *Laude, nonis*. Laus enim est oppidum prope Placentiam. In Itinerario Antonini, p. 272, occurrit *Blandona*. Sed nec loca conveniunt, nec illud ipsum nomen a suspitione corruptionis liberum est. In libris antiquis fere est *Blandenone* in ablativo, unde verum nomen videtur *Blandeno*.

Bæotia, regio Græciæ, Euripo, Attica, Phocide et Locride cincta. Unde *Bæotius*, Div. ii, 25.

Bononia, ad Div. xii, 5, urbs Gallicæ Cispadanæ

Boria vel *Borea*, Att. xvi, 4, urbs Africae, forte ad promontorium *Boreum* in Cyrenaica, ad Syrtim majorem, Plin. v, 4. Sed nomen dubium est. Procopius, *περί τῶν κτισμάτων*, vi, 2, memorat urbem *Borium*, ultimam Pentapoleos versus occidentem, quæ et memoratur in Itin. Anton., p. 66, ubi vid. Suritam et Wesseling.

Bosporus, Mur. 16, fretum, quod Propontidem et Pontum Euxinum committit; a quo dicuntur *Bosporani*, Manil. 4, populi ad Bosporum Asiaticum.

Bovianum, Cluent. 79, oppidum Samnitium.

Bovillæ, Att. vi, 13, oppidum non procul a lacu Albano ad viam Appiam, ad quod Clodius a Milone interfectus est, quam cædem Cicero Att. v, 13, pugnam *Bovillam* vocat. Ap. Front. de Colon., p. 103, est etiam *Bovilla*.

Bovillana vicinitas, pro Planc. 9

Bovillanus fundus, ad Q. fr. iii, 1, ab ignobili loco in Arpinati, non Bovillis illis, quæ sunt ad Appiam.

* *Brundisium*, aliis *Brundisium*, in Epist. sæpissime, oppidum in Calabria, portu in primis nobili, e quo trajectus in Græciam. Hinc *Brundisinus*, Att. iv, i.

Bruttii, Cæc. 19, populi Magnæ Græciæ.

Bullenses, Pison. 40, sine dubio a *Bullide* Macedoniae (proprie Illyriæ) urbe et Cæsari de B. C. iii. 40, memorata; unde F. Ursinus rescribebat, *Bullidenses*, ut habet idem Cæsar l. c. c. 12: item Plinius major, iv, 10. Phil. xi, 11, dicitur *Byllis*. ad Div. xiii. 42, *Bulliones*.

Buthrotum, oppidum Epiri, in quo Atticus domum habuit De ejus urbis causa sæpe est in epp. ad Att., quæ cognoscitur optime ex epistola ad Plancum, Att. xvi, 16.

Buthrotum, Att. iv, 8, adjective.

Byllis, Philip. xi, 11, oppidum in ora maritima Macedoniae, s. Illyriæ, quod et *Bullis* dicitur; unde in libris *Bullenses*, s. *Bullidenses* et *Byllidenses*. vid. Var. Lect. ad Cæs. d. B. C. iii, 12, 40, et viros doctos ad Liv. xxxvi, 7; inpr. Drakenb. ad xlv, 30.

C.

Cæsena, ad Div. xvi, 27, oppidum in Gallia Cispadana Senonum.

Caicus, Flacc. 29, amnis Mysiae.

Caieta, Att. i, 3, portus celeberrimus Italiae, ad mare inferum, prope Formias, ubi erat Ciceronis Formianum. Casaubono, h. l. et ep. 4, videbatur *Caieta* pro Ciceronis Formiano dici. Nihil opus, si locum inspexeris. Exposita dicit signa in portu Caietano, seque missurum, qui pro vectura solveret et auferret signa.

* *Calacta*, Verr. iii. 43, oppidum Siciliae post Halesam Gr. Καλὴ ἀκτὴ, unde Ptolemæus, iii, 4, Καλὰκτα. Incolæ *Calactini*, Verr. ibid.

Calatia, Att. xvi, 6, urbs agri Campani.

Calenum municipium, Agrar. ii, 31. v. *Cales*.

Calenus, Att. viii, 3; intellige *ager*, circa Cales.

Cales, Att. vii, 14, oppidum mediterraneum Campaniæ.

Calpe, ad Div. x, 32, mons præaltus Hispano littori ad fretum Gaditanum adjacens; de quo Plin. iii, 1. Ad id fuit urbs ejusdem nominis, ut contra Bochart. Geogr. S. l i, c. 34, ostendit Wesseling. ad Itin. Ant., p. 406; quæ post dicta est *Carteia*, ut docet Vales. ad Exc. Peiresc., p. 72.

Camerinum, Att. viii, 12, oppidum in montibus, qui Picenum ab Umbria dirimunt. De variationibus, quæ in hoc nomine occurrunt ap. veteres, v. Goesii Ind. Geogr. in Scr. R. A.

Camers ager, Sull. 19, circa oppidum Camerinum.

Camertinus, Balb. 20, ubi est *fœdus Camertinum*, de quo v. Liv. ix, 36.

Candavia, Att. iii, 7, regio montibus aspera, quæ ab extrema Epiro ad Macedoniam usque pertinebat.

Canne, Tusc. i, 37, vicus Apuliæ, clade Rom. bello Punico ii nobilitatus.

Canusium, Att. viii, 11, urbs Apuliæ; unde *Canusinus*, Att. i, 13.

Capena porta romana, a qua via Appia ducebatur, Att. iv, 1. Origo nominis dubia est.

Capenas, ad Div. ix, 17; Agr. ii, 26, a *Capena* oppido Etruriæ inter Veios et Tiberim in ripa sito, quod apud Frontinum et *Capenus* dicitur, p. 121.

Capitina, Verr. iii, 43, intell. urbs. *Capitium* est urbs mediterranea Siciliæ.

Cappadocia, Att. v, 18, et propria quidem, regio Asiæ inter Taurum et Antitaurum, propinqua Ciliciæ.

Carachium, ad Brut. 3, locus ignotus veteribus geographis et reliquis auctoribus. Ursinus et Ortelius conjiciebant legendum, *Dyrrhachium*; et ita postulat ep. sequens.

Caria, Or. 2, regio Asiæ minoris, a qua *caricæ* dicuntur, sc. ficus, quod optimum genus est.

Carinæ, ad Q. fr. ii, 3, locus urbis Romæ, ubi Cicero ædes habebat, ab avis hereditate acceptas.

Carteia, Att. xv, 20, urbs Hispaniæ Bæticæ ad promontorium Calpen, de qua vid. Cellar. G. A. t. i, p. 69 sqq. De ejus situ disputant Hispani. Wesselingio, ad Ant. Itin., p. 407, videtur esse quæ hodie *Rocadillo*.

* *Carthago*, de Rep. ii, 23, no-

vem et triginta annis ante primam olympiadem condita, Roma quinque et sexaginta annis antiquior.

Casilinum, Att. xvi, 8, urbs agri Campani, colonia romana ad Vulturum. Unde *Casilinenses*, de Invent. ii, 51.

Casinas, Agrar. ii, 26; iii, 3, ager circa *Casinum* oppidum Latii in Volscis.

Cassia via, Philipp. xii, 9, per mediam Etruriam ducebat; media inter Flaminiam et Aureliam. Nomen habet a *Cassio*, incertum quo.

Cassinus fundus, Philipp. ii, 40, M. Varronis (de quo vid. de R. R. iii, 5), prope *Casinum*, nude *Casinas* et *Cassinus* fit. Quanquam et *Cassinum* pro *Casinum* invenitur ap. Frontin. l. c., p. 134; pro quo tamen forte legendum *Cassinum*.

* *Cassiope*, ad Div. xvi, 9, portus Coreyræorum. Vid. Plin. iv, 12; Sueton. Ner. c. 22.

Castulonensis saltus, ad Div. x, 38, in Hispania Tarraconensi, prope urbem *Castulonem* ad ripas Bætis sitam.

Catina, Verr. ii, 75, urbs Siciliæ; unde *Catinenses*, Verr. ii, 40. De ea v. Dorvillii Sicula, c. 13.

Caucasus, Tusc. ii, 10, mons Asiæ, Iberiam et Albaniam a septentrione claudens.

Caudium, Offic. iii, 30, oppidum Samnii, a quo *furcæ Caudinæ*, *pax Caudina* dicuntur; item *Caudinum prælium*, de Senect. 12.

Caunii, ad Q. fr. i, 1, cives *Cauni*, de Div. ii, 40, urbis Cariciæ maritimæ, ubi et est *Cauneus*. *Ficus Caunæ* in magno pretio in Italia erant. vid. l. c. Sunt enim Caricæ optimæ. Frustra Gron. ad h. l. malebat *Cauniæ*, item Duk. et Drakenborch. ad Liv. xxxiii, 20; nam utrumque rectum est, ut *Alexandria* et *Alexandrea*; et e *Cauneus* (*Cauneas*) melius intelligitur omen (*cave ne eas*), quam e *Caunius*. De urbe *Cauno* dignus est qui confecerat Wesseling. ad Hieroclis Synecdemum, p. 685.

Celtiberi, Tusc. ii, 27, populi Hispaniæ Tarraconensis, a

Celtiberia, Phil. xi, 5, regione Hispaniæ Tarraconensis.

Centuripæ, Verr. iv. 29, oppidum Siciliæ, xii m. p. ab Ætna, ut est in

Itiner. Anton., p. 93. Sed ibi est *Centuripa*, quod Wesselingio neutram pl. videtur. Recte. (v. Dorvillii Sicula, p. 167, qui in jugis Ætnæis ponit: hodie *Certorbi*.) Nam sic Strabo, l. vi, pag. 417, ed. Almel., *Κεντόριπα κείνται*, et sic sæpius. Hinc *Centuripinus*, Verr. ii, 58.

Ceos, Att. v, 12, insula celebris e Cycladibus; dicitur et *Cea*: patria Simonidis.

Cephalædum, Verr. ii, 52, oppidum Siciliæ. De nominis varia scriptura et terminatione vid. interp. ad Strab. l. vi, l. c., et Wesseling. ad Ant. It., p. 92. Hinc *Cephalæditani*, Verr. ii, 52.

Ceramicus, Att. i, 10, locus celeberrimus Athenis duplex, alter in urbe, alter extra urbem, cujus sæpiissime apud Græcos mentio. De utroque docte scripsit Meursius in libello de *Ceramico gemino*, qui exstat Thes. Gronoviani t. iv.

Chalcedonius, a *Chalcedone* urbe Bithyniæ, Orat. iii, 32.

Chalcidicus Euripus, Nat. D. iii, 10, fretum inter Eubœam et Græciam continentem, quod nomen habet a *Chalcide*, Eubœæ urbe, septies die ac nocte reciprocans de vulgari fama. Plin. ii, 97; Mela, ii, 7, ad q. l. vid. Vossium, p. 510, 511; Inpr. Liv. xxviii, 6, qui illius freti naturam breviter, sed accurate describit.

Chaonia, Att. vi, 3, regio Epiri.

Cherronesus, ad Brut. 2, est Thraciæ Chersonesus; unde populi, *Cherronenses*, in Pison. 35.

Chersonesus, Att. vi, 1, Taurica.

Chius, insula Asiatica, ad oram occidentalem, in qua urbs cognominis; unde *Chii*, pro Arch. 8.

Chrysas, Verr. iv, 44, fluvius Siciliæ per Assorinorum et Agyrinorum agrum fluens.

Cibyra, Verr. iv, 13, oppidum, quod ab aliis ad Pisidiam, ab aliis ad Phrygiam refertur, quia est fere in confinio. Hinc

* *Cibyrate*, Verr. iv, 13, 23; Att. v, 21, qui venatus studiosi et periti erant, pantherasque capebant; unde *Cibyrate* pantheræ. Item

Cibyriticus, Att. v, 21, et aliis locis.

Cimbri, Manil. 20, populi Germaniæ in Chersoneso ab Albis ostio in

septentrionem longe procurrente, quæ Cimbria ab iis dicitur, hodie *Jütland*. De iis, eorum migratione et bello cum Rom. accurate egit Cellarius, Diss. de Cimbris et Teuton., inter Diss. Acad., p. 488.

Cimmerii, Acad. ii, 19, sunt populi fabulosi Italiæ ab oppido *Cimmerio*, quod ad Baianum et Avernum sinum fuisse dicitur. Fabula est ap. Homer. Odyss. λ. Ab iis *Cimmeriæ tenebræ* dicuntur.

Cingulum, Att. vii, 11, oppidum in Piceno, belli civilis Cæsariani tempore ædificatum a T. Labieno. Sed fuit præterea aliud *Cingulum*, quod *Florentinum* dicitur, ut ab hoc *Piceno* distinguatur.

Circæii, Att. xii, 19, urbs cum promontorio veteris Latii, subjecta Pomtinæ paludi.

Citarini, Verr. iii, 43; Cluverius legendum censet *Cetarini*, a *Cetaria*, urbe Siciliæ inter Segestanorum emporium et promontorium. Et sic est ap. Plin. iii, 8. Græv. ad l. c.

Cittiens, a *Cittio*, Cypri urbe, Fin. iv, 20; Tusc. v, 12.

Civaro, ad Div. x, 23, locus in finibus Allobrogum, si lectio recta est. Nam mss. quidam habent *Cuiaro*; unde Scaliger, Sirmondus, et alii legi volunt *Cularo*, quæ est *Gratiæ-nopolis*, hodie *Grenoble*; quos bene sequitur Grævius. Vulgatam defendit Dionys. Salvagnius Boessius; sed ei respondit Vales. Notit. Gall., p. 166, et postea pluribus et accuratius Bismardus, de Originibus Cularonensibus, in Muratorii Thes. nov. inser. t. 1.

Clarius, Br. 51, a *Claro*, urbe Colophoniorum.

Clastidium, Tusc. iv, 22, vicus Galliæ Cisalpinæ.

Claterna, ad Div. xii, 5, oppidum Lingonum in Galliæ Cispadana, juxta amnem ejusdem nominis.

Clazomenæ, Tusc. i, 43, urbs Ioniæ.

Cliterninus, ad Div. ix, 22, a *Cliterno*, Æquorum oppido.

Cnidus, Manil. 12, urbs Carie; unde *Cnidius*, Verr. iv, 60, etc.

Cnosii, de Legg. i, 5, incolæ urbis *Cnosi* in Creta.

Cobiamachus, Font. 8, vicus ignobilis inter Tolosam et Narbonem.

Cocytus, de Nat. D. iii, 17, fluvius ap. inferos.

Cælimontana porta, Pison. 23, dicta a *Cælio* monte, in cuius clivo erat.

* *Cælius mons*, de Rep. ii, 18, ab Anco rege urbi adjunctus.

Colchis, regio ad litus orientale Ponti Euxini notissima, cuius populi *Colchi*, Herenn. ii, 22.

Collatia, Agrar. ii, 35, oppidum Latii non procul ab urbe Roma.

Colophon, Orat. i, 16, urbs Ioniæ celebris; unde *Colophonii*, Arch. 9.

Comensis, Att. v, 11, a *Como*, s. *Novocomo*, colonia Transpadana Gallia Cisalpinæ.

Commagene, ad Div. iii, 10, pars Syriæ, a Manno monti et Euphrati interjecta; unde *Commagenus*, Att. ii, 12.

Commoris, ad Div. xv, 4, vicus vel castellum Ciliciæ in Amano monte.

Consentini, Fin. i, 3, cives oppidi *Consentiæ* in mediterranea Bruttiorum.

Cous, Verr. iv, 60, ab insula *Co*, inter Asiaticas sita ad oram occidentalem, in qua urbs eodem nomine.

Coreyra, ad Div. xvi, 7, 9, insula nota Græca, a parte occidentali, cuius populi *Coreyræi*.

Corduba, Arch. 10, urbs in Hispania ulteriores, s. Bætica.

Corfinium, Att. viii, 3, etc. municipium in Pelignis, quum bello Italico, tum civili Cæsaris nobilitatum. v. Cæs. de B. C. l. i; unde *Corfiniensis*, Att. viii, 5.

* *Corinthii*, de Rep. ii, 20, publicos equos assignabant et alebant orbis et viduarum tributis.

Corinthus, urbs Achaïæ, ad Isthmum, a Mummio deleta, et a Jul. Cæsare instaurata; a qua dicuntur *Corinthia vasa*, Rosc. Amer. 46; Tusc. ii, 14, et *Corinthium æs*, Att. ii, 1, etc. factitium, e variis metallis artificiose mixtum, et ante Corinthum a Mummio deletam notum. v. Dukerus ad Flor. ii, 16; Bochartus, Hieroz. ii, 6, 16. Forte post eam dirutam primum Romæ innotuit, quum in præda Corinthia signa et vasa ex huiusmodi ære facta Romam perlata essent.

Coriolanus, Att. ix, 10, a *Coriolis*, urbe Latii ad viam Appiam.

Corycus, ad Div. xii, 13, oppidum Ciliciæ.

Cosanum, Att. ix, 6, ager urbis *Cosæ* in Etruria.

Crabra aqua, Agrar. iii, 3, aquæductus ex agro Tusculano ad urbem deductus; unde et *Tusculana* dicitur, Balb. 20: sed post Tusculanis aqua *Crabra* relicta sub Augusto. V. de ea Frontin. de Aquæduct. n. 9. Multum de ea disputatum est in quæstione de situ Tusculanæ villæ Ciceronis.

Cranon, Or. ii, 86, urbs Thessaliæ: melior scriptura, quam *Crannon*, ut docet Drakenb. ad Liv. xxxvi, 10; qui et h. l. sic scribi tradit in cod. Trajectino.

Crater, Att. ii, 8, fuit sinus inter Misenum et Minervæ promontorium amœnissimus, de quo v. Strabo, l. v; in eo et Baïæ.

Creta, Flacc. 13, insula Græca inter Ægæum et Cyrenaicum mare.

* *Cretes*, Mur. 35; Tusc. ii, 14, incolæ Cretæ, de Rep. iii, 6, latrocinari honestum putant.

Crodunum, Font. 8, pro quo alii *Crodinum* legunt: locus fuit obscurus in provincia Gallia, forte non procul Tolosa.

Crommiu-Acra, ad Div. xii, 13, promontorium Cypri, *Κρομμύς ἀκρα* Gr., contra Anemurium, promontorium Ciliciæ. v. Victor. ad h. l.

Croton, Att. ix, 19, urbs in Brutiis; unde *Crotoniatæ*, de Invent. ii, 1.

Crustumina tribus, Planc. 16.

Cularo. v. *Civaro*.

Cumæ, urbs Campaniæ; unde *Cumani*, incolæ urbis, et *Cumanus* ager, Agr. ii, 26.

Cumanum, Att. iv, 10 prædium Pompeii prope Cumas.

Cumanum, Acad. i, 1, prædium Varronis.

Cures, ad Div. xv, 20, urbs Sabinorum princeps, unde *Cures Sabine* dicuntur.

Cybiratæ. v. *Cibyratæ*.

Cybistra, ad Div. xv, 2, 4, oppidum Cappadociæ.

Cydnus, flumen in Cilicia, Phil. ii, 11.

Cymæus fundus, Flacc. 20, ad *Cymen*, Æoliæ oppidum.

Cyprus, Att. vi, 2, insula Asiatica e regione Ciliciæ asperæ, unde Ciceronis provinciæ Ciliciæ attributa erat.

Cyrenæ, Planc. 5, urbs Cyrenaicæ

regionis in Africa; unde *Cyrenæus*, Tusc. i, 42, et *Cyrenaicus*, Acad. ii, 42.

Cyrrhestica, Att. v, 18, pars Syriae, confinis Ciliciae, nomen habet a *Cyrrho* urbe, Plin. v, 23, quæ non confundenda est cum *Cyrrho* Macedoniae, a qua *Cyrrhestica* Minerva dicitur, quod in ea urbe templum Minervæ Alexandri M. jussu exstructum est. vid. Diodor. Sic. l. xviii, p. 584; nam ibi pro ἐν Κυρρῶ δὲ τῆς Ἀφρῆδος, sc. templum exstrui jussit, legendum, auctore Wesselingio ad Itinerar. Hieros. p. 606, ἐν Κύρρῳ. Inde autem, ut hoc addamus, cultus migravit in Syriam, ubi templum *Cyrrhesticæ* Minervæ memorat Strabo, l. xvi, p. rogo Ipsa urbs *Cyrrhus* Syriae ab altera Macedoniae nomen traxisse videtur, ut plures aliæ urbes Syriae cognominis urbibus Macedoniae et Thessaliae invenias, quod iis Thessali et Macedones suarum urbium nomina tribuere. v. Vossius ad Melam, p. 448.

Cyzicum et *Cyzicus*, urbs Myriae minoris ad Propontidem, s. Hellesponti. Nam in Hieroclis Synecdemo *Cyzicus* Hellesponti metropolis est, quemadmodum v. c. Lampsacus, quod ap. Cic. Verr. i, 24, oppidum in Hellesponto dicitur, quod ab aliis ad Mysiam refertur. v. in *Hellespontus* In bello Mithridatico nobili obsidione inclauit, et hoc nomine sæpe apud Ciceronem commemoratur. Inde *Cyzicenus*, Verr. iv, 60.

D.

Dalmatia, ad Div. v, 9, regio Europæ, Illyrico et Mœsiæ confinis.

Danai, Her. iv, 30, Græci, a Danao.

Dardani, Sext. 43, incolæ Dardaniæ, quæ est pars Mœsiæ superioris, Illyrico et Macedoniae finitima.

Delus, insula celebris propter Latonaë partum et religionem, in mari Ægæo; unde *Deliacus*, Or. 70, et *Delius*, de Divin. i, 54; *Deliaea* vasa, Rose. Am. 46; Verr. iv, 1; *Deliaea* suppellex, Verr. ii, 72. v. Harduin. ad Plin. xxxiii, 11. *Deliacus* gallinarius, Acad. ii, 26. Cl. c. 18. v. Taylor ad Marmor Sandvicense, p. 57.

Delphi, Font. 13, urbs Phocidis.

Delphicæ mensæ, Verr. iv, 59,

gens abaci, vel mensæ e marmore, quod primum Delphis factum et inventum. Plin. xxxiv, 5; ubi v. Harduin. Add. Ruben. Elect. i, ult.; Salmas. ad jus R. et A., c. 23.

Denseletæ, Pison. 34, Thraciæ populi; etiam *Denteletæ* dicuntur.

Dertona, ad Div. xi, 10, urbs Liguriæ, inter Genuam et Placentiam sita, colonia Romanorum.

Dianium, Verr. i, 34; v, 36, oppidum in Hispania Bætica maritima, dictum a Diana, præcipue ibi culta.

Dionysipolitæ, ad Q. fr. i, 2, pro quo Ursinus, *Dionysopolitæ*, a *Dionysopoli* Phrygiæ urbe, quæ ad Ciceronis provinciam Ciliciam pertinet, de qua loquitur Cicero.

Dodona, urbs Epiri, in cujus querceto templum Jovis et oraculum, quod dicitur *Dodonæum*, Div. i, 1.

* *Dolopes*, Pis. 37, 40; de Rep. ii, 4, populi Epiri, vel Thessaliæ, absunt a mari.

Domitia via, Font. 7, in Gallia provincia; quam nomen tulisse putat Hotomannus a Cn. Domitio, qui proecum Gallis et Allobrogibus bellum gessit.

* *Dores*, Flacc. 27; de Rep. ii, 4, in Ætolia, absunt a mari.

Dorylenses, Flacc. 17, incolæ oppidi *Dorylæi*, quod erat in Phrygia.

Drepanitanus, Verr. ii, 57, a *Drepano*, Siciliae oppido et promontorio.

Dymæi, Att. xvi, 1, a *Dyma* urbe Achaïæ, in quam Pompeius bello piratico magnum numerum piratarum locaverat, ut, quoniam ea urbs mediterranea esset, a rapinis maritimis abstraherentur.

Dyrrhachium, celebris urbs in Illyrico, ad mare, unde in Italiam trajectus erat. Hinc *Dyrrhachini*, Sext. 43; Pis. 40, etc.

E.

Ecbatana, Manil. 4, Mediæ caput, quod Tigranes rex Armeniae tenebat. Armeni enim Medis aliquot provincias eripuerant, et cum his etiam Ecbatana, totius Mediæ caput. v. Græv. ad h. l. Multa de hac urbe lectu digna habet Bochart., Geogr. S. p. i, l. iii, 14; ubi inter alia docet, nomen habere a diversicoloribus

pinnis septem murorum, quibus cincta fuit.

Edissa, Verr. v, 34, urbs Siciliae cum portu, cujus nemo præter Ciceronem mentionem fecit. Sed Cluverius ex conjectura legit, Grævius autem e mss. Franc. et Reg. restituit *Odyssæa*, quæ urbs fuit ad promontorium Odysseum post Pachynum in australi latere. Sed Bochartus, Geogr. S. p. ii, l i, c. 29, ostendit, *Edissam* esse Phœnicum coloniam, idque nomen a Græcis mutatum in *Odyssæam*, non intelligentibus vim nominis, quod locum myrtis frequentem significat, et putantibus, ab Ulysse dictam, qui prope eam Hecubæ cenotaphium erexit.

Edui. v. *Ædui*.

Eggyna, sc. civitas, Verr. iii, 43, male pro *Engyña*, quod vide. Cf. Cluver., Sic. Antiq. ii, 11.

Eleusis, s. *Eleusin*, Nat. deor. i, 42; Att. vi, 1, oppidum Atticæ Megaram versus, ad dextram ripam Cephisi, celeberrimum *initis*, s. *mysteriis*. Nat. D. i, 42, libri quidam scripti et edd. habent *Eleusinam*, ut aliis veterum scriptorum locis: sed eam terminationem Ciceronis ævo jam usitatum fuisse merito dubitat Drakenb. ad Liv. xxxi, 25.

Eleutherocilices, Att. v, 20; ad Div. xv, 4, populi Ciliciæ liberi, Græcis etiam *ἐλευθερίται* dicti; de quibus vid. Spanh. in Orbe Rom., exerc. ii, c. 11, p. m. 231 sq.; de Usu et Pr. Num., p. 785; ubi de toto hoc genere populorum imp. rom. liberorum agit.

Elis, ad Div. xiii, 26, urbs Peloponnesi, a qua et ipsa regio *Elis* dicitur; unde *Elü*, de Div. ii, 12.

Elorini, Verr. iii, 43, ab oppido *Eloro* Siciliae, juxta fluvium cognominem.

Emathius, de Leg. ii, 3, ab *Emathia*, quæ Macedonia est antiquo nomine.

Engyni, Verr. iii, 43; iv, 44; v, 72, incolæ oppidi *Engyi* in Sicilia mediterranea. Dicitur et scribitur etiam *Enguim* et *Enguini*.

Enna, in Verrinis sæpe, oppidum Siciliae celeberrimum, prope quod nemus est, ex quo rapta Proserpina dicitur. vid. iii, 48; Ovid. Metam. v, 385; unde Ceres ibi præcipua religione

colitur (v. Verr. iii, 49), quæ propterea *Ennensis Ceres* dicitur. Ejus mentio ap. Callimachum in Cererem; ad q. l. Spanhem., quum de scribendi ratione, num adspiratione scribendum sit, necne, tum de ipsa urbe multis disserit. Conf. Heins. et Burm. ad Ovid. l c. Ab Enna dicuntur *Ennenses* in Verrinis, et *Ennensis ager*.

Entellini, Verr. iii, 43, incolæ oppidi *Entellæ* in Sicilia ad Crimissum.

Ephesus, Div. i, 23, nobilissima Ionæ et totius Asiæ urbs, Dianæ templo in primis celebrata. *Ephesii*, Tusc. v, 36.

Epicteus, ad Div. iii, 10, dicitur Phrygia min. Sed Manut. et Lamb. illud verbum cum duobus antecedentibus deletum volunt.

Epidaurus, N. D. ii, 34, urbs Argolidis.

Epiphanæa, ad Div. xv, 4, oppidum Ciliciæ ad Amanum montem, diversum ab eo, quod inter Arethusam et Larissam Syriæ fuit, Plin. v, 23.

Epirus, regio Græciæ, ad mare Ionium; unde *Epiroticus*, Att. i, 5.

Eporedia, ad Div. xi, 20, colonia Romanorum in Transpadana Gallia, Sibyllinis libris a pop. rom. condi jussa, in faucibus Salassorum vallis inter Vercellas et Vitricium. De diversa scribendi ratione v. viros doctos ad Anton. Itin., p. 345.

Equustuticius, Att. vi, 1, urbs exigua Apuliæ in colle sita; dicitur etiam *Æquum Tuticum*, item *Tuticum* simpliciter. v. Wesseling. ad Itin. Anton., p. 105.

Erana, ad Div. xv, 4, vicus Ciliciæ in Amano.

* *Eretria*, Acad. ii, 42, urbs Eubœæ. Hinc *Eretriacus*, ibid; Orat. iii, 17; et *Eretricus*, Tusc. v, 39.

Erycus mons, Verr. ii, 8, 47, celeberrimus *Veneris Erycinæ* religione, quæ sæpe in Verrinis memoratur. Ceterum hic mons *Eryx* potius nominatur et *Erycinus*, quam *Erycus*: unde viri docti reponunt, auctore etiam Asconio, *Erycinum*, quod verum est, vel *Erycinus*. In aliis tamen etiam libris interdum hæc forma invenitur. Salmasius ap. Flor. ii, 2, in Nazariano cod. invenit *Eryco* pro *Eryce*, idque retinendum putat. Item Grævius in Ryckiano. Begerus ita

etiam edidit. Sed rejiciunt eam lectionem N. Heinsius et Dukerus. Defendit contra J. Gron. ap. Tacit. A. iv, 43, ubi eadem scriptura. Et sunt alia quoque nomina diversæ scripturæ, ut *Arabs* et *Arabus*, Virg. Æn. vii, 605; Ovid. Her. xv, 76, ubi v. intt.

Erymanthia bellua, Tusc. ii, 8, ab *Erymantho* monte Arcadiæ; *Erymanthius aper*, Tusc. iv, 22.

Erythræ, Verr. i, 19, oppidum Ioniæ.

Esernia. vid. *Æsernia*.

* *Esquilæ*, Nat. D. iii, 25; et de Rep. ii, 6, *Esquilinus* mons, in quo Romæ pars posita, a quo dicebatur *Esquilina porta*, Cluent. 13; item in Pison. 23, etc.

* *Etruria*, de Rep. iii, 3; Div. i, 41, regio mediæ Italiæ. Hinc.

* *Etrusci*, de Rep. ii, 4, qui olim cum Pœnis soli erant ex barbaris maritimi.

Euphrates, ad Div. viii, 10, fluvius Asiæ, terminus imperii rom., ultra quem Parthi habitabant.

Euripus, Mur. 15, dicitur in genere pro freto longiori et tenuiori, quale Euboicum est, Taurominitanum in Sicilia, etc. De *Euboico* v. *Chalcidicus Euripus*.

Eurotas, Att. xv, 9, fluvius Iaconiæ prope Spartam, nobilis certaminibus et exercitationibus, quæ a Spartanis ad eum habebantur. v. Tusc. v, 34, ubi memoratur *cursus ab Eurota*. Ad fluvii ripam sedebant spectatores: hinc proverbii vim habere dicunt, *ad Eurotam sedere*, ut sit, aliorum miseras et labores otiosum spectare. Sed *Eurotam* Brintus appellabat rivum, qui villam Lanuvinam rigabat. Itaque ad *Eurotam sedere* est in villa otiosum versari.

* *Euxinus pontus*, Orat. i, 38, mare inter Enropam et Asiam, supra Propontidem. de Rep. iii, 6, est *Axinus*, veteri et proprio nomine.

F.

* *Fabrateria*, ad Div. ix, 24, oppidum Volscorum ad amnem Lirim; hodie *Falvatera*.

Falernum, Phil. xiii, 5; prædium in agro Falerno

Falernus, Cluent. 62, ager ad radices montis Massici in Campania, vino nobilis. v. *Gaurus mons*.

Faliscus, Agr. ii, 25, s. ager, circa *Falerios* Etruriæ oppidum, cuius incolæ *Falisci*. De eo v. Heins. ad Ovid. Am. iii, 13, init.

Ferentii, Cluent. 69, incolæ oppidi *Ferentii* in Apulia, vicini Venu-siæ. Sic vulgo. Sed Grævius bene censet legendum *Frentani*, qui sunt vicini Marrucinis, quibuscum l. e. junguntur. Nam, non modo nullum est *Ferentium* aut *Ferentum* in Apulia, quod vulgo putant, sed ne *Ferentani* quidem, ut mea fert opinio, ulli sunt. Apud Horat. Carm. iii, 4, pro *Ferenti* legendum e mss. et edd. quibusdam cum Cuningamio *Forenti*: et *Ferentani* Apuliæ, apud Livium depravati sunt, ut vidit J. Fr. Gronovius, legendumque *Forentani* e mss. ix, 15, et alio loco *Forentum* pro *Ferentum*, ib. c. 20, ut etiam Dukero et Drakenb. placet. *Ferentini* sunt in Latio et Etruria. Aliter tamen statuit Cellar. G. A. t. i, p. 714.

Fesulæ, Catil. iii, 6; ii, 9, oppidum olim Etruriæ ad Apennini radices prope Florentiam. Sulla coloniam ibi constituit. Unde *Fesulani*, Mur. 24.

Fibrenus, Leg. ii, 1, fluvius, qui per Arpinatem Ciceronis fundum ferebatur.

Ficulense, Att. xii, 34, prædium prope *viam Ficulensem*, quæ nomen habuit a veteri urbe *Ficulea*, s. *Ficulnea* (unde et *Ficulnense* scribitur), in Sabinis, ultra Sacrum montem.

Fidenæ, Agrar. ii, 35, oppidum Sabinorum.

Firmum, Att. viii, 12, oppidum in agro Piceno. Unde *Firmani*, Phil. vii, 8.

Flaminia via, antiquissima et celeberrima, Roma ferebat per Etruriam Ariminum usque: straverat C. Flaminus censor A. U. dxxxiii; unde nomen sortita. Strabo, l. v, p. 333, et Bergierius, de Viis Rom. publ. iii, 21, qui Strabonem sequitur. Liv. xxxix, 2, dicit a Bononia ad Arretium a L. Flaminio stratam esse viam; sed ea alia via est. Nam illa a censore; hæc, ut Livius diserite tradit, a consule Flaminio strata est.

Flumentana porta Romæ, ad Att. vii, 4.

Formiæ, sæpius in Ep., municipium Latii in Auruncis.

* *Formianum*, Att. i, 4; ad Div. xv, 10, prædium Ciceronis in agro

Formiano prope Caietan. de Rep. i, 39. Laelii. Att. xv, 13, Dolabellæ.

Forum Appii, Att. i, 10, oppidum Latii veteris, prope tres Tabernas. De hoc genere oppidorum, quæ *Fora* dicuntur, agit Sigonius, Ant. Jur. Ital. ii, 5.

Forum Corvelium, ad Div. xii, 5, seu *Cornelii*, oppidum Lingonum ad viam Flaminiam, dictum a L. Cornelio Sulla.

Forum Gallorum, ad Div. x, 30, oppidum in Gallia Cispadana in via Æmilia.

Forum Julii, ad Div. x, 17, colonia Julii Caesaris in Gallia Narbonensi.

Forum Voconii, ad Div. x, 7, oppidum Galliæ Narbonensis prope flumen Argenteum. Sed ep. 34 est *Vocontium*.

Fregellæ, Her. iv, 15, oppidum Volscorum in Latio ad ripam Liris. Unde *Fregellani*, et *Fregellanus* ager, Agr. ii, 33.

Fretense mare, Att. x, 7, est fretum inter Italiam et Siciliam. v. Turneb. Adversar. xv-ii, 10. Nam *fretum* κατ' ἐξοχὴν dicitur pro Siculo, ap. Flor. i, 26; Cic. ad Att. ii, 1, ad q. l. v. Grævium; item interpr. ad Cæs. B. C. i, 26.

* *Frusinas*, Att. xi, 4, prædium non procula *Frusinone*, Latii oppido.

Fulginas, fragm. or. pro L. Varen., a *Fulgino*, oppidulo in Umbria ad Tiviam annem.

Fundanus, Agrar. ii, 25, ager circum *Fundos* (Att. xiv, 6), oppidum Latii novi, inter Tarracinam et Formias situm. Ab eo et *lacus Fundanus* dicitur.

G.

Gabina vicinitas, Plane. 9, a *Gabiis* oppido Latii, fere medio inter Romam et Præneste loco.

* *Gades*, insula cum oppido ejusdem nominis, in Hispania Bætica, ad ostium fluvii Bætis, quod oppidum celebrem portum habet, hodie *Cádiz*: inde *Gaditanus* Pro Scauro, 11, fragm. nov., laudat orator Hispaniæ ultionis fidem, in prunis scilicet Gaditanam, ut patet ex orat. pr. Balb. 15.

Galatæ, Att. vi, 5, populi Phrygiæ confines, cujus olim pars fuit *Galatia*. A Gallis postea occupata

est, quibus Græci admixti fuerunt, unde et *Gallo-Græci* dicuntur.

Gallicanus saltus, Quint. 25.

Gallicus ager, Brut. 14. Varr. i de R. R. c. 2: *Ager Gallicus romanus vocatur, qui viritum cis Ariminum datus est, ultra agrum Picenum*. Sic autem dictus est ager iste, quod inde expulsi sunt Galli Senones. Atque sic capiendum vocabulum, ubi Gallicus Picenusque junguntur, ut fit Catil. ii aliquoties. Itaque ap. Cæs. B. C. i, 29, ubi *Gallia Picenumque* junguntur, eodem modo intelligendum Galliæ nomen. Dicitur etiam *Gallia quæstoria*, de qua v. ad Sueton. Claud. 24.

Gallinaria silva, ad Div. ix, 23, in Campania inter ostia Vulturni et Linterni juxta litus.

Gargettius, ad Div. xv, 16, a Gargetto ἡνέριον, s. pago Atheniensi.

Gaurus mons, Agrar. ii, 14, in Campania, vino nobilis. Montes continui sunt, quorum occidentalis pars *Gaurus*, orientalis *Massicus*, septentrionalis *Falernus* dicitur. v. Flor. i, 16, et ibi intt. *Gaurani saltus* memoratur ap. Flor. ii, 6, 28, ad q. l. v. Grævium.

Gedusanus ager, Agrar. ii, 19, memoratur inter loca a P. Servilio Isaurico sub imperium rom. redacta. Grævio corrupta vox videtur.

Gelenses, Verr. iv, 33; iii, 43, ab oppido *Gela* Siciliæ, juxta fluvium, qui *Gelas* dicitur.

Germalus, ad Att. iv, 3, mons et pars urbis Romæ.

Getæ, Att. ix, 10, populi Thraciæ Dacis viciniæ.

Gortynius, Phil. iii, 5, a Gortyna, Cretæ urbe.

Græcia dupliciter dicitur: 1.) latius, duas provincias Macedoniam et Achaiam complexa. 2.) angustius de parte ea, quæ inter Isthmum Peloponnesi et Thessaliam interjacet, quæ Græcia proprie dicitur.

Græcia Magna, de Rep. iii, 3, pars inferioris Italiæ, coloniis Græcorum occupata. De ejus terminis et nominis ratione vid. Cellar. G. A. t. i, p. 512.

Græcostasis, ad Q. fr. ii, 1, locus Romæ in foro ante curiam, ubi legati exterorum populorum et regum consistere solebant, et exspectare,

donec responsa acciperent a senatu. v. Varro, de L. L. iv, 32; Cœlius Rhodigin. x, 5, aliique laudati Cortio ad Sall. Catil. 40.

Gyarus, Att. v, 12, asperrima insula in Ægæo.

Cytheum, Off. iii, 4, navale Spartanorum.

H.

Halentinus, Verr. iii, 43, pro quo est in Græviana *Alentinus*; quod sic esse in nummis ostendere viri docti. Est autem ab *Alento* vel *Aluntio*, oppido maritimo inter Lilybæum et Pelorum. Sed idem tamen Grævius, iv, 23, reliquit *Haluntinus*: ejusmodi negligentia exempla plura sunt in Græviana. Cui enim non in hoc genere hujusmodi quid accidit?

Hales, ad Div. vii, 20, flumen in Lucania. Add. *Heles*.

Halesa vel *Halæsa*, Verr. ii, 7, oppidum Siciliae; unde *Halesini*, qui sæpe in Verrinis memorantur.

Halicarnassus, Verr. i, 19, princeps urbs Cariæ.

Halicenses, Verr. ii, 33, ab *Halicis*, oppido Siciliae Lilybæum versus.

Haluntinus, Verr. iv, 23. v. *Halentinus*.

Halys, de Div. ii, 56, fluvius Paphlagonia.

Hedui, ad Div. vii, 10. v. *Ædui*.

Heles, *etis*, Att. xvi, 7, fluvius nobilis prope Veliam. vid. ad Div. vii, 20, ubi *Hales* appellatur.

Heliopolis, Nat. deor. iii, 21, urbs Ægypti, nobilis templo Solis.

Hellespontus, fretum Europam ab Asia dividens. Dicitur etiam de tota ista Asiæ parte, quæ est ad Hellespontum. Hinc, Verr. i, 24, *Lampsacum* Hellesponti oppidum dicitur. ad Div. xiii, 53, *Pariana* civitas in Hellesponto.

Hemonis, Att. viii, 15, loci nomen esset, si locus sanus esset; sed sine dubio in hac voce corruptus est. Grævius legit, ad *Chaoniam fugam intendis*, in qua prædia Atticus habebat; quæ lectio sensum certe commodum habet.

Hera, Att. ii, 1, juxta lect. Græteri, urbs Siciliae, quæ et *Hybla* dicitur.

Heraclea, Verr. ii, 50, oppidum

Siciliæ, circa ostium fluvii Halyci, a qua dicuntur *Heracleenses*, vel *Heracleenses*, Verr. iii, 43.

* *Heraclea*, Arch. 3, etc., urbs Lucaniæ, aliquando Siris vocitata, teste Plinio, iii, 11, in sinu Tarentino, inter Sybarin et Metapontum; de qua videndus Mazochius ad Tab. Heracleenses.

Heracleotæ, ad Div. xiii, 56, incolæ urbis Heracleæ in Caria.

Herbita, Verr. iii, 32, oppidum Siciliae mediterraneæ ad Heræos montes: nude

Herbitenses, Verr. ii, 64, et aliis locis. Hodie urbs in ruinis jacet ab Enna versus septentrionem euntibus obvia. v. Dorvill. Sicul. c. 9.

Herculanum, s. *Herculaneum*, Att. vii, 3, oppidum non procul Pompeiis, Gr. Ἡράκλειον; a quo dicitur *Herculanea via*, Agr. ii, 14, inter lacum Lucrinum et mare in Campania, via multarum deliciarum. *Herculanensis*, ad Div. ix, 25, ab eodem oppido.

Hernici, Off. i, 21, populi Latii. *Hierosolyma*, Flacc. 28, urbs stupida et maledica dicitur. *Hierosolymarius*, Att. ii, 9, per jocum Pompeius dicitur, ab Hierosolymis captis.

Himera, Verr. iv, 33, urbs et fluvius Siciliae.

Hirpini, de Div. i, 36, populi Italiae.

Hispalis, ad Div. x, 32, Hispaniæ Bæticæ urbs, hodie *Sevilla*.

Hispaniensis, Nat. D. iii, 10.

Hister, fluvius, Or. 45, Danubii ea pars, quæ in Illyrico est.

Hyblensis, Verr. iii, 43, ab *Hybla* urbe. Sed tres *Hyblæ* sunt: major prope Centuripas; parva, quæ et *Megara* dicitur, unde *Hyblææ apes*; et minor, quæ et *Hera* dicitur. De qua Cicero loquatur, non satis capio. Forte de magna. Nam minimam ipse *Heram* appellat, Att. ii, 1, et minorem *Megaridem*, Verr. v, 21. v. Dorvill. Sicul., p. 172.

* *Hydrus*, *untis*, Att. xv, 21; xvi, 5; ad Div. xvi, 9, urbs Calabriae cum portu, unde trajectus brevissimus in Græciam.

Hymettus, Fin. ii, 34, mons Atticæ, melle et marmore nobilis.

Hypanis, Tusc. i, 39, fluvius in regione ad Bosphorum Cimmerium.

Hyperborei, N. D. iii, 23, populi *Sauromatiæ* maxime boreales.

Hyrcania, Tusc. i, 45, regio in Asia majori, ad mare Hyrcanum, s. Caspium.

I.

Janiculum, Agr. ii, 5, mons, in quo Romæ pars posita.

Iapides, pro Balb. 14, sunt populi *Iapidæ* in ora Italiæ maritima, quum ex Illyride in Italiam veniunt.

Iconium, ad Div. iii, 5, 6, 8, caput *Lycaoniæ*.

Idæa, de Leg. ii, 9, ab *Ida*, notissimo monte *Phrygiæ*.

Iguvium, Att. vii, 13, oppidum *Umbriæ* ad viam *Flaminiam*; hodie *Eugubium*, *Gubio*. v. Manut. ad hunc locum; Oudend. ad Cæs. B. C. i, 12.

Illyricum, Manil. 12, regio mari Adriatico adjacens, Italiæ opposita.

Imacharensis, Verr. iii, 42, ab *Imachara*, s. *Mochara*, ut ms. *Huydecoperianus* habet, *Siciliæ* oppido, *Herbitam* versus.

Inalpini, ad Div. xi, 4, populi, qui in Alpibus habitant.

Indus, Nat. deor. ii, 52, fluvius in India.

Insubres, Balb. 14, populi *Galliæ Cispadanæ*.

Intemelium, ad Div. viii, 14, urbs citra Alpes, Plin. iii, 5.

Interamnæ, Mil. 17, s. *Interamna*, quod est ap. *Frontinum*, urbs *Umbriæ*.

Ionia, regio Asiæ minoris.

Ionium mare, Orat. iii, 19, est mare Adriaticum: vocat enim *superum*, et opponit *infero*. Alias sic dicitur mare omne inter Italiam, Siciliam et Græciam.

Irpinus fundus, Agr. iii, 2. Rectius, *Hirpinus*.

Isara, ad Div. x, 15, flumen *Galliæ Transalpinæ*.

Isauri, ad Div. xv, 2, populi *Isauriæ*.

Isauricus, Att. v, 21, ab *Isauria*, quæ est regio interjecta *Pisidiæ*, *Pamphylia*, *Ciliciæ* et *Lycaoniæ*.

Issus, Att. v, 20, urbs *Ciliciæ* ad *Pinarum* amnem et sinum *Issicum*, qui ab ipsa urbe nomen tulit.

Italia, Agr. ii, 25, angustius dicitur et antiquius de Latio.

Ithaca, Orat. i, 44, insula *Ulyssis*, ad *Leucadiam* peninsulam in mari Ionio sita.

Ithyrei et *Ituræi*, Phil. xiii, 8, sunt populi *Syriæ*, artis sagittariæ periti, ex quibus servi, gladiatores, etc.

Juturna, Cluent. 36, lacus vel fons in Italia saluber juxta *Numicum* amnem, a *Juturna Nympha*, de qua est ap. *Virgilium* in *Æneide* ultima.

L.

Labici, Agr. ii, 35, oppidum *Latii*, quod et *Labicum* dicitur, a quo via *Labicana*, xv m. p. ab urbe. Unde *Labicanum*, Parad. vi, 3, ager circa oppidum.

Lacæna, Tusc. i, 42; femina *Spartana*; ut *Laco* de viris.

* *Lacedæmonii*, de Rep. iii, 6, suos omnes agros esse dicitabant, quos spiculo possent attingere. Notantur, iv, 4. Vid et ii, 23, 28.

Laconicum, Att. iv, 10, sudatorium in balneis, in hemisphærium ædificatum, quo utebantur crudi. Inventum est hoc genus a *Lacedæmoniis*; inde nomen. v. intt. ad *Vitruv.* v, 10.

Lampsacum, Verr. i, 24, urbs *Mysiæ*, s. *Hellesponti* Nam *Cicero*, *Lampsacum* est urbs in *Hellesponto*. *Hellespontus* autem complectitur etiam *Mysiam*. v. *Hellespontus*.

Lanuvinum, de *Divin.* i, 36, ager circa *Lanuvium*.

Lanuvium, Att. ix, 9, prædium in agro *Lanuvino*.

Lanuvium, Mur. 41, oppidum *Latii*; municipium, cultu *Junonis Sospitæ* celebre. Unde *Lanuvini*, Nat. D i, 29.

Laodicea, Att. v, 15, quæ et *Laodicea*, ut *Laodiceni* et *Landiceni*, dicitur; urbs *Phrygiæ* majoris, ad fluvium *Lycum*, non procul ab *Apamea*. De hac capiendus est *Cicero*, quoties de *Laodicea* provinciae suæ attributa loquitur.

Lapithæ, *Pison.* 10, in *Thessalia* populi, fabulis celebrati.

Larinum, Att. iv, 12; vii, 13; viii, 13, municipium ad fines *Apu-*

liæ in Ferentanis, ad dexteram Tiferni ripam. Inde *Larinus* et *Larinas*, Cluent. 5, 6.

Laterium, Att. x, 1, fundus Q. Ciceronis in Arpinati agro. Conf. iv, 7; ad Q. fr. iii, 1.

Latiaris, Milon. 31, cognomen Jovis, qui Latio præsidet, in Latio colitur; pro quo scribunt alii *Latialis*. Sed in Gronov. refertur ad montem: quod meritò reprehendit Grævius. Mons enim, de quo ibi sermo, est *Albanus*, non *Latiaris*. De scriptura v. viros doctos ad Sueton. Cai. 22; Duker. et Drakenh. ad Liv. xxi, 63.

Latini, populi Italiæ, incolæ Latii.

Latinienses, de Ar. Resp. 28, iidem.

Latmus, Tusc. i, 38, mons Cariæ, in quo Endymion obdormivit.

Latro, ad Q. fr. ii, 6, urbs et portus Etruriæ.

Lavernium, Att. vii, 8, nomen loci aut faui a *Laverna* dea dicti. Habet quoque fragmentum libri de Fato.

Lavicanus, Planc. 9, ab Lavico. v. *Labici*.

Laurentum, Or. ii, 6, oppidum Latii.

Lebadia, de Div. i, 33, urbs Bæotici; ad quam fanum et antrum Trophonii.

Lemnus, insula Græca in mari Aegæo. Unde *Lemnium saxum*, Fin. ii, 29.

Lemonia tribus, Planc. 16.

Leocorion, Nat. D. iii, 19, templum Athenis. v. Suidas in *Λεοκόριον*, in primis Ælian. V. H. xii, 28.

Leonicum, Nat. deor. iii, 19, videtur a Cicerone factum vocabulum, ut *Λεονόκιον* exprimeret; pro quo Leopardus et Lambinus *Leo natarum* conjiciebant, probante nuper Boherio.

Leontini, Verr. ii, 66, urbs Siciliæ in ora maris Siculi inter Catanam et Syracusas; a qua dicitur

Leontinus campus, Phil. ii, 17, publicus populi romani, mire fertilis, qui propterea æque ac Campanus a Cicerone inter patrimonialia reip. refertur; qui et *Leontinus ager*, de Div. i, 33.

Lepreon et *Lepreos*, Att. vi, 2, urbem maritimam Arcadiæ esse cen-

suit Dicæarchus in libris de descensu in Trophonii antrum. Sed est urbs maritima Achaïæ. Arcadia est mediterranea. Pro *Arcadiæ* legendum suspicarer *Achaïæ*, nisi Pausanias quoque, i, 5, referret, nonnullos *Lepreon* ad Arcadiam referre, quum sit Elidis. Achaia et Elis confines sunt; itaque facile eadem urbs ab aliis ad Achaïam, ab aliis ad Elidem referri potuit: cujus confusionis multa exempla exstant.

Leptis, Verr. v, 59, duplex Leptis est, altera *magna*, prope Syrtim majorem; altera *minor*, prope Adrumetum. De qua l. c. sermo sit, conjectura colligendum. Civis rom. dicitur Lepti negotiatus esse. Fuit ergo ea Leptis in provincia rom. Atqui Leptis est inter Adrumetum et Tisdrum, qui sunt conventus rom. ap. Hirtium de Bello Africauo. Ideoque in hanc mihi convenire videtur. Memoratur eadem Leptis minor ap. Hirt. l. c. c. 7, et libera civitas appellatur. Sed in ea licebat negotiari.

Lesbiaci, Tusc. i, 31, incolæ insulæ Lesbi.

Letini, Verr. iii, 43. Nulli sunt, quod constet, in Sicilia *Letini*. Itaque docti conjecere legendum *Letini*. Conf. Harduin. ad Plin. iii, 8. Legi etiam posset *Netini*, qui ipsi Ciceroni in Verrinis memorantur.

Leucadia, Tusc. iv, 34, peninsula Acarnaniæ.

Leucas, Tusc. iv, 18, promontorium peninsulae Lencadiæ; sed v. *Leucata*.

Leucas, ad Div. xvi, 1, oppidum ejusdem peninsulae.

Leucata, Att. v, 9, celebre Leucadiæ promontorium, unde amoribus irretiti se præcipitare solebant in mare, ut amore liberarentur Conf. Tusc. iv, 18, et ibi Davisium, qui ostendit, non esse legendum *Leucade*, sed *Leucata*.

Leucopetra Tarentinorum, Att. xvi, 6, ignota est geographis. *Leucopetra* autem *Rheginorum* e Ciceronis Phil. i, 3, et Att. xvi, 7, nota; unde Cluverius in Ital. Vet. pro *Tarentinorum* legebat *Rheginorum*. Alii aliter hunc locum tentarunt.

Leuctra, Tusc. i, 46, oppidum Bæotici, ad quam celebrem victoriam a Spartanis Thebani, ductu Epami-

nondæ, retulerunt; unde *Leuctricus*, v. c. Att. vi, 1.

Libya, regio Africæ maritima inter Cyrenaicum et Africam provinciam.

Ligur, Agr. ii, 35, e Liguria Gallicæ Cisalpinæ.

Ligusticum bellum, Nat. D. ii, 23, a Liguriis, quibuscum gestum est.

Lilybæum, promontorium Siciliæ, unde *Lilybætanus*, Cæcil. 12, 17.

Lindus, N. D. iii, 21, urbs insulæ Rhodi.

Linternus, Agrar. ii, 26, ab *Linterno*, oppido Campaniæ, s. *Literno*. Unde *Linterninum*, s. *Liternum* prædium, Att. x, 13.

Liparensis, Verr. iii, 37, a Lipara insula, quæ et urbem hoc nomine habet, principe insularum inter Siciliam et Italiam medio mari positarum; quæ dicuntur *Æoliæ*, eademque *Vulcaniæ*, et *Liparææ*.

Liris, de Legg. ii, 3, amnis Latii.

Liternum, v. *Linternus*.

Locri, Att. vi, 1, urbs in Brutiis, ad sinum, qui ab urbe *Locrensis* dicitur, nobilitata legislatore Zaleuco.

Locri, Nat. D. ii, 2, populus.

* *Loreni*, Flacc. 3, fragm. nov., populus hactenus ignotus Asiæ provinciae. Heurichius conj. *Lorymeni*, e Plinio, v, 28. Habent quoque *Loryna* Strabo, Stephanus, Mela.

Luca, ad Div. i, 9, oppidum Etruriæ.

Lucani agri, Phil. xiii, 5, in Magna Græcia, ant. certe confines ei; nam non convenit inter auctores, utrum Lucania sit Magnæ Græciæ; necne.

Lucani, Tusc. i, 37, populi.

Lucium, Deiot. 6, castellum Deiotari in Galatia.

Lucense municipium, ad Div. xiii, 13, est *Luca*.

Luceria, ad Div. xv, 15; Att. vii, 12, oppidum Apuliæ, infra Teanum, ad fluvium Cerbalum; colonia Romanorum.

Lucretinus, Att. vii, 11, a *Lucreto* vel *Lucretio* in Sabinis, ubi Atticus prædium habebat. Horatius *Lucretilem* appellat.

Lucrinenses, Att. iv, 10, ostrææ, quæ in lacu Lucrino capiuntur.

Lucrinus lacus, Att. xiv, 16, in Campania.

Lupercal, ad Div. vii, 20, locus Pani sacer.

Lusitania, Brut. 23, pars Hispaniæ veteris, cuius populi *Lusitani*.

Lusius, Nat. D. iii, 22, fluvius Arcadiæ, a Cellario omissus. Enim describit Pausan. in Arcadie 28, qui circa fontem ita appellari dicit, quod Jupiter recens natus in eo lotus sit; quæ vero longius a fonte recedat, *Gortynium* ab urbe *Gortyna* appellari.

Lycaonia, Att. v, 15, regio Asiæ inter Ciliciam, Pisidiam, Pamphylia et Cappadociam; unde *Lycaones* dicuntur, ad Div. iii, 10.

Lyceum, Orat. i, 21, locus Athenis, in quo Peripatus Aristotelis erat.

Lycia, ad Div. xiii, 14, 15, regio Asiæ minoris, ad mare mediterraneum, Cariæ et Pamphyliæ interjecta; unde *Lycii*, Att. vi, 5.

Lydia, Off. iii, 9, regio Asiæ minoris versus mare Ægæum, inter Ioniam, Æoliam et Phrygiam magnam, unde dicuntur *Lydi* populi, pro Flacc. 2, et *Lydius*, de Div. i, 12.

M.

Macedonia, modo est pars Græciæ inter Thessaliam, Thraciam, Acarnaniam, etc.; modo provincia romana proconsularis, Græciam inde ab Illyride ad Græciam propriè sic dictam continens.

Macharensis, Verr. iii, 18, a *Machara*. vid. *Imacharensis*.

Mæcia, Att. iv, 15, tribus pop. rom. Al. *Metia*.

Mæotis, Tusc. v, 17, palus, s. lacus in Sarmatia ultra Isthmum Tauricum.

* *Magnesia*, de Rep. ii, 4, ad Mæandrum, sola coloniarum Græcarum non maritima est.

Maleæ, Div. iv, 12, promontorium Laconicæ.

Mamertini, Verr. ii, 5, populi Siciliæ, Messanæ incolæ, quæ civitas *Mamertina* l. c. vocatur. Mamertini olim Campaniæ populi fuere, sed Messanam deinde occuparunt.

Mantineæ, Fin. ii, 30, urbs Arcadiæ.

Marathon, Off. i, 18; Att. ix, 10, urbs Atticæ prope mare Euboicum, ad quam nobilem victoriam Miltiade duce Athenienses consecuti sunt.

Marathonius taurus, Tusc. iv, 22,

a Theseo comprehensus. v. Plut. in Theseo; Ovid. Met. vii, 433.

Marrucini, Cluent. 69, populi Campaniæ ad mare Adriaticum, Ferentanis et Pelnis confines. Scribitur et *Marucini*.

Marsi, populi Latii, a quibus Italicum, s. sociale bellum *Marsicum*, de Divin. i, 44, dicitur, quod ejus præcipui auctores fuere, apud eosque bellum ortum est.

Martius campus, locus patens prope Tiberim, in quo comitia populi romani centuriata habebantur. Marti consecratus est a Bruto, ne Tarquinio, ejus agri fuerant, reddi posset.

Massicus, vino nobilis mons Campaniæ. v. *Gaurus*.

Massilia, urbs nobilis in Gallia Narbonensi, hodie *Marseille*; quauquam Vossius ad Melam, p. 477, docet, Massiliam veterem non sitam fuisse, ubi hodierna est, sed longe ab ea ad promontorium, ubi et nunc ejus rudera sint, et sæpe nummi effodiantur.

Mauri, ad Div. x, 30, incolæ Mauritanie.

Mauritania, Syll. 20, pars Africæ maritima.

Medi, Off. ii, 12, populi Asiæ majoris, ultra Tigridem.

Megara, ad Div. iv, 5, urbs Megaridis, Atticæ confinis, atque adeo ejus, ex veterum nonnullorum sententia, pars.

Megarica signa, Att. i, 8, id est, Megaris e lapide, qui ibi nascitur, elaborata. Statuæ Megariæ valde celebres. vid. Corrad. ad h. l. et Junium.

Megarici, Acad. ii, 42, philosophi ex Enclidis schola.

Megaris, Verr. v, 25, urbs Siciliæ prope Syracusas ad mare, quæ et *Hybla minor* dicitur. Liv. xxiv, 35, et alibi *Megara* vocat in plurali. Sed feminino genere etiam Plinius dixit, H. N. iv, 7.

Melita, Verr. iv, 18, 46, insula maris Siculi, quæ hodie *Malta* dicitur. Unde *Melitensis vestis*, Verr. ii, 72, e gossypio facta. v. Cluver. Sicil. Ant. p. 436.

Menenii, Verr. iii, 43, incolæ oppidi Siciliæ *Meneæ* dicti, quod subiacebat lacui Palicorum.

Messana, urbs Siciliæ ad fretum

posita, quæ et *Mamertina civitas* dicitur, Verr. ii, 5.

Mesopotamia, N. D. ii, 32, regio Asiæ majoris inter Euphraten et Tigridem.

Metapontus, Fin. v, 2, urbs Magnæ Græciæ prima a Tarento ad mare sita.

Methymnæus, Tusc. ii, 27, a *Methymna*, urbe insulæ Lesbi, ejus vites et uvæ celebrantur apud Virgilium.

Miletus, Att. ix, 9, urbs Ionie, a qua *Milesii*, Verr. i, 34. Celebrantur etiam ap. Ciceronem in Verrinis *lanæ Milesiæ*.

Milyadum commune, Verr. i, 38, regioncula et urbs in Lycia ad Tauurum montem.

Minturnæ, Agr. ii, 14, oppidum in Auruncis in confinio Campaniæ et Latii ad Liris ostia; unde *Minturnenses*, Planc. 10.

Minucia via, Att. ix, 6, Roma a porta Minucia Brundisium ferebat, ut Appia, sed alio tractu, nempe per Sabinos; strata a L. Minucio eo, de quo ap. Liv. iv, 16. v. intt. ad Horat. Ep. i, 17.

Misenum, Manil. 12, promontorium, portus et oppidum Campaniæ.

Mitylenæ, s. *Mytilenæ*, nam utrumque rectum esse docet Voss. ad Melam, p. 502; urbs Lesbi, Agr. ii, 16.

Molossi, Div. i, 34, populus Epiri.

Mons Sacer, post Anienem in Sabinis, ita dictus a *legibus sacratis*. v. Ind. Legg. in *sacratæ Legg.*

Mopsuestia, ad Div. iii, 8, *Μόψουστία*, oppidum Ciliciæ, ad Pyramum amnem prope mare.

Mulvius pons, Att. xiii, 33, qui Tiberim jungit, prope Romam; de quo v. Tacit. A. xiii, 47.

Murgentinus ager, Verr. iii, 18, qui est ad *Murgentium*, oppidum Siciliæ, supra ostium Simæthi, prope mare.

Mutina, Phil. v, 9, oppidum Galliæ Cispadanæ, hodie *Modena*.

Mutycensis, Verr. iii, 43, a *Mutica* Sicil. oppido; s. *Mutensis*, ut habet ms. Hydecooperianus; alii, *utensis*. v. Harduin. ad Plin. iii, 8; Græv. ad l. c. In Anon. Ravennate, l. v, p. m. 804, est *Mutaca*.

Mycenenses, Fin. ii, 6, a *Mycenis* in Argolide.

Mylasa, Phil. v, 7, urbs Cariae, unde *Mylasei*, ad Div. xiii, 56. Hæc est urbs, in quam quum Stratonicus venisset, propter templorum multitudinem clamavit: *Audite, templa*. Per simplex S scribendum defendit, Wessel. ad Hieroclem, p. 688; pluribus Drakenborch. ad Liv. xxxviii, 39.

Myndus, oppidum Cariae. *Myndenses*, ejus cives, ad Div. iii, 8, ubi tamen Manutius legi volebat *Synnadenses*; Quarterius ap. Olivetum *Midaenses*, ab oppido Phrygiæ *Midaio* (Græce *Μίδαίου*). Fuit enim ea pars Phrygiæ sub procos. Ciliciæ; a qua longe aberat *Myndus* Cariae.

Myrina, ad Div. v, 20, urbs Æoliæ.

Mysia, Or. 8, regio Asiæ min. ad mare Ægæum et Hellespontum, unde *Mysorum gens*, Flacc. 3.

N.

Nar, Att. iv, 15, fluvius Lucaniæ prope lacum Velinum.

Narbo, Quint. 4; Phil. ii, 14, 30, caput Galliæ Narbonensis.

Narona, ad Div. v, 9, 10, oppidum Dalmatiæ. In Græv. cod. erat *Narbona*, et hoc Scaliger ad Eusebium Plinio et Itinerariis restituere volebat, quod etiam vulgatas Ptolemæi edd. obsidet. Sed rectum est *Narona*, quod etiam H. Surita Ptolemæo restituit ad Itin. Ant., p. 338, ad q. l. vid. etiam Wesselingium. In mss. confundi hæc verba docet Burm. ad Sueton. Tib. c. 4.

Neapolis, Agr. ii, 31, 35, Campaniæ oppidum. Unde *Neapolitanum* Pompeii, Att. vii, 2.

Neapolis, Verr. iv, 53, pars Syracusarum novissima.

Nemæus leo, Tusc. iv, 22, a Nemea loco in Argolide.

Nemorensis, Att. vi, 1, intellige *ager*. Lucus erat in agro Aricino Dianæ sacer; ei adjacentem agrum, Nemo-remsem dicebant.

Nemus, Att. xv, 4, lucus Dianæ sacer in agro Aricino. Unde *Nemorensis*.

Nervii, Q. fr. iii, 8, populus Galliæ, e Cæsare notus.

Nesis, Att. xvi, 1, insula Campaniæ

objecta, in qua Lucullus filius villam habebat.

Netum, Verr. iv, 26, oppidum Siciliæ. Hinc *Netini*, s. *Netinenses*, Verr. v, 51; ii, 64.

* *Nicæa*, Att. xiv, 1, urbs Liguriæ prope mare; hodie *Nizza*. Vel, ut aliis placet ad h. l., *Nicæa* Bithyniæ.

Nicæenses, ad Div. xiii, 61, incolæ *Nicææ* in Bithynia.

Nilus, N. D. ii, 52, fluvius Ægypti.

Nola, urbs in Campania, unde *Nolani*, et *Nolanus ager*; item *Nolanum*, prædium prope Nola, Att. xiii, 8.

* *Norensis*, Fragm. or. pro Scauro, c. 13, a *Nora*, oppido Sardiniae. Docet fragm. novum, l. c., extra oppidum *Norenses* egisse parentalia.

Novæ, Orat. ii, 66, sc. tabernæ argentariorum in foro rom. exornatæ scutis Cimbrorum, ut *Veteres* Samnitium. Livius ix, 40.

Novocomenses, ad Div. xiii, 35, incolæ oppidi Novi Comi in Insubria ad lacum Larinum.

Nuceria, Agr. ii, 31, est oppidum Campaniæ, quod Itin. Ant. xvi m. p. a Nola abesse dicit. Ceterum plures esse *Nucerias* ad l. c. observat Surita.

Numantia, urbs Hispaniæ Tarracensis nobilis: unde *Numantinum fædus*, Fin. ii, 17.

Nysæi, ad Div. xiii, 64, incolæ oppidi *Nysæ* in Mæonia Lydia.

O.

Ocriculana villa, Mil. 24, ad *Ocriculum*, oppidum in Umbria cis Apeninum.

* *Odyssæa*, v. *Edissa*.

OËta, Tusc. ii, 7, mons inter Thessaliam et Macedoniam; unde *OËtæus*, N. D. iii, 16.

Olbia, Q. fr. ii, 7, urbs Sardiniae. Unde *Olbiensis*, ibid. 3, sc. epistola, i. e. *Olbiæ* scripta. Nam de ea ibi sermonem esse, ex ipsa epistola facile intelligitur.

Olympeni, ab Olympo, urbe Pamphyliae, a P. Servilio Isaurico capta. Agr. i, 2; ii, 19.

Olympia, Orat. iii, 32; Att. xiii, 30, regio Elidis in Peloponneso, per quam fluit Alphæus amnis. In ea est Pisa urbs, quæ et ipsa Olympia dicta est; celebris ludis Olympicis.

Olympus, de Div. i, 12, etc. mons inter Thessaliam et Macedoniam.

Onchesmites, Att. vii, 2, ventus ab Onchesimo Epiri portu flaus.

Opus, Att. vi, 2, urbs Locridis, metropolis *Opuntiorum*.

Orestis, Ar. Resp. 16, pars Macedoniæ libera.

Orindicus ager, Agr. ii, 19, s. potius *Orondicus* aut *Orondius*, ab *Oronda*, urbe inter Pisidiam et Isauriam.

Oropus, Att. xii, 23, urbs Bœotiae in finibus Atticæ.

* *Ostia*, ad Div. ix, 6, colonia ad ostium Tiberis; de Rep. ii, 18, deducta ab Anco. *Ostiensis provincia*, Mur. 8, quæstoria. *Ostiense* incommodum, Manil. 12, classe ad Ostiam a piratis capta et oppressa.

P.

Pachynum, Verr. v, 34, promontorium Siciliæ.

Pæstum, Att. xi, 17, urbs Lucaniæ, Gr. *Posidonia*, a qua sinus *Pæstanus* dicitur, Att. xvi, 6. *Pæstana præfectura* memoratur ap. Front. de Colon., p. 109.

Palatina, tribus populi romani urbana, Verr. ii, 43; Sext. 53.

Palatinæ balneæ, Rosc. Amer. 7, quia fuere ad Palatinum montem, vel in monte.

Palatium, mons unus ex his, in quibus exstructa est Roma; *mons Palatinus*.

Πάτος, ad Div. xii, 13, oppidum prope Laodiceam.

Pamphylia, regio Asiæ minoris ad mare mediterraneum (unde mare *Pamphylium* ejus pars, quæ *Pamphyliam* alluit, dicitur) inter Lyciam et Ciliciam.

Panormitani, cives urbis *Panormi*, quæ est urbs Siciliæ celebris, et portus in parte occidentali.

Paphlagonia, Agr. i, 2; ii, 19, regio Asiæ min. ad Pontum Euxinum inter Bithyniam et Pontum.

Paphus, Phil. ii, 15, urbs Cypri notissima propter cultum Veneris, quæ inde *Paphia*.

* *Pariana civitas*, ad Div. xiii, 53, *Pariorum* in Hellesponto urbs, *Parium*.

Parma, Phil. xiv, 4, urbs Galliæ Cispadanæ. Unde *Parmenses*, ibid. 3.

Parthi, ad Div. ii, 10, proprie populi Persiæ, ultra Euphratem; deinde omnes, qui olim Persæ.

Parthini, Pison. 40, populi in Illyrico. v. Oudend. ad Suet. Aug. 19.

Patarani, Flacc. 32, urbis *Pataræ* in Lycia cives.

Patræ, ad Div. ii, 28; xiii, 17, 50, urbs notissima Achaïæ.

Pedanum, Att. ix, 18, prædium in agro Pedano, h. e. prope *Pedum*, oppidum inter Præneste, Tibur et Tusculum.

Pelasgi, Fin. ii, 4, populi Græciæ.

Pelignus, Vat. 15, e Pelignis, populo Italiæ, Marsis, Marrucinis, et Ferentanis confini.

Pelion, s. *Pelum nemus*, Heren. ii, 22, in monte Pelio in Thessalia, et *Pelius mons*, de Fat. 15.

Pella, Att. iii, 8, caput Macedoniæ, unde reges Macedoniæ, Philippus et Alexander, *Pellæi* dicti. Philippum Demosthenes de Corona contentus causa appellat ἐν Πέλλῃ τραφέντα, et cum contentu de ea urbe loquitur; de qua re vid. Wesseling. ad Ant. Itin., p. 319.

Peloponnesus, ad Div. vii, 28, magna peninsula, reliquæ Græciæ Isthmo Corinthio adhærens.

* *Peloris*, et Verr. v, 3, 34, *Pelorus*, promontorium Siciliæ Italiam versus.

Pentelicus, Att. i, 8, Hermes Pentelicus, est statua ejus generis, quod *Hermas* vocabant, facta e marmore, quod præstantissimum e monte Atticæ Pentelico, auctore Pausania, i, 19, 32; vii, 23, 25, 26, excidebatur, inventore *Byze Naxio*. Pentelici marmoris mentio est etiam ap. Strabonem, l. ix, p. 619, ed. Almelov., et apud Plutarchum in Valerio Publicola, p. 105, ed. Wechel.

Perga, Verr. i, 20, urbs Pamphyliae.

Pergamum, Agr. ii, 15, urbs Myssiæ majoris celeberrima; unde *Pergameni*, Flacc. 7.

Perrhæbia, Pison. 40, pars Thessaliæ; alii tamen ad Macedoniam, item ad Ætoliam referunt.

Persice, Att. xv, 9, porticus celeberrima Lacedæmone fuit, quæ hoc nomine appellabatur, quod e manubiiis Persarum ædificata erat. Vitruv. i, 2. Ad hanc alludens Brutus in

villa Lanuvina porticum Persicem appellabat. v. *Eurotas*.

Pessinus, ad Div. ii, 11, urbs Gallo-Græciæ, s. Galatiæ; unde *Pessinuntius*, Sext. 26.

Petrini, Verr. iii, 39, Petræ oppidi in Sicilia cives.

Petrinum, ad Div. vi, 19, prædium a vico Petrino, qui fuit in agro Sinuessano.

Phæaces, Br. 18, populi Coreyræ mollissimi; quorum molliorem jam Homerus in *Odyssea* celebravit.

Phalereus, de Legg. ii, 25, 26, est cognomen Demetrii rhetoris, a pago Attico, in quo natus erat.

Pharsalicus, Phil. xiv, 8, a Pharsalo Thessaliæ urbe.

Phaselis, Verr. iv, 10, urbs ultima Lyciæ, ad fines Pamphyliae.

Phaselitæ, Agr. ii, 18, incolæ urbis Phaselidos.

Pheneatæ, Nat. D. iii, 22, a *Pheneo*, oppido Arcadiæ.

Pheræ, Divin. i, 25, urbs Thessaliæ; unde *Pheræi*, Inv. ii, 49.

Philomelum, s. *Philomelium*, Att. v, 20; ad Div. iii, 8; in Verr. iii, 83, urbs Phrygiæ majoris. Unde *Philomelienses*, Verr. iii, 83.

Phintia, Verr. iii, 83, oppidum Siciliæ.

* *Phlius*, Att. vi, 2, urbs Achaïæ, unde *Phliasii* et *Phliuntii*. Sed illud tamen usitatum, et sic Tusc. v, 3. Nunc vero, invito Cicerone, habet *Phliuntii* cod. Vatican. fragm. de Rep. ii, 4.

Phocii, Pison. 40, populi *Phocidis*.

Phænice, Acad. ii, 20, pars Syriæ; etsi interdum ab ea distinguitur propter nobilitatem et magnitudinem, Phil. xi, 14. Cellarius alique negant latinum esse, *Phænicia*. Schwarz adduxit contra locum Varronis de L. L. iv, 6. Sed etiam, Fin. iv, 20, editiones quædam habent *Phænicia*. In Gronoviana autem est *e Phænica*, pro *e Phænice*, quod utrumque recte dici potest. Nam multæ voces apud Latinos, poetas tamen maxime, et Græcam et Latinam formam habent. Sic *Penelope* et *Penelopa*, *Circe*, *Circa*. v. Voss. de Anal. ii, 2, et Heins. ad Virg. *Æn.* iii, 386, ubi etiam exemplum e prosaicis. Librarii, qui hoc nesciebant, e *phænica* fecere *poetica*;

unde *Manutius* fecit *Phænicia*, quem deinde alii secuti sunt.

* *Phænicum* genus fallacissimum, pro Scauro, 10, fragm. nov.

Phryges, Flacc. 27, populi Asiæ minoris.

Phrygia, Ar. Resp. 13, regio Asiæ min. ad Hellespontum et Ægæum mare.

Phthia, urbs Phthiotidis, Thessaliæ partis; unde *Phthiota*, Tusc. i, 10.

Picenus ager, in Italia, Umbriæ confinis. Qui et *Picens ager*, de Senect. 4. v. Græv. et viros doctos ad Flor. i, 19. Item *Picentinus*. *Picentes*, Sull. 8; Att. vii, 26.

Pindenissæ, Att. v, 20, urbs Eleutherocilicæ, expugnatione Ciceronis nobilitata; quæ et *Pindenissus* dicitur, ad Div. ii, 10.

Piræus, Att. vii, 3; de Rep. iii, 24, portus Atheniensis, et pagus.

Pisaurum, oppidum Umbriæ maritimum, quod præterlabitur fluvius cognominis *Pisaurus*. *Pisauensis*, Att. ii, 7.

Pisidia, regio Asiæ min., Pamphyliae et Isauriæ confinis; a qua *Pisidæ* dicuntur, Div. i, 47.

* *Placentia*, urbs Galliæ Cisalpinæ, hodie *Piacenza*, in confluente Padi et Trebiæ. Unde *Placentini*, et in fragm. orat. in Pison., *Semiplacentinus*.

Platææ, Att. i, 18, urbs Bœotiæ nobilis.

Plutonium, Div. i, 36, templum Platonis in Lydia, et quidem in pago Acharaca, qui est in via inter Tralles et Nysam.

Pollentia, ad Div. xi, 13; Phil. xi, 6, oppidum Liguriæ supra Albam, haud procul Tanari ac Sturæ confluentibus.

Pompeia via, Verr. v, 66, via in Sicilia post urbem Messanam.

Pompeianum, Att. i, 20, prædium Ciceronis in agro Pompeiano. Aliud est *Pompeianum*, ad Div. vii, 3, prædium Marii; et Att. v, 1, Pansæ prædium. Dicuntur a *Pompeis*, oppido Campaniæ, ut *Pompeiani*, Sull. 21.

Pomptinum, campus Latii in Volscis; item prædium in illo agro, ad Div. vii, 18.

Pomtina, Att. iv, 15; vii, 5, tribus pop. rom. rusticana.

Pontus, Arch. 9, regio Asiæ ad Pontum Euxinum.

Popillia, ad Div. viii, 8, tribus rusticanae nomen.

Potentia, Ar. Resp. 28, locus in agro Piceno.

Præneste, Cat. i, 3, oppidum Latii non procul Roma.

Pretius lacus, Mil. 27, in Etruria. Græv., *Prelus*, quod probat Cellar., G. A.

Præne, Paradox. i, urbs Ioniae.

Privernas, Or. ii, 55; Cluent. 51, a *Priverno*, oppido Latii.

Propontis, fr. or. Agr. i, mare inter duo freta Hellespontum et Bosporum Cimmerium interjectum, quasi vestibulum Ponti Euxini.

* *Propylæa*, de Rep. iii, 24; Off. ii, 17, vestibulum ante arcem Athenarum.

Prytaneum, Or. i, 54, locus Athenis, ubi bene meriti de rep. publice alebantur.

Ptolemæum, Fin. v, i, gymnasium Athenis.

Ptolemais, ad Div. i, 7, oppidum Egypti Alexandriae propinquum.

Punicanus pro *Punicus*, Mur. 36. *Punicana trichinia*, humilia et vilis materiae. v. Scalig. ad Varr. R. R. iii, 7, ubi tamen *fenestras Punicanas* non recte interpretari videtur. Plin. xxxiii, 11, *Punicana* commemorat, sed ita ut in iis species magis, quam materia spectata videatur.

Pupinia, Agr. ii, 35, ager Romæ propinquus versus Etruriam, ap. Varr. R. R. i, 9, 5; Colum. i, 4, 2. Livio *Pupiniensis*; a quo tribus *Pupinia* nomen habet.

Puteoli, locus celeberrimus in veteri historia in Campania, hodie *Pozzuolo*; unde dicuntur *Puteolani*; et *Puteolanum*, ad Div. v, 15, prædium in agro Puteolano.

Pyramus, ad Div. iii, 11, fluvius Ciliciæ.

Pyrgensis, Or. ii, 71, a *Pyrgo*, Tusciæ urbe.

Pyriphlegeton, Nat. D. iii, 7, fluvius igne ardens apud inferos.

Q.

Quirina, ad Div. viii, 8, tribus urbanae nomen.

* *Quirinalis mons*, de Rep. ii, 6, 8, unus e Romæ urbis collibus.

R.

Ravenna, Balb. 22, colonia et portus ad mare Adriaticum in Gallia Cispadana.

Reatina præfectura, Nat. deor. ii, 2, ab *Reate* oppido Sabinorum, amœnissima urbe. *Reatini* sæpe memorantur a Cicerone.

Recentoricus, Siciliensis ager, Agr. passim, v. c. i, 4; ii, 21, fuit publicus populi rom.

Regillus lacus, Nat. deor. ii, 2, lacus in Latio.

Regium Lepidi, ad Div. xii, 5; xi, 9, urbs Galliae Cispadanae in via Æmilia; nomen tulit ab Æmilio Lepido, qui cum C. Flaminio consul fuit: ab ea dicuntur *Regienses*, ad Div. xiii, 7. Cf. Plin. iii, 15.

Rhegium, Att. xvi, 6, urbs et promontorium in ora maritima Bruttiorum, unde trajectus in Græciam; unde *Rhegini*.

Rhenus, Pis. 33, fluvius Germaniæ.

Rhodanus, ad Div. x, 9, 34, fluvius Galliae Transalpinæ.

* *Rhodus*, insula Asiatica in mediterraneo mari, celeberrima studiis eloquentiæ, philosophiæ, rei navalis; in qua et urbs cognominis. de Rep. i, 31; iii, 35, quo usa fuerit reipublicæ modo.

Rhosiaens, Att. vi, 1, a *Rhoso* urbe Ciliciæ, in sinu Issico, celebri vasis fictilibus; unde Atticens. *vasa Rhosiaca* ut sibi mitteret, Ciceronem rogarat.

* *Roma condita secundo anno olympiadis septimæ*, de Rep. ii, 10; quam opportuno loco, ii, 3—6.

Romilia, Verr. i, 8, tribus pop. romani.

Rosia, vel *Rosea*, Att. iv, 15, sunt campi fertilissimi agri Reatini, forte illi ipsi, qui in hac ipsa epistola *τῆς Ῥεατίνου* Reatinorum vocantur. v. Varr. R. R. i, 7, 10, et ibi interpp.; Heinsius et Burmann. ad Virg. Æn. vii, 712.

Rudini, Orat. iii, 42, incolæ oppidi in Calabria Rudiarum. Arch. 9, *Rudius* est. Sed hic quoque Ant. Augustinus et Ursinus reseribi volebant *Rudinus*. Ausonius quoque Eunium *Rudinum* appellavit, non *Rudium*. Item ap. Frontin. de Colon., p. 127, *Rodinus*.

* *Ruteni*, pr. Font. 2, fragm. nov., Galliarum populi, de quibus paucos, tom. ix, p. 64.

S.

Sabini, Orat., i, 9, populus Latii.

Sacra via, Att. iv, 3, via urbis Romæ, quæ nomen habet a fœdere, quod in ea inter Romulum et Tatium ictum est.

* *Sagra*, Nat. D. ii, 2, fluvius Bruttiorum inter Locros et Caulonem in Magna Græcia Plin. iii, 10.

Saguntum, Div. i, 24, urbs Hispaniæ Tarraconensis; unde *Saguntini*, Par. ad. iii, 2.

Saitæ, Nat. deor. iii, 23, a *Sai* urbe Ægypti, et quidem in Delta.

Salamis, Off. i, 18, una ex insulis Græcis circa Peloponnesum, nobilis clade Xerxis.

Salamis, Att. vi, 1, urbs Cypri. Unde *Salaminii*, Att. v, 21; Arch. 9.

Salapini, Agr. ii, 27, incolæ oppidi Apuliæ Salapinæ.

Salaria, Nat. D. iii, 5, via a porta Collina in Sabinos, a sale dicta per eam Romam devecto.

Salentini, Rosc. Amer. 46, incolæ oppidi *Salentiae*, in Calabria.

Salernum, Herenn. iv, 51, oppidum Picentinorum, pop. in Magna Græcia.

* *Samarobriva*, ad Div. vii, 12, oppidum Galliæ Belgiæ in Ambianis.

Samnis, Orat. ii, 80, genus gladiatorum, quod armis Samniticis utebatur. v. Liv. ix, 40.

Samnites, de Sen. 16, populi Samnii.

Samnium, Cluent. 69; de Rep. iii, 3, regio Italiæ inter Volscos, Pelignos, Campanos, Apulos, Lucanos.

Samos, ad Q. fr. i, 8, insula Asiatica in mari Ægeο, cum urbe ejusdem nominis; unde *Samii*, *Samia vasa*, Mur. 36, fictilia et vilia.

Samothracia, Pis. 36, insula una ex iis, quæ circa Thraciam jacent.

* *Sardi*, Off. ii, 24, incolæ Sardiniae, insulae in mari Ligustico. Sardiniae parens Africa, pro Scaur. ii, fragm. nov.

Sardis, de Senect. 17, urbs præcipua Lydiæ; a qua *Sardiani*, ad Div. xiii, 55.

Sardonius, ad Div. vii, 25, a Sardinia

Satricum, ad Q. fr. iii, 1, urbs Latii antiqui ad Appiam viam.

* *Saxa rubra*, Phil. ii, 31, locus inter Cremeram et Veios.

Scantia silva, Agr. i, 1, et aliis locis, in Campania fuit publica silva pop. rom., quam censores pecuariis locabant *Aquæ Scantiæ* sunt ap. Plin. H. N. ii, 107.

Scepsius, Tusc. i, 24, a *Scepsi*, Mysiæ oppido.

Seylla, Verr. v, 56, Syrtis ad fretum Siculum.

Seyrus, Att. v, 12, insula maris Ægei.

Scythæ, Verr. v, 58, populi Sarmatiæ.

Scythia, N. D. ii, 34, pars Sarmatiæ Europææ.

Sebusiani, Quint. 25, populi Galliæ Lugdunensis, Æduis et Allobrogibus interjecti, ut intelligitur ex loco Cicer. et Cæs. B. G. vii, 64 Aliis dicuntur *Segusiani*, item *Secusiani*. Hotomannus ad Cæsarem probat *Segusiani*; ad Ciceronem, *Sebusiani*. Oudendorp. ad Cæs. B. G. i, 10, præfert *Segusiani*, quum interim fateatur, plerosque mss. et vet. edd. habere *Sebusiani*. Ap. Ciceronem nil variant, nisi quod Dresd. habet *Sebaginnos*.

* *Segesta*, oppidum Siciliæ, de quo vid. Verr. iv, 33; unde *Segestani*, iii, 40, et *Segestenses*, iii, 36.

Sejanum, ad Div. vii, 1, nomen prædii, quod ab obscuro aliquo oppidulo nomen habet, in agro Etrusco.

Seleucea Pieria, Att. xi, 20, urbs Syriæ ad Euphraten; de qua vide Polyb. v, 59, et Cellar. G. A. iii, 12, 26 seqq.

Seleucia, ad Div. viii, 14, regia Parthorum.

Semurium, Phil. vi, 6, ager a Larentia pop. romano legatus. v. Macrobi. Satur. i, 10.

Senenses, Brut. 18, a *Sena*, Etruriæ oppido.

Seplasia, Pison. 7, 11, locus Capuæ, ubi unguenta vendebantur. Cf. Agrar. ii, 34.

Septem Aquæ, ad Att. iv, 15, lacus agri Reatini.

Sepyra, ad Div. xv, 4, vicus Cili-

ciæ, in ea Amani parte, sub cujus radicibus Aræ Alexandri erant.

Seriphus, Nat. D. i, 31, insula in mari Ægæo, inter Cycladas; unde *Seriphus*, de Sen. 3.

Servilius lacus, S. Rosc. 32, Romæ fuit.

Setinus ager, Agrar. ii, 25, in Latio, frugum et vini fertilissimus, ab *Setia*, oppido non ignobili.

Siciliensis, Nat. deor. iii, 10; Agr. i, 4.

Sicyon, Att. i, 13, una de septem civitatibus veteribus Græciæ in Peloponneso prope Isthmum. Celebrantur *calcei Sicyonii* apud veteres. vid. de Or. i, 54, et *olivæ Sicyoniæ* apud Virgilium in Georgicis.

Sida, ad Div. iii, 6, urbs Pamphyliæ.

Sidicinus, Att. vi, 1, a *Sidicino*, colonia agri Campani.

Sigeum, Arch. 10, promontorium, oppidum et portus Troadis.

Sila silva, Br. 22, picariis celebris silva in Bruttis, prope Mamertinam urbem. v. Fabric. et Heins. ad Virgil. Æn. xii, 715. Fabricius ait, se primum illum Ciceronis locum e mss. restituisse.

Silva Scantia. v. *Scantia silva*.

Sinope, Agr. ii, 20, urbs Ponti.

Sinuessanum deversorium, ad Div. xii, 20. *Sinuessa*, oppidum et colonia Latii in finibus Campaniæ trans Lirinam, Att. ix, 15, 16.

* *Sipontun*, urbs Apuliæ. Græcis *Sipus*, Att. vi, 2. *Sipontina* siccitas, Agr. ii, 27.

Sipylus, Q. fr. ii, 11, mons Lydiæ, ad quem Magnesia altera.

Sisapo, Phil. ii, 19, urbs Hispaniæ, cujus verus situs non satis certus est. Ad eam miniaria metalla, quæ societates publicanorum exercebant. vid. Plin. xxxiii, 7. Unde proverbium: *Tenes cum sociis, tanquam Sisaponem*. v. Suritam et Wesseling. ad Ant. Itin. p. 444; sed in primis Turneb. Adv. x, 16.

* *Smyrna*, Brut. 22; de Rep. i, 8, urbs Ioniæ; unde *Smyrnæi*, Arch. 9.

Solentini, Verr. iii, 43, incolæ oppidi in Sicilia, quod est *Solentum* vel *Solus*; unde et *Soluntini* dicuntur, quæ scriptura est in nummis.

Soli, de Leg. ii, 16, oppidum Ciliciæ.

Solonium, Att. ii, 7; Div. i, 36; ii, 31, campus agri Lannvini.

Soranus, Div. i, 47, a Sora oppido Latii.

Sparta, urbs Peloponnesi, quæ et Lacedæmon, caput Laconicæ; unde *Spartiatæ*, Off. ii, 22; Tusc. ii, 16.

Stabianum, ad Div. vii, 1, prædium ad *Stabias*, oppidum Campaniæ.

Statiellenses, ad Div. xi, 11, cives urbis Liguriæ, inter Dertonam et Vada Sabatia, quæ dicebatur *Aquæ Statiellæ*, seu *Aquæ Statiellonum*.

Stellatis campus, Agrar. i, 7, in mediterranea Campania; de quo adeundus Camillus, Campan. Fel., Diss. ii, c. 33 sq.

Suburana, Agrar. ii, 29, tribus urbana.

* *Sucronense* prælium, pro Balb. 2, apud Sucronem, fl. Hispaniæ Tarraconensis.

* *Suessa*, Phil. iii, 4, *Aurunca* in Campania prope Minturnas; alia in Latio, *Pometia*, de Rep. ii, 24.

Sulmo, Att. viii, 4, 12, urbs in Pelignis.

Sunium, Att. vii, 3, promontorium, urbs et pagus Atticæ.

Sybota, plur., Att. v, 9, insulae tres prope Corcyram. Schol. Thucyd. ad i, 47.

Synnada, plur., urbs Phrygiæ magnæ; item *Synnas*, Att. v, 16, dicta.

Syracusæ. Descriptio Syracusarum est in Verr. iv, 52, ubi sunt quatuor tantum partes, vel Epipolis non numeratis; vel Insula, ob causas quas vide ap. Dorvillium, Itin. Sic. p. 177 sq. — * Adde de Rep. iii, 23.

Syracusanus portus, quoties occurrit, intelligendus major; nam minor dicebatur *Laccius*: v. Dorvillius ad Charitonem, p. 282.

Syspira, Att. ii, 4, locus in Armenia celeberrimus aurifodinis.

T.

Tanagra, Dom. 43, oppidum Bœotiæ.

Tarentum, Or. ii, 67, urbs Calabriae celeberrima vestibus, lanis, etc.

Tarpeius, Her. iv, 32, mons Romæ, in quo Capitolium.

Tarquini, de Rep. ii, 19, oppidum Etruriæ; unde *Tarquiniense municipium*, Cæcin. i, et *Tarquiniensis ager*, Div. ii, 22.

Tarichea castra, ad Div. xii, 11, ad *Taricheam*, oppidum Judææ minutissimum.

Tarracina, Att. vii, 5, urbs Latii ad mare, quæ et *Anxur* dicitur Volsco nomine.

Tarsus, ad Div. ii, 17, caput Ciliciæ.

Tartessus, Att. vii, 4, a *Tartesso*, quæ est urbs Bæticæ Hispaniæ ad ipsa Bætis ostia, alio nomine *Carteia*, ut vulgo geographi tradunt. Sed Valesius ad Exc. Peirese., p. 72, docet, *Carteiam* esse *Calpen*; *Tartessus* quæ fuerit, non liquere.

* *Tauri*, de Rep. iii, 6, incolunt Chersonesum Tauricam in Euxino.

Tauri pylæ, Att. v, 20, angustiae, per quas iter patet ex Cappadocia in Ciliciam, Curt. iii, 2.

Taurominium, vel *Tauromenium*, quæ est melior et certior scriptura, urbs Siciliæ; unde *Taurominitanus*, in Verr. ii, 66; it. iii, 6, etc. De qua legendus Diod. Sic. xvi, p. 411.

Taurus, Sext. 27, mons Asiam pæne totam medium percurrrens.

Taygetus, Div. i, 50, mons Græciæ, a mari per totam Laconicam procurrens, ad usque Arcadiam.

Teanum Sidicinum, Att. iii, 11, diversum a *Teano Apulo*, pro Cluent. 69. De *Sidicino* capiendus est locus Phil. xii, 11, quod non procul abest a *Calibus*. it. Agr. ii, 35.

Tegeatæ, Divin. i, 18, incolæ urbis Tegeæ in Arcadia.

Telmesses, Divin. i, 42; cives *Telmessi*, Gr. Τελμιοῦσις, a *Telmesso*, Divin. i, 11, urbe Cariæ. Drakenborch. ad Livium xxxvii, 16, *Telmessus* scribendum censet.

Temenites Apollo, Verr. iv, 53, a *Temeno*, loco prope Syracusas, ejus incolæ *Temenitæ*. v. interpretes ad Sueton. Tiber. 74, et Dorvill. It. Sic., p. 188 sq.

Temnus, Flacc. 18, oppidum Æoliæ.

Temsa, Verr. v, 16, oppidum primum Brattiorum: scribitur etiam *Temesa* et *Tempsa*. Unde *Temsanum incommodum*, Verr. v, 15, direptio

Temsæ a fugitivis. *Æs Temesæum* s. v. intt. ad Ovid. Metamorph. xv init.

Tene, Att. vi, 2, pro quo alii, probante Grævio, legunt *Tenea*, est vicus maritimus Achaïæ, inter Corinthum et Mycenen. *Tenea*, Mela, Strabo. Plinius, *Atene*, manifeste pro *Tenea*.

Tenedia securis, Q. fr. ii, 11, proverbio dicitur in iis rebus, quæ præciduntur, et plane celeriterque auferuntur. Originem proverbii vide in Adag. Erasm., p. m. 1451 sq. In nummis Tenediorum est securis: de quibus exstat libellus. v. Index lat. in *securis*.

Tenedus, Verr. i, 19, insula Asiatica ad oram occidentalem Trojano agro opposita; unde *Tenedii*: in qua urbs ejusdem nominis, Nat. D. iii, 15.

Terentina, ad Div. viii, 8, tribus rusticanae nomen.

Terinaeus, Tusc. ii, 48, a *Terina* urbe in Bruttiiis, a quo *sinus Terinaeus* dictus est. Gr. Τέρεινα.

Terracina. v. *Tarracina*.

Teutoni, Manil. 20, populi Germaniæ veteris ad sinum Codanum, et in insulis ejus sinus; de quibus vid. Cellar. Diss. de Cimbris et Teutonibus.

Thasus, Pis. 36, insula Græca ad Thraciæ oram.

Theanum. v. *Teanum*.

Thebæ, de Fat. 4, urbs Bæotiæ.

Thermæ, Verr. ii, 35, oppidum Siciliæ; unde *Thermitanus*, ibid. 43, etc.

Thermopylæ, Off. i, 18, angustus transitus per præruptos montes, silvis impervios, ex Thessalia in Bæotiam et Locridem.

Thespiæ, urbs Bæotiæ sub Helicone ad sinum Crisseum, Musis sacra, quæ inde *Thespiades* dicuntur, Verr. iv, 2.

Thesprotia, Att. vi, 3, regio et urbs Epiri, ad sinum Ambracium.

Thessalonica, ad Div. xiv, 2, urbs Macedoniæ.

* *Thracia*, fr. de Rep. ii, 4; ubi Servius, ad Æneid. xii, 335, habet *Thracam* pro *Thraciam*.

Threcidica arma gladiatorum, qui *Threces* vel *Thraces* dicebantur, ab armaturæ genere. Phil. vii, 6.

Threicius, Off. ii, 7.

* *Thurium*, et *Thurii* (nam utrum-

que est ap. Cic.), Att. iii, 15; ix, 19, urbs Calabriae. olim *Sybaris* dicta, quo nomine propter summas incolarum voluptates innotuit. De scriptura nominis v. Duker. ad Liv. xxxviii, 9 *Thurinus* fundus M. Tullii, pro Tull. 3, 4, fragm. nov.

Thyamis, Att. vii, 2, fluvius Epiri nobilis.

Thyreum, ad Div. xvi, 5, oppidum Acarnaniae prope mare et urbem Leucadam.

Tibarani, s. *Tibareni*, ad Div. xv, 4, populi Eleutherocilicibus finitimi, a Cic. victi.

Tibur, oppidum Latii ad Anienem amnem. Unde *Tiburs*, Att. viii, 4, ager circa Tibur. *Tiburtinum Scipionis*, Phil. v, 7, praedium in agro Tiburtino.

* *Tigurinus ager* male olim legabatur in fragm. or. pr. Tullio. v. *Thurium*.

Tirenus pons, Att. xvi, 13. Codd. in hoc nomine variant. Sed haec est optimorum lectio. Fuit Minturnis, forte in fluvio Iiri; nam is Minturnas praeterlabitur.

Tissensis, Verr. iii, 38, a *Tissa*, oppido Siciliae, juxta Aetnam.

* *Tmolites*, Flacc. 3, qui habitat in *Tmolo*, Flacc. 19, monte Lydiae, odoribus celebri. Male habet *Molite* cod. Ambrosianus in fragm. nov. or. pr. Flacc. 3, tom. x, p. 426. Sic cod. Vaticanus, c. 19, *Molo* pro *Tmolo*.

Tolosa, Font. 8, oppidum Galliae Narbonensis. Unde *Tolosanum aurum*, Nat. deor. iii, 30, est, quod Q. Servilius Cypio e templo Tolosano sustulit. Orat. ii, 47, ea de causa a C. Norbano reus factus, et condemnatus dicitur.

Tralles, Agr. ii, 15; Q. fr. i, 1, urbs Lydiae nobilis, ad Maendrum fluvium, ex vulgari opinione, quam dubiam reddidit Wesseling. ad Hieroclem, p. 659. Unde *Tralliani*, Flacc. 22.

Trasimenus lacus, in Etruria, clade romana nobilitatus, Divin. ii, 8.

Trebulanum, Att. v, 2, praedium Pontii in agro Trebulano; a *Trebula*, urbe Campaniae, citra Vulturum. Hunc l. de urbe Campaniae, non de Trebula Sabinorum capiendum esse, intelligitur ex ipso Cicerone, qui dicit, se cogitasse eo die, quo ista

scripserit, tantum ex Pompeiano ad Trebulanum Pontii; reliquis diebus se justa itinera facturum. Epistola sequens est e Trebulano: quomodo autem tam exiguo tempore potuisset Trebulam Sabinorum venire? Alterum citra Vulturum fuisse, docet Liv. xviii, 39.

Trebulanus ager, Agr. ii, 25, circa *Trebulas* Sabinorum.

Tres Tabernae, Att. i, 13, locus in via Appia, cujus in descriptione itineris Paullini mentio fit; ad quem deverti viatores, et cibo vinoque se reficere poterant.

Triocalinum, Verr. v, 4, a *Triocalis*, oppido Siciliae mediterraneae inter Himeram fluviam et Crimissum.

Tritia, Att. vi, 2, urbs maritima Achaiae.

Træzene, Off. iii, 11, urbs Argolidis.

* *Trogini*, Divin. ii, 37; *Troginorum* tetrarchia dicitur Dejotaro a Caesare erepta. Sed nemo veterum *Troginos* memorat; unde J. Gronovius *Trocmorum* conjiciebat. v. Cellar. G. A. iii, 4. Davies ad h. l. Malimus nos *Trocmorum*.

Troglodytae, Div. ii, 44, populi Africae varii, in speluncis habitare soliti. Errant enim, qui unum certum populum hoc nomine dici putant.

Troja, de Sen. 10, urbs Troadis in Asia minori.

Trojanum, Att. ix, 13, villa in agro Laurentino, dicta ab urbe Troja in eodem agro.

Tromentina, Att. iv, 16, tribus populi rom. rusticana, a campo *Tromento*, festus.

Trophonianus, Att. vi, 2; *Trophoniana* narratio est de eo, qui in antrum *Trophonii* descendit, quod in Boeotia fuit.

Truentinum castrum, Att. viii, 12, in agro Piceno, oppidum ad ostium fluvii *Truenti*, unde nomen accepit.

* *Turiense praedium*, pro Balb. 2, apud *Turiam*, flamen Hispaniae Tarraconensis.

Tusci, Att. viii, 12, iidem qui Etrusci.

* *Tusculanum*, praedium Ciceronis in agro Tusculano, saepe memoratur. *Tusculum* est urbs Latii, locus saluber et propinquus, de Rep. i, 1.

Tusculanum Cæsaris, Orat. ii, 3. *Tusculanum* Crassi, Att. iv, 16. *Tusculanum* Q. fratris, Att. i, 14, etc.

Tyba, ad Div. xv, 1, trans Euphraten, sive vicus, sive urbs fuerit, ignotum est.

Tycha, Verr. iv, 53, pars Syracusarum.

Tyndaritani, Att. xv, 2, a *Tyndari*, s. *Tyndaride*, urbe Siciliae ad Heliconem amnem.

Tyrrhena gens, Div. i, 12, est Etrusca, quod Etruria etiam *Tyrrhenia* dicta est.

Tyrus, N. D. iii, 16, urbs Phoenices prima.

U.

Ulubræ, ad Div. vii, 18, oppidulum Latii in agro Pomtino. Unde *Ulubranus populus*, ibid. 12.

Umbria, Mur. 20, regio Italiae ad mare superum, Etruriae exadversum sita.

**Utica*, Verr. i, 27, urbs et conventus in Africa propria, s. in Zeugitana ejus parte; a qua Cato Uticensis dictus est. Se a societate Punicorum bellorum defendit, pro Scaur. ii, fragm. nov.

V.

Vada, ad Div. xi, 10, sunt vada Sabatia, Sabata, s. Sabatorum. *Sabata* erat oppidum maritimum, in ora Genuensi, præcipuum, non longe Savona distans, cui adjacent campi palustres, qui Vada dicuntur, et vada Sabatorum, seu Sabatia. Cluver. Ital. Ant. i, 8.

Valentini, Verr. v, 16, a *Valentia*, oppido Bruttiorum, quod et *Vibon*, et *Vibo Valentia* dicitur: municipium fuit illis temporibus. v. *Vibo*.

Vardæi, ad Div. v, 9, populi Dalmatiae.

Vaticanus ager, Agrar. ii, 35, circa montem Vaticanum trans Tiberim juxta Romam.

Veientina, Att. iv, 16, tribus pop. rom.

Veii, urbs Etruriae, unde *Veiens ager*, Rosc. Am. 16, et *Veientes*, populus Etruriae, Tusc. iii, 12, cujus caput Veii.

Velia, Top. 1, oppidum Lucaniae,

proximum fluvio Haleti; ad quod est portus *Velinus*.

Velia, Att. vii, 13; de Rep. ii, 31, regio editior Romae, Palatino monti propinqua.

Velienses, Balb. 24, incolae oppidi Veliae.

Velina, Att. iv, 15, tribus pop. rom.

Velinus lacus, Att. iv, 15, prope Veliam urbem.

Venafrani, Cluent. 68, incolae oppidi *Venafr*, quod est extremum Campaniae in septentriones, nobile oleis.

Venusia, Tusc. i, 37, oppidum in finibus Apuliae et Lucaniae, patria Horatii Flacci; unde *Venusini*.

Vercellae, ad Div. xi, 19, municipium Galliae Transpadanae.

Vescianum, Att. xv, 2, prædium prope *Vesciam* urbem, non procul a Minturnis a qua tamen *Vescinum* potius dicendum fuisse bene notat J. F. Gronovius. Nam et *Vescinus* (Agrar. ii, 25) ager circa Vesciam dicitur.

Veseris, Fin. i, 7; Off. iii, 31, locus in Campania sub monte Vesuvio.

Vibo, Att. iii, 3, oppidum Bruttiorum, hodie Monte-Leone v. Græv. ad h. l. Olim *Hippo* dictum. Cf. Strabo, l. vi, p. 393 ed. Almel., et ibi vir. doct. item Plin. iii, 5, cujus hæc verba sunt: Hippo, quod nunc *Vibonem Valentiam* appellamus. v. *Valentini*. Hinc *Vibonensis sinus*, Att. xvi, 6.

Vicentini, s. *Vicetini*, ad Div. xi, 19, incolae oppidi *Vicentiae* (dicitur etiam *Vincentia*, unde incolae *Vincentini*), quod situm fuit in regione Transpadana, in Venetorum finibus.

Vienna, ad Div. x, 9, urbs Allobrogum, in Gallia Narbonensi.

Viscellinus, de Amic. ii, a *Viscellis*, oppido Norici, quæ est provincia romana inter Danubium amnem et alpes Noricas.

Vitularia via, ad Q. fr. iii, 1, fuit in Arpinati. Nam e Manliano fratris prædio, quod in Arpinati erat, recta in Fufidianum Vitularia via profectus est; quod in eodem agro erat. Cf. Manut. ad h. epist.

Viccontii, ad Div. x, 23, populi

Galliæ Transalpinæ, quorum caput
Forum Vocontiorum.

Volaterræ, oppidum Etruriæ; unde *Volaterrana vada*, Quint. 6, in Etruria, non procul a Volaterris.

Volcæ, Font. 10, vulgo *Volgæ*, quod bene correxit Grævius. Est populus Allobrogibus confinis, in ea, quæ hodie *Languedocia* vocatur. Eos commemorat Cæsar, B. G. vii, 7, ubi item in omnibus bonis edd. *Volcæ*, it. ap. Melam, ii, 5.

Volsci, Off. i, 11, populi Italiæ in Latino.

Voltinia, Planc. 16, tribus rom.

Vulchalon, Font. 8, locus ignotus in provincia Gallia Transalpina.

X.

Xenix balneæ, Coel. 29, pro quo alii *Senix*, pars Baiarum.

Z.

Zeugma, Q. fr. ii, 12, oppidum, s. potius tractus plurium oppidorum in Cœlesyria ad Euphratem, nomen habens a ponte, quo Euphrates ibi jungitur.

Zoster, Att. v, 12, promontorium Atticæ, et portus cum oppido. Unde nomen, docet Pausan. i, 31.

TRIBUS ROM. XXXV.

Æm. vel *Æmi.* Æmilia. Cicero.

Ani. Aniensis. Cicero, qui ultimam facit, Agr. ii, 29.

Arn. vel *Armen.* Arniensis. Cicero.

Cla. Claudia.

Clu. vel *Clust.* Clustumina, s. Crustumina. Cicero.

Col. Collina.

Cor. Cornelia.

Esq. vel *Exq.* Esquilina.

Fab. Fabia.

Fal. Falerina.

Gal. Galeria.

Hor. vel *Horat.* Horatia.

Lem. Lemonia. Cicero.

Mæc. Mæcia, vel Metia. Cicero.

Men. Menenia. Cicero.

Ouf. Oufentina, vel Ufentina.

Pal. vel *Palat.* Palatina. Cicero.

Pap. vel *Papir.* Papiria.

Pob. Poblilia. *Pop.* Poplilia, s. Popillia. *Pub.* Publ. et Publil. Publi-

lia. item *Pup.* *Pupl.* et *Puplil.* Puplilia.

Pol. Pollia.

Pom. vel *Pomp.* Pomptina, Pontina. Cicero

Pup. Pupinia. Cicero.

Qui. vel *Quir.* Quirina. Cicero.

Rom. Romilia. Cicero.

Sab. Sabatina.

Scæ. vel *Scap.* vel *Scapt.* Scaptia. Cicero.

Ser. vel *Serg.* Sergia.

Stel. Stellatina.

Sub. Suburana. Cicero, qui eam primam facit, Agr. ii, 29.

Ter. Terentina. Cicero.

Tro. vel *Tromen.* Tromentina.

Veien. Veientina. Cicero.

Vel. Velina. Cicero.

Vet. Veturia.

Vol. vel *Volt.* vel *Voltin.* Voltinia. Cicero.

INDEX HISTORICUS.

ABSYRTUS, Nat. D. iii, 19, apud Pacuvium *Ægialeus*, s. *Ægialus* dicitur: Medea frater, de cujus caede est, Manil. 9; Nat. D. iii, 26; Ovid. *Trist.* iii, 9.

Academia, gymnasium Athenis. Acad. i, 4, *Academia* vetus aqua absumpta diu.

Academici, veteres, iidem qui peripatetici, Offic. iii, 4, et stoici, ibid. i, 1, 2. licentiam habent, quodcumque probabile est, defendere, Offic. iii, 4. totius philosophiæ academicæ veteris descriptio, constitutio et ratio, in compendio, Fin. iv, 2-3; Acad. i, 4-9. academicæ philosophiæ historia a Socrate ad Arcesilam, Acad. i, 4-13. ab Arcesila ad Carneadem, quæ est nova *Academia*, ibid. 13 sqq. *Academici* opinari possunt, et sapienti opinari licere contendunt, Acad. ii, 35 sqq.

Acastus, ad Div. xiv, 5; *xi*, 5; ad Attic. sæpissime, Ciceronis servus.

L. Accius. vid. *Attius*.

* *Cn. Acerronius*, vir optimus, pro Tullio, 3, fragm. nov.

Achanto, Nat. D. iii, 21, Rhodia, mater Solis.

Achilles, Divin. i, 30, ei propinquam mortem Hector moriens denuntiat, etc. Arch. 10, sepulcrum ejus in Sigeo.

Acidinus, ad Div. iv, 12, *legatus*, ut opinor, *Sulpicii procos. Achaïæ*, etc. cognomen gentis *Manliæ*. Att. iv, 3, est *C. Manlius Acidinus*, princeps Catilinarii belli. Agrar. ii, 24, est *L. Manlius Acidinus*, qui consul fuit cum *Fulvio Flacco*. Liv. x1, 43. *E fastis Capitolinis apparet, fuisse fratrem germanum Fulvii, adoptatum in familiam Manliam.*

Acilii, familia plebeia, cujus prænomen *Manius*, cognomen *Glabrio*. vid. in *Glabrio*, et *Balbus*.

Acilius, Off. iii, 32, historicus. Scripsit historiam græcæ. *Vossius* putat esse *C. Acilium Glabrimonem*, qui a. U. DLII quæstor, et a. DLVI trib. pl. fuit: quod negat *Chapmannus ap. Pearsonum*

ad h. l., eumque centum annis juniorem facit, putans fuisse Græcum natione, et a Romano nomen accepisse, quod Cicero in Bruto commemorans omnes historicos romanos, in his *Albinum*, qui et ipse græcæ scripsit, ejus nullam mentionem fecit. Ejus opus *Claudius latinum* fecit, ut patet e Liv. xxv, 39, ubi v. *Dukerum et Drakenb. de hoc Acilio. Sed nil magnopere præter conjecturas afferre licet.*

L. Acilius, de Leg. ii, 23, *Jctus*, commentarios scripsit in xii Tabulas. Vocem *Lessus* non intellexit, et vestimenti genus suspicatus est.

* *M. Acilius Balbus*, Att. xii, 5, consul cum T. Quintio Flaminio, ann. DCIII.

Acirion, Fin. v, 29, *Locrensis*, *Pythagoreus*, *Platonis* temporibus. *Nemini præter Ciceronem memoratur, quod sciam, nisi Valerio M. ex hoc ipso Ciceronis loco. Sed ibi codd. et edd. præferunt Arion, et plus tribuo Ciceroni, ejusque codd., quam compilatori Valerio. Nomen Arion notius est, quam Acirion, quod corruptioni locum fecit.*

Actius, s. *Attius Dionysius*, ad Div. xii, 30; pro *Attius Corradus* et *Manutius* malebant *Atticus*: ut sit *M. Pomponius Atticus Dionysius*, servus *Ciceronis*, in *Attio* gratiam libertate donatus.

C. Aculeo, Orat. i, 43, eques rom. acuto ingenio, et juris civilis peritissimus. ibid. ii, 1, propinquus *Ciceronis*, quocum erat *Cic. matertera*: unde filios ejus consobrinos suos vocat. ibid. ii, 65, a *Crasso* defenditur. Brut. 76, pater *C. Visellii Varronis*.

Acusilas, Orat. ii, 12, *Argivus*, historicus non indisertus. *Vixit ante bellum Peloponnesiacum, auctore Dionysio Halicarnassiaco, de Thucyd. Character. Diogenes Laërt. i, 41, Cabæ, s. Scabræ filium facit, et a nonnullis annumeratum septem sapientibus tradit. vid. de eo Jonsium de Script. H. P. i, 1, 6; Menag. ad Laërt. p. 24; Voss. de Hist. Gr. i, 1, 2; iv, 2.*

Acusius, Att. xi, 23, Rhodius.
Acutilius, Att. i, 4.
Æacides, Div. ii, 56; Off. i, 13, est Pyrrhus.

M. Æbutius, Flacc. 37, landator.
Sex. Æbutius, Cæc. i, accusator Cæcinæ.

Ætus, Tusc. iii, 12, Medæ pater, et Solis filius.

Ægialus et *Ægiuleus*, N. D. iii, 19, apud Pacuvium est *Absyrtus*.

Ægisthus, N. D. iii, 38, libidinosus, *Agamemnonis intersector*.

Ægypta, Att. viii, 15; Divers. xvi, 15, servus, et deinde libertus Ciceronis.

Ælii, Cluent. 26, familia rom plebeia, cujus cognomina ap. Ciceronem, Catus, Pætus, Tubero, Lamia; neque plura in nummis, aut aliis monumentis. Opinionem Pighii, Norisii et aliorum, nomen hoc derivantium ab alio, unde primum Allii, deinde Ailii, et tandem Ælii, facti sint, bene refellit Duker. ad Liv. xxxii, 7. De familia Æliorum v. Reines. Ep. ad Hofm. et Rup. ep. 48, et Rupert. ad Pompon. Enchir. iii, 4.

Ælius, Sext. 43, Ligur (Pisonis socer). v. Ligur.

L. Ælius, ad Her. iv, 12; ei Lucilius libros Satirarum inscripsit; versus h. l. prolatus est e libro primo, neque affertur a Dousa. Brut. 46. Cæpionem defendit contra T. Betucium, etc. orationes scripsit tantum, non egit. Brut. 56, eques rom. eruditus Græcis literis et Latinis, stoicus, antiquitatis et scriptorum veterum litterate peritus, M. Varronis præceptor, etiam a Cicerone adolescente perstudiose auditus. Orator non fuit, sed scripsit tantum orationes aliis. Acad. i, 2, de antiquitate romana scripsit. de Leg. ii, 23, scripsit. in xii Tabulas. Cognomine dictus duplici, Stilo et Præconinus. De eo v. Sueton. de Grammat. c. 3; Carrion. Lect. ant. i, 8, et collecta Harduino in Ind. auctorum ad Plin. H. N.

L. Ælius, Pis. 27, etc. etc. Lamia cognomine; quem Piso et Gabinus consules urbe exire jusserunt, insignis amicus et defensor Ciceronis, eques rom., qui cum ceteris equitibus clivum Capitolinum obsederat, quum de Catilinariis d. liberaret senatus. Scæpissime nomine Lamie Ciceroni commemoratur.

M. Ælius, Att. xv, 26.

P. Ælius, Cluent. 59, testamento Cluentium heredem facit. *Larinas videtur fuisse. Alium ab hoc esse P. Ælium, Sexti Ælii fratrem, ex temporis ratione intelligitur.*

Q. Ælius, Br. 28, *Pætus*, qui cum M. Penno consul fuit (A. U. DLXXXVII).

S. Ælius Catus, Brut. 20; ad Div. vii, 22, *Clutus*, et eloquens, Orat. i, 45; de Rep. i, 18, propter juris civilis scientiam appellatur. Orat. i, 56, commentarios scripsit de jure civili. Or. iii, 33, omnibus civibus consilii sui copiam fecit. Top. 3, quomodo locuples explicet. de Leg. ii, 23, xii Tabulas interpretatus est, vocem *lessus* non intellexit, et vestimenti genus suspicatus est.

Æmilia, Div. ii, 37, filia Æmilii Paulli.

Æmilianus Scipio, Phil. xiii, 2, *Lucii Æmilii Paulli filius a P. Africani Majoris fil. adoptatus. v. Scipio.*

Æmilius Alba, Verr. iii, 62, scurra, Verris familiaris.

M. Æmilius, Phil. xiii, 4. vid. *L. Paulus*.

M. Æmilius Avianus, Div. xiii, 21, negotiator.

M. Æmilius Lepidus Porcina, Br. 25, orator bonus, orationes reliquit.

M. Æmilius (Lepidus), vid. *Lepidus*.

M. Æmilius (Scaurus), vid. *Scaurus*.

Æschines, Milesius, Brut. 95, Asiaticus orator, æqualis Ciceronis, quo genere orationis usus sit. *Memoratur etiam Straboni, l. xiv, et Seneca, Contr. i, 8; quos locos jam vidit Menag. ad Laërt. ii, 64.*

Æschines Socraticus, Inv. i, 31, inductionis rhetoricæ exemplum ab eo petitum.

Æschines, Or. ii, 23, orator. Or. iii, 56, Athenis cedit Rhodum, laudat Demosthenem. *Ejus oratio contra Ctesiphontem sæpe commemoratur apud Ciceronem.*

* *Æschines*, Or. i, 11, academicus, cum Charmada et Clitomacho academiam obtinuit. *Neapolitanus fuit, Melanthii discipulus, Laërt. ii, 64.*

Æschrio, Verr. ii, 14, Syracusanus.

Æschylus, Acad. i, 3; Tusc. ii, 10, aliisque pluribus locis, poeta et Pythagoricus.

Æschylus Cnidius, Brut. 91, rhetor, quocum fuit in Asia Cicerō adulescens.

Æschylus Tyndaritanus, Verr. iv, 22.

Æsculapius, N. D. iii, 22; plures *Æsculapii*.

Æsernius, Opt. gen. or. 6, gladiatoris nomen ab *Æsernia* urbe.

Æsernius, Brut. 35, cognomen *M. Claudii Marcelli*, filii *Marci Marcelli*.

Æsopus, Or. i, 61; Sext. 58; Q. fr. i, 24; Tusc. ii, 16, histrio nobilis; ad Div. vii, 1, male agit in ludis Pompeii II consulis. Divin. i, 37, familiaris Ciceronis, laudatur. Off. i, 31, non facile agit Ajacem.

Æsopus, tragædi filius, ad Att. xi, 13, 15, socius Dolabellæ in adulteriis cum pellicibus: excruciat Ciceronem, vita se. flagitiosa et deperdita.

* *Ætidenus*, Flacc. 22, Trallianus. Sed B. G. Niebuhr, e vestigiis cod. basilicæ *Vaticanæ*, pro *Ætideni*, Lepiones, conjicit, Archidemi, Critones.

* *Aetion*, Brut. 18, pictor. Forte et sic legendus, Paradox. v, 2, pro Echione. Pictoris cujusdam cognominis aliquoties mentio est apud Luciano in *Imaginibus*, cujus locos attulit Junius in *Catal. Pictor.*, etc., quem miratur Ernest. Ciceronis hunc locum non vidisse. Sed ille *Aetion Luciano* ætate suppar fuit. Alius quoque *Aetion* statuarius est, qui memoratur ap. Theocritum, epigramm. 7.

L. *Afranius*, poeta, Brut. 45, imitator C. Titium. Fin. i, 3, Menandrum solebat convertere, etc.

L. *Afranius*, Att. i, 18, 19, 20, Auli filius dicitur. ad Div. xvi, 12, lagatus Pompeii in Hispania. Nomen ejus est etiam ad Div. i, 1; Phil. xiii, 13. Consul fuit cum Metello Celere A. U. DCXCIII. Ejus res gestæ quoque Petreio contra Cæsarem notæ sunt e l. i *Cæsaris de bello Civili*. Dio, l. xxxvii, p. 50, dicit, eum melius saltare potuisse, quam res gerere.

* P. *Africanus major*, Brut. 19, non infans fuit. Ar. Resp. 12; pro Corn. i, in secundo consulatu cum Ti. Longo senatoria subsellia a populi consensu separat in Megalensibus, et senatui primum locum dat. Or. ii, 67, censor. Offic. i, 33, ejus filius (P. Afr.) L. Paulli filium adoptat; propter infirmitatem validitudinis non potuit patris similis esse. Add. Brut. 19. Fuit tamen cum patre legato fratribus L. Scipionis in bello Syriaco in

Asia, Liv. xxxvii, 7, et augur, xl, 42, ubi v. Sigon. Habuit et alterum filium Cnæum, ut appellat Valer. M. iv, 5, 3; quem Pighius, ad A. U. 579, putat esse eum, qui ap. Liv. xli, 27, L. Scipio dicitur, prætor, v. Torren. ad Val. M. l. c.

* P. *Africanus minor*, Offic. i, 32, L. Paulli fil. v. L. Paullus Macedonicus, a quo *Æmilianus* dicitur, quia familia *Æmilie* fuit. ibid., eloquentia cumulat belli gloriam. Or. iii, 7, in dicendo gravis. Acad. ii, 2, Panætium secum habet. de Rep. i, 10, desiderat absentem. Off. ii, 22, ejus abstinentia a Panætio laudatur. Brut. 21; Cæc. 21, accusat L. Cottam. Or. ii, 67; Brut. 87, εἰπὼν dictus est a Fannio in historia, de Fat. 7, etc., Carthaginem capit. Verr. i, 4, Carthagine capta Siculis mōnimenta sua restituit. Mil. 3, Ti. Gracchum jure interfectum pro concione interrogatus respondet. Offic. i, 25, a Q. Metello (Macedonico) sine acerbitate dissensit. Q. Fr. i, 8, Xenophontis Cyropædiam non ponit de manibus. Mil. 7, domi noctu interficitur; de Rep. i, 12, hiberno tempore anni, paucis diebus post ferias latinas. Or. ii, 40, in qua cæde socius fuit C. Carbo. Sed de eadem re tantum tanquam de suspicione hominum loquitur ad Div. ix, 21, et auctores cædis plane incerti. v. Vellei. ii, 4; Valer. M. iv, 1; Plutarchus in Romulo. Heren. iv, 13, memoratur Scipionis nomine, item in Lælio et paucis aliis locis, quod res facile indicabit.

Agamedes, Tusc. i, 47, cum Trophonio fratre templum Delphicum ædificat; ejus votum.

Agamemnon, Homericus ille, sæpe commemoratur.

Agamemnon, nomen servi est in Epist. ad Atticum.

Agathinus, Verr. ii, 36, Thermitanus.

Agathocles, Verr. iv, 55, notissimus Sicilia rex, de quo vid. Polyb. lib. x, p. 918, in primisque Diodor. Sicul., l. xix, xx.

Agathocles, Div. i, 24, ejus historia commemoratur. *Agathocles historici* duo sunt, *Babylonius*, qui et *Cyzicenus* dicitur, quod de Cyzico scripsit; et *Samius*, qui de Rep. Pessinuntiorum scripsit. Sed hunc locum de *Babylonio*

accipiendum putat Vossius, de Hist. Gr. l. iii, p. 158, t. iv Opp. Utrum ea historia, quam Cicero affert ex libris de Cyzicensorum rebus, an vero ex alio sumta sit, non dixerim. Quatuordecim hoc nomine viros ex antiquitate collegit Fabric. Bibl. Gr. iii, 11, p. 273; quibus adde decimum quintum Agathoclem, Archontem Atheniensem Olymp. cv. eo ipso tempore, quo Delphici Apollinis fanum diripere aggressi sunt Phocenses. vid. Pausan. 3, 2.

Agesilaus, ad Div. v, 12, Spartiates, neque pictam, neque fictam imaginem suam exstare voluit. Offic. ii, 5, sine adjumentis hominum magnas res efficere potuit.

Agis, Off. ii, 23, rex Lacedæmoniorum, diversus ab eo, qui vixit tempore Lysandri, quo duce Athenienses ad flumen Ægos victi sunt.

Aglaophon, Orat. iii, 7, pictor excellens. Duo Aglaophontes pictores sunt, pater et filius; de quibus veterum locos congressit Junius, Catal. Artific.

Agonis, Cæcil. 113, eques rom. L. Agrius, Flacc. 7, Lilybætana mulier, Veneris liberta.

T. Agusius, ad Div. xiii, 70, Ciceronis comes in exsilio.

Ahala, cognomen Serviliorum, v. c. Phil. ii, 11, ubi est sermo de C. Servilio Ah., qui Melium interfecit. Quod in eodem capite ait, Quid duos Servilios, Cascas an Ahalas dicam, etc. id ita intellige: Servilios, facinore hoc promeritos, ut Ahalæ potius, quam Cascæ dicerentur: ut recte Manutius et Wesselingius, Obs. ii, 16, ubi et docet, Ciceronis ætate nullos Ahalas fuisse.

Aius Loquens, Div. ii, 32, nomen dei, ara ejus.

Ala ex Axilla, cognomen Servilii, Or. 45; ubi tamen Lamb. correxit Hala pro Ahala.

Alabandus, Nat. D. iii, 15, conditor Alabandi, et deus urbis.

Alabarches, Att. ii, 17, est Pompeius, qui jactabat se vectigalia pop. rom. valde auxisse. Quam autem accommodatum sit hoc nomen, ex eo intelligi potest, quod Plinius tradit, quia olim vectigalia in solis pascuis fuerint, propterea servatum esse a censoribus, ut omnia vectigalia reipubl. pascuorum nomine in tabulis et in pactionibus censores complecterentur. Vectigal enim e

pascuis scriptura dicitur, et Alabarches, ut docet Cujacius, qui hanc vocem Ciceroni reddidit, Obs. viii, 37, dicitur ab ἀλαρχα, utramentum, estque adeo magister scripturæ. Sed alii præferunt Arabarcha, ut in hoc Ciceronis loco, ita in aliis, ubi hujus magistratus mentio; in his Wesselingius, de Archontibus Judæorum, c. 8, dictum putans ab Ægypti Nomo Arabia: quæ refellere longioris est disputationis. Libri quidem et res stant pro priori opinione.

C. Albanus, Att. xiii, 31.

Sext. Albedius, Phil. xiii, 13, senator, beneficio Antonii.

C. Albinus, ad Div. xiii, 8, senator, P. Sextii frater.

Albinovanus (M. Tullius), Vatin. 1, accusator P. Sextii de vi.

P. Albinovanus, Ar. Resp. 7, pontifex minor.

Albinus, Brut. 35, flamen, disertus.

A. Albinus, Acad. ii, 45 Brut. 21, prætor P. Scipione et M. Marcello coss.; consul cum L. Lucullo, ejus, qui Mithridaticum bellum gessit, avo (DCH), scripsit historiam Græcæ, litteratus et disertus. Ejus locus in Carueadem, qui ipso prætor Romæ fuit. De historia Albini v. Polyb. Exc. de Vit. et Viri., p. 1482, ed. Gron.; Macrobi. Sat. i præf., qui sumsit e Gellio, xi, 8.

A. Albinus, Brut. 35; post Red. ad Quir. 5, consul cum M. Antonio oratore (DCH). Latine dixit.

C. Albinus, Sext. 3, senator, filium P. Sextii patri collocat.

Sp. Albinus, Brut. 25, 34, multas orationes reliquit; lege Mamilia post consulatum oppressus est.

Albius, Sabinus, Att. xiii, 14.

L. Albius, Sext. fil., Quirina, Qui. t. 6. Idem videtur, qui memoratur de Orat. ii, 70. Valens in nummis Fam. Rom. p. 50, pro Quirina conjicit Carinas. Male. Non vidit, Quirina h. l. esse nomen tribus, quod sæpe apud Ciceronem adjicitur nominibus propriis, non cognomen.

Statius Albius Oppianicus, Cluent. 4, Larinas, eques rom. a Cluentio beneficii accusatus et condemnatus. Ejusdem vitruensis. vid. in Oppianicus. Albianum judicium, Cæc. 10, dicitur ab hoc Albio.

M. Albucius, Offic. ii, 14. Sed recte

viderunt viri docti legendum, T. Albucius. Nam dicitur post præturam Sardiniae accusatus esse a Julio; quod manifeste in T. Albucium convenit. *Pearcius autem conjicit ibi legendum pro Sardis Mucius et Julius. Eleganter.*

T. Albucius, Brut. 35, Athenis adolescens fuit, perfectus Epicureus evasit, et pæne Græcus fuit; orationes reliquit. Fin. i, 3, Athenis Græcis litteris operam dat; Scævola in eum locus. Orat. 44, apud Lucilium reprehenditur nimium studium in collocactione verborum. Cæcil. 19, prætor Sardiniae: in eum accusationem suscipit Cn. Pompeius Strabo quæstor, neque ei permittitur. in Pis. 38; Offic. ii, 14, in Sardinia ipse triumphat. Prov. C. 7, e Sardinia triumphum petit, qui ei negatur. Brut. 26, de repet. pecuniis accusatur a Mucio augure. Tusc. v, 37, Athenis æquo animo exsul philosophatur. Memoratur etiam de Orat. ii, 70; it. iii, 43; pro Scaur. 9, fragm. nov.

Alcæus, N. D. i, 27, delectatur nævo in articulo pueri. Tusc. iv, 33, vir fortis, tamen de amoribus scribit.

Alcámenes, N. D. i, 30, statuarius, cujus Vulcanus Athenis laudabatur. v. Val. M. viii, 11. *Vixit, Phidiæ temporibus. Opera ejus, quæ apud veteres commemorantur, enumerat Junius in Catal. pictor. et statuar., in quibus in primis nobilis Venus hortensis: cujus mentio ap. Lucian. in Imagg. init.*

Alcibiades, Or. ii, 22; scripta ejus exstiterunt Ciceronis temporibus; Div. ii, 69, ejus somnium. Tusc. iii, 32, flens Socratem rogat, ut sibi virtutem tradat.

Alcidamus, Tusc. i, 48, rhetor antiquus et nobilis, scripsit laudationem mortis. Benteius corrigit Alcidas; quod recte probat Boherius, sic rescribendum existimans etiam ap. Quintil. iii, 1. Adde Ursinum et Davis. ad Cic. l. c.

* *Alcmæon*, Tusc. iii, 5; Acad. ii, 17; Fin. iv, 23, is, qui parricidium fecit, ut est in fabulis.

* *Alcmæon*, N. D. i, 11, Crotoniates Pythagoricus, sideribus et animo divinitatem tribuit. De eo et scriptis ejus vid. Menag. ad Laërt. viii, 83.

* *Alco*, Nat. D. iii, 21, filius Atrei.

Aledius, s. *Alladius*, Att. xii, 4, 24, 27, amicus Cæsaris et Attici. Alii putant, Cæsarem; Tunstallus, Ep. ad Middletonum, p. 160, Balbum majorem tecto nomine dici, ut ex Arredio, h. e. qui non διαρρήδην loquitur, balbutiendi sit Alladius, ut pro Hirro Hillus. Sed nomen hoc occurrit etiam alibi. Lipsius ad Tacit. A. i, 10, legi vult, Atedius, et putat esse eum, cujus ibi mentio: cui opinioni favet J. Fr. Gronovius; et sic habet ed. Rom., et P. Manutius edidit.

L. Alenus, Nat. D. iii, 30, tabulas publicas transcribit, chirographum sex primorum imitatus.

Alexander, ad Her. iv, 30, qui et Paris dicitur, raptor Helenæ.

Alexander, ad Div. v, 12, ab Apelle tantum pingi, et a Lysippo fingi vult. de Div. i, 23, ei Calanus mortem propinquam prædixit. de Div. ii, 66, ejus somnium. Tusc. iv, 39, Clitum interfecit.

Alexander, Pheræus, de Inv. ii, 49, in Thessalia tyrannidem occupat. de Off. ii, 7, insidias uxoris, Thebes, quomodo caverit. de Inv. ii, 49, ab ea interfecitur, scil. adjuvantibus fratribus. Rem totam commemorat Diodor. Sic. l. xv, p. 517, ed. Rhodom. Vixit circa Olymp. cv.

* *Alexander*, Agr. ii, 16, rex Egypti, Ptolemæi Alexandri filius, qui ejectus regno, Tyri mortuus est: dicebatur Romanos fecisse heredes regni. Fragm. nov. orat. de rege Alexandrino regem Alexam nominat; de quo more nonnulla, tom. xxix, pag. 106.

Alexander, Att. ii, 20, 22, poeta Græcus geographus et astrologus, negligens homo et non bonus poeta, sed tamen non inutilis et indoctus. Est Alexander Ephesius, cognomine Lychnus, quem Strabo aliique tradunt Cosmographiam versibus scripsisse. v. Græv. ad. h. l. Alexander Polyhistor scripsit quoque geographica multa (v. Harduin. in Ind. Nomin. Pliniano), sed in prosa.

Alexinus, Acad. ii, 24, philosophus Megaricus de schola Eubulidæ, de quo Laërt. ii, 109, 110, et ibi Menag. Zenoni Stoico in primis adversarius erat, quem multis sophismatibus vexabat. Ex. l. c. Cic. intelligi potest, eum contra sensus disputasse.

quorum certitudinem Zeno defendebat.

Alexion, Att. vii, 2, medicus Ciceronis. Att. xiii, 25, moritur. *ibid.* xv, 1, 2

Alexis, Att. v, 20, etc., servus Attico jucundus.

C. Alfius, Vat. 16, in petitione præturae repulsam fert. Planc. 17, quæsit in causa Plancii. *Rectius hic*, Flavius. Vat. 16, laudatur a Cæsare. *Nomen ejus est etiam ad Q. fr. iii, 1, 3.*

Allienus, Cæcil. 15, homo a subseiliis, rabula.

* *Allienus*, ad Q. fr. i, 1, legatus Q. Cic. in Asia.

A. Allienus, Phil. xii, 12, legatus C. Trebonii a Dolabella interfecti. ad Div. xii, 11, 12, legatus Dolabellæ, iv legiones ex Ægypto eductas tradit C. Cassio in Syria. Att. x, 15, prætor Lentulo et Marcello consulibus.

Sext. Alphenus, Quint. 5, 24, a Sulla proscriptus. Ejus bona emerant P. Quintius et Sext. Nævius

C. Amafanius, seu *Amasinius*, ad Div. xv, 19, Epicureus. Acad. i, 1, malus auctor de philosophia Latinus, physica Epicurea scripsit. Tuscul. iv, 3, ejus libris commoventur homines, ut philosophiam Epicuream discant.

* *Ambivius Turpio*, de Senect. 14, actor scenicus, qui fere omnes Terentianas fabulas egit, ut ex earum Didascalii patet.

Amianus, Att. vi, 1.

Ammonius, ad Div. i, 1, legatus Ptolemæi Auletæ, Roman missus, auxilii contra seditiosos Alexandrinos petendi causa.

Amphiaræus, ad Div. vi, 8; de Nat. D. ii, 3, angur. Divin. i, 40, angur clarus et præstans.

Amphilochus, Divin. i, 40, Argivorum rex et augur.

Amphion, ad Herenn. ii, 27; de Divin. ii, 64. *Jovis et Antiopæ filius, eodem partu cum Zetho edidit. Lyra cantu muros Thebanos ædificasse fertur, etc.*

Ampia, ad Div. vi, 12, filia Ampii Balbi.

T. Ampius Balbus, ad Div. i, 3, prætor Ciliciæ ante Lentulum. *ibid.* ii, 16; x, 29, quæ tota epistola ad eum scripta est. xii, 30; Att. viii, 11, Pompeianus, delectum habet.

De ejus tribunatu et lege de Pompeio, v. Vellei. Pat. ii, 40.

Amynomachus, Fin. ii, 31, heres Epicuri. Cf. *Laërt.* ix, 16, 17.

Amyntas, Att. xii, 9, Philippi regis Macedoniæ pater. Amyntæ filius *h. l. est L. Marcius Philippus.*

Amyntas, Flacc. 30, Apollonidensis.

Anaces, seu *Anactes*, Nat. D. iii, 21, Jovis et Proserpinæ filii, Dioscuri, Tritopatrens, Eubuleus et Dionysius.

Anacharsis, Scythæ, Tusc. v, 32; ejus *ἀντάρχεια*, epistola ad Hannonem.

Anacreon, Tusc. iv, 33; ejus poesis tota est amatoria.

Anaxagoras Clazomenius, physicus. Or. iii, 33; Brut. 11, Periclis præceptor. Or. iii, 15, otium secutus est. Tuscul. v, 39, patrimonium suum relinquit discendi studio. Tusc. iii, 13, quomodo mortem filii tulerit. Acad. ii, 31, nivem albam esse negat, quia aqua nigra, unde concreta esset. Acad. ii, 37, homæomeriæ; *contra has egregie disputat Lucret. lib. i. N. D. i, 11*, primus mandum mentis infinitæ vi designatum esse dicit: *in quo quid desideraverit Socrates, et multa alia digna lectu de Anaxagora vid. ap. Bælium in Lexic. v. Anaxagoras.* Acad. i, 13, confitetur ignorantiam, ut Socrates. Tusc. i, 43, Lampsaci moritur.

Anaxarchus Democriticus. Tusc. ii, 21, fortitudo in subeunda morte à Nicocreonte. *Abderita, Democriticus*; apud Alexandrum M. *gratiosus fuit, cujus mensæ quum esset una cum Nicocreonte, Cypri præfecto, adhibitus, eum acriter perstrinxit; quem deinde dolorem mortuo Alexandro sic ultus est Nicoreon. vid. Philo, p. 881; Laërt. ix, 58; Justin. xii, 13, 4; Plin. H. N. vii, 23.*

Anaximander, seu *Anaximandrus*, Divin. i, 50, physicus, prædicat Lacedæmoniiis terræ motum. Acad. ii, 37, omnia gigni ex infinitate naturæ dicit. Nat. D. i, 10, nativos et mortales deos facit.

Anaximenes, Acad. ii, 57, ex aere omnia fieri. N. D. i, 10, aera deum facit; eum gigni, immensum et semper in motu esse.

* *Ancarius*, Cluent. 59; ejus pastores.

* *C. Ancharius Rufus*, Fulginas, pr. L. Varenus, fragm.

Q. Ancharius. *Q. F.*, Sext. 53, trib. pl. Cæsare et Bibulo consulibus; quo usus Bibulus in impedienda C. Cæsaris agraria lege. Pison. 38; Div. xiii, 40, Macedoniae proconsul post Pisonem ex prætura.

Anchialus, ad Div. xiii, 45, servus L. Egnatii equitis rom.

* *Ancus Marcius*, de Rep. ii, 18, regnavit Romæ annos xxiii; ejus res gestæ; pater ignoratur.

Andricus, ad Div. xvi, 14, servus Ciceronis, qui et *Menander* dicebatur.

Andromacha, Att. iv, 15; Div. i, 13, Ennii fabula.

Andromeda, Nat. D. ii, 43, sidus.

Andromenes, Att. xiii, 24.

Andron, Verr. iii, 45, Ætneus senator.

Andron, ad Div. xiii, 67, Artemonius filius, Laodicensis.

C. Andronicus, Att. v, 15, Puteolanus, familiaris Ciceronis.

Anemo, Nat. D. iii, 20 (pro quo *Davisius*, *Almo*), deus Romanorum; proprie fluvius prope Romam.

Anicatus, Att. ii, 20, amicus Attici.

C. Anicius, ad Div. vii, 26; xii, 21, senator legatione libera in Africam legatur.

L. Anicius, Brut. 83, a quo *Anicianum vinum*, *Aniciana nota*. Consul fuit A. U. DCCIII.

Annalis, ad Div. xiii, 8, cognomen Villiorum, unde? v. in *Annalis Lex*.

Anneius Brocchus, Verr. iii, 40, senator Panormitanus.

C. Anneius, ad Div. xii, 25.

M. Anneius, ad Div. xiii, 55; xv, 4, legatus Ciceronis in Cilicia.

Annia, in Verr. i, 43.

Annicerii, philosophi, Offic. iii, 33, *Cyrenaici*, ab *Aristippo profecti*. Nomen habent ab *Anniceride*, discipulo *Hegesiae*, qui est *Aristippi discipulus*.

Annius Saturninus, Att. 5, 1.

C. Annii Bellienus. Font. 7, legatus M. Fonteii, prætoris Galliæ.

L. Annii, Verr. i, 41, propinquus *P. Annii Aselli*, et heres secundus.

M. Annii Appius, Balb. 20, *Camerтинus*, a C. Mario civitate donatus.

M. Annii, Verr. i, 5, civis romanus.

M. Annii, Verr. v, 29, homo splendidissimus, eques rom., qui testimonium contra Verrem dixit.

M. Annii, Att. v, 4, legatus Ciceronis.

P. Annii Asellus, Verr. i, 41, civis rom. Sacerdote prætore urbano mortuus.

T. Annii Luscus, Brut. 20, *Q. Fulvii Nobilioris* collega in consulatu a. DC; *adversarius Ti. Gracchi agrariam ferenti*. *Epit. Liv.* 58; ubi v. *Drakenb.*

T. Annii, ad Quirit. post redit. 6, Milo, trib. pl. eo anno, quo Cicero revocatus est. *vid. plura in Milo.*

T. Annii Cimber, Phil. xi, 6, *Lysidici Græci hominis filius*, *Antonianus*. Phil. xiii, 12, prætorius, de beneficio Cæsaris.

T. Annii Velina, Brut. 48, in concionibus tolerabilis orator.

* *Anseres*, Phil. xiii, 5, D. Brutum in Mutina obsident.

Anteus, Att. xiii, 44.

Anteros, Nat. D. iii, 23, filius Veneris ex Marte.

Anteros, Att. ix, 14; xi, 1, servus, vel libertus Attici.

Antherus, ad Div. xvi, 21, servus.

Anthropinus, Verr. v, 34, Apolloniensis.

Anticlea, Tusc. v, 16, fuit mater *Ulyssis*. Sed hoc loco Cicero ancillam nominare voluit, quæ *Euryclea* dicebatur, auctore Homero. Nisi vero librariorum error est, ut placet *Boherio*.

Antigenidas, Br. 50, tibicen, qui discipulo frigenti ad populum dixit: Mihi cane, et Musis.

Antigonus, Dejot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Antigonus, ad Div. xiii, 32, libertus Cn. Otacilii Nasonis.

Antigonus, Off. ii, 14, Macedoniae rex; ejus epistola ad Philippum filium. Est *Antigonus II Soter*, qui, mortuo *Demetrio II*, tutor impuberis filii fuit, ducta matre, et diademate sumpto, ita tamen, ut privigno regnum conservaretur.

Antimachus, Brut. 51, poeta, poe-

ma suum (quod Ciceronis ætate exstitit, Thebaida) quum recitaret, omnes præter Platonem cum reliquerunt. Obscuritas hujus hominis pæne in proverbium abiit. v. Vossius ad Catull., p. 323.

Antiochus Magnus, Or. ii, 18, Syriæ rex, Hannibalem recipit. Verr. i, 21, a L. Scipione vincitur. Sext. 27, intra Taurum regnare jubetur; Asia, qua ille mulctatur, Attalo donatur. Deiot. 13, ablatam a Romanis Asiæ partem æquo animo fert.

Antiochus Epiphanes, M. F. Phil. viii, 7, a Popillio jubetur abscedere Alexandria.

Antiochus, Phil. ix, 2, Antiochi Magni nepos: ad eum Cn. Octavius mittitur, ut eum classes habere et elephantos alere prohiberet. Est Epiphanis fil. Cf. ad. h. l. Polyb. Legat. 107.

Antiochus, Antiochi X Pii et Seleues (v. inf.) filius, Seleuci Cybiosactis frater. Verr. iv, 27, Romam venit, regni Ægypti petendi causa, et per Siciliam transiens a Verre expilatur. Est is, qui vulgo Asiaticus dicitur; cui Pompeius regnum Syriæ ademittit, et solam Commagenen, cum particula Mesopotamiæ reliquit, unde rex Commagenus vocatur ad Div. xv, 1. Nam eundem esse, ut Valenti de Nummis Seleuc. videtur, temporum ratio arguit. De regibus Commagenis est libellus Massoni in Haymi Thes. Briann. T. I.

Antiochus, Ascalonita, Acad. i, 3, magister M. Varronis, e nova academia remigrat in veterem, scribit contra Philonem. Brut. 19, academiæ nobilissimus, auditur a Cicerone. Acad. ii, 5-18, disputationis ejus contra academiam novam compendium; 19-22, inconstantia ejus in sentiendo; ii, 43, germanissimus stoicus, si pauca mutasset; i, 4, librum contra Philonem scribit nomine Sosus; ii, 9, quomodo ostenderit concedendum esse ab academicis, perceptum esse hoc, nihil percipi posse. Nat. D. i, 7, librum scribit ad Balbum. Ab eo dicuntur Antiochina pætes, ad Div. ix, 8. Ex his patet vere Sextum Empir., Hypot. Pyrrh. i, 33, scripsisse: 'Ο Αντίοχος τὴν στοὰν μετῆγεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Antiochus, Cæcin. 3, servi nomen.

Antiochus, Flacc. 36, libertus.

Antiochus Gabinus, Att. iv, 16, libertus Gabinii.

Antiope, Nat. D. iii, 21, uxor Pieri, mater Pieridum. Fin. i, 2, et alibi, tragædia Pacuvii.

Antipater (L. Cælius), Brut. 26, scriptor luculentus, juris civilis peritus, L. Crassi magister. Orat. ii, 12, L. Crassi oratoris familiaris, scripsit belli Punici II historiam, disertius quam superiores, etsi non plane probetur. Legg. i, 2, historicus Latinus, Fannio æqualis, accuratius scripsit superioribus, tamen sine nitore. De compendio ejus a M. Bruto facto v. in M. Brutus. De eo vid. Vossium de Hist. Lat. i, 8, et hic in L. Cælius Ant.

Antipater, Cyrenaicus, Tusc. v, 377, cæcus fuit. De eo vid. Laërt. ii, 86.

Antipater Derbetes, ad Div. xiii, 73, familiaris Ciceronis.

Antipater, Sidonius, Or. iii, 50; de Fat. 2, poeta, qui poterat versus hexametros aliosque variis modis fundere ex tempore. Hujus Antipatri epigrammata sunt quædam in Anthologia, quæ suggeret Index Auctorum Anthol. subjectus.

Antipater, Offic. ii, 24, Tyrius, stoicus, Ciceronis temporibus floruit, et paullo ante mortuus est, quam filius M. Ciceronis Athenas venisset. Ex eodem loco intelligi potest, eum de officiis scripsisse. Dicitur enim reprehendisse Panætium, quod in utilitatum præceptis quædam omiserit.

Antipater, Tarsensis, Acad. ii, 6, reprehenditur, quod contra academicos (in primis Carneadem) disputet. Divin. i, 3, duo libros edidit de Divinatione. Ibid. i, 20; ii, 15, statuit ad hostiam deligendam ducem esse vim quamdam sentientem atque divinam, quæ toto confusa mundo sit. Offic. iii, 12, Drogæus Babylonii discipulus, quædam magistri reprehendit. Hi tres Antipatri sæpe a doctissimis hominibus permiscuntur, v. c. Stanleio, p. 655, qui nimis hic brevis est; Grav. ad Offic. ii, 24, etc. Accuratius distinguere Fab. c. B. G. iii, 15; Jonsius, i, 13.

Antipater, Offic. ii, 14, rex Macedoniæ. Ejus ad Cassandrum filium epistola. Dicitur rex, quia potestate

regia usus est post Alexandri M. mortem, rege Philippo Aridæo. Cassander demum diadema sumpsit.

Antiphon, Att. iv, 15, servus, historio.

Antiphon, Orat. ii, 59, nomen comicum.

Antiphon, Rhamnusius, Brut. 12, Socratis æqualis, sophista, locos communes scripsit; optime capitis causam oravit. *Ab hoc boni rhetores dicti Rhamnusii. Hic est, qui a Socrate ap. Platonem in Menexeno, et Xenoph. Memor. Socr. i, 6, perstringitur. De eo eruditam diatribam scripsit. Petr. Spanius, Lugd. B. 1765, 4º. Aliquot exstant sub ejus nomine orationes.*

Antiphon, Div. i, 20; ii, 70, conjector quidam somniorum. Ibid. i, 51, ejus artificiosa somniorum, oraculorum, et vaticinationum interpretatio. *Atheniensis fuit, ὀνειρογίτης, qui et libros de Interpretatione somniorum scripsit, qui in Onirocriticis Artemidori, ii, 14, et ab aliis memorantur. v. Fabric. B. G. ii, 26, ubi Antiphontes plures commemorantur.*

Antisthenes, Nat. D. i, 13; ejus liber, qui *Physicus* dicebatur. Naturalem unum deum facit. Att. xii, 38, ejus dialogus laudatur: homo acutus magis, quam eruditus. Orat. iii, 17, patientiam et duritiem maxime in Socraticis adamarat, ab eoque cynici et stoici orti sunt.

Antistius, Rosc. Am. 32, accusator, bello civili Sullano cæsus.

C. Antistius, Verr. iii, 71, eques rom., magister publicanorum in Sicilia.

L. Antistius, Balb. 21, orator. *P. scribendum putat Abramius.*

M. Antistius, Or. ii, 71, Pyrgensis; equum ei ademit Lepidus censor.

P. Antistius, Brut. 49, 63, rabula probabilis, restitit C. Julio L. F. contra leges (Villiam) consulatum petenti, in tribunatu A. U. DCCLXVI. cf. c. 90.

T. Antistius, ad Div. xiii, 29, quaestor Macedoniæ initio belli civilis, Corcyrae moritur. *Pater, ut opinor, consularis, quem laudat Velleius, ii, 43.*

Antistius Severus, ad Q. fr. ii, 1, tribunus pl. a. U. DCCXVII. *Manutius*

pro Severus legi vult Vetus, ut idem sit cum sequente, quod placuit etiam A. Augustino, vel S. Antistius Vetus, quam sententiam ornat Spanhem. de U. et P. N. Diss. vi. Jac. Gronovius retinet vulgatam lectionem, et tamen de eodem intelligit, post Ursinum, qui et hoc Antistiae gentis cognomen docet.

Antistius Vetus, ad Brut. ii, libertatis vindex et defensor, M. Bruto carissimus. *Vir ædilitius, quum illa epistola scriberetur, petiturus mox præturam, ut ex illa epistola patet; et legatus M. Bruti.*

Sp. Antius, Phil. ix, 2, in legatione a Larte Tolumnio occisus. *Sed ap. Plin. H. N. xxxiv, 6, est Sp. Nautius; quod hic reponendum putat Harduinus: idque verum puto.*

M. Antius Briso, Brut. 25, tribunus pl. restitit L. Cassii legi tabellariæ.

C. Antonius, M. fil., ad Div. v, 5; Flacc. 38, Ciceronis collega, habuit quamdam infamiam. Ejus damnatione Catilinæ sepulcrum floribus ornatum, et epulis celebratum. Dom. 16, a Cicerone defenditur de majestate reus. Vat. ii, reus factus est de repetundis et de majestate. Cœl. 31, accusator a M. Cœlio. ad Div. v, 6, procos. Macedoniæ minus officiosus est in Ciceronem. ad Att. i, 12, Pompeius ei in Macedonia successum vult. Dicit Ciceroni partem pecuniæ quæri in Macedonia. *M. Antonii oratoris filius.*

C. Antonius, Phil. vii, 6, frater M. Antonii triumviri. Phil. iii, 10 (*qui ibidem L. Antonius in vulgatis dicitur, male tamen, ut omnes fatentur*). Macedoniam sortitus est, sortiente M. Antonio cos. fratre.

L. Antonius, Phil. v, 7, frater M. Antonii triumviri, gladiator Asiaticus dicitur. Phil. v, 3, a M. Antonio creatur septemvir agrorum dividendorum. Phil. vi, 5, ejus statua in foro. ad Div. x, 15, eum persequitur post pugnam Mutinensem Plancus cum fratre. ad Div. x, 33, post pugnam Mutinensem Alpes occupat.

M. Antonius, Offic. ii, 14, orator, accusando nobilitatus est. Brut. 36, qualis orator. Tusc. ii, 24, ejus in dicendo contentio. Cluent. 50, quare nullas orationes ediderit. Or. ii, 1, omnis eruditionis expers putatus est. Verr. i, 23, putatus est nullas tabulas conficere; falso. ad Quir. post Red. 5,

consul cum A. Albino. Or. ii, 1, Cili-
ciam proconsul rexit. ibid. 45, M'.
Aquillium et C. Norbanum defendit.
ibid. ii, 68, censor de ambitu reus
factus est. ad Div. vi, 2, bellum ci-
vile prædicit. Or. iii, 3, interfectus
in Mariana proscriptione. caputque
in rostris positum est. ad Her. iv, 5.
v. in Bruto; Or. i, 7. *De hoc Antonio*,
ut et de C. Cic. collega, et triumviro
egregia congescit, et nummis illustravit
Valens in Famil. Rom. T. I, p. 79
sqq.

M. Antonius, M. F., in Verr. ii, 3;
iii, 91, prætor: infinitum imperium
ejus, quod scil. nactus est in omnes oras
maritimas factione Cethegi et gratia
Cottæ consulis a. U. DCXXXIX; avaris-
simus homo, Siciliam depopulatur.
Est oratoris filius, triumviri pater, qui
in expeditione Cretensi, a qua Creticus
est appellatus, periit.

M. Antonius, M. Antonii Cretici F.,
oratoris N., Phil. ii, 2, Q. Fadii liber-
tini filiam ducit; cum C. Curione fil.
libidinem exercet. ad Div. iii, 6, præ-
fectus evocatorum in Cilicia. Phil. ii,
20, in quæstura sine SCto, sorte,
lege, egestate coactus, ad Cæsarem
in provinciam proficiscitur. In tribu-
nato C. Marcello et L. Lentulo coss.
SCto contra Cæsarem intercedit, et
ad Cæsarem fugit. *Conf. Cæs. B. Civ.*
i, 1. Mil. 15, P. Clodium interficere
conatur. Att. vii, 8, ejus tribuni pl.
concio in Pompeium. ad Div. viii,
14, augur fit. Phil. ii, 14, a C. Trebo-
nio sevocatur, dum Cæsar interficitur.
Phil. i, 1, statim post cædem Cæsaris
optimatibus favet, et dictaturam in
perpetuum tollit. ibid. 2, Amati-um
Pseudo-Marium interficit in consu-
latu. ad Div. xii, 3, Cæsari statum
ponit in rostris, et inscribit: PA-
RENTI OPTIME MERITO (haec
deinde Dolabella evertit). Att. x, 13,
ejus leones (Add. Plin. viii, 16). Att.
x, 10; Phil. ii, 24, 25, Cytheridem
secum lectica aperta portat. ad Div.
x, 30 et 11, ad Mutinam vincitur,
quod prælium describitur. Phil. v, 9,
Mutinam obsidet, etc.

M. Antonius, diversus a IIIviro est
Phil. iii, 10.

Antro, ad Att. xv, 17.

Acæde, Nat. D. iii, 21, Musa, ex
primis quatuor, natis Jove altero.

Apella, ad Div. x, 17.

Apella, ad Div. vii, 25, libertus
M. Fabii Galli.

Apella, Chius, Att. xii, 19, colum-
narum artifex. *Hunc Apellam non*
commemoravit Junius; sed habet alium
Apellam statuarium e Plin. xxxiv, 8.

Apelles, Brut. 18, pictor. ad Div.
i, 9, Venerem imperfectam reliquit.
Off. iii, 2, nemo eam absolvere se
posse confisus est. ad Div. v, 12, apud
Alexandram gratus, qui ab eo solo
se pingi voluit.

Apenas, ad Att. iv, 8, servus.

Aphilia, Brut. 48, aptior concioni-
bus orator, quam judiciis. *Ed. Mediol.*
habet Aphila, unde post factum Ofella.
Gulielmus malebat Ofilius. v. et Cor-
radus ad h. l. Sed frustra laboratur in
hoc nomine a viris doctis.

* Apis, de Rep. iii, 6, bos deus apud
Ægyptios.

Apollinares ludi. Phil. i, 15; ii,
13; Att. ii, 19. *De eorum origine ti-*
rones legant Liv. xxiv, 12, ubi aucto-
res de his ludis laudat Dukerus. Actos
esse iv id. jul. e Cicerone, Macrobio,
et Dione demonstrat Norisius in Ceno-
taph. Pis., p. 137, 138.

Apollinis operta, Div. ii, 55.

Apollo, Nat. D. iii, 23, Arcades
Nomionem appellant. ib. 16, cum
Hercule de tripode certat. ib. 23,
cum Jove de Creta. Acad. ii, 28, cri-
nitus. Tusc. iv, 34, sanctus. Verr. iv,
53, Temenites.

Apollodorus Pyragrus, Verr. iii, 31,
Agyrinensis.

Apollodorus, Nat. D. iii, 33, tyran-
nus Cassandreæ. *De eo lege Ælian. V.*
H. xiv, 41; xv, 15.

Apollodorus, Att. xii, 23, ad ejus
Chronica respicitur. *Ea sunt Apollo-*
dori Atheniensis, cujus nobis Biblio-
theca sola e scriptis pluribus reliqua
est. De eo et ejus scriptis v. Fabric.
B. G. iii, 27; de Chronicis autem,
quæ iambis conscripta erant, et accu-
rate temporis rationem designabant;
unde Romani iis libenter utebantur, et
Laërtius in definiendis ætatibus philo-
sophorum crebro usus est; vide etiam
Menag. ad Laërt. i, 37; ii, 2. Bosius
ad Cic. l. c. eum confundit cum Epi-
cureo Apollodoro, qui χρηστότατος
dictus est, et vitam Epicuri scripsit.

Apollodorus, Nat. D. i, 34, est aca-
demicus, Zenoni Epicureo æqualis, a

quo maledictis, ut Cicero ait, fígebatur.

Apollonides, Flacc. 21, Temnites.

* *Apollonius*, Or. i, 28, Alabanden-sis, mercede docuit rhetoricam, sed minus idoneos noluit docere. ib. 17, eum audit Scævola, quum prætor Rhodum venisset. Brut. 89, 91, Cicero magistrum habet dicendi; quo nomine sæpe apud Ciceronem commemoratur. Cognomen ejus est Molo, vel Molonis. *Vixit in Rhodo insula.*

Apollonius, Verr. iv, 17, Drepanitanus.

Apollonius, Verr. v, 7, Panormitanus.

Apollonius, ad Div. xiii, 16, liber-tus P. Crassi M. F. doctus.

Apollonius, Att. iv, 7, homo Græcus.

Aponius. v. *Apronius*.

Appii, sunt Claudiae familiae, de quibus vid. in *Claudis*.

Appio (sic enim Latini scribunt; v. inscriptio ap. Scaligerum ad Euseb., p. 154; rectius tamen foret more Græcorum, *Apio*). Agrar. ii, 19, Ptole-mæus, rex Cyrenarum, qui pop. ro-manum heredein fecit. v. Liv. Epit. 70.

Apronius, Milon. 27, juvenis. Sic vulgg., quod correctum est *Aponius*.

* *Q. Apronius*, Verr. ii, 44, homo fœdus, de cohorte Verris; iii, 9, princeps decumanorum.

Apuleia populi, Att. iv, 11, dicitur P. Clodius, propter seditiones et libidines. *Tunstallus*, Ep. ad Middlet. p. 98, mavult intelligi *Clodium*; ceterum locum vitiosum putat.

L. Apuleius Saturninus, Brut. 62, seditiosorum post Græcos eloquen-tissimus. Hujus tribuni pl. sæpe mentio est ap. Ciceronem. De legibus ejus v. in *Ind. Legg.*; de ipso autem *Plutarch.* in *Mario*; *Appian. B. C. l. i*, etc. *Appul.*, non *Apul.*, scribendum putat *Burm.* ad *Suet. Aug. c. 100. v.* in *L. Saturninus*.

L. Apuleius, Cæcil. 15, subscriptor *Q. Cæcilii*, nullo usu forensi.

L. Apuleius, Planc. 11, prætor Ma-cedoniæ quæstore Cn. Plancio.

Apuleius, ad Div. xiii, 45, proquæs-tor in Asia *Q. Philippi* proconsulis.

P. Apuleius, Phil. vi, 1, trib. pl. *Hirtio* et *Pansa* cons., Ciceronem pro-ducit, et de M. Antonio interrogat. Phil. xiv, 6, Ciceronem a suspicione

fascium ad populum liberat. Att. xii, 13, 14, sit augur.

Apuleius, prædicator, Att. xii, 14, 17, diversum putant ab *Apuleio au-gure*, qui in eadem ep. nominatur. *Et sic videtur, quod additur prædicator; quod distinctionis causa factum, veri-simillimum est. An idem est, v, 1?*

Aquila, Phil. xi, 6, Pontius, de per-cussoribus Cæsaris, L. Plancum Pollen-tia expellit.

C. Aquillius Gallus, Cæc. 27, Jctus summus, mirifice laudatur. Brut. 42, paratus in agendo, et celer in respon-dendo. Quint. 1, etc. sæpe nominatur. Att. i, 1, non vult cons. petere prop-ter valitudinem et regnum judiciale.

* *C. Aquillius Gallus*, item Jctus, Ciceronis in prætura collega, qui for-mulas plures protulit, ut de dolo malo, Off. iii, 14. Quomodo *littus* definierit, Top. 7. v. et c. 12. Vetat F. Wetzel hunc juniorem cum præ-cedenti confundere, quod Ernest. fe-cerat.

* *M. Aquillius*, de Rep. i, 9, cos. cum C. Sempronio Tuditano, ann. dcxxiv.

M. Aquillius, Agrar. ii, 30, bello fu-gitivorum, liberalis in civitates Sici-liæ. Verr. iii, 54, procons. Siciliæ. Br. 62; Offic. ii, 14, accusatur diligenter a L. Fufio. Flacc. 39, absolvitur prop-ter memoriam belli cum fugitivis. Cæcil. 21, accusatur a P. Lentulo, principe senatus. Orat. ii, 45, eum defendit Antonius orator. Tusc. v, 5, crudeli morte periit. *Est enim a Mi-thridate, auro liquefacto in os infuso, necatus. Ceterum hunc Aquillum alte-rius M. Aquillii, qui a P. Lentulo accu-satus est, filium putat Manutius ad Div. in Cæcil. c. 21. Mihi non liquet.*

Aquinus, Tusc. v, 22, malus poe-ta, qui etiam a Catullo notatur, ep. 14.

* *Aratus*, Nat. D. ii, 41; ejus car-mina a Cicerone admodum adolescen-tulo convertuntur. v. Or. i, 16; Acad. ii, 20; de Rep. i, 14, 36.

Aratus, Sicyonius, Offic. ii, 23, laudatur. Patriam a tyranno oppres-sam liberat. *Est auctor fœderis Achai-ci, cujus vitam luculenter scripsit Plu-tarchus; add. Polyb. l. ii.*

Arbuseula, ad Att. iv, 15, mima, de qua est apud Horat., Sat., i, 10, 77.

Arcesilas, Or. iii, 18, Polemonis discipulus. Fin. v, 31, podagræ dolores fortiter fert. Acad. i, 12, negat quidquam sciri posse, illud ipsum quod Socrates reliquerat; cum Zenone certat. Acad. ii, 24, Zenonis et Arcesilæ disputatio in quo vertatur.

Archagathus, Haluntinus, Verr. iv, 23.

Arche, Nat. D. iii, 21, Musa ex primis quatuor, natis Jove altero.

Archelaus, Div. ii, 42, summus astrologus tempore Panætii.

Archelaus, Tusc. v, 4, Anaxagoræ discipulus, idemque Socratis præceptor.

Archelaus, Tusc. v, 12, Perdiccæ filius, fortunatissimus putatus. De hoc Macedoniae rege v. Boherius ad h. l. et Spanhem. de U. et P. N. T. I, p. 376.

Archelaus, Rab. P. 8, Comanorum sacerdos, gener Ptolemæi, regis Ægypti, qui Alexandriam, Ptolemæo Aulete pulso, occuparat; de cujus genere et natis v. Strabo, xii, p. 334. Add. Noris. Cenotaph. Pis., p. 225. Est autem filius Archelai ducis Mithridatici contra Sullam in Græcia, ut ille docet.

Archias (Aulus Licinius) poeta, Arch. i, sqq., Antiochenus, civitate donatus a Crasso, Ciceronem ad studia cohortatur, et in iis juvat. ibid. 3, ejus fama, amicitiae, insignis facultas poetica, libri. Att. i, 16, L. Luculli Mithridatico bello gestas res scribit; suspicatur Cicero res Metelli Numidici scripturum. Div. i, 36, ejus versiculi quidam Latine conversi. Epigrammata quædam hominis restant in Anthol. Gr.—*Nunc docet scholiastes a Maio editus, dixisse pro Archia M. Tallium apud Q. fratrem prætorem. Vid. Proem. nostrum.

Archidemus, Acad. ii, 47, dialecticus, stoicus. Tarsensis fuit. De eo vid. Laërt. vii, 40, 68, 84, 88. Auctores, qui de eo egerunt, multos laudat Fabric. B. G. l. iii, c. 10.

Archidemus, Flacc. 22, Trallianus.

Archilochus, Tusc. i, 1, regnante Romulo vixit. Att. xvi, 11, laudatur; ii, 20, ab eo Archilochium edictum Bibuli, i. e. acerbum.

* *Archimedes*, Orat. iii, 33; Tusc. i, 25; Nat. D. ii, 35, ejus sphaera: de qua nunc ante omnia vid. de Rep. i, 14, 17. Vid. etiam Sext. Empir.

adv. Math. l. ix, p. 577, et ibi Fabricium. Fin. v, 19, patriam captam præ studio non sensit. Verr. iv, 58, Marcellus ejus mortem moleste fert. Tusc. iv, 23, ejus sepulcrum a Cicerone quæstore repertum.

Archonides, Verr. iii, 56; iv, 26, Elorinus.

* *Archytas*, Tarentinus, Orat. iii, 34, Pythagoreus, Philolai præceptor. de Rep. i, 10; Fin. v. 29, Platonis tempore vixit. Fin. ii, 14, Platonis ad eum epistola, nona inter epistolas Platonis. Tusc. iv, 36; de Rep. i, 38, iræ potens.

Areus, Att. v, 9, libertus.

Arganthonius, Senect. 19, rex Tarsessorum, qui octoginta annos regnavit, centum et viginti vixit. Add. Plin. H. N. vii, 48.

Ariarathes, ad Div. xv, 2; Att. xiii, 2, Ariobarzanis filius; et alius, Ariobarzanis frater.

Ariobarzanes, Manil. 2, rex Cappadociæ a Mithridate regno expulsus; socius populi romani, Enses et Philoromæus dicitur, qui tituli etiam in nummis occurrunt. Ciliciæ proconsuli Ciceroni commendatur a senatu, et ab eo magno periculo liberatur; laudatur, ad Div. xv, 2, 4; Attic. v, 20. Prov. Cons. 5, Gabinio in ulciscendis inimicis utitur.

Arión, Methymnæus, Tusc. ii, 27, citharædus, de quo nota est ex Herodoto fabula.

* *Aris*, Arinis, de quo multa in fragm. nov. orat. pro Seauro.

Aristæus, Nat. D. iii, 18, olivæ inventor; Apollinis filius, Verr. iv, 57.

Aristæus, Verr. v, 42, Dexionis filius.

Aristides, Offic. iii, 4, Justus dictus est. ibid. iii, 11, Themistoclis consilium utile, quia injustum, non probat.

Aristippus, Socraticus, Orat. iii, 17, Cyrenaicæ philosophiæ auctor. ad Div. ix, 26, ejus dictum de Laide. Acad. ii, 42, voluptatem summum bonum facit. Offic. i, 41, licentia ejus contra morem consuetudinemque loquendi non est imitanda.

Aristo, ad Div. ii, 18.

Aristo, Chius, stoicus. Acad. ii, 42; Fin. ii, 11, 13, summum bonum in ἀδιαφορίᾳ ponit. Nat. D. i, 14, ejus

de natura deorum sententia. *Commemoratur etiam Aristo quidam*, Tusc. v, 8, qui Bruto persuaserat, virtute effici vitam beatam, non beatissimam, et quocum Ciceroni hoc nomine disputatio fuit: *sed ibi Aristum legendum docent Davisius et Boherius.*

* *Aristo*, Acad. ii, 4, peripateticus, quem Gœrenz. ad h. l. e Diog. Laërt. v, 61, fuisse Alexandrinum iudicat, et diversum ab Aristone Chio. Vid. h. l. notam nostram.

Aristo, Balb. 22, Massiliensis, a Sulla civitate donatus.

Aristocritus, ad Div. xiv, 3, servus, aut libertus potius.

Aristodamus, Apollonidiensis. Verr. v, 6.

* *Aristodemus*, de Rep. iv, 11, tragicus actor, ad Philippum legatus missus.

* *Aristodemus*, Att. ii, 7, incertum qui.

Aristogiton, Tusc. i, 49, Atheniensis, qui cum Harmodio Pisistrati tyrannidem evertit.

Aristomache, Tusc. v, 20, uxor Dionysii tyranni.

Aristonicus, Phil. xi, 8, cum eo bellum gestum L. Valerio et P. Licinio coss. Agr. ii, 33.

Aristophanes, comicus, Legg. ii, 15; poeta facetissimus, Or. 9.

Aristophanes, Or. iii, 33, grammaticus insignis. Fin. v, 19; Att. xvi, 11.

Aristoteles, Tusc. iii, 28, sperat philosophiam brevi tempore absolutam fore. Acad. i, 4, Socratis dubitationem et disserendi genus relinquit, Platonis ubertatem complexus. Acad. i, 7, quintum genus elementorum statuit, e quo mentes et sidera. Tusc. i, 10, ἐντελέχεια, de mente sententia. Fin. v, 4, primus instituit exercitationem de omnibus rebus in utramque partem disserendi. Fin. v, 5, duplex scribendi genus Aristotelis, popolare et subtile, causa est, quare interdum non idem dicere videatur. Ejus libri de moribus, utrum ipsius, an filii? de Rep. iii, 5, quatuor libros de justitia conscripsit; item, Nat. D. i, 13, libros de philosophia, quorum hic tertius laudatur. In sententia de Deo inconstans. Off. iii, 8, honestatem omnibus rebus præfert. Inv. i, 5, plurimum oratoriæ profuit. Orat. iii, 35, eloquentiam professus est,

quod videret Isocratem in eo genere frequentari. ad Div. i, 9, ejus ratio oratoria omnis libris de Oratore Ciceronianis continetur. ibid., Aristotelius mos est, quum scribimus in sermone ac dialogo. Att. ii, 1, Aristotelia pigmenta, h. e. ornamenta orationis ex Aristotelis præceptis. Or. ii, 39, liber ejus, in quo artes dicendi omnium superiorum narravit. Cf. Inv. ii, 2.

Aristoteles (A. Licinius), Melitensis, ad Div. xiii, 52, hospes Ciceronis.

Aristoxenus, Fin. v, 19, musicus. Att. viii, 4; Or. iii, 33; Tusc. i, 10, quid de anima senserit. ibid. 18, sententia de anima reprehenditur. Aristotelis discipulus.

Aristus, academicus, Att. v, 10; Acad. i, 3, frater Antiochi, ejus, qui auctor est quintæ Academicæ, de quo supra; quocum conjungitur, Tusc. v, 8. Sic enim ibi legendum, non *Aristo*, ut docuere ad illum locum Davisius et Boherius. M. Bruti magister. Plutarchus in Brut. init. adeo φίλον et συμδιδάτην vocat. Brut. 97, academicæ heres, hospes et familiaris Ciceronis.

Aristus, Verr. iv, 12, Panormitanus.

Arquus, s. *Arcus*, *Arqui*, Nat. D. iii, 20, Thaumantis filius.

C. *Arrius*, Att. ii, 14, 15, etc. amicus Ciceronis, et vicinus ejus in Formiano. Q. fr. i, 3, summam amicitiam cum Cicerone simulans, eum insidiosè tractat. Sed fortasse etiam hoc alterum ad Q. Arrium fil. referri potest, quem ipsum, Vat. 12, familiarem suum appellat.

Q. *Arrius*, Br. 69, grata populo verborum copia fuit, qua, infimo loco natus, pecuniam et honores consecutus est, etc. Verr. ii, 15, et iv, 20, prætor Siciliæ designatus, non successit Verri, quod exorto bello servili missus est contra Crixum et Spartacum; quorum illum profligavit, ab hoc victus est. Liv. Epit. 96.

Q. *Arrius*, Att. ii, 5, destituitur in petitione consulatus a Cæsare, quem ipse ante juverat. Vat. 12, epulum dedit in honorem patris, Cæsare et Bibulo coss. Is est etiam, quem amicum suum vocat, p. Milon. c. 17. Videtur autem esse filius Q. Arrii prætoris Siciliæ designati, et hoc epulum

dedisse eam ipsam ob causam, ut populi auram captaret, consulatum petiturus. Magnificum hoc epulum fuisse vel Horatii locus indicat, Satir. ii, 3.

Arsaces, ad Div. viii, 14, rex Parthorum; quocum Cicero bellum gessit in Cilicia. Est Orodes, Phraatis iii fil., ut alio loco a Cicerone vocatur.

Arsinoa, Nat. D. iii, 22, Arsippi uxor.

Arsippus, Nat. D. iii, 22, Arsinoæ vir, Æsculapii cujusdam pater.

Artavasdes, Att. v, 20, rex Armeniorum; v, 21, ejus filia nubit Dejotaro filio. ad Div. xv, 2.

Artaxerxes, Att. x, 8, Xerxis filius, ad quem Themistocles confugit.

Artemidorus, Ætnensis, Verr. iii, 44.

Artemidorus Cornelius, Verr. iii, 49, medicus Verris.

Artemidorus, Pergæus, Verr. iii, 21, quo adjutore Verres Dianæ Pergæ templum expilavit.

Artemidorus, Verr. i, 31, qui sit, nescio, et videtur ibi locum non habere. Neque de ullo Artemidoro sermo, sed de Philodamo; quod nomen etiam Pantagathus reponebat.

Artemisia, Tusc. iii, 31, Mausoli regis Cariæ uxor, sepulcrum magnificum Mausolo Halicarnassi extruxit.

Artemo, Verr. iii, 87, Entellinus.

Artemo, ad Div. xiii, 67, Laodiceus.

Artemo Climachias, Verr. ii, 51, Cephalæditanus.

Artemo, Verr. iii, 45, Ætnensis senator.

Aruns, Tusc. iv, 22, filius Tarquinii Sup., qui cum L. Bruto simul interiit.

L. Aruntius, ad Div. vii, 18.

P. Ascitius, Coel. 10, in suspicionem interfecti Dionis, Alexandrinorum legati, contra Ptolemæum, vocatur.

Asclapo, Patrensis, ad Div. xiii, 20; xvi, 9, medicus.

Asclepiades, Tusc. v, 39, Eretricus philosophus, cæcitatem æquo animo fert.

Asclepiades, Flaco. 15, Acmonensis.

Asclepiades, Or. i, 14, medicus, amicus Crassi, eloquens. Hoc loco inductus Cocchi, medicus Floren-

tinus clarissimus, negat verum esse quod vulgo, auctore Plinio, H. N. xlvii, 3, statuunt, eum æqualem Cn. Pompeio fuisse, in notis ad scriptores Chirurg. Græcos, p. 154. Quod enim Crassus de eo loquitur, majorem Pompeio esse debuisset, et Plinium adeo errasse. Quasi non potuerit Crassi tempore paullo junior fuisse; aut probabile sit, Plinium, diligentem scriptorem, in re errasse, quæ non multum a suis temporibus abesset

M. Asellius, Cla. 61, Larinas.

Asellius, de Legg. i, 2, historicus Latinus languidus et inscitus.

Asellus, Or. ii, 64.

Asinius, Phil. xiii, 13, senator voluntarius, qui se ipse fecit senatorem, beneficio Antonii.

Asinius, Larinas, Cluent. 13.

Asinius Dento, Attic. 20, centurio primi pili in exercitu Bibuli.

Asinius Pollio, ad Div. x, 33, amicus Antonii. ibid. 31, et 32, 33, ex Hispania, cui a Cæsare præfectus erat, ad Ciceronem scribit, et libertatis se cupidum ostendit, etc. Ejus epistolæ sunt l. x, 31, 32, 33. De eo diligenter et accurate egit P. Manut. ad l. c. ep. 31, locis veterum de eo congestis. Cf. intt. ad Horat. Carm. ii, 1. De ejus posteris v. Lips. ad Tacit. A. iii, 75; in primis Ryckium ad Tacit., p. 112.

Aspasia, Inv. i, 31, sophistria Milesia celebris, Socratis in eloquentiæ studio magistra, Perichlis tandem uxor: de qua vide in primis Plutarch. in Pericle, p. 165, ed. Wechel., ubi accurate de ejus natalibus, artibus, vitæ genere, etc., agit.

Astarte, N. D. iii, 23, Venus Syria, quæ Adonidi nupsit.

Asteria, Nat. D. iii, 16, 18, Latonæ soror, ex qua Hercules Tyrius.

Astyages, Div. i, 49; eo regnante quæ sors defectio facta est, eam prædicat Thales.

Astyanax, Att. iv, 15, tragicædus.

C. Ateius Capito, Div. i, 16, Crassum in provinciam abeuntem diris prosequitur, et propterea ab Appio censore tanquam eumentis auspicia subscribitur Origines inimicitiarum lege ap. Dion. Cos. xxxix, p. 105.

C. Ateius Plaguleius, Att. x, 8, commemoratur inter Cæsarianos Ciceronis inimicos.

L. Ateius, L. F., Aniensis, Capito, ad Div. viii, 8; videtur idem esse, ad Q. fr. ii, 10.

* *A. Aternius*, de Rep. ii, 35, consul ann. 299.

Athamas, Ar. Resp. 18, furiosus post matricidium factus. Tusc. iii, 5, furiosus.

Athamas, Pis. 36, saltator, L. Piso- nis in Macedonia comes.

Athamas, Att. xii, 10, servus.

Athenæus, ad Div. xv, 4, apud Ariobarzanem gratosus.

Athenagoras, Cynæus, Flacc. 7.

Athenais, ad Div. xv, 4, nomen feminæ, uxoris, aut matris Ariobar- zanis.

Athenio, Verr. ii, 54; Ar. Resp. 12, dux fugitivorum et Siculorum, qui cum fugitivis se conjunxerant. Hinc Att. ii, 12, *Athenio* dicitur Sext. Clodius, quia fuit dux servorum Romæ tumultuantium, ut *Athenio* fugitivorum; itemque Siculus, ut *Athe- nio*.

Athenodorus Calvus, Att. xvi, ii, 14.

Athenodorus, Tarsensis, Sandonis filius, ad Div. iii, 7, philosophus (*Cæsar* Octavii præceptor), videtur de nobilitate scripsisse. De eo Sueton. Claud. 4; Fabric. in Catal. Stoic. B. G. l. iii, c. 15. Sunt etiam de eo conjecta- nea Harkentrothi in Obs. Miscell. Nov. vol. i, p. 49.

Atherianum jus, ad Div. ix, 18, ab *Atherio* quodam, vel *Hatherio* Jcto, vel *Aterio* potius. *Atherium* et *Haterium* promiscue esse in libris, docuit Torren. ad Valer. M. i, 7, 8. Jus *Atherianum* non esse cibum, inde patet, quod, si cibus esset, ambi- guitatis lusus et jocus tolleretur. Neque tamen de lege *Atheria* cum Cortio capi- endum; sed de illius temporis Jcto. *Aterios* autem equites rom. eo tempore fuisse, ex loco *Valerii* colligi potest.

Atidius, Verr. iii, 32, C. Verris præfectus.

C. Atinius Labeo, Dom. 47, a Q. Metello censore e senatu ejicitur; et postea ejus, Metelli Macedonici, bona consecrat in tribunatu (Plin. Hist. Nat. vii, 47); idem Cn. Len- tulo censori facit.

L. Atratinus, Cæli i, filius L. Atra- tini ejus, qui a M. Cœlio de ambitu

accusatus erat; accusat Cœlium de ambitu. Patrem defenderat Cicero.

Attæ, Sext. 51, quidam per enal- lagen dici putant pro *Atta*, qui fuerit poeta Latinus. Sed cum *Abramio* Græ- vius interpretatur, senes philosophos Græculos; quos vide.

Attalica, Verr. iv, 12, peripe- tasmata auro intertexta, ab *Attalo* rege inventa et usurpata.

Attalus, rex Pergameus, Sext. 27, ei Asia Antiocho M. ademta con- donatur. Deiot. 7, in P. Africanum liberalis fuit: ubi tamen aut Cicero lapsus est, Attalum pro Antiocho ponens, aut Antiochus (M.) repo- nendus. v. Ursinus ad l. c. et Drakenb. ad Liv. epit. 57. De Attalorum stem- mate v. Rupert. ad Besold. c. 12; Spanhem. de Usu et Pr. N. Diss. viii, p. 511.

Attalus Iphimenus, Q. fr. i, 2, homo Græcus de Quinti provincia.

Attalus, Netinus, Verr. iv, 26.

Attellius, Att. v, 19, debitor Ci- ceronis, si lectio sana est.

Atticula, Att. vi, 5, filia Attici; quæ et Cæcilia dicitur.

* *Atticus*, Att. xii, 23, annalis ejus; sc. liber, qui laudatur, Brut. 3. Att. iii, 20, adoptatur ab avunculo; ii, 1, scripsit de consulatu Cicero- nis. Fin. ii, 21, colligit historiæ thesauros. Historiæ peritissimum fuisse etiam ex eo colligitur, quod in epistolis sæpe a Cicerone de rebus historicis consulitur. Epicureum fuisse, opinio est. v. ad Div. xiii, 1. Contra disputat Tunstallus, Ep. ad Middletonum, p. 171 sq.

A. Attilius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam.

C. Attilius, Rosc. Am. 18, sua manu semen spargentem conveniunt legati. De eo Valer. iv, 4; de pau- pertate Columella, de R. R. l. i, init.; Plin. xviii, 5. Hic est, qui primus Serranicognomen accepit, M. F., M. N. Consul fuit a. U. 495 et 503. Non autem fuit filius illius Reguli, qui a Pœnis captus est, uti vulgo putant. De familia *Attilia* optime egit, et mul- tos vulgares errores refellit Perizon. Animadv. Hist. c. 1.

L. Attilius, Cæc. 10, A. filius, testis in Cæcinam.

L. Attilius, Att. ii, 3, ubi tamen

Tunstallus, p. 40, *legi vult*, A. filius; *qui est L. Afranius*.

M. *Attilius Regulus*, Fin. v, 28; Sext. 59, etc. Offic. iii, 26, bis consul fuit de Senect. 20, Carthaginem redit ad supplicium.

M. *Attilius Calatinus*, Nat. D. ii, 23, Fidem dedicat. Consul a. 495, 498; *dictator a. 504, A. F., C. N. Ejus etiam mentio est pro Planc. 25; de Senect. 17.*

M. *Attilius*, Act. i Verr. 13, de majestate damnatus.

Sext. *Attilius*, Offic. iii, 30; Att. xii, 5, cos. cum Fario, legem fert de fœdere Numantino.

Attilius, ad Div. xiii, 62, eques rom.

Attilius, Fin. i, 2, Sophoclis Electram Latinam facit, qualis scriptor? Confer Att. xiv, 20.

S. *Attilius Gavianus*, Sext. 34, tribunus plebis, qui Ciceronis restitutionem impederat; Serranum se ferebat; adoptatus in familiam Attiliam. *De eo et de hoc loco v. Perizon. l. c.*

* *Attius Navius*, Div. i, 17, augur, tentatur a Tarquinio Prisco. Novacula eotem præcidit. De Rep. ii, 20, est *Attus N.*

C. *Attius*, Pelignus, Att. viii, 4, Sulmone portas aperuit Antonio in bello civili.

L. *Attius*, al. minus recte, *Accius*, Her. i, 14, et infinitis aliis locis. Controversiam habuit prætor P. Mucio, Her. ii, 13. Familiaris D. Bruti, Brut. 28; D. Bruti monumenta versibus ornat, Arch. 9; annales scripsit, qui laudantur, Brut. 18. *Hi annales carmine scripti fuerunt; itaque de Leg. i, 2, ubi commemoratur inter historicos Latinos prosaicos, pro Attius alii legunt Macer, quod ex codicibus firmat Davisius. Fuit autem poeta Latinus tragicus, circa annum U. DC. Ejus fabulæ sæpissime laudantur a veteribus, quarum fragmenta a Stephanis, Delrione et Scriverio collecta sunt. — Nunc distinguere videntur duos L. Attios, seniore et juniore. Alter, comicus poeta, puer sexennis cum colonia Pisaurum deductus, anno circiter DLXVI, ille est, qui iisdem ædilibus una cum Pacuvio docuit fabulam, Brut. 64. Alter, prioris forte filius, tragœdiarum scriptor, quarum fragmenta exstant, videtur natus an-*

no DLXXX; ad quem ceteros omnes locos pertinere arbitrantur. Penes doctiores sit judicium.

P. *Attius*, Lig. 2, etc., est Varus, de quo in P. *Varus. De varietate scripturæ v. Burm. ad Sueton. Aug. c. 4, et Virg. Æn. v, 568.*

* T. *Attius*, Pisaurensis, filius forte L. *Attii junioris*, Brut. 78, eques rom., orator, Hermagoræ præcepta didicerat. Cluent. 23, accusavit A. Cluentium.

M. *Attius Balbus*, Phil. iii, 6, prætorius.

Attius, ad Div. xv, 17, pigmentarius.

Auctus, ad Div. xiii, 50, proconsul, Sulpicii successor. Conj. *Acilius*.

Cn. *Aufidius*, Tusc. v, 39, prætorius, Cicerone puero, cæcus, in senatum tamen venit: historiam Græcam scripsit. Cf. Fin. v, 19. Dom. 13, adoptat Oresten.

Sext. *Aufidius*, ad Div. xii, 26, 27.

T. *Aufidius*, Br. 48, Jctus, T. Juventii et P. Orbii æmulus, frater M. Virgilii. *Idem esse videtur, qui Flacc. 19, prætor Asiæ vocatur; ut placet etiam Corrado ad Brutum.*

Aufidius, Att. i, 1, inter eos ponitur, quos competitores Ciceroni in consulatu fore opinio erat. *Diversus est ab Lutrone, qui eo fere tempore tribunus plebis fuit. Forte est T. Aufidius, de quo ante.*

Aufus, Att. vi, 1, amicus Ciceronis. *Corradus conjicit Alfius.*

Avianus, Acad. ii, 25, Puteolanus, amicus Ciceronis.

* *Avianus (M. Æmilii)*. v. M. *Æmilius*.

* C. *Avianus Evander*, ad Div. xiii, 21, M. *Æmilii Aviani* libertus. vii, 23, statuarius. v. de eo et vera nominis scriptura, Cannegieter, Diss. de ætate et stylo *Aviani*, c. 8, qui scripturam *Avianius vitiosam docet. Al. multo pejus habent Gavianus, pro C. Avianus.*

C. *Avianus Flaccus*, ad Div. xiii, 35, 75. Alii quoque, *Avianus*.

* C. *Avianus Hammonius*, ad Div. xiii, 21, M. *Æmilii Aviani* libertus.

C. *Avianus Philoxenus*, ad Div. xiii, 35, Siculus, a Cæsare in Novocomenses relatus, Ciceronis beneficio. Nomen assumpsit Flacci *Aviani*, quod eo familiarissime usus erat,

quum Tullii nomen assumere debuisset ob beneficium.

* *Avidius*, Leg. ii, 3, male; nunc legitur *Balbus*.

Avilius, *Larinas*, Cluent. 13.

Avitus, Or. 14, est *Cluentius*, pro quo est oratio.

Avinus, vel *Aulus*, Att. xii, 5, forte est *argentarius*, Att. xiii, 4.

M. Aulanus, s. *Aulianus*, Sext. 4, tribunus militum C. Antonii, *Catilinarius*, a P. Sextio *Capua expellitur*.

Auletes, *Postum*, 10, est cognomen *Ptolemæi*, qui regno pulsus est.

Auli filius, Att. i, 20, *Afranius*; Att. i, 16, est idem L. *Afranius*.

Aulus, Att. vi, 2, est *Gabinius*. vid. *Auli Lex*.

Aurata, Or. i, 39, est *Orata*, de quo infra. Cur hic scribatur *Aurata*, lepidam rationem affert *Chapmannus* in notis *Pearcianis ad Offic.* iii, 16.

Aurelianus, Att. iv, 16.

* L. et C. *Aurelii*, ad Div. xiii, 40, negotiatores, Q. *Anchario* proc. commendati.

* L. et C. *Aurelii Orestæ*, Brut. 25, orationes reliquerunt.

Aurelius, Att. xiv, 9, ab *Hirtio* *Germanis* præpositus.

Aurelius, ad Div. xvi, 24; ad Att. xvi, 15, creditor *Ciceronis*.

C. *Aurelius*, Verr. i, 50, consul a. U. DCLXXVIII cum L. *Octavio*.

M. *Aurelius Scaurus*, Brut. 35, Latine dixit (consul a. U. DCLVI); *Cæcil.* 19, quæstor L. *Flacci*; *Flac-* cum ei accusare non permittitur. Verr. i, 33, *Ephesi* prohibitus est servum e templo *Dianæ* abducere.

L. *Aurifex*, Orat. ii, 60, eques romanus.

A. *Aurius*, Cluent. 8, *Larinas*.

M. *Aurius Melinus*, Cluent. 5, *Larinas*, duxit *Cluentiam*.

Num. *Aurius*, ibid. 7, *Larinas*.

Autobulus, Pis. 36, saltator, L. *Pisonis* in *Macedonia* comes.

P. *Autronius*, Brut. 68, orator sola voce probabilis. Sull. i, consul designatus cum P. *Sulla* de ambitu condemnatur, Att. iii, 2, 7, exsulat.

Postea conjuravit cum Catilina.

Axianus, ad Att. xv, 29.

Axilla, Or. 45, cognomen *Serviliorum*. *Vester Axilla Ala* factus est.

Axius, Att. iv, 15, senator, qui

in *Roseis villam* habuit, Att. iii, 15. De hoc interpretantur *Sueton.* *Jul. Cæs.* 9. Idem inducitur ap. *Varr.* R. iii, 2, ubi et villa ejus in *Roseis* commemoratur.

Q. *Axius*, Att. i, 12, fœnerator; Att. x, 11, forte idem cum superiori.

B.

Babullius, Att. xiii, 48.

Bacchus, Nat. D. iii, 23, multi *Bacchi*.

Bacis, *Bæotius*, Div. i, 18, augur.

Bæbius, Att. ix, 14, homo obscurus, sed non infans.

M. *Bæbius*, Pis. 36, jussu L. *Pisonis* in *Macedonia* interfecit.

Q. *Bæbius Tampilus*, Phil. v, 10, legatus Romanorum ad *Hannibalem Saguntum* obsidentem. Cognomen etiam *Tamphilus* scribitur in *Fastis Cap. v. Duk. et Drakenb.* ad Liv. xl, 17. In nummo gentis *Bæbiæ* est *Tampilus*. Add. *Græv.* ad l. c.

P. *Bagiennus*, ad Div. x, 33, legatus aut præfectus *Antonii* fuisse videtur.

Balbi duo, Orat. iii, 21, stoici, vid. in *Lucilius*.

Balbilius, Att. xv, 13, amicissimus *Ciceroni*, qui eum subsidium senectutis suæ vocat. *Mongaltius* intelligit *Balbus* minorem; probat *Olivetus*.

Balbinus, Att. xiii, 21, *Cæsarianus*.

Balbus, cognomen *Ampiorum*, *Luciliorum*, *Octaviorum*, et *Thoriorum*: ubi vid.

Balbus major, Att. viii, 9, pro quo est oratio de jure civitatis. Fuit *Gadiatanus*, a Cn. *Pompeio* civitate donatus, rogatu L. *Cornelii Lentuli*, unde ab eo nomen assumsit. De eo vid. argumentum orationis, et *Plin. H. N.* vii, 43. Fuit gratiosissimus apud *Cæsarem*. Att. vii, 3, *Tartessius* dicitur; vii, 7, a *Theophane Mitylenæo* adoptatur; ii, 12, quindecimvir. In orat. pro *Balbo* interdum L. *Cornelius simpliciter* dicitur. Ad consulatum pervenit gratia *Cæsaris*.

Balbus, est e fratre nepos *Corn. Balbi*; unde minor, Att. viii, 9, dicitur. *Asinii Pollionis* quæstor fuit in *Hispania*; ejus flagitia commemorantur, ad Div. x, 32. De eo v. *Plin. H. N.* v, 5.

Balbus, Sull. 19, Fausti libertus.
Balbus, Cœl. 11, accusator M. Cœlii, forte est P. Octavius Balbus.
Balbutius, Cluent 60, Larinas.
Balearicus, Div. i, 2, Metellus. v. Metellus.

Ballio, Q. Rosc. 7, nomen comicum lenonis.

M. Bambalio, Phil. ii, 36, est Q. Fadius, M. Antonii socer, pater Fulviæ.

Banobal, Venerius. Verrin. iii, 39.

Barba Cassius, Phil. xiii, 2, amicus Cæsaris et Antonii, cujus quæstor fuit, auctore Appiano, Civil. l. v.

Barbatus, Phil. xiii, 2, amicus Cæsaris et Antonii.

Bardylis, Offic. ii, 11, Illyricus latro, propter æquabilem prædæ partitionem, magnas opes habuit. *Apud Græcos quosdam scribitur Bardyllis*. v. Wesseling. ad Diodorum, xvi, p. 409.

Barnæus, Att. xiv, 19.

M. Basilius, s. *Basilus*, Cluent. 38, senator.

Basilius, ad Div. vi, 15, Cæsarianus, qui postea in eum conjuravit.

Basilius, Phil. ii, 41, gladiator de grege M. Antonii.

Basilus, Att. vii, 9, bustum Basili, locus in via Appia latronibus infestus.

Fasilius Minucius. v. in *Minucius*.

Bassus, ad Div. vii, 20. vid. *Cæcilius*.

Bassus Lucilius. v. in *Lucilius*.

Battara, ad Div. vii, 9, pro quo alii, Vacerra. Videtur familiaris Trebatii fuisse.

Battonius, Att. vi, 8, amicus Attici et Ciceronis.

Bebrius, Cluent. 16, senator rom.

Bellerophon, Tusc. iii, 26.

C. Annius Bellienus, Font. 7. Hunc non diversum a C. Billieno (v. *infr.*) putat Tristanus, Comm. T. I, p. 90; quod mihi temporum ratio permittere non videtur. Nec verum est, eum habuisse duarum gentium nomina per adoptionem. Bellienus est cognomen. Nec denique Betilienus, reponendum pro Bellienus, etsi in nummo occurrit, et Seneca reddendum videtur. Nimis sæpe hoc nomen in libris occurrit.

L. Bellienus, Phil. ii, 36, Pompeianus, cujus domus post cædem Cæsaris incensa est et deflagavit.

Bellienus, ad Div. viii, 15, verna Demetrii. Cum præsidio est Intemelii. A quo forte non diversus est alter, ad Div. xvi, 22, homo pessimus, flagitiosus. *Quidam*, Bilienus; quod idem nomen est.

Belus, Nat. D. iii, 16, Indorum Hercules.

L. Bestia e Calpurniis, Brut. 34, bonus tribunus plebis, Popillium a C. Graccho expulsum sua rogatione restituit; post consulatum oppressus est lege Mamilia. Or. ii, 70, a C. Memmio accusatur. Bestia est cognomen Calpurniæ familiæ.

* Bestia, cognomine etiam Vopiscus, ut patet e Philipp. xi, 5; xiii, 12, quod omnes fingerat. Cœl. 11, accusatur de ambitu, in petitione præturæ; Q. fr. ii, 3, defenditur a Cicerone. Phil. II. cc., quinquies, hoc defendente, absolutus; sexta vice autem accusatus, damnatus est. Post in bello civili Antonianus. Philipp. xii, 8, consulatum in Bruti locum petit, xi, 5, quamvis prætor non fuisset: unde a Cicerone, ibid., alter Cæsar appellatur Vopiscus ille, ubi orator in ambiguo ludit de utroque cognomine, vel sic vocat convicii loco.

T. Betucius Barrus, Asculanus, Brut. 46, aliquot orationibus Asenli habitis, et una Romæ contra Cæpionem, nobilis; cui Cæpionis ore respondit Ælius.

Bias, Parad. i, Priene patria, de Amic. 16, e septem Sapientibus.

M. Bibulus, Att. i, 17, Cæsaris amicitiam quærit, ædilitate et prætura omissam, ut consulatum eo facilius consequatur. Ar. Resp. 23, Cæsare collega in consulatu læsente semper servat de cælo. Dom. 15, servat de cælo, quum Cæsar de adoptando Clodio legem curiatam fert. Vatin. 9, Vatinus trib. pl. consulem in vincula ducit, reliquis tribunis mitti jubentibus Att. ii, 19, ejus edictis, quæ domo abditus (v. in *Cæsarianorum timens*) dat, irascitur Pompeius, quod iis laceratur; 21, in Casarem acerba edicta dat, quæ inde Archilochia dicuntur, populo vehementer grata. Dom. 26, censet, ut pontifices de domo Ciceronis statuunt. ad Div. xv, 1, proconsul Syriæ; xii, 19, quam diu Parthi in provincia ejus sunt,

Antiochia se tenet, urbe munita; viii, 6, contra Parthos male pugnat; ii, 17, Ciceroni proconsuli Ciliciæ invidet. Brut. 77, scriptitavit accurate. Bello civili periiit.

Bilienus, ad Div. xvi, 22, *idem qui Bellienus, ubi v.*

C. Bilienus, Brnt. 47, æqualis M. Bruti JCTi, laudatur. v. *ibid.*

A. Binnius, Cluent. 59, copo de via Latina.

Bion, Tusc. iii, 26, ejus apophthegma.

Bithynicus, ad Div. vi, 16, *Cæsarianus e gente Pompeia, fil. Q. Pompeii Bithynici, A. N., a Bithynia dictus, devicta a patre. Post mortem Cæsaris Siciliæ prætor fuit.*

Biton, Tusc. i, 47, pietas in matrem, mors placida. Cleobis frater.

Blandinius Zeuxis, ad Q. fr. i, 2.

Blesamius, Dejot. 12, Gallo-Græcus, Dejotari legatus.

Blossii, Agr. ii, 34, nobiles Campani bello Panico ii.

C. Blossius, Cumanus, de Amic. 11, philosophus stoicus, Antipatri Tarsensis Romæ auditor; de quo vid. Plutarch. in Gracchis, p. 827, ed. Wech., ubi dicitur incitasse Ti. Gracchum ad legem agrariam ferendam; de qua re post accusatus, se amicitia summa Ti. Gracchi defendit. Cic. l. c.

Boethus, Verr. iv, 14, cælator et statuarius, laudatus Plinio, xxxiii, 55; xxxiv, 8, ubi argento meliorem fuisse, quam cetero genere materiæ dicit. Carthaginiensis fuit, teste Pausan. v, 17.

Boethus, Div. i, 8; ii, 21, stoicus, prognosticorum causas elicere conatus est. Sed effecit tantum, ut earum rerum rationes paterent, quæ in mari cœlove fierent. De eo et aliis hujus nominis v. Menag. ad Laërt. vii, 143. Laërtio l. c. 148, 149, memorantur libri de Natura et de Fato, in quibus forte libris de prognosticis egit.

Bogudes, ad Div. x, 32, rex Mauritanæ Tingitanæ; cujus mentio sæpe ap. Hirt. Bell. Afr. 23, 25, 59, 60; a quo regnum Bogudis, et Mauritania Bogudiana: quæ alias Tingitana.

Boius, ad Herenn. iv, 3, nomen cursoris. v. Gronov. ad h. l.

M. Bolanus, ad Div. xiii, 77, amicus Ciceronis. Alii scribunt Bolanus; quæ forma est etiam ap. Horatium.

Bona Dea, 40, etc. *Ejus sacra habitata in ædibus pontif. M. a matronis pro salute pop. rom. De Bonæ Deæ sacris, templis, etc., præclare observata sunt ap. Broukhusium ad Tibull. p. 124, 125, 333.*

* *Bostaris* mater, pro Scaur. 12, fragm. nov.

Brennus, Div. i, 37, cum Gallicis copiis fano Apollinis bellum intulit. Pythiæ de ea re responsum.

Brinnius, Att. xiii, 12, 14, Ciceronem heredem facit.

T. Brocchus, Lig. 4, 11, avunculus Q. Ligarii. Furia familia cognomen.

Brogitarus, Gallo-Græcus. Ar. Resp. 13, 27, ei Clodius sacerdotium Pessinuntium vendidit, expulso justo sacerdote, et regis nomen dedit.

Brulla, Or. iii, 23, delectabatur vehementius talis.

Bruttius, ad Div. xvi, 21, homo jucundus, quem M. Cic. fil. secum Athenis habuit; a quo diversus videtur

L. Bruttius, ad Div. xiii, 38, eques romanus; Siculus.

L. Brutus, e familia patricia Junia, Brnt. 14; Planc. 25, Romam regio dominatu liberavit. de Offic. iii, 10, collegæ Collatino imperium abrogat. Tusc. iv, 22, interiit cum Arunte. Brnt. 14; Phil. 1, 6, princeps nobilitatis Brutorum. Hoc dicitur tantum ex opinione vulgari, quæ tum erat, cui, faventi Brutis eorumque gloriæ, non refragatur. Nam ipse Brutus inde ducere originem videri volebat: unde ejus imaginem in atrio habebat. Atticus etiam stemma Brutorum fecerat, in quo a L. Bruto paternum, ab Ahala matrum genus duxerat. v. Weseling. Obs. ii, 16. Sed Brutos illos, qui deinceps commemorabuntur, plebeios fuisse, nec a Junia illa familia patricia originem duxisse, docet accurate P. Manut. ad Ep. 1 ad Brutum. Et Plutarchus in Bruto, init., jam tum negatam esse illam a L. Bruto, regum expulsore, originem, ab his, qui eis ob Cæsaris cædem infesti essent. Quid? si a Bruto orti sunt eo, qui apud Dionysium Halic. l. vi, p. 396, memoratur, ubi de secessione in montem Sacrum agit; qui fuit plebeius, atque ipse L. Junius dictus est, primum ipso sibi hoc nomen Bruti arrogante, tan-

quam alteri libertatis assertori, quod ei deinde mansit.

* *D. Junius Brutus, M. filius, collega P. Scipionis Nasicae Serapionis in consulatu ann. DCXV. Brut. 28, Græce doctus. Leg. iii, 9, a trib. Curiatio in vincula conjicitur. Balb. 17, in Hispania alteri felicitate pugnatur, et de Gallæcis triumphat. Arch. 11, Attii versibus monumenta sua inscripsit. Ejusdem etiam mentio fit in Bruto, 22. Ap. Velleium, ii, 5, dicitur Aulus v. interpretes, et Sigon. ad ann. DCXV.*

D. Brutus, Brut. 47; Rabir. 7; Att. xii, 22, Græce et Latine doctus. Consul fuit cum Mamercio Æmilio Lepido Liviano.

D. Brutus, Verr. i, 55; Phil. iii, 1, provinciam Galliam a Cæsare ipsi datam eripere audet Antonius. Ejus edictum, cap. 4. ad Divers. xi, 10, exercitum alit suo sumptu; 11, obsidione liberatur; xi, 1, postulat, ut sibi, et M. Bruto, et Cassio cum publico præsidio liceat Romæ esse, ut tuti sint; idem liberam legationem postulat et reliquis suis; 21, in decemviris est, creatis, ut ab Antonio rationem gesti consulatus repeterent.

M. Brutus, pater. ad Div. vii, 22; Brut. 47, J.Ctus. Brut. 62, juris publici et privati peritus, a forensi eloquentia absuit. Or. ii, 33, libri de jure laudantur. Cluent. 51, initia librorum de Jure Civili. Fin. 1, 4, negat partum ancillæ in fructu habendum, etc. De eo consulere licet auctores Historiæ juris romæ.

M. Brutus, filius, Or. ii, 54, filius ejus, qui libros de Jure Civili scripsit, Cn. Plancium accusavit, defensore Crasso, qui quum ab eo lacessitus esset in illa accusatione, egregie eum ultus est. Cf. Cluent. 51. Brut. 34, accusationem facitavit, nullos magistratus petivit, dedecus familiæ vocatur. Cluent. 51, orator vehemens, bona paterna effudit. Font. 16, accusat Seaurum. Off. ii, 14, juris civilis peritus, propter multas accusationes accusator cognominatus est. Hunc quidam patrem τυραννικόνου faciunt. Male. Non ita de eo ad filium scripsisset in Bruto, 34.

M. Brutus, Quint. 20, tribuu. pl. a U. DCCLXX, Scipione et Norbano consulis, Hotomanno et Manutio vide-

tur esse M. Bruti, qui Cæsarem interfecit, pater, a Cn. Pompeio bello Sulano necatus. Agr. ii, 33, trib. pl., qui coloniam Capuam ferre voluit. Alium M. Brutum, ad quem hoc referam, non reperio; neque tamen pro certo affirmare ausim, ad M. Bruti percussoris Cæsaris patrem pertinere deducendæ coloniæ consilium. Ceterum consentit cum eo, quod Cicero dicit, mirari se, cur Rullus ejus Bruti exitum non perhorrescat. Idem mecum sentire postea vidi Mazochium, de Amphitheatro Camp., p. 9; qui in primis de hoc Bruto videndus. Sed quod eum negat tribunum pleb. fuisse, quod Turnebus ad l. c. sine auctore dixerat, quia non probabile, Brutos, qui genus suum a L. Bruto patricio duci vellent, tribunos fieri voluisse, quo eam rem refutassent ipsi, id nihili est, ut patet e loco Ciceronis pro Quintio.

M. Brutus, Phil. i, 3; ejus et Cassii prætorum edictum post cædem Cæsaris. cap. 4, urbe cedit. Phil. ii, 12, interfecto Cæsare pugionem extollit, et Ciceronem nominatim exclamavit. Phil. ii, 13, ei provincia datur post cædem Cæsaris, et quæstores. ad Div. iii, 4, gener Cn. Pompeii M. vi, 6, a Cæsare Galliæ præficitur. xii, 15; xiii, 10, Att. xii, 5, epitomen Fannianam scripsit, i. e. historiæ a Fannio scriptæ. xiii, 8, ejus epitomen Cælianorum. Acad. i, 3, de philosophia Latine scripsit; audivit Athenis Aristom. Fin. i, 3, liber de Virtutibus ad M. Tullium. Tusc. v, 1, ejus avunculus est Cato Uticensis.

Q. Cæpio Brutus, Phil. x, 11, est idem M. Brutus, qui ita dicitur, quod a matris Serviliæ fratre adoptatus erat.

M. Bucculeius, Or. i, 39.

Bucilianus, Att. xv, 17; xvi, 4, unus e conjuratis in Cæsarem.

Bulbus, Verr. ii, 32; Cluent. 26, senator rom., homo sordidus.

P. Burrhenus, Quint. 6, prætor urbanus, a. U. DCCLXX, Scipione et Norbano coss.

Burrhus, Orat. 48, Ennius dixit pro Pyrrhus. v. Victor. V. L. xiv, 3.

T. Bursa (Munatius Plancus), ad Div. vii, 2, damnatur post tribunatum, Pompeio M. III consule gestum.

* *Busiris, de Rep. iii, 6, rex Ægypti.*

Busrenus, Q. fr. ii, 12, regulus barbarus et obscurus.

Bussenius, Att. viii, 12, Pompeianus.

C.

C. Cacurrius, Verr. iv, 17, civis rom. Lilybæi.

Cæcilia, Metelli Balearici filia. Div. i, 2, ex ejus somnio Junonis Sospitæ templum resectum. Div. i, 44; ii, 40. *S. Rosc.* 50, *Nepotis* (majoris) soror: sed quia eadem femina, ibid. c. 10, *Nepotis* filia dicitur, viri docti, aut hic legendum putant soror, aut, c. 50, delendum, Balearici et sororem. Nam aut Balearici filia est, et *Nepotis* majoris soror, aut *Nepotis* filia, non Balearici. Ea quæ, c. 50, de ea dicuntur, Balearici filix magis conveniunt, quam *Nepotis*. *Nepotis* filius tum nondum ornatissimus fuit, junior quippe *Cicerone*; nec patrui clarissimi nisi de Macedonici filiis, Balearici fratribus, intelligi possunt.

Cæcilia, Att. vi, 2, et 4, est filia Attici. Ipse enim Atticus Cæcilius dicitur, quia a Cæcilio avunculo adoptatus erat.

C. Cæcilius, Flacc. 36, eques romanus.

* *Cæcilius Statius*, Or. ii, 10, Insaber Gallus, poeta comicus. Att. vii, 3, malus auctor latinitatis. Cf. de Rep. iv, 10.

Cæcilius Trypho, Att. iii, 8.

L. Cæcilius, in Sen. p. Red. 9; Milon. 14, prætor P. Lentulo Spintere consule. Sed alii malunt Cælius, ut est apud Asconium. Harduinus putat esse eum, qui ap. Plinium, H. N. vii, 49, memoratur. Sed ibi prænomen est M., et libri quidam, præsertim edd., habent Cælius: quæ lectio fit probabilis cognomine Rufi, quæ est Cæliorum. Et fuit M. Cælius Rufus orator, æqualis Calvo, qui exitum non bonum habuit: de quo infra.

L. Cæcilius, Sull. 22, trib. pl. legem Cæciam fert. vid. *Cæcilia Lex*. Sull. 23, legi agrariæ Rulli se intercessurum profitetur.

L. Cæcilius, ad Q. fr. i, 2, negotiator in provincia Q. Ciceronis.

M. Cæcilius, Cæcil. 9, frater Q. Cæcili, ejus, in quem est Divinatio.

Q. Cæcilius, fr. Corn. 1, consul cum M. Junio Silano. Est Metellus Numidicus.

Q. Cæcilius Q. F., Metellus Pius Scipio, ad Div. viii, 8, adoptatus a Q. Metello Pio, Numid. fil., ante P. Scipio, ut appellatur pro Domo. Socer Pompeii Magni, ejusdem collega in consulu. Hic est ille Scipio, qui contra Cæsarem in Africa bellum gessit.

Q. Cæcilius Bassus, Att. ii, 9, quæstor Cæsare et Bibulo coss. ad Divers. xi, 1, eum sperabat Brutus firmiorem fore, nuntio de morte Cæsaris allato. Phil. xi, 13, exercitum in Asia privatus habet. ad Div. xii, 11 et 12, in Syria legionem habuit, quæ ad C. Cassium venit, invito Basso. ad Div. xii, 18; Deiot. 8, 9, ubi male vulgo Cælius est. De turbis ab eo in Syria motis vid. Joseph. xiv, 11.

Q. Cæcilius, Att. i, 1, 12, fœnerator, avunculus Attici.

Q. Cæcilius, Q. fil., Pomponianus Atticus, Att. iii, 20, est T. Pomponius Atticus, qui ab avunculo Q. Cæcilio testamento adoptatus erat, quod ei Cicero gratulatur.

Q. Cæcilius, Cæcil. 2, cognomine Niger, Siculus, Verris quæstor, qui accusationem Verris petebat, in quem est Divinatio. vid. Argum. Asconii.

T. Cæcilius Eutychides, Att. iv, 15, libertus Attici, qui prænomen habet Attici ante adoptionem, et nomen ejus post adoptionem.

A. Cæcina, ad Div. x, 25, ejus est epistola libr. vi, 7. ibid. xiii, 66, negotiatus est in Asia. vi, 5-8, exsul, quod contra Cæsarem scriperat; librum Ciceroni mittit. it. ep. 9, in Sicilia exsul. De Etrusca disciplina librum scripsit, qui laudatur ap. Plinium (v. Harduin. in Ind. Auct.); ad quem alludit Cicero in epistola ea, quam ad eum scripsit, vi, 6. De hoc Cæcina v. Demsterum, Etrur. Regal. i, 2, 59, ubi et alios Cæcinas colligit, docetque nunc quoque hanc familiam Volaterris florere. Cf. Fr. Marianum, de Etruria Metropoli, c. 15, 16, et Gorium, Inscr. Etr. T. iii, p. 159, ubi inscr. antiquæ Volaterranæ Cæcinarum sunt.

A. Cæcina (Licinius), Cæcin. 1, Volaterranus, pro quo est oratio. Hunc eundem cum superiori putat Demsterus, l. c., et Passeratius, not. ad or. pro Cæcin. c. 1; nec ipse abnuerim.

Cæcina, Att. xvi, 8, Volaterranus, diversus ab utroque superiori.

Cæcius, Att. ix, 13, *qui sit, nemo tradidit.*

C. Cælius, Att. ix, 11, ab Appio cum mandatis ad Ciceronem mittitur.

M. Cælius. vid. inf. *M. Cælius*.

M. Cæparius, Catil. iii, 6, socius Catilinæ, apud Sallustium *Q. dicitur*, Cat. 46.

C. et L. Cæpasii, fratres, Brut. 59, ignoti homines, oppidano et incondito genere dicendi, quæstores facti sunt.

Cn. Cæpio, Att. xii, 20, Serviliæ Claudii pater, vivo patre naufragio perierit, an mortuo? Fin. ii, 16, ei decernitur quæstio in Tubulum.

Q. Servilius Cæpio, Brut. 43, collega *C. Lælii* in consulatu (a. DCXIII). *is, qui in Lusitania bellum gerens Viriatum per insidias interfecit. Ejus filius videtur esse, qui sequitur.*

* *Q. Servilius Cæpio*, Tusc. v, 5, vid. *Davis*. ad Her. i, 14; Brut. 44, fusus a Cimbris, causam dixit, decem annis post reus factus a *Cn. Junio Norbano*. Balb. 11, damnatus de repetundis post præturam Galliæ ex consulatu (*quem cum Atilio Serrano gessit*), Smyrnæ vixit. — ad Her. i, 12, quæstor urbanus (A. DCXIII), quum *Apuleius Saturninus* legem frumentariam ferret, perfecit, ut ea antiquaretur, quum auctoritate, tum vi. (Vid. *Lex Apuleia frum. App. Bell. Civ. I, i, p. 626, ed. Toll. de Inv. i, 50.*) *Hunc esse eundem, qui ante a. DCXLVII consul cum Atilio fuerat, Pighio placet; quam opinionem, ab Ernestio probatam, multis refellit Wetzels, ad Brut. 62, omninoque hunc diversum putat ab eo, qui consul legem judicariam tulit* (Brut. 43), *et decem annis post cladem Cimbricam a Norbano accusatus est. Hic minor Q. Serv. Cæpio, non ille major natus, Brut. 62, nimis equestri ordini deditus, a senatu dissidet; Brut. 46, accusatur a T. Betucio Barro Asculano, et se defendit. Dom. 46, M. Drusi, tr. pl. ann. DCXII, inimicus. Unde inimicitia ortæ, docet Plinius, xxxiii, 1.*

Q. Servilius Cæpio, Fin. iii, 2, avus Luculli pueri; magni eum fecit Cicero. Nam *L. Lucullus Servilium Cæpionis habuit in matrimonio, quem P. Manutius ad h. l. putat esse filium ejus Q. Cæpionis, qui bello sociali periit. Eum sane Cicero dicit, posse esse in prin-*

cipibus, si viveret: quod in hunc non cadit.

Q. Cæpio, Fin. iii, 2, amicus Ciceronis. *Est filius præcedentis, frater Serviliæ Luculli; qui M. Brutum adoptavit.*

Q. Cæpio, ad Div. vii, 21, est *M. Brutus, adoptatus a Q. Cæpione, de quo ante. Prætor urbanus eo anno, quo Cæsar interfectus est. Att. ii, 24, Cn. Cæpio Brutus, Græv. corr. Q. Cæpio Brutus. Sic. est Phil. x, 11.*

Cæpiones duo, Cn. et Q., Brut. 25; Font. 10, eorum testimonium in Q. Pompeium rejicitur. De prænomine vide Valer. viii, 5, de testibus; ubi in nonnullis edd. Cains.

* *Cærellia*, ad Div. xiii, 72, necessaria Ciceronis. Att. xiii, 21, studio philosophiæ flagrat; xii, 51. *Epistolæ ad eam fragmentum, tom. xxix, p. 130.*

C. Julius Cæsar, L. F., Or. ii, 3, Q. Catuli frater. Off. i, 37, facietis vicit omnes. ibid. 30, ejus sermones multo lepore conditi erant. Itaque etiam, Or. ii, 58, inducitur de joci et ridiculis disserens. Add. infr. in C. Julius.

C. Julius Cæsar, Balb. 19, in Hispania prætor, quæ Gaditanis beneficia tribuerit. Att. ii, 21, concionem in Bibulum concitare non potest. Dom. 9, gratulatur *P. Clodio* remotum ex urbe Catonem. Att. ii, 3, de conjungendo Pompeio et Crasso laborat. ad Div. ix, 16, volumina ἀποδείγματα conficit. Cat. iv, 4, sententia ejus de Catilinariis. ad Div. vi, 18, legem, qua prohiberet esse in decurionibus, qui facerent præconium, ferre cogitat. Div. i, 15, Dejotarum tetrarchiæ regno multat. ad Div. xiii, 4, in lege agraria Volaterranos liberat. Br. 72, qualis in dicendo; de ratione Latine loquendi accuratissime scripsit. Marc. 1, beneficium in *M. Marcellum* laudatur. Att. xiii, 10, in suspicione est, ejus jussa *M. Marcellum* interfectum esse; sed defenditur. Att. x, 4, prope jabet occidi Metellum tribunum pl. Divin. i, 52, quum immolaret, in extis bovis opimi cor non fuit. Top. 24, scripsit contra Catonem Ciceronis (Gell. IV, 16). ad Att. xii, 41, de Catone et contra Catonem scribit. Div. ii, 9, in curia Pompeia ante simulacrum Pompeii trucidatus jacet, etc.

C. Cæsar Octavius. Phil. iii, 15, ad

senatus auctoritatem se confert. Phil. xi, 8, adolescentulum imperium extraordinarium Cicero sententia sua tradit. ad Div. xi, 20, dictum Ciceronis ægre fert. ad Div. xii, 28.

L. Cæsar, *L. F.* Tusc. v, 19, jussu Cinnæ interficitur. *Est is, qui cum P. Rutilio* a U. DCLXIII consul fuit; *C. frater*. Adde in *L. Julius*.

L. Cæsar, Planc. 21, ædilitiam repulsam tulit. Cæt. iv, 6, sororis virum P. Lentulum socerum Catilinæ interficiendum censet. Muren. 34 (et Att. i, 2), consul cum C. Figulo (A. DCLXXXIX) Sctum facit simile legi Fabiæ de numero sectatorum. ad Div. ix, 14, ægrota Neapoli. Hujus sororis filius M. Antonius fuit. ad Div. x, 28, optime sentit, sed in Antonium non acriter dicit, quia ejus avunculus est. Phil. vi, 5, agrorum assignationem Antonianam sententia sua dissolvit, et juvante Cicerone Villvrum acta sustulit. Sull. 19.

L. Cæsar, *L. F.* (*Cæs. B. C.* i, 8), Att. vii, 13, mandata absurdissima a Cæsare habet, non homo, sed scopæ solutæ; de quibus pluribus epp. seqq. ad Div. ix, 7. *Est idem proquestor Africæ, cui, Catone interfecto, Cæsar vitam concessit. v. Cæsar. l. c. et Hirt. B. Afr. c. 89.*

Sext. Cæsar, Arusp. Resp. 6, flamen Quirinalis.

Cæsennia, Cæcin. 4, Tarquiniensis.

P. Cæsennius, ibid. 4, Tarquiniensis.

C. Cæsetius, Lig. 11, eques rom. Ligarii advocatus. Phil. xiii, 15, trib. pl. a Cæsare ab rep. remotus. Phil. iii, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit. *Add. Vell. ii, 68, ubi v. interpretes; quorum nullus locis Ciceronis usus est.*

P. Cæsetius, Verr. v, 25, legatus Verris.

L. Cæsius, Q. fr. i, 1, de cohorte prætoria Q. Ciceronis in Asia. *Add. i, 2; forte idem est, iii, 1.*

M. Cæsius, Verr. i, 50, prætor cum C. Anno Sacerdote.

M. Cæsius, ad Div. xiii, 11, ædilis Arpini.

P. Cæsius, Balb. 22, eques romanus a Cn. Pompeio patre civitate donatus, ad Div. xiii, 51.

Sext. Cæsius, Flacc. 26, eques romanus.

Cæsoninus Calventius, post Red. in Sen. 6, est *L. Piso*, is, qui cum *A. Gabinio* consul fuit. v. in *L. Piso*. *Cæsoninus cognomen Pisonum* fuit, ante quam *Frugi* dicerentur. *Add. Prov. Cons. 4; Pis. 6, ubi mss. et edd. plures habent Cæsonius; analogia quidem sic videtur postulare.*

M. Cæsonius, Act. i in Verr. 10, ædilis cum Cicerone. *Add. Att. i, 1; xii, 11.*

C. Cæstius, Flacc. 13, eques rom. Att. v, 13.

* *L. Cæsulenus*, Br. 34, accusator de plebe, tempore Jugurthini belli.

Calamis, Br. 18, statuarius, dura quidem signa fecit, sed tamen molliora signis Canachi. *vid. Plinium Histor. Natural. xxxiv, 19; Quintilian. xii, 10; Pausan. p. 9, 53, 134, 443, 447, 479, etc., ed. Kuhn., et laudatos Harduino ad l. c.*

Calanus, Tusc. ii, 22, Indus, sua voluntate vivas comburitur. Div. i, 23, Alexandro propinquam mortem vaticinatur.

Calatinus, Agrar. ii, 24, est *M. Attilius Calatinus*; de quo in *Attilius*.

Calchas, Or. 22, vates Græcorum in obsidione Trojana. Nat. D. ii, 3, augur. Div. i, 33, ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est.

Caldus, Inv. ii, 9, cognomen, quod temerarii et calidi consilii hominibus tribuitur.

Caldus, Att. vi, 5, cognomen C. Cæli quaestoris.

M. Calenius, Att. viii, 12, Pompeianus.

* *L. Calenus*, Verr. ii, 8, civis rom. Nescio an idem sit, adversus quem Cic. defendit Q. Mucium, fragm. or. in Toga candida.

Q. Calenus (*Fufius*), Phil. x, 1, Brutus non probat, sed Antonium, et propterea a Cicerone reprehenditur. Att. i, 14, trib. pl. P. Clodio favet. *Vid. Fufia Lex, et in Q. Fufius.*

Cn. Calidius, Verr. iv, 20, eques rom. in Sicilia negotiator, cujus filius senator fuit.

M. Calidius, in Sen. p. Redit. 9, prætor des. P. Lentulo Spinthere cos. Br. 79, orator prope singularis. *Quintil. x, 1.*

Q. Calidius, Planc. 28, 29, lege Q. Metellum Numid. restituit; fit præ-

tor, supplicante populo Metello. Verr. iii, 25, a Q. Lollio accusatur, sc. e prætura Hispaniensi; quamquam Asconius id a Gallio factum putat; quod Menardus non concoquebat. Act. i in Verr. 13; Plano. 29, condemnatur.

Callieratidas, Off. i, 24, Lacedæmoniorum dux, quum multa fecisset egregie, ad extremum vertit omnia, np. prælio ad Arginusas. De re v. Diodor. Sic. xiii, p. 217 sq. Off. i, 30, non patiens, neque versutus.

Callidama, Verr. ii, 36, Agathini fil., Thermitana.

Callimachus, Orat. iii, 33, grammaticus et poeta. Tusc. i, 34, 39.

Calliphana, Veliensis, Balb. 24, lege a C. Valerio Flacco lata fit civis romana.

Callipho, Fin. ii, 6, 11; Acad. ii, 42, voluptatem et honestatem summum bonum esse dicit. Fin. v, 25, quomodo in hanc sententiam inciderit.

Callippides, Att. xiii, 12, proverbium de eo. *Add. Sueton. Tiber.* 38.

Callisthenes, Orat. ii, 14, Olynthius, Aristotelis discipulus, Alexandri comes, scripsit historiam pæne rhetorum more. Tusc. iii, 10, mors a Theophrasto peculiari libro deploratur. Rab. Postum. 9, ab Alexandro necatur. ad Div. v, 12, scripsit Troicum bellum. Div. i, 34; ii, 25.

Calpurnia gens, in Pis. 23, est *Pisonum*, *Bestiarum*, *Bibulorum*, *Cæsenniorum*.

L. Calpurnius, Att. x, 8, est *L. Calpurnius Piso*, familiarissimus Antonii. Qui nominatur, *Cæcin.* 12, nescio an idem sit.

P. Calpurnius Lanarius, Offic. iii, 16. Sed *P. Manutius* legi volebat, *Calpurnius*.

Q. Calpurnius, Verr. iv, 49, *P. Mucii* collega in consulatu, *A.* dcxx.

Calva, Att. xv, 3

* *Calvena*, Att. xiv, 5, 9; xvi, 11, est *Matius*, *Cæsaris* amicus. *Schneider.*, *epist. ad Langer.*, pag. xxix, mallet legere ubique *Calvina*.

Calventius, v. *Cæsoninus*.

* *Calvinus*, Orat. ii, 61, est cognomen familie Domitiae.

C. Calvisius, ad Div. xii, 25; *ibid.* x, 25, 26, reipubl. amans. *Phil.* iii, 10, *Africam*, quam ante jam obtinuerat (nunc autem *Cornificius* obti-

nebat), sortiente *M. Antonio* sortitur.

Calvus, ad Div. xv, 21, orator, a *Cicerone* laudatur. v. *C. Licinius Calvus*.

Calvus, Att. i, 16, appellatur *M. Crassus*, quod aliquando sub *Calvi* nomine in auctione *Nannei* quædam emerat.

Calypso, mulier, cui *Ulysses* inservit. Off. i, 31.

C. Camillus, ad Div. ix, 20; xiv, 5, 14, etc., post *Atticum* amicissimus *Ciceroni*. ad Div. v, 20, juris prædicatorii peritus.

L. Camillus, de *Senect.* 12, qui cum *Appio Claudio* consul fuit (a. U. cccciv), e familia *Furia*. *Eosdem* consules edit *Gell.* ix, 11; sed alii *P. Claudium*. v. *Sigon.* ad h. a.

M. Camillus, Tusc. i, 37, is est, qui *Romam a Gallis* captam restituit.

Camirus, Nat. D. iii, 21, conditor *Camiri*, oppidi *Rhodium*.

Camula, Att. v. 21, centurio.

M. Camurtus, *Cœl.* 30, de crimine, nescio quo, in *Vettium* commisso, condemnatus.

Canā, Att. xiii, 41, *Græv. Kana*, filia *Gellii Cani*, quam *Q. fil.* collocare cogitabant, si ei placeret.

Canachus, *Brut.* 18, statuaris; ejus signa rigidiora sunt, quam ut imitentur veritatem. *Plin. H. N.* xxxiv, 8. *Sicyonius* fuit. Ejus opera quædam commemorat etiam *Pausan.*, p. 134, 472, 483; 570, 730, etc. ed. *Kuhn*.

Canephore, Verr. iv, 3, dicebantur virgines *Athenis*, quæ in sacris *Ceræ* canistra ferebant in capitibus. *Statue* hanc figuram referentes h. l. *Canephoræ* dicuntur. De *Canephoris* v. *Spanh.* ad *Callim. H. in Cererem*.

Canidius, ad Div. x, 21, legatus *Lepidi III* viri, aut trib., aut simile quid.

Canidius, s. potius, ut putant, *Calidius*, ad Div. viii, 9, disertus, *Canidius* etiam quidam de *Lepidi* exercitu memoratur ad Div. x, 21, qui legati aut tribuni munere functus videtur, quo usus et *Lepidus* ad milites incitandos, ut pacem flagitarent.

C. Caninius Gallus, ad Div. ii, 8, a *Cicerone* defenditur; vii, 1, amicus *M. Varronis* et *Ciceronis*; ix, 2, 6; i, 2, trib. pl. *Marcellino* et *Philippe*

coss. *ibid.*, tempus Caninianum, *ubi v. Manut.*

T. Caninius Rebilus, Att. xii, 37, legatus Cæsaris in Gallia. ad Div. vii, 30, consul. prid. kal. jan., anno ante mortem Cæsaris.

Caninius Satrius, Att. i, 1.

C. Canius, Off. iii, 14, eques romanus facetus et litteratus, Syracusas otiandi causa se contulit. Or. ii, 69, *ubi vulgus habent Cannius*.

* *C. Canuleii* plebiscitum, de Rep. ii, 37, quod vocat Canuleium.

Canuleius, Att. x, 5.

L. Canuleius, Verr. ii, 70, in porta Syracusano publicanus.

M. Canuleius, Br. 92.

Canus, s. *Kanus*, Att. xiii, 31, *est Q. Gellius Canus. v. Tunstallus*, p. 162.

P. Canutius, Br. 56, homo disertus; subiecisse dicitur P. Sulpicio mortuo orationes. Cluent. 1⁸, Scamandrum accusat. *ib.* 10, accusator Oppianici.

Ti. Canutius (trib. pl.), ad Div. xii, 3, Ciceronem prodncit. *ibid.* 23; Phil. iii, 9. *v. Periz. A. H. c. 2.*

Capho, Phil. x, 10; xi, 5, veteranus; viii, 3, de grege Antonii nebulo, centurio.

C. Capito, Att. xiii, 33, Cæsarianus. ad Div. viii, 8; xiii, 29. *Cognomen familiæ Ateia. v. Ateius.*

L. Capito, Q. fr. iii, 1, cum C. Memmio trib. pl. Gabinium postulat.

Capius, ad Div. vii, 24, histrio. *Sed legendum puto Catius, e vestigiis mss., qui habent Citius: nisi id est pro Capius, ut habet Festus in non omnibus dormio, ut placet Ant. Augustino, quod esset familia Cipia; sed non est necesse nomen id esse familiæ, quum ille sit histrio.*

Caprius, Nat. D. iii, 23, pater Dionysi, seu Bacchi ejusdam.

Carbo, ad Div. ix, 21, cognomen familiæ Papiriæ plebeia. De hac familia epistola illa classica est. De Carbonibus egregia congestit Valens de Num. Fam. R.; sed *v. inpr. Periz. A. H. c. 3.*

* *C. Carbo*, Brut. 27, 43, eloquentissimus. Or. i, 34, ejus exercitationes oratoriæ. Brut. 25, M. Æmilium Lepidum Porcinam studiose audivit. Or. i, 10, juris civilis et morum majorum ignarus fuit: nam ibi pro Cn. esse legendum C. res ipsa loquitur, et mss. Lambini probant. *vid. Pearcius*

ad hunc locum. Or. ii, 25; Leg. iii, 16, trib. pl. ann. dcxxix, seditiosus fuit; in consulatu autem sanior: nam L. Opimium, qui C. Gracchum interfecerat, ad populum defendit. Mil. 3, tribun. pl. P. Africanum interrogat in concione, quid de cæde Ti. Gracchi sentiat. Or. ii, 40; ad Div. ix, 21, in cæde P. Africani socius fuisse putatus est. Brut. 27, 43; Verr. iii, 1; ad Div. ix, 21, a L. Crasso ob seditionem Gracchanam accusatus, cantharidas sumpsit, et se judicio ita subtraxit. Amic. 25, legem fert de tribunis pl. ut, quoties vellet plebs, eos reficere liceret. *Pater ejus, qui sequitur.*

* *C. Carbo Arvina, C. Fil.*, qui a Crasso accusatus est, Brut. 62, non satis acutus orator; 89, disertus. Or. iii, 3, Crasso inimicissimus. ad Div. ix, 21, a L. Damasippo prætore occisus est, unus Carbonum civis e republica. *Forte idem, qui, Arch. 4, legem fert de civitate cum M. Plantio Silvano.*

Cn. seu C. Carbo, et ejus frater, scurra, ad Div. ix, 21, homines improbi.

* *Cn. Carbo*, ad Div. ix, 21, a M. Antonio accusatus atramento sutorio sumto moritur. *P. Manutius putat esse Metelli Caprarii, ann. dcxli, in consulatu collegam. Pater ejus, qui sequitur.*

* *Cn. Carbo*, Act. i, in Verr. 4, procons. Gallia, quæstore Verre; ter consul fuit. ad Div. ix, 21, a Cn. Pompeio Lilybæi interfectus est. Homo improbissimus. *In edd vulg. olim erat P. pro Cu., quæ res hic turbas quasdam dedit, ut apud Manut. ad hanc epist., p. 33, ed. Græv., et Valentem, T. ii, p. 205, in Nummis Famil. Rom.*

M. Carbo, ad Div. ix, 21, P. Flacco accusante condemnatur; fur magnus e Sicilia.

D. Carfulenus, Phil. iii, 9, senator. ad Div. x, 33, legatus Pansa, interiiit in prælio Mutinensi, duce Pansa. Att. xv, 4. *Transiit ab Antonio ad Octavianum.*

Carneades, Or. i, 11, Cyrenæus, auctor acadamiæ tertiæ. Tusc. iv, 3, academicus Cyrenæus. Acad. i, 12, quartus ab Arcesila, in Arcesilæ ratione manet. Acad. ii, 30, dialecticus discit a Diogene stoico. Fin. iii, 12,

in dialecticis exercitatus, et summa eloquentia. Acad. ii, 42, quod summum bonum statuerit. *ibid.* 45, Calliphontis sententiam de summo bono valde defendit. *ibid.* 31, ejus de visis sententia. *ib.* 9, quomodo Antipatro stoico responderit, qui sibi concedi volebat hoc perceptum esse, *Nihil percipi posse.* Att. xiii, 21, *περὶ δὲ τῶν* pugilis et retentionem aurigæ similem facit *ἐπεὶ*. N. D. i, 2, disserit contra eos, qui omnia hominis causa nata esse dicunt. Divin. ii, 3, quærit, quarumne rerum divinationo sit; earumne, quæ sensibus percipiuntur. *ib.* i, 13, fingit, in Chiorum lapicidinis saxo diffisso exstitisse caput Pannisci. *ib.* ii, 41, Prædestinam fortunam risit. *ib.* i, 30, concertationis studio modo ait hoc, modo illud. N. D. ii, 65, libenter in stoicos invehebatur. Div. i, 4, multa acute et copiose contra stoicos disputavit. Att. vii, 2, ejus dictum spurcum: Bene eveniat, etc. Græce: *τὸ χεῖρ ἀγαθὸν αὐτοποριᾶμεν.* Tusc. v, 41; Or. ii, 37, legatus Romam missus.

L. Carpinatus, Verr. ii, 70, publicanus in Sicilia pro magistro.

T. Carrinas, ad Att. xiii, 33, gentis Albæ.

L. Carteius, ad Div. xii, 11, aliquid muneris in exercitu Cassii in Syria videtur tenuisse.

Carvili, Petit. Cons. 3, amici Catilinæ.

Sp. Carvilius, de Or. ii, 61; familia Carvilia plebeia, sed equestris tamen.

Casca, cognomen Serviliorum, Phil. ii, 11, fuit inter percussores Cæsaris. Att. xiii, 44, librum scripsit. xvi, 15, ejus tribunatus. v. Servilius.

Cascellius, Balb. 20, prædicator ætate auguris Q. Scævola. *vid. Valer. Max.* vi, 2, 12, et viii, 12, 1. Hoc nomen vindicant contra eos, qui Cascellius legi volunt, ut Pighius, *Ann.* ad a. 633. *cujus opinionem videtur probare Grævius ad Cic. Balb.* 20; *Harduin. ad Plin.* viii, 61, ubi præceptor ejus Volcatius traditur; *Rupert. ad Pompon. Enchirid.* iii, 11, ubi de A. Cascellio JCo agit, *cujus et Horatius mentionem fecit.* Ceterum huic familiæ hereditarium quodammodo Jurisprud. studium fuit.

M. Cascellius, Q. fr. i, 2, negotiator, ut videtur, in provincia Q. Ciceronis.

Cassander, Div. ii, 42, summus astrologus tempore Panætii.

Cassandra, Or. ii, 66, etc., Priami filia.

C. Cassinius Schola, Mil. 17, Interamnas, familiaris P. Clodii.

Cassius Barba. v. Barba.

C. Cassius Longinus, Dom. 50, censor. Hujus C. Cassii Longini censura incidit in annum DCCIX. *Nam præcedit mentio censoris Q. Marci, qui decem annis ante, DCCXXIX censor fuit. Alius Cassius censor fuit a. DCCXXVII.*

C. Cassius, Planc. 21, in petitione tribunatus repulsam tulit. *Consul cum Cn. Domitio Ahenobarbo A. U. DCLVII.*

C. Cassius Varus, qui consul fuit cum M. Terentio Varrone Lucullo, non L. Gellio, ut Manutius ad or. pro Rabir. perd., cap. 7, tradit; nam Gellius anno post consul fuit. Manil. 23, legi Maniliæ favet. Cluent. 49; Verr. i, 23; iii, 41, consul A. U. DCLXXX, primo anno præturæ Siciliæ Verris. *Forte hic est pater trium Cassiorum, C., L. et Q., qui diserte non traditur.*

C. Cassius, frater Q. Cassii, Att. v, 21, ad quem suat epistolæ Ciceronis ad Div. l. xii, et ipsius duæ, *ibid.* 11, 12; is, qui Cæsarem interfecit. ad Div. vi, 6, legatus Cæsaris. vii, 33, declamat apud Ciceronem. viii, 10, quæstor M. Crassi contra Parthos pugnantis, Crasso interfecto reliquias exercitus collegit. xv, 14, proquæstor M. Crassi. xv, 16, Epicureus sit. *Nam Cicero Epicureos appellat ejus novos amicos.* xv, 19, Ciceronem, Epicureum Catium propter malum dicendi genus ridentem, ulciscitur acri epistola. Att. vii, 21, trib. pl. initio belli civilis Cæsariani Capuam venit ad consules, qui ex urbe fugerant, ut Romam redirent, et pecuniam de sanctiori ærario auferrent.

L. Cassius, Planc. 24, adolescens, subscriptor Laterensis, contra Plancium, familiaris Ciceronis. Phil. ii, 13, ei provincia datur post cædem Cæsaris, et quæstores. *Frater C. Cassii, qui Cæsarem interfecit.* Phil. iii, 9,

ei tribuno pl. mortem denuntiat M. Antonius, si in senatum venisset.

L. Cassius Ravilla, Verr. i, 55, censor, pater ejus, qui legem tabellariam tulit; consul *A. U. DCXXXVI* cum *L. Cinna*.

L. Cassius, ad Her. iv. 35, auctor legis tabellariæ, et severissimus in judiciis exercendis, *S. Rosc.* 30, unde ab eo *judices Cassiani dicti sunt*. Brut. 25, 27, legem tabellariam tulit Lepido et Mancino coss. Sext. 48, legem tabellariam fert; de Leg. iii, 16, auram popularem captaus.

L. Cassius, Clu. 38, senator, et iudex in causa Oppianici.

L. Cassius, Catil. iii, 4; pro Sull. 13, socius Catilinæ, fuit competitor Ciceronis in consulatu. An idem sit cum præcedente, nescio.

Q. Cassius Longinus, frater Caii, percussoris Cæsaris. Att. vi, 6, quæstor Pompeii in Hispania sine sorte. ad Div. xvi, 11, trib. pl. Lentulo et Marcello coss. cum Antonio et Carione ad Cæsarem proficiscitur. *Add.* ad Att. vii, 3, 16. Phil. iii, 10, Hispaniam sortitur, sortiente M. Antonio.

* *Sp. Cassius Viscellinus*. Læl. 11; Balb. 23, quum consul cum Postumo Cominio esset, fœdus factum cum Latinis. Is est consulatus secundus, *A. U. CCLX*; nam ter consul fuit. de Rep. ii, 27, regnum occupare voluisse dictus; 35, a quæstore accusatus, et, cedente populo, morte macatus. Dom. 38, ejus domus ob regnum appetitum evertitur, et in eo loco ædes Telluris exstruitur. *Add.* Viscellinus.

Cassius, cujus est epistola ad Ciceronem, Div. xii, 13, e Cypro. Quæstor vocatur in inscriptione epistolæ. Mari persequitur classem Dolabellæ, etc. Videtur ergo *C. Cassii* quæstor fuisse, aut potius Trebonii in Asia.

Cassius, Balb. 17, pro quo Manutius legit Crassus, et intelligit de P. Crasso M. patre, qui consul cum Cn. Lentulo fuit, et de Lusitanis triumphavit.

Castor, Deiot. 1, nepos regis Deiotari, qui avum apud Cæsarem accusavit de insidiis. Ejus pater quoque Castor fuit, qui chronologica scripsit, laudatus Eusebio, Suidæ, et aliis. v. Scalig. ad Euseb., p. 18.

Castoris, sc. ædes, Quint. 4. In ea pecunias depositas esse commemorat Grævius. Sed hoc nil ad rem. Locus explicandus videtur e Verr. i, 49. De ea æde multa in eadem Verrina. Ejus et alibi crebra mentio. Div. i, 43, ædes Castoris Tusculi.

M. Castricius, Verr. iii, 80, eques rom. Flacc. 23; Att. ii, 7, videtur negotiator in Asia fuisse. xii, 28, creditor Ciceronis.

L. Castrinius Pætus, ad Div. viii, 2.

L. Castronius Pætus, ad Div. xiii, 13, princeps municipii Lucensis. Idem cum præcedente videtur, alterque locus ex altero corrigendus.

T. Catienus, Q. fr. i, 2, queritur de Q. Cicerone.

L. Catilina, e Sergiis. Catil. ii, 1, vid. argument. Catilinar. Cœl. 4, post præturam Africæ causam de repetundis dicit. Att. i, 2, eum defendere ante consulatum in judicio cogitat Cicero. i, 16, bis absolvitur de incestu et de repetundis. Flacc. 38; ejus sepulcrum damnato C. Antonio floribus ornatur, et epulis celebratur. Cœl. 5, virtutis simulacra in eo erant multa. De ejus proavo est insignis locus ap. Plin. H. N. vii, 28.

Catilius, ad Div. v. 10, pirata in Dalmatia.

Catius, Insuber, ad Div. xv, 16, Epicureus Ciceronis temporibus, a quo spectra Catiana. Nam παντασίας Epicureorum et εἰδωλα Latine dixerat spectra, ad Div. xv, 19.

C. Catius Vestinus, ad Div.* x, 23, tribunus militum in exercitu M. Antonii.

* *Q. Catius Æmilianus*, homo honestus, pr. Tull. 4, fragm. nov.

Catonæ, de Catonum gente est insignis locus ap. Plinium H. N. vii, 14, ubi stemma Catonum proposuit Harduinus.

C. Catp, Verr. iv, 10, M. Catonis censorii et L. Paulli nepos, filius sororis P. Africani, ex Macedonia de repetundis damnatus est. Balb. 11, damnatus, exsul Tarracone vixit. Brut. 28, mediocris orator. Brut. 34, lege Mamilia post consulatum (quem gessit anno *A. U. DCXXXIX*) oppressus est.

C. Cato, ad Div. i, 2, tribunus plebis Marcellino et Philippo coss. it. ep. 4, 5, legem fert de imperio Lentulo Spintheri in Cilicia abrogando. Q. fr. i, 2, Gabinium de ambitu accusare voluit, in quo prope occisus est. ad Att. iv, 15, et 16, lege Junia et Licinia absolvitur. Fossa etiam reus, cum Milone et Cicerone in gratiam redit, Pompeio iterum consule.

L. Cato, pro Rabin. 7; pro Pont. 18, consul fuit cum Cn. Pompeio Strabone a. dclxiv, tempore belli socialis; in quo periiit. De quo vid. App. B. C. l. i, pag. 641.

M. Cato, is, qui sapiens et censorius dictus est. Plane. 8; de Rep. i, 1, Tusculanus. Mur. 8, homo novus, et deinde consul et censor. de Senect. 4, prætor. ibid. 10, tribunus mil. in bello cum Antiocho M. affuit prælio ad Thermopylas: idem tradunt Plutarchus, Appianus, Frontinus, Aurelius Victor. v. Sigon. et Drakenb. ad Liv. xxxvi, 17. Livius autem legatum facit, l. c., ubi v. Dukerum. Mur. 14, cum Scipione profectus in bellum contra Antiochum. Memoria lapsu Scipionem pro Glabrione poni (nisi librariorum peccatum est), monet Wesselingius, Obs. ii, 26. Cæcil. 20, consul in Hispania fuit. Acad. ii, 2, Græcas litteras senex discit. Or. i, 37; iii, 33, orator et Jctus. Orat. ii, 33, libri ejus de jure laudantur. Off. i, 29, apophthegmata collegit. Or. i, 53; de Rep. ii, 1, ejus Origines. Dixit in Q. Servium Galbam. Brut. 15, 16, 17, ejus orationibus antiquiores non exstiter; laudantur. Off. i, 23, Carthaginem delendam suadet, in quo et mortui valuit auctoritas. ad Div. iv, 6, filiam summo ingenio et virtute amisit. Brut. 20, excessit, annos 85 natus. Livius, xxxix, 40, nonagenario majorem facit, alios auctores secutus. v. ibi Drakenb. Laudatur plurimis locis ejus nomen, ut Inv. i, 4; Div. i, 15; ii, 24; Off. i, 11; ii, 25, etc. Tirones legant locum Livii cit.

M. Cato, M. fil. Off. i, 11, 23, in exercitu Pompilii in Liguria tiro militat. Macedonico bello interfuit. Vid. Plutarch. in Æmilio Paulo. ad Div. iv, 6, patre vivo obiit; laudatur.

M. Cato, M. F., M. N. Off. iii, 16.

M. Cato, M. F., M. N., M. PRON.

Mur. 2, accusat L. Murenam. Dom. 8, bello Cyprio præficitur lege Claudia, ut de rep. ablegaretur. Att. i, 14, vehementer contra P. Clodium de religione reum agit. Confer ep. 13. ad Div. i, 9, Ciceroni invidet. viii, 11, honorifice locutus de Cicerone, supplicationem non decernit. Att. x, 16, Siciliam tenere non potest, in quam missus fuerat, quum tenere potuisset. Div. i, 32, homo doctus, perterretur vaticinio cujusdam Rhodii remigis. Off. i, 31, in Africa Cæsari se non tradidit. Div. i, 14, quædam eum fefellerant. Fin. iii, 2, legendi aviditas. Off. i, 31, ad incredibilem a natura factus est severitatem. Paradox. i (coll. Mur. 29), perfectus stoicus, ea sentit, quæ non probantur in vulgus. Or. 10; Div. ii, 1, de ejus laudibus scribit Cicero. Att. xii, 41, Cæsaris liber contra Catonem.

* *Q. Lutatius Catulus*, N. D. i, 28, amat Roscium puerum, cujus in laudem affertur ejus epigramma. Idem is videtur, quamvis alium Ernest. faciat, ac sequens ille Catulus.

Q. Catulus, Q. F. Pont. 18, legatus in bello civili; scientia magna rei militaris. Mur. 17, vincitur in petitione consulatus a Cn. Manlio. Tusc. v, 19, pæne alter Lælius; cum eo Marius collega Cimbrica victoria gloriâ communicat. Dom. 38, porticem in area Flacci de manubiis Cimbricis fecit, quæ inde porticus, et monumentum Catuli sæpe dicitur. Orat. iii, 3, a Mario proscriptus se ipse interfecit. Brut. 35, doctus et disertus, scripsit de consulatu suo et de rebus gestis ad A. Furium poetam, Xenophonte genere sermonis. Off. i, 37, exquisito judicio utitur litterarum. ibid. i, 30, in sermonibus, quamvis præpotens esset, unus de multis videbatur.

Q. Catulus, Q. F., Q. N. Catil. iii, 10, dissentit consul (dclxxv) a collega Lepido, qui acta Sullæ rescindenda putabat. Balb. 17, auctor est cum Lepido fœderis Marciani confirmandi. Verr. iv, 31, Capitolium dedecavit, unde ejus monumentum dicitur. Pis. 3, Ciceronem patrem patriæ pronuntiat. Off. i, 22, Cn. Pompeio par judicatur. Cæcl. 29, legem de vi tulit, et quare? ad Div. ix, 15, ejus constantia. Manil. 17, 20, legi Maniliæ resistit. Ceterum pluribus aliis locis

nominantur et pater et filius, in quibus facile ratio temporum agnoscere quemque docebit.

C. Caudinus, Cluent. 38, senator. *Cognomen familie Cornelie.*

L. Cautius Mergus, Cluent. 38, senator.

Cecrops, Leg. ii, 25, etc.

Celer, Att. x, 1, disertus magis, quam sapiens, amicus Attici, non *Q. Metellus Celer*.

Q. Celer, Att. vi, 3; ejus oratio contra *M. Servilium*. vid. in *Metellus*.

* *C. Censorinus*, Brut. 67, Græce doctus, inimicus fori; 90, sublatus bello civili Sullano.

* *L. Censorinus*, Brut. 27; Acad. ii, 32, consul cum *M. Manilio*, ann. DLIV. Male hunc Ernest. confuderat cum *C. Censorino* oratore, ann. DCLXXI interfecto. v. *L. Marcius*.

Censorinus, Phil. xi, 5, de Antonii partibus.

Centaurus, Nat. D. ii, 44, sidus.

Centaurus, Div. i, 43, in Capitolio, de cælo ictus.

C. Cento, Orat. ii, 71, dissuasit legem Cinciam. *Cognomen familie Claudie.*

M. Ceparius, ad Div. ix, 23. v. *Cæparius*.

Cepasii, Cluent. 20, fratres, oratores. v. *Cepasii*.

Cephalio, Att. vii, 25, forte servus Attici.

Cephalus, Att. iv, 16, Atheniensis, qui inducitur in Platonis *Πολιτεία*.

Cepheus, Nat. D. ii, 43, sidus. Tusc. v, 3, cum uxore, genero et filia in stellis relatus.

Cercops, N. D. i, 38, Pythagoræus, cui Pythagoræi carmen Orphicum tribuebant. *De hac re v. Clemens Alex. Strom.* l. i, p. 333, et *Suidas* in *Ὀρχεύς*.

P. Cervius, Verr. v, 44, legatus Verris.

Cesennius Lento, Phil. xii, 9, septemvir. *Rectius*, Cæsennius.

C. Cestilius, in Sen. p. rediv. 8, trib. pl. *P. Lentulo Spintere* cos.

C. Cestius, v. *Cæstius*.

Cethegus, est cognomen familie cujusdam Lentulorum e gente *Cornelia*.

Cethegus, Sull. 25, Metellum Pium vulnerat in Hispania. in Senat. p.

Red. 4, est consobrinus *L. Pisonis Cæsonini*. Catil. iii, 3, *Catilinæ* socius in conjuratione.

M. Cethegus, *M. F.*, de Senect. 14, *Snadæ* medulla dictus est ab Ennio; etiam senex in dicendo studiosissime se exercet. Brut. 15, primus fuit, qui eloquens Romæ fuit et habitus est. Belli Punici ii tempore vixit, *P. Tuditani* collega in consulatu, etc.

P. Cethegus, prætor (a. U. DCLXXIX), Br. 48. remp. cognorat et tenebat; in senatu consularium auctoritatem assequabatur; in publicis causis parum valebat, in privatis veterator. Parad. v, 3, ei homini non probatissimo homines amplissimi serviunt, munera mittunt, etc., provinciarum ejus auctoritate consequendarum causa. *Respicit in primis ad L. Lucullum*. v. *Plutarch. in Lucullo*, p. 495, ed. *Wechel*. *De eodem Cethego capio locum pro Cluent*. 31.

Chærea, *Q. Rosc. sæpe*, est *C. Fannius Chærea*.

Chærestratus, *S. Rosc.* 16, nomen comicum.

Chærippus, ad Div. xii, 22, 30, cum Cornificio in Africa fuit. Att. iv, 7; v, 4; *Q. fr.* i, 1, de cohorte prætorii *Q. Ciceronis* in Asia fuit.

Chæron, Att. vi, 2, Græcus, qui inducitur in *Dicæarchi* libro. v. in *Dicæarchus*.

Chares, Her. iv, 6, *Lyndo oriundus*, statuarius, *Lysippi* discipulus, qui celebrem illum *Solis colossum Rhodium*, qui inter septem miracula numerabatur, fecit. *Plin.* xxxiv, 8; *Junius in Catalogo Pictorum*, etc.

Charidemus, Verr. i, 20, Chius.

Charisius, Brut. 83, orator Atticus, multas orationes aliis scripsit; *Lysiam* volebat imitari.

Charmidas, vel *Charmadas*, Acad. ii, 6, Carneadis auditor; eloquens. *Vulgo*, *Carneades*; confer *Orat.* i, 11, et ibi *Pearcium*. *Add. Vales. Emend.* i, 29, et ibi *Pet. Burmannum*. *Orat.* 16, e Carneadis judicio eadem eodem modo docuit semper. *Orat.* ii, 38; Tusc. i, 24, divina memoria fuit.

Charondas, Leg. i, 22, legislator *Catantensium* et aliorum Siculorum.

Chelidon, Verr. i, 40, etc., meretrix *Verris*.

Chelys, N. D. ii, 44, sidus.

Cherippus. v. *Chærippus*.

Chilius, Att. i, 9, 12, poeta, si *tamen lectio vera est.*

Chilo, Q. fr. iii, 2. *vid. etiam* Cilo; item iii, 1, architectus.

Chrestus, ad Div. ii, 8, homo obsecurus.

Chritilius, Brut. 74, a C. Rufio accusatur.

Chryses, Orat. 46, Apollinis sacerdos ap. Homer. Iliad. A.

Chrysippus, Orat. i, 11, Solensis Cilix, acutissimus, sed in dicendo exilis et jejonus. Acad. ii, 23, stoicus. de Fat. 7, discipulus Cleanthis, a quo dissentit. ad Div. ix, 4, ejus de possibilibus sententia. Acad. ii, 24, contra sensus disputat, sed ea etiam dissolvit. 27, armat Carneadem. 29, quomodo soritæ occurrendum putarit; in eo ridetur a Carneade. Fin. i, 11, ejus sedentis statua porrecta manu in Ceramico quid significet? iii, 20, omnia hominum causa esse nata dixit. Tusc. i, 45, in omni memoria curiosus. Nat. D. i, 34, a Zenone Epicureo Chrysippus dicitur. ii, 64, porcis animam pro sale esse dicit. Div. i, 19, collegit innumerabilia oracula, nec ullum sine locuplete auctore, aut teste. ii, 15, statuit ad hostiam deligendam ducem esse vim quamdam sentientem atque divinam, quæ toto confusa mundo sit. Fat. 4, ejus laquei. ibid. 10, omnes nervos contendit, ut persuadeat, omne ἀγίασμα aut verum esse, aut falsum. Off. iii, 10, ejus scite dictum. N. D. i, 15, ejus libri duo de natura deorum; quales sint de diis sententiæ. Div. i, 3, totam de divinatione duobus libris explicavit sententiam; uno præterea de oraculis; uno de somniis. ii, 65, liber ejus. Fin. iv, 3, scripsit Rhetoricam, seu potius obtumescendi artem.

Chrysippus, Att. vii, 2, libertus Ciceronis litteratus, discedit a filio Cicerone, in servitutem propterea tractatus xi, 2.

Chrysogonus, Verr. i, 36, servi nomen. Rosc. Am. sæpe, est libertus gratosus Sullæ. De eo *vid. Plin. xxv, 18.*

Cicerones De his legendus Corradus in *Quæstura*, qui eos accurate persequitur.

Cn. Cicero, Att. i, 16, ita appellabat plebs aliquando Cn. Pompeium, quod nimis Ciceronem diligeret.

L. Cicero, Or. ii, 1, M. Ciceronis patruus. *Ejus filius* L. Cicero est, Att. i, 5, patruelis Ciceronis. *Eum appellat fratrem, sc. patruelem;* item Fin. v, 1. *Qui em extinctum esse a. d. lxxxv, docent ex illo* (Att. i, 5) *loco* Frontinus ad l. c., et Tunstallus Ep. ad Middleton., p. 7—12.

M. Cicero senex, Or. ii, 66. M. Tullii Ciceronis nostri avus, ut docet Corradus in *Quæstura*.

M. Cicero, M. filius, Att. i, 2, natus ex Terentia, L. Casare et C. Fingulo coss. Phil. x, 6, legatus Banti. Ei legio se tradidit, quam legatus L. Piso Antonii ducebat. ad Div. xiii, 11, ædilis Arpini, etc.

Q. Cicero, M. frater. De eo collecta omnia diligenter a Corrado, *Quæst.*, p. 278, ed. Lips. *Scripsit Annales*, Att. ii, 16; xiii, 13.

Q. Cicero, Q. filius. Phil. iii, 7; ad Div. xiii, 11, ædilis Arpini. Att. xi, 8, M. Ciceronem apud Casarem accusat, nefarie cum eo agit.

Cilo, sive Chilo, ad Div. vi, 20, libertus Torannii, aut cliens.

Cimber. *vid. Tillius Cimber.*

Cimon, Off. ii, 18, in suos curiales hospitalis fuit.

Cincinnatus. *vid. L. Quintius Cincinn.*

L. Cincius, Att. i, 1, 7, 16, procurator Attici. *Adde i, 20.*

M. Cincius, Or. ii, 71, legem de donis et muneribus fert. v. *Cincia lex.*

P. Cincius, Sall. 20, eques romanus, pro quo in codd. nonnullis est *Sicius*. v. *Cort. ad Sall. Cat. 21, ubi docet veram lectionem esse Sicius, vel Sittius, deque homine diligenter agit.* v. etiam in *Sitiis*.

Cineas, Tusc. i, 24, Pythi legatus, summa memoria. ad Div. ix, 25, ejus libri de re militari.

L. Cinna, Font. 18, legatus bello sociali. Phil. i, 14, M. Antonium oratorem interlicet. Tusc. v, 19, quater consul; collega Cn. Octavii et Publ. Crassi; L. Casarem, M. Antonium et C. Casarem interfici jubet.

L. Cinna, Phil. iii, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit.

Circe, Nat. D. iii, 19, Perseidis filia, quam Circeienses colunt. Off. i, 31, mulier, cui Ulysses inservit.

Cispius Lævus, ad Divers. x, 21.

M. Cispinus, Sext. 35, trib. pl. (Lentulo Spinthere cos. in Senat. p. R. 8), vi de foro depellitur, rogatione C. Fabricii de Cic. facta. Plane. 31, iudicio, defendente Cicerone, condemnatur.

Classitius, Phil. v, 6, gladiator M. Antonii.

Claudia gens, patricia est Appiorum et Pulchrorum. De *Claudia familia* videatur Suetonius in Tiberio, c. 1; de ea vid. Spanhem. de U. et P. N. t. ii, p. 48.

Claudia, Coel. 14; Arusp. R. 13, Appii Cæci progenies, pudicitiam probat. *Filiam non fuisse, sed neptem, docet e temporum ratione Abramius ad or. pr. Coel. 14. Vestalem non fuisse, ut nonnulli tradidere vel existimavere, docet Dukerus ad Liv. xxix, 14. Dicitur Quinta, non prænominē, sed cognomine, ut alix Tertix, Secundx, etc.*

Claudia, Coel. 14, vestalis, patrem Appium Claudium triumphantem de Salassis amplexa, a trib. pl. inimico de curru detrahi non sinit. *Fratrem vocat Sueton. Tib. 2, ubi vid. intt.*

Claudia, s. *Clodia*, ad Div. v, 2, uxor Q. Metelli Celeris, Appii Clodii et P. Clodii soror. De ejus fœda libidine et sceleribus. v. in primis Cœlianam.

App. Claudius, decemvir, Fin. ii, 20, cognomine Crassinus. v. Pighius ad a. 202.

App. Claudius Cæcus (ante cæcitatem Crassus), abavus P. Clodii. Coel. 14; Tusc. v, 38, in cæcitate nulli muneri publico aut privato deest (Conf. de Sen. 6); fœdus cum Pyrrho faciendum dissuadet; bis consul; censor ante primum consulatum: in qua censura sibi via Appia strata, et aqua Appia in urbem ducta maximam senatus invidiam conflavit. v. Diod. S. 21, p. 773, 774. Brut. 14, interrex comitia habens, de plebe consules non accipit. v. infr. in M. Curius.

App. Claudius, Brut. 28, volubilis et fervidus orator. Ex temporis ratione colligere licet, sermonem esse de eo, qui de Salassis triumphavit.

App. Claudius major, Or. ii, 60, et 70, dicax. Dicitur major, quia fratrem eodem nomine habuit minorem, P. Clodii patrem. Filius est C. Clodii.

App. Claudius minor, P. Clodii pater, filius C. Clodii. vid. Plane. 21; Arusp. R. 12, quum ludos fecit, servos de cavea exire jussit. Hunc, aut certe fratrem, puto esse eum, qui prætor fuit, eo anno, quo lex Plautia Papiria lata est, Arch. 5. Consul fuit cum P. Servilio Isaurico, Plane. 21.

App. Claudius Pulcher, App. F., C. N., P. Clodii frater, is ad quem sunt Cic. epistolæ. Div. ii, 35, Ciceronis collega in auguratu: ad quem etiam librum scripsit de jure augurali, ut ex epistolarum libro iii constat. Att. iv, 16, post consulatum, quem cum L. Domitio gessit, in Ciliciam sine lege curiata cogitat. Quomodo se in provincia gesserit, et de simulate, quam cum Cicerone successore exercuit, legendæ epistolæ Ciceronis ad Diversos, et ad Atticum ex Cilicia scriptæ, libro iii. ad Div. viii, 6, accusatus a Dolabella spem triumphii abjicit; pro eo Pompeius laborat. Brut. 64, defenditur ab Hortensio. ad Div. viii, 6, absolvitur. 12, 14, ejus censura, qualis fuerit. Div. i, 16, notat C. Ateium. vid. in C. Ateius. Att. ii, 22, Pompeio promittit, P. Clodium nihil periculi Ciceroni creaturum. viii, 1, inconstans, quod scilicet mox Pompeio, mox Cæsari favebat. Nam hunc locum de eo capiendum esse, ex eo intelligitur, quod L. Domitio jungitur, ut Phil. xiii, 9. ad Div. iii, 4, ejus filia nubit Cn. Pompeii filio. Brut. 77, socer Bruti, orator, antiquidatis, juris auguralis et publici peritissimus, bello civili interiit. Div. i, 58, sortibus, hariolationibus et psychomantia utitur. Tusc. i, 16, necromantie studiosus, etc. ad Div. v, 10, ei Vatinius in auguratu successit; homo impudens. Manutius de alio Appio, nescio quo, intelligit; sed ratio ejus nihil valet. ibid. 9, tres sorores habet. At ap. Varr. R. R. iii, 16, dicit se pauperem relictum a patre cum duabus sororibus et duobus fratribus. De quo vid. P. Manutius ad Cic. l. c.

App. Claudius, C. filius, ejus, qui P. Clodii frater fuit. Nam is duos filios eodem nomine habuit, quorum alter major, alter minor dicitur: minoris mentio fit ad Div. viii, 8, ad quem locum vid. Manut. ad Div. xi, 22, se cum Antonio conjunxit propter patris restitutionem, sed deinde cum optima-

tibus fecit. *Qui utrum major, an minor fuerit, parum dixerim.*

A. Claudius, Verr. ii, 57, Siculo, a Claudio quodam civitate donatus, sive a majoribus accepto nomine, qui jus civitatis per Claudium aliquem accepissent.

C. Claudius, s. *Clodius*, Cæci filius, Brut. 18, M. Tuditani collega in consulatu (a. U. dxiv); Tusc. i, 1.

C. Claudius, *P. Clodii avus*, Appii *Claudii maj. et min. pater*; Planc. 21, consul fuit cum M. Perperna (a. U. dclxi); Rabir. 7, homo potens, mediocris orator. Brut. 45.

C. Claudius, *P. Clodii patruus*, App. F. Ar. resp. 12; Off. ii, 16, ejus magnificentissima ædilitas fuit. Verr. ii, 49; iv, 4, prætor L. Licinio Crasso et Q. Mucio coss.

C. Claudius, *C. F.*, e tribu Palatina, homo plebeius de cohorte Verrina. Verr. ii, 43.

* *C. Claudii senatoris* ager, pro Tull. 3, fragm. nov.

L. Claudius, Arusp. Resp. 6, rex sacrorum, qui cum ceteris pontificibus domum Ciceronis religione liberavit. Prænomen Lucii duos tantum e familia Claudia gessisse, et usurpatum ab ea amplius non esse, quod de criminibus capitalibus damnati essent, tradit Suetonius in Tiberio c. 1. Unde dubitare quis posset de hoc prænomine: sicut Drakenb. ad Liv. xli, 21, hæret in L. Claudio Asello. Sed id non de omnibus Claudiis intelligendum, verum tantum de patriciis.

M. Claudius, ad Div. viii, 4, a repulsa postulatur a duobus fratribus Gallis M. et Q. E. Marcellis fuit. Sed viri docti legunt M. Calidius.

P. Claudius Pulcher, Div. i, 16, Appii Cæci filius, collega L. Junii in consulatu bello Punico primo (a. U. niv), classem maximam perdidit, quum vitio navigasset. Nat. D. ii, 3, propterea condemnatus est. Confer Div. ii, 33.

P. Claudius, Brut. 15, est collega L. Porcii cos. a. U. dclxix.

P. Claudius, Div. i, 47, angur. Sed ibi Appius legendum esse, et auguris nomen, et res ipsa docet, uti viderunt Manutius, Lambinus, Davisius.

S. Claudios quære in Clodiis.

T. Claudius Centumalus, Off. iii,

16; sed Tib. legendum monet Langius ad h. l., idque probat Drakenb. ad Liv. xl, 59, quod T. pronomen in Claudia gente usitatum non fuerit.

T. Claudius, Vatm. 1, P. Sextium de vi accensare voluit, communicato cum Vatinio consilio; abiecit consilium, quum M. Tullius Albinovanus accusare institueret.

Cleanthes, Acad. ii, 23, stoicus. Fat. 7, magister Chrysippi. Div. i, 3, ea, quæ Zeno in suis commentariis de Divinatione tradiderat, uberiora facit. Acad. ii, 41, solem deum putat. Fin. ii, 21, ejus tabula de voluptate et virtute. Fin. iv, 3, scripsit artem rhetoricam, s. potius obmutescendi.

Cleobis, Tusc. i, 47, mors ejus et pietas.

Cleombrotus, Off. i, 24, Lacedæmoniorum dux, invidiam timens, cum Epaminonda temere confligit.

Cleombrotus, Ambraciota, Tusc. i, 34, in mare se abiecit lecto Platonis Phædone. De quo est epigramma Calimachi elegans.

Cleomenes, Verr. ii, 14, Syracusanus.

Cleon, Brut. 7, Atheniensis, civis turbulentus, sed eloquens, de quo videndus Diodor. S. xii, p. 108. Miris modis perstringitur ab Aristophane in Equitibus.

Cleophrantus, Cilent. 16, medicus.

Clinias, Cretensis, Leg. i, 5, qui inducitur apud Platonem in dialogo de Legibus.

Clithenes, Leg. ii, 16, Atheniensis, dotes filiarum deponit in templo Junonis Samiæ.

Clithenes, Brut. 7, orator Atheniensis; qui post Solonem et Pisistratum floruit, paulo ante Themistoclem.

Clitarchus, Leg. i, 2, historicus Græcus, non optimus. Brut. ii; ad Div. ii, 10, non magnæ fidei est; Alexandri comes, de morte Themistoclis quid tradiderit.

Clitomachus, Porcius, Acad. ii, 6; Or. i, 11, Carneadis auditor et successor in Academia. Acad. ii, 31, ejus liber ad C. Lucium poetam, item ad L. Censorinum. Acad. ii, 33, quatuor libros scripsit de sustinendis assensionibus. Tusc. iii, 22, consolatio ejus scripta ad Carthaginienses eversa Carthagine. Nomen ejus occurrit etiam, Acad. ii, 1; Or. 16.

Clitus, Tusc. iv, 37, dux Alexandri, ab eo interficitur.

Clodia gens, Dom. 44, eadem, quæ *Claudia*.

Clodia, Att. xii, 22, Decimi Bruti (qui consul fuit cum M. AEmilio Mamercus) mater.

Clodia, Att. ix, 6, 9, socrus L. Metelli, trib. pl.

Clodianus, Att. i, 19, est *Cn. Corn. Lentulus*, consul a. U. DCCLXXXI cum L. Gellio Poplicola. Sigon. in *fastis Rom.*

Clodius, Leg. i, 2, historicus Latinus, languidus et inscius. *Cognomen habuit Licinius*. v. Periz *An. H. p.* 349. *Ejus mentio fit etiam ap. Livium, ut xxxix, 22.*

Clodius, fœnerator, Att. xii, 30, qui est Hermogenes Clodius. v. in *Hermog.*

Clodius, Patavinus, Att. xii, 44.

Clodius Philetærus, ad Div. xiv, 4, libertus.

A. Clodius, Verr. iv, 17, Drepanitanus, ante civitatis jus Apollonius, Niconis filius.

C. Clodius, Att. iii, 17, frater P. Clodii; ejus filius Milonem accusavit, et Q. fratrem accusare voluit.

C. Clodius Philo, ad Div. xiii, 32, Halesinus, civis romanus.

L. Clodius, Cluent. 14, Anconitanus, pharmacopola circumforaneus.

* *L. Clodius*, ad Div. iii, 4, 5, 6, præfectus fabrum Appio. v. *notata ad L. Claudium*.

M. Clodius Archagathus, ad Div. xiii, 32, Halesinus, civis romanus.

P. Clodius, Div. ii, 8, consul cum L. Junio. vid. *P. Claudius*, *Appii Cæci filius*.

P. Clodius, *Ap. F., C. N. De hujus hominis moribus, sceleribus, tribunatu, legibus, morte, agitur in orationibus post red. in Sen., pro Dom., de Ar. Respons., pro Sext., in Vatini., pro Milone, etc.* Domi Cæsarisprehenditur veste muliebri, Att. i, 12; contra jus adoptatur, Dom. 13; ad plebem traducitur a C. Herennio, Att. i, 18, 19; simulat, se omnia Cæsare, Crasso, Pompeio auctoribus facere, Ar. Resp. 22; promittit Pompeio, se nihil Ciceroni periculi creaturam, Att. ii, 22, 23; incitat plebem, ut propter annonæ caritatem lapidationem faceret, Dom. 5; Apuleia populi dicitur, Att. iv, 11, etc.

P. Clodius, P. fil. e Fulvia, Att. xiv, 13, privignus Antonii, qui duxerat Fulviam.

P. Clodius, Cœl. 11, amicus Ciceronis a Clodiæ fratre diversus, inter accusatores M. Cœlii; disertus. Sic videtur *P. Minutius*, probante Grævio.

Serv. Clodius, Att. i, 20, frater Papirii Pæti. ad Div. ix, 16, litteratissimus criticus. *Al.*, Claudius.

Sext. Clodius, Dom. 10, ejus fœditas; ei rem frumentariam P. Clodius lege frumentaria permittit. Sext. 64, leges Clodio scripsit. Cœl. 32, tabularium incendit, ubi et omnia ejus scelera commemorantur. Att. xiv, 13, ab Antonio restitutus est.

Sext. Clodius, rhetor. Att. iv, 15, quo usus est Atticus, et Antonius, Phil. ii, 17. *De eo v. Sueton. de Clar. Rhet. c. 5.*

Sext. Clodius Phormio. Cæcin. 10, argentarius

Clælius, Att. x, 8, Cæsarianus, cliens Attici.

T. Clælius, Sext. Rosc. 23, Tarra-cinensis quidam, homo non obscurus. *Hæc videntur pugnare. Sed fuit obscurus Romæ, non obscurus in patria.*

Cuatius, Att. xii, 18, 36, *Manus-tio architectus videtur, qui Ciceroni formam fani descripserat, quo Tullia consecraretur.*

Cluditæ, Div. i, 41, aruspices in Peloponneso.

Cluentia, Cluent. 5, soror Cluentii.

A. Cluentius Avitus. Clu. i, Larinas, pro quo est oratio.

Num. Cluentius, Cluent. 60, eques romanus.

C. Cluvius, Q. Rosc. 14, judex in causa Fannii contra Flavium.

Cluvius, Puteolanus, ad Div. xiii, 7, a Cæsare præfectus agro in Gallia Cisalpina dividendo.

M. Cluvius, Puteolanus, fœnerator, ad Att. vi, 2; ad Div. xiii, 56, fortasse idem est cum præcedente.

Cluvius Tullus. v. *Tullus*.

Clytæmnestra, Fat. 15, filia Tyn-darei.

Cocceius, Att. xii, 13, 18, videtur esse, qui dein M. Antonii triumviri quæstor et legatus pro quæstore fuit, auctor pacis inter Antonium et Octavianum; de quo Appian. B. C. l. V, p. 1122 sqq. ed. Toll. Prænomen ejus

ap. Appianum est Lucius; in nummo apud Valentem de Num. Fam. T. I, pag. 288, Marcus.

Cocles, Legg. ii, 4; Off. i, 18; Parad. 1, 2, fortis; pontem contra vim hostium obtinuit solus.

Coctius, ad Div. ix, 4; Ernest. ms., Costio, ut et ed. Mediol. 1498, et ed. 1471 in margine.

Codrus, Fin. v, 22; Tusc. i, 48; Nat. D. iii, 19, conservat morte sua Athenas.

Cælius, Att. vii, 3; xii, 6, trapezita.

Cælius, Samnis, Cluent. 59.

C. Cælius Calvus, C. fil., ut patet ex inscriptione antiqua ap. Murator. Her. ii, 13; Mur. 8; Or. i, 25; in Verr. v. 70, homo novus ad consulatum pervenit (a. U. DCLIX). Cf. Petit. cons. 3, et ibi Palerm. Planc. 21, in quæsturæ petitione repulsam tulit. Brut. 45, mediocris orator. Estne hic, qui, ut Sullæ tyrannidem impediret, bellum in Italia excitavit? ad quem respicit Cicero, Att. x, 12, 14, 15, 16, ubi v. Corrad.

C. Cælius, ad Div. viii, 8, trib. pl., M. Marcello et Sulpicio cons., ut ex ea epistola intelligitur. Eum diversum esse a C. Cælio, quæstore Ciceronis, res ipsa docet. Nam trib. pl. fuit eo ipso anno, quo alter ille quæstura functus est.

C. Cælius Calvus, L. F., C. N. Att. vi, 2, 5, 6; ad Div. ii, 15, quæstor Ciceronis, ab eo præficitur provinciæ, quam ex ea decederet. Att. vi, 6, ejus vitia. Ad eum est epistola ultima l. ii ad Div.

L. Cælius Antipater, Or. ii, 12; Or. 69; Att. xiii, 8; Div. i, 24, historicus. vid. in Antipater.

L. Cælius, Cæcin. 9, testis in Cæcinam.

M. Cælius Rufus. Hic est ille Cælius, pro quo est oratio. Ex ea libido hominis et lascivia apparet, quæ etiam ex eo intelligitur, quod ipse commemorat, sibi ædili des. accusationem ex lege Scatinia parari. Ejus sunt Epistolæ Libri viii. De ejus vita, moribus et factis accurate dixit P. Manutius in præf. ad Comment. in Epistolas Cælianas. In tribunatu favit Miloni, et Ciceronis auctoritati paruit, Mil. 33; Att. vii, 1; Brut. 79. C. Antonium de majestate accusavit, et L. Atratinum de ambitu, Cæl. 31; unde ab ejus fil.

L. Atratinio postea de vi acensatus est. defendente Cicerone, Cæl. i.

M. Cælius Vicinianus, ad Div. viii, 4; alii, Vunicianus; ædilitatem cum Cælio Ruso frustra petit, quod olim de dictamine promulgasset.

M. Cælius, Verr. iv, 17, eques rom., qui Lulv bæi habitabat.

M. Cælius, Flacc. 4, eques rom.

P. Cælius, Verr. i, 50, prætor cum C. Verre.

Q. Cælius Latinienis, Manil. 19, trib. pl., et anno post legatus.

Q. Cælius, Phil. xiii, 2, 12, collator Antonii.

Sex. Cælius, Q. fr. ii, 6. Sed nomen corruptum esse videtur, sive Sex. Clodius legendum cum P. Manutio et Lambino, sive Sex. Clælius cum Grutero.

T. Cælius, Balb. 23, senator a Cosinio accusatus et damnatus.

* Cælus, N. D. ii, 24, Saturni pater, ab eo exsecutus.

Collatinus, Off. iii, 10, fuit in rebus expellendis Bruti socius; ei collega Brutus imperium abrogavit.

P. et L. Cominii, Cluent. 36, equites romani deserti.

* Cominius Postumus, de Rep. ii. 33, consul cum Sp. Cassio, ann. cclx.

P. Cominius, Spoletinus, Brut. 78, eques rom., accusavit C. Cornelium Cicerone defendente. fragm. Corn. i.

Sext. Cominius, Verr. iv, 10, eques rom.

Connus, ad Div. ix, 22, fidicen, quo magistro usus est Socrates.

C. Considius, Lig. 1, prætor Africæ proximo anno ante ortum bellum civile.

L. Considius, Agrar. ii, 34, duumvir Capuæ.

M. Considius Nonianus, Att. viii, 11, proprætor. ad Div. xvi, 12, ei Gallia citerior obtigit. Hunc locum Manutius de Q. Considio Gallo capit, Ursinus de Caio. Sed Manutius idem, ad Att. viii, 11, recte ad M. refert, qui ibi discrete prætor vocatur.

Q. Considius Gallus, ad Div. xii, 26; Verr. i, 7; Cluent. 38, senator. Att. ii, 24, senex fortissimus timorem senatorum de morte a Cæsaris militibus tollit. Att. i, 12, sœnator. De ejus facilitate et æquitate vid. Valer. Max. iv, 8.

* Consualia, de Rep. ii, 7, ludi in

honorem Consi dei. Festus; Liv. i, 9; Varr. L. L. v, 3, etc.

T. et C. Coponii, Cœl. 10, adolescentes doctissimi.

C. Coponius, de Div. i, 32, homo prudens atque doctus. Att. viii, 12, prætor C. Marcello et Lentulo coss.

M. Coponius, Or. i, 39; ii, 32; Brut. 52, a Q. Scævola defenditur contra M. Curium.

T. Coponius, Balb. 23, Tiburtinus, damnato C. Massone civis rom. factus est. Nepotes habuit T. et C. Coponios.

Corax, Or. i, 18; iii, 21, Siculus, scriptor de rhetorica antiquissimus. Brut. 12, qua occasione et tempore artem rhetoricam scripserit.

L. Cordus, Verr. iv, 20, negotiator Siculus.

L. Corfidius, pro Lig. 11, eques rom. Ligarii advocatus. vid. Curfid. Hic est, ut opinor, de cujus opinato reditu in vitam, lepidam fabulam e Varrone narrat Plin. H. N. vii, 52.

*Coricus, Phil. xiii, 12, sive, ut quidam volunt, C. Oricus, ædilis Cæsaris beneficio, a Cicerone defensus esse videtur. — * Sed legendum, corycus. v. not. et Ind. Latinitatis.*

Coriolanus (Marcius), Brut. 10, cum Themistocle comparatur.

Cornelia gens. Leg. ii, 22, ex ea nemo crematus, sed omnes humati sunt: primus ex ea familia, et quidem patricia, Sulla voluit cremari.

Cornelia, mater Gracchorum, Brut. 27, filios docuit. Epistolæ ejus, Brut. 58. Div. ii, 29; Inv. i, 49.

Cornelia, ad Div. v, 6, uxor P. Sextii, Corn. Scipionis filia.

Cornelii, fragm. Corn. i, tam multi fuerunt, ut etiam collegium constitutum sit.

Cornelius, Verr. iii, 11, medicus C. Verris in Sicilia.

Cornelius, Verr. i, 26, lictor Verris proquæstoris.

Cornelius Culleolus, Div. i, 2; ejus Octaviano bello furibundam prædictionem audiendam putavit senatus.

Cornelius, Att. i, 12.

** Cornelius Nepos, Att. xvi, 5, ille quidem ἀρχαῖος. Epistolarum ad eum fragmenta, tom. xxix, p. 114.*

A. Cornelius, Div. i, 24, consul cum M. Valerio in bello Samnitico, a. ccccx.

C. Cornelius (Cethegus), Brut. 18, consul cum Q. Minucio A. U. dlvi.

C. Cornelius (qui a Cicerone defensus est de vi), Brut. 78, a P. Cominio Spoletino de majestate accusatur. Corn. i, reus majestatis. Vatin. 2, defenditur tribunatus ejus.

C. Cornelius, Sull. 2, 6, eques rom. Catilinæ socius, qui cum Vargunteio Ciceronem in lectulo interficere voluit.

C. Cornelius, Sull. 18, filius C. Cornelii ejus, qui inter Catilinarios fuit.

Cn. Cornelius, Agr. ii, 14, est Cn. Dolabella, qui consul cum M. Tullio Decula fuit, A. U. dclxxxii. pro Corn. i.

Cn. Cornelius, Balb. 8, legem de civitate ex Scto tulit. Est Cn. Cornelius Lentulus, qui A. U. dclxxxi consul fuit.

Cn. Cornelius, ad Div. vii, 9, amicus Trebatii, homo obscurus.

L. Cornelius, Balb. 17, est Balbus.

L. Cornelius Chrysogonus, S. Rosc. 2, libertus L. Sullæ gratiosissimus. v. Chrysogonus.

M. Cornelius Cethegus, Brut. 15, Marci filius. vid. M. Cethegus.

M. Cornelius, Att. i, 13.

P. Cornelius Rufinus, Or. ii, 66, avarus, sed fortis; ad consulatum (secundum) pervenit opera C. Fabricii, anno U. ccclxxvi.

P. Cornelius, ad Div. xiii, 6, videtur publicanus esse, societatis Africanæ.

P. Cornelius, ad Div. xiii, 14, civis rom. in Gallia Cisalpina negotiator.

P. Cornelius, ad Div. xiii, 36, dictus est Demetrius Megas Siculus, quod ei P. Cornelius Dolabella civitatem rogatu Ciceronis a Cæsare impetraverat.

P. Cornelius, ad Div. viii, 8, trib. pl. M. Marcello et Serv. Sulpicio coss.

P. Cornelius, Brut. 22, est Scipio Africanus minor.

Q. Cornelius, ad Div. vii, 17, Jctus. vii, 8, ab eo didicit jus Trebatius.

Q. Cornelius, ad Div. v, 6, affinis P. Sextii.

Q. Cornelius, Ar. Resp. 6, pontifex minor.

Cornicinus (sen *Cornicen*). ad Att. iv, 2, est agnomen Cn. Oppii.

Cornificius, Verr. i, 57, scriba Verris prætor. urb.

Q. *Cornificius*, Act. i in Verr. 10, iudex justissimus. Att. i, 13, primus in senatu mentionem de violatis a Clodio sacris fecit. ib. 1, competitor Ciceronis in consulatu. ad Div. xii, 17, Ciceronis collega in augurato. *Vir doctus hic fuit, ad quem sunt Ciceronis quædam epistolæ, proprætor Africae, vivo adhuc Cæsare.*

C. *Cornutus*, Att. i, 14, Pseudo-Cato, h. e. imitator Catonis, trib. pl. M. Pisone et Messalla coss. in Sen. post Red. 9, prætor P. Lentulo Spiu- there cos.

M. *Cornutus*, Font. 18, legatus bello sociali.

M. *Cornutus*, Phil. xiv, 14; ad Div. x, 12, prætor urbanus Hirtio et Pansa coss.

M. et P. *Cortius*, Verr. v, 64, equites romani in agro Taurominiano.

Corumbus, Balbi servus, Att. xiv, 3.

Tib. *Coruncanius*, Planc. 8; Sull. 7, Tusculanus. Dom. 54; Nat. D. iii, 2, pontifex max. primus e plebe. Or. iii, 33, omnibus civibus consilii sui copiam fecit. Br. 14, ex pontificum commentariis longe plurimum ingenio valuisse videtur. *Add. de Senect. 9; Læl. 11; Or. ii, 66. Hunc fuisse nepotem Tusculani illius e fastis Capitol. apparere ait Pighius ad a. 396.*

Coryphe, Nat. D. iii, 23, Oceani filia, Minervæ Coriæ et Jove mater.

C. *Cosconius*, Sull. 14, prætor consule Cicerone. Vat. 5, proconsul Hispaniæ ulterioris, post præturam; habuit Vatinius legatum. Att. ii, 19, viginti agris dividendis lege Cæsaris; in ejus mortui locum invitatur Cicero.

C. *Cosconius Calidianus*, Cluent. 35, orator clamosus. Brut. 69, nullo acumine, sed grata populo verborum copia.

Cosmi, de Rep. ii, 33, decem in Creta summi magistratus, de quibus *Aristot. in Polit. ii, 10. Cod. Vatican.*, Cosmoe, antiquæ e Græco, Κόσμοι.

M. *Cossetius*, Verr. iii, 22, eques rom., qui in Sicilia versabatur.

Cossi, fratres, Or. ii, 23.

L. *Cossinius*, Tibars, Balb. 23, damnato T. Cælio civis rom. factus. Ejus filius eques rom. fuit.

L. *Cossinius*, Att. i, 20; ii, 1; ad Div. xiii, 23, tribulis Ciceronis et amicus. *An hic est collocutor, ap. Varron. R. R. ii, 1?*

L. *Cossinius Anchialus*, ad Div. xiii, 23, libertus L. Cossinii.

Cossutianæ tabernæ, ad Div. xvi, 27.

M. *Cossutius*, Verr. iii, 80, idem forte, qui Cossetius.

C. *Cotta*, ex *Aurelius*. Acad. ii, 26, consul cum P. Servilio Gemino. *Male vulgo M. Cotta legitur; C. bene edidit Davies e mss.*

C. *Cotta*, M. frater, Corn. i, de suis legibus abrogandis refert. Pis. 26, nimia triumphandi cupiditate flagrat. Nat. D. i, 6, academius. Brut. 49; Att. xiii, 19 seqq., qualis orator. Cæc. 33; Att. xii, 20.

C. *Cotta*, Or. iii, 3, trib. plebis, quo anno L. Crassus mortuus est; non multo post e civitate ejectus.

L. *Cotta*, prætorius, Brut. 36, qualis orator.

L. *Cotta*, Brut. 21, accusatur a P. Africano minori; defensus a Q. Metello Macedonico, absolvitur; veterator habitus est. h. e. callidus in causis agendis. *Exemplum calliditatis in tribunatu habet Valer. M. vi, 5, quem ad a. dccc refert Pighius. Cf. Mur. 28; Font. 16; Cæcil. 21.*

* L. *Cotta*, Or. ii, 47; Or. iii, 47, trib. pl. A. U. dclviii cum. T. Didio et C. Norbano, quo rogationem in Cæpionem ferente, quam una cum Didio intercedere vellet, vi e templo pulsus est. Orat. iii, 11, Q. Catuli sodalis, gandeat gravitate linguæ, et sono vocis agresti.

L. *Cotta*, M. frater, auctor legis *Aureliæ judicariæ*. Catil. iii, 8; Agrar. ii, 17, L. Torquati collega in consulatu, A. U. dclxxxviii. Div. i, 12, eo et Torquato consulibus Jupiter Capitolium petiit, et ignes injecit. ad Div. xii, 2, desperatione in senatum non venit. Dom. 26, negavit legem de Ciceronis reditu ferendam esse, quod lex Clodia jure

lata non esset. Div. ii, 21; Att. xii, 23.

M. Cotta, Verr. v, 13, L. Luculli collega in consulatu, *A. U.* DCCLXXIX.

M. Cotta, Att. x, 16; xii, 22, prætor Sardiniam tenet Marcello et Lentulo coss. ex Scito in bello civili.

Cottus, Pis. 34, rex Bessorum, L. Pisonem Macedoniae proconsulem pecunia corrumpit, ut legatos Bessorum interficiat.

L. Varius Cotta, Phil. v, 2, ad Antonium Mutinam obsidentem se confert. Phil. viii, 10.

Crantor, Or. iii, 18; Acad. i, 9, academicus e vetere academia, nil ab Aristotele dissentit. Acad. ii, 44; Tusc. i, 48. *Ejus* Consolatio est liber ejus de luctu, qui laudatur. Cf. Att. xii, 21.

Crassipes, ad Div. i, 7; Att. iv, 5, Ciceronis filium ducit. Cf. Q. fr. ii, 5, 6. ad Div. xiii, 9, Bithyniae quaestor. Att. ix, 11, Cæsarianus. *Crassipes est cognomen gentis Furiae*. M. Furius Crassipes prætor est ap. Liv. xxxviii, 42, etc.; quod etiam docet Manut. ad Div. i, 7, ubi negat, se prænomen hujus Crassipedis reperire potuisse. Desponsa ei est Tullia ante projectionem in Ciliciam, sed dimissa mox. Cicero tamen cum eo postea amicitiam videtur coluisse. v. Tunstalli Epistola ad Middleton. , p. 187, 188.

Crassitius, Phil. xiii, 2.

L. Licinius Crassus, ad Her. iv, 2, 3; Or. i, 7; Rab. perd. 7, orator. Inv. ii, 37; Pis. 26, triumphus e Gallia nimis cupidus. Or. iii, 12, socrus ejus Lælia. Or. ii, 1, putabatur non præter puerilis ætatis modum doctus. Br. 38 sq., qualis orator. Verr. iii, 1, eum poenituit C. Carbonem in judicium vocasse. Font. 10, ejus testimonium in M. Marcellum nil valet. Dom. 19, de pluribus rebus simul ferre ausus est contra legem Didiam et Cæciliam. ad Div. ix, 21, accusat C. Carbonem eum, qui Africano vim attulisse existimatus est. Off. i, 30, in eo multus lepos erat. i, 37, uberior ejus oratio, nec minus facta. ii, 13, 14, maximam sibi peperit gloriam ex illa accusatione Carbonis. ii, 18, orationem scripsit, in qua est de redimendis captivis, et de locupletandis tenuioribus. iii, 11,

legem tulit, ne esset pro cive, qui civis non sit. Or. i, 55, jus civile didicerat. ii, 55, M. Brutum uleiscitur. 56, oratio contra Cethegum in censura dicta laudatur. iii, 1, ejus mors. ibid., contentio ejus cum Domitio in censura; item cum Philippo. Offic. ii, 16, magnificentissima ædilitate cum Q. Mucio functus est. *Hunc Mucium in omnibus honorum gradibus collegam habuit præter tribunatum et censuram, auctore Cicerone in Brut. 43.*

L. Crassus, Br. 58, P. Nasicae et Liciniae, C. Lælii neptis, filius, a L. Crasso, avo materno, testamento adoptatus. Cf. Plin. xxxiv, 3.

L. Papirius Crassus, ad Div. ix, 21, vide in Papirius.

M. Crassus, Or. i, 36, prætor *A. U.* DCXLVIII. Fin. v, 30, ἀγέλαστος, quia semel in vita risit, auctore Lucilio. Plin. H. N. vii, 19, nunquam risisse, ait.

M. Crassus, P. fil., M. ἀγγελάστου nepos, triumvir. ad Div. i, 1; Brut. 64, 65 seq., qualis orator. Verr. v, 2, contra fugitivos in Italia mittitur: impediit, ne fugitivi Messanam transire possent. Balb. 7, Balbum defendit. Muren. 23, L. Murenam defendit. Ar. Resp. 6, pontifex. Phil. ii, 3, cum eo multæ Ciceronis contentiones fuere. Att. i, 14, laudat in senatu Ciceronis consulatum. 17, impellit publicanos Asianos, ut locationem induci postulant. iv, 13, nulla dignitate paludatus abit in Syriam. Tusc. v, 40, surdaster fuit. Div. i, 16, quid ei acciderit dirarum obnuntiatione neglecta. ii, 9, trans Euphratem cum ignominia et dedecore perit. ibid. 40, omen, quod ei Brundisii oblatum est. Off. i, 30, Sullæ deservit, ut quod velit consequatur. ibid. 8, eam demum pecuniam magnam judicat, cujus fructibus exercitus ali possit.

M. Crassus, Balb. 23, eum Mamertini ex lege Papia repetere instituunt; quia ex Mamertino aut civis factus erat rom., aut se pro cive gerebat.

P. Crassus, Brut. 19, cum Africano maj. consul fuit, nempe *A. U.* DCLVII; idem pontifex max., cognomine Dives dictus. v. Liv. xxx, 1, ubi ejus insigne elogium.

P. Crassus Mucianus Dives, Brut.

26, orator valde probatus, *adoptatus a P. Crasso Divite*, P. Mucii filius *naturalis*, et P. Scævolæ frater, domi jus civile cognoverat. Or. i, 37, ejus de eloquentia et juris studio conjungendo sententia. Brut. 57, Jctus. Cf. i, 13; de Rep. i, 19; iii, 7; *Rupert. ad Enchir. Pompon. iii, 6; Perizon. Animadv. c. 9, etc. Phil. xi, 8, pontifex M. multam dicit collegæ consuli L. Valerio Flacco flamini Martiali, si a sacris discessisset (A. U. cxxxii), quod nolebat eum ad bellum cum Aristonico proficisci, ad quod ipse profectus fœde perit. Vell. ii, 4.*

P. Crassus, Font. 18, legatus L. Cæsaris in bello sociali. Cf. *Appian. B. C. i, p. 635. Or. iii, 3, in seditione Mariana se ipse sua manu interfecit. Arch. 5, censor cum L. Julio Cæsare nullam populi partem censet (A. U. dclxiv). Consul fuit a. dclvi cum Cn. Lentulo Clodianus. Est M. Crassi IIIviri pater. In inscriptione antiqua ap. Muratorium ad h. a. est prænomen M.*

P. Crassus, Att. xii, 24, Venuleiæ filius, utrum vivo adhuc patre, P. Crasso, an mortuo interierit.

P. Crassus, M. IIviri fil., ad Div. xiii, 16, laudatur; Brut. 81, qualis fuerit, quem exitum h. buerit. Quo cum loco confer *Plutarch. in Crasso, p. 551, 559. De legatione ejus ap. Cæsarem imp. in Gallia, v. Dio, xxxix, p. 105.*

P. Crassus, Sen. p. Red. 9, prætor P. Lentulo Spinthere consule.

Crassus Junianus, Q. fr. iii, 8, e familia Junia in Liciniam Crassorum adoptatus. Sed lectio dubia est. P. Manutius conjicit Licinianus, putatque eum in Cæliam gentem adoptatum fuisse. Sed ita non Crassus, sed Cælius Lic. dictus esset: quanquam et alia talis formæ exempla sunt. v. *Manut.*

Craterus, Att. xii, 13, 14, medicus Ciceronis ætate.

Crates, Acad. i, 9, academicus, nil mutat in veteri disciplina a Platone tradita.

Cratippus, Off. i, 1; ad Div. xii, 16, M. Ciceronis filii præceptor, eum eo, volente C. Trebonio, in Asiam abijt. Div. i, 3, familiaris Ciceronis, par summis peripateticis, somniorum et furoris divinationi fidem tribuit, reliqua rejicit. ibid. 3a, statuit animos hominum quadam ex parte extrinsec-

cus esse tractos et haustos, reddit rationem vaticinationum et somniorum.

Crebrius, Q. fr. iii, 5, qui fuerit, ignoramus.

M. Crepereius, Act. i in Verr. 10, trib. militaris factus A. U. dclxxxiii.

Cresphontes, ad Her. ii, 24, Aristomachi filius ex Herculis genere, rex Messeniæ fraudibus factus, duxit uxorem Meropem, Cypseli Arcadis filiam, etc. v. *Pausanias, p. 151, 285 seqq., ed. Kuhn.; Hygin. fab. 148. De eo est Cresphontes Euripidis fabula, quæ laudatur, Tusc. i, 48.*

Q. Crispus, e Marcii, ad Div. xii, 11, 12, imperator et proconsul Asiæ; ejus dignitas commendatur.

Critias, Tusc. i, 40, de xxx tyrannis, Theramenem ad mortem redigit. Or. ii, 22, ejus scripta exstiteret Ciceronis tempore.

Crito, Tusc. i, 43, Socratis discipulus. Div. i, 54, non paret Socratis monito. i, 25, ei Socrates suam mortem prædicat.

Critolaus, Nat. D. iii, 38, dux Achæorum, evertit Corinthum. Fuit enim causa belli Achaici, quo Corinthus eversa est. v. *Flor. ii, 16; Polyb. Excerpt. legat. c. 144.*

Critolaus, Fin. v, 5, Aristotelicus. Or. ii, 37, cum Carneade et Diogene stoico Romam legatus Atheniensium venit, multæ propter Oropum irrogatæ deprecandæ causa. Tusc. v, 17, ejus libra.

Critolaus, Verr. iv 26, Ætnensis.

Critonius, Att. xiii, 21, Cæsarianus.

Cræsus, Fin. ii, 27; iii, 14; iv, 12; Div. i, 19, 53; ii, 56, ejus filius, quum esset infans, loquitur.

Q. Croto, Rabir. perd. 11, ejus servus Scæva occidit Saturninum.

Ctesiphon, Or. iii, 56, Atheniensis, pro quo exstat Demosthenis oratio.

Culeo, Att. iii, 15; viii, 12, familiarissimus Pompei, ut Theophanes.

Culeo, ad Div. x, 34, trib. mil. in exercitu Lepidi, qui ab Antonio ad eum transierat, quum ante a Lepido contra ejus voluntatem ad Antonium isset, *Add. inf. Q. Terentius Culeo.*

Culleolus, ad Div. xiii, 41, videtur Illyrici ante Cæsarem prætor fuisse.

Culleolus, Att. vi, 3, homo vilis h. l. significari videtur

Cupido, Nat. D. iii, 23, Cupidines plures.

L. Cursidius, Att. xiii, 44, hoc nomen ex Ligariana tollitur, monitu Attici.

Curiatii, Inv. ii, 26, tres fratres, de quibus Liv. i, 24 seqq.

C. Curiatius, Leg. iii, 9, trib. pl. quinque annis ante Tib. Gracchi tribunatum primum, consules, *P. Nasicam* et *D. Brutum*, in vincula coniecit.

C. Curio, avus, Br. 32, ejus orationes. *Consulatum non adeptus est. Prætor fuit A. U. DCXXXII.*

C. Scribonius Curio, pater, Brut. 16. *Consul fuit cum Cn. Octavio A. U. DCXXVII.* Rab. perd. 7, in cæde Saturnini est cum consulibus. Manil. 23, legi Maniliæ favet. ad Div. i, 4, vir consularis. Pison. 19, de Dardanis triumphat e Macedonia rediens. Or. ii, 23, Cossos fratres defendit contra M. Antonium oratorem. Att. i, 14, P. Clodium in senatu juvare frustra studet. Ar. Resp. 6, pontifex. ad Div. viii, 11, negat se permissurum, ut Ciceroni supplicatio decernatur. Vat. 10, laudatur, ei insidiatur Vatinius. Or. 32; Brut. 60, memoria destituitur subito. Off. ii, 17, dicebat se omnia, quæ haberentur amplissima, sine ullo mînere adeptum esse. ad Div. ii, 2, moritur Calvino et Messalla coss. Act. i in Verr. 7; Corn. i; Br. 49, 60, in libris etiam, quæ dixit, obliviscitur.

C. Curio, *C. fil.*, ad quem sunt epistolæ libri ii ad Div. ad Div. viii, 4, tribunatum petit; ejus facilitatem homines metuunt; eum Cæsar valde contemnit. ib. 8, se parat contra Cæsarem. ib. 6, in tribunatu nihil agit, de intercalando non obtinet; fit popularis, et pro Cæsare loquitur; legem Viariam et Alimentariam fert. ii, 13, Cæsarem defendere incipit, quod ante suspicatus est Cicero. viii, 11, negat se permissurum, ut Cæsar de provincia decedat; Pompeium id cupientem male accipit, et ejus ii consulatum exagitat. *v. de his narrantem Dionem XL, p. 148 sq.* ad Div. viii, 10, trib. pl. de agro Campano ante Cæsaris adventum e Gallia dividendo ex ejus lege laborat, ne Cæsar dividere possit. Att. i, 14, filiola Curiæ dicitur. Phil. ii, 2, 18, scortum

M. Antonii triumviri. Br. 81, naturam habuit admirabilem ad dicendum; plane eruditus; temeritate in bello civili perit. ad Div. viii, 2, ejus theatrum; de quo vid. Plin. H. N. xxxvi, 15.

Curius, de Inv. i, 43, orator quidam, e cujus oratione pro Fulvio verba quædam laudantur. *Sed. v. in Serv. Fulvius.*

C. Curius, pater Rabinii Postumi, Rab. Post. 2, 17.

M. Curius Dentatus, Br. 14, trib. pl. interrege Appio Cæco, coegit patres ante comitia auctores fieri; quæ de re vid. Pighium ad a. 455; Gronov. Obs. i, 25; Drakenb. ad Liv. x, 11. Muren. 8, homo novus ad consulatum pervenit. ibid. 14, de rege Pyrrho triumphat. Att. iv, 15, emittit lacum Velinum. Planc. 25; Sull. 7; Fin. ii, 10.

M. Curius, Br. 53, controversiam cum M. Coponio habet. Or. i, 39; ii, 32, Curiana causa. ii, 6, acta a L. Crasso oratore, quæ qualis fuerit, vid. i, 39.

M. Curius, ad Div. ii, 19, consobrinius C. Cælii quæstoris. Flacc. 13, quæstor urbanus Silano et Murena coss. Sen. post Red. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos. Ejus patri quæstor fuit Cicero. *Fuit autem quæstor Sex. Peducaei in Sicilia. Eundem esse puto, qui, ad Divers. xiii, 49, proconsul vocatur. Proprætor dicendum erat. In qua provincia fuerit, non dum reperi.*

M. Curius, Phil. v, 5, M. Antonii familiaris, dissolutus.

M. Curius, ad Div. xiii, 17, negotiator Patris; cujus est epistola, vii, 29. Attici et Ciceronis amicissimus.

Q. Curius, in Tog. Cand., homo quæstorius. Petit. Cons. 3, socius Catilinæ. *Ejus mentio etiam est ap. Salustium inter Catilinos, B. C. 23.*

Cursor, ad Div. ix, 21, cognomen L. Papirii.

Curtius, Rosc. 32, accusator, bello civili Sullano interfectus.

Curtius, Verr. i, 39, civis rom. qui C. Verris pecunias extraordinarias tractabat. *Sed Manutius ibi pro Q. et Cn. Postumiis, Curtiis, legit Q. et Cn. Postumis Curtiis, ut Q. et Cn. ad Curtios referatur, sintque Postumi a Curtiis non diversi.*

Curtius, Q. fr. i, 4, trib. pl. Gabinius et Pisone coss.

C. Curtius, Rabir. Post. 3, propinquus Rabirii Postumi, *quonquam alii Curius legunt. Fulgatum defendit Turneb. Adv. x, 23.*

C. Curtius Peducæanus, ad Div. xiii, 59, prætor, a. dccviii.

C. Curtius Postumus, Att. ix, 2, Cæsarianis partibus favebat ad Div. ii, 16, auguratum petit. Att. xii, 49, dubitat, an consulatum petat, necne.

C. Curtius Mithres, ad Div. xiii, 69, libertus Postumi.

C. Curtius, ad Div. xiii, 5, Cicero-
nis familiaris, a Cæsare in senatum legitur.

P. Curtius, ad Div. vi, 18, frater Q. Salassi, jussu Pompeii fil. interficitur.

Q. Curtius, Verr. i, 61, iudex quaestionis in causa Verrina; sed quod sodalis ejus esset, vi populi et convicio reiectus est. — * *V. not. in h. l.*

Cosinius, ad Att. xii, 38, 41; *Corradus* corrigit *Cosinius*.

P. Cuspis, ad Div. xiii, 6, eques rom., magister societatis in Africa. it. xvi, 17.

L. Custidius, ad Div. xiii, 58, Arpinas.

* *Cycherus*, ad Brut. 6, Græcus quidam.

Cydas, Cretensis, Phil. v, 5, homo andax, M. Antonii familiaris. Phil. viii, 9.

Cylonium scelus, de Leg. ii, 11, est, quod Athenienses commiserunt, Cylonis sociis supplicibus interfectis ad aram; de quo vid. Thucyd. i, 126. *Add. Scaliger. ad Euseb. Græca, p. 427; Suidas, Κυλωνέσιον 2705.*

Cynici, Off. i, 35, reprehendunt eos, qui ea, quæ re turpia non sunt, nominibus ac verbis flagitiosa ducunt. ibid. 41, eorum ratio est rejicienda.

Cypselus, Tusc. v, 37, Corinthi tyrannus, Demarati Tarquini patris temporibus. *Add. Fat. 7; de Rep. ii, 19.*

Cyrenaici, Tusc. iii, 13, 22, eorum de origine doloris sententia refellitur. Acad. ii, 7, in solo tractu doloris et voluptatis iudicium veri esse dicunt. ibid. 46, nihil putant esse iudicii præter permotiones intimas. *Add. 24.*

Cyrsilus, Off. iii, 11, suadens. ut

Athenienses in urbe manerent, et Xerxem reciperent, lapidibus obruitur.

Cyrus major; de Div. i, 23, ejus somnium; quamdiu regnarit et vixerit. Q. fr. i, 1, Xenophon de eo non ad fidem historiae scripsit. *v. etiam Brut. 29; Leg. ii, 22; de Rep. i, 27, 28.*

Cyrus minor; Div. i, 25, cum eo militia perfungitur Xenophon. ibid. 23, ejus somnium.

Cyrus, Att. ii, 3, architectus. Mil. 17, moritur. *Ab eo dicuntur Cyrea, Att. iv, 10.*

Cytheris, Att. x, 10; Philipp. ii, 24, eam Antonius lectica aperta secum portat. ad Div. ix, 26. *v. in Volumnia.*

D.

Damasippus, cognomen Liciniorum, ad Div. vii, 23, statuas amat, *de quo est apud Horatium, Serm. ii, 3.* Att. xii, 29, 33, ab eo hortos emere vult Cicero.

L. Damasippus, ad Div. ix, 21, prætor, qui C. Carbonem occidit. *v. Vellei., ii, 26.*

Damio Tettius, Att. iv, 3.

Damocles, Tusc. Q v, 21, assentator Dionysii.

Damon, Off. iii, 10; Tusc. v, 22, veræ amicitiae specimen, Pythagoreus.

Damon, Or. iii, 3, musicus.

Danaus, Parad. vi, 1; ejus quinquaginta filiae.

Daphitas, Fat. 3; ei fatum fuit, ex equo cadere, atque ita perire. *Fuit Telmissensis, sophista acerbus et mordax etiam in Attalum Pergamenum (versiculos in eum habet Strabo, l. xiv, p. 958, ed. Almel.); unde eum de saxo, cui equi nomen, præcipitare jussit. Rem narrat Suid. in Δαφιδης; Valer. M. i, 8; sed paullo discrepat a ceteris Strabo, qui et grammaticum vocat, et in cruce actum dicit in Thorace, loco quodam, jussunque ab oraculo, ut sibi a thorace caveret. Utrum Daphitas, an Daphidas scribendum, v. Torren. ad Valer. l. c.*

Dardanus, Acad. ii, 22, stoicus, tempore Antiochi academici.

Dardanus, ad Div. x, 25, libertus Furnii.

Darius Codomanus, Tusc. v, 34,

in fuga aquam turbidam suaviter bibit.

C. Decianus, Rabir. perd. 9, condemnatus est, quod in concione de morte Saturnini questus est. *vid. Valer. viii, 1.*

Decidius Saxa, Phil. xiii, 13. *v. in Saxa.*

* *C. Decimius*, Att. iv, 16.

Decinus, designator, Dom. 19; Att. iv, 3, socius et assecla P. Clodii, et suasor legum illius.

Decius, Pis. 11, Campanus.

Decius, ad Div. v, 6, librarius P. Sextii quaestoris.

Cn. Decius, Samnis, Clu. 59, proscriptus a Sulla.

P. Decius, Q. fil., Div. i, 24; Fin. ii, 19, primus e Deciiis consul fuit, et primus e Deciiis se devovit.

P. Decius, P. F., item, ut pater, se devovit. Utriusque devotionis saepe fit mentio apud Ciceronem, N. D. iii, 6; Sext. 21; Postum. 1; Senect. 13; Herenn. iv, 44; Off. i, 18, et iii, 4. Duobus autem in locis etiam nepotis Decii pro patria se devoventis mentio est, in Tusc. i, 37, et Fin. ii, 19. Par. i, 2, patrem et filium tantum nominat.

P. Decius Mus, Brut. 28, vita et oratione turbulentus. M. Fulvii Flacci aenulus. Or. ii, 30, trib. pl., qui Opimium de caede Gracchi accusavit. Add. Or. ii, 31, 62; reus de pecuniis contra leges captis factus.

P. Decius, Phil. xi, 6, Antonianus aere alieno oppressus.

Dejanira, Tusc. ii, 8, Oenei filia.

Dejotarus pater, Dejot. i. *vid. argumentum orationis.* Phil. xi, 12, 13, laudatur. Att. v, 17, rex a senatu appellatus est, Ar. Resp. 13, fidelissimus imperii rom. rex; a senatu regis nomine dignus judicatur; lege Clodii, regis nomen accipit. Div. ii, 37, fugit e praelio cum Pompeio. Brut. 5, a M. Bruto defenditur apud Caesarem, quod a Pompeianis partibus steterat. Div. i, 15, a Caesare tetrarchiae regno multatus. *ibid.* ii, 36, 37, multum auspiciis tribuit, etc.

Dejotarus filius, Dejot. i, patrem accusat apud Caesarem.

Dellius, Att. viii, 12, Pompeii familiaris; nisi forte, ut videtur, cum Grævio legendum, D. Lælius. Nam

Dellius fuit Cæsarianus, post Antonianus; D. Lælius Pompeianus; de Pompeiano autem sermo est.

Demades, Brut. 9; Or. 26, orator Atheniensis, Demosthenis temporibus, praeter ceteros Atticos oratores facetus: nulla scripta reliquit.

* *Demaratus*, Tusc. v, 37; de Rep. ii, 19, pater Tarquinius Prisci, Corintho fugit Tarquinius.

Demea, Att. xiii, 30, servus.

Demetrius, Att. iv, 11, liberti nomen. Sed ad Div. xvi, 17, 22, homo improbus, servus Ciceronis. ad Div. viii, 15, etc.

Demetrius, Syrus, Brut. 91, non ignobilis dicendi magister, quo Cicerone Athenis usus est.

Demetrius, Magnes, Att. iv, 11; viii, 11, aequalis Cic., et amicus Attici; liber ejus *περί δημοσίων*. Hunc librum cave confundas cum altero Demetrii Magnetis *περί δημοσίων*, cujus saepe mentio ap. Laërtium, v. c. i, 38; ubi *vid. Menag.*

Demetrius Megas, ad Div. xiii, 36, Siculus. *vid. P. Cornelius.*

Demetrius Phalereus, Atheniensis. Br. 9; Fin. v, 19, Theophrasti discipulus. Or. ii, 23, omnium oratorum politissimus. Or. 27, in mediocri genere princeps Graeciae. Off. i, 1, disputator subtilis, orator parum vehementis, sed dulcis. Leg. iii, 6, de rep. et legibus scripsit. de Rep. ii, 1, rempubl. Atheniensium exsanguem jam et jacentem sustentavit. Fin. v, 19, patria pulsus ad Ptolemæum se confert, multa in otio scripsit. R. Postum. 9, in Aegypto, aspide ad corpus admota, necatus est.

Demetrius Poliorcetes, Off. ii, 7; cum Macedones reliquerunt, et se omnes ad Pyrrhum contulerunt.

* *Demiurgus*, ad Div. ix, 22, comœdia Turpili, citata a Nonio, viii, 6, 65.

Demochares, Or. ii, 23, orator Atheniensis, filius sororis Demosthenis, genere dicendi molli et remissione usus est. Brut. 83, scripsit orationes aliquot, et earum rerum historiam, quæ suis temporibus Athenis erant gestæ, oratorio genere, non historico. De hoc *vid. Ruhnken.* ad Rutilium Lupum, p. 7, 8.

Democritus, physicus, Tusc. v, 39, patrimonium suum relinquit dis-

cendi studio. *ibid.*, cæcus fit, cæcitate utilem esse dixit. Or. i, 11, ornate dixit. Or. ii, 46; *Divin.* i, 37, negat, sine furore quemquam poetam magnum esse posse. Or. 20, ejus dictio cur nonnullis poema videatur. *Acad.* i, 2, ejus physica recepit Epicurus. ad *Div.* xv, 16, ante Epicurum φαντασίας εἶδωλα dixit. *Acad.* i, 12, confitetur ignorantiam, ut Socrates. *Acad.* ii, 17, innumerabiles mundos statuit, et quidem multos absolute pares; item homines; quæ sententia, cap. 18, a politioribus physicis refellitur. *Acad.* ii, 37, de pleno et inani omnia gigni. *Fin.* i, 6, sententia ejus de sole et atomis. *N. D.* i, 12, imagines deos facit, et naturam eas fundentem, et intelligentiam nostram; incertus in toto loco est. *vid. c.* 43. *ibid.* 24, atomi reprehenduntur. *Div.* i, 3; ii, 13, præsentionem rerum futurarum comprobatur, in quo non insecte nugatur. *Pat.* 10, auctor atomorum, statuit necessitate omnia fieri.

Democritus, gymnasiarcha, *Verr.* iv, 42, Tyndaritanus.

Democritus, Att. vi, 1, servus Attici.

Democritus, Sicyonius, ad *Div.* xiii, 8, hospes Ciceronis et familiaris.

Demosthenes, Or. 4, Platonis frequens auditor. 26, minus facetus. *Tusc.* iii, 26, ab Æschine reprehenditur, quod nimis filiam luxerit. v, 36, mulierculæ laudibus capitur. *Div.* ii, 46, Rho dicere quum nequiret, exercitatione effecit, ut planissime diceret. ii, 57, Pythiam dixit φιλῶπιζεν, etc. etc.

Demostratus, ad *Div.* xiii, 32, libertus Cn. Octavii Nasonis.

Desippus vel *Dexippus*, ad *Div.* xiv, 3, servus Ciceronis.

Dexio, Tyndaritanus, *Verr.* v, 42.

Dexius, ad *Div.* vii, 23.

L. Diadematus, ad *Quir.* p. red. 3, *Qu. Metelli Macedonici filius.* v. in *Metellis*

Diagondas, Thebanus, *Leg.* ii, 15, omnia sacra nocturna sustulit.

Diagoras, Melius, *Nat. D.* i, 1, 23, deos tollit, ideoque atheus dicitur.

Diana, *Nat. D.* iii, 23, Dianæ plures.

Dicæarchus, peripateticus, *Aristotelis* discipulus; Att. ii, 2, ejus libros diligenter legit et admiratur Cicero. Περὶ Περηναιῶν liber Dicæarchi de populis Pellenæis; item Κορυβίων et Ἀθηναιῶν. Libros geographicos in multis reprehendit Polybius, auctore Strabone, *Geogr.* ii, p. 107; qui et ipse ei non semper fidendum monet, in primis in occidentalibus et septentrionalibus Europæ partibus. Att. ii, 16, vitam practicam theoreticæ anteponebat. ad Att. vi, 2, ejus tabulæ geographicæ laudantur. Scripsit περὶ τῆς εἰς Τρωφονίου καταστάσεως, in quo Chæron quidam inducitur, narrans, quæ in Trophonio viderit. *Utrum liber singularis fuerit, an pars libri majoris, quem Ἀναρχαζην Εὐνάδος* inscripsit, disputant: hoc tamen probabilius videtur Hemsterhusio ad *Lucian.* t. i, 339; quod mihi non est probabile, quia e loco Ciceronis patet, in dialogo scriptum fuisse illum libellum, quod Ἀναρχαζὴ Græciæ non convenire videtur. Att. xiii, 31. 32, libri περὶ ψυχῆς, et καταστάσεως, et τριτοκλήσιος, et epistola ad Aristoxenum. *Acad.* ii, 39; *Tusc.* i, 10, tres libros de animo scripsit, in quibus animum nihil esse disputatur. *Tusc.* i, 31, tres libros scripsit contra immortalitatem animi, qui Lesbiaci dicuntur, quod Mitylenis sermo habetur. *Div.* i, 3, 50, cetera divinationis genera sustulit, probat somnia et vaticinia per furorem. ii, 51, ejus magnus liber est, nescire ea, quæ eventura sint, melius esse, quam scire. *Off.* ii, 5, magnam et copiosum librum de hominum interitu scripsit, etc. *De co. vi.* J. Reines. *I. L.* iii, 3.

P. Didius, *Font.* 18, legatus L. Cæsaris in bello sociali; τριτοκλήσιος dicitur. Att. xiii, 32. *Appian.* B. C. l. i, p. 635. De ejus rebus gestis in bello sociali v. *Vell.* ii, 16; sed ibi prænomen est T., quod e fastis Capitolinis etiam in loco Ciceronis reposuit P. Manutius. Recte.

T. Didius, *Planc.* 25; *Pis.* 25, ex Macedonia triumphat, scilicet de Scordiscis, ex prætura. Fuit prætor Illyrici, sed victo Macedonia prætor. Catone, propter viciniam aggressus est Macedoniam. v. *Pigh.* ad a. 639,

640. *Est is, qui consul cum Q. Metello legem Cæciliam Didiam tulit A. U. DCLV.*

T. Didius, forte filius superioris. Or. ii, 47, trib. pl. cum L. Cotta, a. DCLIX. vide in L. Cotta.

Digiti Idæi, Nat. D. iii, 16, sive Dactyli, sunt sacerdotes matris deum. Dinea, Larinas, Cluent. 7, socrus Oppianici.

Dinomachus, Tusc. v, 30; Fin. v, 8; Offic. iii, 34, de summo bono Caliphonem sequitur, et ita controversiam componi posse putat.

Dinon, Div. i, 23, Persica scripsit. Est is, quem laudat, et fide dignum iudicat Cornelius Nepos in Conone. Fuit pater Clitarchi, qui Alexandri M. tempore floruit. vid. Voss. de H. Gr. iv, 8, ubi recte ostendit, Dinonem appellandum esse, non Dionem.

Dio, Syracusius, Or. iii, 34, Platonis discipulus. Tusc. v, 35, Platonis ad ejus propinquos epistola. Est septima inter Platonicas, post mortem Dionis, patriæ liberatoris, scripta. De ejus rebus præter Nepotem leg. Diodor. S. xvi.

Dio, stoicus, Leg. iii, 5, de magistratibus subtiliter scripsit. Ante Pænætium scripsit, ut ex h. l. colligo.

Dio, philosophus; ad Div. ix, 26, eo utitur Papirius Pætus. Nescio quis; nisi forte academicus, de quo postea; aut Epicureus quidam. Pætus enim Epicureus fuit.

Dio, Verr. i, 10, Halesinus.

Dio, Flacc. 30, Apollonidiensis.

Dio, Verr. ii, 7, a Q. Metello civis rom. factus; unde Q. Cæcilius Dio dicitur, c. 9.

Dio, Coel. 10, legatus Alexandrinorum, qui Ptolemæum Auletem Romæ accusaret; interfectus est Romæ, eaque cædes in M. Cælium collata. Academicum appellat Strabo, l. xvii, p. 1147; ubi tota res de Ptolemæo et legatione accurate commemoratur. Hic est Dio academicus, qui, Acad. ii, 4, memoratur.

Diochares, Att. xi, 6, C. Cæsaris libertus.

Diocles, Verr. iv, 16, Lilybætanus.

Diocles Phimes, Panormitanus, Verr. iii, 40.

Diodorus, Fat. 6, valens dialecticus. Etiam Sextus Empir. διαλεκτικώτατον

appellat. ad Div. ix, 4, possibile aliquid esse putabat, etsi non fieret. De hoc Diodoro, qui Crænus dicitur cognomine, discipulo Apollonii Croni dialectici, vid. Menagium ad Laert. ii, 111. Mortuus est præ pudore, quum Silponi ad quæstionem ludicram respondere non potuisset. Plin. H. N. vii, 53.

Diodorus, Or. i, 11, peripateticus. Fin. v, 5, Critolai auditor. Acad. ii, 42; Fin. ii, 6, honestatem cum vacuitate doloris summum bonum facit. Acad. ii, 24.

Diodorus, Melitensis, Verr. iv, 17.

Diodotus, Q. fr. i, 2, libertus Luculli.

Diodotus, stoicus, Brut. 90, ad Div. xiii, 16, præceptor Ciceronis in dialecticis, domi Ciceronis mortuus est. Conf. Att. ii, 20; Acad. ii, 36, Antiochea contemnit. Tusc. v, 39, cæcus factus, non modo litteris utitur, sed etiam geometriam docet; fidibus utitur Pythagoreorum more. ad Div. ix, 4, Diodori περί συνάρτων opinionem non concoquebat.

Diogenes, Apolloniates, Nat. D. i, 12, aera deum facit. De eo Laert. ix, 57. Patria fuit Apollonia Crætæ, ut e Stephano de Urb. ad eum locum docet Menagius. Vixit Anaxagoræ temporibus. Physicus dictus est, et eloquentia non minus quam philosophia valuit.

Diogenes, cynicus, Tusc. i, 43, inhumatum se projici jubet. Memoratur etiam Tusc. iii, 23; v, 32; Mur. 36; Nat. D. iii, 34, etc.

Diogenes, Babylonius, stoicus, Acad. ii, 30, Carneadis in dialectica præceptor. Fin. ii, 8, eum Lælius audivit. iii, 10, ejus definitio boni probatur. Tusc. iv, 3; Senect. 7, Romam legatus mittitur. Nat. D. i, 15, ejus liber de Minerva, in quo partum Jovis ad physiologiam traducit. Div. i, 3, Chrysippi auditor, unum librum edidit de Divinatione. ii, 43, prædictionem eam concedit, qualis quisque natura, et ad quam quisque rem maxime aptus futurus sit.

Diogenes, Grævus, ad Div. ii, 12; viii, 8, M. Coelii Rufi amicus.

Diogenes, Cluent. 16, servi nomen.

Diognotus, Venerius, Verr. iii, 38, qui decumas Tissenium a Verre emerat.

Diona, Nat. D. iii, 23, mater Veneris.

Dionysia, Q. Rosc. 8, saltatrix. vid. Gell. i, 5.

Dionysiarthus, Verr. iv, 22, proagorvs Catinensis.

Dionysius, Nat. D. iii, 21, filius Jovis et Proserpinæ. vid. *Anaces*.

* *Dionysius major*, *Syracusanorum tyrannus*; Div. i, 20, ejus mater, quum pragnans eum alvo contineret, somniavit, se peperisse Satyriscum, etc. i, 33; ii, 31, ostentum equi ejus. Verr. v, 55, ejus lantiniæ. Off. ii, 7; Tuscul. v, 20, tyrannis, uxores, crudelitas, miseria. N. D. iii, 34, sacrilegus.

* *Dionysius minor*, ad Div. ix, 18, dicitur ludum Corinthi aperuisse.

Dionysius, Heracleotes, Acad. ii, 22, Zenonis Cittiæ discipulus. Fig. v, 31, propter oculorum dolorem a stoicis desciscit, et fit *Epicureus*, s. *Cyrenaicus*, unde μεταβέβητος dictus est.

Dionysius, stoicus, Tusc. ii, 11, Ciceronis æqualis, versus orationi nullo delectu admiscebat. *Dionysium* stoicum laudat Laert. vi, 43.

Dionysius, Magnes, Brut. 91, rhetor temporibus Ciceronis, qui cum eo in Asia adolescens multum fuit.

Dionysius, ad Div. v, 10, servus Ciceronis, anagnostes. ad Div. xiii, 77, qui bibliothecam Ciceronis tractavit, fugit. Att. ix, 12, Ciceronem bello civili deserit, quamvis valde apud eum honoratus fuerat.

Dionysius, toto nomine *M. Pomponius Dionysius*, Att. iv, 8, 11, 15; ad Div. xii, 24, servus aut libertus Attici, quo Cicero usus est in instruenda bibliotheca.

Dionysodorus, Verr. ii, 21, Syracusanus.

Dionysus, N. D. iii, 23; multi Dionysii.

Diophanes, Mitylenæus, Brut. 27, rhetor suo tempore Græcorum disertissimus, Tib. Gracchi fil. præceptor.

Dioscuri, N. D. iii, 21, quot modis apud Græcos nominentur.

Diphilus, Or. i, 30, Crassi scriptor et lector.

Diphilus, Q. fr. iii, 1, redemptor villæ Q. Ciceronis, architectus idem.

Divitiacus, Div. i, 41, unus e Droiadis.

Docimus, Verr. iii, 34, Siculus.

Cn. Dolabella, Pis. 19, triumphat ex Macedonia rediens. Consul fuit cum *M. Tullio Decula* a. DCCLXXII. Brut. 92, accensatur a C. Cæsare adolescente, defendentibus C. Cotta et Hortensio.

Cn. Dolabella, Quint. 8, prætor urbanus *Cn. Dolabella* et *M. Tullio* coss., ad quem causa *Quintii* acta est. Verr. act. i, 4; Verr. i, 15, 37, 38, prætor Ciliciæ, Verre legato, a quo deinde, quum a *M. Scauro* de repetundis accusaretur, oppugnatus est; condemnatur. Hos duos *Dolabellas* confundunt *Asconius* ad Div. in *Cæcil. c. 7*, et *Corradus* in *Quæstura*, propterea reprehensi a *Perizonio Animadv. Hist. c. 2*, p. 54.

Cn. Dolabella, ad Div. ii, 15, 16, Ciceronis gener; libertate sua molestias sibi contrahit. vii, 33, declamat apud Ciceronem. ii, 13, Appium Pulchrum accusat. Att. vii, 8, heres fit *Liviæ* ejusdam. ad Div. ix, 14, ejus consulatus laudatur, ob eversam columnam *Cæsarianorum* in foro, et seditiones compressas. Phil. i, 2, acta in consulatu post Cæsaris mortem. Phil. xi, 1, proconsul Syriæ *C. Trebonium* interfecit. ad Div. xii, 14, ab Antiochia exclusus *Laodicæam* se contulit. ibid. 12, cum exercitu suo ex Syria in Ciliciam transit. Brut. 92.

P. Dolabella, *Cæcin.* 8, prætor urbanus, ad quem est acta causa *Cæcinæ*.

P. Dolabella, ad Div. viii, 4, quindécimvir fit. Nescio an idem.

Cn. Domitius, *Cn. f.* (v. *Sueton. Ner. 1*), Brut. 26, consul cum *C. Fannio* fait (A. U. DCXXXI). Font. 15, Arvernos et Allobroges vicit. Verr. i, 55; Cluent. 42, censor cum *L. Metello* a. U. DCXXXVIII.

Cn. Domitius Aenob., *Cn. f.* (v. *inscr. antiq. ap. Murator. ad a. 657*), *Cn. n.*, Agr. ii, 7, in tribunatu de sacerdotiis tulit. v. *Domitia Lex*. Corn. 2; *Cæcil.* 20, *M. Silanum* vexat. Or. ii, 56; Brut. 44; Deiot. i, consul cum *Cassio Longino* A. U. DCLVII; censor cum *L. Crasso* oratore fuit; dissensio inter ipsos. Pontifex max. a trib. pl. *M. Scauro* accusatur. De contentionebus *Domitii* et *Crassi* censorum, locos auctorum collegit *Sigonius* in *fustis* ad A. U. DC LXI; est enim locus memorabi-

lis apud Plin. II. N. xvii, 1. De ipso v. Sueton. Ner. 2, et ibi interpretes.

Cn. Domitius Calvinus, Deiot. 5, a Dejotaro post bellum civile recipitur et sustentatur. Coel. 13, et Q. fr. ii, 13, prætor Cn. Lentulo et L. Marcio coss. Sext. 53, Q. fr. i, 2, trib. pl. Cæsare et Bibulo coss., quo usus Bibulus in impedienda Cæsaris agraria. Flacc. 13, legatus L. Flacci in Asia. Consul tandem cum Messalla a. dcc.

Cn. Domitius, L. Ænob. F. Phil. ii, 11, de Cæsaris percussoribus, Catonem Uticensem avunculum habuit. Phil. x, 6, ei se exercitus, qui ad Dolabellam in Syriam ducebatur, in Macedonia tradit. ad Div. viii, 14, Cn. Saturninum reum fecit. *v. Manut. Ad eum est epist. 22 l. vi ad Div. De eo v. Sueton. Ner. c. 3.*

* *Cn. Domitius Singaius*, Sardus, hospes et familiaris Ciceronis, a Pompeio civitate donatus. Fragm. nov. orat. pro Scauro, c. 10.

L. Domitius, Verr. v, 3, prætor Siciliæ, in animadvertendo durus. *Est is, qui cum C. Cælio Caldo consul fuit a. dclix, frater Cn. Domitii censoris cum Crasso majore.*

L. Domitius Ænobarbus, Cn. f., Cn. n., Cn. pron., is, qui consul fuit cum Appio Claudio Pulchro a. dxcix. Att. i, 1, Ciceronem in petitione consulatus juvat. Mil. 8, quæsitior in causa Milonis. ad Div. viii, 14, repulsam in petitione auguratus ægre fert. xvi, 12, ei ulterior Gallia decernitur a senatu, ut Cæsari succedat. Att. viii, 1, 8, Corfinii se tradit Cæsari; stultus dicitur. Vatin. 10. laudatur. Brut. 77, Latine, multaque cum libertate, sed sine arte dicebat; bello civili interiiit. *v. Cæsar, B. C. iii, 99; memoratur etiam seqq. locis, Verr. i, 53; ad Div. vi, 21; viii, 1, 8, 12, etc.*

Domitius, Appulus, Phil. xi, 6, septemvir Antonianus. ad Div. viii, 15, hospes Cæsaris Intemelii.

Doris, Locrensis. Tusc. v, 20, uxor Dionysii Tyranni

Dorotheus, Verr. ii, 36; Thermitanus.

Dorylaeus, Deiot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Doterio, Att. i, 6, histrio.

* *Draco*, Or. i, 44; de Rep. ii, 1, Atheniensium legislator.

Druidæ, Div. i, 41, vates et augu-

res in Gallia, de quibus consulant tiro-nes Cæsar., B. Gall. v, 13, 14.

C. Livius Drusus, Brut. 28; ejus filii duo C. et M. *Pronepos est Drusi; qui primus cognomen hoc ab interfecto Drauso Gallorum duce tulit: ad quem Popma refert locum ad Att. vii, 2. Sed Pighius, ad a. 637, refert ad M. Drusum, C. f., qui Her. ii, 13, prætor dicitur, de quo, totaque familia v. Sueton. in Tiber. 3.*

C. Drusus, C. Fil., Brut. 28, qualis orator fuerit. Tusc. v, 38, JCtus, qui etiam, quum cæcus factus esset, de jure diligenter respondit, et a multis consultus est. *Hunc Drusum vulgo in veterum JCtorum commemoratione prætermittunt, etiam Pomponius.*

M. Drusus, C. fil., Brut. 28, tribunus C. Gracchum iterum trib. pl. fregit. *Nam ita legendum esse, non fecit, viri docti ad unum omnes censent, et res postulat. Hic est ille Drusus, qui hanc ipsam ob rem; quod senatus causam contra Gracchum egit, patronus senatus appellatus est. Sueton. l. c. Ad hunc Drusum referunt etiam illud de Offic. i, 30, in M. Druso adolescente magna fuit severitas. Sed mihi ad ejus filium referendum videtur. Ipsa verba Ciceronis id docent. Primo ponuntur L. Crassus et L. Philippus, quo consule dein tribunus M. Drusus fil. fuit: deinde C. Cæsar, L. F. Iisdem temporibus dicitur multa severitas fuisse in M. Scauro et in M. Druso adolescente. Pater autem illis temporibus adolescens non fuit. Item M. Drusus filius et M. Scaurus, ut hic, junguntur, Dom. 19. ad Herenn. ii, 13, prætor urbanus judicium reddidit, quod cum herede mandati ageretur. Hunc M. Drusum Pighius refert ad A. U. dcccxxvii, hoc argumento, ut opinor, quod tribus annis post consul factus est, quo ille sæpe in digerendis prætorum annis usus est. Si recte, est ille ipse patronus senatus. Nam tribunatus Gracchi secundus cadit in A. U. dcccxxi, etc. Obtinuit aliquot annis post Macedoniam ex consulatione a. dclxi gesto, et Scordiscos vicit. v. Flor. iii, 4, et Valentem Num. Fam. R. T. i, p. 51, 52.*

M. Drusus, M. fil. Dom. 46, trib. pl. et pontifex, Q. Cæpionis inimicus; unde inimicitie ortæ, docet Plin. xxxiii, 1. Mil. 7, M. Catonis Uticensis avunculus. Br. 49, 62, orator gra-

vis, quum de rep. diceret. *Offic.* i. 30, severitas in eo adolescente fuit *v. in M. Drusus, C. F. Cluent.* 56; Postum. 7, eos, qui res judicant, equites, tentavit quæstionibus constitutis in iudicium vocare; eæ rejiciuntur. *Mil.* 7, senatus pugnator ac pæne patronus. *Or.* iii, 1, refert ad senatum de conviciis L. Philippi consulis, quibus in concione in senatum usus erat, etc. *Dom.* 16, 19, de pluribus rebus simul ferre ausus est contra legem Cæciliam et Didiam; senatus decernit, ne eæ leges valeant. *v. Liviae Leges.* *Rabir.* perd. 7, consulibus adest contra Saturninum. *Mil.* 7, domi suæ interficitur in tribunatu. *Nat. D.* iii, 33, ejus percussor fuit Q. Varius. *De eo v. inpr. Vellei.* ii, 13 sq.

Drusus, ad *Div.* viii, 14, homo turpibus libidinibus deditus, iudex est inter reos de lege Scatinia. *Ad eum referenda fortasse sunt etiam hæc, Att.* ii, 7, ubi Pisarenensis vocatur; ad *Div.* xi, 19; *Att.* iv, 15, 16, a Cicerone defenditur, accensatus a Lucretio.

Cæso, s. K. *Duilius*, l. *Div.* ix, 21, consul *A. U.* ccccxvii.

* *C. Duilius, M. F.*, dicitur et *Duellius*, de *Rep.* i, 1, et *Bellius*, *Or.* 45; item *Billius. v. Ciacconium ad Columnam Rostratam, et Pighium ad A. U.* ccccxciii. *Senect.* 13, Pœnos primus classe vicit. *In Planciana*, c. 25, est P. *Dnellius. Sed quia facile intelligitur, de hoc Duellio esse sermonem, qui primus mari Carthaginenses vicit, recte viri docti censuerunt, legendum esse C. Duellius. Sic enim solebat scribere Tullius, ut ipse testatur, Or.* 45, non, ut vulgo, *Duillius.*

Duris, *Samius*, *Att.* vi, 1, homo in historia diligens. *Vixit Ptolemæi Philadelphi temporibus. De ejus scriptis consule Voss. de Hist. Gr.* i, 15; quem compilavit *Harduinus in Indic. Auct. Plinian.* *Add. Diodor.* S. xv, p. 373, 374.

C. Duronius, *Att.* v, 8.

M. Duronius, *Or.* ii, 68, accusator censoris M. Antonii orat. de ambitu. *Hic Duronius post a censore M. Antonio et collega L. Flacco de senatu motus est, quod in tribunatu legem de coercendis conviviorum sumtibus latam abrogaverat. v. Valer. M.* ii, 9, 5.

* *Dyrrhachinus*, *Verr.* iii, 50, princeps Elorinorum

E.

Echecrates, *Fin.* v, 29, *Pythagoreus*, *Loerensis*, *Platonis æqualis. Eum etiam Iamblichus, aliosque duos ejusdem nominis, commemorat inter Pythagoreos, c. ult. Vit. Pyth., et Laert.* viii, 48.

* *Echion*, pictor. *Parad.* v, 2; et sic *Lambinus*, *Brut.* 18, ubi mss. *Aetion. In Parad. olim legebatur Actæon. Emendavit idem Lambinus; quod mirum est, nescisse Harduinum ad Plin.* xxxv, 7. *Sed in altero loco servarem Aetion; in altero, restituerem. v. Aetion.*

Egeria, *Leg.* i, 1, nympha, quam *Numa* collocatus est.

Egesinus, *Acad.* ii, 6, *Evandri auditor*, *academicus Pergamensis, in quo media Academia desit. Laert.* iv, 60. — * *Rectius forte, Hegesinus.*

Egilius, de *Or.* ii, 68, festivus homo. *Hunc locum laudat Nonius in v. colus. Sed ibi edd. rett. omnes habent Decilla. Ap. Livium*, xli, 13, est L. *Egilius; sed Drakenborch. putat legendum Æmilius; quem vid.*

Cn. Egnatius, *Cluent.* 48, senator, filium *Cn. Egnatium* exheredit, quod in iudicio *Juniano* pecunias cepisset.

Egnatius Maximus, ad *Att.* xiii, 34.

Egnatius, *Sidicinus*, ad *Att.* vi, 1, debitor *Ciceronis.*

L. Egnatius, *Att.* x, 15, fenerator. *vii*, 18; *iv*, 12. *Hic forte idem cum seq.*

L. Egnatius Rufus, ad *Div.* xiii, 43, etc., eques romanus, negotiator. *Viri docti, quantum ex observationibus ad h. l. et alibi intelligo, hos omnes pro eodem habent. Ego ad minimum tres distinctos homines puto: unum Sidicinum, qui debebat Ciceroni, nomen neque optimum, neque pessimum, quod in illum Rufum non convenit, hominem divitem, et in provinciis negotia magna habentem; alterum, qui Rufi; tertium, qui Maximi cognomen habeat. Nam utrumque cognomen ejusdem esse non putem.*

L. Egnaticeius, *Phil.* iii, 3, quæstor legionem *Martiam* ab *Antonio* avertit ad *Octavianum Cæsarem.*

Egritomas, *Cicel.* 20, *Gallus*, *Cn. Domitii hospes*, etc.

* *Electra*, Q. fr. iii, 6, tragoedia Q. Ciceronis.

Elesiodolus, Font. 8, videtur de co-
horte M. Fonteii fuisse. Nomen roma-
num non videtur.

Elysium, Terinaeus, Tusc. i, 48, filium
nimis lugeus, in psychomantio quid
responsi acceperit, e Crantoris con-
solatione. — * *Rectius*, Elysium.

* *Empedocles*, Or. i, 50, Agrigen-
tinus, poeta physicus. de Rep. iii, 8,
clamat, inexpiabiles poenas impen-
dere iis, a quibus violatum sit ani-
mal. Nat. D. i, 12, elementa deos facit.
Acad. ii, 13, confitetur ignorantiam,
ut Socrates. *Pythagoræ discipulus*,
de cujus scriptis vid. præter alios
Fabric. B. G. ii, 12.

Empirici, Acad. ii, 39, genus me-
dicorum, quod opponitur λογικός ια-
τροίς ap. Sextum Emp. adv. Logic.
§. 156, 191. Nihil anatomiae, nihil
semioticae tribuit; omnia in usu et ex-
perimentis ponit. vid. *Celsus*, l. i. præf.,
ubi primum Serapionem se Empiricum
professum esse dicit.

Emplatorius, ad Div. i, 8, nomen
hominis obscuri; non videtur romanum
esse. — * *Legitur nunc*, M. Plætorio.

Endymion, Fin. v, 20, ejus som-
nus. Tusc. i, 38.

Engonasi, Nat. D. ii, 42, sidus.

M. Ennius, Att. xv, 26; sed suspec-
tum est Corrado hoc nomen.

Q. Ennius, ad Her. ii, 22, Rudius
e Calabria, poeta suo tempore præ-
stans, Scipionique Africano propter
ea dilectus. Arch. 9, Fulvium contra
Ætolos bellum gerentem comitatus
est. Acad. ii, 27, somniat se vidisse
Homerum. ii, 16, ejus Epicarmus.
Divin. i, 13, ejus Andromacha, etc.

Epaminondas, ad Div. v, 12, apud
Mantineam moritur.

Ephorus, Or. ii, 13, 23; Brut.
56; Or. 51, 57, Camæus, Isocratis
discipulus, historiam scripsit. De eo
vid. Voss. de Hist. Gr. i, 7. Cave ne
confundas cum Ephoro Cumano, item
historico, sed recentiori.

Epicarmus, Tusc. i, 8, Siculus,
poeta acutus; Att. i, 19, Siculus,
dicitur, quia vix trimestris e patria
in Siciliam venit. Est enim in insula
Co natus. Pythagoricus fuit, et simul
comicus poeta, et quidem veteris co-
mædiæ. Vixit tempore Hieronis tyran-
ni. De eo vid. v. c. Iamblich. Vit. Pyth.

29, etc.; Laert. viii, 78. Acad. ii, 16,
Epicarmus est liber Ennii.

Epiclerus, Amic. 26, fabulae no-
men.

Epicrates, Att. ii, 3, est Pompeius
M.

Epicrates, ad Div. xvi, 21, princeps
Atheuensium.

Epicrates, Verr. ii, 9, Agyrinen-
sis frater Sosippi.

Epicrates, Verr. ii, 21, Bidinus.

Epicurus, Fin. i, 7, non eruditus.
ejus sententia de summo bono expli-
catur, Fin. i, 9—21; refellitur toto
libro ii. Brut. 85, εἰρωνείαν Socratis
reprehendit. Acad. ii, 42, cum Cyre-
naicis de voluptate non consentit.
ibid. 30, dialecticos contemnit et ri-
det. N. D. i, 16, ejus liber de regula
et judicio, ejus prolepsis; totus locus
de diis ex ejus sententia explicatur,
cap. 16 seqq., et refellitur eodem li-
bro. i, 30; videtur nonnullis nullos
deos credere. ii, 23, monogrammos
deos facit. Div. i, 3, balbutit de na-
tura deorum. N. D. i, 25, de atomis
quomodo a Democrito dissentiat.
Acad. i, 2, ejus physica sunt Demo-
critica. Nat. D. i, 26, in physicis om-
nia a Democrito habet. ad Div. xv,
16, ejus εἰδωλα salse ridentur. Fin. i,
5, 6, 7, ejus philosophiæ per omnes
partes reprehensio. Acad. ii, 32, ne-
gat posse aliquid percipi, si ullum
sensibus visum falsum sit. Tusc. iii,
13, ejus de origine doloris sententia
refellitur. N. D. i, 33, dissensus im-
patiens; libros scripsit contra Timo-
craten. ad Div. vii, 26, male accipi-
tur a stoicis, quod se reformidare di-
cit πᾶθι δυσουρικά καὶ δυσεντερικά.
Div. ii, 50, eum hebetem et rudem
dicere solent stoici. Div. i, 39, nul-
lam putat gratitatem esse virtutem.
Div. i, 30, sentit nihil unquam ele-
gans, nihil decorum. Nat. D. ii, 17,
in jocis frigidus. Fin. ii, 3, sapientem
se proficitur. Nat. D. i, 41, ejus libri
de sanctitate et pietate adversus deos.
Fin. i, 20, amicitias recte coluit. ii,
30, ejus morientis epistola ad Her-
machum. Fat. 9, fatum extimescit,
et ab atomis petit præsidium, etc.
Sententia ejus de fato. Moritur LXXII
annos natus, Archonte Pytharato.
ad Div. xiii, 1, testamento successo-
ribus suis Epicureis hortum suum
et ædes legavit, quas deinde C. Mem-

minus emit, repetente Patrone Epicureo.

Epigoni, opt. g. or. 6, *tragœdia* *Æschyli et Attii*. Tusc. ii, 24; Off. i, 31.

Epimenides, Cres. Div. i, 18, concitatione quadam animi, et soluto liberoque animo futura præsentit. Leg. ii, 11. *De ejus ætate non consentiunt veteres. Tempore septem sapientum vixisse, plerique consentiunt. De eo v. Laert. i, 109 sqq et ibi viros doctos. Scriptores de eo multos laudat Fabric B. G. i, 6.*

M. Eppius, Att. viii, 11, Pompeianus, landatur. Cf. Hirt. B. Afr. 89.

Eppuleia, ad Div. vi, 12, uxor T. Ampii Balbi. *Eppuleia est etiam in inscriptione ap. Fabrett. p. 310; Eppuleius, ap. Murator. Inscr. p. 315, n. 2. Inter Appuleius et Eppuleius variant libri in Servio ad Virg. Æn. viii, 275, ap. P. Burmannum.*

Equus Trojanus, ad Div. vii, 16, fabula Livii.

Eratosthenes, Att. ii, 6, geographica scripsit. Ea sibi Cicero præposuerat, quum geographica scribere susceperet; valde reprehendebatur a Serapione et Hipparcho: de cujus disputatione adversus Eratosthenem v. Strab. i, p. 15. *Cyrenæus fuit, discipulus Aristonis Chii, insigni eruditione vir. Vixit Alexandria tempore Ptolemæi Evergetæ. Ejus geographica in magno pretio apud Romanos fuisse, etiam ex Cæsare colligas, qui eum potissimum e Græcis nominat, ubi de silva Hercynia agit, de B. G. vi, 24. Censuram totius operis geographici agit Strabo, l. i et ii, ubi in primis monet, eum occidentales et septentrionales Europæ partes parum cognitâ habuisse. Melius de eo judicat l. xvii. vid. Casaub. ad Strab. pag. 15.*

Erectheus, vel *Erichtheus*, Sext. 21, rex Athenis, cujus filiæ vitam pro patriæ salute contempsere, Fin. v, 22; N. D. iii, 19; quapropter deæ sunt Athenis habitæ, ibique delubrum habent.

Eretrici, vel *Eretriaci*, Or. iii, 17; Acad. ii, 42, genus philosophorum Socraticorum a Menedemo Eretriaci ortum, qui e schola Eliaca fuit.

* *Erigona*, Q. fr. iii, 16, *tragœdia* Q. Ciceronis; iii, 9, missa e Gallia ad

fratrem, in itinere perit culpa tabelarii.

Eriphyla, vel *Eriphyle*, Verr. iv, 18. *Amphiarai uxor, de cujus monili fabula nota est. Inv. i, 50, auro vitam viri vendidit.*

Eros, Att. x, 15, *Philotimi servus, aut libertus. ad Div. xii, 26, Eros Turinus quidam nominatur. Q. Rose. 11, est nomen comædi, e disciplina Roscii.*

C. Erucius, S. Rose. 13, accusator.

C. Esernus, Cœl. 30, qui cum M. Camurtio est condemnatus propter facinus quoddam in Vettium commissum. — * *Leg. C. Æsernius e mss.*

Eteocles, Offic. iii, 21, OEdipi regis Thebanorum filius, et Polynicis frater, quorum nota est fabula.

Evander. v. Avianus.

Evandrus, Acad. ii, 6, Lacydis auditor, Egesini doctor, academicus, et quidem de media academia.

Eubuleus, N. D. iii, 21, filius Jovis et Proserpinæ. vid. in *Anaces*.

Eubulida, Verr. v, 42, Herbitensis.

Eubulides Grosphus, Verr. iii, 23, Centuripinus.

Euchadia, Pis. 36, nomen feminæ Macedonicæ.

Euclides, Acad. ii, 42, discipulus Socratis, a quo Megarici et Dialectici orti sunt, solum bonum dicit, quod esset anum, et simile, et idem semper.

Euclides, Or. iii, 33, geometra Alexandrinus Ptolemæi Lagidæ temporibus: nobilis Elementis Geom.

Eudemus, Div. i, 25, Cyprius, familiaris Aristotelis, qui in defuncti honorem Dialogum scripsit Εὐδემῆος, ἢ περὶ ψυχῆς, cujus mentio est ap. Plutarchum et alios, quorum locos notat Jonsius de Script. H. P. i, 15, 3.

* *Eudæus*, de Rep. i, 14, Platonis auditor, sphaeram solidam astris cœlo in hærentibus describit. Div. ii, 42, contemnit Chaldaeos.

Euhemerus, Nat. D. i, 42, expressus ab Ennio. v. *Columnam ad fragm. Ennii, p. 312, ed. Wetst. Historiam deorum composuit ex inscriptionibus, quæ in templis habebantur, aliisque locis, in primis Panchaia India, fictitia tamen haud dubie. Nam quæ Diodorus S., v, p. 318, de ea habet, ex Euhemero sumta sunt, ut bene monet Wesselingius. De ea re notus est locus Lactant. i, 11. Athenus dictus est, quod, ut refert Plutarch.*

de Isid. et Osirid. p. 360, deorum, qui putabantur, nomina ad veteres imperatores, reges, navarchos retulit. Locos veterum multos de eo attulere Davisius et Boherius ad Cic. l. c. Familiaris fuit regis Cassandri, ut ex Eusebio demonstrat Vossius de Poet. Græc. c. 8; ex quo ætas ejus colligi potest. Add. Casaub. ad Strabon. i^o, p. 47; Sevinum, Diss. de Euhemero in Comment. Acad. Inscr., t. xi.

Eviu, Flacc. 25, Bacchus.

Eumenidas, Halicyensis, Verr. v, 7.

Eumenides, Nat. D. iii, 18; earum sanum est Athenis.

Eumolus, N. D. iii, 21, filius Atrei.

Euphorion, Chalcidensis, Div. ii, 64, poeta tragicus nimis obscurus. Vixit temporibus Ptolemæi Evergetæ. Tusc. iii, 19, Euphorionis cantores. De eo v. Salmas. ad Solin. p. 601, b; Casaub. ad Sueton. Tib. 70.

Eupolemus, Calactinus, Verr. iv, 22.

Eupolis, Brut. 9, veteris comœdiæ poeta. Att. vi, 1, an ab Alcibiade in mare dejectus sit. Brut. 15, Periclem laudat.

Euripides, Tusc. iii, 14, Anaxagoræ discipulus. Tusc. iv, 29, tres primos versus Orestis ejus valde probat Socrates, etc. etc.

Europa, Verr. iv, 60, in tauro sedens.

Eurydica, Div. i, 20.

Eurypylos, Tusc. ii, 16, 17, dux Pergamenorum ad Trojam.

Eurysthenes, Div. ii, 43, geminus frater Proclis, rex Lacedæmoniorum.

Eurystheus, Acad. ii, 28, filios ejus interficit Hercules. Tusc. ii, 8.

Euthydemus, ad Div. xiii, 56, Ephesus fuisse videtur.

Euthynous, Tusc. i, 48.

Eutrapelus, Phil. xiii, 2, vide in Volumnius.

Eutyrides, Att. iv, 15, libertus Attici, T. Cæcilius Eutyrides dictus.

Eutyclus, S. Rosc. 16, nomen comicum.

Exegistus, Pis. 36, Macedo quidam.

Exitius, Phil. xiii, 13, Philadelphii frater, Antonianus.

F.

L. Roscius Fabatus, Att. viii, 13, cum L. Cæsare conditiones pacis fert a C. Cæsare. ad Div. x, 3, interiit in prælio Mutinensi, duce Pansa, cujus erat legatus.

Q. Faberius, Att. xii, 21; xiii, 8.

M. et Q. Fabii, ad Div. xiii, 59; xv, 14, fratres. ibid. ix, 26.

Fabius, Div. ii, 34; Fat. 6, 7; hoc nomine utuntur veteres in iis rebus, quæ liberalium hominum sunt, quum neminem nominare volunt, uti Jcti fere nomine Caii et Titii utuntur. Ceterum plures, quam hic e Cicerone commemorantur, Fabios vid. infra in Maximis. Maximus enim est inter cognomina Fabiorum.

Fabius, Att. ii, 1, adulter Clodiæ, quum Metelli uxor esset.

C. Fabius, Tusc. i, 2; ei laudi fuit, quod pingere potuit. Unde et primus Pictoris cognomen tulit. Pinxit ædem Salutis. v. Plin. H. N. xxxv, 7. Add. Voss. de Hist. Lat. i, 3.

C. Fabius, Att. vii, 3, Cæsaris legatus.

C. Fabius, Q. fr. i, 2, quantum colligere licet, fuit præfectus, aut minister quidam Q. Ciceronis in provincia.

M. Fabius, Font. 15, subscriptor M. Plætorii contra M. Fonteium.

M. Fabius Gallus, ad Div. vii, 24, Epicureus, librum scripsit de M. Catone. Att. viii, 12, ad Div. ii, 14; vii, 23.

* P. Fabius, adversarius Tullii rei, pro Tull. 1, 2, 3 sq., fragm. nov.

Fabius Luscus, Att. iv, 8, videtur philosophus Epicureus fuisse; nam et ætatis dicitur a Cicerone.

Numerius Fabius Pictor, C. Pictoris f., Div. i, 21, Græcos Annales scripsit. Hunc consulem exhibent Fasti Capit. a. 487, ad quem a. v. Pighium. Add. Voss. l. c., qui filium ejus, C. nepotem, mavult intelligi ap. Ciceronem, sed sine argumento. De prænomine Num. in denariis antiquis v. Spanhem. de U. et Pr. N. T. ii, p. 26, quem Ciceronis locus fugiebat. Add. Duker. ad Liv. xxxvii, 47, bene disputantem adversus Spanhemium de loco Liviano.

Q. Fabius, Agrar. ii, 33, consul (quartum) cum Fulvio, quibus coss.

Capna capta est, i, e. a. d. XLIV. v. *infr.*
Q. Maximus.

Q. Fabius Pictor, C. f., C. n., historicus, annalium scriptor. Or. ii, 12; Div. i, 26. *Vixisse tempore belli Pun. II e Livio clarum est, xxi. v. Voss. l. c. Ejus fidem in rebus rom. Ern. adversus Polybium peculiari libello defendit.*

Q. Fabius Allobrogicus (v. Plin. xxxiii, 11), Or. ii, 66; Act. i in Verr. 7, ejus fornix. Fornix Fabianus sæpe commemoratur, exstructus a Q. Fabio Maximo censore, qui consul cum L. Opimio A. U. DCXXXII Allobroges vicit (v. Plin. vii, 50), e quorum manubis fornix exstructus est. *vid. Ascon. ad. l. c. Ejus reliquæ adhuc visuntur. v. Grævius ad Flor. iii, 2. Sigonius, ad ann. DCXXXII, disputat, hunc Fabium non esse Æmilianum, quod plebisque persuasum est. Sed Vellei. ii, 10, diserte appellat Pauli nepotem. Plin. xxxiii, 11, fratrem Africani min. vocat; quod esse non potest, si est Pauli nepos. Velleii auctoritas fastis firmatur.*

Q. Fabius Virgilianus, ad Div. iii, 3, 4, legatus Appii Pulchri in Cilicia. Att. viii, 11, Pompeianus.

Q. Fabius Labeo, Cunctatoris nepos, Br. 21, juris et antiquitatis peritus. Consul. A. U. DLXX cum M. Marcello. Off. i, 10, arbiter Nolanis et Neapolitanis de finibus a senatu datus est.

Q. Fabius, Saguntinus, Balb. 22, a Metello Pio civitate donatur.

Serv. Fabius Pictor, Brut. 21, juris et antiquitatis peritus. *De hoc vid. Voss. Hist. Lat. i, 3, qui refellit Corradum, qui pro Servio malebat Servilianus. Bene. Nam Servilianus genus duxit non a Pictore, sed a Gurgite.*

C. et L. Fabricii, Cluent. 16, Aletrinales, Oppianici familiares.

C. Fabricius, Br. 14, ad Pyrrhum legatus missus de recuperandis captivis. Balb. 22, consul Pyrrhi tempore cum Heraeleensibus fœdus facit. Off. iii, 22, perfugam, qui regi venenum se daturum promiserat, Pyrrho dedit. 4, justus nominatur. Tusc. iii, 23, paupertatis tolerans. Leg. ii, 23, in urbe sepultus est, quod in xii Tabulis prohibetur. *Add. Orat. ii, 66; iii, 15; Planc. 25.*

Q. Fabricius, Sext. 35, trib. pl. primus viii kal. febr. P. Lentulo Spin-

there cos. rogationem fert de Cicerone revocando. Cf. in Sen. post Red. 8.

Fadius, ad Div. x, 32, miles quidam Pompeianus, a Balbo minore crudeliter tractatus.

Q. Fadius, Phil. ii, 2, libertinus, cujus filiam duxit M. Antonius triumvir.

Q. Fadius Gallus, Fin. ii, 17, ejus filia Fadia. *ibid.*

Sext. Fadius, ad Div. vii, 20, Niconis medici discipulus.

T. Fadius, Att. iii, 23, trib. pl. Lentulo Spinthere cos. post Red. in Sen. 8, quæstor Cicerone cos. fuit. ad Div. v, 18, exsul.

Falcidius, Flacc. 37, civis rom. de plebe.

C. Falcidius, Manil. 19, trib. pl., et anno post legatus.

C. Fannius, C. F., Brut. 26; oratio de sociis et nomine Latino contra Gracchum an ejus sit? Consul cum Domitio fuit a. DCXXXI. Cf. Or. iii, 47.

C. Fannius, M. F. Brut. 26, Lælii gener, historiam non inelegantem scripsit. Brut. 21; Or. ii, 67, scripsit annales. Conf. Tusc. iv, 18; Leg. i, 2; Brut. 87; Att. iv, 16; de Rep. i, 12, De compendio historiæ Fannianæ, quod M. Brutus, percussor Cæsaris, fecit, vide in Bruto. *De Fannio vid. Vossium de Historicis Latinis, l. 7.*

C. Fannius, C. F. Sext. 53, trib. pl. Cæsare et Bibulo coss., quo usus Bibulus in impedienda Agraria Cæsaris. Ar. Resp. 6, pontifex. Att. ii, 24, subscripsit in P. Clodium. vii, 15, in Siciliam post Furfanium mittitur initio belli civilis. viii, 15, prætor Siciliæ Phil. xiii, 6, Pompeium Cn. F. hortatur, ut cum suis copiis ad Mutinam eat. *Ap. Joseph. A. xiv, 10, 15. ὁ πρῶτος dicitur: cujus rei nupiam alibi vestigium; nec verum puto.*

C. Fannius, Verr. i, 49, eques rom., forte idem.

C. Fannius Chærea, Q. Rose. i, homo Grævus, ut Chærea nomen indicat, sed civitate donatus, aut e servo libertinus factus, a Fannio quodam.

M. Fannius, Brut. 26, orator bonus. M. Fannius, S. Rose. 5, prætor A. U. DCXXXIII, et quæstor in causa Roscii.

M. Fannius, M. F., ad Div. xiii, 11, eques rom., decurio Arpinatium.

M. Favonius, Att. ii, 1, accusat Na-

sicam, Cn. Pompeii socerum; Moloni operam dedit. ad Div. viii, 9, in petitione prætoræ præteritur. Att. i, 14, cum Catone comitia Clodii de sacris rei dissolvit. ad Div. viii, 11, Ciceroni supplicationem non decernit, Mil. 9, 16, *nempe quia Cato non decernebat, cuius simius erat. De ejus morte v. Sueton. Aug. 13. Faonius, an Favonius scribendus sit, v. Manut. ad Cic. p. 94, et Casaub. ad Suet. l. c.*

Fausta, Att. v, 8, T. Milonis uxor.

Faustus, Sull. 19, est L. Cornelius Sulla. Et ejus filius, Cluent. 34; Vat. 13; Att. iv, 14; Agrar. i, 4; Att. ix, 1; *de quibus vide in Sulla.*

Feralia, Att. viii, 14. *sacra placandis Manibus, mense febr.*

M. Feridius, ad Div. viii, 9, eques rom.

C. Fidiculanus Falcula, Cæcin. 40; Cluent. 37, senator. *Miror Gorum familiam Fidiculaniam, quæ in lapidibus Donianis occurrit, inter eas referre, de quibus antiquariis nondum ante constiterit.*

C. Fidulus, Vat. 13, *videtur senator fuisse, aut eques certe.*

C. Marcius Figulus, Nat. D. ii, 4, P. Scipionis collega in consulatu a Ti. Graccho vitiose creatus, abdicat se consulatu. Div. ii, 35; Br. 20, cum Lentulo consul fuit A. U. DCCVII.

C. Marcius Figulus, Att. i, 2, consul cum L. Cæsare a. DCLXXXIX. de Leg. ii, 25, sepulcrum ejus sumtuosissimum.

P. Nigidius Figulus. v. in Nigidius.

C. Flavius Fimbria, Brut. 45, accusatus a M. Gratidio de repetundis. Font. 10, Scauri testimonium in eum nil valuit. Or. ii, 22, qualis orator fuerit. Br. 34, bonus auctor in senata, tolerabilis patronus, nec rudis in jure civili. Planc. 21, in petitione tribunatus pl. repulsam tulit. Rabir. 7, cum C. Mario cos. fuit a. DCLXIX. *Adde Off. iii, 19. Vid. collecta Corrado ad Brut. 34.*

C. Flavius Fimbria, Brut. 66, M. Crassi inimicus, qualis orator S. Rose. 12, homo insanus. Q. Scævolam in funere Marii vulnerari curat. *Add. Corrad. l. c.*

L. Fimbria, Verr. v, 70, multis inimicitiis et laboribus ad honores pervenit. *Sed est vitium in prænominis, corrigendumque C., ut jam monuit*

Manutius. Est consularis ille Fimbria; jungitur enim Mario; nec ullus L. Fimbria honoratus in libris antiquis occurrit.

Firmani fratres, Att. iv, 8. vide *L. Gavius.*

Firמידius, Sext. 52, Clodianarum operarum dux.

C. Flaccus, e Valeriis, Quint. 7, imperator et prætor Galliæ Scipione et Norbano coss., h. e. A. U. DCLXXX.

C. Flaccus, L. fil., ad Div. iii, 4, *fuit de cohorte Appii in Cilicia, certe summus ejus amicus et familiaris. Itaque, ep. 11, dicitur curasse, ut testes mercenarii in Appium a suis civitatibus notarentur.*

C. et M. Flaccus Aviani, fratres, ad Div. xiii, 32, 79.

L. Flaccus, e Valeriis, Phil. xi, 8, consul (DCCXII) cum P. Licinio Muciano, flamen Martialis. *Itaque in ejus nummis Mars et apex cernuntur. Ei Licinius multam dixit, si a sacris discederet ad bellum cum Aristonico in Asia gerendum. Populus multam remisit; sed pontifici Licinio parere jussit. Etiam Div. i, 46, commemoratur flamen Martialis L. Flaccus; sed is a collega Muciani diversus sit necesse est, quod ex eo se audisse dicit Quintus frater, quæ commemorat. De hoc Flacco accipio locum in Cæcil. 19, ubi quæstori ejus M. Scauro accusatio ejus non concessa esse dicitur. Ad eum locum nil interpretes, præter unum Menardum, qui de L. Flacco, pro quo est oratio, accepisse videtur, quod est absurdum, quando Divinatio in Cæcilium longe ante scripta est, quam hic Flaccus in Gallia fuit. M. Scaurus est pater, qui A. U. DCCXXX ædilis fuit post quæsturam, et L. Flacci aut ex prætura, aut ex consulatu quæstor fuit.*

L. Flaccus, e Valeriis, Brut. 62, consul cum C. Mario vi coss. Planc. 36, Saturninum opprimit cum collega Mario, A. U. DCLIII; quarto anno post censor cum M. Antonio oratore. v. *Valer. M.* ii, 9, 5. Att. viii, 3, in bello Mariano arma capere noluit. Flacc. 25, ei consuli tota Asia portas claudit, quum Mithridatem recipere; *nempe quum suffectus a Cinna Mario mortuo A. U. DCLXVII, et in Asiam missus esset, ubi periit, auctore Appiano de B. C. l. i, pag. 664. Add.*

Vell. ii, 23, 24. Hunc a Fimbria consulem, non consularem, ut Velleius tradit, interfectum, contendit Contarenius, Var. Lect. 7.

L. Flaccus, e Valeriis, Agr. iii, 2, interrex (A. U. DCLXXI) legem tulit, ut rata essent, quæ L. Sulla fecisset. v. Valeria lex. Eadem rogatione, jussu Sullæ facta, etiam dictator perpetuus factus est Sulla. v. Appian. de B. C. l. i, p. 686, ed. Toll.

L. Flaccus, L. censoris fil., Flacc. 26; Planc. 11, Q. Metelli Cretici legatus, etc. Cat. iii, 2; Flacc. 1, etc., prætor Cicerone consule, qui ejus opera in deprehendis Allobrogum legatis usus est. Att. i, 19, mittitur ad Galliæ civitates, ne se cum Helvetiis conjungant. Ceterum de eo plura discere ex oratione Ciceronis pro eo, a D. Lælio de repetundis ex prætura Asiæ accusato, ex qua intelligitur, eum cum P. Servilio trib. mil. in Cilicia, cum M. Pisone quæstorem in Hispania fuisse. v. Pison. c. 23, etc.

M. Flaccus, Or. ii, 70, Nasica accusavit, quod Tib. Gracchum percussisset. Dom. 38. Add. M. Fulvius Fl.

P. Flaccus, ad Div. ix, 21, accusat M. Carbonem.

Q. Fulvius Flaccus. v. Q. Fulvius.

Q. Flaccus, Att. iv, 3, Clodianos quosdam, Ciceronem persequentes, interfecit.

L. Flamininus e Quintiis, Titi frater, de Sen. 12, ob libidines a Catone censore e senatu ejectus septem annis post, quam consul fuisset. Consul fuit a. DCLXI. De libidine ejus, et nota censoria, adde Liv. xxxix, 42.

T. Flamininus, e Quintiis, Verr. i, 21; Muren. 14, consul ann. DLV, Philippum Macedoniae regem vincit, et de eo triumphat. De ejus rebus late Livius.

** Flamininus (T. Quintius), Att. xii, 5, consul cum M. Acilio, ann. DCLII.*

T. Flamininus, Brut. 28, 74, is qui cum Q. Metello consul fuit, a. DCLXXX; quem puer Cicero vidit; bene Latine locutus est, literas nesciit.

T. Flaminus Flamma, Att. xii, 52. Etiam ad Div. xvi, 24, nominatur

Flamma, debitor Ciceronis. Nomen hoc est etiam ap. Sallust. in Bell. Cat. 36.

Flaminus Circus, in Sen. p. Red. 6, 7, etc., fuit extra portam Carmentalem prope ædem Apollinis, et forum olitorium. Ascon. ad Cic. or. in Tog. cand.

C. Flaminus, Brut. 14, 19, is qui trib. pl. de agro Gallico et Piceno viritum dividendo tulit, et consul ad Trasimenum interfectus est; ad populum dicendo valuit. Ab alio C. Flaminio Cicero hunc distingui voluit, nempe ab eo, qui A. U. DLXXVI consul fuit. Inv. ii, 17, quum legem fert, a patre de templo deducitur. Leg. iii, 9, seditiosis tribunis annumeratur. Nat. deor. ii, 3; Div. i, 35; ii, 33, bis consul fuit, a. DXXX et DXXXVI; in secundo consulatu neglectis auspiciis perit.

C. Flaminus, Cluent. 45, 53, ædilis curulis cum M. Plætório, et prætor cum Cicerone, et quidem inter sicarios.

C. Flavius, ad Div. xiii, 31, eques rom.

C. Flavius, Planc. 42, quæsitör in causa Plancii ab accusatore, Laterense, editus. Sed hic pro Flavio Ursinus reponi volebat C. Alfius, qui c. 17 quæsitör in ea causa dicitur, et eo anno prætor fuit. Ant. Augustinus autem et Manutius ibi potius C. Flavius pro Alfio legi volebant. Quod Manutius putat C. Alfium non commodè legi, quod is prætor esset, et suam jam haberet provinciam; sæpe constat extra ordinem datas esse prætoribus provincias præter eam, quam sortiti essent. Cicero appellat hunc quæsitorem, consiliorum suorum in consulatu socium, periculorum participem, rerum gestarum adiutorem. Hæc utrum in C. Alfium, an in C. Flavium quemdam rectius conveniant, videndum, si qua ratione ex historia erui possit. Mihi nil certi succurrit. Hoc ex multis locis Ciceronis disco, Flavios nonnullos ei conjunctissimos fuisse. Si conjecturæ locus, optime videntur in C. Flavium convenire, Brut. et Attici amicissimum, totiusque causæ optimatum. v. Nepos in Attic. 8; Plutarch. in Brut. extr., ubi quam graviter ejus

interitum tulerit Brutus, commemoratur.

C. Flavius Pusio, Cluent. 56, eques romanus, qui M. Druso trib. pl. restitit, equites legibus suis, de quaestionibus habendis in eos, qui ob rem judicandam pecuniam cepissent, in periculum vocanti.

Cn. Flavius, Cn. an M. fil. ? *vid. Græv* Cn. est ap. Plin. H. N. xxxiii, 1, qui in primis videndus. Vocatur ibi etiam Anni filius; uti ap. Gell. vi, 9. Liv. x ult. vocat Cnæi fil. v. inpr. Drakenb. ad Liv. l. c., qui et prænomen Cn. præfert. Att. vi, 1, scriba, ædilis Appii (sc. Cæci), qui fastos publicavit, et actiones primum composuit atque edidit. v. Or. i, 41; Muren. 11. Ab eo Jus Flavianum dictum est. Ea re meruit, ut usque ad ædilitatem proveheretur studio populi. v. Liv. ix ult.

L. Flavius, eques romanus, Verr. i, 5; v, 7, 59. Idem est, qui commendatur cum C. fratre Acilio Siciliæ procos. ad Div. xiii, 31. An ex his est fœnerator ille; Att. xii, 17?

L. Flavius, Att. i, 18, 19, trib. pl. Metello et Afranio coss., rogationem agrariam fert, sed non perfert. v. Dio xxxvii, 52. Q. fr. i, 2, prætor designatus Cæsare et Bibulo coss. Att. x, 1, ei a Cæsare legio, et Sicilia destinatur.

Q. Flavius, Tarquiniensis. Q. Rosc. 11.

Flora Mater, Verr. v, 14; ejus iudi Romæ.

Florius, Cluent. 59, Larinas.

Fons, Leg. ii, 22; fontis ara prope Romam.

Fonteia gens, Dom. 44, plebeia, in quam adoptatus est Clodius.

Fonteia, Font. 20, soror M. Fonteii, virgo Vestalis.

M. Fonteius, Att. iv, 15; Font. i et seqq., prætor Galliæ per triennium et prætura, pro quo est tota oratio; filius ejus, qui Servilii legatus Asculi interit. *vid. Appian. B. C. c. i, p. 633.* — * Male vulgo, M. Fonteius.

P. Fonteius, Dom. 13, 29, homo plebeius, qui P. Clodium adoptavit. *M. Fontinus*, Att. i, 6; pro quo Grævius, Fonteius.

Fortuna, Div. ii, 41, ejus templum Præneste; ejus oraculum. Leg. ii, 11, est vel hujusce diei, vel re-

spiciens, vel fors, vel primigenia.

Frangones, Att. 14, 10, nomen militis veterani in plurali. Olim in libris nonnullis erat Francones, et de populo quodam capiebatur, v. c. Rhenano, Rer. Germ. l. ii; p. m. 186 sq., qui e cod. Laurishemensis vestigiis corripbat Vangiones.

Fuffanus, Att. vii, 15, prætor Siciliæ; pro quo alii volunt Farfanus, vel Furfanius.

C. Fuficius, Verr. ii, 12.

L. Fufidius, Br. 29, mediocris patronus.

Q. Fufidius, Pison. 35, eques rom., negotiator in Macedonia L. Pisone proconsule. Ejus forte filius est. Q. Fufidius, Q. F., ad Div. xiii, 11.

A. Fufius, ad Div. xiii, 2, Ciceronis intimus, homo eruditus.

L. Fufius, Brut. 49, 62; Offic. ii, 14, qualis orator; M. Aquilium accusat. Cf. Or. ii, 22; iii, 13. Sed his locis plerisque est Fusius. Recte autem post alios monuit Pearcius, Or. ii, 22, Ciceronis temporibus nullos Fusios fuisse, sed invaluisse, ut Furii dicerentur; ut nemo Valesius dicebat, aut Papisius, sed Valerius et Papirius. Fufius autem et Fusius in libris Ciceronis sæpe confundi, sciunt omnes, qui vel leviter Ciceronem tractarunt.

Q. Fufius Calenus, ad Div. v, 6, trib. pl. M. Pisone et M. Messalla coss. Phil. viii, 4, pacem cum Antonio suadet; patre ejus Cicero usus est adolescens; reprehenditur. Att. i, 14, legem de religione fert pro Clodio. *vid. Fufia Lex.* ibid. ix, 2, Pompeium et senatum accusat. v. supra in Calenus.

C. Fulcinius, Phil. ix, 2, legatus Romanorum a Larte Tolumnio Fidenis interfectus.

M. Fulcinius, Cæcin. 4, Tarquiniensis.

Fulvii, Planc. 8, originem ducunt e municipio Tusculano. Primus fuit L. Fulvius, de quo est locus difficilis ap. Plin. H. N. vii, 43; de quo *vid. Duker.* ad Liv. viii, 37. Stemma Fulviorum est ap. Sigon. ad Liv. xi, 41.

Fulviniaster, Att. xii, 44, imitator Fulvini; sed rectius esset fortasse Fulviaster, ut quibusdam viris doctis placet, a Fulvio Postumio Cæsariano.

M. Fulvius Flaccus, Catil. i, 12, consularis, interfecit cum liberis, quod a C. Graccho triumphum in locum T. fratris nominatus erat. Dom. 38, de senatus sententia interfecit, domus evertitur et publicatur, et in area porticus Catoli exstruitur. Brut. 28, ejus scripta exstiterunt, sed ut studiosi litterarum; æmulum P. Decium habuit. *Add. in M. Flaccus.*

M. Fulvius Nobilior, Muren. 14, de Altolis triumphat. Provinc. C. 9, censor cum M. Lepido *A. U. DLXXIV.* Tusc. i, 2, in Aetoliam Ennium secum duxit, quod ei exprobratum est a Catone. Arch. 11, Musis et Herculi templum dedicate manubiis. *Musas pinxerat Zeuxis, easque ademerat Ambraciensibus. v. Plin. H. N. XXXV. 10; et de ipso templo Harduin. ad h. l.*

M. Fulvius Nobilior, Att. iv, 16, condemnatur, *App. Claudio Pulchro, L. Domitio Ahenobarbo coss.*

P. Fulvius Veratius, Flacc. 20.

Q. Fulvius Flaccus, Agr. ii, 33, consul iv cum Q. Fabio v, *a. DLXIV;* quibus coss. Capua capta est. Verr. 1, 41, censor cum A. Postumio *A. U. DLXXIX.*

Q. Fulvius, Nobilior, M. F., ejus, qui Aetolos vicit; consul cum T. Annio Lusco, a. dc. Brut. 20, Ennium civitate donavit, quum triumphum coloniam deduxisset.

Serv. Fulvius Flaccus, Brut. 21, mediocris orator Brut. 32, de incestu reus, a C. Curione defensus. *Ex hoc loco emendo Ciceronem, de Inv. i, 43, ubi exemplum affertur his verbis: ut Curius pro Fulvio: Nemo potest uno adspectu, neque præteriens in amore incidere. Pro Curius enim manifestum est, legendum esse, Curio. Hæc verba sunt ex Curionis oratione pro Fulvio de incestu; quam exstitisse suis temporibus Cic. in Brut. l. c. dicit, nobilemque habitam esse.*

C. Fundanius, Q. fr. i, 2, amicus Ciceronis, *socer Varronis, qui inducitur R. R. 1, 2.*

M. Fundanius, fr. or. pro Fundanio; Pet. Cons. 5.

Funisulanus, Att. v. 4; x, 15, debitor Ciceronis.

T. Furfanius, Milon. 27, iudex in causa Milonis, laudatur. ad Div. vi, 8, commemoratur T. Furfanius Postumus, prætor Siciliæ post bellum civile

Cæsarianum, nescio an idem. Furfanius quidem aut idem esse, quod Furfanius, aut hoc illi substituendum esse non dubito. Sic Fidiculanus, et Fidiculanius invenitur. Est tamen alterum usitatus. v. Fuffanus.

Furina, Nat. D. iii, 18, lucus ejus. Q. fr. iii, 1, templum. *Ap. Vietorem in reg. xiv ponitur templum et lucus Furinarum cum insula. Est etiam apud Gruter. Inscript. CCCXXIII, 1, ara Forinarum pro Furinarum, ad q. l. v. notulam in Græv. ed. adjectam. Ursinus etiam apud Ciceronem malit Forinæ legi.*

A. Furius, poeta, Brut. 35, familiaris Q. Catuli patris, qui ei librum inscripsit de consulatu et de rebus gestis suis. *Absurde hic a Prustio laudatur Macrob. vi, 1; ubi de Furio quodam sermo, qui diu post Virgilium vixit.*

C. Furius, Balb. 8, legem de testamentis tulit, de qua vid. *Furia, s. Fusia Lex.*

L. Furius Philus, Off. iii, 30; de Rep. iii, 13, rogationem fert cum S. Attilio de fœdere Numantino et C. Mancino. Brut. 28, perbene Latine locutus est, et litteratius quam ceteri. Or. ii, 37, eruditissimos homines et Græcis palam semper secum habuit. *Idem est, qui memoratur Arch. 7; Att. ii, 19; Amic. 4. Consul fuit Sext. Attilio Serrano, a. DCXVII. Att. xii, 5, dicitur P. Furius. Et hoc prænomine etiam laudat Cassiodorus. v. Sigon. ad h. a.*

M. Furius Camillus, Dom. 32; de Rep. i, 3, in exilium mittitur; is, qui postea dictator Gallos vicit, ab urbe deleta venientes, et tunc solus primusque hoc nomen obtinuit, ut ostendit contra Sigonium Periz. *Animadv. Hist. c. 1. Valens citat etiam M. Furium Camillum ex ep. ad Div. vii, 5; sed in melioribus edd. est M. Orfius.*

Num. Furius, Or. iii, 23, eques rom. cantandi artis peritus.

P. Furius, Att. xii, 5. v. *L. Furius.*

P. Furius, Rabir. perd. 9, a C. Deciano accusatur et condemnatur, homo turpissimus. *Tribunus pl. factus est ex libertino, de quo v. Appian. de B. C. l. 1, p. 629. Ceterum in hac historia videntur inter se pugnare Cicero et Valerius M. viii, 1. Nam Cicero damnatum dicit, Valerius a Deciano*

non damnatum; scil. antequam condemnari posset, a plebe discerptus est, ut proprie quidem non damnatus sit iudicium sententiis, sed poenam tamen dederit, tanquam damnatus. vid. Pighius ad a. dcliv.

P. Furius, Cat. iii, 6, socius Catilinæ e colonia Fesulana, quo Catilina usus est in sollicitandis Allobrogum legatis.

Q. Furius, s. *Fufius*, Phil. ii, 16, eques rom. hereditate a M. Antonio eversus.

Furius, Balb. 20, prædiator, cui tantum tribuit Q. Scævola, ut quum de jure prædatorio consuleretur, ad hunc amicos suos rejiceret. *Ejus nullam fere mentionem faciunt historiae Juris scriptores, quum tamen Cascellio hic jungatur.*

Furius, Verr. v, 43, Heracliensis navarchus.

C. Furnius, ad Div. x, 1, amicus Ciceronis. viii, 11, de Ciceronis supplicatione laborat. Att. v, 18; ad Div. viii, 10, trib. pl. L. Paulli cupiditati provinciæ occurrere se velle minatur. x, 25, ejus præpropere festinatio ad præturam, antequam sc. ædilis fuisset, reprehenditur. x, 6, 8, legatus Planici, etc.

C. et M. Fusius, Flacc. 20, equites romani.

L. Fusius, orator. v. in *L. Fufius*.

G.

A. Gabinus, Corn. i, in tribunatu collegæ abrogavit tribunatum. *Is fuit L. Trebellius, qui legi Gabinæ, de bello piratico Pompeio committendo, intercedebat. post Redit. in Sen. 7, ejus mollities. Dom. 9, lege Clodia Syriam accipit. leg. Man. 17, legem de Pompeio ferenti resistit Q. Hortensius. Phil. xiv, 3, ei uni contigit, ut supplicatio ob remp. bene gestam negaretur. Cf. Q. fr. ii, 8. Sed de eo plenæ sunt orationes Ciceronis post reditum ab exilio habitæ.*

P. Gabinus Capito, Arch. 4, prætor a. U. dclxiv, Cæcil. 20, accusatur a L. Pisone de repetundis post administratam Achaiam.

P. Gabinius Cimber, Catil. iii, 3, Catilinarius.

C. Galba, *Serv. Galbæ* oratoris filius. Or. i, 56; Brut. 26, 33, 34, P. Crassi

Muciani gener; rogatione Manilia oppressus est; pro se ipse dixit; primus post U. C. e collegio sacerdotum damnatus est iudicio publico.

P. Galba, Verr. i, 7, senator. Ar. resp. 6, pontifex. Att. i, 1; Mur. 8, petit consulatum cum Cicerone sine spe.

* *Galba* (*Serv. Sulpicius*), Or. ii, 65; Rabir. 7, orator, consul fuit, ann. dcix, cum *L. Aurelio Cotta*. Brut. 21, eloquentia præstitit. Or. i, 10, 56, valde laudatur ejus dicendi ratio; primus ex Latinis rem augere, ornare, movere, delectare cœpit. iii, 7, aliquid asperitatis in dicendo habuit. Mur. 28, a M. Catone proavo Uticensis frustra accusatur. Or. i, 53, post præturam Hispaniam obtinuit. In eum post reditum quæstionem tulit L. Scribonius, quam minus graviter deprecatus a populo, et sic liberatus est. *vid. Sueton. Galb. 3, et ibi interpr. Idem est, qui nominatur ad Her. iv, 5.*

Serv. Galba (*proavus Imperatoris*), ad Div. vi, 18, sponsor fit pro Pompeio filio. Phil. xiii, 14; ad Div. x, 30, de percussoribus Cæsaris; epistola ad Ciceronem de pugna Mutinensi, ad Div. xi, 18. *v. Sueton. l. c. et intt.*

Galeo, Att. xi, 12, heredem Ciceronem facit.

Galeotæ, Div. i, 20, interpretes portentorum in Sicilia. *Pearcius* putat esse ex hebr. verbo גלה, revelavit, explicavit.

Galli duo sunt ad Div. viii, 4, quanquam alii habent Gallii.

C. Gallius, Verr. iii, 65, senator.

M. Gallius, *Q. F.*, Phil. xiii, 12, prætorius, Antonianus. ad Att. x, 15; xi, 20. *v. interpr. ad Sueton. Tib. 6.*

Q. Gallius, Brut. 80, a M. Calidio reus fit de ambitu, defenditur a Cicerone. *Orationis fragmenta exstant. v. Torr. ad Aug. 27.*

P. Gallonius, præco, Quint. 30; Fin. ii, 8, homo luxuriosissimus, cujus mensa omni genere deliciarum, in primis acipensere infamis, propterea notatus Lucilio poetæ. *Ejusdem rei mentionem facit Horatius, Serm. ii, 2, 47.*

Gallus Herennius, v. *Herennius*.

Gallus Cornelius, ad Div. x, 32,

poeta est nobilis sub Augusto, ut putat Manutius. Nec video, quid obstat. v. Burman. ad Suet. Aug. 66, et Ovid. A. iii, 9, 64.

C. Gallus, ad Div. iv, 6, de gente Sulpicia, consul Ligures vicit a. DLXXXVII. de Sen. 14, astrologiæ peritus. v. Sulpicius.

* C. Gallus Brut. 23; Mur. 31. Male Ernest refert ad C. Aquillium Gallum, de quo supra. Namque ille haud paullo antiquior est.

Gallus Quintius. v. Quintius.

Gamala, Att. xii, 23.

Gameleon, mensis Græci nomen, Fin. ii, 31.

* Gavianus Evander. v. C. Avianus Ev.

L. Gavius, Firmanus, Att. vi, 1, negotiator; ei præfecturam rogatu Bruti Cicero detulit ib. 3, contumeliosus est in Ciceronem; P. Clodii canis. Fratrem habuisse colligo, quod Att. iv, 8, appellatur Firmanus, et eadem epist. commemorantur Firmani fratres.

P. Gavius, Cosanus, Verr. v, 61.

T. Gavius Cæpio, Att. v, 20, locuples et splendidus homo. Alii prænomen faciunt Sext., quod probat Perizon. Anim. H. cap. 1.

Gavius Oleus, Sext. 33. Hoc nomen varie tentarunt viri docti. Maxime autem probatur doctis viris, v. c. Grævio, conjectura Perizonii, qui legebat, Gavius Cæpio. v. Animadv. Hist. c. 1, p. 30.

Gellii, Cn. et Sext., Div. i, 26; Leg. i, 2, historici Latini languidi et insciti; de quibus vid. Vossium de Histor. Lat. i, 8. Alii de uno Cn. capiunt. Fabric. in B. Lat. Indic. citat L. Gellium e Cic. de Legg.

L. Gellius, Brut. 27, contubernalis C. Carbonis in consulatu. ibid. 47, qualis orator fuerit. L. Crassi et M. Antonii temporibus floruit.

L. Gellius, Balb. 8, legem de civitate tulit ex senatusconsulto. v. Ind. Legg. Cluent. 42, censor cum Cn. Lentulo, tempore iudicii Cluentiani, biennio post consulatum, quem cum Cn. Lentulo gessit a. DCLXXXI. Quir. p. rexit. 7, a Cicerone temp. conservatam in concione dixit. Pison. 3, Ciceroni civem debere dicit. Ejus mentio fit etiam Verr. i, 48; Verr. ii, 39; forte etiam ad Div. x, 17. Leg. i, 20, ex

prætura Athenas veniens, pacem inter philosophos facere suscipit, et propterea ridetur. Hujus frater fuit.

Gellius, Ar. Resp. 27; Att. iv, 3, Clodianus. Sext. 51; Vatin. 2, homo seditiosus et popularis.

Gelo, N. D. iii, 34, tyrannus Syracusanus.

Geminus, Tusc. i, 37, cognomen Serviliorum.

L. Genucilius Curvus, ad Div. xiii, 53, in Hellesponto negotiator.

C. Geta, Cluent. 42, e senatu ejectus a L. Metello et Cn. Domitio coss., censor ipse post factus est.

M. Glabrio, ex Aciliis, filius auctoris legis Aciliæ, Brut. 68, avum habuit Scævolam, tardus ingenio. Act. i in Verr. 2, prætor et quæstor in causa C. Verris. Manil. 9, partem exercitus a Lucullo accepit. Arusp. Resp. 6, pontifex. De prænominibus Glabriorum v. H. Reland. præfat. ad P. Relandi Fastos Cons., 2.

Glauce, Nat. D. iii, 23, pater Upis.

C. Glauca, e Serviliis, Or. iii, 41; ii, 61, 65; Arusp. Resp. 24, Marium alio tempore laudat, alio vituperat. Rab. 7, prætor seditiosus coss. Mario et L. Valerio. Catil. iii, 6, prætor interficitur. Verr. i, 9, legem de repetendis tulit, de qua v. Ind. Legg.

Glaucippus, Agrar. i, 4, exceptus lege Papia, qua peregrini ejiciebantur.

P. Globulus, Flacc. 32, 34, prætor Asiæ; e gente Servilia.

Gorgias, Leontinus, Inv. i, 5, antiquissimus fere rhetor, de omnibus rebus oratorem optime dicere posse existimavit. Orat. i, 22; iii, 32; Fin. ii, 1, primus in conventu ausus est poscere, qua de re quisque vellet audire; ei Delphis a tota Græcia non inaurata, sed aurea statua posita est. Brut. 12, rerum singularum laudationes vituperationesque scripsit, locos communes. Ab hoc nomen habet Platonis dialogos contra sophistas, Or. i, 11.

Gorgias, Heren. iv, 52, pedisequi nomen.

Gorgias, ad Div. xvi, 21, rhetor, quo M. Cicero fil. Athenis initio usus est, sed paullo post, jussu patris; dimisit. v. de eo Ruhnkensius præf. ad Rutiliū Lupi libros de Figuris, p. x,

nam ii sunt e Græcis Gorgiæ hujus expressi.

Gorgo, Verr. iv, 56, Medusa.

C. Gorgonius, Br. 48, eques rom., qualis in dicendo fuerit.

Tib. Gracchus, Inv. i, 30, pater. Læl. 27, Scipionis *Afr. min.* socer. Brut. 20, P. fil., bis consul et censor; ejus oratio Græca apud Rhodios; vir disertus Prov. Cons. 8, in tribunatu L. Scipioni Asiatico, etsi inimico, tamen solus auxilio est, *de quo lege Liv. xxxviii, 57. Nat. D. ii, 4; Div. i, 17, etc., vitiose consules creat, P. Scipionem et C. Figulum; ex consulatu Sardiniam obtinet. Or. i, 9, censor libertinos et reliquam fecem populi in urbanas tribus conjecit. Aliter Liv. xlv, 15. Ciceroni consentit Auctor de Viris illustr. Inv. i, 30, iterum consu' fit, quod in censura nil fecit insciente collega. Div. i, 18; ii, 29, prodigium anguium, quod ei oblatum est.*

Tib. Gracchus, *Tib. fil., P. N., Africani ex fila nepos.* Brut. 27, præceptorem habuit Diophantem Mitylenæum; causa tribunatus seditiosi, de qua vid. Vell. ii, 2. Brut. 25, a M. Octavio patientia frangitur. Brut. 27, eloquentia ejus, et orationes. Off. i, 22, a P. Nasica interemptus est. Cf. ad Her. iv, 55.

C. Gracchus, *Tib. F., P. N., Ar. Resp.* 20, morte fratris Tiberii excitatur ad seditiones. Div. i, 26, quæsturam petentis somnium. Cluent. 54, lex, ne quis judicio circumveniat. Off. ii, 21, largitionibus ærarium exhaust. Tusc. iii, 20, patronus æraii haberi vult. Dom. 9, lex de provinciis. *De Legibus ejus et fratris v. Ind. Legum.* Orat. ii, 67, pro ejus capite aurum repensum est Septu-muleio; add. *Plin. H. N. xxxiii, 3. Br. 26, orationem contra eum habuit C. Fannius. Br. 33, eloquentissimus. Or. iii, 60, in dicendo usus est homine, qui eburnea fistula inflaret sonum, quo illum aut revocaret a nimia contentione, aut remissum excitaret.*

Gracchus, Rabir. perd. 7, servus, postea libertinus, qui, quia se pro Tib. Gracchi filio gerebat, artibus Saturnini tribunus pl. cum ipso factus est, et cum eo Capitolium occupavit.

Græceius, ad Div. xi, 7, 12, videtur in exercitu Bruti aliquem locum tenuisse.

P. Granius, Verr. v, 59, negotiator in Sicilia.

Q. Granius, præco, hominum summorum, Crassi, Catuli, aliorumque propter dicacitatem familiaris, qui nec summis viris pepercit, sed eorum vitia libere perstrinxit et impune. v. Brut. 43, 46; Or. ii, 60, 70; Planc. 14.

M. Gratidius, Arpinas, Legg. iii, 16, fert legem tabellariam Arpini, cui resistit Ciceronis avus. Hujus soror fuit M. Ciceronis oratoris avia. Brut. 45, M. Antonii or. familiaris et præfectus in Cilicia, ibi interfectus est. Accusavit C. Fimbriam. M. Marrii Gratidiani pater naturalis. Doctus Græcis litteris, factus ad dicendum.

M. Gratidius, Flacc. 21; Q. fr. i, 1, legatus Q. fratris in Asia. Eum Quintus dicitur ut fratrem amasse, et ipse fraterno in Cicerone animo fuisse. Eum puto hujus superioris Gratidii filium, Gratidiani fratrem, aut, quando temporum ratio non plane consentit, nepotem. Memoratur etiam Gratidius, trib. pleb., Lentulo Spinthere et Metello coss., Q. fr. i, 4; sed quando nusquam inter ejus anni tribunos a Cicerone Gratidius nominatur, Manutius Fabricius legi volebat, probante Lambino; Gruterus autem Fadii cognomen putat esse, qui eo loco proxime antecedit Gratidium.

M. Gratidianus, M. Gratidii superioris fil., adoptatus a M. Mario, eoque aut C. Marri septies consulis patruo, ut J. F. Gronovio placebat, Obs. ii, 6, aut ejus potius fratre, ut multis docet Perizon. Animadv. Hist. c. 3, p. 98 seqq. Legg. iii, 16, homo turbulentus. Or. ii, 65, ab Aculeone accusatur, defenditur ab L. Ælio Lamia. Off. iii, 20, in prætura edictum de re nummaria cum ceteris prætoribus et trib. pl. commune solus proponit callide, et ea re gratiosissimus fit. De hac re add. Senec. de Ira, iii, 18, et Plin. xxxiii, 9 extr. Petit. Cons. 3, a Catilina crudeliter interficitur; quo respexit Lucan. ii, 175 (v. intt.), et quidem jussu Sullæ. Senec. l. c.

Gratius, Arch. 4, accusator Archiæ, Olim legebatur Gracchus, quem

P. Manutius putabat esse Numerium Quintium Gracchum, qui Lentulo Spinthere consule tribunus pl. fuit.

T. Gutta, Cluent. 26, senator rom., homo sordidus. c. 36, reus de ambitu. c. 45, notatur a censoribus propter iudicium Junianum, in quo pecuniam cepisse putabatur.

Gutta, Q. fr. iii, 8; ei multum tribuit Pompeius, eumque in petendo consulatu contra Milonem iuvit.

Gyges, Offic. iii, 9; ejus annulus.

H.

Hadrianus (C. Fabius), Verr. i, 27; v, 36, prætor Africae, impune Uticæ in prætorio vivus ab Uticensibus combustus, quod de principum nece conspirasset cum servis.

Hagesaretus, Larissæus, ad Div. xiii, 25, hospes Ciceronis.

M. Haliænus, Pelignus, Tusc. iv, 22, ab Africano minori sento protectus morti eripitur. Davisius e codd. et lapidibus reposuit, M. Allienus.

Haliænus, Q. fr. i, 1. v. Allienus.

Halimetus, Att. iv, 12, si vera est lectio.

Hamilear, Carthaginienensis, Div. i, 24; ejus somnium, in obsidione Syracusarum; a Syracusanis vivus capitur in eruptione aliqua.

Hamilear, Off. iii, 26, pater Hannibalis. Eo imperatore capitur Regulus.

Hannibal, Phil. v, 10, in obsidione Sagunti legati rom. ad eum venerunt L. Valerius Flaccus et Q. Bæbius Tampilus. Div. i, 24, columnam auream in fano Junonis Laciniae conatus tollere, monetur a Junone, ne faceret; neque id negligit, ibid., ejus somnium, quo jubetur Italiæ bellum inferre. Off. iii, 32, Romam mittit de captivis permutandis. i, 12, crudelis. i, 30, callidus. Or. ii, 18, exsul apud Antiochum, etc.

Hanno, Tusc. v, 32; Anacharsidis ad eum epistola.

Harmodius, Tusc. i, 49, patriam, Athenas, tyrannide liberat.

Harpalus, N. D. iii, 34, prædo felix tempore Diogenis cynici; dictum Diogenis de eo. Ap. Laert. vi, 74, dicitur Σκίρπαλος; apud Suidam Σκίρπαλος.

Harpalus, ad Div. xvi, 24, servus Ciceronis.

Hasdrubal, Verr. iii, 54, qui cum Pœnorum exercitu in Sicilia fuit. Est Hannonis fil., dux Carthag. bello Pun. I. v. Polyb. i, 30.

Hasdrubal, Nat. D. iii, 38, Carthaginem evertit. Dux Carthaginensium in bello adversus Masinissam, unde natum bellum Punicum tertium; de quo v. Appian. in Punic., p. 63, sqq.

Hasdrubal, Balb. 22, Gaditanus, a Cn. Pompeio civitate donatur.

Hecato, Off. iii, 15, Rhodius quidam, discipulus Panætii. libros de Officiis scripsit Q. Tuberoni. Alios ejus libros commemorat Laert. vii, 87, 90, 101, 110, 124, 172.

Hector, Div. i, 30, Homericus, moriens propinquam Achilli mortem denuntiat, etc.

Hecuba, Fat. 15, uxor Priami, peperit Alexandrum. Div. i, 21, visa est in somnis Priamo facem ardentem parere. Tusc. iii, 26, in canem conversa propter luctum.

Hegesias, Cyrenæus, Tusc. i, 34; ejus Ἀποκαρτεσιῶν. A Ptolemæo prohibetur de miseria vitæ humanæ disserere, quod homines ad mortem suis sermonibus redigebat. Philadelphum intelligi e temporum ratione colligit Boherius ad h. l.

Hegesias, Magnesius, Brut. 83, orator Atheniensis puerilis, Charisium imitari voluit, et se solum Atticum putat. Att. xii, 6, utitur dicendi genere conciso; eum valde probat Varro. Cf. Orat. 67. De eo vide collata Ruhnkenio ad Rutilium Lupum de figuris, p. 25 s.

C. Heius, Verr. ii, 5; iv, 2, Mæmertinus.

Cn. Heius, Cluent. 38.

Helena, Or. 49; Phil. ii, 22.

Helenius, Att. v, 12, grammaticus, cliens Attici, cognomine Aëro, scripsit commentarios in Terentium, qui apud veteres grammaticos interdum citantur. vid. v. c. p. 95, 101, 105, 173, etc. ed. Putsch.

Helenus, N. D. ii, 3; Legg. ii, 13; Div. i, 40, augur Trojanorum, Priami filius.

Helico, ad Div. xvi, 18.

Hellanicus, Or. ii, 12, historicus minus disertus. Est Mitylenæus, s.

Lesbius, *Herodoto antiquior aliquot annis*, Gell. xv, 27. *Fuit et alius Milesius: de illo vid. Voss. Hist. Gr. i, 1; de utroque, iv, 5.*

Helle, Or. 49, a qua *Hellespontus* dicitur.

Helmius Mancius, Or. ii, 66, homo deformis, sed orator tamen. L. Cæsaris dictum in eum. *Hoc dictum L. Crasso tribuit Plinius, xxv, 4. Leg. Helvius.*

P. Helvidius Rufus, Cluent. 70, eques rom.

Helvius Lamia, Or. ii, 65, pro quo *Pighius* legendum putat *Ælius*, quod recepit *Pearcius*. *Lamia enim est cognomen Æliorum, non Helviorum.* Orator deformis; contra *Aculeonem* adfuit *Gratidianus*.

Hephæstus, Q. fr. i, 2, *Apamensis*, de Q. Cicerone queritur.

Heracleo, Verr. v, 37, archipirata, qui prætore *Verre* *Siciliam* vexavit.

Heracledes, *Temnites*, Flacc. 18.

Heracledes, *Ponticus*, Tusc. v, 3; Div. i, 23, vir in primis doctus, auditor et discipulus *Platonis*. Nat. D. i, 13, fabulis libros refert, modo mundum, modo stellas, modo terram et cælum deum facit. Leg. iii, 6, de republica scripsit.

Heraclitus, *Ephesus*, Tusc. v, 36, physicus. Acad. ii, 37, statuit, ex igni omnia gigni. Fin. ii, 5, σκοτεινός dictus est. N. D. iii, 14, eum non omnes interpretantur uno modo. Div. ii, 64, valde obscurus; et quidem, Nat. D. i, 26 consulto.

Heraclitus, *Tyrius*, Acad. ii, 4, auditor *Clitomachi* et *Philonis*, laudator.

Heraclius, Verr. iii, 39, *Tissensis*.

Heraclius, *Centuripinus*, Verr. ii, 27.

Heraclius, *Syracusanus*, Verr. ii, 5, 14.

Hercules, N. D. iii, 16; sex *Hercules* inveniuntur. Off. i, 32, *Prodicus*. Dicitur fabula *Herculis* colloquantis cum *Virtute* et *Voluptate*, auctore *Prodicus*. ad Div. v, 12, *Xenophontius*. Eadem est fabula, quam ex *Prodicus* sumpsit *Xenophon*, *Memorab. Socr.* ii, 1. Dom. 52, sacra docuit.

C. Herennius, Act. i in Verr. 13, peculatus damnatus.

C. Herennius, *Sext. fil.*, Att. i, 18,

trib. pl. *Metello* et *Afranio* coss. fert de traducendo ad plebem *Clodio*.

L. Herennius, Verr. v, 59, argentarius *Leptitanus*. Verr. i, 5, negotiator *Africanus* a *Verre* securi percussus.

L. Herennius, Cœl. 11, disertus, accusat *M. Cœlium* de vi cum *Atracino*.

M. Herennius, Brut. 45; *Muren.* 17, mediocris orator, in consulari petitione *L. Philippum* vicit. Consul a. DCLX.

Herennius, ad quem sunt libri iv rhetorici, incertum est, quis sit. vid. Fabric. B. L. Vol. i, p. 97, 98.

Herillus, Or. iii, 17, *Carthaginensis*, a quo dicuntur *Herillii*. Acad. ii, 42; Fin. ii, 11, 13, *Zenonis* stoici auditor, in scientia summum bonum ponit. Orat. l. c. *Herillii* dicuntur *Socratici*.

Hermachus, Acad. ii, 30; Fin. ii, 30, *Epicureus*; ad eum epistolas *Epicurus* scripsit. *Mitylenæus*, testamento *Epicuri* heres. Laert. x, 21.

Hermachus, *Chius*, Arusp. Resp. 16.

Hermacreon, Inv. i, 30, portitoris nomen, qui portoria *Rhodi*orum redemit.

Hermagoras, Inv. i, 6, 51; Brut. 76, rhetor celeberrimus; præcepta scripsit expedita ad inveniendum, sed tenuia ad ornandum. Inv. i, 11, constitutionis translativæ auctor est. De eo vid. interpr. ad *Quintil.* iii, 1. Nam eum secutus est. *Diversus est ab Hermagora Temnite, qui Carion dictus est, et Romæ Augusti temporibus vixit, cujus libros commemorat Suidas in Ἑρμαγόρας.* *Pompeius* decedens ex Asia, finito bello *Mithridatico*, *Rhodi* contra eum disputavit περὶ τῆς καθ' ὅλου ζήτησεως, quam disputationem descripsit *Posidonius*. *Plutarch.* in *Pompeio*, p. 641, ed. *Wechel*.

* *Hermetes*, *Herenn.* i, 11; in hoc nomine variant codices. *Pall.* enim fere *Hermes*, et *Hermestes*; quod exhibet etiam *Lips.* *Longolius* et *Lambinus* reponunt *Hermagoras*, neque improbat *Ernest.* conjecturam; nam quod additur, doctorem nostrum, de inventionem accipiendum putat, in qua plerique *Hermagoram* secuti sunt, et in his ipse *Quintilianus*, Inst. iii, 1; quod de ea optime omnium

scripserat, auctore Cicerone in Bruto, c. 76, 78. Sed nihil mutandum esse, vel reponendum tantum Hermes, forte arbitrabitur, qui nostra viderit, tom. ii, pag. xii.

Hermia, vel Hermias, ad Div. xvi, 15; Q. fr. i, 2, servus Ciceronis.

Hermippus, Flacc. 19, legatus Temnitarum.

Hermippus, Q. fr. i, 2, Dionysipolita, queritur de Q. Cicerone.

Hermo, Att. v, 21, servus.

Hermobius, Fl. 18, Temnites.

Hermodorus, Att. xiii, 21, qui Platonis libros solitus est divulgare, unde proverbium: ὁ ἑρμόδωρος, sc. ἐμπορεύεται. v. Suidas in hoc proverbio, qui eum auditorem Platonis appellat. Scripsit περὶ Πλάτωνος, et περὶ μαθημάτων, de quibus libris et ipso Hermodoro v. Jons. de Script. H. P. i, 10, 2.

Hermodorus, Or. i, 14, celeber navalium architectus.

Hermodorus, Ephesius, Tusc. v, 36, quare civitate ejectus sit. Hic est, quem Pomponius in Enchir. dicit Romam venisse, et leges Grævas decemviris explicasse. Qua de re qui dubitant, adeant Plin. xxxiv, 5, qui ejus statuum propterea dicit in comitio publice dicatam fuisse.

Hermogenes, Att. xii, 31.

Hermogenes, Att. xii, 25; xiii, 24, cognomine Clodius. v. Clodius.

Herodes, Att. ii, 2, Atheniensis, non bonus scriptor, Ciceronis ætate. Videtur de Ciceronis consulatu scripsisse aliquid, quod vehementer contemnit Cicero.

Herodes, Att. vi, 1, etc., videtur libertus Attici esse.

Herodotus, Or. ii, 13, primus Græcorum historiam ornavit. Leg. i, 1, pater historiæ, fabulosus. Or. 55, numero caret. Div. i, 53.

Herodotus, Verr. ii, 52, Cephalæditanus.

Hesiodus, N. D. i, 14, quomodo Theogonia ejus a Zenone et stoicis explicetur.

Hicetas, Acad. ii, 39, philosophus Syracusius, ubi tamen vulgo est Nicetas.

Hiempsal, Agr. i, 4, rex Mauritanæ, populi rom. amicus. ii, 21, fœ-

cus cum eo per C. Cottam consulem a pop. rom. non est jussus. Vatin. 5.

Hieras, Dejot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Hiero, Verr. ii, 14, Syracusanus tyrannus. N. D. i, 22, Simonidem interrogat de diis. Ejus stemma v. ap. Drakenb. ad Liv. xxiv, 26.

Hiero, Verr. iv, 13, Gibrata, per jocum dicitur, quia Verri tanquam venator vasorum fuit.

Hierocles, Alabandens, Or. ii, 23, Menecles Alaband. frater, orator tota Asia celeberrimus, floruit temporibus L. Crassi oratoris et M. Ciceronis pueri. Brut. 95, argutus et sententiosus. Cf. Or. 69.

Hieronymus, Rhodius, Or. 56, peripateticus, in Isocratis libris multos versus invenit. Acad. ii, 42, vacuitatem doloris summum bonum esse dicit. Cf. Fin. ii, 3, 6.

Hilarus, Att. xii, 36; xiii, 19, est servus et librarius, deinde libertus Ciceronis. Att. i, 12, fugit ad C. Antonium in Macedoniam. Alius Hilarus est ad Div. xiii, 33, libertus Cn. Otacilii Nasonis; et Att. xvi, 4, libertus Labonis.

Hipparchus, Att. ii, 6, scripsit contra Geographicam Eratosthenis. Nicæus fuit, astrologia celeber, circa Olymp. cix. Ejus librum contra Eratosthenem commemorat Strabo, l. i, p. 14; l. ii, p. 133, eum Eratostheni iniquo, em. putat; l. ii, p. 149, autem diserte dicit, eum non tam Geographicam scripsisse, quam Eratosthenis Geographicam reprehendisse.

Hippias, Eleus, Or. iii, 32, sophista celeber Socratis temporibus (vid. Platon. Hippiam), gloriatus est, nil esse in ulla arte quam liberali, tum illiberali, quod ipse nesciret. Conf. Brut. 8, 85.

Hippias, Pisistrati filius, Att. ix, 10, arma contra patriam fert, in pugna Marathonica cadit.

Hippias, Philoxeni filius, ad Div. xiii, 37, Calactinus.

Hippias, Phil. ii, 25, mimus. Plutarch. in Antonio.

Q. Hippius, ad Div. xiii, 76. vide C. Valgius Hippianus.

Hippocrates, Cous, Or. iii, 33, est medicus ille celeberrimus.

Hippodamia, Tusc. iii, 12.

Hippolytus, Thesei filius, Heren. iv.

34; Tusc. iv, 11, odium ejus in mulieres. Off. i, 10, ab equis Neptuni discernptus est.

Hipponax, Nat. D. iii, 38, iam-bographus, qui iambis mordacibus *Anthermum* et *Bupalum* ad restim redegit; a quo in Orat. 56, pes Hipponacteus, et ad Div. vii, 24, præconium Hipponacteum dicitur.

Hirrus, ad Div. viii, 8, cognomen *Luceiorum*.

C. Hirrus, Att. viii, 11, Pompeianus, quem Cæsar *Ucillam* dixit. ad Div. ii, 10, a M. Cælio in petitione ædilitatis vincitur. ad Div. viii, 9, contra Cæsarem sententias dicit post repulsam, et totus mutatur. ad Div. viii, 2. Adde in *Lucecius*.

A. Hirtius, ad Div. vii, 33, declarat apud Ciceronem. Phil. i, 15; xii, 4, ejus consulis design. recuperata valitudine populus gaudet. Phil. vii, 4, Ciceronis collega, sc. in augurato, ad bellum contra Antonium proficiscitur. ad Div. x, 33, Antonium vincit, sed in oppugnatione castrorum perit.

* *Hirtuleius*, Font. i, fragm. nov. De quo vid. notam nostram, tom. ix, p. 63.

Hismenias, Verr. iv, 42, Tyndaritanus nobilis.

Hispo, vel *Hipso*, ad Div. xiv, 1, centurio fuisse videtur, missus a cons. vel tribuno pl. Clodio, ut Ciceronem exsulem persequeretur.

Homerus, Arch. 8; de ejus patria quæ urbes contenderint. Or. iii, 34, ejus libros sic, ut nunc habemus, disposnit Pisistratus. Fin. v, 18, ejus fabula de Sirenibus explicatur. Tusc. v, 39, cæcus fuisse dicitur. i, 16, ejus *venxia*. v, 3, Lycurgi æqualis. — * De Rep. ii, 10, triginta fere annos ante Lycurgum fuit. Tusc. i, 1, ante Romanam conditam vixit. Sen. 15, multis seculis ante Hesiodum. Div. ii, 10, sententia de fato.

Horatia, Inv. ii, 26, soror *Hortiorum*, de qua *Livius*, i, 26.

Horatii, Inv. ii, 26, fratres *tergemini romani*, de quibus est apud *Liv.* i, 24 seq. Marcus, qui sororem interfecit, populi comitiis liberatur, Mil. 3.

* *M. Horatius Barbatus*, de Rep. ii,

31, consul cum L. Valerio Potito, ann. ccciv.

M. Horatius Pulvillus, Dom. 54, Capitolium constanter dedicat. v. Liv. ii, 8.

Horatius, ad Div. xii, 30.

Horatius, Balb. 17, nomen corruptum est, aut supervacuum. Manut.

T. Hordeonius, Att. xiii, 46.

Hortalus, Att. ii, 25; iv, 15, cognomen est *Hortensii*; quo notus est in primis nepos oratoris e Tacito. Sed e locis Ciceronis patet, etiam avum patremque hujus *Corneliani* sic appellatum. Itaque non necesse erat *Catulli* epigr. 66 a *Vossio* aliisque ad nepotem referri: nec temporum ratio sinit credere, *Catullianum Hortalum* esse nepotem potius, quam nepotis avum.

Hortensius, Att. xii, 5, argentarius.

L. Hortensius, Verr. iii, 16, pater Q. *Hortensii*.

Q. *Hortensius*, L. F. Br. 64, annos xix natus causam primam egit L. Crasso et Q. Scævola cons.; C. Marcello cos. mortuus. Or. iii, 61, causam Africæ defendit L. Crasso consule; item pro rege Bithyniæ dixit non diu ante mortem Crassi. Off. ii, 16, ejus ædilitas. ad Div. iii, 8, Ciceronis collega in augurato. Att. ii, 3, defendit Valerium. Mil. 14, pæne servorum manibus interficitur, quam Ciceroni adesset. ad Div. viii, 2, qui sine sibilo ad senectutem pervenerat, tandem in Curionis theatro vehementer exhibebatur. Q. fr. i, 3, amicum Ciceronis se simulat, et eum insidiosè tractat. ad Div. ii, 16, gloriatur, quod nunquam bello civili interfuerat. Cæcil. 7, dominatio in judiciis et cupiditas notatur. Att. i, 16, legi Fufiæ in Clodii gratiam latè non adversatur imprudentia aliqua. Fin. i, 1, philosophiam contemnit, sed a Cicerone de sententia deducitur. Acad. ii, 1, ejus memoria. Brut. 88, laus eloquentiæ, et vita. Brut. 1, ejus mors, laus.

Hortensius, Div. ii, 1, liber Ciceronis, in quo ad philosophiæ studium adhortatur. — * *V. fragm.*, tom. xxix, p. 374.

Q. *Hortensius*, Q. fil., Phil. x, 5, 6, prætor Macedoniæ, M. Brutum ductu juvat. Idem est, ad Att. vii, 2.

Hostilianæ actiones, Orat. i, 57, sunt formulæ a Jcto quodam *Hostilio* excogitatæ et conceptæ, quibus, qui

ex legibus agere vellet, uteretur, quibusque quasi cautum erat his, qui lege agere vellet, ne in ipsa actione, quam lex daret, peccarent, atque ita sua culpa perderent litem. Ex loco autem Ciceronis intelligi videtur, formulas illas tantum certarum causarum fuisse, nominatim, quibus de hereditate agitur. Sed tamen non negaverim, in isto libro etiam formulas rerum emendarum vendendarumque fuisse, item aliarum. Nam et Manilianæ leges vocantur actiones, ap. Varron. R. R. ii, 5, 11. Mule hic nonnulli legem Hostilianam de furtis commemorant. Nam actio non est lex, sed lex dat actionem, et ex lege fit actio. Simili fere modo Manilius formulas conscripsit, quibus in vendendo et emendo caveretur hominibus.

Hostilius, v. Tullius Hostilius.

C. Hostilius Mancinus, Or. i, 40, 56. v. Mancinus.

Hyades, N. D. ii, 43, sidus.

Hydra, N. D. ii, 44, sidus.

Hyperbolus, Atheniensis, Brut. 62, improbus et seditiosissimus, a comicis notatus. vid. Aristoph. Equit. v. 1301.

Hyperides, Or. i, 13; Or. 26, satis in orationibus facetus. Or. iii, 7; Or. 31, ejus acumen, etc.

Hyperion, N. D. iii, 21, sol.

Hypsæus, Orat. i, 36, absurde defendit aliquem ignorance juris civilis. Filius videtur ejus, qui a. DCXXVIII consul fuit.

Hypsæus (P. Plantius), Flacc. 9; ad Div. i, 1, Pompeii M. quæstor in bello Mithridatico, et postea Milonis competitor in consulatu, ad Att. iii, 8.

J.

Iacchus, Verr. iv, 60, e marmore, apud Athenienses in primis colebatur.

Ialysus, Verr. iv, 60, Herculis filius. N. D. iii, 21, Solis nepos; a quo Ialysus urbs apud Rhodios. Or. 2; Att. ii, 21, pictura Rhodi, auctore Protogene; de qua v. Gell. Noct. Att. xv, ult.; Plin. xxxv, 10. Add. Martini Var. L. iv, 20.

Iamblichus, ad Div. xv, 1, Sampicerami filius, phylarchus Arabum, amicus Romanorum. Phylarchi sunt

reguli, s. d. nastæ. vid. quem Grævius jam laudavit, Strab. xvi, p. 1092, et ibi Cusaub.

Iamidæ, Div. i, 41, aruspices in Peloponneso.

Jason, Phææus, Nat. D. iii, 28, casu sanatur. Off. i, 30. De eo v. Diodor. S. xv, p. 373.

Ibycus, Rheginus, Tusc. iv, 33; ejus scripta; amoribus deditissimus. Ejus etiam Strabo bis mentionem facit, l. i, p. 102; l. vi, p. 417. Fuit Simonide antiquior; ex cujus libris pauca fragmenta apud veteres restant. Vide quos laudat Fabric. B. G. ii, 15.

Icadus, Fat. 3, prædo, qui saxo, quod ex spelunca in ejus crura incidderat, periit.

M. Iccius, Phil. iii, 10, Siciliam sortitus est, sortiente M. Antonio consule.

Idya, Nat. D. iii, 19, Ætæ uxor, Medæ mater.

Iliona, Acad. ii, 27, filia Priami.

* Induciomarus, Font. 11, Gallus, quo auctore Galli Fonteium accusarunt. Male Ernest. confundit cum Induciomaro Trevirorum duce, de quo Cæsar, B. G. v, 3.

Ino, Tusc. i, 12, Cadmi filia, Græcis Leucothea, Latinis Matuta dicitur.

Iphigenia, Herenn. iii, 21; Tusc. i, 48, etc., Agamemnonis filia, immolator pro civibus. — * De Rep. i, 18, tragœdia Navii, vel hic potius Ennii.

Isiaci, Div. i, 58, conjectores, Isidis sacerdotes.

Isidorus, Verr. iii, 34, mimus. Att. xi, 4, autem est, libertus quidam.

Isocrates, Or. ii, 3, eloquentiæ pater. Brut. 12, negat esse artem dicendi; aliis orationes scribit. Inv. ii, 2, ejus ars rhetorica quæ fuerit, ignoratur. ad Div. i, 9, tota ejus ratio libris Ciceronis de oratore continetur. Or. 13, laudatur a Platone in Phædro.

Juba, Agr. ii, 22, Hiempsalis filius, Mauritanie regis, capillatus.

Jubellus, Agr. ii, 34, nobiles Campani bello Punico secundo.

Jubellus Tarcea, Pis. 11.

Jugurtha, Maur. 20, bellum cum eo Mario committitur.

* Julia, Att. xv, 29, fert conditionem Q. filio.

* C. Julius, de Rep. ii, 36, quam

decemvir sine provocatione esset, a L. tamen Sestio accusato vades poposcit.

C. Julius, L. F., Br. 48, orator non vehemens, sed festivissimus, orationes et tragoedias reliquit. Cæcil. 19, contendit cum Cn. Pompeio Strabone de accusando Albucio. Cf. Off. ii, 14. Or. iii, 3, proditus ab Etrusco hospite, (*jussu Cinnae*) interficitur, et caput in rostris ponitur. v. etiam *C. Cæsar, L. F.*

L. Julius, L. F., frater præcedentis. Font. 18, bello sociali cum collega in consulatu P. Rutilio Lupo præficitur; ejus legati qui fuerint. v. *Appian. B. C. l. i, p. 634*, ubi perperam Sextus dicitur. Rabir. 7. v. *L. Cæsar.*

L. Julius, L. F., Or. iii, 3, cum fratre C. Julio interficitur.

L. Julius, Ad Div. xiii, 6, videtur publicanus esse societatis Africanæ.

S. Julius, Cornel. i. consul cum L. Marcio Philippo. Dom. 53; Her. ii, 13, prætor urbanus T. Flammino et Q. Metello coss., judicium mandati, cum herede ejus, qui mandarat, non reddit.

Junia, gens patricia, ex qua *L. Junius Brutus*; plebeia, ex qua reliqui *Brutii*. v. in *L. Brutus*.

Junia, ad Div. xv, 8, uxor C. Marcelli patris.

Junianus. v. *Crassus*.

C. Junius, Verr. i, 6; Cluent. 20, etc., judex quæstionis ex ædilitate in causa Cluentii contra Oppianicum, a quo judicium Junianum dicitur, quod tam sæpe in ea oratione et aliis commemoratur, cujusque invidia perit.

C. Junius, Cluent. 49, filius.

L. Junius, Div. i, 16; ii, 8, 33; Nat. D. ii, 3, consul cum P. Claudio, neglectis auspiciis elassem perdit, et sibi mortem consciscit, a. div, ad quem a. v. *Pighium*.

M. Junius, Leg. iii, 20, scripsit ad patrem Attici libros de Potestate. *Cicero dicit, sibi magistratibus lege constitutis dicendum de potestate, tum de jure; id se breviter ait facturum; nam pluribus verbis scripsisse ad patrem Attici M. Junium sodalem, perire suo quidem judicio. et diligenter; at de jure (naturæ addita vox mihi suspecta est, ut totus ab hoc quidem verbo locus) se cogitare, et dicere debere, etc. Viri docti consentiunt, quan-*

tum scio, indicari Junium, qui ob summam cum C. Graccho familiaritatem Gracchanus dictus sit, cujus apud Plinium, xxxiii, 1, mentio. vid. Ind. auct. Harduini. Sed hujus librum de Potestatibus memorat Ulpianus. L. i, de Offic. quæst. Commentarii, quos Turnebus respici putabat, ad quos provocat Varro, de L. Lat. pag. 50, ed. Steph., alique, historici fuere, neque huc pertinent. Quod autem sodalis dicitur, id Turnebus interpretatur ita, ut sit patris Attici sodalis, aut ut a Gracchana amicitia absolute sodalis dicatur; illam autem huic explicationi præfert. Si nomen appellativum est, non dubito, quin sit de amicitia cum Attici patre capiendum. Sic, Mnr. 27, Servius Sulpicius sodalis filii, sc. Murenæ. Nisi quis forte dignitatis nomen putare velit, a collegio aliquo, cujus sodalis fuerit, tanquam Epulonum.

M. Junius, Quint. i, qui causam Quintii aliquoties egerat, legatione aliqua advocatur. *Passeratius de illo Gracchano Junio interpretatur; nescio quæ ratione inductus. Temporis quidem rationi non repugnat. M. Junius quidam etiam est, Verr. i, 51; sed nec de hoc dixerim, an idem sit cum Quintiano. Tertius est M. Junius prætor, Cluent. 45; cujus mentio etiam ap. Plinium, xxv, 10.*

M. Junius, Corn. i, est *Silanus*, qui cum Q. Cæcilio Metello Numid. consul fuit A. U. DCXLIII.

P. Junius, Verr. i, 50, frater M. Junii, de quo ibidem. Prænomen P. omnes libri præferunt. Sed tamen *Dukerus ad Liv. xxxiv, 1*, dubitat an sit potius D., quod P. prænomen alienum videatur a familia Junia.

Q. Junius, Verr. i, 7, senator.

T. Junius, L. F., tribunicius; Br. 48, accusavit de ambitu P. Sextium prætorem designatum, et vicit; laudator.

Junius, ad Div. vii, 23, familiaris quidam Aviani statuarii. *Alius Junius est, Att. xii, 14.*

Juno, N. D. i, 29, Argiva, Romana, Lanuvina, diversa figura, ad quem locum confer nummum gentis *Prociæ ap. Ursinum et Morellium*, qui plane consentit cum descriptione *Ciceroniana*. Div. i, 24, *Lacinia*; columnam in ejus fano vult tollere *Hannibal*; quod sanum erat ad promonto-

rium Lacinium. *vid.* Gronov. *ad Liv.* xxiv, 3. Verr. i, 19, Samia. Mur. 41, Sospita, Lanuvii.

Jupiter, N. D. iii, 21, tres Joves numerantur. Fin. iii, 20, Salutaris, Hospitalis. *ad Div.* vii, 12, Lapidens. c. 58, ejus tria in orbe signa celebrantur. *ad Div.* ix, 16, Minianus, quia quotannis minio pingendus locabatur. Verr. iv, 53, Olympius; ejus templum Syracusis. *Div.* ii, 41, puer lactens cum Junone Fortunæ in gremio sedens, mamam appetens, castissime colitur a matribus: ejus templum Præneste. *Div.* i, 35, Stator; ejus signum. Pis. 35, Urinus, quem Latini Imperatorem vocarunt, Verr. iv, 57, nulla Græci verbi ratione habita. *vid.* Cræv. *ad Verr.* l. c., et loca veterum de templo Bosporano Jovis Urii ap. Taylorum, præf. *ad Diss. in Legem decemviralem.* *Div.* i, 10, Summanus. v. Summanus.

Juventas, Brut. 18, dea. Att. i, 18, ejus sacra anniversaria.

Juventia, Planc. 8, familia consularis ex municipio Tusculano.

Juventius, Planc. 24, primus de plebe ædilis curulis factus est.

M. Juventius Peto, Cluent. 38, senator justissimus.

T. Juventius, Br. 48, lentus in dicendo, sed callidus, et magna juris civilis scientia.

K.

Kana et Kanus. v. *Cana et Canus.*

L.

Labeo, Q. fr. i, 1, de cohorte prætoris. Q. Ciceronis in Asia.

L. Labeo, Heren. iv, 27.

D. Laberius, *ad Div.* vii, 11; xii, 18, mimus, poeta clarus et mordax. *Eques rom.* a C. Cæsare jussus in theatrum prodire; de quo v. *Macrob. Saturn.* ii, 7, ubi fragmentum ejus insigne. *Apud eundem* aliquot ejus dicteria.

M. Laberius, *ad Div.* xiii, 8.

Labienus (*T. Attius*), Rabir. perd. 2, trib. pl. Cicerone consule, C. Rabirio perduellionis crimen intendit, quod Saturnium interfecisset. Att. vii, 11; *ad Div.* xvi, 12, disce-

dit a Cæsare, cujus legatus fuerat, et ad Pompeianos transit. v. *inpr. Diodor. Sic.* xli, p. 154. Att. viii, 2, propterea parum dignitatis habet. *Div.* i, 32, e pugna Pharsalica fugit. Att. vii, 7, dives, qui etiam urbem condidit. *De ejus exitu* v. *Vellei.* ii, 78; *Dio*, xlviii, p. 381.

Q. Labienus, Rabir. perd. 7, T patrus, cum Saturnino Capitolium occupat.

Laches, *Div.* i, 54, prætor Atheniensium, fugit cum Socrate post pugnam apud Delium.

Laciadæ, Offic. ii, 18, curiales Cimonis.

Laco, Anagninus, Phil. ii, 41, unus de M Antonii gladiatoribus.

Lacydes, ex-academia secunda, Acad. ii, 6, retinet Arcesilæ rationem. Tusc. v, 37, peregrinatur.

Ladas, *ad Heren.* iv, 3, nomen celebris cursoris in Olympicis; cujus mentio ap. *Catull.* ep. 50, ubi v. *Muret.*

* *M. Læca*, e Porcius, Catil. i, 4; Sull. 2, 18, socius Catilinæ. Ernest. et al. minus recte, *M. Læca.*

Lælia, C. F., socrus L. Crassi, eleganter loquitur. Brut. 58, sermo ejus patris elegantia tinctus erat; duas filias Mucias et duas neptes Licinias habuit.

C. Lælius, sapientis pater, Phil. xi, 7, consul cum L. Scipione Asiatico, a. dclxiii. Socius ante rerum gestarum ab Africano majore.

C. Lælius, C. F., sapiens dictus, Off. ii, 11; iii, 4, etc. Tusc. v, 19, consul semel fuit, et quidem cum repulsa, a. dclxiii. Hunc locum pertinere *ad Lælium Sapientem* docet *Corrad. in Quest.*, p. 382. Offic. ii, 11, Viriatum Lusitanum vicit ex prætura. Fin. ii, 8, Diogenem stoicum audivit, et Panætium. Or. ii, 84, scripsit Tuberoni orationem, qua Africanum avunculum laudavit, de Rep. ii, 40. Scipionis legatus in Africa. Nat. D. iii, 2; Phil. ii, 33, augur. Or. iii, 7, in dicendo lenis. Off. i, 30, in eo multa hilaritas i, 26, in omni vita æqualis. Att. iv, 16, generi ejus Q. Scævola et C. Fannius, etc.

D. Lælius, Or. ii, 6, orator, L. Crasso adolescente floruit, vir bonus et medicèriter doctus. Hinc dictum *Lucillū*, Or. ii, 6, Persium non curo

legere, D. Lælium volo. *Ap. Plin. H. N. i, 1, Harduinus e libris scr. edidit Junium Congum; quem vid., Emend. iv.*

D. Lælius, Flacc. 1, accusat L. Flaccum de repetundis. Att. viii, 11, a Pompeio cum mandatis ad coss. Marcellum et Lentulum Capuam mittitur. *Ejus mentio est apud Cæs. Bell. Civ. iii, 100.*

C. et M. Læni. v. Lenius.

C. Lænas, e' Popilliis, Balb. 11, patria pulsus, Nuceria civem se fieri curat. *Al. P. vid. P. Popillius.*

Lænas, Att. xii, 13, 14, augur.

Lænius. v. Lenius.

Lætus, Att. iv, 9, amicus Ciceronis, qui Neapoli domum habuit; *nisi legendum, Pætus.*

Lævinus, Verr. iii, 54, prætor Siciliae. *Quidam scr. Levinus.*

Lævus Cispinus, ad Div. x, 18, Planci legatus fuit. *Nam, ep. 21, dicitur omnibus Planci rebus gestis interfuisse; et discessus legatorum non potest intelligi nisi de Lævo et Nerva.*

Lais, ad Div. ix, 26, scortum Athenis nobile, quo et Aristippus usus est. *Ejus dictum de ea.*

Laius, Tusc. iv, 33; Fat. 13, *Ædipater.*

Lamia, Verr. iv, 26, femina Segestana.

L. Lamia, ex Æliis, ad Div. xii, 29, negotia in Asia habet. Sen. p. Red. 5; Sext. 12, eques rom., a Pisone Cæsonino cons. in exsilium ire jubetur, *quod, manifestata conjuratione Catilinæ, in primis senatum defenderat, et in clivo Capitolino steterat.* ad Div. xi, 16, 17, præturam petit, Antonio et Dolabella coss., *quam et sequente anno gessit: unde prætorius dicitur Plinio, vii, 52, et Valer. M. i. 8.*

Laomedon, Tusc. i, 26, Ganymedis pater.

* T. Larcus, de Rep. ii, 32, primus dictator, decem fere annis post primos consules. *Habet Lartius Liv. ii, 18, 21.*

Largius, Or. ii, 59, e' Scriboniis; *idem nomen, quod Largus.*

Largus, ad Div. vi, 8.

Lartes, seu potius Lar, vel Lars Tolumnus, Phil. ix, 2, rex Veientium, qui quatuor rom. legatos Fidenis interemit. *Fuit autem hoc prænomen*

dignitatis, et regibus omnibus commune.

Lartidius, Att. vii, 1, nomen, quo utitur ad Milonem reprehendendum.

M. Laterensis, e' Juventiis, Att. ii, 18, tribunatum non petit, ne juret in Cæsaris legem agrariam. v. *Lex Julia Agraria.* Planc. 1, studiosus Ciceronis; Plancium de ambitu accusat, quod ipse in ea petitione repulsum tulerat. ad Div. viii, 8, prætor Marcello et Paullo coss., ignorantissimus juris civilis. Att. xii, 17, augur. ad Div. x, 21, legatus M. Lepidi; *qui se ipse interfecit, quum Lepidus Antonium clam se in castra recepisset.* ad Div. x, 23, fides ejus et animus in remp. Vatin. 11, ei insidias Vatinus facit; laudatur.

Latinus, ad Div. xii, 30, legatus C. Calvisii in Africa; *qui cum duobus aliis, absente Calvisio, provinciam obtinebat.*

M. Lecca. v. M. Læca.

Leius, ad Att. v, 20; *sed leg. Seius.*

C. et M. Lenii, s. Læni, nam iidem sunt, fratres, ad Div. xiii, 63; Planc. 41; Sext. 63, Ciceronem expulsum Brundisii in hortos suos recipiunt, contentis Clodii minis. ad Att. v, 20, 21. *Hic est M. Lenius, qui primus ὀρνιθορροπίων invenit Brundisii.* v. Varro, R. R. iii, 5; 8; ubi male Ursinus e Plinio, x, 50, corrigi vult Lælius, *quum ibi potius Lænius sit reponendum.*

Lentidius, Dom. 33; Sext. 27, plebeius e Clodianis operis.

Lento Cæsenius, Phil. xii, 9, Antonianus VII vir.

Cn. Cornelius Lentulus Clodianus, Verr. ii, 39, consul cum L. Gellio a. DCCLXXXI. Verr. v, 7; Cluent. 42, censor cum L. Gellio. Flacc. 19, Temnitarum patronus. Dom. 47, bona ejus a C. Atinio Labeone trib. pl. consecrantur. Br. 64, 66, qualis orator. *Ejus nomen est etiam, Man. 23. Vatin. 11, quum vulgo legeretur, Cn. Lentulum et Q. Claudiam, viri docti e mss. reposuerunt, Cn. Lentulum Clodianum, Ursinus, Gruterus, Fr. Fabricius, alii: quis autem sit ille Lentulus Clodianus, tacent. De hoc nostro quidem Lentulo capi non potest, qui diu ante consul fuerat, quam C. Antonius accusaretur. In altera autem*

lectione omnia expedita sunt Nam Cn. Lentulus erit Marcellinus, qui eo anno prætor potest fuisse, de quo sermo, quum biennio post consul fuerit.

Cn. Lentulus Marcellinus. Patrem Claudium Marcellum plebeium habuit, ad Div. xv, 10; Ascon. in Divinat. c. 4. Debebat se appellare Claudianum, sed maluit Marcellinum. Manut. ad Cic. ad Div. i, 1, propterea fecisse putat, ut intelligeretur, e qua familia Claudiorum esset: malim, ne cum Cn. Clodiano confunderetur. Dukerus ad Liv. xxxix, 23, e Cicerone ad Div. xv, 10, intelligi putat, eum natum A. U. dcccvii, quo ille anno consul fuit. Sed ibi consulis verbum excidisse videtur. Verr. ii, 42, patronus Siciliæ; quia e Marcellis fuit. ad Q. fr. i, 2, prætor C. Cæsare cos. Ar. Resp. 10, pontifex. Brut. 70, disertum, in primis in consulu, se præstitit. Fuit autem L. Marcii Philippi collega, A. U. dcccvii. Ar. Resp. 11, dicitur ejus avia manibus accepisse matrem denm. Sed F. Fabricius et P. Manutius ostenderunt, esse legendum, atavi. i. e. Nasicæ. Tumultum in Megalensibus auctore Clodio ortum sedat. Idem memoratur ad Div. i, 1, 2, in causa Lentuli Spintheris, cui adversabatur; erat enim ei inimicus, in Cæcil. 4, etc.

Cn. Lentulus Vaccia, s. Vatia. Nam idem est nomen. v. Schott. Suppl. Annal. Pigh. t. iii, p. 366. ad Q. fr. ii, 3, editur inter consocios corruptarum per P. Sextium tribuum.

Cn. Lentulus, Manil. 19, tribunus pl. ei anno post legatus fuit.

L. Lentulus, Brut. 20, is, qui consul cum C. Marcio Figulo fuit a. dxcvii, disertus fuit.

L. Lentulus, Arch. 5, prætor, quum P. Gabinus de repetundis damnatus fuit.

L. Lentulus, Ar. R. 6, flamen Martialis. Vat. 10, competitor Gabinii in consulu; cujus (Gabinii) juvandi causa Vatinius eum opprimere studet, jussu sc. Pettio eum in concione nominare inter conjuratos. Hinc diversum esse a sequente L. Lentulo, inde clarum est, quod ille competitor fuit Gabinii in consulu, hic prætor Gabinio consule.

L. Lentulus Crus, Pison. 31, præ-

tor Gabinio et Pisone coss. ad Div. viii, 4, repulsam fert in petitione consulatus; post consul fit cum C. Marcello, ann. dccciv ad Div. xii, 14, in fuga Pharsalica a Rhodiis non recipitur. ad Div. vi, 21, bello Civili interiit. Brut. 77, qualis orator fuerit. Multis aliis locis nomen ejus invenitur, v. c. ad Div. x, 32; Att. xi, 6, etc.

L. Lentulus, L. F. Att. iv, 16, prævaricator putatur in judicio Vatiano Att. xii, 7.

P. Lentulus, Brut. 19, is, qui ann. dxcvii consul fuit. Dicitur enim grandior natu fuisse cum Catone censorio; cognomine Caudinus.

** P. Lentulus, princeps senatus, consul ann. dxcvii suffectus cum Cn. Domitio Ahenobarbo P. Scipioni Nasicæ et C. Marcio Figulo, Brut. 28, ad rempublicam quod opus esset, satis eloquentiæ habuit.*

** P. Lentulus, qui et ipse princeps senatus fuit. Cæcil. 21, accusat M. Aquilinum. Agr. ii, 30, mittitur a senatu in Campaniam, ut agros privatos, qui in publicum incurrerent, emeret. Or. i, 48; Catil. iii, 5, laudatur. ibid. iv, 6, vulnus accepit in seditione Græchæna; avus ejus, qui sequitur.*

P. Lentulus, P. principis senatus Nepos, cognomine Sura, quod unde traxerit, v. Plutarch. in Cicerone, p. 868. Brut. 64, 66, qualis orator fuerit. Att. i, 16, bis absolvitur. Cat. iii, 2, sollicitat Allobrogum legatos; prætor, Cicerone consule, abdicare se prætura cogitur. Jam consul fuerat A. U. dclxxxii. Sed, ob infamiam, quam duobus judiciis contraxerat, e senatu motus erat a Lentulo et Gelio censoribus. Itaque prætura petenda recuperare locum in senatu voluit, utique, in petrata prætura, recuperavit. v. Plut. in Cicerone, p. 868. Fuisse autem P. Lentuli principis senatus nepotem Ciceroni credimus. Cat. i, iii, 5. Itaque et hæc, ut scire, errat Asconius ad Div. in Cæcil. c. 21, ubi filium illius Lentuli facit. Hinc etiam peto esse eum, qui quæstor urbanus cum L. Triario, jur. Scipione et Norbano coss. ut opinor. Ferr. i, 14. Nam inter eum etiam, et consulatum ejus, interjecti sunt anni xii.

P. Lentulus Marcellinus, filius M. Marcelli, patris ABERNINI. Brut. 36.

P. Lentulus Spinther, ita dictus ab histrione quodam, propter similitudinem. Off. ii, 16, consule Cicerone ædilis, splendore vincit omnes. ad Quir. p. Red. 5, ad senatum de Cicerone revocando refert. *De ejus opera in Cicerone revocando in hac oratione, et ea in Senat. p. R. aliisque sæpe commemoratur.* ad Div. xiii, 48, Ciliciæ proconsul legem Ciliciæ constituit. ad Div. i, 1 sqq., Ptolemæum reducere cupit in regnum. ad Div. xii, 14, in fuga Pharsalica a Rhodiis non recipitur. vi, 21, in bello Civili perit. Brut. 77, parum natura valuit, sed disciplina.

P. Lentulus Spinther, fil., ad Div. i, 7, laudatur. vii, 26, augur. Sext. 69, augur fit eodem anno, quô togam virilem accepit; *quomodo, docet Manutius* ad Div. vii, 26; xii, 14, 15, *quæ sunt ipsius epistolæ; ex quibus intelligitur, eum proquæstorem Trebonii in Asia fuisse;* post ejus mortem se proprætorem appellat, præturam Asiæ a senatu petit, et de rebus gestis suis exponit. *In eadem epistola significat, se participem cædis Cæsariæ fuisse.* ad Att. xii, 52, divortium facit cum Metella. *Adoptatum esse a Manlio Torquato, e Dione, xxxviii, p. 99, docet Manutius ad ep. ad Div. i, 7 extr.*

Lentulus, Ar. Resp. 17, orator gravis et disertus; P. Clodium accusat de religionibus violatis. *Qui sit intelligendus, nescio. Freinshemius, Suppl. Liv. ciii, 30, P. Lentulum Spintherem trib. pl. vocat: quod recte Creverius refellit ex eo, quod Spintheres patricii, tribuni plebis esse non potuere. Tribunum pl. accusatorem fuisse diserte tradit Plutarch. in Cæsare; sed nomen non addit. Igitur Lentulus aliquis eo anno tribunus fuerit necesse est, quod non vidit Pighius.*

Lentulus puer. Att. xii, 28, 30. Tunstallus, ep. ad Middleton. p. 184, putat esse filium Tulliae ex ultimo marito P. Lentulo, quem ei tribuit Ascon. ad or. in Pison. init. Plutarchus dicit, eam mortuam τῆς ἀνδρὸς λέγουσιν: *quod Tunstallus de marito intelligit, non de domo. Mortua enim est in Tusculano patris.*

Leon, Verr. v, 6, Megarensis.

Leon, Tusc. v, 3, Philiatorum princeps, tempore Pythagoræ. Hujus cum eo de philosophia sermo.

Leonidas, is, qui pro patria occubuit ad Thermopylas. Tusc. i, 42, 49; Fin. ii, 19, 30.

Leonidas, Verr. v, 5, Lilybætanus.

Leonides, ad Div. xv, 21, princeps Atheniensium tempore Ciceronis, Att. xiv, 16, 18; xv, 16, de Cicerone fil. ad patrem scribit, eumque medio-criter laudat.

Leontium, Nat. D. i, 33, meretricula Epicurea, contra Theophrastum scripsit eleganter.

Lepidus (M. Æmilius), Or. ii, 71; Provinc. C. 9, censor a. DLXXIV, cum M. Fulvio collega statim redit in gratiam. Bis consul et pontifex M. *Hic est, qui princeps senatus passim dicitur, v. c. Rabir. perd. 7. Hic est etiam, qui, pro Dom. 53, M. Æmilius simpliciter dicitur.*

M. Lepidus Porcina, M. fil., Brut. 27, consul cum C. Hostilio Mancino, a. DCXVI; summus orator. Brut. 25, legi Cassiæ resistit. Or. i, 10, ignarus legum et juris. *De hoc capio etiam illum locum de Or. ii, 71.*

M. Lepidus, Rabir. perd. 7, consul cum Q. Catulo fil. A. U. DCLXXV. Catil. iii, 10, inimicus L. Sullæ, de ejus actis rescindendis tulit, intercedente Q. Catulo; *unde magna seditio et civile bellum ortum est.* Verr. iii, 91, prætor Siciliæ ante M. Antonium, a quo graviter vexati sunt Siculi.

M. Lepidus consul cum L. Volcatio Tullio a. DCLXXXVII. Att. viii, 6; Catil. i, 6; Att. vii, 12, Pompeium extra Italiam sequendum negat.

M. Lepidus, triumvir, Ar. resp. 6, pontifex. Phil. v, 14, 15, pontifex maximus. Mil. 5, ejus ædes a Clodianis, occiso Clodio, oppugnantur. Phil. v, 14, 15, reip. et optimatibus favet, et Sext. Pompeium restituit, unde ei statua equestris ponitur. iii, 9, supplicatio ei decernitur. ad Div. x, 6; Phil. xiii, 4, ad pacem cum Antonio hortatur. ad Div. x, 20, ejus fides incerta. 21, perfidia ejus. xii, 10, hostis a senatu judicatur. Instaurat bellum, quod confectum fuisset. *Lepidi duæ epistolæ, altera*

ad Ciceronem, altera *ad S. P. Q. R.*, sunt *ad Div. x.*, 34, 35. *Consul fuit cum C. Cæsare a. dccvii*; *magister equitum dictatore Cæsare a. dccviii*; *consul II, a. dccxi*, etc.

* *Lepiso*, *Flacc. 22*, *Trallianus. v. Ætidenus*.

Q. Lepta, *ad Div. iii*, 7, *præfectus fabrum Ciceronis in Cilicia. ad Div. vi*, 18, *ejus filius Lepta*.

Leptines, *Or. 31*, *Atheniensis*, contra quem est *Demosthenis oratio*.

Leptines, *Phil. ix*, 2, *percursor Cn. Octavii legati ad Antiochum*.

Lepus, *Nat. D. ii*, 44, *sidus*.

* *Levilius*, *Verr. ii*, 26, 56, *Verris tabellarius*.

Leucippus, *Nat. D. i*, 24, *ejus atomi reprehenduntur. Acad. ii*, 37, *de pleno et inani omnia gigni statuit*.

Leucothea, *Nat. D. iii*, 15, *Ino*, *dea marina. Tusc. i*, 12, *quæ sit? iv*, 34, *Turpilius fabula*.

M. Levinus, *Verr. iii*, 54, *prætor Siciliae. v. Pighius a. dxxlv. v. Lævinus*.

Libanus, *Her. iv*, 50, *nomen comicum*.

Libera, *Verr. iv*, 49, *Proserpina*.

Liberalia, *Att. vi*, 1, *dies festus a. d. xvi kal. april.*, *quo ingenii pueri togam sumebant*.

Libertas, *Dom. 42*, *ejus statua a Clodio in area Ciceronis posita et consecrata*.

L. Libo, *e Scriboniis*, *Att. xiii*, 30, *ejus anuales*.

L. Libo, *ad Div. i*, 1; *vii*, 4; *xi*, 7; *Att. vii*, 12; *xvi*, 4, *socer Sext. Pompeii. M. F.*

L. Libo, *Brut. 23*, *tribunus pl. rogationem in Serv. Galbam fert. propter Lusitanos contra interpositam fidem interfectos. Non infans fuit, ut ex orationibus ejus colligitur. Att. xii*, 5, *quibus consulibus Libo Galbam accensarit. Male priori loco in libris T. prænomen est. Ceteri auctores omnes L. vocant. De re ipsa v. Duker. ad Liv. Epit. 43. Vossio idem videtur cum auctore Annalium, de Hist. Lat. i*, 6. *Sed mirum est, Ciceronem non fecisse eorum mentionem, ubi de ejus dicendi ratione judicium fert.*

Licinia atria, *Quint. 3* *Dicuntur a L. Licinio Crasso, qui ea in ædilitate*

exstruxit et ornavit; ibi auctiones habitæ.

Licinia, *ad Div. vii*, 23, *Cassii soror; sed non germana.*

Licinia, *Brut. 58*, *neptes C. Lælii e filia L. Licinio Crasso collocata. Dom. 53; Brut. 43.*

Licinius, *Or. iii*, 60, *servus litteratus C. Gracchi, post cliens Q. Catuli.*

Licinius, *Mil. 24*, *papa.*

Licinius, *Phil. ii*, 23, *de alea condemnatus, a M. Antonio in tribunatu restituitur.*

Licinius, *Q. fr. ii*, 1, *libertus quidam ant negotiator, in provincia Asia. Videtur esse idem, qui, i*, 2, *memoratur.*

Licinius, *Q. fr. i*, 2, *Æsopi histriionis servus.*

Licinius Macer. v. Macer.

A. Licinius Archias. v. in Archias.

A. Licinius Aristoteles, *Melitensis*, *ad Div. xiii*, 52

C. Licinius Calvus. Brut. 81; *ejus dictio et ingenium. ad Div. vii*, 24, *Tigellium acri carmine perstrinxit. ad Div. xv*, 21, *amicus Ciceronis; quum ante inimicus fuisset, propterea quod patrem ejus Licinium Macrum prætor de repetundis damnaverat. vid. Valer. M. ix*, 12, 7. *Ejus mentio etiam, Fin. i*, 2. *v. Calvus orator.*

C. Licinius Nerva, *Brut. 34*, *in tribunatu et tota vita improbus. Corradus ad h. l. putat, eundem esse, qui ap. Farr. R. R. ii*, 4; *sed is prænomen A. habet. Arud Livium, xlv*, 45, *est C. Licinius Nerva prætor; sed ab hoc diversum esse Ciceronianum temporis ratio docet, quæ satis indicat Gracchorum temporibus fuisse. Tribunatum ejus a. dxxx. colligat Pighius, argumento incerto.*

C. Licinius Sacerdos, *Cluent. 48*, *in equitum censu a P. Africano contumelia afficitur.*

L. Licinius, *Verr. ii*, 49, *Crassus, Q. Mucii collega in consulatu.*

P. Licinius Farius, *Or. ii*, 61.

P. Licinius, *Cæli. 25*, *Manutius alius videtur a P. Licinio Crasso, M. fil.*

Ligarii, *fratres*, *ad Div. vi*, 13, *Q. T. et tertius, ejus prænomen ignoro. Quiutus exsulat, sed spem reditus habet. De eo v. argum. orationis pr. Ligario, et ipsam orationem. Titus quæstor urbanus fuit, Lentulo et Philippo coss. Ligar. 12. Cl. Att. xiii*, 44.

Ligur, s. *Ligus*, est cognomen *Æliorum*. Cluent. 26. *Apud Ciceronem* occurrunt :

L. Ligur, Verr. i, 48; Att. vii, 18, etc., frater *M. Octavii Liguris*, et *Sext. Ligur*, trib. pl., qui (anno *Clodiano*) sibi *Liguris* cognomen snmserat, ut ex *Ælia* familia videretur. Dom. 19; Sext. 32. *Ligus*, pater, Att. xii, 23, utrum sit de fratribus illis duobus, an alius, nescio.

A. Ligurius, ad Div. xvi, 18, *Cæsaris* familiaris Att. xi, 9; Q. fr. iii, 7.

Lindus, Nat. D. iii, 21, conditor *Lindi* in *Rhodo insula*.

Liso, Verr. iv, 17, *Lilybætanus*.

Lisyo, Nat. D. iii, 16, mater *Herculis* cujusdam.

Livia, Att. vii, 8, femina, quæ *Dolabellam* heredem fecit, ea conditione, ut nomen mutaret.

Livineius, Att. iii, 17, *M. Reguli* libertus.

L. Livineius Trypho, ad Div. xiii, 60, *L. Reguli* libertus. *Duorum fratrum liberti*, nisi, Att. iii, 17, *L. pro M. legendum*, ut nonnullis visum.

L. Livius Andronicus, poeta, Brut. 18; Senect. 14; Tusc. i, 1, fabulam docuit *A. U. ccccxx*, aut, ut alii et *Davis*. habent, ccccxx, *L. Clodio*, *Cæci fil.*, et *M. Tuditano* coss. In *Bruto* l. c. est *xxiv*. Et fuit jam tum de numero annorum controversia, etc. *Ab eo dicuntur Liviani modi*, Leg. ii, 15.

Livius Salinator, Or. ii, 67, *Tarento* amisso arcem retinet. v. *Salinator*. *Alios Livios* v. in *Drusus*. De gente *Livia* v. *Sueton.* in *Tib. c. 3*. *Salinatori* in quibusdam *Ciceronis* exemplaribus prænomen additur *Marcus*; ut ap. *Livium*. Sed *Polybius* facit *Caïum*. Vid. interpr. *Livii* ad xxv, 8. *Wesselingius* autem, Obs. ii, 5, ostendit, quod de *Tarento* dicit *Cicero*, si *Livium* sequamur, non ad *Salinatorem*, sed ad *Livium Macatum* pertinere.

C. Lollius, Att. xii, 21. *Quidam*, *Lolius*, ut ad Att. ii, 2; ubi vid. Intt.

L. Lollius, ad Div. viii, 8.

M. Lollius, Verr. iii, 25, Q. fil.; alius est *M. Lollius Clodianus*, Dom. 5, 6, 33.

Q. Lollius, Verr. iii, 25, eques rom. in *Sicilia*.

Q. Lollius, Q. fil., Verr. iii, 25, *Calidum* accusavit; occiditur.

Lollius, Att. ii, 2, videtur nonnullis scriptor fuisse.

Longilius, Q. fr. ii, 6, redemptor.

Longinus, est cognomen *Cassiorum*. Or. i, 60, amicus *Antonii* oratoris, historiæ, juris publ. et antiquitatis peritissimus. De eodem intellige, *Planc.* 24, si sanus est locus. v. *C. Cassius Longinus*.

Tib. Longus, Corn. i, consul cum *P. Africano maj.* a DLIX.

C. Lucceius, *C. F.*, *Hirrus Pupinia*, ad Div. viii, 2, *Cœlii* competitor in ædilitate. v. in *Hirrus*.

Cn. Lucceius, Att. xvi, 5.

L. Lucceius, *Q. F.*, Att. ix, 1, *Pompeio* familiaris, apud eum magnam habet auctoritatem. Att. i, 11, inimicus fit *Attici*. i, 17, in animo habet consulatum petere. ad Div. v, 12, historica ejus facultas laudatur, et ab eo consulatum suum scribi vult *Cicero*; de bello Italico et Civili scripsit. Idem nomen occurrit ad Div. xiii, 41; Cœl. 10. Ejus epistola est ad Div. v, 14.

P. Lucceius, ad Div. xii, 25, 30; ubi quidam libri, *Luccius*.

Q. Lucceius, Verr. v, 64, argentarius *Rhegius*.

Lucceius, *Flacc.* 33, subscriptor *D. Lælii* contra *Flaccum*.

Lucceius, *M. F.*, ad Att. v, 21.

P. Luccius, ad Div. xii, 25, est *P. Lucceius*.

* *Luceres*, de Rep. ii, 20, una e tribubus *Romuli* et centuriis equitum. Fatetur *Livius*, i, 13, sibi nominis et originis causam dubiam esse. Docet *Cicero*, de Rep. ii, 8, ut *Varr. L. L.* iv, 9; *Propert.* iv, 1, 29, a *Lucumone* esse; qui *Romuli* socius in *Sabino* prælio occiderat.

Lucilius, Or. ii, 70, nescio quis. *Pighius* e vet. cod. legit *Lucullus*, et capit de patre illius, qui bellum *Mithrid.* gessit.

Lucilius Bassus, Att. xii, 5, malus auctor.

C. Lucilius, poeta, Or. ii, 6, nec doctissimis, nec indoctissimis se scribere dicit. ibid. i, 16, inimicus *Q. Mucio Scævola*, homo doctus et perurbanus, neminem oratorem statuit, qui non sit omnibus liberalibus artibus imbutus. ad Div. xii, 16, libertas ejus in perstringendis hominibus.

L. Lucilius Balbus, Brut. 42, doc-

tus, Serv. Supplicii præceptor. *Corradus fratrem putat Quinti, et patrem L. ad Div. iii, 5.*

L. Lucilius, ad Div. iii, 5, *videtur inter Appii Pulchri comites in Cilicia fuisse.*

Q. Lucilius Balbus, Nat. D. i, 6, stoicus, Græcis par. *Itaque etiam l. ii inducitur e stoicorum disciplina explicans locum de Natura deorum.*

Sext. Lucilius, Att. v, 20, T. Gavii Cæpionis fil., trib. mil. in exercitu Bibuli.

Lucilius, ad Div. xii, 13, classi Do- labellæ præfectus in Asia post Cæsaris mortem. *Sed quia Appianus l. Figulam hunc præfectum fuisse dicit, corruptum locum viri docti suspicantur. Manutius e codd. legi volebat, Lucius. Prænomen enim interdum pro nominibus aut cognominibus ponuntur. Victorius suspicatur, ei Lucilio cognomen Figuli fuisse.*

* *Lucretia*, Lucretii Tricipitini filia, Leg. ii, 4; Fin. ii, 20; de Rep. ii, 25.

M. Lucretius, Verr. i, 7, senator.

Q. Lucretius Vespillo, Brut. 48, juris peritus.

Q. Lucretius, Att. iv, 16, accusat Drosom. vii, 24, 25, familiaris Cassii. viii, 4, Salmone fugit.

* *Sp. Lucretius*, de Rep. ii, 31, Valerii Publicolæ collega in consulatu.

T. Lucretius Carus, Q. fr. ii, 11; ejus poemata laudantur.

Cn. Lucullus, Att. xv, 1, familiaris Ciceronis, matrem effert; in funere adest Cicero.

L. Lucullus, Quint. 16, jurisperitus. *Quis fuerit, nescio. Probabilis est conjectura P. Manutii corrigentis, L. Lucilius; de quo supra. Nisi tamen est is, qui in Tog. Cand. accusator Catilinæ commemoratur; quem Asconius paratum eruditumque vocat. Sed Creverius, ad Freinsh. Suppl. Liv. cii, 19, corrigit Luceius, et intelligit eum, ad quem est pulchra illa Ciceronis epistola. Nam 1) accusator ille fuit eruditus; 2) paullo post frustra consulatum petiit; que bene conveniunt Luceio. 3) Asconius paullo post commemorat Luceii orationem in Catilinam. Itaque valde probo Creverii correctionem.*

L. Lucullus, e Liciniis plebeis. Brut. 21, A. Postumii Albi collega in con-

sulatu a. d. n. Acad. ii, 45, L. Luculli avus.

L. Lucullus, L. F., L. N., Off. ii, 16; Acad. ii, 1, ulciscendi causa accusavit *Servilium augurem, qui patrem de peculatu reum fecerat*, Plut. p. 491. *De ejus laudibus et rebus gestis lege in prinis Acad. ii, 1 sqq. ibid.* Antiocham philosophum quæstor secum habuit et imperator. Off. ii, 16, magnifica ædilitate cum fratre functus est. Cluent. 49, ex Scito ferendam legem, si qui essent, quorum opera factum esset, ut iudicium Junianum corrumperetur, non tulit. Sext. 27; Manil. 8; Muren. 15, res in Asia gestæ post consulatum a. d. clxxix. Brut. 63, a forensi eloquentia alienus. Fin. iii, 2, bibliotheca, quam filio reliquit. Leg. iii, 13, quomodo magnificentiam villæ defenderit. Att. i, 19, historiam Græce scripsit; dictum Luculli de hoc libro. *Intelligendus liber de bello Marsico, Græce scriptus, cujus mentio ap. Plut. in Lucull. Inepte Ursinus de Lucullo avo, s. potius de ejus collega Albino intelligit. Nam Cicero, Lucullum, quod ibi est, Attico dixisse, ait. Verr. iv, 66, uxorem habuit Metelli Numidici sororem.*

Lucullus filius, Fin. iii, 2; ejus tutor M. Cato. Cf. Varr. R. R. iii, 2, 17. Phil. x, 4; Att. xiii, 6. *Nescio, an hic est Cn. Lucullus, de quo ante; ita suspicatur Corradus.*

* *M. Lucullus, L. fil., L. N.*, Off. ii, 16, ulciscendi causa accusavit, et ædilitate magnifica cum fratre consobri- no functus est. Cluent. 49. Prætor jus dixit inter peregrinos, teste Asconio in Tog. candida, et novum iudicium de vi composuit, ut nunc discimus e fragm. nuper editis orat. pr. Tull. 2. Consul cum C. Cassio, anno post fratrem. Verr. ii, 8, Macedoniae proconsul. Pison. 19, e Macedonia rediens de Dardanis triumphat. Att. i, 18, uxor ejus a C. Memmio stupratur. Brut. 62, a forensi eloquentia abfuit. Dom. 52; Ar. Resp. 6, etc., pontifex. Att. xiii, 6, legatus fratris. *A Farrone adoptatus est, unde lex frumentaria, quam cum Cassio tulit, Terentia Cassia dicitur.*

* *Lucumo*, de Rep. ii, 8. Romuli socius, occidit in Sabino prælio; ab eo, *Luceres.*

Lupercalia, Phil. ii, 33; iii, 5; Q.

fr. ii, 13, *solemnia in honorem Panis mense februario.*

Luperci, Phil. ii, 34; vii, i; Coel. ii, sunt hi, qui *Lupercalia* agunt. *vid. Phil. ii, l. c.*

Lupus, Nat. D. i, 23, *cognomen Rutiliorum*; h. l. intelligitur P. *Rutillius Lupus*, qui consul fuit a. DCLXIII. *Versiculus est e Lucilio, qui eum in carminibus suis acriter perstrinxit. v. Horat. S. ii, 1, 68.*

P. *Lupus*, ad Div. i, 1, trib. pl. *Marcellino et Philippo* *coss.* Att. viii, 12; ix, 1, prator, C. *Marcello et Lentulo* *coss.* ad Div. xi, 5, 6, 7, 12, *familiaris Cassii et Bruti. Videtur legatus D. Bruti ad Mutinam fuisse. Hic est, qui bello civili Pompeiano Achaïam jussu Pompeii obtinuit. Cæs. B. C. iii, 55.*

M. *Lurco*, ex *Aufidiis*, Flacc. 4; Att. i, 16, trib. pl. *Pisone et Messalla* *coss.*, legem de ambitu fert. *Hic est, qui e pavonum pastu, quem primus instituit, LX millia quotannis redegisse dicitur Varroni, R. R. iii, 6; quamquam Victorius non audet definire. Cf. Plin. x, 20.*

Luscienus, Att. vii, 5.

Luscinius, Agr. ii, 24, est C. *Fabricius Luscinius*, de quo in C. *Fabricius.*

C. *Luscius Ocrea*, Q. *Rosc.* 14, senator. *Tog. Cand.*, condemnatur.

Q. *Lutatius*, Or. ii, 40; Phil. ii, 5, etc. v. *Catulus.*

Q. *Lutatius Diodorus*, Verr. iv, 17, *Lilybætanus*, Q. *Catuli* beneficio *civis rom.* a *Sulla* factus.

Lycø, Tusc. iii, 32, *philosophus peripateticus, successor Stratonis Lampsaceni, Astyanactis fil. Troadensis, de quo legendus est Laert. v, 65 seqq. Scripsit de Finibus b. et m. Dictus et Glyco, propter dulcedinem orationis. v. collecta a Ruhnkenio ad Rutil. Lupum, p. 94.*

Lycomedes, Amicit. 20, *Neoptolemmum* alit, et a bello *Trojano* abs erret frustra. *Rex Scyri. Achillem Cæro scribere debuit, non Neoptolemmum.*

* *Lycurgus*, legislator, Tusc. v, 3; de Rep. ii, 10. *Iere Homeri* tempore vixit. de Rep. *ibid.*, cum annis ante primam *Olympiadem* leges scribere instituit. *De ætate Lycurgi v. collecta Meurs. in Misc. Lacon. ii, 5, quæ proderunt ad locum or. pro Flacco, 26. Div. i, 43, leges suas auctoritate Apollinis Del-*

phici confirmat. Off. i, 22, *laudantur leges. Acad. ii, 44, stoici negant esse Lycurgi. De legibus Lycurgi ademtis Spartæ et redditis, v. Drak. ad Liv. xxxviii, 35. Lycurgei, Att. i, 13, sunt severi in rep.*

Lycurgus, Brut. 9, 34, orator *Atheniensis* *Æschinis* tempore; *cujus exstat elegantissima contra Leocratem oratio. Cicero eum appellat accusatorem.*

Lysander, Off. i, 30, *Lacedæmonius* *versutissimus et patientissimus. i, 22, Lacedæmoniorum imperium dilat. Div. i, 43, leges Lacedæmoniorum mutare prohibetur ab Apolline Delphico. i, 34, in ejus statuæ capite Delphis subito corona exstitit ex asperis herbis.*

Lysander, Off. ii, 23, propter *injustitiam* urbe pulsus est. *Ephorus fuit; diversus a superiore, prope 150 annis post illum vixit; de quo vid. Plutarch. in Agide.*

Lysanias, Flacc. 18, *Temnites.*

Lysides, *Antonianus*, Phil. viii, 9, ubi tamen *Muretus* malebat legi *Lysides. Ea nomina inter se confundi docent viri docti ad Nepotis Epaminond. 2.*

Lysides, *Atheniensis*, Phil. v, 5, *Phædri philosophi filius.*

* *Lysias*, orator, Brut. 16, *Athenis natus et mortuus est. Timæus Syracusis eum vindicat; plurimas orationes veras reliquit. Or. i, 54, Socrati orationem scriptam dedit, qua uteretur ad iudices. Brut. 12, primo profitetur esse artem dicendi; deinde artem removet. Or. 26, satis in orationibus facetus. Cf. Or. ii, 22; Brut. 9.*

Lysias, Fin. v, 5, *Stratonis discipulus. Quia nullus Stratonis discipulus hoc nomine notus est, viri docti legunt Lycø, de quo supra.*

Lysias, Phil. viii, 9. v. *Lysides.*

Lysidicus, Phil. xi, 6.

Lysimachus, Tusc. i, 43; v, 40, rex (*Thraciæ, ante dux Alexandri*). *Theodoro Cyrenæo philosopho frustra crucem minatur. v. Theodorus Cyrenæus. Boherius ad h. l. reprehendit Aldobrandinum, qui ad Laert. ii, 102, regem Macedoniæ vocat. Male. Nam et Macedoniam sibi vindicavit.*

Lysippus, *Sicyonius*, statuarius nobilissimus, Brut. 86, *Doryphorum Polycreti* sibi magistrum fuisse dicebat.

Ad h. l. confer Plin. H. N. xxxiv, 8. ad Div. v, 12, Alexandro unice probatur. Or. iii, 7; Herenn. iv, 6, etc.

Lysis, Tarentinus, Or. iii, 34; Off. i, 44, Pythagoreus, Epaminondæ præceptor. v. *Nepos in Epam. 2, et ibi intt.*

Lyso, Patrensis, ad Div. xiii, 19, hospes Ciceronis.

Lysones, pater et filius, Lilybæ-tani, ad Div. xiii, 34.

M.

C. Macer, e Liciniis, Brut. 67; pro Rab. 2, qualis orator fuerit; *Calvi oratoris pater, C. Rabinii inimicus*. Att. i, 4, de repetundis condemnatur, prætor Cicerone. vid. *C. Licinius Calvus. Verbum* condemnatur, *quomodo hic intelligendum, discas ex Valer. Max. ix, 12, 7. Leg. i, 2, historicus Latinus, arguta loquacitate, sed non ex Græco fonte ducta; de quo loco, et ipso in primis Macro, v. Voss. H. Lat. i, 10.*

Macro, Att. iv, 12.

Macula Pompeius, ad Div. vi, 19, Ciceroni deversorium in Falerno suo offert.

Madara, Att. xiv, 2, est *Matius a calvitie sit dictus. Add. in Calvena.*

Mæandrius, Flæc. 22, Trallianus. *C. Mæcenas*, Cluent. 56, eques rom.

Sp. Mæcius Tarpæ, ad Div. vii, 1, *iudex et censor fabularum Ejus mentio ap. Horat. Serm. i, 10, et Art. Poet. v, 387. De familiæ Mæciæ claritate sub Caesaribus v. Perizon. de Num. Consul. p. 277.*

Mænia columna, Sext. 58, etc., *nomen habet a Mæni*, qui, *quum ædes suas in foro venderet, columnam excepit, ex qua ipse cum suis spectare posset gladiatores.*

C. Mænius, seu *Memmius Gemellus*, ad Div. xiii, 19, cliens Ciceronis, in exsilio fit civis Patrensis, et adoptat Lysonem Patrensem.

Mænius, Verr. iii, 75, scriba Ver-ris.

Magi, Div. i, 23, genus sapientum et doctorum in Persis. ib. 41, congregantur in fano commentandi causa, atque inter se colloquendi. Tusc. i, 45, non sepeliuntur, nisi bestiis lauiati.

Magia, Cluent. 7, filia Dineæ, Larinas.

Magius, Agr. ii, 34, Pis. 11, nobilis Campanus bello Punico II.

Magius, Or. ii, 66, præfectus Pisonis in Gallia.

Cn. Magius, Cluent. 7, Larinas.

Cn. Magius, Att. ix, 7, Pompeii præfectus fabrum. *Libri quidam habent M. Magius.*

L. Magius, Verr. i, 34, Marianus, qui se post ad Mithridatem contulit, et ad Sertorium missus est; habitavit finito bello Myndi, prodito Mithridate ab eo. vid. *L. Rabinus.*

P. Magius Chilo, vel *Cilo*, ad Div. iv, 12, M. Marcellum, rediturum in patriam, interfecit, et se ipsum statim post. Att. xiii, 10, quare eum interfecerit.

**P. Magius*, Brut. 48, tribunus pl. M. Virgilii collega, *A. U. dclxxvi.*

Magnes, cognomen Demetrii et Dionysii; ubi v.

Mago, Carthaginiensis, Or. i, 58, scripsit *xxviii libros* de re rustica, Punice, qui *capta Carthagine e senatus-consulto in Latinam linguam conversi sunt, in quo plurimum operæ præstitit D. Silanus. Varro, de R. R. i, 1; Plin. H. N. xviii, 3. Conversi sunt etiam in Græcum sermonem a Dione Cassio Uticensi.*

Cn. Malleolus, e Publiciis, Verr. i, 15, quæstor Cn. Dorabellæ in Asia, ante Verrem, occisus: *quod interpretatur Asconius*, mortuus. Verr. i, 36, filius a C. Verre tutore expilatur.

Malleolus, Herenn. i, 13, matrem interfecit, et propterea culco insuitur. *Quis fuerit, non traditur. Accidit autem res a. delant; eaque prima questio de parricidio fuit, ut tradit Orosius, v, 16; Epit. Liv. 68. v. Pighius ad h. a.*

Mullius Glaucia, S. Rosc. 7, libertinus, cliens T. Roscii Magni.

Mamercus, ex Emiliis, Sext. Rosc. 32, bello civili Suliano occisus accusator.

Mamercus, Brut. 47, qui consul cum D. Bruto fuit, *ann. dclxxvi.*

Mamercus, Off. ii, 17, homo divitissimus, prætermissa ædilitate, consularatus repulsus tulit.

Q. Mamercus, Q. F., ad Div. xiii, 11, eques rom., decurio Arpinas, trib. milit. fuit Ciceronis in Cilicia.

Octav. Mamilius, N. D. ii, 2, dictator Tusculanus, qui cum A. Postumio praelio dimicavit.

L. Mamilius, Verr. iii, 78, scriba Ciceronis quaestoris.

Mamurra, Att. vii, 7; xiii, 52, dives, praefectus fabrum Caesaris; quem faede perstringit Catullus in noto epigr. Conf. Plinius, xxxvi, 6.

Mancia. v. *Helmius*.

Mancinus (C. *Hostilius*), Or. i, 40, 56; Off. iii, 30, auctor foederis turpis cum Numantinis, deditus iis, improbato Romae federe, sed ab iis rejectus. de Rep. iii, 13, suasis ipse de se dedendo rogationem. Brut. 27, consul cum Lepido. Cæc. 34, retinet civitatem, e Ciceronis opinione, si Numantini non recipiunt. Cf. de Orat. l. c.

C. Manilius, Manil. 24, auctor legis Manihæ. Corn. i, auctor legis de libertinorum suffragiis; de quibus vid. Ind. Legg. Laudatur etiam C. Manilius, M. Aebutii gener, Flacc. 37; forte idem.

L. Manilius Sosis, ad Div. xiii, 30, Catinensis, sed civis rom. factus.

M. Manilius, ad Div. vii, 8, 22; Cæcin. 24; Orat. i, 48; de Rep. i, 12; iii, 7, Jctus. Brut. 27; Acad. ii, 32, consul cum L. Censorino, a. dciv. Brut. 28, prudens in dicendo. Or. iii, 23, omnibus civibus consilii sui fecit copiam. Brut. 15. v. *Boherius ad Somn. Scip. init. Hic est de quo Plin. vii, 9; ubi v. Harduin., qui recte prænomen dat Manius, non M., ut alii* (vid. viros doctos ad Liv. Epit. 49); etiam Zosimus, ii, 4, qui et Malthum vocat. De varietate librorum in nomine Manilii notavimus in Maniliis Legibus.

Q. Manilius, Cluent. 13, triumvir Larinas.

T. Manilius, Q. Rosc. 14, senator.

C. Manilius, socius Catilinæ, Catil. i, 3, pro quo Lipsius, Manutius et alii, Mallius. Sic enim Græci: Dio, Plutarchus, Appianus. Ita habent etiam quidam codd. Sallustii. v. Cortium ad Sall. Catil. 24. v. Acidinus.

Cn. Manlius, Mur. 17; Plane. 5, homo ignobilis, vincit Q. Catalum in petitione. Or. ii, 28, defenditur a M. Antonio, quum eum, victum a Cimbris cum Cæpione, Sulpicius accusasset. v. Vell. ii, 12; Drakenborch.

ad Livii Epit. 67; Ernest. ad Tacit. Germ. 38.

L. Manlius, A. fil., Off. iii, 31, post dictaturam accusatus a M. Pomponio trib. pl. per filium liberatur.

L. Manlius Acidinus, Or. ii, 64. vid. Acidinus.

L. Manlius, ad Div. xiii, 30, Catinensis, civis rom. factus.

* *M. Manlius*, de Rep. ii, 27, regnum occupare voluisse dictus. Dom. 38, ejus domus eversa. Phil. i, 13, inde gens Manlia neminem patricium M. Manlium nominari voluit.

Q. Manlius, Act. i in Verr. 10, tribunus pl. a. dclxxxiv.

Q. Manlius Chilo, Catilin. iii, 6, socius Catilinæ, sollicitat Allobroges. Sallustius appellat M. Annium; sed Ciceronis lectio verior propter cognomen, quod est Manliorum, non Anniorum. P. Manutius. Ceterum in pluribus nominibus discrepat a Cicerone Sallustius. vid. Cæparius. Cortius ad Sallust. Cat. 46, 3.

T. Manlius, L. F., A. N., Off. iii, 31, patrem a Pomponio tr. pl. accusatum liberat; Gallum e provocatione vincit; Torquatus primus dictus; in tertio consulatu Latinos ad Vesperim vincit; severus est in filium.

T. Manlius, ad Div. xiii, 22; Att. i, 16, negotiator Thespiis.

T. Manlius, Verr. ii, 50, prætor Siciliæ, Agrigentum ex oppidis Siculorum ducit coloniam.

T. Manlius, Verr. ii, 8, civis rom.

Marcellini. De his vid. in Lentulis.

Marcellus (C. *Claudius*), M. fil., M. nep., M. pronepos, Ascon. ad Verr. ii, 3; sive, ut placet Wessel. Obs. ii, 1, abnepos; pater ejus Caii, qui cum L. Paulo consul fuit. Cæcil. 4; Verr. ii, 3; iii, 91, præfuit Siciliæ. ad Div. xv, 8; Div. ii, 35, Ciceronis collega in augurato.

C. Marcellus, C. F., ad Div. xv, 8; Brut. 64; ad Div. viii, 4, 5, L. Paulli collega in consulatu. De his duobus intellige locum Sall. 6.

C. Marcellus Aterninus, Verr. iv, 42, M. Marcelli filius.

C. Marcellus, Marcell. 4, frater M. Marcelli exsulis, qui consul fuit cum Cn. Lentulo initio belli Civilis, diversus ab eo, qui cum L. Paulo

consul fuit; nam is fuit tantum ejus patruelis. vid. Manut. ad Div. xv, 7.

C. Marcellus. M. F., Sext. 4, Catilinarius, Capua a P. Sextio expellitur.

M. Marcellus, M. F., Offic. i, 18, magnitudine animi excellit. Divin. ii, 36, quinquies consul, imperator et augur optimus, augurium ex cacuminibus totum omittit. Brut. 3, Hannibalem ad Nolam vicit. Verr. i, 4, is. Pœnis victis, restituit Siculis monumenta: unde patronus Siciliae; idem qui Syracusas cepit, cujus sæpe in Verrinis mentio fit, v. c. i, 51, 55; in quinto consulatu, belli Punici II anno xi, a. DCLV, in prælio contra Hannibalem perit. In ejus honorem a Siculis celebrata sunt Marcellea, Verr. ii, 21, etc. quæ postea Verres sustulit, et Perrea substituit. Wesselingius tamen, Obs. ii, 1. ad C. Marcellum pertinere putat; quem vid.

* M. Marcellus, nepos quinquies consulis, teste Ascon. in Pison. 19. Div. ii, 5; Fat. 14, ter consul, naufragio perit, in legatione ad Masinissam a. DCV. Liv. Ep. 50.

M. Marcellus, C. AEsernini pater, Brut. 36, qualis in dicendo; filius ejus naturalis P. Lentulus Marcellinus. Font. 10, L. Crassi testimonium in eum nil valuit.

M. Marcellus, Catil. i, 8, pater C. Marcelli, Catilinarii; et ipse sodalis Catilinæ, ad quem is vitandæ suspitionis causa migravit v. Muret. ad h. l.

M. Marcellus, Quint. 17, fuit juris magis, quam eloquentiæ studiosus, ut Ascon., ad Div. in Cæcil. c. 4, tradit, ideoque Aquillio aliisque jungitur juris peritis. Videtur frater illius C. Marcelli, qui ibi nominatur.

M. Marcellus, Or. i, 13, ædilis curulis dicitur esse eo ipso tempore, quo sermo ille habetur, adeoque Philippo et Cæsare coss., M. Druso autem tribuno pl. Dicitur porro amicus Crassi et Scævolæ. Hunc patrem M. Marcelli puto, pro quo est oratio.

M. Marcellus, M. F., pro quo est oratio, consul cum Serv. Sulpicio. ad Div. viii, 8, ejus ScTum de provinciis consularibus, cui intercessum est. iv, 7, non vult Romæ esse, post bellum Civile. Marc. 1, a Cæsare resti-

tnitur ad Div. iv, 12, a Magio Athenis interficitur. v. Magius Chilo. ad Div. viii, 10, tardus homo, et parum efficax. Catil. i, 8, vir fortissimus. Manutius de patre accipit, quod vir dicatur, quasi non possit vir dici, qui xii annis post consul fuit.

Marcellus Mindius, ad Div. xv, 17, forte pigmentarius.

Marcianus (Tullius), Att. xii, 53, videtur cum Cicerone filio Athenis fuisse. Att. xii, 17.

Marcii, Div. i, 40, 50, fratres, sunt augures et vates. v. Davis. Liv. xxv, 12, unum facit, et Macrob. Sat. i, 17.

Marcii Reges, Herenn. iii, 21, qui de Romulo et Remo interpretantur, absurdi sunt. Marciorum familia celebris Romæ fuit, qui Regum cognomen habuerunt. Pinguntur Marcii; ii quoniam Regum cognomen habent, facile reges in mentem veniunt.

M. Marcilius, ad Div. xiii, 54.

Marcus. v. Aneus Marcus.

L. Marcus Philippus, Corn. i, consul cum Sext. Julio. a. DCLXXI. Verr. i, 55, censor cum M. Perperna, a. DCLXVII.

L. Marcus Censorinus, Brut. 15, consul cum M. Manilio, a. DCIV. v. in L. Censorinus.

L. Marcus, Balb. 15, primi pili centurio, qui cum Gaditanis foedus populi romani fecit, extinctis in Hispania Cn. et P. Scipionibus; unde Marcianum foedus, c. 17. De eo vid. Liv. xxv, 37.

L. Marcus, Lig. 11, eques rom., Q. Ligarii advocatus.

Q. Marcus Crispus, Pis. 23, legatus L. Pisonis in Macedonia. Phil. xi, 12, procousul Asiæ, jubetur C. Cassio provinciam et exercitum tradere.

Q. Marcus Philippus, Brut. 20, consul cum Cn. Servilio, a. DLXXXIV.

Q. Marcus Rex, Pison. 4, L. Metelli collega in consulatu, a. DCLXXXV. Dom. 50, censor. Adde in Rex.

* Mariana quærens, Leg. i, 1, dicebatur ea, quæ erat in Arpinati, et de qua M. Cicero in Mario, poemate, mentionem fecerat.

Mario, ad Div. xvi, 1, servus Ciceronis.

Marius Calventus, s. Calventius,

Q. fr. iii, 1, *P. Manutius de Pisone intelligit; alii conjiiciunt*, Calvenus Matius. v. in Matius. Sed non video, quare Matius contra Ciceronem scripserit.

* *Marius*, Leg. i, 1; Div. i, 47, carmen *M. Ciceronis*.

Marius, Sext. Rosc. 32, accusator bello civili Sullano interfectus.

Marius, Leg. iii, 16. vid. *Gratidianus*.

C. Marius, Balb. 20, Africani (min.) discipulus ac miles, sc. ad Numantiam. Planc. 21, his ædilitiam repulsam tulit. Font. 13, legatus Rutilii bello Sociali. Appian. B. C. i, 635. Tusc. v, 19, cum collega Catulo Cimbrici victoriam belli communi- cat; civili bello autem eum interfici jubet. Tusc. ii, 15, varices secari solum sibi vult, unde postea et alii, c. 22. Brut. 45, hostis a senatu judicatur. Pis. 19, a Minturnensibus servatur. Quir. p. Red. 8, ejus exsilium et magnitudo animi in exsilio conservata. ibid. 3, ab exsilio revocatur. Leg. ii, 22, ejus reliquias apud Anienem sitas dissipavit Sulla, etc.

C. Marius, *C. septies consulis F.*, Agr. iii, 2, post *C. Marium* et *Cn. Papirium* cons. np. a. DLXXI. Utrum naturalis, an adoptivus filius fuerit, incertum est. Hoc placet Sigonio ad h. a. De eo lege Vellei. ii, 26.

C. Marius, *C. F.*, *C. N.*, Att. xii, 49, rogat Ciceronem, ut se defendat, scilicet ab his, qui ei dubiam a Mario originem faciebant. Fuit enim equarius, nomine Erophilus, qui se *C. Marii* nepotem esse dicebat; propterea a Cæsare ex Italia pulsus, post ejus cædem autem interfectus, quod de senatu interficiendo cogitavit. Att. xiv, 6, 8.

M. Marius, Verr. v. 16, homo disertus et nobilis apud Valentiuos.

M. Marius, ad quem sunt epistolæ quatuor primæ libri septimi ad Diversos. Corradus putat esse *M. Marium Gratidium*, *Q. fratris in Asia legatum*, quod esse falsum vidit Manutius. Nam *Marii* et *Gratidii* sunt diversarum familiarum, et ille legatus *Quinti Gratidii* fuit, non *Marius*. Manutius putat esse *M. Marium Gratidianum*, propinquum *Ciceronis*. Sed eum *Catilina* interfecerat in Sullana victoria ad *Catuli sepulcrum*; v. de Petit. consul. c. 3, hæc epistolæ autem multo post

sunt scriptæ. Videtur mihi esse is, qui ad Div. ii, 17, putatur successor *Bibuli*, an *Sallustii*? in Syria futurus. Ex eo autem, quod prædia sua in Campania habuit, colligo, non esse ex *Mariis Arpinatibus*, sed ex *Sidicinis* aut *Valentinis*, inter quos nobiles *Marios* fuisse constat.

M. Marius Gratidianus, Brut. 45, filius *M. Gratidii*, in Cilicia interfecti. Vide supra in *Gratidius* et *Gratidianus*. Or. i, 39; Off. ii, 16.

Sext. Marius, ad Div. xii, 15, legatus *Dolabellæ* in Asia.

T. Marius, ad Div. v, 20.

Martia legio, Phil. iii, 3, *M. Antonium* deserit.

Martiales, Cluent. 15, ministri publici *Martis*, *Larini*.

Marullus Epidius, Phil. xiii, 15, tribunus pleb. a Cæsare a rep. remotus, ob intempestivam adversus eum libertatem. v. Vell. ii, 68; Suet. Cæs. 79.

Masinissa, Verr. iv, 46, rex Africae, ejus religio. Senect. 10, nonaginta annos natus adhuc valens est animo et corpore. De ejus senectute v. Appian. in Punic. p. 39; Wesseling. Obs. i, 24; Creverius ad Epit. Liv. 48; Drakenb. ad Epit. 50. De liberis ejus v. Boherius ad Somm. Scip. 1. Stemma ejus habes ap. Sponium in Miscell. Ant., p. 145.

Maso, ad Div. ix, 21, cognomen familiaræ *Papiriæ patriciæ*.

Maso, Att. v, 4; Corradus putat esse *L. Papirium Pætum*.

C. Maso, Balb. 23, senator, accusante *T. Coponio Tiburtino* damnatur.

C. Maso (*C. F.*, *L. N.*), *N. D.* iii, 20, fontis delubrum ex Corsica dedicavit. De ejus fati v. Liv. xxix, 29; Bergeri Eclogarium Corsicum, Diss. iii, p. 11, 12.

L. Maso, ad Div. ix, 21, ædilitius. *Masteresoses*, Vat. 5, ejus regnum. Quantum e. l. c. colligi potest, fuit Numidicæ finitimum, Mauritanicæ, opinor, pars.

P. Mutinius, Att. v, 21, negotiator, qui *Salaminiis* pecuniam credidit, et propterea controversiam habuit. Add. vi, 1.

C. Matius, ad Div. vii, 15, homo doctissimus et suavissimus. vi, 12, Cæsarianus, Ciceronem diligit. Att.

ix, 11, landatur auctor pacis. Div. xi, 27. De eo cognosci potest ex ep. 27 et 28 lib. xi. In *Epistolis ad Atticum* sæpe Calvena dicitur: vid. in Calvena. Hunc etiam nonnulli significari putant ad Q. fr. iii, 6. De eo vid. etiam Lipsium ad Tacit. A. xii, 60.

Mato, Or. 48; ad Div. ix, 25, Pomponie gentis cognomen. Sed etiam in Naviis sunt Matones; ut ap. Liv. xxxix, 33, 38.

Matrinus, ad Div. ii, 15, scriba ædilitius M. Cælii.

C. Matrinus, Verr. iii, 24, eques rom. in Sicilia.

D. Matrinus, Cilent. 45, scriba ædilitius, alius a superiore M. Cælii, ut ratio temporis facile docet

L. Matrinus, Spoletinus, Balb. 21, a C. Mario civitate donatus.

Matuta, Tusc. i, 12, Græcorum Leucothea.

Mausolus, Tusc. iii, 31, rex Carie; ei magnificum sepulcrum uxor ædificat.

Maximus, Att. xiii, 34, cognomen Egnatorum.

Q. Fabius Maximus, Verrucosus, Ovicula, Cunctator, Brut. 19; Or. ii, 67; Brut. 18; de Rep. i, 1, quinques consul bello Pun. II, Tarentum recipit. Brut. 14, orator habitus est. Verr. v, 10, ejus sapientia laudatur. Offic. i, 24, versibus Ennii laudatur. ad Div. iv, 6, filiam consularem (Q. F. Max., qui cum Tib. Graccho consul fuit) perdidit. Add. de Sen. 4, ubi filio prænomen M. tribuitur. Sed e duobus filiis consularibus nulli M. prænomen fuit. Itaque aut delendum, ut Langius vult, aut Q. reponendum. vid. Drakenb. ad Liv. xxx, 26.

Q. Fabius Maximus Servilianus, Or. i, 26, in familiam Fabiam e Servilia a Q. Fabio Æmiliano adoptatus, consul fuit a. DCXI, nobilemque consulum gessit a. DCXXVII.

Q. Fabius Maximus, Æmiliani fil., L. Paulli nepos, Brut. 28; Font. 15, Allobroges vicit; consul fuit a. DCXXXI. vid. Fabius.

Q. Maximus Eburnus, Muren. 17, vincit in petitione Scaurum.

Q. Fabius Maximus, ad Div. vii, 30, quum consul esset cum C. Trebonio suffectus Cæsari ex Hispania redeunti, a. DCXXIII, moritur prid. kal. januar. Idem est, de quo in Vatin. 11.

Q. Maximus, Balb. 11, exsul Nuceria vivit. Incertum est, qui fuerit.

Q. Maximus, Verr. iv, 20, pro quo nunc legitur, quique maximi fuerant, sc. equulei.

Meculonius, Flacc. 20, homo de plebe, si sana lectio. Mælonios et Mellonios invenio in lapidibus Donianis a Gorio editis; sed Meclonium Proculum ap. Gruterum.

Medea Palatina. Cæcl. 8, est Clodia.

Medus, Off. i, 31, tragoedia Pacuvii.

Megabocchus, Att. ii, 7, de Pompeio interpretantur; sed Gronovius legebat Megabacchus, quem Plutarchus, in Pompeio, in suspectis conjurationis Catilinarie commemorat. — * Servanda vero, vel hoc sensu, vulgata lectio, Megabocchus, vel Megabocchus, ut probant nunc nova fragm. orat. pro Scauro, c. 9.

Megalensia, ad Div. ii, 11. Item: Megalesia, Arusp. Resp. 11; de eorum origine v. Liv. xxix, 14, ubi v. Duker. Adde xxxiv, 54.

Megarici, Or. iii, 17, Socratici philosophi, ab Euclide Megarico orti. Acad. ii, 42, eorum princeps dicitur Xenophanes, hac de causa, quod dialecticorum laqueorum, quorum erant studiosissimi, auctorem habebant Xenophanem, Eleaticæ scholæ conditorem.

Megaristus, Q. fr. i, 2, queritur de Q. Cicerone prætoris

Megillus, Lacedæmonius, Leg. i, 5, qui inducitur loquens cum Socrate apud Platonem in dialogo de Legibus.

Megistus, Verr. iv, 26, Flormus.

Mela, Phil. xiii, 2, Antonii collator.

* Melampodis auguris prædicta, Leg. ii, 13.

* Melampus, N. D. iii, 21, Atrei filius. Hos Melampodas duos quasi unum atque eundem Ernest. habuerat.

Melanthius, Rhodius, Acad. ii, 6, discipulus Carneadis, in quo plurimum suavitatis fuit.

Melete, N. D. iii, 21, Musa ex primis quatuor, natis Jove altero.

Melissus, Acad. ii, 37, Samius fuit, non philosophia magis quam rebus gestis clarus; Parmenidis discipulus. v. Laert. ix, 24, et ibi Menag.

* Sp. Melius, de Rep. ii, 27; Dom. 38; Platon. 8, 11; Senect. 16, reg-

num appetit. Catil. i, 1, a Q. Servilio Ahala interficitur. Scribunt et Mælius.

C. Memmius, frater L. Memmii, Or. ii, 59; Brut. 36, homo mordax, orator mediocris, accusator acer et acerbus. ib. 70, accusat Bestiam. Font. 10, de repetundis accusatur; Scauri testimonium in eum nihil valet. Catil. iv, 2, a Saturnino interficitur.

C. Memmius, L. fil., Brut. 70, perfectus litteris, sed Græcis, fastidit Latinas; argutus et dulcis orator, sed parum studii eloquentiæ trahit. Att. i, 18, M. Luculli et Cn. Pompeii uxores stupravit. Lucullus est Menelaus, Pompeius Agamemnon. Balb. 2, Pompeii quæstor bello Sertoriano. Q. fr. i, 2, prætor Bibulo et Cæsare coss. Vat. 14, prætor Vatinius adesse jubet, quæstionem in eum habiturus e lege Licinia Junia. Att. iv, 16, 18, enuntiat pactionem, quam ipse et competitor Domitius cum coss. Appio et Ahenobarbo de consulatu fecerant. ad Div. xiii, 1, Athenis exsulat, de ambitu damnatus. Att. vi, 1, de eo restituendo Curio cogitat. De eo vid. quæ collegit Manut. ad Div. xiii, 1. Cognomine Gemellus dictus, si est is, qui, xiii, 19, Patris exsulasse dicitur; quod videtur Manutio et Corrado.

C. Memmius, Q. fr. iii, 3, tribunus pl. subscribit P. Sullæ accusanti A. Gabinium de repetundis, et Postumum de residuis. P. Sullæ privignus fuit. De eadem accusatione v. ep. i. Cf. Sull. 19; pr. Rab. Post. 3. Ex eo, quod trib. pl. fuit, intelligitur, Memmiam familiam plebeiam fuisse. Sed hunc cum altero illo L. F. confundere videtur Manut. l. c., quum, ad or. pr. Rabir. 3, accurate distinguat. Ceterum filius C. Memmii, fratris L. Memmii, esse videtur.

L. Memmius, C. frater, Brut. 36, orator mediocris, accusator acer.

P. Memmius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam.

Menalippa, de Off. i, 31, Attii tragœdia.

Menalippus, Tusc. iii, 9, Attii fabula. Sed Bentleius legebat Melanippus, Boherius autem Menalippa.

Menalius, N. D. iii, 22, pater Vulcani ejus, a quo Vulcaniæ nominantur.

T. Ampius Menander, ad Div. xiii, 70, libertus T. Ampii Balbi.

Menander, ad Div. xvi, 13, servus Ciceronis.

* Menander, de optim. gener. orat. 2; Fin. i, 2, poeta comicus, notissimus ille, cujus præclara fragmenta exstant.

* Menecles, Alabandensis, Orat. ii, 23; Brut. 95; Orat. 69, orator et rhetor Asiaticus, puero Cicerone, celeberrimus, quem tota Asia imitabatur. Auditus Antonio. Fratrem habuit Hieroclem, ejusdem laudis oratorem. Argutus et sententiosus fuit.

Menedemus, Eretricus, Acad. ii, 42, Phædonis discipulus, Eliacus. De eo vid. Laert. ii, 125 sqq.

Menedemus, Or. i, 19, rhetor Atheniensis, tempore L. Crassi.

Menedemus, Att. xv, 19; Phil. xiii, 16, Græculus civitate donatus, et post securi percussus.

Menelaus, Her. iii, 21, etc., etc., Agamemnonis frater.

Menelaus Marathenus, a Maratho, antiqua Phœnicum urbe, Brut. 26, rhetor Græcus, cujus opera C. Gracchus in orationibus suis uti putabatur.

Menelaus, Verr. iii, 85, Entellinus.

Menippus, Stratonicensis, Brut. 91, princeps oratorum Asiaticorum, tempore Ciceronis.

Menippus, Acad. i, 2, is, a quo Menippeæ satyræ dicuntur; de quo vid. Gell. xiii, 39; Macrob. i, 7, 11, etc. Eum imitatur Cicero.

Meniscus, Verr. iii, 87.

Menocritus, ad Div. i, 9, Græcus, Lentuli Spintheris libertus.

Menæceus, Tusc. i, 48, oraculo edito mortuus est pro patria, Creontis filius, ap. Eurip. in Phœnissis.

Menon, Tusc. i, 24, liber Platonis.

Menophilus, Att. iv, 8, servus Attici, quo Cicero usus est in instruenda bibliotheca.

Mentor, Verr. iv, 18, sculptor et cælator, cujus Thericlea vasa laudantur. v. Græv. ad h. l., in primis Plin. xxxiii, 12.

Menula, Anagninus, Dom. 30.

Mercurius, N. D. iii, 22, Mercurii plures.

Merula. v. in Corneliis.

L. Mescinius Rufus, ad Div. v, 19, 20; xiii, 26, 28; xvi, 4, 9; Att. vi, 3, 4, quæstor Ciceronis.

* Messalla (M. Valerius), M. F., qui

biennio post Ciceronem consul fuit, Brut. 70, qualis orator. Snll. 14, prætor. Arusp. Resp. 6, pontifex. Att. i, 13, vehementer severe contra Clodinum agit. ib. 14, valde laudatur. De eo intelligendus est locus, S. Rosc. 51.

* Messalla (M. Valerius), C. F., Att. iv, 15; Q. fr. iii, 8, consulatum petit, ann. 699. ibid. iii, 12, de ambitu accusatus, levatus est molestia, quum propter supplicationes Cæsari decretas justitium esset. Brut. 96; ad Div. viii, 2, 4, iterum accusatus de ambitu, post consulatum anno dcc gestum, absolatus est defendente Hortensio.

M. Messalla Niger, Sull. 6.

Messalla, ad Brut. 15, juvenis, eximie laudatur. Est is, qui sub Augusto inclaruit; de quo v. Broukh. ad Tibull. i, 3.

Messidius, Q. fr. iii, 1.

P. Messienus, ad Div. xiii, 51, eques rom.

C. Messius, Att. viii, 11, familiaris Pompeii. Sen. p. Redit. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos. legem tulit de Ciceronis salute. Att. iv, 1, legem scribit, qua Pompeio classem, exercitum, pecuniam et majus imperium in provinciis dedit, quam ipsi prætores et proconsules habebant. ib. 15, legatus Cæsaris, e legatione revocatus et accusatus, a Cicerone defenditur. v. Pighii Ann. ad a. dxcvii.

Metella, Att. xi, 23, Bosio et Corrado videtur pellex Dolabellæ et Æsopi.

Metelli, cognomen Cæciliorum. De stemmate Metellorum vid. Burm. ad Vell. ii, 3.

Metellina, Att. i, 13, est oratio Ciceronis contra Q. Metellum Nepotem.

A. Metellus, Flacc. 40; ita Gruterus e codd. Pall. dedit, quum ante in vulgg. esset Q. Et manifestum est ex contextu, sermonem esse de Metello Cretico. Ejus autem prænomen Q. est, non A.

C. Metellus, Q. Macedonici quartus fil., Caprarius, Quirit. p. R. 3; in Senat. 15, censorius (fuit censor cum Numidico, a. dclii), pro Q. Metello Numidico exsule intercedit. Or. ii, 66, ei tarditatem ingenii objicit Scipio.

L. Metellus Calvus, Macedonici frater, Font. 10; ejus testimonium in Q. Pompeium nil valet. Consul fuit A. U. dclxi.

L. Metellus Diadematus, Maced. fil., Sen. p. Red. 15; ad Quir. 3, pro Nu-

midico intercedit. Consul fuit cum Q. Scævola, Q. F., ann. dclxxxvi. Diadematus dictus est a diademate, quo caput obligare solebat, ulceris alicujus tegendi causa, Gr. διαδόµευος. Plin. xxxiv, 8, et Diadematum, et Diadumenum appellat. Ceterum caveant tirones, ne audiant eos, qui hunc Diadematum cum Dalmatico confundunt, et pro uno habent, quum Dalmaticus sit Diademati frater patruelis. Scio Plin. vii, 44, inter Macedonici filios commemorare Dalmaticum; sed ibi reponenda est lectio, quam fere omnes libri habent, Diadematis, pro Dalmaticis. v. Harduin. ad h. l., et Gesner. Chrest. Plin., p. 217; qui tamen Dalmaticis retinet, et pro uno utrumque habent. An censor fuerit, dubitari video. L. Metellus quidam censor fuit cum Cn. Domitio a. dclxxxviii. Ad. h. a. Sigonius putat, esse Metelli Calvi filium, qui a. U. dclxxxiv consul fuit. Recte; sed quod negat Dalmaticum censorem fuisse, ejus causa hæc est, quod Dalmaticum a Diademato non discernebat, ut Burm. ad Vell. ii, 3.

L. Metellus Dalmaticus, L. Calvi filius, cons. cum L. Cotta, a. dclxxxiv. Verr. i, 59, de ejus manubiis, e Dalmatis, Castoris ædes exstructa. Verr. iv, 57, Metelli porticus. Verr. i, 55; Cluent. 42, censor cum Cn. Domitio. v. in Diademato. Add. Valer. M. viii, 5, 1.

L. Metellus, Pison. 4, Q. Marcii collega in consulatu a. dclxxxv. Act. i in Verr. 9, prætor Siciliæ (a. dclxxxiii), testes in Verrem retinet, et accusationem impedire conatur; de quo multæ in Verrinis querelæ, in primis l. ii. Est pater Cretici; fratres ejus sunt Q. et M. Act. i in Verr. 9, 10, Q. consul (a. U. dclxxxiv); M. prætor eodem anno.

L. Metellus, Att. ix, 6; x, 4, trib. pl. pæne interfectus est jussu Cæsaris, quod ei sæpe intercederet. Ejus socrus Clodia.

M. Metellus, Act. i in Verr. 9, 10, prætor, a. dclxxxiv. Att. ii, 1, ejus ludi gladiatorii.

Q. Metellus, L. fil., Brut. 14, consul cum L. Veturio Philone a. dclvii, et dictator anno sequente. De ejus oratione in laudem patris, et de patre ipso, vid. Plin. H. N. vii, 43.

Q. Metellus, Q. fil., L. nep., Ma-

cedonicus. Muren. 14, de Pseudo-philippo triumphat. Br. 21, quatuor filios consulares habuit, nempe Q. Balearicum, qui cum T. Flaminio consul fuit; L. Diadematum; M. collegam Scauri in consulatu, et C. Caprarium, qui candidatus consulatus erat, quum moreretur pater (vid. Plin. vii, 13 et 44. Add. Harduin. Em. L), et duas filias, non tres. vid. Perizon. Hist. Anim. c. 15. Dom. 47, avus P. Servilii Isaurici, et proavus P. Scipionis. Ejus bona a C. Atinio Labone trib. pl. consecrantur, sine fraude ejus. Font. 10, in Q. Pompeium frustra testimonium dicit. Cf. Amic. 21. Offic. i, 25, inter eum et Africanum miorem inimicitiae sine acerbitate. Ejus etiam fit mentio, Br. 56; Or. i, 48, etc.

Q. Metellus Balearicus, Maced. F., Brut. 74, cum T. Flaminio consul, a. dcxxx. Div. i, 2, ejus filia Caecilia.

Q. Metellus, L. Calvi fil., Numidicus, a victoriis de Jugurtha reportatis, Brut. 35, de republ. dicebat satis bene. Consul cum M. Silano, a. dcxlv. Sext. 47, L. Saturninum a censu prohibet. Cluent. 35; Dom. 31; Sext. 16; de Rep. i, 3, lege Saturnini ejicitur, quod in ejus legem jurare nolle. Quir. p. Red. 3; in Senat. 15, etc., revocatur, deprecante filio et tota familia, et quidem, Planc. 28, lege Q. Calidii. ad Div. i, 9, post exsilium fracto animo fuisse dicitur. Balb. 5, de repetundis accusatus, quantum fidei habuerit. Att. i, 16, ejus tabulas judices nolunt inspicere. Verr. iv, 66, noluit laudatione sua juvare sororis virum, L. Lucullum. Arch. 3; Or. iii, 18, etc.

Q. Metellus, Q. Numidici filius, Pius, Or. ii, 40; Quir. p. R. 3; in Sen. p. R. 15, patris exsilium pie luxit, et pro eo populum deprecatus est; unde et Pii nomen tulit. Balb. 2, 17, contra Sertorium bellum gerit. Sull. 25, a C. Cethego vulneratur. Planc. 29, gratus animus in Q. Calidiam.

Q. Metellus Scipio, Ar. Resp. 6, pontifex. De eo cape ad Div. xii, 2; est Metelli Pii filius adoptivus.

Q. Metellus Nepos, Balearici F. v. Ascon. ad Cornel. i. Rab. perd. 7; Att. ii, 6, legem Caeciliam Didiam

fert. Consul cum T. Didio a. U. dcxlv, Quir. p. R. 3; Sen. p. R. 15 De cognomine v. Manut. ad Corn. i.

Q. Metellus Creticus, Calvi abnepos, Act. i in Verr. 9, consul cum Hortensio, ann. U. dclxxiv. Flacc. 13, Cretam vincit. v. Dio Cass. xxxvi, p. 8; Sallust. B. C. 29. Att. i, 19, legatus mittitur ad Galliae civitates, ne se cum Helvetiis jungant.

Q. Metellus Celer, Nep. fil., Balear. nep., Brut. 89, non ille quidem orator, sed tamen non infans, trib. pl. collegis C. Crurione, Q. Vario, C. Carbone, etc. Auditus a Cicerone juvene.

Q. Metellus Celer, Celeris fil. major. v. Ascon. ad Cornel. i, et Manut. ad or. pro Domo, c. 47, ubi tamen turbat in hujus Metelli stemmate; ad or. pro Sext. 62. Catil. i, 8; ii, 3; Sull. 23, praetor Cicerone consule, delectum habet contra Catilinam. Pis. 4, consul designatus, cum L. Afranio, privatus auctoritate sua ludos Compitalitios fieri prohibet, et rem obtinet. Att. i, 17, consul designatus resistit publicanis, Asiaticam locationem induci postulantiibus. ad Div. v, 1, cum Cicerone expostulat de fratre Nepote tribuno ab ipso in senatu oppugnato. Galliam provinciam obtinet ex praetura. Att. vi, 3; ad Div. viii, 8, accusat M. Servilium. Coel. 14, Clodiam uxorem habet. c. 24, ejus mors, venenum accepisse indicat; laudatur. Brut. 70, qualis orator.

Q. Metellus Nepos, Celeris min. fr., ad Div. v, 1, 2, trib. pl. Silano et Murena coss., in senatu oppugnatur a Cicerone; quem ante ipse oppugnaverat; de quo vid. Dio Cass. xxxvii, p. 48, 49. Br. 70, qualis in dicendo fuerit; fuit consul cum Lentulo Spinthere. Sen. p. R. 10, inimicitias cum Cicerone deponit, neque intercedit Lentulo, atque etiam de Cicerone refert, et fert. Dom. 47, ejus avus esse dicitur Macedonicus, qui tamen est abavus.

Meto, Att. xii, 3, 51, fuit debitor Ciceronis, quod ex altero loco, ep. 51, satis clare apparet; sed quia istud tardum nomen erat, ludit in nomine, et diem solutionis annum Metonis appellat. Dicebatur enim annus Metonis per proverbium pro longo tempore. Proprie autem annus Meto-

nis est cyclos undeviginti annorum, qui Metonem astronomum auctorem habebat. v. Diodor. Sic. xi, p. 94. Add Manut. Quæ. per epist. i, 6.

Metra, ad Div. xv, 4. homo apud Ariobarzanem gratosus.

Metrius Philemo, Div. vii, 18, libertinus videtur, pro quo Manutius conjiciebat M. Æmilius, cujus mentio est apud Asconium in Milonianam. Rutgersius autem, Var. Lect. iii, 2, mavult Metilius.

Metrodorus, Scepsius, Or. i, 11, Carneadis auditor. Orat. ii, 88; Tusc. i, 24. divina fuit memoria; de qua add. Plin. vii, 24; ad quem locum v. Harduin. Emend. 80, ubi et de ætate ejus. Idem Plin. xxxv, 11, excellentem pictorem fuisse, et L. Pauli liberos eruditissime tradit.

Metrodorus, Chius, Acad. ii, 23, initium libri de Natura. Democriti discipulus, et Hippocratis magister.

Metrodorus, Epicureus, Atheniensis, Fin. ii, 3, sapientem se ab Epicuro appellari patitur. Tusc. ii, 3, ejus libri non leguntur, nisi ab Epicureis. Quare Lampsacenus dictus sit, quum Atheniensis esset, v. Jonsium, i, 2, 6; Menag. ad Laert. x, 22.

Metrodorus, ad Div. xvi, 20.

Metuscilius, Att. viii, 12, Pompeianus.

Midas, Tusc. i, 48, pro Sileni capti missione quid muneris acceperit. Div. i, 36; ii, 31, puero formicæ tritici grana in os congerunt.

Milo, Crotoniates, Senect. 9, 10; Fat. 13; ejus vires.

* *Milo (T. Annii); Mil. 15, post tribunatum, quem gessit Lentulo Spinthere et Metello coss., reum facit P. Clodius de vi. ad Div. i, 5, a Cn. Pompeio defenditur. Att. iv, 3, ejus cum Clodio contentiones. Off. ii, 17, ei honori fuit, gladiatoribus emtis reip. causa Clodii furores comprimere. ad Div. ii, 6, consilium petit. Dicit Cic. in senatu adversus Clodium de Aere alieno Milonis. Orationis prorsus ignotæ fragmenta sunt, tom. xxix, p. 88. Hoc ipso tempore Clodium Milo interfecit; de quo vid. argum. or. pr. Milone. De ejus exitu v. Velleius, ii, 68; Dio, xl, p. 141 sqq.*

* *Miltiades, Fin. ii, 21; Tusc.*

iv, 19, ejus tropæa. Sext. 67; de Rep. i, 3, calamitas.

Mindius Marcellus, ad Div. xv, 17.

M. Mindius, ad Div. v, 20; xiii, 26, frater Mescinii Rufi, negotiator.

Minerva, Nat. D. iii, 23, plures Minervæ. ibid., Coria, Arcadibus culta, quadrigarum inventrix. ibid. iii, 24, etymologia.

Minos, Tusc. i, 5, 41; ii, 14; Offic. i, 28; de Rep. ii, 1, 108 Cretæ.

Minotaurus, ad Div. xii, 25, i. e. Calvisius et Taurus, qui hoc nomine perstringuntur.

Minucia gens, Verr. i, 45.

Minucia porticus, Phil. ii, 34, structa a Minucio, qui de Scordiscis triumphavit. Vell. ii, 8.

Minucius, Verr. i, 45.

Minucius Magius, Att. ix, 13, a Pompeio de pace mittitur ad Cæsarem.

Cn. Minucius, ad Div. xii, 25, in Africa aut apud Q. Cornificium aliquid muneris tenuit, aut proprium imperium habuit.

L. Minucius Basilus, Offic. iii, 18, qui cum Cæsare in Gallia fuit. v. de B. G. vi, 29. vid. etiam Basilus.

Q. Minucius, Brut. 18, consul a. DLVI.

Q. Minucius Rufus, Verr. ii, 28; ix, 31, eques rom. in Sicilia negotiator.

Mithridates, Flacc. 17, Phryx, testis in Flaccum.

Mithridates, rex Ponti, Acad. ii, 1, post Alexandrum maximus, quid de L. Lucullo judicavit. Verr. ii, 61, ejus statuam etiam, quum bellum contra ipsum gerunt, Rhodii non deiecerunt. De eo multa in or. p. L. Maniliæ. etc. De familia Mithridatis v. Roines. Epist. ad Hofm. et Rupert. ep. 21, p. 65.

Mnasistratus, Verr. iii, 46, Leontinus.

Mnemocyne, Nat. D. iii, 21, mater novem Mesarum.

Mnesarchus, stoicus, Or. i, 11, 18, Panætii auditor, neminem oratorem putabat, nisi sapientem. Cf. Fin. i, 2; Acad. ii, 22.

M. Modius, Verr. ii, 48, eques R. Maragenus, Att. v, 15; vi, 1,

Asianus, quocum Attico controversia fuit de servo.

Molo, Rhodius. Br. 19; Att. ii, 1, etc. est Apollonius Molo, de quo supra.

Moneta, Nat. D. iii, 18, dea, Juno. Div. i, 45, quare Juno sic appelletur. Att. viii, 7.

Mopsus, Nat. D. ii, 3; Div. i, 40, Argivorum augur.

Motho, ad Div. xvi, 18. *Manutius malebat* Matho, s. M. Otho.

Mucia, Verr. ii, 21, festus dies in Asia institutus in honorem Q. Mucii, qui Asiæ æquissimo imperio rexerat.

Mucia, ad Div. v, 2; Att. i, 12, Cn. Pompeii uxor, quicum ea divortium fecit, Nepotis et Celeris Metellorum soror; quare ita dicitur, disputat *Manut.* ad Div. v, 2.

Muciae, Brut. 58, Læliae C. F. filiae, L. Lælii neptes.

P. Mucius Scævola, P. F., Q. N., P. Pron., Herenn. ii, 13; Or. ii, 6, 12; Fin. ii, 16, trib. pl. consule Cæpione fert, ut de Tubulo quaeratur. Att. xii, 5, quibus coss. tribunus fuerit. Prætor fuit P. Furio et Sext. Attilio coss. Dom. 53, pontifex M. Brut. 28, acutus et copiosus orator. Verr. iv, 49, L. Calpurnii collega in consulatu ann. dclxx. Dom. 34, signior in republ. gerenda putatur. Nasicæ factum Scto probat. Cf. Planc. 36 Or. i, 48, 50, optime pila et duodecim scriptis lusit. *Laudatur præterea*, Off. ii, 13; Att. xii, 4; Nat. D. iii, 2; Dom. 53; Topic. 4, 8; ad Div. vii, 10, 22, etc. *Hic est is, qui, ut Pomponius ait, primus jus civile fundavit; qui primus hanc scientiam in familiam Muciam intulit. Duos fratres habuit item Jctos*, P. Crassum Mucianum, Or. i, 37; Brut. 26, et Q. augurem: *sed hunc tantum patruelem; quod tenendum est legentibus notum Grævii ad Offic.* ii, 13. *Hujus P. fil. Q. Asiæ proconsul etiam Jctus fuit. De eorum jurisprudentia et opinionibus exstat Balduini libellus, de Jurisprud. Muciana. Vide de iis etiam Pompon. Orig. Jur. §. 39, 41, et ibi Rup.*

P. Mucius, P. F., Q. N., P. Pron., Brut. 56, frater P. Crassi: ejus libri. *Est P. Crassus Mucianus, de quo supra, frater P. Mucii naturalis. vid. Brut. 26.*

Q. Mucius, Sext. 21, solus in castra Porsenæ venit, eumque interficere conatur.

Q. Mucius, Q. F., Q. N., P. Pron., Brut. 26, augur, de repet. contra T. Albucium dixit. de Rep. i, 12, gener Lælii. Amic. 1, ad eum senem deducitur Cicero puer, qui nunquam ab ejus latere discessit. *Consul fuit ann. dclxxvi.* Balb. 20, de jure prædatorio non respondet. Phil. viii, 10, bello Marsico valde senex et infirmus, tamen quotidie, simul atque luceret, conveniri poterat, et primus in curia erat.

Q. Mucius, P. F., P. N., etc. Offic. i, 32, in jure civili excelluit. ii, 16, omnium moderatissimus, cum L. Crasso ædilitate functus est, et reliquis magistratibus præter tribunatum et censuram. Verr. ii, 10, Africam justissime rexit; *sed*, Att. v, 17, solos novem menses. v. *Mucia*. ad Div. i, 9; Planc. 13, publicanos inimicos habet, quod eos in provincia coercuerat. Cæcil. 17, pro prætore justissimo nomen ejus dicitur. Amic. i, pontifex M. Or. i, 3, juris peritorum eloquentissimus, et eloquentium juris peritissimus. Cf. Brut. 39; Offic. iii, 11, 15, in consulatu cum Crasso, a. dclviii, legem Muciam Liciniam tulit. v. *Ind. Legg.* Brut. 89, Ciceronis in jure civ. præceptor (* nisi h. l., ut Wetzel suadet, et res postulare videtur, legere malis, Q. Scævolæ, Q. F.). S. Rosc. 12, in funere Marii a C. Fimbria vulneratur. Nat. D. iii, 32, ante simulacram Vestæ trucidatur, sc. in curia Hostilia a Damasippo prætore, Vell. ii, 26. *Huc pertinent loca*, ad Att. ix, 18.

Q. Mucius, Q. F., Q. N.; de hoc cape ad Div. iii, 5. Att. iv, 16, tribunus pl. Ahenobarbo et Appio Pulchro coss., optimatum partium defensor. Cf. Q. tr. iii, 2; ii, ult. v. Pighius ad an. dxcix. Ex his facile Muciorum stemma confici poterit, quod digessit recte, quum a multis, v. c. Pighio, male digestum esset, Rupertus ad Pompon. de O. J. iii, 7. *Hic est etiam ad Div. iv, 9, si sana lectio.*

Q. Mucius Mancius, Offic. i, 30, in sermonibus effecit, ut unus de multis videretur.

Mulciber, Tusc. ii, 4.

L. Mummius Achaicus, consul; a.

DECVII, Verr. i, 21, Corinthum delevit, et multas Achaiae et Boeotiae urbes subegit. Att. xiii, 6, 30, 32, 33, qui ejus decem legati fuerint. Brut. 22, censor cum Africano minori, a. DCXI. Brut. 25, orationes reliquit. Off. ii, 22, abstinentissimus.

L. Mummius Quadratus, Sext. 11, tribunus pl. cum P. Clodio, de salute Ciceronis ad senatum refert. *Manutius*, ad Sext. 11, Ninnius legendum censet, et ita habet Dio, xxxviii, p. 79; ita appellatur etiam aliis Ciceronis locis. vid. in L. Ninnius; sed Mummius defendit Pighius ad annum DCXV. Dom. 48, P. Clodii bona consecrat Cereri.

M. Mummius, Verr. iii, 53, praetor Cn. Pompeio et M. Crasso coss.

* *P. Mummius*, Orat. ii, 67, cuius temporis homo. Sed forte dictum de *Sp. Mummius*, qui sequitur.

* *Sp. Mummius*, frater Achaici, Brut. 25, orationes reliquit; stoicam philosophiam tenuit. Att. xiii, 6, legatus fratris Achaici. Amic. 19, 27, amicus Scipionis de Rep. i, 12, ad est disputationi de republica. iii, 27, aversus a ratione populari.

T. Munatius, ad Div. x, 12, est Planctus Bursa. Catil. ii, 2, socius Catilinæ

Mundus, Att. xv, 26, 29.

L. Murcus, ad Div. xii, 11; Att. xii, 2, imperator et proconsul in Asia. v. *Statius*.

C. Murena, *L. F.*, e *Licinia* familia plebeia, Mur. 7, ubi de majoribus C. et L. Murenæ videndum. Frater ejus, pro quo est oratio, Mur. 41, Galliam regebat consule Cicerone.

* *L. Murena*, pater, Verr. i, 35, naves civitatibus Asiae imperat. Manil. 3, de Mithridate triumphat; a Sulla revocatur.

L. Murena, *L. F.*, Mur. 7; ejus avus et proavus praetores fuere. ibid. 9, legatus L. Luculli. ib. 1, consul cum D. Silano creatus, ambitus accusatus a Servio Sulpicio et C. tone, defenditur a Cicerone consule.

* *P. Murena*, Brut. 67, mediocri ingenio, sed magno studio; litterarum studiosus. 90, bello civili Sullano periiit.

Murena Varro, ad Div. xiii, 22. v. *Varro*.

Musæ, N. D. iii, 21, tria genera Musarum.

* *Musca*, Orat. ii, 60, e *Sempronius*. Nemo intellexerat ambiguum in hoc, *Puer, abige muscas*; ubi agitur de A. et M. Sempronius. Occurrit T. Sempronius Musca, Tit. Liv. xlv, 13; Sempronius Musca, Val. Max. vi, 1, 13.

* *Musca*, Att. xii, 40, videtur Attici libertus fuisse.

* *Mustella Tamisius*, Anagninus, de sicariis M. Antonii triumviri, Phil. ii, 4, 41; v, 6; xiii, 2; Att. xii, 5, 44.

C. Mustius, Verr. i, 51, eques rom.

* *Q. Mutto*, homo sordidissimus, pro Seaur. 3, fragm. nov. Est *Q. Muto*, fragm. or. pr. Fundanio.

Myrmecides, Acad. ii, 38. vid. *Ælian*. V. H. i, 17.

Myro, Her. iv, 6; Or. iii, 7, statuaris præstans. Verr. iv, 60, ejus bucula; 43, Apollo; 3, Hercules, etc., etc.

Myrtilus, Nat. D. iii, 38, ejus mors vindicatur. *Genomai auriga a Pelope interfectus*; v. *Hygin fab.* 84.

Myrtilus, Att. xv, 13; xvi, 11, servi nomen.

N.

Nævius Turpio, Verr. ii, 8, quadruplator, civis rom. de conventu Mamertino. Cf. v, 41.

Serv. Nævius, Brut. 60, a Curione defenditur.

Sext. Nævius, Quint. 1, etc., præco, cui cum P. Quintio controversia; gratosus apud Sullanos, ad quos a Marianis defecerat.

Nævius, Orat. ii, 63, poeta comicus, quem sæpe citat Cicero. Brut. 15, de tempore mortis ambigitur.

Nanneius, Att. i, 16, proscriptus a Sulla.

Nannii, Pet. Cous. 2. *Manut.* ad Att. i, 16, legit Nanneii.

C. Nasennius, moniceps Suessanus, ad Brut. 8.

Nasica, v. in *Scipio*; item in *Porcius*.

L. Nasidius, Att. xi, 17, Pompeianus. v. et in *Fisilius*.

Cn. Otacilius Naso, ad Div. xiii, 33, eques rom.

L. Octavius Naso, Q. fr. i, 2, videtur negotiator in Asia fuisse.

P. Naso, Phil. iii, 10, provinciam a M. Antonio assignatam recusavit. Att. xii, 17.

* *Q. Naso*, Cluent. 53; forte, ex eadem or. c. 54, *Q. Voconius Naso*, prætor, qui causæ Cluentii præfuit. Flacc. 21, prætor Asiæ. Hos duos *Nasones P. et Q.* prætermisit Heinsius in *Catalogo Nasonum*, ad Ovid. *Epist.* 1.

Natta, e *Pinariis*, Div. i, 12; ii, 20, ejus simulacrum ex ære.

L. Natta, Mur. 35, laudatur. Idem postea pontifex, quo præeunte domum Ciceronis consecravit Clodius, Dom. 45. De eo intellige, Att. iv, 8. Ad hunc refert Ursinus nummos, in quibus *Nattæ cognomen*, de *Famil. R.*, p. 207.

Naucrates, Erythræus Naucratis, Orat. ii, 23; iii, 44, Isocratis discipulus, historicus. Hic est, qui cum Theopompo et Theodecte interfuit agoni de laudibus Mausoli dicundis ab Artemisia instituto. vid. Usser. ad a. 3652.

Navius Attius. v. *Attius*.

Nausiphanes, Teius, Democriteus, N. D. i, 26, Epicuri magister, ab eo contemnitur. Pyrrhonis auditorem vocat Sext. Empir. adv. Math. init.; Laertius, Democriti, proæm. Sect. 15. v. Fabric. ad Sextum l. c. Cf. Menag. ad Laert. x, 8.

Neocles, N. D. i, 26, Pamphili Platonici pater.

Neoptolemus, cognomen *Pyrrhi*, *Achillis filii*. Or. ii, 37; Tusc. ii, 1; de Rep. i, 18, philosophari ait sibi necesse esse, sed paucis.

Neptunus, Off. i, 10, Thesei precibus commotus, Hippolyto equos immisit. N. D. i, 23, Neptuni filius dicitur de homine immani, sævo, latrone. vide Davis. ad h. l.

Cn. Nero, Verr. i, 19, prætor Asiæ.

Tib. Claudius Nero, *Liviæ ante Augustum maritus*, ad Div. xiii, 64; Att. vi, 6, petit Ciceronis filiam. v. Manut. et Malaspina ad l. c. De eo v. Sueton. in *Tib.* 4.

Neronianum, Orat. ii, 61, dictum Neranis ejusdam.

Nerva, ad Div. x, 18. vid. *Lævus*

Cispius. *Nervæ sunt e Liciniis; de quibus supra.*

Nestorius, ad Div. vi, 11, pro quo Græv. Vestorius; familiaris Ciceronis.

Nicander, Colophonius, Or. i, 16, de rebus rusticis scripsit. Respicit ad γεωργικά, quæ ab Eustathio ad Homer. et Schol. Aristoph. laudantur. v. Fabric. B. G. iii, 26.

Nicanor, Att. v, 3, servus Attici. *Nicasio*, Verr. iv, 51, Ennensis senator. Add. Att. xii, 5, ubi sœnatoris nomen est, si lectio sana.

Nice, Verr. v, 31, uxor Cleomenis Syracusani, Verris meretrix.

Nicetas, Acad. ii, 39; rectius Hicetas, ubi v.

Nicias Curtius, ad Div. ix, 10; Att. vii, 3; xii, 26, grammaticus. Att. xiii, 28, a Dolabella arcessitur; ad eum, auctore Cicerone, proficiscitur. Cf. 52. De loco ad Div. vii, 23, dubitat Broukhus. ad Sueton. de ill. Gramm. c. 14, an ad graminaticum pertineat.

Nico, ad Div. vii, 20, medicus, περὶ πολυφαγίας scripsit.

Nico, Verr. v, 30, nobilissimus pirata, a P. Servilio captus.

Nicocles, tyrannus, Off. ii, 23, ab Arato Sicyonio oppressus est. v. Plutarch. in Arato.

Nicocreon, Tusc. ii, 22, rex Cypri. v. *Anaxarchus*.

Nicomachus, Fin. v, 5, Aristotelis filius.

Nicomachus, Brut. 18, pictor. de eo v. Plin. H. N. xxxv, 10, et Junium in Catal. Artific.

Nicomedes, Temnites, Flacc. 18.

Nicomedes, Verr. i, 24, rex Bithyniæ. *Prusiæ filius et parricida.*

Nicostratus, Cluent. 62, servus Oppianici.

* *P. Nigidius Figulus*, Sull. 14, indicia de Catil. conjuratione in senatu perscribit. Q. fr. i, 2, prætor. Att. ii, 2, judices adesse cogit. vii, 24, a Domitio Corfinio Capuam mittitur. ad Div. iv, 13, exsuli spem Cicero facit redeundi Romam. De eo v. Rutgers. Var. L. iii, 16, et nos in Animadvers. ad Cic. Timæum, tom. xxii, pag. 365.

Nilus, Att. xi, 12, 23, servi aut liberti nomen, nisi vox corrupta est.

Niôbe, Tusc. iii, 26.

L. Ninnius Quadratus, Att. x, 16; Sext. 31; in Sen. post Redit. 2, kalend. juniis de Cicerone revocando retulit nullo dissentiente, illo ipso anno quo expulsus est. *Alii legunt Mummius*. v. *L. Mummius Quadratus*.

Niptra, Tusc. ii, 21, fabula Pacuvii et Sophoclis.

Nisus, N. D. iii, 23, pater Bacchi cujusdam ex Thryone.

Q. Nobilior, M. F., Brut. 20, litterarum studiosus, Etruriam civitate donavit, quum triumvir coloniam deduxisset. v. *Q. Fulvius Nob.*

Nodinus, N. D. iii. 20, deus Romanorum; proprie fluvius prope Romam.

Q. Considius Nonianus, ad Div. xvi, 12, e gente Nonia in Considiam adoptatus; ei decernit senatus Galliam citeriorem, Cæsari adimendam.

M. Nonius Suffenas, Att. vi. 1, Cretæ et Cyrenarum prætor, quum Cicero in Cilicia esset.

C. Norbanus, e Junii, Orat. ii, 21, 25, 47, 48, qui tribunus pl.

Q. Servilius Cæpionem a Cimbris victum omnibus modis vexavit, ideoque accusatus est a P. Sulpicio Rufo tribuno pl.; defensus a M. Antonio oratore, ejus quæstor fuerat. Off. ii, 14, seditiosus et inutilis civis. *Hic est, qui post consul cum L. Scipione ann. DCLXX, a Sulla victus est.* Vell. ii, 25.

C. Norbanus, Verr. iii, 49, prætor Siculus. Verr. v, 4, Siciliam otiosam habuit.

L. Nostius Zoilus, ad Div. xiii, 46, libertus L. Nostii.

Novia, Cluent. 9, uxor Oppianici.

* *Novius*, Atellanarum scriptor, *reponendus forte pro Nævio*, Orat. ii, 63, 69, 70, *Schneideri quidem sententia*, Epist. ad Langer. , p. xviii.

Nucula, Or. ii, 62.

* *Nucula*, Phil. vi, 5; viii, 9; xi, 6; xii, 8, de septemviris Antonii.

* *Numa Pompilius*, de Rep. ii, 14, regnavit xxxix annos, secundum Polybium. ii, 13, ejus res gestæ et laudes. ii, 14; v, 2, leges in monumentis Rom. servatæ. Leg. ii, 22, humatus est, ubi? Tusc. iv. 1; de Rep. i, 15, Pythagorens male existimatur.

Or. ii, 37, ante Pythagoram vixit. Or. iii, 51, doctissimus. Sull. 7, rex peregrinus.

Numerius est prænomen Auriorum, Cluentiorum, Fabiorum, Furiorum, etc. v. in *Num. Fabius Pictor*.

Numerius, Verr. iii, 23, Centuripinus.

Numerius Aurius. v. *Aurius*.

Num. Cluentius. vid. *Cluentius*.

Num. Fabius Pictor. v. *Fabius*.

Num. Furius. vid. *Furius*. Or. iii, 23, eques rom., cantandi artis peritus.

Numerius Numestius, Att. ii, 20, 22, 24, amicus Attici.

Numerius Quintius. v. *Quintius*.

Numerius Suffucius. v. *Suffucius*.

Tib. Numicius, Off. iii, 30, trib. pleb.

Numinius, Verr. iv, 51, Ennensis senator.

Numisius Tiro, Phil. ii, 4; xii, 6.

Numisius Mustella. v. in *Mustella*.

Numitor, Her. iv, 34, Romuli avus.

Numitoria, Fregellana, Phil. iii, 6, uxor patris M. Antonii.

C. Numitorius, Verr. v, 63, eques rom. in agro Taurominitano.

Q. Numitorius Pullus, Inv. ii, 34, Fregellanorum princeps conjurationem contra Romanos prodidit, quum ad causam apud L. Opimium prætorem dicendam evocatus esset. v. *L. Opimius*. Fin. v, 22, *est Pullus Numitor, male*.

Numius, Or. ii, 63, divisor.

Numius, Font. 8, de cohorte M'. Fontei, aut portitor

Nymphæ, Milon. 27; earum ædes, in qua erant tabulæ censoriæ.

Nympho, Verr. iii, 21, Centuripinus.

Nympho Colophonius, Q. fr. i, 2, de Q. Cicerone queritur.

Nymphodorus, Verr. iv, 22, Agri- gentinus.

Nymphodorus, Verr. iii, 23, Centuripinus.

Nysa, N. D. iii, 23, a Baccho interficitur.

Nysius, Flacc. 25, cognomen Bacchi: sed *Græviana habet Dionysus*.

O.

Serv. Ocella, ad Div. ii, 15; viii, 7; Att. x, 13, 15.

Octavianus, ad Div. x, 33; Att. xv, 12; xvi, 8, 11, 14, est *C. Octavii Macedoniæ prætoris filius naturalis*, post Octavianus appellatus, quum eum *C. Cæsar* adoptasset. Dicitur etiam interdum Octavius, ut ad Div. xvi, 24. v. *C. Cæsar Octavius*.

Cn. Octavius, *Cn. F.*, Off. i, 39, quoniam præclaram ædificarat in Palatio domum, honorem consecutus est. ibid., primus ex ea familia consul. Phil. ix, 2, homo novus, in legatione ad nepotem Antiochi regis, a Leptine quodam Laodiceæ interficitur; eique propterea statua in rostris posita. Add. *Plin.* xxxiv, 6; qui tamen factum Popillii, Antiochum *M. virga* circumscribentis, cum hujus legatione confundit, frustra defendente *Hard. ex h. l. Ciceronis*. Fin. i, 7, consul (a. dclxxviii) cum *L. Manlio Torquato*, severus in filium, Macedoniæ prætorem: filius *D. Silano* in adptionem datus.

Cn. Octavius, *M. F.*, *Cn. N.*, Brut. 62, a forensi eloquentia abfuit. ib. 60, consul cum *C. Curione*, a. dclxxvii. Fin. ii, 28, ejus dolores.

Cn. Octavius, *Cn. F.*, *Nepos Cn. ejus*, qui cum *Torquato* cons. fuit. Pater consul fuit cum *T. Annio* a. dclxxv. *Planc.* 21, ædilitiam repulsam tulit. Brut. 47, in consulatu, a. dclxxvii, se eloquentem præstitit. *Arusp. R.* 25, cum *Cinna* collega dissentit. *Catil.* iii, 10, *Cinnam* collegam ex urbe ejicit. *Tusc.* v, 19, caput præciditur jussu *Cinnæ* collegæ. Ab hoc Octavianum bellum dicitur, Div. i, 2; *Nat. D.* ii, 5, etc.

Cn. Octavius, *Q. fr. i*, 1, *Q. fratri* ad imitandum proponitur: quomodo lictores et accensos coercuerit, quum *Macedoniam* regeret, ex prætura. it. ep. 2, vocatur vicinus *Ciceronis*. Add. Att. ii, 1. *Suetonii codices multi*, in *Augusto*, cap. 3, appellant *Caïum*, quod prænomen etiam inscriptio exhibet ap. *Gruter.* p. 225, a *Pighio* ad annum dccciv allata; in qua dicitur *C. F.*, *C. N.*, *C. Pron.*, pater *Augusti*. *Nempe*, ut posterius ejus *Octavii*, qui primus consul fuit, *Cnæi dicti*, sic,

qui a fratre *Caio orti sunt*, *Caïi appellati videntur*, ut discernere familias in promptu esset. Et ut *Drakenb. ap. Liv.* xxxiii, 23, pro *C. Octavius* reponit *Cn.*, quod is fuit e familia consulari; sic in hoc nostro *C.* rescribendum videtur, quia ex equestri familia fuit, quæ a *Caio*, *Cnæi* consulis primi fratre, originem repetebat: de tota familia vid. *Sueton. l. c.*

Cn. Octavius, ad Div. vii, 9, 16, homo obscurus, familiaris *Trebatii*.

L. Octavius, *Cn. F.*, *Cn. N.*, Verr. i, 50, consul a. dclxxviii cum *C. Aurelio Cotta*. Ab hoc nomen habet formula *Octaviana*, quia eam actionem in prætura dederat, Verr. iii, 65.

L. Octavius Balbus, Verr. ii, 12, juris peritissimus.

L. Octavius Ligur, *M. frater*, Verr. i, 48, trib. pl. cum fratre a. dclxxii.

L. Octavius Naso, *Q. fr. i*, 2.

L. Octavius, *Reatinus*, Br. 68, audax magis, quam paratus in dicendo, adolescens mortuus est.

M. Octavius Cæcina, Brut. 25, tribun. pl. cum *Tib. Graccho*, eique adversatur in tribunatu et post, ubi v. *Corradus*. *N. D.* i, 38, ei abrogatur tribunatus a *Graccho*.

M. Octavius, *Cn. F.* (æqualis. *L. et M. Luculli*), Brut. 62, legem frumentariam *Semproniam* abrogavit; a forensi eloquentia abfuit. Off. ii, 21, largitio ejus modica et reip. tolerabilis, et plebi necessaria fuit. v. *Frumentariæ Leges*.

M. Octavius Ligur, Verr. i, 48, trib. pl. a. dclxxii, frater *L. Octavii Liguris*.

M. Octavius, *Cn. F.*, *M. N.*, ad Div. iii, 4, *Appii Pulchri* legatus, aut præfectus. ad Div. viii, 2, petit ædilitatem cum *Cælio*; minime gratus fuit. Att. v, 21, ædilis curulis, *M. Marcello* et *Servio Sulpicio* coss.

M. Octavius, *Phil. xi*, 2, *Marsus* quidam, quo *Dolabella* legato usus est in Syria vexanda.

P. Octavius Balbus, *Cluent.* 38, senator juris peritissimus. Vereor, ne in prænomine vitium sit, *P. pro L. v. L. Octavius*.

Octavius Mamilius, Att. ix, 10, a *Tarquinio* expulso contra Romam excitatur; de quo vid. *Livius*, ii, 18 sqq.

Oedipus, *Fat.* 13, etc., *Laïi filius*.

OENEUS, Tusc. ii, 8, *Dejaniræ pater*.
OENOMAUS, ad Div. ix, 16; Tusc. iii, 12, *fabula Attii*.
A. OFFILIUS, ad Div. vii, 21; Att. xiii, 37, *ICtus, cujus etiam Ulpianus mentionem facit, Digest. lv, 1. De eo vid. Dodwellus in Append. Præl. Camden., p. 780.*
Offilius, ad Div. xvi, 24, *creditor Ciceronis. Forte idem cum præcedente.*
Oileus, Tusc. iii, 29, *Ajæcis pater.*
Olympias, Div. i, 23, *peperit Alexandrum ea nocte, qua Dianæ Ephesiæ templum conflagravit. Magorum de ea re responsum.*
Onasus, Segestanus, Verr. v, 45.
Opas, N. D. iii, 22, *pro quo recte Davies, Phthas, Vulcanus Ægyptiorum nomine, Nilo natus, custos Ægypti. v. Jablonsky, Pantheon Ægypt. l. i, c. 2, p. 45.*
Ophiuchus, Nat. D. ii, 42, *sidus.*
Opimius, Q. F., Inv. ii, 34, *eo prætore de conjuratione suspectis Fregellanis causam apud eum dixit princeps eorum Numitorius Pullus; qui quum seditionem prodidisset, ab Opimio Fregellæ oppugnata, in deditiorem acceptæ et dirutæ sunt. Cf. Agrar. ii extr., et Veltri. ii, 6. Catil. i, 2, ei resp. permittitur in seditione C. Gracchi. Br. 34, a populo absolutus de cæde Gracchi, a Gracchanis judiciis sublatus est, quum contra studium populi stetisset. Conf. Planc. 28; de Rep. i, 3. Or. ii, 25, C. Graccho interfecto, quum consulatum, quem a. DCXXXIII gessit, deposuisset, reus factus est ad populum a P. Decio tribuno pleb.; defendit C. Carbo consul. Brut. 83, ab eo vinum Opimianum dicitur. Sext. 67, sepulcrum ejus in littore Dyrrhachii.*
Q. Opimius, Orat. ii, 68, *consul a. DCCX.*
Q. Opimius, L. F., Q. N., Verr. i, 60, *senator, accusatus est apud C. Verrem prætorem, quod in tribunatu intercessisset contra legem Corneliam. Hic Opimius is est, qui trib. fuit L. Octavio et C. Cotta coss. a. DCLXXXIX.*
Opimius, Veientina, Tromentina, Antius, Att. iv, 16, *index. v. Græv.*
Sp. Opus, vel *P. Opus*, vel *rectius forte, P. Oppius*, Phil. iii, 10, *provinciam sibi ab Antonio datam recusavit.*
Oppia, ad Div. xiii, 28, *M. Mindii uxor.*

Oppianicus, Cluent. 4, etc., *est Statii Albii cognomen.*
Oppii, Att. vii, 13; viii, 7; x, 4, *fœneratores.*
Cn. Oppius, Quir. p. Redit. 5, *generum Sexti. Attilium Serranum tribun. pl., P. Lentuli relationi de Cicerone revocando intercedentem, ab intercessione revocat. Cf. Att. iv, 2.*
L. Oppius, M. F., Flacc. 13, *eques rom. ad Div. xiii, 43, negotiator Philomeli.*
M. Oppius, M. F., Terentina, ad Div. viii, 8.
P. Oppius, fr. or. pro P. Oppio, *fuit quæstor M. Cottæ, qui cum L. Lucullo consul fuit, Bithyniam obtinuit, et bellum adversus Mithridatem male gessit. v. Patricius ad fr.*
Oppius, ad Div. ii, 16, *magistratus spem habet. Att. v, 1, Cæsaris amicus.*
** Orata (C. Sergius)*, Fin. ii, 22; Off. iii, 16; Hortens. fragm. pag. 386, *homo voluptarius. Or. i, 39, scribitur Aurata.*
P. Orbius, Brut. 48, *auditor T. Juventii in jure civili, non inferior magistro. Flacc. 31, prætor in Asia.*
Orbona, N. D. iii, 25, *dea, cujus templam Romæ fuit, orbitatem avertere credita.*
C. Orchinius, Cluent. 34, 53, *collega Ciceronis in prætura.*
C. Orcininus, Petit. Consul. 5, *amicus M. Ciceronis. Vereor, ne idem nomen sit cum præcedente (cod. Palat. Corchivius); forte et ejusdem hominis.*
Orestes, Tusc. iii, 5, *furius. Fin. i, 20, etc., amici exemplum.*
Cn. Orestes, ex Aureliis, Planc. 21, *in petitione tribunatus pleb. repulsam tulit. Off. ii, 17, ei prandia in semitis decumæ nomine magno honori fuere. Dom. 13, a Cn. Aufidio adoptatus; unde Cn. Aufidius Orestes dictus est. Consul fuit cum P. Lentulo Sura, a. DCLXXXIII.*
L. Orestes, Brut. 25, 28, *consul cum M. Lepido, a. DCXXVII. De L. et C. Aureliis Orestis, v. in Aureliis.*
Orestilla Aurelia, ad Div. viii, 7, *Catilinæ amica.*
M. Orfius, ad Div. vii, 5; Q. fr. ii, 14, *nomen hominis Cæsari in Gallia commendati, item Q. fratri. Sed Tur-*

stallus, p. 115, *legendum putat Curtilius, ut et Corradus*.

Orion, N. D. ii, 44, *sidus*.

Orichya, Leg. i, 2, ab Aquilone sublata; *Erechthei, Atheniensis regis, filia*.

Orodes, ad Div. xv, 1; Att. v, 18, rex Parthorum. v. *Arsaces*.

Oroetes, Fin. v. 30, prætor Darii, qui *Polycratem interfecerat*. v. *Herodot* iii, 128. *Male in edd. quibusdam scribitur Orontes*.

Orpheus, N. D. i, 38, eum negat fuisse Aristoteles; carmen Orphicum a Pythagoreis Cercopi cuidam tribuitur.

Orpheus, ad Div. xiv, 4, servus Ciceronis.

Orphica, N. D. iii, 23, sacra Bacchi.

Osaces, Att. v, 20, dux Parthorum (*Pacori nomine, nondum ephebi*. v. *Dio Cass.* xl, p. 131) magna auctoritate, vulnus accipit a Cassio, ab Antiochea fugatur; quo vulnere paulo post perit.

Cn. Otacilius Naso. vid. *Naso*.

L. C. tho, e Rosciis, Mnr 19; lex ejus grata equitibus Att. xii, 37, 38; xiii, 31, *si tamen est idem*. v. *Roscia Lex*.

Ovia, Att. xii, 21, 24, C. Lollii uxor.

Ovius, Att. xvi, 1.

P.

T. Pacavius, Mil. 27, eques rom.

M. Paccius, Att. iv, 16, hospes Attici.

* *Pacenus*, Cluent. 59; ejus pastores.

L. Junius Paciaecus, ad Div. vi, 18, Hispanus, civitate donatus, Cæsarianus. vid. *Hirt. de Bell. Hispanico*, 16.

Pacideianus, Optim. gen. orat. 6; Tusc. iv, 21, gladiator apud Lucilium.

Paciliana domus, Att. i, 14.

M. Pacilius, Verr. ii, 38, 40.

Paconius, Q. fr. i, 1, homo obscurus, qui de Q. Cicerone proprætore questus erat.

Pacores, vel *Pacorus*, ad Div. xv, 1; Att. v, 18, Orodis regis Parthorum filius. ad Div. xv, 3, cum eo nupta regis Armeniorum filia. v. *Orodes*. *Hic est, qui post a Ventidio victus*

a. dccxv perit. *Dio Cass.* xlix, p. 464

* *M. Pacuvius*, Her. ii, 23, poeta tragicus, floruit post Ennium, cujus nepos fuit. Amic. 7, Lælii amicus et hospes. de Rep. iii, 6; Inv. i, 19, Pacuvianus alitum anguium currus.

Pæan, Verr. iv, 57, nomen Apollinis. Orat. i, 59, hymni genus in Apollinem. Verr. iv, 57, ejus signum in templo AEsculapii.

Sext. Pæduceus. vid. *Peducæus*.

Pæonius, Q. fr. iii, 3, rhetor valde exercitatus et bonus, quo usi sunt Cicerones filii.

Pætus, ad Div. ix, 16, cognomen familiæ *Papiriæ*, Cluent. 26, et *Æliorum*. ad Att. ii, 1, Ciceroni libros a fratre relictos donat.

Pætus, Phil. xiii, 16, Græculus, a Cæsare civitate donatus. In vulgatis edd. est *Petrus*.

Palæmon, Nat. D. iii, 15, filius *Leucothææ*, deus marinus.

Palamedes, Herenn. ii, 19; Top. 20.

Palicanus (*M. Lollius*), Verr. ii, 41, tribun. pl., *Cn. Lentulo et L. Gellio* cons. Att. i, 1, 18; Brut. 62, concionibus turbulentis aptissimus. De cognomine v. *Burman.* ad Quintil. iv, 2. *Nummum gentis Lollia, in quo Palicani cognomen, dedit Pelerin. epist. p. 213, qui apud Morellium in nummis ejus gentis non est*.

Palla, Cæl. 10, nomen hominis, cui *M. Coelius* bona eripuisse dicebatur.

Pallas, *antis*, N. D. iii, 23, pater *Minervæ* cujusdam, a filia interfectus.

Pammenes, Brut. 97, longe eloquentissimus Græciæ, quo *M. Brutus* usus est. Or. 30, *Demosthenis* studiosissimus. *Mentio Pammenis quoque fit* ad Att. v, 20; vi, 2, *nescio, an ejusdem*.

Pamphilus, *Lilybætanus*, Verr. iv, 14.

Pamphilus, N. D. i, 26, *Platonis* auditor, quem *Epicurus Sami* audit, et tamen magnifice contemnit.

Pamphilus, Orat. iii, 21, rhetor Græcus. *Hujus τέχνην laudant etiam Aristot. Rhet. ii, 23, et Quintil. iii, 6. Add. Ind. Lat. in infula*.

Pamphilus, Att. vii, 2, servus Attici.

* *Panæti*us, Rhodius, stoicus, Or. i, 11; Off. i, 26, Scipionis Africani minoris præceptor, et, Brut. 30, Rutilii; Brut. 26; Fin. iv, 9, Lælii, C. Fannii; Or. i, 17, Q. Scævola auguris; ib., 11, Mnesarchi. Off. ii, 22, laudat Africani junioris abstemiam. Att. ix, 12, apud eum honoratus est. de Rep. i, 21, cum eo disserere solitus. Div. i, 3, 7; ii, 42, Posidonii doctor, discipulus Antipatri, a stoicis degeneravit in sententia de divinatione; risit enim avium cantum, et astrologorum prædicta. de Rep. i, 10, cœlestia studiosissime solebat quærere. Off. ii, 14, ei placet nonnunquam verosimile, etiamsi minus sit verum, defendere. Tusc. i, 32, animum mortalem statuit. Nat. D. ii, 46, dubitat, an mundus sit igni interiturus. Offic. i, 2; iii, 2, de officiis acenratissime disputavit, in quo tamen aliquid reprehenditur. Offic. i, 43, prætermisit locum, de duobus honestis utrum honestius. Off. ii, 10, quum de opinione populari locutus est, usus est verbis popularibus et usitatis. de Off. ii, 5, negat ducem belli, aut principem domi magnas res et salutares sine hominum studiis gerere posse. Off. ii, 17, theatra, porticus, nova templa, non probat. Fin. iv, 9, ad Q. Tuberonem de dolore patiendo scribit. Att. xiii, 8, ejus liber de providentia. Leg. iii, 6, de magistratibus.

Paniscus, N. D. iii, 17; Div. i, 13, Panisci caput exstutisse saxo difflisso fingit Carneades.

Pansa (C. Vibius), C. F., C. N., ad Div. viii, 8, trib. pl., M. Marcello et Serv. Sulpicio cons. ad Div. xv, 17, in Gallia citeriori M. Bruto succedit. Phil. v, 19, consul cum Hirtio. ad Div. x, 33, exercitus ejus ad Mutinam conciditur, et ipse ex vulneribus moritur. Cf. ad Brut. 3. Phil. xi, 9, laudatio ejus.

Panurgus, Q. Rosc. 10, servi nomen.

Papia, ad Div. xvi, 24, femina e gente Papia plebeia.

Papia, Cluent. 9, uxor Oppianici.

Papirii, ad Div. ix, 21, olim *Papirii* dicti. ibid. ix, 21, de familiis *Papirii* patriciis et plebeiis tota epistola; in qua illud notabile, ipsum *Papirium*

Pætum ignorasse, patricios *Papirios* fuisse.

Cn. Papirius, Verr. i, 12, est Cn. Carbo, proconsul Galliæ quæstore Verre; it. Agrar. iii, 2. vide in *Cn. Carbo*.

* *L. Papirius*, de Rep. ii, 35, censor cum P. Pinario, ann. cccxx. Quod censorum collegium videtur incognitum hactenus fuisse.

L. Papirius Crassus, ad Div. ix, 21, dictator a. cdxv, et deinde consul cum Duillio, a. cdxvii.

L. Papirius Cursor, ad Div. ix, 21, magister equitum a. cdxv.

L. Papirius, Fregellanus, Brut. 46, Tib. Græchi, P. F., ætate disertissimus Latii; orationem in senatu habitam reliquit pro Fregellanis coloniisque Latinis.

L. Papirius Mugillanus, ad Div. ix, 21, consul. a. cccix, et censor fuit cum L. Semppronio Atratino, a. cccxii. Ceterum *Pighius* ad a. cccx refert censuram.

L. Papirius Pætus, Att. i, 20, donat Ciceroni libros Serv. Claudii fratris. Ad eum sunt epistolæ l. ix, ex quibus inteligitur, eum Epicureum, et hominem doctum fuisse.

L. Papirius, Verr. iv, 21, eques rom., negotiator in Sicilia.

L. Papirius Potamo, Verr. iii, 66, scriba Verris. Cf. iii, 60.

M. Papirius, Mil. 7, eques rom., a P. Clodio in via Appia interficitur. Dom. 19, frater Sext. Ælii Liguris, tribunus plebis.

Q. Papirius, Dom. 49, tribunus pleb. auctor legis *Papiriæ*.

C. Papius, Off. iii, 11, male fecit, qui peregrinos urbe uti prohibuerit. v. Ind. l. l.

Paralus, Verr. iv, 63, heros, qui tiremem primus struxit; ejus imaginem Athenienses magni faciunt. De eo v. Plin. H. N. vii, 56.

Parhedrus, ad Div. xvi, 18. *Parhedri* nomen est etiam in Inscriptione ap. Gruter. p. cmlxix, 7.

Palilia, Att. iv, 10; Div. ii, 47, solemnia in honorem Patris, unde et *Palilia* dicuntur. vid. Ovid. Fast. iv, 721; *Drakonb.* ad Liv. xl, 1.

Paris, Orat. 49; Nat. D. iii, 38. Att. i, 18. *Paris* vocatur Memmius, quia Luculli et Pompeii uxores stupraverat.

Parmenides, Acad. 23, negat sciri

posse aliquid; versus ejus non boni sunt. *ibid.* ii, 37, ex igni omnia gigni. N. D. i, 11, Deum esse continentem ardore lucis orbem, qui cœlum cingat. Acad. ii, 5.

Parrhasius, Flacc. 22, Trallianus.

Parrhasius, Tusc. i, 2, pictor nobilissimus. *v. Junius in Catal. Pictor.*

Pasiphae, N. D. iii, 19, Perseidis filia. Div. i, 43, ejus fanum in agro Laconico propter urbem.

Patiectus (L. Junius), ad Att. xii, 2. *Ed. Man. Pacietus. v. Paciaecus.*

T. Patina, Milon. 17, Lanuvinus, P. Clodii familiaris.

Patiscus, Cilix; ad Div. ii, 11, ejus opera tititur Cicero proconsul. viii, 9; xii, 15, classi in Asia præest; proquæstor cum Lentulo, Spintheris filio, et Turulio missus a senatu, quod interfecto Cæsare conjuratos in Capitolium prosecutus erat. *v. Pigrium ad a. dcccix.*

Patro, Epicureus, ad Div. xiii, 1, Ciceroni familiarissimus. Phædro succedit. Att. v, 11, etc.

Patroclus, Tusc. ii, 16, 17. *Davivius vult legi Patrocles, e codd.*

Q. Patulcius, Att. xiv, 18, fuit quæstor a. dccciv. *Hunc sc. intelligi posse putem.*

L. Paullus, Macedonici pater, Orat. ii, 87, qui ad Cannas male rem gessit. Divin. ii, 33, cecidit in pugna Cannensi cum exercitu. Offic. iii, 32, consul cum Varrone a. dxxxvii, secundum; *primum enim fuerat a. dxxxiv, cum M. Livio. Habuit tres filios, L., M., Q. v. Liv. xxiii, 30, de ejus morte v. eundem. v. xxi, 49.*

Paulus (L. Æmilius), Macedonicus, *Africani minoris pater naturalis*, Brut. 20, disertus. ad Div. iv, 6; Tusc. iii, 28, duos septem diebus filios amittit. Brut. 19, ejus filium adoptat Africani majoris f. Div. i, 46; ii, 40, consul iterum; omen, quod ei a filia Æmilia offertur, quum ei bellum Persienum mandatum esset. Off. ii, 22, omni Macedonum gaza potitus est. Verr. i, 21, Persen vi ac victute superavit. Mur. 14, de Perse triumphus. Tusc. v, 40, quid Persæ responderit, quum in triumpho duci nolle.

L. Paullus, M. F., Vatin. 10, quæstor Macedoniæ, laudatur. Mil. 9, Calvino et Messalla coss. prætor, com-

petitorem P. Clodium habuit, etc. ad Div. viii, 4, consul cum C. Marcello. *ibid.* 10, provinciæ nimis cupidus. *ibid.* 11, C. Curionem habiturum comitia impedit, servando de cœlo. Phil. xiii, 6, Pompeium, Cn. filium, hortatur, ut cum suis copiis ad Mutinam eat. *Ejus mentio fit quoque*, ad Div. viii, 8; xi, 19; ad Att. iv, 13. *Ibid.* 17, Basilicam Æmiliam veterem reficit, novam locat. *De quo add. Lips. ad Tacit. A. iii, 72, et Plin. H. N. xxxvi, 15, ubi v. Harduin.*

Paulus, ad Att. xiv, 8, Lepidi frater.

Paulus, Pis. 17, *per ludibrium appellatur L. Piso, Macedoniæ proconsul, ab Æmilio illo Paullo Macedonico.*

Pausanias, Lacedæmonius, Top. 20; Off. i, 22, rebus gestis imperium Lacedæmoniorum propagasse putatur.

Pausanias, Alabandeusis, ad Div. xiii, 64.

Pausanias, ad Div. viii, 8, libertus fuisse videtur. *ibid.* iii, 7, Lentuli Spintheris libertus.

Q. Pedius, Att. ix, 14, Cæsaris legatus. Planc. 7, ædilitatem cum Cn. Plancio petit. *Hic est sine dubio, qui a Cæsare coheres Octaviano scriptus, legem Peditam contra Cæsaris percussores scripsit; de quo Sueton. Cæs. 83; Ner. 3, etc.*

C. Peducaeus, ad Div. x, 33, interit in prælio Mutinensi, duce Pansa; fuit legatus Pansæ.

L. Peducaeus, Flacc. 28, eques rom.

S. Peducaeus, Att. i, 4, Sexti pater.

Sext. Peducaeus, *Sext. F.*, Verr. i, 7, senator. ad Att. vii, 13, 14, 17, *Sextus nude dicitur*. ad Div. viii, 14, absolvitur. Verr. ii, 56, prætor, censet Siciliam. Fin. ii, 18, prætor Siciliæ; egregium ejus facinus.

Peleus, Orat. iii, 15, pater Achillis.

* *Pelias* rex, Her. ii, 22; *male Ernest. pro Jasone habet. Est, ut Orat. iii, 58, Neptuni filius, Thessaliæ rex, a filiabus Medæe fraudibus interfectus.*

Pelopidæ, ad Div. vii, 28, 30; Att. xv, ii, filii Pelopis, *h. l. Cæsariani, mali cives.*

Pelops, Tusc. ii, 27, equos a Neptuno obtinet.

* *Pelops*, Byzantinus, Att. xiv, 8, *videtur Romæ negotium Byzantinorum curasse.*

Penelopa, N. D. iii, 22, uxor Mercurii, Panis mater.

M. Pennus, M. F., Brut. 28, in tribunatu agitavit C. Gracchum; pater fuit consul cum Q. Ælio. Off. iii, 11, peregrinos exterminavit, eamque ob causam reprehenditur.

Eerdiccas, Tusc. v, 12, rex Macedoniae, Archelai pater.

Pericles, Brut. 11, Xanthippi filius, Anaxagoræ discipulus, doctrinam cum eloquentia forensi primus conjunxit. Orat. ii, 22, orationes ejus exstiterunt Ciceronis temporibus. Off. i, 40, collegam Sophoclem in prætura reprehendit. Orat. 4, cur ceteris oratoribus præstiterit. Off. ii, 17, reprehenditur a Demetrio Phalereo, quod tantam pecuniam in præclara illa propylæa conjecerit. Off. i, 30, auctoritatem summam consecutus est sine ulla hilaritate.

Pericles, Verr. i, 33, Ephesius nobilis, Romam evocatur.

Peripatetici; Tusc. iv, 17, 19, etc., eorum de affectibus sententia refellitur. Off. i, 25, laudant iracundiam, Cicerone improbaute. N. D. i, 7; Fin. iii, 2, 12, 13, 16, an verbis a stoicis discrepent.

Persa, Div. ii, 37. v. *Perses*.

Persa, Div. i, 46, catellus L. Paulli, ex quo omen accipit L. Paullus.

Persæus, s. *Perseus*, N. D. i, 15, Zenonis auditor.

Perseis, N. D. iii, 19, filia Persei, mater Pasiphaeas.

Perses, Verr. i, 21, rex Macedoniae, Philippi II fil., a quo Persicum bellum dicitur, quod est Macedonicum secundum. Tusc. v, 40, Paulum precatur, ne in triumpho ducat. N. D. ii, 2, ejus victoria nuntiatur a Tyndaridis.

Perseus, N. D. ii, 44, sidus. iii, 19, ejus filia.

C. Persius, Orat. ii, 6, orator doctissimus, qui temporibus Gracchanis floruit. Brut. 26, ei tributa est oratio, quæ sub C. Fannii nomine erat. Fin. i, 3.

M. Perpenna, sive potius *Perperna*, ut habent Manutius, Gravius; nam sic in nummis, et fastis Capitol. vid. Græv. ad Rosc. Com. 1, et Drakenb. ad Liv. xlv, 27. Or. ii, 63, judex in judicio Aculeonis a Gratidiano accusati. Consul a. dclxi. Verr. i, 55, censor. Q. Rosc.

i, inter judices sedet in causa Q. Roscii comædi.

Pescennius, ad Div. xiv, 4, Ciceroni in exsilio bene facit.

M. Petilius, Verr. ii, 29, eques rom., negotiator in conventu Syracensano.

Q. Petilius, Mil. 16, judex in Milonem. Scribitur et Petillius.

Petissius, Urbinas, Phil. xii, 8, bonis suis effusus ad Antonium se applicuit ibid. xiii, 2.

M. Petreius, Sext. 5, C. Antonii legatus, Catilinam persequitur. ad Div. xvi, 12, legatus Pompeii in Hispania. Att. viii, 2.

Pet-us, Phil. xiii, 15. v. *Pætus*.

Phædrus, Or. i, 7; Div. i, 37, etc., Platonis dialogus, qui a Phædro dicitur, quem vehementer Plato amavit, Laert. iii, 29.

Phædrus, ad Div. xiii, 1, Epicureus, moriens obtestatur Patronem, ne ædes Epicuri alienari sinat. M. Ciceroni pnero, ut philosophus, post, Philone cognito, ut vir bonus et suavis probatur. Carus est Attico. Att. xiii, 39, ejus libri quidam. Laudatur etiam, Fin. v, 1; N. D. i, 33. Phil. v, 5, ejus filius Lysiades.

Phæthion, Att. iii, 8; Q. fr. i, 4, nomen servi.

Phalargus, Verr. v, 40, Centuripinus.

Phalaris, Off. iii, 6; de Rep. i, 28, tyrannus. Div. i, 23, matris somnium. Verr. iv, 33; Pis. 18, etc., ejus taurus (a Timæo inter fabulas relatus; male: ut docet Diodor. Sic. xiii, p. 211). Off. ii, 7, Agrigentini in eum impetum faciunt.

Phalereus, Divin. ii, 46. v. *Demetrius Phalereus*.

Phamea, ad Div. vii, 24, libertus, Tigellii avus. Att. ix, 9, moritur. ad Div. ix, 16; Att. xiii, 49.

Phania, ad Div. ii, 13; iii, 1, libertus Appii Polebri.

Pharnaces, Deiot. 5, contra eum pugnat cum Caesare Deiotarus. Cf. Att. xi, 21, 22; ad Div. xv, 15. De bello hoc Caesaris cum Pharnace v. Histius de bell. Alex. 34 sqq. Est Mithridatis filius.

Pharnaces, Att. xiii, 30, 44, servus libræus.

Phemius, Att. v, 20, 21; vi, 1, musicus, cornicen. Ejus etiam mentio apud Ovidium, Amor. iii, 7, 61.

Pherecrates, Phthiota, Tusc. i, 10, inducitur in Dicæarchi libro de animo.

Pherecydes, Tusc. i, 16, Syrius, non Syrus, ut est in edd. plerisque. Div. i, 50, Pythagoræ magister, hausta de puteo aqua terræ motum prædicit. Tusc. i, 16, primus dixit animos esse sempiternos. Vixit regnante Ciceronis gentili Servio Tullio. Hic est physicus *Pherecydes*, is, qui primus Theologus est appellatus.

Pherecydes, Or. ii, 12, historicus antiquior Herodoto; quem cave cum physico et theologo confundas. Historicus, Atheniensis fuit, Darii Hystaspidae temporibus. De utriusque ætate et scriptis accurate disputat Voss. de Hist. Gr. iv, 4; de physico in primis Menægius ad Laert. i, 116 sqq.

Phidias, Or. ii, 17; Tusc. i, 15; Or. 71, etc., signum Minervæ fecit, in cuius clypeum inclusit similem speciem sui, quod nomen inscribere non liceret.

Phidippus, Deiot. 6, medicus Dejotari.

Phiditia, Tusc. v, 34, convivia Lacedæmoniorum, de quibus v. Suidam in Lycurgo. Veterum loca de iis vide apud Meurs. Misc. Lacon. i, 9, 10. Multi putant verum nomen esse Philitia. v. Boherius ad Tusc. l. c.

Philadelphus, Att. i, 11, nomen servi Attici.

Philadelphus Annius, Phil. xiii, 12, prætorius, beneficio Cæsaris.

Philarchus, Verr. iv, 12, Centuripinus. v, 34, Haluntinus.

Phylargyrus, ad Div. vi, 1, libertus A. Torquati. Att. ix, 15, qui sit, non satis constat.

Phileros, nomen servi, Corn. i; ad Div. ix, 15.

Philinus, Verr. iii, 34, Herbitensis.

* *Philinus*, pro Tull. 4, 5, fragm. nov., servus M. Tullii.

Philippus, Alexandri pater; Offic. ii, 14, 15, ejus epistola ad filium, ut oratione multitudinem sibi conciliet, non largitionibus. i, 26, filium superat facilitate et humanitate; a filio superatur rebus gestis et gloria. Tuscul. v, 14, Lacedæmoniiis minatur per litteras. Att. i, 16, omnia castella expugnari posse dicebat, in quæ assellus auro onustus adscenderet. Pat. 3, jubetur oraculo, cavere in capulo quadrigulas.

Philippus, rex Macedoniæ, quocum bellum Maced. I gestum est. Inv. i, 12; Verr. i, 21, a Flaminiño vincitur. Cf. Phil. xi, 7; Agrar. i, 19, 33. Offic. ii, 14, Antigoni filius. Filii vocem qui non concoquebant, quod sciebant, hunc Philippum Demetrii esse, non Antigoni filium, ejecerunt: sed restituerunt post e mss. viri docti. v. Manut. ad h. l. Fuit autem Philippus Antigoni ejus, qui Doson dicitur, filius privignus. Nam mortuo Demetrio, quum puer adhuc esset Philippus, tutor factus est ejus Antigonus Doson. Is paullo post matrem Philippi duxit, et tutelam Philippi sapienter gessit, etc. vid. Justinus, xxviii, 3.

Philippus, Verr. iii, 34, Herbitensis.

Philippus, Flacc. 18, Temnites.

Philippus, ad Div. xiii, 28, Lacedæmonius.

L. Philippus, Q. F., e Marciis, Off. ii, 17, Q. filius. Sext. 51, vitricus Gellii, seditiosi hominis, fratris consulis L. Gellii. Planc. 21, in petitione tribunatus mil. repulsam tulit. Offic. ii, 21, tribunus plebis fert legem agrariam, sed eam facile antiquari patitur; in ejus suasionem quædam nimis populariter et perniciose dixit. Muren. 17; Brut. 45, in petitione consulatus a M. Herennio vincitur. Rabir. 7, consul. cum Sext. Julio Cæsare. Or. i, 7, consul tribuno M. Druso adversatur, et ab equitum partibus stat. Or. iii, 1, graviter in senatum consul in concione invehitur, et properea a L. Crasso objurgatur, referente ad senatum Druso. Dom. 32, avunculum suum censor in recitando senatu præterit. Brut. 64, pro Cn. Pompeii bonis dicit senex. Att. viii, 3, in Cinnæ dominatione arma capere noluit. Manil. 21, de Cn. Pompeio dictum honorificum. Brut. 47, optimus suæ ætatis orator post L. Crassum et M. Antonium. Or. ii, 61; Offic. i, 30, facetus. ibid. ii, 17, solebat gloriari, se sine ullo munere adeptum esse omnia, quæ amplissima putarentur. De eo cape Agr. ii, 16, quem locum male Lawredanus de Cn. Lentuli collega interpretabatur; de Or. ii, 54; Quint. 22. Vid. etiam L. Marcius.

L. Philippus, L. F., Q. N., Phil. iii, 10, vitricus Octavii. Ar. Resp. 6; ad Div. i, 9, consul cum Cn. Lentulo Marcellino.

L. Philippus, *L. F.*, *L. N.*, *Phil.* iii, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit. *Phil.* viii, 10; ad *Div.* xii, 4, legatus a senatu Mutinam ad *M. Antonium* flagitiose facit. ad *Att.* x, 4; v. 12; xii, 16, 18, *male Manutius hunc cum patre confundit*, ut ad *Phil.* iii, 10.

Q. Philippus, *Balb.* 11, exsul Nuceria vixit. *An is, qui bis consul fuit?* a. DLXXVII, DLXXXIV.

Q. Philippus, ad *Div.* xiii, 73, 74, proconsul vocatur. *Manutius intelligit Asiæ; quod probat Grævius.*

Philistus, *Syracusinus*, *Div.* i, 20, 33, historicus doctus et diligens, æqualis *Dionysii tyranni*. *Or.* ii, 13, 23, familiaris *Dionysii*, imitatur *Thucydidem*. *Brut.* 17, non habet amatores. *Br.* 85; *Q. fr.* ii, 13. v. *Diodor. Sic.* xiii, p. 222.

Philo, *Acad.* ii, 6, *Clitomachi* auditor. *Or.* iii, 28, in academia maxime floret. *Brut.* 89, princeps academæ quartæ, *Mithridatico bello* cum optimatibus *Atheniensium* domo fugit, et *Romam* venit. *Ciceronem* auditorem habuit. ad *Div.* xiii, 1, ei valde probatur. *Acad.* ii, 4, ejus libri duo. i, 4, contra eum scribit *Antiochus*. *Tusc.* ii, 10, versibus loco utitur. *ibid.* 3, alio tempore *philosophiam*, alio *rhetoricam* docebat. *Acad.* i, 4, magister *Antiochi*. *Tusc.* v, 3, peregrinatur.

Philo, architectus, *Or.* i, 14, *Atheniensibus* armamentarium fecit, cujus mentio frequens antiquis. *Loca veterum collecta vid. ap. Junium de Pictura in Catal. Artif.*

Philo, ad *Div.* ii, 12; viii, 8, libertus *M. Cælii Rufi*.

L. Philo, e *Veturiis*, *Cæcil.* 19, quæstor *C. Servilii*. Ei negata est accusandi *Servilii* potestas.

Philoctetes, *Her.* iv, 30; *Tusc.* iv, 30, *Pæantis filius*, cui *Hercules moriens sagittas tradidit*, etc. *Memoria lapsum Ciceronem, pro Pæante posuisse Pæantis filium, putabat Victorius. Var. Lect.* ii, 15; sed defenditur a *Ciofano* ad *Ovid. M.* ix, 229, ubi eadem dicuntur de *Pæantis filio*.

Philodamus, *Verr.* ii, 44, *Opuntius*.

Philodamus, *Verr.* i, 25, *Lampsacorum princeps*, a *Verre* vexatus, et tandem occisus.

Philodemus, *Fin.* ii, 35, *Epicureus*, quem nonnulli *Philodamum* vocant, minus recte. v. *Menag. ad Laert.* x, 3. *Ad eum pertinet locus Horatii*, *Sat.* i, 2, 101. Item intelligendus est in *Pis.* 28. v. *Turneb. Adv.* xxi, 15.

Philodorus, *Flacc.* 22, *Trallianus*. *Philogenes*, *Att.* v, 13; vi, 3, servus aut libertus *Attici*.

Philogonus, *Q. fr.* i, 3, libertus *Q. Ciceronis*.

* *Philolaus*, *Or.* iii, 34, *Crotoniata*, *Pythagoreus*, *Archytæ* discipulus. de *Rep.* i, 10, ejus commentarios *Plato* nactus est.

Philotes, *Alabandensis*, ad *Div.* xiii, 56.

Philotimus, *Att.* ii, 4; iv, 10; ad *Div.* iii, 9, etc., libertus *Ciceronis*.

Philoxenus, *Att.* iv, 6, poeta *Syracusanus*, qui in laudem conjectus est, quod *Dionysii* versus improbasset: educto e carcere quum alii ejus versus prælecti essent, sponte in carcerem reversus est potius, quam eos laudaret.

Philus, *Att.* iv, 16, cognomen *L. Furii Amici*. 4, 7, 19, laudatur.

Phintias, *Offic.* iii, 10, *Pythagoreus*.

Phœnix, *Or.* iii, 15, comes *Achillis*, disertus.

Phormio, *Or.* ii, 18, *peripateticus*, qui *Ephesi* vixit, ab *Ilanubale* auditur et ridetur. c. 19, *Phormiones dicuntur, qui de re præcipiunt et disserunt, quam non intelligunt.*

* *Phoronis*, *Nat. D.* iii, 22, *Valentis* uxor, *Mercurii* cujusdam mater. *Sed legendum, Coronis.*

Pictor, *Or.* ii, 12. v. *Fabius Pictor*. *Pierides* et *Pieræ*, *Nat. D.* iii, 21, *Musæ* ex *Antiopa* et *Piero*.

Pierius, s. *Pierus*, *ibid.*, pater *Pieridum* novem ex *Antiopa*.

Pietas, *Div.* i, 43; ejus ædes *Romæ*.

Pilia, *Att.* iv, 4, etc., uxor *Attici*.

M. Pilius, *Att.* xiii, 31; ad *Div.* viii, 8, necessarius *Attici*, *M. Servilium* de repetundis reum facit.

Q. Pilius, *Att.* iv, 17, necessarius *Attici*.

Pilus, ad *Brut.* ep. 7, affert litteras *Bruti* in senatum.

Pinarii Nattæ, *Div.* ii, 21, nobiles. v. *L. Natta*.

M. Pinarius. v. Rusca.

* *P. Pinarius*, de Rep. ii, 35, censor. v. *L. Papirius*.

T. Pinarius, ad Div. xii, 24; Att. vi, 1; viii, 15, amicus Ciceronis.

Pindarus, poeta, Or. i; Fin. ii, 34, etc.

Pindarus, Att. xvi, 1, decumanus.

T. Pinnius, ad Div. xiii, 61, Ciceronem heredem secundum et tutorem instituit.

Pippa, Verr. iii, 33, Æschrionis uxor.

Pisistratus, tyrannus, Orat. iii, 33, homo doctus et eloquens, primus Homeri libros sic disposuit, ut nunc habemus. *Commemoratur etiam*, Brut. 7; Senect. 20; Att. viii, 16; Nat. D. iii, 33.

Piso, Att. xii, 2, argentarius.

Piso (C. Calpurnius), Cæcin. 12, actor Æbutii contra Cæcinum. Att. i, 1, procons. Galliæ. ibid. i, 13, 14, pacificator Allobrogum. Flacc. 39, a Cicerone defenditur. Brut. 68, staturus, et sermonis plenus orator. *Consul fuit cum M'. Glabrione* a. dclxxxvi. *Nescio an hic est arbiter in causa Q. Roscii et Fannii*, Q. Rosc. 3.

C. Piso, in Pison. 1; ad Quir. p. Red. 3; in Senat. 15, gener Ciceronis, Ponti et Bithyniæ quæsturam pro soceri salute negligit. Brut. 78, ingeniosissimus, orator bonus; aliæ ejus laudes.

Cn. Piso, Sull. 24; Muren. 38; in Tog. Cand., Catilinæ socius, quocum eodem optimatum facere voluit.

L. Piso, qui primus Frugi dictus est, Brut. 27; Verr. iii, 84; Off. ii, 21, primus legem de repetundis tulit, Censorino et Manilio consulibus, ann. dciv; multarum legum auctor et dissuasor. Font. 16, a C. Graccho multa turpia in eum dicta. Brut. 27; Or. ii, 12, Annales scripsit, et orationes. ad Div. ix, 22, ex ejus Annalibus laudatur, *peni deditos esse. Consul fuit anno dcccxx.*

L. Piso, L. fil., Verr. iv, 25, prætor in Hispania continentissimus, ibi interficitur.

L. Piso, Verr. iv, 25, *L. F.*, *L. N.*, prætor fuit, et quidem, Verr. i, 46, cum Verre. Cæcil. 20, P. Gabinium de repetundis accusat nomine Achaïæ.

L. Piso Cæsoninus, Dom. 9, lege Clodia Macedoniam accipit. ad Div.

iv, 4, C. Cæsaris socer, mentionem facit in senatu de M. Marcello. Phil. i, 4, liberrimam orationem in senatu contra Antonium habet, sed eum pauci sequuntur. ad Div. xii, 22, non audet in senatum venire timore Antonii. Phil. viii, 10; x, 5; ad Div. xii, 4, legatus ad Antonium ad Mutinam, flagitiose fecit. *Hic est Gabinii in consulatu collega, de quo disce ex or. in Sen. p. Red. 7, et tota Pisoniana. v. et Cæsoninus.*

M. Piso, Fin. v, 1, ejus, qui sequitur, avus.

* *Piso Calpurnianus (M. Pupius)*, Dom. 13, adoptatur a M. Pupio. Verr. i, 14, quæstor L. Scipionis Asiatici, pecuniam publicam non attingit, quod a Scipionis partibus dissentiebat. Planc. 21, in ædilitate petenda repulsam fert. Flacc. 3, Hispaniæ prætor. Att. i, 13, amicus Clodii operam dat, ut rogatio de sacris violatis antiquetur. ibid. 14, Ciceronis opera Syriam provinciam amittit, quam spe jam præceperat. Or. i, 22, eloquentiæ studiosus; secum habet Staseam peripateticum. Brut. 64, 67, qualis orator. Fin. iv, 26, stoicos facete ridet. ibid. v, 1; Nat. D. i, 7, peripateticus. *Itaque inducitur utroque loco explicans rationem peripateticam de summo bono, et natura deorum. De eodem intellige locum Phil. ii, 25. Cos. fuit a. dcccii. Mortuus ante ann. dcccvi, Att. xiii, 19.*

* *M. Piso*, Philipp. iii, 10, necessarius Ciceronis, et vir et civis egregius, provinciam sibi ab Antonio attributam recusat. *Forte fuit frater, aut propinquus certe C. Pisonis illius, qui Ciceronis gener fuerat*, Brut. 78.

Pitharatus, Fat. 9, archon Atheniensis, sub quo Epicurus mortuus est.

Pittacus, sapiens, Or. iii, 15; Leg. ii, 26.

Pitvanus, Att. iv, 15, homo pereruditus, et Græcis litteris deditus, familiaris Attici.

L. Platorius, Cluent. 50, senator.

M. Platorius, M. F., Cestianus, Font. 8, M'. Fonteium accusat. Cluent. 45, ædilis curulis cum C. Flaminio. ibid. 53, prætor cum Cicerone. *De hoc forte capiendum Platorianum incendium (h. e. damnatio)* ad Att. v, 20, quo etiam Seius ambus-

tus est, propterea, quod de residuis in iudicium vocatus esset. Ex quo colligo, de repetundis damnatum esse Plætorium, quod in hunc optime convenit, qui post præturam potuit provinciam obtinuisse. Nummi hujus Plætorii ædilitii obvi sunt. v. Valens in fam. Plætoriorum.

Plagiosippus, Herenn. iv, 31. Variantes lectiones in hoc nomine docent, quam in eo hæserint librarii. Interpretes quidem L. Philippum oratorem significari putant hoc nomine.

Plaguleius (C. Ateius), ad Att. x, 8; Dom. 33, plebeius homo, e Clodianis operis.

Cn. Plancius, Att. i, 12, tribunus militum in Macedonia, C. Antonio eam obtinente. Sen. p. Red. 14, quæstor Macedoniae. provincialia ornamenta deponit, et Ciceronem tuetur. Planc. 1, reus sit de ambitu a competitore ædilitatis Laterense. vid. argum. orat. ad Div. iv, 14, exsuli spem redditus facit Cicero. Planc. 8, familia Plancia ex Atinati municipio fuit.

Cn. Plancus, Or. ii, 54, a L. Crasso defenditur. Cluent. 51, accusat M. Brutus; sed in Chluentiana est L. Plancius. Apud Quintilianum vero, vi, 3, Cn. Plancus, non C., quod Hotomanus in editione, nescio qua, reperit. Plancus et Plancius permutari docebunt Var. Lect. Græv. ad Phil. vi, 4. De prænominebus idem intelliges ex sequentibus.

Cn. Plancus, e Munatiis, L. F., ad Div. x, 6, laudatur. ibid. 11, 17, eo utitur L. Plancus interprete ad Lepidum, de republ. defendenda, etc. Ad hunc scriptas putat Pighius ad a. dccx, quo Cn. Plancus prætor fuit, duas epistolas, quæ sunt Att. xvi, 16, quod inscribuntur prætori designato. Recte. Nam L. Plancus jam vivo Cæsare designatus consul erat. Hæc autem epistolæ scriptæ sunt post mortem Cæsaris, ut ex ipsis intelligitur; sed in vulgatis inscribuntur L. Planco.

L. Plancus, L. F., ad Div. viii, 1, a Cæsare donatur magna pecunia. Phil. iii, 15, prætor Galliae transalpinae ex lege Julia, consul designatus. ad Div. x, 1, consul designatus cum D. Bruto. ibid. 15, L. Antonium persequitur. ibid. 18, ad Lepidum se confert rogatu Laterensis. 11, Lepidi inimicus;

omnia ei obsequia promittit, si respicere vellet. De hoc Planco ejusque dubia fide et inconstantia, cognosci potest ex mutuis ejus et Ciceronis epistolis, l. x ad Div. Nescio quomodo acciderit, ut in vulgatis epistolæ l. x inscriberentur Cn. Planco. Consul deinde fuit cum M. Lepido a. dccxi. De ejus rebus agit Schæpflinus, Alsat. illustr. ii, 1, 54.

L. Plancus, Phil. xi, 6. v. T. Plancus.

T. Plancus Bursa, L. F., Cn. et L. Planci frater, Phil. xiii, 12, curiam incendit post cædem P. Clodii, quum tribunus pl. ipse esset a. dccv. Argum. Asconii in Milonianam. Phil. xi, 6, cum Antonio facit. Pollentia expellitur ab Aquila, et quidem crure fracto; ibi male vulgatæ habent L. pro T. Phil. vi, 4, omnibus sentiis maximo plausu condemnatus, de vi, lege Pompeia, propter incensam curiam (Cf. ad Div. vii, 2), rediit Romam; restitutus videlicet a Cæsare victore; sed hic quoque perperam exhibet Græviana L. pro T. Ex libello Var. Lect. apparet, operarum id vitium esse. ad Div. vii, 2; xii, 18, inimicissimus Ciceronis, a quo et accusatus de vi, damnatus est. Phil. x, 10, id agit, ut contra rempubl. restitutus esse videatur. ad Div. ix, 10, ejus ignorantia litterarum ridetur.

M. Planius, ad Div. ix, 13, eques rom.

Plato, Div. i, 36, apes in pueri labris consident. Fin. v, 29; Tusc. iv, 19, 25; de Rep. i, 10, Egyptum et Magnam Græciam peragravit scientiæ causa. Acad. i, 5, philosophiæ Platonice descriptio ei compendium. Acad. ii, 39, in Timæo putatur dicere, sed obscurius, nil moveri præter terram. ibid. 37, ex materia factum mundum a Deo æternum. Tusc. i, 17, de mundo et mente sententia. N. D. i, 12, in sententia de Deo inconstans, modo corporeum facit, modo incorporeum. ib. 10, rotundam figuram pulcherrimam putat. ad Div. i, 9, jubet in republica contendere, quantum probare possis, sine vi, etc. Leg. iii, 14, mutatis musicorum cantibus, mutari civitatis statum putat. Or. 3, quid de ideis statuatur. Or. i, 11, oratorem a reip. gubernaculis removet. Tusc. ii, 11, poetas e civitate sua ejicit. Att.

vii, 13, ejus numerus obscurus. Or. 20, ejus dictio cur nonnullis poema videatur. Off. i, 44, Dionem Syracensium instituit. Att. xiii, 21, libri ejus ab Hermodoro vulgantur. Rabir. Post. 9, ejus periculum apud Dionysium.

Plato, Sardonius, Q. fr. i, 2, Epicureus.

Plator, Pison, 34; Ar. Resp. 16, Dyrrhachinus, a L. Pisonē venis incisis interfectus, accepta a Dyrrhachinis pecunia. *Nobiles in Macedonia Platores; inter duces Philippi regis est Plator op. Liv. xxviii, 6.*

A. Plautius, ad Div. xiii, 29, prætor Bithyniæ et Ponti a. U. dccv, *Cæsare II consule.*

Plautus, poeta, Offic. i, 29, ad jocandum urbane et ingeniose aptus. Brut. 15, quando mortuus sit.

Plautus, Att. i, 16, iudex in iudicio Clodii de sacris violatis rei, absolvit Clodium. *Videtur non verum, sed fictum ad contumeliam nomen esse. v. Casaub. ad h. l. Forte ita appellat Lentulum Crus, quem inter iudices constat fuisse, qui Clodium absolverunt.*

Pleuratus, Pis. 34, Macedo, Platoris, de quo ante, comes, cum eo interfectus jussu Pisonis. *Regulus Pleurates est ap. Liv. xxvii, 30.*

A. Plotius Silvanus, Planc. 7, ædilitatem cum Cn. Plancio petit. Att. v, 15, prætor, *Marcello et Sulpicio coss. Forte idem est cum eo, qui paullo post Bithyniam obtinuit. v. A. Plautius.*

C. Plotius, Flacc. 21, senator, legatus in Asia fuit.

C. Plotius, Fin. ii, 18, Nursinus, eques rom.

* *L. Plotius*, vel *Plautius*, rhetor Gallus, fragm. epist. p. 114; C. Mario iucundus, Arch. 9. *Forte et poeta fuit.*

Pola Servius, ad Div. viii, 12, accusator.

Poleas, Verr. iv, 42, Tyndaritanus.

Polemarchus, Verr. iii, 23, Murgentinus.

Polemo, Acad. i, 9, academiæ veteris philosophus, in disciplina Platonica nil mutat. Or. iii, 18, Xenocratis auditor, nil ab Aristotele dissensit. Acad. ii, 42, ejus scripta. Fin. iv, 6, summum bonum putat, secundum naturam vivere.

Polemoncrates, Flacc. 30, Apolloniensis.

Poles, Flacc. 18, Temuites.

Poles, Leg. ii, 13, augur. *Sed Davisia habet Polyidus Polles quidam commemoratur apud Suidam in Πολυλῆς. Polyidus apud Homerum Iliad. ε', 148, et de Div. i, 40.*

Polla, ad Div. xi, 8, est *Valeria Paulla*, D. Bruti uxor.

Pollex, ad Div. xiv, 6; Att. viii, 5; xi, 4, servus Ciceronis. *Sed Grævius legit Pollux.*

Pollio, ad Div. i, 6; ix, 25; xi, 9, etc., cognomen Asinii, de quo supra.

Pollux, Div. i, 43, ejus ædes Tusculi. ibid. 34, ejus stella aurea Delphis posita.

Polyænus, Fin. i, 6; Acad. ii, 33, geometra insignis, Epicuri familiaris, Epicuro assensus est, totam geometriam falsam esse.

* *Polybius*, ad Div. v, 12, Numaninum bellum scripsit. Cf. Offic. iii, 32; Att. xiii, 30; de Rep. i, 21; ii, 14; iv, 3.

Polycharmus, Att. v, 11, prætor Atheniensium.

Polyclæus, Verr. iv, 3, nobilis statuarius. Or. ii, 16, Herculem finxit. Brut. 86, ejus Doryphorus. Tusc. i, 2, pictor et statuarius. v. *Davies, etc.*

Polycrates, Sæmius, Fin. v, 30, nihil adversi expertus est, nisi quod annulum amisit.

Polydorus, Or. iii, 58, Priami ex Hecuba minimus filius, de cujus fati Virgil. Æn. iii, 49, et Ovid. Met. xiii, init.

Polygnotus, Brut. 18, pictor, *Thasius, vixit circa Olymp. xc, Plin. xxxv, 8. v. Junius in Catal. Pict. etc. In superciliis pingendis excelluit. Lucian. Imagg. T. ii, p. 6.*

Polyidus, Div. i, 40, Corinthius, augur, filio mortem prædicat. *Homer. Iliad. ε', 148.*

Polyphemus, Tusc. v, 39, cyclops Siculus.

Pompeia, ad Div. v, 11, P. Vatinii uxor.

Pompeii Parcennii, Verr. iv, 11, Mamertini, civitate donati.

Pompeius Phrygio, Or. ii, 70, homo dives, cujus heres Scaurus fuit.

Pompeius Vindullus, Att. vi, 1, videtur Pompeii M. libertus esse.

A. Pompeius Bithynicus. v. *Bithynicus.*

Cn. Pompeius Basiliscus, Verr. iv,

11, Mamertinus, a Cn. Pompeio civitate donatus.

Cn. Pompeius Philo, Verr. iv, 22, Tyndaritanus.

Cn. Pompeius Theodorus, Verr. ii, 42, Siculus.

Cn. Pompeius Strabo (*de cognominis causa* v. *Plin. H. N.* vii, 12), *Sext. fil.*, Cæcil. 19, T. Albucinum, cujus quæstor fuerat in Sardinia, accusare vult, sed ei non permittitur. Verr. iii, 16, prætor Siciliæ. Font. 18; Balb. 22, bellum Sociale gerit, in consulatu, a. dclxiv, et triumphat. Phil. xii, 11, in ejus exercitu tiro fuit Cicero. Brut. 47, mediocris orator. Cornel. i, homo diis nobilitateque invisus (*vid. Plutarch. in Pompeio, init.*), causam lege Varia dixit.

Cn. Pompeius Magnus, *Cn. F., Sext. N.*, Act. i in Verr. 10, ludos votivos dat. Manil. 4, bellum Sertorianum conficit Verr. v, 2, dux contra fugitivos in Sicilia. Act. i in Verr. 15, de potestate tribunitia restituenda fert. *Or. pr. Manilia leg. tota eum omnes perfecti imperatoris numeros implere ostenditur, et de rebus gestis ejus agitur.* Lege Manilia ipsi bellum Mithridaticum committitur. Sext. 27, ejus in Tigranem lenitas. Placc. 28, Hierosolymis captis nil ex fano attigit. Att. i, 14, prima redemptis e bello Mithridatico concio nemini probatur. *ibid.* 12, ejus divortium cum Mucia probatur. *ibid.* 19, ad rogationem Flavii agrariam incumbit. Phil. ii, 10, eum a conjunctione cum Cæsare revocat Cicero. Att. ii, 16, dicit se Cæsaris leges probare, actiones ipsum præstare oportere. *ibid.* 19, laceratur edictis Bibuli. *ibid.* i, 16, a plebe Cnaus Cicero dicitur, quod eum nimis diligeret. *ibid.* 14, laudibus Ciceronis invidet. ii, 3, Epicrates dicitur. ii, 17, Alabarches vocatur. ii, 9, Hierosolymianus. ii, 12, quindecimvir. Ar. Resp. 23, a Clodio vituperatur ad populum; toto pæne tribunatu ejus publico caruit. Quir. p. Red. 7, ejus in Cicerone revocando insignis opera. ad Div. i, 1, creditur Ptolemæum reducere velle. *ibid.* 5, Milonem defendens convicio populi jactatur. Offic. ii, 16, magnificentissima munera ejus in secundo consulatu. ad Div. vii, 1, ejus ludi magnifici, in dedicatione theatri dati, de-

scribuntur et contemnuntur. Off. ii, 17, ejus theatra, porticus, templa reprehenduntur modeste: v. *Tacit. Annal.* xiv, 20, et *ibi Lips.* ad Div. viii, 11, ejus secundus consulatus exagitur a C. Curione, trib. pl. Att. iv, 1; Dom. 7, ei Ciceronis sententia res frumentaria committitur cum imperio. ad Div. viii, 8, de provinciis Cæsaris statuere non vult. Att. x, 8, Themistocleo consilio utitur. ad Div. viii, 13, stomacho ita fastidioso et languente est, ut, quod sibi placeat, reperire non possit. Attic. vii, 11, reprehenditur, quod Cæsare adveniente urbem reliquerit. ad Div. iv, 7, copiae ejus et genus exercitus non probantur M. Marcello. et Ciceroni. Att. viii, 3, initio belli Civilis nil agit sapienter et fortiter, omnia contra Ciceronis consilium. Cæsarem aluit, auxit et armavit. Att. ix, 13, de pace mittit ad Cæsarem. Tusc. iii, 27, fuga post pugnam Pharsalicam. ad Div. xii, 14, in fuga non recipitur a Rhodiis. Div. ii, 9, in solitudine Ægyptiorum trucidatur, et quidem ad montem Casium, ubi ejus tumulus fuit. *Plin. H. N.* v, 12, ubi *vid. Harduin.* Div. i, 14, multa eum fefellerunt. Phil. ii, 42, ejus domus et horti ad Antonium venere. Brut. 68, majorem dicendi gloriam consecutus esset, nisi gloriae cupido eum ad res bellicas abstraxisset. Offic. i, 22, frustra se tertio triumphatorum dicit, nisi Ciceronis beneficio triumpharet, etc. Milon. 25, Magnus vocatur; *de quo cognomine, quando datum, v. Scalig. ad Euseb., p. 154 b.* De rebus gestis in compendio agit *Plin. H. N.* vii, 26. De liberis autem v. *Bimardum, Diss.* i, c. 2, *T. I. Thesaur. Inscript. Murator., p. 6 sqq.*

Cn. Pompeius, alter Magni fil., Att. xii, 37; Phil. xiii, 4, per Lepidum adducitur ad pacem.

* *Q. Pompeius, Auli (tibicinis) F.*, Brut. 68, Bithynicus dictus, quod cognomen familiaris mansit, biennio major Cicerone; doctus, laboriosus, actione parum jucunda. *De filio A. Pompeio Bithynico v. in Bithynico.*

Q. Pompeius Nepos. A. F., Brut. 25; Marc. 7; Verr. v, 70, homo novus, summus honores consecutus est. Fin. ii, 17; Off. iii, 30; de

Rep. iii, 13, infitiat^r Numantinum fœdas, quod injussu senatus populi-
que fecerat anno DCXIII, post consula-
tum anno ante gestum. Brut. 76,
censor cum Metello Macedonico. Font.
10, a Capionibus accusatus absolvi-
tur. Amic. 21, ab eo capitali odio, C.
Laelii causa, dissidet P. Scipio Afr.,
quod quum promississet Scipioni, se
C. Laelii petitionem consulatus adju-
tarum, semet ipsum consulem fecerat,
ut commemorat Plutarch. in Anopht.,
p. 200; ex quo etiam intelligitur,
hunc Pompeium tibicinis filium fuisse.
Adde de eo Vellei. ii, 1.

Q. Pompeius, Q. F., A. N., Rufus,
Or. i, 37, prætor urbanus a. DCXXIII,
familiaris Crassi et Antonii. Agr.
i, 15, consul cum L. Sulla, anno
DCXXV. Amic. 1, capitali odio a P.
Sulpicio trib. pl. ejusdem anni dissi-
det (a cujus emissariis etiam filius
ejus interfectus est. v. Vellei. ii, 19),
quum ante amicissimi fuissent. Brut.
56, orationibus Elia utitur.

Q. Pompeius Rufus, hujus Quinti,
Q. F., A. Nepotis, nepos ex L. Sullæ
filia, ejus Q. Pompeii fil., quem a
Sulpicii emissariis interfectum diximus.
Sull. 19; Att. iv, 16; Q. fr. iii, 2,
Messallam tribunus pleb. a. DCC, et
DCCI, reum de ambitu facit. ad Div.
viii, 1, inimicus Ciceronis, qui in
causa Milonis diem dicere Ciceroni
voluit (v. argum. Milon. Padiani);
unde fama orta est, Ciceronem itinere
in Ciliciam ab eo exsule interfectum
esse. Quod comitiis cons. perpetuo ob-
nuntiaret, in carcerem conjectum com-
memorat Dio Cassius, lib. xl, p. 141.
Anno post tribunatum de vi condem-
natus est cum T. Planco. ad Div. viii,
1, Baulis exsulat, in summa pau-
pertate, qua eum M. Caelius idem,
qui ante accusaverat, liberat, cogen-
do matrem Corneliam, ut prædia fidei-
sucæ commissa redderet. Valer. M. iv,
2. Hoc dicit Caelius: usque eo embæ-
neticam facit, ut ego misererer ejus
esurie. v. Perizon. de L. Vocon., p.
141.

Q. Pompeius, Sext. F., ad Div.
xiii, 49, Curio commendatur.

Sext. Pompeius, S. F., Cn. Strabo-
nis fr., Brut. 47, summus Jctus,
geometra et stoicus. Cf. Or. i, 15;
iii, 21; Offic. i, 6; Phil. xii, 11.

Sext. Pompeius, Cn. Magni fil.,

Att. xii, 37, fugit in Hispaniam ci-
terio^rem. ad Div. xi, 1, nuntio de
Cæsaris morte firmior futuros pu-
tatur Phil. xiii, 6, Massiliæ ver-
satur. ac Mutinam ire cum exercitu
timet, propter veteranorum odium.
Phil. v, 15, a M. Lepido civitati re-
stituitur.

Sext. Pompeius Chlorus, Verr. ii,
8, civis rom. de conventu Mamer-
tino

Pompili, Petit. Cons. 3, amici
Catilinæ.

Pompilius, Offic. i, 11, impera-
tor, in cujus exercitu tiro fuit Cato-
nis censorii filius. Sed alii hic legunt
Popillius, quam lectionem recepit
Grævius, et capiunt aut de C. Popillio
Læate, qui consul fuit belli Maced.
II anno primo, aut de M. Popillio,
qui Liguriam biennio ante bellum Ma-
ced. II obtinuit, et ibi bene res gessit
Manutius pater autem legebat Paullus
Æmilius, quod probat fil. Aldus. v.
Chapman. ad h. l. in ed. Pearcii.

Pomponia, Att. i, 5, soror At-
tici.

Cn. Pomponius, Brut. 49, 57,
62; Or. iii, 13, qualis orator fue-
rit. Brut. 90, bello civili Sullano in-
terit.

M. Pomponius, Offic. iii, 31, L.
Manlio dictatori, Torquati patri,
diem dicit, sed actionem abjicit, jure-
jurando motus, quod filio coactus
dederat.

M. Pomponius, Div. ii, 29. Ad
eum C. Gracchus librum scripsisse, ex
h. l. colligi potest. Plutarchus in
Gracchis, p. 842, fidissimum Gracchi
hujus amicum fuisse dicit Pomponium,
qui eum revocavit, quum sibi manus
afferre vellet.

M. Pomponius Dionysius, Att. iv,
15, libertus, junctus ex Attico et
Cicerone.

T. Pomponius, ad Div. v, 4, etc.,
est Atticus.

C. Pomtinus, Catil. iii, 2; Flacc.
40, prætor consule Cicerone. Prov.
Cons. 13, Allobroges ex prætura vin-
cit. v. Dio, xxxvii, p. 50, 51. Att.
iv, 16; Q. fr. iii, 4, triumphum pe-
tit ex Allobrogibus victis, quem
tandem per S. Galbam impetravit. Dio,
xxxix, p. 120. Pis. 24, necessarius
Ciceronis. ad Div. ii, 15; iii, 3; xv,
4, legatus Ciceronis in Cilicia. Att.

vi, 3, vitia ejus. *In hujus nominis orthograph'a magna est varietas in Gronoviana et Græviana.* Prov. Cons. 13, scribitur Pontinius, quæ scriptura etiam in Fastis occurrit (v. Pigh. ad a. dccc), et in lapidibus (v. Græv. ad Att. iv, 16); Att. vi, 3, Pomptinius; ad Div. ii, 15; Att. v, 1, Pomtinus; Catil. iii, 2, Pomtinus, etc. *Eadem varietas est in edd. pr. v. etiam Corium ad Sallust. Catil. 45. In lapidibus Donianis invenio bis Pomptinius; in Gruterianis contra est Pontinius.*

Pontianus, Att. xii, 44.

Pontidia, Att. v, 21; vi, 1.

M. Pontidius, Or. ii, 68; Brut. 70, Arpinas, vehemens orator et volubilis, sed nimis stomachosus.

Pontinius v. *Pomtinus*.

C. Pontius, Samnis, Offic. ii, 21, est imperator Samnitium, cujus ductu Romani coacti sunt fœdus Caudinum facere.

L. Pontius Aquila, ad Div. x, 33, legatus D. Binti, perit ad Mutinam. Att. v, 2, 3, 4, ejus villa in Trebulano Fuit de percussoribus Cæsaris, cujus mentio etiam Att. i, 1; Phil. xiii, 2. vid. et *Aquila*.

T. Pontius, Fin. i, 3; Senect. 10, centurio robore insignis.

Pontius Titinianus, Att. ix, 19, a Pompeianis partibus ad Cæsarianas transit.

Popillia gens, Leg. ii, 22.

Popillia, Or. ii, 11, mater Q. Catuli, cui primæ mulieri hoc contigit, ut publice laudaretur mortua; laudavit autem filius.

C. Popillius, P. F., is, qui consul bis fuit, a. dLXXXIII, dxcv. Phil. viii, 8, ad Antiochum M. regem Alexandriam obsidentem mittitur. v. Liv. xlv, 12.

C. Popillius Lænas, C. F., C. N., Her. i, 15, a Gallis obsidetur; ita discedit, ut impedimenta relinqueret, exercitum educeret, quum legatus esset L. Cassii cos. a. dCXLVI. Leg. iii, 16, a Cœlio legis tabellariæ auctore opprimitur. v. C. Lænas, et infra, P. Popillius, C. F.

C. Popillius, P. F., ejus scilicet, qui a Graccho ejectus est. Brut. 25, non indisertus. Hunc autem, aut filium, puto esse eum, qui Act. i in Verr. 13, de peculatu damnatus di-

citur. Hotomannus refert ad P. Popillium, de quo in Cluentiana. Male. Is de ambitu damnatus est, non de peculatu.

L. Popillius, Cluent. 47, iudex in judicio Juniano. Sed mihi dubium non est, quin sit, P. Popillius, legendum, ut est c. 36.

M. Popillius, M. F., Lænas, Brut. 14, consul, a. cccxciv, flamen Camentalis, seditionem auctoritate et oratione sedat: unde Lænas dictus sit?

P. Popillius, C. F., P. N., Verr. iv, 50, P. Popillii collega in consulatu, a. dCXXI. v. Vell. ii, 7. Cluent. 35; Dom. 31; de Rep. i, 5, a C. Graccho lege lata in exilium mittitur. Quir. p. Red. 3; Sen. p. R. 15; Brut. 34, restituitur rogatione L. Bestiæ trib. pl. Brut. 25, non indisertus. Hunc putarunt viri docti quidam intelligi, pro Balbo, c. 11, ibique pro C. Lænas esse legendum P. Lænas, ut habet Manutius, in primis quum de C. Popillii exilio nil ipsis constaret. Neque absurda est ista conjectura. Nam P. et C. in Popillius, atque eodem hoc confundi ex Cluent. 35 intelligitur, ubi olim C. legebatur pro P. Neque tamen C. rejecerim. Potest enim intelligi de eo, qui a Cœlio oppressus est, et sine dubio exsulavit. v. C. Popillius, C. F.

P. Popillius, Cluent. 36, reus de ambitu, damnatur.

* *Populiana* centuria, pro Tull. 3, 4, 5, fragm. nov. Recte conjicit Heinrichius, Popilliana.

Porcia, Att. xv, 11, M. Catonis soror, Domitii Ahenobarbi uxor. ibid. xiii, 37, 48, ejus laudatio.

* *Porcina*, Herenn. iv, 5, orator, est M. Æmilius Porcina; de quo Brut. 25.

Porcius, Font. 8, de cohorte M. Fonteii, aut portitor.

L. Porcius Licinus, Brut. 15, consul cum P. Claudio, ann. dLXIX. Licinus scribendum esse, non Licinius, recte monent viri docti ad Liv. xxxix, 32.

L. Porcius Nasica, Or. ii, 64, ejus facetum responsum Catoni censori datum.

Porsona, Sext. 21; eum interficere conatur Q. Mucius.

Portunus, Nat. D. ii, 26, *deus*, a *portu dictus*.

Posides Matro, Solentinus, Verr. ii, 42.

Posidonius, Offic. iii, 2, Panæti discipulus. Att. ii, 1, commentariis Ciceronis Græcis de Consulatu suo absterretur a scribendo de eodem. Tusc. ii, 25, dolores fortiter fert. Nat. D. i, 44, liber v de Natura deorum. Div. i, 3, quinque libros de Divinatione edidit. ii, 21, prognosticorum causas persequitur. ii, 15, statuit homines ad hostias deduci vi quadam sentiente et divina per totum mundum fusa. i, 30; ii, 15, morientes divinare putat. Nat. D. ii, 34, ejus sphaera. i. 3, instituit Ciceronem. Att. ii, 1, Rhodi vivit. Fat. 3, ejus sententia de fato reprehenditur.

Possidorus, Verr. iii, 42, legatus Thermitanorum.

Postumia, ad Div. iv, 2; Att. v, 21, Servii Sulpicii uxor.

Postumius, ad Div. vi, 12, Cæsaris familiarissimus. Att. v, 21; xv, 2, procurator ludorum Octavii; *sed ibi Postumus dicitur*.

Postumius, Fin. ii, 22, homo voluptuosissimus. *Davisius recepit ex emendatione Scaligeri C. Hirrius Postumius*.

A. Postumius Albinus, Verr. i, 41, censor cum Q. Fulvio a. DLXXXIX.

A. Postumius, Nat. D. ii, 2, dictator in bello cum Tusculanis a. CCLVII; *quo anno et consul cum T. Virginio fuit*.

C. Postumius, Div. i, 33, aruspex.

Cn. Postumius, Verr. i, 59, civis rom., qui Verris pecunias extraordinarias tractavit. v. *Curtius*.

Cn. Postumius, Moren. 27, subscriptor Sulpicii contra Murenam, præturam petit Cicerone consule.

M. Postumius, Verr. ii, 18, quæstor Verris.

P. Postumius Tubertus, Leg. ii, 23. v. *Tubertus*.

P. Postumius, ad Div. iv, 12, familiaris M. Marcelli.

Q. Postumius, Verr. i, 39, civis rom., qui Verris pecunias extraordinarias tractabat. v. *Curtius*.

Q. Postumius, Dom. 44, s. *potius*, *ut est in prima Manutiana et Græviana*, Q. Seius Postumus.

Sp. Postumius, Sen. 12, consul cum T. Veturio, a. CCCXCIX.

T. Postumius, Brnt. 77, bonus orator, bellator acerrimus, juris publici peritissimus. *Prætor fuit a. DCXCVI. v. Postumus*.

Postumulenus, ad Div. vi, 10, cognomen familiæ romanæ.

Postumus, Att. vii, 15; ei Sicilia decernitur a senatu initio belli Civilis. *Corradus de T. Postumio intelligit, de quo ante. Pighius ad a. DCXCVI*.

Postumus, cognomen Rabiriorum, *Curtiorum*, etc.

**Postumus Cominius*, de Rep. ii, 33; Balb. 23, consul cum Sp. Cassio a. CCLX.

Potamo, Cæcil. 9, scriba Q. Cæcili quæstoris in Sicilia.

P. Potitius, Verr. i, 51, senator.

Præcilius, ad Div. xiii, 15, pater et filius.

**Praxiteles*, Herenn. iv, 6; Verr. iv, 2, statuaris clarissimus, *cujus opera recenset Plinius*, xxxiv, 8; xxxvi, 5. Div. ii, 21, *Praxitelea capita*.

**Praxiteles*, Div. i, 36, cælator, Ciceronis ætate; *ubi tamen Winkelmanno, Hist. artium*, vi, 2, 51, *legendum videtur Pasiteles, de quo Plin. xxxvi, 5*.

Precianus, ad Div. vii, 8, Jctus, apud Cæsarem gratus, et Ciceronis amicus. *Nomen indicat e gente Precia in aliam transisse adoptione*.

L. Pretius, Verr. v, 62, eques rom., negotiator Panormitanus.

Procilius, Att. iv, 15, 16, reus condemnatur. *Idem memoratur ad Q. fr. ii, 8; q. l. negat Manutius Prociliam familiam esse. Sed rectiora edoctus ab Ursino, mutavit dein sententiam. v. Ursin. ad Att. l. c. Fuit quæstor a. DCXCII; tribunus pleb. a. DCXCVII*.

Procilius, Att. ii, 2, historicus, qui multa scripsit, et Attico in pretio fuit. *Ei Cicero præfert Dicæarchum; ex quo colligas, eum Geographica scripsisse. Ejus mentio etiam apud Varron. de L. L. iv, et Plin. viii, 2. v. Voss. de Hist. Lat. i, 12*.

Procles, Div. ii, 43, Eurysthenis frater geminus, rex Lacedæmoniorum.

Proculus Julius, Leg. i, 1, ei Ro-

mulas apparet, et se Quirinum nominari jubet. *Add. de Rep. ii, 10.*

Procyon, Nat. D. ii, 44, sidus.

Prodicus, Cens, Nat. D. i, 42, sententia de diis deos tollit. *Pro vulg. Chius, edidimus cum Davisio Cens. v. Menagius ad Laert. ix, 50. Or. iii, 32, de natura rerum scripsit. De Hercule Prodicio v. in Hercules.*

Prometheus, Herenn. iv, 6.

Sext. Propertius, Dom. 19; *Propertii sunt gentis Aureliae.*

Protagoras, Nat. D. i, 23, Abderites, Athenis ejicitur, et libri ejus comburantur. Brnt. 12, locos communes scripsit, et rerum singularum laudationes vituperationesque. Or. iii, 32, de natura rerum scripsit. Nat. D. i, 1, de diis dubitat.

Protagenes, Att. ii, 21, Ialysum fecit. Brnt. 18, pictor *Cauneus, circa Olymp. cxii floruit. De eo vid. Plin. xxxv, 10.*

Protagenes, ad Div. vii, 1, M. Marii lector.

Prusias, rex Bithyniae; Div. ii, 24, apud eum Hannibal exsulat. Negat se andare, quod exta prohibeant. *De eo v. Liv. xlv extr., Epit. 51.*

Pseudophilippus, Agr. ii, 33, quocum bellum Macedonic. III gestum est.

Ptolemæus, Lagi fil., Div. ii, 66, dux Alexandri, venenato telo ietus quum ex doloribus moreretur, radica Alexandro somno oblata servatur.

Ptolemæus, Offic. ii, 23, Alexandrinus hospes Arati Sicyonii. *Est rex Philadelphus.*

Ptolemæus, Dom. 7, rex Cypri, regis Alexandrini frater minor, lege Clodia per Catonem regno ejicitur. Flacc. 3; Sext. 26.

Ptolemæus, Tuscul. v, 34, laudat cibarium panem. *Rex Aegypti, nescio qui.*

Ptolemæus Auletes, Rab. Pöst. 2, regno pellitur; pecunias sumit a Rabirio Postumo. ad Div. i, 1 seqq., ab Alexandrinis regno pulsus, a senatu R. restitutionem in regnum petit. Cui negotii detur, magna controversia est. Cf. *Dio Alexandrinus. Q. fr. ii, 10, ejus lectica Aniciana.*

Q. Publicenus, Q. fr. i, 2; ei statua decernitur in Asia. Dignus honore illo. *Sed videtur scriptura vitiosa*

esse; nam hoc nomen Latinum non est, saltem non gentis nobilis.

Publicius, Div. i, 50, vates.

Publicius, Catil. ii, 2, socius Catilinæ.

C. Publicius, Or. ii, 67, ejus dictum de P. Mummio.

Cn. Publicius Menander, Balb. 11, Græcus, libertinus, qui cum legatis R. in Græciam missus, lege lata ita civitatem habuit, ut ejus esset, si domum redisset, et inde Romam revertisset.

L. Publicius, Quint. 6, venalitiarius, s. mango.

Q. Publicius, Clu. 45, prætor.

Pubilia, Att. xii, 32, Ciceronis post Terentiam uxor.

Publius, Att. xii, 7, socer Ciceronis, et Publiæ pater, vel frater.

Publius Syrus, ad Div. xii, 18, mimus. Att. xiv, 2.

Publius, ad Div. xvi, 22, quidam de Clodio intelligunt; sed rectius *Corradus*, de creditore Ciceronis, in quo jocus est. Sed Att. ii, 7, est Clodius.

Pulchellus, Att. ii, 1, etc., Clodius.

Pullus Numitorius, Fin. v, 22, Fregellas prodidit.

Cn. Pupius, ad Div. xiii, 9, in operis societatis Bithynicæ.

M. Pupius, Dom. xiii, adoptat Pisonem.

Pylades, Fin. ii, 24, amicus Orestæ; a quo, c. 26, Pyladea amicitia.

Pyrrho, Fin. ii, 11, 13; Offic. i, 2, quid sentiat de summo bono; Tusc. ii, 6, de dolore; Fin. iv, 16, de virtute. *Ab eo dicti Pyrrhonii, Or. iii, 17.*

Pyrrius, Div. ii, 56, Æacides. ad Div. ix, 25, ejus libri de re militari. Muren. 14, de eo triumphat M. Currius. Offic. ii, 7, ad eum Macedones universi se conferunt, Demetrio relicto. ad Div. v, 12, bellum Pyrrhi scripsit Timæus. Parad. vi, 2, Fabricio pecuniam frustra offert. Amic. 8, ab eo propter probitatem non alieni sunt Rom. animi. Sen. 6, a sædere eum Pyrrho abstrahit Romanos Appius Cæcus.

Pythagoras, Tusc. i, 16, Pherecydis discipulus. Or. ii, 37; Tusc. iv, 1, junior est Numa Pompilio. De Rep.

ii, 15, in Italiam venit Olympiadis xxxii, anno quarto L. Tarquinii Superbi. Fin. v, 29; Tusc. iv, 19, 25, Ægyptum peragravit. et magos Persarum adiit. Acad. ii, 37, ex numeris et mathematicorum initiis omnia esse putat. Nat. D. i, 11, Deum esse animum per mundum permeantem, ejusque particulas animos nostros. iii, 11, ad harmoniam canere mundum statuit. Divin. i, 3, magnam auctoritatem tribuit divinationi. Offic. i, 17, ultimum in amicitia putat, ut fiat unus e pluribus. Tusc. i, 25, summæ sapientiæ credit fuisse, imponere rebus nomina. Offic. i, 30, sine ulla hilaritate summam auctoritatem consequitur. Tusc. v, 3, cum Leone de philosophia sermo. Nat. D. iii, 36, Musis bovem immolavit, *invento theoremate de ratione quadrati subtensæ in triangulo rectangulo ad quadrata reliquorum laterum. Sic etiam tradit Vitruv. ix, 2; alii autem hecatombem immolatam dicunt, v. c. Laert. viii, 12. v. intt. ad Laert., et Davis. ad h. l. Fin. v, 2, Metaponti moritur, etc. Tusc. iv, 1, ejus philosophiæ Romæ vestigia.*

Pythagorei, Div. i, 30, quare fabis abstinerint. Tusc. i, 17, sententiarum suarum rationem reddere non solent; ab iis Plato sententiam de animorum immortalitate hausit. iv, 2; v, 39, fidibus utuntur et cantu. Nat. D. i, 5, eorum, Ipse dixit. Senect. ii, vesperi commemorant, quid interdum egerint, audierint, dixerint, etc.

Pythia, Div. i, 19, 36, eam terræ vis concitabat.

Pythius, Offic. iii, 14, argentarius Syracusanus, Canium equitem R. circumvenit.

Pythodorus, Flacc. 22, Trallianus.

Q.

Querelæ, ad Div. vi, 6, liber Cæcinæ, laudatur.

Quinquatrus, ad Div. ii, 12; xii, 25, *solemnia in honorem Minervæ, majora mense martio, minora idibus junii. v. Ovid. Fast. vi, 651.*

C. Quintilius, Cluent. 62, eques rom. in agro Falerno.

P. Quintilius Varus, Quint. 17, *juris civilis peritus fuit, ut ceteri, quibus jungitur. Pighius, ad a. dclx, putat*

esse eum, qui in Cluentiana commemoratur. v. in P. Quintius Varus

Sext. Quintilius, p. Red. in Senat. 9, prætor, *P. Lentulo Spinthere consule.*

C. Quintius, Quint. 3, 49, frater P. Quintii, pro quo est oratio.

L. Quintius, Cluent. 27, tribun. pl. *L. Lucullo et M. Cotta coss. A. U. dclxxix*, patronus Oppianici, qui concionibus invidiam judicio Juniano conflavit. Brut. 62, in concionibus turbulentus. *Idem videtur, qui, Att. vii, 9, appellatur familiaris Ciceronis. — Certe adversarius ejus fuit in causa Tulliana, pro Tull. i, fragm. nov.*

L. Quintius Cincinnatus, Senect. 16; aranti nuntiatur, eum dictatorem esse factum. Ejus jussu magister equitum C. Servilius Sp. Melium interficit.

Num. Quintius, Sext. 38, tribunus plebis Clodianarum partium, Lentulo Spinthere cos., una cum Attilio Serano. ibid. 33, eum omnes irridendi causa Gracchum vocabant; *vel quod popularis videri vellet. vel quod filius Gracchi insitivi, ut Abramio videtur: quem vid.*

P. Quintius Varus, Cluent. 19, homo summa religione et auctoritate. *Sed Lambinus, Mervula, alique volunt legi Quintilius. Etiam Pighius, ad a. dclx, hunc locum refert ad Quintilium, de quo supra. Varus est cognomen Quintiliorum, non Quintiorum. Sed codd. nil variant.*

P. Quintius, pro quo est oratio, ex qua de eo cognosci potest.

T. Quintius. v. Flamininus. Att. xii, 5.

Quintius Gallus, ad Div. xiii, 43, nonnullis etiam Gallius. *Videtur legatus aut præfectus Q. Philippi Asiæ proconsulis. Conf. 73, 74. Nam ei commendatur, qui negotiatur Philomeli, quod est oppidum magnæ Phrygiæ; conf. ep. 49.*

Quirinalia, Q. fr. ii, 3, 13, *solemnia in honorem Romuli. v. Ovid. Fast. ii, 513.*

Quirinus, Offic. iii, 10; de Rep. ii, 10, Romulus. Att. xii, 45; xiii, 28, *Quirino συγγας* Caesar.

R.

Rabirius. Acad. i, 1, malus auctor philosophiæ Latinus. *Ab hoc sine dubio diversus est præstans poeta C. Rabirius, qui etiam Ovidio laudatur:*

magni Rabirius oris (*v. Vossius, Hist. Lat. i, 21*); et alius, fortasse medicus, *ap. Plin. H. N. xxviii, 7*.

C. Rabirius, Rabir. perd. 2; Saturninum trib. pl. interfecisse dicit Labienus, et propterea accusat. Pison. 2, a Cicerone defenditur. Att. i, 6, domum Neapoli habet, vendit.

C. Rabirius, Postum. 1, 2, eques rom., filius C. Curtii naturalis, Rabirius per adoptionem. Accusatus de residuis, damnato Gabinio, a Cicerone defenditur.

L. Rabius, Verr. i, 34, Marianus, transfugit ad Mithridatem; ab eo cum L. Magio mittitur ad Sertorium; prodiit deinde Mithridate, ad Romanos rediit, et Romæ et Myndi habitavit. Asconius habet Phanius; unde Fannius edidit P. Manutius; alii Fabius. Appian., *Bell. Mithrid.* p. 364, ed. Toll., *δὸς Δούρειοι, Μάνιος τε (non Mummus, ut Hotomannus profert ad Cic. l. c.) καὶ Φάνιος Μιθριδάτην ἐπειθεὶν συμπλαῖνσαι τῷ Σεργίῳ*, etc.

Rabocentus, Pison. 34, Bessicæ gentis princeps, a L. Pisone securi percussus est.

L. Rabonius, Verr. i, 50, ædis Castoris sarta tecta tuetur, etc.

L. Racillius, Verr. ii, 12; ad Div. i, 7, tribunus plebis, Marcellino et Philippo coss. Cf. ad Q. fr. ii, 1.

Rarius, vel *Ranius*, Att. xii, 21, forsan libertus aut servus Bruti Ranii nomen occurrit in lapide apud Gruterum.

Rebilus. vid. *T. Caninius Rebilus*.

Regillus, cognomen *Æmliorum*. Att. xii, 24, filius Lepidi, qui cum Q. Catulo consul fuit, a. d. lxxxv.

Reginus, Att. x, 12, mari infero præfectus, a partibus Pompeianorum est. *Corrado videtur esse L. Minutius Basilus, quem hoc muneris habuisse Orosius tradit*, vi, 15.

L. Regulus, ad Div. xiii, 60, e Livineis (unde ejus libertus Trypho L. Livineius dicitur), familiarissimus Ciceronis.

M. Regulus, Off. i, 13, Punico bello primo captus a Pœnis, de commutandis captivis Romam mittitur. Pison. 19, ejus supplicium. Att. iii, 17, et cf. *M. Atilius*.

Remora, Div. i, 48, dubitant Romulus et Remus, urbem ab se conditam Romam, au Remoram appellent.

Remus, Div. i, 47, auspiciam capit. ii, 20, cum fratre Romulo et altrice bellua vi fulminis ictus concidit.

Q. Rex, ad Div. xiii, 52, e familia Marcia, qui in causa Pompeii fuerat. *Videtur magistratus in Sicilia fuisse, quia ei Melitensis homo commendatur. Sed Orat. ii, 28, est consul A. U. dcccxxvi, quem defendit Antonius.*

* *Rhamnenses*, de Rep. ii, 8, 20, una e tribubus Romuli, ab ipso Romuli nomine.

Rhinton, Att. i, 20, poeta comicus Tarentinus; ex eo versus Græcus. *v. interpretes.*

Rhodo, ad Div. ii, 18, amicus Q. Thermi.

* *Romulus*, de Rep. ii, 10, regnavit annos xxxvii. *ibid. ii, 2—10, origo et res gestæ. i, 41, desiderium apud civēs, ex Ennio. ii, 10; Leg. i, 1, dixit Julio Proculo, se deum esse. de Rep. i, 16, virtute in cœlum sublatus dicitur. Div. ii, 20, cum fratre Remo et altrice bellua fulmine ictus concidit. i, 2, 48, augur cum fratre. i, 17; ii, 38, ejus lituus. N. D. iii, 2; de Rep. ii, 10, auspicia constituit.*

Sext. Roscii, S. Rose. 6, ex Amerino municipio municipales, pater et filius; *vid. argum. orat. Off. ii, 14, filius a Cicerone contra L. Sullæ dominantis potentiam defensus est.*

T. Roscii, Sext. R. 6, *Capito et Magnus*, municipales Amerini, propinqui Sexti, quorum opera pater S. Roscius interfectus, et filius accusatus est.

L. Roscius, Phil. ix, 2, legatus Romanorum, a Larte Tolumnio Fidenis interfectus.

Q. Roscius, Quint. 24; Q. Rosc. 7, eximie laudatur. N. D. i, 28, perversis oculis est. Div. i, 36, amores et deliciæ Ciceronis; in Solonio circumplicator serpentis amplexu; aruspices augurantur claritatem ejus. Leg. i, 4, senex tardiores fecit tibias. Arch. 8, ejus mors. Div. ii, 31, etc.

C. Rubellius, ad Div. xii, 26, pro quo Grævius e mss. reposuit Rubellius, quod jam Ursino in mentem venerat.

Rubria, ad Div. ix, 21, Carbonis cujusdam, Ciceronis amici, mater.

Rubrius, Verr. i, 25, minister Verris proquestoris. *Idem videtur cum Q. Rubrio*, iii, 80.

L. Rubrius, Cassinas, Phil. ii, 16;

ei testamentum subicit M. Antonius.

P. Rubrius, Verr. iii, 57, eques rom. in Syracusano conventu.

Q. Rubrius Varro, Brut. 45, a senatu hostis cum Mario iudicatus, acer et vehemens accusator.

Q. Rubrius, Verr. iii, 80, a Verre in Sicilia, torque, phaleris et corona donatur.

Rufio, ad Div. vii, 20, *Trebatii gentilis*, ut docet *Manutius* ex inscriptione.

Rufio, Att. v. 2; xiv, 14, est *Sempronius Rufus*; *Rufio* est diminutivum a *Rufus*; amabatur autem a *Cicerone*, ut ex epistola *Coelii* intelligi potest. De *Sempronio Rufo* vid. infra.

Rufrenus, ad Div. x, 21, legatus *Lepidi triumviri*, aut tribunus, aut simile quid.

Rufus, ad Div. v, 19, est *L. Mescinius Rufus*; cogitat ad *Pompeium* transire. ep. 20, queritur, *Ciceronem* rationes provinciæ se non expectato ad ærarium detulisse. xiv, 14, est *M. Coelius Rufus*, aut *Mescinius Rufus*.

Rufus, ad Div. ix, 24, amicus *Pæti*, dicitur de salute *Ciceronis* laborasse.

Rufus, Orat. ii, 69, vide in *Rutilius*. *P. Rullus*, Agrar. i. 5, trib. pl. consule *Cicerone*, qui legem agrariam tulit, quam *Cicero* tribus orationibus dissolvit. Est e *Serviliis*. De patre ejus vid. *Plin. H. N.* viii, 51.

P. Rullus, alius etiam trib. pleb. est, pro Dom. 16.

Q. Fabius Rullus, Phil. v, 17, admodum adolescens consul fit. Vide *Manut.*

Rupa, ad Div. ii, 3, libertus *Carionis*.

A. Rupilius, Cluent. 63, medicus.

Rupilius, Off. i, 31, histrio, *Antiocham* sibi eligit.

* *L. Rupilius*, Læl. 20, frater *P.*, consulatum petens, repulsam tulit.

* *P. Rupilius*, Verr. iv, 50; Læl. 11, 20, *P. Popillii Lænatis* collega in consulatu, *A. U.* dcxxi; quæstionem exercent in eos, qui cum *Gracchiis* fecissent; utuntur consilio *Lælii*. De ejus acerbitate in ea quæstione vid. *Vell.* ii, 17. Verr. ii, 13, consul in Sicilia, a quo lex *Rupilia*, seu leges *Rupiliæ*, bellum *Servile* oppressit. Vide *Sigon. et Pigh. ad h. a.* Tuscul. iv, 17, mortuus est dolore ob fratris *L.* repulsam

in petitione consulatus. *Hic et Læl. 20, male edd. habent Rutilius.*

P. Rupilius, P. F., Menenia, ad Div. xiii, 9, eques rom., magister societatis *Bithynicæ*, *Crassipede* quæstore.

M. Rusca, Or. ii, 65, e *Pinariis*, trib. pl. (*A. U.* dcxxii), tulit legem annalem.

Ruscio, Mil. 22, servus.

C. Rusius, Brut. 74, accusator vetus, *Sisennam* ridiculum facit.

* *C. Rusticellus*, Bononiensis, Brut. 46, exercitatus in dicendo, et natura volubilis.

Rutilia, Att. xii, 20, *C. Cottæ* mater, *Publii Rutilii* soror.

C. Rutilius Rufus, Brut. 40, familiaris *Scævola*. *Cæcil.* 21, subscriptor *P. Lentuli* principis senatus in accusatione *M. Aquillii*.

L. Rutilius, Læl. 20; eum consulem efficere *Scipio* non potest, quum fratrem *Publium* fecisset; nisi vero legendum *Rupilius*. vid. in *P. Rutilius*.

L. Rutilius, Cluent. 65.

M. Rutilius, ad Div. xiii, 8, a *Cæsare* præfectus agro in *Gallia Cisalpina* dividendo.

P. Rutilius Lupus, Font. 18, *L. Julii* collega in consulatu *a. dclxiii*, bellum *Sociale* gerit, in quo perit.

* *P. Rutilius Rufus, M. F.*, Brut. 29, 30, orator, de jure respondet; orationes scripsit, et de jure. *Panætii* auditor, prope perfectus in stoicis; repulsam in consulatu fert; pro se ipse dixit a *Scæuro* accusatus. Or. ii, 69, a *Scæuro* competitor ambitus accusatus, a quo victus in petitione erat, eundem ipse accusat. Offic. ii, 13, adolescens innocens, juris peritus habitus est, quia frequentabat *P. Mucium*. *Planc.* 21, in petitione tribunatus pl. repulsam tulit. Or. i, 40, tribunus pl. eo anno, quo foedus *Mancinus* cum *Numantinis* fecit. de Rep. i, 11, *Scipionis* comes in bello *Numantino*; nempe trib. militum, teste *Appian. Hisp. c.* 88. *Rabir.* perd. 7, contra *Saturninum* stat. Offic. iii, 2, *Panætium* de prætermisissis non reprehensum dicit, propter eorum, quæ perfecisset, præstantiam. *Fin.* i, 3, libros edidit. Att. iv, 16, inductas a *Cicerone* in libris de republica. de Rep. i, 8, exsul *Smyrnæ*, *Ciceroni* adolescentulo exponit hanc olim habitam disputationem. Or. i, 53; Brut.

30, damnatur, quia nimis tenuiter se defendi voluit, et a se aliisque defensus est. Balb. 11, damnatur ab equitibus, quod in Asia quæstor provinciales a publicanorum injuriis defenderat. Smyrnæ in exilio vixit. Cf. Nat. D. iii, 32, et Tacit. Ann. iv, 43. Font. 16, injuste damnatus est. Rabir. Post. 10, crudelitatem Mithridatis effugit, mutato habitu romano, et Græco assumpto. *Laudatur* l, c., Pison. 39; Scaur. fr. p. 80. *Falsa lectio est*, Tuscul. iv, 17; Læi. 20, *ubi pro P. Rutiliam reponendum esse* P. Rutiliam omnes nunc uno ore consentiunt.

P. Rutilus, Cæcin. 10, testis in Cæcinam, homo nullius fidei.

S.

Sabazia, N D. iii, 23, sacra Bacchi, qui ipse *Sabazius* dicitur.

Sabazius, Leg. ii, 15; eum Aristophanes ejici vult, tanquam peregrinum deum.

L. Sabellius, Brut. 34, a L. Cæsuleno ex lege Aquillia de justitia accusatur.

Sabidius, Petit. Cons. 2, homo obscurus, quem competitor Q. Ciceronis in prætura ad tabulas posuerat, quum alium amicum honestum non haberet. *Sabidia est etiam ap. Donium in lapide*, i, 164, et *Sabidius in Gruterianis lapidibus non unus*.

Sabinus, Reatinus, Sext. 37, ex operis Clodianis, a quibus P. Sextius pæne interfectus est.

C. Sacerdos, e Liciniis, Verr. i, 10, prætor Siciliæ ante Verrem. Planc. 11, legatus Q. Metelli in Creta. *Consulatum petiit cum Cicerone. vid. Ascon. argum. or. in Tog. Cand. De ejus prætura urbana et Siciliensi multa sunt in Verrinis*.

Sadula, Verr. i, 24, rex Thraciæ; ad eum a Cn. Dolabella mittitur C. Verres.

Safinius, Cloent. 25, Atellanus.

Salaco, ad Div. vii, 24, nomen hominis cujusdam in paupertate superbi; unde h. l. Hermogenes Tigellius *Salaco* dicitur.

Q. Salassus, ad Div. vi, 18, P. Curti frater, e gente Postumia, si quidem germanus Curtii frater fuit. Provinciam obtinuit e prætura A. U. dcc.

Salii, Div. i, 17, sacerdotes Martis; in eorum curia situs lituus inventus est integer, quum ea deflagravisset. *Ab iis*, Att. v. 9. *dicitur Saliaris modus, de conviviis opiparis et magnificis*.

Salinator, Or. ii, 67. *est Livius, qui in censura, a. dclix, hoc cognomen primus accepit*, Liv. xxix, 37; Tarento amisso bello Punico II arcem retinuit, Liv. xxvii, 25. v. in Livius. Brut. 18, Senensi prælio latus Juventuti vovet.

Sallustius scripsit Empedoclea, Q. fr. ii, 11.

Sallustius Caninius, ad Div. ii, 17, proquæstor Ciceronis, ad quem est epistola. Docti viri legendum existimant, Cnæus, pro Caninius, ut sit P. Sallustii propinquus, de quo paullo post. v. Pighius ad A. U. dccii. Sed codd. nil juvant.

C. Sallustius Crispus, Att. xi, 20; ei Cæsar ignovit. De inimicitiiis inter ipsum et Ciceronem, et orationibus, quas contra se invicem dixisse putantur, v. Corrad. Quæst., p. 113 sqq.

Cn. Sallustius, ad Div. xiv, 11; Att. xi, 11, amicus summus Ciceronis. In animo Cicero habet eum eo mittere filium ad Cæsarem, quum exsularet.

Cn. Sallustius, Divin. i, 28, Ciceronis libertus. ad Div. xiv, 4, 11, laudatur. Att. i, 3, 11.

P. Sallustius, Att. xi, 11, frater aut propinquus Cnæi, Cic. amici.

Sext. Salius, Agrar. ii, 34, duumvir Capuæ.

Salvius, ad Div. ix, 10; Att. ix, 7, libertus Attici. Att. x, 18, libertus Hortensii filii.

Salus, Att. iv, 1, dea, cujus templum erat prope domum Attici in colle Quirinali; de quo vid. Plin. xxxv, 4. Div. i, 47, Salutis augurium.

Samiramus, Phil. xi, 2, exsul, a quo interfectus est C. Trebonius, jussu Dolabellæ.

Sampsiceramus, Att. ii, 14, 16, 17, 23, est Pompeias. Ceterum est nomen Emesenorum reguli. Strabo, l. xvi, p. 1092, ed. Alm.

Sundo, ad Div. iii, 7, pater Athenodori stoici.

Q. Sanga, Pison. 31, senator, de Fabia gente.

Sannio, Her. iv, 50, nomen servi.

Sapala, Petit. Cons. 3, amicus Catilinæ, præco.

Sappho, Verr. iv, 57, ejus statua in Prytaneo Syracusano.

Sara. v. *Siregius*.

Sardanapalus, Fin. ii, 30: Tusc. v, 35, epigramma in sepulcro ejus ridet Aristoteles. *De eo rege erudita est disputatio Boherii ad fin. notarum in Tusc.*

Sarpedon, Div. ii, 10, filius Jovis.

Saserna, Phil. xiii, 13, amicus Antonii Att. xv, 2, cum Matio et Postumio ludos procurat, ab Octavio institutos, in honorem Cæsaris.

Sassia, Cluent. 5, mater Cluentii.

Satrius, ad Brut. 6, legatus C. Trebonii.

Satrius Caninius, Att. i, 1. *Casubonus* putat esse equitem R., cujus, in libello de claris Grammaticis, Suetonius mentionem facit. Cicero eum appellat fratrem P. Varii. *Corruptum locum putat quum alii, tum Langius ad Cic. de Offic. iii, 18.*

M. Satrius, Offic. iii, 18, M. Minucii Basili sororis filius, et heres.

P. Satrius, Q. Rose. 1, patronus Chæræ, qui pro eo contra Q. Roscium comœdum dixit. Cluent. 38.

Saturnalia, Cat. iii, 4; Att. v, 20; xiii, 52, solennia in memoriam aureæ ætatis celebrata a. d. xiv kal. jan. *Saturnalia secunda et tertia, cape de die secundo et tertio Saturnaliorum. vid. Gronov. ad Liv. xxx, 36.*

Cn. Saturninus, Planc. 8, 12, laudatur; ejus pater primus ex Atinati municipio ædilis et prætor factus est. ad Div. viii, 14, accusatur a Cn. Domitio. xii, 26, heres Q. Tuvii.

L. Saturninus, Ar. Resp. 20; Sext. 17, quæstor Ostiensis, in annonæ caritate a procuratore rei frumentariæ amovetur, et propterea popularis fit. Catil. iv, 2, C. Memmii interficit. Sext. 47, a Q. Metello censore notatur Dom. 31, Q. Metellum lege ex urbe ejcit. Rabir. perd. 3, 6, ejus cædes, de qua tota oratio legenda. c. 11, a servo interficitur. Her. i, 12; iv, 22; Mil. 6; Vat. 9; Phil. viii, 7, etc. *Adde dicta in L. Apuleius.*

Saturnus, Nat. D. iii, 24, etymologia. ii, 20, 46, stella. iii, 17, ad occidentem maxime cultus est. iii, 24, vincitur a Jove filio.

Sat. ri, Nat. D. iii, 17.

Satyriscus, Div. i, 20.

Satyrus, Att. xii, 22, Attici servus.

C. Saufeius, Rabir. perd. 7, cum Saturnino Capitolium armatus occupat.

L. Saufeius, Att. i, 3; iv, 6, amicus Attici, Epicureus. ii, 8, in studiis laboriosus. Cf. xiv, 18; xv, 4; xvi, 3.

Saxa Decidius, Phil. x, 10; xi, 5, e Celtiberia, a Cæsare civitate donatus, et deinde tribun. plebis factus. Phil. viii, 3, de gregē Antonii, nebulo, centurio, etc. *Add. xiii, 13.*

Scæva, Att. xiii, 23, Cæsarianus, *Cassius Scæva*. *Alii* de Trebatio intelligunt. *J. F. Gronovius* ne sanum quidem locum putabat. *Emendare tentat Tunstallus, Epist. ad Middletonum, pag. 63.*

Scæva, Rabir. perd. 11, servus Q. Crotonis Saturninum interficit, et propterea libertate donatur.

Scævola, est cognomen Muciorum. *Itaque Scævolas in Mucis quære.*

Scamander, Cluent. 16, libertus Fabriciorum Aletrinatium.

P. Scandilius, Verr. iii, 58, eques rom. Syracusis.

Scantia, femina, Milon. 27. *In hoc nomine libri valde variant: alii, Sentia; alii, Sanctia; quorum illud probat Schottus in Nod. Cic. iii, 13. Scantiæ nomen frequenter occurrit in lapidibus Gruteri, etc.*

M. Scaptius, Att. vi, 1, negotiator Cappadociæ, frater ejus, quocum Cicero controversiam habuit in provincia; ei præfecturam defert Cicero.

Scaptius, Att. v, 21; vi, 1, 2, etc. negotiator, frater Marci, præfectus Appii in Cilicia, controversiam pecuniariam cum Salaminiiis habet, et multum Ciceroni procos. molestiæ affert; quæ res his epistolis narratur.

P. Scapula, Quint. 4, fœnerator. *Scapulæ cujusdam horti commemorantur*, Att. xii, 37. *Scapulæ autem sunt e Quintiis. v. Harduin. ad Plin. vii, 53. Itaque Scapulæ, quibuscum decidit Quintius, gentiles ejus videntur fuisse.*

Scapula, ad Div. ix, 13, auctor seditionis in Hispania ulteriori, confirmatæ a Pompeio filio. *De ejus interitu vid. Hirt. Bell. Hisp. 33.*

Scatinii, Phil. iii, 6, sunt ex Aricia.

Scato, Dom. 44, homo obscurus, Clodianus, e Marsis, sub cuius nomine Clodius ædes Ciceronis emit.

M. Scaurus, ex *Æmiliis*, Or. ii, 64, humili genere ortus. Muren. 7, memoriam generis sui intermortuam renovat. Brut. 29, ejus orationes et libri. Stoicus fuit. Offic. i, 30, singulari severitate fuit. Muren. 17, a Q. Maximo in petitione consulatus vincitur. Brut. 30, cum P. Rutilio consulatum petit, eumque vincit, et de ambitu accusat Rutilium, ab eoque de ambitu accusatur frustra. Conf. Or. ii, 69. Offic. i, 22, resistit C. Mario. Sext. 47, omnibus seditiosis a Graccho ad Q. Varium resistit. Ar. Resp. 20, procuratio rei fragmentariæ ei mandatur, remoto Saturnino. v. *L. Saturninus*. Deiot. 11, a trib. pl. Cn. Domitio Ahenobarbo accusatur. v. *Ascon. ad fr. or. pr. Scaur. fil.* Dom. 19, de pluribus rebus simul ferre contra legem Didiam ausus, non obtinuit. Nat. D. ii, 23, Mentem et Fidem in Capitolio dedicat. fr. or. pr. Scaur., accusatur a Cn. Domitio, Q. Servilio Cæpione, et Q. Vario trib. pleb., ubi vid. *Ascon. ibid.*, princeps senatus. v. *Wesseling. Obs. i, 11. Consul fuit A. U. DCXXXVIII; princeps senatus lectus a L. Metello et Cn. Domitio anno eodem; post idem censor, et iterum consul fuit.*

M. Scaurus, *M. principis senatus fil.*, Offic. ii, 16, imitatur P. Lentuli magnificentiam ædilitatis, de qua v. *Plin. H. N. xxxvi, 15, ubi* privignus Sullæ vocatur. Nam Sulla duxit viduam Scauri, principis senatus, Metellam, ut auctor est Plutarch. in Sulla: quam proscriptionum seetricem Plinius appellat; unde huic Scauro illæ tantæ divitiæ. Cf. Sext. 54, et *Pigh. ad a. DCXLV. Sext. 47*, ad eum prætorem causa P. Sextii acta est. Offic. i, 39, Cn. Octavii domum demolitus, ei accessionem adjungit. Repulsam in consulatus petitione tulit, Att. iv, 15. De repetundis accusatus e prætura Sardinie, a Cicerone defenditur. v. fr. or. pr. Scanro, et *Ascon. Argum. Adde fragmenta nova.*

M. Scaurus, ex *Aureliis*. v. in *Aurel.*

C. Scipio, e *Corneliis*, Sext. 3, socer P. Sextii, vir optimus, in exsilio Massiliæ vixit. Sed Cuius est ex edi-

tionibus primis et mss.; posteriores receperunt Lucius, et interpretantur de Asiatico. vid. Manutius ad hunc locum. Certe alium, qui bello civili proscriptus sit, nescimus. v. infr. in *L. Scipio Asiat.*, L. F.

Cn. Scipio Calvus, L. F., Planc. 24, 25; Off. i, 18, is, qui cum fratre Publio in Hispania cum Pœnis bellum gessit, pater P. Scipionis Nasicæ, qui vir optimus judicatus est, de quo infra. Balb. 15, in Hispania occiditur cum fratre. Cf. Tusc. i, 37, 46; Nat. D. iii, 32.

* *L. Scipio Asiaticus*, P. F., L. N., Mur. 14, de Antiocho triumphat, unde Asiaticus dictus est; de quo triumpho vid. *Plin. xxxiii, 11. Provinc. Cons. 8*, ei auxilio est Tib. Gracchus, pater trib. pl., quum in carcerem duceretur. Brut. 47, non imperite dixit. Phil. xi, 7, colligam habet C. Lælius, Sapientis patrem, in consulatu, ann. DCLIII, Liv. xxxvii, 1; ad quem quum senatus deferret provinciam Asiam, quæ Scipioni obvenerat, frater major P. Africanus eam ignominiam deprecatur, et se legatum ei fore pollicitus, provinciam ei conservat. Rabir. Postum. 10, ejus statua in Capitolio cum chlamyde et crepidis.

L. Scipio Asiaticus, L. F., ejus, ut opinor, cujus quæstura est ap. Liv. xlv, 44, L. N., Rabir. perd. 7; Verr. i, 14, collega C. Norbani in consulatu, a. DCLXX. Herenn. iii, 2, legibus solvitur propter bellum Italicum, ut ante annum suum consul fieri possit. Att. ix, 15, a Sulla proscriptus. v. in *C. Scipio*.

M. Scipio, Brut. 20, ejus, qui sacra accepit, h. e. P. Nasicæ, filius; eloquens habitus est.

M. Scipio Maluginensis, Or. ii, 64; dictum de L. Manlio Acidino consule. Esse videtur M. Scipio, qui inter prætores nominatur apud Liv. xli, 14, et 27, M. Cornelius Maluginensis dicitur. Sic placet Sigonio, de Nomin. c. 5, disputanti contra Robertellum, qui ap. Ciceronem Cæpio legi volebat. Aliquid tamen dubitationis remanet Dukero ad Liv. l. c.

P. Scipio, L. F., Off. i, 18; Planc. 25, laudatur propter res in bello fortiter gestas. Balb. 15, occiditur in Hispania cum fratre Cnæo de quo

supra. Phil. xi, 7, pater L. Asiatici et P. Scipionis majoris. *De Lucio, supra; de Africano et ejus posteris vid. in P. Africanus.*

P. Scipio, Cn. F., L. N., Ar. Resp. 13, optimus de toto populo rom. judicatus, sacra Matris deum manu sua accipit (*v. Liv. xxix, 14; xxxv, 10*), et tamen bis repulsam tulit. *Plin. vii, 34. Or. iii, 33*, omnibus civibus sui copiam fecit. Pontifex Max. Consul fuit a. *DLXII*, collega M' Acilii Glabronis; *v. Liv. xxxv, 24*; et jurisprudentia celebris; de quo *vid. Ruptum ad Pompon. iii, 3.*

P. Scipio, P. F., Cn. N., Nasica, Corculum, hoc est sapiens; vid. Tusc. i, 9. Brut. 20, 58, bis consul, nempe a. *DLXI*, cum C. Figulo, et a. *DLXVIII*, cum C. Marcello; et censor fuit a. *DLXIV*. N. D. ii, 4, C. Figuli collega a Tib. Graccho patre vitiose creatus, abdicat se magistratu. Cf. *Divin. ii, 35.*

P. Scipio Nasica, P. F., P. N., Cn. Pron., Planc. 21, ædilitiam repulsam fert. *Brut. 22*, cum D. Bruto consul fuit, a. *DLXV*. Leg. iii, 9, a tribuno pl. Curiatio in vincula conjicitur. Planc. 14, consul a Granio præcone reprehenditur. *Catil. i, 1*, pontifex max. Ti. Gracchum interfecit. *Dom. 34*, ejus factum Sctis probatur. *Læl. 12*, vexatur ab amicis Gracchi. *de Rep. i, 3*, ejus invidia. *Off. i, 22*, privatus æque multum profuit reip., quam Africanus in exscindenda Numantia. *Flacc. 31*, Pergami moritur. *Off. i, 30*, in sermonibus ejus nulla comitas fuit. *Hic Serapio dictus est a similitudine suarii cujusdam negotiatoris, sive alius vilis hominis, primum ab irridente tribuno plebis (Liv. Epit. 55), deinde vulgo. v. Plin. vii, 12. Ejus facete dictum est, Or. ii, 70.*

P. Scipio Nasica, P. F., P. N., P. Pron., Cn. Abn., Brut. 34, in consulatu mortuus a. *DLXII*, collega L. Bestiæ. *Off. i, 30*, sermone effecit, ut unus e multis videretur. *Duxit Cæciliam Macedonici filiam.*

P. Scipio, P. F., P. Serapionis Nepos, Br. 58, gener L. Crassi. *Hic est, qui, Sext. Rosc. 28*, memoratur. *Or. iii, 2*, in exsilium abiit.

P. Scipio Nasica, P. ex Licinia Crassi Filius, Att. ii, 1, a Favonio

accusatur de ambitu; sed eripitur ei, adsuntus a Pompeio collega in consulatu tertio. *Dio Cass. xl, p. 144. Adoptatus est a Metello Pio, unde Q. Cæcilius Metellus Pius Scipio, et modo P. modo Q. dicitur: v. quos laudat Oudendorp. ad Sueton. Tib. 4. Pompeii M. collega, A. U. DCCL, et ejusdem socer; de quo vide supra in Metellis. Memoratur etiam ad Div. viii, 9. Verr. iv, 36, Verris advocatus, reprehenditur.*

Scopas, Or. ii, 86, Thessalus, a Simonide victor laudatus, sordidum se præbet.

Scopas, Div. i, 13, eximius sculptor. *v. Plin. xxxvi, 5.*

C. Scribonius, C. F., Pop. Curio, ad *Div. viii, 8*, est C. Curio fil. trib. pl., de quo supra.

L. Scribonius Libo, Or. i, 53, tribunus pl. quæstionem fert in Serv. Galbam prætorem Hispaniæ. *Add. Or. ii, 65.*

Scrofa, Att. v, 4; vi, 1, cognomen Cn. Tremellii.

Scylax, Div. ii, 42, Halicarnassensis, familiaris Panætii, excellens in astrologia, idemque in civitate sua princeps; repudiat Chaldaicum prædictionis genus.

Scylla, Verr. v, 56, Ar. Resp. 27; Nat. D. i, 38, monstrum, de quo plenæ fabulæ sunt. *v. Ovid. Met. xiii.*

Scyron, Acad. ii, 33, Epicureus, tempore Ciceronis.

Sebosus, Att. ii, 14, 15, Catuli familiaris. *Harduinus ad Plin. ix, 15*, putat esse Statium Sebosum, cujus ibi mentio.

Sedulius, Dom. 30, dux servorum, quorum opera P. Clodius usus est.

Segavianus, ad Div. x, 17; sed pro hoc est in Græviana, Sext. Gavius.

Segulius Labeo, ad Div. xi, 20, 21, homo nequissimus, Octavianum Ciceroni iratum dicit.

Seius, Att. v, 13, libertus aut procurator Attici, jungitur Philogeni, qui Attici libertus erat. Alius est ad Div. vii, 12; sed ibi Gronoviana legit Titius.

Cn. Seius, Cluent. 38, senator.

M. Setus, L. F., Offic. ii, 17, in caritate annonam assibus populo vendit, in ædilitate ann. *DLXXX. Plin. xv, 1. Planc. 5*, judicio condemnatus, tamen M. Pisonem in petitione vin-

cit. *De hoc intelligi potest* ad Div. ix, 7. *Idem, aut filius est, qui xi, 7, memoratur, et legatus D. Bruti fuisse videtur; it. Att. xii, 11.*

Q. Seius Postumus, Dom. 44, 50; Ar. Resp. 14, eques rom., cujus ædes P. Clodius emere voluit, domino repugnante.

Selene, Verr. iv, 27, uxor regis Antiochi. primo Grypi, deinde Pii, ex Ægypto, quæ et Cleopatra dicta est. Ejus filii duo fuere, Antiochus Asiaticus, et Selencus Cybiosactes, de quibus suo loco videndum. Eorum mentio in Verrinis, iv, 27. Add. Joseph. Ant. xiii, 29.

Selencus, ad Div. vi, 18, servus Q. Leptæ.

Selicia, Att. xv, 12, forte filia ejus, qui sequitur.

Q. Selicius, ad Div. ix, 16, a quo Seliciana villa. ad Att. i, 12, fœnerator. ad Div. i, 5, amicus Lentuli Spintheris, quocum Cicero consilia de causa Lentuli contulit.

C. et P. Selii, Acad. ii, 4, familiares L. Luculli, docti homines, qui Philonem Romæ audierant.

Selius, ad Div. vii, 32, malus orator.

Semele, Tusc. i, 12; Nat. D. ii, 24, mater Bacchi.

Semiramis, Prov. Cons. 4; ita A. Gabinium, Syriæ procos., appellat, ut mollitiem ejus notet.

Tib. et C. Sempronii, Or. i, 9, etc., sunt fratres Gracchi, de quibus v. in Gracchis.

A. Sempronius Musca, Or. ii, 60, candidatus a Vargula male accipitur. v. Musca.

C. Sempronius Rufus, ad Div. viii, 8, calumniam fert; amicus Cicero-nis, cujus sæpe mentio, v. c. Att. vi, 2; ad Div. xii, 22, 25. v. etiam Rufio.

* C. Sempronius Tuditanus, de Rep. i, 9, consul cum M'. Aquilio, ann. DCXXIV, quo anno disputatio habita est de republica.

L. Sempronius Atratinus, ad Div. ix, 21, consul et censor fuit cum L. Papirio Mngillano, A. U. CCCXII.

M. Sempronius, Or. ii, 60, A. frater.

C. Sentius Saturninus, Verr. iii, 93; Pison. 34, prætor Macedoniæ a. DCLXXI, a Denseto defenditur;

permagnam e cibariis pecuniam, propter caritatem frumenti, deportat; homo innocentia singulari.

Septimia, ad Div. ix, 10; Att. xvi, 11, videtur uxor Sicæ fuisse.

C. Septimius, Att. ii, 24, scriba Bibuli consulis.

C. Septimius, Sen. p. Red. 9, prætor P. Lentulo Spinthere consule. Att. xii, 13, 14, augur. Pighius Scævola cognomen de conjectura dedit. Mihi videtur idem esse cum eo, qui ad Div. viii, 8, in Scto M. Marcelli inter eos nominatur, qui scribendo affuerunt, C. Septimius T. F. Quirina.

* L. Septimius, orator, pr. L. Varenno, fragm.

P. Septimius Scævola, Act. i in Verr. 13; Cluent. 41, senator. de repetundis accusatur, propter judicium Junianum, Hortensio prætor. Ab hoc diversum putem P. Septimium testem in L. Flaccum, Flacc. 4.

Q. Septitius, Verr. iii, 14, eques rom., arator in Sicilia.

Seprulla, Att. i, 12, si sana lectio, nomen esse servulæ, quæ P. Clodium emisit ex ædibus Cæsaris. Sed Græv. ostendit esse legendum servulæ.

Septumuleius, Anagninus, Or. ii, 67, interfecit C. Gracchum, et pro ejus capite aurum accepit. Postea præfecturam in Asia a Scævola petiit.

Serapio, Att. vi, 1, est Scipio Nasica, de quo ante.

Serapio, Att. x, 17, servus Attici.

Serapio; Att. ii, 4, libros ejus non intelligit Cicero. ibid. 6, Eratosthenem valde reprehendit. Fuit Antiochenus, qui Geographica scripsit. Commemoratur etiam a Plinio in Elencho scriptorum l. iv.

Serapis, Div. ii, 59; Nat. D. iii, 19, etc., deus Ægyptiorum.

C. Serenus, Plauc. 5, præfetur Q. Catulo. Græv., Seranus, quod jam P. Manutio placuerat. Nam C. Serranus a. DCXLVI consul ante Catulum et Cn. Manlium, cujus proxime mentio. Serrani, s. Serrani sunt ex Attiliis, de quibus supra.

Sergius, Phil. ii, 25, mimus.

C. Sergius Aurata, s. Orata, Or. i, 39; Off. iii, 16, prætor a. DCLVI.

Cn. Sergius, Verr. iii, 43, decumanus in Sicilia, Venerius.

L. Sergius, Verr. iii, 78, scriba Ciceronis quæstoris.

L. Sergius, Dom. 5, familiaris P. Clodii, qui Q. Metellum consulem, P. Clodii fratrem, lapidibus appetivit et percussit, eique se ad Cn. Pompeium interficiendum obtulit.

Q. Sergius, Cluent. 7, senator, inter sicarios damnatus est.

Serranus, ab aratro dictator, Sext. 33, 39, 43, etc. v. in *Attilius*.

C. Serranus, Rab. perd. 7, est collega Q. Cæpionis. *De eodem accipe* Planc. 5, ex lectione Græviana. v. *C. Sereus*.

Serranus Domesticus; Q. fr. iii, 8, ejus filias moritur. Laudat pater scripto Ciceronis. *Ex quo intellige diversum esse ab illo Sexto, de quo dictum, inimico Ciceronis*. Domestici nomen reperies etiam in lapide apud Gruterum, DCCCIX, 9.

Sext. Serranus Gavianus, Att. iv, 2, tribunus pl. *Spinthere et Metello* coss., intercedit Scto, de ædibus Ciceroni restituendis; sed paullo post concedit. Ar. Resp. 15, sacella inædificat. *De hoc accipe etiam*, Sext. 33, Serranus non ab aratro, sed, etc. v. *de hoc loco Perizon. Animadv. Hist. c. 1.*

Cn. Sertius, Verr. ii, 48, eques rom., si lectio sana est.

Q. Sertorius, Brut. 48, qualis in dicendo fuerit. Muren. 15, sollicitatur a Mithridate, ut se cum eo conjungat. v. *L. Rabi* et *Magius*. Manil. 4, a Cn. Pompeio vincitur. *Hic notissimus Romanorum in Hispania hostis, et bellum cum eo gestum sæpe memoratur*, v. c. Agr. ii, 30; Verr. v, 28, 56; Phil. xi, 8.

Servæus, Fonteï. 8, de cohorte M'. Fonteïi, aut portitor.

Servilia Claudii, Att. xii, 20, filia Q. Cæpionis, qui naufragio perijt. Att. vi, 1, est Servilia, quæ nuptias Tulliæ conciliare volebat.

Servilii, Acad. ii, 18, fratres gemini, simillimi, ut dignosci vix possent. *Hi sunt Q. et P., Q. Cæpionis Filii, Cn. Nep., a quibus deinde Geminorum cognomen usurpatum, et ad posteros propagatum est. P. consul fuit a. DI, et DV.*

Servilii Cascæ, Phil. ii, 11. v. P. *Servilius Casca*.

Q. Servilii Cæpiones. v. in *Cæpionibus*.

C. Servilius Ahala, Sen. 16, jussu dictatoris L. Quintii Cincinnati, Sp. Melium interficit. *Sed in hujus prænomine mira est in codd. mss. et edd. Ciceronis inconstantia. Nam Catil. i, 1, dicitur Quintus; ibique monuerunt Muretus et Pighius, ad a. CCCXIV, legendum Caius. Dom. 32, dicitur Marcus; ubi nihil Manutius aut reliqui intt. in ed. Græviana. Dom. I. c.; de Rep. i, 3, in exilium missus est.*

C. Servilius Vatia, M. F.; Cæcil. 19, eum L. Veturius accusare vult, sed ei non permittitur. *Hic Servilius est pater P. Servilii Isaurici; prætor provinciæ, nescio cujus, fuit a. DCXL.*

C. Servilius Glaucia, Brut. 62, peracutus, callidus, cumprimisque ridiculus. Catil. i, 2, interficitur. v. in *C. Glaucia*.

C. Servilius, Verr. v, 54, negotiator Panormitanus.

Cn. Servilius Cæpio, Cn. F., Cn. N., Brut. 20, is, qui consul fuit a. DCLXXXIV cum Q. Philippo, quibus consulibus Ennius mortuus est. v. *Pighius ad h. a.*

Cn. Servilius Cæpio, Verr. i, 55, censor a. DCXXVIII; ante cum Q. Pompeio consula. DCXII. *Est superioris filius. Nam in Fastis dicitur Cn. F., Cn. N. Fratrem vix putem, tot anni sunt inter utriusque consulatum interjecti.*

L. Servilius, Verr. iii, 71, eques rom., magister publicanorum in Sicilia, prætor Verre.

L. Servilius Postumus, ad Div. xii, 26.

M. Servilius Ahala, Dom. 32. v. *C. Servilius Ahala*.

M. Servilius, Or. ii, 65, dissuasit legem annalem Ruscæ, quæ a. DCXXII lata est.

M. Servilius Geminus, Att. vi, 3, a Metello Celere de repetundis accusatur. Conf. ad Div. viii, 8. *Fuit tribunus pleb. a. DCCXIII.*

M. Servilius, ad Div. xii, 7, tribunus pl. *Hirtio et Pansa* coss., producit Ciceronem in concionem, quo tempore Philippicam xi dixit. Phil. iv, 6, cum collegis de republ. refert ad senatum.

P. Servilius Rullus, Agr. ii, 20. v. *Rullus*.

P. Servilius Vatia, Isauricus, C. F., M. N., Manil. 23, legi Maniliæ favet. Agrar. ii, 19, agri ab ipso imperio R. adjecti. Verr. i, 21, Olympum vi cepit. Red. in Sen. 10, Q. Metellum consulem Ciceroni placat. ad Div. i, 1, negat Ptolemæum restitnendum esse. *Consul fuit cum Appio Pulchro.*

P. Servilius, P. Isaurici F., qui consul cum C. Cæsare fuit. Att. iv, 15, prætor Pompeio II consule. ad Div. xiii, 66, Asiam obtinet. ibid. 69, Ciceronis collega in augurato. ibid. x, 12, Ciceroni adversatur in causa Antoniana. ad Div. xii, 2, metu Antonii, in quem invectus erat, non audet in senatum venire, etc. Att. ii, 1, Catonis imitator. *Laudatur etiam*, Att. i, 19; xi, 5, etc.

P. Servilius Casca, Phil. ii, 11; Att. xvi, 15; Phil. xiii, 15. unus de percussoribus Cæsaris, qui ei primum vulnus inflixit. Trib. pl. a. d. c. x. v. Plutarch. in Cæsare, p. 739. *Sed Cic. Phil. ii, 11, duos Cascas cædi interfuisse dicit. Plutarchus etiam, l. c., fratrem hujus Cascæ commemorat. Is est C. Servilius Casca, quem Appianus commemorat, nisi quidem ibi P. legendum, de B. Civ. ii, p. 813. Mirum enim si C. potius quam hunc P. nominasset, qui inter principes fuit. Ibidem etiam male Servilius Galba, pro Servius Galba, uti recte citant viri docti. Sed hoc obiter. Cf. viros doctos ad Sueton. Cæsar 82.*

Servius, ad Div. viii, 4, designatus tribunus pl., de ambitu accusatus condemnatur; ejus locum petit Curio.

Servius Claudius, Att. i, 20; ejus libros Ciceroni donat L. Papirius Pætus. ad Div. ix, 16, frater, sc. patruelis aut consobrinus, Papirii Pæti; homo doctus, qui facile diceret, qui versus Plauti esset, qui non. *Grammaticus ergo fuit, cujus etiam ap. Sueton. de claris Grammat. ; Gell. xiii, 21; Plin. xxiii, 4, mentio fit. Ex ep. ad Att. l. c. colligere licet, cum Afranio et Metello, coss. mortuum esse.*

Servius Galba. v. Galba.

Servius Pola, ad Div. viii, 12, accusator.

Servius Sulpicius. v. Sulpicius.

* *Servius Tullius*, Brut. 10, æqualis Pisistrati. Div. i, 53, ei dormienti caput ardet. de Rep. ii, 21, ejus origo. i, 37, rex justissimus. ii, 22, centurias describit.

Sestii. v. Sextii.

* *L. Sestius*, de Rep. ii, 36, homo nobilis, cujus in cubiculo C. Julius decemvir effossum esse dixit, se præsentem, mortuum. Cf. Livium, iii, 33.

Setenas, Att. viii, 15, dicitur esse cum imperio. *Ea epistola scripta est L. Lentulo et C. Marcello coss.* Setenatem autem Fasti et omnes libri veteres ignorant. Pighius, ad a. dccciii. legendum censebat Sufenas, et capiebat de M. Nonio Sufenate, qui eo anno Cretam et Cyrenen obtinuit, et memoratur, Att. iv, 15.

Sextia tabula, Quint. 6, etc., est *Sextii argentarii* cujusdam. *Sextiorum* autem argentariorum sæpe est apud Ciceronem mentio. *Ad eam auctiones et aliæ res agebantur, in quibus tabulis et testibus opus.*

A. Sextilius, Flacc. 15, videtur negotiator Acmonensis fuisse.

Sextilius Andro, Flacc. 34, Pergamenus.

C. Sextilius Rufus, ad Div. xii, 13, præstet classi C. Cassii. xiii, 48, quæstor primus in Cyprum missus a Romanis.

C. Sextilius, Flacc. 36, M. Lurconis sororis filius.

P. Sextilius, Flacc. 13, quæstor urbanus, Silano et Murena coss.

P. Sextilius Rufus, Fin. ii, 17, heres fiduciarius, hereditatem non tradit. *Est fortasse superioris illius pater.*

Q. Sextilius, Q. fr. ii, 1, amicus Milonis: in eum et ceteros Milonis amicos impetum faciunt operæ Clodianæ, quum a Milone de vi reus factus Clodius esset.

Sextius, Verr. v, 43, 45, lictor C. Verris in Sicilia.

C. Sextius Calvinus, Brut. 34, orator bonus, sed incommoda valitudine. Pighius eum putabat, qui ex prætura, quam a. dclv. gessit, Macedoniam obtinuit, Pison. 34. *Sed ibi in melioribus libris non Sextius, sed Sentius legitur, quæ nomina etiam in codd. Catulli permutantur. Poss. aa Catull. p. 163. Or. ii, 60, C. Julius*

Cæsaris familiaris, luscus; dictum ejus in Appium.

L. Sextius, pater P. Sextii de vi accusati Sext. 3, trib. pl. fuit, altius ascendere noluit.

L. Sextius, ad Div. xiii, 8, P. Sextii, L. F., filius ex Albini filia.

L. Sextius Pansa, Q. fr. ii, 11, ejus postulationi resisit Q. Cicero Asiæ prætor.

P. Sextius, Brut. 48, prætor designatus a Dolio, accusante T. Junio, L. F., damnatus est.

P. Sextius, P. F., ad Div. v, 17, exsulat. Quæstor fuit a. dcccv, et post ædilis. Habuit enim, ut ex loc. cit. intelligi potest, annonæ curam, quæ est ædilium. Eum Cicero epistola cit. consolatur P. Sextii, de quo statim, patrualem, provinciam certe fuisse, ex eadem epistola apparet.

P. Sextius, L. F., Sext. 3, C. Albini, et deinde C. Scipionis filiam uxorem duxit. Catil. i, 8; Div. v, 6, proquæstor C. Antonii in Macedonia. Quir. p. R. 6; in Senat. 8; Att. iii, 20, tribunus pl. *Lentulo Spinthere* consule, cogitat de Cicerone ferre, sed neque nominatim, neque satis diligenter de bonis publicatis. ad Div. i, 9, accusatus de vi, a Cn. Pompeio laudatur; defenditur a Cicerone oratione, quæ exstat. ad Div. vii, 32, dicta Sextiana, i, e. frigida et parum acuta. Nam de hoc Sextio locum capere non ambigam: quod ex ep. ad Div. v, 6, quæ valde jocosè est ad P. Sextium scripta, conjicere licet, eum facetum aut fuisse, aut videri voluisse. Et est forte ille, quem Catullus perstrinxit, quanquam ibi aliter legit Vossius, p. 102. Att. viii, 15, quia cum imperio est, potest cum Pompeio in Græciam transire. ibid. xi, 7, Cæsar permittit, ut iisdem, quibus ante, lictoribus uteretur, etsi Scitum improbare, quo ipse aliique post fugam tribb. pl. imperium acceperant. ad Div. v, 20, pecuniam, quam Mescinius Rufus in fano deposuerat, aufert; ex quo intelligitur, eum Ciliciam obtinuisse. v. Græv. ad ep. 7 l. viii ad Att. Prætor fuit a. dccc.

T. Sextius Gallus; Mil. 31, ante sacrum Bonæ Dææ, quod in fundo ejus fuit, primam plagam accepit P. Clodius.

Sextius, Att. xiii, 2, parochus publicus, h. e. qui publico nomine excipit Ariarathen, Ariobarzani filium, Roman venientem Quæstor circa tempus, quo hæc epistola scripta est, fuit L. Sextius, qui M. Bruti post proquæstor in Macedonia, et a. dcccxxx consul fuit, forte P. filius, de quo supra.

Sibylla, Div. i, 18, Erythræa, ii, 54, ejus versus. Verr. iv, 49, libri Sibyllini, etc.

Sica, ad Div. xiv, 4, 15; Att. viii, 12; xii, 23, etc., familiaris Ciceronis. In ejus prædio deversatus est Cicero, abiens in exsilium, Att. iii, 2. Add. Plutarch. in Cicer. p. 877, ubi Vibius Siculus vocatur: si tamen de eadem re utrobique sermo est. Ejus uxor videtur fuisse Septimia, Att. xvi, 11.

C. Sicinius, Brut. 76, Q. Pompeii, qui censor fuit, ex filia nepos; quæstorius mortuus est; probabilis orator.

Cn. Sicinius, Brut. 60, homo ridiculus, malus orator, seditiosus trib. pl. fuit, a. dclxxvii. Quum omnes magistratus vexaret, M. Crassum tamen non attigit, quia metuebat. Plutarch. in Crasso, p. 547.

Sicinius, Att. v, 4, nescio qui. Sicinius in Crasso Plutarchi, quem Corradus hic commemorat, est Cn. Sicinius, de quo ante; sed is in tribunatu interfectus est. Manutius putat, peritum fuisse conscribendorum edictorum provincialium.

Silanio, Verr. iv, 57, statuaris nobilis; de quo Plin. xxxiv, 8, qui ἀντοδίδασκτον fuisse tradit.

D. Silanus, e Junis, Fin. i, 7, adoptat T. Manlii Torquati filium, et pecuniarum captarum convictum in conspectum venire vetat.

D. Silanus, M. F., Off. ii, 16, magnifice ædilitate functus est. Pison. 24; Catil. iv, 4; Flacc. 13, etc., consul cum Murena. Brut. 68, vitricus M. Bruti, acuminis et orationis satis habuit.

D. Silanus, Cæcil. 20, a Cn. Domitio accusatur. Sed Marcus legendum esse, viri docti viderunt, et ex seqq. patebit.

M. Silanus, Brut. 35, Q. Metelli Numidici collegâ, a. dccxlv, de republica satis bene dicebat. Verr. ii, 47; Cornel. ii fr., a Cn. Domitio

trib. pl. vexatur, quum consularis esset, accusaturque propter Egritoni mari injuriam.

M. Silanus, ad Div. x, 34, tribunus militum in exercitu Lepidi IIIviri, qui ab Antonio ad eum transierat, quum ante a Lepido contra ejus voluntatem ad Antonium isset.

Silenus, Tusc. i, 48, comes *Bacchi*, docet Midam, quid sit optimum homini.

Silenus, Divin. i, 24, *Calatianus*, *historicus Græcus*, incertæ ætatis, cujus et *Livius*, xxvi, 49, et multi alii mentionem fecere, quorum loca vid. ap. *Voss. de Hist. Gr. l. iii, pag. 189.*

A. Silius, Att. xii, 24.

P. Silius, ad Div. vii, 21; ix, 16; xiii, 62, 63, proprætor *Bithyniæ et Ponti A. U. nccii*, post præturam a. dccciv.

Silvanus, Arch. 4, auctor legis *Plantiæ. v. Ind. LL.*

Silvius, Att. vi, 1, *Græv.*, *Silins*; administratio ejus provinciæ laudatur. Est *P. Silins*, de quo ante.

Silus, Or. ii, 70, est fortasse *M. Sergius Orata Silus*, qui a. dxxlviii quaestor provincialis fuit. Est enim cognomen *Sergiorum*. Hoc loco confirmatur disputatio *Drakenb. ad Liv. xxxii, 27, docentis*, cognomen romanum esse non modo *Silo*, sed etiam *Silus*. Ap. *Tacitum*, A. xv, 59, est *Domitius Silus in ms. Flor.*

Simonides, Cens. Or. ii, 86; Fin. ii, 32, memoriæ artem invenit. *Nat. D. i, 22, de diis ὁπείχῃ.* Divin. i, 27, ignotum quemdam mortuum sepelit, et ab eo monetur in somnio, ne naviget. Tusc. i, 42, ejus versus duo, ibid., 24, ejus memoria insignis.

Simulans, Sext. 55, nomen comœdiæ *Afranii*

Siregius, Att. xv, 17. *J. Fr. Gronovius conjiciebat*, *Sira regius*: *Siræ enim mentio*, ep. 15. *Is Ægyptius fuit, quod res ipsa docet, Cleopatram fortasse legatus, aut divoces*; nam videtur *Ciceroni pecuniam solvere debuisse. Ceterum in edd. non Sira, sed Sara legitur.*

Sirenes, Fin. v, 18; fabula de *Sirenium* cantibus, quomodo intelligenda.

L. Sisenna, e *Cornelliis*, Brut. 64.

doctus, bene Latine loquens, gnarus reip., facetus, inter ætatem *Hortensii* et *Sulpicii* interjectus. In historia vincit superiores, sed abest tamen a summo. *Add. Vell. ii, 9. Leg. i, 2, puerile quid in historia consecratur.* Brut. 74, sermonis usitati emendator esse voluit; itaque inusitatis verbis usus est; a *C. Rusio* ridetur. Div. i, 44, disputat, somniis credi non oportere. Corn. i, in prætura honorum *Cn. Corneliis* possessionem edicto *P. Scipioni* dat. De hac prætura et edicto est disputatio *Guil. Ott. Reizii, Excurs. ix ad Theophilum. Verr. ii, 45, defensor C. Verris*, et Brut. 74, *Chiridii. Verr. iv, 15, vir primarius et dives. De eo v. Corrad. ad Brut. p. 344.*

P. Siser, Att. xi, 13, liberti nomen.

Sisyphus; Tusc. i, 41, prudentia ejus. ibid. 5, versat saxum.

Sitius, Att. xv, 17; *Sittiana syngrapha est* ad Div. viii, 2. *P. Sitium reperies ap. Hirtilium B. Afr. 36. v. supra in P. Cincius.*

Socrates, Tusc. iv, 37, qualis natura fuerit. Offic. i, 26, eodem semper vultu, eademque fronte fuit. Att. viii, 2, quum xxx tyranni essent, Athenis mansit. Div. i, 54, post pugnam apud Delium eadem, qua ceteri, fugere non vult, quia deterreatur a deo. Off. i, 41, contra mores consuetudinemque civilem fecit. Tusc. i, 29, quare absolvi noluerit. Fin. ii, 1, parens philosophiæ, Tusc. i, 47, ejus ad judices oratio. Acad. i, 4, ejus philosophiæ genus quale? Div. i, 25, apud Platonem Critoni prædicit suam mortem; ejus somnium ea de re. Tusc. v, 4, primus philosophiam de cælo vocavit. Off. iii, 3, solebat eos exsecrari, qui natura coherentia, utilitatem et honestatem, opinione distraxissent. Div. i, 3, manet in antiquorum philosophorum sententia de divinatione. Off. ii, 12, proximam ad gloriam viam dixit esse, si quis id ageret, ut, qualis haberi vellet, talis esset. Tusc. i, 43, ejus de sepultura sententia. ibid. v, 3, se mundanum appellat. *Nat. D. i, 34, a Zenone sentia Atticus vocatur. Off. i, 30, æv. Top. 10, inductione plurimum usus est.*

Socretius, Div. i, 3, manent in an-

tiqnorum philosophorum sententia de divinatione. Off. i, 37, sermone usi sunt leni minimeque pertinaci, et cni immixtus fuit lepos.

* *Solon*, Brut. 7; opinio est, valuisse dicendo Off. i, 30, versutus et callidas. Att. x, 1, ejus lex, ne quis in seditione sit neutrius partis. de Rep. ii, 34, ejus lege omnia nexa civium liberata. Div. i, 49, orientem tyrannidem multo ante prospexit. Sex. Rosc. 25, cur nullam legem in parricidas statuerit Off. i, 12, Areopagitas constituit. Leg. ii, 23, 25, 26, ejus lex de sepulchris.

Sopater, Verr. ii, 28, Halicyensis.

Sopater, Verr. iv, 39, Tyndaritanus.

Sophocles, Verr. iii, 88, Agrigentinus homo disertus et doctus.

Sophocles, Off. i, 40, a Pericle collega in prætura reprehenditur, quod pulchrum puerum admiraretur. Div. i, 25, poeta divinus, in somnis vidit Herculem dicentem, quis pateram suam auream surripuisset. Ex Or. 1, intelligi potest, Ciceronem *Sophoclem* pro principe tragicorum habuisse.

Sopolis, Att. iv, 16, pictor celebris tempore Ciceronis. *Hujus etiam mentio apud Plin. xxxv, 11. Sed ibi vulgo Sopylus dicitur; et sic laudat Junius in Catalogo, p. 21; etc.*

Sosippus, Verr. ii, 9, Agyrinensis, frater Epicratis.

Sositenus, Verr. iii, 87, Entellinus.

Sositheus, Att. i, 12, servus anagnostes Ciceronis.

C. Sosius, Att. viii, 6, prætör *Len-tulo* et *C. Marcello* coss. Fuit quæstor *M. Lepidi*.

Q. Sosius, Nat. D. iii, 30, eques rom. ex agro Piceno, tabularium ascendit.

Sostratus, Verr. iii, 23, Centuripinus.

Sosus, Acad. ii, 4, liber Antiochi contra Philonem.

Sotericus Marcus, Balb. 25, Tiburtinus. *Sotericum malum artificem laudat Seneca ap. Gell. xii, 2.*

Spartacus, Ar. Resp. 12, etc., dux fugitivorum, qui bellum Servile commovit.

Speusippus, Acad. i, 4, Platonis ex sorore nepos, academicæ philosophiæ quasi heres relinquitur a Platone. Or. iii, 18, nil ab Aristotele dissensit.

Nat. D. i, 13, Deum esse vim animalem, omnia regentem, statuit.

Sphærus, Tusc. iv, 24, stoicus; ejus definitiones laudantur, et ab ipso Cicerone adhibentur. *Bosporanus*, *Zenonis Cittiei discipulus non ultimus. De eo v. Laert. vii, 177; Tor-rent. ad Suet. Aug. 89.*

Spino, N. D. iii, 20, deus Romanorum, proprie fluvius prope Roman.

Spintharus, Att. xiii, 25, servus aut libertus Ciceronis.

Spongia, Att. i, 16, judex in judicio Clodiano de religione; nomen fictum.

Spurinna, ad Div. ix, 24; Divin. i, 52, aruspex.

C. Stalenus, Cluent. 7, pro quo et alii, Staienus; senatör, judex in judicio Juniano, apud quem pecunia deposita est, qua Oppianicus judices corrumpere voluerat. Cluent. 24; Brut. 68, se ipse adoptavit, et de Staleno *Ælium fecit*; furiosus et petulans in dicendo. Top. 20; Verr. ii, 32.

Staseas, Neapolitanus, Or. i, 22; Fin. v, 3, 25, peripateticus, qui multos annos Romæ apud M. Pisonem vixit.

Statilius, Q. Rosc. 10, nomen histriionis non adeo boni.

L. Statilius, Cat. iii, 3, socius Catilinæ.

L. Statilius Taurus, Att. xii, 13, 14, augur.

Statius Albius, Cluent. 62, colonus in Falerno.

Statius, ad Div. xvi, 16, Att. ii, 18; v, 1; xii, 5; Q. fr. i, 2, e servo Q. Ciceronis libertus, gratiosissimus.

* *Statius*, Or. ii, 64. v. in *Cæcilius*.

L. Statius Murcus, Phil. xi, 12, e prætura proconsul Asiæ, jubetur C. Cassio provinciam et exercitum tradere. *Add. Vell. ii, 70; de ejus exitu ibid. 77, quem etiam Appianus Civ. Bell. et Dio Cassius tradunt. Add. Wesseling. Obs. i, 12.*

Sext. Statius, Att. vi, 1, commendatur a Pompeio Ciceroni, ut præfectus fiat.

Stesichorus, Verr. ii, 35; ejus statua Himeræ posita. *Fuit enim Himera patria ejus. De eo et carminibus ejus v. Fabric. B. G. ii, 15.*

Sthenius, Verr. ii, 34, Thermitanus.

Stilpo, Megarensis, Fat. 5, philosophus acutus et probans; naturā ebriosus et mulierosus, naturā vitium corrigit. Cf. Acad. ii, 24. *Zenonis Cittiæ præceptor, de quo vid. Laert. ii, 113.*

Stoici, Off. i, 35, pæne cynici. iii, 8, solum, quod honestum, statuunt bonum. Legg. i, 20, a veteribus academicis verbis discrepant, non re. Off. iii, 3, summe um bonum dicunt, convenienter naturā vivere. *Add. Fin. iii, 4. Eorum sententia de summo bono explicatur toto libro iii, et refellitur peripateticorum more, libro iv. Fin. iii, 2, 12, 13; v. 8; N. D. i, 7, a peripateticis verbis discrepant, an re? Fin. iii, 2, ex omnibus philosophis stoici plurima verba novaverunt. Div. i, 3; Acad. ii, 33, omnia fere divinationis genera defendunt. Tusc. i, 32, animos putant diu post mortem mansuros, non semper. Top. 2, dialecticæ et judicandi vias diligenter persecuti sunt. Off. i, 7, in verborum etymologiis diligentes. Fin. v, 25, fures. Or. iii, 18; ad Div. xv, 19; Brut. 31, inopes in dicendo. ad Div. ix, 22, quamque rem suo nomine appellant.*

Sext. Stola, Flacc. 20, iudex in causa L. Flacci.

Strabo, Att. xii, 17, augur fuisse videtur, quod Ciceronem excusavit, qui in cæna augurali Apuleii non adfuerat. Ea excusatio autem non valebat, nisi per augures ad minimum tres fieret, ep. 14. *Corradus* putat esse M. Lenium Strabonem, de quo supra in Leniis.

Strato, Lampsacenus, Acad. i, 9, Theophrasti auditor. Acad. ii, 38, negat mundum a diis esse, etc. Fin. v, 5, physicus esse voluit. N. D. i, 13, vim divinam in natura ponit.

Strato, Cluent. 63, servus medicus.

Stratocles, Br. 11, orator Græcus, de Theophrasti morte quæ sinxerit. De eo vid. collecta Ruhnkenio ad *Rutil. Lupum*, p. 32 sq.

Stratoniceus, N. D. iii, 19, homo facetus; ejus dictum in Alabandensem. *Citharista, ejus facete dicta multa collegit Athenæus, l. viii, c. 8 sq.*

Stratorius, ad Div. xii, 23, videtur

cum Cornificio in Africa fuisse quæstor aut legatus.

C. Subernius, Calenus, ad Div. ix, 13.

L. Suetius, Verr. i, 5.

Sufenas, Att. iv, 15, cognomen Nonii, de quo vid. in Setenas.

Num. Suffucius, Divin. ii, 41, honestus homo et nobilis; ejus somnium.

D. Sulla, ad Div. xv, 17; alii, P. Sulla. *Pighius*, ad a. dccii, putat legendum esse, D. Silanus. *Sed quando*, ix, 10, iisdem pæne verbis de P. Sulla res eadem narratur, non dubito, quin P. Sulla legendum sit; et post, ep. 19, *Cassius Sullam in hac re dicit.*

L. Sulla, e Corneliis, Fonteii. 18, legatus L. Cæsaris bello Sociali. Div. i, 33, Historia ejus. *Scriptis commentarios rerum suarum; v. Plutarch. in Sulla.* Off. i, 30, cuius deservit, ut impetret, quæ vult. Cat. iii, 10, P. Sulpicius et C. Marius ejecit. Leg. ii, 22, in C. Marii cineres sævit; primus e Corneliis cremari voluit. Leg. iii, 9, ejus lex tribunitia; *qua nihil tribunis præter nomen relictum est.* Off. ii, 8, ejus victoria noxia Rom. imperio, quod disciplinam perdidit. Phil. ix, 6, ei primo statua equestris inaurata posita est. Dom. 30, Volaterranis civitatem adimere non potuit, etsi jusserit. Div. ii, 30, ei immolanti serpens apparuit. Q. fr. i, 1, Rhodiis insulas quasdam attribuit, etc. *De Legibus Sullæ v. Ind. Legg.*

* *P. Sulla*, pro quo est oratio, L. Sullæ propinquus. Consul designatus cum Autronio, de ambitu condemnatur, et post a L. Torquato de conjuratione accusatus, a Cicerone defenditur, et absolvitur. Off. ii, 8, L. Sullæ in proscriptionibus administer. Q. fr. iii, 3; Att. iv, 16, Gabinium de ambitu postalat. ad Div. ix, 10, ejus mors.

Serv. Sulla, Sull. 2, P. frater, senator, Catilinæ socius.

Sulpicii; eorum nobilitas qualis, Muren. 7.

C. Sulpicius Gallus, Or. i, 53; Brut. 20, Græcis litteris et eruditus, et eloquens. *Consul fuit a. U. dcccxxvii cum M. Marcello. v. Liv. xlv, 44.* Off. i, 6; Sen. 14; de Rep. i, 14, astrologiæ studiosus et peritus. *Liv. xlv, 3, et ibi interpret. Add. Plin. H. N. ii, 12, et*

quos ibi laudat Harduinus. Cf. Pighius ad a. c., et in primis ad a. DLXXVI.

C. Sulpicius Olympus, Verr. i, 48, civis romanus.

C. Sulpicius, Catilin. iii, 3, prætor Cicerone consule.

P. Sulpicius Rufus, Ar. Resp. 19, trib. pl. A. U. DCLXV. ibid. 20, C. Julio consulatum contra leges petenti longius resistens, sit popularis. Off. ii, 14, hujus eloquentiam accusatio illustravit C. Norbani. Catil. iii, 10, a L. Sulla ejecit. Br. 55 seq., qualis orator? nullas orationes reliquit; quæ exstant, P. Canutius post mortem scripsisse fertur. Or. iii, 3, mors ejus. Conf. ad Her. i, 15; iv, 2; Orat. i, 7. Add. Vellei. ii, 18, 19, ad Heren. ii, 28, ejus leges de exsilibus.

P. Sulpicius, Act. i in Verr. 10, trib. pleb. a. DCLXXXIV.

Q. Sulpicius Gallus, Or. i, 53, filius C. Sulpicii Galli.

Serv. Sulpicius, Br. 16, consul anno decimo post exactos reges; unde gens Sulpicia, de qua v. Cic. Muren. 7.

S. Sulpicius, Q. F., Lemonia, Rufus. v. Phil. viii, 7; ix, 1. Mur. 3, accusat L. Murenam, ejus competitor fuerat, de ambitu. ad Div. viii, 6, consul cum M. Marcello. ibid. 16, cunctator est. ibid. iv, 3, 4, Achaïæ proconsul. Ejus est elegans epistola 5, qua Ciceronem de obitu Tulliae consolatur. Att. ix, 19, filiam mittit contra Cn. Pompeium; cum Cæsare facit. Phil. i, 1, nullum Cæsaris decretum post idus martias figendum censet. Brut. 40, 42, in jure civili præceptoribus usus est L. Lucilio Balbo et C. Aquillio Gallo. Mur. 7; Jctus. Phil. ix, 1, in legatione ad Antonium Mutinam obsidentem obit; de cujus honoribus tota oratione sententia dicitur, in quam Scitum factum est. Fragmentum inscriptionis, quæ ei pro Rostris posita est, vid. v. c. ap. Reines. Inscr., p. 504. Nomen Servii sæpissime est apud Ciceronem. De quo singulis locis intelligendum sit, res et temporis ratio facile docebit.

S. Sulpicius fil., Att. ix, 19, contra Pompeium mittitur. ad Div. xi, 7, consobrinus D. Bruti. ibid. iv, 3, 4, philosophiæ et omnibus liberalibus studiis operam dat. Trib. pl. fuit A. U. DCCVI.

Summanus, Div. i, 10, deus, ejus

simulacrum in fastigio Jovis Capitolini positum erat, de cælo ictus; caput ejus ex responso aruspicum in Tiberi inventum. De Summano v. Ovid. Fast. vi, 731, qui negat se satis, qui sit, scire. Glossæ, Summannus, Ἀδὺς. Πρὸς πῆρεός. Plinius, H. N. ii, 52, ei tribui dicit nocturna fulmina; quem sequitur Augustin. iv, 23, C. D., et alii; eoque pertinet inscriptio apud Gruterum, p. cxxi, n. 1. Lapis antiquus, in quo Jupiter Summannus exhibetur, illustratur in libro: Explication de divers monuments singuliers, p. 334.

Sura, ad Div. v, 11, nomen liberti.

Syllus, Nat. D. i, 34, Pythagoreus hoc nomine fuit. Sed is hujus loci non est. Est enim de Academicis sermo. Sed de Syllō academico nil reperio. In mss. est Sillus. v. Boherius ad h. l.

*Synephebi, Opt. gen. or. 6; Tusc. i, 14; N. D. iii, 29, comœdia Menandri. Fin. i, 2; N. D. i, 6; de Senect. 7, Cæcilli Statii.

Syphax, Inv. ii, 34, rex Numidarum, primo Romanorum, deinde Carthaginensium socius. Victus in triumpho ductus est. Liv. xxx extt.

Syro, Fin. ii, 35; ad Div. vi, 11, Epicureus, amicus Ciceronis.

Syrus, Att. xii, 22; xv, 17, Attici servus.

T.

P. Tadius, Verr. i, 39, videtur negotiatus esse Athenis, post Verris legatus in Sicilia. Verr. v, 25.

Q. Tadius, Verr. i, 49, propinquus Verris, testis contra Verrem. Hic fortasse est Tadius, cujus mentio, Att. i, 5.

Tages, Div. ii, 23, auctor disciplinae Etruscae, qui repente terra, quum araretur, editus, agricolam totam illam disciplinam docuit. De eo vid. Demster. Etrur. Regal. iii, 1, ubi etiam de ejus libris, qui Acherontici dicti; et Bonarotam in Addend. §. 17.

Talna, Att. i, 16, iudex in judicio Clodiano de religione, qui Clodium absolverat. Videtur esse nomen fictum, ut cetera, quæ ibi sunt.

Talna, e. Juvenctis, Att. xiii, 29, juvenis philologus, a Nicia grammatico laudatur; Cornificiam Q. filiam petiit. Melior forte scriptura est Thalna, ut est in Fast. Capitol.

Tamisius Mustella, Phil. ii, 4; xii, 6. v. *Mustella*.

Tantalus, Fin. i, 18; Tusc. i, 5; iv, 16. etc.

Tanulius, Petit. Cons. 2, in bello Sullano interfectus. *Palermus* coniebat legendum *Tantasi*, quod *Asconius* inter eos, quos in proscriptione Sullana interfecerat *Catilina*, L. *Tantasi* quemdam commemorat.

Taraso. v. *Tharaso*.

Tarcondimotus, ad Div. xv, 1, regulus in quadam Ciliciæ parte, quem *Cicero* fidelissimum socium populi rom. amicissimumque trans Tauram appellat. *Tarcondimotus* autem scribendum esse, non *Tarcondomotus*, confirmat nummus, nuper a *Maffeo* editus in *Antiquitat. Aquitanicis*. Sic et *Ernest*. ms.

* *Sp. Tarpeius*, de Rep. ii, 35, consul ann. cccxix.

* *Tarquinius Priscus*; Legg. i, 1, ei ab aquila apex imponitur. Tusc. v, 37, *Demarati* filius. Sull. 7, rex peregrinus. de Rep. ii, 20, primus fecit ludos romanos; regnavit annos xxxviii.

L. *Tarquinius Superbus*; Div. i, 22, somnium portendens exsilium. de Rep. ii, 24, 25, res gestæ. Leg. ii, 4, eo rege, nulla erat lex Romæ de stupris. Tusc. iii, 12, Cumis senio confectus est.

* L. *Tarquinius Collatinus*, expulsus, de Rep. ii, 31.

L. *Tarquinius*, Att. vi, 8. *Popma* putat esse eum, cujus ap. *Plinium*, in *Catal. Auctor. l. ii, libri de disciplina Etrusca* commemorantur.

L. *Tarutius*, *Firmanus*, Div. ii, 47, familiaris *Ciceronum*, homo in primis Chaldaicis rationibus eruditus, repetit natalem Romæ a *Parilibus*, quibus a *Romulo* condita dicitur. Romam conditam dicit, quum in iugo luna esset, et ejus fata prædicit.

* T. *Tatius*, Her. iv, 12; de Rep. ii, 7, rex *Sabinorum*, qui ob raptas *Sabinas* bellum cum *Romulo* gessit. de Rep. ii, 8, 2; ab eo *Titenses*.

Tauriscus, Or. iii, 59, actor; ejus dictum laudatur.

M. *Taurus*, Q. fr. iii, 1; de hoc nihil mihi præter hoc constat, quod fundum habuit confinem fundo Q. *Ciceronis*.

Taurus, ad Div. xii, 25, est is,

quem ann. dccxvi consulem suffectum fuisse putant, T. *Statilius*. Videtur legatus *Calvisii Sabini* fuisse, qui ex sortitione *Antonii* Africam petebat, quum jam *Cornificius* ex Scto obtineret. Cf. *Minotaurus*. Quum autem provinciam *Calvisius* tum non obtinere posset, ejus legatus tamen *Taurus* fuit, ann. dccxv.

Tebassus, Att. xiv, 10, nomen veterani *Cæsariani*.

Telamo, Tusc. iii, 18, patria pulsus est. Or. ii, 46; Nat. D. iii, 32.

Telephus, Flacc. 29, rex *Mysiæ*, viam ostendit *Agamemnoni*.

Telziope, N. D. iii, 21, *Musa* ex primis quatuor, natis *Jove* altero.

Tenes, N. D. iii, 15, conditor *Tenedi*, et dens urbis. Conf. Verr. i, 19.

Terentia, *Ciceronis* uxor, ad quam sunt epistolæ libri xiv; de qua vide *Corradum* in *Quæstura*.

Terentius Vespa, Or. ii, 62.

Terentius, poeta, Læl. 24, familia-
ris *Lælii*, etc.

A. *Terentius*, *Cæcin*. 9, testis in *Cæcinam*. Eundem esse puto, qui ad Div. xvi, 12, A. *Varro* dicitur, quem a. dcccxi quæstorem fuisse reperio.

L. *Terentius*, Att. xi, 17, ex *Africa*, tempore belli *Civilis*, clam emittitur per *Nasidium Pompeianum*.

M. *Terentius*, Verr. i, 23, consul cum *Cassio*; legis *frumentariæ* auctor. Est M. *Lucullus*, de quo supra. De M. *Terentio* *Varrone*, doctissimo illo *Romanorum*, v. M. *Varro*.

P. *Terentius Hispo*, Att. iv, 7; xi, 40, eques rom., publicanus in *Asia*.

Q. *Terentius Culeo*, *Arusp. Resp.* 6, pontifex minor. Hic esse tribunus *Culeo*, qui privilegium ferre de *Ciceronis* reditu voluit A. U. dcccxv. Att. iii, 15.

Tereus, Att. xvi, 2, 5, fabula *Attii*, de *Tereo*, rege *Thracum* sceleratissimo. v. *Ovid. Met.* vi, 455 sqq.

Terminalia, Phil. xii, 10; Att. vi, 1, dies festus deo *Termino* sacer.

M. *Terpolius*, Corn. 2, trib. pleb. D. *Bruto* et M. *Lepido* cass., contemtissimum nomen inter tribunos.

Tertia, Verr. iii, 34, *Isidori* mimi filia. *Observent* *tirones*, quod vulgo putatur, *Tertiæ* nomen esse nomen ordinis, vel numeri *filiarum*, id æquo falsum esse, ac, si quis diceret, *Quintum* significare quantum *tertius* filium.

Tertia, Div. i, 46, filia L. Paulli. *Sed* ad Brut. 23, 24, est soror Bruti, quæ *Cassio* nupsit. *De* cujus morte v. *Tacit.* iii, 76; ubi v. *Lips.* *Eadem* est:

Tertulla, Att. xiv, 20; xv, 11, *Cassii* nxor, abortum fecit. *Viri docti* quidam volebant legere *Tertia*; quam constat *Cassii* uxorem fuisse. *Sed Tertulla* est diminutivum a *Tertia*, ut vidit *Manutius*.

Testa, ad Div. vii, 13, est *Trebatius*; de quo *infra*.

Testius Penarius, Or. ii, 66, orator, qui in dicendo mentum intorquere solebat. *Sed Ursinus* scribit *T. Pinarius*.

P. Testius, Verr. i, 28, accensus *C. Neronis* prætoris in Asia.

Tetrilius Rogus, Acad. ii, 4, *Philonis* auditor

Teucer Pacuvii, Orat. i, 58, tragædia.

Teucris, Att. i, 12, 13, 14; *C. Antonium* collegam in consulatu ficto hoc nomine appellat.

† *Thales*, Milesius, Orat. iii, 34, in otio vixit. Leg. ii, 11, ejus dictum de diis. Acad. ii, 37, ex aqua omnia esse dixit. Nat. D. i, 10, Deum ex aqua cuncta fingere. de Rep. i, 14, inventor sphaeræ plenæ. Div. i, 49, animadvertit olearum ubertatem fore. *ibid.*; de Rep. i, 16, primus defecationem solis explicavit et prædixit.

Thallumetus, Att. v, 12, servus aut libertus *Attici* eruditus.

Tharaso, ad Div. ii, 7, libertus *C. Curionis* filii.

Thaumas, N. D. iii, 20, *Iridis* pater; quæ inde *Thaumantias* a poetis vocatur.

Thebe, Inv. ii, 49, *Alexandri Phææorum* tyranni uxor.

Themista, Fin. ii, 21; Pis. 26, est *Epicurea*, *Lampsacena*; de qua vid. *Menag.* ad *Laert.* x, 5, et *Hist. Mul. phil.*, p. 498.

Themistagoras, Verr. i, 33, *Lampsacenus*.

Themistocles; Off. i, 22, ejus nomen, quam *Solonis*, illustrius. Acad. ii, 1; Or. ii, 74, ejus memoria. Off. i, 30, taciturnus, dissimulatur, insidiis aptus. ii, 20, quid responderit interrogatus, utrum bono viro pauperi, an minus probato diviti filiam collocaret. iii, 11, quid dixerit post victoriam ejus belli, quod cum *Persis*

habuit. de Rep. i, ejus calamitas. Brut. ii, mors fabulosa. *Theomistocleum* consilium, Attic. x, 8, tribuitur *Pompeio*, qui existimabat, qui mare teneat, eum necesse esse rerum potiri.

Theodectes, *Phaselites*, Or. 51, 57, *Aristotelis* auditor, in arte in primis oratoria, itemque *Isocratis*. v. *Laert.* v, 24, et ibi *Menag.*; *Valer. M.* viii, 14, 3; et *Suidas* in h. v. *Tusc.* i, 24, ejus insignis memoria. *Quintil. Inst.* Or. xi, 2, etc.

* *Theodorus*, *Byzantius*, Brut. 12, sophista *Socratis* temporibus, in arte subtilis, in orationibus jejusus, scripsit aliis orationes. Orat. 12, a *Socrate* in *Platonis Phædro* appellatur λογιστάδης, v. *Quintil.* iii, 1. *Apud Laetium*, ii, 104, civilibus orationibus clarus dicitur. *Ernest.* putat, nomen hoc restituendum esse *Ciceroni*, Orat. 13, pro *Thucydides*. *Male*, nostra quidem sententia.

Theodorus, *Cyrenaicus*, Nat. D. i, 1, deos tollit; unde *Atheus* dictus, et quum *Athenis*, tum *Cyrenis* ejectus est. v. *Laert.* ii, 86, 101 sq. *Tusc.* i, 43, mortem crudelem contemnit, quam ei rex *Lysimachus* iniunxit propter libertatem linguæ. *Ad eum* missus erat a *Ptolemæo*, *Lagi* filio, apud quem diu moratus est. *Laert.* l. c. 102. *Ab eo* dicuntur *Theodorii*. Cave confundas cum *Theodoro* *Cyrenaico*, geometra, quo *Plato* præceptore usus est; cujus mentionem etiam *Xenophon* facit in *Memorabil.*

Theodorus, Verr. iv, 51, *Eunensis* senator.

Theodosius, Ar. Resp. 16, *Chius*.

Theomnastus, Verr. ii, 21, *Syracusanus*. *Theoractus* dicitur contumeliæ causa, Verr. iv, 66.

Theophanes, *Mitylenæus*, sed et *Lesbius* dicitur; Arch. 10; Att. ii, 5, res *Pompeii* scripsit versibus. *Ab eo* civitate donatus est. Unde posteri ejus *Pompeiorum* nomine *Romæ* fuere. v. *Ryckius* ad *Tac. A.* vi, 8. *Balb.* 25; Att. vii, 7, *Balbus Gaditanus* adoptat. *ibid.* ii, 5, familiarissimus *Pompeio*, particeps consiliorum ejus. *ibid.* v, 1, plurimum apud *Pompeium* valet. Cf. *ib.* ii, 12, 17, etc.; item *Plutarch.* in *Pompeio*. *Manutius* in *Argum. or. pro Balb.* libertum *Pompeii* facit, re-

futatus a Fabretto ad Inscr. ant., p. 478. *vid. Burm. ad Vellei.* ii, 18.

Theophilus, ad Div. iv, 9, 10, liber-
tus M. Marcelli.

Theophrastus, *Aristotelis auditor*,
Or. 19, unde nomen habeat. Att. ii,
16, vitam theoreticam practicæ ante-
ponit. Nat. D. i. 13, inconstans est
in sententia de diis. Acad. i, 9, negat
in virtute sola esse beate vivere; *prop-
terea reprehenditur*. Tusc. v, 9; Inv.
i, 35, syllogismum oratorium quin-
quepartitum facit. Brut. 46, ab ani-
cula hospes vocatur. *ibid.* 9, præcep-
tor Demetrii Phalerei. *ib.* 31; Tusc.
v, 9, elegans et suavis. *ibid.* 37, pere-
grinatus est. *ibid.* iii, 28, moriens
naturam accusat. Att. ii, 3, liber ejus
περι φιλοτιμίας, pro quo Tunstallus,
Ep. ad Middleton., p. 141, facit *περι
αυταμίας*: qualem scriptum ab eo
testis Laertius, v, 45; eoque tum opus
erat Cicroni de republica scribenti.
Fulguratum est e conjectura Victorii.
Tusc. v, 9; Fin. v, 5, de vita beata.
Off. ii, 16, de divitiis. Tusc. iii, 10,
Callisthenes, *h. e. de luctu, quo luget
mortem Callisthenis amici sui*, etc. Nat.
D. i, 33, Leontium meretricula Epi-
curea contra eum scripsit.

* *Theopompus*, Leg. iii, 7; de Rep.
ii, 33, rex Spartæ, qui Ephoros in-
stituit.

Theopompus, Orat. ii, 13, Chius,
Isocratis discipulus, scripsit histo-
riam libris xii, initio facto ubi *Thucy-
dides desit*, complexus annos 17. v.
Diodor. Sic. xiv, p. 305. Off. ii, 11;
Leg. i, 1, fabulosus est. Att. xii, 40,
liber vel epistola ad Alexandrum M.
ibid. ii, 6, Theopompinum genus,
*est mordax scribendi genus, quo usus
est Theopompus; eo se dicit Cicero
usurum in 'Ανεδότοις*. Brut. 17, officit
Philisto. *ibid.* 56, acerrimo ingenio
fuit.

Theopompus, Att. xiii, 7, Cnidius,
familiaris Cæsaris. *Estne hic, quem
C. Trebonius Asia expulisse dicitur*,
Phil. xiii, 16? Alius, ni fallor, est ad
Q. fr. i, 2; forte de cohorte Q. Cice-
ronis in provincia.

Theoractus, Verr. iv, 66. v. *Theo-
mnastus*.

Theramenes, Tusc. i, 40, in ipso
mortis articulo ludit in Critiam, *cujus
opera ad mortem damnatus erat*. v.
Xenoph. Hist. Gr. l. ii, etc. Or. ii, 22,

ejus scripta Ciceronis ætate nulla ex-
stitere. iii, 16, faciendo dicendoque
sapiens.

Thericlea, Ver. iv, 18, ex lectione
Grævii, sunt pocula, quæ nomen ha-
bent a *Thericle*, figulo Corinthio, qui
certum genus poculorum excogitavit;
neque solum *figlina*, sed etiam ex alia
materia. Nam v. c. ap. Joseph. A. xi,
1, sunt *Θερίκλεια χεῦσεια* inter vasa,
quæ Cyrius Judæis reddidit. Sed qui-
dam cum *τοῦτοιον* faciunt. Ejus men-
tio et apud Lucian. *Lexiph.* c. 7; *Athe-
næum*, ix, 470, E. v. inpr. *Bentleius
de Phalaridis Epistolis*. *Vixit tempore
Aristophanis comici*. v. Junius in *Cat-
al. Pictor. etc.*, sed in primis *Salma-
sius ad Solinum*, p. m. 734 seq.

A. *Thermus*, e Minuciis, Flacc. 39,
bis, Cicerone defendente, absolutus
est magno populi gaudio, *post præ-
turam*.

Q. *Thermus*, ad Div. ii, 17, Asiæ
prætor, a. dccx, sqq. Att. i, 1, cura-
tor viæ Flaminiae. Phil. xiii, 6, Pom-
peium Cn. F. hortatur, ut ad Mutinam
eat cum suis copiis. *Ad eum sunt epi-
stolæ duæ*, ii, 18; xiii, 53. Conf. Att.
v, 13, 21, etc.

Theseus, Nat. D. iii, 18, Neptuni
filius. Offic. i, 10, pater Hippolyti, a
Neptuno petit, ut ab equis ejus lace-
retur filius. Neptunus, quæ promisit,
præstat. Leg. ii, 2, Atticos ex agris in
urbem compulit, etc.

Thessalus, Verr. i, 33, Lampsacenus.

Theudas, ad Div. vi, 10, libertus
Trebiani.

L. *Thorius Balbus*, Sp. F., Fin. ii,
20, 22, Lanuvinus (unde in nummo
ejus quæstorio Juno Sospita) voluptuo-
sissimus. Pighius, ad a. dclxxiii, eum-
dem putat, qui, Brut. 67, L. Turinus
dicitur, parvo ingenio, sed multo la-
bore, cui paucæ centuriæ ad consu-
latum defuere. Sic etiam *Valens in fa-
milia Thoria*, pag. 471, T. ii. v. L.
Turius. L. *Thorius fuit trib. pl. a.
dclxxviii*.

Sp. *Thorius Balbus*, Brut. 36, valuit
in populari genere dicendi. Auctor
legis Thoriæ. v. *Ind. Legg.*

Thoth, Nat. D. iii, 20, Ægyptiorum
Mercurius, quo nomine et primus
mensis apud eos appellatur.

Thraso, Verr. iv, 22, Tyndaritanus.
Thrasylulus, Att. viii, 3.

Thrasymachus, Or. iii, 32, Chalcedonius, de natura rerum scripsit. *ibid.* 16, sophista celeberrimus. Or. 12, primus cum Gorgia arte quadam verba vinxit. Abstinet a republica.

Thucydides, Or. ii, 12, quomodo scripserit. Brut. ii, summo loco natus, etc.

Thyestes, Tusc. iii, 12, 18, Jovis pronepos. *ib.* i, 44; Brut. 20, fabula Ennii, etc.

Throne, Nat. D. iii, 23, uxor Nisi, mater Bacchi, quam Semelem interpretantur.

Tiberius, Att. v, 21, amicus Attici, Q. Volusii socer.

C. Tidius Strabo, ad Div. xii, 6, ad C. Cassium in Syriam se confert, *Cæsare intersecto*. Manut. malebat Titius; ut esset L. Titius Strabo, de quo ad Div. xiii, 14. C. Tidium Strabonem inter provinciales prætores refert Pighius, a. dcc.

M. Tigellius Hermogenes, ad Div. vii, 24, a Licinio Calvo acriter perstringitur. Att. xiii, 49, 51. De hoc homine, Sardo libertino, est ap. Horat. Serm. i, 2, Omnibus hoc vitium est, etc.

Tigranes, Manil. 2, rex Armeniæ, gener Mithridatis. Sext. 27, a L. Lucullo vincitur. Cn. Pompeius in suis castris supplicii insigne regiam restituit, et regnare eum jubet.

Tigranes, filius superioris, Att. iii, 8; P. Clodius, qui eum captivum e custodia surripuit, et dimisit, non punitur. In custodiam conjecerat, et Romam perduxerat Cn. Pompeius: Dio, xxxvi, p. 27. De hoc facinore Clodii v. eundem, xxxviii, p. 78.

L. Tillius Cimber, Phil. ii, 11, de percussoribus Cæsaris; quum ante acerrimus partium Cæsarianarum propugnator fuisset. Senec. de Ira, iii, 30. ad Div. xii, 13, classem in Bithynia comparat, paullo post mortem Cæsaris. Eam provinciam a Cæsare adhuc vivo acceperat, in eamque, intersecto Cæsare, clam abiit. Vulgo appellabatur olim Tullius; quod præfert Oudendorp. ad Cæsar. B. C. iii, 42. De eo vid. præter Manut. et Græv. ad l. c. Periz Anim. Hist., p. 431 sq.

Timæus, Or. ii, 14, Tauromenites, regnante Agathocle vixit, eruditissimus et eloquentissimus historicus. N. D. ii, 27, rationem concinne red-

dit, quare Dianæ Ephesiæ templum deflagraverit. Quod Ciceroni hic concinnum videtur, id Longinus frigidum et puerile judicat. ad Div. v, 12, Pyrrhi bellum scripsit; Timoleontis res gestas prodidit. Ejus acerbiter in alios historicos et errores notat Diodorus Sic. xiii, p. 211.

* *Timæus*, Locrus, de Rep. i, 10; Fin. v. 29, Pythagoreus, quocum Plato multum fuit.

Timagoras, Acad. ii, 25, Epicureus, negat, sibi unquam duas flammulas esse ex lucerna visas, quum oculum torsisset.

Timanthes, Brut. 18, pictor, Cythnius, auctore Quintiliano, ii, 13; Sicyonius autem, auctore Eustathio ad Iliad. ω, 163. De eo etiam capiendus Cicero in Orat. 22, ad q. l. vid. Quintil. l. c. et alios ap. Junium in Catal. Pict. Leopard. Emend. xx, 19.

Timarchides, Verr. ii, 28, etc., liberius et accensius C. Verris; de cujus sceleribus multa in Verrinis.

Timocles, Pison. 36, saltator, L. Pisonis in Macedonia comes

Timocrates, Nat. D. i, 33, Metrodori Epicurei frater, quia, nescio quid, ab Epicuro dissentit, totis voluminibus ab eo conciditur. *ibid.* 40, a fratre reprehenditur, quod dubitet, vitam beatam ventre metiri. scil. in libris, quos contra eum scripsit. Laert. x, 23. Eundem tamen Epicurus inter heredes suos scripsit. v. de Fin. ii, 31. Lampsacenus, an Atheniensis fuerit, æque ut de fratre, disputatur ap. Jonsium i, 20, 3, et Menag. ad Laert. x, 22.

Timoleon, ad Div. v, 12, ejus res gestæ proditæ sunt a Timæo.

Timon, Tusc. iv, 11; Amic. 23, Atheniensis, fugit congressus hominum.

Timotheus, Tusc. v, 31, Atheniensis imperator cœnas Academicorum laudat. Or. iii, 34, Cononis filius, Isocratem præceptorem habuit. Offic. i, 32, belli gloria patre non inferior.

Timotheus, Milesius, Leg. ii, 15, quum plures quam septem nervos in fidibus haberet, Lacedæmonii eos demi jusserunt. Rem paullo aliter narrat Athenæus, l. xiv, c. 9, ex Artemone περί Διονυσιακού επιστήματος. Conf. Leopard. Emend. viii, 14, ubi decretum Lacedæmonio-

rum in hunc Timotheum emendatur et explicatur.

T. Tincas, Placentinus, Brut. 46, homo diceas et facetus.

Tiresias, Tusc. v, 39; Div. i, 40; ii, 3, augur clarus et præstans, sed oculis captus.

Tiro, ad Div. vii, 29, servus, deinde libertus Ciceroni, et filio, et fratri carissimus. *Ad eum sunt epistolæ l. xvi; ex quibus de summa hominis gratia satis cognosci potest.*

Tiro, Phil. ii, 4; v, 6; xii, 6, est Numisius Tiro, de sicariis Antonii triumviri.

Tisamenus, Att. xii, 10, servus.

Tisias, Or. i, 20; Inv. ii, 2, Siculus, primus rhetoricam scripsit. Brut. 12, qua occasione et quo tempore scriperit.

Tithonus, Senect. 1, *Laomedontis filius, Auroræ maritus, de quo nota est fabula.*

* *Titienses*, de Rep. ii, 8, 20, una e tribubus Romuli, ab Tito Tatius, Sabinorum rege, sic vocata.

Titinia Cottæ; Brut. 60, pro ea contra Ser. Nævium dicit M. Cicero.

Titinii, a *Catilina* in proscriptione *Sullana* interfecti commemorantur, Pet. Cons. 2.

Cn. Titinius, Cluent. 56, eques rom.

M. Tiinius. Epistolæ ad eum fragmentum, tom. xxix, p. 114.

Q. Titinius, Verr. i, 49, eques. R., frater germanus C. Fannii, i. e. ex eadem matre. v. *Wesseling. Obs. i, 13.* Att. v, 21, commendat Ciceroni L. Tullium, ut legatum sumat. Att. ix, 6, filius est cum Cæsare. *Hunc Titinium fœnus exercuisse intelliges ex ep. 4 l. ii ad Att., et vii, 18.*

Titius, Dom. 9; Ar. Resp. 27; Sext. 52, e duobus operarum Clodianarum.

* *C. Titius*, Brut. 45, eques rom., qui primus eo pervenit, quo pervenire potest Latinus orator sine Græcis litteris; cujus orationes pæne Attico stylo scriptæ videntur. Vixit L. Crassi temporibus.

C. Titius, L. P., Rufus, ad Div. xiii, 58, prætor urbanus Paulo et Marcello coss. ib. xii, 15, legatus Dolabellæ in Asia.

L. Titius, Verr. iv, 26, civis rom. in Sicilia habitans.

L. Titius Strabo, ad Div. xiii, 14, eques rom. *Hunc Manutius putabat eundem esse, qui, xii, 6, Tidius ap-*

pellatur: v. C. Tidius. Sed quoniam is sive Tidius, sive Titius in magistratu fuit, antequam hæc epistola scribebatur, ut ibi diximus, idem cum hoc Titio esse non potest, propterea quod hunc Cicero equitem rom. appellat. Non autem puto moris fuisse, qui essent ex equestri ordine, eos, quum magistratibus usi essent, simpliciter equites appellare.

P. Titius, ad Div. x, 12, tribunus pl. (a. dccx) intercedit Scio in Ciceronis sententiam facto, rogatu Servilii. *De eodem est ep. 21. Hunc etiam Corradus putat esse eum, ad quem epistola 16 l. v scripta sit. Ex epistola intelligitur, illum Titium bene de rep. sensisse, et Pompeianis partibus favisse: quod nescio an in P. hunc conveniat, qui in toto tribunatu Ciceroni, aliisque hujus sectæ adversatus est, P. Cascæ collegæ tribunatum abrogavit, et legem per vim tulit, de triumviris reip. constituendæ in quinquennium creandis, etc. vid. Pighius ad ann. dccx. Ceterum hic est Titius, qui Appium minorem remm fecit de vi, ad Div. viii, 8; nam vocatur emissarius Servilii.*

Sext. Titius, Or. ii, 11, tribunus pl. seditiosus, *A. U. dliv, Antonio oratore et Albino consule, a quo leges Titie dicuntur, multa contra remp. fecit; ei resistit Antonius. Item in eum testimonium dixit, quam postea reus factus esset. Brut. 62, loquax et acutus, sed mollis in gestu; ab eo saltationis genus molle nomen Titius accepit. Or. ii, 66, se Cassandram dicit, quod vera diceret, nec fidem inveniret. Rab. perd. 9, condemnatus est, quod Saturnini imaginem domi suæ haberet. Nescio an hic sit, qui, Or. ii, 62; iii, 23, nimis studiose pila lusisset, et signa sacra noctu fregisse dicitur. Non dubitat Corradus ad Brut., p. 341.*

T. Titius, T. F., ad Div. xiii, 75; legatus Pompeio rei frumentariæ præfecto. *Hic est fortasse, ad quem epistola 16 l. v perscripta est. Cf. P. Titius.*

* *Titius*, ad Div. vii, 12, in Gronoviana. *Sed alii, ut Manutius, malunt Titus, h. e. Atticus; alii, quod Grævius recepit, Senus.*

Titurius, Font. 8, videtur de cohorte M. Fonteii fuisse, aut portitor Tolosanus.

M. Titurnius Rufus, ad Div. xiii, 39, unus ex Titurnia familia reliquus est.

Tlepolemus, Verr. iii, 28, Græcus, pictor, de cohorte Verris. iv, 13, Cibrata dicitur per jocos, quia Verri tanquam venator vasorum fuit.

Tongilius, Catil. ii, 2, de conjuratis Catilinariis fuit, et Catilinæ scortum.

Toranius, ad Div. vi, 20, Pompeianus, exsul. Prætorius fuit, quem postea filius C. Toranius, triumvirum partes secutus, triumviris prodidit, a quibus interfectus est. v. Valer. M. ix, 11. Hunc esse, qui quæstor P. Vatinii Glabri in bello Servili dicitur fuisse in fragmento monimenti antiqui, putat Bimardus, Diss. i in Thes. Inscript. Muratorii, p. 4, 5. Ceterum in illa inscriptione est Thoranius.

A. Torquatus, e Manliis, Planc. 11, Africa prætor (ann. dclxxvi), mirifice laudatur. Ejus frater patruelis est Torquatus, T. F., de quo infra.

A. Torquatus, L. F., L. N., Fin. ii, 22, amicus Ciceronis summus. Att. v, 1, vir optimus. ad Div. vi, 1, Athenis exsulat, quod contra Cæsarem steterat. Prætor fuit A. U. dccii.

A. Torquatus, Leg. ii, 22. De quo sermo sit, ex re non satis certo judicari potest. Forte is est, qui censor a. dvi, et deinde bis consul fuit.

L. Torquatus, L. F., Catil. iii, 8; Agr. ii, 17, etc., consul cum Cotta A. U. dclxxxix. Pison. 31, pro Cicerone apud L. Pisonem intercedit. ibid. 19, Macedoniam Cicerone referente obtinet, et imperator a senatu appellatur. Brut. 68, elegans in dicendo, prudens, etc.

L. Torquatus, L. F., L. N., Sull. 2; Fin. ii, 19, accusat adolescentulus P. Sullam de ambitu, et ita facit, ut pater consul fiat. Att. iv, 16, de accusatione Gabinii cum P. Sulla contendit. vii, 12, negat Pompeium extra Italiam sequendum. ix, 8, sequitur cum fratre Pompeium extra Italiam. Fin. i, 5, Epicureus; itaque inducitur eo libro disputans cum Cicerone et Triario de finibus. Brut. 76, non tam rhetor, quam πολιτικός. In eo litteræ interiores et reconditæ, divina memoria. Prætor fuit ann. dcciv.

T. Torquatus, L. F., Tusc. iv, 22, qui primus Torquatus dictus est. v. Liv. vii, 10. v. Manlius.

T. Torquatus, Fin. i, 7, collega Cn. Octavii in consulatu a. dclxxxviii; ejus filius, a D. Silano adoptatus, quum in prætura Macedoniæ pecunias cepisse diceretur, pater, re cognita, eum vetuit in conspectum venire. Male editur L. Torquatus. Nam Fasti habent T., ut Epit. Livii 54.

T. Torquatus, T. F., Planc. 11, Aulæ Africae prætoris frater patruelis. Brut. 70, doctus vir ex Rhodia disciplina Molonis, plus facultatis ad dicendum habuit, quam voluntatis; ad consulatum venisset sublato ambitu, sive sisset.

* *Tortorius*, Att. vii, 2, est nomen corruptum. Nunc leg., deporto tr. C.

Trabea, ad Div. ix, 21, poeta comicus. Tusc. iv, 31; Fin. ii, 4, ejus versiculi.

C. Trebatius Testa, ad Div. vii, 12, Epicureus fit. ibid. 5, commendatur Cæsari Galliæ proconsuli. Top. i, Topica sibi a Cicerone explicari vult. Jctus fuit, ad quem multæ et facetæ sunt l. vii epistolæ. Tribunus pl. A. U. dccvi. De eo v. Menag. Amæn. J. C. c. 14.

L. Trebellius, Phil. vi, 4, Antonianus, antea adversarius in tribunatu (A. U. dccvii), quum de tabulis novis ferretur. ad Div. xi, 13, cum equitibus suis ad occupandam Pollentiam venit. Phil. xiii, 12, etc.

M. Trebellius, Quint. 5.

Trebianus, ad Div. vi, 10, Pompeianus, post pugnam Pharsalicam ab armis non decessit.

A. Trebonius, ad Div. i, 3; xii, 12, eques rom. negotiator.

A. Trebonius, Verr. i, 47, proscrip-tus a Sulla, frater P. Trebonii.

C. Trebonius, Phil. xiii, 10, eques rom., C. Trebonii, de quo mox, pater.

C. Trebonius, C. F., ad Div. xv, 21, quæstor tribuno Hereunio non paret, et Ciceronis causam tuetur, quum id consules non facerent. Phil. ii, 11, e percussoribus Cæsaris, laudatur. ibid. 14; ad Div. x, 28, sevo-cat Antonium, ante curiam, dum interficitur Cæsar. Phil. xi, 1, prætor Asiæ, a Dolabella Smyrnæ amicitiae simulatione interficitur; ejus mortem lamentatur Cicero. ad Div. xii, 16, ejus carmen ad Ciceronem missum, forte in Antonium et Antonianos. Hic

legem Treboniam tulit in tribunatu ann. d. xxviii, ut Pompeius duas Hispanias, M. Crassus Syriam in quinquennium, et Caesar Galliam in aliud quinquennium obtinerent. Post legatus Caesaris in Gallia, et ann. dcccviii consul suffectus Cæsari. Dio Cass. xxxix. p. 105.

P. Trebonius, Verr. i, 47, A. frater.

Cn. Tremellius Scrofa, Aet. i in Verr. 10, tribunus militaris designatus, iudex in causa Verrina, homo summa religione et diligentia. Pighius, ad a. dclxxvi, putat esse eum, qui prætor post fuit, et de re rustica scripsit: ejus villam, atque ipsum, valde laudat Varro de R. R. i, 2. Unde Scrofa cognomen, quod hujus avus primus tulit, aliam rationem ex ejus persona Varro, l. c. ii, 4; aliam Macrob. Sat. i, 6, commemorat. Utraque lepida fabella est. Scrofa est et ad Att. vi, 1. v. in Scrofa.

Q. Tremulus, e Marcijs, Phil. vi, 5, Hernicos vicit; statua ejus in foro posita. Is, qui consul bis fuit a. ccccxlvii, et cccclv.

C. Triarius, e Valerijs, Pin. i, 5, amicus Ciceronis, vir gravis et doctus, minus delectatur Epicuro, quod ornamenta Platonis, Aristotelis, etc. neglexit. Att. xii, 28, ejus liberis tutor est Cicero. Brut. 76, ejus plena fuit litteratæ senectutis oratio, gravis; bello Civili perit. Hunc locum male refert ad L. Triarium Pighius ad ann. dclxii. Videtur eum verbum senectutis movisse. Sed additur, in illa ætate. Deinde quod cum Torquato jungitur, id ipsum docet, de C. sermonem esse v. de Fin. l. c. Tribunus plebis fuit a. dccii, et a Cn. Pompeio in bello Civili classi præfectus Cæs. B. C. iii, 5. ad Div. viii, 7, ejus soror Paula Valeria divortium facit, et D. Brutus nubil. Manutius ad h. l. male appellat P. Triarium. Nam loci Ciceroniani, quos profert, ostendunt, eum de Caio loqui voluisse. Nisi forte ista fuit P. soror, et locos illos male de eo accepit.

L. Triarius, Verr. i, 14, quæstor urbanus, a. dclxxii.

P. Triarius, L. F., Att. iv, 16, 17; Q. fr. iii, 2, accusat M. Scaurum; defendit Cicero. v. Ascon. arg. or. pr. M. Scauro, et ejusdem or. nova fragm. 2, 3, 13, 15.

** Tricipitinus, e Lucretijs, Leg. ii, 4; de Rep. ii, 27, Lucretius pater.*

Trieterides, Nat. D. iii, 23, sacra Bacchi e Niso et Thyone nati.

Triptolemus, Her. iv. 6. Tusc. i, 41; Verr. iv, 49, notus ille auctor et inventor agriculturæ in Græcia, de quo est in fabulis.

Tritannus, Fin. i, 3, centurio viribus insignis, de quo v. Plin. H. N. vii, 20; Solin. c. 4.

Trito, Nat. D. i, 28; ii, 35, deus maritus.

Tritopatrens, Nat. D. iii, 21, Jovis et Proserpinæ filius.

Troas, Q. fr. iii, 6, tragœdia Q. Ciceronis.

Troilus, Tusc. i, 39, Priami filius ab Achille interfectus.

** Trophonius, Nat. D. iii, 22, Valentis et Phoronidis (seu potius, Coronidis) filius, idem cum Mercurio ex his genito. Div. i, 34, prope Lebadiam ei sacra fiunt: ubi sc. notum illud antrum Trophonii fuit. Alium ab hoc Ernest. putabat Trophonium, qui ædificavit templam Delphicum, Tusc. i, 47. Videtur errasse.*

Trypho, Att. iii, 8; ad Div. xiii, 60, est nomen servile.

L. Tubero, ex A. liis, Ligar. 7, cum Cicerone una domi eruditus, post affinis, in omni vita familiaris, etc. Planc. 41; Q. fr. i, 1, legatus Q. Ciceronis in Asia, scripsit his oriam. Lig. 8, sortitus belli Civilis initio ex Scito Africanam provinciam, quam Considius obtinuerat, quum eam a Varo jam occupatam invenisset, ad Cn. Pompeium in Macedoniam se contulit. Restitutus est post a Cæsare cum filio Quinto, de quo mox.

P. Tubero, Q. F., P. N., Or. ii, 84, Africanum avunculum laudavit, scripto C. Cælii.

Q. Tubero, Q. F., P. N., Muren. 35, stercus, Africanæ sororis filius; ejus perversam sapientiam in funere Africanæ agre fert populus, propterea prætura excedit. Brut. 31, in triumphata judicavit contra avunculum Africanum: ejus orationes in Gracchum. Ec. h. l. colligit Pighius, eum tr. pl. a. nxxx fuisse. Cf. Or. ii, 23; ad Att. iv, 16; et nunc præsertim adde lib. i de Rep. 9, 19. De patre utriusque, L. Pauli genero, v. Plin. H. N. xxxiii, 11; Val. M. iv, 4.

Q. Tubero, L. F., Ligar. i sq., accusat Ligarium de vi. *In bello Civili Pompeium cum patre secutus est, post a Cæsare restitutus. Quum in causa Ligariana non vicisset, ad jus civile se contulit.*

P. Tubertus, e Postumiis, Leg. ii, 23, primo Valerii Poplicolæ, et deinde Menenii collega fuit. In urbe sepultus est, ejusque posteri hoc jus tenuerunt.

L. Tubulus, ex Hostiliis, Fin. ii, 16, prætor, et quidem, ut est Att. xii, 5, L. Metello et Q. Maximo coss., h. e. *A. U. DCXI,* pecunias capit ob res judicandas, et decreta de ea re quæstione fugit. Cf. Fin. iv, 28; v, 22; Nat. D. iii, 30; i, 23; fr. or. p. Scaur., etc. *Perizon., Triga Diss. p. 152 extr., credit esse nepotem C. Hostilii Tubuli, prætoris urb. a. DCLIV, cujus frequens mentio ap. Livium, lib. xxvii, sqq.*

M. Tuccius, ad Div. viii, 8, accusat C. Sempronium Rufum, et ab eodem accusatur. v. *Drakenb. ad Liv. Epit. 20.*

Cn. Tudicius, Cluent. 70, senator.

C. Tuditanus, e Sempronis, Brut. 25, disertus. *De Tuditanorum gente v. Valer. M. vii, 8, et ibi Perizonium. v. Rupertus ad Valer. M. ix, 5, p. 542.*

M. Tuditanus, Brut. 18; Tusc. i, 1, consul a. DCLIII.

P. Tuditanus, Brut. 15, M. Corn. Cethegi collega in consulatu (a. DCLIX), deinde etiam in censura.

Tuditanus, Acad. ii, 28, affinis Catuli, insanus. Phil. iii, 6, avus Fulviæ Antonii uxoris; ejus insania. v. *Valer. M. vii, 8, et ibi Perizonium.*

M. Tugio, Balb. 20, videtur ei juris parti se maxime dedisse, quæ est de jure aquæductuum.

* *L. Tulleius,* ad Div. xv, 4, legatus Ciceronis in Cilicia; qui omnibus aliis locis, ut Att. v, 4, 21. et a multis edd. h. ipso l. scribitur Tullius.

P. Tullio, Syrus, Ar. Resp. i, amicus Clodii.

Tullius Cimber. v. Tilius.

* *L. Tullius,* Verr. iv, 11, frater M. Ciceronis patruelis, quem secum in Sicilia habuit, quum in Verrem inquireret. v. *L. Cicero.*

L. Tullius Montanus, Att. xii, 52, cum Cicerone filio Athenas proficiscitur.

M. Tullius Laurea, Att. v, 4; xiii, 22; ad Div. v, 20, scriba Ciceronis.

* *M. Tullius Decula,* Planc. 21, ædilitiam repulsam tulit. Agr. ii, 14, consul cum Cn. Cornelio, a. DCLXXII. *Hunc putat esse Sigonius, quem Cicero defendit reum de vi; ex qua oratione pauca fragmenta restant. Addimus nova, tom. xxix, pag. 2.*

M. Tullius, Q. fr. ii, 3, postulat Sextium de vi. *Ipse Cicero nescit, qui sit.*

M. Tullius, Brut. 16, patricius, consul cum Sulpicio a. x post reges exactos.

Tullius, Verr. iii, 71, magister publicanorum in Sicilia, amicus Veris.

Tullus, Catil. i, 6; Att. viii, 15, est *L. Volcatius Tullus,* qui M. Æmilii Lepidi collega in consulatu fuit.

Tullus Cluvius, Phil. ix, 2, unus e legatis rom. qui a Larte Tolumnio intercepti sunt. *Sed Pighius legendum censet L. Julius; qui a. ccciii decemvir fuit: non C. Julius, qui trib. mil. fuit a. cccxv. v. ad h. a. Apud Plinium, xxxiv, 6, ed. Hard., vocatur Tullus Cœlius, ems. Edd. aliæ habent Tullus Cœlius. v. Harduin. et not. Gruteri ad Cic. l. c.*

* *Tullus Hostilius, rex Rom.;* de Rep. ii, 17, ejus res pace belloque gestæ. N. D. ii, 3, utitur auguriis Attii Naviæ.

Tullus Hostilius, Phil. xiii, 12, tribunus plebis designatus.

Turdus, ad Div. ix, 21, cognomen familiæ Papiriæ plebeïæ. C. Papirius Turdus trib. pl. est ap. Liv. xli, 6.

L. Turius, Brut. 67, parvo ingenio, sed studiosus; ei paucae centuriæ ad consulatum defuere. *Olim hic legebatur Thorius, unde viri docti ceperunt de L. Thorio Balbo, de quo supra. Nescio an in hominem illum voluptuosissimum cadat multus labor, quem huic L. Turio Cicero tribuit. Turius apud veteres non unus occurrit. Q. Turius ap. ipsum Ciceronem; alius Turinus apud Horat. Sat. ii, 1, 49, ubi vid. Schol. et Bentleium. L. Turius a M. Catone contra Cn. Gellium defensus commemoratur apud Gellium, Noct. Att. xiv, 2; ut lapides taceant. Nam apud Donium, iv, 93, est L. Turius, L. F., etc.*

Q. Turius, ad Div. xii, 26, negotiator Africanus.

Turius Eros, ad Div. xii, 26, liber-
tus *Q. Turii*.

Turpilia, ad Div. vii, 21.

Turpio, Att. vi, 1, sutorius.

* *Turpio*, de Senect. 14. v. *Ambi-
vius*.

D. Turranius, Att. i, 6, homo
χρηστομαθής, cum *Q. Cicerone* in præ-
diis Arpinatibus est. vi, 9, cum *Ci-
cerone* in Cilicia aliquandiu fuit.
Eundem hominem esse, res ipsa su-
spicari facit, etsi priori loco sit *Turra-
nius*, altero *Turaninus*. Nam hæc no-
mina eadem sunt, ut et *Turaninus*.
Eadem varietas etiam in lapidibus de-
prehenditur. Forte est ille ipse, qui
commemoratur ap. *Plin. H. N.* iii, 1;
ix, 8. v. *Harduin. Ind. Auctor*.

M. Turranius, *Phil.* xiii, 10, pro-
vinciam sibi ab Antonio datam recu-
sat.

L. Tursetius, *Phil.* ii, 16, ei testa-
mentum *M. Antonius* subjicit.

Turulus, ad Div. xii, 13, quæstor
Tilli Cimbri in Bithynia.

Tuscenius, *Q. fr.* i, 1, 2, homo
obscurus, qui de *Q. Cicerone* questus
erat.

Tutia, Att. xvi, 2, nomen feminae,
nescio cuius. Nam *Tutia Vestalis*, de
qua est ap. *Valer.* viii, 1, quæ in li-
bris fere est *Tuccia*, huc non pertinet,
quod temporis ratio facile indicat. Ce-
terum valde arridet *Corradi conjectura*,
qui *Julia* legendum suspicabatur,
eamque intelligebat, de qua est, xv,
29. *Tutiam* familiam autem fuisse,
facile concedam. v. *Draakenb. ad Liv.*
epit. 20.

Tutor, *Or.* ii, 64, nomen mimi
veteris, oppido ridiculi.

Tympanis, *N. D.* iii, 35, *Tympa-
nidis* rogos. Locus sine dubio corrup-
tus, in quo frustra adhuc viri docti
desudarunt. vid. *Davisius et Boherius*
ad h. l.

Tyndareus, *Fat.* 15, *Clytæmnestræ*
pater.

Tyndaridæ, *Nat. D.* ii, 2, *Persen*
victum nuntiant. iii, 5, eos *Lacedæ-
mone* sepultos tradit *Homerus*, etc.

Tyrannio, Att. ii, 6; xii, 2, etc.,
grammaticus et geographus, qui *Ci-
ceronis* temporibus vivit. Aerem in re-
prehendendo fuisse ex ep. 6 l. ii in-
telligitur. ibid. iv, 4, 8, reliquias

bibliothecæ *Ciceronianæ* disponit et
collocat. xii, 6, argumenta scriptorum
Tyrannionis, vocat tenues Σεισιπας.
Q. fr. ii, . . . docet *Cicerones* pueros.

Tyrus, *Nat. D.* iii, 23. mater *Ve-
neris* *Syriæ*.

V.

M. Vaccus, e *Vitruviis*, *Dom.* 38;
ejus domus eversæ area *Vacci pratu*
dicta, quod *Privernatium* et *Funda-
norum* dux contra Romanos fuisset,
A. U. ccccxiv. v. *Liv.* viii, 19, 20.

Vacerra, ad Div. vii, 8. *JCtus*
tempore *Ciceronis*. *Cogitabam* ali-
quando per jocum ita dici *Valerium*
JCtum.

* *Fælius*, libertinus homo littera-
tus, pro *Seaur.* 3, fragm. nov.

Valens, *N. D.* iii, 22, *Mercurii*
cujusdam e *Phoronide* (vel *Coronide*)
pater.

A. Valentius, *Verr.* iii, 37, inter-
pres *C. Verris* in *Sicilia*.

Valeria tabula; *Vatin.* 9, ab ea
dicuntur tribuni plebis, *Vatinii* colle-
gæ, jussisse mitti *Bibulum*, quem
Vatinius in vincula duci jusserat. ad
Div. xiv, 2, ad eam exsulis *Cicero-
nis* uxor, contumeliæ causa deducitur.
Conf. Sextia tabula.

Valeria, *Flacc.* 34, uxor *Andronis*
Sextilii.

Paulla Valeria, ad Div. viii, 7,
soror *Triarii*, discidium facit. et *D.*
Bruto nubit. vid. in *C. Triarius*. *Ob-
servent* tirones *Paullæ* nomen, æque
ut *Pauli*, quæ cognomina proprie
sunt, interdum esse etiam prænomina,
ut hoc loco. vid. *Perizon. in Animadv.*
hist. cap. 3, p. 130.

Valerius, *Verr.* iii, 21, præco
Verris.

Valerius, *Orat.* iii, 23, scenicus,
quotidie cantabat.

Valerius, Att. ii, 3, absolvitur,
incertum utrum *Valerius Flaccus*,
an *Valerius Messalla*, an *Valerius*
JCtus.

Valerius, ad Div. v, 20, nescio
quis, manceps pecuniæ publicæ cuius-
dam.

Valerius, Att. i, 12, interpret *C.*
Antonii in *Macedonia*, nisi forte
Romæ in ipso senatu, quod *Casaubo-
no* placebat. Putant quidam esse eum,
de quo ad Div. xiv, 2; de quo
dubito.

* *Valertus*, testis adversus Scaurum, civis factus beneficio L. Triarii, pr. Scaur. 4, fragm. nov.

C. *Valerius Flaccus*, Balb. 24, prætor urbanus, a. dclv.

D. *Valerius*, Soranus, Brut. 46, doctus Græcis litteris et Latinis, familiaris Ciceronis.

L. *Valerius Flaccus*, Phil. xi, 8, flamen Martialis, bellum gerit cum Aristonico, frustra contra nitente collega P. Licinio Crasso, v. L. *Flaccus*.

L. *Valerius Flaccus*, Rabir. perd. 7, collega C. Marii, arma capit contra Saturninum, v. L. *Flaccus*.

L. *Valerius Flaccus*, Pison. 23, legatus L. Pisonis in Macedonia, is, qui prætor Cicerone cos. fuit, v. L. *Flaccus*.

L. *Valerius Potitus*, Brut. 14; de Rep. ii, 31, legibus et concionibus populum post decemviralem invidiam placat. De hoc *Valerio* v. Liv. iii, 39, 49—55.

L. *Valerius*, ad Div. i, 10; iii, 1; vii, 11; xii, 7, Jctus mediocris.

M. *Valerius*, Brut. 14, dictator populum in monte Sacro sedavit, atque inde Maximus dictus est (quod nomen familiæ hæsit), A. U. cclix. Ad h. a. v. *Sigonius*. In vulgatis male est M.

M. *Valerius*, M. F., *Corvus*, Div. i, 24, consul cum Aulo Cornelio Cosso in bello Samnitico, A. U. ccccx, qui tertius ejus consulatus fuit; nam quinques consul fuit, bis dictator, semel censor, sexies prætor, quater ædilis. Corvi nomen primum tulit: unde omnibus notum est. vid. Liv. vii, 26.

* P. *Valerius Publicola*, de Rep. ii, 31, in quo fuerit Publicola maxime. Leg. ii, 23, in urbe sepultus, idque posteri tenuerunt. Arusp. Resp. 8, pro meritis in remp. domum accepit in villa publica. Quomodo viri docti verba, in villa publica, tentarint, docebit Grævius ad h. l.

P. *Valerius Flaccus*, Phil. v, 10, legatus Romanorum ad Hannibalem in Hispania.

P. *Valerius*, Phil. i, 3, comes Ciceronis, quam primum iter in Græciam post mortem Cæsaris institisset. ibid. et Att. xvi, 7, villam habuit ad Leucopetram, in quam tum Cicero devertit. Att. v, 21, a Dejotaro sustentatur, debitor Attici. Idem

est, quem, ad Div. xiv, 2, nominat hominem officiosum. vid. *Valerius interpres*.

Q. *Valerius*, Soranus, Br. 46, doctus Græcis litteris et Latinis. Or. iii, 11, litteratissimus omnium Latinorum.

Q. *Valerius*, Q. F., *Orca*, in Sen. post redit. 9, prætor P. Lentulo Spinthere cos. ad Div. xiii, 4, legatus propretore a Cæsare præpositus agris dividendis; postea proconsul Africæ, non consulatu gesto. Cf. ep. 6.

C. *Valgius Hippianus*, ad Div. xiii, 76, idem est, qui Q. Hippianus in eadem epistola appellatur. C. *Valgius dictus est a patre*, qui eum adoptavit. C. *Valgium* quemdam, qui de usu herbarum ad Augustum scripsit, commemorat Plin. xxv. 2.

* *Valgius*, Agrar. iii, 1, P. Rulli socer, qui multos agros tempore Sullano occuparat.

C., Cn. et L. *Vareni*, fr. or. pro Vareno; qui defensus est a Cicerone, reus inter sicarios, quod Caium occidisset, Cnæum vulnerasset.

Vargula, Or. ii, 60, dicax homo, C. Julii Cæsaris, ejus, qui in libris his inducitur, amicus.

C. *Vargunteius*, Sull. 2, senator, socius Catilinæ, qui Ciceronem in lectulo interficere voluit.

P. *Varinus*, Flacc. 19, prætor Asiæ, A. U. dclxxx. Appian. Civil. B. i, p. 205, appellat Varianum Glabrum; quod cognomen ei adjudicat Sigonius ad a. dclxxx; asserit Binarus ex antiqui monumenti fragmento, in quo historia belli Servilii descripta fuit, ap. Murator. Thes. nov. Inscr. T. i, p. 4.

M. *Varisidius*, ad Div. x, 7, 12, eques rom.

L. *Varius Cotyla*, Phil. xiii, 12, columen amicorum Antonii. Phil. viii, 10, 11, legatus Antonii ad senatum.

P. *Varius*, Att. i, 1, videtur fœnerator fuisse.

Q. *Varius Hybrida*, Sacronensis, Sext. 47, seditiosus; ei restitit M. Scaurus. Orat. i, 25, homo vastus et fœdus, sed eloquentia magnam gratiam consecutus. Brut. 49, 62, bonus orator. ibid. 89, sua lege damnatus est, de qua vide Ind. Legum. N. D. iii, 33; Drusus ferro, et Metellum

veneno sustulit; summo cruciatus ipse periit. p. Scaur. fr., p. 80. M. Seanum principem in prodicionis crimen vocat lege sua, sed frustra. Conf. *Valer. Max.* iii, 7: quem reprehendit *Wesselingius*, *Obs.* i, 11.

Q. *Varius*, *Verr.* ii, 48, testis in Verrem. An hic est, qui inter iudices *Manianos* fuit? *Mil.* 27.

A. *Varro Murena*, e *Terentiis*, ad *Div.* xvi, 12, amantissimus *Cicero*-nis. Idem occurrit ad *Div.* xiii, 22. Postea consul fuit ann. dccxxx.

C. *Varro*, e *Terentiis*, *Brut.* 19, qui in clade *Caunensi* cum *Paullo* collega cecidit, ann. dxxxvii. v. de eo *Liv.* xxii, 25 sq.

C. *Varro*, e *Viselliis*, *Prov. Cons.* 17, consobrinus *Ciceronis*. *Verr.* i, 28, tribunus militum in Asia, prætor C. *Nerone*. Cf. C. *Visellius Varro*.

* M. *Varro*, e *Terentiis* *Brut.* 56, L. *Ælium* præceptorem habuit. ad *Div.* xi, 10, ejus thesauri. vid. *Corrad.* et *Manut.* ad h. l. *Att.* xiii, 13, 16, 18, cupit aliquid a *Cicerone* sibi inscribi, *πολυγραφώτατος*. ad *Div.* ix, 13, legatus *Pompeii* in Hispania ulteriori. *Div.* i, 32, doctus homo, perterretur vaticinio ejusdam *Rhodi* remigis. *Phil.* ii, 41, ejus villam occupat M. *Antonius*, etc. De eo v. *Plin. H. N.* vii, 30.

* M. *Terentius Varro*, ad *Div.* xiii, 10, quæstor a *Cic.* commendatur M. *Bruto*, *Galliæ* *Cisalpinæ* prætori. Hunc certe esse M. *Varronem* illum *πολυγραφώτατον*, nec res, nec tempora sinunt. Vide nos in h. ep.

Varus (P. *Attius*), *Lig.* 2, *Africæ* prætor, *Africam* initio belli *Civilis* privatus occupat, quum *Italia* profugisset. vid. *Cæsar de Bello Civil.* i, 31. Hic est P. *Attius*, *Att.* vii, 13.

Sext. Varus, ad *Div.* x, 32, *Hispaniæ* proconsul, incertum est, qui sit; quando *Sext. Quintilius Varus* *Hispaniæ* proconsulem fuisse nemo prodidit. vid. *Manut.* ad h. l.

P. *Vatienus*, N. D. ii, 2, e *Castore* et *Polluce* audivit, *Persen* esse victum. In libris quibusdam est *Vatinius*, quod probat *Davisius*, qui avum eum adolescentis P. *Vatinii* facit.

P. *Vatinius*, *Vatin.* i, sqq., in qua oratione pleraque ejus scelera, in primis in tribunatu C. *Cæsare* cos. suscepta commemorantur. *Phil.* x, 5, 6, im-

perator et prætor *Illyrici*, *Dyrrhachii* portas aperit *Bruto*, et ei exercitum tradit. ad *Div.* v, 10, augur fit in locum *Appii*. v, 9, imperatoris epistola ad *Ciceronem*, qua petit, ut se defendat, et supplicationem conficere studeat. ibid. i, 9, a *Cicerone* defenditur, et quare. *Fragm. hujus defensionis*, tom. xxix, p. 58.

Vectenus, *Att.* x, 5, 11, amicus *Ciceronis*, *Monetalis* appellatur. Cf. xv, 13; xii, 3: argentarium fuisse ex locis his, aut facneratorem saltem, intelligitur.

T. *Vectius*, *Flacc.* 34, senator.

P. *Vedius*, *Att.* vi, 1, *Pompeii* familiaris, homo nequissimus.

M. *Vehilius*, *Phil.* iii, 10, provinciam sibi ab *Antonio* attributam recusat accipere. Ex hoc nomine quidam *Velleius* fecere, quod nomen hoc notius esset; estque ita in nonnullis editionibus. *Vehili* etiam in lapidibus antiquis reperiuntur. Ceterum nihil de hoc *Vehilio* usquam me legere memini.

Veiento, *Att.* vii, 3, a *dere*dente *Bibulo*, provinciae *Syriæ* præfectus. P. *Manutus* quæstorem putat fuisse. Sed constat *Sallustium* quæstoris h. eum apud *Bibulum* obtinuisse, ad *Div.* ii, 17. Itaque magis placet, cum *Pighio*, ad. a. d. ccm, legatum putare: quem enim, nisi quæstorem præficeret, præficere poterat, nisi legatum aliquem? v. ad *Div.* ii, 15. Sunt autem e *Fabriciis* *Veientones*. Et fortasse hujus nepos fuit aut pronepos A. *Fabricius Veiento*, qui post præturam, a. d. ccvii, a *Nerone* in exilium missus est. De eo *Xiphilinus* in *Nerone*, et *Tacit. Ann.* xiv, 50.

C. *Velleius*, *Or.* iii, 21, *Epicureæ* philosophiæ addictus, L. *Crassi* oratoris familiaris. *Nat. D.* i, 6, senator, ad quem tum *Epicurei* primas deferrebant. Hic est qui trib. pl. fuit, ann. dclxiii.

Q. *Velocius*, *Or.* iii, 23, gladiatorium didicit puer; sed adultus plus operæ foro, amicis et rei familiari tribuit. Perperam ex h. l. colligit *Petavius* apud *Olivetum* ad h. l., eum lanistam et actorem causarum eodem tempore egisse.

Vellunus, Q. fr. iii, 1, nomen hominis obscuri, qui fundum habebat, non procul a fundo Q. *Ciceronis*.

Venonius Vindicius, *Balb.* 25.

C. Vennonius, Att. vi, 1; ad Div. xiii, 72. *Vossius*, de Hist. Lat. l. iii, p. 226, putat, non esse *Vennonius* scribendum, ut est sc. ll. cc., et Att. xii, 13; Leg. i, 2; sed *Vennonius*, quia ducatur a *Venox*. Et exhibent omnes codd. et edd. hanc scripturam, pro *Balbo* l. c. *Mihi* vero rectius *Vennonius* videtur, uti est in lapidibus semel apud *Donium*, sæpe apud *Gruterum* (quamquam et ibi *Vennoniam* reperio), ducique puto a nomine *Venno*, quod ibidem est, 291.

Sext. Vennonius, Verr. iii, 39; de *Verris* cohorte fuisse apparet, una ex manibus, quibus pecuniam aliis extortam capiebat.

Vennonius, de Leg. i, 2, historicus Latinus, exilis et jejuns. Att. xii, 3, ejus libris ægre caret *Cicero*. Hunc *Vennonium* ab omnibus his alium esse, et *Cicerone* longe antiquiorem, mihi satis certo videor ex loco de Leg. i, 2, colligere. Ponit enim primo *Annales pontificum*, deinde *Fabium*, *Catonem*, *Pisonem*, *Fannium*, *Vennonium*, *Antipatrum*. Post, successere huic, inquit, *Gellii*, *Clodius*, *Asellio*, etc.

P. Ventidius Bassus, Phil. xii, 9; ei amicus *Cicero* fuit, antequam se cum inimicis reipublicæ conjungeret. ad Div. x, 24, 33, post prælium *Mutinense* se cum tribus legionibus conjungit. xi, 18, se cum *Antonio* conjungit ad *Vada Sabatia*. x, 10, *Mulio* dicitur; ejus castra despicit *Plancus*. Phil. xiii, 2, *Antonii* amicus. Idem pluribus aliis locis memoratur. Nescio utrum ad locum ex epistolis ad Div. respiciat *Plin.* H. N. vii, 42, ubi *Ciceronem* auctorem esse dicit, hunc *Ventidium* mulionem castrensem suffraganeum fuisse, an vero ad alium ex oratione, aut libro deperdito. De ejus natalibus, miraque fortuna vid. præter *Plin.* l. c., *Gellium*, Noct. Att. xv, 4; de ejus rebus gestis in Asia, *Dionem* Cass. xlviii, xlix.

Venuleia, Att. xii, 24, *Crassi*.

Venuleius, Verr. iii, 42, de *Verris* cohorte.

Vennleius, ad Div. xii, 30, legatus *Calvisii*, qui cum aliis quibusdam *Africam* absente *Calvisio* administrare audebat, obtinente e *Scito* provinciam *Cornificio*. Ei lictores, ut ceteris, ademerat *Cornificius*, quod probat *Ci-*

cero. Quæstorem provincialem fuisse a. dccii reperio, eodem anno, quo et *Latinius* et *Horatius*, ejusdem *Calvisii* legati, quæstores fuere.

* *Venus*, Div. i, 13, *Cnidia*. Or. 2, etc., *Coa Apellis*. Nat. D. iii, 23, plures *Veneres*. ibid. ii, 23, *Lubentina*. *Cæcil.* 17, etc., *Erycina*. Ab hac dicuntur *Venerii*, ibid.; h. e. servi *Veneris Erycinæ*, s. fani ejus in *Erycino* monte.

Veratius, cognomen *Fulvii*, *Flacc.* 20, ubi tamen liber ms. habet *Neratius*.

C. Verres, C. F., Verr. i, 13, quæstor *Cn. Carbonis* in *Gallia*, eum deserit, et pecuniam publicam avertit. 17 sq., *Cn. Dolabellæ* legatus in *Cilicia*, et, quæstore *Malleolo* mortuo, proquæstor; furta et scelera in legatione perpetrata. 36 sq., *Malleoli* pecuniam avertit, nec pupillo restituit. 38, contra *Cn. Dolabellam* a *M. Scauro* accusatum testimonium dicit, eumque prodit. 40 sq., prætor urbanus, ann. dclxxxix; præturæ flagitia. 49, in prætura ex *Scito* de sartis tectis judicat. De triennio præturæ *Siculæ* descendum e l. actionis secundæ iii, iv, v. De artibus, quibus elabi, adjutore *Hortensio*, judicio et accusatori voluit, v. Act. i, 6, 7 sq. De tota causa lege argumenta *Verrinarum*. Ab hoc dicta *Verrea*, Verr. ii, 21, etc., ipsius jussu, sublati *Marcelleis*, in *Sicilia* instituta. De exitu ejus est ap. *Plinium*, H. N. xxxiv, 2.

Q. Verres, Act. i, 8, tribu *Romilia*, *C. Verris* propinquus.

Verrius, ad Div. ix, 20, 26, amicus *Pæti* et *Ciceronis*. ibid. xii, 14, amicus *Lentuli Spintheris* fil. *Manut.* ad ix, 20, putat esse *Verrium Flaccum* illum, juris pontificii peritum, cujus libertus fuit *Verrius Flaccus* grammaticus. *T. Verris* *Flaccus*, eques rom. *Fesulanus*, est ap. *Gorium*, Inscr. Etrusc. t. iii, p. 161.

C. Verrutius, Verr. ii, 76, nomen fictum a *Verre*, sub quo ipse latebat.

Vertumnus, Verr. i, 59, deus, qui in omnes figuras se vertit, aut vertere potest. v. *Propert.* iv, 2.

Vesta, Div. i, 45; ex ejus luco vox audita. De hoc luco, qui sub *Commodo* combustus est, vid. *Herodian.* i, 14.

C. Vestorius, ad Div. viii, 8; Att. iv, 6; vi, 2, *Puteolanus*, argentarius.

L. Vetecillius Ligur, Verr. ii, 8.
M. Vettilius, Phil. iii, 10. *vid. Pilius ad a. dccix.*

P. Vettilius, Cæcin. 9, testis in Cæcinam.

* *Vettius*, Att. ii, 4, est *Cyrus architectus*, vel *Vettius Chrysippus*, libertus Cyri.

* *Vettius Chrysippus*, ad Div. vii, 14, Cyri architecti libertus.

Vettius, Cæcl. 30, unus de stupratoribus Clodiæ, quem, quum ortæ inter eos essent inimicitia, ulta est per Camurrium quemdam et Esernium, etc.

L. Vettius, Vat. 10, in senatu confessus est, se cum telo fuisse, Cn. Pompeii interficiendi causa. Att. ii, 24, *index a Cesare inductus in senatum, ut diceret, se interficere principes voluisse, invidiæ inimicis Cæsariæ faciendæ causa. Sed mendaciumprehenditur, et reus ipse fit de vi; res accurate ibi narratur. Cf. Sext. 63. Adde de ejus indicio in causa Catilinaria Dionem Cass. xxxvii, p. 48; de ipso, interpretes Suetonii ad Cæs. 17.*

P. Vettius Chilo, Verr. iii, 71, eques rom., magister publicanorum in Sicilia.

P. Vettius Scato, Phil. xii, 11, dux Marsorum. Cum eo Cn. Pompeius colloquium inter castra habet. *v. interpretes ad Vellei. ii, 16.*

P. Vettius, Verr. v, 44, quæstor Verris.

Q. Vettius Vettianus, Brut. 46, Marsus, vir prudens, et in dicendo brevis.

Vettius, Att. iv, 5, homo vilis, a quo villam Catuli Cicero emit, is sine dubio, qui, vi, 1, manceps dicitur.

L. Veturius Philo, Brut. 14, consul bello Punico II cum *Q. Metello*, *A. U. dclxvii.*

T. Veturius, Offic. iii, 30, consul cum *Sp. Postumio*.

C. Vibienus, Mil. 14, senator, quomodo interierit.

C. Vibius Capax, Cluent. 60, Larinas.

C. Vibius Pansa, ad Div. viii, 8. *v. Pansa. De eodem forte capiendus locus, Att. ii, 20.*

L. Vibius, Verr. ii, 74, eques rom.

T. Vibius, ad Div. xi, 12.

L. Vibullius Rufus, ad Div. i, 9, Pompeii familiaris. Att. vii, 24, e Pi-

ceno, quo missus erat a Pompeio, redit; *v. Cæsar B. C. i, 15. Att. viii, 1, ejus res gestæ laudantur; de Pompeio parum honorifice sentit. Q. fr. ii, 9; iii, 1.*

Vicepota, Leg. ii, 11, nomen habet a vincendo et potiundo, adeoque ipsius victoriæ nomen est. *Ædem ejus infra Veliam fuisse constat e Livio, ii, 7. Viri docti scribendum censent Vicepota: vid. not. doctorum virorum ad Liv. l. c.*

L. Vicinius, ad Div. viii, 8, pro quo Grævius reposuit *Vinicius*, tribunus plebis *M. Marcello et Sulpicio coss. Permutantur fere in libris scriptis Vicin. et Vinic. v. interpr. ad Sueton. Aug. 65.*

Victoria, Div. i, 43, Capuæ sodat.

Vidius, creditor Nicia, ad Div. ix, 10.

M. Vigellius, Or. iii, 21, a Panætio stoica philosophiam didicit.

L. Villius, L. F., Pomtina, Annales. ad Div. viii, 8, senator. Unde *Annales Villii dicti; v. Ind. Legg., Annales Leges.*

S. Villius, ad Div. ii, 6, Milonis familiaris.

L. Vinicius, v. Vicinius.

Vinius, Att. ii, 2.

S. Virbius, Cluent. 8, Larinas.

Virgilianus, v. Q. Fabius.

C. Virgilius, Plane. 40, prætor, *Q. Ciceronis* collega; Siciliæ prætor eo anno, quo Cicero exsulavit, noluit eum, quamvis amicum, Clodii minis territus, recipere. *Q. fr. 1, 2, in magna existimatione est. ad Div. ii, 19, propinquus Cælii. Att. xii, 51; xiii, 26.*

C. Virgilius, Prov. Cons. 4. *v. C. Virginius.*

M. Virgilius, Brut. 48, frater *T. Aufidii* trib. pl., *L. Sollæ* imperatori diem dixit, sc. in tribunatu, ann. dclxvi, ut eum a prosecutione ad bellum Mithridaticum abstraheret. Sed *Sulla*, neglecto *Virgilio*, abiit, ut est ap. *Plutarch. in Sulla, p. 458, ubi male Verginius dicitur. In ipso Cicerone Virginius et Virgilius permutantur.*

A. Virginius, I. æl. 27, ejus adolescentis familiaritate delectatur *Lælius*, ut *P. Rutilii*. Fuit ergo *P. Rutilii* æqualis. Ceterum hanc lectionem e mss. revocavit *Langius*; qui valde hic variant, et de lectione vehementer disci-

virī dissentiunt. vid. Gulielm. et Grut. ad h. l.; item Pigh. Annal. DCXXXIV. Mihi omnem dubitationem de h. l. tollere videtur, quod ita, ut hic, junguntur ap. Pomponium de Orig. Jur. §. 40, P. Rutilius Rufus, et Paullus, quod est vitiosum pro Aulus Virginius, ut eorundem praeceptorum in jure civili, in primisque P. Mucii, discipuli. Cf. C. Langius ad loc. cit., et Rupert. ad Pompon. lib. iii, c. 6.

C. Virginius, Prov. Cons. 4, legatus, impedit Pisonem Calventium, ne Byzantio omnia signa auferat. Sed codd. habent Virgilians, quod recepit Grævius. Quis autem ille Virgilius sit, nescio. Nam prætor ille Scilicet an sit, dubito, quod vix Romam rediisse potuit, quum Piso in provinciam abiret, si quidem rediit, et non eo quoque anno Siciliam obtinuit. C. Virginius autem reperio tribunum plebis anno DCXC.

** L. Virginius, Fin. ii, 20, Virginie pater. Sic Liv. iii, 44 sqq. Est tamen D. Virginius, de Rep. ii, 37.*

Virginius, Att. xii, 5, argentarius.

Viriatus, Offic. ii, 11, Lusitanus, propter prædæ æquabilem partitionem magnas opes habuit, quibus exercitus imperatoresque cesserunt. Brut. 21, Viriati bellum cum Romanis.

Viscellinus, Læl. 11, est Sp. Cassius, qui post tertium consulatum appetiti regni crimine damnatus, et de Saxo Tarpeio dejectus est. v. in Cassius. De scriptura vocis nil certi dici potest, quando et Latini et Græcorum historicorum libri mire variant: Viscelinus, Vulselinus, Becellinus, Uscelinus, Vitellinus, Betillinus, etc. Viscellinus est in Fastis Cuspiniani, quos sequitur Sigonius; quem v. ad a. ccli, itemque Pighium.

Viseius, Phil. xiii, 12, tribunus plebis designatus Antonii beneficio, antea Pisauri balnearior fuerat.

Visellia, Att. xv, 13.

C. Visellius Varro, Brut. 76, Aculeonis filius, consobrinus Ciceronis, ad ædilitatem pervenit; juvenis peritus. Att. iii, 23, T. Fadio tribuno plebis legem scripsit, quam ferret, de Cicerone revocando, eamque probat Cicero. v. C. Varro.

L. Visidius, Phil. vii, 9, eques rom., qui Ciceronem in consulatu diligen-

ter custodivit. Antonio Mutinam obsidente, vicinos cohortatus est, ut milites fierent, et suis eos facultatibus sublevavit. Edd. vet. habent Nasidius.

Ulysses, Offic. i, 31, omnibus jucundus et affabilis. ad Div. i, 10, rediens cognovit suorum neminem. x, 13, ἀποδοκιμασθε. Offic. iii, 26, apud tragicos jactatur in eo, quod Homerus tacuit, eum militare noluisse, etc., etc.

P. Umbrenus, Catil. iii, 6, libertinus, Catilinæ socius.

Ummius, ad Div. xvi, 14. Ad hanc scripturam confirmandum Ummidiam affert ex lapide Victorius. Est etiam ap. Horatium Serm. i, 1, 96, Ummidius, ad q. l. v. Bentlei, et viros doctos ad Varr. R. R. iii, 13.

Q. Voconius Saxa, Verr. i, 42; Balb. 8, legem tulit de mulierum hereditatibus. vid. Ind. Legg. Verr. i, 42, male pro Q. habent editiones Gronov. et Græv. C.

** Q. Voconius, Cluent. 54, idem videtur ac Q. Naso, c. 53. Sed ab hoc forte diversus est:*

Voconius, qui, Att. viii, 15, dicitur initio belli Civilis cum imperio fuisse. Hic est, qui a. DCXCII quaestor, et a. DCC prætor urbanus fuit, et deinde Pompeium in Macedoniam secutus est. Ceterum illud addendum est ex Phil. iii, 6, Voconius ex Aricia fuisse ortus.

C. Volcatius, Corn. i fr., vir honestissimus, a Gn. Dolabella communi et quotidiano jure privatur. Is est, de cujus subita morte Plinius, H. N. vii, 53, tradit.

L. Volcatius Tullus, Planc. 21, in ædilitate petenda repulsam fert. postea tamen consul fuit cum M. Emilio Lepido, ann. DCXXXVII. Tog. Cand. fr., consilium habet, an petentis consulatum Catilinæ ratio habenda esset; negatumque est ei potestatem petendi concedendam esse. ad Div. i, 1, Pompeio censet restitutionem Ptolemæi committendam.

L. Volcatius Tullus, L. F., ad Div. xiii, 14, prætor urbanus a. DCCVII; is, qui postea consul fuit a. DCCXX. ad Div. iv, 4, M. Marcello offensus, Cæsari non agit gratias, eo restituto.

Volcatius, Verr. ii, 10, 23, etc., e comitibus C. Verris.

Volumnia, ad Div. xiv, 16, minus officiosa est in Terentiam, quam Ci-

cero exsulare. *Non facile dixerim, utrum senatoris Volunnii, quocum magnus usus Ciceroni fuit, soror aut filia, an nota i. l. liberta fuerit.*

Volunnia, Phil. ii, 24, liberta Volunnii Eutrapeli, mimico nomine Cytheris. v. *Cytheris*.

L. Volunnius, ad Div. vii, 32, senator, quocum magnus usus Ciceroni fuit. *De prænominе constat e Varrone*, R. R. ii, 4, 12. *Estne hic Volunnius Flaccus, qui cum mandatis ad senatum a Bruto Mutinæ ob sesso mittitur, Bruti legatus, ad Div. xi, 12, 1°?*

P. Volunnius, Cluent. 70, senator, qui inter iudices in Cluentiana causa fuit.

P. Volunnius Eutrapelus, Phil. xiii, 2, Antonii amicus. ad Div. vii, 32, 33, epistolæ ad eum scriptæ sunt. *Ex epistola autem 32 colligere licet, urbanitatem hominis non insignem adeo fuisse, sed scurrilem potius et mimicam. vid. Ind. Græc. in εὐτραπεία.*

Volusianus, Verr. iii, 21, aruspex C. Verri. *Idem, ibid. c. 11, dicitur Volusius; ut aut locus alter ex altero corrigendus, aut potius ita accipiendum sit, ut in eadem epistola idem dicitur Hippius et Hippianus, ad Div. xiii, 76.*

L. Volusienus, Cluent. 70, eques rom. *Victorius, P. Manutius corr. Volusenus.*

Volusius, Verr. iii, 11, aruspex. v. *Volusianus.*

Cn. Volusius, Att. v, 11: *Ciceronis questorem fuisse putat Manutius, quem vide. Inter comites Ciceronis fuisse, certum est. Non autem negare possum, certam mihi videri Corradi opinionem, qui pro Cn. censebat legendum Q., ut hic sit:*

M. Volusius, ad Div. xvi, 12, quæstor ex Asia rediens Ciceroni litteras affert a Tirone. *Hic est, qui postea ædilis plebis proscriptus a triumviris, singulari fallaciæ genere percussores evasit, ut commemorat Valer. Max. vii, 3, 8.*

Q. Volusius, Att. v, 21, de comitibus Ciceronis in Cilicia, præfectus, puta, aut tribunus mil. ad Div. v, 10, a Cicerone eloquentiam discit. *De eo dem est ibid. 20.*

* *Vopiscus*, v. *Bestia*.

Upis, N. D. iii, 23, pater Dianæ cu-

jusdam, a quo et ipsa Diana Upis Græcis dicitur, v. c. *Callimacho*, H. in Dian. 204

Urus Jupiter. vid. *Jupiter*.

Vulcanus, N. D. i, 30, Alcamenis, Athenis claudus. iii, 21, Noli filius. iii, 22, Jovis et Junonis filius.

L. Vulteius, Verr. iii, 66, de comitibus L. Metelli in Sicilia.

T. Vulturcius, Catil. iii, 2, socius Catilinæ.

X.

Xanthippe, Tusc. iii, 15, Socratis uxor.

Xanthippus, Offic. iii, 26, Lacedæmonius, quo duce M. Atilius Regulus captus est.

Xeno, Att. v, 10, Epicureus Ciceronis temporibus, ab ipso et Attico diligitur. *Ab hoc alius est*

Xeno, Apollonidiensis, Att. v, 13.

* *Xeno*, Verr. iii, 22, Menenus.

Xeno, Att. 13, 37, videtur esse Attici procurator.

Xenocles, Brut. 91, Adramyttenus, rhetor Asiaticus, quocum Cicero fuit adolescens.

Xenocrates, Acad. i, 4, Chalcedonius. Or. iii, 17, academiæ nomen obtinuit. 18, ab Aristotele nil dissensit. Off. i, 30, severissimus philosophorum, et propterea clarus et magnus. Att. i, 16, eum jurare non permiserunt cives, quod ei, non jurato, crederent. Tusc. v, 32, Alexandri dona magna contemnit. N. D. i, 13, scripsit de natura deorum; deos cæto facit. Acad. ii, 46, multos libros scripsit de ratione loquendi. Tusc. i, 10, quid de animo senserit. Acad. i, 4, Platonis ubertate completus, non relinquit Socratis dubitationem, et disserendi genus.

Xenomenes, ad Div. xvi, 5, hospes Ciceronis Thyrei.

Xenophanes, Colophonius, Acad. ii, 42, princeps Megaricorum, quod quo sensu dicitur, vid. in Megarici: nam proprie est auctor sectæ Eleaticæ. ibid. ii, 23, negat sciri aliquid posse; ejus versus non boni. ibid. 39, lunam habitari dicit. ibid. 37, unum esse omnia. N. D. i, 11, infinitum cum mente Deum facit. Div. i, 3, divinationem funditus sustulit.

Xenophon, Socraticus, Orat. iii, 34,

Agesilai præceptor. ad Div. v, 12, ejus libellus de Agesilao laudatur. N. D. i, 12, inconstans in sententia de Deo. Tusc. ii, 26, ab Africano semper in manibus habetur. Div. i, 54, consulit Socratem, an sequatur Cyrum. Q. fr. i, 1, Cyrum non ad fidem historiae scripsit; ejus Cyropædiam Africanus minor non ponebat de manibus. Div. i, 25, in ea militia, qua cum Cyro minore perfunctus est, sua scribit somnia, quorum eventus mirabiles.

* *Xerxes*, N. D. i, 41; Leg. ii, 10, de Rep. iii, 6, Græcorum templa incendit.

Z.

Zaleucus, Leg. i, 22, legislator Locrensium. Att. vi, 1, an leges Locris scripserit, neque? Leg. ii, 6, negat ullum fuisse Timæus.

Zeno, Cittieus, Acad. i, 9, 10, 11, auditor Polemonis, corrigere conatur disciplinam academicam; in quibus discesserit? philosophiæ ejus compendium. ibid. 12, ejus philosophia est potius correctio, quam commutatio academici veteris ex opinione Antiochi. ad Div. ix, 22, de obscenitate verborum pugnat cum academia. Mur. 29, ejus philosophia ridetur. Fin. iii, 2, non tam rerum inventor, quam verborum novorum. Cf. Tusc. ii, 21. Div. i, 3, manet in antiquorum philosophorum sententia de divinatione. ibid., in suis commentariis quasi semina quædam sparsit divinationum. Acad. ii, 41, æthera summum deum esse putat mente prædictum. Tusc. i, 9, animum ignem putat. Acad. i, 11, negat esse aliquid posse, quod non sit corpus. Tusc. iv, 6, 7, etc., ejus de perturbationibus doc-

trina. Off. iii, 8, putat nos ad honestatem natos esse, eamque solam esse expetendam. Acad. ii, 24, in quo ejus cum Arcesila disputatio vertatur. N. D. i, 14, ejus sententia de diis; quomodo Hesiodi Theogoniam interpretetur. Orat. 32, manu dialecticæ et rhetoricæ differentiam demonstrat. Div. ii, 58, ejus sententia de somno, et quid sit dormire? Acad. ii, 6, quomodo definiat ἀκατάληπτον? ibid. 47, gestu manus visum, assensum, et comprehensionem, et scientiam explicat. *Ejus quoque mentio fit* ibid. 42; Tusc. iii, 17; Fat. 4, et multis aliis locis.

Zeno, Eleates, Tusc. ii, 22, ne in summis quidem doloribus indicat conscios delendæ tyrannidis. Nat. D. iii, 33, Eleæ a tyranno necatur; ejus in dolore et morte constantia. *Tyrannus ille fuit Nearchus, quanquam in eo nomine discrepant veteres.*

Zeno, Epicureus, Fin. i, 5, Ciceronis et Attici præceptor. Nat. D. i, 34, Socratem scurram Atticum vocat. N. D. i, 21, Epicureorum coryphæus appellatur a Philone. Cf. Tusc. iii, 17.

* *Zethus*, Herenn. ii, 27; Or. ii, 37; de Rep. i, 18, *Jovis et Antiopæ filius eodem partu cum Amphione editus. Hyginus, fab. 76, 155.*

Zethus, ad Div. ix, 15, libertus.

Zeuxis, Blandenius, Q. fr. i, 2, homo e provincia Q. fratris.

Zeuxis, Heracleotes, Inv. ii, 1, pictor; de quo locos veterum vid. ap. Junium in Catalogo pictorum.

Zopyrus, Tusc. iv, 37, physiognomon; ejus de Socrate judicium, Fat. 5.

Zosippus, Verr. iv, 42, Tyndaritanus nobilis.

INDEX

Artificum, Grammaticorum, Historicorum, Geographorum, Poetarum, Medicorum, Rhetorum, Oratorum, Jureconsultorum, Mathematicorum, Philosophorum, quorum nomina in Ciceronis libris occurrunt.

ARTIFICES.

AETION, pictor.
 Aglaophon, pictor.
 Alcámenes, statuarius.
 Antigenidas, tibicen.
 Antipho, *ὀνειροκριτής*.
 Apella, architectus.
 Apelles, pictor.
 Arion, musicus.
 Aristoxenus, musicus.
 Avianus Evander, statuarius.
 Boethus, statuarius et cælator.
 Calamis, statuarius.
 Canachus, statuarius.
 Chares, statuarius.
 Clautius, architectus.
 Cyrus, architectus.
 Damo, musicus.
 Lysippus Sicyonius, statuarius.
 Mentor, cælator.
 Myron, statuarius.
 Nicomachus, pictor.
 Parmenides, pictor.
 Phemius, musicus.
 Phidias, statuarius.
 Philo, architectus.
 Polyclethus, statuarius.
 Polygnotus, pictor.
 Praxiteles, statuarius.
 Protogenes, statuarius et pictor.
 Scopas, sculptor.
 Silanio, statuarius.
 Sopolis, pictor.
 Stratonicus, musicus.
 Timanthes, pictor.
 Timotheus, musicus.
 Vettius, architectus, *est*

Cyrus, *vel libertus Cyri*.
 Zeuxis, pictor.
 Zopyrus, physiognomon.

GRAMMATICI.

L. Ælius.
 Aristophanes.
 Callimachus.
 Daphitas.
 Helenius Acro.
 Nicias.
 Servius Claudius.
 Tyrannio.
 M. Varro.

HISTORICI GRÆCI.

Acusilas Argivus.
 Agathocles.
 A. Albius.
 Apollodorus.
 Cn. Aufidius.
 Callisthenes.
 Clitarchus.
 Demochares.
 Dicæarchus.
 Dinon.
 Duris Samius.
 Ephorus Cumiens.
 Hellanicus Lesbicus.
 Heraclides Ponticus.
 Herodotus.
 Naucrates.
 Pherecydes.
 Philistus.
 Polybius.
 Silenus.
 Stratoeles.
 Theophanes Lesbicus.

Theopompus.
 Thucydides.
 Timæus.
 Xenophon.

HISTORICI LATINI.

L. Ælius.
 L. Antipater.
 Atticus.
 M. Brutus.
 Q. Catulus pater.
 Clodius.
 L. Coelius, *est* Antipater.
 Q. Fabius Pictor.
 C. Fannius.
 Cn. et Sext. Gellii.
 L. Lucceius.
 C. Macer.
 L. Piso.
 Proclius.
 C. Sallustius Crispus.
 L. Sisenna.
 L. Sulla.
 Vennonius.

GEOGRAPHI.

Alexander.
 Dicæarchus.
 Eratosthenes.
 Hipparchus.
 Serapio.
 Tyrannio.

POETÆ GRÆCI.

Alcæus.
 Alexander.
 Anacreon.
 Antimachus.
 Antipater Sidonius.

Aratus.
Archias.
Archilochus.
Aristophanes.
Callimachus.
Epicharmus.
Euhemerus.
Euphorion.
Eupolis.
Euripides.
Hesiodus.
Hipponax.
Homerus.
Ibycus.
Menander.
Nicander.
Orpheus.
Rhinton.
Simonides.
Stesichorus.
Theophanes.

POETÆ LATINI.

L. Afranius.
Asinius Pollio.
Atilius.
L. Attius.
Cæcilius.
C. Licinius Calvus.
Corn. Gallus.
Ennius.
A. Furius.
D. Laberius.
L. Livius Andronicus.
C. Lucilius.
T. Lucretius Carus.
Nævius.
M. Pacuvius.
Plautus.
L. Plotius.
P. Syrus.
P. Terentius.
C. Titius.
Trahea.
Q. Tullius Cicero.

MEDICI.

Alexion.
Artemidorus.
Asclapo.
Asclepiades.
Hippocrates.
Nico.
Philippus.
A. Rupilius.

RHETORES.

Æschylus Cnidius.

Alcidamas.
Antipho Rhamnusius.
Apollonius Alabandensis.
Apollonius Molo.
Aspasia.
Corax.
Demetrius Phalereus.
Demetrius Syrus.
Dionysius Magnes.
Diophanes Mitylenæus.
Hermagoras.
Hermetes, *vel* Hermes.
Isocrates.
Menecles Alabandensis.
Menecdemus.
Menelaus Marathenus.
Pamphilus.
Theodectes.
Tisias.
Xenocles.

ORATORES et SOPHISTÆ.

Æschines Atheniensis.
Æschines Milesius.
M. Antonius.
Calidius.
Calvus.
Charisius.
L. Crassus.
Demades.
Demetrius Phalereus.
Demoschares.
Demosthenes.
Serv. Galba.
Gorgias Leontinus.
Gorgias; *alius*.
Hierocles Alabandensis.
Hippias.
Q. Hortensius.
Hyperides.
Lycurgus.
Lysias.
Menippus Stratonicensis.
Pericles.
Philippus.
Prodicus Cens.
Theodorus Byzantius.
Thrasymachus Chalcedonius.
Et omnes, qui nominantur in libro de Claris oratoribus.

JCTI.

L. Acilius.

C. Aculeo.
L. Ælius.
S. Ælius Catus.
L. Autipater.
Apuleius.
C. Aquilius Gallus.
T. Aufidius.
M. Brutus.
C. Camillus.
Cascellius.
M. Cato.
Q. Cornelius.
Tib. Coruncanus.
P. Crassus Mucianus.
C. Drusus.
Q. Fabius Labeo.
Q. Fabius Pictor.
Furius.
Hostilius.
M. Junius.
T. Juventius.
P. Mucius.
Q. Mucius, Q. F.
Q. Mucius, P. F.
L. Octavius Balbus.
P. Octavius Balbus.
Offilius.
S. Pompeius, S. F.
Precianus.
P. Quintilius Varus.
P. Rotilius Rufus.
Serv. Sulpicius.
C. Trebatius Testa.
M. Tugio.
Vacerra.
L. Valerius.
A. Virginius.
C. Visellius Varro.

MATHEMATICI.

Alexander, astrologus.
Archelaus, astrologus.
Archimedes.
Cassander, astrologus.
Euclides, geometra.
Eudoxus, astrologus.
Hipparchus, astrologus.
Meto, astrologus.
Polyænus, geometra.
S. Pompeius, geometra.
Scylax, astrologus.
C. Sulpicius Gallus, astrologus.
L. Tarutius, astrologus.

PHILOSOPHI IN SECTAS REDACTI.

Ionici.

Anaxagoras.
Anaximander.
Anaximenes.
Archelaus.
Thales.

Socratici.

Æschines.
Antisthenes.
Aristippus.
Crito.
Euclides.
Phædo.
Plato.
Xenophon.

Cyrenaici.

Anniceris.
Antipater.
Hegesias.
Theodorus.

Megarici.

Alexinus.
Diodorus Cronus.
Stilpo.

Eliaci et Eretriaci.

Asclepiades.
Menedemus.

Cynicus.

Diogenes.

Academici.

a) Veteris acad. Plato-
nica.

Crantor.
Crates.
Heracleides Ponticus.
Pamphilus.
Polemo.

Spensippus.
Xenocrates.
b) mediæ.
Arcesilas.
Egesinus.
Evander.
Lacydes.

c) novæ.

Æschines Neapolitanus.
Carneades.
Charmidas, s. Charma-
das.
Clitomachus.
Melanthius Rhodius.
Metrodorus Scepsius.
d) quartæ.

Cicero.
Dio.
Heraclitus Tyrius.
Philo.
Tetrilius Rogus.
e) quintæ.
Antiochus.
Aristus.

Peripatetici.

Aristoteles.
Aristoxenus.
Callisthenes.
Cratippus.
Critolaus.
Demetrius Phalereus.
Dicæarchus.
Diodorus.
Hieronymus Rhodius.
Lyco.
Lysias.
Phormio.
Staseas.
Strato.
Theophrastus.

Stoici.

L. Ælius.
Antipater Tarsensis.
Antipater Tyrius.
Archidemus.
Aristo.

Athenodorus.
C. Blossius.
C. Boethus.
M. Bantus.
M. Cato.
Chrysippus.
Cleanthes.
Dardanus.
Dio.
Diodotus.
Diogenes Babylonius.
Dionysius Heracleotes.
Dionysius, *alius*.
Hecato Rhodius.
Herillus.
C. Lælius.
C. Lucilius Balbus.
Mnesarchus.
Sp. Mummius.
Panætius.
Persæus.
S. Pompeius.
Posidonius.
Sphærus.
Q. Tubero.
M. Vigellius.
Zeno Cittieus.

Pythagorei, s. Italici.

Acrion.
Æschylus.
Alcmaeon.
Archytas.
Callipho.
Cercops.
Damo.
Dinonachus.
Echeerates.
Empedocles.
Lysis.
Nicetas.
Philolaus.
Phintias.
Timeus.

Heraclicæi.

Heraclitus.

Eleatici.

Democritus.
 Leucippus.
 Melissus.
 Metrodorus Chius.
 Parmenides.
 Protagoras.
 Xenophanes.
 Zeno.

Democritici.

Anaxarchus.
 Nausiphanes.

Sceptici.

Pyrrho.

Epicurei.

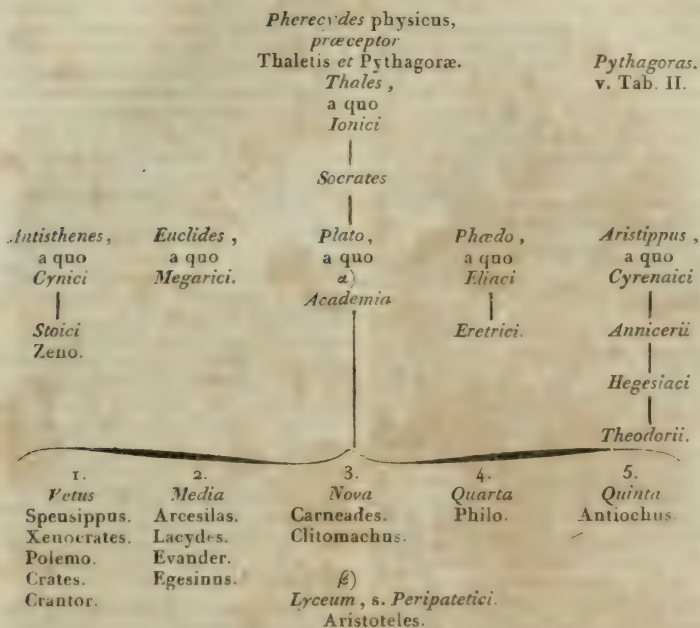
T. Albucius.
 Amasianus.
 Amynomachus.
 Apollodorus.
 Atticus.
 C. Cassius.
 Catius.
 Dio.
 M. Fabius Gallus.
 Hermachus.
 Leontium.
 Metrodorus Lampsac-
 nns.
 Patro.
 Phædrus.
 Philodemus.
 Plato Sardianus.

L. Saufeius.
 Scyron.
 Syro.
 Themista.
 Timagoras.
 Timocrates.
 Titius. *Græv.*, Seius.
 L. Torquatus.
 C. Trebatius Testa.
 C. Velleius.
 Xeno.
 Zeno.

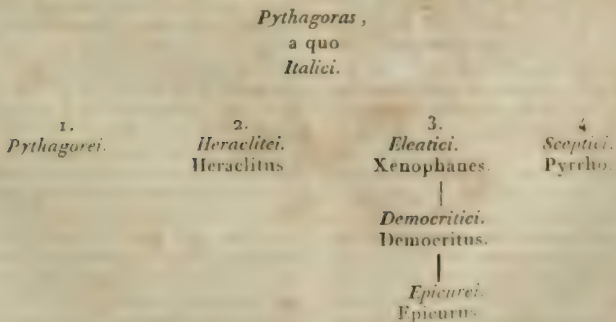
Barbari philosophi.

Anacharsis.
 Calannus.
 Epimenides.

TAB. I.

TAB. II.

INDEX LATINITATIS.

A.

A, *Ab*, pro *quoad*, eleganter adjectivis jungitur. ad Div. x, 15, *ab* equitatu firmus. ib. 8, *ab* omni re sumus paratiores. Brut. 16, *ab* omni laude felicior. Att. viii, 14, tempus matum *a* litteris. Rosc. A. 30, *ab* innocentia clementissimus. † item verbis. ad Div. i, 4, *a* vi præstare nihil possum; vi excepta, etc. Rosc. C. 12, *a* Fannio se iudicio absolvit. † Rosc. Am. 29, *a* quibus occidebantur? i. e. quorum jussu, qui sicarios immittebant. † Rabir. Post. 10, impunitas *a* iudicio et sermone. † Verr. ii, 28, malle pecuniam accipere *a* salute, h. e. ob salutem, ut legit Grævius; ab ea parte, quæ salutem petit. † pro apud. Mil. 35, res honori fuit *a* suis civibus. † pro *ex*. ad Div. xi, 10, *a* certo sensu et vero iudicare. † Att. xvi, 7, Antonii edictum legi *a* Bruto, i. e. communicante Bruto mecum, acceptum *a* Bruto. † Att. v, 21, dare *ab* alio. ibid., solvere *ab* alio, i. e. per alium, attributione. ib. xii, 25, representabimus *a* Faberio. † Est etiam ubi significat, pro quo, cuius causa aliquid fiat. Rosc. Am. 36, ut ea dedita opera *a* nobis facere videamini. Lectio Facciolati, *a* vobis, i. e. vestra sponte, huc non quadrat. Simile est, Her. ii, 27, quod multi *ab* reo faciunt, i. e. rei defendendi causa. † Att. v, 3, tertio *abs* te die: de litteris *ab* eo missis, tertio die, postquam miserat, acceptis.

Abacus, mensa, in qua exponuntur in convivio quæ ad usum, tum ad magnificentiam vasa argentea, etc. hinc. Verr. iv, 16, *abaci* vasa. Ibid. 25, quum aliquot *abacorum* faceret vasa aurea. De abaco multis agit Salmas. ad Jus Att. et Rom. c. 23, sola potoria vasa attribuens abaco, eaque paria plumbo revincta, et in loculis abaci velut defossa. Cicero, Parad., v, 2, matulam in *abaco* commemorat, et in Verr. quarta, alia etiam

vasa in *abaco* reperiuntur. Scyphorum paria pariter Cicero habet. Loculi illi sunt e Sidonio. An siat antiquiores, vix dicam.

Abdicare, sine *se*. N. D. ii, 4, ut consules *abdicerent*.

Abdico, ere, verbum augurale. Div. i, 17, quum tres partes aves *abdixissent*.

Abdo. Arch. 6, qui ita se litteris *abdidere*: de his, qui nullam partem reipubl. capessunt, et vitam in otio litterarum coasumunt.

Abduco, ere, pro *distinguere*. Div. ii, 5, animadverti *ab* iis rebus, quæ sensibus aut artificiis perciperentur, *abducere* divinationem. † *abduci* dicuntur servi, uxores, milites, quum aut vi, aut pretio facimus, ut deserant eos, quibuscum sunt. Quint. 6, *abducere* servulum. Deiot. i, servum *abduxit* *a* legatorum pedibus. Verr. iii, 34, Tertia vi *abducta* *a* Rhodio tibicine. Phil. x, 4, qui *abducit* *ab* illo exercitum. Verr. v, 13, *a* foro *abduci*, ob stuprum.

Ab eo. Cæcin. 7, *abiturum* eum non esse, i. interfectum iri. † Verr. iii, 64, ne res *ab eo abiret*: de auctionibus, in quibus *abire* res *ab* eo dicitur, qui *a* plus licitantibus vincitur, ut pervenire ad ipsum res non possit.

Abhorreo, pro *discrepo*. ad Div. i, 9, *a* communibus præceptis *abhorret* liber. † Or. i, 18, *abhorreat* *a* sensibus nostris oratio: de disputatione philosophi stoici, quam non concoquebat. † *abesse*, vel potius liberari, vel liberum esse. Cœl. 4, *abhorre* *a* suspicione. † minus idoneum esse. Att. xiv, 19, nostra ætas (i. senilis) *a* castris *abhorret*.

Abjectus, de iis, qui in magno metu sunt, percussu terrore. Catil. iii, 5, recitatis litteris debilitatus et *abjectus*. ib. iv, 2, *abjecta* metu filia. † de his, qui ita fracti sunt, ut metuendi non sint. Sic Catil. ii, 1, Catilina *abjectus* dicitur. iv, 10, *abjecta* multitudo inimicorum. † Comicum senarii sunt *abjecti*, i. e. negligentius

et cum magna licentia compositi. Or. 55.

Abjicio, Or. 59, ponendus est ambitus, non *abjiciendus*. Ponitur, quum est numerosus; *abjicitur*, quum non est, sed ut quodque verbum primum in buccam venit, ita pronuntietur. Simile illud, Or. iii, 26, *abjicere* verbum, de actore verbum negligenter pronuntiant. † Att. xvi, 5, ea iudices illum *abjecisse*, i. deposuisse, de vitiis. † Att. iii, 19, vitam *abjicere*, i. interficere se. † reprimere, refellere. ad Div. x, 12, quanta contentione intercessorem *abjecerim*. Add. *infrango*. † extenuare, minuire, opp. augere. Or. iii, 26, ad extenuandum atque *abjiciendum*.

Abjudico, Act. i in Verr. 5, nulla res ab eo *abjudicaretur*, i. iudicio auferretur. † Or. ii, 24, ubi plus mali quam boni reperio, id totum *abjudico* atque ejicio, sc. ex oratione mea.

Abluo, Tusc. iv, 28, perturbatio animi placatione *abluatur*.

Abnuo, nego. Leg. i, 14, *abnuo* a se commissum esse facinus.

Abrado. Cæcin. 7, posteaquam videt, nil se *abradere* ab Cæcina posse, i. e. precibus aliisque artibus nil pecuniæ auferre posse.

Abripio. Verr. v, 12, etiamsi natura a parentis similitudine *abriperet*.

Abrogo, are, dicuntur magistratus rom., quum agunt cum populo, et ferunt ad populum, ut, quod ante jusserrat, rogatus, lege tollat. Q. fr. ii, 3, Cato legem promulgavit de *abrogando* Lentuli imperio. Cf. de Rep. iii, 17. Hinc illud: *abrogare* fidem alicui, h. e. habendam non putare, et similia.

Abruptio, Att. xi, 3, de divortio.

Abscissio, figura rhetorica, qua, quum cœpimus aliquid dicere, præcidimus. Herenn. iv, 54.

Absolvo. Verr. ii, 8, *absolvit* eum Veneri, sibi condemnat, i. decernit, hereditatem Veneri non esse commissam, sed cogit tamen sibi dare, ne condemnet. † Rosc. C. 12, a Fannio iudicio se *absolvat*, i. e. curet, ne possit in iudicium vocari, propterea quod cum eo non deciderit.

Absolute. Or. 51, *absolute* concludere orationem, i. e. quam numero-

sissime finire. Fin. iii, 7, *absolute* vivere, i. e. beatissime.

Absolutio, Inv. i, 22, quid sit? ibid. 30.

Absolutus. Inv. i, 11, *absoluta* constitutio est, quæ ipsa in se continet juris et injuriæ quæstionem. Or. iii, 49, *absoluta* conversio, plena periodus omnibus partibus, etc. Part. Or. 26, causa *absoluta*, est conficiens sine alterius adjumento. † Plane. 31, *absolutæ* sunt preces tuæ, i. nil amplius valent. Sed Græv. cum Manutio malebat *obsolete*.

Absorbeo. Sext. 6, tribunatus *absorbet* orationem meam, i. non sinit me de ceteris rebus loqui. Brut. 81, *absorbuit* cum æstus gloriæ. i. transversum egit, ad consilia prava et violenta impolit.

Absum. Sull. 5, *abesse* alicui, i. e. non defendere causam ejus. † de Rep. vi, 6, *absens* est, non petens magistratum. Nam Africanus, de quo ibi sermo, interfuit comitiis istis, sed non petiit. Vid. Pigh. ad a. dcxix; et Drakenb. ad Liv. iv, 42, 1; x, 22, 9. † Or. 68, tantum *abest*, ne enervetur oratio, ut, etc.

Absurdus. Div. i, 9, *absurdus* sonus, de ranis. Or. ii, 20, de oratore malo.

Abundanter. Or. ii, 35; iii, 14, *abundanter* dicere, i. copiose. Top. 10, aliis disputationibus *abundantius* occurrunt, aliis angustius.

Abusus. Top. 3, usus, non *abusus*, legatus est; quo res consumitur, ut vinum, oleum.

Abuti, in bonam partem. Verr. v, 43 extr.

Ac, ad Div. xv, ii; Att. vii, 13, post *quum*, pro *tum*. † Sequenti vocali, aut alia littera durius sonante. Mil. 12, *ac* instrumentum. Sed Burm. in ms. Leidensi reperit atque. Vid. ad Suet. Cæs. 26. Nat. D. iii, 33, *ac* Apollodorus. Sed meliores edd. at. Verr. iii, 5, *ac* criminum. ad Div. xii, 7, *ac* gloriæ.

Accedo. Or. i, 9, ad rempublicam *accedere*, i. e. magistratus petere. Hinc Verr. i, 12, ad magistratus remque publ. *accedere*. Fit autem prima accessio ad rempubl. petitione quæsturæ. Ubi autem sermo est de Græcis, significat vel ducem belli primum fieri, vel initium facere apud popu-

lum de rep. dicendi. Vid. *respublica*.
 † Dicitur etiam de febrili paroxysmo.
 Att. vii, 2, *accedere* alteram levior-
 rem, intell. febri. V. Cuper. Obs.
 ii, 15. † Verr. iii, 40, *accedere* ad
 vectigalia, dicuntur, qui ea redimere
 volunt, quod faciunt publicani. v.
 Gron. ad Sen. ep. 101. Cui simile est
 illud Phil. ii, 26, *accedere* ad scelus
 sectionis. † Verr. iii, 28, *accedere* ad
 conditiones ejus et pactiones: ea con-
 ditione pacisci, qua ipse voluit, quam-
 vis valde iniqua. † Verr. ii, 38, *acce-
 dere* ad causam, suscipere, de actore.
 † *accedere* in regnum, Pis. 22. † se-
 quente ut. Or. ii, 48; ad Div. x, 21;
 de Sen. 16.

Accendo, angeo, acuo. Or. i, 25,
 præclare enim se res habeat, si hæc
accendi aut commoveri possint: de
 ingenio et memoria, quæ dari arte
 non possunt, sed acui et augeri.

Accensus, Verr. i, 28, etc., publi-
 cus minister magistratuum similis
viatori; de quo genere vid. Salmas.
 Mil. Rom. c. 14, 15; Fabrett. Inscr.
 c. 6, p. 433.

Accessio. Rabir. Post. 11, *accessio*
decumæ, pro compendio. * Verr. ii,
 53, *accessiones* dicuntur, quum quis
 tanquam interpres et internuntius
 crebro ad homines *accedit*, h. l. pre-
 tii postulandi causa, et de pretio cum
 iis agendi. † Acad. ii, 35, *accessio*
 definitionis, est determinatio, ut re-
 centiores vocant, quæ adjicitur, ut
 absoluta sit definitio. Cf. Fin. ii, 13.
 † Verr. iii, 52, *accessiones* nummorum.
 Mox dicuntur corollaria nummorum.

Accessus. ad Div. ix, 14, *accessus*
 ad causam, est ratio, qua in oratione
 sensim aggredimur agere id, cujus
 causa suscepta erat oratio.

Accido. Prov. Cons. 14, res *accisæ*,
 i. e. tenues, imminutæ calamitatibus.

Accido. Verr. iv, 1, ad animum
 oculisque *accidit*. Cf. ad Att. iii, 20.
 Vatin. 2, honorificum ad aures *acci-
 dit*. Cf. Sext. 50. Verr. iv, 60, mirum
 quemdam dolorem *accidere* iis. Sic
 Verr. i, 2, perniciem *accidere*, ut
 vult Ruhnkenius ad Rutil. de Fig. p.
 3; bene, ut opinor. Mil. 22, 36, si
 quid ipsi *accidat*, i. e. si condemne-
 tur, per *εὐφροσύνην*. Att. i, 14, *accidere*
 alicui ad pedes. † in Cæcil. 1, tempus
accidisset.

Accio, ire. Fin. v, 31, nisi ea volup-

tatem *acciret*, i. e. afferret, effice-
 ret.

Accipio, pro capere, percipere.
 Verr. iii, 18, sensum oculis animo-
 que *accipere*. Q. fr. iii, 8, ex epistola
accepi voluptatem. Div. ii, 3, sensu
accipere. Cf. ad Div. xv, 21. † intel-
 ligere. Nat. D. iii, 1, quæ parum *ac-
 cepi*. † tractare, Tusc. iv, 36, quo te
 modo *accepissem*, nisi iratus essem?
 † judicatum solvi satis *accipere*, op-
 ponitur ei, qui satisfacat. v. in *satis-
 dare*. † Verr. iii, 22, *accipere* iudi-
 cium, velle cum eo, qui nos provo-
 cat, et adducit in judicium, experiri,
 et suam causam defendere. † discere.
 Or. i, 25, et si quis est, qui hæc arte
accipi posse putet. † exigere. Verr.
 iii, 30, jubet magistratus Siculos *ac-
 cipere* decumas. ibid. 36, publice *ac-
 cipere* decumas, i. e. redimere nomine
 civitatis. † probare significat fere in
 his. Att. i, 14, *accipere* rogationem,
 etc. v. *rogatio*. † Brut. 14, Appius
 consules de plebe non *accipiebat*;
 quod dicitur ap. Liv. ix, 46, *accipere*
 nomen, et est, judicare alicujus pe-
 titionem legitimam, et ad petendum
 admittere. † Divin. i, 46, *accipio*
 omen, est formula, qua utebantur,
 omine bono oblato. † Att. vi, 1, *acci-
 piam* dolorem: mihi illum irasci fer-
 ram, patiar. † *acceptum*, vel in *accep-
 tum* ferre et referre alicui, est in ta-
 bulis scribere, nos aliquid ab aliquo
accepisse pecuniæ. v. Verr. i, 36, 37,
 etc. † Coel. 22, severe *accipere*. † de
 magistris et discipulis. Fat. 2, te fla-
 grantissimum *accipiam*, sc. in disci-
 plinam.

Acclamatio, dicitur non solum in
 bonam, sed etiam in malam partem.
 ad Q. fr. ii, 1, maxima *acclama-
 tione* senatus, i. e. reclamante senatu.

Accola, pro vicino, qui in eodem
 agro, oppido habitat. Verr. iv, 50,
accolæ Cereris.

Accommodatio. Verr. iii, 82, ex li-
 beralitate atque ex *accommodatione*
 magistratum consuetudo æstimandi
 introducta est: quod commodis ara-
 torum noluerunt adversari, quum id
 sine suo incommodo fieri posset.

Accommodo. Off. i, 21, *accommo-
 dare* se ad rempubl., i. e. accedere ad
 remp. Orat. 7, *accommodare* vim
 suam ad eloquentiam: studere elo-
 quentiæ. Rosc. Am. 35, *accommodare*

jurjurandum suum ad alienius testimonium : de iudiciis invidiose, quum testibus incertis et nullius fidei credunt, et ex eorum testimoniis pronuntiant. † pro commodare, ad Div. xiii, 2, id ei de habitatione accommodes. † aliquid ex alio concludere, N. D. ii, 17.

Accredere, Att. vi, 2.

Accretio. Tusc. i, 28, *accretio* et diminutio luminis.

Accurate. ad Div. xiii, 10, etc., *accurate* scriptæ litteræ dicuntur, quibus aliquem valde, multis rationibus commemorandis, commendamus.

Accuratio. Brut. 67, *accuratio* veteratoria.

Accuratus. Att. xiii, 45, ad quem *accuratissimas* litteras dedi, h. e. cui rem diligenter mandavi litteris.

Accusabilis turpitudine, Tusc. iv, 35.

Accusatio. Verr. i, 1, comparare et constituere *accusationem*, h. e. ea omnia facere, quæ ad *accusationem* firmam pertinent.

Accusator, est proprie in causa publica: in privata autem *petitor*. Quint. 13, diserte *accusator* opponitur petitori. Sed interdum tamen etiam pro petitore dicitur. Partit. Or. 32. † Verr. ii, 1, firmus *accusator* : qui nil timet. Rose. Am. 19, *accusator* certus. v. *certus*.

Acer. Brut. 72, *acerrimus* æstimator, i. e. perspicacissimus, vel dignissimus. Off. i, 4, si *acres* ac diligentes esse volumus, — magna sæpe intelligemus ex parvis. Flacc. 19, civitas *acerrima*. Rose. Am. 5, *acria* ac severa iudicia. ib. 20, *acres* canes; qui omnes allatrant.

Acerbe. Verr. ii, 19, *acerbe* diripere bona, h. e. ita ut nihil relinquatur. Tusc. i, 39, ab hoc *acerbius* exegit natura, quod dederat. Phil. i, 5, *acerbo* cogebar in senatum. i. e. vi, minis. Att. xi, 1, *acerbissime* afflictor de rebus domesticis.

Acerbitas. ad Q. fr. i, 1, *acerbitas* naturæ, de iracundia. † nimia severitas. de Sen. 18, severitatem probo — *acerbitatem* nullo modo. † odium. Off. i, 25, dissensio sine *acerbitate*. Verr. iv, 30, nomen odio et *acerbitati* est. † miseria, calamitas. ad Div. ii, 16, *acerbitas* hæc omnibus impendere videtur. ibid., *acerbitatem* rep. privatis incommotis redimere. Planc. 42,

acerbitates meæ, de exsilio. † crudelitas. Verr. i, 27, in tanta vi atque *acerbitate* versari. Arch. 12, de iudiciis, qui innocentem et indignum condemnant. Phil. xii, 11, cuius *acerbitas* morum immanitasque naturæ.

Acerbus, eleganter de eo, qui in exigendo labore, usura, mercede, aut alia quacumque re nimis durus est, nihil neque de tempore, neque de re remittit. Att. vi, 1, *acerbissimi* sorniatores. Balb. 5, *acerbissima* diligentia. v. in *acerbe*. † crudelis. Verr. v, 58, mors *acerba*. Cluent. 15, *acerba* natura. Prov. Cons. 14, res *acerbæ*, i. e. nondum plane compositæ et pacatæ.

Acerra, Leg. ii, 24, est thuribulum.

Acervalis. Div. ii, 4, soriten interpretatur *acervalem*.

Acervatim. Or. 25, *acervatim* multa frequentare, sc. in eadem complexione verborum. Est generis dicendi amplii et magnifici.

Acipenser, Fin. ii, 8, etc., genus piscis, quod in deliciis Rom. erat, magnoque pretio vendebatur. De eo multa intt. Horat. ii, 2, 47; Salmas. ad Solin. p. 940. Add. Plin. ix, 17.

Acquiesco, gaudeo, delector. Mil. 37, qui morte ejus *acquiescunt*. Læli. 27, senes adolescentum caritate *acquiescunt*.

Acquirere. Catil. ii, 8, de possessione detrudere, *acquirere* ad fidem.

Acratophorum, Fin. iii, 4, genus vasis vinarii, cuius mentio etiam ap. Varr. R. R. i, 85. v. Pollux, vi, 6.

Acredula, Divin. i, 8, est ulula, ut ostendit Salmas. ad Solin., p. m. 972 B. Alii ranam putant.

Aericulus. Tusc. iii, 17, *aericulus* senex Zeno; qui facile irascebatur.

Aerimonia. Act. i in Verr. 17, *aerimonia* patris ad resistendum.

Aeriter. Att. x, 16, *acerime* adservare consilium; diligentissime tegere.

Acroamata, sunt homines, qui cantu, dictis exhilarant convivas, etc. Iis corollaria data in conviviis patet ex Verr. iv, 22. Mentio eorum Sext. 54, ubi v. Manut.; Arch. 9. Cf. Suet. Aug. 74, ubi v. Excursum Ernest.

Acroasis. Att. xv, 17, in *acroasi*, h. e. in cœtu hominum doctorum, ubi

nihil dici debet, nisi quod elegans et elaboratum sit.

Actæ commemorantur inter instrumenta voluptatis, propter earum amœnitatem. Verr. v, 12, 25, 31, 36; Cœl. 15; Att. xiv, 8.

Actio. Magistratum *actiones* sunt, aut leges, ad populum latæ, aut SCta, quæ iis referentibus ad senatum facta sunt. Hoc sensu commemorantur *actiones* tribunitiæ, consulares, etc. v. c. ad Div. i, 9; Dom. 9, 13. Senatorum autem *actiones* sunt sententiæ in senatu dictæ, in quas SCta facta sunt, aut quibus impugnare aliquid, vel impedire conantur: unde etiam orationes sic dicantur, quibus populo lex vel suadetur, vel dissuadetur. Talis est *actio* Ciceronis ad Div. x, 28. † In sensu forensi *actio* est 1) accusatoris, vel petitoris, qui ex lege in aliquem agit, accusando, petendo. Rosc. Com. 12, integram *actionem* alicui relinquere. Cæc. 11, quæro, sitne hujus rei *actio* nonnulla. Hinc prætor dicitur, *actionem* dare, v. c. Verr. ii, 27, quum permittit accusatori vel petitori in aliquem ex lege aliqua agere. in Cæcil. 5, civibus quum sunt ereptæ pecuniæ, civili fere *actione* repetuntur, i. e. ea, qua civis utitur in eum, qui pecunias eripuit, et est juris civilis vel privati. Cf. de utroque genere actionum Salmas. de Mod. usur., cap. 3, p. 108 sqq. 2) est formula, qua actor nititur in intendenda reo lite, quæ a JCTis fere petebatur. Cæcin. 3, qua *actione* illum uti velit. ad Att. vi, 1, Cn. Flavius scribam *actiones* composuisse. Cf. Top. 17; Orat. i, 36, 41. Non multum diversæ fuere *actiones* Hostilianæ etc., de quibus v. Ind. Hist. 3) quum *actio* prima, altera, tertia commemoratur, ut Verr. i, 30, 11; Act. i in Verr. 18, etc., significatur, quoties ea causa ad iudices tota acta sit. Sic, duæ sunt actiones in Verrem, quarum in prima solis testibus usus est Cicero, altera perpetua oratione: quanquam altera *actio* illa Verrina scripta tantum est. † Quid apud rhetores sit *actio*, notum est; ea memoratur, Or. iii, 26, consumere et exhaustire *actionem*, i. e. ab initio statim nimis vehementem esse, ut ad finem *actio* durare non possit. Cf. Tusc. iv, 19; Deiot. 2.

Actor, est in sensu forensi is, qui alterius nomine accusat, aut petit, h. e. lege in aliquem agit, v. c. in Cæcil. 1. † in scena autem histriones. ad Q. fr. i, 1, *actores* industrii. in Cæcil. 15, *actores* secundarum aut tertiarum partium. Hinc bellum illud, Or. iii, 56, oratores sunt veritatis ipsius actores — imitatores veritatis, histriones.

Actuaria, sc. navis. Att. v, 9, et actuariolum, x, 11, etc. Inde dictum hoc genus, ut ait Nonius, quod celeriter agi remis possent. Duo autem erant earum navium genera, minus et majus, de quibus v. Scheffer. de Re Nav. ii, 2.

Actuose, Or. iii, 26, cum vehementer actione oratoris.

Actuosus. Orat. 36, *actuosa* pars orationis, est ea, quæ in ἀδύναται versatur. Nat. D. i, 40, virtus est *actuosa*: opponitur otioso.

* *Actus*, proprio sensu, de Rep. ii, 40, levi admonitu, non actu, inflectit feram. † E scena petita locutio, Verr. i, 12, *actus* primus vitæ. Marcell. 9, hic restat *actus*.

Aculeus. Cluent. 55, *aculeus* severitatis: de iudiciis. Att. i, 18, *aculei* sollicitudinum. Sull. 16, noli excusos *aculeos* orationis meæ arbitrari. Or. iii, 34, *aculeos* relinquere in mentibus: de oratore, qui ea dicit, quæ descendant in animos, quæ urunt homines, neque sinunt quiescere, donec faciant ea, quæ suasit orator. Flacc. 17, *aculeum* dimittere. † Fallaces conclusionculæ, sophismata, Acad. ii, 31; hinc, ibid. 24, contorta et *aculeata* sophismata.

Acumen. Dialecticorum sophismata dicuntur *acumina*. Or. ii, 38. † Or. ii, 29, *acumen* orationis est subtilitas, qua in explicando et ratiocinando orator utitur. † Nat. D. ii, 3; de Div. ii, 36, auspicia ex *acuminibus*, quæ sint, satis non constat. Davisius nos ablegat ad Scaligerum ad Festum in *Peremnia*. Ibi nil est præter locum Ciceronis. Sententias et conjecturas suppeditabunt auctores laudati in Lexico Fabri, in v. *acumen*.

Acuo, impello, cohortor ad Div. xv, 21, in *acuendo* plurimum valet. Cf. Off. iii, 1; Or. 41; Ligar. 3. † exercitatione, aut alia ratione aliquid augere, melius reddere. Or. iii, 30,

acuere linguam. *ibid.* i, 20, intelligendi prudentiam *acuere*. Cf. *ibid.* 25. † *cautiores* reddere, monendo, etc. *Rosc. A.* 38, illum *acuere*, hos fallere. † *intendere ingenii*, prudentiæ nervos. *Att.* ii, 7, *acuera* me ad exagitandam hanc ejus legationem.

* *Acus*. *Mil.* 24, vulnus, quod *acu* punctum videretur, etc. Translate, *pr. Scauro*, i, *fragm. nov.*, nec *acu* quædam enucleata argumenta conquiram.

Acute. *ad Div.* xv, 21, *acute* movebatur, i. e. insigni ingenio erat, crebris et acutis sententiis abundabat. *Or.* i, 21, *acute* dicere, refertur ad sententias, et est philosophorum; subtiliter, etc.

Acutulus, *Nat. D.* iii, 7, *Zenonis acutulæ* conclusiones, i. e. contortæ, exiles, etc. quæ quum audiuntur, nihil contra dici posse videtur, ceterum animum non movent. *v. Tusc.* v, 5.

Acutus. *Or.* i, 25, *acutus* ad excoGITandum, i. e. solers, celer, subtilis.

Ad, eleganter cum adjectivis, *v. c. Nat. D.* ii, 62, *ad* rationem sollertiamque præstantior. *Dom.* 32, illustrius *ad* laudem. *Catil.* i, 5, quod est lenius *ad* severitatem. *ad Div.* iii, 11, viri insignis *ad* laudem. *Leg.* ii, 14, *ad* veritatem admirabile. *Catil.* iii, 4, annus fatalis *ad* interitum. Item cum substantivis: *Tusc.* iii, 5, mentis *ad* omnia capacitas. † in comparatione. *Leg.* i, 2, nihil *ad* Cælum, etc. † in. *ad Div.* xi, 18, *ad* omnia templa supplicatio. *Verr.* i, 1, adesse *ad* iudicium. † apud. *Att.* x, 4, fuit *ad* me diu. † erga. *Rosc. A.* 40, *ad* alienos tectum esse. † *ad Div.* x, 8, certans *ad* officia, i. e. officiis. † *Att.* xvi, 6, *ad* diem solvere, die constituta. † *Q. fr.* ii, 13, *ad* numerum iudices habere, i. e. numerum justum iudicum. † *Læl.* 5, non fuisse sapientes *ad* eorum normam. † *Quint.* 4, quid iis *ad* denarium solveretur, i. e. denariis, si nummi peregrini cum denariis compararentur. De re vid. *Gron.*, *Pec. Vet.* iii, 10. † contra. *ad Div.* ii, 16, animus obduruit *ad* dolorem novum. † quantum *ad*. *Cluent.* 70, nihil *ad* similitudinem hominis præter formam reservavit. † circiter. *Cluent.* 40, annos *ad* quinquaginta natus. *v.*

Gronov. de Pec. Vet. i, 7. † *Fat.* 2, ponere, *ad* quod te audiam, i. e. de quo. † *HS. 1000 ad* libellam sibi deberi: neque plus, neque minus, quam 1000, ut nec libella desit, nec superet.

Adæquo. *Q. fr.* ii, 6, senatorum urna copiose absolvit, equitum *adæquavit*; i. e. pares absolvit mentem et condemnantium sententias habuit.

Addicere, in auctionibus et emtionibus est ei tradere rem, qui ceteros licitatores vicit, *Verr.* i, 55. Nummo *addicere*, *Rabir. Post.* 17, vulgo de his venditionibus dicebant, quæ instar donationis essent, ut ostendit *Salmas. de Usur. c.* 13, p. 360. † de debitoribus, qui quum solvere non possunt, creditori traduntur, *Sext.* 17; de creditore, quum debitor pecunia consequitur, ut ei solvere ne cogatur, *Pison.* 35. Hinc *Quint.* 30, cupiditati *addicere* aliquem, est condemnare, pro lubricine petitoris aut accusatoris. *Sen. p. Red.* 7, *addicere* fortunas civis optime meriti, sc. libidini *Clodii*, potestati ejus permittere, ut ea sunt in potestate nostra, quæ a nobis emta sunt, aut potius, ut est debitor iudicio nobis addictus. De quo genere addictorum *v. Salmas. Mod. usur. c.* 18.

Addictio. *Act. i* in *Verr.* 4, *addictio* bonorum; quum iudex petitori ejus bona possidenda tradit, unde petitur.

Addictus. *Rosc. Com.* 14, *addictus* erat tibi, h. e. condemnatus, ut tibi solveret pecuniam, quam petieras. *Flacc.* 20, quum iudicatum non faceret, *addictus* *Hermippo*, et ab hoc ductus est. *ad Div.* vii, 24, *addictus* *Hipponaeto* præconio, h. e. infamie addictus traditusque est, *Calvo* quasi præcone, eoque ejusmodi, qualis *Hipponax* fuit, qui *Anthernium* et *Bupalum* versibus suis infamie tradidit. *Verr.* ii, 32, pretio *addictam* habere fidem, i. e. corruptum esse. *Phil.* ii, 21, vendita atque *addicta* sententia.

Addubitatus. *Off.* i, 24, res *addubitata*: pro incerta habita, et propterea omissa.

Adducere. rei dicuntur adduci, sc. in iudicium. *v. Act. i* in *Verr.* 2. † *Verr.* iii, 61, *adduci* in sermonem et vituperationem. † de arcu, quum

intenditur, Divin. i, 54; item eodem modo de tormentis et ballistis. Tusc. ii, 24. — * *Adduci*, nempe in aliam sententiam. de Rep. i, 39, *adducor*, et propemodum assentior.

Adeo. Sen. p. Red. 9, in *jus adire*.

Adeo. adv. pro *scilicet*. ad Div. viii, 15, *adeo*, quod Intemeli in armis sunt.

Adeps. Cassii *adeps*, Cat. iii, 7, de homine molli et ignavo.

Adesus. Quint. 12, *adesa* pecunia, consumpta: opponitur abundantia.

Adhæreo. ad Div. viii, 5, in incili omnia *adhæserunt*. vid. *Incile*. † Vatin. 5, extremus *adhæsit*: vix ultimus quæstor factus est.

Adhærescere. Or. i, 25, *adhærescere* justitiæ. † *adhærescere* dicuntur, quæ vim eam habent, quam volebamus: suntum genus a facibus jactis in urbes, munimenta, item, a telis. Or. ii, 53, *adhærescit* argumentum. Cf. Dom. 24, 5. † oratio dicitur *adhærescere* (uti aqua, quum in flumine ad saxum aut aliam injectam rem offendit), quum aspera est, hiulea, non leniter fluens. Brut. 79, 93. † orator autem *adhærescit*, quum lingua non est satis soluta et incitata. Brut. 93. † in memoria manere. Or. i, 61, *fastidiis adhærescunt*. † de iis, qui ad aliquem doctorem se ita conferunt, ut in omnibus sequantur eum. Acad. ii, 3. † convenire, consentaneum esse. Or. iii, 10, non ad id genus *adhærescit*. † Sext. 8, *adhærescere* ad columnam. v. *columna*.

Adhæsitatio. Fin. i, 6, *adhæsitatio* atomorum.

Adhibeo, elliptice, ut intell. in consilium, Phil. v, 9; ad Div. xi, 7. † ad Q. fr. i, 1, sic se *adhibere* in tanta potestate, i. e. gerere. † Cluent 52, *adhiberi* ad leges dicuntur patroni causarum, a quibus postulat, ut ex legibus causam defendant. † Arch. 3, qui aures *adhibere* posset, h. e. audire versus, et de iis judicare. † Nat. D. i, 2, diis cultum, preces *adhibere*. ad Div. xiii, 6, officium, quod *adhibet* erga illos.

Adhinnio. Pis. 28, Piso dicitur *adhinnuisse* ad orationem Epicurei, qui voluptatem summum bonorum dixerat.

* *Adhuc*. de Rep. iii, 21, qui *adhuc*

voluntate nobis obediunt. Plenius, ibid. ii, 20, usque *adhuc*.

Adigo. Top. 10, *adigere* arbitrum finibus reg. v. *arbiter*. † postulare, cogere. Att. x, 9, *adigit* ita Postumia.

Adjicio. Verr. ii, 15, *adjicere* oculum alicui rei: cupidum ejus fieri. Nat. D. ii, 57, *adjectæ* voces auribus: auditæ; quæ acciderunt ad aures.

Adipatus, de dictione, opponitur eleganti et politæ. Orat. 8.

Aditus. Manil. 1, *aditus* laudis, dicuntur Rostra, ex quibus ad populum agitur; quia ibi laudem popularem consequi licet. Dom. 1, *aditum* ad aures habere. Or. 15, *aditus* ad causam (cf. Sull. 2), est in oratione, quum de ipsa causa dicere incipimus. Dom. 47, dare religioni *aditum*, i. e. superstitionis genus probando facere, ut usurpari ab aliis possit, et in usum consuetudinemque venire. Att. vi, 2, *aditus* ad me minime provinciales; non quales esse in provinciis apud prætores solent, nempe per cubicularium.

Adjudicare causam alicui. Or. ii, 29.

Adjunctio, conditio, exceptio. Inv. ii, 57. † oratoria quædam exornatio. Heren. iv, 27.

Adjuncto Galliæ, ad Att. viii, 3.

Adjunctus. Cluent. 10, quæ *adjunctiora* huic causæ sunt.

Adjunctum, vox dialectica, de qua vid. Top. 11.

Adjungere, dialecticum verbum est. Tusc. v, 25, sequentia *adjungere*, i. e. quid ex quoque consequatur, videre, vel docere. item definitionem *adjungere* ad factum: vulgo, applicare. Inv. ii, 17. † Acad. i, 11, *adjungebat* non omnibus visis fidem. † Rose. A. 31, suspicionem ad prædam *adjungere*: de iis suspicari, qui prædam habent. † Cæcil. 4, Marcellorum nomini tota provincia *adjuncta* est: in eorum patrocini est.

Administer victus, pro *minister*. Rose. A. 28.

Administrare pro *ministrare*. Verr. v, 4.

Administrator, Tusc. v, 22, edd. vett. pro *minister*.

Admirabilis, in partem deteriorem. Phil. iii, 7, *admirabilis* impudentia.

† *Admirabilia*, Fin. iv, 27, *αἰσάδο-
ξα* stoica.

Admirari, in partem deteriorem.
Off. ii, 16, quia has pecuniarum ef-
fusiones non *admiremur*. Fin. i, 2,
hoc primum est, in quo *admirer*.
Cf. N. D. ii, 48. Mur. 19, quid *ad-
mirer* de multitudine.

Admisceri, N. D. ii, 10, aer multo
calore *admixtus* est. Add. *admixtus*.

Admissarius, intell. equus. Pis. 28,
Piso *admissarius* dicitur propter libi-
dines. v. Budæus ad Pand., p. m.
293.

Admissum, subst., peccatum, faci-
nus, Partit. Or. 35.

Admixtus, Tusc. i, 29, nihil est
in animis *admixtum*: opponitur sim-
plici. v. in *simplex*.

Admodum, plane. Brut. 55, littera-
rum *admodum* nil sciebat. † Leg. iii.
11, scis, frater, *admodum* dici. Ver-
bum assentientis. Nam addit Quin-
tus: Non equidem assensiar. † Phil.
v, 17, veteres illi *admodum* anti-
qui.

Admoveo, Brut. 54, *admove* ora-
tionem sensibus, i. e. facere, ut vim
sentiant auditores.

Admurmuratio, in irrisione. Verr.
iv, 12; v, 16.

* *Adnare*, de Rep. ii, 4, mari ad-
vehi.

* *Adolescens*, de homine 40 anno-
rum; in Cæcil. 9, M. Cæcilium *ado-
lescentem*. Erat autem prætor designa-
tus. Phil. ii, 46, se *adolescentem*
vocat, loquens de consulatu suo.
Catil. i, 8, senatorem Sextium in se-
natu *adolescentem* dicit.

Adoptare, Brut. 19, qui hunc mi-
norem Scipionem a Paulo *adop-
tavit*.

* *Adoptatus*, ad Div. xvi, 21, ad-
ventus *adoptatissimus*, secundum
Victorii et Grut. edd.

Adpromitto, Rosc. A. 9, quam ita
futurum T. Roscius *adpromitteret*, i.
e. promitteret insuper, quæ Chryso-
gonus promitteret, futura; unde ap.
JCTos *adpromissores*, de quibus v.
Salmas., de Mod. usur., p. 709.

Adrepro, Verr. iii, 68, *adrepro* ad
amicitiam; paullatim se iusinnare in
amicitiam, etc.

Adscensus, Plane. 25, multis est in
virtute *adscensus*. Al. aliter legunt.

* *Adscisco*, arrogo, vindico. Dom.
36, *adsciscendæ* laudis causa potius,
quam criminis depellendi. Sic fere,
Or. i, 19. † Fin. iii, 5, rerum cogni-
tiones — propter se *adsciscendas* ar-
bitramur. ibid., quæ naturæ primo
adscita sunt. ibid. v, 7, primum *ad-
scitum*, est vocabulum philosophiæ
stoicæ, quo Cicero utitur de rebus
iis, quæ et prima naturæ, principia
naturæ, commendatio prima naturæ,
dicuntur, h. e. de iis, quas homo
primas, et natra appetit, et diligit.

Adscribo, Leg. i, 6, me quoque
adscribere fratris sententiæ. Rabir. P.
1, *adscribat* ad suum iudicium meam
sententiam. Phil. ii, 32, *adscribere*
perfidia alicujus suam voluntatem.

Adscriptio, Cæcin. 33, significat
id, quod adscriptum est, ut exceptio.

Adscriptitius, N. D. iii, 15, novi
et *adscriptitii* cives.

Adscriptor, Sen. p. Red. 4, *adscrip-
tor* in me restituendo, i. e. qui auc-
tori restitutionis meæ assensus est.
Agr. ii, 9, *adscriptores* legis, sunt
approbatores e collegio tribunitio,
qui una cum Rullo ferendam statue-
rant.

Adspargo, ad Div. vi, 6, leviter
adpersus, i. e. perstrictus. Cæcin.
6, *adspargere* sextulam alicui, i. e.
dare, de re parva. Q. fr. ii, 10,
epistola hoc *adpersit* molestiæ.

Adspiratio, Nat. D. ii, 33, *adspira-
tio* aeris: emissio aeris e pulmonibus
et ore, ut capit etiam Heins. ad Virg.
Æn., x, 291. Sic *adflatus* dicitur,
Ovid. Her. 12, 44. v. et in *adspiro*.

Adspiro, pervenio, accedo. Tus-
cul. v, 5, in equuleum non *adspirat*
vita beata. Sull. 18, qui tum dicat
adspirasse in campum Sullam. Cf. Pis.
5. † N. D. ii, 55, pulmones se con-
trahunt *adspirantes*, i. e. aera emit-
tentes.

Adstipulator, Pison. 9; Quint. 18.
Est autem *adstipulator*, qui in re
præsentî est, et una idem pro eodem
stipulator, quum quis sibi stipulator
aliquid. v. Salmas., Mod. usur., p.
709, 710. † Acad. ii, 21, stoicorum
adstipulator Antiochus. Metapho-
rice.

* *Adstituo*, Her. iii, 20, reum—*ad-
stituemus*. Plantina vox.

Adstrictus, Brut. 31, *adstrictior*
oratio stoicorum, i. e. concisior. Or.

i, 16, numeris *adstrictior* poeta oratore.

* *Adstringo*. Att. x, 6, pater nimis indulgens, quidquid ego *adstrinxi*, relaxat. Quint. 5. *adstringere* aliquem suis conditionibus, i. e. facere, ut conditiones accipere cogatur. Off. iii, 32, fraus *adstringit* perjurium, non dissolvit, i. e. auget. Planc. 30, officii servitutem *adstringere* testimonio sempiterno. Sull. 29, *adstringi* scelere. Sic et Phil. iv, 4. † Tusc. iii, 6, breviter *adstringere* argumenta. Fat. 14, hæc arcinus *adstringi* ratio non potest, i. e. valentius.

Adsuefacere, cum ablat. Or. iii, 10, quorum sermone qui *adsuefacti* erant. Catil. ii, 5, scelerum exercitatione *adsuefactus*. v. Gron. et Duker. ad Liv. xxiv, 48; xlviii, 31, 35.

Adsuetus, cum ablat. Or. iii, 15, homines labore *adsueti*. v. Gron. et Drak. ad Liv. xxxi, 35.

Adsum, de advocatis, et causarum patronis utriusque partis. Verr. ii, 29; Fin. ii, 17. † ad Div. ix, 25, *adesse* ad imperandum, i. e. ut imperanti pareamus.

Adventitius, extrinsecus ad nos perveniens, non nostrum, aut nostro labore partum, etc. Fin. v, 11, adjumenta externa et *adventitia*. Manil. 9, *adventitiis* multorum regum et nationum copiis. Verr. iv, 37, *adventitium* auxilium. Rab. P. 17, *adventitia* pecunia. Att. i, 19, pecunia *adventitia* dicitur, quæ ex novis vectigalibus redit; item, quæ filio aliunde quam e patris hereditate venit. Inv. ii, 21; Or. iii, 33, doctrina *adventitia*, i. e. ab alio populo inventa. Div. ii, 58, visio *adventitia*, a sensibus profecta.

Adventus. ad Div. vi, 20, *adventibus* se offerre, i. e. *advenientibus* obviam ire.

Adversaria, sunt libri, in quos sine ordine omnia conjiciuntur; ita dicti, quia tantum in adversa parte scribitur. Rosc. C. 2, nomen in *adversariis* patet. vid. Salmas. de Usur., p. 147.

Adversarius, qui contra nos licetur in auctionibus et emtionibus. Att. xii, 43; xiii, 31.

Adversus. Top. 9, de contrariis: ubi tamen libri variant.

Advertere animum, Inv. ii, 51, transitive cum accus., naufragum quemdam animum *adverterunt*. Sic e mss. Oudendorpius. Cf. Ruhnkenius ad Rutilium de Figuris, p. 77.

Adulatio. N. D. ii, 63, canum tam amans dominorum *adulatio*.

* *Adultus*. Brut. 7, Athenis jam *adultis*. de Rep. ii, 1, nostram rempublicam et nascentem, et crescentem, et *adultam*, et jam firmam atque robustam ostendero.

Adumbrare, pro inchoare. Fin. v, 22, a natura *adumbrantur*. * *figere*. Dom. 30, auctorem meliorem *adumbrare*.

Adumbratus, falsus, fictus. Sull. 18, *adumbratum* indicium. Fin. v, 24, *adumbrata* opinio. * *adumbrata* dicuntur, quæ speciem alienj rei habent, neque tamen sunt. Ducta metaphora ex pictoria et statuaria. Tusc. iii, 2, *adumbrata* imago gloriæ. Cœl. 5, non expressa signa, sed *adumbrata* virtutum. Verr. iii, 33, *adumbratus* vir Pippæ, sc. quia Verri uxorem suam permittebat. N. D. i, 27, *adumbrati* dii dicuntur dii Epicuri, quia non corpus habent, sed quasi corpus. † inchoatus. Leg. i, 22, *adumbratæ* intelligentiæ dicuntur, notitiæ innatæ, ἀπορίησις.

Advocare, est in sensu fore nsi 1) rogare amicos, ut nobiscum deliberent de re aliqua, in primis de lite, quo sensu *advocati*, Quint. 14, dicuntur. 2) rogare aliquem, ut in consilio nobis adsit: de iudice. Sic Quint. 2, quos tibi, Aquilli, *advocasti*. 3) amicus actoris aut rei dicitur *advocare*, quum convocat, quibuscum de causa deliberet, ut juvare partes amici possit. Cluent. 19, Oppianicus in judicio Scamandri aderat frequens, *advocabat*, omni studio gratiaque pugnabat.

Advocatio, cœtus *advocatorum*. Quint. 14; Rosc. C. 5; Verr. i, 49; Cæcin. 15; Sull. 29, etc. † Certum temporis spatium, quo opus est, ut *advocare* possimus. ad Div. vii, 11, *advocationes* binas postulare.

Advocatus, dicitur amicus, quem vocamus ad nos, ut eum consulamus de controversiis nostris, quique honoris causa in judicio in subselliis

nostris sedet, aut nobiscum in rem præsentem venit. vid. Off. i, 10; Quint. 8; Or. ii, 47. † Philipp. i, 7, armatos homines, quos in senatum induxerat Antonius consul, *advocatos* vocat: vellem adesset sine *advocatis*.

Advolare, cum accus., Att. i, 14, *advolat* Rostra Cato.

Adurere, pro *comburare*, Tusc. v, 27.

Adustus. Att. v, 20, *adustus* incendio Plætioriano dicitur, qui in alterius judicio notam aliquam abstulit, tanquam, qui judicio de repetundis ex hoc capite legis accusatur: *ad quos ea pecunia pervenerit*. Nisi legendum *ambustus*.

Ædilis, magistratus municipalis. ad Div. xiii, 11, hoc anno *ædilem* filium meum fieri volui—is enim est magistratus in nostro municipio.

Ædilitius, Brut. 28, dicitur, qui *ædilis* fuit. † Q. fr. i, 1, *vectigal ædilitiorum*, sc. ludorum; pecunia, quæ in provinciis ad ludos pro *ædilibus* exigebatur. vid. in *vectigal*.

Æger, ægrotus, Att. vi, 1 extr. N. D. ii, 12, *ægri* et corpore, et animo.

Ægrimonia, Att. xii, 38, *ægri* tudo.

Æmulus, Verr. v, 31, pro rivali, adultero.

Æquabilis, qui eandem ubique rationem tenet, semper est idem. Tusc. ii, 27. † Jus *æquabile*, in quo omnes ejusdem conditionis sunt; nihil gratiæ, divitiis, etc. tribuitur. Inv. i, 11, 53.

* *Æquabilitas*, jus æquum, Or. i, 42; ii, 52. de Rep. i, 34, eaque, quæ appellatur *æquabilitas*, iniquissima est. † Or. ii, 85, cum *æquabilitate* facere, i. e. *æquabilem* se hominibus præstare.

Æqualitas, Læl. 5, est ea virtus, quæ et civitas dicitur, quum æquo jure cum omnibus vivimus, omnes nobis æquales putamus, nihil nobis præcipuum petimus.

Æqualiter. Orat. 58, *æqualiter* ingredi et constanter dicitur oratio numerosa, quæ non mox fluens et lenis, mox hircula et aspera est.

Æquare. sortes *æquare*. v. in *sortes*.

Æque cum. Fin. iv, 24, 27.

Æquilibras, est Epicureorum *ισονομία*, N. D. i, 39. vid. Ind. Gr. in *ισονομία*.

Equiparare, pro *æquare*, Tusc. v, 17. Sic et Livius dixit, xxxvii, 55.

Æquus. Verr. ii, 15, *æquo* jure disceptare, h. e. ut judex nihil adversarii gratia faciat.

Aer, pro homine, quocum consuetudo nulla esse potest, Att. i, 18. † Acad. i, 7, *aer*, utamur enim pro Latino, et ignis.

Ærarius. Quint. 4, ratio *æraria*, h. e. ratio pecuniæ diversæ in Gallia et Romæ. † Cluent. 43, in *ærarios* referri, h. e. in ultimam classem, cui adscripti suffragio carebant, et tantum æra tributum loco pendebant. Erat autem hæc nota censoria, quam plebi quidem in primis, sed interdum tamen etiam senatoribus et equitibus, senatu et ordine equestri motis, inurebant, ut ostendit Gronov. de Pecun. veter., lib. iv, 1, p. 263. Or. ii, 66, ex *ærariis* eximere. † *ærarii* tribuni. v. *tribunus*, et *æratus*.

Ærarium. Att. vii, 21, *ærarium* sanctius, erat, ex quo sumtus ordinarii non petebantur, sed ad summum reip. tempus reservabatur. v. Manut. ad Att. vii, 15. Cf. Liv. xxvii, 10. — * *Ærarii* gradus, pr. Font. 2, fragm. nov.

Æratus, pecuniosus, Att. i, 16, tribuni non tam *ærati*, quam, ut appellantur, *ærarii*, i. e. non tam ærati, qui esse debebant, h. e. qui pecuniam habebant, sed pauperrimi, et in *ærarios* referendi, adeoque faciles ad corrumperendum. † ex *ære* factus. Verr. iv, 26, lecti *ærati*, i. e. *æratis* pedibus. v. Manut. ad h. l.

Æs. Att. ii, 1, *æs* circumforaneum, quod circa forum apud argentarios scænorum datur. Verr. v, 13, dirui *ære*, i. e. solvendo non esse. Sed est elegans jocus in hac formula. Nam *ære* diruti, proprie dicuntur, milites, quibus ignominie causa stipendium non datur, aut pars stipendii adimitur. v. Sigon. ad Liv. xl, 42; Bud. ad Pand., p. m. 130. Quia igitur castra aleatoris dixerat, eleganter eum, qui alea eversus erat bonis, *ære* dirutum dicit. Phil. xi,

6, exire *ære alieno*. Att. vi. 1, præ *ære vendere*. † Verr. v, 13, *æra* vetera eleganter dicuntur crimina vetera, quorum pœna nondum persoluta est.

Æstimabile, Fin., iii, 6. v. in *æstimatio*.

Æstimatio, Verr. iii, 92, remissior *æstimatio* frumenti. *Æstimatio* fr. dicitur, quum prætores, legati, quæstores pro frumento, quod in eorum cellam imperatur (v. *cella*, *cibaria*), pecuniam accipiunt ab aratoribus, et quidem tantam, ut ipsis utilius sit, pecuniam accepisse; aratoribus, dedisse. † *æstimatio* pœnæ, Or. i, 54, est, quum accusator (more Atheniensi) in ipsa accusatione, quam pœnam reus meruerit, *æstimat*. vid. Xenophon. Mem. Socr. i, 1. † *Æstimatio* litis, Cluent. 16, 41. vid. *lis*. † Hæc autem, ad Div. v, 20, accipere *æstimationem*; xiii, 8, accipere in *æstimationem*, capienda sunt de ratione, qua Julius Cæsar æs alienum, quo laborabat civitas, dissolvi jussit: cujus hæc vis erat, ut debitores darent creditoribus in solum prædia, sed non eo pretio, quo tum erant, post bellum Civile, sed eo, quo ante bellum fuerant: unde *æstimatio* pro jactura est, ad Div. ix, 16; et *æstimationes* pro prædiis pecuniæ loco acceptis, ad Divers. ix, 18, *æstimationes* tuas vendere non potes. Cf. Att. xii, 25. v. Cæs. de Bell. Civ. iii, 1. † *æstimationem* Cicero interpretatur stoicorum ἀξία; quum dicerent, solam quidem virtutem esse bonum, sed esse tamen præterea res dignas *æstimatione* aliqua, h. e. ut præpõnerentur aliis, ac sumerentur, tanquam validudinem rectam, divitias, honores etc. Fin. iii, 10, 6; Acad. i, 10; Fin. iii, 13.

Æstimo. Fin. iii, 3, magno *æstimanda*. Fin. iv, 23, nonnihilo *æstimandum* sit. † *æstimare* frumentum, Pis. 35; Verr. i, 38, etc. v. *æstimatio*.

Ætas, pro *adulescentia*. Off. ii, 13, tua tamen *ætas* incidit in id bellum. Sic interpretatur Broukh. ad Prop. i, 6, 21.

Affectio. Fat. 4, astrorum *affectio* Div. ii, 47, cœli *affectio* est, quam vulgo constellationem vocamus. † Top. 18, quem l. vide. † Inv.

i, 25, *affectio* est, animi, aut corporis ex tempore, aliqua de causa commutatio, ut lætitia, cupiditas, morbus, etc. Fin. iii, 20, *affectio* animi, dicitur de naturali illa ratione humani animi, qua bene aliis consulendum, suos amandos putat, solitudinem fugit, etc.

* *Affecto*. Rosc. Am. 48, quod iter *affectet*, videtis, i. e. qua ratione uti velit.

Affectus, Æs. Tusc. v, 16, qualis cujusque animi *affectus* esset: habitus, *affectio*, status.

Affectus. Div. ii, 47, quomodo *affecto* cœlo, etc., i. e. qua constellatione. v. *affectio*. † *affectum* dicitur de eo, quod cœptum est, et jam ex parte profligatum. Prov. Cons. 8, *affectum* bellum, et pœne confectum. † dicitur etiam, quidquid afflictum, debilitatum est, etc. Or. i, 45; Verr. iv, 43, ætas *affecta*. Or. iii, 18, *affectus* senectute. Verr. iii, 18, *affecta* Sicilia. ad Div. v, 13, ita *affectum*, ut deletum exstinctumque fateare. ibid. 20, nunc sic *affecti* sunt, etc. † de animi perturbationibus. Att. xii, 32, graviter *affectus*. † tractatus. Verr. iv, 67, ut abs te *affecta* est, ita in te animatam videmus. † significat statum rei quemcumque. Fin. i, 11, manus tua sic *affecta*, de manu extensa. Tusc. iii, 9, manus recte *affecta*. Part. Or. 23, quidam animi habitus sic *affecti* et constituti. Top. 2, res, quæ quodammodo *affectæ* sunt ad id, de quo quæritur, i. e. ad eam referuntur aliqua ratione, ei junctæ, ut conjugata, genus, simile, differens, contrarium, adjunctum, antecedens, etc. Cf. c. 3. † in bonam partem pro *præditus*. Verr. iii, 24, magno animo *affecti*.

Affero. Phil. ii, 7, vim *afferebam* senatui. v. *vis*. Quint. 27, manus *allatas* esse. v. *manus*. Tusc. iii, 31, hic mihi *afferunt* mediocritates. † defero. ad Div. vii, 17, quæ ad te ultro attulerim.

Afficio, tracto, habeo. Off. i, 23, corpus ita *afficiendum* est, ut obedire consilio rationique possit. † Tusc. ii, 7, dolorem iis verbis *afficias*, quibus Epicurus voluptatem, i. e. appelles. † de perturbatione. Rosc. A. 24, sua quemque amentia

afficit, h. e. ad furorem redigit. Off. ii, 10, admiratione *afficiuntur* ii, qui anteire ceteros virtute putantur. † pro *agrotare*. Phil. ix, 1, ita affectus erat, i. e. agrotabat.

Affigo. Tusc. iii, 28, huic generi malorum non *affigitur* ea opinio. Sed in Davisiana est *affingitur*, ut est c. 33.

Affingo. Tusc. iii, 33, qui nihil opinione *affingit*: addit, auget.

Affirmate, iurejurando; Offic. iii, 29, quod *affirmate* promiseris.

Affirmatio religiosa. Offic. iii, 29.

Afflatus furoris, Or. ii, 46, est ἐνθουσιασμός. Nat. D. ii, 66, *afflatus* deorum, dicitur de cura deor.

Afflictare se, male se habere, ut fit in nimio luctu. Tusc. iii, 32, quum se Alcibiades *afflictaret*. ibid. 27, *afflictari* lamentarique cœpisse. † Ar. Resp. 19, *afflictatur* resp.

Afflictor, Pis. 27, verbum novatum a Cicerone ad rotunditatem et concinnitatem orationis.

Afflictus. Quint. 30, ab *afflicta* amicitia transfugere ad florentem, i. e. cum homine *afflicto*.

Affligere, idem, quod *afflictare*. Divin. ii, 2, nec *afflicti* me. † Sext. 41, causam susceptam *affligere*, i. e. prævaricari. † Brut. 12, *affligere* rem vituperando: opponitur, angere rem laudando.

Afflo. Att. xvi, 5, rumoris nescio quid *afflaverat*, i. e. ortum erat.

Affluens, Or. 24, de mediocri genere dicendi.

Affluo. Fin. i, 12, præteritis voluptates *affluere* patiatur, iut. ad animum, recordetur. Q. fr. iii, 3, nihil ex istis locis non modo litterarum, sed ne rumoris quidem *affluxit*.

Aggrego. ad Div. i, 9, voluntatem suam ad alicujus dignitatem *aggregare*, h. e. suscipere defensionem dignitatis alicujus.

Agilitas naturæ, Att. i, 17.

Agito. Att. i, 19, agraria lex vehementer *agitatur*, auctore Pompeio, h. e. a legislatore vehementer et crebro agitur ad populum, ut lex accipiat. † vexare, reprehendere, etc., accusando, dieteris, etc. Or. ii, 58, 59; Palb. 25. † *agitari* etiam dicuntur, de quibus crebro deliberatur, ut de Offic. i, 24, rebus *agitatis*, i.

e. exploratis, deliberatione facta. Cluent. 32, *agitata* res, sc. in iudiciis. † Quint. 2, *iactata* et *agitata* æquitas, i. e. omni ratione impediuntur, quo minus, quod æquum erat, obtineretur. Verr. i, 2, *agitari* scelorum pœnis, i. e. perturbari ita, ut furor consequatur.

Agmen. Or. i, 34, orationem in medium *agmen* deducere e domestica exercitatione, i. e. in iudicio causas dicere.

Agnascor. Or. i, 57, *agnascendo* testamenta rumpi: si quis post testamentum natus est, ad quem, si nullum testamentum esset, hereditas perveniret, neque testamento est exceptus; quod valet etiam de adoptionibus. v. de variis *agnascendi* modis Caium, Instit. ii, 3, et ibi intt. in Schulting. Jurispr. Antejust., p. 100 sqq.

Agnatio. Leg. i, 7, *agnationibus* familiarum distinguuntur status, h. e. serie generis, per personas generis virilis, distinguuntur familiæ patriciæ et plebeiæ.

Agnitio, pro *cognitio*. Nat. D. i, 1.

Agnosco crimen, Rab. P., 6; fateor verum esse. N. D. ii, 38, pro *cognosco*, accurate intelligo.

Ago, dicitur de iis rebus, de quibus actio magistratum, senatorem, accusatorum et petitorum. v. *actio*. Manil. i; Or. i, 30; in Cæcil. 5, lege *agere*, i. e. ex lege, permittente lege accusare, vel petere. Or. i, 38, *agere* in hereditatem, i. e. petere h. Quint. 9, ex sponsione *agere*, sc. causam. Or. i, 48, etiam Jctus dicitur *agere*, quum actiones suppeditat, si locus sanus est. Mur. 17, *agere* cum populo tanquam ex syngrapha. v. *syngrapha*. Act. i in Verr. 12, *agere* de rep. cum populo. Læl. 25, in forum versus *agere* cum populo, i. e. converso ore versus forum, ubi plebs est, quum solerent magistratus honoris causa convertere os ad senatum et comitum. v. intt. ad h. l. ad Div. i, 9, quæ ego *agebam*, sc. in senatu. † Brut. 92, *agens* orator dicitur, cujus vehemens est actio, pœne ut histriionum, ut res non narrari, sed agi videatur. † Arch. 7, hæc studia (humanitatis) adolescentiam *agunt*, i. e. subigunt, acnunt ingenium adolescentum, quod et *alere* dicitur; unde eo-

dem sensu legitur in edd. nonnullis, *alunt*. Vid. de hac significatione Muret. Var. L. xii, 15. Sic est etiam *agitare* ap. Quintil. i, 10, *agitari* namque animos, et acui ingenia, etc. † Notandæ sunt etiam hæ formulæ: ad Div. iii, 6, *agere* forum. v. *forum*. Verr. iv, 66, *agere* spumas in ore. Att. xiv, 9, *agere* rimas. ibid. xiii, 52, ἐμετινὴν *agere*. v. Ind. Gr. Tusc. iii, 21, *actum* habebō, quod *egeris*. Verr. i, 3, *agunt* præcipitem pœnæ civium rom., i. e. conscientia scelerum in cives rom. pœnas ab eo exigit, eum ita furiosum efficit, ut ad iusana consilia ruat. † *agere* animam, ad Div. viii, 13, morti propinquum esse. De qua forma dicendi vid. Gron. ad. Sen. Controv. 11. † *agere* bellum, Balb. 20.

Agrarii. Catil. iv, 2, Gracchus *agrarios* concitare studuit, i. e. eos, qui agros legibus *agrariis* consequi cupiebant. De *Agrariis* legibus v. Ind. LL.

Agrestis, qui non commovetur his rebus, quibus animus humanus commoveri solet. Arch. 8, *agrestis* animus. † Or. i, 25, *agrestis* motus corporis, reprehenditur in oratore. † Or. ii, 3, *agrestes* libri, i. e. jejuni, exiles, non elegantes, de libris rhetoricis. † Orat. 3, *agrestiores* Musæ, dicuntur jurisprudentia et ceteræ artes, quæ non comprehenduntur humanitatis nomine, nec elegantiae quidquam, aut suavitatis habent.

Agricola, Deiot. 9, de rege Deiotaro, qui multos agros habebat, e quibus fructus percipiebat.

Agripetæ, Att. xv, ult., sunt *agrarii*. De quibus supra.

Aio. Att. iv, 5; vi, i, *ain' tu?* h. e. estne, ut dicis? vere ita sentis? Lig. 7, ita quidem *aiebat*: ita multis verbis et gravibus cum eo loquebatur.

Ala. Off. ii, 13, quam te alteri *alæ* præfecisset. v. *alarii*.

Alarii. ad Div. ii, 17, sunt *alæ* equitum ex Italia et provinciis collectæ, quæ singulis legionibus addebantur, loco 30 turmarum, quæ olim ex ordine equestri addebantur. De variis *alæ* discriminibus pro ratione temporis, vid. quem hic laudat Grævinus, Schelium ad Hyginum, p. 66.

Albatus. Vat. 13, veste *alba* indutus, hoc est, qui, ut Livius ait, addi-

dit cretam in vestem, quod et ii, qui honor s petebant, faciebant, et qui epulis solemnibus intererant, etc.

Album, tabula *alba*, in qua edicta et alia hujusmodi proponebantur. Or. ii, 12, item omnes libelli, tituli proponendi in publico. Salmas., Mod. usur., p. 678.

Alea, de re incerta et a casu pendente. Div. ii, 15, non perspicitis, *aleam* quamdam inesse hostiis deligendis, i. e. fortuitum esse, quibus extis hostia deligatur. Eadem formula usus est Ovidius, A. A., i, 376.

Alere, potentem reddere. Att. viii, 8, Pompeius *aluerat* Cæsarem.

Alias, interdum. de Sen. 15, *alias* — plerumque.

Alienatio. Or. 42, *alienatio* sacrorum (cf. Leg. iii, 20), quum nos sacris liberamus, ut aut intereant, aut ad alios transferantur.

Alienus. Acad. i, 11, quæ essent *aliena* firmæ assensionis. Fin. v, 11, *alienum* dignitatis. Dom. 27, opponitur propinquo. ad Div. viii, 12, *alienissimus* mihi. Or. 24, verba *aliena* opponuntur propriis.

Aliquando, jam, Att. i, 4; nisi legendum *tandem*, ut Corrado placebat.

Aliquanto, multo, longe. Verr. i, 54, iste, qui *aliquanto* plus cogitasset. Quanto? Decisio facta erat cum his. Verres autem post accepit *DELM*. ad Div. ix, 26 extr., epulamur non modo non contra legem — sed etiam intra legem, et quidem *aliquanto*. Et sic semper et *aliquanto*, et *aliquantum* dicitur. v. notam Ernest. ad Sueton. Cæs. 87. Sic et *aliquantum* pro multum. Tusc. v, 6.

Aliquis. Tusc. iii, 18, si vero etiam *aliquid*: per ἐνφημίαν, de re Venerea. Similis ἐνφημία est in his: si quid ei acciderit; et: si quid acciderit, de morte, clade bellica. † *alius* quis. Off. i, 7, aut ira, aut *aliqua* perturbatione incitatus. Cf. Or. ii, 42, et ibi Pearce. † Repertitur etiam *aliqui* pro *aliquis*. vid. v. e. Acad. ii, 26, annularius *aliqui*, et de Rep. i, 44; iii, 11.

Aliquispiam, pro *alius quispiam*, Tusc. iii, 9.

Aliter. Tusc. iii, 30, *aliter* ferunt, atque ut aliis auctores fuerunt. Sequente et, Att. x, 11; xi, 23.

Alius. Att. xvi, 14, *aliud ex alio* scribere; ut quodque in mentem venit. Phil. ii, 33, *alio die*: formula, qua utebantur qui comitia obnuntiatio-
ne dirimebant. Or. 22. eadem res *alio* atque *alio* verbo elata. † diversus, abhorrens. ad Div. ii, 2, nec quidquam *aliud* a libertate communi: ubi tamen nonnulli libri omittunt *a*. † pro altero, secundo, ad Quir. p. Red. 5, et ibi Græv. † *aliæ* in gen. Div. ii, 13, *aliæ* pecudis. † ad Div. viii, 1, *aliud* sentire, et loqui, pro *et aliud*. Sic et alibi Cicero dixit, Att. xii, 40, *aliud* — *aliud*, pro partim—partim.

Allegatio Verr. i, 16, quibus *allegationibus* illam sibi legationem expugnavit.

Allegatus. Q. fr. ii, 3, Nerius index edidit ad *allegatos*, etc. Manut. interpretatur, præter eos. quos jam ediderat, nominaverat. Quo fere sensu Plin., Pan. 70, hoc senatui *allegandum* putavi, i. e. significandum. Sed dubito, an anrei sæculi sit ista notio verbi. Et Nerius unum Sestium ediderat, non plures. F. Junius rectius *allegatos* esse dicit eos, quos vulgo *deputatos* vocant, quibus mandatum sit, adire indicem, et indicia audire. Scil. *ad allegatos* dictum est, ut *ad judices*. v. in *ad*. Sic est etiam Cluent. 13. Vid. inpr. Gron. ad Liv. xxxvi, 11.

Allego. Rosc. Am. 9, *allegat* iis homines nobiles, i. submittit ad eos, qui cum iis agant. Publice enim legantur homines, qui inde legati dicuntur; privatim *allegantur*, unde *allegati*.

Allevo, minuo, Inv. i, 42. † Att. vii, 1, *allevaturum* corpus, sc. a fe-
bri.

Allido. Q. fr. ii, 6, Servius *allisus* est, ceteri conciduntur, i. e. in periculum venit, quod evasit; ceteri condemnantur. vid. Gron. ad Senec. Nat. Q. ii, 44.

Alligo, dicitur de omnibus rebus, de quibus *obligare* dicitur. Cluent. 56; Rabir. P. 7, lege *alligari*. Cluent. 55; Rabir. P. 6, quæstione nova *alligari*. Rosc. Com. 12, stipulatione *alligare*. Tusc. ii, 17, vulnus *alligare*. Div. i, 54, oculus *alligatus*, quem locum et formam loquendi vindicat Gronov. ad Liv. vii, 24. Cf. ad Sen.

ep. 94. Flacc. 17, *alligare se scelere*. Planc. 33, beneficio *alligari*. v. *obligare*. † Leg. ii, 20, sacris *alligari*, dicuntur, qui sacra hereditate aut quacumque ratione accipiunt. † Or. iii, 44, *alligare* verba certa lege versus. † Fin. ii, 24, ne sine fructu *alligatus sis*, sc. amico. † Cluent. 64, *alligatum* nuptiis haberet in potestate. † Att. viii, 16, *alligari* atque impediri re aliqua. ibid. ii, 18, virtus *alligata*.

Alludo. Nat. D. ii, 39, mare terram appetens littoribus *alludit*. v. Gesnerus ad Columell. iv, 20, 2. Orat. i, 56, *alludere* varie, dicitur, qui aliquem variis rationibus aggreditur, ut aut de sententia deducat, aut in suam sententiam adducat.

Alsus, frigidus. Q. fr. iii, 1, nil *ἀποδυστηρίως* alsius. Cf. Att. iv, 8

Alter, in numerando interdum primum, interdum secundum significat. ad Div. xii, 25, *altero* vicesimo die. Manut., Græv., Cortius interpretantur secundo. v. Duker. ad Liv. Epit. 49 init. Off. ii, 13, *alteri* alæ, est uni. † pro *alteruter*, Acad. ii, 43.

Altercatio, disputatio, quæ interrogando et respondendo constat, in senatu aut iudicio. Gloss. Philox., ἀμειψαίος λόγος. Particulam hujusmodi alterationis vid. Att. i, 16, Clodium fregi in senatu *altercatione* ejusmodi. Cf. iv, 13; ad Div. i, 2; Brut. 44. † disputatio quæcumque. Nat. D. i, 6, oritur mihi magna de re *altercatio* cum Velleio.

Altercor, de alternis actorum interrogationibus et responsionibus in judiciis. Brut. 43, Crassus *altercando* invenit parem neminem. v. Budæus ad Pandect., p. m. 48.

Alternus. Vat. ii, *alterna* consilia rejicere. v. Ind. LL., *Fatinia lex*. Verr. ii, 13, *alternæ* civitates. Planc. 15, *alterni* judices. Arch. 10, *alterni* versus, i. e. generis elegiaci. v. Gronov. Diatrib. in Stat. c. 8.

Altitudo. Rabir. P. 16, mentis luminum officit *altitudo* fortunæ et gloriæ. † Off. 1, 25, facilitas et *altitudo* animi, quæ dicitur. Est eadem quæ *ἄλϋτης*. v. Ind. Gr. et ad Tacit. A., iii, 44. Mil. 8, mens *alta*, i. e. quæ res humanas contemnit. † Fin. ii, 16, ut *altior* interdum fieres. Dicitur de his, quibus ipsa magnitudo

rerum, quas dicunt, videtur animi magnitudinem asferre, ita, ut, qui audiat, sentire possit.

Alus. Servius ad Virgil. *Æn.* viii, 395, profert e primo ad Brut., si Pompeius non *ex alto* peteret, i. e. multis causis e superiori vita repetitis, ut Cicero in petendo facere solet. vid. Pierium ad Virg. l. c.

Alveus, de solio balneari. Her. iv, 10. Cf. Coel. 28.

Amandare, avertere. Nat. D. ii, 56, *amandavit* a sensibus.

Amandatio, relegatio, Rosc. A. 15.

Amarus, morosus. Att. xiv, 21, *amariorem* me senectus facit; stomachor ad omnia. Att. xvi, 13, *via amara*. Sed Græv. habet *inepta*.

Amator noster, pro amico, Att. i, 20.

Ambiguum. Or. ii, 24, quæ sit causa *ambigui*: ejus rei, de qua controversia est.

* *Ambiri*, rogari a candidatis. de Rep. i, 31, ferunt suffragia, mandant imperia, magistratus *ambiuntur*, rogantur. Sic jam Planc. 4.

Ambitio, petitio honorum honesta, Or. i, 1; ad Div. vii, 1; Att. i, 1. † pro ambitu, Sull. i. † *ambitio* dicitur de omnibus rebus, quæ aut gratiæ colligendæ causa facimus, aut ut nos gratiosos esse ostendamus apud hos, a quibus petimus aliquid. Verr. ii, 55, 40; ad Div. v, 20, tæ *ambitioni* reservata esse, h. e. tibi relicta, ut gratiam inire ab aliis possis, quibus hoc beneficii tribuas. Brut. 69, *ambitione* labi, sc. in laude, quum laudamus indignos, ut gratiam ineamus. ad Div. xiii, 5, *ambitione* mea, i. e. precibus meis, quibus utor, ut, impetratis rebus, gratiosus videar. Cluent. 28, *ambitio* judicum, etc. vid. de hac vi verbi Gron. ad Liv. xlv, 36. † Off. i, 30, in Scipione *ambitio* major, vita tristior. Est *αμυνόνης* quædam et gravitas in cultu et habitu.

Ambitiose fieri dicuntur, quæ *gratiæ* causa fiunt. ad Div. xiii, 69. Att. xv, 1, ut concionem *non ambitiose* corrigerem, h. e. non leviter, tacens vitia, ut gratiam a se inirem. † quia quæ gratiæ causa facimus, solemus studiosius facere, *ambitiose* dicitur etiam pro studiose. ad Div. iii, 7, *ambitiosius* facere soleo, quam dignitas mea postulat.

Ambitiosus, qui gratias hominum captat, aut gratiosus apud homines magnos videri vult. Cluent. 38; Verr. iii, 84; Flacc. 18; Q. fr. i, 2; ad Div. vi, 6; et ibid. 12, rogationes *ambitiosæ*; quæ fiunt, non quod officium amicitiae, propinquitatis postulet, sed ut gratiosos nos esse apud eos ostendamus, quos rogamus, si ab iis rogata impetramus, et simul gratiam ineamus. Att. i, 18, amicitiae nostræ *ambitiosæ* sunt in quodam splendore forensi. ad Div. xiii, 1, homo minime *ambitiosus*, minime in rogando molestus.

Ambitus, crimen quod admittitur, quum minime legitimis modis magistratus impetrare studemus, h. e. iis, quos leges de ambitu prohibent. Q. fr. ii, 3, de *ambitu* postulatus est. † Or. iii, 48; Brut. 44, etc., verborum *ambitus* est *απειθοῖς*.

Ambrosia. Or. ii, 57, *ambrosia* aleudus, dicitur de eo, qui in aliqua re præter ceteros excellit, cujusmodi hominem divinum et deum adeo Latini appellant. v. *deus*.

Ambustus, qui de crimine capitali accusatus vix evasit, et insignem tamen turpitudinem abstulit. Mil. 5; Ar. R. 3. v. Gronov. Diatr. in Statium, c. 33.

Amentatus. Or. i, 57; Brut. 78, *amentata* hasta; ab amento, quod est lorum in media hasta, cujus ope majori vi projicitur hasta; unde metaph. amentatæ hastæ comparatur crimen, quod ita impingitur alicui, ut facile in eo hæerere possit.

Amictus. Or. ii, 2, *amictus* oratoris, est compositio togæ, quum ad dicendum surgit. v. Gesner. ad Plin. ep. ii, 3.

Amittere, pro mittere, dimittere. Tusc. ii, 13 ext., *amittere* fortitudinem.

Amor. Att. vi, 1, est mihi in *amoribus*. † Fin. iii, 20, *amores* sancti, sunt amores pudici, non quicumque, ut Davisius interpretatur, sed puero- rum pulchrorum, quos licitos esse stoici dicebant v. Tusc. iv, 33. Nam primo dicit Cicero, sapientem uxorem adjungere, et velle ex ea liberos; hi sunt amores casti. Deinde addit: ne amores quidem sanctos alienos esse a sapiente arbitrantur.

Amphora, mensura, de cujus mag-

nitidine non satis convenit. Volusius Mæciauus et Festus tribuunt 48 sextarios. ad Div. xii, 15, est *amphorum*; quod alii dicunt esse pro *amphorarum* (vid. Manut.); Victorius, formari ab ἀμφορεύς. Similiter Plin. H. N. vi, 22, magnitudo navium ad ter millia *amphorum*; ubi vid. Haradin.

Ample dicere, Brut. 55, in genere magnifico et sublimi.

Amplector. Tusc. ii, 13, quod idem interdum virtutis nomine *amplectimur*, i. e. exprimimus, significamus. † *amplecti* dicimus eos, quos omni ratione colimus, quibusque studemus. Mil. 27, *amplecti* plebem, quod faciunt populares. Phil. vii, 8, *amplecti* equites. ad Div. iv, 8, *amplecti* nobilitates et dignitates hominum. Q. fr. ii, 12, totum aliquem *amplecti*. Flacc. 18, *amplecti* remp. est ambigne dictum; nam est curare remp. eique consulere, et pecuniam publicam ad se rapere. † laudare, probare. Phil. x, 4, *amplecti* virtutem. † Att. xii, 35, cogitationem toto pectore *amplecti*. † Catil. iv, 4, Cæsaris sententia *amplectitur* omnes acerbitates ceterorum suppliciorum. † Rosc. Com. 12, quod ego argumentum pluribus verbis *amplecterer*, etc.

Amplexari, laudare, probare. Fin. ii, 9, voluptatem *amplexari* sæpe vehementius. Acad. i, 9, species, quas mirifice Plato erat *amplexatus*. † defendere. Mur. 38, *amplexari* otium.

Ampliare, Verr. i, 9, est verbum forense, quod significat, iudices non decernere, sed pronuntiasse *amplius* (vid. *amplius*); unde *ampliatio*. Formula *ampliandi* erat: Non liquet.

Amplificare rem, Or. iii, 26, est rem dicendo aut maiorem, aut deteriorem facere pro consilio oratoris. Hinc

Amplificatio, Partit. 15, est gravior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliat in dicendo fidem.

Amplitudo animi, Tusc. ii, 26. † hominum *amplitudo*, de qua sæpe Cicero, oritur ex potentia, aut maiestate, aut copiis. v. Inv. ii, 55.

Amplius. Verr. i, 29, pronuntiare *amplius*, sc. rem esse cognoscendam et deliberandam. Cf. Brut. 22. v. *ampliare*.

* *An*, sequente *nonne*, redundat,

Arch. 11. Ernest. legit *non*. † Pro aut. de Rep. i, 12, uno an altero spatio; ibid., ii, 15, Numam Pythagoræ ipsius discipulum, an certe Pythagoreum.

Anagnostes, servus, qui inter cœnandum aliquid legit. Att. i, 12; ad Div. v, 9.

Anapæstus, Or. 56, Aristophaneus, genus versuum, dictum, quod eo usus est in primis Aristophanes. † Or. 56, *anapæsta*. Tusc. iii, 24, illud *anapæstum* regis, i. e. carmen *anapæsticum*. Defendunt contra Lambinum Davisius ad h. l., et Hemsterhus. ad Lucian. Prometh., t. i, p. 32.

Anatocismus, usura usurarum. Att. v, 21, *anatocismus* anniversarius, quum solvantur usurae usurarum, sed earum tantum, quæ singulis annis solutæ sunt pro sorte, non pro usuris. Tanquam si quis accipiat mille florenorum usuram pro sorte, anniversarius *anatocismus* est, quum postero anno, adjectis mille florenis ad caput, capiuntur 50 floreni amplius, 1050; tertio 1100, quarto 1150, etc. Nulla autem usura solvitur anno tertio pro illis 50 florenis, qui ad caput pro usuris usurarum accesserant. Hinc, vi, 3, centesimis, renovato in singulos annos fenore contentus non fuit. item, ep. i, centesimæ renovatæ quotannis.

Anceps. Or. iii, 36, viæ *incipites*, sunt rationes academicorum in utramque partem de re disputandi. Nat. D. i, 37, *incipites* bestia, sunt geminam naturam habentes.

Andabata, ad Div. vii, 10, est genus gladiatorum, quod ex equis galea fronte oculosque tectum pugnabat. De quo genere vid. Lips. Saturn. Ser. ii, 12.

Anfractus. Cluent. 56, vita remota a iudiciorum *anfractu*: est eorum, qui senatores fieri nolunt, ne sibi iudicandum sit. † Leg. ii, 8, *anfractus* annuus, pro anno.

Angulus. Nat. D. ii, 18, nihil *angulis* incisum.

Anguste, tenuiter, exiliter, dialecticorum more. Part. 40, *anguste* disserere, ut dialectici qui appellantur. Brut. 84, *anguste* dicere. Nat. D. ii, 8, *anguste* concludere, de subtilibus et brevibus rationculis stoicorum. Mur. 13, nihil est tam *anguste* scrip-

tum : de formulis Jctorum. † Tusc. v, 31, habere se *angustius*, i. e. pluribus difficultatibus urgeri.

Angustia. Brut. 47, nisi in eas *angustias* petitionis incidisset; quæ sc. fuere temporibus Marianis, quum pauci ad consulatum pervenire possent, quod Marius ei semper imminabat, etc. † Nat. D. ii, 8, *angustia* conclusionis non facile se tutatur, i. e. subtilitas, brevit. v. *anguste*. † Pis. 11, *angustiae* pectoris, tribuuntur homini humili, abjecto, tanquam invido, avaro, etc.

Angustus, periculosus, miser. ad Div. x, 16, in rebus tam subitis atque *angustis*. † humilis, abjectus. Fin. i, 18, homines minuti et *angusti*. † subtilis, exilis, jejunos. Or. ii, 14, *angustæ* disputationes. † Acad. i, 10, quum ea contraherent, in *angustum* quæ deducerent, i. e. modum adhibendum dicerent.

Anhelatus. Or. iii, 11, *anhelata* verba: vitium in pronuntiando.

* *Anicula*, Div. ii, 15; Nat. D. i, 34; pr. Scaur. 13, fragm. nov.

Anima. ad Div. viii, 13, Hortensius *animam* agebat: morti proximus erat. Rose. Com. 8, si tu hos quæstus recipere posses, non eodem tempore et gestum, et *animam* ageres? jocose de homine nimis cupido pecuniæ. † pro *vita*. Catil. iv, 9, de conjugum ac liberorum vestrorum *anima*.

Animadversio. Or. 55, notatio naturæ et *animadversio* peperit artem. Or. ii, 34, atque hoc totum est sive artis, sive *animadversionis*, quod quæras. Offic. i, 29, *animadversio* et diligenter excitanda. Aliter est, Or. 57, effugere *animadversionem*, i. e. ne animadvertatur ab audientibus. † Cæcin. 12, actoris notio et *animadversio*, etc. De hoc loco multa sunt disputata, quibus nil expeditum est; quæ vid. in ed. Græviana. Si verba hæc sunt a Cicerone, non capienda sunt ita, ut notio et *animadversio* sit actoris tanquam cognoscentis et *animadvertentis*: prætor enim habet notionem et *animadversionem*, non actor; sed ut vindicandi actoris, et ulciscendi et defendendi juris ejus causa prætor cognoscat, et *animadvertat*. Sic Rose. Am. 24, parentum pœnæ; Coel. 29, reip. pœna; Flacc. 38, Lentuli pœna; quam quis luit propter

parentes, reimp., Lentulum. vid. *punire*, *condemnare*.

Animadverto. ad Div. xi, 27, dignitas tua facit, ut *animadvertatur* quidquid facias: latere non possit, sed in sermones hominum veniat. Rose. Am. 40, *animadvertere* peccata, i. e. punire, quia puniuntur peccata, quum *animadvertuntur* et cognoscuntur; quum contra, non punire, sit, negligere peccata.

Animabilis natura, Nat. D. ii, 36, est aer.

Animalis. Tusc. i, 17, *animales*, id est, spirabiles. † aerius. N. D. iii, 14, natura *animalis*. † vivus. Inv. ii, 1, *animale* exemplum.

Animatio, de Univ. 10, est ἐμψύχωσις.

* *Animose* vivere, Off. i, 26, magno *animō*. fragm. orat. de Ære alieno Mil., *animose* confidens.

Animus, pro anima. N. D. ii, 6 extr., *animus* spirabilis. † pro cupiditate. Att. xii, 46, vincere *animum*. Cf. Marcell. 3. † Cluent. 42, vis *animi*, i. e. magnitudo. † superbia, temeritas. in Cæcil. ii, *animos* ejus retardaret.

Annales, sunt libri, quibus monumenta solum temporum, locorum, hominum gestarumque rerum continentur, Or. ii, 12. *Annales* maximi autem dicebantur, quos Pontifex M. conficiebat, et in album efferebat, etc. ibid. † Att. xii, 24, est etiam, liber *annalis*.

Annecto. Off. i, 4, rebus præsentibus *annectit* futuras, i. e. e præsentibus colligit futuras. Top. 13, quod *annexum* est; dicitur consequens in enuntiatione conditionali.

Anniversarius. Ar. R. 15, sacrificia *anniversarii* factitarint.

Annona, pretium frumenti, quod e copia aut paucitate frumenti oritur, quod anno quoque provenit; item ipsum frumentum, quod provenit. Verr. iii, 92, ratio frumenti e temporibus et *annonæ* est considerata. ibid. 93, *annonæ* similis. Dom. 6, *annonæ* durior. Phil. viii, 8, perflagia *annonæ*; in caritate *annonæ*.

* *Annoto*. OEcon. i, *annotaret*, quid, et quando, et cui dedisset.

Annularius, Acad. ii, 26, opifex, qui annulos facit.

Annulus, signum equestris dignitatis est aureus *annulus*, unde, Verr. iii,

76, *annulum* invenit, i. e. eques factus est.

Annumero. Rosc. Am. 32, ego in grege *annumeror*. Male hanc formam reprehendit Heins. ad Ovid. Her. xvi, 328. Recte defendit Burmannus.

Annuo. Nutu significare, velle nos aliquid, quod alias est *innuo*. Quint. 5, simul ac *annuisset*, etc.

Annus. Verr. iii, 93, *annus* est in vilitate. Agr. ii, 2; Mil. 9, *annus* suus. Est is, quo cuique per leges annales petere magistratum aliquem licet. v. *Annales Leges* in Ind. LL. Nat. D. ii, 20, *annus* magnus; qui dicatur, v. ibid. Leg. ii, 12, *anni* compositor. † ad *annum*, est anno destinato ac definito. Att. v, 2, quem ad *annum* trib. pl. videbam fore.

Annuus. Att. xii, 3, *annua* die solvere. v. *dies*, et Gronov. Obs. i, 16.

Anquiro. Off. i, 3; Læl. 21, 23, et ibi intt. † Off. ii, 13, in eam *anquiritur*. Sed Pearcius e Victor. et mss. reposuit *inquiritur*; Davisiusque negabat dici posse *anquiere* in aliquem. Si *anquiere* est ubique *querere*, aptum est verbum h. l.

Ansa. Læl. 16, *ansas* dare alicui ad reprehendendam, i. e. occasionem, materiem, etc. Sext. 10, sermonis *ansas* dare, i. e. in sermonis hominum sua culpa incurrere † Cæc. 6, *ansam* retinere omnium controversiarum, i. e. facultatem omnium tractandarum, et iis se immiscendi.

Antequam. ad Div. iii, 6, te, *antequam* successum esset, etc. Hic est unus locus, in quo bonæ edd. hanc lectionem habent omnes: in ceteris locis, e quibus vulgo laudatur, fere habent aut ante quam, aut antequam. Sed ibi quoque ms. ap. Græv. habet ante quam: quod præfert Duker. ad Liv. xxxv, 25.

Antecedens. Top. 12, locus ex *antecedentibus*, est conclusio e causis, quæ se. effectum antecedunt. Fat. 5, 11, causæ *antecedentes*, i. e. quæ vi sua efficiunt rem necessario. Cf. c. 15.

Anteceptus. Nat. D. i, 16, *antecepta* animo rei informatio; est *ὑποδείξις* Epicurea, notitia insita.

Antecessio. Top. 13, pro causa. Sic Offic. i, 4, *antecessiones* rerum videre, est causas intelligere.

Anteferre. ad Div. v, 16, consilio aliquid *anteferre*, i. e. præcipere,

ante quam veniat, dolorem v. e. minuire, ante quam tempus, dies, eum leniat; nam sic quasi antefertur dies.

* *Antequam* devenire, pro *deveniat*. Quint. 17. Sic Ernest. Falso.

* *Antestare*, antecellere. de Inv. ii, 1, Crotoniatæ multum omnibus corporis viribus et dignitatibus *antesteterunt*. de Rep. iii, 13, Pompeius *antistat*. Habet quoque *antistare* Corn. Nep. in Aristid. 1, et Lucret. v, 22.

Antestari. Mil. 25, te tamen, Magne, *antestaretur*, h. e. testem innocentiae suæ citaret. E foro petitam verbum. vid. de vi propria locum Horat. Serm., i, 9, 79. Salmas. ad Jas A. et R. c. 30.

Anticipatio deorum, Nat. D. i, 16, est *ὑποδείξις* Epicurea, notitia insita de diis.

Anticipo. Att. viii, 14, *anticipare* molestiam alienjus.

Antiquare legem, Leg. iii, 17; Off. ii, 21, i. e. non recipere, rejicere. Verbum inde natum, quod in tabella scriptum erat, A. P., i. e. *antiqua* probo.

Antiquitas, de moribus similibus iis, qui apud antiquos erant, de candore, fide, etc. Rabir. P. 10. Sext. 3, gravissimæ *antiquitatis* vir. item Partit. 9.

Antiquus. Rosc. Am. 9, *antiqui* homines, i. e. simplices; qui ex suo ingenio alios judicant, et quoniam ipsi honesti sunt, alios etiam tales putant. Quint. 22, *antiqui* officii homo. v. *antiquitas*. † Verr. iv, 46, *antiquum* opus. Act. i Verr. 5, artificium *antiquum*; de statuis et vasis, in quo genere *antiqui* præstabant artifices eorum temporum. † ad Div. x, 35, nihil *antiquius* judicavi. Div. i, 15, *antiquior* mihi possessionibus gloria. † prior, dignior. Verr. v, 14, *antiquior* locus dicendæ sententiæ. † superior, sed brevi tempore. Q. fr. iii, 1, *antiquior* dies erat adscripta. Nam de brevi tempore dici, docet Burm. ad Virg. Æn. iv, 458. Att. ix, 9, *antiquissima* epistola est, quæ ante alias scripta est; erat autem paucis diebus ante scripta.

* *Anxitudo*, de Rep. ii, 41, e Nonio, ii, 32. Verbum Attii et Pacuvii.

Aperio, promitto, Att. v, i init. † explicare. Or. 33, *aperire* notitiam, se. communem notionem obscuriorem

ad definitionem perspicuam revocare. † Verr. v, 71, locum *aperire* suspicioni. † *aperiri* dicuntur provinciæ, a quo primo exercitus in eas ductus. Manil. 8, Lucullus dicitur Pontum *aperuisse*. vid. de hac forma Bronkh. ad Tibull. i, 3, 36.

Apertus. Cluent. 17, quis *apertior* in iudicio adductus est, sc. reus, de quo magis *apertum* esset. † *apertæ* naves. Verr. v, 40, opponuntur constratis. v. *aphractus*. † N. D. ii, 7, *apertiora* sunt ad reprehendendum, i. magis obnoxia reprehensionibus: e ludo gladiatorio petatum est, ubi latus *apertum*, nudum dicitur, quod patet ictibus.

Apex, summum ornamentum. de Sen. 17, *apex* senectutis est auctoritas. † Leg. i, 1, Tarquinio *apicem* ab aquila impositum. Est pileus sutilis, in medio virga eminente. v. Guther. Jur. P. i, 29.

Aphractus. Att. v, 13, *aphractorum* imbecillitas. Est genus navium, quod opponitur cataphractis, s. constratis, h. e. iis, quæ tabulis tegebantur, ut in iis stare propugnatores, et in hostem tela tutius mittere possent. De utroque genere vid. Scheff. de Re Nav. ii, 5.

Apiscor, adipiscor. ad Div. iv, 5. Leg. i, 20, cujus *apiscendi* causa. Att. viii, 22, etc.

Aplustrum, in Arat. v. 55. *Aplustrum*, vel *aplustre* est ornamentum navium in puppi, de quo, post Schefferum de Re Nav. ii, 6, et alios, v. Heins. et Drakenborch. ad Silium, x, 325. Loca, ubi hac forma occurrit, suppedabit Salmas. ad Solin., p. 404.

Apodyterium. vid. Ind. Græc.

Apotheca, cella, ubi reponuntur in futuros usus v. c. vinum, frumentum. Vatin. 5; Philipp. ii, 27.

Apparare. Q. fr. ii, 3, *apparabantur* in Sestium crimina. † preparari. Her. i, 2, auditor *apparatur* ad audiendum.

Apparatio, Her. i, 8, comparatio studiose et curiose facta, itemque exornatio exquisita.

Apparatus. Her. i, 7, *apparata* oratio. ibid., nimium *apparata* verba.

Apparere, præsentem esse, si quid forte jubeatur, de lictoribus, viatoribus, scribis, etc. Cluent. 53, *apparere*

quæstioni, dicuntur scribæ, lictores, etc. Hinc, Leg. ii, 8, *apparere* diis, dicuntur ministri sacrorum. † Phil. ii, 34, ubi merces *apparet*? i. e. ostende, quid pro tanta mercede didiceris.

Apparitio. Q. fr. i, 1, quos vero ex necessariis *apparitionibus*, etc. v. *cohors prætoris*.

Apparitor, qui apparet magistratui. Verr. iii, 78, ita appellatur Verris scriba.

Appellare, pronuntiare. Brut. 35, *appellandarum* litterarum suavis. † auxilium petere. Quint. 7, *appellatur* tribuni. Verr. iv, 65, *appellatur* prætor. † agere cum aliquo. ad Div. i, 2, quod singulis *appellandis* rogandisque perspexeram. Verr. i, 41, *appellat* Annium — docet hominem, quid fieri possit. † de debitoribus. Phil. ii, 29, *appellari* de pecunia. Cf. Quint. ii. † Offic. i, 25, alii ne *appellentur* quidem, i. e. objurgentur. † rogare, hortari, etc. ad Div. xii, 28, senatus pro tua dignitate *appellaretur*, h. e. senatum hortarer, ut decerneret, quod esset dignitatis tuæ augende.

Appellatio, provocatio ad trib. pl. auxilii causa. Vatin. 14. † titulus. Att. v, 20, *appellatio* inanis, de titulo imperatoris sine re; pro quo alias *nomen*. Sic est tamen etiam *ap*. Suet. Cæs. 77.

Appellator, qui provocat, Verr. iv, 65.

Appendere. Opt. g. or. 5, non annu-merare, sed tanquam *appendere*.

Appendicula causæ, Rabir. Post. 4, dicitur actio in aliquem ex capite legis de repetundis: ad quem ea pecunia pervenerit; qualis est Rabiriana. Nam quum ex bonis Gabinii non tantum coactum esset, quanti ei lis æstimata erat, agebatur in Rabirium, quasi ad eum pars pecuniæ pervenisset, quam Gabiniius a Ptolemæo acceperat.

Applicare, conjungere. Fin. ii, 12, ut ad honestatem *applicetur* voluptas, sc. in sententia de summo bono. † de discipulis, qui magistrum deligunt. Brut. 91, *applicavi* me ad Molonem, † Or. i, 39, se ad aliquem quasi patronum *applicare*. v. *applicatio*.

Applicatio, conjunctio. Læl. 8, *applicatio* animi, cum quodam sensu amandi: de amicitia. † Or. i, 39, *ap-*

plicationis jus. Peregrini vel inquilini, Athenis lege, Romæ consuetudine, sibi deligebant aliquem, quem sibi adoptarent patronum (προσπάτρυν), ad quem ita se, ut clientes Romani, habebant. Jus *applicationis* igitur est, quod habet patronus in eum hominem, qui se ad eum applicuit, in ejus bona, hereditatem, etc. an possit v. c. ei heres esse, si intestato mortuus sit, necne, etc. Sed plura de hoc dicenda essent.

Apponere, subornare. Verr. i, 10, calumniatores e sinu suo *apposuit*. ib. iv, 9, etc.

Apposite ad persuasionem, Inv. i, 5, *apte*.

Appositus, idoneus, Verr. i, 11. † Inv. ii, 54, vitium non contrarium, sed *appositum* et propinquum. v. et Att. viii, 7 extr.

Apprimo, Fin. iii, 9, pro *apprime*; sed Davisius et Walkerus malebant, *a primo* recte. Est autem, quod paullo post dixit, in prima susceptione. Sic est ibid. iv, 13; v, 15. Cf. Gronov. ad Senec. de Vit. beat. c. 7.

Approbare, confirmare argumentis, Inv. i, 34; ductum a conductoribus operum publicorum, qui dicantur *approbare* opus suum, quum est ex lege censoria factum, ut ostendit Gron. ad Sen. N. Q. ii, 16. *Approbari* in sensu academico est probabile videri, Acad. ii, 32, *approbari* visus.

Approbatio assumptionis, Inv. i, 34, i, e. confirmatio.

Appulsus, accessus. Nat. D. i, 10, *appulsus* solis. † motus. Div. i, 30, deorum *appulsu* somnare: de somniis a deo objectis.

Apte Or. 68, sententia *apte* exposita atque absolute: de numero eo, qui cernitur in vincienda oratione. v. *aptus*.

Aptus. *aptum* dicitur, quodcumque ex alio pendet. Tusc. v, 25, causæ aliæ ex aliis *aptæ* et nexæ. Acad. ii, 10, ex qua re una vita omnis *apta* sit. Cæcin. 18, non ex verbis *aptum* pendet jus. Tusc. v, 12, ex se ipso ei *apta* sunt omnia; de eo, cujus animi tranquillitas non pendet a rebus externis, sed ab internis perpetuisque bonis. Offic. iii, 29, *apta* pinus, pro: cui pinnae *aptæ* sunt, ατερέστα. Sic Virgil. Æn. xi, 242, cælum stellis fulgentibus *aptum*. Add. iv, 482. Sic

sæpe etiam Lucretius. † *apta* dicuntur etiam, quæ recte inter se juncta sunt. Or. 52, *apta* oratio, est numerosa, in qua ita *apta* omnia inter se sunt verba, ut numerose cadat. Or. 70, ex *aptis* dissoluta. v. *vineta* oratio; *scopæ* solutæ. † *apta* videntur etiam pro perfectis dici. Nat. D. ii, 18, perfectissimam formam dixerat esse rotundam. Descripta autem sphaeræ ratione, addit: Quo nihil fieri potest *aptius*.

Apud. Or. i, 49, *apud* se est ruri, sc. in villa sua.

Aqua. Acad. ii, 26, Lysippus—non posset. *Aqua* autem in statuis et vasis quum ferreis, tum æneis, colori inseruit (et aqua aquæ in hoc genere præstat, ut ex Plutarcho ad h. l. demonstrat Petr. Faber. Add. Plin. xxxiv, 14, et ibi Harduinum), adde et duritie. Homer. Od. i, 393. Hinc explico locum Virgil. Æn. xii, 91. † *Aquæ* inter voluptatis molliæque genera commemorantur, v. c. Cæcl. 20, et intelliguntur Baiæ. † de re Venerea. Cæcl. 14, de Clodia: egone *aquam* adduxi, ut ea tu incestu uterere? Att. i, 16, de eadem: Arpinates *aquas* concupivit. Quem locum tamen de prædio Baiano Marii a M. Crasso appetito ingeniose explicat Tunstallus, Epist. ad Middletonum, p. 32. Cf. Lips. Lect. Ant. i, 12. † Fin. ii, 22, fundamenta causæ tanquam in *aqua* ponitis; de fundamentis lubricis et infirmis. † Q. fr. ii, 8, in hac causa mihi *aqua* hæret. Unde ducta sit hæc loquendi ratio, v. ap. Salmas. in Solin., p. 717. † *aqua* et igni interdicere, i. e. in exilium ejicere, ad Div. xi, 1.

Aquarius, qui *aquas* publicas in urbem deducit, curator *aquæductum* et *aquarum* publicarum, ad Div. viii, 6; ad quem locum v. Manut. Polenus ad Frontinum de *Aquæduct.*, p. 42, putat esse servos omnes, ad quos pertinebat aliquid agere in *aquarum* ductibus. Nisi vero obstat apud Frontinum verbum adjudicare. Sed id ironice capit Polenus. † Vatin. 5, provincia *aquaria*, est Ostiensis, quæ quum obtigisset quæstori Vatinio, propterea acclamabatur a populo, quod libidinibus erat infamis, *aquæ* autem in Venere usus, et *aquam* gerere esset ministri lenonum, ut ait

Lampridius in Commodo, c. 2; ejusmodi homo *aquariolus* dicitur. vid. Casaub. ad Lamprid. l. c., et Lips.

Aquilentus, humidus. N. D. ii, 19, *aquilenta* regio et australis.

Aquila, Or. ii, 39, seclusa aliqua *aquila*, dicitur ars, a ceterarum artium orbe divulsa.

Ara, perfugium, asylum. Nat. D. iii, 10, tanquam in *aram* confugitis ad Deum. Verr. v, 48, *ara* sociorum est lex de repetundis. † *aræ* et foci quum junguntur, cave putes, aras de templis, focos de ædibus privatis intelligi, ut vulgaris opinio fert, in illo proverbio, pro aris et focis pugnare: quem errorem etiam erravit Dukerus ad Flor. iiii, 13, quum eum locus ille docere meliora potuisset, quem frustra tentat. Sed utramque dicitur de privatis ædibus, in quibus *ara* erat deorum Penatium, patriorum, in impluvio (v. *impluvium*), focus autem in atrio, isque Larium erat. Dom. 40, uniuscujusque vestrum sedes, *aras*, focos, etc. ibid. 41 extr., de domo: hic *aræ*, hic foci, hic dii Penates. Deiot. 3, te amicum et placatum Deiotari *aræ* focique viderunt. Phil. viii, 3, templa, Penates, *aras*, focos. Nat. D. iii, 40, distinguuntur, *aræ* focique, templa et delubra deorum, etc. Cf. Sext. 42. Philipp. ii, 30, liberi Cn. Pompeii repetebant deos patrios, *aras*, focos, larem suum familiarem, in quæ tu invaseras. v. *penates*, *lares*. Hinc Plinius, Paneg. 68, domesticæ *aræ* focique. Vidit jam aliqua ex parte, sed obscurius, neque rationem reddidit, cur sic locuti sint, Cortius ad Sallust. Catil. 52, 3. Breviter, at perspicue dixit Meurs. Auctar. Philol., c. 8. De monumento sepulcri est, Phil. xiv, 13. † Sidus quoddam, Nat. D. ii, 44.

Arare dicuntur, qui agros habent, quibus colendis vitam sustinent, et rem quærunt Verr. iii, 5, etc.

Arationes dicuntur agri, quos quisque *arat*. Verr. iii, 53, desertæ *arationes*. Phil. ii, 39, *arationes* grandi fœnore, et fructuosæ.

Arator, qui *arat*, Verr. i, 37; ii, 13, 64; iii, 20, etc. Sant autem aratores non solum provinciales, sed etiam cives rom., qui agros publicos colunt, et pro iis decumas solvunt,

ut e Verrinis clare patet. Verr. iii, 20, *aratores* diripere. ibid. 27, summi *aratores*, qui magnas *arationes* habent.

Arbiter est, in sensu forensi, qui aut honoris causa deligitur ab his, qui controversiam habent, aut a prætore datur, ut non quemadmodum judex e certa formula, quæ definiat, quid et quomodo sit judicandum, a qua ei discedere non licet, sed ex fide bona, ex æquo et bono, controversiam dirimat. Vid. de discrimine *arbitri* et *judicis*, *arbitrii* et *judicii*, Rosc. Com. 4, 5; Off. iii, 16. Top. 10, *arbitrum* adigere alicquem, est agere, cogere ad *arbitrum*. Cæcin. 7, *arbiter* familiæ herciscundæ, i. e. rei, hereditatis inter coheredes dividendæ. Hinc metaphorice eleganter Chrysippus, Fat. 17, *arbiter* honorarius inter duas sectas dicitur. † Sed est tamen interdum pro judice, ut *arbitrium* pro *judicio*. Nam Rosc. Am. 39, *arbiter* dicitur judex mandati, quia etiam in *judicio* mandati additur, ex fide bona. † testis. Flacc. 36, decisionis *arbiter* C. Cæc. fuit; i. e. interfuit, eamque factam esse, et quomodo facta sit, testari potest. Hinc Verr. v, 31, ab *arbitris* remotus locus. Cf. Cortius ad Sallust. Catil. 20, 1.

* *Arbitratus*. Q. fr. ii, 4, *arbitratu* suo alicquem concidere: ut libet.

Arbitrium est *judicium* ex æquo et bono, ex bona fide vid. *arbiter*. Rosc. Com. 4, *judicium* est pecuniæ certæ, *arbitrium* incertæ. Vid. locum ipsum. Hæc *arbitria* dicuntur honoraria, Rosc. C. 8, quia *arbitris* honoris causa deferuntur *arbitrium*. Sed est tamen etiam interdum pro *judicio*. Nam Quint. 3, *arbitrium* pro socio, est *judicium* societatis. Vocatur autem propterea *arbitrium*, quia simile est *arbitrii*. Nam prætor in formula in quam *judicium* dat, addit: ex fide bona. *Judicium* autem esse, ex eo patet, quod prætor certam formulam dat, quod in *arbitris* non fit. † *arbitrium* rei uxoriæ, Off. iii, 15; Top. 17, est de dote, post divortium. v. *dies annua*, *bima*, *trima*. † Dom. 37; Pison. 9, *arbitria* faueris. Sic lege etiam, Sen. post Red. 7, non *arbitraria*. v. Gron. ad Liv. xi, 9; qui docet *arbitrium* esse pecuniam, quam socii, h. e. publicani solvunt pro

redimendo jure *monopolii*, quod vocant: ad quem h. l. provocat Grævius. Sed quomodo ad arbitria funeris hæc significatio transferenda sit, non ostendit. Hotomannus interpretatur pecuniam vespillonibus datam, aliisque funus juvantibus. *Arbitria* sunt omnes impensæ, quæ in funus fiunt. Ita cepit etiam Gutherius de Jur. Pont. ii, 9. Hinc dicuntur his locis de præda, quam cepere ex Ciceronis et patriæ interitu.

Arbor infelix, C. Rabir. 4, est crux. Cf. Liv. i, 26. Ceterum quæ arbores infelices a Rom. dictæ sint, docet locus notus ap. Macrobi. iii, 20.

**Arbustus*, adjectiv., de Rep. v, 2, agri arvi, et *arbusti*, et pascui. Sic Plin. x, 29, Larius lacus, amœnus *arbusto* agro.

Arca. Q. fr. ii, 12, *arcæ* nostræ fiducia, i. e. pecuniæ. † Mil. 22, servi in *arcas* conjiciuntur, ne quis cum iis colloqui possit.

**Arcera*. Vid. Fragm., tom. xxix, pag. 414 et 505.

Arcere, continere, coercere. Ar. R. 3, *arceri* otii finibus. Tusc. ii, 21, vinclis prope et custodiis *arceamus*. Nat. D. ii, 54, alvus *arcet*, quod recipit.

Arcessi crimine, Verr. ii, 46, int. in iudicium.

Arcessitus. Nat. D. i, 6, ipsius rogatu *arcessituque*.

Architectari voluptates, Fin. ii, 16, excogitare.

Architectus, auctor, inventor. Fin. i, 10, *architectus* beatæ vitæ dicitur Epicurus. Cf. Rosc. A. 45.

Arcte. Div. i, 28, *arcte* dormire.

Arctim, dubia vox, Att. xii, 44.

Arcula. Att. ii, 1, meus liber *arculas* discipulorum Isoeratei consummisit, h. e. in eo omnia ornamenta adhibita sunt ex præceptis Isoerateorum. *arculas* vocat *μυροβηκία*, *λακίδους*, etc. Off. ii, 7, est de serinio, quo vestes muliebres servantur.

Ardens. Sext. 54, *ardens* tribnatus, i. e. seditiosus. Att. xiv, 10, *ardentes* in eum litteras misit, i. e. vehementes, iracundas. Fin. iii, 11, avaritia *ardens*.

Ardor cœli. Catil. iii, 8, visas ab occidente faces *ardoremque* cœli. Nat. D. ii, 15, astra, quæ oriuntur in *ardore* cœlesti, qui æther vel cœlum

nominatur. † incendium. Planc. 40. † stimulus. Cœl. 31, *ardor* mentis ad gloriam. † de vehementiori sensu, ut doloris, Att. xii, 13.

Area scelerum, est in edd. quibusdam, Att. ix, 18.

Argentaria est genus negotii, quod in vendendis, h. e. permutandis cum compendio nummis versatur: quod qui exercent, *argentariam* facere dicuntur, Verr. v, 59; Cæcin. 4, ut sagariam facere est sagis vendendis rem quærere. Ab ea dicti *argentarii*, quorum non semel apud Ciceronem mentio, iidem cum mensariis, nummulariis, trapezitis, collybistis. Vid. in primis Salmas. de Usur. c. 17; Budæum ad Pand. p. m. 197; Cujac. Obs. x, 14.

Argenteus. Muren. 19, *argentea* scena, i. e. *argento* ornata; ut gemmea vagina, ap. Ovid. Met., est gemmis distincta.

Argentum. Verr. iv, 20, *argentum* bene factum, i. e. pulchra vasa *argentea*. Verr. iv, 22, purum, opponitur cælato, in quo nulla sunt emblemata, s. sigilla: de quo genere vid. Salmas. ad Solin. p. 736. Rosc. Am. 46, v. *cælatus*. Fin. ii, 8; Corinthium. v. Ind. Geogr. *Corinthus*.

Argumentatio, syllogismus. Inv. i, 34, *argumentationis* summa, i. e. propositio major. Sed Partit. 13, est *argumenti* explicatio; et sic pluribus locis.

Argumentum, fabulæ genus, de quo Invent. i, 19. Hinc illa phrasis, fabula sine *argumento*, Cœl. 27; litteræ sine *argumento*, Att. i, 19. † genus ornamentum, in valvis, etc., quod exhibebat historias, ut in nostris tapetibus fieri solet. Verr. iv, 56. Sic Virgil. Æn. vii, 791.

Argutiæ digitorum, Or. 18, affectatio in motu digitorum inter dicendum molliori. Sic Plin. xxxiv, 8, Lysippo tribuit *argutius* operum, in minimis rebus custoditas, v. c. in capillis. Paullo post vocat elegantiam. Add. in *argutus*.

Argutulus, ad Att. xiii, 18, *argutuli* libri dicuntur Academicæ Ciceronis, argute scripti.

Argutus. *arguta* dicuntur omnia, e quibus *argut*, intelligi aliquid, et colligi potest. Sic, Att. vi, 5, *argutissimæ* litteræ. Div. ii, 12, exta ar-

gutissima, quæ opponuntur his, quæ muta dicuntur. v. Heius. ad Silium, i, 138. Leg. i, 9, nam et oculi nimis *arguti*, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur. Sic dixit et Ovid. A. iii, 2, 83. Tibullus eodem sensu dixit oculos loquaces, ii, 7, ubi v. Brookh. † elaborata arte et polita. Sic Or. 12, ambitus verborum *arguti*, sunt concinni pæne nimis et elaborati; quum v. c. paria paribus respondent, qualia sunt in nobili illa *ῥήσι* in Rosciana. Hinc † *argutum* dicitur, quod nimium est in re ceterum bona, ineptum. ad Div. viii, 1, *arguta* sedulitas. Or. iii, 59, *arguta* manus, quæ scenitorum more verba adjuvat. v. *argutiae*, et Gell. N. A. i, 5. Or. ii, 4, *argutissime* disputare, i. e. dialecticorum more, subtilissime.

Aridus. Rosc. A. 27, victus *aridus*, est rusticorum, qui raro cibum sumunt, post quem manus lavandæ sint; unde ipsa vita rustica *arida* dicitur, Quint. 30. Cf. Burmann. ad Quintil. Inst. Or. ii, 3, p. 134; qui vulgarem cibum interpretatur. † Or. ii, 38, *aridum* genus orationis, est subtile, jejunum, sine ornamentis et suavitate, quale est dialecticorum et reliquorum, qui artis præcepta tradunt. Sic Seneca sæpe rhetores et declamatores *aridos* vocat, eodem sensu. v. Gron. ad Sen. Contr. 34.

Aries, est machina bellica, qua muri percuntur et rumpuntur. Offic. i, 11, quamvis murum *aries* percusserit. v. Lips. Poliorcet. iii, 1. Hinc transfertur ad argumenta, et cetera, quibus contra aliquem utimur. † Top. 17, ex quo *aries* ille subjicitur in vestris actionibus. Gesnerus, ad Varron. R. R., p. 329, putat ductam metaphoram e re rustica, ubi *arietes* capreolos falciunt: cui etiam verbum subjiciendi favet, ut de ea interpretatione dubitari non possit.

Aristolochia. Div. i, 10, est herba, quæ ex eo nomen invenit, quod parturientes juvet, ut tradit Dioscorides, iii, 4. Cf. Salmas. ad Solin., p. 504. Contra serpentum morsus valere, ut tradit Cic. l. c., alii etiam ex veteribus docuerunt, quos laudat ad h. l. Davies.

Armamenta, in Arateis, v. 268, instrumenta navium, et alia. v. Græv. ad Flor., iv, 3, 76.

Armamentarium est navale, et locus ubi *armamenta*, arma reponuntur. C. Rabir. 7, ex *armamentariis* pop. R. arma dantur. Or. i, 14, Philo architectus, qui Atheniensibus *armamentarium* fecit, etc.

Armarium, est scrinium, locus, in quo vestes, vasa, anrum, libri, pecuniæ reponuntur. Verr. iv, 12; Cluent. 64, etc.

Armatura levis, Phil. x, 6, etc., est velitum, quorum arma erant gladius, hastæ et parma: ceterorum militum est gravis *armatura*. Lips. de Re Mil. iii, 1. Div. ii, 10, levis *armatura* pro ipsis velitibus ponitur.

Armillæ, ornamenta militaria. de Rep. iv, ap. Priscian., p. 1220, ed. Putsch., *armillæ*, quæ brachialia vocantur. v. Græv. ad Flor. i, 1, 12, ubi docet, eas proprie *viriolas* dictas, et Gron. ad Gell. ii, 11.

Arrideo. Opt. g. o. 4, quum adhibiti derideantur; nam si *arrideantur*, esset id ipsum Atticorum: probentur.

Arripio, disco, probro. Rosc. C. 11, quod ipse celeriter *arripuit*, id quum tarde percipi videt. Mur. 30, hæc (stoicorum placita) Cato *arripuit*. Nat. D. i, 27, *arripere* rem nullo modo probabilem. de Sen. 18, non cani, non rugæ repente auctoritatem *arripere* possunt. Div. xi, 10, *arripere* omne genus, etc., de cogendis militibus. † accusare. Planc. 23.

Arroganter. ad Div. xi, 13, *arroganter* sustinent, int. hostem, i. e. animose et cum contemptu hostis.

Ars. Or. ii, 11, ad artem revocare: quod quomodo fiat, ibidem docetur. † *Artes* sæpe, in libris rhetorum, sunt libri de arte dicendi. Sic de Inv. i, 6, *artes* antiquæ, et alibi.

Articulus. de Sen. 15, *articuli* samentorum, sunt, qui et nodi vocantur, item genicula; neque modo in samentis, sed etiam in flagellis arborum et culmis. v. Græv. ad h. l. † Quint. 5, in ipso *articulo* temporis. † *articuli* orationis. v. Or. ii, 88; ad Herenn. iv, 19.

Artifices scenici, Arch. 5, de comædis et tragoædis. Egregia observatio est Dukeri ad Liv. xxxix, 22, *artifices* simpliciter dici de histrionibus: ubi vid. Sed etiam de aurigis est ap. Plin. vii, 53 extr.; et gladiatores *τεχνίται* in Chron. Alexandr., p. 660,

ed. Merc. v. Wesseling. ad Diodor. iv, p. 214.

Artolaganus, genus placentæ vilioris. ad Div. ix, 20.

* *Arvus*, adject., de Rep. v, 2, *agri arvi*, et pascui, et arbusti. Jam Plaut. Trucul. i, 2, 47, non *arvus* hic, sed *pascuus* est ager.

Arx, princeps, summus. Phil. viii, 8, ornamentum et *arx* amicorum.

As, proprie æneus nummus Rom., qui pendebat libram pondo, et erat ipsa æris libra. Ejus partes hæ sunt: uncia, sextans, quadrans, triens, quincunx, semis, septunx, bessis, dodrans, dextans, deunx. Itaque *as* habet 12 uncias, 6 sextantes, 4 quadrantes, 3 trientes, 2 semisses, unum dextantem, unum dodrantem, unum bessem, unum septuncem, duos quincunces. De uncie partibus v. in *uncia*. De distributione assis v. Volusium Mæcianum ap. Gronov. de Pec. vet., p. 395. Assium pondus varium fuit. Olim librales erant, in quos cadit definitio supra posita: hujusmodi *assem* exhibere se putat Spanheim., de Usu et Pr. Num. Diss. i, p. 22. Belli Punici I temporibus, propter penuriam pecuniæ, facti sunt sextantarii, h. e. qui sextantem *assis* libralis æquarent. Bello Punico II unciales, et post, lege Papiria semiunciales, ut quartam et vicesimam libralis partem æquarent. v. Plin. xxxiii, 3. *Asses* librales intelliguntur æris gravis nomine. v. Perizon. de Ære gravi, p. 25 sqq. Quoniam autem commoditates multas habet in computationibus totius in 12 partes distributio, etiam aliæ res ad *assis* modum distributæ sunt; in primis hereditates. v. Cæcin. 6; ad Div. xiii, 29. Hæc tirorum causa de *asse* addere placuit.

Ascensio. Brut. 36, quorum quæ fuerit *ascensio*, h. e. quibus gradibus, et quomodo ad perfectionem pervenerint.

Asinus. Att. iv, 5, me *asinum* germanum fuisse, i. e. stupidum, qui, quæ suasisi, non feci, nec salutaria esse intellexi.

Asotus, Fin. ii, 8, ἀσώτος.

Asperitas judicialis, Or. ii, 15, cernitur in ἀσέσει, sententiarum aculeis, et omni illa contentione, quæ judiciali eloquentia propria est.

* *Aspernor*. Rosc. Am. 53, hæc

proscriptionem nisi — *aspernamini*. Cluent. 68, deos — a suis aris *aspernatos* esse. Add. Q. fr. i, 1; Fin. i, 15. † Passive, fragm. epist. ad Corn. Nep. ap. Priscian., qui est pauper, *aspernatur*.

Assecla. Cluent. 63, *assecla* dicitur servus Stratonis. Sic Verr. i, 25. Rubrius comes et minister in provincia Verris legati, dicitur legati *assecla*. † Att. vi, 3, qui potentissimorum contumelias non tuli, ferrem hujus *asseclæ*. † Pseudo-Cic. in Sallust. 8, omnium mensarum *assecla*, i. e. parassitus. Sunt autem ap. Cic. *asseclæ* semper vilioris generis: *assectatores*, de quibus statim, non item. Sed dicitur tamen ap. Nep., Att. 7, legatus, prætoris *assecla*.

Assectari dicuntur, qui aliquem honoris et gratiæ causa in comitia, curiam, forum, domumque deducunt. Sic Or. i, 56, dicitur Serv. Galba consularis P. Crassum ædilitatem petentem *assectatus* esse, quod Crassi filium C. filio suo despondisset.

Assectatio, opera *assectandi*. Ex orat. pro Marten. 34 colligas, *assectationem* de tenuibus hominibus, clientibus dici tantum, qui et soli apud Ciceronem *assectatores* dicuntur. Sed ut generale est *assectari*, neque de tenuibus solum, sed principibus etiam dicitur (v. *assectari*): sic *assectatio* etiam utrique generi communis est. Testis locus classicus de Petit. Consul. 9, et quoniam *assectationis* mentio facta est, etc. Quorsum autem hæ *assectationes* pertinnerint, ibidem docetur his verbis: Nam ex ea ipsa copia conjectura fieri poterit, quantum sis in ipso campo virium et facultatis habiturus.

Assectator, qui *assectatur*. Verr. ii, 11, Africanus vetus *assectator*. Balb. 27, cum duobus ipsis, non cum comitatu *assectatoribusque* conficiant. Petit. Cons. 9, assidua *assectatorum* copia. H. l. distinguuntur clare salutatoribus et deductoribus: quæquam et horum *assectatio* dicitur, ibid. Fas autem distribuit in voluntarios, et eos, qui id debent.

Assentior. ad Div. i, 9, *assentiri* temporibus, inservire. † *assensa*, Acad. ii, 31, pro certis habita et perceptis. † ad Div. iv, 4, id tibi nullo modo *assentior*.

Assequi passive est, Verr. ii, 73, nisi vitiosa est lectio.

Asserere. Flacc. 17, quum in causa liberali, eum, qui *asserebatur*, cognatum suum esse diceret. *Asserere* in foro dicitur et is, qui eum, quem quis sibi, tanquam suum servum, vindicat, liberum esse testatur, et ab eo, qui vindicat, defendit; et, qui in servitutem vindicat. Utriusque est *assertio*, et vindiciæ, utriusque *asserere* et vindicare, uterque *assertor*: sed alter in servitute, alter in libertate; quod patet e Livio, iii, 44 sq., qui locus est classicus. h. l. est ejus, qui vindicat in libertatem. † in Lexico Nizoliano ex Offic. iii, 13, assertur, ut illi *asserunt*: sed non est neque in bonis codd., neque edd. Cf. Borrich. Vindic., p. 17.

Assertio. Acad. i, 12, *assertione* approbare. Sed Davisius recte reposuit *assensione*.

Asservio. Tusc. ii, 24, toto corpore contentioni vocis *asservire*, i. e. cum voce una totum corpus contendere.

**Assessio*, ad Div. xi, 27, de amico consolationis causa *assidente*.

Assevero. Verrin. ii, 10, utrum *asseveratur* in hoc, an tentatur? h. e. utrum serio ista dicuntur, an tantum periculi faciendi causa, si forte hujusmodi defensionem probare possit?

Assiduitas. 1) perpetua præsentia: ut de advocatis, Planc. 11; Sext. 3. Planc. 27, valuit *assiduitate*; quæ κατ' ἐξοχὴν dicitur, quum quis perpetuo Romæ est, in civium oculis, quod ea res ad petitiones prodesse putatur, et propterea inter præsidia petitionum commemoratur. Verr. i, 39, aut, quod levissimum est, *assiduitate* — gratis prætor factus est. Muren. 9, *assiduitas* — putat esse consulatum. N. D. ii, 38, *assiduitas* quotidiana; de rebus coelestibus, quas quotidie videmus. Att. xii, 33, *assiduitas* medici. 2) assætatio, neque solum tenuiorum, sed etiam salutatorum principum. Q. fr. i, 3, Hortensius me summa simulatione amoris, summaque *assiduitate* quotidiana sceleratissime insidiosissimeque tractavit. Petit. Cons. 1, quotidiana amicorum *assiduitas* et frequentia. 3) perpetuitas, continuatio sine intervallo, frequentia. Rosc. Am. 53, *assiduitas* molestiarum. Off. ii, 21, *assiduitas*

bellorum. Inv. i, 3, dicendi *assiduitas*. ad Div. xvi, 25, *assiduitas* litterarum. Her. iv, 13, vitabimus istius litteræ nimiam *assiduitatem*.

Assiduus, locuples, Top. 2, e xii tabb., quia sc. sit ab ære dando, ut ait ipse Cic. de Rep. ii, 22, et Quintil. x, 5. Cf. Gell. viii, 8; xvi, 10. Sed hæc notio verbi postea obsolevit. Ciceronianæ notiones hæc sunt: 1) qui perpetuo in loco aliquo versatur. Rosc. Am. 7, *assiduus* in prædiis esset. ibid. 29, *assidui* erant Romæ. ibid. 16, qui liberos suos *assiduos* agricolas esse volunt, h. e. semper in agris esse, et in prædiis; neque enim de iis sermo est, qui rustico opere, arando, fodiendo, funguntur, sed de dominiis prædiorum, quorum præsentia tantum opus est. Clare, de Senect. 16, semper boni *assiduique* domini referta cella vinaria, etc. Sed his *assiduis* agricolis opponuntur *assidui* urbani ap. Plaut. Trinumm. i, 11. Cf. Gronov., Pec. Vet., iv, 9. Pison. 26, in hac quotidiana *assidua* urbanaque vita. Cæciu. 22, convocatis opponuntur *assidui* domesticique. Hinc eleganter, Or. ii, 39, *assidui* dicuntur rhetores, et quicumque in una arte perpetuo versantur. Ab hac significatione fluxit altera, qua 2) *assidui* dicuntur, qui aliquem ubique sectantur, assætatores. v. *assiduitas*. Ad quem modum, Act. i in Verr. 12, dicitur *assiduus* accusator et odiosus, qualis ille est ap. Xenophont. Memorab. Socr. ii, 9, 6, ὅς οὐκ ἀπὸ ἀλλὰ ττετο, ἔως, etc. Rosc. A. 24, hæc sunt impiis *assiduæ* domesticæque Furæ. 3) *assiduum* dicitur, quod est perpetuum, sine intermissione. Att. xiii, 16, *assidui* imbres. ibid. 12, *assiduus* cursus. Planc. 8, *assidua* frequentia. ad Div. iv, 7, *assiduæ* lacrymæ. ibid. x, 21, febricula *assidua*, opp. intermittenti. Verr. i, 39, *assidua* commemoratio, etc.

Assignare, dare, tribuere. Att. x, 4, nihil *assignabis*, nec patruo, nec mihi, sc. culpæ. In primis autem notanda ea ratio, quum de agris distributis, muneribus, honoribus dicitur. Sic Pison. 36, quid? per tuum servum ordines *assignati*. v. *ordines*. de Rep. vi, 8, munus *assignatum* defugisse. Agr. iii, 3, *assignare* agros colonis, etc. vid. *assignatio*.

Assignatio. ad Div. xiii, 8, *assignationes* Sullanæ, sc. agrorum. Distinguntur autem hic et aliis locis a venditionibus, ut *assignare* et vendere agros. Agr. iii, 3; ad Div. xi, 20, ubi sorte dicuntur agri legionibus *assignari*. *Assignatio* fit per leges agrarias, coloniis deducendis; venditio autem auctione.

Assilio. Or. ii, 53, nec *assiliendum* statim est ad illud genus, i. e. non nimis cito, ante tempus, accedendum.

Assimulatus. Cœl. 6, *assimulata* virtus. Verr. ii, 77, litteræ litnæque omnes *assimulatæ*, expressæ. Cluent. 13, *assimulata* familiaritas.

Assumere. Fin. iii, 5, sensu stoico dicitur de *ὑπολήψεις*. † Fin. i, 10, omnis voluptas *assumenda*, omnis dolor depellendus. † comparare sibi, tanquam in subsidium. Or. i, 50, si quis aliam quoque artem sibi *assumerit*. ibid. 37, nisi dicendi copiam *assumsisset*, sc. præter jus civile. † arrogare sibi, vindicare. Offic. i, 1, si id mihi *assumo*, videor id meo jure quodammodo vindicare. ad Div. i, 9, neque quidquam mihi *assumsi*, nec hodie *assumo*. † in syllogismo est *assumere*, quum majori propositioni, quam vocant, subjiciamus minorem. Divin. ii, 52, sed quum bis sumsit, quod voluit (hæc est propositio *major*, quæ Ciceroni simpliciter propositio dicitur), id tamen *assumit*, quod concedi non potest. 53, *assumit* autem Chrysippus hoc modo: Sunt autem dii, etc. † in rhetoricis *assumere*, est extrinsecus petere argumenta, non ex ipsa causa. Top. 2, alii loci in eo ipso, de quo agitur, hærent; alii *assumuntur* extrinsecus. Cf. Or. 35.

Assumptio. Fin. iii, 5, *assumptione* digna sunt *ὑπολήψεις*. † Inv. i, 34, *assumptio* est minor propositio syllogismi.

Assumptivus. Inv. i, 11, *assumptiva* constitutio, quid sit? vid. ibid.

Assus. a, um ad Div. ix, 20, usque ad *assum* vitium opera producit. † Att. xii, 6, pro isto *asso* sole, etc., i. e. pro eo, quo usus es sine unctione. vid. Buchner ad hunc l., et Casaub. ad Pers. p. 346; s., ut placet Manutio, pro insolatione sine cœna, etiam cum cœna lauta etuncta. † Q. fr. iii, 1, in balneariis

assa in alterum apodyterii angulum promovi, b. e. sudatoria, ut Seneca appellat, s. sudationem, ubi sudabatur tantum, sine lotione. vid. Salmas. ad Carinum, c. 17, p. 810 b. Figuram ejus ex antiquo monumento exhibet J. A. Fabricius ad Sextum Emp., p. 30. Casaubon. ad Theophr. *περί ἀντιστοχῶν*. p. m. 144, distinguit *assam* cellam a sudatoria, et in nonnullis balneis quatuor cellas fuisse ait, in quibus præter sudatoriam *assa* fuerit, quod ex b. l. et ex Dial. Arriani cum Epicteto confirmat. In loco Ciceronis quidem non diserte a sudatoria cella distinguitur *assa*. Quomodo autem *assa* cella a sudatoria discreparet, vellei demonstrasset Casaubonius.

Astra. Att. ii, 25, tollere laudes ad *astra*. ibid. 21, decidere ex *astris*, i. e. amittere laudem.

At, servit objectionibus. Verr. ii, 6, *At* enim istum soli Siculi persequuntur, etc. Fin. ii, 24, *At* enim sequor utilitatem, etc., et infinitis locis aliis. † saltem. Verr. iii, 85, si non bonam, *at* aliquam rationem afferre, etc.

Ater. Phil. ii, 16, albus *aterve* fueris, ignorans.

Atomus, femin. g., corpusculum minutum et individuum, quo in explicanda origine mundi utebatur Democritus, et post eum Epicurus. Fin. i, 6; Nat. D. i, 20, etc.

Atque, inservit initiis et transitionibus. Or. i, 22, *Atque*, inquit Sulpicius, hoc primum a te quærimus. Legg. iii, 9, *Atque* ut Flaminium, et ea, quæ præca sunt, relinquam. Catil. iii, 6, *Atque* illud, quod primum faciendum fuit, factum atque transactum est. Cf. Or. i, 4; ad Div. xi, 28, etc. † Cum adeo in correctionibus adhibetur, in primis quum intendi sententiam volumus, ut sit, *sive potius*. Att. i, 17, Ego princeps, *atque* adeo secundus fui. Rose. Am. 10, hoc consilio, *atque* adeo hac amentia impulsus, etc. ibid. 35, si prodierit, *atque* adeo, quum profuerit. † statim, confestim. Legg. ii, 4, si in jus vocat, *atque* eat. Nam sic legendum, videre viri docti. De hac vi particula vid. Gron. ad Liv. xxvi, 39; Duker. et Drak. ad xxvii, 21, et alios Davissio ad h. l. citatos.

Atqui. ad Div. vi, 6, *atqui* utebar familiarissime Cæsare. Att. vii, 7, *atqui* certe ille agere debuit. Nat. D. ii, 7, *atqui* nihil melius est mundo. Verr. ii, 59, quid vero? modum statuarum haberi nullum placet? *atqui* habeatur necesse est.

Atramentum. Nat. D. ii, 50, succus sepiae. ad Div. ix, 21, *atrapementum* sutorum: est chalcantius, s., ut hodie vocatur, *vitriolus*. v. Plin. xxxiv, 12.

Atratus, opp. albato, estque idem, qui pullatus, in Vat. 13.

Atrociter ferre, Mil. 8, de lege valde severa, vel in hominem, vel in factum.

Attendere. Partit. Or. 24, de necessitate *attendere*, i. e. cogitare, agere.

Attentare. Verr. ii, 54, omnium inimicos diligenter cognoscere, colloqui, *attentare*, i. e. perspicere, quo animo sint. Or. 61, *attentare* fidem iudicis, dicuntur oratores, qui blanditiis orationis iudicem a iustitia abducere conantur. Sext. 4, quam urbem ab illa scelerata manu *attentari* suspicabamur.

* *Attentatus*. ad Quir. p. R. 7, classis *attentata*, quam conjurati tentaverant corrumpere. Or. iii, 28, ut præteriri fuerit satius, quam *attentatum* deseri: abjici, quod cœperant dicere.

Attentus, Rosc. Amer. 15, *attenta* et rusticana vita. Quint. 3, paterfamilias prudens et *attentus*.

Attenuate dicere, Brut. 55, est boni oratoris in genere tenui versantis; idem, quod presse, quod ei jungitur.

Attenuatio verborum, Her. iv, 11, et 21, pro contractione.

Attenuatus. Or. 30, *attenuata* multa habet; i. e. e genere subtili. Brut. 82, *attenuata* nimia religione oratio: subtilis ad jejunitatem usque.

* *Attextus*, eleganti metaphora; de Rep. ii, 4, ita barbarorum agris quasi *attexta* quædam videtur ora esse Græciæ.

Attinet, opus est, convenit. Verr. v, 66, quid *attinuit*, etc. Off. i, 31, neque *attinet* naturæ repugnare. † Rosc. A. 43, nihil ad me *attinet*, i. e. contemno, non timeo. † sine præpos. ad. Att. xv, 1, primum quod *attinet*.

Attingere, cadere in aliquem, convenire, proprium esse. Nat. D. i, 9, labor non *attingit* Deum. Off. i, 6, veri investigatio maxime *attingit* naturam humanam. Fin. v, 9, quatenus quidquid se *attingat*, h. e. ad se pertineat. † Tusc. v, 33, cupiditates necessitatem non *attingunt*, i. e. non sunt necessariae. Leg. ii, 5, quæ non magis legis nomen *attingunt* (merentur), quam si latrones aliqua sanxerint. † Leg. ii, 1, alia causa me delectat, quæ te non *attingit* ita. Acad. ii, 31, quæ res eum sic *attingit*. Att. ix, 11, si qua cura te *attingit*. Tusc. iv, 13, ut in malis corporis similitudo *attingit* animi naturam, sic in bonis; h. e. quemadmodum affectiones, morbi que animi habent quamdam similitudinem cum corporis morbis affectionibusque, sic bona corporis cum bonis animi: animus in utroque genere similis est corpori. † Rosc. A. 26, bestię, quæ tantum scelus *attigissent*, i. e. de tam scelesto homine comedissent, ut Græci *ἀτρεσθαι* eodem modo, v. c. Thucyd. ii, 50. † Muren. 9, *attingere* forum, dicuntur, qui posita prætexta a prætore in foro accipiant togam puram, qua accepta iis licet in foro versari, causas agere, etc. † Att. xiii, 33, horum vix ego *attigi* penulam: parcissime invitavi, ut manerent. † Cæcin. 17, rem ad verbum *attingere*, i. e. intelligere, judicare: si tamen lectio sana est.

Attonsus. Tusc. v, 17, laus est attonsa Laconum, i. e. imminuta; e poeta.

Attraho. ad Div. vii, 10, Romam te *attraham*, h. e. venire jubebo.

Attrecto. Cæl. 8, *attrectare* feminas. Est verbum proprium in ea re, quo usus etiam Sueton. Ner. 26.

Attribuo. Tusc. iii, 30, non *attribuere* ad amissionem amicorum miseriam nostram, i. e. adjicere. † in re pecuniaria quid sit, v. in *attributus*.

Attributio, apud rhetores dicitur, quidquid rei tribuitur. Vulgo prædicatum. v. Inv. i, 26, † in re pecuniaria dicitur, quam hodie vulgo *assignationem* vocant, quum non ipsi solvimus ex arca, sed ab alio, qui nobis aut debet, aut pro nobis solvere paratus est amicitia ergo. ad Div. xvi, 24. Att. xvi, 3, in *attributione* mihi

ignota nomina, h. e. homines, a quibus mihi solvere vult, ignoti sunt mihi. Att. xvi. 1, est de solutione pecuniæ, quæ *attributa* est a creditore.

Attributus. Verr. i, 13, pecunia *attributa*, h. e. quæ nobis solvitur ab alio, data *assignatione*, quam hodie vocant. Verr. iii, 70, societates, unde erat *attributa* pecunia. Att. xiii, 22, *attributos* quod appelles, valde probo. *Attributi* sunt ii, a quibus *attributa* est pecunia, a quibus debitor solvit.

Avaritia. Fin. iv, 27, *avaritiæ*, in plur. Verr. ii, 54, *avaritia* hians et imminens.

Auctor. Hujus vocabuli multiplex est et varius apud Ciceronem usus. Quas nos quidem observavimus diversas significationes, hæ sunt :

1) i, a quo fama orta est, et qui dicere potest, unde habeat, quæ dicit. ad Div. xii, 4, rumor erat—*auctor* erat nemo. Unde *auctor* etiam pro nuntio est. vid. Gron. ad Liv. v, 1; Heins. et Barm. ad Ovid. A., ii, 6, 34.

2) præceptor. Off. ii, 2, Cratippo *auctore*.

3) qui exemplum rei faciendæ dedit; qui rem facere suadet, aut præcipit exemplo. Academ. ii, 2, nec litterarum Græcarum, nec philosophiæ jam ullam *auctorem* requiro, sc. quum Africanum et Catonem habeam, qui didicerunt. Off. iii, 27, num locupletiores quæris *auctores*? Verr. iii, 38, cur non, hoc *auctore*, etiam Romæ servi ad vectigalia accedunt? Verr. v, 26, unum *auctorem* facti tui profer. Fin. iv, 16, Cato omnium virtutum *auctor*, i. e. exemplar.

4) qui rem facere suadet, aut jubet, aut permittit. Div. i, 15, aves *auctores*, sc. rerum suscipiendarum aut omittendarum. Cf. Attic. i, 19; Dom. 29.

5) *auctor* legis dicitur, a) qui primum legem scivit, Dom. 30. b) legis suasor, adjutor, laudator, Agr. ii, 5; Leg. iii, 16. Cf. Gron. ad Liv. ii, 56. c) qui legem ferri jubet, quod erat senatus; unde senatores *auctores* legum dicuntur. Verr. v, 67.

6) *auctores* in senatu, Brut. 34,

aut consilii publici, Or. i, 49, sunt principes senatores, h. e. consulares, et qui habent jus sententiæ inter primos dicendæ, adeoque rei alienius *auctores* fieri possunt; item, qui multa valeat in senatu, ut Or. iii, 17; item, qui alicujus rei in senatu *auctores* sunt decernendæ, Att. iii, 18; in quorum sententiam sit SCtum. ad Div. xv, 4, regem Ariobarzanem, te *auctore*, commendatum habebam, h. e. e SCto in tnam sententiam facito. Cf. Gronov. ad Liv. xlii, 43.

7) fide dignus. Leg. ii, 6, *auctor* haud deterior Theophrastus Timæo.

8) testis. Flacc. 17, gravis *auctor* injuriæ publicæ.

9) qui alicujus injurias defendit et accusando vindicat; quia sc. est *auctor* iudicibus rei puniendi. Flacc. 22, *auctorem* querelarum et doloris sui habent. item :

10) defensor omnium, qui alicujus rem causamque gerit. Flacc. 15, *auctor* suæ civitatis. Gronov. de Pec. Vet. iv, 3, p. 374. Sic Sext. 66, optimatum defensores et principes dicuntur, *auctores* et conservatores civitatis, i. e. defensores. Planc. 13, *auctor* societatum multarum fuisse dicitur, qui publicanorum defensor fuit, multaque pro iis gessit cum fide. Cf. Cluent. 24.

11) est venditor, qui suum esse spondet, quod vendit, et ejus vendendi se potestatem habere; adeoque, actione tenetur de evictione, unde *auctoritas*, vid. *auctoritas* : aut periculum iudicii præstat, ut in mancipio. Cæcin. 10, *auctor* fundi. Cf. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 10. Hinc ductum esse illud videtur, Muren. 2, quod si in iis rebus—*auctor* beneficii populi rom. esse debet. Ceterum venditor est *auctor* primus; qui autem spondet pro eo, rem esse ejus, vendendique potestatem cum habere, *auctor* secundus. v. Salmas. Mod. usur., p. 728, 733, 694. Verr. v, 22, quod a malo *auctore* emissent, dignius se obtinere non posse : qui evictionem præstare non posset. Ab hoc verbo *auctio* videtur venditionis vim accipere, non ab angendo pretio in licitando, ut vulgo statuit.

12) tutor. Cæcin. 25, dos, quam mulier, nullo *auctore*, dixisset : non

adhibito tutore, qui in rebus mulierum *auctor* est.

13) Cluent. 5, *auctores* nuptiarum; sunt parentes, cognati, tutores, qui nuptias aut confecerunt, aut probaverunt, aut tabulas nuptiales obsignaverunt.

14) Dom. 14, *auctor* comitiorum centuriatorum et curiatorum est, qui habet comitia, iisque præest.

15) Verr. v, 67, senatores dicuntur *auctores* legum, iudiciorum, et juris, quia iudicia haberi volunt, ea administrant, et suum cuique jus reddi volunt.

16) Senatus quo sensu *auctor* sit, Patres *auctores* fiant, v. in *auctoritas* senatus.

17) Or. i, 45, *auctor* dicitur de ingenio. vid. Jous. Lect. Lucian. i. 8.

Auctoramentum, pretium aut merces *auctorati*, h. e. ejus, qui se sua sponte alicui in servitutem addixit, in primis ad gladium. Nomen inde ductum, quod sit ipse *auctor* libertatis amittendæ. Offic. i, 42, est enim illis ipsa merces *auctoramentum* servitutis. vid. Salmas. de Mod. usur., p. 861, sqq.

Auctoritas tribuitur ei, qui, quocunque sensu, *auctor* 1) est, nuntians, jubendo, suadendo, inveniendo, docendo, vendendo, testando, defendendo, rogando, exemplum præeundo, etc.; aut 2) esse potest; aut 3) esse posse putatur. Est ergo.

1) *auctoritas* ejus, qui primus quid invenit et fecit. Invent. i, 28.

2) sententia iudicum; non solum quia *auctores* sunt condemnationis, vel absolutionis, sed etiam, quia eo ipso *auctores* sunt alicujus rei omitendæ, vel licentiæ, ejus faciendæ impune. Verr. iii, 94, providete, ne *auctoritate* vestra (sententiis vestris absoluto Verre) avaritiæ viam patefaciatis illustrem atque latam.

3) est defensoris, et accusatoris. Sull. i, quantum ille (accusator) de mea *auctoritate* deripuisse. Verr. iii, 55, exspectate *auctoritatem* accusationis meæ, i. e. dum ego vobis accusando fiam *auctor* Verrii condemnandi.

4) est confirmantis aliquid, sed ita, ut differat ab ea, quæ est testimonium dicentis. ad Quir. p. R. 7,

audistis non solum *auctoritatem* (sc. dicentis a me remp. servatam), sed etiam testimonium.

5) exemplum. Sext. 6, reipubl. capessendæ *auctoritatem* præscribere, sc. commemorando ejus tribunatu. Tusc. ii, 22, valuit *auctoritas*, etc. Leg. i, 13, in disserendo aliorum *auctoritati* parere, h. e. ea methodo uti, qua alii usi sunt. Verr. iii, 93, Antonii facto atque *auctoritate* defendito. v, 32, *auctoritas* majorum, i. e. quæ majores fecere, ut nobis exemplum præirent. N. D. iii, 38, *auctoritatem* dare, i. e. exemplum. Læl. 21, utrumque egit graviter, *auctoritate* et offensione animi non acerba; h. e. ut non daret exemplum amicitiae acerbe ruptæ. Rosc. Am. 6, *auctoritate* causam nobilitatis defendit; scil. apud municipales suos, quod exemplo suo suaderet, nobilitatis partes sequi. Verr. iii, 19, *auctoritatem* superiorum prætorum repudiare. ibid. 6, etiam exemplum et *auctoritas* junguntur.

6) consilium. Att. x, 1, *auctoritas* ejus mihi vivit, h. e. etiam mortui consilium sequor. Off. iii, 30, eorum *auctoritate* pax facta. Cf. de Senect. 6; Off. iii, 27; i, 23; ad Div. vi, 6; Verr. i, 42.

7) est philosophorum, quorum sententias libenter amplectuntur homines. Acad. ii, 22, inconstantia levatur *auctoritas*; quod eos non facile *auctores* sequimur, qui inconstantes sunt in sententiis. Off. i, 1, summa doctoris *auctoritas*, et urbis; quia eruditissimus est, adeoque bonus *auctor* philosophiæ, et in urbe inventa est philosophia. Div. i, 39, nemo philosophus aliter sensit, in quo esset *auctoritas*. Off. iii, 29, maxima *auctoritate* philosophi. Acad. ii, 3, ad unius se *auctoritatem* conferre.

8) opinio insignis de alicujus virtute, doctrina, etc. Verr. iii, 90, *auctoritas* eorum est tanta, ut etiam delicti suspicionem tegere possit. Manil. 15, imperatoris *auctoritas*. Verr. i, 2, iudiciorum *auctoritas* constituta. Brut. 67, *auctoritate* eget, de eo, cujus nullum nomen in patronis causarum erat, quum diligentissimus esset. Leg. i, 5, nunc ab una magna *auctoritate* et scientia susti-

netur. de Sen. 18, non cani, non rugæ repente *auctoritatem* afferre possunt.

9) res omnis, cujus aliquis *auctor* est. Acad. i, 9, *auctoritas* veteris disciplinæ (sc. academicæ), h. e. disciplina, cujus veteres academici *auctores* fuere.

10) *auctoritate* alicujus utimur, quum eum *auctorem*, approbatorem, consentientem nobis, dicimus. Div. i, 43, leges suas *auctoritate* Apollinis confirmavit. Acad. ii, 5, in eorum *auctoritate* delitesceret. Div. i, 1, ut ab ultimis *auctoritatem* repetam. Tusc. v, 12, hujus sententiæ gravitas a Platonis *auctoritate* repetatur: inde, quod *auctorem* habet Platonem. Læl. 1, sermo positus in veterum hominum *auctoritate*, i. e. qui a veteribus habitus dicitur.

11) narrantis et testimonium dicentis fides; item, rebus narratis, etc. facta fides. Offic. ii, 9; Att. v, 21; Flacc. 22; Div. ii, 55; ibid. 17, 22, 59. Læl. 25, quum ad vanitatem accessit *auctoritas*, h. e. si is assentatur, qui *auctor* esse posse, qui fide dignus videtur.

12) approbatio. Tusc. iv, 34, amor *auctoritatem* tribuere. Cf. Phil. iii, 2; Div. i, 3.

13) sententia, cujus se quis *auctorem* proficitur, iudicium de re aliqua. Cluent. 50, errat, si quis in orationibus nostris *auctoritates* nostras se consignatas habere arbitratur. Manil. 22, *auctoritatem* suam defendere. ibid. 20, Catuli *auctoritas* et sententia. Nat. D. iii, 5, mihi hoc persuasum est *auctoritate* majorum, i. e. quia majorum sententia fuit. Cf. Læl. 4.

14) quidquid facimus, quo auctores alicujus rei faciendæ, credendæ, fieri possumus. Cluent. 42, *auctoritas* censoria, dicuntur notæ censorum, quibus *auctores* fiunt, aliquem criminis cujusdam reum esse. Nat. D. iii, 38, utrum poetæ stoicos depravarint, an stoici poetis dederint *auctoritatem*, i. e. amorem probando, fecerint, ut poetæ tam multa de amore, etc. Q. fr. i, 3, spero, si quid mea spes *auctoritatis* habet.

15) ejus est *auctoritas*, qui primus legem scivit, Dom. 31, sc. quia reliquis est auctor legis sciendæ, et

primi suffragium plerumque tota prærogativa, ut prærogativæ ceteræ centuriæ sequuntur. v. *prærogativa*.

16) voluntas jubentis, rogantis, hortantis, docentis, suadentis. Or. i, 23; ibid. 1; Verr. ii, 40, *auctoritas* patris. Cf. Cæcin. 18, verba servire hominum consiliis et *auctoritatibus*; pro quo post *voluntas* dicitur in fin. cap.

17) Off. i, 26, amicis major, quam ante, tribuenda *auctoritas*, h. e. plus eorum consilio, quam ante, utendum. Est ergo ista *auctoritas*, quum quis dignus judicatur, qui consulatur, cui pareatur.

18) litteræ, tabulæ, testimonia, et quidquid prodest ad faciendam fidem. Sic Verr. iii, 62, *auctoritates* civitatum, sunt litteræ publicæ et tabularii, et testimonia per legatos. ibid. 71, *auctoritates* societatum, sunt tabulæ earum et litteræ, quæ erant tanquam *auctores*, testes, factorum Verris. Act. i in Verr. ii, 3, testimoniis jungitur *auctoritas*.

19) *auctoritas* tribuitur etiam locis. Sic Manil. 1, de suggestu pro Ros- tris, e quo magistratus cum populo agebant: *auctoritatem* hujus loci nondum attingere potui; quia sc. ex eo loco populo fiebant *auctores* legum jubendarum, antiquandarum, etc. Similiter, Off. i, 1, *auctoritas* urbis Atheniensis.

20) *auctoritas* est etiam eorum, quorum consiliis, jussis, voluntati libenter obedimus. De Sen. 17, non solum in sententia, sed etiam in nutu residebat *auctoritas*. Leg. iii, 15, *auctoritatem* optimatum legem tabulariam abstulisse; quod hac perlata licebat in suffragiis suam voluntatem sequi, non optimatum. ibid. 17, reliqua voluntas *auctoritati* traditur, aut gratiæ.

21) genus venditionis, quum venditor est *auctor* (v. *auctor*, n. 11), et actione tenetur de evictione. Ar. Resp. 7, multæ domus sunt—jure optimo, jure privato, jure hereditario, jure *auctoritatis*, jure mancipii, jure nexi. v. Salmas. de Usuris, p. 207. sq. Hinc eleganter transfertur, ut:

22) *auctoritas* sit eorum omnium, qui aliquid se fecisse, aut fieri jus-

sisse, suasisse profitentur. Sull. 11, defugere *auctoritatem* consulatus sui, i. e. nolle fateri, se *auctorem* esse eorum, quæ in consulatu facta sint. Cf. Terent. Eunucl. ii, 4, 105.

23) jus rei suæ vindicandæ, s. ipsa actio pro rei suæ evictione et vindicatione, cui locum facit illa altera *auctoritas*, n. 21. Cæcin. 19, *auctoritatem* fundi et usum lex jubet esse biennium. Cf. Top. 4. Off. i, 12, ejus rei æterna *auctoritas*, i. e. semper vindicari, evinci potest, nunquam usu capi. v. in primis Salmas. de Usuris, c. 8, pag. 210 sq.

24) est et imperatoris, quod milites ea faciunt, quorum auctor est, quæ jubet. Phil. iii, 3, legio *auctoritatem* Cæsaris persecuta est ad Div. x, 28, nisi legiones se ad Cæsaris *auctoritatem* contulissent.

25) nomina eorum, qui alicujus rei *auctores* sunt. Sull. 13, *auctoritates* principum conjurationis colligebat, h. e. qui essent principes conjurationis, quod, si essent magnis nominibus homines, facilius essent *auctores* Allobrogibus futuri, etc. Nat. D. iii, 4, *auctoritates* contemnis, ratione pugnas. Or. iii, 2, *auctoritates* præscriptæ. Sunt nomina eorum, qui scribendo affuerunt SCto, et quorum nomina SCto præponuntur. An dicendum sit *perscriptæ præscriptæ*? vid. præscribo.

26) potestas jubendi, statuendi, etc. atque adeo licentia. Verr. ii, 49, habet *auctoritatem* legum dandarum a senatu. v, 58, tantum sibi *auctoritatis* suscepit, sc. ut juberet homines interfici. Phil. viii, 8, *auctoritatem* reip. secum attulerat: eam potestatem habebat, quam ipsa respublica, ut ipsa adesse, et cum Antiocho agere videretur. Nat. D. iii, 35, oratio hæc videtur *auctoritatem* afferre peccandi.

27) omnis et in omni genere vis. Leg. ii, 7, antiqua verba plus *auctoritatis* habent. ad Div. vi, 6, constitui apud te augurii *auctoritatem*, h. e. tuæ prædictiones augurii vim habebunt. Div. i, 18, *auctoritatem* vetustatis habet, i. e. valet, quia vetus est. ad Div. ix, 9, preces meæ apud eum non minus *auctoritatis* habent. Off. iii, 30, utilitatis species ab honestatis *auctoritate* superata est, h. e. honestas plus valuit. ad Div. i, 7,

auctoritatem habet officii nostra propugnatio potius, quam sententiæ.

28) *auctoritas* est hominum honoratorum et potentium, quatenus viremur ipsos lædere, iis negare aliquid, etc. Verr. i, 48, Ligur (senator) non dubitat, quin æquitate causæ et *auctoritate* sua, etc.

29) species et ostentatio magnæ eruditionis et sapientiæ, etc., assumpta; Div. ii, 67, de atomis Democriteis: Nec cognovi quemquam (præter Democritum), qui, majore *auctoritate*, nihil diceret

30) solatium; ad Div. vi, 6, animum tuum hominis amicissimi—*auctoritate* confirmandum puto.

31) angurum *auctoritas*. Leg. ii, 12, maximum jus est augurum, cum *auctoritate* conjunctum. ibid., nihil sine augurum *auctoritate* posse cuiquam probari. Sc. augures sunt *auctores* rerum gerendarum et omittendarum. Hinc anguria et auspicia ipsa dicuntur, de Ar. Resp. 9, rerum gerendarum *auctoritates*. Huc pertinet religionum *auctoritas*, qua respublica regi dicitur, Div. i, 40.

32) ipsum decretum, et quod decretum est. Leg. ii, 19, hæc jura pontificum *auctoritate* consecuta sunt. ibid. 21, maneret pontificalis *auctoritas*.

33) senatus *auctoritas*: quanquam in genere est voluntas senatus, et quidquid senatus decrevit, approbavit; tamen non una ejus est interpretatio. Itaque distincte de ea agemus.

a) Leg. iii, 12, potestas in populo, *auctoritas* in senatu sit. Quum Romulus senatam instituisset, ejus *auctoritas* omnis in hoc uno cernebatur, ut consultus a rege, quid de quaque re videretur, diceret. Eo tempore igitur *auctoritas* senatus nihil erat, nisi consilium senatus (Liv. i, 9). Romulo mortuo, quum plebs novum regem creare cogitaret, idque patres impediri non posse viderent, ipsi regis creandi *auctores* fuere. Atque hic accessio aliqua *auctoritatis* patrum facta est, quæ in hoc cernebatur, quod primo comitia regis creandi haberentur *auctoribus* patribus, h. e. jubentibus, s. permittentibus, et, quod in iis populus jussisset, non valeret, nisi patribus *auctoribus*, h. e. probantibus. v. Liv. i, 17. His terminis cir-

cumscripta mansit *auctoritas* senatus, donec exacti reges essent, et iis successissent consules annui. Quanquam enim consilibus nihil deinutim erat ex potestate regia, auctore Livio, ii, 1, tamen, quoniam summa potestas a Bruto ad populum traducta, et enim eo agi cœptum erat, si quid fieri extra ordinem consul vellet, ex eoque alterum genus comitiarum exstiterat, nempe legibus ferendis, ea *auctoritas* senatus, quæ in comitiis creandis rebus et postea consilibus fuerat, ad comitia legibus ferendis traducta est. Liv. ii, 2 extr. Accessit illud ex nova reipublicæ descriptione, ut senatus *auctoritate* uterentur magistratus, et (tantum) quasi ministri gravissimi consilii essent, Cic. Sext. 65; ut adeo non solum ad comitia *auctoritas* senatus pertineret, sed ad omnia, quæ vel a populo, vel a consilibus agerentur. Ita celeriter ad ἀκμήν senatus *auctoritas* pervenit. Et id quidem, quod ultimum accessit *auctoritati* senatus, mansit perpetuo: quæ autem ad comitia pertinebat, ea ita sensim imminuta, ut nihil pæne præter nomen restaret. Hinc Livius, i, 17, hodie in legibus magistratibusque rogandis usurpatur idem jus, vi adempta: quod quam vim habeat, egregie, ut omnia, ex historia rom. demonstrat Gronov. Observ. i, 25. Imminuta est primum tribus comitiis, lege Publilia et Lætoria inductis, et patribus et concilio plebis summotis, et plebeis magistratibus tribus comitiis creati cœptis, Liv. ii, 56; deinde legibus latis, ut plebiscita etiam patricios obligarent, Horatia Valeria, Liv. iii, 55; Publilia, viii, 12; et Hortensia, Liv. Epit. l. xi; Gell. xv, 27; porro quum rogationibus tribunitiis de modo agrorum, fœnore, de altero consulari latis, post longas seditiones, senatus coactus est SCtum facere, quo patres *auctores* omnibus ejus anni comitiis fierent, Liv. vi, extr.; tandem lege Publilia, Liv. viii, 12, et Mænia (vid. Ind. LL.), qua legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initum suffragium patres fieri *auctores* jussi sunt. Quid? quod alterum genus *auctoritatis*, quod in decretis faciendis erat, quodam modo imminutum est per tribunos, qui intercedendi potestatem habebant,

et id irritum sæpe faciebant, quod senatus decreverat. Talem igitur *auctoritatem* senatus Ciceronis temporibus cogitare debemus, quum ei tanquam propria quædam res tribuitur. Nam, quemadmodum equestris ordinis est splendor, plebei libertas, Sext. 65, universi populi, majestas et potestas: sic senatus est *auctoritas*.

b) SCtum. Leg. ii, 15, senatus vetus *auctoritas* de Bacchanalibus. ad Div. i, 2, senatus *auctoritas* intercesserat. Offic. iii, 30, sine senatus *auctoritate* fœdus fecerat, etc.

c) SCtum, cui a tribuno pleb. intercessum est. ad Div. viii, 8.

d) voluntas senatus, non decernendo, repugnando, etc., significata. de Sen. 4, C. Flaminius agrum Picenum contra *auctoritatem* senatus viritim dividebat.

e) consilium senatus. Sext. 65, *auctoritate* senatus uti magistratus, sc. consulendo, eorum consilium relatione exquirendo.

f) opinio insignis de prudentia, æquitate senatus, etc., quæ facit, ut enim malint omnes *auctorem* sequi. Cloent. 55, vident *auctoritatem* hujus ordinis confirmari.

Aucupari. Cæcin. 18, verba *aucupari*, i. e. nimis verbis inhærere in interpretando, et ita calumniari. Att. vi, 8, *aucupaturi* eramus tranquillitates (maris), i. e. exspectaturi. Sext. 56, omni ex genere orationem *aucupari*, i. e. materiam nimis studiose querere, in qua ornamenta locum habeant, in qua te jactare possis. Cf. Act. i in Verr. 3, omnia colligeret atque *aucuparetur*. v. Gron. ad Sen. Controv. 21. Hinc

Aucupium. Or. 25, *aucupium* delectationis et quadrantæ orationis industria, i. e. nimium studium auditoris delectandi. Cæcin. 23, *aucupia* verborum et litterarum tendiculæ. v. *aucupari*. † Pin. v. 11, Phalœteta propagabat vitam *aucupio* sagittarum.

Audaciter. Rose. Am. 34; Cœl. 6; Senect. 20, ubi v. Grav. et Gul.; intt. Liv. xxii, 25, inpr. Dukerum. Quintilianus quidem, iii, 17, improbat, et neminem oratorum sic dixisse ait.

Audientia. Cæcil. 13, *audientiam* sibi facere. Cf. Or. ii, 80.

Audio, eleganter adhibetur, quum

concedimus adversario aliquid, ut sit: esto, sit ita. Verr. ii, 59, 60; Rosc. Am. 18. † non *audio*, est repudio, quod dictum est. Cf. Verr. iii, 34. † Fat. 3. ponere, ad quod te *audiam*, sc. dicentem. † Or. ii, 7, quod se in eum *audisse*, dixisset, i. reprehensum esse.

Auditio, rumor. Planc. 23, *auditiones* fictæ. ad Div. viii, 1, tenuissimam *auditionem* de ea re accepi. † Verr. i, 46, *auditione* expetere coepit feminam, i. e. quum tantum audisset, eam formosam esse. v. Verr. iv, 46.

Auditor. Dom. 24, ille ne *auditor* quidem suæ gloriæ, etc.

* *Aveo*, cupio. Att. v, 20, *aveo* scire. Al. scribunt *haveo*.

Avello. Tusc. iv, ii, ægrotatio *avelli* non potest.

Averrere pecuniam a sociis, Verr. iii, 75, 96, eripere. Sed lectio dubia est.

Aversor. Verr. v, 53, *aversor* pecuniæ publicæ.

Aversus. Or. ii, 63, adversus et *aversus* impudicus es. Tusc. iv, 15, *aversus* a ratione: repugnans rationi.

Avertere, furari, in rem suam convertere. Verr. iii, 19, *avertere* pecuniam donum. Conf. i, 4; ii, 58; iii, 69. † Att. xvi, 7, qui me a tanta infamia *avertit*, i. e. prohibuit. † ad Div. xii, 6, omen *avertant* dii! formula, qua utebantur, quum aliquid accidisset, aut dictum esset, quod mali ominis esset. Quare? v. ap. Casaub. ad Theophr. περὶ θεοισιδαιμ., p. m. 212.

Auferre, accipere. Rosc. 4, quis unquam ad arbitrum, quantum petiit, tantum *abstulit*? † Quint. 5, paucos dies *aufert* a Scapulis, i. e. impetrat paucorum dierum dilationem. v. Passerat. ad h. l. et Græv. ad vi ad Div., 12. † ad Div. ii, 7, ne te *auferant* aliorum consilia. ad Div. viii, 17, bona mens iracundia et amore ablata. Sc. *auferri* dicuntur, qui affectibus aut quacumque ratione transversim rapiuntur, neque rationem audiunt, atque ita male agunt. v. Gron. ad Liv. xxxv, 12; Dukerum ad Flor. ii, 6; Burm. ad Ovid. Her. 6, 31.

Augeo. Offic. ii, 6, *augere* hominem, i. e. ejus commodis inservire. † est etiam oratoris, quum amplificat. Or. i, 21. v. *amplificatio*. † Off. ii,

20, neque verbis *auget* munus suum.

Augur, interpretes omnis *auguriorum*. ad Div. vi, 6, quare quum, ut *augures* et astrologi solent, etc. † sacerdotum genus Romæ, cui interpretatio *auguriorum* erat publice mandata. ad Div. vi, 6, ego *augur* publicus. ibid. iii, 10, *augurem* olim Romæ cooptari non licebat, etc. vid. in primis Leg. ii, 8.

Auguralis. Brut. 77, *jus augurale*. ad Div. iii, 11, libri *augurales*, i. e. de jure *augurali*, quos Appias scripserat. Divin. i, 33, *augurales* libri Etruscorum. ad Div. vii, 26, *auguralis* cœna: quam dabant novi *augures*. Varr. R. R. iii, 6.

Augurare, augurio explorare voluntatem deorum. Leg. ii, 8, salutem *augurari*.

Auguratio, auspiciū, divinatio. Div. ii, 30, quæ tandem ista *auguratio* est ex passeribus?

Auguratus, a, um, consecratus; de locis, quæ certis cærimoniis consecrantur, ejusmodi loca omnia templa vocantur. v. *templum*. Vatin. 10, in illo *augurato* templo ac loco, i. e. pro Rostris.

Auguratus, sacerdotium *augurum*. Vatin. 9, ne diutius loquar de *auguratu* tuo. Div. i, 17, lituus, insigne *auguratus*. † scientia *augurum*. ibid., scientia *auguratus*.

Augurium, ipsa actio auspicandi. Hinc, *augurium* agere, capere, etc. Div. i, 17; Offic. iii, 16, etc. Div. i, 47, salutis *augurium* (οἰάνισμα ὑγείας) Dio Cassius, l. xxxvii, p. 40, explicat quid sit: τοῦτο δὲ μαντείας τις τρόπος ἐστὶ πῶστιν τινα ἔχον, εἰ ἐπιτρέπεται σέστιν ὁ θεὸς ὑγίαν τῶ δῆμῳ αἰτῆσαι, ὥς οὐχ ὅστιν, οὔτε αἰτῆσιν αὐτοῖς, πρὶν συγχωρηθῆναι, γενέσθαι, etc. Cf. interpr. ad Sueton. August. 31; Lips. ad Tac. A. xii, 22. *Augurium* capere etiam de privatis dici, et *augurium* etiam pro omine quocumque, atque adeo oraculo dici, docet Burmann. ad Sueton. Aug. 95. † Interpretatio auspiciorum, et futuri inde prædictio. ad Div. vi, 6, constitui apud te auctoritatem *augurii* et divinationis meæ, etc. † de Senect. 4, scientia juris *augurii*. Cf. ad Div. iii. 9. De quibus locis vid. Gronov. ad Gell. i præf.

Aviarium, Q. fr. iii, 1, locus, ubi

aves aluntur, vel necessitatis et utilitatis, vel voluptatis et suavitatis causa. Ex posteriori genere fuit *aviarium*, de quo sermo ap. Ciceronem. De *aviariis* vid. Varr. R. R. iii, 3, et 4.

Avis. ad Div. vii, 28, quasi *avem* albam videntur bene sentientem civem videre: proverbialiter de re rara. Div. i, 16, *aversa avi*, i. e. contra auspicia.

Aulæum, velum pictum, ejus non solum in ædibus (Cortius ad fragm. hist., p. 960.), porticibus (Propert. ii, 23, 46), usus; sed etiam in theatris. Cœl. 27, deinde scabilla concrepant, *aulæum* tollitur. De iis est in primis insignis locus, Ovid. Met. iii, 111 sq. Cf. Lucr. iv, 73 sq.

Aulædus. Muren. 13, eos *aulædos* esse, qui citharædi fieri non potuerint.

Aura, ab vento leniori traducitur ad quaecumque rem, quæ nos aliquo propellit, sc. ut agamus aliquid, aut consequamur; non, quod vulgo existimant, ad favorem tantum levem populi. Nam ipse favor ille *aura* propterea dicitur, quia homines ad eas res agendas impellit, quas agere non conveniebat, aut ne animus quidem erat. Arusp. Resp. 20, Sulpicium longius, quam voluit, *aura* popularis provexit. Verr. i, 13, sperat sibi *auram* posse aliquam afflari in hoc crimine, voluntatis assensionisque eorum, h. e. se voluntate eorum et assensione, qui Cn. Carbonem oderint, tanquam *aura* secunda, ex hoc crimine emersurum, et tanquam scopulos prætervecturum. Muren. 17, totam opinionem (sc. de eventu comitiorum) parva nonnunquam *aura* rumoris commutat (tanquam cursum navis). Sext. 47 extr., Q. Catulus, quem neque periculi tempestas, neque honoris *aura* potuit unquam de suo cursu demovere. Ap. Liv. xxii, 26, *aura* favoris popularis, dicitur de gratia apud populum, sed quatenus C. Terentius, qui jam animum attollebat ad consulatum spem, hac gratia ad consulatum se perventurum putabat. xxx, 45 extr., tamen est de levi populi favore simpliciter.

Auricula. Q. fr. ii, 15, ita me et esse, et fore scito *auricula* infima molliorem.

Auris. Arch. 10, *aures* suas dedere

poetis. Att. ii, 14, sitientes *aures*. Arch. 6, *aures* defessæ. Or. 29, *aures* avidæ et capaces, sc. in dijudicandis verborum complexionibus, earumque justa magnitudine. Rabir. Post. 14, *aures* refersit istis sermonibus. Mil. 12, *aures* peregrinantur, neque versantur in sermone civitatis, etc. Planc. 27, *aures* hebetes populus rom. habet. Att. i, 5, dare *aures* suas alieni. Orat. 9, Atticorum *aures* teretes et religiose. ad Div. xii, 16, noli putare, me hoc dare *aurebus* tuis, etc.

Aurum. Agr. i, 4, *aurum* coronarium. v. in *coronar*. Flacc. 28, *aurum* Judaicum: quod Judæorum nomine ex Italia et ex omnibus provinciis Hierosolymam exportari solebat. Flaccus sanxit edicto, ne ex Asia exportari liceret, etc. Is est locus de auro Judaico classicus: ubi v. interpr., in primis Gothofred. ad Cod. Theod. l. xvi, tit. de Judæis, i, 14, 17, etc. Addictum tandem fisco Cæsaris.

Auscultare. Div. i, 57, magis audiendum, quam *auscultandum* censeo. In verbo *auscultandi* inest vis obediendi, credendi, etc.

Auspex. Cluent. 5, *auspices* nuptiarum. Divin. i, 16, nuptiarum *auspices*, — qui, ommissa re, nomen tantum tenent. Cf. Plaut. Casin. pr. 86; Liv. xlii, 12; Suet. Claud. 26; Valer. M. ii, 1, et ibi interpr. Petebant auspicia, ut nuptiæ auctoritatem haberent. v. plura ap. Juretum ad Symmach. iv, 14. † Att. ii, 7, *auspices* legis curiatæ: de Pompeio, qui in *auspicio* fuit, dum lex curiata a Cæsare ferretur.

Auspiciari, *auspicium* agere, capere. Div. ii, 36, prætores — nec tripudio *auspiciantur*. vid. Duker. ad Flor. i, 1, 6.

* *Auspicato*, *auspiciis* captis antea. Div. i, 1, Romulus *auspicato* urbem condidit. Sic omnino de Rep. ii, 39, et mox, ii, 29, ubi prima manus cod. Vaticani scripserat *auspicatu*.

Auspiciatus, inauguratus, sacer. Rabir. Post. 8, qui in campo Martio, — *auspicato* in loco.

Auspicium. Div. ii, 38, aves *auspicium* ratum fecere. ibid. i, 16, ementitum *auspicium*. ii, 36, iuge *auspicium*, est, quum junctum iumentum stercus fecit. Festus. Div. ii, 36, proc. et proprætores *auspicia* non habent,

i. e. *jus auspicii* capiendi. Totus locus legendus, ad cognitionem *auspicio- rum*.

Austerus. Or. iii, 26, suavitas *au- tera* et solida (opponitur dulci et decoctæ), qualis fuit vini Falerni, habens delectationem virilem. Nam feminae dulcia amant.

Authepsa, Rose. Am. 46, est vas in superiori parte continens rem coquendam, in inferiori foculum cum igne; qualia hodie etiam adhibentur ad potiones aquæ calidæ conficiendas. Lamprid., in Elagab. 18, argenteas *authepsas* commemorat: ubi vid. Salmas. Voss. ad Catull., p. 318. Referatur h. l. inter vasa Corinthia et Delia.

Auxiliarius, ad Div. x, 32, militem non modo legionarium, sed ne *auxiliarium* quidem. Prov. Cons. 7, tamen occurrit cohors *auxiliaria*. Est autem cohors legionis pars.

Axilla, Or. 45, Ala factus.

B.

Bacca, de omni fructu arboreo. Leg. i, 8, fruges et *baccæ*. Divin. i, 51, *baccæ* arborum. Add. Nat. D. ii, 51.

Bacchari. Catil. i, 10, quanta in voluptate *bacchabere*.

Bacillum, insigne magistratum in municipiis, loco fascium. Agrar. ii, 34, ad quem locum v. Turnebum.

Baiæ, proprie quæ sint, dictum in Ind. Geogr. Sed ab illis Campanis omnia balnea calentia *baiæ* vocatæ; item lacus hortorum delicati, et suavi frigore. Sic dicuntur. Cœl. 15, 16, 20. v. Scalig. ad Tibull. iii, 5, 3.

Balbutio, de iis, qui satis clare, quæ sentiunt, dicere nolunt. Tusc. v, 26, desinant *balbutire* academici, aperteque et clara voce audeant dicere. Sic et videtur dici, Acad. ii, 45. † male inepteque dissero. Divin. i, 3, Epicurus *balbutiens* de natura deorum.

Balnearia, *balneæ*. Q. fr. iii, 1; Att. xiii, 29.

Barbaria. Or. i, 26, hæc *barbaria* forensis, h. e. turbæ forensis insectia.

Barbatulus. Att. i, 14, juvenes *barbatuli* concursabant, sc. qui nondum tondentur, qui lanuginem nondum deposuere. v. *barbatus*.

Barbatus, de juvene, qui lanuginem nondum deposuit. Catil. ii, 10, quos aut imberbes, aut bene *barbatos* videtis. Cf. Cœl. 14. Sic et Plant. Cas. ii, 8, 25, † de antiquis Romanis, qui barbam alebant; quod factum ad a. U. ccccliv; quo tempore primus Africanus barbam posuit. Nam eo anno primum tonsores Romam adduxit e Sicilia P. Ticinius Meno, ut est ap. Varr. R. R. ii, 11. Mur. 12. *barbatus* illis veteribus ridicula videbantur. Fin. iv, 23, quod antiqui illi, quasi *barbati*, ut nos de nostris solemus dicere, crediderint, etc. † Att. ii, 1, multi *barbati*.

Baro, homo stupidus. Fin. ii, 23, nos *barones* stupemus. Cf. Div. ii, 70. Att. v, 11, apud Patronem et reliquos *barones* te in maxima gratia posui; quo loco male Nizolius principes, sc. Epicuræ sectæ, intelligi volebat, quam vim apud veteres hoc verbum non habuit. Jocandi causa ita Epicureos ad Atticum Epicureis faventem scribens appellat, ut in epistola ad Pætum, ad Div. ix, 26. Quæ autem hic de muliere quadam Barone quidam comminiscuntur, nihili sunt.

Basilicæ, porticus grandiores et magnificæ, cujusmodi erant fere circa fora, ubi posthæc etiam judicia exerceri solita, theatra, templa. Suetonius regias vocat, Aug. 31; item Statius, Silv. i, 1, 22. Βασιλικὴν στοὰν diserte Zosim. v, 2; Jos. A. xv, 11, 5. Et sic nummi Paulli exprimunt. Verr. iv, 3, forum ac *basilicas* ornare. Cf. v, 58. Alio autem loco in Verrinis statu is ornatum dicitur comitium. Mur. 34, si unius *basilicæ* spatio honestamur. ad Att. iv, 16, *basilicam* in foro texere. ad Att. ii, 14, *basilicam* habeo, non villam, frequentia Formianorum.

Batuo, ad Div. ix, 22, de coitu dicitur, sumtum e gladiatoria arte verbum; in qua quid sit, rudibus *batuere*, docet Lipsius, Saturn. i, 15.

Beate. Fin. v, 29, ut bene, sic etiam *beate*.

Beatitas, *beatitudo*; utrumque verbum durum judicat, Nat. D. i, 34.

Beatus, otiosus, Orat. ii, 33. Mur. 12, ne se *beatum* putet. † dives. Inv. ii, 1, Crotoniæ quum — in primis *beati* nominarentur. Nat. D. iii, 33, civitas *beatissima*.

Belle. Att. vi, 1, *belle* curiosus. ad Div. xvi, 4, *bellissime* navigamus. xiv, 14, *bellissime* mecum esse poteritis, h. e. commodissime. Att. iv, 16, hæc quomodo fers? *belle* hercule, i. e. ut statim ipse interpretatur, facile. ibid. xiii, 33, cecidi *belle*, i. e. festive, lepide. Cf. Or. iii, 26 init., bene et praelare quamvis nobis sæpe dicatur; *belle* et festive nimium sæpe nolo. Petit. cons. 12, *belle* negandum est, ut ostendas necessitudinem, demonstras quam moleste feras, aliis te id rebus exsarturum esse persuadeas: ex quibus verbis ipsis, quid sit h. l. *belle*, facile intelligitur.

Bellus, urbanus, humanus, qui dolorem dissimulare potest, etc. Att. i, 1, durius accipere visus est, quam homines *belli* solent. ib. v, 10, fero fronte ac vultu *bellissime*, sed angor intimis sensibus. † lepidus, elegans. ad Div. xiv, 7, Cicero *bellissimus*. † commodus, probabilis. ad Div. ix, 2, *bellum* esse, aliquo exire. Att. xv, 11, *bella* juris licentia. Phil. x, 7, satis *bella* affert. † de eo, qui e morbo convaleuit, ad Div. xvi, 18, etc.

Bene, valde. Att. x, 16, *bene* mane. Verr. ii, 70, *bene* penitus. † Tusc. i, 35, Pompeio *melius* est factum, i. e. convaleuit. † laute. Fin. ii, 8, hos ego asotos *bene* quidem vivere dixerim, at beate nunquam dixerim. ibid., *bene* cœnare.

Beneficium eleganter dicitur de homine, qui a provinciali magistratu commendatur et laudatur, ut aut eo facilius honores in republica a populo rom. consequatur, aut in judiciorum periculis sublevetur. Ea autem commendatio apud ærarium deponitur. Arch. 5, in *beneficiis* ad ærarium deferri. Cf. ad Div. v, 20. Balb. 21, vid. Gron. de Sestert. iii, 17. † Læl. 25, ad populi *beneficium* sacerdotia transferebantur. † commendatio ipsa, ad Div. xiii, 35.

Bes, octo unciae. ad Att. iv, 15, fœnus *bessibus* est, quum singulis mensibus pro centum assibus, fœnoris loco, solvantur duæ tertiæ assis, adeoque annis singulis octo asses pro centenis.

Bestiarius, genus gladiatorum, qui cum bestiis componuntur. Eorum mentio, Sext. 64; Q. fr. ii, 6.

Beta, genus oleris, cujus folia spe-

ciem Græcæ litteræ referunt. ad Div. vii, 26, a *beta* et malva deceptus sum.

Bibliotheca, ad Div. xiii, 77, multorum nummorum.

Bibo. Ver. i, 26, ut Græco more *biberetur*. Est autem Græcus mos, quum merum cyathis libant, salutantes primo deos, deinde amicos suos nominatim: nam toties merum bibunt, quoties et deos, et caros sibi nominatim vocant. Asconius.

Binaritus, duarum mulierum vir. Planc. 12, *bimaritum* appellas, ut verba etiamingas, non solum crimina.

Binus. ad Div. iii, 8, Hortensium roges. ut de sententia *bina* discedat, h. e. qua censuit, mihi in alterum annum esse provinciam prorogandam. ad Div. x, 24, legio *bima*, h. e. quæ duos annos meruit.

Blanditiæ flagitiosæ Apronii, Verr. iii, 26, mihi videntur in eo consistere, quod ei pro scorto fuit. Nam *blanditiæ* feminis maxime et meretricibus conveniunt.

* *Boarium* forum. pr. Scaur. 3, fragm. nov., dum in foro *boario* inquireret.

Bonitas, fides, Off. iii, 19. Cf. Nat. D. iii, 3, ubi opponitur fraudi. † virtus. Læl. 8, 9, aliquoties promiscue dicuntur virtus et bonitas. c. 9, virtus et bonitas pro synonymis junguntur.

Bonum. Fin. iv, 26, *bonum*, ex quo appellatum sit, nescio. Mil. 12, dictum Cassianum, Cui *bono* fuerit. Rose. Am. 5, accusat, quibus *bono* fait, i. e. profuit.

Bonus. Sext. 66, bona fama *bonorum*, i. e. optimatum, de quibus capiendum semper, quum de republica loquens *bonos* viros nominat. In rebus privatis vir *bonus* est, qui fidem servat. † proprie autem vir *bonus* est locuples, qui habet in bonis: ejusmodi homines solent fidem servare, republicæ bene cupere, ut est Att. ix, 12; vii, 4, ubi libertinum vocat virum plane *bonum*; de quo vid. Cort. ad Sallust. Catil. 33; Gron. Obs. iv, 9. Or. ii, 54, *bona* dicta, sunt facitiæ, joci acuti, sales. † Verr. 1, 56, *bonum* suo cuique facito. Erat in lege Verriis, quam redemptori operis publici præscripserat, et hanc vim habebat, ut singula genera materiæ *bona* essent.

† Mur. 7, *bono genere natum esse*, i. e. amplo et honesto. † ad Div. ix, 16, *bonam copiam ejurare*. v. *ejurare*.

Bos. Att. v, 15, *bovi impositæ clitellæ* v. *clitellæ*.

Braccatus. Pis. 23, *cognatio braccata est cum hominibus e natione braccata Gallorum*.

Brachium. Att. ii, 1, *molli brachio objurgare aliquem*, h. e. leviter.

* *Breviloquentia*, de Rep. v, 8, teste Gellio, xii, 2.

Bucca. Pis. 11, *fluentes et cerussatæ buccæ*. v. *fluens et cerussatus*.

Buccinator. ad Div. xvi, 21, *quod polliceris, te fore buccinatorem existimationis meæ*.

Buleuterium, locus Syracusis, ubi curia erat. Verr. ii, 21.

Bulla, insigne puerorum ingenuorum, ex auro, cordis figura, quod e collo in pectus dependebat. Verr. i, 58, *sine bulla venerat*. † in ornamentis valvarum commemorantur etiam aureæ *bullæ*, Verr. iv, 56.

Bustuarius, Pis. 9, gladiator, qui ad bustum alicujus depugnat, quod in honorem mortuorum fiebat. v. Lips. Saturnal. i, 8.

Bustum. Tusc. v, 35, *Sardanapalus incidi jussit in busto*, i. e. sepulcro, monumento sepulchrali. Sic *bustum* Basili, Att. vii, 9; item, Catuli *bustum*, Petit. Consul. 3. Leg. ii, 26, *pœna est, si quis bustum* (nam id puto appellari *τύμβιον*), etc. † Pis. 4, *quum tu interim bustum reipublicæ*, etc.

C.

Cadere, dicitur de oratione in fine periodi. Orat. 69, *cadit oratio*. Brut. 8, *numerosæ cadere*. † in aliquem *cadere*, est, locum apud eum habere. Tusc. iii, 4, *cadit in sapientem ægritudo*. ibid., *non cadit in consuetudinem nostram*. † de iis, qui in pugna intereunt. Phil. iii, 14, *cadere cum dignitate*. † causam, litem perdere. Muren. 28, *cadere in judicio*. ad Div. vii, 14, *causa cadent*. † de eventu rei. Brut. 40, *sed ita cadebat*, etc. † incidere. Tusc. iv, 14, *non in omnem morbum animus ingeniosi cadit*. † venire in potestatem alterius. Verr. v, 55, *cadere sub legum et judiciorum potestatem*. Font. 4, *sub ditionem*

pop. R. *cecidere*. Att. viii, 3, *cadendum in unius potestatem*. † everti fortunis. ib. xvi, 15, *turpius est privatim cadere, quam publice*. † Q. fr. i, 3, *a te mihi semper omnia bona, honesta et jucunda ceciderunt*.

Caducus. de Sen. 15, *vitis natra caduca est*. † Phil. x, 5, *hereditas caduca*. Orat. iii, 31, *possessio caduca*, i. e. deserta, quam nemo petit.

Cæcatus. Brut. 76, *rapida, et celeritate cæcata oratio*, i. e. obscurata, quæ intelligi non potest.

Cæcus, passive, pro latens. Or. ii, 87, *res cæcæ*. Agr. ii, 14, *cur hoc est tam obscurum atque cæcum?* † *cæcum* faciens et obscurum. Mil. 19, *neque cæca nox ostendisset Milonem*. Dom. 10, *cæcæ nubes reipublicæ*. Ligar. 1, *cæcus timor, est inanis et falsus*. ad Div. vi, 7, *cæcum timoris tormentum*.

Cælare, sculperere sigilla ex auro aut argenteo, quod fit cælo. Div. i, 36, *hanc speciem Praxiteles cælavit argento*. Salmas. ad Sol. p. 735, 774.

Cælator. Verr. iv, 24, *artifex argenti cælandi, qui signa vasis illiganda cælât*.

Cælatus. Verr. i, 36; iv, 19, *argentum cælatum dicunt vasa argentea, quibus signa arte illigata sunt, ut aut tota aut dimidiata emineant, sine quibus argentum purum est*. v. in primis Salmas. ad Solinum, p. 735 sq. Tusc. i, 35, *tecta cælata*.

Cærimonia, sanctitas. Rosc. Am. 39, *cærimonia legationis*. Tusc. i, 12, *sepulcrorum cærimonia*. † *sacra ipsa*. Mil. 22, *cærimoniæ violatæ*; de sacris Bonæ Deæ, quæ Clodius polluerat. † *reverentia deorum*. Inv. ii, 22, *metus et cærimonia deorum*. Cf. c. 53.

Cæsim. Or. 67, *cæsim dicere*, i. e. per incisa, sine comprehensione verborum.

Cæstus, est lorum clavis ferreis, cui manus dextra implicatur, ut pugil eo fortius ferire possit. Figuram ejus exhibet Zornius in Bibl. Antiq. Exeg. p. 904. Tusc. ii, 17, *cæstibus contundi*.

Cæsus. Topic. 25, *ruta et cæsa recipere*. Cf. Or. ii, 55. v. *ruta*. Att. v, 18, *inter cæsa et porrecta*. v. *porrecta*.

Calamistrum, instrumentum ferreum, quo capilli crispantur urendo, unde *calamistrati*. Hinc traducitur ad

nimia orationis ornamenta, v. c. Brut. 75, orationem *calamistris* inurere.

Calamitas, tempestas fragibus pernicioſa. Verr. iii. 98, *calamitas* fructuum. Hinc ad pernicioſos homines transfertur, qui civitates compilant, hominesque re familiari evertunt. Sic Verr. ii. 37, *calamitas* Siculorum dicitur † jactura. Læl. 21, *calamitas* in amittendis amicitiis.

Calamitosus. Agr. ii, 29, vectigal *calamitosum*.

Calantica, tegmen capitis, quo mulieres utebantur, cujus usum propterea Clodio objicit Cicero in Clod. ap. Nonium. Al. *calantica*.

Calceus. Nat. D. i, 29, *calcei* repandi. v. *repandus*.

Calculus. Fin. ii, 19, voluptatum *calculis* subductis. Læl. 16, ad *calculos* vocare. † de ludo duodecim scriptorum. fragment. Hortens. p. 382, ut *calculus* reducas, si te alicujus dati penitet.

Calefacio, *calfacio*, vexo, agito, molestiam creō, negotium facio. Q. fr. iii, 2, eodem die Gabinium ad populum luculenter *calefecerat* Memmianus. ad Div. viii, 6, si vos Parthi nihil *calfaciunt*, nos hic frigore frigeſcimus. ibid. xvi, 18, *calface* hominem.

Caleo, vexo, ad Div. viii, 6, nunc *caleo*. † *calere* dicuntur, quæ studiose aguntur, jactantur. Philip. v, 4, *calebant* nundinae. Planc. 23, crimen *caluit*, re recentij, i. e. sermonibus vehementer jactatum est. Simili ratione etiam homines dicuntur *calere*, ut Brut. 66, *calere* in agendo. Att. xv, 6, an ego, quom omnes *caleant*, ignaviter aliquid faciam? † Verr. i, 26, postquam satis *calere* res visa est, h. e. postquam visi sunt convivæ satis vino *calere*, animisque esse commoti.

Calidus. Off. i, 24, *calida* consilia: temeraria et periculosa.

Caliga, genus calcei militare. Att. ii, 3, de Pompeio: mihi ejus — *caligæ* non placebant.

Caligo. Fin. v, 15, per *caliginem* cernitur, i. e. obscurius. † status reip. perturbatus. ad Sen. p. red. 3, *caligo* anni illius, de tempore Clodiano. v. *tenebræ*.

Callere, callum ducere, obdures-

cere. ad Div. iv, 5, in illis rebus exercitatus animus jam *callere* debet.

Calles. Sext. 5, Italiae *calles* atque pastorum stabula. Sunt viæ pecorum ex æstivis pastionibus in hibernas commeantium, et contra. v. Ursin. ad Varr. R. R. ii, 2, 10. Unde silvæ *callesque* junguntur. v. interpr. ad Sueton. Cæs. 19. Cluent. 59, sunt colles pastorum, ubi leg. videtur *calles*.

Callide, intelligenter, solerter. Or. i, 20, *callide* dicere, i. subtiliter. Or. 28, *callide* et argute dicere. Cæcin. 5, nihil *callide* agi posse.

Calliaus. Nat. D. iii, 10, *caliidos* voco, quorum tanquam manus opere, sic animus usu concalluit. † solers, intelligens. Nat. D. ii, 57, natura nihil est *callidius*. † de oratore est subtilis et acutus. v. c. Or. 7.

Callum. Tusc. ii, 15, labor quasi *callum* obducit dolori. ibid. iii, 22, diuturna cogitatio animis *callum* vetustatis obduxerat.

Calumnia, lis, quam alicui sine causa intendimus, ut ei molestiam et periculum creemus. Mil. 27, *calumnia* litium fundos alienos petebat. Q. fr. i, 1, acerrima ministra prætorum avaritiæ *calumnia*. Verr. ii, 27, a quo HS centena millia per *calumniam* malitiamque petita sunt. Cæcin. 7, *calumniam* obtrivit et contudit, h. e. terrorem litis improbat. † hinc ductæ etiam eæ formæ, in quibus *calumnia* significat actionem, judicium *calumniæ*, aut simile quid, cujus objectum est *calumnia*. Cluent. 59, *calumniam* non effugiet, i. e. *calumniæ* damnabitur. ad Div. viii, 8, *calumniam* ferre, i. e. damnari *calumniæ*. ibid., *calumniam* jurat, qui jurejurando profitetur, se sine *calumnia* accusaturum. † malitiosa, aut falsa saltem interpretatio. Cæcin. 21, in frigida et jejuna *calumnia* delitescere. Off. i, 10, existunt injuriæ *calumnia*. ad Div. vi, 7, *calumnia* timoris, quom propter timorem omnia deterius interpretamur, omnia pejora fingimus. † falsus prætextus, uti loquuntur, et quidquid dicimus aut facimus, ut alia de causa et aliud agere videamur, atque agimus. ad Div. i, 1, *calumnia* religionis. De eadem re dicit, Q. fr. ii, 2, per obtrectatores Lentili res *calumnia* extracta est. Att. iv, 3, Metellus *calumnia* dicendi tempus

exemit, h. e. longiori oratione, quæ, non quod opus erat, in sententia dicenda, sed ne Scitum fieri posset, adhibebatur. Acad. ii, 1, inimicorum *calumnia* tardius, quam debuerat, triumphavit. † captio. Fat. 14, nec ullam adhibebat *calumniam*. † inanis reprehensio Nat. D. ii, 8, effugiunt academicorum *calumniam*. † simulatio. Catil. ii, 2, amare *calumniam* cœperat, i. e. simulato amore. † Acad. ii, 5, Arcesilæ *calumniam*, opponitur verecundiæ Democriti. Democriti verecundia in eo consistit, quod ita imbecillos sensus dixerat humanos, ut verum tanquam in profundo puteo latere, nihil pæne sciri posse diceret. Arcesilæ autem *calumniam* est sive impudentia, qui nihil plane cognosci posse diceret, sive impudens interpretatio dictorum Democriti, Empedoclis, Socratis, qui, non quod ita existimarent, sed modestiæ causa, nihil sciri posse dixerant, et tamen auctores sententiæ suæ ab Arcesila citabantur.

Calumniator, quadruplator, delator, qui falsas lites intendit, Verr. ii, 9. Cæcin. 23, *calumniatoris* esse scriptum sequi, etc.

Calumnior, falsam litem intendo. Verr. iii, 15, *calumniandi* quæstus. † tempus fictis causis ducere. ad Sen. p. red. 11, meque, si diutius *calumniarentur*, redire iussistis. Quint. 21, jacet res in controversiis, isto *calumniant*, biennium. † de iis, qui falso omnia timent, propter timorem omnia pejora fingunt. ad Div. ix, 2, sed *calumniabar* ipse, etc. Conf. *calumniam*. ibid. 7, nam quod antea *calumniatus* sum (sic enim cum Grævio legendum), indicabo malitiam meam.

Calx, locus in circo, *calice* olim notatus, post creta (Senec. ep. 108), ubi cursu exacto victor consistebat, et præmium accipiebat. Plin. viii, 42; xxxv, 17; Salmas. ad Solin., p. 642; Lips. Lect. Ant. v, 10. Unde formulæ hæ: Tusc. i, 8, video *calcem*, ad quam quum sit decursus, etc. Læi. 27, e carceribus ad *calcem* pervenire. Sen. 23, a carcere ad *calcem* revocare. De Rep. iii, 4, ex Senec. l. c., quoniam sumus ab ipsa *calce* ejus interpellatione revocati. Unde patet falsum esse, quod putat Salmas. ad Solin. p. 642, *calcem* circi esse ge-

neris masc., et a *calce* pedis sumi, quia sit terminus cursus, Græcisque τέρμα dicatur.

Camara, Q. fr. iii, 1, tectum conclavis fornicibus suspensum, et arcuatum. Vox Græca.

Campester. Arusp. R. 20, *campester* quæstus, est pecunia a candidatis accepta, a campo Martio dicta, ubi magistratus creabantur. Cœl. 5, ludus *campester*, est exercitatio corporis, ejus plura genera erant, quibus juvenes in campo Martio utebantur.

Campus, de campo Martio simpliciter dicitur, v. c. de Nat. D. iii, 27, etc.; Act. i in Verr. 7; Or. ii, 20. † de quacumque re, quæ magnam facultatem alicujus rei præstat. Cæcin. 29, me ex *campo* æquitatis ad verborum angustias et omnes litterarum angulos revocas, etc.

Cancelli. Verr. iii, 59, *cancelli* alicui circumdare dicimur, quum cavemus, ne quis pro libidine male facere possit, ducta dicendi ratione a bestiis, quibus *cancelli* circumdantur, ne effugere, aut nocere cuicumque possint. † Sext. 58, *cancelli* fori: septa. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. ii, p. 80.

Candidatorius. Att. i, 1, munus candidatorium.

Canephoræ, Verr. iv, 3, statuæ referentes speciem virginum sacerdotum Cereris, quæ in solemnibus Cereris bina canistra ferebant, et inde Canephoræ dicebantur. vid. Spanhem. ad Callimach. Hymn. in Cerer.

Canesco. Brut. 2, quum oratio jam *canesceret*, haberetque suam quamdam maturitatem, et quasi senectutem.

Canis, assecla. Att. vi, 3, Clodii *canis*. † de homine qui ad investigandas et odorandas res adhibetur, Verr. i, 48, et sæpius.

Canis. Verr. i, 20; Agr. ii, 26, *intus canere*; proverbium in eos, qui omnia ad suam utilitatem referunt: ducta dicendi ratio a statua quadam, citharistæ speciem exhibente, qui intus caneret, hoc est non dextra manu uteretur, et ab exteriori parte chordas plectro percuteret, sed sinistra tantum ab interiori parte chordas carperet, atque ita totam cantionem perficeret. vid. Ascon. ad Verr. i, 20, et Voss. ad Catull., p. 144, ubi explicatio loci Ciceroniani affer-

torex ineditis Vulcatii Gallicani expositionibus in Verrinas.

Cantharis, genus insecti venenati et mortiferi. ad Div. ix, 21; Tusc. v. 40.

* *Canterius*, Nat. D. iii, 5; ad Div. ix, 18, equus castratus, ut Varro et Festus docent.

Canticum, ad Div. ix, 22, nosti *canticum*. Est locus e comœdia aut tragœdia. vid. interpretes ad h. l. et in *cantor*.

Cantilena, de notissimis et crebro usurpatis obsoletisque dictis, versibus, prœceptis, etc. Or. i, 23, *cantilena* e scholis; de vulgatis rhetorum prœceptis. Att. i, 19, Epicharmi *cantilena*, *ῥήσις*, etc. † de re, quæ fama et sermonibus hominum jactatur, ad Div. xi, 20.

Cantio, incantatio, Brut. 60.

Cantor, histrio. Sext. 55, *cantorum* convicia. Tusc. iii, 19, *cantores* Enphorionis: quo loco etiam interpretantur laudatores. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. ii, p. 433, 842. † hinc ducta ea ratio, quomodo *cantorem* alicujus rei dicunt, qui eam sæpe multumque, ut actores fabulas, decantat. Or. i, 55, *cantor* formularum.

Cantus Orat. 18, est etiam in dicendo quidam *cantus* obscurior. Or. i. 60, *cantus* remissiores, de pronuntiatione histrionis scenici.

Capax. Orat. 29, ipse Demosthenes — non semper implet aures meas: ita sunt avidæ et *capaces*, h. e. quibus dicendo in primisque amplificando satisfieri non facile potest.

Capedo et *Capeduncula*, vasculum ex eo genere, quo in sacris utebantur. Parad. i, 2; Nat. D. iii, 17; de Rep. vi, 2.

Capessere, capere. Nat. D. ii, 47, *capessere* pastum. † invenire. Div. i, 20, quærere te, neque posse corde *capessere*; e poeta. † *capessere* rempublicam; est quomodo accedere ad rempubl. (v. *accedere*), tum negotium quodcumque publicum suscipere et administrare. Att. i, 17. Sext. 6, auctoritas *capessendæ* reipubl.; exemplum quod sequi possunt, qui in republica versantur, negotia publica gerunt. † moveri ad locum, petere locum. Tusc. i, 18, superiora *capessere*, adscendere. Att. x, 9, *capessere* Melitam. Nat. D. ii, 45, omnes terræ

partes medium locum *capessentes* nituntur æqualiter. † Phil. x, 9, initium libertatis *capessendæ*, i. e. vindicandæ.

Capio, assumo, mihi comparo, consequor. Off. i, 18, consuetudo *capienda*; quod illustrat et vindicat Burm. ad Ovid. Art. A. ii, 346. Phil. iii, 11, patrium animum *capere*. Nat. D. ii, 56, *capere* deorum cognitionem. Off. ii, 9, benivolentia *capitur* maxime, etc. Phil. v, 18, sensum gloriæ *capere*. Quint. 31, *capere* misericordiam, i. e. misereri. † in sacris *capere* est deligere. Verr. ii, 51, *capere* sacerdotem. Nat. D. ii, 4, vitio sibi tabernaculum *captum*. † in re pecuniaria, *capere* et bene et male dicitur, male tamen usitatus et sæpius. In bono sensu est Leg. ii, 19; in malo autem Verr. ii, 10; iii, 30, etc. unde Verr. iii, 40, adjicitur: per vim atque injuriam *captæ* et conciliatæ pecuniæ. Fin. v, 25, atque ut reliqui fures earum rerum, quas *ceperunt*, signa commutant, etc. † decipere. Muren. 9, jureconsulti est, cavere, ne sui consultores *capiantur*. Cf. Acad. ii, 20. † Pison. 11, non *capunt* angustiae pectoris tui tantam personam; quod paullo post interpretatur, sustinere. ad Div. ii, 6, nulla est gratia tanta, quam non vel *capere* animus meus in accipiendo, etc. i. e. intelligere et recte aestimare magnitudinem ejus. Sic interpretatur Burm. illud Quintil. 372: non est humilis pectoris, libertatem publicam *capere*. Conf. Schwarz. ad Plin. Pa-negy. p. 286 b.

Capital, facinus, cui *capitis* pœna proposita est, Legg. ii, 8 extr.; quamquam multæ edd. habent *capitale*: pro quo est ap. Plantum et alios *ἀρχαῖος capital*; neque id adeo apud Ciceronem displicet, quem videmus, ut moris erat, in legis formula archaismis pluribus usum esse. Sæpe autem in libris veteribus pro antiquo *capital* repositum esse a librariis *capitale*, dudum passim monnere, eamque vocem restituere viri docti. vid. Gron. ad Liv. xxiv, 37; Tennal. ad Frontin. Stratag. iv, 6, 3; Modius ad Justin. ii, 7, et viri docti ad Silium, xiii, 155, et ad Sueton. Calig. 24.

Capitalis, est quod ad caput pertinet, in quo caput agitur; quod quale

sit, vid. in *caput*. Sic Verr. ii, 39, rei *capitalis* reus. ib. 28, rerum *capitalium* quaestiones. Rabir. perd. 9, admittere fraudem *capitalem*. † hinc res periculosae, *capitales*, dicuntur. Fin. iv, 12, hostis *capitalis*, etc. † item perniciosae. Off. ii, 21, *capitalis* oratio. † scelerati etiam dicuntur *capitales*. Offic. iii, 21, *capitalis* Eteocles, vel potius Euripides, etc. † *capitales* dicimus etiam ingeniosos. Q. fr. ii, 13, Philistus dicitur, Siculus *capitalis* ille; de qua vi hujus verbi v. Murret. Var. Lect. ii, 5.

Capsa, receptaculum litterarum et scriptorum. In Cæcil. 16, si te semel ad meas *capsas* admisero.

Captatio. Partit. 23, disputandi prudentiam concertatio, *captatioque* verborum imitatur.

Captio, sophisma, genus disputandi, quo alterum decipimus, fraus. Fat. 13, omnes ejus generis *captiones* eodem modo refelluntur. Fin. ii. 6, *captiones* dialecticæ. Acad. ii, 14, ab iis, quæ clara sunt, quasi præstigiis quibusdam et *captionibus* depelli. ibid. 15, *captiones* discutere. Div. ii, 17, induitis vos in *captiones*, quas nunquam explicabitis. † Att. x, 15, Servii consilio nihil expeditur; omnes *captiones* in omni sententia occurrunt, h. e. Servii consilium non mihi satisfacit; atque omnia adeo consilia in hac causa hujusmodi sunt, ut rem non expédiant; nullius consilii exitum invenimus, ut ep. antec. dixerat. Nam quaecumque sententiam, quodcumque consilium capias, semper magna dubitatio relinquitur, semper multæ rationes occurrunt, quibus consilium delectum impugnari potest; semper periculi aliquid subest. Hæc est illius loci sententia; quam nec Manutius cepit, nec qui hunc locum in Lexico Fabr. interpretatus est; quorum uterque de Servio accipit; quasi ei, tanquam JCTo, omnes *captiones* in mentem veniant. Ceterum mentionem JCTi Ciceroni *captionum* verbum in memoriam redegissem facile concedo; nam JCTi cavent clientibus, ne ab adversariis capiantur. v. in *capio* et *captiuncula*. † ut fraus est pro damno, sic *captio*: si vera lectio, de quo dubitant quidam, qui malunt *cautio*, Att. v, 4. *Captos* dici, qui damnum accipiunt, jacturam faciunt,

certain est; neque solum fraude aliorum hominum, sed quacumque ratione. Sic mente, membris, oculis *capti* dicuntur, qui earum rerum jacturam fecere. Et est *captio* sic ap. Plautum et alios, ut dudum Lexicographi docuerunt. Sic *captiosus* pro damnosus.

Captiosus, ad decipiendum accommodatus, paratus. Acad. ii, 15, *captiosa* interrogatio. Fin. i, 7, qua via *captiosa* (sophismata) solvantur, etc. Rosc. Com. 10, o *captiosam* societatem! † periculosos, damnosos Cæcina. 14, est *captiosum* omnibus, rem ullam constitui ejusmodi. Brut. 52, quam *captiosum* est populo!

Captiuncula, periculum, Att. xv, 7, Servius pacificator videtur — omnes *captiunculas* pertimescere. Timidum fuisse Servium in bello Civili, patet ex x, 14, 15. Videtur autem verbum sumtum e jure. JCTi quum cavent clientibus, omni *captionis*, periculi-que generi occurrere student. Hinc pericula, quæ timebat et cavere cupiebat Servius, *captiunculæ* eleganter dicuntur. v. *captio*.

Capto, allicio. Inv. ii, 52, res nos emolumento *captat*. † quæro, aucupor, exspecto. Inv. i, 31, inductio est oratio, quæ rebus non dubiis *captat* assensionem ejus, qui, etc. ad Div. x, 23, Lepidus desperato adventu meo, quem non mediocriter *captabat*. † decipere. Acad. ii, 29, quid enim ad illum, qui te *captare* vult, utrum tacentem irretiat, an loquentem?

Caput, decretum philosophi. Acad. ii, 32, ita nobis tacentibus ex uno Epicuri *capite*, altero vestro, perceptio et comprehensio tollitur. † summa. Verrin. iii, 35, de *capite* aliquid demere. ibid. i, 4, aliquot nominibus de *capite*, quantum commodum fuerit, frumenti detraxit. † quod est in quaque re præcipuum et summum, plurimumve valet. Tusc. v, 34, se jure illo nigro, quod *caput* cœnæ erat, delectatum. Or. i, 33, *caput* est, — quam plurimum scribere. ibid. ii, 82, ad consilium dandum *caput* est. † auctor rei. Flacc. 18, *caput* est Græcorum concitandorum Heraclides ille Teonites Planc. 23, si quid sine *capite* manabit, et cujus auctor non exstet. † Sed in primis hæc significa-

tio et obvia et notanda est, quum *caput* dicitur pro hominis statu, libertatis et civitatis jure, atque adeo vita. Topic. 4, si ea mulier testamentum fecit, quæ se *capite* nunquam deminuit, h. e. nunquam alieni nupsit, adeoque non transit in aliam familiam, amissa pristina: quæ est deminutio *capitis* minima. v. *deminutio*. Causæ *capitis* porro, res *capitales*, in quibus *caput* hominis agitur, sunt, quum aliquis in judicium vocatus est publicum, quo condemnatus locum in senatu, aut alia sui ordinis commoda, Orat. i, 40, civitatem, libertatemve amittit, solum vertere cogitur, aut vitam adeo perdit, quod in causa perduellionis fiebat; provincialibus autem et peregrinis, item militibus in aliis causis accidebat, prout erat legibus constitutum. Itaque quoties formula hujusmodi apud Latinos occurrit, semper de quibus hominibus, de quibusque causis sermo sit, videndum, et quibus ex legibus causa agatur, iisque quæ pænæ propositæ fuerint. Nam ita demum, *capitis* quæ sit vis, intelligi poterit. Est vero, ubi etiam pro sola existimatione et fama hominum ponitur *caput*: ut Quint. 2, ego qui *caput* alterius — defendo. ibid. 9, ut ante se ipse *capitis* damnet, si satis dedisset. In eadem oratione causa Quintiana causa *capitis* dicitur. Erat ea tamen privata, pecuniaria, in qua proprie *caput* non agitur. Sed quia Quintius vadimonii deserti insimulabatur, male autem audiebant, et negligentes dissolutique putabantur, qui vadimonia deseruissent, adeoque lites perderent, propterea *capitis* causa dicitur, in qua scilicet bona Quintii fama laboret. Sic est etiam Verr. ii, 40. Non autem proprie hic *capitis* verbum adhiberi, vel ex Rosc. Com. 6, intelligi potest: Judicia summæ existimationis, et pæne dicam *capitis*. † Divin. ii, 13, *caput* jecoris. † ad Div. viii, 1, quod *capiti* illorum sit, h. e. illis eveniat, in partem deteriorem. Hanc formulam illustrat Heins. ad Ovid. Her. xx, 127.

Carcer, in plural., locus in circo, unde cursus initium fit. Div. i, 48; de Sen. 23, etc. Laudatur etiam in singulari hoc sensu ex iv, 3, ad Herenn., et ita est ibi in edd. non-

nullis: sed aliæ, in his Gronoviana habet *carceres*: quam lectionem etiam in Lips. cod. Ernest. reperit.

Cardiacus. Div. i, 38, nec *cardiacis* hoc tribuendum, nec phreneticis. *Cardiaci* autem dicuntur, qui doloribus stomachi laborant, quem veteres Græci *καρδιαί* appellabant. v. Schol. Thucyd. ad l. ii, c. 49. Unde angustiae pectoris, sudorque existunt. vid. Celsus, iii, 19.

Carere, quid significet, vid. Tusc. i, 36.

Caritas. Att. ix, 9, *caritas* nummorum.

Carmen, formula certa verborum et solemnis. Mur. 12, prætori quoque *carmen* compositum est. Rabir. perd. 4, crudelissimi cruciatus *carmina*. † Fin. v, 15, sunt enim plurima elementa naturæ, quibus auctis, virtutis quasi *carmen* efficitur. Nempe elementa naturæ sunt, ut singuli versus: virtus est tanquam *carmen* ex iis compositum; concentus virtutis.

Caro. Pis. 9, ego istius pecudis ac putidæ carnis consilio, etc. de homine stupido.

Carpere, deligere. Sext. 56, flosculos undique *carpere* ac delibare. Cluent. 46, sed *carpas*, ut velis, i. e. deligas in quem animadvertere velis. ibid., in multorum peccato *carpi* paucos ad supplicium non oportet. † Or. iii, 49, *carpere* membris orationem, h. e. non uti comprehensione verborum, sed membratim cæsinque scribere. † reprehendere. Balb. 26, *carpunt* non illo inimico, sed hoc maledico dente.

Carus. Att. v, 14, nihil mihi est *carius*, i. majoris curæ.

Casa. ad Div. xvi, 18, *casa* in horto, sc. frondea, qualis est ap. Ovid. Fast. iii, 527, e ramis frondea facta *casa* est.

Cascus. Tusc. i, 12, illud erat insitum priscis, quos Ennius *cascos* appellat.

Cassus, inanis, Tusc. v, 41.

Castellanus. Brut. 73, triumphus *castellanus*, i. e. de *castellis*.

Castellum. Div. ii, 16, urbem philosophiæ proditis, dum *castella* defenditis.

Castigatus. Tusc. ii, 21, videsne, ut obmutuerit, non sedatus corporis, sed *castigatus* animi dolor?

Castimonia corporis, Leg. ii, 10, puritas a sordibus, a Venere, etc.

Castus, Phil. xiii, 4, *casta* res familiaris a crure civili. Tusc. i, 30, qui se integros *castosque* servassent, sc. a vitiis humanis. Ar. Respons. 13, *castissimi* ludi, i. e. sanctissimi. Rabir. perd. 4, *casta* concio, sanctus campus Leg. ii, 18, ebur — haud satis *castum* donum deo. Rosc. Com. 7, perjurum *castus* fraudasse dicitur.

Casus, Flacc. 1, acerbissimus rei publicæ *casus*, de conjuratione Catilinæ: dicitur enim de quavis magna calamitate. ibid. 13, *casus* est in capiendi. ad Div. x, 23, in quo *casu* interpellatus et adhuc vivit, et dicitur victurus; de vi sibi ipsi allata a Laterense. ibid. 18, hæc res magnum *casum* habet; valde pendet a fortuna. ibid. 8, quum in eum *casum* me fortuna dedisset, ut aut, etc.

Catadupa, cataractæ, de Rep. vi, 11.

Catamitus, cinædus, scortum masculum, Phil. ii, 31.

Cataplus, Rab. Post. 14, classis, in primis et h. etiam loco ea, quæ Alexandriam commeabat. vid. inpr. Salinas. de Mod. usur. p. 357.

Cavea, locus ubi spectatores ludorum sedent, Sen. 14. Cf. Leg. ii, 15, etc.

Caveo, de jureconsultis dicitur, quum litigantibus, aut aliquid contrahentibus, sive verbis, sive scripto, ostendunt, quomodo lis instruenda, resque contrahenda sit, ne causa cadant, aut decipiantur. Mur. 9, *caves*, ne tui consultores decipiantur. ibid., Servius hic nobiscum urbanam militiam respondendi, scribendi, *cavendi* secutus est. ad Div. iii, 1, de Valerio Jcto: melius ei *cavere* volo, quam ipse aliis solet. Cf. Cæcin. 27; Or. i. 48. † hinc *cavere* dicuntur etiam 1) qui sibi satisfdari jubent in re aliqua. Brut. 5, nisi prius a te *cavero*, amplius eo nomine neminem petitorum. Cf. Verr. ii, 23. Verr. i, 54, prædibus et prædiis populo *cautum* est. 2) qui aliquid excipiunt in formula pactionis, aut conditionem aliquam paciscuntur. Verr. i, 11, viderunt in cautione, quam ita *caverent*, si post kal. jan. in consilium iretur. 3, qui alicui quæcumque in re prospiciant. Cluent. 59,

quum HS xxx scripta essent, pro HS ccc, neque ei satis *cautum* videretur, etc. Leg. ii, 21. v. *caute*. † Prohibere lege, edicto. Verr. i, 43, cur hoc, quum in eodem genere sit, non *caves*?

Cavernæ navigii, Or. iii, 46, sunt latera cava. v. Serv. ad Virg. Æn. ii, 19. Sed vulgo l. c. est *carinas*.

Cavillatio, Or. ii, 54, genus facietiarum in toto sermone fusum. Gr. *εἰρωνεία*, quali Socrates usus est, quod non fuit in singulis verbis aut dictis.

Cavillor, jocos. Nat. D. iii, 34, atque in eo etiam *cavillatus* est. Att. ii, 1, jam familiariter cum ipso *cavillor* etiam et jocos. † jocosè perstringo. Q. fr. ii, 12, ejus prætextam risu sum *cavillatus*.

Cauponor, ex Ennio. Off. i, 12, non *cauponantes* bellum, h. e. lucri causa gerentes.

Causa, res, de qua in judicio agitur, controversia forensis, quæstio finita, Gr. *ὑπόθεσις*, s. ut Cicero definit: res, quæ habet in se controversiam, in dicendo positam, cum interpositione personarum certarum. Inv. i, 6. Cf. Or. ii, 19. Hinc, ubi res et *causa* junguntur, P. Manutius rem de toto negotio in se considerato, *causam* de momentis temporum personarumque accedentibus recte capiebat. v. ad ep. 1, l. i, ad Div., p. 11 ed. Græv. Hinc et, quid sit causam componere, scribere, v. c. Att. xv, 24, intelligi potest. Quod quanquam verum est, tamen est, ubi aliter Cicero. Tusc. i, 48, *causam* rebus a diis immortalibus iudicatam. Nam eo loco *causa* est quæstio infinita: sitne mors malum, necne? res, quibus ea *causa* iudicata est, sunt exempla hominum, quibus a Deo in beneficii loco mors concessa. Ceterum, quoniam in foro nulla potest esse controversia, sine interpositione personarum, propterea *causa* de quacumque controversia forensi dicitur. *Causæ* forenses autem sunt vel publicæ, in Cæcil. 1; Or. iii, 20; vel privatæ, Inv. i, 3. Publicæ sunt, quæ non ad privatum hominem, sed ad universam rempublicam ejusque statum pertinent, quod scelera, de quibus agitur, ei aut directe nocent, ut peculatus,

majestas, captæ pecuniæ, etc., aut exemplo et periculo publicæ securitatis, ut parricidium, etc.; unde populus earum judicium lege lata ad se pertinere iudicavit, ut aut a se iudicaretur, aut, quæstionibus perpetuis constitutis, a prætoribus, quibus eæ obtigissent. vid. *Lex Tabellaria Cassia*. Privatæ autem dicuntur, in quibus privatorum commodum agitur, ut de testamentis et hereditatibus, possessionibus, etc. Ab his *causarum* generibus judicia etiam vel publica, vel privata dicuntur, de quo suo loco. Neque vero solum de forensibus controversiis *causa* dicitur, sed de negotiis quibuscumque, in primis in quibus personæ certæ interponuntur, ut Manil. 2, *causa* quæ sit, videtis. ad Div. vi, 10, *causæ* est, etc. *Causa* inferior et superior, Brnt. 8, est, quæ vincitur, et quæ vincit. Notanda porro tironibus hæc: Quint. 10, *causæ* dictio, quæ et de reo, et de patrono ejus, h. l. de patrono dicitur; nam uterque *causam* dicit. v. Rosc. Am. 5, ubi est de reo, et sic pluribus locis. Or. ii, 25, 30, quod *causam* facit, dicitur caput *causæ*, in quo tota *causa* versatur, s. ut aliis locis dicit, quod rem *causamque* continet. Mil. 22, quod in *causa* quærendum est, i. e. in re et circumstantiis. Huc pertinet illud ad Div. i, 1, in *causa* hæc sunt, i. e. status *causæ* et negotii hic est. † Quia in *causa* eorum, quorum est, utilitas atque adeo interdum salus posita est, *causa* dicitur etiam, in quocumque alienjus utilitas versatur. Or. i, 34, *causa* imperii. Manil. 2, *causam* reip. ad me detulerunt, ad q. l. vid. Grævinus. Legg. iii, 4, senator populi *causam* teneto. † Nat. D. i, 1, *causam*, id est, principium philosophiæ esse inscientiam. v. *inscientia*. † partes etiam dicuntur *causa*, propterea, quod suas quæque pars *causas* habet et affert, quare aliquid faciat, petat, etc. Marcell. 1, in eadem *causa* esse, etc. † conditio. Off. i, 31, alius in eadem *causa* non debet. Cf. iii, 28. Agr. iii, 2, soluta sunt in meliore *causa*, quam obligata. † quod quis petit, contendit; quod, quidquid petitur, aut contenditur, certis de *causis* petitur et contenditur. Ligar. 11, *causas* apud te rogantium

gratiosiores esse, quam vultus. † de ratione justa et æqua, quare aliquid fit; *causa* idonea. Verr. i, 8, cum *causa* accedere ad accusandum Att. vii, 3, *causam* illa *causa* non habet. † pro eo, quod certa et idonea de *causa* sit. Quint. 15, omnes *causæ* et necessitudines veteres intercedebant; h. e. omnes *causæ* suppetebant, propter quas amici esse alteri debemus et solemnus: alibi dixit, cum eo mihi sunt omnia. v. de hac phrasi Broukh. ad Tib. iii, 3, ult. † prætextus. Dom. 5, in bona fortunasque locupletium per *causam* inopum—repentinos impetus comparares. † excusatio. Att. xi, 7, tuas *causas* nosco. ad Div. xvi, 19, accipio *causam*. Verr. i, 39, omen magis patribus, quam *causa* placuit. ibid. ii, 62, o *causam* singularem! o defensionem miseram! ad Div. viii, 8, de militibus—*causæque* cognoscantur, se propter quas mitti volunt. v. Gron. Sest. iv, 3, p. 273 sq. † abl. *causa* præposita genitivo est, Or. i, 57.

Causidicus. Or. 9, qui Lysiam sequuntur, *causidicum* quemdam sequuntur, h. e. qui nihil nisi causas in foro agat. Quo loco sane honeste dicitur, sed tamen cum contentio quodam. A patrono *causarum* alias distinguitur. v. Burm. ad Ovid. Am. i, 13, 21.

Causula. Opt. gen. or. 4, Lysias parvarum rerum *causulas* scripsit.

Caute. Leg. ii, 21, quid huc accessit e jure civili? Partitionis caput, scriptum *caute*, ut centum nummi deducerentur, sc. quia his verbis cavetur heredi a sacris: unde paulo post in eadem re pergit: quod si hoc, qui testamentum faciebat, *cavere* nolisset.

Cautio, formula JCh, quo cavetur alicui. v. *cavere*. Or. 41, in juris scientia est persecutionum *cautionumque* præceptio. ad Div. vii, 18, *cautiones* vestræ. † Hinc est etiam formula pactionis in genere, quod ea sibi cavet, qui pactionem facit. Verr. i, 11, nam ita in *cautione* esse videntur, quum ita caveatur, etc. † litterarum obligatio, qua nobis a debitore cavemus. Dom. 50, *cautiones* liebant pecuniarum. ad Div. vii, 18, *cautio* chirographi. v. Salmas. Mod. usur. p. 405, 422. † omnis res, qua nobis in quocumque re cavemus, ne quid fiat,

quod factum nolimus. Sext. 7, hunc Pompeius omni *cautione*, fœdere, execratione devinxerat, nil contra me esse facturum. † Off. i, 14, habet res multas *cautiones*, h. e. in ea re multa cavenda et providenda sunt. † declinatio rei prudenter instituta. Tusc. iv, 6, a malis natura declinamus; quæ declinatio, si ratione fit, *cautio* appellatur. ad Div. xi, 21, quæ *cautionem* non habent, de iis non laboro: quæ provideri et caveri non possunt. † Flacc. 13, defendendi facilis est *cautio*, non solum latibulis occultorum locorum, etc. † Att. v, 4, mea *cautio* hæc est. v. *captio*.

Cautor, qui alicui cavet. Sext. 7, *cautor* alieni periculi. In altero loco, quem hic laudat Nizolius, non est in optimis edd. *cautor*, sed cantor. v. *cantor*. Sic et Plautus dixit, Epid. iii, 2.

Cautus. Muren. 11, *cauti* jureconsulti, sc. quia aliis cavent. v. *cavere*. † tutus, minime periculosus. Cæcin. 4, quo mulieri pecunia esset *cautior*, h. e. ei magis de pecunia caveretur, tutiorque fieret. Rosc. Am. 20, in *cautior*em partem peccaret. † prudens. Q. fr. i, 4, *cautum* consilium.

Cedo. Mil. 23, *cedere* legibus, est, sustinere æquo animo pœnam legibus constitutam. Sull. 25, *cedere* reipublicæ, est, aliquid ferre reipubl. causa. Ligar. 7, *cedere* auctoritati, est, parere consilio. ad Div. i, 1, Hortensii sententia *cedit* religioni de exercitu, h. e. Hortensius censet, non esse exercitum in Ægyptum mittendum, quod libris Sibyllinis ita videatur. Mil. 1, *cedere* tempori, est, ea non facere, quæ tempus fieri non sinit, aut quibus propter temporis rationem profici nil potest. Sull. 16, *cedo* amicitiae, est, ignosco propter amicitiam. ad Div. vi, 6, *cedit* ambiciosi voluntatibus, est, facit, quæ volunt homines ambitionis causa. Offic. ii, 11, cui exercitus nostri cesserunt, h. e. a quo victi sunt? v. quos laudat Dukerus ad Flor. i, 14, 2; ii, 6, 61. Cæcin. i, *cedere* in causa, est, inferiorem discedere, vinci, causa cadere. Acad. ii, 30, *cederet* scilicet, concederet, verum esse, quod dicitur. ad Div. vii, 3, pudori tamen malui famæque *cedere*, quam salutis meæ rationem ducere; h. e. malui

consulere pudori et famæ, facere, quæ pudor et fama postulant. † *cedere* interdum est simpliciter pro abire, ut in illo, *cedere* vita, etc. de Sen. 19, horæ quidem cedunt, et dies, et menses, et anni. De formula, *cedere* foro, v. *forum*.

Celeber locus, Partit. 10, opponitur deserto. Arch. 3, urbs *celebris*, i. e. abundans incolis et frequens. Manil. 12, portus *celeberrimus*. Læl. 3, dies *celeberrimus*, dicitur, quo Africanus major a senatu, populo, sociis, etc. domum deductus erat. ad Herenn. ii, 4, locus *celebris*, an desertus. Sic edd. omnes; et sic aliquot locis libri Taciti: vid. quæ Ernest. ad A. ii, 88. Aureæ ætatis scriptores masculinum semper habent *celeber*; et ubi quidam libri *cecebris* edunt, alii tamen alterum habent.

Celebrare. Or. i, 1, *celebrare* artes, colere. Muren. 41, factum esse consulem, nuntii litteræque *celebrassent*, h. e. crebri nuntii litteræque nuntiascent. Sull. 2, quorum studio ac dignitate *celebrari* hoc iudicium vides; de advocatis, quum frequentes adsunt. Or. i, 45, senectuti *celebrandæ* perfrugium, dicitur res, qua efficitur, ut etiam senum ædes celebrentur adeuntium multitudine. Verr. i, 26, *celebratur* omnium sermone lætitiaque convivium, quum omnes convivæ hilariter multisque sermonibus convivium peragunt. Prov. Cons. 9, *celebrantur* aures meæ novis nominibus gentium, i. e. sæpe audio nova nomina.

Celebratio, confluxus hominum in locum aliquem. Sull. 26, quæ domus? quæ *celebratio* quotidiana? † conventus hominum frequens. Offic. i, 4, hominum cœtus et *celebrationes* obire.

Celebritas, conventus et confluxus hominum; item de loco, ubi frequentes convenire homines solent. Tusc. v, 3, totius Græciæ *celebritas*, de ludis Olympicis. ad Div. vii, 2, *celebritas* iudiciorum, i. e. in quibus fit concursus hominum. Offic. iii, 1, in maxima *celebritate* atque in oculis civium viximus. Leg. ii, 26, sublata etiam erat *celebritas* virorum et mulierum—habet enim luctum concursus hominum: de funeribus. † Off. ii, 13, si quis ab ineunte ætate *celebritatis* causam ac nominis habet: qui

ab inennte ætate certa de causa notus omnibus est.

Celeripes, Att. ix, 7, cursor.

Cella, ædes. Phil. ii, 8, *cella* Concordiæ. † locus, ubi conditur in usus futuros, v. c. frumentum, aut vinum. in Cæcil. 10, frumentum in *cellam*, est, quod provinciali magistratui a provincialibus datur, unde cum suis panem habeat. v. *cibaria*.

Celsus, Or. i, 40, de habitu hominis sibi valde confidentis. Sic et Liv. xxx, 32 extr., ubi v. Duker.

Censeo, ad Div. ix, 2, tibi igitur hoc *censeo*. Catil. iv, 6, pro *credo*, sine regimine. † Arch. 6, ex his studiis hæc quoque *censetur* oratio et facultas, i. e. aut, iudicatur, æstimatur, ut Budæus interpretatur ad Pandectas p. m. 16; quo sensu est etiam in Paradox. vi, 2 (cf. Schwarz. ad Plin. Pan. p. 33); aut, in horum studiorum genere ponitur. † est etiam vocabulum proprium senatorum, quum sententiam dicunt in senatu ad Div. xi, 20, si tibi videtur, agros eorum militibus his dandos *censeas* ab ntrisque nobis. † *censere* est etiam in *censum* deferre apud censorem. Flacc. 32, in qua tribu prædia *censuisti*? ibid., si aliena *censendo* sua facere posset. Act. i in Verr. 18, *censendi* causa. Flacc. 32, sintne ista prædia *censui censendo*? h. e. an possint a nobis in *censum* deferri. In *censum* autem deferri possunt possessiones, quæ sunt mancipi et juris civilis. v. Cic. l. c. Cf. Festus in *Censui censendo*. Hinc, qui et nomen, et rem apud censorem defert, *censeri* dicitur, v. c. Att. i, 18; Flacc. 32. † cum acc., *censeri* aliquid, ut l. c. mancipia, servos, etc. aliena *censeri* etc.

Censor, magistratus rom. major, de quo cognoscas licet e l. iii. de Legg., c. 3; Cluent. 46; Dom. 51, etc. Fin. ii, 10, quæ jam oratio non a philosopho aliquo, sed a *censore* opprimenda est. † Fuere etiam *censores* in aliis oppidis, etiam provincialibus, qui *censum* agunt, ut ex eo tributum conferri possit et exigi: quorum mentio in Verrinis, ii, 53.

Censorius. Agrar. i, 2, *Censoriæ* tabulæ, sunt libri, in quos nomina resque civium et notæ referuntur. Q. fr. i, 1, lex *censoria*. v. Ind. LL. De *censoria* notione, notis *censo-*

riis, subscriptionibus, v. suis locis. Or. ii, 90, *censorium* opus, est dignum nota *censoria*. Sic est etiam ap. Gell. iv, 12, et Plin. H. N. xviii, 3, *censorium* probum; pro nota *censoria* autem ap. Columell. xii, præf., et Sueton. Cæs. 41, ubi vid. Casaub.

Census, *censoris* actio *censendi*. Sext. 47, *censu* prohibere, dicitur *censor*, quum aliquem, quia civem esse non putat, bona sua in *censum* deferre non sinit. Cluent. 48, quum in equitum *censu* Sacerdos prodisset: quum equites *censerentur*. † tabulæ *censoriæ*. Arch. 5, *census* nostri. Coel. 32, *censum* pop. R. incendit. v. Gronov. Sest. iv, 1. Hinc etiam bona in *censum* deferri dicuntur. † pro re familiari dici, notissimum est.

Census, a, nm, civis Rom. Verr. i, 41, neque *census* esset. v. Ind. LL. in *Voconia Lege*. Nam ea significatio hujus verbi, quum is *census* dicitur κατ' ἐξοχὴν, qui centum millia æris habet (v. Gron. Sest. iii, 16), ut classicus, qui in prima classe *censetur*, quum etiam ceteri *censi* sint et classici, hinc non pertinet, ut docuit Perizon. de Lege Voconia.

Centesimæ (int. partes sortis), usuræ sunt, quum singuli asses in mensem solvantur pro centenis, unde fiunt duodeni in annum. Gronov. de Centes. et Unciis Usur., p. 481, 631, 632; inpr. de Sestert. iii, 13. Verr. iii, 70, *centesimis* binis fœnerari, i. e. acceptis duobus assibus pro centenis in singulos menses: unde facile intelligi potest, quæ sint ternæ et quaternæ *centesimæ*. Attic. vi, 1, 2; ibid. 1, dico me *centesimas* ducturum. ibid. v, 21, *centesimæ* perpetuo fœnore dantur, de prætore provinciali, apud quem quis syngraphas persequitur. ibid. vi, 2, *centesimæ* perpetuæ sunt, quum adjiciuntur quotannis sorti, sine anatocismo. Interpretatur ipse Cicero ibid., Scaptius *centesimis*, renovato in singulos annos fœnore, contentus non esset. Iis opponuntur ibidem, *centesimæ* renovatæ quotannis: Sed *centesimis* duetis a proxima quidem syngrapha, nec perpetuis, sed renovatis quotannis. vid. Gronov. Mantiss. Pec. Vet., p. 414. † *Centesimæ*, de quibus dictum, sunt vectigal privatum: ab his differt *centesima*, quæ est vectigal publicum. ad

Brut. ep. 18, ex *centesima* collatum. Hæc *centesima* solvitur ex rebus venalibus, et ærario militari infertur. vid. Lips. Magnit. Rom. ii, 4; Gro-nov. Sest. iii, 13.

Centumviralis. Cæcin. 18, *centumvira-*le iudicium, dicebatur a numero iudicum rotunde enuntiato; nam iudices erant omnino centum et quinque: quum ex singulis tribunas terni deligerentur. v. Festus in *Centumvira-*lia iudicia. Ad ejus iudicii notio-nem pertinebant causæ plurimæ, quas enumerat Cic. de Or. i. 38, sed in pri-mis hereditariæ. De eo iudicio exstat elegans libellus Sibrandi Tetardi Sic-canæ, recusatus Halæ an. 1725; quem vid. inpr. i, 6; ii, 5, et 8, quo capite de iis causis ad centumviros actis ex-ponit distinctius, quarum ap. Cice-ronem est mentio, aliosque auctores Latinos. Hinc intelliges, quæ sint cau-sæ *centumvirales* de Orat. i, 38.

Centumviri. Cæcin. 24, sunt asses-sores iudicii *centumviralis*, de quo supra. Ad *centumviros*, est in iudicio *centumvirali*.

Centuriæ, dicuntur partes populi aut exercitus. Nam quum populus a Servio in classes sex descriptus esset, cuique classi etiam certus numerus *centuriarum* attributus est. Neque cen-tum præcise homines continet: nam ultima classis, in qua aliquot millia fuisse certum est, una *centuria* con-tinetur. Sed *centuria* est cujusque nu-meri aut multitudinis nomen, ut de-curia; Brut. 67, *centuriæ* paucæ ad consulatum defuere. v. comitia *cen-turiata* ad Div. xi*, 16, quum equi-tum *centurias* tenes, etc. Erant duo-deviginti equitum *centuriæ*, eæque ad classem primam pertinebant. *Cen-turias* equitum tenet, in iisque reg-nat, qui est apud eos gratiosus, in magna auctoritate constitutus, ut facile ejus suffragationem sequantur. Conficere autem *centurias* alieni, est, facere, ut eum renuntient. † Agrar. ii, 13, in comitatu et instrumento magistratus provincialis commemo-rantur tabernacula, *centuriæ*, supel-lex. Turnebus emendabat, *tentoriis*. Grævius suspicabatur, intelligi *cen-turias* fabrum, neque tamen multum huic interpretationi tribuebat. Non liquet. — †* De *centuria* Populiana in agro Thurino, vid. quæ adnotavimus

in fragm. orat. pro M. Tullio, c. 3.

Centuriare, est, in *centurias* descri-bere, ad *centurias* redigere homines, scil. ut militent. Att. xvi, 9, *centuriat* Capuæ dinumerat: jam jamque vi-deo bellum. Liv. xxii, 38, de peditibus dicit, de equitibus decuriare. ad Quir. p. red. 5, quum *centuriari* homines vidissem, etc., de Clodio, qui homi-nes plebeios, servos convocabat, in ordines describebat, ut pugnarent contra Ciceronem, si resistere legi, et Romæ manere vellet.

Centuriatus, a, um; comitia *centu-riata* sunt. e Servii Tullii instituto, in quibus aut leges a magistratibus ma-joribus feruntur, aut magistratus ma-jores, exceptis ædilibus curulibus, creantur. Dicuntur ita, quia populus per *centurias* suffragia fert ex ordine classium, deinde post prærogativam, de qua suo loco, in classibus ex ordine a Servio instituto, unde jure vocatæ dicuntur. Cur in *centuriatis* etiam tribuum mentio, infra, in *tribus*, docebitur.

Centuriatus, locus *centurionis*. Ma-nil. 13; Pis. 36.

Cera, pro tabula, *cera* inducta, *ce-rata*. Verr. i, 36, extrema *cera* nomen infimum in flagitiosa litura fecit. vid. inpr. Salmas. de Mod. us. p. 463, 465 sq.

Cerarium, Verr. iii, 78, pecunia, quæ pro *cera* datur.

Cerno, iudico; agnosco. Off. i, 20, magnus animus duabus rebus *cerni-tur*. Tusc. v, 8, quæ genere, non nu-mero *cernerentur*. † refertur ad cau-sam, propter quam aliquid facimus. Leg. i, 1*, ubi est gratus, si non eum ipsum *cernunt* grati, cui referunt gra-tiam? † pugnare, contendere. ad Div. viii, 14, quamdiu civiliter *cernitur*, h. e. contenditur, non armis, sed iis modis, quibus cives inter se con-tendere decet, lege, iudicio, etc. Off. i, 12, vitam *cernamus* utrique i. e. pugnemus de vita. v. Perizon. ad Sanct. Minerv. p. 771. † *Cernere* he-reditatem, est proprie, deliberare de hereditate, ntrum eam velimus adire, necne deinde significat id, quod hanc deliberationem fere sequitur, nempe, adire hereditatem. v. Perizon. l. c. Cf. quæ contra Kusterum de hac formula disputat, ibid. p. 780 b. — 795; et infra in *cretio*, ad Div. ix.

14, sinas me hanc quasi falsam hereditatem alienæ gloriæ *cernere*, h. e. adire. Att. xi, 2, eoque ipso die ex testamento *crevi* hereditatem, etc. † Leg. ii, 9, quibus diis *creverint*, procurantio: de aruspiciibus, quum respondent, quibus diis piaculum debeat.

* *Certamen* prælii, de Rep. ii, 7; et sic Hir. Bell. Alex. 16.

Certare Catil. ii, 8, *certare* fructibus cum usuris, dicuntur, qui volunt usuras sortis acceptæ solvere rebus prædiorum, atque id aut difficillime, aut plane non efficiunt.

Certus, ad Div. i, 7, *certi* homines, quibus fides haberi, epistola recte committi potest. Rosc. Am. 16, *certum* patrem dicuntur habere, quorum matres castæ pudicæque fuere. Sic de Inv. i, 2, *certos* liberos pater dicitur habere, quum castam uxorem habet. Quint. 3, *certus* pater familias, est diligens, attentus, rerum suarum curiosus. Nam statim subjicit: una in repaULO minus consideratus. Ut Verr. iii, 75, *certæ* rationes, opponuntur perturbatis, sine ordine scriptis, interpositis, adeoque fide indignis. Rosc. Am. 9, *certus* accusator, fide dignus, qui ita accosat, iis testibus, argumentis, ut fides ei haberi possit, adeoque sui muneris bene gerens. Nam propterea fide dignus est, probatusque, quia eum intelligentem accusationis instruendæ, exercitatum, et munere suo recte fungentem scimus. Non hic reprehendus erat a Grævio Hotomannus. Ceterum vid. Græv. ad or. pr. Quint. 3; ad Div. ix, 19. † Cæcin. 4, *certum* jus non obtinere, h. e. causam justissimam. Rosc. A. 16, *certum* crimen. † opponitur infinito. Or. ii, 10, *certum* genus questionis. Rosc. Com. 4, *certa* pecunia, cujus summa et magnitudo definita est. † fortis, confirmato animo. Att. x, 11, et quo ille *certiorem* me vult esse: ubi Popma substituebat *fortiorem*. v. Gron. in Stat. p. 415; Duker. ad Liv. x, 36.

Cervicula. Verr. iii, 19, *cerviculam* jactare, gestus erat, quo Hortensius sequebatur, quum aliquid in oratione tractabat, in quo sibi placebat, cui confidebat plurimum. v. in *cervix*.

Cervix. Orat. 18, in Hortensio reprehenditur mollitia *cervicum*, h. e.

jactatio *cervicis* (v. *cervicula*), quæ esset mollium effeminatorumque hominum. Sic eversas *cervices* objicit Clitiphoni Syrus ap. Terent. Heant. ii, 2, 131, homini molli et effeminato. Verr. iii, 59, qui erunt tantis *cervicibus*, h. e. tanta audacia et impudentia.

Cerula. Att. xv, 14, miniata *cerula* tua pluribus locis notandæ sunt. ibid. xvi, 11, miniatula *cerulæ*. Scilicet veteres solebant ceram affigere locis librorum, de quibus quærere amplius volebant, aut quos reprehenderent, quod signare cera dicitur ap. Vitruv. ix, 3. v. Salmas. de Mod. usur. p. 446. et ad Solin. p. 775.

Cerussatus, fuso oblitus. Pis. 11, *cerussatæ* buccæ.

Cessio. Leg. i, 3, *cessio* libera et otiosa, est, quum quis ab ita patria sua sponte otii causa, aut legationis liberæ ergo. † *Cessio* in jure, Top. 5, est, quum aliquis apud prætorem cedit alicui rem mancipi, addicente ei, cui tradita est, prætore. vid. Boeth. ad C. l. c.; qui sumsit e Caio, Inst. ii, 1, 6, ubi vid. intt. Ceterum in jure *cessio* in primis fit a debitoribus, qui, quum non sunt solvendo, creditoribus bona sua cedunt, ut iis satis fiat, vid. Salmas. de Mod. usur. p. 600, et intt. fragm. Caii in Schultingii Jurispr. Ante-Justinianea.

Ceteri, æ, a, plur. Quint. 3, sane *ceterarum* rerum certus paterfamilias — una in re minus consideratus Est elliptica locutio pro, in *ceterarum* rerum negotio. vid. Hotomann. Obs. iv, 11. † Est etiam femininum genus in nominativo et ablativo ap. Ciceronem obvium. Verr. i, 2, *cetera* audacia. Att. vi, 2, jam *cetera* jurisdictio. Petit. Cons. 5, in *cetera* vita, etc.

Chirographum, 1) est id, quod Græci *χειρῶνα*, Latini manum (vid. Salmas. Mod. usur. p. 391), appellant. Phil. ii, 4, quo me teste convinces? an *chirographo*? at litteræ sunt librarii manu. Att. ii, 20, non utar meo *chirographo*, neque signo. Nat. D. iii, 30, *chirographum* sex primorum imitatus est, etc. 2) ipsum id, quod manu scriptum est, litteræ manu nostra scriptæ. ad Div. x, 21, credidi *chirographis* ejus, et affirmationi præsentis Laterensis. ibid. xii. 1, ejus etiam *chirographa* defendi-

mus, etc. 3) genus cautionis, et id quidem distinctum a syngrapha. De *syngrapha* suo loco. *Chirographum* est cautio unius debitoris manu scripta, quales sunt hodie *obligationes* nostræ et litteræ *cambiales*. De quo genere Salmasius, l. c.; sed hoc sensu ap. Ciceronem non reperi.

Chirurgia. Att. iv, 1, diæta curari incipio; *chirurgiæ* tædet; h. e. armis, vi, nolumus uti.

Chlamydeus. Rabir. Post. 10, L. Sulla imperator *chlamydeus*.

Chlamys, est vestis militaris, non omnium militum, sed imperatoris et honoratorum, adeoque eadem, quæ Romanis paludamentum, ut docuere Rubenius de Lato clavo, p. 29 seqq.; p. 114, etc.; Ferrar. de re Vestiaria, P. ii, l. iii, pluribus capp. Sed est tamen proprie vestis Græca, imperatoribus propria; unde Græci scriptores, quum de paludamento Romanorum dicerent, hac voce uti sunt, et postea, quum Græca lingua Romæ notissima esset, hoc vocabulum etiam in Latinam linguam tractum. Itaque quum de romanis rebus sermo est, et *chlamydis* mentio fit, est ea vox ita, uti supra diximus, accipienda: ceterum, quando de Græcis rebus, non vestem romanam significat, sed Græcam a romana militari differentem. Et sic est, quidquid contra disputet Ferrarius, l. c. c. 4, pro Rab. Post. 10. Rabirio obicitur usus vestis Græcæ, qua privati sc. uterentur, h. e. pallii. Defendit eum Cicero exemplis Sullæ et L. Scipionis Asiatici, quorum uterque veste Græca usus sit, alter etiam calceis Græcis: Sullam *chlamydatum*; hunc autem non solum cum *chlamyde*, quod jam ipsum Græcum esset, sed cum crepidis etiam in Capitolio videre licere: quod essent hoc vestium, utut Græcarum, genere aliquando uti, neque, quum uti essent, sermones hominibus dedisse. Hic est sensus illius loci. Sulla et Scipio uti sunt *chlamyde*, et in statua habent *chlamydis* speciem, non romanæ, h. e. paludamenti, hoc nihil ad rem: non enim vestis romanæ usus, etsi alienus a consuetudine, reprehenditur, sed peregrinæ, Græcæ: atque hoc ad defendendum Rabirium valet, qui apud Græcos, non Romæ, ne-

cessitatis causa, usus est veste Græca. Hæ dubitationes et difficultates inde natæ sunt, quod sibi substituta consuetudine sunt verba, res similes, ratione usus, non easdem significantia; quum plebs non intelligat, verba linguarum, in hoc præsertim genere, sibi non satis respondere. Ad Herenn. iv, 47, citharcedo tribuitur *chlamys* purpurea, coloribus variis intexta, et palla inaurata.

Choragium, est apparatus scenicus, atque adeo quidquid sumtus fit in ludis scenicis, quod qui faciunt, *choragi* dicuntur. vid. Ernest. ad Xenoph. Memor. iii, 4; Casaub. ad Sueton. Aug. c. 70, ut alios mittamus. Hinc ad Herenn. iv, 48, eleganter: aut aliquod fragile falsæ *choragium* gloriæ comparetur, h. e. instrumentum falsæ gloriæ, omnia ea, quibus falsa gloria comparatur.

* *Choreus*, vulg. trochæus, Or. 63. Sed alium ap. Cic. sensum habet vox *trochæus*. Quam hic vid.

Cibaria, quibus alimur. Rosc. Am. 20, *cibaria* (int. anserum) locantur. † *cibaria* dicuntur frumentum, quod magistratibus provincialibus eorumque legatis, quæstoribus, etc. a provincialibus dabatur, quod et frumentum in cellam dicitur. v. *cella*. Verrin. iii, 93, uberiora facta sunt *cibaria* caritate. Att. vi, 3, *cibaria* præfecti. Cf. ad Div. v, 20. Græci *cibaria* interpretantur *σιτομέτριον*; demensum Terentio dicitur. vid. Salmas. Mod. usur. c. 4, p. 163.

Cibarius panis, Tusc. v, 34, est panis nigrior et vilior, qui servis dari solebat, ut ex Isidoro, Origg. xx, 2, patet, quem et laudavit Davisius. Nonius autem, ii, 188, etiam suis temporibus *cibarium* neutro genere de hoc pane dictum tradit, quod olim de omni pane dicebatur. Eadem est adjectivi ratio, quod tamen citius quam substantivum de viliori pane dictum ex hoc Ciceronis loco intelligitur.

Cibus. Nat. D. ii, 55, animalis *cibus*; de aere. Fin. v, 19, animi cultus erat ei quasi quidam humanitatis *cibus*. Elegans genus dicendi imitatus est Ovid., Rem. Am. 131, causa *cibusque* mali. Metam. vi, 480, *cibus* furoris.

Cieo. Or. i, 56, erectum *cieri*, i. e.

distribui. Sed de erecto, s. herecto cito infra in *herescio* dicemus. Ceterum ex hoc loco concidit tota Salmasii disputatio ad Solinum de voce *citum*, in illo, herectum *citum*, p. 891. Ex Græco *χίω*, i. e. πορεύω, ad ambulandum provoco, putat esse *ciere*, et hinc citare, citus, pro *celer*. Sed in hoc *citus* primam esse brevem. Ab alia origine esse *citus* pro *divisus*. Nam in ea primam esse longam, quod etiam videbatur Stephano et Burmanno ad Virg. *Æn.* viii, 642, ubi Donatus *citæ* interpretatus est *divisæ*. Esse autem a Græco verbo *σχίω*, pro quo et *σχίζω*, ut *σπίζω*, *πιρίζω*. Pro *σχίω* esse et *χίω*, ut *σφαιρίζω* et *σφαρίζω*. Hinc *cio*, unde herectum *citum*, patrimonium divisum, etc. Hæc quidam tanquam oracula secuti sunt. Ex loco nostro falsum esse apparet, *citum* in *erectum* *citum* esse a *cio*. Est enim *erectum* *ciere*, non *ciri*. Veteres dicebant *cieo* et *cio*. Ab illo *citus* brevi prima; ab hoc *citus* prima longa, sed eadem vi. Sic in compositis, ut poetæ docent Latini, *excitūs* et *excitūs*, ab *excieo* illud, hoc ab *excio*. Utrumque est, commotus, excitatus, provocatus. *Erectum* *ciere* autem non est proprie dividere, sed quom *erectum*, h. e., ut infra demonstrabitur, bona, quæ ædibus, v. c. paternis continebantur et tanquam arcebantur, movetur loco suo et dividitur, adeoque in alias aedes transit.

Cinnatus, Nat. D. ii, 5, stellæ *cinnatæ*.

Cinnus, Or. iii, 25, de ornamentis nimis et affectatis.

Cinnus, Or. 6, *cinnus* amborum, de genere dicendi medio, quod ita dicitur, quia mixtum est e tenni et magnifico. Est enim *cinnus*, ut Nonius tradit, i, 6, commixtio plurimorum; unde etiam potionis genus ex pluribus liquidorum generibus mixtum, quod Græci *κυνεῖνα*, qui a *κυνεῖν*, miscere, vocatur, dicunt, apud eundem Nonium et Arnobium *cinnus* dicitur. Hinc Gatakerus *Miscellanea*, s. *Adversaria sua*, *Cinnum* inscripsit.

Circuitio. N. D. ii, 17, *circuitione* quadam deos tollit. Barbari dicerent *indirecte*, s. per indirectum. † in rhetoricis quid sit. v. ad Herenn. iv, 32.

Circuitus, Or. iii, 51, *circuitus* verborum est *periodus*. Cf. Or. 23, etc.

Circuitus, a, um, fragm. Cornel. i, *circuitis* rostris.

Circulari, Brut. 54, *index circularis* est, qui in ipso iudicio, dum causa continua oratione agitur, surgit, et cum hominibus consistit, et circulos facit, colloquitur.

Circulator. ad Div. x, 32, *circulator* auctionum, est circumforaneus, qui cum scrutis et undique collectis mercibus fora obit, et congestas res auctionibus vendit. Eodem modo *circulatores* dicuntur medici circumforanei. v. Salm. ad Solin. p. 739 a.

Circulus, conventus privatus hominum colloquendi causa. Or. i, 34; ibid. 38; Balb. 26.

Circum. Quint. 6, pueros *circum* amicos dimittit. v. Passerat. ad h. l. Cf. Att. viii, 9, etc. Verr. i, 36, *circum* pedes homines formosi et litterati. De servis, quia scil. in conviviiis ad pedes stant.

Circumcidere, tollere. Fin. i, 13, *circumcisaque* inanitate omni et errore.

Circumcursare. ad Div. vii, 1, ut nostras villulas obire, et simul mecum lectica *circumcursare* posses.

Circumflare. Verr. iii, 41, ventis omnibus invidiæ *circumflari*.

Circumfluere, abundare. Verr. iii, 4, rebus omnibus *circumfluere*. Læl. 15, omnibus copiis *circumfluere*. Att. ii, 21, *circumfluere* gloria.

Circumforaneus. Cluent. 14, pharmacopola *circumforaneus*. vid. Salmas. ad Solin. p. 739; Menagius, Amœn. Jur. c. 35. Att. ii, 1, ære *circumforaneo* me obruerunt, i. e. ære alieno sub fœnore sumto. Ratio dicendi inde ducta est, quod pecunia omnis Romæ in foro tractabatur, ubi apud argentarios deponi solebat a ditioribus, qui de mensa, raro de arca solvebant. vid. v. c. Budæum ad Pand. p. 10. 196.

* *Circumjectus*, *circumjectio*, de Nat. deor. ii, 25; et nunc, de Rep. ii, 6, ita munita arx *circumjectu* arduo; ne putes priore loco legendum esse, ut quidam putabant, *circumvectu*.

Circumjicio, complector. de Univ. 8, auimus extremitatem cæli—*circum-*

jecit. Div. ii, 28, quod anguis domi vectem *circumjectus* fuisset.

Circumire. Att. xiv, 21, *circumire* veteranos, sc. rogandi causa. v. *circum*. Cf. ad Div. x, 30. † Att. xiii, 20, qui se totius belli fluctibus *circumiri*, quam illum progredi maluit.

Circumluvio. Or. i, 38, *circumluvionum* iura.

Circumplector, amplector. Phil. xiii, 5; Univers. 7. De hoc verbo v. Heins. et Burm. ad Virg. Æn. v, 312.

Circumplico. Div. ii, 28, si anguis vectem *circumplicavisset*.

Circumpotatio. Leg. ii, 24, legibus omnis *circumpotatio* tollitur: est *περίδειπνον* Græcorum, cœna funebris, silicernium.

Circumrodere. Att. iv, 5, dudum *circumrodo*, quod devorandum est.

Circumscribere, complecti paucis. Sext. 45, sed genus universum brevi *circumscribi* et definiri potest. † coercere. Mil. 33, senatus, credo, prætorum eum *circumscripsisset*; — an consules in prætorum coercendo fortes fuissent? Cf. Græv. ad Attic. vii, 9. † decipere. Rosc. Com. 8, dic nunc, te ab Roscio *circumscriptum* esse.

Circumscribe. Orat. 66, *circumscripse* et numerose dicere, h. e. per periodos; nam opponitur *ῥῆ* incise et membratim dicere. † N. D. ii, 59, singulas res definimus, *circumscrip-te*que complectimur. v. *circumscribere* et *circumscripsus*.

Circumscriptio, fraus. Offic. iii, 15, *circumscriptio* adolescentum. Flacc. 30, emtiones — aperta *circumscriptione* fecisti. † circulus circa aliquem factus. Phil. viii, 8, nisi prius respondisset, quid facturus esset, quam ex ista *circumscriptione* excederet. † amittus. Tusc. i, 20, terra *circumscriptione*. Brut. 8, ipsa natura *circumscriptione* quadam verborum comprehendit concluditque sententiam. † de periodo est etiam Partit. 6.

Circumscripsus, brevis. Or. i, 42, *circumscripta* explicatio: est definitio. v. *circumscripse*. † e medio sublatus. Verr. i, 16, omni tempore Sullano ex accusatione *circumscripto*. Fin. iii, 9, *circumscriptis* igitur sententiis, quas posui. Sic Græci utuntur verbo *περιγράφειν*, de quo v. Wesseling. ad Diodor. pag. 51; unde haud

dubie Latini sumserunt. † qui coercetur. Phil. ii, 22, *circumscriptus* a senatu Antonius. v. *circumscribere*.

Circumspectare, de providis et timidis, qui sæpe *circumspectant* omnia. Tusc. i, 30, *circumspectans* nostra vehitur oratio.

Circumspicere, quærere. Verr. iii, 90, non *circumspiciam*, non quæram foris, sc. exempla, quum habeas iudices, etc. † de his, qui nescii, quid agant, tanquam auxilii quærendi causa, sæpe *circumspiciunt*. Rosc. Com. 14, *circumspicit*, æstuat, negat nos, etc. † de iis, qui se nimis amant, sibi nimis placent. Rosc. Com. 2, usque eone te diligis et magnifice *circumspicis*? Ita se *circumspiciebat* Kaxia apud Xenoph. Memor. Socr. ii, 1.

Circumvectio. Att. ii, 16, portorium *circumvectionis*.

Circumvenio, decipio. ad Div. v, 1, nunc video illum *circumventum*, me desertum. Rosc. Com. 9, quem per arbitrum *circumvenire* non posses, etc.

Circus, est ædificium publicum in oblongam et ab altera parte rotundam formam, ab altera rectam extractum, in quo ludi equestres, qui inde *circenses* dicuntur, habebantur. Medius *circus* dirēmtus erat spina, ad cuius extremitates, ubi flectebant aurigæ cursum, metæ collocatæ erant. Ab ea parte, a qua cursus initium fiebat, olim linea recta albo describebatur, intra quam ante signum datum equi cohiberentur; postea carceres perpetui exstructi. *Circi* mentio sæpe apud Ciceronem, ut Mur. 34, 35, etc. *Circos* romanos narrat et exhibet Donat., Rom. Vet. et Nov. iii, 14. Cf. de *circis* in primis Salmas. ad Solin. p. 635 seqq. disputantem: ut alios taceam.

Cisium, genus vehiculi celerrimi, et quidem biroti. Rosc. Am. 7, *cisiis* Ameriam pervolvit. Cf. Phil. ii, 31. De hoc genere vide, quæ collegit Scheff. de Re Vehic. l. ii, c. 18.

Cista et *Cistella*, ad Herenn. i, 12, ea quæ alias sitella: ubi v. Pro *cistella* quidam libri *cistula* habent; codd. Lambii. *sitella*: quæ varietas etiam est ap. Liv. xxv, 3, ubi vid. Sigon. et Gronov.

Cistophorus. Dom. 20, ut in Asia

cistophorum flagitare. Att. xi, 1, in *cistophoro* habeo ad HIS his et vices. Ejus porro mentio Att. ii, 6, 16. Est autem *cistophorus* nummus Græcus Asiaticus, qui nomen habet a cista mystica, quæ in hoc genere nummorum conspicitur. In altera etiam parte serpentes plerumque, vannus, caduceus, thyrsus, tæda, ferula, etc. conspiciuntur. His rebus expressa sunt Orgiorum solennia, quæ eudendis *cistophoris* occasionem dedisse probabile est. Signati autem et ante, quam sub Rom. potestatem venisset Asia, et quum provincia facta esset. Itaque et magistratum Rom. nomina multi præferunt. Novissimi, quos quidem habemus, Antonii IIIviri nomen exhibent. Vid. hæc et plura de hoc genere nummi ap. Alex. Xaver Panelium, in Diss. de *Cistophoris*, Lugdun. ann. 1734 edita: qui etiam distinguit a *cistophoris* eos, in quibus cista mystica, non autem in altera parte reliqua Bæcibea instrumenta reperiuntur. Quod ad pondus attinet, tetradrachmum fuit hoc nummi genus. In eo vero errat Panelius, uti jam in Act. Erud. Lat., a. 1736, mens. Jan. p. 8, monuit Ernest., quod putat, *κιστοφόρος* de nummis tantum dici, sed *κιστηφόρος* vel *κιστιφόρος* de hominibus, cistam mysticam portantibus. Sic apud Demosthenem de Corona, cap. 79, pro vulgata *κιστοφόρος* in ms. Vindob. legi *κιστιφόρος*. Verum est *κιστοφόρος*, nibili esse; et jam vidit Rubenius ad numm. Asia recepta, pag. 269, legendum esse *κιστιφόρος*; quocum idem est *κιστιφόρος*. Sed *κιστοφόρος* de hominibus non dici, falsum est. Primo sic est apud Suidam, quem vid. in h. v; ad q. l. Kusterus etiam laudat Photii Lexicon ineditum, et Harpoeratiæ codicem Morellianum. Deinde Gorius in Corpore Inser. Donian. exhibuit formam *cistophori* Bellonæ Pulvinensis sacerdotis; quam Ernest. quoque in Actis Erud. l. c. exhibendam curavit.

Citare, commovere. Tusc. iii, 11, isque motus aut boni, aut mali opinione *citur*. Sed Bentleins legendum putat, *excitur*. † Verr. ii, 40, *citare* reum, non est, quod apud nos *citer*, h. e. edicere, ut adsit aliquis, ut est Verr. ii, 38; sed *citantur* rei a

prætorē, voce præconis, quum jam sunt in judicio: *Citat* reum, non respondet. *Citat* accusatorem; *citatus* accusator M. Pacilius, nescio quo casu, non respondit, non affuit. Qui locus est perspicuus, et instar omnium. Nec aliquid efficiunt ea, quæ Menkenius in Obs. L. L. in h. v. pro contraria sententia dixit; ad quæ etiam respondit Ernest. in Act. Erud. ann. 1746. † Verr. i, 7, *citati* judices, eodem modo intelligendi.

Citatim. Att. xiv, 20, *citatim* scribere.

Citharædus. Mur. 13, ut aiunt in Græcis artificibus, eos anædoes esse, qui *citharædi* fieri non potuerint, etc. *Citharædum* a *citharista*, qui est Verr. i, 20, etc., ita distinguunt, ut ille sit, qui *citharam* pulset cum cantu suo; hic, qui sine cantu; quod etiam tradit diserte Diog. Laert. iii, p. 239 ed. Casanb. Sed usus repugnat vel Ciceronis. Amphion Thebanus, nemo dubitat, quin *citharæ* modis accommodare vocem, et una canere, ita ut Orpheus, potuerit. Ita est in fabulis. Sed huc tamen Cicero, Div. ii, 64 init., *citharistam* vocat. Non potueras igitur hoc ab initio, *citharista*, dicere? Et sic etiam apud alios auctores Latinos et Græcos memini me observare. Idem visum Torrent. ad Sueton. Domit. 4.

Cito, pro facile. Brat. 76, Torquatum non tam *cito* rhetorem dixeris, quam *πολιτικόν*. ibid., neque aptiorem *cito* aliquem dixerim.

Civilis. Jus civile 1°. opponitur naturali, adeoque et privatam, et publicum jus complectitur. Sext. 42, nondum neque naturali, neque *civili* jure descripto. 2°. opponitur juri publico. Verr. i, 42, de jure vero *civili*, etc. Nam hoc toto loco manifeste a jure *civili* remouentur causæ publicæ et quæstiones. Ex quo intelligitur, sensu Ciceroniano ne *criminalia* quidem, quæ hodie vocantur, ad jus *civile* pertinere. Est enim *civile* jus nullum aliud, nisi privatam. Itaque lege de re aliqua, quæ ad *civile* jus pertinebat ante, lata, ut ejus quæstio in posterum ad populum pertineret, ea juris publici esse incipiebat. Ceterum etsi Justinianus de jure privato se in Institutis dicturum profiteretur l. i, tit. 1, tamen ex l. iv. tit. penult., intelligi

potest, eum causas publicas et iudicia publica ad jus privatum retulisse; itaque de iis etiam in Paudectis agitur, l. xlix. Sed adjiciamus alium locum e Cicerone. Cæcin. 2, simul illud futurum arbitrati sunt, ut in hac causa non de improbitate Sext. Æbutii, sed de jure *civili* iudicium fieri videretur. Improbitas h. l. est vis, quam Æbutius Cæcinæ ejusque advocatis fecerat. Ea erat causa publica, in iudicio publico, ex lege de vi armatis hominibus, disceptanda, adeoque juris publici; iudicium autem de jure *civili*, est de possessione, quod est privatum. Ceterum ipsa definitio juris *civilis* Ciceroniana in Topicis, c. 2, totum hoc, quod diximus, confirmat. Jus *civile* est æquitas constituta iis, qui ejusdem civitatis sunt, ad res suas obtinendas. Partes ejus ibidem narrantur. c. 5. † de decreto prætoris; item de sententiis Jctorum in usu fori, quum opponitur legibus; ut Off. iii, 16, 17. De responsis Jctorum solis est Cæcin. 24. † Cæcil. 5, civibus quum sunt ereptæ pecuniæ, *civili* fere actione, et privato jure repetuntur. *Civilis* actio est, qua utitur *civis* non modo contra *civem*, sed contra omnes, a quibus ei facta est injuria: ea autem est juris privati, non in omnibus causis, sed in pecuniariis ceterisque privatis. Sic Orat. i, 11, *civiles* controversiæ, sunt forenses, in causis privatis. † Or. iii, 16, quum a re *civili* et a negotiis animi quodam iudicio abhorrent, h. e. quum neque rempublicam capessere, neque in foro versari vellent. ibid. 31, *civilis* scientia. ibid. i, 14, *refum civilium* cognitio, est ea scientia, qua opus est ei, qui rempublicam capessere, et in iudiciis versari cupit. Unde Invent. i, 5, *civilis* ratio, est ars, cujus in civitate magnus est usus. item Orat. 9, oratio *civilis*, quæ aut in senatu, aut in concione, aut in iudiciis habetur ad *cives*, et de rebus *civilibus*, in qua negat obscuras abditasque sententias locum habere, reprehenditque Thucydem, qui iis conciones refererit. † Milon. 13, odium *civile*, est, quale impune erga *cives* exercere licet, remotum a vi et armis. Sic vis *civilis* est, qua uti possunt *cives* in possessionibus, cui opponitur vis vera. v. in *vis*. † Planc. 10, Minturnenses coloni,

quod C. Marium ex *civili* errore, atque ex impiis manibus eripuerunt, etc. h. e. quum *civis cives* fageret in bello *civili*. † *Civilis* eleganter dicitur, qui æquo jure omnes *cives* secum esse patitur, neminem contemnit, nihil sibi præcipui arrogat, verbo, ita in omnibus rebus se præbet, ut, ceteros quoque *cives* esse, videatur meminisse. Nam qui aliter agit, homines liberos non putare dicitur, ut Verr. i, 47. Cf. Fin. v, 23. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 51; Torrent ad Cæs. 75; Gronov. Obs. iv, 5. † ad Div. xi, 28, pro *civili* parte, i. e. quantum *civis* pro sua parte et potest, et debet.

Civiliter. ad Div. viii, 14, quamdiu *civiliter* sine armis certetur; est de contentione ad remp. pertinentibus, quales esse in senatu solent, etc. fragm. Ep., philosophiæ quidem præcepta noscenda, vivendum autem *civiliter*.

* *Civitas*. Sext. 42, conventicula hominum, quæ postea *civitates* appellatæ sunt. de Rep. vi; 7, concilia cœtusque hominum jure sociati, quæ *civitates* appellantur. ibid. i, 26, omnis *civitas*, quæ est constitutio populi. † pro urbe. Manil. 22, quæ *civitas* est in Asia, etc. † pro jure *civitatis*. Arch. 4, *civitas* data est Heraclæensibus.

Clam. Cæcin. 32, ab se illum aut vi, aut *clam*, aut precario possedissee. *Clam* possidere, ut Ulpianus definit, dicitur, qui furtive ingressus est possessionem, ignorante eo, quem sibi controversiam facturum suspicabatur, et, ne faceret, timebat, l. vi Dig. de acquir. possess.

Clamator, rabula, opponitur oratori, Brut. 49. Cf. Orat. iii, 34.

Clamatorius quædam editiones habent ad Q. fr. iii, 3; sed meliores legunt, *declamatorio* genere.

Clamor, de acclamatione plaudentium. Brut. 95, Hortensius *clamores* faciebat adolescens. Sic ad Q. fr. iii, 1, *clamores* efficere.

Clamosus. Her. iii, 13, continuatio est orationis enuntiandæ acceleratio *clamosa*.

Clangor, sonus avis volantis. Tusc. ii, 10.

Clarare. Divin. i, 12, Jupiter excelsa *clarabat* sceptrum columnam.

Claritas. Div. ii, 47, cum *claritate* mori.

Clarus, præstans, egregius. Fin. iii, 2, quasi helluari libris, si hoc verbo in tam *clara* re utendum est, videbatur.

Classis, de partibus civium, in quas descripti a Servio census causa erant, dici passim, notum est. Sed hinc ducitur ea ratio, quom ad significandam hominum præstantiam, et contra adhibetur. Sic *classici* auctores dicuntur præstantissimi, quod ditissimi erant in prima classe, in qua qui erant, κατ' ἐξοχὴν *classici* dicebantur; ut Gellius docet. Huc pertinet illud Acad. ii, 23, qui mihi, cum illo collecti, quintæ classis videntur, h. e. ultimæ. Nam sexta, in qua capite censi, non numerabatur: unde quinque *classium* apud auctores interdum mentio.

Claudere, pro *claudicare*. Or. 51, quid est, cur *claudere*, aut insistere orationem malint? Tusc. v, 8, beatam vitam, etsi ex aliqua parte *clauderet*, etc.

Claudicare oratio dicitur, quom numerosa non est, neque vineta, aut fluminis instar leniter procurrens, sed sæpe hiat, et tanquam insistit. Or. iii, 51, si quid in oratione nostra *claudicat*. Sic *claudicans* oratio est, Orat. 51, 58. v. *claudere*. † Nat. D. i, 38, tota res vacillat et *claudicat*; non bene procedit, infirma est. Off. i, 33, nec in ullo officio *claudicare*: discedere ab officio, deesse officio.

Claudus. Pison. 28, *claudus*, quomodo aiunt, pilam retinere. Proverbium in eos, qui, quæ a magistro audierunt, tenent, sed neque recte intelligunt, neque eo recte uti possunt. Nam *claudus* in pilæ ludo nil potest nisi pilam sibi traditam retinere, non ea ex regulis ludi uti, propterea quod currere celeriter non potest.

Clavicula. Nat. D. ii, 47, *claviculis* apprehendunt adminicula vites.

Clastrum. Muren. 8, quom ego tanto intervallo *claustra* nobilitatis refregissem.

Clausula. Or. iii, 46, *clausulas* atque interpuncta verborum animæ interclusio atque angustia spiritus attulerunt. † exitus fabulæ, Cœl. 27.

Clavus. Tusc. iv, 35, *clavo clavum* ejicere. † Verr. v, 21, ut hoc beneficium, quemadmodum diceret, trabali

clavo figeret, etc. † ad Att. v, 13, *clavum* movere.

Clepere, furari. Tusc. ii, 10, quom doctus Prometheus *clepsisse* dolo.

Clepsydra, mensura temporis aquea. Or. iii, 34, clamator aliquis ad *clepsydram*. v. Almeloveen. ad Quintil. xii, 6, et quos ibi laudat. Tusc. ii, 27, de disputante dicitur ad *clepsydram*.

Clitellæ. Att. v, 15, *clitellæ* bovi sunt impositæ. Proverbium in eos, quibus aliquid negotii datur, cui administrando idonei non sunt. *Clitellæ* enim asinis imponuntur, non bubus.

Cludo, laudatur e Nat. D. ii, 39; sed ibi in Gron. est *cludit*; in Davis. *alludit*; neque *cludit* aptum est huic loco.

Clypeus. Orat. 71, *clypeum* dissolvere, dicitur in eos, qui res junctas et copulatas dissolvendo corrumpunt.

Coacervare. Agrar. ii, 25, *coacervare* agros.

* *Coacesco* de Sen. 18, non omnis ætas vetustate *coacescit*. Adde fragm. nov. orat. pro Scauro, c. 10, quam valde gentem eam putamus tot transfusionibus *coacuisse*?

Coactor, dicitur, qui in auctionibus pecunias cogit, quæ ab emtoribus solvendæ sunt, et est fere argentarius. Cluent. 64. v. Salmas. de Usuris, c. 17, p. 497, et Græv. ad h. l. Sed et dicitur de omnibus, qui in quocumque negotio cogendæ pecuniæ ministri sunt. v. Manut. ad h. l. Sic Rabir. Post. 11.

Coactus. Cæcin. 11, 12, *coacti* homines et armati. Est verbum interdicti, c. 13, 21, et significat *coactos* ad vim faciendam.

Coardificare. Att. xiii, 33, campum Martinum *coardificari*. Partit. Or. 10, locus *coardificatus* opponitur vasto.

Coæquare. Verr. iii, 41, omnia ad libidinem suam *coæquare*; h. e. summos et infimos, sacra et profana eodem modo pro libidine tractare, nulli parcere, etc.

Coævus laudant e Vatin. 13. Sed meliores codd. et edd. habent *coquos*, quod est rectum. *Coævus* non est usitata bono scriptori vox.

Coagmentare. Phil. vii, 7, *coagmentare* pacem. Brut. 17, *coagmentare*

verba, est apte collocare et vincere. Unde Or. iii. 43, *coagmentatus* concursus verborum, opponitur hiuleo. † e partibus diversis compositus. Tusc. i, 29, nihil est in animis *coagmentatum*, h. e. liberi sunt animi a concretionem, nihil est in iis mixtum, ut aliis locis dicit.

Coactio, Verr. iii, 81, crimen est ex *coactione* annonæ atque æstimationis. Non crimini datur Verri æstimasse frumentum. et pro frumento pecuniam accepisse, sed nimis magnam pecuniam pro frumento coegisse.

Coctus. Att. xii, 52, bene *coctus* et conditus sermo.

Codex, Rosc. Com. i, simpliciter dicitur pro tabulis acceptorum et expensorum.

Codicilli. ad Div. vi, 18, statim quæsi a Balbo per *codicillos*. Q. fr. ii, 11, epistolam hanc convicio efflagitarunt *codicilli* tui. Sunt autem *codicilli* codices cerati minoris formæ, in quibus testatores voluntatem sine ulla solemnitate, quæ in testamentis faciendis adhibetur, declarant; item in quibus epistolæ scribuntur: unde pro epistolis in huiusmodi tabulis scriptis, et pro voluntate mortui hoc modo declarata ponuntur. v. Salmas. de Mod. usur. c. 10. p. 419. Cf. in primis Manut. ad Cic. epp. ad Q. fr. l. c.

Cælestis. Phil. v, 11, legiones divinx et *cælestes*; quæ rem optime et e republica gesserunt. v. Heins. ad Vell. ii, 24, 3; qui e memoria laudavit Verinas pro Philippicis.

Cælum. Att. ii, 9, 19, 20, in *cælo* esse, h. e. vehementer laudari. ibid. xvi, 6, in *cælum* ferri. ibid. ii, 1, digito se *cælum* putant attingere, h. e. se heatissimos putant. Phil. ii, 42, de *cælo* detraxisti collegam: fecisti, ut esset dissimilis sui, ut paullo post dicit, adeoque laudem partem amitteret. ibid. 44, gloria, quæ vix *cælo* capi posse videatur, i. e. immensa. Nat. D. ii, 24, in *cælum* tollere, pro *consecrare*. † pro aere. Acad. ii, 26, eodem *cælo*. Nempe aeris vis in fundendo aere, ut aqua. Plin. xxxiv, 9, æs omne frigore magno melius funditur. † Div. i, 43, *cælum* discessisse. ibid. ii, 28, *cæli* discessus. Genus

ostenti. Etiam in sacris libris est *ὄ-
ρανοὶ ἀνερχθῆσαν*, Matth. iii, 26, *σχιζόμενοι οὐρανοί*, Marc. i, 10, etc. Pro eo Liv. xxii, 1, *cælum* findi. v. Plin. ii, 26, et ibi Hard.; Heins. ad Ovid. Fast. iii, 371.

Coemptio Flacc. 34; Or. i, 56; Mur. 12, genus matrimonii ineundi, s. ritus, quo in viri manus feminae conveniebant: de quo multa scriptores de nuptiis, Brissonius et alii. Illud certum est, emtionem quamdam imaginariam in hac *coemptione* intervenire; qualis autem fuerit, et quibus verbis et ritibus peracta sit, non satis certo constat. Formulas verborum in ea re usitatas ex Ulpiani Institutis dat Boethius. Top., c. 3. † Ab hac autem *coemptione* plane diversa est ea, de qua Muren. 12, senes ad *coemptiones* faciendas. Hoc enim genus comparatum erat ad sacra interimenda, ut Cicero ait. Nempe, ut primus vere demonstravit J. F. Gronovius, heres, qui hereditatem sine sacris habere cupiebat, eam vendebat seni per æs et libram, venditione imaginaria. Hæc res hanc vim habebat, ut, quoniam senex bona haberet, non ut hereditatem, sed ut emta, bona ea libera sacris essent. Ut autem redderet senex domino hereditatem facta emtionem, stipulatione cavebatur. v. hæc latius disputantem Gronov. de Sest. iv, 7. Cave autem hos senes confundas cum senibus *coemotionalibus*, ut sæpe doctissimi viri fecere.

Coemotionalis. ad Div. vii, 29, senes *coemotionalis*, sunt servi, qui singuli propter senectutem pretium nullam inveniant, juncti autem aliquot, ut docuit Gronov. de Sestert. iv, 9.

Cænaculum, est pars altior domus. Gr. *ὑπερῶν*. Agr. ii, 35, Roma *cænaculis* suspensa atque sublata. vid. Turneb. ad h. l. In his habitabant fere pauperes; unde jocus apud Plaut. Amphitr. iii, 1, 3, ubi histrio Jovis personam sustinens: In superiori qui habito *cænaculo*. Ubi v. intt. et Fabr. Lex. † Gruterus non improbat lectionem *cænaculo* pro *scena*, ad Herenu. i, 14, quæ in codd. nonnullis Gruterianis fuit, et in Lipsiensi quoque, et Winkleriano reperitur. Verba hæc sunt: Mimus quidam Attium poetam nominatim compellavit, h. e. perstrinxit (v. *compellare*), in scena; pro

quo est, ut dixi, in codd. plerisque *cœnaculo*.

Cœnum, conviciū genus. Sext. 11; Dom. 18. Att. ii, 21, Pompeius oblitus *cœno*.

Coco. ad Div. v, 19; Phil. ii, 10, *coire* societatem. Sen. p. R. 7, cum hoc tu *coire*, sc. societatem de re mala. Cf. Cluent. 54, si quis *coisset*, sc. ob rem malam.

Cœpi, instituo, decerno. Verr. ii, 38, *cœpi* vendere, et vendidisset, etc.

Cœrator. Leg. iii, 4, pro *curator* antiquæ. Male laudat Nizolius *cœrarius*; quæ vox nihili est. Ibidem est *cœrare* pro curare.

Coerceo, complector, contineo. Nat. D. ii, 22, omnia complexu suo *coerces* et continet.

Cœtus, de conventu iudicium; vulgo *sessionem* dicunt. Herenn. iv, 36, si primo *cœtu* condemnassetis.

Cogere, seq. ut. Verr. iii, 16, *cogitur*, ut decernat. † exigere. Att. i, 12, *cogere* pecunias. † de Fin. iii, 2, dum senatus *cogeretur*. Phil. i, 5, acerbè in senatum *cogebat*, sc. minis, pignoribus captis, etc. † Or. ii, 29, *cogi* dicantur, quos commovendis *παθήσιν* orator adducit, quo vult. † Nat. D. iii, 13, *cogi* potest, h. e. effici, concludi. † Or. ii, 33, se jns civile, quod nunc diffusum et dissipatum esset, in certa genera *coacturum*. † de periodo eleganter, Or. 68, ne infinite feratur, sed — numero *coacta* debet insistere (oratio).

Cogitare. Att. x, 10, contra alienas rationes *cogitare*. ibid. xiv, 13, si amabiliter in me *cogitare* vis. Agr. ii, 24, *cogitare* cum animis potestis.

Cogitatio, spes. Deiot. 2, venerunt non sine aliqua spe et *cogitatione*. † Tusc. iv, 11, *cogitatione* inter se differunt, re quidem copulata sunt; pro quo barbari philosophi, *idea*, *abstractione*, *præcisione*, non autem *extra mentem*. † Rosc. Am. 24, malæ *cogitationes*. † commentatio oratoris. Or. i, 33, 34, in quotidianis *cogitationibus*. Mss. et edd. vet., *conciatationibus*; unde Manutius fecit *commentationibus*, Pearceius *exercitationibus*: sed præter rem. *Cogitationes* et *conciatationes* sæpe confunduntur a librariis. vid. v. c. Gruter. et J. Gronov., Her. iii, 16. *Cogitationes* autem quare non pro commentationibus dici pos-

sint, non video, quum *cogitare* et meditari pro exercitatione uti dicatur. c. 61, meditando perfecti Demosthenes, etc. h. e. exercitatione. Sic meditatio belli est præparatio ad bellum. Eodem fere sensu *cogitatio* est apud Vitruvium. Hæc ex prolusione de libris Cic. de Oratore a. 1736 edita, in qua obiter Pearceianus quasdam conjecturas rejecit Ernest. Livius, xxxv, 28, clare *cogitationes* vocat exercitationes Philopœmenis in comparando usu militaris rei, quod animo peraguntur.

Cognatio. Div. ii, 14, 15, naturæ *cognatio*, est *συμπάθεια* philosophorum. v. Ind. Gr. *συμπάθεια*. † ibid. 69, qua naturali *cognitione* thesaurus cum somniis jungitur. † conjunctio, quum unum implicatum est alteri, ut sine eo consistere satis non possit. Arch. 1, studia humanitatis quadam *cognitione* inter se continentur. † Div. i, 30, deorum *cognitione* teneri. † elegans illud est Sull. 20, nunquam sibi *cognitionem*. cum prædiis esse existimavit suis; h. e. nunquam ita amavit prædia sua, ut ea nollet vendere, si res postulare. Melius hæc intelliges ex Catil. ii, 8.

Cognatus. Or. iii, 51, *cognatum* mentibus nostris, est res naturæ humanæ ita conveniens, ut ea moveatur, inter quam adeo et mentem nostram est quædam *συμπάθεια*.

Cognitio. ad Capitonem, l. xvi ad Att., ep. 16, consulibus *cognitionem* dedit, h. e. *cognitionis* genus illud, quod juri ordinario, h. e. quæstioni, opponitur, quæ fit ex legibus per certos magistratus. Nam *cognitio* fit extra ordinem ab eo, qui extra ordinem constitutus est, ut rem cognoscat, ut docent Salmas. de Mod. usur. c. iii, p. 111 sqq., et Græv. in Animadv. ad Sigon. de Judic. ii, 4. Ceterum, quum *cognoscere* etiam dicatur de ordinario jure, quod nemo in dubium vocare potest, aut vocavit, non video, quare non et *cognitio* proprie sit communis ordinariis et extraordinariis causis, et abusu demum sit, et per ellipsin quamdam, ad extraordinarias traducta. Sic Suet., Claud. 12, *cognitionibus* magistratuum tanquam consiliariis interfuit. Cf. Tib. 33. Item apud ipsum Cic., Brut. 22, quum dies *cognitionis* esset, pro

die iudicii, et ejus quidem ordinarii. Verr. ii, 25, de iudicio de falso: ne qua ipsius *cognitio*, absente illo, de existimatione ejus constitueretur. Sic et *cognoscere* interdum simpliciter de causa extraordinaria dicitur, ut Verr. ii, 13, se *cogniturum*, etc. De rebus extraordinariis accipe etiam Agr. ii, 22, *cognitionem* agrorum, h. e. de agris; et ibid. 21, *cognitionem* decemvirum. † notio, Leg. ii, 19, quod positum est in una *cognitione*, id in infinita dispartiuntur. † notitia, Nat. D. i, 17, innatæ *cognitiones* deorum.

Cognitor, 1) est, qui nobis testis est, esse nos eos, quos dicimus esse, et confirmat nos sibi *cognitos* esse. Verr. i, 5, civem romanum, qui *cognitores* honestos daret, sublatum esse in crucem. Verr. v, 65, *cognitorem* locupletem dare. ibid., non semper cum *cognitoribus* esse possunt. Jam 2) quia huiusmodi homines sunt ei, cujus *cognitores* sunt, auctores et defensores, *cognitores* etiam dicuntur auctores et defensores. Sic Cat. iv, 5, auctor et *cognitor* sententiæ, dici ar, qui se ejus sententiæ profitetur auctorem. in Cæcil. 4, *cognitorem* juris sui. Arusp. Resp. 21, quum in me *cognitorem* illarum rerum omnium, illa flamma illorum temporum conjiciebatur. Res illæ sunt, ut ex contextu patet, auctoritas senatus, consensio bonorum, status Italiae; harum rerum et auctor et defensor Cicero fuerat in consulatu. in Cæcil. 4, me *cognitorem* juris sui, etc. Hinc 3) in primis *cognitor* dicitur, qui præsentis causam in controversia civili agit, quemadmodum absentis procurator. Verr. ii, 43, *cognitorem* adscribit Sthenio, i. e. adscribit in litteris publ., quis *cognitor* Sthenii fuerit, quis ejus causam egerit. Cæcin. 5, *cognitor* viduarum. Ros. Com. 11, me *cognitorem* dedisti. Vide de hoc verbo accuratissime disputantem J. Fr. Gronov. de Sest. iv, 3, 4. Verr. iii, 34, Æschrio et Docimus, mariti Pippæ et Tertiae, quibuscum rem Verres habebat, bona cum maritorum pace, qui uxorum nomine conduxerant decumas quarundam civitatum, *cognitores* uxorum dicuntur. Apertum est *cognitores* dici, quia uxorum res agebant, earumque nomine decumas exigebant, adeoque *cognitorem* dici

etiam, cujus opera in rebus nostris quibuscumque utimur. Eodem modo ibid. 60, Apronius *cognitor* Verris dicitur, quia, quas decumas redemerat, Verri redemerat, et ejus nomine exigebat.

Cognitus. Brut. 25, homo per se *cognitus*, opponitur nobili, qui propter majores nobiles notum nomen habet: homo novus.

Cognominatus. Part. 15, *cognominata* verba. Sed Brutus corrigit *coagmentata*.

Cognoscere. ad Div. i, 9, fidem *cognosce* hominum non ita magna mercede; idem quod spectare, ut *cognitus* idem est, qui spectatus. v. *spect.* † Verr. i, 5, quum eum Syracusis amplius centum cives rom. *cognoscerent*, h. e. dicerent, se scire, qui sit, eumque esse, quem se dicat. Cf. v, 59. v. *cognitor*, n. 1. † Or. ii, 41, *cognoscere* artem, pro agnoscere, sentire artem esse adhibitam. † ad Her. iv, 18, qui privatus intolerabili superbia fuerit, eum commodum et sui *cognoscentem* videre in potestate quis speret?

Cohærentia. Nat. D. ii, 62, ad mundi *cohærentiam* pertinent, sc. quod sine iis mundus consistere non potest.

Cohære, consistere. Tusc. v, 28, virtutes sine beata vita *cohære* non possunt, nec sine virtute vita beata. Ar. Resp. 27, si undique fulciamus, *cohærebunt*. † Tusc. iii, 25, fulcendi sunt, qui ruunt, nec possunt *cohære* propter magnitudinem ægritudinis. Sæpe sic *cohære* est ap. Cic. Pro eo est junctum esse N. D. ii, 28. † Leg. i, 8, alia, quibus *cohærent* homines: partes quibus constant. † Cæcin. 18, sermo familiaris et quotidianus non *cohærebit*. Cæc. 7, vix *cohærebat* oratio, h. e. vix sibi constabat. † Or. iii, 43, *cohærens* oratio, quæ oritur e compositione apta verborum: opponitur hiulcæ.

Cohibere. ad Div. iv, 5, visne tu te *cohibere*, i. e. moderari animi commotionem, v. c. dolorem, impetum. Conf. Marc. 3; Tusc. iv, 18; Phil. iii, 2; Tusc. iii, 25. † complecti. Nat. ii, 13, omnes naturas *cohibet* et continet. † avertere. Verr. iv, 45, oculos ab aliqua re *cohibere*. † sustinere. N. D. i, 1, *cohibere* assensionem. † Cæc. 5,

ad *cohibendum* brachium toga, i. e. tegendum, occultandum.

Cohibitio, interdictio, ex Verr. iii, 14, laudatur e vet. edd. in Nizoliano Lexico; sed recentiores edd. habent *prohibitio*.

Cohorrere, Orat. iii, 2, medicis dicuntur, qui frigore febrili infestantur; nam horror quoque sic dicitur, et in genere, quum frigus nos invadit, quod per totum corpus deditur, ut sit in terroribus magnis et subitis. v. Duker. ad Florum, ii, 6, 14.

Cohors. Q. fr. i, 1, 4; Verr. ii, 4; ad Att. vii, 2, *cohors* prætoris, sc. provincialis, sunt comites ejus, præfecti, scribæ, medici, accensi, aruspices, præcones, l. c. 10. In re militari autem *cohors* prætoria aliam vim habet, ut Cat. ii, 10. Est enim *cohors*, quæ ad custodiam corporis prætori, s. imperatori attributa est.

Cohortari. Att. xii, 21. pro confirmare vacillantem et labantem. v. Græv. ad h. l.

Coitio. Q. fr. ii, 15, *coitio* Memmii. ibid. iii, 1, in candidatorum consularium *coitione*. Hæc est illa *coitio*, propter quam de ambitu condemnatus exulavit Memmius, ad Div. xiii, 1. Est enim *coitio*, quum homines congregantur rei malæ perficiendæ, tanquam tribuum corrumperandarum, causa. Cf. Arusp. R. 26; et Att. ii, 18, est *coitio* candidatorum. Sed locus est dubius.

Colei, ad Div. ix, 22, testicoli. Nam sic est ap. Petron. 44, ubi vid. Scheff. *Colei* autem erat et nomen familiæ Lannvinæ: unde *Colei* Lannvini honeste dicebantur, turpiter autem Cliternini: nam ibi nulla familia *Co-leorum*; ut, iis memoratis, ad aliud potius obscœnum vocabulum alludi videretur, ut ad κλειτοριδα, aut simile.

Colere. Att. xiii, 30, a te *colendus* est. Iste autem κολακεια non longum absunt a scelere. ad Div. vi, 12, amor cultus a te diligentissime. † Leg. ii, 16, de ritibus patrii *colantur*. Sic Virg. de more. † N. D. i, 41, dii dicuntur *colere* homines, i. e. iis consulere, benefacere. ubi v. Dav.

Collatio, comparatio. Fin. iv, 27, *collatio* igitur ista te nihil juvat. † Congestio, collectio. Tusc. iv, 38 extr., quum philosophia ex *collatione*

rationum constet. † Fin. iii, 10, notiones fiunt rationis *collatione*, i. e. analogia, ut est ap. Senec. ep. 120. Diogenes Laert. in Zen. κατ' ἀναλογίαν dicit, ejusque exempla ponit Tityon et Pygmæum: ille fit augendo, hic minuendo κατ' ἀναλογίαν. † in re militari *collatio* est ipsum prælium, Or. i, 48. † concessio et attributio. fr. in Tog., concessione petitorum et *collatione* centuriarum prætorem factum. v. Gruch. de Com. i, 4.

Collatus. Or. 56, *collata* oratio, opponitur tenui, brevi, s. angustæ.

Collatus. Att. xiii, 12, res ad me sine controversia *collata* est, i. e. redacta. Div. ii, 55, castra castris *collata* esse, i. e. opposita.

Collecta, Gr. ἔρανος. Or. ii, 57, *collectam* exigere.

Collectio. Brut. 88, *collectiones*, sunt ἀνακεφαλαιώσεις.

Collectitius. ad Div. vii, 3, miles tiro et *collectitius*, h. e. non delectus, sed raptim et promiscue coactus.

Collegium. Sen. p. R. 13, servos simulatione *collegiorum* nominatum esse conscriptos. *Collegia* erant, ex instituto Numæ Pompilii, sodalitates plebis, in quas ea descripta erat; de quibus v. Sigon. A. J. C. R. ii, 12, et Manut. ad or. pro Sextio 15, ubi eorundem *collegiorum* mentio. Sed deinde etiam de honestioribus dicitur, ut *collegium* consulum, prætorum, etc. frag. Cornel. i, tot sunt Cornelii, ut jam etiam *collegium* constitutum sit. ad Div. viii, 12, *collegium* tentavit, i. e. collegam.

Colligare. Phil. xi, 11, *colligavimus* Brutum in Græcia. † Or. 34, uno libro *colligavit*. † Nat. D. i, 4, omnes inter se aptæ *colligatque* videntur.

Colligatio, conjunctio. Off. i, 17, arctior *colligatio* est societatis propinquorum. † Div. i, 56, *colligatio* causarum. Pat. 14, omnia naturali *colligatione* fiunt. Hæc *colligatio* est nexus causarum efficientium et effectuum, quem hodie dicunt.

Colligere, comparare. Q. fr. i, 1, omnium laudem undique *colligere*. ibid. ii, 16, *colligere* gratiam dignitatemque. ad Div. ii, 16, *collectam* gratiam effundere. † Att. viii, 9, metuo, ne omnis hæc clementia ad unam illam crudelitatem *colligatur*. † ad Div. 5, 18, *colligere* se dicuntur,

qui a magna animi perturbatione ad tranquillitatem redeunt. Dom. 33. † ad Div. iv, 3, *collectis* omnibus bellis civilibus, h. e. commemoratis ex ordine. Inv. i, 1, *colligo* animo veteres civitatum maximarum calamitates, i. e. revoco omnes in animum.

* *Collimare*, Fin. iii, 6, est, *bas-tam* dirigere aliquo; sed est etiam ubi significat scopum attingere et ferire, ut Div. ii, 59. Hæc Ernest. Sed *collimare* nunc omnibus videtur barbarum, recepimusque altero loco *collineare*, altero *collineet*.

* *Collineare*. v. supra.

Collocare. ad Div. ii, 13, *collocare* rem militarem, est omnia constituere, apparare, quæ ad rei militaris necessitatem utilitatemque pertinent. Similiter Or. iii, 8, *collocare* nuptias a poeta dicitur pro *contrahere*, sc. per sponsalia. v. Cujac. Obs. xi, 15. † *collocare* se alicubi dicuntur, qui domicilium alicubi constituunt sibi, fortunarumque suarum sedem. Fin. v, 2, de Attico: ita se Athenis *collocavit*, ut sit pæne unus ex Atticis. Phil. ii, 39, *collocatos* in agro Campano mimos. † *collocare* pecuniam dicuntur, qui agros aut metalla emunt, aut fœnori dant. vid. v. c. Manil. 7; Off. ii, 12; Cæcin. 4. Nostri, *placer son argent*. Unde eleganter Cicero sæpe hac dicendi forma utitur, beneficium *collocare*. Phil. iii, 2, *collocare* patrimonium in salute reipubl., i. e. impendere in salutem reipubl.; quæ pecunia non perit. Hinc ductum etiam illud Verr. v, 14, *ædilitas recte collocata*. † Hinc et variæ formæ ducuntur. Verr. i, 24, comites ejus item apud ceteros hospites *collocantur*. Tusc. v, i, totos se in optimo vitæ statu *collocarent*. Cœl. 20, se in meretricia vita *collocavit*. Off. i, 44, *collocare* se totum in cognitione et scientia.

Collocupletare, Her. ii, 18; ubi variant libri quidam scr. et edd. Sed est etiam c. 29.

Collybus. Att. xii, 6, in *collybo* est detrimenti satis. Verr. iii, 78, deductiones fieri solebant primum pro speculatione et *collybo* (h. e. permutatione pecuniæ, *l'agio*). — nam *collybus* esse qui potest, quum omnes utantur eodem genere nummorum?

Color, ornamenta orationis. Q. fr.

ii, 15, pingam *coloribus* tuis, penicillo meo. Orat. iii, 25, ornatur oratio genere primum et quasi *colore* quodam et suero suo. Sic ibid. 52, *color* orationis oriri dicitur e tribus generibus, sublimi, medio et tenui. † Brut. 44, veritatis *color*. ibid. 46, urbanitatis *color*.

Coloratus. Br. 46, oratio urbanitate *colorata*.

Columna. Sext. 8, adhærescere ad *columnam*, *Columna* Menia in foro fuit, ad quam triumviri capitales de furibus et servis supplicia sumebant, uti Asconius tradit, ad Divin. in Cæcil. 16. Adde, et de debitoribus, qui satisfacere non possent, qui sunt furibus simillimi. Nam h. l. quidem de obærato sermonem esse nullam est dubium. Cf. in primis Cluent. 13, ubi de Q. Manilio IIIviro capitali; et in h. l. Manut. Adhærescere ad *columnam* igitur est, propter æs alienum ad *columnam* Meniam deduci, nec solvere debitum posse: allegoria ducta ab his, qui in scopulis adhærescunt, h. e. ad eos illisi naufragium faciunt.

Columnarius, ad Divers. viii, 9. Apparet, fuisse de plebe homines, nullius pretii, iique aut propterea *columnarii* dicti, quod ibi rei essent (vid. *columna*), ut videtur Manutius ad h. l., aliisque; aut, quod potius crediderim, quia circa eam *columnam* otii fallendi causa versarentur, similes subrostranis et subbasilicanis, quos et ipsos inde dictos scimus, quod pro rostris et ad basilicas esse solerent. Comprehenduntur turba forensi, plebe urbana, de qua sæpe Cicero.

Columnarium, Att. xiii, 6, vectigal, quod solvitur pro *columnis* singulis, institutum, ut videretur, lege sumtuaria Cæsaris, quod nimii sumtus in *columnis* fierent. vid. Burmann. de Vectig. R., p. 205.

Comedere. Att. vi, 1, nummos alicujus *comedere*. ad Div. ix, 20, ne tua bona *comedim*, antique pro *comedam*: de qua forma v. Heins. ad Virg. Æn. xii, 801. Bona sua *comedere*, etiam ad Div. xi, 21, occurrit.

Comis. Fin. ii, 25, *comis* in amicitiiis tuendis. Ceterum qui *comis* dicatur, quid sit *comiter*, declarat Cicero ipse. v. *comiter*.

Comissatio. Mnr. 6; Cat. ii, 5, est convivium nocturnum tempestivum, in primis compositio, cum vagatione nocturna per urbis vicos et plateas, adhibitistædis et symphonia. v. Lamb. Bos de verbo *καρὰ ζῆν* in Exercit. ad N. T.

Comissator. Attic. i, 16, *comissator* conjurationis.

* *Comitari*. Tusc. v, 24, tardis mentibus virtus non *comitatur*. Sic et ibid. est, c. 31, et de Rep. ii, 24, illi injusto domino—fortuna *comitata* est.

Comitatus, adj. Tusc. v, 39, puero uno *comitator*.

Comitatus, Fin. ii, 34, quid opus est tanto virtutum *comitatu*? † de adjutoribus. Marcell. 4, sed tamen multo magnoque *comitatu*. † Verr. iii, 8, *comitatum* quærere, i. e. qui ejusdem sit conditionis, fortunæ, etc.

Comiter quid significet, docetur pro Balbo 15; nempe sine dolo malo. v. Grævi ad l. c.; Drak. ad Liv. xxv, 12; Dukerus ad eund. xxxviii, 11.

Comites proc. et propr. sunt, quæ et *cohors* prætoria dicitur (v. supra); præfecti, prædici, scribæ, aruspices. ad Att. vi, 11, legati et præfecti a *comitibus* distinguuntur.

Comitia. Q. fr. ii, 15, *comitia* gratuita, in quibus nulla largitio versata est. Sen. p. R. 11, *comitia* justa, sunt centuriata. Verr. i, 7, mea *comitia*, h. e. in quibus petitor fui. Verr. ii, 52, *comitia* etiam de electione sacerdotis per sortitionem in Sicilia facta, dicuntur. Cæli. 8, *comitia* pontificia, sunt creandis pontificibus, in quibus pontifices creantur; sic consularia, prætoria, etc. De generibus *comitorum* suis locis agitur.

Comitialis. Q. fr. ii, 2, dies *comitiales*, h. e. per quos *comitia* habentur, aut haberi possunt. Cf. ibid. 6. Sic. Verr. ii, 52, mensis *comitalis*.

Comitiatus maximus, Leg. iii, 4, dicitur de *comitiis* centuriatis, quoniam in iis omnes ordines populi suffragia ferunt, in tributis plebs tantum.

Comitium, Brut. 84; Verr. i, 19; Div. i, 17; de Rep. ii, 17, locus in foro romano, ubi, ut auctor est Varro, L. L. iv, 3a, coibant *comitiis* curiatis et litum causa, unde et nomen duxit. Nam consules olim, post prætores ibi jus dicebant, ut multis

Livii locis patet. Ex eo aditus et in curiam.

Commeatus, litteræ, quæ potestatem dant abeundi; item venia illa ipsa. Verr. v, 43, cum *commeatu* Syracusis remansit. Add. ad Att. xiii, 41.

Commendare. Leg. ii, 16, sacro *commendatum*, h. e. in templo depositum. † ad Div. xv, 20, Oratorem meum Sabiq̃ *commendavi*, i. e. credidi, tradidi tibi perferendum.

Commendatio. Fin. ii, 12, Epicurus quum in prima *commendatione* voluptatem dixisset, h. e. in iis rebus, quæ nobis primæ a natura quasi *commendari* videntur, quod eas nostra sponte appetimus, et earum causa alias consecramur. † Planc. 13, *commendatio* dulcissima naturæ, h. e. quæ oritur a natura. Sic Or. i, 26, probitatis *commendatio*. Brut. 25, *commendatio* majorum. † Or. ii, 87, oculorum *commendatio*, quum quas res memoriæ tradere volumus, eas oculis intuemur. Or. 31, hunc librum si minus nostra *commendatione*, tuo tamen nomine divulgari necesse est.

Commentari dicuntur, qui cogitant et scribunt, quæ dicturi sunt: unde, quidquid accurate cogitamus aut scribimus, id *commentari* dicimur. ad Div. iv, 6, ut ante *commentemur* inter nos, qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. Phil. xi, 6, quorum alter *commentatus* est mimos, alter egit tragediam. ad Div. vii, 1, te ipsum, qui id jam multos annos *commentaris*, doctro profecto, quid sit humaniter vivere. Br. 90, declamitantem *commentari*. Tusc. iii, 14, futuras mecum *commentabar* miseras. Phil. iii, 14, multos menses de libertate pop. rom. *commentati* atque meditati. Div. i, 41, *commentari* dicuntur magi Persarum, quum conveniunt, et inter se de rebus suis colloquantur et deliberant. Or. iii, 23, magister Samnitium gladiatorum dicitur *commentari*. † particip. *commentatus*, passive; Brut. 88, sua *commentata* et scripta.

Commentariolus. Fin. iv, 4, a *commentariolis* suis discedere, h. e. a libellis, in quos præcepta de philosophia memoriæ causa congestimus.

Commentarius. Rabir. perd. 5, *commentarii* regum, sunt libri, in quibus leges, etc. regum scriptæ sunt, ut illa

constitutio de iudicando perduelli. Sed *commentarii* in genere sunt libri, in quibus memorie causa res perscribimus quascumque; unde de tabulis acceptorum et expensorum, de tabulis censoriis, libris pontificum sæpe dicitur.

Commentatio pro meditatione et exercitatione. v. *commentari*. Tusc. ii, 18; Or. i, 33. Tusc. i, 30 extr, *commentatio* mortis. ibid. iii, 16, *commentatio* parentis.

Commeo. Nat. D. i, 11, animum esse per naturam rerum omnem intentum et *commeantem*.

Commercium. Verr. iii, 40, *commercium* in eo agro Panormitanis non est: pro potestate emendi agros. Cf. ii, 50.

Commetiri. Inv. i, 26, *commetiri* cum tempore, h. e. comparare.

Comminui. Att. iv, 3, re familiari *comminui*. † Off. ii, 11, quem C. Lælius prætor fregit et *comminuit*. † notabilis est etiam hæc forma, ad Div. xiii, 12, non ut aliquid de commendatione illa *comminuam*.

Commisceo. Nat. D. ii, 51, *commiscendorum* corporum libido.

Commissio. Att. xvi, 5, *commissione* Græcorum frequentiam non fuisse: sunt ludi Græci, certamina Græcorum, in quibus Græci homines, aut certe habitu Græco *committuntur*. Itaque post, Scis enim, quid ego de Græcis ludis existimem. Conf. ibid. xv, 26.

Commisura. Nat. D. ii, 55, *commisuræ* ossium, etc.

Committere. Fin. iii, 2, ludis *commissis*, i. e. cœptis. † Simpliciter pro scelus *committere*. Rosc. Am. 20, quam verisimile erit aliquem *commississe*. † Cluent. 37, *committere* multam, pro facere, quo multa dignus fias, etc. Hinc sæpe dicitur pro eo, quod nos dicimus, *s'exposer*; ut Verr. i, 43, nemo *committeret*. † Rosc. Am. 5, *committitur* iudicium inter sicarios, pro *habetur*; ducto tropo a pugna, quæ *committi* dicitur. † Rosc. A. 23, *committere* se in conclave. Verr. ii, 4, *committere* se in conspectum populi. Sext. 54, se theatro populoque rom. *commiserit*. † Elegans est etiam hæc ratio. Verr. i, 32, *committere* incommoda sua legibus et iudiciis, h. e. non ipsum vindicare,

sed iudicio persequi iniurias suas. † Est etiam pro perdere, quum *commitimus*, ut aliquid pereat. Verr. i, 10; ii, 14, hereditas *commissa*. Sic Flacc. 21, *commissa* fiducia; hypothecæ *commissæ*, ut est ad Div. xiii, 56. Hinc ducitur elegans ratio pro Dom. 57, devotio convicta et *commissa*; quum accidit id, quod voto suscepto a diis consequi voluimus.

Commodare. Verr. iv, 42, nomen suum alicui ad translationem criminis *commodare*. † pro *accommodare*, ad Div. xiii, 53, ei te *commodes*.

Commode. ad Div. xi, 23, *commode* de aliquo sentire; pro lepide, venuste. Verr. iv, 43, aliquid facere et *commode* dicere.

Commoditas. Inv. i, 25, corporis *commoditas*, i. e. habilitas ad res varias agendas. Rosc. Am. 4, de elegantia orationis: neque satis *commode* me dicere posse intelligo — nam *commoditati* ingenium — est impedimento. Sic de pulchritudine domus acciperim, Off. i, 39: ad usum *accommodanda* est ædificandi descriptio; et tamen adhibenda dignitatis *commoditatisque* diligentia.

Commodum, adv. vix, modo. Att. xiii, 19, *commodum* discesserat Hilarus. ibid., *commodum* egeram, diligentissime.

Commodum. Fin. v, 21, prima naturæ *commoda*: sunt habilitates propensionesque, quæ primæ se in hominibus exserunt, tanquam studium sciendi, cum hominibus versandi, etc. † quod nobis *commodatum* est. Verr. iv, 3, qui forum *commodis* hospitum, non furtis nocentium ornarent. vid. Salmas. de Usur. c. 7. † præmia militum. ad Div. xi, 2 extr., quod de *commodis* veteranorum laturus esset. † opportunitas, etc. ad Att. xvi, 2, *commodum* nostrum exspectare debet. † *Commodo* videtur adverbialiter poni pro *commode* ad Div. i, 1, in libris, qui habent, quod *commodo* facere possis. Sed alii addunt, *reipublicæ*, vel intelligunt tuo, quod alibi addit Cicero: ibid. xvi, 1, quod *commodo* utilitatis tuæ fieri possit.

Commodus, mitis, qui nec facile in rebus levibus, nec nimis irascitur. Q. fr. i, 1, atque in hoc genere (in irascendo) multo te esse jam *commo-*

diorem mitioremque nuntiant. Partit. 22, res *commode* et *incommode*.

Commorari. Or. 40, in sententia *commorari*.

Commoratio, quid in rhetoricis? ad Her. iv, 45.

Commotiuncula, levis impetus febrilis, qualis esse solet jam debilitata et fracta febris vi. Att. xii, 11, Atticæ *commotiunculis* *συμπύσσω*.

Commovere, pro *movere*. Verr. v, 37, *commovere* castra ex loco aliquo. Q. fr. ii 6, *perleviter commoveri*, h. e. ægrotare. † de nummis. pr. Font. 2, fragm. nov., nummus nullus siue litteris multis *commotus* est. Sic fere, c. 4, et pr. Flacc. 19, in qua nummus *commoveri* nullus potest sine quinque prætoribus, etc. † de philosophis, qui nova *comminiscuntur*. Acad. ii, 6, Philo, dum nova quædam *commovet*, etc. † Suscipere, moliri. Att. xvi, 15, hæc, quæ *commota* sunt, quorsum evadant: unde *commovere* se dicuntur, qui aliquid moliantur. Catil. i, 2, ne *commovere* te contra rempublicam possis. † *Cominoveri* quam de animo dicitur, tribus modis sumitur: primo, quum refertur ad ingenium, est, rationibus quibusdam eo perducere, ut aliquid verum falsumve putemus; deinde, quum de perturbationibus animi, quæ et *commotiones* animi appellantur, dicitur, plerumque certum aliquod *commotionis* genus indicat: ut, morte alicujus *commoveri*, pro terreri, aut tristitia affici. Ad voluntatem denique ubi refertur, significat, certis de causis nobis aliquid esse constitutum. Exempla pauca adjecimus: Arch. 5, unius nominis litura se *commotum* dixerit, i. e. propter unam lituram sibi tabulas suspectas esse. Muren. 19, *commovebar* ludis Antonii: timorem afferebant, ne mihi nocerent in petitione. † Or. ii, 5, Græcarum disputationum memoriam *commoverat*, h. e. instaurarat, revocarat. † Or. i, 25, ingenium arte *commovere*, pro augere, acuerere. † evertere, refellere, confutare. Or. ii, 51, si convellere adoriâmur ea, quæ *commoveri* non possunt.

Communico. ad Div. i, 7, de te *communicare* solet; ad me referre, deliberare. Acad. ii, 1, itaque prius illum potius debito testimonio,

quam id cum mea lande *communicem*. Or. i, 15, *communicare* cum aliquo, pro consulere aliquem. Rosc. Am. 40, 49, res et ratio cum aliquo *communicari* dicitur, quem socium in commodis aut negotiis sumimus. ad Div. xv, 21, inimicitias mecum *communicasti*, i. inimicos meos pro tuis habuisti.

Communio. Mil. 36, bona, fortunas meas ac liberorum meorum in *communione* tuorum temporum contuli: tecum *communicavi*.

Communis, vulgaris; quoad quæ omnibus *communia* sunt, vulgaria habentur, et adeo contemnuntur. ad Div. i, 9, abhorrent a præceptis *communibus*. ibid. vii, 1, *communes* mimos spectarent semisomni. † Or. 33, *commune* iudicium, de iudicio populi. Dom. 18, *communia* tempora, quæ ad universam rempublicam pertinent. Balb. 5, *communis* imperii fines, i. e. nostri, rom. Sext. 1, *communis* libertas. ibid. 6, *communem* salutem reficere. Plane. 14, *communis* ille sensus in aliis fortasse latuit; h. e. alii fortasse dissimularunt dolorem, qui ad omnes pertinebat. Or. iii, 29, quid in *communi* mente quasi impressum sit, est notio confusa, quam omnes habent, et quam evolvit philosophus. Pis. 40, *communis* salutatio, h. e. qua in omnes ulimur, etiam ignotos. Or. ii, 77, *commune* exordium, quod multis orationibus præmitti potest, et est in vitio. ibid. 17, *communes* litteræ, sunt artes liberales, quibus omnes operam dare solent. Orat. iii, 27, locus *communis* dicitur a rhetoricis, qui rem omnem ad genus refert, adeoque ad omnes formas pertinet. At Verr. ii, 46, est locus publicus, ut forum, theatrum, porticus, etc. Phil. ii, 4, homo vitæ *communis* ignarus; un homine qui ne sait pas vivre, ut nos dicimus; qui nescit, quæ omnibus, etiam inimicis, officia tribuenda sint, et vulgo tribuantur. Or. i, 49, versatus in causis forensibus atque *communibus*. Tironum causa monendum est, *communia* dici, quæ ad plures pertinent, adeoque *communis* dici posse etiam, quæ vulgaria alias dicuntur, ut supra notamus. Quid enim sunt *communis* præcepta, a quibus Ciceronis de Oratore libri abhorrent, nisi vulgaria, quæ in vulgaribus rhetoricis libellis occurrunt?

Est tamen etiam aliquid inter vulgaria et *communia* discriminis. Vulgaria dicimus, quæ *communia* sunt omnibus, sed ita, ut hoc ipso verbo contemptum eorum significemus. *Communia* autem et ipsa ad plures, atque adeo ad omnes pertinent, sed sine contemptu. Sic dicimus *communem* sensum, *communem* rationem, *communia* præcepta, *communia* mala, vitium *commune*; sed simpliciter respicimus ad id, quod ad plures, aut ad omnes pertinet. † *communia* omnia habent significationem amicitiae. ad Div. v, 21, nam tecum mihi esse *communia* omnia, ita quæ opto contingant, ut vehementer velim. Ita locum bene constituit Grævius. Sed sensus est: tibi amicissimus et familiarissimus esse cupio. † Verr. ii, 46, 63, *commune* Siciliæ, i. e. universa Sicilia. Verr. i, 38, *commune* Milyadum. vid. de hac forma Heins. ad Ovid. Met. xii, 7.

Communitas. Fin. iii, 20, *communitas* naturalis. ib., *communitas* civilis. ib. v, 14, prima *communitas* naturæ. Off. i, 7, vitæ *communitas*. ibid. 16, *communitas* et societas humana. † Top. 6, res disjuncta a *communitate*, i. e. a genere ad speciem traducta, aut, in definitione, adjectis propriis ad *communia*.

Commutableis. Inv. i, 18, *commutabile* exordium.

Commutare, cum abl. sine præpos. Agr. i, 5, possessionis invidiam pecunia *commutent*, ubi v. Turnebus. Add. Drakenb. ad Liv. xlii, 5. Simili sensu, Her. ii, 19, leve compendium fraude maxima *commutaverunt*. Cluent. 46, fidem suam et religionem pecunia *commutavit*, i. e. vendidit.

* *Compacto*, adv. Att. x, 12, ut *compacto* prohibiti videamur. pr. Scaur. fragm. nov. c. 12, itaque *compacto* cum matre Bostaris consilium cepit, etc. Cod. Ambrosian. habet *compecto*, quasi a verbo *compeccor*, quod Plautinum est, Pseudol. i, 5, 129.

Compages. Senect. 21, *compages* corporis.

Compar (ἀρίστον), in rhetoricis quid? Her. iv, 20.

Comparabile, simile. Inv. i, 30, 42.

Comparare. Verr. i, 1, accusatio-

nem *comparare*, dicitur actor, quum ea conquirat, facit, quæ ad recte accusandum pertinent. Inv. i, 15, animum auditoris idonee *comparare* ad reliquam dictionem, h. e. facere, ut attendat reliquæ orationi. Quint. 3; Verr. i, 36, res, quæ in Gallia *comparabantur*, sunt fructus prædiorum Gallicorum, etc. item quæ in Gallia emuntur, et Romam mittuntur, etc. Omninoque pro emere, ut Verr. ii, 34. † Quint. 16, majores nostri *comparaverunt*, id est, statuerunt, sive potius, legibus, Scitis, aut aliis modis effecerunt, sc. aut ne quid fieret, aut ut aliquid fieret. Plura e Cicerone suggeret Passeratius ad h. l. ad Div. xii, 30 honore digni cum ignominia dignis non erant *comparandi*, h. e. non eodem modo tractandi. Item pro instituere; Mur. 36, hæc majores nostri *comparaverunt* Est etiam ubi dicitur pro *comparando* demonstrare. Off. ii, 5, deinde *comparat*, quanto, etc. Sic et Livius dixit, ii, 32 extr. Quint. 1, ut ego cum patrono disertissimo *comparer*. Elegans ratio e ludo gladiatorum ducta, qui dicuntur *comparari*, quum paria gladiatorum deliguntur, h. e. constituitur, quis cum quoque contendat. *Comparatur* ergo patronus cum patrono, quia inter se de victoria contendunt. † Dicitur etiam eleganter elliptice, pro res necessarias, copias *comparare*. ad Div. xvi, 11, omnino ex hac quoque parte diligentissime *comparatur*: ubi vid. interpretes, et add. Gronov. ad Liv. xxxvi, 3, et xxxviii, 12; et *comparatus* pro instructus ad aliquid agendum. Her. iii, 3, iisdem locis et ad suadendum, et ad dissuadendum erimus *comparati*. Sic et substantivum dicitur in loco epistolæ ad Q. fr., qui mox profertur.

Comparativus. Inv. ii, 25, *comparativa* judicatio: quid sit, ibi docetur.

Comparatio. Q. fr. i, 2 extr., quibus ego ita credo, ut nihil de *comparatione* mea deminuem; h. e. nihilo minus me contra eos comparem. Mur. 21, *comparatio* testium. Br. 76, ipsa *comparatio* disciplinaque dicendi. † Inv. i, 11, *comparatio* est pars constitutionis assumptivæ.

Compellare, reprehendere, oburgare aliquem; item accusare in iudicio, aut certe nomen deferre: proprie

videtur idem esse, quod interrogare. Att. ii, 2, Nigidius minatur in concione, se judicem, qui non adfuerit, *compellaturum*. ad Div. viii, 12, *compellari* ea lege me voluerunt, qua, etc. Her. i, 14, mimus quidam Attium poetam *compellavit* in scena. Phil. iii, 7, idem Q. Ciceronem *compellat* edicto, nec intelligit commendationem esse *compellationem* suam.

Compellatio, reprehensio, vituperatio, accusatio. Phil. iii, 7, l. c.

Compelli. ad Div. i, 9, quum in hunc sensum alliciat beneficiis hominum, et *compellat* injuriis.

Compendium, lucrum. Rosc. Com. 16, *compendium* facere. Her. iv, 40, turpe *compendium*, etc.

Compensare. Flacc. 29, Catonis est dictum: pedibus *compensari* pecuniam. Est de remotis, sed salubriter emtis prædiis: in his, Cato putabat, itinera propter longinquitatem tantum impensæ habere, aut certe molestiæ, ut æque cara esse, ac propinquæ videantur. † Fonteii. 4, Gallicorum bellorum pericula populo R. copiis armisque *compensarunt*.

* *Comperendinare*, Act. i Verr. 11; pr. Scaur. 4, fragm. nov., est jubere reum iterum adesse, ut causa secunda vice agatur, et quidem in diem perendinum, ut tradit Asconius. Cf. *comperendinatus*.

Comperendinatio et *Comperendinatus*. Verr. i, 9. Brut. 22, unum, quasi *comperendinatus*, medium diem fuisse.

Comperire. Att. i, 14, Clodius—me tantum *comperisse* omnia criminabatur Cicero in causa Catilinaria crebro dixerat, *Comperi* omnia. Ea res locum dedit diutius in Ciceronem, quum eum omnia *comperisse* risus causa dicerent. v. Casaub. ad h. l.

Competitrix. Mur. 19, habui scenam *competitricem*. Eleganter. Antonius scenam argentatam in ludis dederat, collega Ciceronis in ædilitate; hinc metuebat Cicero, ne scena illa plus apud populum in petitione varet, quam ipse; et scena petere consulatum pro Antonio videbatur.

Compileare. Mur. 11, sapientiam ab ipsis *compileavit*.

* *Compingi*, coerceri, includi. Or. i, 11, in judicia et conciunculas, tanquam in aliquod pistrinum, detrudi

et *compingi*. Attic. viii, 8, in Apuliam se *compegerat*.

Compitalia, Att. ii, 3.

Compitalitius dies, Att. vii, 7; ludi *compitalitii*, Pison. 4: solemnia, quæ in compitis agebantur.

Complexi. ad Div. ii, 6, si *complexi* hominem volueris. ibid. 8, da te homini: *complexetur*, mihi crede. Cf. ibid. 13. Dicitur de his, qui aliquem in amicos recipiunt, et liberaliter beneficeque tractant. Hinc Læli. 15, fortuna quos *complexa* est. item Phil. v, 16, causam eam *complexus* est; pro ad eas partes accessit. † in agricultura et re hortensi *complexi* terram dicitur eleganter de plantis, quæ convalescunt, adhærescunt, comprehendunt. Hinc ductum videtur hoc Tusc. ii, 4, quum philosophia idoneam *complexa* est naturam. Sequitur *insedit*. † pro concludere in syllogismo est, Invent. i, 40, quemadmodum ipsa conclusio dicitur *complexio*. ubi vid. † Tusc. i, 22, Deum cogitatione *complexi* non possumus; nostri, *concevoir*. † ad Div. vi, 6, litteris *complexi*: de re aliqua scribere, de poetis et historicis. † Att. ii, 6, sic *complexus* sum otium, ut ab eo divelli non possim: sic delector, sic frui cupio otio. † consequi. ad Div. x, 12, eam facultatem habes maximam, quam quum *complexus* es, tene. † adjungere. Pis. 31, *complexeris* amplissimos viros ad tuum scelus. † passive est Tusc. v, 14, in eo genere, quo vita beata *complexitur*. ubi vid. Davis. Sic Rosc. Am. 13, quo uno scelere omnia scelera *complexa* esse videantur.

Complementum. Or. 69, *complementa* numerorum, sunt verba inanitia, quæ inferciuntur periodis, ut eo numerosior cadat oratio, ut Asiatici facere solebant.

Complere pro *absolvere*, ut Græci πληρῶσαι. Inv. ii, 56 extr.

Completo, plenus. Verr. v, 57, *completus* mercatorum carcer.

Complexio, Her. iv, 14, est genus figuræ, dictum inde, quod duo genera exornandi *complexitur*, ut ibi ostenditur. Ibid. est de contractione duarum litterarum in unam. † Inv. i, 34, ponitur pro conclusione syllogismi, quæ inde *complexio* dicitur, quia propositionis et assumptionis con-

ceptus non communes *complectitur*. † genus argumenti, quod *dilemma* dicant alio nomine. Inv. i, 29. † Or. iii, 47, verborum *complexio*, est periorus. Sed Phil. ii, 37, mira verborum *complexio*, est mira loquendi ratio. † Copia. Tusc. v, 10, cumalata bonorum *complexio*.

Complexus. Tusc. iii, 20, *complexus* corporum, de coitu. Catil. ii, 10, de *complexu* ac sinu, sunt familiarissimi cujusque. vid. Græv. ad h. l. Nat. D. ii, 40, restat ultimus et omnia cingens et coercens cœli *complexus*, i. e. ambitus, et est periphrasis cœli, quia omnia complectitur et ambit.

Complicare epistolam, Q. fr. iii, 1. Off. iii, 19, evolvere animi sui *complicatam* notionem.

Componere. Att. vi, 1, *componere* actiones, dicitur de jurisconsultis, qui formulas actionum (v. *actio*) exco-gitant et scribunt. † dispoere. Or. i, 31, *componere* inventa. Cf. ii, 76, † numerose collocare. Brut. 17, verba *componere*. † comparare. Flacc. 26, *componere* dignitati alicujus suam. † pacem facere. Rosc. Am. 47, ut *componeretur*. † in re gladiatoria dicuntur *componi* gladiatores, qui secum pug-nare jubentur. Opt. gen. or. 6, Æs-chines tanquam Æsernius cum Paci-deiano *componitur*. † Conficere. Verr. iv, 16, *componere* hoc, quod postulo: fac, ut hoc confectum et absolutum sit.

Composite. Or. i, 15, *composite* di-cere, i. e. dispoere, ordine.

Compositio. Fin. iii, 22, *compositio* disciplinæ, est, quem vulgo vocant nexum, ordinem *systematicum*. † Di-citur eleganter de gladiatoribus, quum delignuntur, qui inter se pugnent, quod et *comparare* dicitur, quia com-parantur inter se, qui sint pares. Horat., Threx est Gallina Syro par? ad Div. ii, 8, ut mihi gladiatorum *compositiones* mitteres. † pax fœdere, aut quacumque decisione conciliata. Rosc. Am. 12, per *compositionem* ser-vare suos cives. Phil. ii, 10, *compo-sitionis* auctor. † mixtura certa. Nat. D. ii, 58, *compositiones* unguento-rum.

Compositus, paratus. Act. i in Verr. 11, *compositus* ad judicium. † fictus. Verr. iii, 61, *compositum* crimen. † nu-merosus. Or. 70, *compositus* orator.

Comprehendere. Attic. xii, 21, ver-bis luculentioribus et pluribus rem eandem *comprehenderat*, i. e. expres-serat. † pro complecti, conciliare sibi. ad Div. xiii, 15, adolescentem humanitate sua *comprehendere*. Cœl. 6, *comprehendere* multos amicitia, tueri obsequio. † Fin. v, 10, est enim infixum in ipsa natura, *comprehen-ditur* suis cujusque sensibus, sic, ut, contra si quis dicere velit, non au-diatur. † deprehendere. Catil. iii, 1, qua ratione investigata et *comprehensa* sint. ibid. 7, duces captos et *compre-hensos* tenetis. Cluent. 16, *compre-henderetur* res. Flacc. 16, totius testi-monii fictam audaciam manifesto *com-prehensam* atque oppressam teneri. † intelligere. Or. i, 18, si quis om-nium rerum atque artium rationem naturamque *comprehenderit*. ibid. 23, res scientia *comprehensæ*. † Nat. D. ii, 32, natura concipiens et *comprehen-dens* semen.

Comprehensibile (καταληπτόν), est philosophorum verbum, quo signifi-catur id, quod ita insignitum est a vero, ut non possit eodem modo et a falso; sive, visum expressum et effectum ex eo, unde est, qualia esse non possunt ex eo, unde non sunt. v. Acad. i, 11; ii, 6.

Comprehensio, verbum philosophiæ stoicæ (καταληψία), dicebatur actus intelligentiæ, quum visum arripit, ex eo effectum, unde est, quale esse non potest ex eo, unde non est. v. Acad. i, 11. † Fin. v, 9, una *comprehensione* omnia complecti. † Brut. 8, *compre-hensio* verborum, est periodus. Cf. Or. 67; Brut. 44. † Nat. D. ii, 59, *comprehensio* rerum consequentium cum primis, est, quum intelligimus, quid ex quoque sequatur.

Compresse, tenuiter, breviter. Fin. ii, 6, quod latius loquerentur rheto-res, dialectici autem *compressius*.

Compressio. Brut. 7, crebri senten-tiis, *compressione* rerum breves, et ob eam ipsam causam interdum subob-scuro.

Comprimere, occultare, celare. Dom. 8; Verr. iii, 77; Att. v, 21, *compri-mere* frumentum. ibid. x, 4, delicta alicujus *comprimere*. † ad silentium redigere. Fin. ii, 17, qui animi con-scientiam non caret; quam scilicet *comprimere* nihil est negotii. † coer-

cere, domare, reprimere. Phil. ii, 9, impetum oppilatis scalis *comprimere*. Nat. D. ii, 59. *comprimere* gestientem. Fat. 5, naturam ita esse edomitam atque *compressam* doctrina.

Comprobare. Nat. D. ii, 3, numen deorum *comprobare*, h. e. credere deos esse.

Compromissum est, quum utraque litigantium pars promittit, se arbitri sumti sententia statutam; ni fecerit, certam pecuniam, ut in sponsione, amissuram. v. *compromittere*. v. Rosc. Com. 4. Verr. ii, 27, iudicium de *compromissis*. ibid., pœnis, *compromissisque* interpositis, etc. Sed quoniam illud genus *compromissi* inde dicitur, ut ex notatione intelligitur, quod uterque promittit, et inter eos de re convenit, *compromissum* in genere dicitur omne id, de quo inter duas partes convenit. Sic ad Div. xii, 30, et *compromisso*, et iurejurando impediri. pr. Scaur. 8, fragm. nov., *compromisso* Sardonum.

Compromittere dicuntur, inter quos de re quacunque convenit, quique aliquid de communi sententia statuunt se facturos, interposita arbitraria pœna. Q. fr. ii, 15, tribuniti candidati *compromiserunt*, etc.

Compungere. Or. ii, 38, *compungere* se suis acuminibus: de dialecticis, in primis stoicis, dicitur, qui dissolvere inexplicabilia a se reperta ipsi non possunt. Sed de stigmate notatis, Off. ii, 7, *compunctus* notis Threiciis.

Conari, pro posse; *conari* cum effectu, sive pro actione ipsa. in Cæcil. 14, de Hortensio: nunquam ullo artificio me pervertet, nunquam ingenio me suo labefactare atque infirmare *conabitur*. Sic Verr. ii, 14, levioze illo artificio aggredi *conatur*, pro aggreditur. † in animom inducere, decernere. ad Div. v, 4, qua inductus ad te scribere sum *conatus*.

* *Concalefacio*, atque adeo *concalefacio*, proprie, Orat. ii, 78; Tuscul. i, 18. Figurato sensu, fragm. epist. apud Non. ii, 18a, nos Ventidianis rumoribus *concalefecimus*.

Concalleo, Nat. D. iii, 10, *concalluit* manus opere.

Concedo, permitto. Agr. i, 1, agros *concedere*. v. et *concessio*. † cedo. ad Div. iv, 3, *concedo* nemini, etc.

Att. xiv, 18, neque ei quidquam in desperatione *concedo*. Verr. ii, 44, ut vix Apronio de familiaritate *concedere* videatur. Rosc. Am. 40, de arte *concedere*. Huc pertinet locus Catil. i, 9, ubi Grævius habet *cedere*, maleque negat *concedere* sic dici. † condonare. Verr. i, 49, quid est aliud peccata *concedere* omnibus? Cf. Or. iii, 51. Rosc. Am. 1, neque temere dicto *concedi* potest. ad Div. vi, 6, non putat se sustinere posse causas multorum, si sibi, cui iustius videtur irasci posse, *concesserit*. In primis eleganter dicitur *concedere* aliquem alicui, quum alicui ignoscimus alterius causa, v. c. Marcell. 1, quum M. Marcellum senatui populoque R. *concessisti*. Prov. Cons. 18, *concedere* inimicitias reip. Cf. Ligar. 12; Cluent. 69. Etiam iudices eleganter dicuntur *concedere* alienis peccatis, quum absolvent criminibus convictos. Verr. iii, 96. † Dom. 36, remp. *concedere* unius discessu. Si vera est lectio, *concedere* h. l. est abire. Sed commodior est lectio altera, quam habet Græviana, *condidere*. † Rosc. Com. 6, crimen gratiæ *concedebas*, h. e. criminabare, gratiæ a Fannio ineundæ causa. † Cat. i, 9, *concedere* reip. temporibus dicuntur, qui ferunt et faciunt, quamquam inviti, quæ reip. tempora postulant. † Phil. ii, 2, petitionem alicui *concedere*, est abstinere a petendo, alterius causa. † obtemperare. Cæcin. 24^a, *concedere* JCus. † Tusc. ii, 7, ei *concedendum* est gementi, h. e. non reprehendendus est, sed ei permittendum est, ut gemat.

Concelebrare. Inv. i, 3, studia *concelebrata* ab optimis, etc., sunt dingenter tractata et culta. Manil. 21, omni studio visere et *concelebrare*, h. e. magna frequentia honestare.

Concentio, Sext. 55, quasi *concentus*.

Concentus. Div. ii, 15, *concentus* naturæ, est *συμπάθεια*. Or. iii, 6, *concentus* doctrinarum, est nexus et cognatio earum.

Conceptio. Inv. ii, 19, ibi omnis *conceptio* privatorum iudiciorum constituitur. v. *concupere*, mit.

Concertatio verborum, Tusc. ii, 13, *ὑπομαχία*.

Concertatorius. Brut. 83, Thucydes hoc forense *concertatorium* judiciale non tractavit genus.

Concessio. in Tog. Cand., *concessio* competitorum. v. *concedere*. † Agr. iii, 3, *concession*es agrorum. Differt *concessio* ab assignatione. In illa est simplex permissio occupandi, fruendi, etc. v. Turneb. ad h. l.

**Concessus*, vox in ablat. casu tantum usurpata, Coel. 12; ad Div. iv, 6; Tim. 14. Sic etiam de Rep. i, 33, populi *concessu*; ii, 21, *concessu* civium.

Conchyliatus, porpureus. Phil. ii, 27, *conchyliata* peristromata.

Concidere. Q. fr. ii, 4, Vatinium arbitrato nostro *concidimus*, sc. in oratione, s. potius interrogatione in Vatinium, qua ei, quidquid a tribunatu sceleris conceperat, objecit. † dammare. Q. fr. ii, 6, ceteri *conciduntur*. † verberare. Verr. i, 47, virgis plebem R. *conciderit*. † Or. 69, *concidere* sententias dicuntur, qui minutos numeros sequuntur, non periodis utuntur. † refellere, et quidem paullo acerbius Nat. D. i, 33, *concidere* aliquem totis voluminibus.

**Concidere*. Or. 43, quum mæ artes *concidissent*, h. e. nullus earum usus amplius esset.

Conciliare. Verr. ii, 55, *conciliare* pecuniam, pro capere injustis modis, eripere. Cf. ibid. 58; iii, 30, 84.

Conciliatio. Fin. iii, 6, prima *conciliatio* hominis. v. *commendatio*. † Nat. D. ii, 31, inter se civili *conciliatione* et societate juncti.

Conciliatricula. Sext. 9, blanda *conciliatricula*, dicitur nobilitas esse, ut natura, *conciliatrix* et quasi sui lena, Nat. D. i, 27; quæ sibi quemque conciliavit et commendavit.

Concinne distributus, Or. ii, 19, est, e dialecticorum præceptis.

Concinnitas, Or. 25, præsertim de figuris.

Concinnitudo, Inv. i, 18, eadem quæ *concinnitas*.

Concinnus, Or. 19, sententias *concinnas* magis exquirunt, quam probabiles philosophi; h. e. quæ magis propter acumen placeant, quam veritatem.

Concino. Fin. v, 28, videsne, ut hæc *concinant*? Nat. D. ii, 7, omni-

bus inter se *concinentibus* mundi partibus. Sext. 21, *concinere* fata. Sed Græv., *canere*.

Concio. Att. iv, 2, *concionem* alicui dare, dicuntur magistratus, quum privatum hominem, cui ex Rostris cum populo agendi potestas non est, in *concionem* produunt, eique dicendi, potestatem faciunt. † oratio ad populum. ad Div. x, 33, epistola *concionibus* similis. ibid. ii, 12, ita tumultuosæ *concion*es afferebantur. † Or. ii, 84, funebris *concio*, sc. in qua landatio habetur.

Concionalis. Q. fr. ii, 5, senatus clamor prope *concionalis*. Att. i, 16, *concionalis* hirudo ærarii, misera ac jejuna plebecula.

Concionari. Tusc. i, 49, velut e loco superiori *concionandum*: de re, quæ graviter dicenda est. † Sext. 55, de histrionibus dicitur, quia clara voce agunt, ut ii, qui pro Rostris *concionantur*.

Concionarius populus, Q. fr. ii, 3.

Concionator, Catil. iv, 5, homo turbulentus, populum concitans *concionibus*.

Concipere. Q. fr. ii, 15, vadimonium *concipere*, h. e. formulam dare, qua vadimonium promittitur, quod est proprium JCtorum. † excogitare. Ar. Resp. 26, *conceptum* est justitium et mediatum. Græv. e Franc. malebat *concoctum*. Sed v. *concoquere*. Hinc pro consequente ponitur, h. e. pro ipso facto. Tusc. i, 30, qui fraudes *conceperint*. † *concipi*, pro oriri. Nat. deor. iii, 38, *conceptus* a se ipse dolor, opponitur immisso divinitus. † contrahere. Act. i in Verr. 16, *concepta* huic ordini turpitudine.

Concisio, Partit. 6, est oratio per incisa, cæsim facta vel fusa. Cf. Or. 67.

Concisus. Or. ii, 14, disputationes angustæ et *concisæ*. Or. 13, *concisus* minutis numeris, i. e. utens membris brevibus, etsi numerosis et venustis, sine periodis.

Concitatio. Tusc. v, 15, 16, *concitationes* animi: *ᾠδή*.

Concitus ad rixam, Cæcin. 5, i. e. litigiosus, rixosus.

Conclamare. Phil. vi, 1, quum vos (de populo) universi una mente at-

que voce iterum a me conservatam esse remp. *conclamastis*. Flacc. 7, quod Mithridates — se velle dixit, id sutores et zonarii *conclamant*.

Concludere. Div. i, 32, rationem *concludere*. Or. 51, absolute *concluderetur* oratio. v. *absolute*. vid. et ad Div. xii, 16. † Acad. ii, 26, quatuor sunt capita, quæ *concludant*, nihil esse, quod percipi possit.

Conclude. Or. 53, *conclude* apteque dicere : de numerosa oratione in clausulis periodorum.

Conclusio. Or. ii, 8, *conclusio* verborum, est periodus, in qua verba numerose collocata sunt. Cf. ibid. iii, 44. Or. 50, *conclusio* sententiarum est, quum sententiæ apta periodo comprehenduntur. Inv. i, 29, simplex *conclusio*, quid sit?

Conclusiuncula. Acad. ii, 24, *conclusiunculae* fallaces. Tusc. ii, 18, *conclusiunculae* contortæ et minutæ.

Conclusus. Or. 5, *conclusa* oratio, est structa, numerosa. Or. i, 42, *conclusa* artibus dicuntur, quæ ad formam artis redacta sunt. Verr. ii, 34, facinus crudelitate perfectum et *conclusum*.

Concoquere, probare. ad Div. ix, 4, an hæc *ὑπόσις*, quam noster Diodotus non *concoquebat*, h. e. quæ probari ei non poterat. † Rosc. Com. 15, tibi vero diu deliberandum et *concoquendum* est. Sed Grævius legendum putat, *coquendum* : quod coquere consilia dicatur de deliberationibus, non autem *concoquere*, quod est probare. In quo sibi non satis constat vir doctus. Nam ad Ar. Resp. 26, pro *conceptum* justitium e Franciano malebat *concoctum*. Ibi autem de excogitata et deliberatione inventa re sermo est. Atque ut doceret, *concoquere* hoc modo dici, utebatur hoc loco e Rosciana, quem tamen relictum cupierat. Certe non est verosimile *conceptum* in *concoctum* mutatum : est enim facilis sententia, et obviis vocis significatus. Sed *concoctum* potuit in *conceptum* mutari, quod hoc sensu dici posse non putaret, sive librarius, sive grammaticus. Neque tamen propterea in Rosciana quidquam mutandum. *Concoquere* est valde coquere : valde enim cocta res *concoquitur*. Illud etiam dicere attinet, composita ex *cum* sæpe

pro simplicibus poni, ejusque rei ignorance deceptos grammaticos interpolasse auctores (v. *concurrere* et *concurrere*) : sed id fit non sine quadam vi, quæ intendit significationem simplicis. Ceterum Grævii ad l. e. nota adducti Drakenb. et Duk. ap. Liv. xl, 10, in verbis : clandestina *concocta* sunt consilia, corrigendum putabant *cocta*. Infeliceiter. † ad Q. fr. iii, 9, hæc odia non sorbeo solum, sed etiam *concoquo*, i. e. fero, contemno.

Concrepo. Off. iii, 19, ut si digitis *concrepuerit*. Agr. ii, 30, qui, simul ac decemviri *concrepuerint* (iut. digitis), expediti ad eadem esse possint.

Concretio. Tusc. i, 27, mens segregata ab omni *concretionem* mortali ; h. e. libera a partium mixtione, et conjunctione ; in qua nihil duplex, nihil mixtum, nihil coagmentatum, ut eodem loco dicit.

Concretus, crassus. Nat. Deor. ii, 23, nimis *concreti* humores. ibid. 16, cælum crassum et *concretum*. † natus, ortus. Tusc. i, 24. † compositus e diversis partibus. Tusc. i, 27, nihil est in animis mixtum et *concretum*.

Concupisco. ad Div. x, 9, *concupisco* mihi nihil, contra quod ipse pugno.

Concurrere, de uno homine, sed anxie et studiose corrente. Quint. 16, non statim ad Aquillium *concurrisses*. v. *concoquere*, *concurso*. † Att. xvi, 3, *concurrere* nomina, dicuntur, quum pecunia debita non solvitur ad diem, adeoque destituimur. † Or. 59, confestimque verba *concurrunt* ; i. e. sua sponte occurrunt animo, in mentem veniunt dicenti, et se ipsa ei offerunt.

Concurrere, de singulis, vario significato. Rosc. Am. 29, qui tum dies noctesque armati *concurrabant*. Verr. v, 31, prætores obire provinciam et *concurrare* consueverant. ibid. 12, quum *concurrant* ceteri prætores ; h. e. quum peragunt provinciam, obeunt fora, et jurisdictionem exercent.

Concursatio, studium, contentio etiam singulorum hominum. Sull. 23, ejus *conkursatio*. ad Div. i, 1, Libonis et Hypsæi non obscura *concursatio* et contentio, etc. † Agr. i, 3, *concursatio* decemviralis, de peragratiōe provinciarum a Xviris suscipienda. † tumultus. Dom. 6, *concursatio* puerorum nocturna. † Div. ii, 71, cedo ;

qui sit ordo, aut quæ *concurratio* seniorum. † Brut. 69, C. Coseonius—eam verborum copiam—præbebat populo, cum multa *concursatione* et clamore; h. e. ut populus *concursaret* ad eum audiendum, et clamores faceret. Vel, de ipso concursante in Rostri.

Concursio. Verr. i, 30, quid hujus lacrymas et *concursiones* proferam: ubi Hotomannus malebat *concurrationes*. v. *concurrere*.

Concursus, tumultus, Sull. 5, lapidatio atque *conkursus*. Catil. i, 1, *conkursus* bonorum. Hinc et illud Acad. ii, 22, sustinere non potuit *conkursum* omnium philosophorum, sc. contra disputantium. † structura. Orat. iii, 43, *conkursus* verborum hiuleus. † Deiot. 10, *conkursus* facere, de eo, quo conspecto homines concurrere solent. † multitudo. ad Div. vii, 33, *conkursus* occupationum. Fin. ii, 34, *conkursus* honestissimorum studiorum.

Condecentia, Or. iii, 52. Pearceius autem e mss. restituit *decentia*; quod illud nullam auctoritatem idoneam habet.

Condemnare. Verr. v, 69, omnium mortalium sententiis *condemnavi*, i. e. feci, ut *condemnaretur*, de accusatore; ut alii quoque dixerunt: Plin. 34, 2, Verres, quem Cicero damnaverat; Livius, vii, 16 extr., etc. ibid. ii, 8, sibi *condemnat*, Veneri absolvit, h. e. absolvit quidem, ne quid Veneri dare cogatur; sed tamen cogit sibi dare, ut absolvatur. Cæcin. 31, *condemnari* sponsionis. † Cluent. 22, nullo præjudicio facto ex ipsa causa *condemnare*.

Condere. Verr. v, 29, *condere* in carcerem. † *condere* alicujus laudes, Att. i, 16, i. e. celebrare. v. Burm. ad Albinov. 343.

Condicere. ad Div. i, 9, denunciare alicui, nos ad cœnam venturos. v. Hotom. ad Rosc. Com. 9.

Condimentum. Q. fr. i, 1, multis *condimentis* humanitatis mitigare.

Conditio, status hominis. Off. i, 13, infima *conditio* est servorum. † voluntas alterius, arbitrium quod nobis præscribitur, etc. Verr. iii, 62, venire ad *conditiones* alicujus, pro facere, quod quis vult. Quint. 6, perducere eum ad suas *conditiones*. Att. ix, 15, ntar *conditio* Cæsaris, qua sc. mihi veniam dare vult. ibid. viii, 15, acce-

dere ad *conditionem*, i. e. accipere. ibid. vii, 13, tempus *conditionum* amissum est. † *pactio*, *transactio*. Act. i in Verr. 6, mansit in *conditio*. ad Div. vi, 2, armis *conditio* positus. Off. i, 7, sunt privata nulla natura, sed aut veteri occupatione, aut lege, *pactione*, *conditio*, sorte. Cf. Quint. 22. † jus. Quint. 28, *conditio* parit. Verr. i, 54, *conditio* optima esse dicuntur in redimendo, qui præcipuum aliquod jus habent redimendi, ut ad ipsos potius, quam ad alios res redimenda perveniat, jus *πρωτιμύστω*; Agr. iii, 2, optima *conditio* prædia: pro quo dicitur sæpissime *optimo jure*. † Sed Verr. ii, 59, optima *conditio* locare, est quam minimo pretio. Q. fr. ii, 2, bona *conditio*, de emptione. Att. xii, 3, Vecteni *conditio* semisse: versura a Vecteno sub usuris semissibus. † natura rei. Marcell. 4, a quo *conditio* visque victoriæ devicta est. ibid. 3, quæ naturam et *conditionem*, ut vinci possent, habebant. † largitio. Q. fr. i, 1, nullius pecuniæ *conditio* ab integritate deduci. Manil. 23, quibus *conditionibus*, quibus jacturis homines in provincias proficiscantur. Ita scilicet capio: nam *conditio* ponitur pro eo, quod est in *conditio*. J. Fr. Gronovius autem, de Sest. iv, 4 extr., *pactiones*, *cautionibus* et *syngraphis* factas, interpretatur; sed addit: promissa pecunia, vel gratia. † Similis usus hujus vocis est, quum ponitur pro nuptiis, quia fiunt sub *conditio* dotis; s. pro femina, quam uxorem ducimus dotis ratione habita. Læl. 10, uxoriam *conditio*. Phil. ii, 38, filiam ejus, sororem tuam, ejecisti, alia *conditio* quæsitâ, et ante perspecta. Ad q. l. v. Abram. et Græv. † Hinc deinde simpliciter dicitur de feminis et viris, quibuscum res est, etiam extra conjugium. Cœl. 15, Clodia dicitur *conditiones* legere, h. e. adolescentes, viros, quibuscum cubet; ubi vid. Abram. Cf. Gron. Obs. i, 6, et Græv. ad Sueton. Aug. 69. v. *perspicere*. † Flacc. 10, tamen in *conditio* atque exemplo pertimescenda videantur. Mur. 28, iniquam legem, iudices, et miseram *conditionem* instituet periculis hominum. Catil. ii, 7, *conditionem* miseram non modo administrandæ, sed etiam conservandæ reip. Et sic

sæpissime *conditio* dicitur. † Rab. perd. 5, *conditio* et expectatio. Ibi *conditio* est, quam philosophi *possibilitatem* dicant; quum aliquis est eo loco, statu, etc., ut ei aliquid accidere possit.

Conditio. Nat. D. ii, 58, *conditiones* ciborum.

Conditor. Sen. p. R. 6, *conditor* convivii.

Conditus, repositus ad usus futuros. Verr. ii, 2, id non apud eos nasci, sed domi *conditum* putaremus. Mur. 24, ut ei jam domi *conditus* consulatus putaretur: et sic sæpe Natur. D. ii, 60, mandentur *condita* vetustati.

Conditus, suavis. Brnt. 48, nemo suavitate *conditor*. ibid. 29, nisi id, quod dicitur, sit voce, vultu gestuque *conditus*.

Condonare, donare, tradere in potestatem alterius. Dom. 23, quum alteri totam Achaïam—bona ei civium *condonares*. Agr. ii, 15, regna decemviro rum ditioni, iudicio potestatique *condonata* esse dico. ibid. 6, *condonari* certis hominibus omnia. Phil. ii, 27, *condonabantur* apothecæ hominibus nequissimis. Phil. v, 3, agitur, utrum M. Antonio facultas detur—agrorum suis latronibus *condonandi*: ad q. l. Ferrarius idoueis auctoritatibus hoc genus loquendi, agrorum *condonandi*, pro *condonandorum*, defendit. Cf. Drak. ad Liv. xxv, 23. † Hinc ducitur elegans ratio, quum *condonare* dicitur v. c. pro *condemnare*, ita uti dedere, ac pro omni actione, qua quis homo, aut res aliqua, in potestatem alterius venit. Hujus generis exempla hæc sunt: Verr. i, 41, *condonare* alicui hereditatem; de prætore, qui alicui hereditatem decernit præter jus. Coel. 32, ne patiamini M. Cælium libidini muliebri *condonatum*, i. e. damnatum in mulieris gratiam. Fr. pro Scæuro, ut M. Æmilius—vanissima genti, et prope dicam, pellitis testibus *condonetur*. v. Gron. Sestert. iv, 9 extr. † Sed etiam in bonam partem dicitur, pro *absolvere*. Cluent. 39, non sibi ac defensionis suæ *condonatum* esse Oppianicium. † *condonare* aliquem alicui eleganter, est pro ignoscere alicui in alterius gratiam, uti concedere, de quo supra. Ligar. 12, *condonare* aliquem reipubl. it. Phil. v, 18, inimi-

citias reip. *condonare*, pro *omittere* inimicitias, quia salus reip. ita postulat.

Condonatio. Act. i in Verr. 4, in iure dicendo bonorum possessionumque contra omnium instituta addictio et *condonatio*. v. *condonare*.

Conducere, pro *redimere*, opponitur *locare*. Div. ii, 21, qui columnam de Cotta et Torquato *conduxerat* faciendam. Sic apud Phædrum Simondes carmen *conduxisse*, certa mercede, dicitur.

Conductio. Act. i in Verr. 6, *conductio* renuntiata est; ante dicta est pactio et *conditio*. † Inv. i, 4, *conductio* est, quum propositio et assumptio in conclusione conjunguntur.

Conductor, redemptor, ad Q. fr. iii, 1.

* *Confatalis*, Fat. 13, *συνημαμένη*.

Confectio. Flacc. 9, *confectio* tributi, exactio Div. i, 51, *confectio* materiæ, est usus materiæ ad res ex ea conficiendas. Partit. 7, *confectio* memoriæ, i. e. opus memoriæ.

Consector belli, ad Div. x, 20. † qui perdit, absumit. N. D. ii, 15, ignis est *consector* et consumitor omnium.

Conferre, de discente. Læl. 1, me ad pontificem Scævolam *contuli*. † Planc. 14, *conferantur* multa in enim. ibid., aliorum dicta in me *conferuntur*, h. e. mihi tribuuntur, tanquam a me profecta. † Verr. iii, 12, *conferre* capita, est clanculum deliberantium. † Or. iii, 61, *conferre* causam in tempus, h. e. in angustias temporis. † Verr. v, 30, supplicia—ad tuum, non ad populi romani tempus *conferes*? h. e. sumes tibi supplicia, quum tibi placuerit, non quum utilitas reip. postulat. † Planc. 19, non possum magis pedem *conferre*, ut aiunt, aut propius accedere. † Lig. 1, orationem ad misericordiam *conferre*, est abstinere a defensione, et uti deprecatione, loco defensionis. † convertere. Sull. 14, vos me ab omnibus cogitationibus ad salutem reipubl. *contulistis*. Sed Grævius legendum censebat ex Pal. 9 *convertistis*, præter necessitatem. Nam *conferre* Ciceroni dici pro *convertere*, quum illud docet, quod antea proposuimus x Ligar. 1, orationem ad misericordiam *conferre*; in quo commodè *conferre* per *convertere* explices: sed etiam hæc, Marcell. 6, dii spem salutis ad elementiam victo-

ris et sapientiam *contulerunt*. Phil. xii, 3, *conferre* se in salutem reipubl. Off. iii, 20, ex homine se *conferet* in belluam : ut Ovid. Met. xii, 145, corpus deus æquoris altam *Contulit* in volucrem. † ad Att. xiii, 12, rem ad me esse *collatam*, pro *delatam*, nempe ad arbitrium meum, ut de ea constituam. † Att. xiii, 19, Academia cum Catulo, Lucullo, Hortensio *contuleram*. † deliberare. ad Att. xvi, 3, coram hoc *conferemus*, atque de hoc *deliberabimus*.

Confertus. Tusc. iii, 19, liber *confertus* voluptatibus : h. e. in quo de nulla re, nisi de voluptatibus, agitur, s. in quo multa de voluptate disputatio est.

Confessus, passive. Verr. iii, 56, res *confessa*.

Conficiens. Flacc. 19, civitas *conficientissima* litterarum : diligenter referens omnia in litteras.

Conficio, facio, Verr. iv, 45, *conficere* sacra. † efficio. Partit. 26, causa *conficiens*. Inv. i, 55, mitem *conficere*. † interficio. Mil. 14, sica illius me pæne *confecit*. † absumo. Sext. 51, ornamenta equestris ordinis *confecit*. † comparare, cogere. Flacc. 9, *conficiendæ* pecuniæ ratio. † Quint. 15, præconis vox prædicat, et pretium *conficit*, definit. † Att. xiii, 18, *conficiamus* hortos, i. e. negotium de hortis.

Confidens in malam partem dicitur consuetudine, *fidens* in bonam. Tusc. iii, 7.

Confieri. ad Div. iv, 5, per quos consolatio *confieri* debet. v. Græv. et Oudendorp. ad Sueton. Cæs. 20; Heins. ad Virgil. Æn. iv, 116.

Configo. Ar. Resp. 5, ducentis *confixus* Sctis : in quem Scta facta sunt. Cf. Phil. xii, 7. † Phil. vii, 2, cogitationes in reipubl. salute *configere*, pro deligere. v. et *confixum*.

Confirmare. Quint. 11, quum te ipse *confirmasses*; h. e. quum, quantumvis obstrepente pudore, aliisque dubitationibus, tamen statuisse fortis esse, et appellare hominem de pecunia. † animum addere ibid. 25, tum mihi Roseius — *confirmandi* mei causa dixit. † Fin. v, 32, iste locus tibi est *confirmandus*.

Confirmatio, institutio, Arch. 7,

ubi altera lectio est *conformatio*. Fin. v, 6, inventa vitæ via est *confirmatio*que omnium officiorum Sed et hic prætulerim, quod alii malunt. *conformatio*.

Confirmator, qui confirmavit promisitque aliquid. Cluent. 26, *sequeretur et *confirmator* pecuniæ.

Confirmatus, certus, vel valde probabilis ac credibilis. Inv. ii, 11, quod eo *confirmatus* erit.

Confisio. Tusc. iv, 37, *confisio* animi.

Confiteri. Leg. ii, 12, *confitendarum* religionum facultas.

**Confixum* facere, Or. ii, 62, e Lucilio : est genus cibi e concisis carnis frustulis; *fricassée*. Hæc Ernest. Sed res in obscuro.

Conflagrare. Verr. i, 15, invidia *conflagrasset*.

Conflare. Verr. ii, 29, *conflare* in se crimen. Ligar. 12, consensus conspirans, et pæne *constatus*. † Sext. 30, *conflare* pecuniam : quod merito suspectum Lambino et Grævio.

Conflictari. Verr. iii, 28, iniquissimis verbis, improbissimis recuperatoribus, *conflictari* malebant. † Leg. i, 11, eadem superstitione *conflictantur*, sc. tanquam morbo aliquo animi. Nam de morbis gravibus eleganter *conflictari* dicitur. ad Div. vi, 13, a quibus se diu molestiis *conflictatum* putat.

Conflictio, comparatio, Partit. 16, 29.

Confligo, comparo. Inv. ii, 43, factum adversarii cum scripto *confligere*.

Confluo. Inv. i, 4, *confluit* ad eos laus. Tusc. ii, 2, si ad hæc studia plures *confluxerint*.

Conformare. Arch. 1, vox hujus præceptis *conformata*. ib. 6, excellentium virorum cogitatione mentem animumque *conformabam*. Mur. 29, nonnulla in re *conformare* et leviter emendare possum.

Conformatio. Orat. 39, *conformatio* sententiæ, pro *figura* : quo verbo Cicero non utitur. Et dicit latius, quam nos in libellis rhetoricis, sc. ut Græci σχήματα : quod intelligi potest e Rutilii Lupi libello de Figuris. Cf. Brut. 37. † Top. 5, *conformatio* insignita, est notio. Nat. D. i, 38, talem *conformationem* animi ceteri philosophi

motum inanem dicunt, i. e. speciem, visum. † Arch. 7, *conformatio* doctrinae v. *confirmatio*.

Confringere. Verr. i, 5, *confringere* consilia senatoria, pro vi, i. e. pecunia aut aliis injustis artibus facere, ut absolvere: pro quo et perrumpere dicitur. Milon. 13, qui eam praeturae posset *confringere*; h. e. impedire, quo minus praetor potestate sua abuteretur.

Confundere. Or. ii, 79, *confundere* in totam orationem, h. e. per totam orationem, non uno certo loco adhibere. Off. i, 27, totum est cum virtute *confusum*, i. conjunctum, ab ea re non dissert. Sext. 2, *confusa* atque universa defensio, est quum omnes simul defendimus, non singulos sigillatim. Cf. Partit. 30.

Confusio. Mur. 23, suffragiorum *confusio*, esse videtur, quum non ex censu suffragia feruntur, et centoriae numerantur, a prima classe factio initio, ut fieri ex instituto Servii solebat, sed suffragia omnium classium et centuriarum numerantur; ut primo cujusque civis suffragium eandem vim habeat, deinde nesciatur, quis quemque suffragio suo consullem aut praetorem creavit. Id ut fieret, ambitus tollendi causa, postularat Servius Sulpicius; et hanc Cicero appellat aequationem gratiae, dignitatis, suffragiorum. Apud Liv. xxvi, 28, viri docti frustra torquent se in explicando confuso suffragio: Drakenborchius autem auctoribus codd. sustulit.

Confutare. Tusc. v, 31, dolores *confutare*; i. e. resistere dolori, eumque suppressere: eleganter profecto. Nam *confutare* proprie est aquam ebullientem suppressere, ne exundet.

Congiarium, Att. x, 7, vulgo dona, quae inter populum urbanum distribuuntur. Res a frumentariis largitionibus ortum traxit; de quibus vid. Spanh. de Usu et Pr. Num, t. ii, p. 529; qui recte monet, h. l. *congiarium* dici de eo, quod postea *donativum* dictum est, quia militibus illud *congiarium* datum, ad Div. viii, 1, *congiario* donatus a Caesare.

Conglacio, ad Div. viii, 6, Curioni tribunatus *conglaciatur*. Nil tribuatu agit.

Conglobatus, frequens et densus.

Partit. 16, maxime valent definitiones *conglobatae*, et consequentium frequentatio.

Conglutinare, componere, conjungere. Or. i, 42, dissoluta et divulsa *conglutinare*, dicitur de eo, qui aliquid in artis formam redigit. Phil. iii, 11, totus est ex audacia, petulantia, etc. *conglutinatus*. Att. vii, 8, amicitias *conglutinare*.

Conglutinatio. Or. 23, *conglutinatio* verborum: de structura et colloca-tione.

Congressus. Coel. 8, *congressu* et constituto de injuriis experiri, est id, quod Cicero, Quint. 11, intra parietes experiri vocat, et opponit summo juri: ad quem l. v. Hotoman-nus; qui docet moris fuisse, ut ante, quam in jus irent, viderent, si priva-tum, adscitis amicis et disceptatoribus domesticis, res componi posset.

* *Congruens*. Or. iii, 59, actio menti *congruens* esse debet. de Rep. ii, 1, orationi vita admodum *congruens*.

Congruenter, apte ad rem et cau-sam. Or. iii, 10, *congruenter* dicere.

Conjectio. Div. ii, 63, *conjectio* somniorum, i. interpretatio.

Conjector, Div. ii, 65, interpre-s somniorum, portentorum, etc.

Conjectura. Muren. 4, *conjecturam* de tuo ipsius studio ceperis. Div. ii, 26, *conjectura* omnis in multas ac diversas, aut etiam contrarias partes diducitur.

Conjectus oculorum, Planc. 8.

Conjicio. Or. iii, 50, *conjicere* se in versum mente ac voluntate, de eo, qui versus facere cogitat. † Catil. i, 6, petitio ita *conjecta*, ut vitari non posse videretur. v. *petitio*. Sext. 18, oratio improbe *conjecta* in clarissimos viros. † Mil. 19, *conjicere* se in noc-tem. † Dom. 25, *conjecerit* Pompeium domum, h. e. meta coegerit Pom-peium domi manere. † Her. ii, 13, *conjicere* causam, i. e. breviter et sum-matum exponere. v. Gell. xvii, 3, et ibi Gronov. † Inv. ii, 32, navis *con-jecta* est in portum, sc. tempestate.

* *Coniscare*, de arietibus, quum se capitibus petunt. fr. or. in Pison., ca-put opponis, cum eo *coniscans*.

Conjugata, quae dicantur? Top. 3.

Conjugatio, συζυγία, Topic. 9, quid sit?

Conjunctio. Fat. 6, *conjunctio* ex re-

pugnantibus, est genus enuntiationis, sc. in qua est antecedens et consequens. Conf. c. 8 init. † Divin. ii, 14, 15, naturæ *conjunctio*, est *συμπάθεια*. † coitus. Off. i, 4, *conjunctio*nis appetitus.

Conjungere. Manil. 9, bellum *conjungere*, dicuntur, qui *foedus* ineunt belli gerendi causa. Quir. p. R. 7, causam meam cum communi salute *conjunxit*, i. dixit, salutem communem a mea pendere. Or. 44, *conjungere* vocales, i. e. pronuntiando alteram elidere. Pis. 9, quem ego cum deorum laude *conjungo*, i. e. diis similem puto. † Vat. 10, *conjunctus* cum rep., i. e. laborans pro rep. † Cluent. 44, *conjunctum* cum re iudicium, i. e. verum. † Verr. iv, 65, *conjunctis* sententiis decernere: pro quo Grævius habet *cunctis*. † Verr. iv, 37, *conjuncta* cognatio, i. e. propinqua.

Conjuratio. Catil. iv, 3, haberi *conjuratorem* a civibus nunquam putavi.

Connectere. Or. 71, *connectere* dissipata, est numeris vincere. Nat. D. ii, 65, si singula non movent, universa certe tamen inter se *connexa* et *conjuncta* debebunt. Fat. 7, hoc vere *connectitur*, de enuntiationibus ex antecedente, ut dialectici loquuntur, et consequente compositis. † Acad. ii, 30, ipsum ex se *connexum* est. Dicitur de enuntiationibus *identicis*, quas hodie dicunt: Si lux est, lux est.

Conniti. Verr. iii, 56, nervis omnibus *conniti*. Tusc. ii, 21, *connisa* et progressa ratio.

Connivere. Tusc. i, 49, *conniventem* somno consopiri. Cœl. 17, blandimentis naturæ sopita virtus *connivet*. ibid. 24, *connivere* in sceleribus hominum.

Connubium. Top. 4, quicum *connubium* non est. *Connubium*, est matrimonium inter cives: inter civem autem et peregrinæ conditionis hominem, aut servilis, non est *connubium*, sed contubernium. v. Boethius ad h. l. Hinc in missionibus militariis, ap. Gruterum, Sponium, Maffœum et alios, jus *connubii* datur cum uxoribus, quas tunc habuissent, quum est civitas data; de quo vid. Maffœum in Antiquit. Aquitan., ep. 1.

Conquassatio. Tusc. iv, 13, *conquassatio* totius validitudinis corporis.

Conquirere, de uno. ad Div. v, 9, ut terra marique *conquiretur*. Cf. Verr. iv, 48; Or. i, 46. † pro *quæ*rere. Agr. ii, 35, aliquid sceleris *conquirere*.

Conquisite. Her. ii, extr., *conquistissime* conscripsimus, i. e. diligentissime, nulla re prætermissa.

Conquisitio. Prov. Cons. 2, exercitus durissima *conquisitione* collectus.

Conquisitor, ad Att. xiii, 21, int. militum.

Conscientia, societas. Philipp. ii, 11, quis nomen meum in illius gloriosissimi facti *conscientia* audivit? † Fin. ii, 22, *conscientia* stabilis.

Conscindere. Att. viii, 16, is me ab optimatibus ait *conscindi*, i. e. conviciis lacerari.

Conscisco. Brut. ep. 16, ante quam illud *conscivi* facinus: de qua forma vid. Gronov. ad Liv. xxi, 8.

Conscius. ad Att. ii, 24, *conscium* de his rebus esse.

Conscribere, verbum militare, quum novi milites scribantur, et in centurias describantur. Quir. p. R. 5, quum homines *conscribi* centuriarique vidissem: quanquam ibi est de iis, qui a seditiosis hominibus colliguntur, et in centurias aut decurias *conscribuntur*, ut iis utantur ad pugnandum contra bonos cives. Sic dicitur etiam *describere*, de quo suo loco. Planc. 18, hæc profer, huc incumbe, Laterensis, decuriasse Plancium, *conscripsisse*, sequestrem fuisse, etc. Hic est de alia, sed simili tamen re. Qui corrumpere populum student, eum in decurias describunt, et, quid decuriis singulis daturi sint, pronuntiant: illi autem, de quibus antea, in centurias describunt suos, ut pugnent. Itaque eodem loco pro *conscribere* dicitur etiam *describere*. Sic reperies etiam in Sen. p. Red., c. 13, et alibi. † Simul scribere. Att. xii, 19, Balbus ad me cum Oppio *conscripsit*. Etiam ad Div. xi, 2, in epist. Bruti et Cassii vulgati habent, non *conscripsisse* hæc tibi: quod defendebat Nic. Rubenius ex altero loco. Sed Grævius e mss. quibusdam recepit *scripsisse*mus. At dicitur etiam de uno pro *scribere*, Verr. v, 4, ubi tamen

Græv. e cod. rescribi volebat scribere.

Conscriptus. Patres *conscripti*, passim, dicitur pro patres et *conscripti*, ut docet Liv. l. ii, c. 1. Antiqui et sæpe omittebant, ut in illo: de vi armatis hominibus, et aliis. Patres sunt ii, qui sunt generis patricii; *conscripti*, qui novo Bruti instituto ex equestri ordine, qui postea seminarium senatus fuit, senatui adscripti sunt.

Consecrare. Agr. i, 2, *consecravit* Carthaginem, i. e. usum soli, quo Carthago stetit, hominibus ademit, sacrum fecit, ne arari, inædificarique posset. † Leg. ii, 2, patria, in qua omnia nostra ponere, et quasi *consecrare* debemus. † Tusc. iii, 1, ars deorum inventioni *consecrata*, i. e. tributa, adscripta.

Consecratio. Balb. 14, *consecratio* capitis: genus legis sacrandæ, quum scilicet caput ejus sacrum pronuntiat, qui contra legem fecerit. vid. Ind. Legg. v. *sacratæ Leges*. † Dom. 48, an *consecratio* nullum habet jus; dedicatio est religiosa? Ad hunc locum disputat Grævius de discrimine inter *consecrationem*, et *dedicationem*: quæ tota disputatio hanc summam habet, ut *consecrationem* locorum, arearum, agrorum esse dicat; *dedicationem* autem templorum, ararum, simulacrorum. Sic a Clodio dicit *consecratam* esse aream Ciceronianæ domus, dedicatum autem simulacrum Libertatis in area. In hanc rem etiam multa disputat Guther., Jur. Pont. iii, 13; iv, 22; sed, ut omnia, parum accurate, quemadmodum ex his, quæ dicam, apparebit. Locus classicus de *consecratione* et *dedicatione* est pro Domo a. c. 45—56, ex quo hæc notanda sunt: c. 46, si quis—domum ejus per pontifices dedicarit—ædes Cæpionis essent dedicatæ—et aram, et simulacrum, et templum dedicari. c. 47, si bona civis ejuspiam *consecrarit*. c. 49, an tu hæc ita perturbas, ut, quicumque velit, quod velit, quomodo velit, possit dedicare? Video enim esse legem veterem tribunitiæ, quæ vetet, injussu plebis, ædes, terram, aram *consecrare*. Vides, quod ante dedicare dicebatur, id statim *consecrare* dici, de hisdem rebus utrumque, aliter

ac Grævio visum est. c. 52, ades—dum dedico domum Ciceronis, ut mihi præeatis. postemque teneatis. c. 55, aram *consecrare*. In dedicatione, ait Grævius, postis tenebatur. Etiamne, quum ara, simulacrum dedicatur? Jam ædes Ciceronis *consecratæ* erant, non potest negari: diserte enim traditur; et hic postis tenebatur; v. c. 52, dedicatio fiebat populi jussu; sed et *consecratio*, c. 49. Plin. Hist. nat. vii, 35, Sulpicia—quæ simulacrum Veneris *dedicaret*. Valer. Max. viii, 15, 12, ut Veneris Verticordix simulacrum *consecraretur*. Sed non opus in re manifesta pluribus exemplis. Sed quoniam Grævium decepsisse videtur locus a nobis primo loco propositus, in quo *consecratio* et dedicatio distinguuntur videntur, age eum explicabimus. Sensus autem ejus hic est: an *consecratio* ædium, bonorum, nullum habet jus, si injussu populi facta est, dedicatio autem, s. *consecratio* simulacri Libertatis tantam religionem affert, tantaque religione obligat aream? Scilicet Cicero non distinguit *consecrationem* a dedicatione in genere, sed absurdum esse dicit ejusdem rei, h. e. *consecrationis*, s. *dedicationis* diversam vim statui pro diversis rebus, quum in hac cærimonia non res, in qua adhibeatur, sed ipsa *consecrandi* dedicandique cærimonia et sanctitas spectetur. De *consecratione* et *dedicatione* multa disputat Mazochius de Amphith. Camp., p. 79 sqq.

Consectari. Cæcin. 19, *consectari* verba, est nimis urgere litteram, neque rem potius et rationem spectare; quod est calumniatorum et rabeliarum. † vexare. ad Div. viii, 12, per hanc speciem similitudinis eum *consectarer*. Cf. ad Att. ii, 18.

Consectarium. *consectaria* sunt breves et acutæ conclusiones: Fin. iii, 7, *consectaria* stoicorum brevia et acuta. ibid. iv, 18, nunc venio ad illa tua brevia, quæ *consectaria* esse dicebas. ibid., illud vero minime *consectarium*, sed in primis habes.

Consectio arborum, N. D. ii, 60.

Consecutio, effectus; quod quamque rem sequitur, locus rhetorum. Topic. 13, distribuitur hic locus in *consecutionem*, antecessionem, etc.

Cf. Inv. i, 28; Or. iii, 29. Intelligitur autem necessitas in consequendo, quæ ubi non est, ibi tantum est adjunctio. v. Top. 12. † Partit. 6, *consecutio* verborum, est quum oratio non est perturbata generibus, casibus, numeris, personis, temporibus. † In dialecticis est *consectarium*, quod vocant, quod ex altero concluditur. Inv. i, 29, simplex conclusio ex necessaria *consecutione* conficitur. Fin. ii, 14, quæ *consecutiones* videat.

Consensco Attic. ii, 13, cognomen (Magnus) *consenescit*. ibid. 23, omnes illius partis auctores et socios *consensescere*, nullo adversario.

Consensio. Or. iii, 5, omnia una *consensione* naturæ constricta esse. Gr. συμπάθεια † Coitio. Planc. 15, et per hanc *consensionem*, quæ honeste magis, quam vere, sodalitas nominaretur.

Consensus. Nat. D. iii, 11; Div. ii, 14, 15, *consensus* naturæ. Gr. συμπάθεια.

Consentaneus. Tusc. v, 8, quid cuique *consentaneum* sit, i. e. quid ex quoque sequatur, concludi possit. Acad. ii, 9, *consentaneum* est ei, qui, etc., i. e. ei convenit, si sibi constare velit.

Consentire ad aliquid, Att. v, 18; Phil. iv, 4.

Consequens, quod ex aliquo colligi concludique potest. Or. ii, 53, demonstrando, id, quod concludere illi velint, non effici ex propositis, nec esse *consequens*. Tusc. v, 8, alterum alteri *consequens* est; de enuntiatione *conditionali* et *convertibili*, ut dialectici loquuntur. Quid sit proprie *consequens*, atque quomodo differat ab adjuncto explicatur, Top. 12. † Partit. 6, ut in simplicibus verbis, quod non est Latinum, sic in conjunctis, quod non est *consequens* (in quo non est *consecutio*. v. *consecutio* verborum), vituperandum est.

Consequi, investigando aperire. Act. i in Verr. 16, conatus alicujus *consequi*. † exprimere. Phil. v, 13, verbis laudes alicujus *consequi*. † sequi, probare. Catil. iii, 6, quas sententias senatus sine ulla varietate est *consecutus*. † Verr. iv, 26, nullo modo possum omnia istius facta memoria *consequi*, aut verbis complec-

ti. † studere alicui rei. Brut. 82, exilitatem ille de industria *consequatur*. † pro *consectari* est in Brut. et Or.

Conserere. Orat. i, 10, ex jure manu *consertum*. Muren. 14, non ex jure manu *consertum*. Est autem formula veteris juris de vindicationibus in re præsentī, quum vi civili et festuaria utuntur: de qua vide in primis Gell. xx, 10, et not. ad orat. pro Cæcina.

Conserte. Fat. 14, omnia naturali colligatione *conserte* contextequæ fiunt, i. e. naturali connexionē causarum.

Conservare. Verr. i, 47, voluntatem *conservare* mortuorum: curare ut fiat, s. facere, quod mortui voluerunt. Sic et officium *conservare* sæpe est de Officiis. † Balb. 16, majestatem pop. R. comiter *conservanto*: est formula in clausulis foederum, quæ indicat imperium pop. R. in socium populum. Aliud exemplum est in formula pacis cum Ætolis ap. Liv. xxxviii, 11, ubi vid. Duker.

Conservatio. Off. i, 28, convenientia *conservatioque* naturæ, est, quum facimus ea, quæ naturæ humanæ conveniunt. Similiter *conservatio* officii dicitur.

Consessor. Flacc. 11, *consessores* accusatoris, sunt ejus advocati, et qui in ejus subselliis in judicio sedent.

Consessus. Flacc. 17, *consessu* vestro (sc. judicium), i. e. quum vos in judicio consideretis. Sext. 50, gladiatorum *consessus*. c. 54, gladiatorii *consessus*, sunt ludi gladiatorii.

Consideo. Muren. 8, *consedit* nomen in quæstura. Desiit celebrari post quæsturam.

Considerare de re aliqua, ad Div. xiv, 14; Off. iii, 4.

Consideratus. Font. 12, verbum *consideratissimum*. Acad. ii, 19, *considerata* judicia.

Concido. Orat. iii, 5, ibi magna exspectatione audiendi *considitur*.

Consignatus. Tusc. i, 24, insitæ et quasi *consignatæ* in animis notiones.

Consilium. Quint. 16 extr., *consilium* capere, cum infinitivo pro gerundio: te *consilium* cepisse, hominis fortunas funditus evertere. † Con-

silium et *Concilium* differunt ita: *Concilium* dicitur de conventu hominum, qui audiendi causa conveniunt; *consilium* de eo, in quo deliberandi causa. v. Gronovius ad Liv. xliv, 2. Hinc Quint. 1, in *consilio* adsunt. ib. 10, in *consilio* esse. Cf. in Cæcil. 4; Verr. ii, 29. † de iudicibus, assessoribus ejus, qui iudicio sive privato, sive publico præest. Hinc prætor cum *consilio*, imperator cum *consilio* decem legatorum; etc. Or. 1, 26, *consilium* dimittere. Rabir. perd. 2, etc. *consilium* publicum, de senatu: sed Rosc. Am. 52, de iudicio dicitur. † deliberatio. Verr. i, 9; Cluent. 30, mittere in *consilium*, dicitur, quum is, qui præest iudicio, perorata causa jubet iudices sententiam ferre. Id fiebat olim post deliberationem communem, cujus vestigium reperies, Verr. iii, 12; cujus potestas quum fieret a prætore, in *consilium* mitti iudices dicebantur. Ipsi autem iudices dicuntur ire in *consilium*. Catil. i, 1, publici *consilii* particeps dicitur, qui interest deliberationibus senatus. Verr. i, 11; Cluent. 20. † publicum *consilium* est etiam decretum senatus. Verr. ii, 5, nulla alia civitas publico *consilio* landat. † callidum inventum. Nat. D. iii, 6, *consilium* imperatorium. Gr. *σφαισιζήματα*. † prudentia, ea facultas animi, cui prudentia inest. Muren. 12, mulieres propter infirmitatem *consilii*.

Consistere. Tusc. ii, 16, sanguis *consistit*. † desinere. Or. i, 1, ambitio *consistit*. † Tusc. i, 23, omnis natura *consistat* oportet. ad Div. vii, 26, *διαίρεσις* capit *consistere*. † de iis, qui sibi obvii facti colloquuntur. Act. i in Verr. 7, cum hoc *consistit*, hunc amplexatur, jubet sine cura esse. † immorari. Verr. i, 38, in uno nomine *consistam*. Partit. 35, *consistet* in singulis. † Rosc. Am. 52, non modo nulla culpa, sed ne suspicio quædam potuit *consistere*. Cluent. 29, similis in aliis nonnullis suspicio *consistebat*. † non *consistere* dicuntur, qui ita sunt perturbati, ut, quod velint, facere non possint. Verr. i, 3, *consistere* animum non sinunt. Phil. ii, 28, *consistere* mente non posse. Dom. 54, ut neque mens, neque lingua *consisteret*. Cluent. 39, non posse

consistere in dicendo, sc. quia acclamationibus impeditur. Contrarium est in his: Or. 9, qui in forensibus causis præclare possit *consistere*, i. e. bene eas agere. Quint. 24, diffidebam, me animo satis certo et confirmato in hac causa posse *consistere*. Sumtum e re gladiatoria docet Burmann. ad Quintil. Decl. 6, 9. † dicitur et pro tutum esse. Quint. 30, miserum atque infelicem tandem posse *consistere* † verbum in re talaria Div. ii, 21, Venerium casu jaci posse, quatuor talis jactis quadringentis centum Venerios non posse *consistere*. vid. Venerius. † Partit. 29, *consistere* dicitur orator, quum constituit, quomodo causam tractare velit, utrum negare factum, an defendere; unde et status dicitur.

* *Consitio*, de Senect. 15; *consitura*, de Rep. i, 17, i. q. satio.

Consociare. in Sen. p. R. 7, ausus es cum A. Gabinio *consociare* consilia pestis meæ.

Consolari. ad Div. iv, 8, *consolari* dolorem alienijus. ibid. vi, 4, *consolari* de re aliqua.

Consolidatus. ad Div. v, 20, rationes *consolidatæ*, sunt in quibus accepta et expensa consentiunt, quæ quadrant, ut alio loco Cicerio dicit, liquidæ sunt, ut docet Ascón. ad Verr. i.

Consonus, consentaneus, aptus. Att. iv, 16, *consonum* putari.

Consors. Flacc. 15, *consortes* mendicitatis. Mil. 37, *consors* temporum meorum.

Consortio, societas. Off. iii, 6, tolleretur omnis humana *consortio*.

Conspirare. Ligar. 12, consensus *conspirans*. Cf. ad Div. x, 12.

Conspiratio, consensus. Catil. iv, 10, *conspiratio* honorum.

Constans, Rosc. Am. 14, opponitur amenti, cujus sc. mens non potest sibi constare. Off. i, 40, oratio *constans*, est hominis sani et recte loquentis. † *Constantes* qui dicantur, vid. in *constantia*.

Constanter. Or. 58, oratio æqualiter et *constanter* ingrediens, de oratione numerosa. Tusc. v, 8, non *constanter* dicuntur, i. e. sibi repugnant, non consentanea sunt. Cf. Acad. ii, 3; Fin. v, 27. † eam da-

tivo. Tusc. v, 9, quam sibi *constanter* dicant. v. *constantia*.

Constantia. Planc. 16, *constantia* tua dignum, i. e. si id fecisses, tum tibi constare in hac re, et id erat sapiente homine dignum. † Consensus, convenientia. Off. i, 7, dictorum factorumque *constantia*. Her. ii, 6, testimoniorum *constantia*. † *Constantia* philosophorum, Tusc. v, 10, est, quum nihil decernit, quod alteri decreto suo non consentiat, quum omnia inter se sunt apta et connexa. † *Constantia*, quum virtus est, in eo inest, ut idem semper sequare, iisdem consiliis utare, semper idem eodemque modo agas, sed in rebus honestis et bonis. Sed quia id non faciunt, aut facere possunt, nisi in quibus est vera virtus, propterea subinde *constantia* pro virtute dicitur, ut levitas pro vitio: exempla frequenter occurrunt. † Pluralis *constantia* est Tusc. iv, 6.

Constare. ad Div. vii, 1, *constitit* mihi fructus otii mei: cepi fructum. Simile est illud Brut. 97, cernimus, vix singulis ætatibus binos oratores *constitisse*, fuisse. † pro exstare. Or. ii, 22, quorum scripta *constent*. Sed, opinor, simul intelligenda certa γνησιότης scriptorum, ut Verr. ii, 77, sic, ut litteræ *constarent* integræ. † Cluent. 38, suis iudiciis *constare*, i. e. non recedere a superiori iudicio, et diversum iudicare. ad Div. i, 9, in sententia *constare*.

Constituere. Verr. i, 1, *constituere* accusationem, dicitur actor, quum ea comparat, quæ ad accusationem sunt necessaria. Part. 9, fidem *constituere*, est facere, ut fides habeatur, ut fide digni videamur. Muren. 5, ex Asia laus familiæ *constituta* est, i. e. comparata. Verr. v, 24, post *constitutum* imperium, i. e. postquam imperium nacti sumus. Rabir. perd. 2; Or. i, 9, *constituere* reipubl. dicuntur, qui legibus, aliisque rationibus, malis reipubl. ingravescentibus medentur. Agr. ii, 5, a Gracchis video multas esse reip. partes *constitutas*; multas leges esse, ut iudiciarias, frumentarias latas, reipubl. salutare. Marcell. 8, *constituenda* iudicia, i. e. restituenda. Att. iv, 1, *constituere* reliquias suas. v. *constitutus*, n. 4. Agr. ii, 5, Gracchos plebem in agris pu-

blicis *constituisse*. v. *collocare*. † *constituere* dicuntur, qui de re aliqua paciscuntur, inter quos de re aliqua convenit. Att. i, 7, Cincio ns viginti millia *constitui* me curatrum. Vide plura ex Cicerone exempla collecta a Gronov. Obs. i, 1, p. 14, 15.

* *Constitutio*, in rhetoricis quid sit? Inv. i, 8. † de reipublicæ genere ex tribus optimis æquato et temperato, de Rep. i, 45, hæc *constitutio* primum habet æquabilitatem quamdam magnam, etc.

Constitutus, comparatus. Tusc. ii, 4, ita animo *constitutus*. † *constitutum* dicitur, quidquid jam eo pervenit et redactum est, quo debuit, ut, quale sit, cognosci possit. Rosc. Am. 6, *constituta* victoria. Or. ii, 10, res *constituta* et definita. Rosc. Com. 11, lite contestata, iudicio damni injuria (dati) *constituto*. † Verr. iii, 61, *constitutum* crimen ex periculi tui tempore, i. e. fictum et compositum. † *constituta* dicuntur, quæ in bonum statum pervenire. vid. *constituere*. Rabir. Post. 1, bene *constitutæ* fortunæ. Sext. 45, bene de rebus domesticis *constituti*. ib. 65, bene natura *constituti* viri, sunt naturali honesti amore imbuti. Læl. 13, animi bene *constituti* est, lætari bonis rebus, dolere contrariis. Off. ii, 11, respublica *constituta*. Tusc. ii, 6, corpus bene *constitutum*. Att. xi, 3, rebus *constitutis*, i. e. bello civili finito, et rebus ad meliorem statum redactis. † *Constituta* dicuntur, de quibus inter duos pluresve convenit. ad Div. vii, 4, si quid *constitutum* habes cum podagra, fac in alium diem differas. Cœl. 25, *constitutum* factum cum servis. Cæcin. 12, ad *constitutum*, int. diem. Att. xii, 1, ad *constitutum*, int. locum. Cœl. 8, congressu et *constituto* cepisse de tantis injuriis experiri. v. *congressus*. Sic Top. 12, locus, *constitutum*, convivium. De hac significatione vid. plura ap. Gronov. Obs. i, 1, p. 14, sq.

Constratus. Verr. v, 34, navis *constrata*. v. *apertus*.

Construere. Agr. i, 5, pecuniam *construere* et coacervare.

Consulere. Verr. i, 42, qui *consulabantur*, sunt JCI, ut in or. pro Murenâ. † cum prapos. de. Sull. 22, de salute suorum *consulat*, i. e. s. salutem.

Consultatio, in rhetoricis est quæstio infinita, locus communis, quæ et *ῥησις* dicitur. Partit. 4, 18, 20.

Consultor. Mur. 10, JCrī est cavere, ne *consultores* sui capiantur.

Consumo. Fin. v, 19, Aristoxeni ingenium *consumtum* in musicis. Att. xvi, 2, manus suas in plaudendo *consumere*.

Consumtor. N. D. ii, 15, *consumtor* omnium, de igne.

Contagio, contactus. Nat. D. ii, 55, *contagione* pulmonum calescit spiritus. † influxus, vis cujusque rei in alteram. Div. i, 30, quum animus somno sevocatus est à *contagione* corporis. ibid. ii, 43, quæ potest *contagio* ex infinito pæne intervallo ad terram pertinere? Tusc. i, 30, quibus fuit minima cum corporibus *contagio*. Fat. 3, 4. *contagio* naturæ, opponitur casui fortuito, et fato absoluto causis et cæco. † vitium quod contactu in alios transfunditur, s. communicatio vitii. Off. ii, 23, *contagiones* malorum. Cluent. 6, 8, *contagionem* adspectus fugere. † conjunctio, societas. Verr. v, 71, ad quos conscientia *contagio* pertinebit. Sull. 2, *contagio* sceleris quædam, i. e. societas et communio.

Contemnendus. Ver. iii, 27, Siculi non *contemnendi* sunt, fortes, honesti.

Contemnere, eleganter *contemnere* aliquid dicuntur, qui satis ab eo se tutos putant, neque metuunt ullo modo. Mil. 16, qui ita judicia pœnamque *contemserat*, ut, etc. Catil. ii, 3, exercitum illum — magnopere *contemno*. Eodem modo Virgil. Georg. ii, 265, arborem dicit *contemnere* ventos, quum ita adolevit, ut satis robusta sit ad resistendum vento; sic interpretatur etiam Bentleius illud Horatii in Epod. 4, Othone *contempto*; ubi vide ipsum. Sic Græci καταγελᾶν, ut Lucian., Toxar. 2.

Contendere. Verr. ii, 21, *contendere* omnia; de accusatore, qui nihil prætermittit, quod in rem dici potest. Rosc. Am. 34, quæ res eum nocte una tantum itineris *contendere* coegit? † Verr. iii, 42, quoad fieri aliquo modo posset, *contederunt*: de licitantibus. † petere. Verr. ii, 53, magis ratus ille summa ambitione *contenditur*.

Contente, cum summa contentione

vocis, aut virium. † Tusc. ii, 24, *contente* dicere. v, 34, *contentius* ambulare.

Contentio, comparatio. Off. i, 17, si *contentio* fiat. Partit. 2, rerum *contentiones*, quid majus, quid par, quid minus sit, etc. † Or. ii, 5, *contentio* animi.

Contentus, qui in aliqua re acquiescit, nihil ulterius postulat. Cluent. 42, animadversionibus censoriis non ita *contenta* fuit civitas nostra, ut rebus judicatis.

Conterere, refutare. Tusc. v, 30, *conterere* atque contemnere, facile est reliqua bona ex collatione.

Contestari, proprie est testem aliquem in realia facere hac formula: testis esto. Unde litem *contestari* ad Att. xvi, 15; Rosc. Com. 11, est, quum adversarius uterque, qui controversiam ad prætorem detulerat, iudicio disceptandam, causa exposita breviter et narrata prætori, dicebat præsentibus: testes estote. v. Macrob. Saturn. iii, 9; Festus in h. v.; Menardus ad Cic. pro Rosc. Com. 11.

* *Contestatio*, fragm. orat. 1 pro Cornelio, i. e. supplicatio, obtestatio.

Contexere. ad Div. x, 13, *contexere* extrema cum primis, h. e. efficere, ut extrema similia sint, respondeant primis.

Contexte. Fat. 14, omnia *contexte* fiunt, h. e. naturali connexion et implicatione causarum et effectuum.

Contextus. Part. 23, totus *contextus* orationis, pro tota oratione. Fin. v, 28, mirabilis apud eos est *contextus* rerum; de philosophis, in quorum philosophia constantia reperitur, quum omnia inter se consentiunt, inter se apta sunt.

Contextæ, adj. Tusc. v, 33, *contextæ* volaplates, pro perpetuis, quarum alia aliam continenter excipit.

Continens, quod rem continet. v. *continere*. Partit. 29, ea quæ sic referuntur, *continentia* causarum vocentur, etc. † Fin. ii, 19, *continens* genus est idem, non interrupta serie, avus, filius, nepos. † hoc fere sensu, de Rep. ii, 3, terra *continens*. † *continentia* verba, Part. 15, quæ per conjunctiones junguntur. † Inv. ii, 12, *continentia* eum ipso negotio.

Continere. *Continere* aliquid dicitur, quod est in eo summum et præ-

cupuum, plurimum valet, in quo rei summa est. Brut. 29, rem *continet*. Partit. 29, defensionis rationes *continent* causas. Fin. iv, 6, quod *continet* philosophiam. † *Contineri* est etiam, pendere ex re aliqua, conservari ab aliquo. Dom. 3, meus reditus vestro iudicio *continetur*. Marc. 9, vita corpore et spiritu *continetur*. Off. ii, 24, nulla res vehementius temp. *continet*, quam fides. † *Contineri* est porro, versari in re aliqua. Verr. iii, 1, hac cura *continebatur*. † reprimere, coercere. Ar. Resp. 1, furemque exsultantemque *continui*. † abstinere. Or. ii, 20, sin plane abhorrebit, et erit absurdus, ut se *contineat*, aut ad aliud studium transferat. † reticere, custodire, ne proferatur. Or. ii, 55, *continerere* dicta. Or. i, 47, ut ea, quæ *continet*, neque adhuc protulit — explicet nobis, et illa dicendi mysteria enuntiet. Att. xiii, 21, tu tamen commode feceris, si reliquos (int. libros) *continueris*. † ad Div. vii, 19, exercitatione consequere : in qua te nos *continebimus*. Brut. 97, *contine* te in tuis perennibus studiis. † *Contineri* denique dicuntur, quæ firma sunt, non rumpuntur. Nat. D. ii, 57, de membranis oculorum : deinde firmas, ut *continerentur*.

Contingere, de re mala, Off. ii, 14, ad Div. xi, 16, a Gabinio cons. relegatus est, quod ante id tempus civi R. *contigit* nemini. Cf. Catil. i, 7; Tusc. v, 6. Nam alias dicitur de re læta et bona.

Continuare. Agr. iii, 4, *continuare* agros, est, quum multi fundi coeuntur, ut per longum spatium nullus alienus nostris interjectus sit. *Continuari* verba dicuntur, quum verba phrasi junguntur, vel periodi struuntur. Or. iii, 37.

Continuatio. Or. iii, 13, *continuatio* verborum, est periodus. Nat. D. i, 20, *continuatio* causarum, qui hodie *nexus* dicitur. Div. ii, 69, *continuatio* naturæ, est *συνπαθεια*. Nat. D. i, 4, est enim admirabilis *continuatio* seriesque rerum, etc.

Continuo. Rosc. Am. 33, non *continuo*, si me in gregem sicariorum contuli, sum sicarius. Cf. Or. ii, 48.

Contorquere dicitur proprie de eo motu hastæ, aut cuiuscumque jaculi, quo ei maiorem vim atque impetum

addimus, ut rotatione gladio. Atque is motus eaque agitatio fit, pro ratione jaculorum, aut manu, aut machina aliqua, quæ hinc tormentum dicitur. Exempla crebra sunt apud poetas. Hinc fit, ut, quidquid celerius movetur et fertur, quidquid vehementius profectionationis ferit, quæ acutiores sunt brevioresque conclusiones, quibus pæne resisti, quamvis falsis, tamen non potest, id omne *contorqueri*, *contortum* dicatur. Exempla ex præcipuis generibus hæc sunt : Nat. D. i, 10, globus dicitur magna celeritate *contorqueri*. Or. ii, 17, qui (sc. homo, vel animus) tanquam machinatione aliqua, tum ad severitatem, tum ad remissionem animi, tum ad tristitiam, etc., est *contorquendus*. Orat. 70 extr., Demosthenis non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris *contorta* ferrentur. Tusc. iii, 26, de Æschine Demosthenem accusante : quas sententias colligit? quæ verba *contorquet*? ut licere quidvis rhetori intelligas. Div. ii, 51, deinde *contorquent*, et ita concludant : Non igitur, etc. Cf. *contortus*, *contorte*.

Contorte. ad Her. i, 9; Invent. i, 20, inter præcepta narrandi est : ne quid perturbate, ne quid *contorte* dicatur, h. e. obscure. Sic Or. i, 58, res *contortæ* et difficiles. Est autem de eo genere obscuritatis, quod ex nimia brevitate oritur, quod oratio nimis brevis citius, quam intelligi potest, prætervehitur. Tusc. iii, 10, commemoratis brevibus et aptis inter se conclusionibus stoicorum : hæc concluduntur *contortius* a stoicis.

Contortio dexteræ, Her. iv, 19, est vis et visus jaculandi. Fat. 8, *contortiones* orationis, de conclusionibus difficilioribus et fallacibus Chrysippi.

Contortulus. Tusc. ii, 18, *contortulæ* conclusiones.

Contortus. Or. i, 58, res *contortæ* et difficiles. Tusc. v, 27, *contortæ* conclusiones. Acad. ii, 24, *contorta* et aculeata sophismata. Cf. in *contorquere*, et *contorte*.

Contra. Agr. ii, 33, petere *contra*, dicitur de competitoribus. Muren. 4, quem *contra* veneris, h. e. quem in iudicio aliquo oppugnaveris. v. Manut. ad h. l. Cluent. 48, si quis *contra* dicere vellet, i. e. accusare.

Contractio, brevis. Att. v, 4, meam in eo parcimoniam *contractio* paginæ indicat. Partit. 6, *contractione* orationis fit obscurum. † *contractio* quum de animo dicitur, est *αἴθερ* triste, aut ejus effectus. Tusc. iv, 31, eodem vitio est effusio animi in lætitia, quo in dolore *contractio*. ibid. i, 37, quod in hoc inest omnis animi *contractio*, ex metu mortis.

Contractiuncula. Tusc. iii, 34, mortuus tamen et *contractiunculæ* quædam animi relinquuntur.

Contractus, parvus, infirmus, diminutus. Cæl. 31, quæ studia in his jam ætatibus nostris *contractiora* esse debent. ad Div. vii, 31, propter res tuas ita contractas, ut nec caput, nec pedes † brevis. Brut. 31, *contractior* oratio. † susceptus, initus, de negotiis, in primis pecuniariis. Att. vii, 7, quid sit optimum, male *contractis* rebus, plane video. Sull. 20, ratione magna (sc. pecuniaria, *contracta* cum Mauritaniæ rege. Off. i, 5, rerum *contractarum* fides. Rabir. Post. 9, hoc semel suscepto atque *contracto*. † Leg. ii, 22, quæque in porca *contracta* jura sint. Porca *contracta* esse dicitur, quum aliquid committitur, quod porca immolanda expiandum est, quæ præcedencia dicitur. Davisius laudat Gell. iv, 6, ad q. l. v. intt. Nam *contrahi* dicuntur, quæ nobis culpa nostra et peccato accidunt, et perpetienda sunt. v. et ad Div. x, 18, non suis *contractis*, i. e. peccatis.

Contrahere, de iis, qui societatem in negotio aliquo pecuniarium inveniunt. Quint. 11, qui quum *contraxisset* (sc. societatem). Tusc. v, 36, qui nihil cum populo *contrahunt*, i. e. nihil agunt, non petunt, sc. honores. † Quint. 2, res quemadmodum gesta et *contracta* sit, videte. v. in *contractus*, n. 3. † *Contrahi* verba dicuntur, quum in pronuntiando ultima vocalis littera alterius verbi eliditur, propterea, quod sequens verbum a vocali incipit. Or. 45, † continere, opponitur *τῶ* dissipare. Læli. 7, quæ in rerum natura, totoque mundo constarent, ea *contrahere* amicitiam, dissipare discordiam. † deminuire, frangere. Divin. ii, 58, *contrahi* autem animum Zeno, et quasi labi putat atque concidere, et id ipsum esse dormire. Q. fr. i, 1, te rogo, ne *contrahas* aut de-

mittas animum. Offic. i, 29, appetitus *contrahendos* sedandosque.

Contrarie. Or. i, 31, *contrarie* scriptum, est in quo repugnantia sunt; at Part. 31, est aliud de eadem re scriptum. Or. ii, 65, verba relata *contrarie*, est genus ridiculi, quum ei, qui nos lacessit, eodem modo respondetur. Exemplum vid. l. c.

Contrarius. Inv. i, 28, *contrarium*, quid sit? Tusc. ii, 3, in *contrarias* partes disserere, est in utramque partem. Part. 31, *contraria* scripta. vid. in *contrarie*.

Contrectare. Tusc. iii, 15, mente *contrectare* voluptates. Orat. iii, 6, oppressi sumus opinionibus — leviter eruditorem hominum, qui, quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa, et quasi discerpta *contrectant*.

Contribuere. Att. xiv, 39, quæstores urbis ad eam rem pecuniam dare, *contribuere*, solvere jubeant.

Contritum. Or. i, 31, præcepta commonia et *contrita*. Cf. ad Att. xii, 27.

Contubernalis. Ligat. 7, domi una eruditi, *contubernales* militiæ, sunt, qui simul stipendia faciunt, et in castris in eodem tentorio sub eodem decano degunt. v. Veget. ii, 13. Cf. Planc. 11; Sull. 15. † Imperatorum autem *contubernales*, sunt adolescentules nobiles, qui in cohorte prætorum militant, ut, quoniam ea est circa imperatorem, sub ejus oculis sint, cum eo esse, ab eo erudiri in re militari possint, ejus consiliis intersint. v. Cæl. 30. † ab his duobus generibus aliæ dicendi rationes ductæ. Sic Brut. 27, L. Gellius Carbonis *contubernalis* in consulatu, dicitur, quia enim secutatus est in consulatu, more adolescentum applicabant, ut ab eo discerent, ejus consiliis de re publica interessent. Cf. Sull. 12. Att. xiii, 28, *contubernalis* Quirini dicitur Cæsar, quem, xii, 45, *σύμβουον* ejus vocat (v. Ind. Gr. in *σύμβουος*), cui, ut Romulo, divini honores tribuebantur. Flacc. 17, *contubernales* Lælii vocat, quos paullo post hospites dicit, etc.

Contubernium. Planc. 11. v. *contubernalis*, n. 2, et intt. ad Sueton. Cæs. 2; Vespas. 3. † de vita impudica maris et femine exira conjugium. Verr. v, 40, ubi illud *contubernium*

muliebris militiæ in illo delicatissimo littore?

Contumacia. Tusc. i, 30, *contumacia libera*, de Socrate.

Contumelia, convicium. Sull. 7, *contumeliam* jacere. † stuprum. Arusp. R. 20, *contumelias* piratarum passus est.

Contundo, vi frango. Att. xii, 44, *contudi* animum, et fortasse vici.

Conturbare, decoquere, æs alienum contrahere. Plauc. 28, fac me multis debere, et in his Plancio. Utrum igitur me *conturbare* oportet (int. rationes)? Q. fr. ii, 12, nihil esse, quod posthac arcæ nostræ fiducia *conturbaret*. Cf. ad Att. iv, 7.

Conturbatio. Top. 12, titubatio, et si quæ alia signa *conturbationis* et conscientiæ.

Conturbatus. Tusc. iii, 7, *conturbatus* oculus, i. e. morbo affectus.

Convector. Att. x, 17, navi ejus, et ipso *convectore* me usum puto.

Convellere, refutare. Or. ii, 51, ne *convellere* adoriatur ea, quæ non possint commoveri. † eripere. Att. v, 20, ut, quod tuo meoque beneficio puer habet, ne qua ratione *convellatur*.

* *Conveniens*, amicus, concors. Off. i, 17, bene *convenientes* propinqui. Cf. Rosc. Am. 34. Item consentiens. Divin. ii, 39, inter augures *conveniens* et conjuncta constantia.

Convenienter. Tusc. v, 9, *convenienter* dicere aliquid; de philosophis est, quum, quod dicunt, non repugnat aliis placitis ipsorum. v. *constanter*.

Convenientia naturæ, N. D. iii, 11, est *συμπάθεια*. Cf. Div. ii, 15, 60. † Fin. iii, 6, quod *ὁμολογίαν* stoici, nos appellemus *convenientiam*, si placet. † Consensus, constantia. Nat. D. ii, 21, hanc in stellis constantiam, hanc tantam tam variis cursibus in omni æternitate *convenientiam* temporum. Læl. 27, in amicitia est *convenientia* rerum, in ea stabilitas, in ea constantia.

Convenire. in aliquem *convenire* dicitur, quod ad eum pertinet, in eum cadit, ei aptum est. Rosc. Am. 23, suspicio *convenit* in aliquem. Sull. 7, contumelia ad maximam partem civium *convenit*. Fin. iii, 14, si cothurni laus esset, ad pedem apte *convenire*. † constare, consentire. Tusc. v, 11,

quam sibi *conveniat*. v. *convenienter*. Fin. iii, 22, posterius priori non *convenit*. † *res convenit*, quum componitur pacificatione, etc. Att. ix, 6, dumque rem *conventuram* putamus. Phil. xiii, 1, si *convenisset*, sc. pax inter Sullam et Scipionem. Leg. i, 20, si nolent ætatem in litibus conterere, posse rem *convenire*. v. Gron. Sestert., p. 213. † in manum *convenire*, Top. 3, dicuntur uxores, quibuscum aut usu, aut coemptione matrimonium contrahitur. v. intt. ad l. c. Flacc. 34, locus classicus. † Verr. ii, 15, adversarii postulant, ut in eam rem iudices dentur ex his civitatibus, quæ in id forum *convenirent*: quod scil. eo *conveniebant*, quum *conventus* prætor ageret, quibus aliquid controversiæ esset. v. *conventus*. † Cluent. 43, nisi qui inter adversarios *convenisset*, i. de quo *convenisset*. Eodem modo dicitur illud, quod supra attulimus: *res convenit*, etc. † Rarior constructio est, Nat. D. ii, 29, nec hoc in te uno *convenit*, pro in te unum. Sic et Sueton. Aug. 25; sed locus uterque est suspectus.

* *Conventitium*, de Rep. iii, 27, ntrobique autem *conventitium* accipiebant; nempe τὸ ἐκκλησιαστικόν, quod apud Græcos iis numerabatur, qui ad comitia conveniant.

Conventum. Cæcin. 18, pacti et *conventi* formula.

Conventus, corona auditorum in judiciis, Brut. 62; Sext. 56, ubi vid. Manut. † pactum. Att. vi, 3, ex pacto et *conventu* ab aliquo discedere. Cæcin. 8, ex *conventu*, etc. † 1. Dies, quo magistratus provincialis in civitate aliqua jus dicit, quæstionesque causarum capitalium exercet. Gr. ἀγόρας. De hoc *conventu* vid. etiam Theophil. Instit. §. 4, qui et e quibus causis manumittere non possit; et ibi Fabrott. Hinc Verr. v, 11, *conventus* agere. iv, 48, *conventus* indicare, etc. Cf. ad Div. iii, 8; Vatin. 5, etc. Ducta est ratio inde, quod homines quum ii, qui aliquid controversiæ habent, tum alii, audiendi causa, his diebus in foro *convenire* solent. v. *convenire*. Unde et ipsam coronam auditorum judicialem *conventum* dici vidimus. 2. Ab his *conventibus* ipsæ urbes, in quibus agebantur, etiam *conventus* dicuntur. Verr. ii, 20, res

ab omni *conventu* cognita, celeriter domum nuntiatur. Sermo est de urbe Syracusana. Lig. 8, *conventus* firmi atque magni. 3. in primis autem *conventus* dicuntur cives romani, qui in ejusmodi urbe negotiandi causa domicilium sibi construerunt. Verr. ii, 13, ex civium R. *conventu*. ibid. v, 36, is est *conventus* Syracusis civium Rom. Cf. v, 5; ii, 13, etc. vid. Gronov. Obs. iii, 22.

Conversio, commutatio in deterius. Dom. 18, *conversio* status. Flacc. 38, *conversio* rerum et perturbatio. † Periodi etiam dicuntur *conversiones* orationis aut verborum. Or. iii, 48, 49. Ita autem dicuntur, quia *convertenda* oratione efficiuntur. v. *conversus*.

Conversus, perturbatus. Flacc. 38, respubl. *conversa*. † Partit. 7, reliquum est, ut dicas, de *conversa* oratione atque mutata. Quid sit *convertere* orationem, ibidem docetur.

Convertere. Brut. 38, sed hoc vitium huic uni in bonum *convertebat*. De hoc usu verbi *vertere* et *convertere* v. Cort. ad Sall. Catil. 6; Jugurth. 85, 9. † Off. iii, 19, digitorem percussione hereditatis omnium ad se *convertere*. ubi v. interpr. Verr. iii, 76, pecuniam publicam domum suam *convertere*, pro avertere.

Convestire. Q. fr. iii, 1, topiarium laudavi, ita omnia *convestivit* hedera. Dom. 3, *convestita* est domus duobus lucis.

Convicium, clamor. ad Div. i, 5, *convicio* jactatus est, sc. acclamationem. Arch. 6, aures *convicio* defessæ. Verr. v, 11, *convivia* cum maximo clamore atque *convicio*. † *Convicium* aurium, eleganter dicitur, quum aures aliquid, tanquam minus suave, repudiant, nec ferre possunt, et nobis tanquam injucunditatem exprobrant. Sic Orat. 48. † querela vehementior. Div. xvi, 26, verberavi te cogitationis tacito duntaxat *convicio*. ibid. xii, 25.

Convictus, victus, oppressus. Fin. iii, 1, voluptatem concessoram arbitror, *convictam* superiore libro, dignitati. Flacc. 7, reprehensus, *convictus* fractusque. ibid. 32, bona *convicta*. Leg. i, 13, fracta et *convicta* secta. Catil. ii, 6, *convictus* conscientia. Cluent. 3, causa prope *convicta* atque damnata est. † Dom. 57, *con-*

victa et commissa est devotio, dicitur, ut illud alterum: damnari voti. Quir. p. R. 1, ejus devotionis me esse *convictum*, etc. † Sull. 30, *convinci* in re aliqua. Sic et Tacit. A. xv, 44.

Convincere, pro vincere. Phil. ii, 4, *convincere* aliquem chirographo. Verr. iii, 72, *convincere* adversarium † refutare. Tusc. i, 6, quid est negotium pietorum portenta *convincere*? (f. *convictus*. † *convinci* dicuntur, quorum crimina ita manifesta sunt testibus, etc. facta, ut negari non possint. Læl. 17, maleficii *convinci*. † docere, docendo vincere et obtinere. Parad. 5, 3 extr., ratio et veritas ipsa *convincit*. Nat. D. iii, 17, sed ut, stoicos nihil de diis explicare, *convinceret*.

Convinctus exhibetur in libris quibusdam, Cluent. 5, scelere *convincta*; sed probandum est, quod alii libri habent, *convicta*, aut potius *conjuncta*.

Convocare, de vocantibus numero pluribus, Agr. iii extr., ut et *conscribere* dicitur.

Cooptatio, de lectione in senatum occurrit, Leg. iii, 12.

Copia pro *copiis* aliquoties Pompeius in ep. ad Att. viii, 12.

Copulare. Orat. 45, libenter *copulando* verba jungebant, ut sodes, pro, si audes. † Fin. ii, 14, cum presentibus futura *copulare*. † Verr. ii, 66, *copulati* in jus pervenimus, i. e. una.

Copulatus. Off. i, 17, nihil amabilius, nihil *copulatus* est: sensu activo. Sed quidam codd. habent *copulanti*, quod Pearceus recepit.

Cor. Tusc. i, 9, aliis *cor* ipsum animus videtur; ex quo excordes, vecordes, et concordēs dicuntur.

Coram. Verr. ii, 41, 42, *coram* deferre aliquem, h. e. eum, qui domi est, nec peregrinatur.

Corbita. Att. xvi, 6, navis oneraria, ut ipse statim post appellat. Nomen habet a *corbe*, quam in malo summo solebant interdum suspendere loco signi, ut auctor est Festus. Hujus generis etiam mentio apud Lucilium et Plautum. v. Scheff. de re Nav., p. 178.

Cordax. Orat. 57, Aristoteles autem trochæum, qui est eodem spatio, quo choreus, *cordacem* appellat, quia contractio et brevis dignitatem non ha-

beat. Trochæus h. l., ut apud Quintilianum passim, est idem pes, qui tribrachys dicitur. Hunc igitur pedem, ut molliorem, κορδακικώτερον appellavit Aristoteles : unde Meursius in Orchestra, in κορδαξ, volebat hic, et ap. Quintil. ix, 4, legi *cordacicum*; de quo vid. viros doctos ad Quintil. l. c. Ceterum de *cordace*, saltatione molliore, lasciva et comica, in qua celerrima corporis pedumque agitatio dominatur, v. Meurs. l. c.

* *Cornicines*, qui cornu canunt, de Rep. ii, 22. v. *liticines*.

Cornix. Mur. 11; Flacc. 20, *cornicum* oculos configere, est acutum et callidum decipere.

Corollarium, est proprie idem, quod *corolla*. *Corollæ* autem fiebant non solum e floribus et frondibus, sed etiam e laminis tenuibus æneis, quæ auro argenteoque inducebantur, quod genus passim in antiquis monumentis occurrit, suspensura de collis hominum. vid. v. c. cistophorum illum Bellonæ ap. Gorium in Inscript. Donianis, loco supra in *cistophorus* citato. Eodem modo autem describantur *corollaria* ap. Plin. H. N. xxi, 2 : *Corollaria* e lamina ærea tenui inaurata aut argentata dabantur. Hujusmodi *corollæ* metallicæ dabantur histrionibus in scena, si placuerant, teste Varr. L. L. iv, 16. Cf. Paschal. de Coron. i, 7. Atque idem præmioli genus *corollarium* dicitur, Ver. iii, 79 : *de corollariis* sceniarum decuriam emerat. Cf. Sueton. Aug. 45, et ibi intt. Dabantur etiam acroamatibus in conviviis, quam probarentur, Verr. iv, 22. Sed quum honoris causa antea tantum veræ *corollæ* darentur, postea pecuniâ, aut aliæ res pretii alicujus dabantur : cujus rei testis est locus in Verr. iii, 79, et Suetonius l. c. Jam quia præter constitutam rectamque mercedem hæc præmiola dabantur, *corollarium* deinde dictum est pro auctario. Sic est, Verr. iii, 20, *corollarium* nummorum.

Corona. Verr. v, 11, ipse autem *coronam* unam habebat in capite, alteram in collo. Att. xiv, 16, Brutus noster vel *coronam* auream (h. e. triumphalem) per forum ferre posset. Sed aureæ *coronæ* etiam mortuis impositæ. v. Flacc. 31. Etiam Leg. ii, 24, prohibetur, ne longæ *coronæ*, ne acerræ mortuis præferantur. Longæ *coronæ*

similes sunt his longioribus corollis in monumentis, de quibus supra. † Circulus hominum, qui aliquid, tanquam urbem in obsidione, aut judicium in foro audiendi causa, ab omnibus partibus cingunt. Tusc. i, 5; Mil. i; Fin. ii, 22; Flacc. 28, etc. Nat. D. ii, 1.

Coronarius. Agr. i, 4, quod ad quemque imperatorem pervenit, pervenerit, ex præda, ex manubiis, ex auro *coronario*, quod neque consumtum in monumento, neque in ærarium relatum sit. Ex quo loco intelligitur clare, ad imperatorem pervenire solitam fuisse primo eam partem prædæ, quæ populi esset, adeoque in ærarium referretur; deinde aliam partem, quæ in monumento aliquo, tanquam templo, quod vovisset ante, quam paludatus ex urbe exiret, aut in ipso bello, consumeretur; tertio aurum *coronarium*. Id habet nomen a *corona* : quoniam dabatur imperatori a provincialibus, ut in *corona* aurea triumphali consumeretur, si triumphus ei esset decretus. Quum a provincialibus exigebatur, erat genus exactionis, honesto nomine, adeoque legibus non prohibitum omnino, sed re plerumque durum et iniquum. Cf. Agrar. ii, 22; Pison. 37. Ex hoc deinde natum est genus doni, quod Cæsaribus offerretur, cum magno sæpe hominum incommodo : unde *coronarium* remissum in beneficiis Cæsarium memoratur. De quo vid. script. laudatos in Lex. Fabr. in *coronarius* et *coronarium*; Lips. Magnit. urb. Rom. ii, 9.

Corporatus, corporeus. Univ. 4.

Corpus, caro *corporis*. ad Div. vii, 26, itaque *corpus* amisi. † de libro. Q. fr. ii, 13; ad Div. v, 12, modicum quoddam *corpus* confici posse. Cf. Salmas. ad Solin. p. 3.

Correpere. Att. x, 12, occulte in aliquam onerariam *corpendum*. Cf. de N. D. i, 24.

Corripere, furari. ad Div. xii, 15, *corripere* vectigalia. ibid., quidquid ex pecunia *corruptum* est. Act. i in Verr. 2, ut apertus in pecuniis *corripendis* fuit.

Corrumpto, ad partes meas traduco, ut contra jus faciat. Verr. iii, 68.

Cors, s. *chors*, pro *cohors* : septum in villis. quo pecudes coercentur.

Nostri, *basse-cour*. Orat. ii, 65, villam in Tiburte habes, *cortem* in palatio. v. de hoc verbo Salmas. ad Solin. p. 220.

* *Corycus*, vox addenda Ciceroni et Lexicis, e Philipp. xiii, 12, ubi vulg. legitur *Coricus*, vel *C. Oricus*. Sed in his, *corycus* laterum et vocis meæ Bestia, *κόρυκος* est follis, quo impellendo aut movendo exercebantur athletæ. Scilicet, in quo sexies defendendo latera et vocem meam exerceui. Vid. ipsum locum, et Philipp. xi, 5.

Corymbus, est modus componendi capilli, quo feminae utebantur, quum capilli e fronte in verticem colligerentur, et ibi nodo constringerentur, dictus a *corymbis*, i. e. uvis hederæ, propter similitudinem; unde et *κόρυμπος* dicitur. vid. inpr. Salmas. ad Solin. p. 534, 536. Att. xiv, 3, est *Corymbus* servus Balbi, qui ab hoc genere colligendi capilli nomen accepit.

Crassus. Flacc. 29, agri *crassi*, i. e. pingues, fertiles.

Cratera. Verr. iv, 58; Nat. D. ii, 44.

Creator, conditor, auctor. Balb. 13, *creator* hujus urbis Romulus.

Credo. ad Div. i, 7, qui ei *credidissent*, sc. pecunias. † Sunt qui putent, a poetis tantum dici, *crede* mihi; in prosa semper dici, mihi *crede*. Id esse falsum, ex his locis intelligitur, ad Div. viii, 7; xii, 12; Att. v, 10; vi, 6; viii, 14; xiv, 15, etc.

Crepidus, ora littoralis, portus, etc. Verr. v, 37, piraticus myoparo ad omnes urbis *crepidines* (in portu Syracusano) accessit. Pro ripa quidem dixit Liv. xxvii, 18. Sed hic videntur in primis intelligi loca in portubus interioribus, ad quæ naves appellant. Curt. iv, 5, tam applicant navigia *crepidini* portus. vid. Scheff. R. N. p. 211. † Orat. 67, omnia tanquam *crepide* sustentantur, de periodo, qua sententiæ plures junguntur, ne dissolvantur; nam periodo opponitur soluta oratio: ducta metaphora a *crepide* cui tanquam fundamento innititur ædificium, ne collabatur.

Crepundia, *παρνα*, quæ pueris dantur, ut iis ludendo se oblectent; tanquam monilia, torques, annuli, crepitacula, et similia. Ex iis solebant aut expositi, aut rapti a prædona-

bus, etc. infantes agnosci: unde *παραίσματα* Bunt. gr. vid. Salmas. ad Vopisc. Aureliani. c. 4, t. ii. p. 421.

Crescere, de numero rerum. Sext. 32, mihi absenti *crevisse* inimicos. † Arch. 6, ex his studiis hæc quoque *crescit* oratio. Hæc est lectio vulgata; sed emendatiores habent, *censetur*. Probat tamen vulgatam Gesnerus in Chrestom. Cic., p. 248. † De hominibus dicitur, qui famam nominis gloriamque consequuntur, aut gratiosi apud populum fiunt, eoque sibi viam ad honores muniunt. Rose. Amer. 30, accusarem alios potius, ex quibus possem *crescere*. Cluent. 28, ut ex invidia senatoria posset *crescere*. Verr. v, 67 extr., de multis mihi *crescere* licebit. Add. Burm. ad Ovid. Her. xv, 117.

Creta, terra Asiatica (quæ et Ci-molia dicitur, Plin. xxxv, 16, 17, ab insula maris Cretici), quæ aqua molliri potest, et tenax est; quæ ad litteras obsignandas utebantur. Flacc. 16. *Cretula* est etiam in Verr. iv, 26.

Cretatus. Att. ii, 3, Pompeii fasciæ *cretatæ* non placebant. Nam fasciæ albæ, majoris splendoris causa addita *creta*, ut in albis togis, inter signa regni. vid. *fascia*.

Creticus, est pes in versu. v. Orat. 64.

Cretio, est spatium temporis, quod datur heredi a testatore ad deliberandum, utrum velit hereditatem adire, necne. Att. xi, 12, Galearis hereditatem crevi; puto enim *cretionem* simplicem fuisse, quoniam ad me nulla missa est. ibid. xiii, 46, *cretio* libera. *Cretio* libera quæ sit, non convenit inter doctos. Cujac., Obs. ix, 20, dictam putat ita, ut legationem liberam, h. e. quam adire licet, quum libuerit, nullo certo dierum numero constituto, quod fieri vulgo in *cretionibus* solebat. Sed quoniam huc explanationi obstant illa verba, *sexaginta diebus*, quæ e veteribus libris revocantur viri docti: legendum censet cum nonnullis add. *sexaginta duobus*, ut ad testes referantur. Sed hanc interpretationem illud convellit, quod *sexaginta duobus*, sc. testibus, absurdum est, ut recte viderunt Malaspina et Manutius. Quorsum enim tam multi? Itaque magis mihi placet Manutii interpretatio, qui *cretionem*

liberam dicit esse hereditatem liberam, int. a legato: nam coheres Hordeonius legata solvere debebat. Simplex autem *cretio* est, quum unus totam hereditatem cernit, adeoque coheredem nullum habet. Cicero coniecerat, se unum esse heredem, quoniam nemo illi scripserat, se esse coheredem, et hereditatem pro sua parte crevisse. Fortasse tamen aliquis malit eandem putare cum ea, quam Ulpianus imperfectam dicit, h. e. cui non additum est: si intra tot dies non creveris, exheres esto. † Orat. i, 22, de his, credo, rebus, ut in *cretionibus* scribi solet, quibus sciam poteroque. Hunc locum optime interpretabimur ex Ulpiano: *Cretio* aut vulgaris dicitur, aut continua. Vulgaris, in qua adjiciuntur hæc verba: Quibus scieris poterisque. Continua, in qua non adjiciuntur. v. Tit. ex Corpore Ulp. tit. 22, in quo multa de *cretionibus*, a §. 27—34, ubi add. interpr. in Jurispr. Ante-Justin. Schulting. p. 642 sqq. De ipso autem verbo *cretio* lege Periz. contra Kuster. in Sanctii Minerv., p. 790.

Crimen. Verr. iv, 45, esse in *crimine* dicitur, qui auctor facinoris habetur. Rab. P. 8, hæc tu in *crimen* vocas?

Criminor, passive, Agr. iii, 4, si vera est lectio.

Criminose dicere, Rosc. Am. 20, est, quum possumus crimen non modo proponere, sed etiam augere et probabile reddere iudicibus, ut non confictum, sed verum esse putent.

Criminosus, qui *criminose* dicit, Cluent. 34. Res autem *criminosa* dicitur, quæ *crimini* datur, aut dari potest, Verr. ii, 67, etc.

Crocota, est vestis muliebris et mollium virorum, ut patet ex or. de Ar. Resp. 21, P. Clodius a *crocota*, a mitra, a muliebribus soleis, etc. Habet autem nomen vel a *croceo* colore, vel ἀπὸ τῆς κρόκῃς, h. e. subtemine densiore, quod quæ habent, molliores sunt vestes, ut putat Salmas. ad Capitolin. Pertinac. 8, t. i, pag. 547 s., vel denique ab utroque; quod vestes densiore trama fere croco inficerentur. De ea vid. Ferrar. Re Vest. iii, 5, p. 189, et c. 20, p. 241; Salmas. ad Tertull. de Pallio, pag. 329 sq.

Crotalum. Pis. 9, neque collegæ tui

cymbala et *crotala* fagi. Est autem crepitaculum æneum, quo Syre mulieres utebantur, sonumque edebat non absimilem cymbali sono: unde et jungitur utrumque genus. De eo vid. auctores laudatos in Lex. Fabri; intt. ad Petron. c. 67; Gesnerum in Chrestom. Plin., p. 436; Salmas. ad Vopisc. Carin. 19, t. ii, p. 821.

Cruditas, est vitium stomachi ex mala concoctione, quum tanquam *crudi* cibi coalescunt in eo, intemperantia edendi. ad Div. ix, 18; xv, 17.

Crudus, qui cruditate laborat. Fin. ii, 8, asoti, qui in mensam vomant, *crudi*que postridie se rursus ingurgitent. Orat. i, 27, noluit hodie agere Roscius, aut *crudior* fuit. † immanus, de fructibus arborum. de Sen. 19, quasi poma ex arboribus, *cruda* si sint, etc. Cf. Salmas. ad Solin. p. 252.

Crusta. Verr. iv, 23, *crustæ* ornamenta sunt vasorum argenteorum, tanquam simulacra, eaque extrinsecus alligata, sed diversa ab emblematis. Nam emblemata sunt sigilla statuis similia, h. e. quæ totam ex omni parte rem exprimunt; *crustæ* autem unum tantum latus ostendunt, neque adeo eminent magnopere. Gr. ἀρόστουρα vocant, ut emblemata, ἀερίφανήν ἢ hæc latius disputantem Salmas. ad Solin. pag. 736. Hinc vasa potiora crustata ap. Festum in *tabernæ crustariæ*, et crustarius artifex apud Plin. xxxiii, 12. *Crustæ* dicuntur semper de eo, quod res aliqua inducitur, et tanquam loricator, siue ulla eminentia. Notæ sunt *crustæ* in operibus tessellatis et musivis, quæ non eminent, sed in calce totæ latent, atque unum tantum latus exhibent. Ap. Plin. xxxvi, 6, Mamurra primus Romæ dicitur parietes domus suæ *crusta* marmoris operuisse. Ipsum tectorium, quo parietes operiuntur, *crusta* parietis dicitur. In lignea suppellectili, tanquam mensis, arcis, etc. nostri vocant, *marqueterie*.

Cubile, locus, ubi feræ cubare, dormire solent. Verr. ii, 177, non jam vestigia, sed ipsa *cubilia* videre possint.

Cultus, victui aut habitui junctus, significat vestitum, interdum etiam suppellectilem omnem apparatusque,

et vivendi rationem externam. ad Div. ix, 3, dabimus sermonem iis, qui nesciunt, nobis, quocumque in loco sumus, eundem *cultum*, eundem victum esse. Off. i, 39, eadem mediocritas ad omnem usum *cultum*-que vitæ transferenda est. Or. i, 8, homines a fera agrestique vita ad hunc humanum *cultum* civilemque traducere, etc. Cf. Burmann. ad Sueton. Cæs. 45, p. 103 sq. † institutio et educatio universa, vitæ ratio. Partit. 26, est genus hominum ad honestatem natum, malo *cultu* corruptum, i. e. educatione mala, etc. † labor agriculturalum. Agr. ii, 25, in quo agriculturalum *cultus* non elaboret. Add. Leg. i, 1.

Cum. Brut. 1, *cum* quo certare erat gloriosius. Sic et Ovid. Met. x, 635. † Att. vi, 1, *cum* eo, i. e. hac *cum* exceptione vel conditione.

Cum maxime, vel potius *quum maxime*, ut semper edidimus, dicunt esse *nunc*, hoc ipso tempore. v. Græv. ad Suet. Domit. 10; ad Cic. Off. ii, 7; Duker. ad Flor. ii, 16, ut alios taceam. Nec negaverim, in multis locis ita commode explicari posse. Neque tamen concedo, *quum maxime* proprie *nunc* significare. Sed 1) est forma elliptica pro *ut quum maxime*; v. c. Offic. ii, 7, nec vero huius tyranni solum, quem armis oppressa pertulit civitas, quæ paret *quum maxime* mortuo, etc., non absurde explices: quæ paret *nunc* mortuo; sed proprie est, quæ paret mortuo ita, ut quo tempore maxime servire putabatur, nempe ut vivo. Ar. Resp. 15, quæ fiunt *quum maxime*, i. e. quam frequentissime, ita, ut nunquam magis facta sint. Et ita est etiam in reliquis exemplis, quæ proferri solent. Itaque 2) interdum illud *ut* additur. Q. fr. ii, 6, domus celebratur ut *quum maxime*. Si *ut* omisisset, quod potuisset facere, dicerent boni grammatici *quum maxime* h. l. esse *nunc*: quod *nunc* jam in verbo celebratur latet, ut supra in *paret*, et aliis locis; unde ubi a bonis libris abest, non temere admittendum, ut ap. Liv. xxix, 17 extr. Sed sensus est: domus mea celebratur non minus, quam quo tempore maxime celebrari putabatur. Terent. Hecyr. i, 2, 36, Bacchidem amabat, ut *quum maxime*, tum Pamphilus:

in quo loco plane absurdum esset de *nunc* cogitare. Quid? quod 3) τῶ *quum maxime* interdum *nunc* additur, quod non fieret, si per se *nunc* significaret. Cluent. 5, quæ multos jam annos, et *nunc quum maxime* filium interfectum cupit, h. e. *nunc* ita cupit, ut nunquam magis cupierit. Ter. And. i, 1, 125, *nunc quum maxime* a te postulo. Quis non videt, *quum maxime* esse vehementissime? et sic cape etiam sine *nunc*, Eunach. iii, 5, 33, *quum maxime* volo te operam dare. Plin. Epist. x, 58, quod est multo depressior opere eo, quod *nunc* maxime surgit. Quamquam Drakenb. ad Liv. xl, 13, per pleonasmum addi putat, concedens ceterum cum Dukero ad xxix, 17, *nunc quum maxime* recte dici. Ex his iudicari etiam potest de controversia, an dici etiam possit *tum maxime*, ut in libris Cic. etiam occurrit, ut Or. i, 18 extr., quod contra Grævium defendunt Corntius ad Plin. Ep. ix, 13, et Duker. ad Flor. ii, 16, et Liv. xl, 13. Scilicet, quemadmodum dici potest, *nunc maxime*, pro, *nunc*, ut *quum maxime*; sic etiam *tum maxime*, pro *tum*, ut *quum maxime*. Sed illud falsum est, quemadmodum *quum maxime* pro *nunc* dicitur, ita *tum maxime* pro *tunc* dici.

Cumulare. Att. iv, 1, ad *cumulandum* gaudium. Fin. v, 14, quod *cumulatur* ex integritate corporis et ex mentis ratione perfecta; h. e. perficitur, absolvitur. Or. iii, 24, eloquentiam *cumulare*. Cœl. 16, *nunc* mihi animus ardet, et meum cor *cumulatur* ira. Sext. 40, hoc est perfectæ *cumulate*que virtutis.

* *Cumulus*. Agrar. ii, 23, accesserint in *cumulum* manubiæ vestrorum imperatorum. In Clod. et Curionem, fragm. nov., augeat magnum quemdam *cumulum* æris alieni.

Cunctari pro *percunctari*, vel *percontari*, Att. xi, 10.

Cunctus, pro totus. Arch. 3, *cuncta* Græcia: quod imitandum negat Burmann. ad Virgil. Æn. i, 233.

Cupa. Pison. 27, panis atque vinum de propola atque de *cupa*. *Cupa* est femina, quæ vinum in caupona vendit, ut propola, qui panem. Alii tamen de dolio interpretantur. vid. Burm. ad Sueton. Claud. 40.

Cupediæ, appetitio vehementior ciborum delicatorum. Tusc. iv, 11.

Cupide. ad Div. xvi, 9, interea, qui *cupide* profecti sunt, multi nan- fraga fecerunt. Vatin. 17, *cupidissime* falsum testimonium dicere.

Cupiditas. Tusc. iv, 31, *cupiditas* est effusio animi in appetendo, ut lætitia in fruendo; diciturque non modo de genere, sed etiam de specie, ut de spe, Off. i, 21, ubi opponitur metui: item Partit. 3, ubi est spes conjuncta cum appetitione aliqua, ut semper. Sed in primis *cupiditas* dicitur de avaritia, libidine, et nimio honorum magnarumque rerum studio. Cluent. 55, qui sine *cupiditate* vixerunt, dicuntur qui integri sunt ab avaritia et pecuniis captis. Phil. iii, 10, Naso carens omni *cupiditate*; i. e. non appetens provinciam Verr. i, 36, *cupiditas* in eo genere, de nimio studio signorum. Act. i in Verr. 12, *cupiditas* dicitur de patrono cau- sarum, qui semper obtinere vult can- sam, quamvis injustam; qui regnare in judiciis cupit, ut Hortensius. † de iudiciis in primis *cupiditas* dicitur, qui sunt partium studiosi, quoniam scilicet aut odio, aut amore ducti, nimis vehementer, etiam contra leges et religionem, alicujus damnationem aut absolutionem cupiunt. Marcell. 9, sine *cupiditate* judicare. Planc. 17, de quæsitore: voluntatem erga Cn. Plancii salutem sine ulla *cupiditate* præ se fert. Cf. Flacc. 10; Font. 12; Verr. i, 1. † Neque tamen de iudici- bus solis, sed et de aliis, ut testibus, etc., qui non judicant, dicitur hoc fere sensu *cupiditas*. Flacc. 26, ut Græcorum *cupiditati* (qui sc. in Flac- cum, odio ducti, graviter pro testi- monio dixerant) Græcorum auxilio resistamus. Sic, de studio rei oppri- mendis, Quint. 2, *cupiditati* alterius obtemperare, quo is facilius, quem velit, iniquo iudicio possit opprime- re. † tribuitur etiam emtoribus et conductoribus; qui nimia spe lucri nimis care emunt, vel conducunt. Att. i, 17, se, *cupiditate* prolapsos, nimium magno condaxisse. † de re denique, cujus *cupiditate* flagramus. Q. fr. i, 1, ex impurissimis fauci- bus inhonestissimam *cupiditatem* eri- puisti.

Cupidus, partim studiosus. Cluent.

24, *cupidus* auctor. Cf. Cæcin. 3; Fon- tei. 9

Cupio. Q. fr. i, 2, ego Fundaniæ non *cupio*, i. e. faveo.

Cura pro *curatio*, ut morbi. ad Div. v, 16, *cura* doloris.

Curare, pro *solvendam pecuniam curare*, item *solvere*. ad Div. xvi, 9, me, cui jussisset, *curaturum*. ibid. v, 20, erat nobis *curata* pecunia Valerii mancipis nomine. Cf. Att. i, 7; v, 21; Q. fr. ii, 4; Quint. 4, ubi vid. Passe- rat, etc. Similis ellipsis est in hoc, Att. i, 3, signa quæ nobis *curasti*, sc. emenda. † Fin. iv, 19, ut ridere non *curet*. ad Div. i, 9, neque sane redire *curaret*. † edere. Or. iii, 61, *curamus* nos.

Curia, 1) pars tricesima civitatis Rom, in quas partes Romulus eam descriperat. de Rep. ii, 8, *curiæ* Sa- binarum nominibus nuncupatæ. Dom. 29, si id triginta *curiæ* jussissent, num id jussum esset ratum? 2) *Curia* quæque antiquitus habuit ædem, ubi sacra *curiæ* faceret flamen *curiæ*, Curio dictus, et ubi *curiales* conveni- rent de rebus communibus acturi. Certe Varr. L. L. v, 6, *curias* olim dictas esse tradit, ubi sacerdotes res divinas *curarent*, quæ et templa dici potuerunt, quia inauguratæ erant, unde et pro templo dicitur. vid. inpr. Sigon. Ant. Jur. Civ. R. ii, 3, p. m. 52, et Lips. ad Tacit. A. xii, 24. Divin. i, 17, lituus quum situs esset in *curia* Saliorum. *Curia* Saliorum profecto nil est aliud, nisi ædes, in qua convenirent Salii, quum sacra facturi, tum aliis de rebus suis. 3) est locus consilii publici, ubi senatus conveniebat, sive nomine ducto ab illo *curiarum* genere, de quo ante dictum est, sive, quod non essent ab iis diversæ, sed quemadmodum in templa quæcumque deorum, sic in ædes publicas *curiæ* ejusdemque con- vocari senatus posset, quanquam il- lud verius. Nam Varro diserte duo genera *curiarum* facit, unum, in quo res divinæ, alterum, in quo humanæ a senatu agerentur. Certe Romæ non una *curia* senatoria fuit, ut in nostris urbibus. Div. ii, 9, *curia* Pompeia memoratur; sed ea post Cæsaris mor- tem obstructa est, teste Sueton. in Cæs. 88; et tamen postea sæpe fit *curiæ* mentio; et præterea Hostilia,

aliæque memorantur. In urbibus autem municipalibus et Græcis unus certus locus fuit, quæ *curia* dicebatur, Gr. βουλευτήριον, auctore ipso Cicerone in Verrinis. Sed κατ' ἐξοχὴν tamen *curia* dicitur ea, quæ erat in foro a Tullo Hostilio ad comitium exstructa. De hac Cicero, Flacc. 24. Hinc tropice etiam ponitur pro ipso senatu, auctore Cic. Or. iii, 42. † Or. i, 7, ut dies inter eos *curiæ* fuisse videretur, convivium Tusculanum. Sigon. de Ant. Jur. C. R. ii, 3 extr., putat respici ad consuetudinem curialium, qui certis diebus interessent sacris, quæ per Curionem pro *curia* fierent: quod ego non capio. Dies *curiæ* est dies senatus, vel legitimi, vel extra ordinem convocati. Sermo fuerat de republica inter principes civitatis, isque severus et tristis, qualis foret, si in ipso senatu dixissent de tantis rebus: sequitur convivium nihilominus hilare, quale vel maxime esse solet in villis, in quas relaxandi animi causa secedimus.

Curiales, Offic. ii, 18, non sunt, ut Manutius interpretatur, φράτορες: in quem errorem inductus est, quod et hos *curiales* interpretari Latini solent; nec *φυλῆτας*, ut Nizolius, sed *δημότας*. Nam *Δακία*, s. *Δακιάδης*, non fuit *φρατρία*, sed *δῆμος*, populus, vel pagus tribus (*φυλῆς*) *Οἰνιῆδος* (v. Potter. Arch. Gr. i, 9, p. 51). Itaque quos et populares Latini vocant, Cicero h. l. *curiales* vocat.

* *Curiatim*, de Rep. ii, 17, populum consuluit *curiatim*, sc. comitiis curiatis. Ea vox antea legebatur in uno tantum A. Gellii loco, xv, 27, ubi male emendatum quibusdam, *curiatum* per lictorem. Nunc lectionem nemo sollicitabit.

Curiatus, Agr. ii, 11, *curiata* comitia, i. e. quibus ex instituto Romuli per *curias* suffragia feruntur. De iis est locus classicus, Agr. ii, 10, 11, 12. In iis fiebant adoptiones, et potestas rei militaris administrandæ dabatur. Agr. ii, 11, lex *curiata*. v. Ind. LL. Att. ii, 7, legis *curiatæ* auspices, sunt, qui in auspicio essent, dum lex *curiata* ferretur.

Curiositas Att. ii, 8, sum in curiositate ὀξύπνεος.

Curiosus, in bono et malo sensu occurrit. Dom. 12, quid tam *curiosum*,

quam ea scire velle, de quibus majores nostri vos solos scire et consuli voluerunt? Cf. Flacc. 29; Fin. ii, 9, ad Div. iii, 1, homo non solum prudens, verum etiam, quod juvet, *curiosus*. ib. iv, 13, *curiosior* ad investigandum. ibid. viii, 1, tametsi tu, scio, quam sis *curiosus*, etc. Tusc. i, 45, est in omni historia *curiosus*, i. e. omnem historiam cum cura diligenter tractavit.

Currere. Att. i, 20, pedarii senatores raptim in eam sententiam *cucurrerunt*.

Curriculum. Phil. vii, 3, *curriculum* industriæ nostræ in foro, etc. elaboratum est. Muren. 22, quum te de *curriculo* petitionis deflexisses. Conf. Læl. 12. Rabir. perd. 2, me ex constituto spatio defensionis in semihoræ *curriculum* coegisti. de Senect. 11, hæc sunt exercitationes ingenii, hæc *curricula* mentis. Sic fere, Orat. 3. Metaphora ducta est a stadio, in quo exercentur homines *currendo*, athletæ. vid. de Sen. 10. Quadrigarum etiam *curriculum* est, Muren. 27. † Ar. Resp. 10, te appello, Lentule; tui sacerdotii sunt thesauri, *curricula*, præcentio, etc. Hæc *curricula* sunt *currus*, quibus in ludis circensibus certatur. Alia exempla vid. ap. Scheff. de Re vehic. l. i, c. 1, p. 3. Grævius etiam laudat Sueton. in Caio Calig. c. 19.

Curvus, pro *curru* triumphali, atque adeo triumpho ipso. ad Div. xv, 6, quem *currum*, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem? Alia exempla congessit Drakenb. ad Sil. Ital. vi, 545.

Cursus. Att. v, 8, *cursum* expectabam, i. e. ventum secundum, quo navigare possem. Att. v, 15, ille tibi non ignotus *cursus* animi et industriæ meæ. Off. i, 32, implicari aliquo certo genere *cursusque* vivendi. Sext. 21, vita brevis est, gloriæ *cursus* sempiternus, etc. ad Div. iii, 11, *cursus* honorum. ib. x, 15, *cursus* bonorum consiliorum. Fin. i, 11, virtutum *cursus* ad voluptatem. ad Div. x, 3, *cursus* ad gloriam. Brut. 81, *cursum* suum transcurrere. Hæc loquendi rationes ducuntur a stadio, in quo proprie *cursus* est. Sed dicitur etiam *cursus* de navigatione, ut ad Div. xii, 25; unde crebra illa ap. Ciceronem

formula, *cursum* tenere. Orat. i, teneat *cursum*, quem potest. Phil. viii, 4, quem enim *cursum* industria mea tenere potuisset, sine forensibus causis, sine iudiciis, sine legibus? Quir. p. Red. i, secundus vivæ *cursum*. † Planc. 7, *cursum* ad honorem venire, i. e. meritis, nobilitate, rectis artibus: opponitur *obrepere*. † Or. ii, 10, *cursum* orationis; dicitur de oratione perpetua.

Curulis. Verr. v, 14, sella *curulis*. Fuit ante regum, post magistratum majorem, puta, consulum, censorum, prætorum et ædilium *curulium*: in qua, quum in publico essent, considerent. Ejus forma quæ fuerit, e nummis conspici potest, e quibus de ea docte disserit Spanhem. de Us. et Pr. Num. Diss. x. Adde Casaub. et Burm. ad Sueton. Aug. 44. Ab hujus sellæ usu dicti sunt ædiles *curules*, ut distinguerentur a plebeis, et Ar. Resp. 13, *curulis* ædilitas.

Custodire. Att. xv, 13, orationem tibi misi: ejus *custodiendæ*, et proferendæ arbitrium tuum sit. Or. ii, 2, *custodire* litteris, est memoriæ prode.

Custos. Sen. p. Red. 11, *custodes* in comitiis, item tabellarum dicuntur amici, qui a candidatis, aut iis, quorum interesset, urnis et diribitoribus tabellarum apponebantur, ne fraus intercedere posset, aut sua sponte eam curam suscipiebant, ut patet e Pisoniana, c. 15. Add. viros doct. ad Varr. R. R. iii, 5 extr., et Gruch. Com. i, 3, 4.

Cybea, Verr. v, 17, etc. ex quo loco apparet, onerariam navem fuisse, ad deportandas merces accommodatam, propter latitudinem, qua pæne ad κύβου formam accedebat, ita dicta. Sic Hotom. Græci opponunt longioribus, vocantque Ἀρογγύλιν. Forte est pro *cymbea*, ut κύβας apud Hesych., ubi v. Albertum.

Cynocephalus. Att. vi, 1, erat *cynocephalus* in essedo. De *cynocephalis* fabulosa sunt ap. Plin. H. N. vi, 30. Verum est, simiarum genus fuisse, quod ita appellaretur. v. Salmas. ad Solin. p. 267.

D.

Dactylicus. Or. 57, *dactylicus* numerus hexametrorum magniloquen-

tiae est accommodatior. *Dactylicus* numerus non modo e pedibus *dactylicis* oritur, sed etiam ex reliquis, qui eodem tempore continentur, ut anapesto, spondeo. Sic est ap. Longin. S. 38, ῥυθμός δακτυλικός, ubi vid. intt., et conf. Clark. ad Homer. Iliad., t. i, p. 68.

Dæmon. de Univ. 11, dii, quos Græci δαίμονας appellant; nostri, ut opinor, Lares: si modo hoc recte conversum videri potest.

Damnatio ambitus, Cluent. 36.

Damnatorium iudicium, Verr. iii, 21.

Damnum, sumtus, jactura rei familiaris, atque adeo æs alienum. Verr. i, 12, *damna*, quæ res patris ejus pertulit, prætereantur. ibid. v, 13, *damna*, quæ ætatis fructu dissoluta et compensata sunt. Phil. ii, 27, *damna* aleatoria. † genus coercitionis, et pænæ levioris, qua v. c. consules utebantur in senatores, qui ipsis parere nollent. Phil. i, 5, quis unquam tanto *damno* senatorem coegit? aut quid est ultra pignus, aut multam? † Ipsa multa. Off. iii, 5, qui conjunctionem civium dirimunt, eos morte, exsilio, vinculis, *damno* coercent. † genus injuriæ. Rose. Com. 11, *damni* iudicium, etc.

Datio. Agrar. ii, 22, legum *datio*.

Datum. vid. inf. post *do*.

De. Muren. 33, *de* nocte surgis, est statim a media nocte, s. multa adhuc nocte. Sic *de* die, est statim a meridie, sive multa adhuc die, ut in illo, convivari *de* die. vid. Burmann. ad Phædrum, iii, 10, 20. Quanquam interdum etiam a mane esse vult Salmas. ad Solin. f. 456. Sext. 35, *de* multa nocte vigilare. Petit. Cons. 12, ut *de* nocte domus compleatur, int. clientibus. † Q. fr. ii, 1, fac ut diligenter considerateque naviges de mense decembri: alii aliter explicant. Vatin. 15, intelligo *de* gestu, i. e. ex gestu. Sic ad Div. vii, 29, duos parietes *de* eadem fidelia dealbare. Phil. ii, 27, persona de mimo, modo egens, repente dives. † Cæcin. 36, nec minus vereretur, ne contemnere Æbutium, quam ne *de* eo contentus esse videatur. — * Legit Ernest. *ab* eo; sed forte sensus est, de hac re, quam habet cum eo; ob hanc item. † Att. xiii, 31, *de* Pilio emit.

Debeo. ad Div. i, 1 extr., nos in causa auctoritatis minus habemus, quod tibi *deberemus*, scil. propter beneficia tua.

Debilitare. Flacc. 30, membra debilitare lapidibus, fustibus; est confringere, et eorum usum auferre. Nam *debiles* dicuntur, qui aliquo membro corporis capti sunt. v. Græv. ad Agrar. ii, 33.

Debilitas, de corporibus parte aliqua truncatis, Tusc. iii, 34; Fin. v, 28.

Debilitatus. Quint. 1, veritas debilitata recreatur; quum oppressa fuisset, emergit, et cognoscitur. † perterritus. Or. ii, 33, *debilitati* a jure cognoscendo, etc. Pearceius adjiciendum putat, *metu*; quod in duobus mss. reperit, ut est aliis locis. Sed quemadmodum vulnerati, et membro aliquo capti simpliciter *debilitari*, *debilitati* dicuntur, omisso corporis aut membri nomine, quo *debilitantur*; sic etiam animus *debilitatus* simpliciter dici potest, pro metu *debilitatus*. † Agr. ii, 33, nervis omnibus exsectis, urbem ipsam solutam ac *debilitatam* reliquerunt: ducta metaphora ab ea verbi significatione, de qua dixi in *debilitare*.

Debitio pecuniæ, Plane. 28.

* *Decantare*, nimis nota memorare. Or. ii, 18, pervulgata præcepta *decantare*. de Rep. ii, 31, tam vetera vobis, et tam obsoleta *decanto*. † cautum finire. Tusc. iii, 22, jam *decantaverant*; *τετρακῆς*.

Decantatus, cognitus, planeque perspectus, Or. ii, 32.

Decedere. Verr. ii, 20, itaque Sthenius — de provincia *decessit*. Grævius probabat conjecturam Hotomanni, qui *discessit* legendum putaba, quod magistratus tantum *decedere* dicerentur. Eodem modo tentavit Grævius locum Verr. iii, 41, negotiatores inviti Romam raroque *decedunt*. Sed si attendisset vir doctissimus, facile magnam copiam locorum in ipso Cicerone colligere potuisset, ubi *decedere* de privatis dicitur. Paucos de multis laudasse suffecerit: Verr. ii, 27, Romam *decedere* mecum cupierunt Heraclius et Epicrates. ibid. 65, ut Siculi sibi e Sicilia *decedendum* arbitrentur. ibid. 77, Verroniuste in Sicilia sit, an jam *decesserit*. Att. v, 21,

equites ex Cypro *decedere* jussi. Sic est etiam ibid. vi, 1; ad Div. ii, 11; x, 32; xii, 30 extr., etc. Neque solum de provincia *decedere* dicitur, sed Roma etiam. ad Div. viii, 10 extr., mei officii est, meminisse, qua obtestatione *decedens* mihi mandatis. Atque adeo pro *discedere* dicitur, ibid. 1, quod tibi *decedens* pollicitus sum, h. e. discedens a te, quum te abeuntem in provinciam prosequerer ubi v. Manut. † ad Div. xii, 56, *decedere* de hypothecis, est, hypothecas creditori tradere, ut eas non hypothecarum, sed domini jure habeat. † Att. vii, 2, quartana *decessit*. † *decedere* dicuntur nobis obvi, qui honoris causa de via declinant, ne nobis id facere opus sit. Senect. 18.

Decemprimi dicuntur decem seniores et principes senatores in municipiis, aliisque civitatibus liberis, qui magistratus proxime sequuntur Rose. Am. 9, ubi v. Græv. Verr. ii, 67, magistratus et *decemprimi*. Livius. xxix, 15, decem principes appellat. Add. Noris. ad Cenotaph. Pis. Diss. i, c. 3.

Decemviri. 1) *decemviri* stlitibus (antique, pro litibus) judicandis, sunt judices causarum privatarum, creati non multo post præturam peregrinam, auctore Pomponio in Orig. Juris: de quibus vid. Siccama de Judic. centumvir., c. 9 et 10; Sigonius de Judiciis, et intt. Pomponii. Dom. 29, si *decemviri* sacramentum injustum judicassent. Ciccin. 33, quum Arretinæ mulieris libertatem defenderem, et Cotta *decemviris* religionem injecisset, etc. Orat. 46, *decemvirorum* litibus (s. stlitibus, ut Muræus in ms. invenit) judicandis, dico nunquam. 2) magistratus extraordinarius legum scribendarum causa sine intercessione creatus, a. U. ccciii. Liv. iii, 33. Or. i, 13, nostri *decemviri*, qui xii tabulas scripserunt, etc. 3) de *decemviris* Rullianis v. Agr. ii, 7 sqq.

Decentia. Nat. D. ii, 58, venustatem, ordinem, et, ut ita dicam, *decentiam*, oculi judicant.

Decerno. Quint. 3, 20, prætor *decernit*; quum ex edicto jus dicit, v. c. possessionem, aut interdictum dat, addicit, etc. † *decernere* porro dicuntur senatores in sententiis dicendis, quod dicunt, quid a senatu *decerni*

velint. Mil. 6, ego ipse *decevi*. ad Div. i, 1, Crassus tres legatos *decernit*. Add. Gronov. ad Liv. xxvii, 20. † Q. fr. ii, 12, *decernendum* nihil censeo; i. e. rem rejiciendam puto. † puto. ad Div. ii, 6, in quo posita omnia mea esse *decevi*. Att. iii, 15, quod in me ipso satis consilii esse *deceras*. Quint. 2, uno judicio de fortunis omnibus *decernit*. ad Att. x, 9, suo capite *decernere*.

Decessio. Rabir. Post. 11, utrum accessionem pecuniæ, an *decessionem* de summa fecerit. ib., *decessionem* mille talentum esse factam. Tusc. i, 46, *decessio* honorum, opponitur cumulo, h. e. accessioni. † abitus de provincia quum magistratum, tum privatorum. Q. fr. i, 1, spem maturæ *decessionis* afferre. ad Div. iv, 10, de Marcello privato : subvereor, ne te delectet tarda *decessio*. Att. vii, 3, in ipsa *decessione* significavit, sperasse se aliquid.

* *Decessor*, qui jam magistratu functus de provincia *decessit*, et successori tradidit. pr. Scaur. 5, fragm. nov., successor *decessor* invidit. Vox nunc primum addita Ciceroni.

Decessus, abitus de provincia. ad Div. viii, 10, quod ad *decessum* tuum attinet. Phil. ii, 38, Creta post M. Bruti *decessum* potuit liberari.

Decidere. Verr. iv, 45, *decidere* in fraudem. i. e. facinus patrare.

Decidere, pacisci, transigere. Quint. 4, per te *decidit* P. Quintius, quod dissolveret. Cf. Rosc. Amer. 39; Rosc. Com. 11; Verr. ii, 32, etc. Gron. Obs. ii, 6.

Decipere. Rosc. Am. 40, inducere, *decipere*, destituere. Hæc tria ita differunt : inducere est fallere consilio dando, et ad rem aliquam faciendam impellendo; destituere, deserendo eum, qui, quia promiseras aut debebas, a te aliquid auxilii expectabat; *decipere* denique, sub utilitatis specie nocendo. ad Div. v, 16, ea impendere reipublicæ, quæ qui reliquerit, nullo modo mihi quidem *deceptus* esse videatur; h. e. nihil detrimenti fecisse, etc.

Decisio, pactio, transactio, atque adeo conditio transigendi. Rosc. Com. 13, post *decisionem* veterem. Flacc. 36, *decisionis* arbiter. Provinc. Cons. 4, pactiones pecuniarum cum tyrann-

nis, *decisiones*, etc. Verr. i, 54, negat eum sibi illa *decisione* satisfacere posse. † de eo, super quo convenit ab utraque parte, etiam in disputando. Cæcin. extr., nostra *decisio* de æquitate.

Declamare, exercitationis causa dicere. Fin. v, 2, ad fluctum, aiunt, *declamare* solitum Demosthenem. † etiam in vera causa. Verr. iv, 66, qui pro isto contra me vehementissime *declamasset*. Rosc. Am. 29, quæ mihi visus est ex alia oratione *declamare*, quam in alium ream commentaretur. † ad Div. iii, 11, majestas est, ne in quemvis impune *declamare* liceret.

Declamator, rhetor. Or. 15, *declamator* de ludo. Or. iii, 34, non eum *declamator* aliquis ad clepsydram latrare docuerat.

Declamitare. Tusc. i, 4, *declamitabam* causas. Brut. 90, commentabar *declamitans* (sic enim nunc loquuntur) sæpe cum M. Pisone, aut cum aliquo quotidie.

Declarare. ad Div. ii, 3, Rupæ non defuit studium *declarandorum* munerum, h. e. populo pollicendorum. Muren. 2, in judicio consulis designati, is potissimum consul, qui consulem *declaravit*, h. e. creatum a populo pronuntiavit.

Declinatio, degressio in oratione. Partit. 15, *declinatio* ad amplificandum.

Declinatus. Fin. v, 7, primum *declinatum*; i. e. quod homines nati primum aversantur et fugiunt.

Decoctus. Or. iii, 26, suavitas austera, et solida, non dulcis et *decocta*, i. e. fracta, languida.

Decoloratio, pro coloratione. Divin. ii, 27, *decoloratio* ex aliqua contagione terrena potest sanguinis similis esse. Sic sunt manus *decoloratæ*, Sueton. Aug. 5.

Decoquere, consumere impensis et sumtu faciendo. Att. ix, 9, sciebam, eum agrum *decoquere* quoto anno. Phil. ii, 18, tenesne memoria, te prætextatum *decoxisse*?

Decorum poetarum, Off. i, 28, quid sit?

Decretum, sententia senatoris. ad Div. xv, 5, sententia mea et *decreto* laudavi. † philosophi placitum. Acad. ii, 9, etc. † responsum Jcti. Muren.

13, responsa atque *decreta* vestra vertuntur sæpe dicundo. † jurisdictionis prætoriae pars. Verr. ii, 48, quin is ab Siculis ob *decreta* interponenda pecuniam acceperit, etc. v. *jurisdictio*.

Decumanus. Verr. iii, 6, ager *decumanus*; h. e. e quo decumæ dantur. † publicanus, qui decumas a populo redemit. Verr. ii, 13, 71; iii, 8, 48, *decumani* principes, et quasi senatus publicanorum, scilicet, quemadmodum honestissimum, de more romano, genus rei querendæ est agricultura, sic etiam inter publicanos honestissimi, qui *decumas* conduxere. † magnus. Fin. ii, 8, accipere cum *decumano*. In rusticis sunt ova, poma *decumana*. Noti etiam sunt versiculi Ovidiani, Trist. i, 2, 49, de fluctu maximo: Hic fluctus supere minet omnes; Posterior nono est, undecimoque prior.

Decumbere, de gladiatoribus, quum gladium recipiunt, iugularique se patiuntur. Tusc. ii, 17. Cf. Phil. iii, 14. † de cenante. Verr. iii, 25, quum in triclinio *decubisset*.

Decuria, tabula, s. album, in quo senatorum nomina scripta, qui judicia administrare debent, s. classis iudicum. *Decuriæ* autem ex instituto vetere tres fuerunt, tot sc. in quot partes senatores iudicantes descripti erant; quibus quartam adiecit Augustus, Sueton. c. 33 ubi vid. Casaub.; quintam Caius, auctore eodem Sueton. c. 16. Sextam, quanquam rogatus, tamen addere noluit Galba. Sueton. c. 14. Verr. i, 61; ii, 32; Cluent. 37. Vid. de his *decuriis* Plin. xxxiii, 1, 2. † De iudiciis *decuria* etiam est, sed alio sensu, Verr. iii, 11, quid tandem postulat arator? nihil, nisi ex edicto iudicium in octuplum. Quid Apronius? non recusat. Quid prætor? jubet recuperatores rejicere. *Decurias* scribamus (sc. arator dicit). Quas *decurias* (respondet Verres)? de cohorte mea rejicies. Hic *decuria* non est, ut Romæ, quod videbatur Hotomanno, numerus civium rom. de conventu provinciali, quorum est, causas iudicare; sed indiculus iudicum delectorum ad causam aliquam cognoscendam et iudicandam. Arator non postulat, ut sibi copia fiat *decuriæ* iudicium, sed ut *decuria* iudicium scribamur et deligatur. † In *decurias* etiam

distributus erat ordo scribarum, reliquorumque ministrorum, qui magistratibus apparebant: unde, Verrin. iii, 79, ad eos me scribas voca, si placet: noli hos colligere, qui — *decurias* emerunt. v. in primis Vales. ad Ammian. xxviii, 6, et alios, quos laudant viri docti ad Sueton. Claud. 1.

Decuriare, in decurias conscribere, quod faciebant, qui, tribunum largitione corrumpendarum causa, coitiones faciebant; unde de sodalitiis rei. Planc. 18, doce *decuriasse* Plancium, conscripsisse populum. Ibid. 19, tu doce Plancium — tribules *decuriasse*. Erat autem Plancius reus de sodalitiis. Sic Clodius seditionis causa dicitur homines de populi fece *decuriasse*, Sext. 15. Phil. vii, 6, non rursus improbos *decuriabit*? non sollicitabit agros? Plane sic etiam est *centuriare*; de quo supra.

Decuriatio. Planc. 18, *decuriatio* tribulium v. *decuriare*.

Decurio, senator municipalis, aut colonicus. Rosc. Am. 9, 39; Sext. 4; ad Div. vi, 18, etc.

Decurrere. Cæcin. 23, ad istam hortationem *decurrunt*, i. e. confugiunt, veniunt tandem. Quint. 15, ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide *decurrebat*. Ducta ratio de stadio et circo. Sic est Tusc. i, 8, nunc video calcem; ad quam quum sit *decursum*, etc. Hinc etiam ad navigationem, ut ipsum cursus verbum (v. in *cursus*), traducitur. ad Div. xvi, 4, puto te bellissime eum quaestore Mescinio *decursum*.

Decursio ad Div. xi, 10, *decursionibus* vastare loca. Sunt incursiones, quæ de montibus fiunt. Male aliquis corrigebat *excursionibus*, quæ sunt Græcis *καταδρομαί*, *ἐκδρομαί* at *decursionibus* sunt quæ fiunt ἐκ τῆς ἐπιτοχῆς *ἐκδρομαί*. vid. Thuc. i, 142, et ibi Schol.

Decursus, a. nm. Quæt. 31, atas acta et *decursa*. de Sen. 23, *decurso* spatio. ad Div. viii, 13, hæc ætate sunt *decursa*: de vitis. quæ per ætatis ipsius rationem deponi solent. Or. i, 32, *decursa* abs te de arte, i. explicata breviter.

* *Decursus*, us. Or. i, 1, *decursum* honorum est, quum omnibus honoribus perfuncti sumus. ad Div. iii, 2, *decursum* mei temporis, sc. in provincia.

Dedere, de reo. Rosc. Am. 3, libi-

dini alterius *dedere* aliquem, est, condemnare, quia alteri placet. ibid. 22, quem *dedi* putabas. Cf. Quint. 18 extr. Eodem modo, quo *condonare* et *addicere* dicitur; de quibus supra. † Planc. 30, in qua oratione ego me ei *dedebam*, cui nil magnopere deberem; h. e. ei me obstrictum profiterbar, ejusque me totum fore pollicebar. v. Græv. ad h. l. † ibid. 37, qui vitam pro republ. *dediderunt*. Sed Græv., *ediderunt*. † dicitur etiam ut *dare se alicui*, pro facere, quæ grata fore scis; honori alicujus inservire. Petit. Cons. 9, ei se *dedunt*, deserunt ceteros.

Dedicare, proprie idem est, quod consecrare: de quo vid. supra in *consecratio*. Hinc eleganter Leg. i, 22, ingenium in se suum, sicut simulacrum *dedicatum* putabit. † deferre. Flacc. 32, *dedicare* in censu. Docti viri landarunt Gell. vii; 11, ubi vid. Gronovium, et eundem, Sestert. iv, 1. Lips. Var. Lect. iii, 11, et Gron. l. c., volebant *incensum*: quod probat Mazoch. Amphith. Camp., p. 84, qui verbum *dedicare* interpretatur *inchoare*; quod tum denuum inchoent Quirites possidere, quum in censum detulerint: male. Videtur esse propria verbi hujus significatio antiquis usitata, ut sit dare, attribuire. Nam et quæ diis *dedicantur*, ea iis dantur, attribuuntur: unde mirifice confirmatur disputatio nostra in *consecratio*. Festus: *Dedicare* est proprie dando deferre.

Dedicatio. Dom. 48, an consecratio nullum habet jus, *dedicatio* est religiosa? De hoc loco disputavimus supra in *consecratio*.

Dedititius, qui se in potestatem alicui, ut populo rom. olim Campani, tradidit. ad Brut. 3.

Deducere. Rosc. Com. 12, huc omnis causa *deducitur*, i. e. huc reddit, hæc est summa causæ. Or. ii, 17, odium *deducere* ad benivolentiam: mutare in beniv. Att. ix, 19, *deducere* exercitum in hiberna. ad Div. x, 24, summam remp. in discrimen *deducere*. Acad. i, 12, dies plerosque *deduceret*, i. e. consumeret totos. Or. i, 8, *deducere* unde velit, i. e. a qua sententia velit. ad Div. i, 1, ab eo *deduci* non potest. Verr. i, 24, *deducere* ad hospitem. Cf. c. 25. Acad. i, 10, in angustum

deducere. † Agr. i, 6, *deducere* coloniam. ibid. ii, 25, agris publicis (pro in agros publ.) privatos esse *deductos*. † Verr. iv, 4, *deducere* testes de provincia. Cf. Flacc. 10, 15, 19. † *deduci* ad aliquem dicuntur, qui alicui erudiendi traduntur, aut certe commendantur, ut cum eo versari, et ab eo discere possint. Mos enim erat Romæ, ut parentes filios adolescentes alicui viro primario commendarent, ex cujus consuetudine proficerent. Læl. i, eram *deductus* ad Scævolum. Cœl. 4, hunc a patre continuo ad me esse *deductum*. † est etiam comitari aliquem, et prosequi honoris causa. Muren. 34, si interdum ad forum *deducimur*. Cf. de Sen. 18. † est etiam verbum in civili et festuaria. Cæcin. 7, *deduci* de fundo moribus: unde mihi videtur hæc ratio dicendi ducta esse, v. c. Verr. i, 2, a mente et consilio *deduci*. † *deduci* etiam dicuntur feminae, quæ amoris causa ad aliquem in cubiculum perducantur. Verrin. iii, 34, qui ad istum *deduxerat* Tertiam. Cf. Torrent. ad Sueton. Cæs. 49; quod alias dicitur *perducere*. † pro auferre, corrumpere, vulgo dicunt male *seducere*. Tusc. ii, 25, quum a Zenone didicisset fortis esse, a dolore *deductus* est, i. e. doloris sensus eum decepit et corrumpit. v. Græv. ad Herenn. ii, 25.

Deductio, ritus in controversiis de possessionibus, quam vim civilem appellant, ut modo diximus. Cæcin. 11, *deductio* moribus fieret. † Div. i, 44, *deductio* aquæ Albanæ. † Verr. iii, 78, *deductiones* fiebant, sc. pecuniæ de capite, vel summa. Cæcil. 10, ne qua *deductio* fieret. † Inv. i, 14, non potest ex *deductione* rationis nasci judicatio, h. e. rationibus in utramque partem afferendis.

Deductores, sunt clientes et amici, qui aliquem honoris causa *deducunt*. v. *deducere*. Petit. Cons. 9, jam *deductorum* officium quo majus est, quam saluatorum, etc.

Deductus, a, um. Leg. ii, 20, si in testamento *deducta* scripta non sit. Corrigitur, *deductio*. v. *partitio*.

Defatigatus. Dom. 44, licitatores *defatigati*.

Defectus, us. Nat. D. ii, 19, *defectibus* in initia recurrit luna.

Defectus, a, um. Sext. 64, ille ad eos, a quibus audiebatur, quotidie aliquid *defecti* afferebat. Manut. emendavit, aliquid *de me ficti*. † Att. xiii, 23, edd. quædam habent *defecti* libri, quod explicant *perfecti*. Sed ea lectio est absurda. *Defectus* pro perfecto dici non potest. Cf. *defectus*.

Defendere, propulsare. Rosc. Am. 1, omnes injuriam novo scelere conflantam putant oportere *defendi*. Mur. 3, *defendere* pericula civium. † tenere, tueri, conservare. Quint. 3, ne locum suum quem adhuc honestissime *defendit*, obtineat. Prov. Cons. 9, officium *defendere*. † Verr. iii, 90, id aliorum se fecisse exemplo *defendat*; i. e. contendat, defensionis loco dicat. † velle aliquid, et, e republica esse, dicere, idque ut fiat, oratione aliisque modis pugnare. Rosc. Am. 47, id maxime *defendisse*, ut ii vincerent, qui vicerant. † *Defendere* non solum esse cum præpositione *a*, sed etiam *contra*, docent duo loci, Or. i, 39; ad Div. xi, 27.

Defensio. Cœl. 4, est brevis *defensio* ad omnem istam orationem.

Defensor, propulsator. Muren. 2, *defensor* periculi.

Defensrix e Ciceronis Timæo laudat Priscianus, p. 245.

Deferre, proprie est ad locum aliquem portare. Verr. iv, 57, ita factus animo et corpore, ut multo appositior ad *deferenda*, quam ad auferenda signa esse videatur. Fr. Corn. 1, sitellam ipsam *deferre*. Att. xiii, 2, Balbo epistolas *deferri* jubebis, etc. † hinc pro *narrare*. Fin. ii, 17, ad amicos rem ita *deferret*. Verr. i, 25, is ad eum rem istam *desert*. † etiam clientes dicuntur causam *deferre* ad patronos, quod alio modo *docere* dicitur, Orat. iii, 13. † *desert* etiam rem, qui deliberandi causa ad alios de re aliqua refert. Verr. ii, 71, itaque decumanos convocat: rem *desert*. Statuant illi, atque decernunt, etc. † *desertur* etiam res, auxilii petendi causa. ad Div. v, 8, ut intelligeres, nihil neque te scripsisse, neque quemquam tuorum frustra ad me *detulisse*. † accusator nomen *desert*, sc. ad prætorem, ejus, quem accusare suscepit, ut illud inter reos scribat, quod est recipere nomen. Rosc. Am. 3, non nihil tamen in *de-*

ferendo nomine secnti. Sed non solum hominis nomen *desertur*, verum etiam criminis nomen; propterea, quod non solum nomen rei edendum apud prætorem est, quem accusare aliquis constituit, sed etiam crimen, cujus eum accusaturus est. Verr. ii, 28, inimici Sopatri ad Verrem, quum is Sacerdoti successisset, ejusdem rei nomen *deserunt*, sc. capitalis. † *deserunt* etiam calumniatores. Agrar. iii, 1, quæ apud vos de me *deserunt*; unde *delatores* dicuntur. † dicitur et pro ultro offerre, conferre. Verr. v, 70, dormientibus beneficia *deferre*. ad Div. vi, 22, voluntatem suam ad aliquem *deferre*. Cf. Phil. ii, 20. Rabir. Post. 17, totum te ad me cum tuis copiis *detulisti*. † dare, committere. Att. vi, 1, præfecturam *deferre* alicui. ad Div. xiii, 55, *deferre* alicui legationem. Att. xiii, 12, tibi præconium *deferam*. † eleganter est pro commendare aut reipublicæ, aut magistratui provinciali aliquem, ut ad honores eum provehat. Att. v, 7, ait Pompeius, quinos se præfectos *delaturum*. ibid. 11, præfectos, quos voles, *deserto*, etc. Hoc genus *deferendi* commodum habet; commendati enim præfecti sunt: in altero, quum ad ærarium *deferuntur* in beneficiis, honos tantum est. v. *beneficium*, et Gronov. Sestert. iii, 17, p. 253. Locis ibi laudatis adde hunc Balb. 28, Cæsar Balbum in prætura, in consulatu præfectum fabrum *detulit*. † eadem ellipsis *ad ærarium* est in hac forma: rationes *deferre* pro referre, ad Div. v, 20. Nam apud ærarium deponerantur rationes provinciales. Sic Phil. v, 5, *deferre* nomina iudicum ad ærarium, h. e. deponere. † Sic SCta *deferri* dicuntur, pro referri. Nam quod ad Div. xii, 29, est: falsa senatusconsulta tum *deferrebantur*, pro eo, ep. 1, est, senatusconsulta falsa referuntur: int. ad ærarium; ibi enim SCta servabantur. † Dom. 5, malum *delatum*, opponitur nativo.

Defervesco. Cœl. 18, quum cupiditates *deferveissent*. ad Div. ix, 2, dum *defervescit* hæc gratulatio. † Orat. 30, quæ nequaquam satis *deservuisse* post aliquanto sentire cœpinus, h. e. in eo loco nos nimis indulsisse ingenio, et studio juvenili eloquentiæ ingenui-

que demonstrandi, adeoque redundantiam ei loco inesse juvenilem et lasciviam.

Deficio. ad Quirit. p. R. 1, ut quod odium — id in me uno potius, quam in universa civitate *deficeret*, i. e. desineret, in me ita se exsereret, ut simul connumeretur. Ar. Resp. 19, ne patres principesque auxilio deminuti *deficiantur*. *Defici*, et participium *defectus*, sic simpliciter dici, docuerunt Davisius ad Caesar. B. C. iii, 4, et Oudendorpius ibidem, et ad Lucan. ii, 560; v, 333, etc. † deserere. Verr. iii, 46, Leontina civitas me *defecit*. Verr. ii, 31, latera et vox me *deficiunt*.

Deficius. hoc est in edd. quibusdam ad Att. xiii, 23, *defecti* libri. Sed v. notam Lat. ad h. l.

Defigo. Leg. ii, 8 extr., quæque augur injusta, nefasta, vitiosa, dira *defixerit*, irrita infectaque sunt. *Defigi* incantationibus et beneficiis dicuntur homines, quum iis vis coeundi cum femina auferatur, ut dum docuere viri docti. vid. Græv. ad C. Rabir. 10. Hinc augures quoque dicuntur aliquid *defigere*, quia *defigendo* potestatem agendi auferunt. Pertinet huc locus Senec. Benef. vi, 35, caput dira imprecatione *defigis*. Malebat tamen Lipsius, Ep. Q. iv, 11, *dixerit*; Davisius, *edixerit*; præter rem, ut mihi quidem videtur: *defixerit* defendit Salmas. ad Solin. pag. 766, ubi plura de hoc verbo. Add. Heins. ad Ovid. Heroid. vi, 91; Amor. iii, 7, 29. † pro refigere. ad Div. vii, 29, quo facilius — te ad ver videre, et nostra *defigere* deportareque tuto possimus. Sed quidam viri docti hoc ipsum refigere pro *defigere* reponi volunt. † Flacc. 1, spem reliquorum in vestra potestate — *defixam* putetis. Dom 39, doloris mei *defixum* indicium ad memoriam.

Definire, finire. Or. 19, similiter extrema *definiunt*. Cf. Verr. iv, 52. † deligere et destinare. Phil. viii, 3, ædes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana *definiunt*. † comprehendere, complecti. Off. iii, 29, nam pirata non est perduellium numero *definitus*, sed communis hostis omnium. † Verr. iii, 91, cur huic præcipua lex injuriæ *definitur*, i. e. constituitur. † Or. iii, 3, oratio eis *definietur* vi-

ris; h. e. ii tantum inducentur. † Nat. D. ii, 40, cursus ordinatos *definiunt*. † Div. ii, 7, ex omni æternitate *definita* sunt fataliter.

Definite, in specie, nominatim. Orat. ii, 27, de genere universo, vel *definite* de singulis hominibus, etc. Balb. 14, lex Gellia et Cornelia, quæ *definitæ* potestatem Pompeio civitatem donandi dederat.

Definitio temporum atque hominum, Div. ii, 54, est adjunctio *circumstantiarum*, quas vocant vulgo, temporis atque hominis, quam et *determinationem* appellant. † Off. iii, 15, *definitio* Aquilliana doli mali, est illa quidem dialectica: quum aliud est simulatum, aliud actum. Sed *definitiones* Aquillianæ etiam dicuntur juridice, determinationes casuum, in quibus inesset dolus malus. † Cluent. 2, *definitio* iudiciorum æquorum retineatur, quæ nobis a maioribus tradita est; i. e. præscriptio.

Definitus. Top. 21, quæstionum genus *definitum*; opponitur infinito: alias dicitur finitum. Sic et in Or. et Partit. occurrit.

Deflagratus. Tusc. iii, 19, *deflagrata* fana. Catil. iv, 4, *deflagratum* imperium.

Deflectere. Cæcin. 18, rem ad verba *deflectere*; i. e. rem æstimare et iudicare e verbo. Mur. 22, *deflectere* se de curriculo.

Defluo. ad Div. ix, 20, ubi salutatio *defluxit*, i. e. abiit. Sext. 32, ex novem tribunis unus *defluxit*: mutavit sententiam, a meisque partibus decessit. † Læli. 16, *defluere* in terram dicuntur, quæ pereunt. † Tusc. i, 25, a necessariis artificibus ad elegantiora *defluximus*, i. e. pervenimus. † Marcell. 8, omnia, quæ dilapsa *defluxerunt*. Mss. quidam, *difflexerunt*, quod melius patet: partem propter præcedens *dilapsa*; partem quia sequitur. *vincienda sunt*: etiam, si concedamus Cortio ad Sall. Jug. 1, *defluere* dici pro perire.

Deformo. Cæli 2, quæ accensatores hujus *deformandi* causa dixerunt: ut eum *deformem* et turpem esse ostenderent. Cf. Ar. R. 24. † Cæcin. 5, quem supra *deformavi*, h. e. descripsi. Cf. Ar. R. 26. v. Græv.

Defringere. Orat. iii, 28, surculum

defringere; h. e. mutuari aliquid ex alia disciplina.

* *Defugere*. de Rep. ii, 19, *defugit patriam vir liber ac fortis*.

Defungor, eleganter dicitur de eo, qui levi aliqua jactura, aut malo liberator majori, aut levi labore perficit, ut majore molestia carere possit. ad Div. viii, 1, hoc mendacio, sc. de morte tua, si qua pericula impenderent, ut *defungeremur*, optavi. ibid. x, 24, neque ego pro maximis beneficiis tuis tam vili munere *defungar* orationis. Cf. Verr. iii, 16. † dicitur tamen et in bonam partem, et de rebus bonis, ut perfungi. Verr. v, 68, *defungi* honoribus.

Defusus. Fin. ii, 8, vinum *defusum* e pleno sit: e Lucilio. Vinum *defusum* est, quod e dolio in amphoras conjectum est; a quo differt *diffusum*, quum vinum e majori vase in plura minora transfunditur. v. Lambin. ad Horat. Epist. i, 5, 4. Tale vinum bibebant honestiores et delicatiores; de dolio vinum tenues: unde a Cicerone objicitur Antonio. v. *dolium*.

Degenerare a Zenone, Tusc. ii, 25, deficere ab ejus placitis, quum sis stoicus.

Degredi. v. in *digredi*.

Degustare. Att. iv, 8, tu velim e Fabio odorere, et istum convivam tuum *degustes*; i. e. expiscere, tentes.

Dejectus. Verr. iii, 51, aratores *dejecti*, coacti agros suos deserere propter damna.

Dejicio, detraho, demo. Tusc. i, 8, vide, quantum mali de humana conditione *dejeceris*. ii, 5, quantum de doloris terrore *dejeceris*. Verr. v, 49, si metum hunc Siciliae *dejecero*. de Rep. i, 15, hominibus perturbatis inanem religionem timoremque *dejecerat*. † Phil. ix, 4, *dejicere* aliquem de sententia. † *dejici* eleganter dicuntur, qui spem abeujus commodi, honoris consequendi amittunt, atque repulsam ferunt. ad Div. viii, 4, de petitore aedilitatis: nam M. Caelium promulgatio de dictatore subito *dejecit*, *dejectumque* magno clamore insecuta est. Muren. 36, Q. Tubero praetura *dejectus* est. Act. i in Verr. 8, si me aedilitate *dejecissent*. † de formulis, de gradu, et de statu *dejicere*,

vid. in *formula*, *gradus*, et *status*. † Verrin. iv, 40, praecipitem in forum aliquem *dejicere*. † verbum rei militaris. Verr. iii, 16, propugnaculum *dejicere*. † vincere, tollere. Tusc. iv, 37, vitia ratione a se esse *dejecta*. Top. 17, perturbationes *dejiciuntur*. † Rosc. Com. 2, haec nomina sunt *dejecta* (sc. in tabulis); illae (sc. tabulae) in ordinem confectae. Sed pro *dejecta* alii mallet *disjecta*, aut simile quid. † Rosc. Amer. 35, habeo dicere, quem contra morem majorum, minorem lx annis, de ponte in Tiberim *dejecerit*. Seniores lx annis in comitiis quum pontem ex uno septo in alterum transirent, *dejiciebantur*, ne suffragium ferrent; unde *deponant* senes † *dejici* dicuntur etiam in edicto praetoris, qui vi de fundo aut alia possessione aliqua pulsati sunt. Caecin. 8, ut, unde *dejecisset*, restitueret. Cf. c. 11, 12; Quint. 25. † de oculis est averto, dimoveo. Phil. i, 1, nec a republ. *dejiciebam* oculos. Cf. Verr. iv, 15. † revello. Quint. 6, *dejicere* libellos, sc. quibus auctio proscripta. † repello, arceo. Verr. v, 62, verbera a se *dejicere*. Phil. i, 2, jugum a cervicibus *dejicere*.

Dejunctus. Caecin. 32, *dejuncta*, interdita, i. e. diversa. Univ. 5, *dejuncta* opponuntur iisdem.

Dejungere. Nat. D. i, 15 extr., *dejungit* a fabula, i. e. eximit fabulis.

Delabor, Att. xii, 47, eo magis *delabor* ad Clodium, h. e. eo magis inclino in eam partem, ut Clodiae hortos emam. Q. fr. i, 1, sed nescio, quomodo ad praecipienda rationem *delapsa* est oratio mea. † Partit. 28, in judicium *delabuntur*, i. e. influunt, in eo vim et usum habent. † orior. Or. iii, 57, *delapsa* sunt ab his plura genera.

Delectus. *Delecti* iidem, qui principes civitatis. Sext. 49. Cf. Vatin. 9.

Delectus provincialis, ad Div. xv, 1, est, qui fit e civibus, qui sunt in provincia: nam ei opponuntur auxilia sociorum.

Delegare, in re pecuniaria dicitur, qui non ipse de arca solvit, sed creditorem remittit ad alium per attributionem (vid. *attributio*), a quo pecuniam accipiat; quod et solvere ab alio dicitur: unde deinde ceterae rationes dicendi ducuntur, quum, quod ipsi

facere debebamus, id per alterum fieri curamus, et qui id a nobis petunt, ad alium rejicimus: unde et *pro transferre* dicitur. Attic. xii, 12, Balbi regia conditio est *delegandi*: ad q. l. v. Gronov., ut et Observ. i, 20. ibid. xiii, 46, Quinto *delegabo*, si quid aeri meo alieno superabit. Dom. 7, petebatur a me frumenti copia, annonæ vilitas — *delegavi* amico locupletiori, etc. ad Div. viii, 1, quod hunc laborem alteri *delegavi*. Or. ii, 28 extr., sed hæc ipsa, quæ nunc ad me *delegare* vis (oratione, laude tua), ea semper in te eximia et præstantia fuerunt Fonteii. 7, quid si hoc crimen optimis nominibus *delegare* possumus? Perquam eleganter, hoc sensu: quid si hoc crimen ad eos transferamus, qui facile fateantur, se hoc, quod crimini Fonteio datur, fecisse, quia officii ratio postulare? Itaque sic pergit: et ita, ut non culpam, etc. † Difficilis locus est, in quo hoc etiam verbum occurrit, ad Div. vii, 5, ex epistola Cæsaris: M. Orfium, quem mihi commendas, vel regem Galliæ faciam, vel hunc Leptæ *delega*. Ceterum locus est obscurus, rei ipsius et historiæ ignorance, ut vere judicat Victorinus.

Delegatio. Att. xii, 3, *delegatio* a mancipe. v. *delegare*.

Delicatus, de pueris et ancillis pulchris et elegantibus, sensu honesto. Milon. 10, *delicatus* comitatus ancillarum puerorumque. v. Burm. ad Petron. c. 63. † mollis, effeminatus, de hominibus et rebus, libidini luxuive deditus. Brut. 53, adolescens *delicatus*. Nat. D. i, 37, Epicurus, quasi pueri *delicati*, nil cessatione melius existimat. Muren. 9, Asia *delicata*. ibid. 35, juvenus (hominis) *delicata*. Orat. ii, 64, quam haberet filium *delicatiorem*. Fin. v, 5, ratio *delicatio* molliorque, quam virtutis vis gravitasque postulat: de eorum sententiâ, qui in felicitatis et summi boni parte non solum virtutem, sed etiam voluptatem, aut hujusmodi quid ponunt. Off. i, 40, *delicatum* aliquem sermonem inferre, i. e. de pulchris hominibus, de amore, de re amatoria, qualis ille Sophoclis erat, quam diceret Pericli, obvio puero formoso: O puerum pulchrum! Att. ii, 14, *delicatum* convivium, quod ἀσθηγῆς

vocat, ep. 12. Or. iii, 25, quanto molliores sunt et *delicatiores* in cantu flexiones et falsæ voculæ, quam certæ et severæ! † concinnus, elegans. Pison. 20, *delicatissimi* versus † placidus, otiosus. Tusc. ii, 11, vita umbratilis et *delicata*. † suavis, iucundus. Verr. v, 40, *delicatissimum* litnus. † *delicatus* est etiam homo intelligens deliciarum (vid. *deliciæ*), et his abundans. Verr. iv, 57, qui tam *delicati* esse non possumus, etc. Verres hæc habeat domi, etc. † E Parad. i, 3, laudantur *delicata* pateræ, tanquam genus deliciarum in supellectili: et ita est in quibusdam libris, neque absurde. Nam *delicatum* est in his rebus usitatum Latinis, quas et *delicias* vocant; et *delicata* dicuntur omnia, quæ ad magnificentiam et ostentationem pertinent. v. Cuper. Obs. i, 3. Sed altera lectio, *sflicata*, est ex melioribus et antiquioribus codd., et ipsum quoque usitatum est in hoc genere.

Deliciæ, elegantissima et pulcherrima supellectilis genera, ut aurum argentumque cælatum, vestes stragulæ, tabulæ pictæ, et similia. Verr. iv, 23, sic Haluntini, excussis *deliciis* (h. e. crustis et emblematis), cum argento puro domum reverterunt. † magnificentia et ostentatio, quæ pretiosa supellectili quaeritur. Parad. i, 2, num ullam cogitationem habuisse videntur — aut argenti ad avaritiam, aut amœnitatum ad delectationem, aut supellectilis ad *delicias*, aut epularum ad voluptates? † studium hujus elegantiae et magnificentiae. Verr. iv, 57, etiamne hujus operarii studia et *delicias* perferetis? † amores et elegantiae hominum amoribus deditorum. Cœl. 19 infit., amores autem et *deliciæ* hæc, quæ vocantur, etc. † ipsi homines utriusque generis, qui amantur. Dom. 24, quam alter se Catilinæ *delicias* fuisse diceret. † in oratione *deliciæ* sunt concinna sententiæ, arguti, certi et circumscripti ambitus verborum. Orat. 12, longissime tamen ipsi a talibus *deliciis*, vel potius ineptis ablueraut.

Deligere, ejicere. Vatini. 14, subsellia dissipavit, urnas *delegerit*, etc., ubi vid. Græv. Cæcin. 27, si ingressum modo *delegeris*. Sic Grævius. pro *dejeceris*.

Delinitor. Brut. 70, iudex, cujus *delinitor* debet esse orator.

Deliquesco. Tusc. iv, 17, alacritate futili gestiens *deliquescit*, i. e. mollem se præbet.

Delitesco. Balb. 2, in mendacio *delite cere*. Acad. ii, 5, in eorum auctoritate *delitesceret*.

Delitus. Verr. i, 55, *delitum* tectorum. In fragm. epp., p. 128, sunt etiam ceræ et litteræ *delitæ*.

Delumbo. Orat. 69, *delumbare* sententias dicitur, qui minutis numeris et oratione incisa earum vim minuit.

Dementia, in plur., de magnificentia ædificationis, Att. ix, 9. Sic alibi insania dicitur.

Demere. P. tit. Cons. 2 extr., qui capita *demebant*, etc. Alii legunt *demetebant*: quod probat Burmann. ad Valer. Argon. iii, 670. ubi hæc verba confundi in libris solere docet. Cf. eundem, et Oudendorp. ad Suet. Caium, cap. 33.

Demersus. Sull. 31, *demersam* patriam extuli.

Deminutio. Prov. Cons. 15, multari imperatorem *deminutione* provinciæ, contumeliosum est. Mil. 36, si qua *deminutio* capitis futura est, h. e. si damnatus in exsilium ibit. Al., ut passim, habent *diminutio*.

Deminutus. Top. 6, qui capite non sunt *deminuti*; quanquam ibi etiam legitur *diminuti*, minus recte. v. caput.

Demisse. Flacc. 10, suppliciter *demisseque* respondere. † Tusc. v, 8, humiliter *demisseque* sentire, in malam partem.

Demissus, modestus et pudens. Muren. 40, sit apud vos modestiæ locus, sit *demissis* hominibus perfugium, sit auxilium pudori. Add. Or. ii, 43; in Pis. 17. † moderatus, modicus. Or. 24, tennis orator erit — ornamentis verborum et sententiarum *demisior*.

Demitto me, descendo, ut e montibus in valles, etc. ad Div. xv, 4, quum me in Ciliciam *demissem*. x, 8, quum in eum casum me fortuna *demisit*. † de omni ægritudine dicitur, ut contrahere; unde utrumque in definitione ejus a Cicerone dicitur. v. Tusc. iv, 6.

Demonstrare, narrare, dicere. Inv. i, 31, apud Socraticum Æschinem

demonstrat Socrates, cum Xenophon- tis uxore, et cum ipso Xenophonte Aspasiæ locutam Verr. iv, 33, quod ab Ænea conditum *demonstrant*. ad Div. iii, 4, mihi Fabius *demonstravit*, me a te plurimum fieri. ibid. ix, 24, Spurinna, quam ei rem *demonstrassem*, et vitam tuam superiorem exposuissem, magnum periculum sum- mæ reip. *demonstrabat*, nisi ad superiorem consuetudinem revertisses. † de actore, explicare, agere. in Cæcil. 13, *demonstrare* causam non pos- ses. † *demonstrare* dicitur etiam de interpretibus antiquitatum et rerum in quoque loco memorabilium. Verr. iv, 59, nam ut ante *demonstrabant*, quid ubique esset, etc.

Demonstratio, institutio, doctrina. Or. iii, 55, *demonstratio* hujus generis et doctrina vulgaris est. † interpretatio antiquitatum et rerum memorabilium. Verr. iv, 59, itaque nunc conversam habent *demonstrationem* suam.

Demoveo. Cæcin. 15, *demovere* de certo statu: e gladiatoria petatum est. Dom. 26, *demovetur* a republ. similis labes in posterum: h. e. cavetur, ne ei in posterum accidere possit.

Demum, tandem, quæso. Tusc. v, 37, exsilium quantum *demum* a perpetua peregrinatione differt!

* *Demutatio*. Sic prima manus cod. Vaticani, de Rep. ii, 4. Secunda, *mutatio*. Ang. tamen Maius priorem lectionem genuinam putat.

Denarius, est nummus, qui, quum sestertius duos asses cum dimidio valebat, decem asses æquabat; postea sedecim, quum unus sestertii quatuor asses erant. Respondet Græcorum drachmæ. Quint. 4, decidis, statisque tu, quid sis ad *denarium* solveretur: h. e. quid et quantum solvendum esset, si pro nummis Gallicis, qui erant in rationibus, et debebantur, solverentur nummi romani; quantum efficere ur, si summa nummorum Gallicorum, quæ debebatur, ad *denarios* redigeretur. v. Gron. Sest. iii, 10. Sic Att. ii, 6, opponuntur *denarius* et eistophorus, h. e. nummi Asiatici et romani.

Denegare, plane negare. Att. i, 1, Aquilius *denegat* (se. se petiturum), et juravit morbum, et illud suum regnum judiciale opposuit

Denicales, feriæ mortuorum: de quibus Cicero Leg. ii, 22. Viri docti laudant Gell. xvi, 5. Cf. Kirchmann. de Funerib. iv, 1.

Denique, ut paucis me expediam. Verr. ii, 51, negant id Syracusani per religiones sacrorum ullo modo fieri posse: fas *denique* negant esse. Vid. de hac vi verbi Græv. ad Sueton. Aug. 23; Duker. ad Flor. i, 16, etc. † Sed quod Grævius sic esse putat etiam ad Div. x, 10, in his verbis: is enim *denique* mihi honos videri solet, qui, etc., in eo errat. Nam in his *denique* est demum. Sic in Sall., ea demum vera voluptas est. *Denique* pro *demum* passim obvium. ad Div. ix, 14, tantum accessit ut mihi nunc *denique* amare videar, antea dilexisse. Cf. ad Att. viii, 8. v. Vallæ Eleg. L. L. viii, 8.

Denotare, significare. Manil. 3, quod is una significatione litterarum cives rom. necandos trucidandosque *denotavit*.

Denotatus, cognitus et perspectus; quod, quæ notamus, ea facile agnoscimus et reperimus. Acad. ii, 18.

* *Densus*. ad Att. vii, 1, ubi sunt illæ *densæ* dextræ, i. e. junctæ, implexæ.

Dentatus. ad Q. fr. ii, 15, charta *dentata* res agetur, h. e. dente polita et lævigata. Plin. H. N. xiii, 12, scabritia chartæ lævigatur dente conchave.

Denudare bonis, i. e. privare. ad Div. xii, 15.

Denuntiare dicuntur, qui aliquem jubent esse paratum ad rem aliquam, quæ interdum diserte adjicitur, interdum omittitur, et e vicinia verborum supplenda est. Verr. i, 19; ii, 27. Rosc. Am. 38, *denuntiare* alicui testimonium. Sed simpliciter *denuntiare*, eodem sensu, Flacc. 15; Verr. ii, 4, ubi vid. Græv. Dom. 45, quum tribunus, vel *denuntiare*, vel cogere potueris, int. pontificibus, ut convenirent. Cæcin. 32, Cæcinæ *denuntiabas*, int. controversiam. ad Div. xi, 2, *denuntiat* veteranis, sc. ut convenient; eos convocat. Conf. v, 11. † hinc dicitur etiam pro minari. Att. xv, 20, genus illud interitus quasi *denuntiatum* nobis ab Antonio. Agr. ii, 5, oculis *denuntiare* omnibus

vim tribunitiæ. Conf. Att. ii, 27, 23, etc. † mandare. Or. iii, 36, plus attulisti, quam tibi esset tributum a nobis, ac *denuntiatum*. ad Div. xiii, 77, si quid tibi opus sit, ne dubitent mihi jure suo *denuntiare*. † polliceri, quid facturi simus. Att. xiii, 12, jam Varro mihi *denuntiaverat* magnam sane et gravem *προσφώνησιν*. † profiteri, ostendere. Or. i, 22, *denuntiare* se paratum. Planc. 22, *denuntiasti*, quid de summa reipubl. sentires. † etiam de interpretat. onibus aruspicum dicitur. Div. ii, 13, tum hereditates, tum damna *denuntiant*. Rosc. Comœd. 9, in judicium ut *denuntiaret*, etc. *Denuntiares* legendum vidit recte Hotomannus, et contextus docet. *Denuntio* in judicium, si lectio sana est, significat, jubeo in judicio adesse, ad judicem venire. Itaque subjicit: te affaturum negasti.

Denuntiatio. Sull. 18, Catilinæ *denuntiatione* venisti; ab eo jussus venire. † Or. ii, 19, prima *denuntiatio*, dicitur, quum in exordio auditorem attentum esse jubemus. † comminatio. ad Div. xi, 20, *denuntiatione* periculi terrere. † professio, promissio. ibid. x, 8, præmatura *denuntiatio* boni civis imparati, quam periculosa esset, ex casu collegæ videbam.

Depascisci. Verr. iii, 24 extr., ad ejus condiciones *depactus* est.

Depasci, minui. Leg. i, 21, *depasci* veterem academîæ possessionem non sinemus. Or. ii, 23, stylo *depascere* luxuriam orationis.

Depellere. Tusc. iii, 32, ut sibi turpitudinem *depelleret*; h. e. se a turp. liberaret. Sext. 19, interfectus esset is, qui hac una medicina potuit a communi peste reip. *depelli* ad Div. v, 20, ut multa tam gravis Mario *depellatur*. † Brut. 87, longi sermonis initium *depulisti*, Attice. Sed hæc lectio minus bona est. Nostra habet *pepulisti*. Manutius et Lambinus, *detulisti*. † Part. 12, aut jure factum *depellitur*, aut ulciscendi doloris gratia, etc. Lambin., *defenditur*; quod est Ciceronianum. v. *defendere*.

Dependere,olvere. ad Div. i, 9, tibi *dependendum* est, quod pro illo spocondisti. Cf. Att. i, 8 extr. Sic Catil. iv, 5; Sext. 67, *dependere* pœnas.

Depictus. Orat. 12, nimis *depicta*, i. e. ornata.

Deplorare. Verr. ii, 27, ne *deplorare* quidem de suis incommodis liceat.

Deponere. ad Div. xiii, 1, *deponere* ædificationem. ibid. v, 2, *deponere* provinciam in concione. ibid. ii, 17, rationes Apameæ *deponere* cogitabamus. ibid. i, 5, causam *deponere*, i. e. relinquere.

Deportare. ad Att. vi, 1, benivolentiam de provincia *deportare*. Et sic sæpe est ap. Cic. Sed etiam sæpe simpliciter *deportari* dicitur, quod de provincia asportatur, Flacc. 15; Muren. 5. Gron. Obs. i, 12. Itaque etiam de exercitu dicitur. vid. Drakenb. ad Liv. xxxix, 38. † Verr. iii, 14, frumentum *deportare*, int. de area.

Deposcere. Rosc. Am. 31, partes sibi *deposcere*. Senat. p. R. 13, altera me *deposcere* putabatur, sc. ad mortem, ut me interficeret.

Depositus, desperatus, proprie de ægrotis, quos medici deponunt, quod desperant curari posse. Verr. i, 2, *deposita* reip. pars.

Depravatio verbi, Partit. 36, est falsa interpretatio et calumnia.

Deprecatio. Rosc. Com. 16, *deprecatio* deorum, est in iurejurando ea, quam, Dom. 57, devotionem capitis appellat.

Deprecor. ad Div. viii, 1, in hoc te *deprecor*. Muren. i, quæ *deprecatus* ab diis sum. † Quirit. p. R. 3, me a vobis *deprecata* sunt. Sull. 26, *deprecari* vitam alienjus ab aliquo. Agr. ii, 36, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis *deprecentur*. † Partit. 39, erit contra acerbitem verborum *deprecandum*.

Deprehendo, convineo. Flacc. 16, in minimis rebus magnas res vidi *deprehendi* ac teneri. Et sic sæpe. † Or. i, 48, *deprehensum*, inquit Antonius, me plane video. Verr. iv, 12, tum se *deprehensum*, negare non potuisse.

Depressus. ad Div. x, 32, *depressus* in ludum; qui coactus est in ludum gladiatorium se conferre, et gladiator esse.

Depugnare, verbum in gladiatoria re. Tusc. ii, 17, fontes ferro *depugnant*. ad Div. x, 32, quum bis *depugnasset*. Phil. v, 7, L. frater, gladiator Asiaticus, qui mirmillo Mylasis de

pugnarat, etc. Hinc de omni pugna singulari. Fin. ii, 22, Torquatus cum Gallo *depugnavit* provocatus. Item de omni pugna et contentione. Plane. 38, si semper cum iis, quibuscum aliquando contendimus, *depugnemus*.

Depulsio. Invent. i, 10, intentionis *depulsio* quid? † Nat. D. ii, 31, lex est recti præceptio, pravique *depulsio*.

Derelinquo, omitto, in molliorem partem. Cæcin. 35 extr.

Deridere, ludere, ita agere, ut homines ridere videare. Verrin. i, 56, *deridet*, quum sibi ipsum jubet satisfacere Rabonium.

Deripere, detrahere. Offic. iii, 10, *deripere* alteri, jus non est. Verr. iv, 50, *deripere* de manu. Fin. i, 13, falsarum opinionum temeritate *deripta*. Sull. i, *deripere* de auctoritate alterius. Prov. Cons. 6, hos vos *deripiendos* de provinciis non putaretis? Caveant tirones, ne *deripere* et *diripere* confundant, quod a Nizolio factum est. Sic aliud est destringere, aliud distringere, etc. *Deripere* est de loco aliquid rapere; *diripere*, in diversas partes rapere. v. Drakenb. ad Sil. x, 318, et quos ibi laudat.

Derivare. Tusc. v, 35, in suam domum nil *derivare*, h. e. avertere.

Derodere, pro *corrodere*. Divin. i, 44.

Derogare, est nova rogatione aliquid de superiore lege demere, ei vim adimere. Dicitur autem ordinarie *derogare* legi, vel de lege, quod nemo ignorat. Sed est etiam sic: lex *derogatur*, Cornelianæ i. fragm. Sic habet etiam Ulpianus: Lex rogatur — abrogatur — *derogatur*; quem locum vid. in Fabro. Est sic etiam metaphoricæ. Quint. 23, fides hujus multis locis cognita, ne perfidia Nævii *derogetur*, laborant.

* *Derogatio*, Her. ii, 10, de lege. Et in fr. Cornel. i.

Deruo. Att. xvi, 11, de laudibus alienjus cumulum *deruere*.

Descendere dicuntur Romani honestiores, quum in forum, curiam, campum eunt, quod si solebant in montibus habitare, qui salubrius habitabant, ea loca autem in vallibus, inter montes, erant; item in universum, quum in publicum procedunt. Phil. viii, 2, consul se cum præsidio *descensurum* dixit. Rosc. A.

46, *descendere* de palatio et ædibus suis. Phil. ii, 6, hodie non *descendit* Antonius. Or. ii, 66, *descendere* in forum. Offic. iii, 20, *descendere* in Rostra : quanquam ibi Gronoviana habet, *escendere*, quod magis placet. Sed quoniam Romæ usitatum erat dicere, *descendere* in forum ; propterea etiam de aliis urbibus dicitur, ubi similis ratio non subest. Verr. ii, 38, postridie mane *descendit* Verres, sc. in forum Thermitanum. † hinc etiam ducta hæc, Cœl. i, *descendere* ad accusationem. Muren. 28, *descendere* ad accusandum. Cf. ad Div. viii, 8. † *descendere* aliquo dicuntur etiam, qui statuunt ea facere, quæ inviti faciunt, ad extrema veniunt, ad quæ demum venit, quum leniora non sufficiunt aut valent. Verr. i, 38, quo ego vellem, *descensuros*, h. e. gravissima se facturos. ad Div. x, 33, *descendere* ad extrema. Att. ix, 18, ad omnia *descendere*, est omni vi et acerbitate uti. ad Div. viii, 8, alteram ad conditionem *descendere* vult Cæsar. † Cedere, remittere. Verr. ii, 72, placet mihi ista defensio : *descendo*.

Descisco. Fin. iii, 18, *desciscere* a vita, i. e. se ipsum interficere. Tusc. iii, 2, *desciscere* a natura. Acad. ii, 15, *desciscunt* a veritate.

Describere, dividere, distribuere in partes. Agr. ii, 29, in jugera dena *describat*. Phil. xiii, 5, *describite* illud septies millies ita. Cluent. 32, non Archimedes potuit melius *describere*. ad Div. xvi, 11, Italiæ regiones *descriptæ* sunt, quam quisque partem tueretur. Cf. Verr. i, 14, etc. Græv. ad Caton. 17 ; Att. i, 2. Leg. iii, 19, populus *descriptus* ordinibus, censu, etc. Add. Burm. ad Suet. Tib. 30. † Dialectici dicuntur *describere*, quum formas et genera rerum constituunt : item in partitione. Sic Rab. Post. 15, *descripta*, opponuntur universis. Or. ii, 33, *descripta* generatim ; pro quo mox : in certa genera coacta. ibid., ut quæ sint in jure, vel apte *describere*, vel ornate illustrare possit. ibid. 71, in multa genera *describere*. † Ab hac dividendi significatione multæ formulæ dicendi ducuntur, quas ita possis interpretari, ut nulla divisionis mentio fiat : sed semper ad divisionem aliquam respicitur. Sic

Verr. v, 25, *describere* civitatibus summas pecuniarum. ad Div. xii, 1, pecuniæ maximæ *describuntur*. ad Q. fr. i, 1, vectigal *describere*. In quibus omnibus *describere* explicari potest *imperare*, sed, ut intelligas, imperatum esse ita, ut sit constitutum simul, quantum quæque civitas daret. Simile est, quod dicitur pro dividere largiendo, item largiri. Verr. iii, 92 ; Off. i, 34, jura *describere*. Verr. v, 11, *describere* jura æquitate. Leg. ii, 5, jura sunt varie et ad tempus *descripta* populi. Off. i, 16, quæ *descripta* sunt legibus et jure civili, hæc ita teneantur, ut sit constitutum. Sext. 42, nondum *descripto* jure civili. Acad. ii, 36, officia *describere*. Jura *describere* idem est, quod jura dare, constituere ; sed propterea jura *describere* pro dare dicitur, quia in juribus dandis discrimen servatur ordinum, ætatum, etc., quanquam in nonnullis harum formularum etiam respici potuit ad illam alteram significationem, qua pro *definire* dicitur. Verr. ii, 53, describebat censores binos in singulas civitates : h. e. faciebat, creabat, ut eodem capite est ; sed *describere* est pro *facere*, quia censores cxxx facti sunt (e. 55) ita, ut totus ille numerus censorum civitatibus distribueretur, et singulæ binos acciperent. † *describere* est etiam *definire* : unde, de quo *definire* dici potest, de eodem etiam *describere* dicitur. Or. i, 49, *describere* finibus ingenii sui, etc. † *describere* dicuntur etiam mathematici, quum formas geometricas scribunt. de Sen. 14. † *describere* aliquem dicunt, qui eum quidem non nominant, sed ita de eo loquuntur, ut facile intelligi possit, de quo sermo sit : unde pro *significare* reperitur ; in qua ratione dicendi sæpe accedit ista vis, ut contumeliæ causa id fieri innuat. ad Q. fr. ii, 3, Crassum *descripsit*. Mil. 18, videlicet illi me latronem *describebant*. Sull. 29, quia sunt *descripti* consulares : h. e. ab accusatore oratione designati. Pison. 28, non mehercule contumeliæ causa *describam* quemquam, præsertim ingeniosum, etc. Phil. ii, 44, ista tua minime avara conjux, quam ego sine contumelia *describo*. Pro accurate explicare et exponere est ad Div. viii, 8, quæ res

quam vehementer ad me pertineat, in litteris — *descripsi*.

Descriptio, distributio, Offic. i, 7, privatarum possessionum *descriptio*. Flacc. 14, in *descriptione* æquabili sumtus. Off. i, 27, est decori *descriptio* duplex, h. e. in duas formas distribuitur. Tusc. v, 24, *descriptio* expetendarum fugiendarumve rerum. † ordo, qui sc. ab apta distributione rerum et partium pendet. Off. i, 39, ædificandi *descriptio*. Or. ii, 9, aut si via ulla traditur — *descriptionis* atque ordinis. de Sen. 17, alicui ego ista sum dimensus; mei sunt ordines, mea *descriptio*. Sext. 65, *descriptio* civitatis. Leg. iii, 2, magistratum *descriptione* omnis reip. moderatio continetur. Acad. i, 6, *descriptio* naturæ, item artis. † *descriptio* etiam dicitur, eodem modo, ut *descriptus*, quum homines centuriantur et decuriantur, de quibus suo loco dictum est. Planc. 18, decuriatio tribunalium, *descriptio* populi, suffragia largitione devincta. † de formis geometrarum, ut *describere*. Tusc. i, 17, nisi quid erat numeris aut *descriptio*nibus explicandum.

Descriptus, divisus, ad certas partes aut classes redactus, constitutus. Catil. ii, 6, quemadmodum ei esset ratio totius belli *descripta*. Att. xvi, 5, o dies — lepide *descriptos*, etc. v. *describere*, † ordine factus. Fin. iii, 22, natura nihil est aptius, nihil *descriptius*. Hinc Or. 59, *descriptus* ordo verborum, est, certus, aptus. † Ar. R. 28, suffragia *descripta* tenentur a paucis; h. e. pauci quidam et potentes homines ita habent in sua potestate suffragia centuriarum et tribunalium, ut cuique imperent, cui suffragium dare velint. v. Græv. ad h. l. Male olim legebatur *districta*; quod, ut cetera hujusmodi, servavit nova Italorum editio Nizoliani thesauri. † Planc. 20, vocatæ tribus, latum suffragium, *descriptæ* tribus, renuntiata. Nihil hic interpretes. E cod. Erf. notat Grævius *diribitæ*. Sed ea lectio nihili est. Diribitio enim refertur ad tabellarum distributionem: quid autem diribitio post suffragia lata? Cogitabam aliquando *diremtæ*; ex quo fieri potuit *diribitæ*. Sed *descriptæ* etiam explicari potest. Nempe post lata suffragia et diremta,

punctis notabantur in tabulis, unde punctum pro suffragio. v. *punctum*. Id dici commode posse putem, tribus *describere*. *Describere* dici pro in tabulas referre, docet Schulting. ad Calpurn. Declam. subjectam Quintilianeis, p. 794. † Dom. 5, quum decuriatos ac *descriptos* haberes exercitus perditorum: in quo *descriptus* idem est, quod decuriatus; nam *describuntur* milites, quum decuriantur aut centuriantur, sc. in decurias et centurias. Pro *describere*, hoc sensu dicitur etiam *conscribere*. Planc. 18; nam quum decuriantur, *conscribuntur*, sc. in decurias. v. *conscribere*.

Deserere. Att. iii, 19, non *deseram* preces fratris, etc. Tusc. i, 46, tardius *deseret* fama Curtium.

Deservire, in bonam et malam partem dicitur. Verr. iii, 98, si vobis *deserviunt* suo labore. Sull. 9, si vigiliæ meæ *deserviunt* amicis. Partit. 20, *deservire* rebus sacris, i. e. studiosum esse religionis. Offic. i, 30, cuius *deserviant*, dum, quod velint, consequantur. ad Div. xii, 2, *deservire* latroni, etc.

Desiderabile. Top. 18, opponitur ei, quo facile careas.

Desidere, verbum proprium de labore terræ. Div. i, 35, 43. Utitur eodem verbo de hac re Livius, xxxii, 9, ubi v. Drakenb.

Desidiosus. Or. iii, 23, *desidiosa* oblectatio tribuitur iis, qui toti sunt in litteris, nec rempublicam curant.

Designare. Nat. D. i, 13, Aristoteles quodam loco mundum *designat* deum. ibid. 11, Anaxagoras omnium rerum *descriptionem* et modum mentis infinitæ vi ac ratione *designari* et confici voluit.

Designatio, dispositio, collocatio. Att. iv, 4, offendses *designatione* Tyrannionis mirificam librorum meorum bibliothecam.

Designator. Att. iv, 3, post has ruinas desertus a suis, vix jam Decimum *designatorem*, vix Gellium retinet. *Designator* est enator et arbiter ordinis et loci in ludis et spectaculis, h. e. qui unicuique suum locum *designat*; item in certaminibus, qui leges et præmia dant agonistis. De his v. Budæum, Lipsium, Fabrum, quos

lauda: Græv. ad h. l., et hinc Lexicon Fabri.

Designatus. de magistratibus recens creatis locus classicus est, Muren. 1, consul *designatus* a populo suffragiis, declaratus autem vel renuntiatus ab alio consule voce. Hinc eleganter Cluent. 11, *designatus* reip. civis, de infante concepto matris utero, sed nondum nato. † expressus, significatus. Or. i, 23, verbis *designata*. † constitutus, descriptus. Nat. deor. iii, 35, resp. ratione et disciplina *designata*. Divin. i, 38, neque dii ignorant, quæ ab ipsis constituta et *designata* sunt.

Desino. ad Div. vii, 1, libenter meretricule artem *desinere*. Sic et alii locuti. v. Heins. ad Ovid. Art. Am. ii, 726; Torrent. ad Suet. Tib. 37. Acad. ii, 25, *desine*, quæso, communibus locis: domi ista nascuntur. — * Omitto, supersedeo. de Rep. i, 1, commemorare eos *desino*, etc.

Desperare. Cluent. 25, *desperare* saluti. Sen. p. R. 14, *desperare* suis fortunis. Pis. 34, quum oppido *desperassent*. Mur. 21, sibi ipsi *desperare*. ad Q. fr. i, 2, sive institimur, sive *desperamur*. ad Div. xii, 14, quam valde nos et remp. *desperarint*. Divin. ii, 21, non *despero* ista esse vera.

Desperatio. Sen. p. R. 3; Mur. 25, *desperatio* reipubl., i. e. de salute reip., de republica.

Desperatus. Verr. ii, 41, *desperatissimum* periculum: h. e. quo, qui de causa sua plane desperant, aliudque periculum non habent, confugere solent.

Despicere. Rosc. Am. 8, simul atque ille *despexerit*. Grævius sic interpretatur: simul ac coeperit oculos tot negotiis intentos movere, ut circumspiciens: *despicere* est videre. Male, mea sententia. *Despicere* non est videre simpliciter, sed desuper videre, deorsum spectare, unde ipsa contemnendi vis ducitur. Neque tribus illis locis, quos attulit, confirmari potest, *despicere* esse pro *videre* simpliciter. Nam primus ex Ar. Resp. 15, tollam altius tectum, non ut ego te *despiciam*, etc., manifeste contra est, et ibi *despicere* illam deorsum spectandi vim habet. De altero ex iv de Fin. mox dicemus. In tertio ex Sueton. Neron. 19, est *despicere*: quod a

despicere differt, ut suo loco docebimus, neque adeo huc pertinet: quamquam hic tantum est operarum vitio. Nam Grævius voluit, *despicere*, ut est in ejus Suetonio. Sed ibi rectius legitur *despicere*, cum Burmanno et aliis. *Despicere* h. l. idem est, quod aliis locis Cicero dicit, deiecere oculos; quod faciunt, qui alicui rei attendere desinunt. v. *deiecere*. † Fin. iv, 23, catuli, qui jam *despecturi* sunt, cæci æque et ii, qui modo nati. ibid. 24, catuli æque cæci, priusquam *despexerunt*. Sed post Lambinum Davisins recte vidit legendum esse et reposuit *despecturi*, et *despexerunt*: de quo verbo post dicetur. Verba hujus generis confundi, quum ab interpretibus, tum a librariis, notissimum est. Sic degredi, digredi; destringere, distringere, etc. v. Burmann. ad Sueton. Neron. l. c.

Despicientia. Off. ii, 11, *despicientia* animi; h. e. quæ est in animo, qua utitur animus.

Despondere, spondendo polliceri: unde filios et filias despondere parentes dicuntur, quia interrogati: spondes? respondent: spondeo. Sed singulare est ap. Cœlium ad Div. viii, 7, de sponso: *despondere* sibi filiam alterius. † hinc ad alia traducitur, ferè pro *destinare*. Att. xi, 6, L. Lentulus sibi Cæsaris hortos et Baias *desponderat*: i. e. sibi pactus erat, aut certe speraverat; victo Cæsare, a Pompeio præmii loco sibi destinaverat. ibid. xiii, 12, illam *περί τελευτῶν σύνταξιν* Bruto *despondimus*; destinavimus inscribere Bruto. ad Div. xii, 9, hæc spes *despondetur* anno consulatus tui: omnes putant, te demum consule, tale quid sperari posse.

Desponsus, destinatus, speratus. Ar. Resp. 3, *desponsam* et destinatam laudem alicui præripere. Prov. Cons. 15, ut provinciam *desponsam*, non decretam habere videatur. Att. i, 16, *desponsam* homini jam Syriam ademi.

Destinatus. Tusc. ii, 2, certis *destinatisque* sententiis addicti.

Destituo, constituo. Verr. iii, 26, *destitui* alios in convivio. Sed inest significatio contumeliæ. Verr. v, 42, nudus pæne est *destitutus*. v. Græv. ad ep. ad Div. ix, 22. Hinc est in sensu obsceno ad Div. l. c., ita *destituit* me nudum, sc. comprimendi

causa. v. in *destitutus*. † exponere aliquem periculis, alterius potestati obnoxium reddere. Phil. v, 12, qui ne sorti quidem fortunas nostras *destituit*, sed libidini cujusque nos addicit. Non erat, quare Grævius *destinavit* legeret. v. *destitutus*. Scil. res destituitur, ponitur in medio, de qua sortitio fit, ut cedat ei, cui sorte obvenit. † relinquere, deserere. Att. iii, 15, Italiam in me erectam, *destitui* ac reliqui. † decipere promissis, fallere, in primis in re pecuniaria, quum alicui promittimus pecuniam, deinde negamus daturos. v. *destitutus*. Cluent. 26, queritur se ab Oppianico *destitutum* esse. Rosc. Am. 40, Roscius socios induxit, decepit, *destituit*. Cf. Phil. ii, 38.

Destitutio, in re pecuniaria est, quum aliquis pecuniam, quam pollicitus est se daturum, non dat. Quint. 16, hac *destitutione* percussus, etc. Cf. c. 5, et Cluent. 26.

Destitutus, desertus. Cæcin. 32, nudus in causa *destitutusque*. Verr. ii, 30, solus *destitutus*. at v, 42, nudus pæne est *destitutus*, significat, ei discissas et laceratas esse vestes a lictoribus, ut virgis caderetur. † deceptus ab eo, qui promissit aliquid, pecuniam, etc. Off. i, 10, cui promissum sit, si se *destitutum* queratur. Quint. 16, multis vadimoniis desertis, sæpe illusi ac *destituti* Q. fr. i, 3, amicorum consilio, promissis, præceptis *destitutus*. Ceterum id dicitur duobus modis: nam una ratio ducitur ab eo sensu, quum pro *desertus* dicitur, ut in illo, promissis *destitutus*; altera inde, quod qui desertus est, expositus est injuriis fortunæ, inimicorum, ut in hoc: consilio, præceptis *destitutus*, † pro *constitutus*, sed in partem deteriorem, ut Sull. 32, in hac fortuna misera *destitutus*.

Destringo, detraho, traho ex aliquo loco. Off. iii, 31, confestim gladium *destrinxit*. in Tog. Cand., conantur in rempubl. sicas *destringere*. Vulgo legunt *distringere*, in utroque loco; sed hodie nemo dubitat in his litteris paullo versatior, in hac formula, et omnibus, in quibus detrahendi vis exprimenda est, *destringere* rectum esse, non *distringere*. Confundi verba, quæ ab his syllabis incipiunt, jam in *despicere* dictum est.

De hoc verbo in primis vid. præter Gronov. ad Liv. xxvii, 13, Duker. ad Flor. ii, 2; Drakenborch. ad Sil. xvii, 164, et quos ibi laudat. *Destricti* gladii sunt, Catil. iii, 1; Sext. 35.

Desuefactus a concionibus, Cluent. 40.

Desultorius, intell. equus, a *desultore*, quod erat genus equitum, qui in circo equos plures capitibus junctos agitabant ita, ut in medio cursu ex uno in alterum se trajicere possint. Muren. 27. Grævius laudat Sueton. Cæs. 39, et ibi Torrent. Cf. Salmas. ad Vopisc. Carin. c. 19, p. 845 sq.

Desum. Phil. ii, 29, cur ei bello propter timiditatem *defuisti*. Q. fr. ii, 6, huic convivio Q. frater *defuit*. Att. iv, 11, non vereor, ne mihi sermo *desit* abs te, quo magnopere delector. Or. iii, 4, nec in Antonio *deesset* hic ornatus, etc. Q. fr. ii, 4, se illi non *defuturum* affirmavit: h. e. se eum accensaturum, per ironiam venustam.

Detergere. Att. xiv, 10, sed primo anno lxxx *detersimus*: i. e. cepimus ex tota summa octoginta sestertia.

Determinatio, finis. Inv. i, 52; Nat. D. ii, 40.

Determino. Orat. iii, 44, quod dicit, spiritu, non arte *determinat*: i. e. orationem in pronuntiando non eo loco incidit, ubi ipsa sententia desinit, sed ubi spiritus, adeoque sæpe alieno loco. Div. i, 12, omnia fixa tuus glomerans *determinat* annus: h. e. hæc omnia rata facit extremus annus tuus.

Detertere, dissuadere, dehortari. Att. xi, 8, neque te *deterreo*, quo minus id disputes, scribasque ad me quam sæpissime. Et sic aliis locis. v. etiam Broukhus. ad Tib. i, 3, 15.

Detestari, deprecari, a se aut ab alio remotum cupere, deprecando, negando, aut alia ratione. Catil. i, 11, ut prope justam patriæ querimoniam a me *detester* ac deprecer. Att. ix, 10, *detestaris* hoc diligenter, i. e. remotam a te hanc opinionem vis, negas te id significasse. † hinc in malis auspiciis et omnibus dicitur, quum ea dicimus, quibus mala independentia averti posse credunt superstitiosi homines: de quo vid. Cassaub. ad Theophr. c. 16. Vatin. 16, te — tanquam auspicium malum *detestantur*. Unde illud dicitur in Pisoni

40, omnes memoriam consulatus tui, facta, mores, faciem denique ac vocem a republica *detestantur*: sc. tanquam malum auspicium et omen. † Ceterum, quoniam illa detestatio auspicii et ominis fit avertendi mali causa, propterea dicitur pro *avertere*, adeoque etiam de diis ipsis, quam sit proprie hominum. Phil. iv, 4, o dii immortales, avertite et *detestamini*, quaeso, hoc omen.

Detestatio, expiatio, deprecatio. Dom. 55, quum pro *detestatione* tot scelerum, unam aram nefarie consecrarat.

Detraho. Tusc. iv, 31, hæc *detrahenda* opinio est: eximenda ex animo. Prov. Cons. i, qui ex provinciis *detrahendi* sint. 8, *detrahebant* illum ex Gallia, h. e. censebant, ei successorem vel invito dandum: dicitur in malam partem. Planc. 4, est hæc conditio hujus principis populi—posse suffragiis vel dare, vel *detrahere*, quod velit cuique.

Detorquere particulam, Tusc. v, 20.

Detrudo, differo. Att. iv, 17, comitia in adventum alicujus *detrudere*. Cf. Q. fr. ii, 13. † ablego, amando. Or. i, 28, qui non potest—hunc ad id, quod facere possit, *detrudendum* puto. † verbum prætorium in interdicto, cui postea substitutum *dejicire*. Cæcin. 17.

* *Devenire*, Verr. v, 48, est venire ad perfrugium, aut preces.

Deversari. Verr. i, 25, Rubrium—parum laute *deversari* dicit, *mal logé*.

Deversor, qui in caupona, aut alio quo loco *deversatur*. Inv. ii, 4.

Devertere. Verr. i, 6, ad hospites meos ac necessarios *deverti* potius. Sic utrumque verbum e mss. scribitur. Male vulgo *diversari*, *diverti*, ut *diversorium* pro *deversorium*. v. Hein-sius ad Ovid. Amor. ii, 6, 9, et præterea quos laudat Burm. ad Petron. 10. Scil. *deverti* est aliquo se convertore, in quo tamen etiam respicitur ad locum, unde veneris: sed *diverti* dicitur de duobus, qui diversam viam instituunt, unde ipsum *diversum* est, et illud, *diversi* abiere, *divortium*, etc.

Devincio, de periodis. Brut. 37, verba comprehensione *devincire*. Or. 25, nec acervatim multa frequentans una complexione *devinciet*. v. *vincire*. † Eleganter hoc verbum dictum est

in hoc: Fat. 9, qui introducunt causarum seriem sempiternam, ii mentem hominis, voluntate libera spoliata, necessitate fati *devinciunt*. † retinere in audiendo, attentum redere. Brut. 80, dao summe tenuit, ut et rem illustraret disserendo, et animos eorum, qui audirent, *devinciret* voluptate. † in potestatem suam redigere, ut nocere nobis non possit. Pison. 13, de Pompeio: qui omnes omnium gentium partes tribus triumphis *devinxerat*, is se in publico statuit tuto esse non posse. † Ceterum eæ formæ dicendi frequentes sunt, quum *devincire* eo sensu dicitur, quo obligare, obstringere, ut ad Div. xiii, 7, summo beneficio tibi tuisque in perpetuum *devinxeris*. De qua metaphora dicemus aliquid in *obligare*. Huc etiam illud refer, Dom. 51, si sedem ipsam ac templum publici consilii religione Concordiæ *devinxisset*. item, Cæc. 22, jurejurando *devincta* auctoritas.

Devinctus. Brut. 12, nec in impeditis ac regum dominatione *devinctis* nasci cupiditas dicendi solet. Prov. Cons. 8, nationes nondum legibus, et jure certo, nec satis firma pace *devinctæ*. Planc. 15, largitione *devinctas* tribus habere. ibid. 18, suffragia largitione *devincta*. ad Div. xv, 4 extr., studiis dediti ac *devincti*.

Devius. Læl. 25, animus flexibilis et *devius* assentatoris: i. e. inconstans, qui sæpe tanquam aberrat a via, aliter alio tempore agit. Phil. v, 13, homo in omnibus consiliis præceps et *devius*. Fragm. Acad. iii, si liceret—vitam *deviam* secutis corrigere errorem pœnitendo.

Devocare. Prov. Cons. 12, *devocare* aliquem de provincia. Manil. 14, ab instituto cursu ad prædam aliquam *devocavit*. Tusc. v, 4, Socrates primus philosophiam *devocavit* de cælo: h. e. desiit de rebus cœlestibus, astris, etc., philosophari.

Devolare. Quint. 30, ab afflictia amicitia transfugere, et ad florentem aliam *devolare*.

Devolvere. Att. ix, 10, deliberationem accuratius *devolvere*. Phil. vii, 4, *devoluti* estis ad spem inanem pacis.

Devorare, cupide legere, audire; item de rebus omnibus, quæ nobis valde placent, etc. Att. vii, 3, *devo-*

rare libros. Sext. 10, verbum ipsum voluptatis omnibus modis animi et corporis *devorabat* : ubi vid. Abramius. † perferre res graves et molestas : item, facere aliquid, quoniam molestum. Phil. vi, 6, *devorare* molestiam. Brut. 67, *devorare* stultitias et ineptias hominum. Att. iv, 5, dum circumrodo, quod *devorandum* est. † decoquo. ad Div. xi, 21, hanc ipsam rem recentem novam *devoravit*. † præcipere animo, de iis rebus, quas certe speramus nos consecuturos. Dom. 23, *devorare* aliquid spe et avaritia. Verr. i, 51, qui jam spe et opinione illam prædam *devorasset*. † Brut. 82, ejus oratio, nimia religione attenuata, doctis et attente audientibus erat illustris; a multitudine autem et foro, cui nata est eloquentia, *devorabatur* : h. e. audiebatur quidem, sed ita, ut nihil voluptatis afferret, et a pæne invitis; neque intelligebatur adeo, aut sentiebatur ejus vis: quemadmodum qui cibos insuaves necessario comedunt, non comminutos et gustatos deglutiant. De hoc genere dicendi Cicero aliis locis dicit, Abhorret a populari ratione.

Devotare, devovere. Parad. i, 2, quæ vis filium (Decii) *devotavit*. Sic mss. et edd. veteres. v. Gruter. ad Plant. Casin. ii, 36.

Devotio. Nat. D. iii, 6, tu autem etiam Deciorum *devotionibus* deos placatos esse censes. Dom. 57, hanc ego *devotionem* capitis mei convictam esse et commissam putabo. v. mox *devovere*.

Devotus, destinatus. Arusp. R. 3, Clodius, *devota* Annio hostia et constituta : h. e. quem certo video ab Annio Milone interfectum iri.

Devovere, proprie idem est, quod *vovere*. vid. v. c. Off. iii, 25. Deinde est certis ritibus se morti, s. Telluri et diis manibus, consecrare, pro salute reipubl., et perniciæ ejus aliqua et calamitate avertenda : de quo est locus classicus ap. Liv. viii, 9, 10. Fin. ii, 19, quum se Decius *devoveret*. Unde illi etiam caput suum *devovere* dicuntur, qui se aut periculis maximis intrepide pro patria obijciunt, ut faciunt, qui se *devoverunt* : Quir. p. Red. 1, quum me fortunasque meas pro vestra incolumitate, otio, concordia *devovi* : aut votum faciunt, in

quo caput suum, tanquam hostiam, diis offerunt, ejus exemplum egregium est pr. Dom. c. 57. Ducitur hinc etiam lusus ille Ciceronis. Phil. xi, 6, videte etiam P. Decii auctionem : qui majorum suorum vestigia persequens, pro alieno se ære *devovit*. † Divin. i, 48, hinc Remus auspicio se *devovet* : h. e. auspicio capiendo se accingit. Ex Ennio.

Deus, qui in aliquo genere insigniter excellit. Or. i, 23; ii, 42. † benefactor. Quir. p. R. 5, Lentulus consul, parens, *deus*, salutis vitæ nostræ. † *Deus* est etiam de feminis. Tusc. i, 47, de Junone. Cf. Invent. ii, 31. Sic etiam Græci *Σεΐς*.

Dextella, amicus fidelis. Att. xiv, 20, Q. filius Antonii est *dextella*.

Diadema, est fascia alba, qua caput redimere reges olim solebant; unde insigne regie potestatis putabatur. Itaque etiam Ciceroni, ut ad Atticum scribit, ii, 8, fasciæ cretatae Pompeii in cruribus displicebant, quod potentiae patrum civilis cupiditatem significare videbantur. Male quidam interpretantur coronam, quæ hodie ejus vim obtinet. Phil. ii, 34, sedebat in Rostris collega tuus, amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus (hic nil regium, et tamen coronæ mentio) : adscendis, accedis ad sellam, *diadema* ostendis : gemitus toto forotum *diadema* imponebas cum plangore populi. v. Cuper. Obs. i, 6; Casaubon. ad Sueton. Cæs. 79; Ciampin. oper. Musiv. c. 14, p. 110, etc.

Diæta, lenia remedia, in primis illud, quod dies et tempus affert : opponitur vis. Att. iv, 3, *diæta* curari incipio; nam chirurgiæ tædet.

Diarium. Att. viii, 14, iis *diariis* Cæsar militum celeritatem incitat, ut timeam, ne citius ad Brundisium, quam opus sit, accesserit. *Diaria* h. l. sunt stipendia aut præmia in singulos dies promissa, sc. si celeriter ire pergant. Nam quidquid datur in dies singulos, *diarium* dicitur. Servorum quoque sunt *diaria*, i. e. cibi in dies singulos assignati, prout se fidos præstiterint. Vid. intt. ad Petron. c. 24. Grævius etiam laudat Victorii Var. Lectiones. Locus est l. i, c. 13.

Dibaphus, vestis bis tincta, primo cocco, deinde purpura, qua uteban-

tur sacerdotes. ad Div. ii, 16; Att. ii, 9. v. Ind. Græc. *ἡλιαφορ*.

Dica, γραφή, actio, quæ alicui intenditur. Verr. ii, 14, scribitur Heraclio *dica*. ibid. 15, *dicas* sortiri, est forum agere; et quum dicitur *dicum* sortiri, id est iudices dare sortitione: et quoniam id fit quum causa agenda est, dicitur etiam pro causam cognoscere; quoniam in conventu forensi, quum causæ agendæ sunt, iudices sortitur prætor, qui causam cognoscat et iudicent. Qui putant rationem ductam a sortitione, nescio qua, ipsarum *dicarum*, ut scil. quo ordine agendæ sint causæ, constituatur, locum Ciceronis non recte perpenderunt. *Dicas* sortiri, dicitur, ut iudicia rejicere, pro iudices rejicere, et alia his similia. Rem conficiunt hæc verba c. 17, venit in mentem, e lege Rupilia *dicas* sortiri oportere. Educit ex urna tres: iis, ut Heraclium absentem condemnent, imperat.

Dicacitas. quid sit? Or. ii, 54.

Dicare. Balb. 11, *dicare* se civitati. ibid. 12, *dicare* se in civitatem: est jus civitatis petere et consequi. *πῶς dicare* opponitur donare. † Or. iii, 3, adolescentes, qui Crasso se *dicarant*, i. e. se applicarant, ejus partes sequebantur, etc.

Dicatio. Balb. 11, non solum *dicatone*, sed etiam postliminio potest civitas mutari. vid. *dicare*.

Dicere, pro *affirmare*, opponitur *negare*. Rab. Post. 12, quibus creditum non sit negantibus, iisdem credatur *dicentibus*? Verr. iii, 8, legem *dicere*, de censore, qui conditiones redemptoribus proponit, quibus pactio fit. † constituere, definire. Verr. i, 57, diem *dicat* operi faciundo. Flacc. 34 extr., doti Valeria omnem pecuniam suam *dixerat*. † est etiam proprium verbum in creando dictatore. Att. ix, 15, volet Cæsar, ut prætor dictatorem *dicat*. † Inv. ii, 22, *dicere* ab auctoritate Jctorum, et contra auctoritatem.

Dichoreus, duplex choreus. Orat. 63.

Dicis causa, Verr. iv, 24, in speciem, ut imago saltem emtionis esset. Hanc formulam etiam Ciceroni restituere viri docti, Muren. 12, sed

anne tu *dicis* causa vindicaveris? de vindictis imaginariis, h. e. de vi civili illa et imaginaria. Hanc formulam primus recte explicavit Lælius Tancellus de militiis ex casu, in Thesauro Ottonis, t. iv, p. 1635, et post Ant. August. Emendat. ii, 2, ibid., p. 1472. Cf. Victor. Var. Lect. iv, 23, et in Lex. Fabri de hac formula dicta.

Dicrotum, navis biremis. h. e. quæ duos remorum ordines habet. Att. v, 11; xvi, 4. V. Scheff. Re. nav. ii, 2, p. 100. Femininum genus est apud Hirtium, B. A. 47, quod defendit contra Schefferum Oudendorpius.

Dictata, sunt theses, præcepta, decreta, quæ a magistris artis alicujus discipulis scribenda traduntur, ut ab iis ediscantur. Et quoniam hujusmodi *dictata* non adeo solent aut debent esse acuta et subtilia, in iis acquiescere, iis uti, in contemptu habetur. Q. fr. iii, 1, meam in illum orationem omnes pueri tanquam *dictata* ediscunt. Tusc. ii, 11, versus admiscet, quasi *dictata*, nullo delectu, nulla elegantia. Nat. D. i, 26, ista enim a vobis tanquam *dictata* redduntur. Fin. ii, 29 extr., ista yestra, Si gravis, brevis; si longus, levis, *dictata* sunt. ibid. iv, 4, de peripateticis disserendi artis peritis quæ quidem res efficit, ne necesse sit, iisdem de rebus semper quasi *dictata* decantare, neque a commentariolis suis discedere.

* *Dictator*, de Rep. i, 40, ab eo appellatur, quia *dicitur*. v. *dicere*. † magistratus municipalis nomen in municipio Lanuvino. Mil. 10.

* *Dicio*, sensu proprio dicendi. Inv. ii, 4, *dictio* sententiæ. † irrogatio. de Rep. ii, 9, multæ *dictio* ovium et boum. † oratio, declamatio. Or. i, 15, *ditione* explicare. Inv. i, 5, *ditione* persuadere. Or. i, 33, *ditiones* subitæ. Tusc. ii, 3, *ditioni* operam dare. † Or. i, 6, *ditiones*, sunt genera dicendi. † oraculum. Herenn. ii, 26, e poeta v. Cuper. Obs. iii, 7.

* *Dictum*, dicterium, facete *dictum*, Orat. ii, 54, ubi etiam ex Ennio laudatur, bonum *dictum*, un bon mot. Cf. fragm. epist. ad Corn. Nep. lib. ii, et notam nostram. † Brut. 18, e

Livio Andr., *dicti* studiosus, i. e. eloquentiæ.

Didere, divulgare, dissipare. Cœl. 16, e Cæcilio: *Dide* ac dissice, per me licebit. Si egebis, etc. Vocabulum antiquioribus poetis, in primis Lucretio, usitatissimum, in quo corumpendo frequentes fuere librarii. v. Drakenh. ad Sil. Ital. i, 186, et quos ibi laudat.

Diducere. Or. iii, 6, oratio est *diducta* rivis, non fontibus: h. e. etsi in diversis rebus versatur oratio, et diversis locis adhibetur, tamen per se eadem est eloquentia ibid. 13, vastius *diducere* verba: id fit, quum ultima et prima duarum vocum littera non coeunt tanquam in unum verbum: v. c. magna ubertas, magno ntique. † Inv. ii, 36, animus *diductus* varietate et dissimilitudine rerum, np. distractus.

Dies dicitur sæpe et variis modis de *die* certo et constituto, ut de eo, qui agendis causis in foro dictus est. Verr. ii, 15, *diem* differt dieis omnibus. In primis de *die* solutionis. Planc. 28, quum cujusque *dies* venerit. Cf. ad Att. xvi, 15. Tusc. i, 39, nulla *die* (solutionis) præstituta. Quint. 23, nominis *diem* petivit. Att. viii, 10, *dies* nondum est. Att. x, 5, *dies* pecuniæ id. novemb. ad Div. vii, 23, *dies* annua: est *dies* solutionis, quæ est, exacto anno uno. vid. Manut. ad h. l, ubi et de *die* hima et tuma agitur. Her. i, 14, *dies* comineatus, i. quo venia absentiae finitur. † Att. i, 10 extr., Tullia tibi *diem* dat, i. e. *diem* solutionis constituit. Cf. Gronov. ad Senec. Benef. iv, 12. † porro de certis morborum *diebus*, quibus scil. febris accedit, dicitur. Att. ix, 2, etsi id. mart., *die* tuo, ut opinor, expectabam epistolam a te longiorem, etc. ibid. xiii, 42, de natali; *diem* meum scis esse iii non. jan.; aderis igitur: et contra, iv, 16, quum *dies* meus venerit, pro *die* mortis. † tempus, spatium temporis. Act. i in Verr. 2, *diem* perexiguam postulavi. Tusc. iii, 22, *dies* progredens mitigat ægritudinem. ad Div. i, 6, ut infringatur inimicorum improbitas—ipsa *die*. † pro eo, quod in *die* fit. ad Div. i, 2, hic *dies* nobis honestissimus in senatu fuerat: h. e. quæ eo *die* in se-

natu acta sunt, nobis honestissima fuere. Att. x, 8, non tam dirus ille *dies* Sullanus C. Mario fuisset. v. Gronov. Obs. i, 2, p. 20, et ad Senec. de Ira, iii, 36; Duker. ad Flor. ii, 6, 58. † in *diem* vivere: non eodem sensu ubique dicitur; habet tamen semper aliquam incuriæ et negligentiae significationem. Phil. ii, 34, Grævius ita interpretatur: omnia divina et humana contemnere, nec de futuro aut iudicio hominum sollicitum esse. Orat. ii, 40, est simpliciter, futuri curam non habere: si barbarorum est, in *diem* vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. Tusc. v, 11, academici eleganter dicuntur, in *diem* vivere, quod ita ipse interpretatur Cicero: quodcumque nostros animos probabilitate percussit, id dicimus. Ei objectum erat, se in alio libro aliter sensisse: respondet, academicos non curare, quid aliquando statuerint, aut olim dicturi sint. † de formulis: proferre, producere, eximere, obire *diem*, etc., suis locis agitur. † in *diem* etiam aliter dicitur, et opponitur *τῇ* statim. Petit. C. 12, si promittas, et incertum est, in *diem* (sc. promitte); siu autem id neges, et certe abalienes, statim. Cœl. 24, cur pœnas scelerrum in *diem* reservatis? † Phil. ii, 33, alio *die*: est formula, qua obnuntiatio fiebat in comitiis. † ibid. iii, 8, in ante *diem* iv kal. dec. Cf. Catil. i, 3, etc. Idem est, ac si diceretur, in *diem* iv ante kalendas dec. Vid. Ferrar. ad Phil. iii, 8; qui multa ex Cicrone et aliis exempla congestit. Cf. Curtius ad Sallust. Catil. 30, 1. † Genitivus *dies* pro *diei*, Sext. 12, teste Gellio, ix, 14.

Differentia, forma, s. species generis. Top. 7, genus est notio ad plures *differentias* pertineus.

Differre. de Inv. i, 27, occasio cum tempore hoc *differt* † pro interest simpliciter. Tusc. ii, 15, sed tamen *differt* aliquid. Cf. Or. iii, 51. † cum acc. personæ. ad Div. v, 12, sin *differs* me in aliud tempus. Fin. iv, 1, tempus *differre*, pro dilationem dare.

Difficilis, cui nihil facile probari potest, fastidiosus. Orat. 29, usque eo *difficilis* ac morosi sumus.

Difficultas, inopia. Verr. ii, 28,

difficultas nummaria. Catil. i, 6, *difficultas* domestica, h. e. æs alienum.

Diffluere. Brut. 91, *diffluere* extra ripas. Off. i, 30, *diffluere* luxuria. Or. iii, 32, otio *diffluere*, dicuntur hi, qui nihil neque publici, neque privati negotii habent, quod necessario sit obeundum, quales sunt docti homines, qui in otio vivunt. Brut. 79, *diffluentia* opponuntur his, quæ numeris adstricta sunt, non numerosa, alias soluta. Sic Or. 70, *diffluens* et solutum.

Diffundo. Div. i, 36, dii vim suam longe lateque *diffundunt*. Læl. 13, virtus ex bonis amici quasi *diffunditur*, et incommodis contrahitur: h. e. lætiam percipit.

Diffusus. *diffusum* dicitur, quod non est ad formam artis redactum, Or. i, 42, hæc ignota quondam omnibus et late *diffusa* videbantur; adhibita igitur est ars quædam, etc. ibid. ii, 33, ius civile, quod nunc *diffusum* et dissipatum est, in certa genera coacturum, et ad artem facile redacturum. † Partit. 30, prima adversariorum contentio *diffusam* questionem habet, etc.

Digamma. Att. ix, 9, tuum *digamma* videram. *Digamma* est proprie littera F; ea autem quia est prima in Fœnoris verbo, propterea ludens Cicero *digamma* de fœnore dixisse putatur: quod mihi verbo *videram* non convenire videtur. Quidam autem malunt corrigere *digamma*, et intelligunt tabulas acceptorum et expensorum.

Digerere, in partes totum aut in formas genus distribuere. Or. ii, 19, ut eas item quatuor, quinque, sexve, vel etiam septem (quoniam aliter ab aliis *digeruntur*), in quas est omnis ab his oratio distributa. † ordinare, constituere. Rabir. Post. 9, *digesserat* optime remp. Græv. tamen legit, *gesserat*.

Digestio, Or. iii, 53, in figuris rhetoricis commemoratur, et est περισμός. Phil. v, 7, ipse interea septem et decem dies (ut *digestio* potius, quam declamatio videretur), de me in Tiburtino Scipionis declamavit, sitim quærens. Si hæc parenthesis esset a Cicerone, *digestio* esset concoctio, quam declamatio afferre,

et cruditatem minuere putabatur. Sed recte est a Grævio auctoritate doctissimorum hominum ejecta.

Digitus. Verr. iii, 11, *digito* liceri. Verr. i, 54, tollit *digitum*, i. e. licetur. Att. vii, 3, *digitum* nusquam, sc. discedere. Cæcin. 25, qua *digitum* proferat, non habet: h. e. nihil agere, nihil moliri potest.

Dignitas, definiente ipso Cicerone, Invent. ii, 55, est alienius honesta auctoritas, quæ cultu, honore et verecundia digna est. Sed hæc definitio non omnibus locis convenit. Et quoniam sæpe in hoc verbo interpretando tironibus aqua hæret, alias afferemus, quarum ope facile ubique huius verbi vis intelligi et erui possit. 1°. *dignitas* est conditio, qua quis dignus est aliqua re, tanquam magistratu, honore, verecundia, etc. beneficio: quæ definitio fere convenit cum Ciceroniana. Maren. 8, non eundem ordinem esse *dignitatis* et renuntiationis. ibid. 9, *dignitate* contendere; h. e. uter sit consulatu dignior. ibid. 11, summa *dignitas* esset in iis, etc. dignissimi sunt consulatu. ibid. 13, *dignitas* consularis in ista scientia non fuit: h. e. nemo propter illam scientiam dignus consulatu iudicatus est. ad Div. xi, 17, Lamia petit præturam: omnes intelligunt, nec *dignitatem* ei deesse, nec gratiam. Verr. ii, 69, an quorum auctoritate statuas tuas cohonestare conatus es, eorum ego *dignitate* accusationem meam comprobare non potero? h. e. si statuas tuas tibi honorificas potuisti efficere, quod Siculos auctores earum ponendarum dixisti fuisse, ego etiam mihi honestum esse probabo, te accusare, si dixero, Siculos esse dignos, quibus hoc officii tribuatur a me. Jam quoniam ii, qui digni sunt, quibus huiusmodi res tribuantur, in quadam amplitudine, splendore et auctoritate sunt, propterea *dignitas* etiam dicitur pro splendore, amplitudine, auctoritate, quæ ex magistratibus rebusque publicis bene gestis, sapientiæ opinione, etc. proficiscitur. Off. i, 39, ornanda *dignitas* domo. Verr. ii, 29, nitebatur frequentia consilii et *dignitate*; pro quo aliis locis splendor dicitur. Sensus autem hic est: hoc potissimum confidebat causæ suæ, quod iudices

essent non solum multi, qui non facile omnes possent corrumpi, sed etiam prudentes, iusti, et hac laude insignes, atque *digni* adeo, qui judicarent causas: hic sensus est maxime obviu. Est adeo ubi pro magistratu dicitur. ad Div. ii, 9, lætor tum præsentī. tum etiam sperata tua dignitate; ubi v. Manut. 2°. *dignitas* dicitur de iis rebus, quæ aliquo *dignæ* sunt, h. e. eum decent, eique conveniunt, ei denique debentur. Off. i, 39, plena *dignitatis* domus, h. e. *digna* domini persona. Ibidemque species et *dignitas* junguntur. Q. fr. i, 2, species ipsa tam gratiosi liberti aut servi *dignitatem* habere nullam potest. Tusc. v, 10, *dignitate* sententiæ capitur: h. e. quia honesta est, *digna* homine honesto. Or. ii, 85, retinere *dignitatem* in rebus asperis, h. e. fortem se præbere: fortitudo autem in rebus adversis maxime decet magnos homines et sapientes. Inv. ii, 53, iustitia est habitus, suam cuique tribuens *dignitatem*. Hinc, quoniam apta et pulchra, neque tamen nimis venusta forma et species decet viros, propterea *dignitas* etiam de pulchritudine viro *digna* dicitur. Off. i, 30, in forma *dignitas* et venustas. Cf. Invent. ii, 1. Neque solum de pulchritudine formæ humanæ, sed etiam aliarum rerum. Or. i, 31, de oratore: agere cum *dignitate* et venustate. Ipsum denique *πρέπον*, ἥθος, quod rhetores dicunt, *dignitas* vocatur. Invent. i, 21, personarum *dignitates* servare.

Dignus. Phil. iii, 9, ex edicto M. Antonii: Nulla contumelia est, quam facit *dignus*. Hunc locum explicare tentat J. Fr. Gronov., commemoratis superiorum sententiis, Observ. iii, 8; ubi ostendit, *dignum* esse h. l., qui iure, et merito, et sine culpa faciat; qui debeat facere, seu iure, seu irritatus, seu ob mores notos, seu quacumque de causa, quod si alius faceret, contumelia putaretur. Forte nimis argute. † ad Div. xi, 3, litteræ non *dignæ*, quæ a te nobis mitterentur, h. e. quarum contumeliis indigni sumus. † cum genitivo. Att. viii, 15, Balbus scribit: suscipe curam et cogitationem *dignissimæ* tuæ virtutis. Balb. 2, pro *dignum* reo, in cod. Erf. erat *dignum* rei. Arnsp. Resp. 24,

unum esse in hac civitate *dignum* huius imperii; ubi vid. Græv. Conf. inpr. Heins. ad Ovid. Trist. iv, 3, 57.

Digredi, opponitur *τῶ* congregi, uti v. c. Q. fr. i, 3, congressio et *digressio*. Itaque, ubi alio sensu reperitur *digredi*, et *digressio*, scribendum *degredi*, *degressio*. v. Duker. ad Flor. iii, 16 extr. Ar. Resp. 2, qui hesterno die dolore me elatum, et iracundia longius prope *digressum* arbitrabantur, quam hominis sapientis cogitata ratio postularet: int. tanquam de via. Alii codd. habent *progressum*. Sed *digressum* defendit Grævius. Ex ea autem regula, quam dixi, et quam multis locis urget ipse Grævius, legendum *degressum*.

Dijudicatio. Leg. i, 21, ista magna *dijudicatio* est, h. e. huius rei *dijudicatio* magni est momenti.

Dijunctus. Acad. ii, 20, nihil est ab ea cogitatione *dijunctius*, i. e. ei magis contrarium.

Dijungo, removeo, sejungo. ad Div. i, 9 extr., ab orationibus *dijungo* me fere.

Dilabi. Marcell. 8, omnia, quæ *dilapsa* jam fluxerunt, severis legibus vincienda. Codd. ibi quidam habent *delapsa*; sed *dilapsa* recte defendit Grævius. Sed Phil. xiii, 5, sunt alii plures, sed memoria mea *dilabuntur*; legendum, *de labuntur*. *Dilabi* enim non est defluere, sed diffluere; quod etiam in reliquis locis scribendis tenendum. † Herenu. ii, 25, maxima peccata impune *dilabuntur*.

Dilatare. Paradox. procem., Cato nullum sequitur florem orationis, neque *dilatatur* argumentum, i. e. amplificat, auget ornando. Brut. 74, *dilatare* litteras, est vitium pronuntiationis.

Diligens, parcus, rei familiaris conservandæ et augendæ studiosus. Verr. i, 48, qui in re adventitia et hereditaria tam *diligens* et attentus esset. ibid. 9, eris *diligens*, ne, i. e. cavebis. Cœl. 31, *diligentissimus* omnis officii.

Diligentia, providentia. Agrar. ii, 27, est operæ pretium. *diligentiam* majorum recordari. Mil. 24, laudabam *diligentiam* Cn. Pompeii. † studium augendæ et servandæ rei familiaris. Ag. ii, 30, tantum interest ia-

ter vestram et privatorum *diligentiam*, etc. † Off. i. 39, commoditatis *diligentia*. † Inv. i. 11, negotialis constitutio est, in qua, quid juris ex civili more et æquitate sit, consideratur; cui *diligentiæ* præesse apud nos JCI existimantur. † Industria et *diligentia* quomodo differant, intelligi potest ex Verr. i. 6, quo in negotio industriam meam celeritatis reditionis, *diligentiam* multitudo litterarum et testium declaravit. Nempe *diligentia* est quæ Græcis ἀριεστεία, cura, providentia; industria est alacritas et studium in labore suscipiendo, urgendo et perferendo.

Diligentissime, in commendando, intercedendo, deprecando est, cum cura et cum delectu verborum et sententiarum, ex quibus, quantum aliquid velimus, intelligi potest; v. c. ad Div. xiii. 10, *diligentissime* scribere. † cum singulari delectu. Verr. ii. 53, ille enim est magistratus, qui *diligentissime* mandatur a populo.

Diligere, idem est proprie quod *deligere*. Fin. iii. 5, ad ea, quæ sunt conservantia sui status, *diligenda*. Hinc *diligere* aliquem est, propter virtutes ejus a nobis cognitæ magni facere: quum amare contra sit, suavi illo sensu moveri amoris, qui non tam ex virtutibus alterius, atque a certo judicio proficiscitur, quam a sensu; unde interdum distinguuntur *diligere* et amare, v. c. ad Div. ix. 14. ibid. i. 9, eum perpetuo quodam judicio *diligebam*, etc.

Diloricare. Or. ii. 28, *diloricare* tunicam, i. e. retegere. Nam loricare etiam est pro *tegere*, Varr. R. R. i. 57. Sic parietes dicuntur *loricari* tectorio.

Diluere, minuere. Tusc. iii. 16, *diluere* molestias. † refellere, Rosc. Am. 15, res leves infirmam ac *diluam*.

Diminutio. vid. *deminutio*.

Dimissus. Acad. ii. 4, philosophia, quæ nunc prope *dimissa* revocatur.

Dimittere. Verrin. v. 58, *dimittere* injuriam impunitam, ad Div. ix. 12, cælum et terram vim suam, si tibi conveniat, *dimittere*. Phil. xiii. 1, si aliquid de summa gravitate Pompeius,

multum de cupiditate Cæsar *dimisisset*. Planc. 39, libertatem meam neque *dimisi* unquam, neque *dimittam*. Attic. xvi. 13, nondum legere poteramus: nam et lumina *dimiseramus*, nec satis lucebat.

Dinumerare, numerare. Verr. v. 45, se pecuniam Timarchidi *dinumerasse*. † distribuere. Att. xvi. 9, Octavius Capuæ centurias *dinumerat*; jam jamque video bellum

Dinumeratio in rhetoricis quid sit? Or. iii. 54.

Diæcesis, Att. v. 15; ad Div. iii. 8. v. Ind. Græc. διοικησις.

Diæcetes, dispensator, muneris genus apud reges Alexandrinos. Rabir. Post. 8, *diæcetes* regius. Ejus mentio etiam ap. Polyb. Exc. de Vit. et Virt., p. 1442. Adde Vales. Emend. ii. 20, et ibi Burmann.

Diploma, ad Div. vi. 12; Att. x. 17; Pis. 37: ita dicebant litteras publicas, quæ profecturis dabantur, ut in oppidis, per quæ iter esset, magistratus operam darent, ut celeriter equos, et quæ ad iter sunt necessaria, reperirent. Nomen ductum est a duplici tabellarum forma. Vid. Casaubon. ad Sueton. Aug. c. 51; qui docet, non solum de litteris itineris causa datis dici *diplomata*, sed etiam alia *diplomatum* genera esse. In Cicerone tamen semper de illo genere dicitur *diploma*. Cf. Budæus ad Pand., p. m. 322, 323. Add. Maffei in Histor. diplom., p. 17.

Dira, *Diræ*. Divin. i. 16, etenim *dira*, sicut cetera auspicia — non causas afferunt. Davis., *diræ*. ibid., *dirarum* obnuntiatio, int. imprecationum. Appianus *diras* interpretatus est ἀπὸς θεῶν καὶ οὐρανῶν. Sed diligenter de hoc verbo agitur in Lexico Fabri. Quod autem Davisius in altero loco pro *dira*, reponit *diræ*, non adeo necessarium puto. *Dira* sunt, quæ quis alicui obnuntiat. In *dirarum* obnuntiatione quoque commodius intelligi puto rerum, quam imprecationum; res enim, auspicia, etc. obnuntiantur, non preces. Tacitus tamen, A. xv. 30, *diras* preces dixit. Intelligi etiam in *dira* potest, omnia, s. auspicia. Sunt enim, ut diserte Cicero tradit, in auspiciis *diræ*. Tibull. i. 3, 7, inter impedimenta itineris habet omnia *dira*.

Directo, opponitur circuituioni et anfractu. Div. ii, 61, quid opus est circuituione et anfractu, ut sit nten- dum somnorum interpretibus potius, quam *directo*? Partit. 13, alterum ad fidem *directo* spectat, alterum se inflectit ad motum. Nat. D. i, 25, *directo* deorsum ferri. Acad. ii, 20, *directius* gubernant.

Directus. Cœl. 16, *directus* senex. Grævius remittit vulgatam *decepi- tus*: alteram lectionem tuentur Lam- binus, Gruterus, etc.; sed non eodem modo interpretantur: Gulielmus sumit pro vetulo. Hotomannus ad h. l. sic: Lambinus ex antiquis libris re- ponit *directo*, opinor pro severo (h. e. qui omnia recte, sapientia, mode- rate fieri vult); ejus locationis exempla requiro. Hæc Hotomannus. Age dabimus: Cœl. 18, non semper superet illa vera et *directa* ratio. Quid est vera et *directa* ratio, nisi severa illa et tristis vivendi ratio, quam an- tea descripserat, c. 17; qua Fabricii, Camilli, Curii nisi sunt; quam philo- sophi præscribunt; quam ibid. seve- ritatem appellat, et paullo post *directum* iter ad laudem. Rosc. Com. 4, quid est in judicio? *directum*, aspe- rum, simplex, etc. Quid est in arbi- trio? mite, moderatum. † Top. 4, paries *directus*, est, qui ad angulos rectos attingit eum, ad quem ductus est.

Diriptus, us. Tusc. i, 29, est enim interitus quasi discessus, et secretio, ac *diriptus* earum partium, etc. Sed codd. et edd. quædam habent *diremtus*: quod præfero. Nam etiam *dirimere* pro *dividere* dicitur, non *diripere*. Et librariis solitum fuit, *diriptus* scribere pro *diremtus*. vid. Gesner. ad Varr. R. R. iii, 5 extr., et Drakenb. ad Liv. xxiv, 49.

Diribere, distribuere. Fr. Corn. i, dum tabellæ *diribentur*, dum situla defertur. Pis. 40, an ego expectem, dum de te Lxxv tabellæ *diribeantur*, de quo jam pridem omnes mortales judicaverunt? Uterque locus mirifice facit ad convellendam Abramii sen- tentiam, qui ad. h. l. et ad Pison. c. 15, disputabat contra Gruchium, *di- ribere* esse secernere suffragia, quæ a judicibus aut populo, sc. per tabellas, lata sint. Nam in primo, tabellæ *di- riberi* dicuntur ante, quam situla de-

lata dicatur, in quam tabellæ mittan- tur; in altero, quod ante dicitur, ta- bellæ *diribentur*, sc. judicibus senten- tiæ ferendæ causa, ut nos cum Gru- chio interpretamur, id statim dicitur judicare. In loco Pis. 40, mass. habent *diripiantur*. v. Græv. ad h. l., et intt. ad Varion. R. R. iii, 5.

Diribitio, distributio. Planc. 6. Sic est in Græviana et aliis; sed Grono- viana habet, *direptio*, pro *diremtio*. v. *diriptus*.

Diribitor, distributor, genus opera- rum comitialium et judicialium, quæ tabellas distribuiebant. Sen. p. Red. 11; Pis. 15. ubi quidam, *distributores*. v. Gruch. de Comit. i, 3, et intt. ad Varr. l. c.

Dirigere. Fin. ii, 22, voluptate om- nia *dirigentes*; h. e. ad voluptatem referentes, in voluptate summum po- nentes bonum. Div. i, 14, divinatio ad veritatem sæpissime *dirigit*: oppo- nitur fallere. Or. i, 28, *dirigere* lau- dem oratoriam ad similitudinem histri- onis, etc. † est etiam in re augurali usus hujus verbi, pro definire, de- terminare. Div. i, 17, Romulus lituo *direxit* regiones.

Dirimere, Leg. i, 20, hæc contro- versia omnia *dirimit*: i. e. facit disci- dum, ut inter eos convenire non possit. ad Div. iii, 10, cum eo con- junctionem *diremissem*. † Div. i, 39. palmo incisus *dirimit* tempus, et pro- fert diem: h. e. facit, ut res suscepta eo die peragi non possit, sed in alium diem differenda sit, tanquam comi- tia, etc. quum obnuantiatur, etc. v. Gronov. ad Liv. i, 36.

Diripere, compilare bona alterius. In quo animadvertant tirones; tum demum dici, quum a pluribus sit ista compilatio, tanquam in expugnationibus urbium, aut quum res ad plu- res pervenit: quum autem unus com- pilat, aut aufert, aut pro detrahere et auferre simpliciter dicitur, *deri- pere* dicendum esse, non *diripere*. Hujus rei ignorantia fecit, ut librarii hæc duo verba sæpe confunderent, eaque in plerisque auctorum editio- nibus adhuc regnat confusio: quæ, hæc regula pervulgata, sensim in au- ctoribus edendis, et in dicendo scriben- doque vitari poterit. v. Græv. ad or. pr. Sull. c. 1; ad Verr. ii, 7; ut Hein- sius ad Ovidium, et Drakeborchium

ad Silium taceam, jam in Lexico Fabri laudatos. Verr. iii, 20, paterere aratores indignissimis injuriis vexari ac *diripi*, sc. a redemptoribus decumarum. Contra, quum, Verr. ii, 19, dicitur in Gronoviana: argenti vestisque stragulæ quod esset, esse *direptum*; quum id factum sit a solo Verre, aut certe omnia ista ad Verrem pervenerint, recte Grævius reposuit, *dereptum*. Sic ad Q. fr. i, 2, *direptum* te iri a tuis, dum is abesset: h. e. tuos male administraturos esse rem tuam, etque compilaturos. Neque vero hæere debent tirones, ubi etiam de singulis dieb. videtur, quum re vera de pluribus dicatur, tanquam quum imperatores et magistratus provinciales dicuntur socios, provincias, civitates *diripuisse*; tanquam ad Div. viii, 10, quæ *diripisset* ipse, ut viderentur ab hoste vastata. in Tog. Caud., Antonius *diripuit* socios. ꝑ cum dat. personæ. Quint. 20, ei ornamenta *diripis*: sed lectio vitiosa videtur.

Diritas, malum, calamitas. Tusc. iii, 14, si qua invecia *diritas* casu foret. Ex Græco Euripidis: ἰν' εἰσι πάσχοιμιν. ꝑ sævitia, crudelitas. Vatin. 3, quanquam sis omni *diritate* atque immanitate teterrimis.

Diruere. Verr. v, 13, ære *dirui*. v. æs.

Dirumpere se, magnopere contendere. ad Div. vii, 1, pæne *dirupi* me in judicio Galli familiaris tui ꝑ de invidentibus est *dirumpi*. ad Div. xii, 2, *dirumpitur* frater tui plausu.

Diruptus. Phil. xiii, 12, homo *diruptus* dirutusque: scomina in herniosum. ꝑ ad Q. fr. iii, 4, *diruptis* tabellis, sc. suffragiorum. Sed sine controversia legendum *diremtis*, ut viderunt dudum viri docti.

Dirus, in re augurali, et aruspicina, totaque divinatione frequentissimum verbum. Div. ii, 15, exa *dira*. Leg. ii, 8, quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, *dirave*, delixerit, etc. Cf. *diræ*.

Dirutus. Phil. xiii, 12, homo *diruptus* *dirutus*que, int. ære. v. æs et *diruere*.

Discedo. Brut. 91, *discedere* a gloria sperata, i. e. consilium gloriæ persequendæ abjicere. Fin. i, 20, amicitiam negant a voluptate posse *disce-*

dere, i. e. sejungi. Brut. 79; Fin. v, 11, a se *discedere*, i. e. mutari. ad Div. vi, 14, in opinionem hanc *discessi*. vid. *discessio*. ibid. 18, 26, a litteris quum *discessi*, i. e. quum desii litteris operam dare eo die.

Disceptare, judicare, judicis aut arbitri partes sustinere. Tusc. iv, 3, academia eorum controversias *disceptat*. Leg. ii, 9, bella *disceptanto*: de fetialibus, qui arbitri sumuntur, et judices, ut, an bellum jure suscipi possit, statuunt. ꝑ *disceptare* tamen etiam dicuntur partes litigantes et certantes. ad Div. vi, 1, non consiliis, nec auctoritatibus nostris de jure publico *disceptatur*. Verr. ii, 15, ut sibi cum palæstritis æquo jure *disceptare* liceat. ꝑ Res ipsa dicitur, *disceptare*, de qua est controversia; ἐνεργητικὸν ἀντιπαθητικῶν. ad Div. x, 10, quanquam in uno prælio omnis fortuna reip. *disceptat*.

Disceptatio, Partit. 30, quid sit? Agr. ii, 31, nulla *disceptatione*, sc. ad judicem. Off. i, 11, duo genera decertandi; alterum per vim, alterum per *disceptationem*. Agr. iii, 1, æquitatem vestræ *disceptationis* (vestri judicii) retinuissem. ꝑ Partit. 12, *disceptatio* legitima: opponitur liberæ.

Disceptator. Part. 3, *disceptator* est rei sententiæque moderator. Cæcin. 2, *disceptator* domesticus; de arbitro honorario. Flacc. 38, *disceptatorem* populum non recuso, i. e. judicem. Cf. de Rep. iii, 17; v, 2.

Discessio, genus sententiæ in senatu declarandæ, quum dictis sententiis ab iis, qui eo loco essent, ut sententiæ dicendæ jus haberent, si eam essent rogati, consules juberent reliquos senatores *discedere* ad eum locum, ubi esset alienjus sententiæ pronuntiatiæ auctor. Hoc planius explicatur in *pedarius*. Locus in primis notabilis est in Verr. iv, 65, ad Div. ii, 2, ante se oportere *discessionem* facere, quam consules, i. e. se ex relatione sua (vid. ep. 1) juberere debere *discessionem* in sententias ex sua relatione dictas. ibid. 4, nemo est, qui nesciat, quo minus *discessio* fieret, per adversarios tuos esse factum. Sext. 34, *discessio* sine ulla varietate. Phil. iii, 9, Scitum de supplicatione per *discessionem* fecit, quum id fac-

tum esset ante nunquam. v. Gell. iii, 18.

Discessus. Dom. 32, *discessu* meo, h. e. quum ego *discessissem*. † Att. vii, 12, nec eum rerum prolatio, nec senatus magistratumque *discessus* — tardabit. ibid. xii, 40. si quis requirit, cur Romæ non sim: quia *discessus* est. Viri docti interpretantur de tempore, quo senatores *discedere* solebant, quod senatus nullus haberetur. Sed Grævius e Baltholensi malebat, *discessimus*; quod dubitaret, verbum hoc nudum de tempore dici posse. † Tusc. i, 29, est enim interitus, quasi *discessus* — earum partium. Sen. p. R. 10, *discessus* de patria. † Quir. p. R. 3, in *discessu* civium: ubi tamen alii *dissensu*. † *discessus* cæli. v. *cælum*.

Discidium, distractio rerum et sejunctio: disjunctio hominum non solum animis, sed etiam corporibus. Att. xv, 29, constitutum est *discidium*; de divortio. Sic ibid. xi, 23, melius quidem in pessimis nihil fuit *discidio*. Sed Dom. 36, *discidium* conjugis dicitur de sejunctione, quæ eo tempore fuit, quum Cicero maritus in exsilio esset. Acad. i, 12, docere, quod et qua de causa *discidium* factum sit; ut videamus, satisne justa sit ista defectio. Sæpe in libris confunduntur *discidium* et *dissidium*: de horum verborum discrimine et permutatione vid. fuse et accurate disputantem J. Fr. Gronov. ad Liv. xxv, 18; a quo repetere eandem observationem Grævius ad Ciceronem passim, et alii. Nempe in *dissidio* est tantum dissensio; in *discidio* autem sejunctio. Hac regula de discrimine *discidii* et *dissidii* decerni etiam potest de lectione vera Orat. iii, 16, hinc *discidium* illud existit, quasi linguæ atque cordis, — ut alii nos sapere, alii dicere docerent: ubi olim legebatur *dissidium*; male profecto. Non enim dissidere lingua et cor dicuntur, sed disjungi, h. e. philosophia et eloquentia pro duabus diversis et sejunctis artibus haberi. Sed et *discidium* pro *dissidio* interdum temere positum est (v. ad Sull. 21, et Læl. 21, in his: ne qua eorum *discidia* fiant) a Grævio, ut bene monet Drakenb. ad Liv. xxv, 18.

Discingi. ad Q. fr. ii, 13 Cæsar,

mibi crede, in sinu est: neque ego *discingor*; h. e. neque desinam enim in sinu gestare. Nam qui *discinguntur*, iis, quæ in sinu habent, excidunt. Sic interpretatur etiam Manutius. Ceterum mihi videtur esse jocus ex ambiguo, in verbo *discingi*. Nempe *discincti* dicuntur homines negligentes, rerum suarum parum curiosi, securi: unde *discincti* nepotes, qualis Nomentanus apud Horatium. Laxo sinu ferre nuces, apud eund. Serm. ii, 3, 172, pro signo futuræ negligentiae habetur, et hominis Nomentano similis futuri. Itaque sensum hunc putem esse: Canto eundem, quem tu, Cæsarem, neque uno Pompeio nitor, sed illum quoque amo, verum ita, ut nunquam me aut rempubl. ab eo satis tutam putem, aut nobis non ab eo cavendum existimem.

Disciplina. Div. ii, 3, eadem in literis ratio est, reliquisque rebus, quarum est *disciplina*, h. e. quæ doceri solent. † secta philosophorum. Nat. D. i, 7, tres trium *disciplinarum* principes conveniatis. † Sext. 6, Hortensii oratio memoria digna esset, uti et reip. capessendæ auctoritatem *disciplinamque* præscriberet. † *disciplina* civitatis aut reipubl., legibus et moribus publice privatimque receptis continetur. Orat. i, 1, et 34; Brut. 10; Verr. iii, 69. † Sic *disciplina* navalis Rhodiorum, Manil. 18, item ut *disciplina* militaris, continetur institutis et legibus militaribus, et navalibus, de acie instruenda, castris ponendis, militum moribus, vita, laboribus, exercitationibusque, etc. † doctrina. Verr. iv, 58, de Archimede: summo ingenio et *disciplina*.

Disclusus. Tusc. i, 33, ægritudines — a mente *disclusas* putat.

Disco, simpliciter, pro litteris operam do. Or. ii, 1, si omnino *didicisse* nunquam putaretur. † *discere* causam, Or. i, 12, etc., dicitur patronus, qui rationem causæ e clientis narratione cognoscit; cliens contra docere. v. Gron. Sestert. iv, 3, p. 272. † Senect. 8, *discebant* fidibus antiqui.

Discrepantia. Fin. iii, 12, majorem *discrepantiam* rerum, quam verborum. † opponitur constantiæ et æqualitati vitæ et morum. Offic. i, 31, in

actiones omnemque vitam nullam *discrepantiam* conferre debemus.

Discrepare, differre. Tusc. iii, 7, *discrepata* timendo confidere. † aptum non esse, non convenire. Offic. i, 40, videndum est in vita, ne quid forte *discrepet*. † Partit. Or. 38, *discrepare* cum ceteris scriptis. Fin. iv, 22, quid attinuit, cum iis, quibus cum re concinebat, verbis *discrepare*? Cf. ii, 30.

Discrimen. Phil. xiv, 1, totius belli *discrimen* positum est in vita unius. Add. Att. xvi, 15.

Discus. Or. ii, 5, tamen eorum auditores *discum* audire, quam philosophum, malunt, etc. Fuit autem discobolia inter genera exercitationis apud veteres, quum in massæ plumbeæ, in *disci* speciem rotundam conformatæ, projectionibus se exercerent, et vires brachiorum augerent. Itaque, Horat. Carm. i, 8, inter reliqua exercitationum genera etiam *discus* commemoratur.

Discutere. Acad. ii, 15, *discutere* captiones: pro quo aliis locis est, *discolvere*, frangere. ad Div. x, 33, *discutere* alicujus cunctationem. ad Q. fr. ii, 12, rem totam *discusseram* (i. e. ut rejiceretur, effeceram) — nihil facilius est, quam reliqua *discutere*. ibid. 11, de Commageno rege, quod rem *discusseram*.

Disertus, Or. i, 21, quomodo ab eloquente differat?

Disjunctio, genus enuntiationum, quam hodie *oppositionem* appellant. Top. 14, in *disjunctione* plus uno verum esse non potest. Nat. D. i, 25, in omnibus *disjunctionibus*, in quibus aut etiam, aut non, ponitur, alterutrum verum est. † in rhetoricis quid sit, traditur ad Herenn. iv, 27.

Disjunctus. Acad. ii, 30, omne, quod ita *disjunctum* sit, quasi aut etiam, aut non, non modo verum esse, sed etiam necessarium. Fin. ii, 14, ratio *disjuncta* conjungit. † diversus. Or. iii, 15, non *disjuncti* doctores, sed iidem. † Partit. 6, concursus verborum *disjuncti* — et hiantes. v. *hiare*. v. et *dijunctus*.

Disjungere, discernere. Tusc. iii, 5, *disjungimus* insaniam a furore. † Tusc. i, 31, *disjungere* se a corpore, est, a corporis vitio, h. e. iis, ad quæ propendit animus propter corporis con-

tagionem et commercium, se abstinere. v. et *dijungo*.

* *Disparare*, dividere, distinguere. de Rep. ii, 22, de Servio Tullio: eosque ita *disparavit*, etc.

Disparatum, Inv. i, 28, quid sit?

Disparilis. Div. i, 36, in *disparili* adspiratione terrarum.

Dispensare, administrare, procurare. Att. xi, 1, qui nostras res domesticas *dispensavit*. † disponere. Or. i, 31, *dispensare* inventa.

Dispensatio, administratio, procuratio. Rabir. Post. 10, *dispensatio* regia; a qua Rabirius diocesetes appellatur. Vat. 15, *dispensatio* ærarii. Cf. Att. xv, 15.

Dispersus. Or. i, 42, dum hæc, quæ *dispersa* sunt, coguntur; h. e. nondum ad certa genera et formas revocata et distributa, adeoque non ad artis formam redacta. Cf. Perit. Cons. 1.

Dispersus, us. Att. ix, 9, *dispersus* illorum actio de pace sublata est. Hoc verbum prætermissum est in Nizoliano Thesouro.

Dispicio, non significat, quemadmodum quidam interpretantur, *videre*; sed intendere aciem oculorum ad videndum. Itaque ubi sic dicitur, ut pro *videre* simpliciter dictum videatur, semper quædam contentio intelligenda est, qua efficitur, ut videre possimus aut videamus, unde et pro *considerare* diligenter dicitur, ut exempla subjecta docebunt. Sic de catulis dicitur, quum primum oculos aperiant, et videre conantur. v. *despicere*. Fin. ii, 30, Epaminondas — ut primum *dispexit*, quæsit, salvusne esset clypeus. Tusc. i, 19, de hominibus in tenebris densissimis: tamen acie mentis *dispicere* cupiebant. Fin. v, 15, de infantibus: quum autem *dispicere* cœperimus, et sentire, quid simus. † cogitando videndoque animadvertere et reperire. Att. ii, 20, si *dispicere* quid cœpero. ibid. xi, 16, si quid *dispiceres*. Q. fr. i, 3, quid sperem, non *dispicio*. Div. ii, 39, verum *dispicere* non possunt. Sull. 15, nec possum tantum meo ingenio dare, ut tot res, tantas — mea sponte *dispexerim* † considerare. Att. vi, 8, nunc velim *dispicias* res romanas, etc. † Sen. p. Red. 3, postquam ex superioris anni caligine et tenebris lucem

in republ. kal. jan. *dispicere* cœpistis. Grævius reposuit, *respicere*.

Dispicere sibi dicuntur, qui sunt ægri animo. Phil. i, 5, quum de via languerem, et mihi met *dispicerem*. Att. ii, 18, *displiceo* mihi. nec sine summo dolore scribo. ibid. 21, ut ille tum humilis, ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, *displicebat*!

Dispoliare Verr. iv, 20, ut una cum ceteris Siculis *dispoliaretur*. Quidam libri habent *despol.*, quæ varietas etiam est ap. Liv. xlv, 36. Sed illud verum; et sic etiam Verr. iii, 21, corrigendum est.

Disposite, ordine certo, redactis omnibus ad suum locum. Verr. iv, 40, non possum *disposite* istum accusare.

Dispositio, quid sit? Inv. i, 7; Herenn. i, 2.

Dispositus. Or. iii, 25, in ornatu *disposita* insignia et lumina. Muren. 14, nunc de studiis ad honorem *dispositis* disputo: h. e. de iis, quæ sunt honorum consequendorum præsidia. Nam præsidia *disponi* dicuntur; atque hinc ducta est dicendi ratio. Petit. Consul. 5 extr., descriptum ac *dispositum* suum enique munus.

Disputare. Tusc. i, 4, ad id (sc. quod propositum erat) *disputare*.

Disputatio est explicatio rei subtilis, ut philosophorum, Or. iii, 55. At c. 54, est genus figuræ oratoriæ. Sed lectio est vitiosa, saltem incerta.

Disquisitio, iudicium. Sull. 28, in magnis *disquisitionibus*, etc. Plura colligit Bodæus ad Pand., p. m. 50.

Disrumpi dicuntur, qui aliorum bonis nimis dolent. Dom. 37; Vatin. 7; ad Att. iv, 16, bis; vii, 12. Sic et *dirumpi*.

Dissentaneus Part. 2, consentanea aut *dissentanea*.

* *Dissepire*, dirimere, disteminare. de Rep. iv, 4, tenni sane muro *dissepiant* id, quod excipiunt. Verbum Lucretianum, i, 997.

Disserere, de actore causæ. Agr. ii, 15, an quum idem *disseret* et iudicaret, etc. † demonstrare. Fin. iv, 1, an parum *disserui*?

Dissicio, ere, Cæcl. 16, dide ac *dissice* (int. bona), per me licebit, e Cæcilio. Vid. de hoc verbo Puteani disputationem ap. Abramium ad h. l., qui cum aliis multis, quos laudat

Drakenborchius ad Silium, ix, 536, dictum putat antiquè pro *dissecare*. Sed magis probò Gronovii ad Senec. Phœniss. 3. 3, Heinsiique ad Ovidium Met. xii, 104, etc. sententiam, qui dictum putant pro *disjicere*. Nam in compositis e *jacio* ejicitur alterum i, ut bene monet Broukhuis. ad Tib. i, 9, 54. Sed vid. in primis Drakenborchius, l. c. Add. Heins. et Burm. ad Ovid. Met. ix, 384.

* *Dissidere* cum aliquo. Acad. ii, 4, cum Cleanthe Chrysippus *dissidet*. Addendum quoque Ciceroni et Lexicis verbum *dissido*, si sana lectio est, Sext. 19, a tribuno plebis post interitum meum *dissidissent*.

Dissidium sæpe confunditur in codd. Ciceronis cum *discidium*. In Nizoliano Lexico multa loca in hoc verbo laudantur, ubi *dissidium* est, quum esse deberet *discidium*: quod facile discernes, adjutus his, quæ dixi in *discidium*.

Dissimilis. Or. iii, 8, quid tam *dissimile* inter se?

Dissimilitudo. Fin. iii, 7, *dissimilitudo* com his artibus. Cf. iv, 4.

Disimulanter. Brut. 79, numeri non aperte et eodem modo, sed varie *disimulanterque* conclusi: scil. hoc efficit ipsa varietas conclusionis, ut non appareat concludendi studium; quod secus est, quum eodem modo omnia concluduntur.

Dissimulantia. Or. ii, 67, ironia et *dissimulantia*: sc. ipsa ironia est *dissimulantia*, ut ex Theophrasti Charact. c. 1 intelligi potest, et iis, quæ ibi Casaubonus. Aliis locis Cicero *dissimulationem* interpretatur.

Dissipare. ad Div. viii, 1, te subrostrani *dissipant* periisse. Verr. i, 6, quum istius amici sermones hujusmodi *dissipavissent*. † Phil. ii, 3, quum *dissipavisses* reliquias reip.; de Antonio, qui pecuniam, quæ in ærario fuerat, abstulerat et effuderat.

* *Dissipatio*, Or. iii, 54, est figura orationis, quum totum ita partimur, ut loca diversa ac dissita exprimantur, hic—illuc—alibi. v. Quintil. ix, 13, qui ista a Cic. *dissipata* dici ait. Vulgo est *disputatio*, sine sensu.

Dissipatus. *dissipata* dicuntur, quæ non sunt ad artis formam redacta. Or. ii, 33, jus civile, quod nunc fusum et *dissipatum* est, in certa ge-

nera cogere, et ad artis formam redigere. Cf. i, 12. † opponuntur porro numerosis. Or. 71, facilius est apta dissolvere, quam *dissipata* connectere. hinc Or. 70, sententiæ *dissipatæ*. † Brut. 59, de oratore: in instruendo *dissipatus*; qui inventa non ordine et apte disponit.

Dissolubilis, Nat. D. i, 8; iii, 12.

Dissolvere, in re pecuniaria, solvere debita, variisque modis dicitur. Verr. iii, 75, 77, *dissolvere* alicui pecuniam. Quint. 5, *dissolvi* cum Scapulis. Planc. 28, *dissolvere* nomen, it. pecuniam. Verr. v, 13, damna, quæ ætatis fructu *dissoluta* et compensata sunt. † Sed dicuntur etiam, qui *dissolvunt* pecuniam et nomen, *dissolvi*. Catil. ii, 8, *dissolvi* nullo modo possunt. † depascisci, in primis in re pecuniaria. Rosc. Com. 18, *dissolvere* pro sua parte. † Hinc etiam ad alia transferitur. Sic Att. xv, 11, *dissolvere* vota. † refellere. Or. ii, 38, dialectici multa inveniunt (int. sophismata), quæ ipsi non possunt *dissolvere*. Tusc. iii, 30, utrumque *dissolvitur*. Rosc. Am. 29, *dissoluta* est criminatio. Divin. ii, 15, hoc erat, quod ego non rebar posse *dissolvi*. At quam festive *dissolvitur*! † tollere. Cæcin. 14, periculosum est, *dissolvi* hoc interdictum.

Dissolute, opponitur τῷ *severe*. Phil. vi, 1, *dissolute* res confecta. ad Q. fr. ii, 13, *dissolute* judicare. Cf. Verr. v, 8. † Or. 39, *dissolute* dicantur plura, h. e. demtis conjunctionibus, ut ipse interpretatur.

Dissolutio, confutatio. Cluent. 1, *dissolutio* criminum. Cf. Partit. 17. † interitus. Verr. iv, 59, *dissolutio* iudiciorum. Fin. v, 11, *dissolutio* naturæ. ibid. ii, 31, quæro autem, quid sit, quod, quam *dissolutione*, id est, morte, sensus omnis exstinguatur, etc. † verbum rhetoricum. Partit. 6, constructio verborum *dissolutionibus* relaxetur, i. e. fiat per membra et sine periodis.

Dissolutus, nimis negligens, opponitur severo et justo. Catil. i, 2, *dissolutus* in reip. periculis. Verr. v, 3, in prætermittendo *dissolutum*. ibid. iii, 57, iudicium *dissolutum* ac perditum. † opponitur numeroso. Orat. 57, nimis *dissolutum*. † item apto. Off. i, 35, nec histrionibus concedendum, ut iis hæc apta sint, nobis *dissoluta*.

† in re familiari opponitur attentio. Quint. 11, quis tam *dissolutus* in re familiari fuisset, quis tam negligens? ibid. 12, quis tam perditus ac profusus nepos sic *dissolutus* fuisset. † *dissolutum* etiam dicitur, quod non est ad artis formam redactum, Or. i, 42.

Dissuere. Offic. i, 33, amicitias paullatim *dissuere*.

Distantia, diversitas. Læl. 20, morum studiorumque *distantia*.

Distincte. Tusc. ii, 3, *distincte* scribere, h. e. ambigua *distinguendo*.

Distinctio, ornatus. Or. ii, 90, *distinctio* oratoris.

Distinctus. Flacc. 12, provincia portubus *distincta*. Or. iii, 25, *distinctum*, opponitur ei, quod est fustum æquabiliter per omnem orationem.

Distineri bello, Phil. xi, 2. Sed ibi variant libri. Veterrimi habent *detineri*, quod rectius est. At Phil. xii, 12, pax *distineri* recte dicitur: ut apud Livium, ii, 15; ubi defendit Drakenb. Nempe pax coit, convenit; ergo *distinetur*, quam impeditur.

Distinguere, ornare. Partit. 13, argumentationem dilucide *distinguere*.

Distractio, opponitur conjunctioni, amicitia. Offic. iii, 6, cum tyrannis summa *distractio* est.

Distractus, contrarius. Tusc. v, 15, concitationes *distractæ*.

Distrahere. Or. 45, *distrahere* voces, est pronuntiandi ratio, opposita ei, quam elisionem vocant, et qua contrahi voces dicit Cicero. † finire. Cæcin. 2, *distrahere* controversias. † *distrahi* dicitur, qui, in quam partem decernat, non videt. Acad. ii, 43, *distrahor*: tum hoc mihi probabilius, tum illud videtur. † Phil. ii, 10, quid ego illum ab eo *distrahere* conarer, sc. ut ne sit ei amicus.

Distribuo pro *describo* in sensu imperandi, Verr. iii, 70, si lectio sana est.

Distribute, adhibita generum in formas distributione. Tusc. ii, 3, *distribute* scribere. Inv. ii, 59, *distributius* tractare.

Distributio, Heren. iii, 2, genus vocis contentæ.

Distributor. Pis. 15, *distributores* tabellarum, alias *diribitores*.

Districtus. Q. fr. ii, 16, a causis

districtum esse. ad Div. ii, 15, *districtus* mihi videris esse, quod et bonus civis, et bonus amicus es: h. e. nescis, quorsum te veritas, utrum ad Pompeium, quod est boni civis; an ad Cæsarem, quod es ei amicus. † *districtus* confundi cum *destrictus* supra demonstratum est.

* *Disturbare*. pr. Dom. 37, *disturbare* tecta. pr. Tull. 5, fragm. nov., tectum villamque *disturbant*.

Dithyrambici, Opt. gen. or. 1, est genus poetarum, a *dithyrambis* dictum, h. e. carminibus, proprie in Bacchum, deinde omnibus, in quibus eadem sublimitas et audacia est, atque in iis solebat, quæ in Bacchum erant.

* *Dithyrambus*, poema liberioribus numeris, Or. iii, 48.

Ditio, de diis. Leg. ii, 7, ea, quæ gerantur, deorum geri vi, *ditione*, ac numine. † de eo, cui alter obnoxius est. Verr. i, 37, Scaurus, qui Cn. Dolabellam accusavit, istum in sua potestate ac *ditione* tenuit: h. e. ita ei obnoxius fuit, ut, quæ vellet, contra Dolabellam diceret pro testimonio.

Divertere. v. *devertere*.

Diverticulum. Part. 39, *diverticula* peccatis dare, i. e. vias effugiendi poenas.

Dividere, distinguere, discernere. Leg. i, 16, legem bouum a mala nulla alia nisi naturæ norma *dividere* possumus. Or. 32, ambigue dicta *dividi* et explanari oportet. † ad Div. i, 2, postulatum est, ut Bibuli sententia *divideretur*: h. e. ut, quoniam sententia Bibuli res duas contineret, quarum alteram probarent, alteram non item; de utraque sigillatim discernere, ne aut utramque probare, aut rejicere cogerentur. De hoc more senatorio postulandi, ut sententia *dividatur*, v. Brissou. Form. ii, 59, et viros doct. ad Plin. ep. viii, 14.

Divinare. Elegans est locus, Div. ii, 3, dicendum mihi est—ego ipse *divinarem*, qui esse divinationem nego: h. e. res obscuras et incertas certo sciri et intelligi posse, quod de futuris divini dicunt.

Divinatio, in foro est, quum de constituendo accusatore quaeritur; quod genus causæ eor *divinatio* dicitur, non consentiunt grammatici.

vid. Ascon. argum. Divinationis in Cæcilium, et Gell. N. A. ii, 4. Occurrit hoc verbum etiam ad Div. viii, 8.

Divine, de divinatione rerum futurarum, cui eventus respondet. Div. i, 55, multa *divine* præsensa et prædicta reperiri. Att. x, 4, nunquam de rep. nisi *divine* cogitavi: h. e. quæcumque prædixi in rep. eventura, evenerunt. v. Græv. ad h. l.

Divinitas, natura divina, Deus. Divin. ii, 11, quod animus arriperet aut exciperet extrinsecus ex *divinitate*, unde omnes animos haustos haberemus. † *divinatio*. Div. ii, 38 extr., de populis barbaris, a quibus *divinatio* inventa putabatur: placet igitur humanitatis expertes *divinitatis* auctores habere? † excellentia, excellens virtus. Or. ii, 89, unde esset illa tanta tua in causis *divinitas*.

Divinitus, de divinatione, cui eventus consentit. Orat. i, 7, multa *divinitus* a tribus illis consularibus deplorata narrabat, etc. † Verr. iii, 76, *divinitus* in fraudem incidere, h. e. poena quadam a deo immissa.

Divinus, qui præclare aliquid facit. Q. fr. ii, 8, senatus frequens *divinus* fuit in supplicatione deneganda. † vates. Divin. ii, 3, qui *divini* habentur. Cf. ib. i, 58; Græv. ad Att. x, 4. † *res divina*, pro sacrificio. Div. ii, 10, nihil levare *res divina* potest. ibid., omnia levius casura, rebus *divinis* procuratis. † Fin. ii, 12, scientia *divinarum* et humanarum rerum. Tusc. v, 3, *divinarum* et humanarum rerum cognitio: est definitio sapientiæ, s. philosophiæ, de qua paucā dicenda videntur, tironum causa. Scilicet *res divinæ* sunt physica, quæ et theologiam *naturalem*, quam vocant, ex veteri partitione, complectuntur. (Nam veteres tres partes philosophiæ faciebant, quarum prima erat ars disserendi, i. e. dialectica, altera de natura, tertia de moribus.) Res humanæ autem dialectica et doctrina de moribus dicuntur. Or. 34, manifeste *divina* dicuntur pro physicis. Ea definitio autem non est a stoicis demum excogitata, sed a Socrate perfecta, et fortasse hoc ipso est antiquior. Nam etsi primus ille doctrinarum philosophiæ adjunxit, tamen dialectica autem eum a philosophis

tractata erant, a quibus philosophia rerum humanarum scientia dici potuit. Certe apud Platonem non semel hæc definitio reperitur. Ap. Xenoph. Mem. Socr. i, 1, 12, *ἀνθρώπινα* et *δαιμόνια* sic dicuntur, ut illa doctrinam de moribus, hæc de natura significant. Cf. §. 16. Neque vero in hoc multum difficultatis est. † Sed res *divinæ* et *humanæ* etiam aliis modis dicuntur, atque id ipsum Socratico more, quem qui non intelligunt, in hac ratione dicendi interdum hærent. Apud eundem Xenophontem, l. c. §. 15, *ἀνθρώπινα* dicuntur de quibuscumque artibus, quæ in rebus ad vitam humanam pertinentibus versantur, nempe artibus opificum. ibid. §. 19, dii dicuntur hominibus significare *περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων*; in quo res humanæ sunt, quæ hominibus accidunt. Ibid. i, 3, 4, *ἀνθρώπινα* opponuntur τῇ τῶν θεῶν *ἐμβουλίᾳ*, adeoque sunt consilia humana. Atque hæc ratio Græcorum etiam in linguam Latinam invecta est ab his, qui Græcas litteras didicerant, ut multæ aliæ. Sic quum magnitudo animi dicitur cerni in rerum humanarum contemptu, omnia ea significantur, quæ sunt hominum, ut divitiæ, honores, genus, etc. aut iis accidere possunt, quia sunt homines, ut morbus, periculum, paupertas, etc. Sic amicitia, Læl. 6, est omnium *divinarum* humanarumque rerum consensio cum benivolentia et caritate; quod quale sit, explicat ipse, c. 17 init. † Porro *divina* et *humana* sæpe dicuntur absolute, pro eò, quod est, Rosc. Am. 23, *divina* et *humana* jura. Ex quibus intelligitur, Latine nescire, qui illam juris definitionem Justinianeam aut non intelligunt, in qua res *divinas* et *humanas*, pro jure *divino* et *humano*, s. legibus *divinis* et *humanis*, h. e. *naturalibus* et *positivis*, ut hodie loquuntur, dici manifestum est, vel ex eo, quod ei duæ formæ, jura naturæ et civile, subjiuntur; aut reprehendant adeo, quum Latinus definiri non possit. Sed hoc aliis etiam definitionibus accidit, ut non intelligantur Latini sermonis inscitia, et propterea reprehendantur. vid. *vinculum*. Ea autem ratio de legibus, aut etiam de officiis

loquendi a Socraticis profecta est. Plato, de Legg. l. v. p. 842, ed. Francof., ἐπιτηδεύμάτων—λέλεκται σχεδὸν ὅσα ΘΕΙΑ ἐστὶ τὰ δ' ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ γὼν ἡμῖν οὐκ εἴρηται: ubi *divina* officia dicuntur ea, quæ pertinent ad res *divinas*, h. est, ut ipse ait, in quibus si peccaveris, Deum ultorem habeas; humana autem, quibus objectæ sunt res humanæ, p. 840; ἐστὶ δὲ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστᾳ ἡδοναὶ καὶ λύπαι καὶ ἐπιθυμίαι, etc., p. 842. Sic ap. Liv. xxix, 18 extr., et illa omni *divino* humanoque liberetur scelere. Conf. iii, 19, ubi frustra hærebat Drakenb. Sed vereor, ne modum excedam in hac disputatione. Itaque plura addere exempla non audeo.

Divisio, de re obscœna est ad Div. ix, 22; unde in hoc verbo ludit Plautus in Aulularia.

Divisor dicitur, cui mandata est in coloniarum deductione, et ex lege agraria, agrorum inter colonos distributio. Phil. xi, 6; v, 7. † *divisores* sunt etiam inter operas campestris in comitiis, Ar. Resp. 20; fr. Cornel. 1; Muren. 26; Petit. Cons. 14; Verr. iii, 69; Act. i in Verr. 8; Or. ii, 63; Planc. 19. Ex quibus locis patet, primo suum cuique tribui *divisorem*, atque fortasse etiam plures fuisse; unde fit, ut per se non turpis res fuerit: deinde tribus per hos fere esse corruptas, quod per eos commodissime fieri posset, eamque tandem ob causam infame et suspectum *divisoris* nomen factum esse, atque adeo in convicii loco dictum fuisse. Conf. Gruch. de Comit. i, 3, p. m. 245 sq. Unum locum e Sueton., Aug. 3, adjiciemus: hunc quoque a nonnullis argentarium, atque etiam inter *divisores* operasque campestris proditum. ad q. l. Torrentius male hoc genus cum illo superiori, qui agros dividunt, confundit. Itaque existimo *divisores* fuisse eosdem, qui *diribitores* tabellarum. Neque video, quod aliud genus operarum pedestrium eo nomine intelligi possit. Nam quod in Pison. 15, *diribitores* sunt honesti et senatorii viri, id extraordinarium est: nec istæ operæ campestris fuere.

Divortium. Orat. iii, 19, sic ex communi sapientium iugo sunt doctrina-

rum facta *divortia*, h. e. sectæ diversæ ortæ sunt.

* *Dius*, divinus, a deo ortus, de Rep. i, 41, ex Ennio.

Diuturne. ad Div. vi, 20, *diuturne* fore.

Divulsus. *divulsa* opponuntur re-dactis ad artis formam, Or. i, 42.

Do, are. hujus verbi tam varius et multiplex usus est, vix ut omnis illa varietas commemorari possit. Quæ nobis præcipua genera visa sunt, afferemus. † dicitur in philosophorum disputationibus, pro *concedere*. Fin. v, 28, prima si *dederis*, *danda* sunt omnia. Cf. Inv. i, 31. † sed pro *concedere* dicitur etiam eo sensu, quo ipsum dicitur interdum, np. pro *veniam dare* alterius causa Ligar. 12, ut concessisti M. Marcellum senatui, sic *da* hunc populo. † est porro verbum forense. Rosc. Com. 1, *lis detur* secundum eas. Huc pertinent etiam hæc: *judicium dare*, *judices dare*, *testes dare*, *cognitorem dare*, *cognitionem dare*, etc. de quibus dicere non est necesse. † constituere, dicere. Att. i, 10, Tulliola tibi diem *dat*, sponsoem appellat. v. *dies*; et conf. Duker. ad Flor. iii, 3, 14. † in re militari *dare* nomina dicuntur, qui se militaria stipendia facturos profitentur. propterea quod nomen suum scribi in albo militari patiuntur. Phil. vii, 4. † Orat. ii, 1, sermonibus se *dare*, i. e. interesse. Simile est hoc, Agr. ii, 5, quum familiariter me in illorum sermonem insinuarem ac *darem*. † ad Div. xii, 16, noli putare, me hoc anribus tuis *dare*: h. e. propterea tantum scribere, quod gratum fore putem, assentandi causa. † ad Div. v, 13, *das* mihi jucundas recordationes. † conciliare, amicum reddere. Att. x, 4, Oppios Terentiæ *dabis*. † *dare* se alicui dicuntur, qui ad eum se applicant, qui ei grati esse laborant omni obsequii officiique genere. Arusp. R. 22, nisi se *dedisset* iis. ad Div. ii, 8, *da* te homini: complectetur, mihi crede. Rabir. Post. 2, Rabirius dicitur regi se *dedisse*, quod ei pecunias crediderat. ibid. 3, *dare* se auctoritati senatus. † committere. Sext. 58, *dare* se populo: de iis, qui in theatrum veniunt. Nam hi se tantum committunt populo, quum sperant, se non exsibitulum iri † ad

Div. xiii, 1, *dare* se ad lenitatem, pro, *leniorem fieri*. † studium suum conferre ad aliquid, dicitur *dare* se ad aliquid; suscipere aliquid. in Cæcil. 2, qui me ad defendendos homines ab inenunte adolescentia *dedissem*. Or. iii, 16, eloquentia, varietate, copia, quam se cumque in partem *dedisset*, omnium fuit facile princeps. † tribuere. Sull. 14, non possum tantum ingenio meo *dare*, ut, etc. † in deleganda pecunia, et solvenda non ex arca, sed per attributionem, etiam *dare* dicitur. Flacc. 15, ab A. Sextilio dicit se *dedisse*, et a suis fratribus. Potuit Sextilius *dare*. Sic Rosc. A. 27, unde, aut quantum *dedisti*? † fabulam *dare* est docere, de auctoribus fabularum, Brut. 18. Conf. Cluent. 31. † dicere. Acad. i, 3, sed *da* mihi nunc. Sic Virg., *da*, Tityre, nobis. † docere. Att. xii, 5, *dabis* igitur tribunatum, et, si poteris, Tubulus quo crimine, etc. † Nat. D. iii, 26, ita *dat* se res: h. e. ita accidit, ita procedit. v. Gron. ad Liv. xxviii, 5. † *dare* se etiam eleganter dicuntur, quibus facile aliquid persuadeamus; quod sua sponte in eas partes inclinant. Or. ii, 44, si se *dant* judices, et sua sponte, quo impellimus, inclinant. † Constructionis causa hæc afferro: Inv. i, 14, præcepta *dare* in ratione. Cod. Gronov. habebat, *in rationem*; et sic est cap. 10. Agr. ii, 7, ut id, quoad liceret, ad populi partes *daret*: pro ad populi beneficium transferret, ut alio loco dicit. Brut. 88, Q. Scævola se nemini ad docendum *dabat*. Hinc

Datum, munus, donum. Cluent. 24, tantum donis, *dati*s, muneribusque perfecerat: nam sic distinguendum cum Grævio, quem vide ad h. l. *Datum* pro dono est etiam apud Plaut. Pseud. i, 3, 71; Ovid. Met. vi, 463. Ceterum hujusmodi verba, munus, donum, jungi solere, quam synonyma sint, docet Salmas. ad Lamprid. Severum, c. 26, t. ii, p. 923. Conf. Gronov. Obs. iv, p. 230. Tirones adeant Livium, xxii, 10; ubi frustra tentant id genus a viris doctis. Sed apud eundem, xxxvi, 2, *data* dicuntur ita, ut *data* sit participium.

Docere. fabulam *docere*, dicitur scriptor, quum eam edit spectandam. Brut. 18: Tusc. iv, 29; Mur. 3. † Can-

sam *docere* dicitur de cliente, quum eam defert ad patronum. Cluent. 69. v. Gron. de Sest. iv, 3, p. 272.

Dochmius, Orat. 64, numeri genus. Al. male, *dochimus*.

Docilis cum præpos. ad, Tusc. ii, 6.

Doctrina dicitur tum de institutione, tum de eo, quod ex institutione discitur. Prioris significationis hæc exempla sunt: Or. ii, 54, *doctrina* tradere. ibid. 25, *doctrinam* redolet. Sext. 56, mihi sumis hoc loco *doctrinam* quamdam juventuti, qui essent optimates. Leg. i, 22, a lege vivendi *doctrina* ducitur, etc. Alterius hæc: Or. iii, 31, *doctrina* puerilis, h. e. artes, quibus pueri erudiuntur. Balb. i, studia *doctrinæ*, de philosophia. Or. iii, 32, liberales *doctrinæ*. † methodus docendi, Or. ii, 19, *doctrina* eorum est perridicula, i. e. modus, quo de eloquentia præcipiunt.

Documentum, exemplar. Dom. 43, scelerum flagitiorumque *documentum*.

* *Dodrantariæ* tabulæ, pr. Font. i, fragm. nov. Vox hactenus ignota.

Dogma, decretum doctrinæ, quod in principiis sit, et ab omnibus concedi debeat. Acad. ii, 43, *dogma* prodere. *Dogma* ibi est hoc: non esse assentiendum incognito. Conf. ibid., c. 9.

Dolium. Brut. 83, si potare velit, de *dolio* sibi hauriendum putat. *Dolium* est vas magnum vinarium in cella subterranea, in quo vinum recens servatur, unde deinde defunditur in testas et amphoras, et in apothecam conditur. Hinc vinum recens *doliare* dicitur, eique opponitur defusum. Illud homines tennes bibunt, et pauperes; hoc beatiores. vid. Abram. ad Phil. ii, 27.

Domesticus. Or. 43, *domesticæ* litteræ, sunt, quæ non prodeunt in forum, curiam, etc. Verr. iii, 61, *domesticum* crimen, pro ficto, quod domi accusatoris natum et excogitatum est. Sext. 45, *domesticis* malis impediti, i. e. ære alieno. Sic Catil. i, 6, *domestica* difficultas. ibid., *domestica* turpitudine, de libidinis flagitiis, luxuria, et similibus.

Domicilium. Balb. 5, ut ejus gloriæ *domicilium* communis imperii finibus terminetur. Orat. i, 23, Roma dicitur imperii et gloriæ *domicilium*.

ad Div. xvi, 17, huic verbo proprium *domicilium* est in officio. Pison. 31, suorum improbissimorum sermonum *domicilium* in auribus vestris collocaverunt.

Domina. Or. ii, 60, natura *domina* est, h. e. in hac re plurimum valet.

Dominari, plurimum valere, præcipuum esse. Orat. i, 8, eloquentia *dominatur* in liberis civitatibus. ibid. 14, hoc *dominatur* in oratore. † in Cæcil. 7, *dominari* in judiciis, dicuntur, qui semper obtinent causas etiam injustas, et malis artibus. † Verr. ii, 19, in auctione *dominari* dicuntur, quibus in auctionibus omnia, quæ volunt, etiam levissima licitatione ab iis facta, addicuntur. † Cluent. 25, bestię, *dominante* fame, etc. i. e. urgente.

Dominatio. Act. i in Verr. 12, *dominatio* judiciorum. Verr. v, 68, regia *dominatio* in judiciis. v. *dominari*.

Dominatus. Or. iii, 59, in eo omnis *dominatus* est oculorum, h. e. oculi plurimum valent. Nat. D. ii, 60, terrenorum commodorum omnis est in homine *dominatus*.

Dominium. Verr. iii, 4, hujus argento *dominia* vestra ornari: lectio Gruteriana, quam interpretatur de magistris vini, aut regnis, quæ Horatius vocat. Sed Grævius recepit reliquorum librorum lectionem, *domus vestras*; et *dominia* ita dici posse negavit. *Dominia*, quia in bonis codd. repertum hoc verbum est, non ausim rejicere; et in *domus vestras* mutatum credo, quod non intelligeretur. *Domus vestras* autem non potest esse a Cicerone, quod nullum exemplum poterit afferri, quo argento domus ornari dicatur. Signa in domorum ornatu commemorari memini, argentum non item. Convivia autem exornari argento, scil. in abacis posito, non semel apud Ciceronem aliosque legi. Atqui veteres de conviviis dixere *dominia*, quod Grævium fugiebat, quum ea scriberet. Gell. ii, 24, in quo Scto jubentur principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutarent, h. e. mutua inter se *dominia* agitant, jurare, etc. in quo loco quidam interpretamentum *convivia* receperunt. Sed Fulvius, in append. Triclinii Ciacconiani, et Lipsius, Saturnal.

i, 19, *dominia* restituerant. v. Gronov. ad h. l. *Dominia* autem dicuntur convivia, non ab illis magisteriis Horatianis, ut Grutero visum, sed a *domino* convivii. v. *dominus*.

Dominus. Act. i, in Verr. 9, *dominus* comitorum, dicitur, qui largitionibus efficit, ut creentur, quos velit. Quint. 5, *dominus* auctionis, est is, qui aliquid de suo auctione vendit. Sext. 59, *domini* concionum, sunt homines populares et seditiosi, qui in concionibus dominantur, easque, quo volunt, impellere possunt. Vatin. 13, quum ipse *dominus* epuli Q. Arrius albatu esset, h. e. qui epulum præbebat. De editore muneris est ad Att. ii, 19. Orat. ii, 17, *dominus* rei, iudex dicitur. de Rep., ii, 26, *dominus* populi, quem Græci tyrannum vocant.

Donare pro *condonare*. ad Div. v, 4; ubi v. Græv.

Dormitare. Orat. ii, 33, *sapientia dormitans*: h. e. quæ nihil laboris affert, otiosa, de jurisprudentia.

Dos. Or. i, 55, *ejus artem* quum indotatam atque incomtam videres, verborum eam *dote* locupletasti, etc.

Drachma, nummus Græcus, qui respondet Romanorum denario. ad Div. ii, 17, etc. vid. Gron. Sest. ii, 6, p. 91.

Dua pro *duo* ex Attio laudatur, Orat. 46.

Dubitare, ignorare. ad Div. x, 8, non *dubito*, quid præsentiant. Att. x, 1, non *dubito*, quid nobis agendum putes. † considerare. Rosc. Am. 31, restat, ut hoc *dubitemus*, nter potius S. Roscium occiderit. Sic sæpe est in libris de Officiis. Verr. ii, 22, causa nihil habebat, quod *dubitari* posset. † Sull. 2, non *dubitasse*, quin defenderet, pro *defendere*.

Ducere, dicitur absolute, pro, in carcerem, sive domesticum, sive publicum, *ducere*. Agr. ii, 37, ne mihi in carcere habitandum sit, si trib. pl. *duci* jussisset. Flacc. 19, 21, quem judicatum *duxit* Hermippus: h. e. quum judicatum esset, eum solvere oportere, neque posset, ab Hermippo abductus est domum in carcerem, quod genus hominum apud Livium *nexi* dicuntur. vid. *addictus*. Sic Verr. ii, 12, si non accipit, quod te debere dicis, accuses; si petit, *ducas*. C. Fu-

ficiam *duci* jussit petitozem, etc. ibid. 26, quisquis erat eductus senator Syracusanus ab Heraclio, *duci* jubebat. Itaque permulti *ducti* sunt. † in rationibus pecuniariis *ducere* est de summa, quæ efficitur singulis nominibus colligendis. Verr. iii, 49, quoniam xc millia medimnum *duxi-mus*, etc. Att. vi, 2, ut scænus quaternis centesimis *ducant*. v. Gron. Obs. ii, 10, p. 284. Hinc ad alia transfertur; ejusmodi est hoc: Quint. 16, officii et existimationis rationem *ducere*, pro habere. Conf. Verr. i, 48. † Tusc. ii, 18, oratio tua ad credendum *ducit*. † Inv. ii, 2, ad vitia quoque ejus accedere, ejus aliquo bene præcepto *duceremur*: h. e. ejus præceptum aliquod nobis probaretur. Orat. 9, quis porro unquam Græcorum rhetorum a Thucydide quidquam *duxit*? i. e. repetiit. quod exempli causa commemoraret. † ad Div. x, 32, Balbus quæstor—*duxit* se a Gadibus, i. e. abiit clanculum. † Div. i, 18, oracula, quæ æquatis sortibus *ducuntur*; np. sors proprie *ducitur*, quum ex urna manu tollitur. † diem *ducere*, Att. v, 21, pro *consumere*. vid. ibi Græv.

Ductor, imperator. Tusc. i, 37. *ductores* nostri.

Duellum. Leg. ii, 8, res *duelli*; antique pro *bellum*, etc.

Dulciculus. Tusc. iii, 19, *dulcicula* potio.

Dulcis. Or. iii, 26, *dulcis* suavitas, de ea, quæ est feminis grata, e saccharo et aliis condimentis. † indulgentes etiam dicuntur *dulces*. Læl. 24 extr., amici *dulces*, qui in omnibus obsequuntur nobis studiisque nostris, nec verum unquam nobis dicunt.

Dulcitudo, Or. iii, 25.

Dumetum, de spinosis et jejunis disputationibus, distinctionibus, etc. philosophorum. Acad. ii, 35, orationem in stoicorum *dumeta* compellitis. Cf. Nat. D. i, 24.

* *Duo*, accusat. de Rep. i, 10, 13. *duo* soles; ibid., ii, 19, *duo* filios; pro Tull. i, fragm. nov., *duo* homines occiderunt; de are alien. Mil., *duo* consules; et sæpius ap. Cic.

Duplex, mixtum, concretum. Tusc. i, 29, nihil est in animis *duplex*, etc.

Dupondius, nummus duarum libel-

larum, h. e. duorum assium. Nam singuli asses olim, quum gravi ære uterentur Rom., valebant libram, s. pondo. Quint. 16, si tuus *dupondius* ageretur.

Duritas opponitur comitati et hilaritati in sermone et consuetudine. Orat. 16, *duritas* et severitas, et quasi mœstitia orationis. de Sen. 18, quanta in altero *duritas*? in altero comitas?

Duritia. Or. iii, 17, *duritiam* in sermone Socratico adamarat; h. e. placuerant ipsi in primis Socratis disputationes de dolore, aliisque hujus generis malis perferendis.

Durus. Dom. 6, *durior* annona, pro carior. Arch. 9, *durior* ad hæc studia videbatur; h. e. non is esse videbatur, qui ex his studiis poeticis voluptatem percipere, atque adeo iis pretium statuere posset. Brut. 18, signa *dura*, opponuntur mollibus: h. e. politius elegantiusque elaboratis. Notus est versiculus Virgilianus: Excident alii spirantia mollius æra: h. e. quæ ita elaborata sunt, ut quam proxime ad viventis animantis speciem accedant.

Duumviri, Rabir. Perd. 4; Or. 46, sunt ii, qui ex instituto Tulli Hostilii perduellionis judicandi causa constituebantur. vid. Liv. i, 26.

E.

* *Ea*, adv. pro *propterea*. ad Div. xiii, 26, Mescinius *ea* mihi necessitudine conjunctus est, quod mihi quæstor fuit. Hæc Ernest.; nos vero putamus, vel verbum *ea* jungendum esse cum *necessitudine*, vel legendum *ea re*, ut Att. viii, 8; Off. iii, 13.

Ebullire, jactare aliquid sermone. Tusc. iii, 18; Fin. v, 27. Davisius laudat. Turneb. Adv. xxv, 14.

Ecce, quum simpliciter, tum adjuncto *tibi*, dicitur de re improvisa et subita. vid. v. c. Att. vii, 19; xiii, 16; xv, 4; Cluent. 28; Prov. Cons. 18; Verr. v, 33; Or. ii, 22, etc. Adjuncto *repente* est Verr. v, 34.

Ecdicus. ad Div. xiii, 56, *ecdici* Mylasii. *Ecdicus* idem est qui syndicus, h. e. qui civitatem defendit, cognitor civitatis, ut Cicero pro Flacco ait (v. in *cognitor*), in primis autem civitatis pecunias curat et per-

sequitur. Glossæ veteres: *ἐκδικος*, cognitor. v. Gronov. de Sest. iv, 3, p. 277; quem jam laudavit Grævius. Justiniani Novell. 15 inscribitur Gr. *περί τῶν ἐκδικῶν*. De defensoribus civitatis titulos e Cod. Justin. et Theodos. laudant viri docti ad Plin. Ep. x, 111.

Eclogarius, Att. xvi, 2, est genus servorum, quo in studiis utebantur, dicti *ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν*, h. e. a locis insignibus, quos e libris excerpebant, aut notabant; sive, ut J. Fr. Gronovio placebat, qui distinguebant libros et interpungebant, et nomina interloquentium in dialogis rubrica pieta interponebant, ut eo facilius intelligi libri possent. Sed vid. not. Mongaltii nostri, tom. xxi, p. 190.

Ecquæ, pro *ecqua*. Sext. 30, *ecquæ* vox. Att. viii, 12, *ecquæ* persona.

Edere. Sext. 27, scelus *edidit* in me. Leg. i, 13, ruinas *edere*, pro, facere, ut ruinæ fiant. Fin. v, 1, vitam *ediderat*; i. e. mortuus erat. Brut. 5, *quare*, si tibi commodum est, *ede* illa, quæ coeperas, Bruto et mihi. † in rebus forensibus multipliciter dicitur. Planc. 15, tribus *edere*, dicitur accusator, quum ex lege de sodalitiis, quas tribus judices esse velit, apud prætorem profitetur: unde judices edititii. Quint. 21, *judicium* id, quod *edat*, accipere: i. e. quodcumque genus actionis intendat, se paratum esse, descendere cum eo in certamen; id dicitur *edere* *judicium*, quia apud prætorem pronuntiat, quod genus actionis intendere, et quod *judicium* sibi dari velit petitor. ibid. 20, *judicium* acciperet, in ea ipsa verba, quæ Nævius *edebat*. Verr. iii, 29, quantum *edidisset* sibi deberi: h. e. professus esset. Sic testes *edidicunt* sæpissime, quum accusator eorum nomina profitetur apud prætorem. Indices etiam dicuntur *edere*. ad Q. fr. ii, 3, Nerius index *edidit* ad allegatos. Dom. 6, operis *ediderat* (dixerat) meum nomen. Verr. ii, 42, postulata *edere*, dicuntur provinciales, quum ea ad consules deferunt; item, in postulatis *edere* aliquid. Quint. 24, socium in hujus bonis tibi *edidisti* Quintium, i. e. professus es. † de oraculis etiam dicitur. Off. ii, 22, Pythius Apollo oraculo *edidit*.

Edicere, dicitur frequenter de ma-

gistratibus, quum aliquid aut scripto publice proposito, aut voce jubent aut constituunt, pronuntiant, in eo genere, in quo potestatem habent. Q. fr. i, 1, prætorem *edicere*, ne fiat aliquid, etc. Att. xii, 7, Antonius *edixit* ita, ut me et Lælium exciperet. Vat. 14, *edixeritne* prætor, — ut ades- ses die tricesimo. ad Div. xi, 6, quum trib. pl. *edixissent*, etc. Verr. i, 54, *edicere* diem. *ibid.*, nondum pro- scripta, neque *edicta* die. † hinc dici- tur pro *constituere*, et publice *propo- nere*. Verr. iii, 7, censores dicuntur legem, sc. vectigalium locandorum, *edicere*: h. e. publice proponere, ut cognosci conditiones locationis pos- sint. Offic. iii, 20, Marius a subselliis in Rostra recta, idque, quod com- munitur compositum erat, solus *edixit*. † est etiam interdum pro sim- plici dicere, pronuntiare, proferre, narrare. Læli. 16, si prius, quid maxi- me reprehendere Scipio solitus sit, *edixero*. Phil. i, 5, misi pro amicitia (sc. ad consulem Antonium), qui hoc *ediceret*. Sed mollius profecto est, quod post Muretum et Faernum alios- que e cod. Vatic. reposuit Grævius, *ei diceret*. Leg. ii, 10, ut ego, uti rogas, possim *edicere*. Ain' tandem, Attice? non es *edicturus* aliter? Tur- nebus, Lambinus, Davisius repo- suere, *dicere*, *dicturus*; quod etiam placebat Sigon. ad Liv. vi, 38, ad hæc verba: et, uti rogas, primæ tri- bus dicerent. Mihi autem secus vide- tur. Ratio, qua Davisius nititur, quod *edicere* non sit privatorum, sed ma- gistratum, nihili est. *Edicere* est pronuntiare, quod de suffragiis et sententiis iudicium dicitur. vid. Gro- nov. et Drakenb. ad Liv. xxx, 5 init.; Cort. Sall. Catil. 48.

Ediscere, cognoscere. Div. i, 47, malunt enim disserere, nihil esse in auspiciis, quam, quid sit, *ediscere*.

Editio. Planc. 15, *editio* iudicium. v. *edere*.

Edititius. Planc. 15, *edititii* iudices. Cf. Muren. 23. Sunt, qui ab accu- satore eduntur, non, a prætore du- cuntur sorte; quod in qua causa fac- tum sit, ex ll. cc. cognosces. v. *edere*.

Editus iudex. Planc. 17, ubi libri quidam *edititius*: quam voc. vid.

Educator. Planc. 33, quis est nos- trum liberaliter educatus, cui non

educatores, cui non magistri atque doctores. Videntur Gesnero pædago- gi. Sic est ap. Tac. A. xiv, 3. Sed quia sequitur alius, intellig. altores et pa- rentes. N. D. ii, 34.

Educere, pro *educare*, Or. ii, 28. † *emittere* aquam. Div. i, 44. *educere* lacum. † *educi* dicuntur homines, qui cum magistratibus, eorum rogato aut jussu, in provincias proficiscuntur; quemadmodum contra deduci, qui e provinciâ jubentur cum aliquo Ro- manum venire. Pison. 34, sed ei me- dico, quem tecum *educeras*, impe- rasti. † est etiam in sortitionibus *edu- cere*. Verr. ii, 17, *educit* ex urna tres. Cf. Agr. ii, 8. † Verr. ii, 26, quisquis erat *eductus* senator Syracusanus ab Heraclio, etc. Locus obscurus, in quo explicando sudarunt viri docti, of- fensi verbo *eductus*, quod cum Lam- bino in *editus* mutatum cupiebat Græ- vius. Et solent hæc verba permutari in mss. v. Drakenb. ad Liv. xxxix, 15. Sed locus nihil vitii habet. *Edu- cere* est in jus ducere, reum facere: et hoc sensu non uno loco usus est Cicero. *ibid.* 37, Sthenium statim *educunt*. *ibid.* iii, 47, et quum in jus ipsum *eduxi*. *ibid.* 65, additum est ad Metellum; *eductus* est Apronius; *eduxit* vir primarius C. Gallius sena- tor. Sensus ergo hic est: Metellus quum jussisset, Heraclium Syracusis et Epieratem Bidis restitui, hic resti- tutus est, ille non item. Cujus rei causa quum Heraclius senatores, ad quos pars rerum suarum pervenerat, ad prætorem Metellum in jus vocas- set, iique restituere non possent, Heraclio additi, ab eo in vincula ducti sunt. Cf. *ducere*. Ceterum huc pertinet etiam locus Planc. 25, atque is quidem *eductus* ad consules, etc.

Effari, verbum augurale, de con- secrationibus, dedicationibus. Att. xiii, 42 extr., opinor angures nihil habere ad templum *effandum*. Leg. ii, 8, urbem, et agros, et templa libe- rata et *effata* habento. Dom. 55, nec ullum verbum solemne potuit *effari*. v. Manut. ad Cic. ad Att. xiii, 42; Davis. ad Leg. ii, 8; intt. ad Gell. xiii, 14.

Effatum, verbum dialecticum, quo Cicero interpretatur *ἀξίωμα*. v. Acad. ii, 29. † Leg. ii, 8, fatidicorum et vatium *effata*.

Effectio. Fin. iii, 14, quemadmodum opportunitas non fit major productione temporis, sic recta *effectio*: κατόρθωσιν enim ita appello, etc. † causa efficiens, Acad. i, 2.

Effeminare. Nat. D. ii, 26, *effeminarunt* aerem: h. e. feminam fecerunt, Junonem appellando.

Effero, de terra et agris, etc. Brut. 4, *efferre* fruges. Verr. iii, 47, quum ager, id quod perraro evenerat, cum decumo *extulisset*, sc. quod satum erat. ibid. 86, videbatur id perdere arator, quod agri segetesque *extulissent*. ibid. ii, 2, ut quidquid ex sese Sicilia posset *efferre*, id non apud eos nasci, etc. Nat. D. ii, 33, ea, quæ *efferrant* aliquid ex sese, perfectiones habere naturas, quam ea, quæ ex iis *efferruntur*. Or. ii, 22, cur ætates singulæ *extulerint* prope singula genera dicendi. † ostendere se, nasci. Or. ii, 21, *efferrat* se fecunditas in adolescente. Læl. 27, quum se *extulit*, ostenditque lumen suum virtus. Brut. 7, qua in urbe primum orator se *extulit*. † de omni commotione animi, neque solum ea, quæ animum dilatat, sed etiam quæ contrahit, atque de his, quæ hinc existunt. Att. i, 8; de Sen. 23, *efferr* studio. Læl. 15, *efferr* fastidio et contumacia. Add. Tusc. iv, 17. Sull. 10, interdum *efferratur* immoderatione verborum. † *efferre* se est etiam pro recreare se, recuperare vires. Prov. Cons. 14, quamquam sunt accisæ res, tamen *efferr* se aliquando, et ad renovandum bellum revirescent. † vulgare. Or. i, 24, petamque a vobis, ne has meas ineptias *efferratis*. ibid. ii, 12, res omnes singulorum annorum mandabat litteris pontifex maximus, *efferebatque* in album, etc. Peircius cum Lambino legendum censet, *referebatque* in album; quæ forma loquendi est ap. Liv. i, 32. Si *efferebat* rectum est, sensus hic est: Quum libris res anni cujusque mandasset, duobus exemplis librum annalem proponebat, alterum publice in albo, ut prætor edictum, alterum domi. *Efferr* simpliciter dicitur pro *efferr* domo. v. viros doctos ad Suet. Claud. 49, et quos ibi laudant. † *afferre*, dicere. Or. iii, 11, non solum videndum est, ut verba *efferramus* ea, quæ nemo jure reprehendat. N. D. i, 25,

hoc persæpe facitis, ut—*efferratis* aliquid, etc. ubi Davisius reposuit, *afferratis*.

Efficacitas. Tusc. iv, 13, corporis nervi, vires et *efficacitas*. Petit. Cons. 3, tantum habet in libidine artis et *efficacitatis*, etc.

Efficax, rebus gerendis aptus. ad Div. viii, 10, nosti Marcellum, et quam parum *efficax* sit.

Efficere, de agris eleganter dicitur, ut *efferre*. Verr. iii, 63, agri vero Leontini, qui plurimum *efficit*. ibid. 86, quid aratio sustinere, quid pati, quid *efficere* possit. ibid. 47, ager *efficit* (sc. quod seritur) cum octavo. Sed ibi Grævius malebat, cum Manutio, *reficit*; cujus emendationis necessitas nulla est. ibid. 56, tantum decumanum professum esse ex edicto sibi deberi, quantum ille bonis suis omnibus *efficere* non posset. Similia his, quanquam in alia re, hæc: Verr. iii, 33, liciti sunt usque eo (sc. in decumarum autione), quoad se *efficere* posse arbitrabantur. Att. vi, 1, ea tributa vix, in fœnus Pompeii quod satis sit, *efficiunt*. ibid., nec id satis *efficitur* in usuram menstruum. † de disputantibus. Tusc. iii, 29, hoc student *efficere*. Parad. proœm. 1, Cato minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, *efficit*. † facere. Phil. xiv, 3, quæ L. Antonius in Parmensium uxoribus *effecerit*. Brut. 78, itaque tantos processus *efficiebat*. † Cum a pro *impetrare*. Att. x, 10, quod a Curione *effeceram*.

Effingere. Sext. 35, *effingi* sanguinem spongiis e foro. Alia exempla vid. ap. Cujac. Obs. xiii, 13. Ceterum de hoc verbo vid. Heins. ad Ovid. Heroid. xx, 135.

Effligere, perdere. Att. ix, 19, filium misit ad *effligendum* Cn. Pompeium. v. Græv. ad h. l. Hoc verbum non est ap. Nizolium.

Effluere, exire in vulgus. Dom. 46, multa ex vestra disciplina *effluunt*, et ad aures nostras permanent. † defluere. Div. i, 43, quondam lactis imber *effluit*. Davisius legit *defluxit*, quod est usitatus; neque tamen alterum rejecerim. Nam et effundi imber dicitur. Legi etiam *effluere* de veste, nescio ubi. † abundare. Or. 13, *effluens* dicendi genus. Nizolius ex Div.

i, 29, laudat : abundat atque *effluit*; sed emendatiores edd. habent *affluit*.
† Brut. 61, mens *effluit*; h. e. memoria eum destituit : cui simile est illud ad Div. vi, 19, tanta est intimorum multitudo, ut ex his aliquis potius *effluat*, quam novo sit aditus.

* *Efflorescere*. Orat. ii, 78, exordium debet *efflorescere* ex causa, i. e. duci, nasci. de Rep. i, 29, itemque ex ea genus aliquod *efflorescere* ex illis, quæ ante dixi, solet.

Effugere, Leg. ii, 3, eleganter dicitur debitor, a quo per oblivionem non exigitur pecunia, quique ita eam lucratur.

Effugium. Nat. D. ii, 47, alias habere *effugia* penarum.

Effundere, de terra et agris, ut *efferre*. Or. 15, segetes fecundæ et nberes — herbas etiam *effundunt*. Brut. 9, *effundit* hæc ætas hanc copiam oratorum. † de prodigis. Agrar. i, 5, *effundamus* ararium. † dimittere. ad Div. i, 9, *effundere* odium. † perdere. ad Div. ii, 16, *effundere* gratiam collectam. † de dicentibus ea, quæ ante reticuerant, aut reticere debebant. Att. xvi, 7, Brutus *effudit* illa omnia, quæ tacuerat. Or. i, 34, *effudi* vobis omnia, quæ habebam. Placc. 17, testis *effudit*, quæ voluit, omnia. † nimium esse in re aliqua. Parad. iii, 1, an temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua *effuderit*? † Att. iv, 9, Pompeius in nos est suavissime *effusus*. v. *effusio*.

Effusio, studium insigne liberaliter officiosequè aliquem tractandi. Att. vii, 3, nequaquam satis pro meis officiis, pro ipsius in alios *effusione* illum in me liberalem fuisse. † de affectibus lætioribus. Tusc. iv, 31, eodem vitio est *effusio* animi in lætitia, quo in dolore contractio.

Effutire sine subst., garrire, nugari. Nat. D. ii, 37.

Ejectio, de exsilio. ad Att. ii, 18, mortem et *ejectionem* timemus.

Ejectus, homo privatus rebus suis, ducta metaphora a naufragis, qui *ejecti* dicuntur. Rosc. Am., c. 26. Cf. Gron. ad Liv. xlv, 19. Quint. 19, *ejectus* homo. † rejectus. Fin. v, 8, *ejectæ* sententiæ. v. *ejicere*. † exsertus. Or. ii, 66, *ejecta* lingua. † Pis. 9, ca-

daver *ejectum*, quod insepultum abjectum est.

Ejerare, idem quod *ejurare*. Or. ii, 70.

Ejicere, rejicere. Off. i, 41, cynicorum ratio est *ejicienda*. Cf. Or. i, 32. ad Att. ii, 24, eoque magis id *ejectum* est. † Sed in primis dicitur de iis, qui exploduntur et exhibantur, ut histrionibus, musicis, oratoribus, etc. Orat. iii, 50. Sext. 55, cantorum vocibus *ejiciebatur* : de Clodio, qui quum in theatrum venisset, cantores versus, qui in eum conveniebant, in os imminentes ejus clarissime caneabant, ut omnes intelligerent, ad eum pertinere. Cluent. 31, explosum atque *ejectum* est : ubi Grævius legi volebat *rejectum*, quod dubitabat Latine sic dici. Non dubitandum esse, quin ita dicatur, loca proposita docent. Græci sic ἐκβάλλειν. vid. v. c. Ælian. V. H. ii, 24; xiii, 17, et ibi Perizon. et Kuhn. † eradicare. Div. ii, 72, superstitionis stirpes *ejiciendæ*. † Cœl. 31, volaplates se profundunt atque *ejiciunt*. † Catil. i, 12, *ejicere* se, pro abire.

Ejurare. iniquum *ejurare* est, rejicere aliquem, quia iniquum nobis putamus : e foro petita ratio. Verr. iii, 60, negotiatores putant esse turpe, id forum sibi iniquum *ejurare*, ubi negotientur : prætor provinciam suam totam sibi iniquam *ejurat*. Phil. xii, 7, sic me iniquum *ejurabant* (Græv. *ejerabant*) : de me querebatur. † ad Div. ix, 16, tu autem quod mihi bonam copiam *ejures*, nihil est. Est autem formula e foro, qua significatur, aliquem jurasse, creditoribus se satisfacere non posse (v. Mant. ad h. l.); quod quum factum esset, persona debitoris pignori capiebatur, et creditori addicebatur, ut docet Salmas. Mod. usur., c. 18, p. 805.

Elabi, eleganter dicuntur rei, qui, quum noxii sint, tamen, sive artibus suis, sive quacumque de causa alia, absolvuntur. Act. i, Verr. 11, *elabitur* reus. Verr. i, 34, *elabi* ex crimine. ibid. ii, 58, *elabi* ex criminibus. Sext. 64, *elabi* ex judicio. † Hinc traducitur ad eos, qui censoris notam commertam effugiunt. de Sen. 12, Tito fratre censore *elapsus* est. † *elabi* etiam dicuntur, quæ præter opinionem amit-

tuntur. Or. ii, 50, *elapsa* est causa.
† Tusc. i, 11, assensio omnis *elabitur*:
h. e. desino assentiri.

Elaborare. Phil. vii, 3, omne curriculum industriæ nostræ in foro, in curia — *elaboratum* est.

Elamentabilis. Tusc. ii, 24, sin erit ille gemitus *elamentabilis*, si imbecillus, etc. ita Græterni et sequaces; alii melius, *lamentabilis*.

Elatio pro augmento, incremento. Top. 18, comparatio partium, nec *elationem*, nec submissionem habet, i. e. nec augendæ rei, nec minuendæ prodest. † sublimitas. Brut. 17, *elatio* et altitudo orationis. † de vehementi affectu, ut *efferre*, de quo supra. Fin. iii, 10, gestientis animi *elatio* voluptaria. † magnitudo animi. Offic. i, 19, *elatio* animi.

Elatus, excelsus, magnus. Off. i, 18, animus *elatus*. † commotus. Div. i, 24, *elatus* cupiditate respexit. Sext. 64, *elatus* expectatione. ibid., *elatus* studio.

Electissimus. Catil. iv, 6, *electissima* femina.

Elector. Heren. iv, 4, *electores* boni, qui scite judicare et optima deligere possunt.

Elegans, dicitur quicumque est in aliqua re admodum intellegens, præcipue tamen in iis, quæ ad magnificentiam cultus pertinent. Inv. i, 35, a rectoribus iis, qui *elegantissimi* atque artificiosissimi putati sunt. Brut. 62, minime dignos *elegantis* conventus auribus. ad Div. vii, 23, homo in omni judicio *elegantissimus*. ad Div. ix, 19, aures *elegantes*. Verr. iv, 57, populus potius haberet (signa, etc.), quam *elegantissimus* Verres? † *elegantia* opponuntur popularibus, minus acutis et subtilibus. Fin. iv, 10, quæ adhuc promisti, popularia sunt; ego autem a te *elegantiora* desidero. Tusc. iv, 3, illius veræ *elegantis*que philosophiæ, quæ ducta a Socrate, etc. opponitur philosophiæ Epicuri, in qua res parum subtiliter dicuntur, ut paullo post dicit, quia contemnebant *elegantiam* disserendi. Fin. ii, 9. † ibid. iii, 2, artes ingenuæ et *elegantes*, opponuntur illiberalibus opificum, adeoque etiam philosophiam et mathesin continent, subtiles quippe et acutas. † *elegans* dicitur porro de servis, pueris delicatis, et variis artibus

eruditis. Rosc. Amer. 41, *egantis-simæ* familiæ puerorum. † *egans* dicitur etiam, qui medium tæet inter parvum et magnificum, modus. Or. 25. Cf. *elegantia*.

Eleganter, scite, intellige, er, cum delecto, provide, prudens, accurate. Inv. ii, 3, sin autem tuere aliquid alicujus præteritis, non satis *eleganter* secuti videbimur Verr. iii, 60, quid potuit *elegans* facere prætor cupidus existimationis bonæ, etc. ad Div. iii, 8, quid me fieri potuit *elegantius* aut justius quam ut sumtus *egentissimam* civitatem minuerem, sine ulla imminutione dignitatis tuæ? ad Brut. 12, time novit omnia, et *elegantissimè* expedire et ad te deferre potest, i. e. accuratissime. vid. Sciopp. ap Bræv. ad h. l.

Elegantia, subtilitas, acumen dialecticorum et philosophum. Fin. ii, 9, in hac divisione *elegantiam* desidero. ibid., *elegantia* disrendi. ad Div. iv, 4, de Sulpicio: cile cedo tuorum scriptorum subtilitatem et *elegantiam*. Fin. iii, 2, agri cultura, quæ abhorret ab omni politione *elegantia*, tamen eas res, in quibus versatur, novis notavit verbis. Or. 12, *elegantia* doctrinæ, est philosophia cum ceteris artibus, in quibus subtilitas et acumen est, quæ ab artibus illiberalibus absunt. Jam quia *egantia* in artibus est subtilitas, facit intelligitur, *elegantiam* in dicend. Brut. 72; Or. i, 12, non esse ornum illum oratorium et magnificum, sed quæ et ipsa subtilitas dicitur incribendo, h. e. tenue illud, et, in ipsa tenuitate et negligentia, suis veneris gratum dicendi genus, quo Cæsar, Terentius, Nepos, et Cicero in philosophicis, etc. usi sunt: quod vidit Vavassor de Vi et Usu verbi pag. 521, ed. Lips. Itaque Att. vii., Terentio nominatim *elegantia* traditur. Or. ii, 7, subtilitati jungitur Catulus, cui Græci solent ipsi suæ linguæ subtilitatem *elegantiam*que concedere. Brut. 75, Cæsar ad hanc *elegantiam* verborum Latinorum, e. Planissimus est locus ad Herenn. v, 12, *elegantia* est, quæ facit, ut numquodque pure et aperte dici videatur; ejus partes sunt Latinitas et explanatio. † Similiter in cultu *elegantia* non est

gnificentia, sed aliquid inter sortis et magnificentiam intermedium, le. munditia. ad Div. ix, 20, Verus tuus et Camillus, qua munditia mines, qua *elegantia*? Itaque etiam doratione hæc duo junguntur, Orat. 2, fucati vero medicamenta canis et ruboris omnia repellentur; *elegantia* modo, et munditia remanet. † est etiam *elegantia* in reliquiis, quæ moribus et rebus gerendis continetur, innocentia. Sull. 28, Ira, qui cum summa *elegantia* atque integritate vixistis, hoc maxime interest, non ex libidine, aut similitate, aut levitate testium causas hominum hominum ponderari.

Elementa, fontes alicujus rei. Or. ii, 11, licebit etiam laudationem dare, neque illa *elementa* desiderare. † Fin. iii, 5, prima *elementa* naturæ, sunt quæ et principia naturæ, prima naturæ dicuntur.

Levare, minuere, infringere. Nat. Diii, 4, perspicuitas argumentatione *elevatur*. ad Div. v, 14, *elevare* sollicitudines. Sic Tusc. iii, 16, *elevare* ægritudinem, pro quo tamen et in Norvicensi Davisius reposuit *levare*, quod τῶ obtundere melius juritur; post *levare*, in ed. sec. Or. ii, 8, *elevare* adversarium, i. e. fran-

Elicere, artibus quibusdam evocare. Inv. i, 2, *elicere* opportunitatem quæ in animis est, et præcipiendoteliorem reddere. Vatin. 6, inferre animas *elicere*. † invenitur etiam pro *emittere*. Cæl. 24, nonne ipsam domum metuet, ne quam *voce* *eliciat*? Sed viri docti legendum cernit *ejiciat*, tanquam Muret., V. 17, et alii. Ursinus etiam in his reperisse se dicit. Verum etsi dum *elicere* hoc sensu et inusitatam tamen nec *ejicere* vocem moluisse, ac Cicerone dignum. Neque exemplum hujus formæ loquendi quoniam, quod sciam, attulit, aut reperire memini. Ursini autem tale in hoc genere sublestam esse, ponescit? Potest etiam *eliciat* referri ad ediam. Veretur ne *eliciat* ædibus. Quod si *eliciat* ad domum referretur, et interpretere *emittat*, simile est: erumpere stomachum, Att. 11, pro *effundere*. Stomachus enim erumpit proprie, non erumpimus sto-

machum. Sic vox *elicitur* ædibus proprie, non domus *elicit* vocem. † cum ad, pro *allicere*. Balb. 16, Gaditanos præmiis *elicere* ad, etc.

Elidere, frangere, rumpere. Tusc. iii, 34, stirpes ægritudinis trunco everso omnes *elidendæ* sunt. ibid., fibras stirpium *elidere*. Sed ibi alia lectio est *eligendæ* et *eligere*, quam defendit Burmann. ad Virg. G. ii, 407. ibid. ii, 11, poetæ nervos omnes virtutis *elidunt*. ibid. v, 6, qui rebus his fractus ægritudine *eliditur*.

Elimare, elaborare diligenter, Att. xvi, 7.

Elimatus, subtilis, acutus. Acad. ii, 20, magnus sum opinator, et cogitationes meas dirigo—ad rationes has latiore specie, non ad tenue *elimatas*. Rationes latiore specie, sunt, ut post interpretatur, visa, quæ acriter mentem sensumque pellunt. Rationes autem ad tenue *elimatæ* sunt subtiles ratiunculæ academicorum, quibus visis non esse assentiendum, eaque fallere, docet.

Elocare, i. q. locare. Verr. iii, 22, fundum esse *elocatum* dicebat.

Elocatus. Flacc. 28, quod illa gens victa, quod *elocata*, quod servata. Si sanus est locus, sensus est, vectigalem et tributariam esse factam, sc. a Pompeio: atque hoc dicit *elocata* esse gentem, quod vectigalia solebant publicanis locari. Ita intelligit Scaliger ad Enseb., p. 153. *Servata*, quod Manutius non concoquebat, Grævinus interpretatur, nostra (non Dei sui) bonitate et misericordia servata, quum excindi facile a nobis potuisset. Quid? si ita interpretemur: in potestate nostra servata est, nec se liberare potuit. Ita melior certe erit gradatio: nisi forte eos sequi lubet, qui *serva facta* legendum censent; quod sequitur Scaliger, loc. cit.

Elogium, titulus, iuscriptio. Tusc. i, 14, quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid *elogia* significant? Fin. ii, 35, *elogia* monumentorum Cf. in Pison. 29 extr. v. Casaub. ad Sueton. Jul. 47; Calig. 24; Salmas. Mod. usur, p. 670, 675 sq. Hinc vero ducta ea significatio, qua *elogium* pro laude ponitur. Nam tituli monumentorum continebant honorum rerumque gestarum nomina. de Sen. 17, etc. † caput, excerptum, *ῥῆσις*.

Cluent. 48, *elogium* de testamentis recitasti Cn. Egnatium, ideoque se exheredasse filium, etc. Sed quia in eo capite causa afferebatur, quare exheredaretur, uti in titulis et *elogiis* reorum et ad supplicium ducendorum causæ carceris et pœnæ; propterea *elogium* in re testamentaria pro causa dicitur exheredationis aut legati, etc. Quintil. Decl. ii, 15, quod ideo putetis nullam adjectum ad exheredationem juvenis *elogium*, quia de scelere constat. Laudat ibi Burmannus Comment. ad Petron., c. 53.

Eloqui. Off. iii, 15, si ad *eloquendum* venerit, non plus quam semel *eloquetur*: de venditoribus rerum promerccalium, quam pretium rei dicunt.

* *Eludere*, vexare. Verr. iii, 40, *eludere* aratores. Milon. 12, *eludere* remp. in suis cogitationis furoribus. † ludibrio habere, irridere. de Rep. ii, 10, hæc ætas jam—*eludens* omne, quod fieri non potest, respuit.

Eluere, sensim tollere, Læl. 21, *eluere* amicitias remissione usus. *Dis-suere* dixerat, Off. i, 33.

Elugere. ad Div. ix, 20, *eluxi* patriam: luctum e reipublicæ malis consumsi, deposuique.

Eluvies. Dom. 20, labes atque *eluvies* civitatis.

Emanare. Or. i, 42, formæ e generibus *emanant*.

Emancipare parentes dicuntur liberos, quum eos e patria potestate emittunt, ut, aut sui juris sint, aut ab alio adoptentur, in cujus patria potestate sint. Dom. 14, adoptatum *emancipari* statim, ne sit ejus filius, qui adoptarit. Fin. i, 7, filium in adoptionem D. Silano *emancipaverat*. † Hinc *emancipari* alicui eleganter dicitur, quod est alteri in potestatem traditum, addictum, nostraque voluntate obnoxium. de Sen. 11, si senectus newini *emancipata* est. Phil. ii, 21, tam iste venditum atque *emancipatum* tribunatum consiliis vestris opposuit. Utroque tamen in loco libri quidam habent *mancipatum*. v. et infra in *mancipatus*. vid. Gronov. ad Senec. ep. 45.

Embænetica. ad Div. viii, 1, ego, qui scirem, Q. Pompeium Baulis *em-*

bæneticam facere, et usque eo, ut ego misereretur ejus esuriei, etc. De hoc verbo quædisputentur, vid. ap. Græv. ad h. l. Neque enim, ea huc transferre, nostri est instituti. Addamus hoc unum, Vossium ad Catull., p. 84, legere, ὀμπνητικὴν, et hæc adjicere: Bauli olim erat taberna et deversorium totius Campaniæ affluentissimum. Ibi Pompeius corpus largis curabat dapibus, unde Cicero (Cælius volebat dicere) dicit, se misereri ejus, utpote qui tantum esuriat. Turnebi lectionem, *empeneticam*, a πενιᾶν, post Lambinum probabat etiam Salmas. ad Soliu., pag. 707 b; item Tuustallus, Epist. ad Middleton., pag. 101.

Emblema, sigillum est in argento cæolato, Verr. iv, 17. vid. *cælatus*, *crusta*; Salmas. ad Solin., pag. 736. Dicitur tamen etiam de operibus tessellatis, pavimentis, in quibus nulla sigilla περιφανῆ, s. eminentia. Or. iii, 43, e Lucilio: Endo pavimento, atque *emblemate* vermiculato. Sic Varr. R. R. iii, 2, 4, de villarum veterum frugalitate: num hic citrum, num aurum vides? — num quod *emblema*, aut lithostrotum?

Embolium. Sext. 54, de Clodio: ille ipse maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama, qui omnia sororis *embolia* novit. Quia de scena sermo, manifestum est alludi ad *embolia* fabularum, quæ et ἐπεισόδια dicuntur, hoc est, degressiones a fabula, vel exodia. Iuditi autem in ambiguitate verbi. Nam quia ἐμβόλιον est, quod extrinsecus inseritur et immittitur, tractatum est hoc verbum ad turpiculum rem, ut ex Hesychio docuit Grævius ad h. l. Itaque hic Clodius novit omnia *embolia*, i. e. omnes amatores sororis, in quibus et ipse erat. Male Grævius refert ad ipsam Clodiam. De *emboliis* jam laudavit vir doctus ad h. l. Salmas. ad Histor. August. Locus est ad Vospic. Aurelian. 42, t. ii, p. 530. Add. Ind. Græc. in ἐμβόλιον.

Ementiri. Tusc. iii, 24, quantum sit *ementita* opinio, apparet; h. e. quid falsi in ea sit. † *mentiri*. Partit. Or. 14.

Emerere cum præpos. de. ad Div. v, 6, quod de Crasso domum *emissem*.

Emereri, passive ad Attic. vi, 2,

annuæ operæ ad iiii kal. sext. *emerentur* : h. e. explentur.

Emergere Ar. Resp. 25, se *emergit* serpens. † exserere se, erumpere. Att. ix, 6, *emergit* rursum dolor. ibid. 10, *emergit* amor. † liberari aliqua molestia. Verr. i, 5, *emergere* iudicio. Att. v, 8, *emergere* validitudo. ib. 10, *emergere* ex negotio. † Cœl. 12, *emergere*, dicitur de iis, qui ad frugem redeunt.

Emetiri, dare, præstare. Brut. 4, ego tibi voluntatem profecto *emetiar*, sed, etc.

Eminens. Tusc. iii, 2, *eminens* effigies virtutis. h. e. expressa, non adumbrata, ut aliis locis dicit. N. D. i, 27, species deorum, quæ nihil concreti habeat — nil expressi, nil *eminentis*.

Eminentia. Acad. ii, 7, multa vident pictores in nimbis et in *eminentia*, quæ nos non videmus : sc. *eminentia* opponitur umbræ, quia *eminentia* lucida sunt. v. Junium de Pietura Vet., p. 110 sq. Nat. D. i, 38, res nullam habens soliditatem, nec *eminentiam*.

Eminere. Or. 24, ornamenta *eminent*, sc. quum in oculos cadunt, et statim animadvertuntur. Verr. v, 62, toto ex ore crudelitas *eminebat*. Tuscul. ii, 26, amplitudo animi maxime *eminet* contemnendis et despiciendis doloribus.

Emissarium, in re rustica est foramen in lacu, per quod aqua emittitur et educitur, sublato scil. ligno, quod ei oppositum est. ad Div. xvi, 18, sestertia ducenta dabat, nullo horto, nullo *emissario*, nulla mæcra, nulla casa. v. Græv. ad h. l. Adjiciamus locum e Plin. H. N. xxxiii, 4, *emissaria* in piscina quina pedum quadratorum ternum fere inquantur, et repleto stagno excussis obturamentis erumpit torrens, etc.

Emissarius est, cujus quis operantur in alius accusandis, vexandis, explorandis rebus, item conficiendis, quas ipse non sustinet agere. Sic Turpio et Apronius dicuntur Verris *emissarii* in decumis, quod suo nomine decumas Verri redemerant. Verr. iii, 40; v, 41. Superioris significationis exempla sunt ad Div. vii, 2; viii, 8.

Emissio. Tusc. ii, 24, tormenta eo

gravior *emissiones* habent (int. telorum), quo sunt adducta atque contenta vehementius.

Emittere. Div. ii, 19, nubium conflictu ardor expressus se *emisit*. † tela *emitti* dicuntur tormentis. v. *emissio*. Hinc, Or. ii, 53, argumenta *emitti* dicuntur, quum proponuntur. ibid. 54, lacetum dictum *emissum* hæret. Cœl. 12, *emittere* aculeos in hominem. † *dimittere*, absolvere reum nocentem, ducta metaphora a bestiis, quæ e caveis *emittuntur*. Sext. 64, *emitti* ex iudicio gratia. Arnsp. Resp. 18, te iudices *emiserunt* : ubi Grævius præter rem legit *dimiserunt*. Sic c. 21, Clodius dicitur *emissus* ancillarem beneficio, sc. e domo Cæsaris, ne caperetur.

Enatare, difficultatem superare. Tusc. v, 31, reliqui se videntur habere angustius : *enatant* tamen.

Endo, antiquè pro *in*. Leg. ii, 8, *endo* cœlo, etc. v. Salmas. Mod. usur., p. 819.

Enervatus, de philosophis, qui non omnia virtuti tribuunt, sed voluptati etiam aliquid, etc. Or. i, 52, quis hoc philosophus — tam *enervatus*, etc. Tusc. ii, 6, *enervata* muliebrisque sententia.

Enim, in objectionibus. Verr. i, 9, causam *enim*, inquit, cognosci oportet. Interdum adjicitur *at*. Verr. i, 56, at *enim* si pupillo redimi non licebat.

Enitere. Tusc. ii, 5, fruges etiam etsi in segetem deteriores sunt date, ipsæ tamen sua natura *enitent*, h. e. surgunt, progeminant. Inv. i, 3, *enituisse* studia, h. e. nitorem accepisse.

Eniti pro parere, gignere, tropice. ad Att. xiii, 25, ubi sermo est de libro : male mihi sit, si unquam quidquam tam *enitar*.

Enodare, explicare. Nat. D. iii, 24, *enodare* nomina, sc. etymologiis exquirendis.

Enodate, accurate, subtiliter. Fin. v, 9.

Enodatio. Nat. D. iii, 24, *enodatio* nominum. vid. *enodare*. Top. 7, notio est cognitio *enodationis* indigens.

Enthymema, Top. 13, quid sit? v. Ind. Gr.

Enucleare, subtiliter acuteque ex-

plicare, ut dialectici solent. Part. 17; Tusc. v. 8.

Enucleate, subtiliter, dialectice, tenuiter. Tusc. iv, 4, *enucleate* disputant stoici. Brut. 9, nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil *enucleate* potuit, quo fieri possit aliquid limatius: in Demosthene. Sic ibid. 30; Or. 9; Fin. iv, 3; v, 29.

Enucleatus, Or. 26, *enucleatum* genus. Planc. 4, eblandita illa, non *enucleata* esse suffragia. *Enucleata* suffragia sunt, quæ damus re accurate ponderata, et de dignitate candidati iudicio facto. Nam ante dixit, comitiis ædilitiis studium esse populi, non iudicium.

Enudare, explicare. Leg. i, 9, rerum obscuras et necessarias intelligentias (ποινὰς ἐννοίας) *enudavit*.

Enumerare, numerare. Brut. 32, *enumera* me in plerisque. Etiam de pecunia dicitur. Sic Rosc. A. 46, si lectio sana est.

Enumeratio. Brut. 92, *enumeratio* oratoria, i. e. rerum ad eloquentiam pertinentium.

Enuntiare, divulgare. Or. i, 47, et illa dicendi mysteria *enuntiet*. † dialecticis *enuntiare* idem est, quod recentioribus *prædicare*. Acad. ii, 29, nempe fundamentum dialecticæ est, quidquid *enuntietur*, aut verum esse, aut falsum: quanquam etiam de tota propositione intelligi potest. Fat. 9, quod ita *enuntiat*: Descendit in Academiam Carneades.

Enuntiatio. ad Att. iv, 15, *enuntiatio* Memmii: sc. qui patefecit in senatu, quid factum esset mali.

Eo, pro *ideo*, Rosc. A. 31, ubi v. Græv. ad Div. xiii, 69; xvi, 1, etc. Add. Burm. ad Lucan. vii, 406.

Ephemeris, commentarius rerum, quas quotidie facimus, *Journal*: sive etiam kalendarium, in quo sc. scribebant, quæ quotidie facerent, memorariæ causa. Quint. 18, ad *ephemeridem* revertitur; invenitur dies profectio- nis, etc. Ap. Plin. H. N. xxix, 1, est *ephemeris* mathematica, in qua scilicet siderum motus in dies singulos consignatus est.

Epicopus. Att. xiv, 16, phaselus *epicopus*, h. e. qui remis agitur. Remis autem aguntur militares naves, velis onerariæ; unde ἐπίκωπα πλοῖα sunt

militares. v. Scheffer. de R. N. ii, 2 init.; Bosius ad Att. v, 11, ubi in Græviana e Victoriana ἐπίκωπον, sed nullo sensu idoneo.

Epicus, opt. gen. or. 1, poetæ genus, quod et heroicum dicitur, qualis Homerus et Virgilius. Nam hoc genus carminis ἔπος dicitur.

Epiphora, ad Div. xvi, 23, morbi genus, quum destillatio fit humoris in oculos, lacrymarum specie.

Epistola distinguitur a litteris. ad Q. fr. iii, 1, ad tuas litteras, quas tribus *epistolis* accepi; i. e. ea, quæ mihi tribus *epistolis* scripsisti.

Epulo. Ar. Resp. 10, *epulones* Jovis opt. max. Vid. Or. iii, 19, ex quo loco, quod genus sacerdotum fuerint, intelligi potest.

Eques. Verr. iii, 24, *equites* illustres, sunt splendidi, e divitiis, antiquitate generis, gratia, etc. Opponuntur enim obscuris. Alii *equites* illustres sunt, qui sub Cæsaribus, v. c. Tacit. A. xi, 4, commemorantur: ubi v. Lipsium.

Equidem, cum secunda et tertia persona, item prima plurali. Sext. 57, *equidem* audiebamus. Pison. 34, quum *equidem*—fuit. Sic est etiam apud Sallust. Catil. 52, 16. Cum prima autem persona aureæ ætati usitatissimum, neque hæc exempla facile imitanda. Tota res eo redit, utrum *equidem* sit, *ego quidem*, an *quidem* simpliciter, ut sit ex *e* et *quidem*, ut placet Drakenb. ad Liv. v, 54, et Burm. ad Virg. Æn. ii, 77. Sed adhuc sub iudice lis est. v. Cort. ad Sallust. l. c. Ceterum in his ipsis locis, in quibus aliter est *equidem*, quam cum prima persona, cautio adhibenda est, ne decipi nos patiamur. Nam primo vulgaris interperunctio interdum facit, ut id verbum referamus, quo non debebat, ut ad Div. xiii, 1, *equidem* si, quid ipse sentiam, queris: nec, cur ille tantopere contendat, video, nec cur in repugnes: ubi ex hac interperpunctione *equidem* refertur ad *queris*, quum pertineat ad *video*. Deinde librarii et editores veterum librorum inscitia sæpissime in hoc verbo errare. In Nizolio etiam Facciolatio omnia exempla, in quibus *equidem* est cum tertia, aliter sunt in emendatis edd. Quid, si de ceteris iisque paucis locis idem pronuntiandum? ut

aut pro *quidem* vitiose scriptum sit, aut pro *et quidem*.

Equitatus de ordine equestri, ad Att. ii, 1.

Equuleus, machina, qua in quaestionibus utebantur, ad verum extorquendum; de qua est Magii doctus libellus. Nomen trahit a similitudine equi. Mil. 22; Dejo. 1 extr.

Equus, equites. ad Div. x, 30. *equum* immisi. ibid. ix, 7, *equis*, viris. Cf. Off. iii, 33; Phil. viii, 7, ubi vid. Ferrar.; Gronov. ad Liv. xxi, 27, et Burm. ad Virg. *Æn.* viii, 3. Hæc formula deinde hanc vim nacta est, ut, omni contentione rem agi, significaret. † Sen. p. R. 11, *equis* insignibus et curru aurato reportari, h. e. triumphalibus. † Læi. 17, quo utamur, quasi *equis* tentatis, sic amicitii, aliqua parte periclitatis moribus amicorum. *Equum* tentare est periculum facere, an sessorem patiatur, et sit itineribus faciendis idoneus; ne, si viam ante ingrediamur, aliqua parte jam profligata, sero intelligamus, idoneum *equum* non esse. † Brut. 51, si auditor omnino, tanquam *equus*, non facit, agitando finis faciendus est. *Equus* non facit, ut ex ipso loco intelligitur, qui loco moveri non potest, neque calcaribus subditis, neque flagellis adhibitis, adeoque itineri faciendi minus idoneus.

Erisco. v. *heresco*.

Erectus, de auditore attento, Brut. 54. † est etiam habitus hominis sibi confidentis, Or. i, 40.

Ereptus, extortus, expressus. Verr. i, 30, quod pronuntiatum est, non per Neronem iudicatum, sed per Dolabellam *ereptum* existimabatur. Nam Dolabella precibus effecerat, ut Nero invitus condemnaret Philodamum.

Ergastulum est carcer rusticus, in quo mancipia opus faciunt, pistrinum, etc. Cluent. 7, M. Aurius—fuit in *ergastulo* quem locum illustrabit Sueton. in Aug. 32; Tib. 8. Cf. Salmas. ad Spartian., c. 12, t. i, p. 172). ad Div. xi, 10, et 13, *ergastula* solvere: quod est dimittere servos ex *ergastulis*, aut potius abducere, et milites facere.

Ergo, eleganter post longiorem parenthesin, ad Div. xv, 10, quum ita accidit—quum *ergo* ita accidit.

Erigere. Leg. i, 9, hominem *erexit*

Deus. † recreare. Brut. 3, *erexit* se populus rom. Sext. 31, causa *erigere* oculos et vivere videtur. ad Att. viii, 12, *erigere* remp. † resistere. ad Q. fr. i, 1, ne te obrui negotii magnitudine sinas, sed contra *erigas*, atque resistas. † *erigere* se dicuntur auditores, quum attentiores fiunt, admirantur aliquid in oratione. Rosc. Am. 22. † Cael. 12, nec quos aculeos habet severitas gravitasque vestra, quum eos accusator *erexerit* in rem, etc.

Eripere, de reo noxio, quum artibus ipsius aut amicorum, eloquentia patroni, potentia advocatorum, largitione efficitur, ut absolvatur. Act. i in Verr. 8, *eripi* accusatori reum. Verr. i, 4, cui reus tam nocens, etc. impune *eripi* possit. ibid. ii, 31, vi se *eripere* ex iudicio. † absinere. ad Div. xvi, 21, multum mihi *eripitur* operæ in exscribendis hypomnematis. † Marcell. 10, arma ab aliis posita, ab aliis *erupta* sunt. Sic et Verr. iii, 48; in Vat. 12.

Errare. Orat. i, 48, oratio *errat*: dicitur de λογαραχούσι.

Erraticus, eleganter de vitibus aliisque plantis, quæ vario flexu serpunt. de Sen. 15, vitis serpens multiplici lapsu et *erratico*.

* *Error*, de longis itineribus, non tantum poetica vox, ut *Æn.* i, 755, *Erroresque tuos*, et ap. Ovidium sæpiss, sed etiam Cic. nunc addenda, de Rep. ii, 4, hic *error* ac dissipatio civium. † de eo, qui, quid agat, nescit. in Cæcil. 14, qui tibi æstus, qui *error*, quæ tenebræ erunt? † Att. xii, 43, ferendus tibi in hoc meus *error*. Antea vocaverat *ineptias*.

Erubesco. Leg. i, 14, o rem dignam, in qua non modo docti, sed etiam agrestes *erubescant*!

Eruditus, etiam de philosophis dici, docebunt loci hi: Muren. 30, 31, 36, ubi Zeno stoicus, et alii hujus generis philosophi sic appellantur. Or. i, 15, *eruditus* in philosophia. † Brut. 2, vox *erudita*, h. e. Græcis et Latinis litteris et artibus formata. Paradox. v, 2, oculos *eruditos* habemus, h. e. qui judicare possunt, v. e. de picturis, etc.

Eruiere, ut *elicere* dicitur, Or. ii, 85: memoriam *eruiere*, exercitatione, si est nulla naturalis. † invenire latentem et fugientem. ad Div. v, 10,

illum *eruum* : de servo Ciceronis fugitivo. Eodem modo dicitur in constitutione Adriani ap Reines. Inscr. p. 505. Item pro *invenire* est in hoc : Att. x, 14, difficultatem pecuniarum, qua *erui* nusquam posset. Conf. xiii, 30 extr. † eripere voluntatem. Att. xii, 36, fanum fieri volo : neque hoc mihi *erui* potest.

Erumpere. ad Div. viii, 14, sic illi amores et invidiosa obtrectatio ad bellum se *erumpit*. Et Liv. xxxvi, 7, ubi v. Gronov. Plura exempla v. ap. Drakenb. ad Sil. vii, 335. Att. xvi, 3, ne in me *erumpant* stomachum, i. e. effundant iram. Q. fr. i, 2, sermones iniquorum in suum potissimum nomen *erumpere*, h. e. invadere. Mur. 38, omnia in hos dies *erumpunt*, i. e. hoc potissimum tempore eveniunt mala. Catil. i, 3, *erumpunt* omnia, i. e. patefiunt.

Escendere, adscendere, conscendere, Tusc. v. 9 : Off. iii, 20, et aliis locis, quibus Gruterus et alii e mss. hanc vocem restituerunt, aliis auctoribus alii : ubique enim fere a librariis in *adscendere* aut *conscendere* mutatum est. v. Gronov. ad Liv. ii, 28; viii, 17; xi, 29; xlv, 1, etc.

Essedarius, ad Div. vii, 6, genus militum Britaunicorum, qui ex *essedis* pugnabant. vid. Cæs. B. G. iv, 24.

Essedum, genus Belgici, Britannici vehiculi (vid. *essedarius*), quo deinde usi etiam sunt Romani Att. vi, 1; Phil. ii, 24. v. Scheff. de re Vehic. ii, 23.

Et, sequente *que*, pro *et* -- *et*. ad Div. xi, 13.

Ethologus, Orat. ii, 59, mimorum *ethologorum* est, si nimia est ista imitatio. Nam mimi quam possit fieri accuratissime exprimere et imitari mores aliorum solent risus excitandi causa. Dicuntur et aretalogi, biologi, etc. vid. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 42, t. ii, p. 530, ubi ad Suetonium se de his acturum promisit, quod nondum dixisset aliquis de iis quidquam.

Etiā, in correctione; Planc. 26, *etiā* in hercule.

Evadere Div. ii, 71, eadem aliis aliter *evadunt*, de somniis. ibid., somnium verum *evasit*.

Evanescere, de vino est, vim suam perdere. Div. ii, 57, vinum *evanescit*.

† Tusc. v, 30, sententia eorum *evanuit*, h. e. nullum amplius sectatorem habet.

Evellere. Dom. 13, radicibus *evellere* omnes actiones tuas, h. e. irritas facere.

* *Evenire*, cum *in* : ad Div. ii, 10, ne idem *eveniat* in meas litteras. Att. vii, 2, bene *eveniat*, dicit Carneades : spurce. Scilicet, ἀλλῇ τῇ ὁδοιποροῦμεν. Inv. i, 10, solet usu *evenire*; ubi v. Oudend.

Eventus, de re, quæ est in facto; quoniam fit id, quod fieri poterat. Rab. perd. 5, non solum *eventus*, sed etiam conditio. — * *Eventum*, i, de Rep. iii, 6.

Everriculum, proprie est instrumentum everrendi, ut rete, quo pisces everrunt, v. c. apud Varr. R. R. iii, 17, 7; deinde tropice, id, quo quid penitus tollitur. Nat. D. iii, 30, *everriculum* malitiarum omnium, judicium de dolo malo. Verr. iv, 24, quod unquam hujusmodi *everriculum* in illa provincia fuit?

Eversio. Fin. v, 10, quæ vitæ sunt *eversio*.

Eversus. ad Div. v, 21, fortuna funditus *eversa*.

Evertere. Catil. i, 7, quæstiones *evertere*, i. e. perfringere, vi se eripere quæstioni.

Evictus. Verr. i, 1, qui tam nefariis criminibus, tam multis testibus *evictus*, ora judicum adspicere auderet. Gravius sic interpretatur : *evictus* est, qui pudore aut ratione incitatur ad aliquid agendum, atque exemplis confirmat ita dici *evictus*. Sed hæc vis est ab hoc loco aliena. Num enim criminibus et testibus quis incitari potest, ut audeat adspicere iudices? Absterceant hæc eum potius necesse est. *Evictus* est pro *convictus*, *plane victus*. Nam *evictus* hanc vim habet, atque adeo plus est, quam *victus*, ut docuit Broukhuis. ad Propert. iv, 7, 2.

* *Evigilare*, excogitare vigilando. Att. ix, 12, consilia *evigilata* cogitationibus. † Alio sensu, de Rep. iii, 21, *evigilatum* est, verbum e re castrensis : nobis jam vigilia peracta est, i. e. satis cura, consilio, vigiliis laboratum est, neque amplius vigilandum; ut de Orat. ii, 86, aliquandoque *evolutum* illis integumentis dissimulationis tuæ. Et multa alia.

Evisceratus, cujus viscera discernuntur, eximuntur. Tusc. ii, 9, *evisceratum* corpus. Conf. i, 44.

Evitare. Tusc. i, 35, hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam *evitari*; h. e. eripi. E poeta vetere. v. Buher. ad h. l.

Evocare, dicitur ita, ut elicere. Or. ii, 8, memoriam *evocare*. Att. x, 8, ne meam ipse *εὐνομήσας* jemi *evocem*. † *evocare* dicitur aliquem magistratus provincialis, senatus, quum eum jubet aliunde ad se venire. Verr. i, 10, 33; Att. ii, 24; v, 21, etc.

Evocatus, commotus. Deiot. 14, *evocata* oratione misericordia. Fin. ii, 31, probitas mercedibus *evocata*. † pergrinus jussus adesse. Deiot. 5, venit *evocatus*, ut is, qui senatui parere didicisset. † *evocati* sunt milites, qui stipendia legitima fecere, sed precibus, promissis commoti castra aliquis sequuntur. ad Div. iii, 6, præfectus *evocatorum*.

Evolare. Or. i, 35, *evolavit* oratio: h. e. celeriter præterit, ut vix, quæ dicta sint, percipi potuerint. ibid. ii, 78, totum repente *evolare*; h. e. omnes suas vires celeriter ostendere. Verr. i, 5, *evolare* ex severitate: h. e. absolvi quamvis noxium. Sic Prov. Cons. 6, poenam *evolarunt*. † Att. ix, 10, profecto *evolare* cupio. ib. x, 10, caute hinc, istis invitissimis, *evolabo*; i. e. celerrime abire. † de honoribus. Or. ii, 52, illos dolent *evolasse*; opp. *relictos esse*. Sic est, altius *evolare*, ad Div. i, 7.

Evolvere, explicare, exponere. Or. iii, 55, sol jam præcipitans me quoque hæc præcipitem paucè *evolvere* coegit. v. Heins. et Drak. ad Sil. vii, 435. Off. iii, 19, si quis voluerit animi sui complicatam notionem *evolvere*: h. e. efficere, ut ea distincta et perspicua fiat. Cf. Att. ix, 10. Topic. 2, definitio, quæ quasi involutum *evolvit* id, de quo quæritur. † reperire. Cæc. 23, cujus criminis ego neque principium invenire, neque *evolvere* exitum possum.

Evolutus. Or. ii, 86, *evolutus* integumentis dissimulationis. v. supra *evigilare*.

Euripus. Leg. ii, 1, ductus aquarum, quos isti *euripos* vocant. De *euripis* lege Salmas. ad Solin., f. 638 sq., ubi

etiam de *euripis* maritimis et Circensibus agitur.

Ex, post Mur. i, 7, *ex* prætura triumphasset † Cæc. 30. *ex loco*, quomodo differat a loco. † ad Div. x, 4, litteræ, quas *ex* sermone Funnii te scripsisse animadverto. † ibid. vii, 28, *ex* meis litteris te animum meum desiderare.

Exactio. ad Div. iii, 8, in *exactionem* capitum atque ostiornum inducuntur sumptus minime necessarii.

Exacuere, impellere. Att. xii, 36, cohortari et *exacuere*.

Exædificare, de oratoribus est, latius disserere. Or. i, 35, *exædificare* opus.

Exaggerare, augere. Off. i, 26, rem familiarem non omni ratione *exaggerantes*. Cæcin. 7, quum sextulam suam nimis *exaggeraret*; h. e. nimium pro sextula sua postularet, nimis magnam diceret.

Exaggeratio. Tusc. ii, 26, *exaggeratio* quædam altissima animi.

Exaggeratus, altus, amplus. Orat. 17, 57, *exaggerata* oratio.

Exagitare, commovere, augere. Att. iii, 7, ne et meum moerorem *exagitem*, et te in eundem luctum vocem.

* *Exagitatus*, agitatus. Sull. 21, quum jam multos annos esset *exagitata* dissensio. † læcessitus. Or. 3, *exagitatus* est orator Platonis et aliorum philosophorum disputationibus, et adjutus. v. notam nostram, tom v, pag. 514.

Examinare. Or. ii, 38, populari trutina *examinare*.

Exanclare, idem quod *exantlare*. Tusc. i, 49, quum *exanclavisset* omnes labores. Cf. ii, 8; Div. ii, 30; Acad. ii, 34. Davisius pro *exanclare* semper reponendum censeat *exantlare*, ubi pro exhaustire aut tolerare dicatur. v. ad Tusc. i, 49. Eadem est Lambini sententia ad Acad. ii, 38; qui tamen probat *exanclare* pro ministrare; ubi et Davisius reliquit in contextu *exanclatum*, quum in ceteris locis mutaverit. Quintil., Instit. i, 6, hoc verbum ponit in nimis antiquis, neque facile usurpandis. Est autem a vetere *ancla*, quod fuit vas, quo aqua hauriebatur; ut adeo idem sit *exantlare* et *exanclare*. v. Salmas. ad Vopisc. Bonos, c. ult., t. ii, pag. 774; Burma. ad Quintil. l. c.

Exarare, proprie est, arando eruer. Div. ii, 23, *exarat* esse, deum dicam an hominem? Leg. ii, 23, sepulcra *exarata* sunt. Unde deinde *exarari* dicitur, quod agro colendo quæstus in frugibus capimus. Verr. v, 38, tantum labore suo frumenti *exarabant*. † de scribentibus quum dicitur, extemporalem scriptionem et subitam significat. Att. xiv, 22, statim hoc nescio quid *exaravi*, ibid. xvi, 6, statim novum proœmium *exaravi*, etc. Cf. ad. Div. xii, 20; ix, 26. etc.

Exardesco, absumor, pereor. Ar. Resp. 21, excepi flammam (sc. quæ injiciebatur patriæ), et solus *exarsi* pro patria. † Tusc. v, 29, ingenium ejus *exarsit* contra stoicam disciplinam. Rabir. Post. 6, ad periculum innocentium tempus *exarserat*. Læl. 21, intolerabilis injuria *exarsit*, sc. in nos. Phil. iv, 6, longo tempore ad spem libertatis *exarsimus*.

Exaresco. Tusc. iii, 31, opinio vultustate *exaruit*, i. e. evanuit.

Exaudio pro audio, de fama. Catil. iv, 7.

Excellentia, præstantia. Off. i, 28, magna cum *excellencia* animantium reliquarum. † virtus quælibet vel ingenii vel animi insignis. Tusc. iv, 1, incredibilis cursus ad omnem *excelliam* factus est.

Excello. Flacc. 6, auctoritas ejus *excellit* in ista provincia: major est in ista provincia, vel maxima. in Pis. 38, quæ *excellunt*, i. præcipua sunt, etiam in partem deteriorem. — * Dixerat quoque Cic. *excelleo*, ut patet e fragm. epist. ap. Priscian., elabora, ut *excelleas*.

Exceptio prætorii. Inv. ii, 19. v. prætorius. Cf. Heren. i, 12.

Excerptere, eximere. Or. ii, 11, *excerptere* de numero, etc.

* *Excessus*, de Rep. ii, 30, εὐφροσύνης de Romulo: post obitum, vel potius *excessum* Romuli. item, ii, 12.

Excetra, hydra. Tusc. ii, 9, hæc dextra Lernæ, mactata *excetra*, placavit. Habet etiam Livius, xxxix, 11.

Excidere. Or. i, 21, *excidit* libellus. ibid. 2, quæ inchoata ac rudia *exciderunt*. ad Att. iii, 12, oratio *exci-*

dit: h. e. præter voluntatam nostram in vulgus exiit.

Excipere, pro accipere. Att. i, 14, laudem *excipere*. v. Burm. ad Quintil. Decl. 330. ad Att. iii, 23, quum nuntios *excepero*. Non dissimile est illud ad Div. i, 9, illustri gratia aliquid *excipere*. † Or. ii, 8, *excipere* voluntates hominum, est, adducere, quorsum velis: sumtum e re venatoria.

Excitare, testem in judicium ad dicendum testimonium vocare. Rabir. Post. 12, in judicio Gabinii tertio quoque verbo *excitabantur*: negabant Gabinio pecuniam datam. Hinc etiam de aliis, quos testimonii aut exempli causa adducimus. Tusc. v, 23, *excitabo* homunculum a pulvere et radio. † dicitur etiam de ædificiis Sext. 2, quibus initiis et fundamentis—hæ laudes. *excitatae* sint. † Or. ii, 21, facilius—quam, si nihil valet materies, nova sarmenta cultura *excitantur*.

Excitatus. Or. ii, 41, his locis in mente et cogitatione defixis, et in omni re ad dicendum posita *excitatus*: h. e. in memoriam revocatis et ad usum. † Rabir. Post. 15, magnis præmiis *excitata*. † ad Div. ii, 16, fortuna *excitata*: opponitur jacenti.

Excludere, rejicere. Ar. R. 21, quod frater Metellus Pompeio sententiam dicenti *excluserat*—quod affinis et sodalis—*excluserat*, etc. † prohibere, arcere. Att. xii, 40, id nisi fit, *excludemur*.

Excudere, elaborare. Att. xv, 27, tibi de gloria *excudam*—aliquid ἔρυκαλίδιον.

Excurrere. Or. 51, orationem non claudicare, nec insistere, sed cum sententia pariter *excurrere*: dicitur de oratione vineta et numerosa, quum, verbi causa, enuntiationes plures ita sibi implicancur, et inter *subjectum* et *prædicatum* primarium mediæ interjiciuntur, ut in illo incipiat, in hoc desinat periodus. † de † profectibus. Brut. 78, ut evolare, non *excurrere* videretur.

Excursio, de oratore, quum paululum de loco, in quo constitit, procedit. Or. 18, *excursio* moderata, eaque rara.

Excusare morbum. Phil. ix, 4, i. e. morbo uti ad *excusandum*.

Excutere, videre, si quis quid absconditum secum habeat, quod fere fit *excutienda* toga: scrutari. ad Div. x, 31, tabellarii ubique *excutiuntur*. Rose. Am. 34, *excutio* te, si quid ferri habuisti. Cf. Agr. ii, 11, 23. Hinc ducitur illud: Off. iii, 20, explica et *excute* intelligentiam tuam, ut videas, quæ sit in ea species, et forma, et notio viri boni. ad Q. fr. i, 1, neque sane placet, scrutari te omnes sordes, *excutere* nunquamque. † eripere, auferre. Tuseul. i, 46, *excutere* opinionem radicatus. Ar. R. 18, *excussus* et exhaustus, sc. pecunia. Snll. 16, noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, *excussos* arbitrari. Cf. Cæcl. 28.

Exedra, locus in porticibus, villarum in primis, pluribus instructus sedibus, ut ibi consideri, disputandi causa, aut dormiri a meridie possit. Or. iii, 5; Fin. v, 2. v. Gothofred. ad Cod. Theod. l. ult. de operibus publ., ubi multa de *exedris*, sed falsa multa veris mixta; quæ h. l. *excutere* non possumus.

Exedrium, idem. ad Div. vii, 23.

Exemplum. Verr. ii, 42, facere *exemplo*: h. e. non primum, sed post alios. † exemplar, ἀρχέτυπον. Offic. iii, 17, ducta sunt ex optimis naturæ et veritatis *exemplis*. Manut., Lamb., Pearcius, prætulerunt *principiis*: quod *exempla* naturæ nec intelligi, nec dici possent. Intelligi possunt; suntque exemplaria vera ab ipsa natura suppeditata. Dici etiam h. l. debuerunt, quia referuntur ad imagines et effigies, quæ non a principiis, sed ab *exemplis* ducuntur. Inv. ii, 1, ut in mutum simulacrum veritas ab animali *exemplo* transferatur. † Hinc *exemplum* dicitur alicujus rei ἀρχέτυπον, formula, qua res primum concepta est. Att. ix, 6, Capua litteræ sunt allatæ, hoc *exemplo*. xiii, 30, epistola altera eodem *exemplo*: eadem formula, iisdem verbis. Hanc significationem pluribus illustrat Menkenios, Obs. Lat. L. † Post dicitur de ἀντιγράφου. ad Div. vi, 8, earum litterarum *exemplum* infra scriptum est. In quo loco ἀρχέτυπον esse non potest. v. plura in Gesneri Thesaurο L. L. Ceterum fatendum est, etsi in hoc et similibus

locis *exemplum* bene vertitur *copie*, tamen proprie esse formulam.

Exemptus. v. *eximere*.

Exercere. Arch. 11, tantis se in laboribus *exerceret*. Sic et Tusc. v, 1

Exercitatus. Or. iii, 21, *exercitata* oratio.

Exercitus, adject., vexatus. Att. i, 11, scito nihil tam *exercitum* fuisse Romæ, quam candidatos, omnibus iniquitatibus. Tusc. ii, 16, miles vetus *exercitus*. v. Gronov. Observ. iv, 1; Burm. ad Suet. Tib. 6.

Exhaurire, auferre, eximere. ad Div. v, 16, *exhauriri* tibi iste dolor potest. Att. ii, 21, amor *exhauriri* nulla potest injuria. Sext. 21, eadem sibi manu vitam *exhaustis*. ibid. 37, una plaga si accessisset, reliquum spiritum *exhaustisset*. ad Div. ix, 14, quam aliquam partem *exhauserim* de tuis laudibus. † Q. fr. i, 2, *exhaustus* est sermo hominum, i. e. desiit, conquivit. † perficere. Att. v, 1, 13, *exhaurire* mandata. † Agr. ii, 26, urbanam plebem nimium in rep. posse; *exhauriendam* esse, sc. tanquam sentinam aliquam.

Exhibere, est producere aut testem in iudicium, ad populumve, aut servum in questionem, etc. verbo, præstare præsentem aliquem, quum opus est. Flacc. 15, fratres *exhibe*; non denuntiavi. Verr. v, 7, servum statim *exhibere* jubet. Att. v, 18, sed jam *exhibeo* pupillum, non defendo; sunt enim lenta et inania negotia: intell. creditoribus, ut ipsi exigant ab eo pecuniam. † Phil. vi, 3, horam *exhibere* nullam in tali cive liberando sine scelere non possumus: h. e. omne tempus in tali cive liberando consumere debemus. Omnes (suas) horas in re aliqua *exhibere*, quin Latine dici possit, non dubitandum puto. *Eximere* horam quod Ferrario, Grævio ad h. l., Budæo ad Pand. p. m. 81, et Menkenio, Obs. L. L., placebat, eleganter dici scio, et sæpe est apud Ciceronem, ut mirandum esset, si librarii hic mutassent, aliis locis reliquissent. Mihi autem h. l. non placet ita legi, primo quia vulgatum idoneum sensum habet, ut dixi; deinde quia nullam non possumus, non est aptum τὰ eximere diem, legendum-

que esset *ullam non possumus*, quod Oliveto placet, vel *non delendum*, ut placet P. Manutio. Add. in *eximo*.

Exigo, in re pecuniaria est creditorum, et quibuscumque pecunia debetur. Flacc. 34, *exigendi* causa legationem liberam sumere. Fin. ii, 22, ex rebus voluptatem, quasi mercedem *exigit*. † *exigere* dicuntur etiam, qui curatores alicujus rei sunt, quum aut jubent fieri aliquid, aut, factum a redemptoribus, iisve, qui debebant, perspiciunt probandi causa, aut reprehendendi. Verr. i, 59, *exegisti* viam thesaurum et pompæ. ibid. 40, 50, *exigere* sarta tecta. Inde hoc ducitur, Verr. iii, 46, *exigere* diligentiae pensum. † agere, ad Div. x, 24, de his rebus, ut *exigeret* cum eo, Furnio mandavi.

Exigue. Att. xi, 16, epistola *exigue* scripta: h. e. quæ parum spei affert. Læl. 16, nimis *exigue* ac tenuiter ad calculos revocare amicitiam: ut par sit ratio acceptorum et expensorum. † breviter. Or. iii, 36, *celeriter exigueque* dicere.

Exilis, jejunus, nimis tenuis, de oratione. Or. i, 18, spinosa et *exilis* oratio. ibid. ii, 38, genus sermonis affert non liquidum—sed *exile*, etc. ibid. 77, nullum exordium mihi occurrit, nisi aut *exile*, etc. † de animalibus est macer, tenuis. Div. ii, 13, jecur *exile*.

Exilitas, nimia tenuitas in dicendo, opponitur ubertati in dicendo et copiae, Or. i, 11.

Exiliter, ita dicitur de oratione, ut exilis. Or. i, 11, *exiliter* disputare. Brut. 84, si *exiliter* dicere, est attricorum. † de pronuntiatione. Or. iii, 11, exanimata *exiliter* exire verba: h. e. sine vi, ut vix intelligi possint.

* *Eximere*. diem *eximere*, est impedire, ne quis quid eo die agere possit: quasi *tollere diem*, ut est de Legg. iii, 18, et eripere alieni. Q. fr. ii, 1, diem dicendo *eximere*: id fiebat in senatu, quum in sententia dicenda data opera multum temporis consumebant, et aliena quoque dicebant, ut sol occideret ante, quam scitum fieri posset: quod scitum fieri non poterat post solis occasum. ibid. ii, 6, si sibi cum populo agendi dies essent *exempti*. ibid., dies comitiales *eximere*.

In judiciis quoque dies dicendo *eximitur*, pro Tull. i, fragm. nov. † Verr. iv, 19, *eximere* de reis.

Exire, de libris absolutis. ad Att. xiii, 13, libri *exierunt*, sc. de manibus, i. e. confecti sunt et absoluti.

Existere. vid. *existere*.

Existimare, judicare, et quidem in deteriores partem, reprehendere: Agr. ii, 12, tantummodo, si quis ea potestate temere est usus. *existimamus*. † Act. i in Verr., c. 5, in hostium numero *existimavi*.

Existimatio, judicium. Rosc. Am. 19, extr., ita tamen te questus cupidum esse oportebat, ut horum *existimationem* (int. judicium), et legem Remmiam putares aliquid valere oportere. Cluent. 29, opponitur potestates *existimationi*. v. Gron. ad Liv. iv, 41; xxxiv, 2. Paolo minus tamen quam judicium est, pro Caelio, c. 2; ubi vide.

Existimator, iudex. Brut. 93, *existimator* doctus et intelligens. Cf. c. 54. Orat. 31, *existimator* alicujus artificii, non magister, etc.

Exitus, in fabulis est ultima pars, in qua omnes nodi, quos vocant artis magistri, solvuntur, et res ad finem aliquem insperatum et inexpectatum perducitur, quam *catastrophen* vocant. v. Jul. Scalig. Poet. i, 9. Id fieri quum non potest, fabula *exitum* non habere dicitur. Nat. D. i, 20, ut tragici poetæ, quum explicare argumenti *exitum* non potestis, confugitis ad deum. Cœl. 27, est ergo mimi *exitus*, non fabulæ. v. *clausula*. † Hinc formulæ plures de malo aut difficultate insuperabili et *inexplicabili*, et contra. Dom. 47, nullum fortunis communibus *exitum* reperietis. Verr. iii, 82, *exitum* et rationem defensionis invenire. Div. ii, 24, responsa nullum *exitum* habuerunt; i. e. nil accidit ex responso. Or. 33, nec recte disseri, nec unquam ad *exitum* perveniri potest, sc. disputationis. Nat. D. i, 37, male instituta ratio *exitum* reperire non potest. Att. xi, 15, habet aliorum omnium ratio *exitum*. ibid. ix, 5, quid? illa, DIC, M. TULLI, quem habebunt *exitum*? ib. x, 14. Cf. xiv, 1, *exitum* consilii invenire, etc. Inv. ii, 40, lex *exitum* nullum habet, i. e. fieri non potest, quod est in lege. Verr.

v, 6, perditæ civitates hos solent *exitus* habere: h. e. his rebus perire solent; hæc in civitatibus perditis solent fieri, quo funditus pereant. † occasio de via decedendi, elabendi, etc. Or. ii, 77, *exitus* dare ad degressionem. Fin. v, 22, quum autem etiam *exitus* datur conturbato errantique regi, etc. ad Q. fr. iii, 5, promissorum *exitus*.

Exorare, valde orare. Tusc. v, 21, *exoravit* tyrannum, ut sibi abire liceret.

Exorior, respiro, emergo. Att. vii, 26, nunc paullum *exorior*, et maxime his litteris, quæ Roma afferuntur.

Exornatio, Partit. 20, de genere causarum, quod delectationem sequitur, i. e. demonstrativo.

Exorno. Tusc. ii, 14, quid *exornamus* philosophiam? i. e. colimus, ei operam damus. † suborno. ad Herenn. iv, 15, utrumne aliquem *exornari* oportuit, qui ista prohiberet?

Exostra, Prov. Consnl. 6, machina in scena, qua circumacta, quæ post siparium geruntur, a spectatoribus cerni possunt. Gruterus laudat Turneb. Adv. xx, 5. Cf. Scalig. Poet. i, 12, p. 88, etc.

Expectorare. Tusc. iv, 8, e vetere poeta: pavor omnem sapientiam mihi *expectorat*, e pectore expellit.

Expeditæ, in re pecuniaria est, solvere debitum. Att. xvi, 6, nomina sua *expeditæ*. ibid. xii, 29, si *expediatur* illud Faberianum, sc. nomen, si Faberius pecuniam solvat. † periculo liberare, in tuto collocare. Mil. 4, omnis honesta ratio esset salutis *expediendæ*: h. e. defendendæ et in tuto collocandæ. Pison. 30, exercitum eadem, quæ impedierrat, fortuna *expedivit*. Sic Virgil. AEn. ii, 633, flammam inter et hostes *Expeditior*.

Expeditus, in re pecuniaria est, certus. Att. xiii, 29, *expeditum* nomen. ad Div. i, 3, in provincia tua multa habet et *expedita* negotia. † Att. xi, 1, fidem *expeditam* relinquere: quod fit solvendis debitis aut promissis ad diem. † paratus. ad Div. xi, 24, pecunia *expeditissima* quæ erat, tibi decreta est. † ibid. x, 25, video autem, Planco consule, etsi etiam sine eo rationes *expeditas* ha-

beres, tamen splendidiorem petitionem tuam.

Expensus, Rosc. C. 1, *expensam* alicui pecuniam ferre, h. e. scribere in tabulis *expensorum*, pecuniam alicui datam. ad Div. viii, 4, *expensam* tulit legionem Cæsari Pompeius, h. e. dedit. Quasi etiam hujusmodi res datæ et acceptæ in tabulis acceptorum et *expensorum* scriberentur. Cf. Verr. i, 5.

Experientia. Rab. Post. 16, *experientia* patrimonii amplificandi: quæ est in eo, quum quis periculum facit augendæ rei familiaris.

Experiri, sæpe dicitur in controversiis juris forensibus. Rosc. Com. 9, *experiri* iudicio Quint. 11, *experiri* summo iure. ibid. 16, *experiri* potestas non est. Cæc. 12, *experiri* juris gratia. Cf. c. 7. Cæc. 8, *experiri* de injuriis.

Expetere pro petere, de nisu adversus aliquid. Nat. D. ii, 45, medium locum terræ *expetens*, nitens versus medium. Deiot. 11, vitam *expetere* alicujus, i. e. eripere velle.

Expiare. Pis. 35, tua scelera dii in nostros milites *expiarunt*. † Prov. Cons. 1, *expiare* suas cupiditates: satisfacere cupiditatibus suis. † *expiare* dicitur de portentis, quum sacrificiis aut alia ratione eventum evertere studemus. Div. ii, 63, quæ dei significant, quemadmodum ea procurantur atque *expiantur*. † de hominibus. Pis. 7, manes mortuorum *expiare*.

Expingere, pictura exprimere. Tusc. v, 39, qui motus hominum, qui ferarum non ita ab Homero *expictus* est, etc.

Explanatio, interpretatio. Ar. R. 9, *explanationes* portentorum. ibid. 7, religionis *explanatio*, pro *expiatio*, quod Grævus malit; sed id jam in mentem venerat Sigon. ad Liv. xxv, 12. Hunc certe sensum ibi *explanatio* habet, si est a Cicerone: quod huic verbo vix convenit.

Explanatus. Acad. i, 5, *explanata* vocum expressio. De pronuntiatione verbi dicitur, quum ejusmodi est, ut omnes syllabæ et litteræ facile intelligantur. Sic Plin., Pan. 74, de jurante: expressit *explanavitque* verba.

Explere, satiare. Sull. 32, *explendum* esse miseris alicujus. † Or. 13.

50, sententias *explere*, est, justæ mensuræ periodo completi.

Expletus, perfectus. Fin. ii, 15, *expleta* forma honestatis. ibid. iii, 9, *expletum* omnibus suis partibus.

Explicare, conficere. Att. xiii, 23, *explicare* mandata. ibid. viii, 3, *explicare* rem. ibid. xii, 29, de hortis, quæso, *explica*. Cf. v, 12. † quid faciendum statuendumve sit, docere, aut invenire. Att. viii, 11, cogitando nihil *explicatur*. ibid. xiii, 18, plane hoc mihi *explices* velim, h. e. mihi sententiam dicas. ibid. xvi, 8, hoc *explica*, i. e. quid faciendum sit, doce. ad Div. vii, 3, quo tempore me vidisti ita conturbatum, ut non *explicarem*, quid esset optimum factu. † ad Div. ix, 25, totam *Κόπον παύσαιαν*, quam contriveram legendo, in hoc imperio *explicari*, h. e. in usum converti, adhibui. † exitum reperire. ad Div. xiv, 12, metuo, ne id consilii ceperimus, quod *explicare* non facile possumus. † in re pecuniaria dicitur, ut *expedire*, de quo ante. Att. xiii, 29, Faberius nobis nomen illud *explicat*, i. e. solvit debitum. Cf. ibid. v, 1, 4, 5. † dissolvere. Div. ii, 17, quas captiones nunquam *explicetis*. † exsolvere. Verr. v, 58, *explicare* se ex laqueis vi et ratione. † interpretari ex alia lingua in aliam. Orat. i, 34, ut summorum oratorum Græcas orationes *explicarem*. † proferre. Agr. ii, 5, *explicare* longam orationem. † eruerre, investigare. Verr. iv, 61, ubi cum equitibus rom. illos Verrutius, de quibus ante dixi, *explicabam*.

Explicatio, perspicuitas. Brut. 38, mira in disserendo *explicatio*. † Phil. vii, 1, quarum rerum etsi facilis *explicatio*: h. e. de quibus etsi facile sententia dicitur, quid faciendum sit.

Explicatus, certus. ad Div. vi, 1, habet *explicatam* rationem salutis suæ. Att. xv, 20, solutio *explicata*.

Exponere, edere. Cat. iii, 5, *exponere* iudicium. † promittere. Att. v, 4, de Oppio bene curasti, quod ei dccc *exposuisti*. Conf. epist. 1. † proponere, ut in libro, de quo dicere auctor velit. Inv. ii, 12, secundo in loco nobis est *expositum*. ibid., c. 4, exemplum sit hoc *expositum*.

Expositio. Or. 63, *expositiones*

rerum, sunt narrationes, definitiones, argumentorum explicationes, et similia.

Expositus, propositus. Phil. viii, 10, mors *exposita*. Grævius legit *proposita*, quod est usitatus. Sed tamen sic est etiam Orat. i, 4, præmia *exposita*. Phil. ii, 44, factum *expositum* ad invitandum. Quint. 22, præmio sceleris *exposito*, etc. Item sic de oratione in rhetoricis, ut Brut. 44, capitibus quibusdam *expositis*, nec explicatis. Cf. Nat. D. i, 31 init.

Expostulare, postulare. Rosc. Com. 17, vix a Ballione hoc *expostulare* auderes, et impetrare posses.

Expressus, certus, manifestus. Rosc. Am. 22, *expressa* sceleris vestigia. Planc. 12, *expressa* indicia, opponuntur adumbratis et obscuris. † in re statuaria *expressa* signa opponuntur adumbratis, et sunt ea, quæ plane elaborata sunt, ut, quem referant, statim cerni possit: unde deinde ad alia transferuntur. Cœl. 5, non *expressa* signa, sed adumbrata virtutum. *Expressa* signa virtutum, sunt veræ virtutes. Tusc. iii, 2, *expressa* res, non adumbrata. † Nat. deor. i, 27, species deorum, quæ nihil concreti habeat, nihil solidi, nihil *expressi*, nihil eminentis. *Expressum* nihil aliud est, nisi eminens, sc. supra ceteram corporis superficiem. † Off. i, 37, *expressæ* litteræ, sunt, quæ putide pronuntiantur.

Exprimere, exigere, in re pecuniaria et aliis rebus, accipere. ad Att. xii, 25, ut de *exprimes* ab Hermogene. ibid. x, 15, non mediocriter laborat de usuris, sed adhuc nihil *expressit*. Planc. 6, cur tu in iudicio *exprimis*, quod non fit in campo? ubi tamen Grævius malebat *exigis*. Milon. 4, lex, quam ex ipsa natura arripimus, hausimus, *expressimus*. † in dicendo etiam dicitur *exprimere*, et variis quidem modis. Arch. 9, *expressum* ab eo est bellum, etc. Rabir. perd. 3, an de tabulario incenso longa est *exprimenda* oratio? Acad. ii, 24, nemo superiorum non modo *expresserat*, sed ne dixerat quidem. Quod tamen durius videtur. ad Q. fr. iii, 5, isto eloquendi et *exprimendi* genere. † sequi. Rab. Post. 2, consuetudinem alicujus *exprimere*. Fin.

v, 29, de Platone: ut quum Socratem *expressisset*, adjungeret Pythagoreorum disciplinam.

Exprobrare. Or. ii, 75, *exprobrare* in aliquo quid.

Expromere, commemorare, pro Dom. 23.

Exquirere, de consulentibus. Or. i, 58, omnia ad nos consulta et *exquisita* deferuntur.

Exsanguis. Orat. i, 13, de quibus illi tenoi quodam *exsanguis*que sermone disputant, hic cum omni gravitate et jucunditate explicet.

Exsequi. prosequi. Tusc. i, 48, laude aliquem et lætitia *exsequi*. † persequi, continuare. Rab. Post. 3, id *exsequi* usque ad extremum. † Att. ix, 12, cur non omnes fatum illius una *exsecuti* sumus?

Exsilire, abire. Flacc. 23, *exsiluerunt* principes, neque in illa concione adfuerunt.

Existere, emergere, subito in conspectum venire, etc. Tusc. iii, 34, fibræ stipinui eligendæ, ne ulla nunquam possit *existere*. Verr. iv, 48, qua spelunca Ditem ferunt *existisse*. Quint. 26, si omnes Crassi *existant*, sc. ab inferis. Div. i, 28, tum te repente lætum *existisse*, int. ex aqua. ibid. 33, submersus equus non *existit* ibid. 46, quem nulla vox *existisset*. vid. Burm. ad Ovid. Met. ii, 264, et quos laudat Drakenb. ad Liv. xxv, 21, † eminere, cerni. Off. i, 38, ne ira *existat*. Verr. i, 15, hoc occultum malum non modo non *existit*, etc. Cf. Or. i, 12.

Exsorbere. Muren. 9, *exsorbere* difficultates.

Exspoliare, ita spoliare, ut nihil supersit. Deiot. 9, qui sese *exspoliare* maluerit, quam tibi non pecuniam subministrare. v. Græv. ad Att. x, 4.

Exstare, patere, notum et perspicuum esse. Phil. ix, 3, *exstare*, quod iudicium senatus fuerit.

Exstinguere. Mil. 2, *exstinguere* salutem alienjns. ibid. 27, memoriam tabulis impressam *exstinguere*.

Exstruere, de epulis magnificis et copiosis. Tusc. v, 21, mensæ *exstruebantur* epulis. † Fin. v, 24, *exstrue* animo altitudinem excellentiamque virtutum.

Exsultare, de vehemente commotione animi. Tusc. iv, 6, animus

exsultat inaniter et effuse. Sext. 44, furor *exsultans*. † equi etiam ferociores dicuntur *exsultare*; nuda ad alia, tanquam ad orationem transfertur. Or. iii, 9, *exsultare* verborum audacia. Or. 8, *exsultare* audacius. Fin. i, 16, laus, in qua maxime ceterorum *exsultat* oratio.

Exsuperantia, excellens magnitudo, ὑπερβολή Tusc. v, 36, omnem *exsuperantiam* virtutes oderunt.

Exsurgere, recreari, ad meliorem fortunam redire. ad Div. xii, 10, *exsurget* respublica.

Extra. Div. ii, 12, *extorum* pars inimici, pars familiaris. ibid. 15, *extorum* minæ. vid. etiam in *argutus*.

Extabescere, aboleri, interire. Nat. D. ii, 2, opiniones fictas et vanas dinturnitate *extabuisse*.

Extendere, angere. Dom. 58, copiam *extendere*. Cf. Gronov. Obs. iii, 1, p. 435; Burm. ad Quintil. Decl. 11, p. 205.

Extenuare, deminuere, depellere. Tusc. iv, 17, error *extenuatur* die. † comminuere. Nat. D. ii, 54, cibus *extenuatur* dentibus.

Exterere. Nat. D. ii, 54, alvum calorem multum habere *exterendo* cibo, h. e. digerendo, concoquendo.

Externus. Acad. ii, 2, *externa* Luculli, sunt virtutes, quæ in omnium oculis versantur, ut fortitudo, liberalitas, etc. Opponuntur interiora, h. e. quæ amicis et familiaribus tantum nota sunt.

Extersus. exinanitus. Verr. ii, 21, fanum, quod non eversum atque *extersum* relinqueret.

Extispex, aruspex. Div. i, 16.

Extollere. ad Div. vi, 12, ad aequitatem animi se *extollere*. Dom. 45, perculsum manibus suis *extollere*.

Extra. Inv. i, 33; Att. vi, 1, *extra* quam si, formula exceptionis.

Extrahere, eruere, eradicare. Tusc. iv, 38, *extrahere* errorem, quasi radicem malorum, stirpitus. Cf. Fin. ii, 9, † producere. ad Div. i, 4, *extracta* res est calumniis.

Extraneus. Inv. i, 22, ornamenta *extranea*, h. e. non ex ipsa re ducta, sed aliunde adscita et assumta.

Extraordinarius. Rose. Com. 11; Verr. i, 39; ii, 70, *extraordinarie* pecuniæ. sunt, quas, quia injustis et turpibus modis conciliatæ sunt,

non audebant in tabulas acceptorum referre, ne ex iis convinci possent. Sic. pr. Font. 2, fragm. nov., *extra ordinem*ne pecunia est data? † ad Div. viii, 8, reus *extraordinarius*, est, de quo quæstio *extra ordinem* habenda est, h. e. relictis ceterorum criminum quæstionibus: nam quæstiones eo fere ordine habebantur, quo erant crimina delata, nisi lege cautum esset, ut ejus criminis, quod delatum esset, ceteris omnibus præverteretur. † Verr. 5, 14, *extraordinariæ* cupiditates, opponuntur naturæ ac necessitati. † Att. v, 9, munus *extraordinarium*. ad Brut. 4, *extraordinarii* honores sunt, qui non perpetui sunt in republica, sed aut urgente aliqua necessitate, aut alia de causa gravi, per SCta aut leges conferuntur, aut qui alicui per legem aliquam tribuuntur, quum ex lege annali aut aliis legibus, ex quibus ordinarii honores mandantur, fieri non possit.

Extraneus, extraneus. Herenn. ii, 13.

Extremus, periculosus. Rab. perd. 2, *extrema* tempora. † primus. Manil. 10, *extrema* pueritia. † Att. xv, 20, homines, *extrema* quædam de republica loqui, h. e. ei summam perniciem imminere.

Extrico. ad Div. v, 10, de Dionysio tuo adhuc nihil *extrico*; i. e. reperio. Att. xv, 20, solutio *extricata*, h. e. expedita.

Exulcerare gratiam, Brut. 42, i. e. minnere, de invidia.

* *Exulceratus*, iratus. Deiot. 3, *exulceratus* animus. Scaur. 6, fragm. nov., *exulceratum* animum facile potuisse sanari.

Exuere. Verr. v, 58, *exuere* se ex laqueis.

Exurere. Nat. D. iii, 3, mihi ex animo *exuri* non potest, esse deos. Sed falsa videtur lectio.

Exuvie. Manil. 18, *exuvie* nauticæ, sunt rostra navibus derepta, et tanquam victoriæ signa alicubi suspensa.

F.

Fabellæ, narratiunculæ vulgares et inanes. Div. ii, 38, commentitiæ *fabellæ*.

* *Facetus*, venustus, de pulchritudine generis dicendi tenuis, sed per totam orationem fusa. Or. 6. Cf.

Quintil. vi, 3, 4. In fragm. epist.; Næ illi sunt pedes *faceti*, vid. notam nostram, tom. xxix, pag. 136.

Facies, de toto corporis habitu et specie. Rosc. Com. 10, *facies* non erat, ars erat pretiosa, etc. Or. i, 28, *facies*, vultus, sonus, etc. † Hinc pro specie, in primis ea, in qua dignitas quædam est, aut majestas. Phil. viii, 8, *faciem* senatus auctoritatemque reip. secum attulerat. Nat. D. i, 38, cujus crebra *facie* pellantur animi.

Facile, libenter. Off. ii, 19, *facile* laborare. ubi v. Manut. et Victor. ad Epp. ad Div. ii, 16.

Facilitas est in bonis rebus, quod proclivitas in malis, Tusc. iv. 12. † Opponitur etiam morositati, Off. i, 25. Att. xii, 40, quis aut congressum meum, aut *facilitatem* sermonis desideravit?

Facio, creo magistratum, etc. Planc. 4, populus *facit* eos, a quibus est maxime ambitus. † in re sacra, sacra *facere*. Mur. 41, Junoni omnes consules *facere* necesse est. Manil. 20, si quid eo *factum* esset, per *εὐρησία*, pro, si mortuus esset. † Verr. ii, 16, quid hoc homine *facias*: i. e. quomodo coerceas, corrigas, serves, etc. Acad. ii, 30, quid *faceret* huic conclusioni, i. e. quomodo refelleret. † fingo. Nat. D. i, 30, his nominibus deos esse *facinus*, quibus a nobis nominantur. † Verr. iii, 42, tributum *facere* coegisti, i. e. dare. † fieri sibi jubere, *faciendum* curare. Verr. iv, 25, quum vellet sibi annulum *facere*: nisi legendum est *fieri*. † ornare, effingere. Or. 51, orationis *faciendæ* auctores, i. e. excolendæ et fingendæ per numeros, etc. ad Att. xii, 40, genus scribendi, quod nemo *facere* posset.

* *Factio*, jus faciendi. Top. 11; ad Div. vii, 21, *factionem* testamenti non habere. † partes, etiam in bono sensu, Q. fr. ii, 1. Peculiariter, patricorum dominatio, vel *ὀλιγαρχία*, de Rep. i, 28, 44, 45; iii, 10.

Factus, elaboratus arte. Verr. iv, 20, argumentum bene *factum*. Brut. 8, quodammodo oratio *facta*.

Facultas, pro copia, dicitur diversis modis, ut ipsum copiae verbum. Sull. 14, cujus generis virorum *facultas* in senatu maxima. Quint. 4, *facultas* nummorum. Partit. 28, *fa-*

cultas argumentationum. ad Div. x, 4, si *facultes* tui præsens esset. Quint. i, *facultates* amicorum. Or. iii, 15, *facultas* temporis vacui et liberi. ad Att. i, 17, *facultas* commodorum. † de possibilitate, occasione, etc. ad Div. i, 7, si res *facultatem* habitura videatur. ib., ii, 3, *facultatem* munerum nemo admiratur: est enim copiarum, non virtutis. Mur. 5, vera *facultas* maledicendi. Rosc. Am. 33, age nunc ceteras *facultates* consideramus.

Falcarius. Sull. 18; Catil. i, 4, inter *falcarios*. Locus Romæ fuit, in quo Læca domum habebat. Simile est inter lignarios ap. Liv. xxxv, 42; quod recte de loco capit Creverius, intelligens opifices lignarios. Malim negotiatores intelligere.

Fallere. Sext. 50, nisi me *fallit*, sc. res aliqua. Sic et ad Div. iii, 2.

* *Famata* causa occurrit apud nova fragm. orat. pro Seanro, c. 14, ubi quantum facile sit legere *diffamata*, vel *infamata*, scriptum tamen Heinrichus defendit.

Fames, Tusc. ii, 1, opponitur copiae, in dicendo.

Familia, servi. ad Div. xiv, 4, *familia* liberata. Cf. ibid. i, 3; Brut. 22, etc. hinc Cluent. 15, *familia* Martis, h. e. servi Martis, qui Martiales dicuntur, similes Veneriis in Sicilia. † gladiatores, quia et ipsi servi. Sull. 19, comparare *familiam*. item, præesse *familie*. Conf. Sext. 60. † res familiaris. Cæcin. 7, *familia* herciscunda (v. *hercisco*). Veteres iungebant *familiam* et pecuniam, ut docet Salmas. ad Solin., p. 892. Conf. Burman. ad Sueton. Ner. 5. Sed post, quia domini eadem in ceteras res suas, quæ in servos, potestas, *familia* de omni re familiari dicta est. Ulpian. i, 105, §. 1, de Verb. Signif. † Dicitur etiam de secta philosophorum. Orat. i, 10. Div. ii, 1, peripateticorum *familia*, etc. unde illud fluxit etiam de Trebatio: *familiam* ducit in iure civili, ad Div. vii, 5; et Fin. iv, 16, sententia dicitur *familiam* ducere, quæ maximo valet, et auctoritatem habet.

Familiaris. Quint. 27, manus allatas esse ante lares *familiares*, h. e. in atrio. v. *lares* † in extis quid sit pars *familiaris*, fissum *familiale*, v. *fissum*. Ad quem modum etiam Liv.

xxvi, 6, *familiares* ostentum; Plin. ii, 52, *familiares* fulmen, dixere. Sull. 26, 28, *familiaris* dignitas, i. e. quæ est a *familiaribus*. Rab. perd. 3, *funus familiare*.

Famosus, de feminis impudicis et malæ famæ. Orat. ii, 68 extr., me mater vetuit ad *famosas* ire. de Rep. iv, 6, si qua erat *fumosa*, ei cognati osculum non ferebant. vid. Heins. ad Ovid. Heroid. ix, 78.

* *Fanaticus*, nimis superstitiosus, Div. ii, 57, de stoicis, qui nimis oraculis, et omni divinationi tribuebant. Dom. 40, homo *fanatice*. v. not. 64.

Fanum. Nat. D. iii, 18, Eumenidum *fanum*.

Fasces. Brut. 6, quum tibi ætas nostra jam cederet, *fascesque* submitteret.

Fascia, de cruralibus virorum. Att. ii, 3, etenim mihi ejas caligæ, ut *fasciæ* cretatae, non placebant. De Pompeio, quem notis propterea versiculis risit Varro: *Fasciola* qui cura tegit, digito caput nudo Scalpit, quid credas hunc sibi velle virum? Fr. in Clod., quum vincerentur pedes *fasciis*. Sunt autem hominum molliorum. v. *fasciole*. † Sunt etiam ægrotorum. Brut. 60, Cn. Octavius devinctus erat *fasciis*, etc.

Fasciole. Ar. Resp. 21, Clodio inter alia muliebria ornamenta, quibus utebatur, obijciuntur purpureæ *fasciole*. Apud Sueton. Calig. 17, purpureæ ac conchylii *fasciæ* distribuuntur, sed feminis et pueris. vid. in primis Salmas. ad Lamprid. Alex. Sev., c. 40.

Fasti, kalendarium, in quo inter alia, qui dies fasti, aut nefasti, sint, consignatum est, Muren. 11. † *fasti* annales. Pis. 13.

Fastidiose. Or. i, 61, quod ego non tam *fastidiose* in nobis, quam in histrionibus spectari puto. h. e. in eo facilis hominibus satisfacimus, quam histriones, a quibus plus in hoc genere postulat. ibid. 26, *fastidiose* judicare. Or. ii, 89, pudentius, vel invitius, vel etiam *fastidiosius* facere aliquid. ibid. i, 26, quam diligenter, et quam prope *fastidiose* judicamus?

Fastidiosus, cui non facile satisfieri potest. Her. iv, 23, aurum sensus *fastidiosissimus* † contemtor. Brut. 60, *fastidiosus* Latinarum litterarum.

Fastidire, aliquid, etiam rectum, reprehendere; nihil facile probare. Mil. 16, etiam in recte factis *fastidiunt*. vid. Gron. Obs. iv, 10.

Fastigium, proprie est templorum: vid. in primis Or. iii, 46. Unde, inter cetera invidiosa a Cæsare usurpata, etiam *fastigium* memoratur, Phil. ii, 43. Cf. Suet. Cæs. 81, et ibi intt. Sed in primis Salmas. ad Spartian. Pescenn. cap. 12, qui Cæsaris *fastigium* docet, non de tecto capiendum, sed de ornameto tecti, quale vulgo etiam in templis fuerit. Plutarchus ἀρκατήριον vocat, quod ita accipitur. vid. Ind. Gr. Cf. eundem ad Solin., p. 853. Nempe *fastigium* et tectum templi est; unde ap. Plinium, v. c. xxxv, 12, signa dicuntur in *fastigiis* stare: et signum in tecto ipsum. Sed est tamen etiam de privatis, ad Q. fr. iii, 1. Off. iii, 7, operi *fastigium* imponimus.

Fatalis. Catil. iii, 4, annus *fatalis* ad interitum, etc.

Fateor, passive. Agr. ii, 21, publicus esse *fateatur*, sc. ager: si lectio sana est, quod vix credo; etsi *confessus* passive dici tradit Priscianus. † ad Div. x, 23, fidem ejus semper *fatebor*, i. e. laudabo.

Fatum, homo pestifer, perniciēs ipsa, interitus. Sext. 43, de Gabinio et Pisone: duo illa reip. *fata*. Dom. 57, si in illo pæne *fato* reipubl. † vaticinium. Catil. iii, 4, *fata* Sibyllina.

Favere, verbum theatrale de plausu, unde ad alia traducitur. Ligar. 3, *favere* industriæ et gloriæ alicujus. Att. xii, 49, me tamen ei *fauturum*, etc. † Div. ii, 26, ex Ennio: galli silentio noctis *favent* faucibus russis cantu.

* *Favor*, de spectatoribus, Rose. Com. 10; Sext. 54. vid. de hoc verbo quid notaverim, tom. xxix, pag. 135. † Leg. ii, 5, *favore* magis, quam re, legum nomen tenent.

Fautor. Rose. Am. 6, nobilitatis *fautor*; partium nobilium studiosus, etsi non castra eorum sequebatur.

Faux, angustus aditus. Quint. 6, *fauces* macelli. † Verr. iii, 76, Timarchides premit *fauces* defensionis, h. e. facit, ut defendi non possis.

Fax. Tusc. ii, 25, quum quasi *faces* doloris admoverentur. Tusc. v, 27, dolor *faces* ardentes intentat. † Tusc. i, 19, quumque corporis *facibus* in-

flammati soleamus ad omnes cupiditates. † Rhetorum *faces* sunt τὰ πῦρ. Or. iii, 1, verborum *faces* admovere, h. e. quibus ira commoveri potest. Or. ii, 51, neque parvis in rebus admovendæ sunt hæ dicendi *faces*. † homo reip. perniciosus, auctor seditionum. Ar. R. 2, de Gabinio et Pisone: cum his furiis et *facibus* — bellum mihi inexpiabile dico esse susceptum. † ibid. 21, injecta est *fax* fœda et luctuosa reip. — qua ego solus exarsi. † Div. i, 11, *fax* Phœbi. † Nat. D. ii, 5, *faces* cœlestes: genus meteor. Cf. Catil. iii, 8.

Felicitas. Att. vii, 1, in *felicitas* lancibus. Item *filicata* dicuntur a *filice* herba, quæ cœlata in lancibus erat. Cf. Parad. i, 2: quanquam ibi quidam habent *delicatum*. v. *delicatus*. v. Græv. ad l. c.; Salmas. ad Solin., p. 737.

Feralia. Att. viii, 14, festus dies, quo Manibus sacra fiunt, ante d. viii kal. mai., ut ipse Cicero docet, ix, 1. v. Ovid. Fast. ii, 569; qui tamen diem *Feraliorum* facit xi kal. mart.

Ferire. Fat. 17, medium *ferire* voluit, h. e. extrema vitare.

Ferox, insolens, ad Div. iv, 9, ubi impotenti jungitur. Sic dixere Tacit. A. i, 3; Suet. Aug. 63.

Ferre. ad Div. v, 20, *ferre* rationes, pro *referre*. † Verr. ii, 31, sententiam *ferre*, h. l. dicitur de senatore, quum proprie dicatur de iudicibus, post legem tabellariam, quod antea, pronuntiare, dicebatur. Defendebat eam lectionem Grævius, contra eos, qui negabant de senatoribus dici sententiam *ferre*. Non observat vir doctus alium locum, nempe ad Div. xi, 21; item, Balb. 15, dicitur de populo suffragia *ferente*. † Planc. 19, *ferre* tribum, dicitur qui tribus suffragiis creatur. † Att. xv, 29, ait hic, sibi *Juliam ferre*, int. conditionem; vel *Juliam* sibi nubere. † Cluent. 64, *ferre* in quæstionem servum, est, permittere ut torqueatur, vel offerre. † *ferri* dicantur navigantes. Orat. 23, jam quidem, quocumque *feremur*, vela danda sunt. Sed in primis, qui præ nimia animi commotione et cupiditate nesciunt, quid agant, deque furentibus. Quint. 11, fervet *ferturque* avaritia. Cluent. 70, cæcam crudelitatem et sævitia *ferri* videtis. Cf. Verrin.

v, 46, etc. Add. Burm. ad Ovid. Her. xv, 140. † Or. 40, rem supra *ferre*, quam fieri potest, de hyperbole. † *referre* in tabulas ad Div. viii, 4, ei expensam *tulit* legionem. † Phil. ix, 4, anres *ferunt* cohortationem, i. e. non sentiunt, non moventur ea, non paremus cohortationi. † ad Div. viii, 8, calumniam *ferre*, dicitur de eo qui calumnia accusasse convincitur. Alii frustra aliter interpretantur: vid. Gron. ad h. l. † Ast. vii, ult., id mihi fraudem *tulit*, i. attulit. vid. interpre. ad Liv. xxiv, 38. † Notanda est etiam hæc constructio, Verr. iv, 30, graviter *ferre* interverso dono regali. Videtur esse imitatio Græcæ formæ: *ἔαφεως πέσεν ἐπὶ τῷ*. ad Att. xiv, 13, apertissime *ferre* lætitiā.

Ferventer: ad Div. viii, 8, de damnatione *ferventer* loqui ceptum est. ibid. 7, *ferventissime* concerpitur.

Fervere: ad Div. x, 23, ab illis *serventibus* latronibus, h. e. furiosis.

Fervor: Tusc. iv, 10, *fervor* animi, de perturbatione † Prov. Cons. 12, *fervor* maris, de mari infesto a piratis.

Festivitas, Inv. i, 19, quæ virtus orationis sit? Or. ii, 54, perpetua *festivitas*, dicitur de cavillatione, de qua ibid. Or. 52, his *festivitatibus* insolentius abutitur.

Fetialis. Leg. ii, 9, fœderum, pacis, belli, induciarum oratores, *fetiales* iudices duo sunt. Off. i, 11, belli quidem æquitas sanctissime *fetiali* populi rom. jure perscripta est. Cf. Verr. v, 19; de Rep. ii, 17.

Fibra. Div. i, 10, *fibra* in extis. *Fibræ* sunt ipsa exta, jecur, cor, pulmo. v. Senec. OEdip., p. 357, etc. et ibi viri docti. Proprie autem extorum extremitates, 2665.

Fictor, Dom. 54, est genus ministrorum in sacris, pistor dulciarius. Varro. L. L. vi, 3, *fictores* dicti a fingendis libis. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 5; Guther. Jur. Pont. ii, 14, p. 223 *Fictoris* mentio etiam in inscriptione ap. Murator., p. 368, 2. Nat. D. i, 29, sunt pictores *fictoresque*; ubi sunt plastæ, qui e cera, ære, fundunt simulacra.

* *Fidelia*, vas tectorium. ad Div. vii, 29, de eadem *fidelia* duos parietes dealbare, prov. de iis, qui nova opera duas res conficiunt.

Fidelis, de quo recte dicitur? ad Div. xvi, 17. ibid., *fidelis* ager.

Fideliter, de quo dicitur? ad Div. xvi, 17. Ibid. x, 23, per quorum loca *fideliter* mihi pateret iter.

Fidentia, quid sit? Tusc. iv, 37.

Fides. Inv. i, 39, fefellerunt per *fidem*, h. e. quia ipsis *fides* est habita. Rosc. Amer. 4, quod mihi cum *fide* impositum est, h. e. propter opinionem de *fide* mea. † *crédit*. Agr. ii, 3, *fides* de foro sublata est. Marc. 8, revocare *fidem*. Manil. 7, concidit *fides*. † Or. iii, 25, *fidem* orationis facere. Sic edd. omnes. Acad. ii, 7, *fidem* facit iudicii sui.

Fiducia, hypotheca, piguns. Flacc. 21, *fiducia* accepta. ibid., *fiducia* commissa. vid. Faernus ad h. loc. † genus iudicii, in quo iudicatur ex æquo et bono, hac formula: ut inter bonos bene agier oportet, Off. iii, 15; ad Div. vii, 12. v. Salmas. Mod. usur., c. 14; de Usur., c. 4. † *fiducia* est etiam in hereditatibus et emtionibus: quum aliquis heres sit, hac conditione, ut, accepta hereditate, eam reddat alteri, quem heredem scribere per leges non licebat, tanquam filiae, quæ ex lege Voconia heres esse non poterat: item quum alieni venditur aliquid venditione imaginaria, ut rem venditam statim reddat; quod fit in hereditate a sacris liberanda, etc. Cæcin. 3, qui per *fiduciam* rationem fraudavit aliquem. Rosc. Com. 6, iudicia — *fiduciam*, tutelæ, societatis. Cf. Nat. D. iii, 30; Offic. iii, 17.

Figere. Nat. D. i, 34, *figere* male dictis. Cf. Or. 26. Heinsius ad Ovid. A. iii, 7, 29, putat ductum a defixionibus magicis. Male. Ducitur a sagittariis, qui v. e. aves *figere* dicuntur apud ipsum Ciceronem.

Figura. Or. ii, 23, *figura* dicendi. iii, 52, *figura* orationis (Gr. *ἰδέα*), est genus dicendi, tanquam tenue, aut sublime, aut medium. De iis formis verborum et sententiarum de quibus nos dicimus, Cicero non dicit, nisi addita aliqua particula, ut de opt. gen. or. 5, sententiis et earum formis, tanquam *figuris*.

Filicatus. v. *felicatus*.

Filum. Or. iii, 26, *filum* orationis, est ipsum genus dicendi, quod patet conferenti Or. ii, 22; Or. 36

† Ipsa oratio, ratione materiæ. Lælii. 7, aliud quoddam expetimus *filum* orationis tuæ, h. e. de alia re te audire cupimus. † ad Div. ix, 12, munusculum levidense, crasso *filo*. vid. Burm. ad Ovid. A. i, 14, 7; qui et *levidense* defendit.

Fimbria. Pison. 11, madentes *fimbriæ* circinnorum. *Fimbriæ* sunt cirri capillorum, extremitates calamistratæ. Servius ad Georg. i, 20, legit h. l. *fibræ*, quod idem esse docet Salmas. ad Capitolini Pertin. 8; nam *fimbriæ* et *fibræ* sunt proprie extremitates rerum. Cf. ad Solin. p. 99.

Fingo. Brut. 31, *figitur* oratio commodius, i. e. elaboratur. Sull. 28, *fin*gi natura subito non potest. Or. ii, 28, orator, quem nunc *figo*, h. est, qui qualis esse debeat, doceo. Tusc. iii, 15, vultus a mente *figitur*. Or. 8, *fin*gere totum se ad alterius arbitrium et nutum. Brut. 38, *fin*gere animos. h. e. flectere quorsum velis: de oratore. Nat. D. ii, 59, lingua *fin*git vocem et terminat, h. e. facit, ut, ut in brutis, sine distinctione litterarum et syllabarum erumpat. Att. vi, 3, formam totius reipubl. velim mittere, quæ mihi obviam fiat, ex qua me *fin*gere possim.

Finire, regere, moderari. Fin. iii, 9, et 20, cupiditates *finire*. † Att. viii, 3, *finienti* provincias Gallias kal. mart. restitit; i. e. quum censeret Cæsarem e Gallia decedere debere kal. martis. † definire, præfinire. ad Div. xv, 9, tempus, quod mihi et lege, et Scto *finisti*.

Finis. formula, quem ad *finem*, non significat apud Ciceronem, à *quelle fin*, sed quamdiu. Catil. i, 1, quem ad *finem* sese effrenata jactabit audacia? Conf. Verr. v, 29; ii, 48; Nat. D. ii, 51. † pro eo tamen, quod in aliqua re spectatur, *finis* dicitur. Invent. i, 5, officium ejus facultatis videtur esse, dicere apposite ad persuasionem; *finis*, persuadere dictione. Offic. i, 39, domus *finis* est usus. In quo tenendum, *finem* dici absolute, consilium quoad spectatur ab homine. † dicitur etiam ut *exitus*, de quo supra. ad Div. iv, 9, qui *finis* istius consilii est. † *finis* dicitur etiam, quod est in quoque re summum. Fin. i, 17, *finis* bonorum et malorum, est summum bonum et summum malum.

Planc. 25, *finis* honorum populi, est consulatus. Tusc. ii, 1, *finis* sperandi, est summum, quod quis sperare potest, aut sperat. † est etiam summa alienjus rei. Or. ii, 34, hujus quidem loci hic est *finis*. † Leg. i, 21; Mur. 9, regere *fines*, est constituere, decernere de finibus, de quibus controversia orta est, quod faciunt arbitri *finium* regundorum. v. *Mamilia Lex*.

Finitimus, similis, conjunctus. Or. i, 16, *finitimus* oratori poeta. N. D. ii, 39, *finitimus* mari aer. Brut. 42, vicinitas *finitima*. Nempe vicinus latius patet, quam *finitimus*.

Finitor, agrimensur, qui agros in coloniis deducendis metitur et definit. Agr. ii, 13, *finitorem* mittant: ratum sit, quod *finitor* uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit. Cf. c. 17, 20. v. Goesii Antiq. Agr., c. 4; in primis, p. 31.

Finitus, certus. Nat. D. ii, 35, motus *finiti*. † moderatus. Fin. i, 19, cupiditates *finitæ*. † definitus. Tusc. iii, 25, mors est omnibus *finita*. † numerose cadens. Or. 51, *finita* pronuntiare.

Fio. Tusc. iii, 5, ita *fit*, pro: ex quo sequitur. Ex arithmetice ducta ratio dicendi. † Agr. ii, 27, quid *fiet* pecunia? Græc. *pecuniæ*. Utrumque rectum est. Sic, quid facias homini, et homine. v. *facio*. † ad Div. vii, 18, nihil *fieri*, frigere te; h. e. nihil quæstus te facere, nihil te accipere: e Plauto Curcul. v, 2, 5, postquam nihil fit. Huc pertinent res a populo *factæ* quæsitæque, Verr. iii, 55.

Firme. Fin. iii, 9, assensus suos *firmè* sustinere: h. e. cavere, ne elabatur nobis assensus, rebusque incertis, tanquam certis, assentiamur.

Firmus. Att. i, 1, *firmus* candidatus: h. e. qui, propter gratiam suam et amicorum, maguam spem habet consulatus consequendi. in Cæcil. 9; Verr. ii, 1, accusator *firmus*: h. e. fortis, minime timidus.

Fiscina, est utensile rusticum, cujus etiam apud Catonem et Columellam mentio. v. Lexic. rustic. Gesneri in h. v. Flacc. 17, *fiscina* sicorum.

Fiscus, de pecunia, qui in *fiscis* reponebatur. Act. i in Verr. 8, 9, *fisci* Sicilienses. Cf. Verr. iii, 79. † ad Q. fr. iii, 14, de *fisco*. Manutius intelligit, de ærario.

Fissum. Div. ii, 13, *fissum* familiare et vitale. ibid. i, 10, *fissum* in extis. Nat. D. iii, 6, *fissum* jecoris. Div. ii, 12, quod *fissum* periculum, quod commodum aliquod ostenderet. Fuit autem *fissum* linea imaginaria, exta bipartito dividens, ut altera pars ad hostes, altera ad sacrificantem ejusque amicos, domum, pertineret: unde familiare *fissum*, pars familiaris extorum dicitur. v. Turneb. Adv. iv, 18; Delrius ad Senec. OEdip., p. 363 sq., ubi, quod *fissum* Ciceroni, Senecæ *lines* dicitur. Illa linea autem ducitur ab ea, quam Græci *πύλην* vocant, ubi lobi jecoris finduntur: quod est proprie *fissum*. vid. Salmas. ad Solin., pag. 91 a.

Fistula, canalis plumbeus vel ligneus ad aquam deducendam aliquo. Rab. perd. 11, *fistulas* præcidi imperarat. † explosio. Att. i, 16, et ludis, et gladiatoribus mirandas *ἐπισήμασι* sine ulla pastoritia *fistula* anterebamur. v. Salmas., l. c., p. 156.

Fistulator. Or. iii, 61, sed *fistulator* rem domi relinquetis, etc. *fistulator* est servus, qui fistula subjicit domino dicenti sonum, quo incipiat, et sensim adscendentem a nimia contentione revocat. Hujusmodi servo Gracchum nsum refert Cicero, l. c.

Fixus, certus, perpetuus. Tusc. v, 14, bonum *fixum*. Cluent. 45, non ita *fixum* esse deberet, ut convelli non liceret. Rabir. Post. 9, hoc maneat et *fixum* sit. ad Div. xiv, 4, si hæc mala *fixa* sunt. † Sext. 5, *fixa* vestigia, opponuntur leviter pressis.

Flabellum. Flacc. 23, cujus lingua, quasi *flabello* seditionis, concio est ventilata.

Flaccere, Q. fr. ii, 15, Messala *flaccet*, scil. in petitione: i. e. parum spei habet.

Flaccescere. Brut. 24, *flaccescit* oratio.

Flaccus, qui aures habet magnas et languidas. Nat. D. i, 29.

Flagitare, exigere. Dom. 20, *flagitare* cistophorum.

Flagrantia. Cæl. 20, *flagrantia* oculorum: signum libidinis.

Flagrare. Verr. ii, 53, *flagrabat* domus studio et cupiditate hominum; i. e. plena erat hominibus, in quibus esset studium et cupiditas, etc. Sic etiam poetis fervere dicuntur loca,

in quæ homines studiose frequentesque coeunt. vid. Burmann. ad Valer. Fl. i, 121. Flacc. 28, multitudo *flagrans* in concionibus, i. e. seditiones movens. Verr. iv, 32, convivia, quæ domesticis stupris flagitiisque *flagrant*.

Flamen, genus sacerdotum. Erant Romæ *flamines* tres, Dialis, Martialis et Quirinalis; additus deinde quartus, Julius. Tres superiores erant in collegio pontificum. vid. Dom. 14; Phil. ii, 43. † Mil. 10, *flaminem* prodere, i. e. creare. Est enim hoc proprium in ea re verbum.

Flaminium, sacerdotium flaminis. Phil. xiii, 19, *flaminium* Cæsaris.

Flectere, mutare. Sull. 28, natura subito *flecti* non potest. Cæl. 6, huc et illuc torquere et *flectere* suam naturam. † Div. ii, 45, in *flectendis* promontoriis; de nautis, dum *flectunt* circa promontoria cursum.

Fletus. Tusc. ii, 23, in xii tabb. quid sit? quanquam Bentleius et Buharius malebant, *lessus*, ut Leg. ii, 23.

Flexibilis, varius, inconstans. Læl. 25, *flexibilis* assentatoris animus. † Or. iii, 45, *flexibilis* oratio dicitur, quia collocatio verborum modis multis variari potest.

Flexio, circuitus. Pis. 22, diverticula *flexionesque* quærere. Or. iii, 25, *flexiones* in cantu sunt, quæ Gr. *καμπαι* ap. Aristophanem in Nubibus dicuntur, v. 966, ubi v. Schol. et Kusterum: modi fracti et varie crispatis voce, quibus mollis et suavis cantus efficitur. Ovid. A. ii, 4, 25, dulce canit, *flectitque* facillima vocem: de muliere. Quanquam etiam Demostheni Æschines vocis *flexiones* objiciebat, tanquam molles et gravitatem oratoris non decentes. Or. 18. Broukh. ad Tibull. i, 8, 37, de cantu simpliciter capit: quod non placet.

Flexus. Cæl. 31, ætatis *flexus*, est virilis ætatis initium. Metaphora ducta est a circo in quo *flexus* est, quum currus, ubi alteram partem circi exegerunt, circa spinam et metas *flectuntur*. Sed Or. i, 1, est de virili ætate ad senectutem vergente.

Flexus, adj. Or. iii, 5, sonus *flexus*, est tristi voce loquentis, ut *inflexus*, c. 46.

Flos. Brut. 87, pigmentorum *flos*,

est, qui alias *splendor*, Gr. *τόνος* dicitur. Balb. 6, ipsum *florem* dignitatis infringere. Or. iii, 4, *flos* vitæ, est gloria, in qua quis vivus est.

Fluctuare. Or. 58, *fluctuans* oratio, e t non numerosa et strueta.

Fluctus. Flacc. 24, *fluctus* concionum.

Fluenter. Att. vii, 14, *fluenter* lippire.

Fluere, spectare, devenire. Att. iv, 16, res *fluit* ad interregnum. ibid. ix, 10, illius rationes quorsum *fluant*. † succedere. Off. i, 26; res *fluunt* ad voluntatem. † divulgari. Tusc. iv, 1, Pythagoræ doctrina quum longe lateque *fluere*t. † Tusc. ii, 22, *fluere* mollitia. † interire. Marc. 8, omnia quæ dilapsa jam *fluxerunt*. Cf. Orat. 3; Gron. ad Liv. xxvii, 17. † abire, fugere. Fin. ii, 32, *fluit* corporis voluptas: quam lectionem contra Davium defendit Burmannus ad Virg. G. iii, 67. † Or. 58; de Or. iii, 49, oratio *fluens*, opponitur vinctæ periodis et numerosæ. Contra *fluens* æquabiliter oratio ibid. est lævis ubique oratio, in qua nihil asperum, hiuleum, etc. † Or. ii, 66, Gallus distortus, ejecta lingua, buccis *fluentibus*: h. e. ut alii loquuntur, labentibus, propter vim morbi, aut senectutem, aut corpus male quæcumque de causa constitutum. v. Gronov. ad Senec. Hippol. v. 364, et intt. ad Suet. Aug. 99. Sed Pison. 11; Sen. p. Red. 6, *fluentes* buccæ Gabinii, sunt cerussa et reliquo facio interpolatæ et correctæ, quæ calore et sudore *fluunt*, ut similes sint, quemadmodum Petronius c. 23 ait, parieti laboranti nimbo.

Fluxio, illuvio, diluvium. Div. i, 49, *fluxiones* aquarum.

Foculus. Dom. 47, est aræ genus parvum et portatile, quod in consecrationibus adhibetur. Ejus figuræ exstant in nummis et aliis monumentis. v. v. c. Guther. J. P. ii, 14.

Focus. de formula, pro aris et *focis*, v. ara. Rosc. Am. 8, *foci* patrii.

Fodico. Tusc. iii, 16, *fodicantibus* iis rebus, quas malas opinamur.

* *Fœditas*, vultus deformitas. fragm. nov. orat. pr. Scaur. 12, neque eam habere in matrimonio propter *fœditatem*, etc.

Fœnerari, sub usuris dare pecuniam. Verr. ii, 70, pecunias ejus —

suo nomine *fœnerabatur*. Læl. 9, beneficium *fœnerari*. Itaque pecunia proprie *fœneratur*; sed homines etiam dicuntur *fœnerari*. Parad. vi, 2, dimissiones libertorum ad *fœnerandas* et diripiendas provincias.

Fœnerator. Off. i, 42, *fœneratorum* quæstus in odia incurrunt. ad Div. v, 6; Att. vi, 1. Erant autem Romæ *fœneratores* homines divites cujuscumque ordinis, qui pecunias sub usuris collocatas haberent.

Fœneus. fr. Corn. i, homines *fœnei*. v. Asconius ad h. l. Scil. in spectaculis tauri solebant irritari *fœneis* imaginibus, aut pilis: unde *fœnei* dicuntur, qui nomen et speciem rei tantum habent, non vim. vid. Salmas. ad Spartian. Pescenn. c. 12. Occurrit et in Cod. Theod., et junguntur *fœnei* defectique. vid. Gothofr. Gloss. Cod. Theod.

Fœnus pro ipsa sorte dicitur, ad Att. vi, 1. *fœnus* perpetuum, ad Att. v, 21. v. in *perpetuus*.

Fætus, de frugibus agrorum. Orat. ii, 30, quo meliores ager *fætus* possit et grandiores edere. item, baccis arborum, Div. i, 9. † actus edendorum fructuum. Leg. i, 8, quæ frugibus et baccis terræ *fætu* profunduntur. † proventus, γενέθλι. Brut. 49, nec ulla ætate uberior oratorum *fætus* fuit.

Fons. Q. fr. iii, 1, ipsi *fontes* jam sitiunt.

Foras. Q. fr. iii, 1, *foras* cœnare.

Fore. Att. v, 21, *fore* venturum. Similiter Liv. xxvi, 26 extr., *forent* pasuri. item xxix, 3; xxv, 24, expulsurus *foret*; xxxv, 13, casurum *foret*; Nepos Attic. 10, laudaturi *forent*. Apud Ovid. A. ii, 14, 28, sedecim codd. et ed. pr. habent, futura *forent*. Add. Tiro ap. Gell. x, 1, et Græv. ad Att. v, 21.

Fores. ad Div. xiii, 10, aperire amicitiae *fores*.

Fori. de Sen. 6, quum alii malos scandant, alii per *foras* cursent. *Fori* sunt tabulata navium. vid. Salmas. ad Solin., p. 646.

Foris, varie et multis modis dicitur: præcipuos adferemus, quos quidem observavimus. Q. fr. ii, 8, *foris* valde plauditur; nempe extra senatum, h. e. a reliquis ordinibus. ad Div. i, 9, quum ea contentio (in senatu) mihi *foris* magnum fructum

tulisset. Verr. iii, 90, non quæram *foris* (i. e. extra iudicium), quum habeas iudices principes civitatis. ib. 91, non quæram exemplum *foris*: hoc ipso ex consilio utar exemplis. Rosc. Am. 47, domi dignitas, et *foris* (apud externos) auctoritas. Arch. 7, delectant domi, non impediunt *foris*: h. e. in provinciis quum sumus, aut in bello. ad Div. vii, 16, *foris* cœnitare. Dicitur et pro aliunde: Tusc. iii, 3, *foris* petere. Fin. iii, 7, ut in ipsa arte insit, non *foris* petatur. Or. ii, 40, *foris* assumere argumenta. Hinc Pis. 6, *foris* esse dicuntur, qui sunt in ære alieno; de qua lectione tamen, an genuina sit, dubitat Manutius. — * Sed nihil videtur dubitandum; nam opponitur *domi* esse, Att. xvi, 1, Dolabellam spero domi esse. † Fin. i, 13, nec hæ cupiditates sese *foris* solum jactant, etc. i. extra animum.

Forma, dialecticis est species generi subjecta. v. Top. 7. Fin. v, 4, *forma* disciplinæ triplex. † delineatio ædificii et cujuscumque rei. ad Div. ii, 8, ut quum *formam* reip. viderim, quale ædificium futurum sit, etc. Cf. Or. i, 35 extr.; ad Div. iii, 11. † in rhetoricis *forma* dicitur, ut figura, primo de tribus generibus dicendi, χαρακτήρ, ἰδέα, Or. ii, 23; Or. 11, et de schematibus, Brut. 17; de opt. gen. or. 5. † ratio, constitutio. Tusc. ii, 15, qui Græciæ *formam* rerum publicarum dederunt. Phil. v, 5, *forma* iudicis. † species rei in animo expressa et comprehensa. Orat. 5, habuit profecto comprehensam animo quamdam *formam* eloquentiæ. — eos, quibus aliquid aut plura deerant, in eam *formam* non poterant includere. † externus apparatus, insignia. Agr. ii, 13, *formam* adhuc habetis et speciem ipsam tyrannorum. vid. Græv. ad h. l. † Nat. D. ii, 40, *formæ* igneæ, sunt sidera.

Formare. Brut. 38, *formare* animos, dicitur orator, qui eos flectit, quosum vult.

Formido, quod timorem incutit. Fin. v, 11, quasdam post mortem *formidines* extimescant. Tusc. i, 16, cujus ignoratio finxit inferos, easque *formidines*, quas tu contemnere videbare. Buberius de poetarum dea *Formidine* interpretatur: quod non est necesse.

Formula, forma. Acad. i, 4, *formula* disciplinæ. † generale pronuntiatum, ex quo de singulis rebus iudicari possit. Offic. iii, 4, *formula* quædam constituenda est, etc. † In jure civili, *formula* est certus verborum modus. *Formulæ* sunt 1°. eæ, in quas iudicium datur a prætore, Quint. 8; unde *formula* cognitionis apud Liv. xl, 12: quod ad ejus *formulæ* præscriptionem iudices debent iudicium suum dirigere, et, quid cognoscendum iudicandumque sit, ex ea intelligere. 2°. Jctorum, quibus vel agitur in aliquem; unde *formula* pro actione, Rosc. Com. 8, sunt jura, sunt *formulæ*. Ex quo *formula* injuriarum ap. Sueton. Vitell. 7; *formula* cadere, et similia. Vel quibus testamenta, sponsiones, stipulationes et reliqui hujusmodi actus juris fiunt, quibus cavetur alicui (v. *cautio*), etc. suntque verborum certæ conceptiones et formæ; unde etiam nomen duxerunt. Mur. 13, *formulæ* vestræ atque actiones, etc. † *Formulæ* Aquillii de dolo malo, Off. iii, 14, sunt definitiones doli mali, quibus distincte expressum erat, quibus in rebus dolus malus teneretur.

Fornix, præter vulgarem significationem, significat arcum triumphalem, aut honoris causa etiam non triumphanti constitutum; quod genus crebro in nummis, tanquam Germanici, occurrit. Act. i in Verr. 7, *fornix* Fabianus. Verr. ii, 63, hujus *fornix* in foro Syracusis est, in quo nudus filius stat, ipse autem ex equo nudatam ab se provinciam prospicit: quem locum egregie illustrant nummi, qui *fornices* exhibent statnis impositis ornatos.

Fortasse pro *ferre*. Brut. 68, biennio *fortasse* major. Or. 56, trigiinta *fortasse* versus. Sic Græci dicunt εἰ τύχοι, unde id expressum et ductum est.

Forte. Or. iii, 12, et aliquem, si *forte*, motum.

Forticulus. Tusc. ii, 19, *forticulum* se præbet.

Fortis, de accusatore. in Cæcil. 7, si accusandi voluntas ad viros *fortes* et spectatos translata sit. De defensore, advocato. Quint. 2, habet adversarium verbo S. Nævium, revera hujus ætatis homines disertissimos,

fortissimos, ornatissimos. v. Græv. ad h. l. Denique de iudice. Act. i in Verr. 17; Verrin. i, 1. In his omnibus *fortis* est, qui neque metu, neque periculo, neque ulla alia re deterretur ab eo, quod est officii sui; qui libere dicit, quæ sentit, etc. Eodem modo Catil. iii, 6, *fortissimæ* sententiæ dicuntur. † *Fortes* sunt etiam, qui labores, dolores ferunt, voluptates repudiant, etc. Att. xv, 11, Cassius *fortibus* sane oculis matrem spectare. fr. Hortens., in dolore podagræ nihilo *fortior*, etc. † Vehemens, gravis, acer. Or. i, 54, orationem disertam sibi et oratoriam videri; *fortem* et virilem non videri. Phil. xii, 3, acerrimam et *fortissimam* libertatis recuperandæ cupiditatem imminutam et debilitatam. Or. iii, 9, genus dicendi Antonii *forte*, vehementis, commotam, etc.

Fortissime. Quint. 8, injuriam facere *fortissime* perseverat.

Fortitudo, quid sit? Tuscul. v, 14.

Fortuito, Phil. x, 2. Grævius tamen habet *fortuito*. Sed cf. Agr. ii, 7; Off. i, 29, et adde Burm. et Oudendorp. ad Suet. Tib. 39.

Fortunæ, pro fortuna. Verr. iv, 37, ejusmodi esse *fortunæ* mortui.

Forum. Or. i, 36, ne *foro* quidem dignos putarim; de patronis causarum parum idoneis. † ad Div. xiii, 10, in *forum* venire. ibid. v, 8, *forum* attingere : de iis dicitur, qui puram togam, h. e. virilem, in *foro* acceperunt a prætore, atque deinde in judiciis versari et causas agere possunt. † Quia in *foro* tabernæ argentariorum sunt, ibique pecuniæ perscriptionibus, transcriptionibusque, etc. tractantur, propterea sæpe in re pecuniaria *fori* mentio. Manil. 7, ratio pecuniarum, quæ in *foro* versatur. Flacc. 29, in *foro* versari, dicuntur negotiatores. Agr. i, 8, fidem de *foro* sustulisti, ubi vid. Lauredanum. Rabir. Post. 15, Postumum non habemus in *foro* : de quo et *foro* cedere dicitur. † *Forum* ornatum, Verr. i, 54, est tempore ludorum Romanorum, etc. Cf. iv, 3, ubi non modo signa, sed et tabulæ memorantur in *foro* ornando. Originem rei vide ap. Liv. ix, 40. † Pro ipsis ludis gladiatorii dicitur *forum*. Muren. 34. † *Fora* dicuntur conventus provinciales, h. e. non modo civitates, in quibus

aguntur, sed ipsi etiam dies conventuum. Verrin. iii, 15, extra *forum* suum vadimonium promittere. ibid. ii, 15, civitates, quæ in id *forum* convenirent. Cf. c. 70. ad Div. iii, 6; ad Att. v, 21, *forum* agere. † Civitates etiam Italiæ quædam *fora* dicuntur, ut ad Div. x, 17, *forum* Julii. Catil. i, 9, *forum* Aurelium, etc. de quibus v. Sigon. Ant. Jur. Ital. ii, 15. † vestibulum. Leg. ii, 24, *lex forum*, id est, vestibulum sepulcri, bustumve, usucapi vetat.

Fovere, delectare. Mur. 35, *fovere* sensus hominum. † amplexari, Gall. *caresser*. ad Div. i, 9, inimicum meum sic in manibus habebant, sic *fovebant*, sic osculabantur. Cf. Q. fr. iii, 1; Att. xv, 13. † lenire. Att. xii, 18, nam, dum illud tractabam, quasi *fovebam* dolores meos.

Frangere, refutare. Acad. ii, 29, *frangite* soriten. ad Div. i, 4, *frangere* sententiam alicujus. † a sententia abducere, et in suam adducere. Tusc. i, 21, ut rationem nullam afferret Plato, ipsa auctoritate me *frangeret*. † suppressere motum animi. ad Div. iv, 6, *frangere* se ipsum. † domare. Sen. p. Red. 8, sceleratam civem, aut domesticum potius hostem iudicio *frangendum* esse. † mutare aliquem pæne invitum. ad Div. iv, 4, *fregit* hoc meum consilium Cæsaris magnitudo, et senatus officium. † ad Div. x, 12, hunc quemadmodum *fregim*, etc. ibid. x, 3, invidentes ingenio industriaque *fregisti*. † Qui male dividunt, eleganter rem *frangere* dicuntur. Fin. ii, 9, duo genera quæ erant, fecit tria : hoc est non dividere, sed *frangere* rem. † Or. i, 62, paullum requiescet, dum se calor *frangat*.

* *Fratricida*, Dom. 10. Deest verbum in Lexic. Forcellini. Habet quoque Nep. in Timol. 1.

Fraus, facinus. Rab. perd. 9, *fraus* capitalis. Verr. iii, 76, in *fraudem* incidere. † quod nocet. Att. iv, 12, *fraudem* facere alicui. ibid. vii, 26, quod multo rectius fait, id mihi *fraudem* tulit.

Fremitus. Div. i, 18, *fremitus* terræ. Ar. R. 5, responsum aruspicum de *fremitu* recitavit.

Frequentare, frequentes convocare, cogere. Catil. iv, 7, quos quum casu

hic dies ad ærarium *frequentasset*. Sic et alibi Cicero. Add. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 3. † crebro, copiose usurpare. Or. 25, acervatim multa *frequentare*. † replere. Or. iii, 52, *frequentare* orationem luminibus et sententiarum, et verborum. ad Att. i, 19. Italiæ solitudinem *frequentare*. † Herenn. iii, 24, primas quasque partes in animo *frequentata*, i. e. frequenter cogita.

Frequentatio, usus frequens. Partit. 16.

Frequentia. Planc. 8, solidam, et robustam, et assiduam *frequentiam* præbuerunt.

Fretum, pro freto Siculo. Att. ii, 1. v. Ind. Geogr., *Fretense mare*.

Fretus, pro fretum. Verr. v, 66, perangusto *fretu*. v. Gell. xiii, 20. Cf. J. Gronov. ad Gell. x, 26.

Frigere, dicitur de eo, cui in quocumque genere res non succedit. ad Div. xi, 14, plane jam *frigeo* (nihil efficere possum in republica). ibid. vii, 11, sin ista *frigebunt*, h. e. si nihil quæstus facis. ibid. vii, 18, nihil fieri, *frigere* te, ne chartam quidem tibi suppeditare. Verr. ii, 25, quum omnia consilia *frigerent*, h. e. non commoda viderentur. † nihil agere. ad Div. viii, 6, Curionem valde *frigere*. † in primis *frigere* dicuntur oratores, musici, actores, qui non placent audientibus. Brut. 50. † contemni. Phil. vi, 5, *friget* patronus Antonius : sc. quia nemo ejus beneficiis uti vult.

Frigescere. ad Div. viii, 6, nos hic frigore *frigescimus*; h. e. nihil agitur hic.

Frigide, remisse, lente. ad Div. viii, 10, quæ cupiunt, ita *frigide* agunt, ut nolle existimentur.

Frigidus, jejunus, puerilis : de eo, qui acumina sublimitatemve sectatur, neque assequitur, sed ridetur. Brut. 67; Or. 26; Or. ii, 63; Verr. i, 46. † ita ut *frigere*, dicitur de eo, qui non probatur, cui res non succedit, ad Div. viii, 9; Q. fr. iii, 3. † tardus. Brut. 48, lentus in dicendo, et pæne *frigidus*. † ad Div. x, 16, *frigidæ* et inconstantes litteræ Lepidi : h. e. ex quibus dubiæ fidei esse hominem intelligebatur, in neutram partem satis luculenter et fortiter scriptæ.

Frigus, otium a rebus publicis,

quum nihil agitur in republ., nihil proficitur. ad Div. viii, 6, nos hic frigore *frigescimus*. Q. fr. ii, 12, tantum fuit *frigus* in senatu, etc. ibid. extr., ejusmodi *frigus* impendebat, etc.

Frons. Rabin. Post. 12, verissima *frons*, opponitur ei, quæ mentitur, ut ait ad Quint. fr. i, 1. Att. i, 1, puto te risisse, aut ingemuisse, ut *frontem* ferias. ad Div. ix, 10, adeone mihi excussam severitatem putas, ut ne in foro quidem reliquæ pristinæ *frontis* appareant? Att. v, 10, hæc fero *fronte* et vultu bellissime, sed angor intimis sensibus. iv, 15, Pompeius fremit — sed utrum *fronte* an mente, dubitatur. Planc. 6, si populo grata est tabella (comitalis), quæ *frontes* aperit hominum, mentes tegit.

Frontones, homines magna fronte. Nat. D. i, 29.

Fructus, redditus prædiorum et agrorum. Catil. ii, 8, certare cum usuris *fructibus* prædiorum. Conf. Flacc. 37; Q. fr. i, 1. Verr. iii, 87, *fructu* suo, i. e. redditibus ex agris et eorum cultura. † voluuptas, suavitas. Agr. ii, 2, animi mei *fructum*, etc. Ar. R. 1, capere *fructum*. Divin. ii, 9, omnem *fructum* superioris vitæ perdidissent.

Frugalitas, Tusc. iii, 8, quid sit, et quam late pateat? Deiot. 9, *frugalitatem*, id est, modestiam et temperantiam, virtutem maximam judico.

Fruges industriæ, Cœl. 31; qui usitatus *fructus* dicuntur.

Frugi. Tuscul. iii, 8, homo *frugi*, qui dicatur? ibid. iv, 16, homo *frugi* omnia recte facit.

* *Frumentarius*, int. mercator. Offic. iii, 13. † *frumentarium* crimen, pro Scaur. 2, fragm. nov., ut pr. Font. 8, crimen *vinarium*.

Frumentum. de frumento decumano, æstimato, ento, in cellam, v. or. iii in Verrem. Pis. 35, *frumentum* honorarium, est *frumentum* in cellam.

Fruor. Tusc. iii, 16, *frui* officio, pro *fungi*. Sed Davisius reposuit *fungi*. Vulgatam defendunt Wopkeu. Lect. Tull. i, 14, et Buherius ad h. l. † Brut. 97, te tua virtute *frui* cupimus : h. e. digna virtutis præmia capere.

Fucatus, corruptus rebus adscitiis et alienis. Muren. 12, de jurispru-

dentia : iisdem ineptiis *fucata* sunt omnia.

Fucosus. Rab. Post. 14, fallaces et *fucosæ* merces; quæ sc. aliæ videbantur esse, atque erant

Fucus. Or. iii, 25, cincinnati poetæ ac *fucus*. Att. i, 1, sine *fuco* et fallaciis, more majorum, negatur.

Fugere. Off. iii, 23, vinum *fugiens*, est, quod alio loco, Div. ii, 57, *evanescens* dicitur, quod brevi tempore vinum suam perdit.

Fulgere, fulgurare. Vat. 8, Jove *fulgente*. Nat. D. ii, 25, cælo *fulgente*.

Fulgurator, interpres fulgurum. de Div. ii, 53.

Fulmen. Balb. 15, duo *fulmina* imperii nostri: de Scipionibus in Hispania interemtis. v. Abram. ad h. l.

Fundatus. Fin. iv, 1, disciplina *fundata* et exstructa. Flacc. 11, nihil veritate *fundatum*. Dom. 36, familia *fundatissima*: familia fundari dicitur liberis susceptis. v. Pricæns ad Apul., p. 350; Drakenb. ad Sil. ii, 65. Sed h. l. non tam ad liberos respicitur, quos jam ante cum fratre nominaverat, quam rem familiarem, quæ et ipsa fundari, constitui, dicitur. Sic Rabir. Post. 1, *fundatæ* fortunæ opes.

Fundere. Fin. iii, 15, quamquam negent, nec virtutes, nec vitia crescere; attamen utrumque eorum *fundi* quodammodo et quasi dilatari putant.

Fundus. Balb. 8, 11, 18, 21, populi *fundi*. *fundum* fieri. v. Ind. Legg., *Julia* Cæsaris, et add. J. Gron. ad Gell. xvi, 13. † Off. ii, 15, largitio *fundum* non habet, h. e. non diu fieri potest.

Funestus, opponitur puro. Leg. ii, 22, quæ finis *funestæ* familiæ.

Funus, pestis. Prov. Cons. 1, Gabinius et Piso dicuntur *funera* reipublicæ. Tusc. i, 15, nec *funera* fletu Faxit. Buherius e cod. Leidensi rescribit: *funera* lessum; et *funera* interpretatur de muliere, quæ incipiebat lessum canere in pompa funebri. *Funeram* dictam esse hanc feminam, jam monuerat ad hos versus Ennii Scaliger in Catalectis, et Vossius in Etymol., et vir doctus in Miscell. Obs. Brit., vol. i, p. 403.

Furcilla, Att. xvi, 2, *furcilla* extrudi. Hoc verbum prætermisit Nizolius. Est enim a Lambino et Turnebo.

Furia. ad Div. i, 9, de Clodio: *furia* muliebrum religionum.

Furialis. Ar. R. 18, quum *furiales* voces in concionibus mittis.

Furiosus, dicitur sæpissime apud Ciceronem, qui contra rempublicam sentit, dicit, agit; item, qui atrox quodque facinus perpetrare audet. ad Div. x, 11; Cat. i, 10, etc.

Furere, contra remp. sentire, facere. Att. vii, 8, sin autem ille *fureret*.

Furor, studium contra rempubl., et omnino effrenata audacia. ad Div. x, 11, decima legio ad eundem *furorem* rediit.

Furtum. Verr. ii, 70, *furta* exportata, de rebus, quæ per fraudem et clam aliis erepta sunt.

Fustuarium, int. supplicium. Phil. iii, 6, si *fustuarium* meruerunt legiones, quæ consulem reliquerant. Est supplicium non solum militare, ut nonnulli arbitrantur, sed etiam urbani, ut ex criminibus a Polybio l. vi memoratis intelligi potest, quæ *fustuarium* merebant. vid. Lips. Mil. Rom. v, 18; Vossius et Bœclerus ad Vellei. ii, 78 extr. Nec quævis castigatio, quæ fustibus fit, statim est *fustuarium*, sed capitalis pœna, quæ fustibus sumitur. v. Liv. Epit. 57, et ibi Drakenb., et quos laudat.

Fusus. Or. ii, 15, *fusum* genus orationis, est lene, non asperum. ibid. 54, *fusum* genus sermonis, opponitur conciso et minuto. ibid. 77, *fusum* in oratione, dicitur, quod non uno aliquo loco, sed per totam orationem adhibetur. Sic Nat. D. ii, 56, tactus toto corpore *fusus* esse dicitur.

G.

Gallicæ, Phil. ii, 30, sunt calcei, qui imas tantum plantas tegunt, ut crepidæ et soleæ. v. Græv. ad h. l.

Gallinarius, qui gallinas curat, Acad. ii, 26. Ap. Varr. R. R. iii, 9, 7, est *gallinarius* curator.

Gaudium. v. *lætitia*.

Geminus, similis. Partit. 7, memoria est *gemina* litteraturæ.

Genealogi, Nat. D. iii, 17, dicuntur, qui deorum generationes scripserunt, ut Hesiodus et alii.

Generaliter. Inv. i, 26, tempus *generaliter* definire difficile est.

Generatim, secundum genera rerum, hominum. Verr. ii, 55, ista *generatim* homines habent, ut aratores, ut mercatores, etc. ibid. 69, universa provincia, *generatimque* singulis ejus partibus. Or. i, 41, *generatim* componere. h. e. rebus ad certa genera revocatis.

Generatus, factus et elaboratus. Div. i, 12, species *generata* Nattæ. Conji- ciunt, *generosa*.

Genialis. Cluent. 5, lectus *genialis*, i. e. nuptialis. v. Lips. Elect. i, 16.

Geniculatus. de Sen. 15, culmus *geniculatus*, h. e. qui nodos habet: *genicula* enim sunt nodi caulium et cul- morum, ut ad h. l. docuit Grævius, et e rusticis notum est.

Geno, pro gigno. Or. ii, 32, *geni- tur*.

Gens, quid Romæ fuerit, intelligen- tur ex hoc loco, Or. i, 39, quum Marcelli ab liberti filio stirpe, Clau- dii patricii ejusdem hominis here- ditatem *gente* ad se rediisse dicerent: nonne in ea causa fuit oratoribus de toto stirpis ac gentilitatis jure dicen- dum? Scilicet, *gens* est communis diversis stirpibus, s. familiis. Sic *gens* Claudia comprehendit diversas fami- lias patricias et plebeias, Appios, Marcellos, etc. Stirps autem, s. fami- lia, est pars *gentis*. Ceterum *gens* et familia sæpe permutantur. Cf. *gentiles*. Sigon. ad Liv. iv, 1. † ad Div. ix, 21, patricii minorum *gentium*; h. e. ea- rum, quas Tarquinius Priscus in se- natum legit: majores autem *gentes* sunt, quæ a Romulo lectæ sunt, Liv. i, 35; de Rep. ii, 20. Hinc ad alia transfertur loquendi ratio, ut mino- rum *gentium* dicantur inferiores. Acad. ii, 41, Cleanthes quasi majorum *gen- tium* stoicus. Tuscul. i, 13, dii majo- rum *gentium*.

Gentilis. Top. 6, *gentiles* sunt, qui eodem inter se sunt nomine, ab inge- nuis oriundi, quorum majorum nemo servitutem servivit, qui capite non sunt deminuti. Sic Brut. 28, M. Pen- nus Bruti *gentilis* dicitur, quia uter- que e Junis. Tusc. i, 16, Ciceronis *gentilis* dicitur Servius Tullius, ob commune Tullii nomen.

Gentilitas, Or. i, 39. vid. *gens*, et Sigon. J. A. C. R. i, 7.

Genuinus. Nat. d. ii, 54, dentes in- timi, qui *genuini* vocantur.

* *Genus*, pro *genu*, in Arateis, v. 116, 117, 472, 477. In v. 116, quæ *genus* ad lævum Nixi, etc. Vossius intelligebat genitivum, de Anal. c. 17, p. 759.

Germanitas. Arusp. R. 20, *germa- nitatis* stupra, i. e. cum germana so- rore.

Germanus, verus. Brut. 86, *ger- mana* ironia. Leg. ii, 1, *germana* pa- tria. Att. iv, 5, *asinus germanus*. Or. ii, 38, *germani* artis magistri. † *ger- mani* fratres, Verr. i, 49, sunt eadem matre nati, non etiam patre, ut pul- chre ostendit Wesselingius, Obs. i, 13.

Gero. ad Div. iv, 5, *gerere* ætatem; ubi v. Græv. et Burm. ad Ovid. Met. ii, 497. † Inv. ii, 9, præ se *gerere*, alias *ferre*.

Gestus, motus quidam corporis. Or. ii, 57, *gestum* agere. † σχήματα, figuræ. Or. 25, quæ Græci, quasi ali- quos *gestus* orationis, σχήματα ap- pellant.

Gignere. Or. iii, 30, permotionem *gignere*; de oratore, qui auditores movet.

Gladiator. *gladiatoribus* dicitur pro ludis gladiatorii, quum gladiatorium spectaculum esset, ad Div. x, 32; Attic. vi, 3; Phil. ix, 7.

Gladiatorius. Mur. 35, locus *gladia- torius*, h. e. in ludis gladiatoriiis, unde ludi spectari possunt.

Glomerare. Div. i, 12, omnia fixa tuus *glomerans* determinat annus. An- nus *glomerans* est, ad finem veniens.

Gloria, Marcell. 8, quid sit? † glo- riandi consuetudo, s. *gloriæ* cupiditas. ad Div. vii, 13, quæ tua *gloria* est. ibid. viii, 15, tum hanc meam *gloriam* derideas.

Gloriatio. Fin. iii, 8, *gloriatione*, ut ita dicam, dignam esse: de τρονγ- μένους.

Glorior, cum accus. de Sen. 10, posse vellem idem *gloriar*.

Gloriose, jactanter. ad Div. viii, 15, quid jam, inquis, *gloriose* omnia?

Gracilitas, tenuitas orationis. Brut. 16, *gracilitates* consecrari.

Gradus. Verr. iii, 74, quot vultis esse in uno furto peccatorum *gradus*? Brut. 65, quod *gradus* tuos, et quasi progressus dicendi studeo cognosce- re. Verr. ii, 1, in Africam ex hac provincia *gradus* imperii est factus.

Or. 64, stabilis quidam et non expers dignitatis *gradus*: de pedibus longioribus in oratione. † in re gladiatoria *gradus* gladiatoris idem qui et status dicitur, ex quo gladiatores in primis judicabantur. v. Gron. ad Senec. Agamemn. 515. Hinc plures formulæ, ut Off. i, 23, tumultuantem de *gradu* dejici. Cf. Att. xvi, 15, etc. Dicitur etiam in argumentatione, qui sorites dicitur: unde et gradatim; ibid., gradatim aliquo pervenire. v. *sorites*.

Græculus. Sext. 51, *Græculum* se putari voluit, h. e. Græcum philosophum. Sen. p. R. 6, cum *Græculis* philosophari. † nulla fide dignus, levis. ad Div. vii, 18, *Græcula* cautio chirographi: de quo loco v. Burm. ad Petron. c. 46, ubi etiam de aliis hujus verbi significationibus dixit.

Græcus. Or. ii, 36, dare significationem *Græcarum* rerum, h. e. *Græcæ* eruditionis. Att. xvi, 5; vii, 1, *Græci* ludi, sunt scenici, in quibus fabulæ *Græci* argumenti more *Græco* aguntur. vid. Dodwel. de Cyclis, iv, 16.

Gramineus. Verr. iv, 56, etiamne *gramineas* hastas? Ex ipso loco patet, hastas has fuisse opus naturæ. Credo fuisse *graminis* culmos inusitatæ magnitudinis, ut hastam æquarent, eamque ob causam servatos et spectatos. Olivetus autem Turnebum sequitur, qui putabat, quibus in *gramineo* campo se exercentes uterentur, ut Virgilius et *gramineam* palæstram dixit, Æn. vi, 642. Cui opinioni repugnat locus Ciceronis, in quo mox sequitur, in illis hastis nihil manu factum fuisse. Fuerunt ergo naturæ opus mirabile et visendum. Poetica loquendi forma non dat jus ad ejus normam interpretandæ narrationis: alioqui posset aliquis ex Ovidii pampinea hasta, Heroid. xiii, 33, efficere hastas gramine circumdatas. Nostram sententiam probant etiam Verburgius, Gesnerus, et alii. — * vid. interpr. not.

Grammatica, Orat. i, 42, quid sit, quæ sint ejus munera?

Grammatici, Div. i, 18, interpretes poetarum.

Grassator, Fat. 15, genus latronum, quod in urbe vicos obsidebat, et obvios injuriæ opportunos verberabat, spoliabat, et morte territabat. De quo

Torrent. et Casaub. ad Sueton. Aug. 32; Budæus ad Pand., p. 342.

Gratia. Att. v, 20, erat nostrum nomen in *gratia*. Manil. 24, aliquam bonam *gratiam* sibi quærere. Muren. 20, provincia Murenæ multas bonas *gratias* attulit; ubi vid. Græv. Sull. 16, *gratiam* referre, pro, ulcisci. v. Græv. it. ad or. ad Quir. p. Red. 9. ad Div. i, 1, *gratiam* nostram exstinguit hominum suspicio, h. e. nihil efficere, quanquam gratosus apud homines, possum, quia suspicantur, etc. Verr. iii, 82, in beneficii *gratiæ* loco petere. † Elegans est hæc forma: ponere aliquem in *gratia*, vel *gratiam*, ut Att. v, 3, 11; vi, 5, etc. quæ significat, efficere aliquem apud alterum gratiosum, commemorando ejus in ipsum amore, studio, etc. v. Gronov. ad Liv. xliv, 14. † esse cum aliquo in *gratia*, ad Div. i, 9.

* *Gratificari*. Corn. 1, fragm. p. 26, nimis in *gratificando* jure liber. de Rep. i, 44, populo *gratificans* et aliena, et sua.

Gratuitus. Q. fr. ii, 15, comitia *gratuita*, i. e. in quibus nulla largitio versata est.

Gratulatio, jungitur lætitiæ. Verr. iv, 34, summa cum *gratulatione* civium et lætitia reponitur statua. Flacc. 39, quanta lætitia—quanta *gratulatio*. † Muren. 41, in sua *gratulatione*, i. e. quum consul designatus esset. † dies festus, quo diis gratiæ aguntur pro re læta. ad Div. xi, 18, hac tam recenti *gratulatione*, quam diis ad omnia templa fecimus. † Catil. iv, 10, *gratulatio* reip. conservatæ. ad Div. v, 7, quarum rerum *gratulatio*.

Gratulator, Fin. ii, 33.

Gratus. ad Div. iii, 8, *grati* in te bene merito.

Gravidatus. Nat. D. ii, 33, *gravidata* seminibus terra.

Gravis, qui oratione gravi, magnifica utitur. Or. iii, 45, *graves* simus. † Sen. p. R. 6, *graves* oculi, sunt eorum, qui nondum edormivere crapulam. † magnam vim habens. ad Div. xiii, 29, quod per se est *grave*. ibid. x, 12, litteræ *graves*. † quem homines verentur. Agr. ii, 17, *grave* est nomen imperii. † magnanimus. Arch. 7, excellenti animo et virtute

homines—moderati et *graves*. † Verr. ii, 4, *graves* civitates, sunt illustres, et propterea magnam auctoritatem ac fidem obtinentes. Sic de civitate romana est, Vatin. 13. † *passive*. Agr. ii, 26, succumbenti jam, oppresso, Sullanis oneribus *gravi*. † sonus humillimus, *il basso*: opponitur acutissimo. Or. iii, 61; i, 59.

Gravitas. Att. xi, 22, *gravitas* cœli, est pestilentia aeris. † Fin. iv, 12, *gravitas* membrorum, est debilitas et dolor: ubi vid. Davis. Similiter dixit in Tusc. iii, 1, *gravitas* et dolor corporis; ubi frustra Bentleius malebat *pravit*, ut bene judicat Schultens ad Proverb. Salom. c. 25. Porro Acad. ii, 17, est *gravitas* sensus, i. e. hebetudo, imbecillitas. Or. iii, 11, *gravitas* linguæ, est sonus vocis paullo agrestior et rusticianus. Pearceus præter rem legi vult *pravit*. Nam *pravit* latius patet *gravitate*. *Gravitas* in deteriolem partem de multis rebus dicitur, ut vidimus. Aliud est *gravitas* orationis, quæ semper in laude est; aliud *gravitas* linguæ. Sic *gravitas* vultus in laude; *gravitas* oris est vitium animæ. † *severitas*. in Cæcil. 3, *gravitas* iudiciorum. † magnificencia, dignitas. ad Div. x, 12, *gravitas* sententiarum, etc. † magnitudo. Agr. ii, 32, *gravitatem* imperii ac nomen sustinet. † constantia, æqualitas in vivendo. Offic. i, 21. † Or. i, 13, *gravitas* sermonis opponitur tenuitati. Or. 31, quum orator *gravitatis* locis utitur.

Graviter. ad Div. x, 17, *graviter* se habere, i. e. ægrotare.

Gregatis, sodalis, æqualis. Or. ii, 62, *gregales* eum, quum in campum non venisset, requirebant. ad Div. vii, 33, *gregalibus*, quibus, te plaudente, vigeamus, amissis, etc.

Gremium. Pis. 5, hæc sunt in *gremio* sepulta consilatus tui.

Grex, in contentum dicitur. Rosc. Am. 32, ego in *grege* annumerer.

Gumia, Fin. ii, 8, e Lucilio; vox antiqua, quæ belluonem et gulæ mancipium significat.

Gurges. Verr. iii, 9, vorago et *gurges* vitiorum. Dom. 47, ille *gurges* simul tecum helluatus est sanguinem reipublicæ.

* *Gurgulio*, fragm. nov. orat. pro M. Tullio. c. 5, *gurgulionibus* insec-

tis, vel, quod habet cod. Capellæ Ambrosianus. exsectis.

Gurgustium. Pis. 6; Nat. deor. i, 9. Festus: genus habitationis angustæ.

* *Gustare*. de Rep. i, 42, si quando populus — optimum sanguinem *gustavit*. † percipere vim, suavitatem alicujus rei. Arch. 7, si ipsi sensu nostro *gustare* non possumus.

Gymnasiarchus, Verr. iv, 42, est præfectus et curator gymnasii publici; de quo genere hominum præter alios v. van Dalen, Diss. viii.

Gypsatus. ad Div. vii, 6, quibus Medea *gypsatis* manibus persuasit. Quæ sint *gypsata* manus, magna controversia est. Varias sententias vid. in editione Græv. et Lex. Fabr. Nicol. Loens., Epiphyll. ii, 10, de histrionica Medea interpretatur, quæ de more *gypsatas* manus habuerit, refertque ad verbum *persuasit*; quem sequitur Gonsalvus ad Petron. 127, qui huc trahit illa: digitis adgubernantibus vocem; improbante Burmanno, qui ad Medeam referri putat, et Medeam g. m. opponi matronis opulentis optimatibus.

Gyrum. Off. i, 26, tanquam in *gyrum* rationis et doctrinæ. Or. iii, 19, oratorem in exiguum *gyrum* compellitis, h. e. ad ejus artem pauca refertis. Ducta est metaphora ab equis, qui a domitoribus in *gyrum* aguntur crebro, ut mansuetiores et faciliores fiant.

H.

Habene. Læl. 13, laxissimas *habenas* habere amicitia, quas vel adducas, quum velis, vel remittas.

Habere, habitare. ad Div. vii, 6, quæ Corinthum arcem altam *habebant* matronæ. Rosc. Am. 46, qui in Bruttis, aut in Salentinis *habent*: quanquam hic etiam intelligi potest, prædia rustica. † *habere* dicuntur divites, liberi ab ære alieno. ad Att. viii, 10, *habere* in nummis. Verr. iii, 86, *habet* in nummis, in urbanis prædiis. vid. Græv. ad Div. vii, 29. Et simpliciter, Off. ii, 20, illum fortasse adjuvat, qui *habet*. Contra non *habere* dicuntur, quibus non est parata pecunia, sc. in arca. † suscipere, agere. Div. i, 43, omitto nostros, qui nihil in bello sine extis

agunt, nihil sine auspiciis domi *habent*. Verr. ii, 29, iudicium *habebant*; de petitore, et eo, unde petitur. † Attic. vi, 1, *habeo* Junium in metu. † adhibere. Verr. i, 6, vim in inquirendo *habere*. Magna est confusio in libris scr. et edd. in formulis *habeo quod et quid*. Altera expressa est e Græco ἔχω ὃ τι, altera ex ἔχω τι. Quando sensus est, nihil *habeo* scribere, tum est dicendum et scribendum, non *habeo quod* scribam: quando autem est dubitantis, pro, nescio *quid* scribam aut dicam, tum dicendum est, non *habeo quid*, etc. Secundum hæc libri corrigendi. † Quint. 25, studium et officium erga aliquem *habere*. † Verr. i, 23, *habes*, quomodo emeris? h. e. demonstrare potes? † Phil. ii, 32, *habebat* hoc omnino Cæsar, h. e. mos hic illi erat. † Phil. ii, 28, res suas sibi *habere* jussit. Est formula divortii. † credere. Nat. D. i, 15; Verr. v, 25. † ad Att. xiii, 9, quum *haberem* Dolabellam, i. e. quum apud me esset.

* *Habilis*. Orat. i, 54, calcei *habiles*. pr. Tull. 4, fragm. nov., arma, quæ cuique *habilia* atque apta essent.

Habitare. Mur. 9, *habitare* in foro. Or. i, 62, *habitare* in subselliis. Utrumque de iis, qui crebro causas agunt. At Or. ii, 38, qui *habitarunt* in hac una arte tractanda, sunt, qui ei se totos dederant. ibid. 72, *habitare* in re, dicitur etiam orator, quum loco alicui immoratur augendi causa. Planc. 27, *habitare* in oculis populi: h. e. semper in urbe, in foro, in concionibus esse; assiduitatem Cicero vocat.

Habitus. Or. iii, 52, *habitus* orationis, dicitur de triplici illo genere dicendi. Arch. 7, naturæ ipsius *habitu* prope divino, i. e. indole. Brut. 91, *habitus* corporis, est species et figura. v. Burm. ad Sueton. Cæs. 44. Div. ii, 13, *habitu* extorum et colore declarari satuta.

Hactenus, in tantum, eatenus. Nat. D. i, 10, nunc *hactenus* admiror eorum tarditatem. Div. i, 8, qui *hactenus* aliquid egit, ut, etc.

Hære, versari diligenter, perpetuo in re aliqua. Orat. i, 38, oratores dicuntur *hære* in jure. Att. xiii, 40, *hære* in libris. Or. 40, *hære* in eadem sententia, de oratore, quum rem auget. Verr. v, 64, hoc

teneo, hic *hæreo*, hoc sum contentus. Phil. xiii, 3, *hærebunt* in oculis nostris. ad Div. vi, 5, non posse te diu *hære* in tam acerba injuria. † *hære* dicuntur faces injectæ ædibus, etc. quum non sine noxa decidunt, sed incendunt: unde hæc dicuntur. Rose. Com. 6, *hæret* peccatum huic homini. Or. ii, 54, facetum dictum emissum *hære* debet. Catil. i, 6, quod dedecus non *hæret* infamiae tuæ? Grævius cum Grutero malebat, *inhæret* famæ tuæ. De famæ tuæ non intercesserim; *inhæret* non opus videtur. † Mil. 21, *hæsit* in iis pœnis, quas, etc. i. e. incidit, velut piscis in rete, subiit, etc.

Hæsitare, rudem esse. Or. i, 10, *hæsitare* in majorum institutis.

Hallucinari, effundere temere aliquid, non admodum accurate loqui. Q. fr. ii, 11, epistolæ debent interdum *hallucinari*. Nat. D. i, 26, ista a vobis tanquam dictata redduntur, quæ Epicurus oscitans *hallucinatus* est.

Hara, stabulum porcorum. Pis. 16, Epicure ex *hara* producte.

* *Harmonia*. de Rep. ii, 42, et quæ *harmonia* a musicis dicitur in cantu, etc. Sic fere Tuscul. i, 10.

Hasta. Verrin. iv, 56, *hastæ* gramineæ. v. *gramineus*. † auctio publicæ, quia *hasta* signum auctionis publicæ: quanquam est, qui etiam in privatis *hastam* positam putet. v. Dukerus ad Flor., p. 346. Phil. viii, 3, *hasta* Cæsaris. Conf. Off. ii, 8. ad Div. xv, 17, *hasta* refrixit. † argumenta oratoris. Top. 17, JCTi patronis *hastas* ministrant. † Mur. 21, *hastam* abjicere. De *hasta* amentata vid. *amentatus*.

Hastatus, est genus militum, quod in acie prima constituebatur, ut in media principes, in ultima triarii. Div. i, 35, signifer primi *hastati*, h. e. primæ centuriæ *hastatorum*. vid. Lipsius, Mil. R. ii, 8.

Haud. teneant tirones vim formulæ, *haud* scio an; quæ quum dubitationem habere videatur, tamen simpliciter affirmat. Fin. v, 3, Aristoteles, quem, excepto Platone, *haud* scio an recte dixerim principem philosophorum. ad Q. fr. i, 1, ut tibi tanti honores haberentur, quanti *haud* scio an nemini, etc. Illustra-

runt hoc dicendi genus multi laudati Dukero ad Florum, iii, 12, et Drakenb. ad Liv. xxxvii, 54.

Haveo. v. *aveo*.

Haurio, percipio, fero. Cael. 24, hunc *hausi* dolorem. Dom. 11, *haurire* me unum pro omnibus calamitatem indignissimam. Conf. Tusc. i, 35 extr., quantas et quam incredibiles *hausi* calamitates! Sic explicat bene etiam Burmannus ad Virgilii illud, *haurire* supplicia, AEn. iv, 385. Sic idem Virgilius: quæ bella exhausta canebat, i. e. fortiter ad finem tolerata, ibid. init.

Haustus, locus ubi aqua hauritur. Cæcin. 26, aquæ ductus, *haustus*, iter, actus.

Hebdomas, ad Div. xvi, 9, est spatium septem dierum, quo spatio morbi in deterius aut melius mutari solent: septimi enim dies sunt critici e disciplina medicorum.

Hebes, opponitur acuminato. fragm. Acad. ii, cur lunæ nascentis alia *hebetiora*, alia acutiora videantur cornua. † opponitur subtili. Fin. ii, 6, rhetorica forensis, quam populariter loquatur, est interdum paullo *hebetior*.

Hedrychus. Tusc. iii, 19, *hedrychum* incendamus. Davisius reposuit *hedychrum*, ex conjectura P. Victorii. Nam *hedrychus* nihili vox est, illa altera autem Græca. Illud vero scrupuli hic restabat, quod auctore Dioscoride, i, 61, *hedychrus* est unguentum; de quo verbum *incendamus* dici non potest. Hunc scrupulum sublaturus Davisius, ex auctoritate mss. primo *demus* et *incendamus* permutat; deinde pro *incendamus*, conjicit legendam *intendamus*, i. e. porrigamus. Ejus sententiæ subscribit Buherius ad h. l.

Helluari. Dom. 47, *helluari* reip. sanguinem. Fin. iii, 2, quasi *helluari* libris.

Helluo. Sext. ii, *helluo* patriæ, *helluo* patrimonii.

Helvellæ, minutæ herbæ, ad Div. vii, 26.

Hemicyclium, solium, sella major patris v. c. familias. Læl. i, augur domi in *hemicyclio* sedens. Solium ita vocatur a figura semicirculari. Sidon. Apoll. Ep. ii, 2, solii *hemicyclium*. vid. Gronov. ad Sueton. de Grammat. c. 17.

Hercisco. Or. i, 56, qui, quibus verbis *herctum* cieri oporteat, nescit, idem *herciscundæ* familiæ causam agere non potest. Cæcin. 7, Æbutius nomine heredis arbitrum familiæ *herciscundæ* postulavit: h. e. ad divisionem provocavit, ut hodie loquuntur. *Hercisci* est dividi. Et hoc sensu jam Ciceronis tempore dictum esse *hercisci*, usitatamque eam vocem fuisse, loci allati, et alii, qui sunt apud auctores, dubitare nos non sinunt. Non male igitur Tribonianus, et ex vetere usu in Dig. x, 2, titulum fecit de familia *herciscunda*, quidquid sit de corruptione verbi. Nam Tribonianus ejus auctor non fuit, nec hæc vox Latinis priscis ignota, ut Salmasio ad Solinum placet, p. 891 sq. Ceteram credo et Salmasio, et Ger. J. Vossio in Etymol. in *ercisco*, quos sequuntur Burmann. ad Petron. c. 141, et Sueton. Ner. 5, et Pitiscus, qui ad verbum exscripsit Salmasiana: credo iis, inquam, et ratio notationis docet, *erciscere* esse per corruptionem, aut potius contractionem duarum vocum in unam, pro *erctum ciscere*, s. cieri. Est enim profecto a Græco ἑρκος ortum, aut Latino *erceo*, pro *arceo*, a quo dividendi vis duci non potest. Veteres, quorum divitiæ in pecoribus erant, ut notum est, aulam habebant ante aedes, h. e. spatium septo circumdatum, quod septum ἑρκος appellabant, unde ἐβερκος apud Homerum. v. Ind. Enstath. in ἑρκος, etc. Jupiter ἑρκαιος, etc. Hinc non mirum, si *herctum*, quod est proprie locus clausus (unde Græcis ἑρκτός, item εἰρκτός, carcer), pro patrimonio, auctore Donato apud Servium ad Virgilium, AEn. viii, 642, et pro hereditate dictum est. Quum ad divisionem provocarent heredes, *herctum* ciendum erat, h. e. movendum loco suo, non ut Salmasio, Vossio, Burmanno placet, dividendum; v. *cieri*: hinc *herctum* cieri pro dividere dictum. Similiter movere est pro accipere: a Cæcilio nummum movere non possunt. vid. in *movere*. Ut nummus accipi non potest, aut dari, nisi moveatur, sic *herctum* non potest dividi, nisi moveatur, seu cietur. Viri docti, quos dixi, conjiciant, veteres Jctos dixisse: fami-

liam *herctum* ciscere; ac pro eo dictum deinde: familiam *herciscere*.

Herctum. v. *hercisco* et *cicio*.

Here, pro *heri*. Att. x, 13, in ed. Rom. ubi v. Malasp. ibid. xv, 1. Conf. Quintil. i, 7; Vossii Etymol. in *heri*.

Hereditas. Flacc. 34, *hereditas* lege ab eo venit. Cf. Verr. i, 10, etc. unde *hereditate* accepta pecunia adventitia dicitur.

Heres. Verr. i, 41, *heres* secundum filiam institutus, ut sc. ea demum sine *heredibus* mortua, *heres* sit bonorum; qui dicitur *heres* secundus. Cluent. 11; Top. 4; Verr. i, 43; ad Div. xiii, 61.

Hermathenæ, Att. i, 4, statuæ ex Mercurio et Minerva.

Hermeraclæ, Att. i, 10, statuæ e Mercurio et Hercule.

Herous. Orat. iii, 47, pes *herous*: qui in heroico carmine adhibetur, anapæstus, dactylus, spondens.

Hiare. Verr. ii, 54, *hians* avaritia. † elisionem vocalis litteræ negligere. Or. 45, poetæ, qui, ut versus facerent, sæpe *hiabant*, ut Nævius.

Hiatus, neglecta elisio. Or. 23, habet ille tanquam *hiatus* concursu vocalium molle quiddam.

Hibernus. Att. iv, ult., *hibernam* legionem eligendi optio delata. Legio *hiberna* est, quæ in hibernis est. Eadem forma usus est Sueton. in Caio, c. 8, ubi vid. Gronov.

Hic, præsens, qui est nunc, *hoc* tempore. Or. i, 1, *hi* mores. Verr. ii, 3, ad illam veterem disciplinam, non ad *hanc*, quæ nunc increbuit. ibid. iii, 90, *hæc* licentia. Q. fr. i, 1, præsertim quum *hi* mores ad ambitionem incubuerint. † pro *ille*: Rosc. Com. 2, quid est, quod negligenter scribamus adversaria? quid est, quod diligenter conficiamus tabulas? quia *hæc* sunt menstrua, *illæ* sunt æternæ, etc. v. Gron. Obs. iii, 16; Sanct. Minerv. ii, 9, et ibi Perizon.

Hir, Fin. ii, 8, vola manus, qua utuntur interdum, qui furtim vinum gustant, quum siphon aut aliud instrumentum non est ad manum, ut vidit Scaliger.

Hirudo, sanguisuga. Att. i, 16, plebs *hirudo* ærarii. Forma loquendi ducta est e Plauti Epidic. ii, 2, 4.

Historia. ad Att. ii, 8, *historia* di-

gnum, i. e. cognitu dignum. Sic Græci *ιστορίαν* dicunt.

Historicus. Muren. 7, homines literati et *historici*. Or. 36, *historicus* sermo, a quotidiano distinguitur.

Hiulcus. Or. iii, 43, *hiulcus* concursus verborum. ibid. 44, voces *hiulcæ*. v. *hiatus*.

Homo, pro bonis *hominis*. Rosc. Am. 8, *hominis* studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus; i. e. bonorum ejus manceps, sector, fit. Sic *homines*, vendi, venales pendere dicuntur, pro bonis eorum. † Tusc. iii, 32, eum nihil *hominis* esse. Q. fr. ii, 11, virum te putabo, *hominem* non putabo. Or. ii, 10, nox te expolivit, *hominemque* reddidit. † *homines* de urbe et vita urbana dicuntur. Offic. iii, 31, filium ab *hominibus* relegasset, et ruri habitare jussisset. Cf. Horat. Sat. ii, 6, 92. † cum subst., ut *homo* histrio. Or. ii, 46. † ad Att. iv, 15, si vis *homo* esse, i. e. humanitatem sequi, et ostendere, te sensus humanos habere.

* *Homulus*, homuncio. Pis. 25, hic *homulus*, ex argilla et luto fictus Epicureus. Al., *homullus*, ut Lucr. iii, 928.

Honestas, decus, laus. Mur. 40, ceteræ ante partæ *honestates*. † de hominibus, ut decus. Sext. 51, in qua omnes *honestates* consentiunt. † magnificientia, sublimitas. Orat. iii, 31, si est *honestas* in rebus, etc. † bona fama, opp. infamiæ. Rosc. Am. 39, damnatus per arbitrum, et rem restitueret, et *honestatem* omnem amitteret.

Honeste, pulchre. Q. fr. iii, 1, id tectum *honeste* vergit in tectum inferioris porticus.

Honestus, splendidus. Brut. 81, quis sit? ac quomodo differat ab *honoratus*? ubi v. Verr. ii, 28, *honestus* eques. Unde *honestissimi* homines vocantur publicani, Manil. 7. † Quint. 13, *honestius* iudicium, quod famæ ejus, cui intenditur, non tantum periculum affert. † *honestissimo*, adv. ad Att. ix, 7.

Honor, in plurali de magistratibus dicitur. v. ad Div. x, 9, 10, etc. De magistratu autem in singulari. Sic Sull. 18, *honor*, de consulatu. Cf. Mur. 14; Inv. i, 54, etc. Flacc. 1, *honoris* potius L. Flacci adiutorem futurum. Ibi, quia Faerni codd. habue-

runt *honorum*, Grævus *honorum* malebat, quod est usitatus de magistratibus. Sed de consulo sermo est, non de pluribus magistratibus: ergo singulari opus. Nunquam vidi, quum *honores* dicerentur de uno magistratu. † *præmium*, donum, et quidquid *honoris* causa datur, aut datum *honori* est. Sic de hereditate. Quint. 4, ut ad quem maximus mæror morte sua perveniret, ad eum maximus etiam *honos*, etc. Rosc. Am. 37, *honoris* aliquid haberi. ibid. 47, quod viris fortibus *honos* habitus est, laudo. ad Div. xvi, 9, ut medico *honos* haberetur. Sic Græci τιμῶν pro præmio afficere, item ἱπαινοῖσαι. † Fin. ii, 10, *honos* profundus.

Honorarius, arbitri epitheton, quod honoris causa ad aliquem arbitrium defertur. Tusc. v, 41, quorum controversias solebat, tanquam *honorarius* arbiter, judicare Carneades. Rosc. Com. 5, *honoraria* arbitria. Cæcin. 2, *honoraria* opera amici (sc. arbitri). † *honorarium* est, quod non debemus, sed nostra sponte facimus, libere, honoris causa. Opt. g. or. 1, docere debitum est, delectare *honorarium*, permovere necessariam. Sic Pis. 35, *honorarium* frumentum. v. *frumentum*.

Honoratus, qui magistratus gerit aut gessit. Brut. 81, qui honorem sententiis et suffragiis adeptus est—is mihi honestus et *honoratus* videtur. Sc. honestus refertur ad sententias in senatu, *honoratus* ad suffragia populi. Off. i, 39, hominis *honorati* et principis domus. Or. 9, Thucydides fuit *honoratus* et nobilis. de Sen. 17, senectus *honorata*.

Hora, de clepsydra judiciaria est Brut., c. 54. De horologio est N. D. ii, 38.

Hornotinus, hujus anni. Verr. iii, 18, frumentum *hornotinum*.

Horride, dure, aspere Quint. 18, *horride* vivere. † sine ornamentis, minus elaborate. Or. 9, *horride* dicere. ibid. 25, de oratore in genere tenui: iisdem ornamentis utetur *horridius*, i. e. simplicius, minus elaborate et polite.

Horridus, asper, durus. Quint. 30, vita *horrida* et arida. † minus elegans, politus. Orat. 11, *horrida* pictura: quæ non habet colores lætos et

nitidos. Or. 6, *horrida* oratio, de tenui. † incultus. Verr. iii, 18, *horridus* campus. † Div. ii, 13, jecur *horridum* et exile, opponitur nitido. Iisdem modis dicitur *horridulus*, Att. ii, 1; Or. 45.

Horror, frigus febrile. Att. xii, 6, sine *horrore* est. v. Duker. ad Flor., p. 300.

Hortor. Att. vii, 14, pacem quidem *hortari* non desino: ubi tamen quidam libri habent *ad pacem*. v. Græv. Fragm. Cornel. i, legem dedit, antulit, an rogavit, an *hortatus* est? De hac forma egit Gronov. ad Statium et ad Tacit. A. xi, 3.

Hostia. Agr. ii, 34, *hostiæ* majores. Leg. ii, 21, *hostia* maxima parentare.

Hostis, Off. i, 12, qui olim dictus? scil. peregrinus.

Humane, moderate. Tusc. ii, 27, *humane* ferre aliquid. ad Div. viii, 10, de provinciis non *humane* loquitur. † hilare, festive. Tusc. iii, 27, aliquid fecit *humanius*, aut dixit hilarius. ad Div. xvi, 21, Cratippus, sublata severitate philosophiæ, *humanissime* nobiscum jecatur. Broekhusius sic dictum putabat, ac si scripsisset: sæpius *humane* (h. e. verbis communibus et vulgaribus), quam philosophice. v. Burm. ad Petron. roo. Male: *humane* opponitur severitati, quæ solet esse philosophorum.

Humanitas, varie dicitur apud Ciceronem. Primum pro natura ipsa humana. Rosc. Am. 22, magna est vis *humanitatis*. Orat. i, 12, omnem vim *humanitatis* tenere, causasque eas, quibus mentes aut incitantur, aut reflectuntur. † hinc *humanitas* dicitur de omnibus rebus, quæ hominibus sunt attributæ natura, de ingenio, de propensionibus, sensibus, et omnia, quæ in homines, qua homines sunt, cadunt. Itaque 1º. dicitur de desiderio et amore nostrorum. Att. iv, 15, *humanitatem* tuam amoreque in tuos reditus celeritas declarabit. 2º. de studio utilitatis. ad Div. xvi, 11, fac, quod *humanitatis* tuæ est, ut nullam aliam rem cures, nisi ut valeas. 3º. de sensu doloris, lætitiæ, etc. in rebus lætis et tristibus. Rosc. A. 53, sensum *humanitatis* amittimus. Læli. 13, *humanitas* ex animo exstirpata. Tusc.

iv, 14, habet *humanitatis* speciem misericordia, metus. Or. iii, 40, *humanitatis* mollitudo. Att. xiii, 2, *humanitatem* omnem exuere. Rosc. A. 16, natura tibi dedit, ut *humanitatis* non parum haberes. 4º. de studio exhilarandi se, ubi in otio sis, aut locus patitur. Or. i, 8, quid in otio tam *humanitatis* proprium, quam facetus sermo? † Porro, quia 1) litterarum solus homo capax est; 2) humanam naturam, h. e. ingenium, mentem, animum, moresque litteræ expoliunt, ut tanquam magis homines simus, et eo latius a brutis se jungamur, unde Fin. v, 19, animi cultus *humanitatis* cibus appellatur; 3) homo natura ducitur sciendi cupiditate, eumque adeo 4) vel maxime decent: propterea studia litterarum appellantur nomine *humanitatis*. Or. i, 16, omnes *humanitatis* partes. ibid. 9, omne genus *humanitatis*. ibid. ii, 27, polittor *humanitas*. ibid. 10, inops *humanitatis*. Cf. Muren. 29; Arch. i, ubi v. Passerat. ibid. 2, etc. Or. i, 60; Q. fr. i, 1; de Rep. i, 17. Studiis *humanitatis* autem contineri omnes artes liberales, vel in primis philosophiam, item mathesin, quum loci, quos hic posuimus, demonstrant, tum ab Ernest. demonstratum est in prolusione, de Finibus humaniorum studiorum regundis, a. 1738 edita. † Sed quemadmodum homini proprium est scire, ita etiam ei quædam officia propria sunt, quæ adeo præstare aliis debet, et quia ipse homo est, et quia hi, quibus ea præstat, homines sunt, adeoque naturæ quodam vinculo cum eo juncti. In quo observandum est, Latinos tres habere gradus in iis rebus, quas aliis debemus, ut sunt tres gradus conjunctionis inter homines. Primus gradus est ipsius naturalis conjunctionis, quæ omnes homines amplectitur: huic est proprium vocabulum *humanitatis*. Alter gradus est ejus conjunctionis arbitrarie, quæ est inter cives, socios, verbo, æquales: huic respondet *officium*. Tertius gradus est inter magistratus et cives, parentes et liberos, conjuges, fratres, benefactores et eos qui beneficia accipere, etc.: huic proprium est *pietatis* vocabulum. Itaque sæpe hæc verba ut

diversa junguntur, sed permutantur tamen etiam interdum. Pietatis et officii verba interdum uno *necessitudinis* continentur, v. c. ad Div. x, 34, *humanitatis* et *necessitudinis* causa eorum salutis rationem habuimus. ibid. xi, 28, ab officio, aut ab *humanitate* desciscere. Cf. Verr. ii, 47. Off. iii, 10, omisit et pietatem, et *humanitatem* (de fratricida). Itaque *humanitas* significat multa, ut facilitatem, æquitatem animi in ferendis malis; misericordiam, æquitatem erga alios, mansuetudinem, placabilitatem, etc. ad Div. xi, 22, ut vel *humanitatis* tuæ, vel mea causa eum conservatum velis. Q. fr. i, 1, *humanitatis* est, aliorum consulere commodis. Att. xv, 1, *humanitas* edictorum. xvi, 16, *humanitatis* tuæ est ignoscere. Off. iii, 6, in figura hominis feritas et immanitas belluæ a communi tanquam *humanitate* corporis segreganda est. Arch. 12, *humanitas* opponitur acerbitati. Catil. iv, 6, *humanitas* et misericordia. Quint. 16, *humanitas* communis. Or. ii, 56, *humanitatis* est responsio. Verrin. ii, 40, *humanitatis* rationem habere. ad Div. v, 21, tibi quam summam *humanitatem*, tum etiam litteras profuisse, sc. ut ferres injurias. ad Div. xi, 27, *humanitas* tua, qui amicum etiam mortuum diligis. Læl. 2, nec fuisse id (sc. moderate ferre mortem amici) *humanitatis* tuæ. Mil. 13, crudelius punitus est, quam erat *humanitatis* meæ postulare. de Sen. 1, *humanitatem* (æquitatem in rebus humanis ferendis) et prudentiam Athenis deportasse. Off. iii, 23, utilitate potius dirigi officium, quam *humanitate*. Phil. ii, 4, *humanitatis* experts, qui litteras sibi ab amico scriptas, rupta amicitia, profert. † cultus humanus, vitæ ratio homine digna. Sext. 42, vita *humanitate* perpolitata. Or. iii, 15, ut puerorum mentes ad *humanitatem* et virtutem fingerentur. Div. ii, 38, barbari *humanitatis* expertes. † Quia denique homini proprium est ridere, lætari rebus lætis, joculari, Or. i, 8, propterea *humanitas* est etiam pro urbanitate, lepore. Att. i, 13, sal *humanitatis* sparsæ. ad Div. xi, 27, lepos, *humanitas*, litteræ. Rosc. A. 41, litteris eorum et urbanitate ducitur—

horum litteras adamarit, aut *humanitatem*. Verr. iii, 4, at sermone, at litteris, at *humanitate* ejus delectamini. Or. ii, 67, Socratem in hac ironia dissimulantiaque longe lepore et *humanitate* omnibus præstitisse.

Humaniter, æquo animo, ut homo debet ea, quæ scit homini accidere posse, et solere. Att. i, 2, ferre *humaniter*. † hilare, ad Div. vii, 1, docebo profecto, quid sit *humaniter* vivere. v. *humane*.

Humanus, homo. Att. xiii, 21, possum falli, ut *humanus*. Plura exempla suppeditabit Gronov. ad Liv. viii, 9; Heins. ad Silium, vii. 5. Huc refer illud, Verr. ii, 69, nullum est aliud genus *humanum* in provincia. † ab homine expectandus, hominibus usitatus et naturalis. Verr. iii, 97, *humana* et usitata ratio. Sic v, 44, *humanum*, et Tusc. iii, 6, *humanum* id quidem; non enim e silice nati sumus. Or. 62, oratio composita aufert *humanum* sensum actoris, h. e. facit, ut non possit cum animi commotione, quæ hominibus solemnitas est in his rebus, dicere. † doctus. Or. ii, 1, *humanissimus* homo. † homine dignus. Or. i, 8, *humanus* cultus. Arch. 7, animi adversio *humanissima*. Acad. ii, 41, *humanissima* complectur animus voluptate. † æquus, moderatus. ad Div. x, 24, moderatissimi atque *humanissimi* sensus fuit. † urbanus, lepidus. Fin. ii. 31, homo bellus et *humanus*. † acutus, sive etiam curiosus, quia hominibus hoc innatum est, ut velint scire, in primis ea, quæ occultantur. Verr. v, 28, Syracusani homines, periti et *humani*, etc. † *humana*, et res *humanæ* dicuntur, quæ hominibus propria sunt, iis accidere possunt, divitiæ, honores, morbi, pericula, paupertas, mors, etc. Offic. i, 4, *humanarum* rerum contentio. Leg. ii, 17, quæ fateor *humana* esse. Læi. 5, amicitiam omnibus rebus *humanis* antepositis. Cf. Fin. ii, 41; v, 25; ad Div. v, 13; vi, 1; Att. xv, 20; Tusc. iii, 24, etc. Or. i, 18, res *humanæ* dicuntur virtus et vitium. Fin. ii, 12, scientia rerum divinarum et *humanarum*. v. *divinus*. † Or. 34, *humana* dicuntur de jure civili et historia. † *humanum* jus. v. *jus*.

Humatus. Leg. ii, 22, et quod

communiter nunc in omnibus sepultis est, ut *humati* dicantur, id proprium tum erat in iis, quos humus injecta contegeret. Hunc locum miror neminem vidisse ex viris doctis, qui in Nepotem scripsere, qui Enmen. 13 extr., *humare* dixit pro *sepelire*, *cremare*.

Humilis, supplex. Inv. i, 56, *humilis* oratio. † inferior, deterior. Inv. i, 4, *humilior* multis rebus est homo bestiis.

Humilitas, de homine inopi, neque gratia, neque pecunia potente. Quint. i, nihil est, quod *humilitatem* cujusquam gravitas et virtus judicis consoletur. † opponitur magno animo, quum aliis supplicamus, et indigna nobis facimus. Inv. i, 56, nam sæpe virtus et magnificentia — plus proficit, quam *humilitas* et obsecratio. Or. i, 53, hæc Rutilius valde vituperabat, et huic *humilitati* dicebat vel exsilium fuisse, vel mortem anteponendam.

Hydraulus. Tusc. iii, 18, *hydrauli* ut audiat voces potius, quam Platonis. *Hydraulus* fuit instrumentum musicum, simile huic nostro, quod inflatum spiritu sonos edit. Nam quod in hoc nostro spiritus, id in illo aqua efficiebat. De eo est egregia disputationeula in Chrestomathia Pliniana Gesneri, p. 404 sq. Cf. Barm. ad Petron. c. 36. E veteribus lege Vitruvium, x, 13; Claudian. de Consul. Mallii Theod. v. 434 sqq.; Anthol. i, 16, etc. Ceteram nescio, quomodo in animam induxerit Buherus credere, *hydraulam* tantum de instrumento dici, non *hydraulum*, quum *hydraulus* passim occurrat, v. e. Plin. H. N. ix, 8; *hydraula* tantum apud Vitruv. x, 10, quem locum tamen Salmasius ad Solinum, p. 416, post alios vitiosum judicat. *μόνυχος*, *μόνυχον*, *μονάυχιον*, de instrumento dicitur: terminatio *a* et *es* in hujusmodi verbis non est instrumenti, sed instantis, ut in *pythaulis*, *pythaula*; *choranles*, *choraula*, etc. Et sic *hydraulas* dixit Capella; item Sueton. Ner. 54, ubi tamen est varia lectio *hydraulus*. v. Savaronem ad Sidon. Ep. i, 2, p. 19, ubi de hoc instrumento agit. Ceterum, quia Victorius reperit in quibusdam codd. *hydrauleos*, et in aliis Græci scriptum

fuit hoc verbum, ut docet Buharius; non intercedam, quo minus *hydraulis* verbum Ciceronianum putetur, quando etiam Græci ὑδραυλις habent.

Hypodidasculus, magister secundarius, ad Div. ix, 18.

Hypomnema. ad Div. xvi, 21, multum temporis mihi eripitur in exscribendis *hypomnematis*, h. e. præceptis et dictatis magistrorum.

Hypotheca. ad Div. xiii, 56, *hypothecæ* commissæ sunt. v. Ind. Gr., ὑποθήκη. Salmas. Mod. usur., c. ii sq.

I.

I littera. Orat. iii, 12, ut *iota* litteram tollas, etc.

Jacere, commorari aliquandiu alibi. Att. xi, 6, *jacere* Brundisii. † in medio esse, nondum occupatum esse. Or. iii, 45, sed ea *jacencia* sustulimus e medio, etc. † *jacere* dicuntur, qui minus gratiosi sunt. Att. x, 7, *jacere* Cæsarem offensione populari. In primis autem, qui nullam spem magistratus consequendi habent, quum candidati sint, aut eam ipsam ob causam, quia nihil sperant, ne petant quidem. Muren. 8, multis viris fortibus, qui — *jacebant*. ibid. 21, *jacet*, diffidit, abiecit hastas. Off. iii, 20, C. Marius, quum jam septimum annum post præturam *jaceret*, etc. † contemni, parvi duci. Phil. vi, 5, *jacet* beneficium Nukulæ. Tusc. i, 2, *jacent* ea semper, quæ improbantur. Rosc. Com. i, *jacet* pecunia extraordinaria? h. e. ita negligis, ut non referas ex adversariis in tabulas? Off. iii, 33, justitia *jacet*. Acad. ii, 43, virtutem *jacere*. † deprimuntur esse. Rosc. Com. 12, *jacent* pretia. v. Passerat. ad h. l. Sic dicuntur agri *jacere*, ad Att. ix, 8, et ap. Petron. 44. † confutatum esse. Div. ii, 51, *jacet* igitur tota conclusio. Fin. v, 28, *jacet* omnis ratio peripateticorum. † ad Div. viii, 6, dici non potest, quomodo hic omnia *jaceant*: h. e. nihil agatur. † nil valere, nil efficere. Mil. 18, *jacent* suis testibus. † Adjiciemus etiam formas quasdam promiscue. Verr. i, 39, in oblivione *jacere*. Or. ii, 15, in silentio *jacere*: de ea re, de qua nihil scriptum est, aut præceptum. Att. x, 4, *jacere* in

mœrore. ad Div. v, 17, tempora in ruinis reip. *jacuerunt*.

Jacio, proprie dicitur de missilibus, in primis telis; unde transfertur ad alia, quibus aliquem lædimus, et tanquam vulneramus. Planc. 12, *jacis* adulteria. Rosc. Com. 9, *jacere* crimen. Sull. 7, *jacere* contumeliam. Or. 26, *jacere* et mittere ridiculum. † significare, denuntiare, minari. Att. ii, 7, illud quid sit, scire cupio, quod *jacis* obscure. ib. 23, terrores *jacit* atque denuntiat. † federe, ostendere. Att. xv, 26, nonnullos interdum *jacit* igniculos viriles. † ponere. Agr. ii, 15, gradum et aditum *jacere*.

Jactare, est motus quasi prolusio-nis. Tusc. ii, 23, *jactare* cæstum. † ostentare, insolenter se efferre, gloriari. Deiot. 10, quantos concursus facere solebat, quam se *jactare*, quam ostentare! Att. ii, 21, qui antea solitus esset *jactare* se magnificenter, etc. Flacc. 26, in hac igitur urbe se *jactent*, quam oderunt. Rosc. A. 9, in bonis Sext. Roscii se *jactantem*. Catil. ii, 9, qui se insperatis repentinisque pecuniis sumtuosius insolentiusque *jactarunt*. Cf. Or. ii, 58. † Hinc etiam orator dicitur se *jactare*; item philosophus, quum argumento alicui confidit, ei immoratur, id urget, etc. Verr. v, 1, novi locum: video, ubi se *jactaturus* sit Hortensius. Fin. i, 10, in quo se *jactare* posset vestra oratio. Rosc. A. 32, quo te modo *jactares*. Cf. Flacc. 20. † venditare se, gratiam captare. Sext. 53, ita se in populari ratione *jactarat*. Att. ii, 1. v. Græv. ad Cic. ad Div. viii, 10, video Curionem se dupliciter *jactaturum*: quanquam ibi *jactare* dictum esse aliter puto, nempe, ut ad Div. ii, 15, in qua tu non valde te *jactas*: h. e. nihil magnopere agis, quiescis. † Est adeo pro placere. Brut. 66, non ita diu *jactare* se potuit, etc. † Est etiam actionis vitium, quod scil. proprium est fere iis, qui se venditant, aut sibi in aliqua orationis parte nimis placent. Brut. 60, nisi se suo more *jactavisset*, hodie te istic muscæ comedissent. Verr. iii, 19, *jactabit* cerviculam; de Hortensio. † commovere se, Tusc. ii, 19, his tu præsentibus gemere, et te *jactare* non audebis. † Tusc. iv, 10, *jactantibus* se opinionibus inconstan-

ter et turbide. † *Jactari* dicuntur, qui aut in turba aliqua ab uno loco in alium turbantur, ut consistere non possint (Planc. 7, *jactor* in turba. Verr. i, 26, *jactatur* domi suæ); aut a maritima tempestate deprehensi sunt: Rose. A. 26, *jactantur* fluctibus. Hinc est, quacunque ratione vexari. Planc. 23, inique se a tuis *jactatum*. Quint. 2, *jactata* et agitata æquitas. in Cæcil. 14, te vero quam sit omni ratione *jactaturus*. Planc. 4, nostrum est, qui in hac tempestate populi *jactemur* ac fluctibus. Att. xi, 16, si recipior ab his — sin *jactor*. † Offic. iii, 20, *jactabatur* nummus sic, ut nemo posset scire, quid haberet: h. e. pretium ejus varium erat, modo majus, modo minus. † agitare aliquid, sæpe commemorare. Cluent. 47, *jactare* rem in concione. † de sermonibus disseminatis. Catil. iv, 7, *jactantur* voces. † sæpe, multum in re aliqua versari. Or. i, 38, *jactare* se in causis centumviralibus. † minari, denuntiare sermonibus. ad Div. viii, 6, legem viariam alimentariamque *jactavit*. Sext. 23, terrorem suum falso *jactare*. Quint. 14, minæ *jactentur*.

Jactatio, vitium animi ex arrogantia et fastu. Tusc. iv, 9, *jactatio* est voluptas gestiens et se efferens insolentius. † *jactatio* est etiam studium captandæ gratiæ, venditandi se alieni. Ar. R. 20, hic primus aditus ad popularem *jactationem*. Cluent. 35; Prov. C. 16, *jactatio* popularis. Or. 3, *jactationem* habuit in populo eloquentia. † de nave in tempestate. Maren. 2, e magna *jactatione* terram videre. v. *jactare*.

Jactatus. Verr. iii, 61, te jam præ-tore *jactatum* (sc. sermonibus) crimen. Cluent. 32, *jactata* res (int. in concione). Quint. 2, agitata et *jactata* æquitas. Or. i, 16, *jactatus* in opere declamatorio. Mur. 12, vulgata atque in manibus *jactata*. v. *jactare*.

Jactura, pecunia, in primis magna; largitione, mercede, aut alia ratione consumpta. Cæc. 16, nulli sumtus, nulla *jactura*, nulla versura. Att. vi, 1, exhausta sumtibus et *jacturis* provincia. Manil. 23, quibus *jacturis* homines in provincias proficiscantur. Cluent. 8, ipsum Anrium, non magna *jactura* facta, tollendum in-

terficiendumque curavit. Cf. Mil. 27; Fin. ii, 24; Gron. de Sest., p. 284. † Att. xvi, 2, quum tanta a nobis facta sit *jactura* juris. ad Div. iv, 5, in unius mulierculæ animula *jactura* facta est.

Jam, in transitionibus dicitur pro *deinde*; sed est interdum *statim*, in principio. ad Div. iv, 5; v, 2, *jam* illud, etc. Manil. 11, *jam* vero virtuti Cn. Pompeii quæ par inveniri potest oratio? † pleonastice cum *nunc*. Att. i, 8, Hermæ tui—*jam* nunc admodum me delectant. † distinguitur etiam a *nunc*, et est paullo minus, i. e. mox. Or. 63, *jam* videbimus: *nunc*—dicendum est.

Jani, transitiones perviæ, Nat. D. ii, 27, de quibus vid. interpr. ad Sueton. Aug. 31. † Est etiam vicus *Jani* nomine dictus. Off. ii, 25, boni viri, qui ad *Janum* medium sedent: qui sunt sœneratores. v. Manut.

Janua dicitur de foribus profanis. Nat. D. ii, 27.

Icere. Pison. 12, fœdus quod *iceras*. Balb. 16, *icisse* fœdus.

Ichneumon, Nat. D. i, 36. De hoc consulendus Plin. viii, 24.

Ictus. Fin. ii, 10, voluptas non dolendi non movere potest appetitum animi; nec ullum habet *ictum*, quo pellat animum.

Idea. Or. 3, has rerum formas (sc. animo comprehensas) appellat *ideas* ille non intelligendi solum, sed etiam dicendi auctor gravissimus et magister Plato. v. Ind. Gr.

Idem. Catil. i, 8, me nullo modo posse *iisdem* parietibus tuto esse tecum, i. e. quibus tu; sic enim intelligunt, qui *to tecum* ad *iisdem* referunt: de qua forma vid. Perizon. ad Sanctii Minerv. iv, 6; Drakenb. ad Liv. xxx, 12. Sed potest etiam referri ad *tuto esse*.

Idiotæ, imperitus, opponitur intelligenti alienius rei, elegantius, Verr. iv, 2; et philosopho, Sext. 51. Pison. 26, *idiotarum* divitiarum; quas indocti, non philosophi admirantur.

Idola, Fin. i, 6, sunt Epicuri exuviæ corporum. v. Ind. Gr.

Idoneus, dignus. Manil. 10, *idoneus* non est, qui impetret. Att. viii, 14, non satis *idonei* sunt, qui a te probentur.

Jecusculum. Divin. ii, 14, *jecuscula* muncolorum.

Jejune. Att. xii, 21, quis *jejunius* dixit inimicus? i. e. magis invidere, minus honorifice, ut faciunt sc. invidi. Conf. *jejunus*. † nimis subtiliter. Or. i, 11, videmus iisdem de rebus *jejunus* quosdam, et exiliter disputavisse. Acad. ii, 35, videor nimis etiam nunc agere *jejunus*, etc.

Jejunitas, est vitium in genere tenui, quum nimis exilis et arida est oratio, Brut. 55. Est tamen ubi uberitati opponitur, et de tenui genere, etiam non vitioso, dicitur. Or. 6, alii in eadem *jejunitate* (h. e. ut ante dixerat, in subtili et pressa oratione) concinniores, id est, faceti, florentes etiam, et leviter ornati. Conf. Brut. 82; Tusc. ii, 1. † inscitia. Or. ii, 3, *jejunitas* bonarum artium.

Jejunus, ignarus. Or. 30, *jejunus* hujus multiplicis generis aures accipimus: h. e. hoc genus tam erat inauditum nostris hominibus. † sterilis. Verr. iii, 37, *jejunus* ager. † parvus, contemnendus. ad Div. xv, 4, si non *jejunum*, quod ego gessi. † inanis, tenuis. Or. iii, 14, de horridis rebus nitida, de *jejunis* plena est oratio tua. Brut. 30, sunt ejus orationes *jejunæ*. † absurdus, ineptus, inutilis. Or. ii, 16, *jejunæ* concertatio verborum. Off. i, 44, cognitio solivaga atque *jejunæ*. † invidus. Div. ii, 17, illud vero pusilli animi est, et ipsa malivolentia *jejuni* atque inanis.

Jens, ab ire, est Att. xvi, 21; iv, 9.

Igitur, eleganter est post degressio-nem. Or. i, 7, quum *igitur* vehementius, etc. Cf. Acad. ii, 6; Fin. v, 32; Balb. 5, etc.

Ignavus, timidus. Cæcin. 16, *ignavi* milites. † Fat. 12, *ignava* ratio. v. Ind. Gr., ἀργὸς λόγος.

Ignis, de causa odii et inimicitiarum. Rabir. Post. 6, huic ordini novum ignem subijci.

Ignotus, active, Verr. i, 7; ad Att. xii, 1, et alibi.

Illaqueatus. Ar. R. 4, *illaqueatus* legum periculis.

Ille, pro hic. v. hic. † Catil. iv, 2, neque tamen ego sum *ille* ferreus—qui non movear.

Illecebræ, stimuli. Cæl. 5, erant apud eum *illecebræ* libidinum: h. e. natura sua ad libidinem propensior

erat. † Catil. ii, 4, quæ tanta ullo nunquam in homine *illecebræ* juventutis fuit?

Illiberalis. Or. i, 32, non est *illiberalis* ad cognoscendum.

* *Illiberaliter.* de Rep. i, 22, patris diligentia non *illiberaliter* institutum.

Illicio. Nat. D. iii, 27, conjugem *illexe* ad stuprum. Att. ix, 13, ab iisdem *illecti* sumus, i. e. inducti, decepti.

Illidere. Ar. R. 25, *illisa* serpens morietur.

Illigare, exprimere. Orat. iii, 44, *illigare* sententiam verbis. † immiscere, adhibere. Or. 27, in quo omnes *illiguntur* lepores. Acad. ii, 2, qui sermonibus ejusmodi nolint personas tam graves *illigari*. † de vasis cælatis est hoc verbum. Verr. iv, 24, *illigare* sigilla poculis. Sic de gemmis Græci, λίθοι ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ. † obligare. Phil. xiii, 4, multis pignoribus M. Lepidum resp. *illigatum* tenet. Imitatus est Tacitus, A. xii, 25. † constringere. Or. ii, 14, *illigatus* liber angustis disputationibus. † Elegans est et hoc, Tusc. i, 25, motus stellarum in sphaeram *illigavit*.

* *Illim*, pro *illinc*, Att. vii, 13, ubi lege P. Victorium. Sed fere incerta lectio.

Illiquefactus. Tusc. iv, 9, quæ sunt omnes ad perfundendam animam tanquam *illiquefactæ* voluptates.

Illudere, contemnere. Or. ii, 3, quod merito *illudi* possit.

Illuminare, ornare. Orat. iii, 31, *illuminare* verba, sc. tropis. ibid. 6, *illuminare* orationem. Brut. 37, *illuminare* sententias, sc. figuris.

Illuminate dicere, Orat. iii, 14, i. e. ornate.

* *Illuminatus.* Brut. 58 extr., insitam atque *illuminatam* sapientiam. Al. aliter legunt.

Illusio, εἰρωνεία, urbanitas, Or. iii, 53.

Illustrare, aperire. Catil. i, 3, si *illustrantur*, si erumpunt omnia. Cf. iii, 1. † ornare. Div. ii, 1, locus, qui totam philosophiam maxime *illustrat*. † explicare. Or. ii, 33, ut, quæ sint in jure, vel apte describere, vel ornate *illustrare* possit. Orat. i, 23, generibus *illustrata*. Acad. i, 1, *illustrare* philosophiam Latinis litteris.

† ad. Div. ii, 6, nullam gratiam esse tantam, quam non vel capere animus in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque *illustrare* possit: i. e. illustrem reddere et celebrem.

Illustris. ad Div. i, 9, tibi multo notior atque *illustrior* meus in te animus esset.

Illustrius, adverb., ad Div. i, 10.

Im, antique, pro *eum*. Leg. ii, 24, *im* cum illo sepelire, etc.

Imago, opponitur rei ipsi, ut nomen. Rab. Post. 15, umbra et *imago* equitis R. † de echo. Tusc. iii, 2, *imago* vocis. † ἰδῶν Fpicuri (v. Ind. Gr.), Div. ii, 67; Nat. D. i, 12; Fin. i, 6. † Verr. v, 14, jus *imaginis* ad memoriam posteritatemque prodendæ. Hoc jus dabat ædilitas curulis, et ceteri magistratus maiores. Itaque *imagines* sunt signa nobilitatis. Nobiles enim sunt, quorum maiores magistratus maiores gessere. vid. *nobilis*. Agr. ii, 1, *imagines* familiæ suæ. Planc. 7, qui *imaginibus* ducuntur. Sext. 8, *imaginis* ornandæ causa. *Imago* ornatur titulis magistratuum, triumphorum, etc. v. Plin. xxxv, 1; Lips. Elect. ii, 29; Sigon. Ant. J. C. ii, 20; Budæus ad Pand., p. m. 52 sq.

Imbecillitas. Nat. D. i, 44 extr., omnis in *imbecillitate* est et gratia, et caritas: h. e. in natura imperfecta; signum est naturæ imperfectæ, ut est humana. † Tuscul. ii, 6, *imbecillitas* tribuitur philosophis, qui dolorem inter mala retulere.

Imberbus, Dom. 14; Græv., *imberbis*. Utrumque usitatum. v. fragm. p. 92.

Imbibere, constituere secum, discernere. Quint. 6, quod si facere nolit, atque *imbiberit*, ejusmodi rationibus eum ad suas condiciones perducere.

Imbuere. Lig. 10, studiis se *imbuere*.

Imbutus, qui alicujus rei initium fecit; quasi initiatus alicui rei, vitio, etc. Phil. iii, 2, *imbutus* hac crudelitate.

Immanitas. Fin. iv, 9, *immanitas* ista verborum.

Immaturitas, properatio in rebus ante tempus agendis. Quint. 16, quid hæc festinatio, quid hæc *immaturitas* tanta significat?

Imminere, de cupidis. Verr. ii, 54, *imminens* avaritia. Dom. 18, *imminere* cupiditate in tribun. potestatem. † de gestu oratorum et histrionum. Orat. ii, 55, gestu omni *imminenti*: sc. in eum, contra quem dicebat. Sext. 55, in ore impurissimi hominis *imminens* concionata est histrionum caterva.

Imminutus. Or. 47, *imminutum* verbum: ut nosse, pro novisse.

Immissio samentorum, de Sen. 15, opponitur amputationi.

Immittere, possessionem dare. Verr. i, 54, *immittes* in mea bona. Parad. 4, jacere et *immittere* injuriam in aliquem.

Immoderatus. Or. 58, *immoderata* oratio.

Immortaliter gaudeo, Q. fr. iii, 1.

Immortuus, plane mortuus. Att. i, 11, *immortue* reliquæ conjurationis: si sana est lectio.

Immunitus. Cæcin. 19, via *immunita*.

Immutatio. Brut. 17, *immutationes* verborum. Gr. ἀπέναν. Or. ii, 65, de allegoria.

Imo, in correctionibus: *au contraire*. Cæcin. 7, concessit, credo;— *imo* calumniam stultitiamque obtrivit. Cf. Sull. 17, etc. In augendo. Catil. i, 1, vivit; *imo* etiam in seuatum venit.

Impatibilis, Fin. ii, 17.

Impediri. Inv. i, 11, invidia *impediri*, h. e. in errorem induci. Sull. 17, nullius amicitia *impediri* ad propulanda pericula. Mur. 19, ab omni delectatione *impedimur* negotiis. † cum infinitivo. Or. i, 35, pudor *impedit* exquirere. Off. ii, 2, quod me *impediat* sequi. † Att. xiii, 47, nisi te *impedivisti*, sc. negotiis.

Impellere. Rabir. Post. 1, *impellere* præcipitantes. Or. ii, 79, *impellere* leviter iudicem.

Impendio, valde. Att. x, 4, at ille *impendio* magis odit senatum.

Impendium, curonius auctarium, usura. Brut. 4, *impendiis* augere largitatem muneris. Att. vi, 1, cogito lænus et *impendium* recusare.

Impensus, magnus. Attic. xiv, 13, vel *impenso* pretio. vid. Popma ad h. l. † valde propensus. Sext. 62, hæc tam *impensa* voluntas.

Imperare. Or. ii, 7, domi nihil *imperavi*, int. coeulæ. ad Div. ix,

25. ades ad *imperandum*, h. e. ut tibi *imperetur*.

Imperator, est honoris nomen, quod aut a militibus, re prospere gesta, ducibus tribuitur: ad Div. ii, 10; aut a senatu: Phil. xiv, 4, 5, certo hostium numero occiso; de quo vid Lex. Fabr; Manut. ad Cic. ad Div. l. c. Unde ab eo tempore suo nomini adscribebant duces, donec triumphassent. † Verr. iv, 57, *Jupiter Imperator*. v. Ind. Hist., *Jupiter*.

* *Imperiosus*. Fin. ii, 32, nimis *imperiosi* philosophi. † qui *imperium* tenet. Or. 34, *imperiosi* populi. de Rep. i, 2, urbes *imperiosæ*, ex Ennio.

Imperium. Manil. 4, de *imperio* dimicare: dicitur, quum bellum est non de aliqua regionis parte, sed nter alteri pareat, serviat. † Verr. ii, 31, *imperium* iudiciorum, de Hor-tensio. v. *dominari*. † *Imperii*, quod magistratum est, duas formas facio. Altera est civilis, et quasi togati; quod est magistratum urbanorum, et omnium provincialium, et alio nomine potestas dicitur, habetque prehensionem, animadversionem, coercionem, in provincia etiam jus securium, s. ut sub Caesaribus appellatum est, gladii, atque alia multa, quæ ratio magistratus postulat; unde dicuntur hi magistratus esse in *imperio*. Quinto fratri Ciceronis, l. i, ep. 1, etc. tribuitur summum *imperium*, quum rei militaris potestatem non habuerit. Nam ibid. Asiæ administrationem totam jurisdictione maxime sustineri dicit, et nullum ei bellum gerendum. Alterum genus est militare, quod habent ii, quibus potestas belli gerendi data est. Hoc *imperium*, qui habent, dicuntur esse cum *imperio*, ad Div. i, 1. Hujusmodi est Verr. iii, 91, infinitum *imperium* Antonii, et *imperium* Lentuli ad Div. i, 7, etc. Hinc fit, ut interdum *imperia* et magistratus opponantur. De discrimine formularum in *imperio*, et cum *imperio*, v. Sigon. A. J. Pr. iii, 14. Neque tamen id est perpetuum, ut jam vidit Gruchius, qui omnes magistratus provinciales cum *imperio* esse defendebat. Nam, Q. fr. i, 1, de Quinto: quoniam in istis urbibus cum summo *imperio* et potestate versaris. Sic etiam reperias

in *imperio*, pro cum *imperio*, Att. xiv, 5. vid. Burm. ad Suet. Cæs. 25; ubi tamen dicitur cum respectu ad provinciam. Locus clarus est Act. i in Verr. 13, ubi consul Romæ dicitur esse cum summo *imperio* et potestate. In *imperio* tamen hactenus differt a cum *imperio*, ut in eo sit respectus ad honorem, sitque pro magistratu. Apud Suetonium in *imperio* non semel sic occurrit. De utroque genere *imperii* lege Sigon. Ant. J. Prov. l. ii, 5, 6; iii, 5, 7 sq.; Manut. ad Cic. Ep. ad Div. i, 1. † Verr. i, 22, in nonnullis edd. tanquam Aldina, sic legitur: legationis nomine cum *imperio* et securibus mercator signorum tabularumque missus est (et memoratur Verris legati licitor, c. 28 extr., et 31). Grævius, ad Prov. Cons. 3, oblitus in sua editione hæc verba non esse, ibi improprie vocem *imperii* accipi dicit, pro potestate quadam extraordinaria, quam ipsi Dolabella dederat, ut tanta ejus esset ubique, quanta ipsius prætoris auctoritas. Mihi videtur illud, cum *imperio* et securibus, ex iv, 4, repetitum esse, ubi de Verre: O præclaram defensionem! mercatorem cum *imperio* ac securibus in provinciam misimus. Nisi forte Cicero invidiose et accusatorie rem augere voluit.

* *Impetire*, dare, tribuere. de Rep. ii, 28, *impetiri* etiam populo potestatis aliquid, ut et Lycurgus, et Romulus.

Impetrare. Div. i, 2, magna vis videtur esse in *impetrandis* consulendisque rebus. Est verbum augurale, idemque significat, quod *impetire*, de quo mox. *Impetrare* habent etiam codd. Plin. H. N. ii, 52.

Impetratio. Att. xi, 22, *impetrationes* nostras nihil valere.

Impetire. Div. i, 16, avibus magnæ res *impetiri* solebant. ibid. ii, 15, qui evenit, ut qui *impetire* velit, convenientem hostiam rebus suis ducat? Est autem *impetire*, auspicii, extis, etc. consulere deos, an, quod in manibus habemus, felicem successum sit habiturum, necne: unde, quod aves admittunt, exta felicia suadent, id *impetritum* dicitur. v. Manut. ad Div. i, 16, et Hottomann. Obs. iv, 3; vi, 11; quem jam

laudavit Davisius. E loco Ciceronis autem posteriori patet, falsum esse, quod Scaliger ad Festum putabat, *impetire* dici tantum de auspiciis, de extis autem *litare*. Sæpius tamen de auspiciis occurrit, ut Plant. Asinar. ii, 1, 11; Plin. H. N. ii, 53. Add. Harduin. ad Plin. xxviii, s. 3. Hoc verbum non est in Nizolio.

Impetus Deiot. 2, *impetus* dicendi, pro contentione et vi in dicendo. † poetæ veteres hoc verbo in periphrasi utuntur. Attius, Div. i, 22, nocturno *impetu*, pro noctu. Tusc. ii, 8, biformato *impetu* centaurus, i. biformatus, bicorpor. Est tamen etiam in prosa. N. D. ii, 38, *impetum* cœli moveri vertique, i. cœlum. Sæpe ita est apud Lucretium. v. Ind. Gifanii in h. v.

* *Impigritas*, de Rep. iii, 20, ex Nonio, ii, 434.

Impius. Phil. vi, 6 extr., *impīi* cives (e lectione Græv.), sunt, qui patriæ exitio sunt.

Implere. Orat. 29, *implet* aures; de periodo numerosa et justæ magnitudinis. † cum genitivo, more Græco. Verr. i, 46, multos codices *implevit* earum rerum.

Implicare, inmiscere, indere. Div. i, 36, dii vim suam hominum naturis *implicant*.

Implicatio. Sext. 46, *implicatio* rei familiaris, est æs alienum. † Inv. ii, 32, *implicatio* locorum communium est, quum in demonstrationes inseruntur ornandi et illustrandi causa.

Implicatus, conjunctus. ad Div. vi, 12, habeo eos *implicatos* consuetudine. Vatin. 1, inconstantia perjurio *implicata*. Off. i, 5, *implicata* inter se sunt. Conf. Phil. ii, 32. † difficilis, obscurus. Orat. iii, 14, reliquæ sunt magnæ, *implicate*, varix, etc. Fin. iii, 1, nec in Torquati sermone quidquam *implicatum* aut tortuosum fuit. † insitus. Leg. i, 17, quæ in omni sensu *implicata* insidet. † Verr. iii, 35, *implicatum* legibus teneri, h. e. *impediri*. Ar. R. 4, expectatione supplicii *implicatus*.

Impluvium. Verr. i, 23, signa, quæ nunc ad *impluvium* tuum stant. ibid. 56, columnas singulas ad *impluvium* esse locatas, etc. Est locus subdivalis in mediis ædibus (unde Verr. i, 19, et 23, *impluvium* et mediæ ædes per-

mutantur), in quem aqua de tectis confluit: Gr. *μεσάβριον*, ubi dii penates colebantur more Græco, de quo v. in *lar*. Id quum ignorarent interpretes Suetonii, mire se torserunt in compluvio penatium in Aug. 92. *Impluvium*, ex locis citatis patet, primo porticibus cinctum fuisse in ædibus beatiorum: cf. Virgil. Æn. ii, 526 sqq.; deinde statuas ibi positas ornatus causa. Ex quo lucem capit locus Quintil. xi, 2: primum locum vestibulo quasi assignant, secundum atrio, tum *impluvia* circummeunt, nec cubiculis modo, aut exedris, sed statuis etiam similibusque per ordinem committunt. *Statuis* mihi rectius videtur, quam lectio *stratis*, a Burmanno et Gesnero recepta. Statuæ, s. signa in ornamentis ædium sunt etiam Nat. D. ii, 37; Verr. i, 19: signa, quæ apud te nuper ad omnes columnas, omnibus etiam intercolumniis, in silva denique disposita sub divo vidimus. Viden' statuas inter columnas porticum, et supra, e Verr. i, 56, columnas ad *impluvium* memorari?

Impolitus. Prov. C. 14, *impolitæ* res et acerbæ. vid. *acerbus*. † inscitus. Or. ii, 31, quam sit hoc genus eorum, qui sibi eruditi videntur, hebes atque *impolitus*.

Imponere. ad Div. viii, 17, qui me in hanc perditam causam *imposuit*. Sext. 19, *imponere* plagam. Att. i, 16, *imponere* vulnus reip. Cæcip. 25, fictus testis subornari solet, et *imponi* falsæ tabulæ. Lambinus et Hotomannus quia *imponi* non concoquebant, quod omnes libri habent, legebant *interponi*. Fatendum tamen, *imponere* usitatum in fraudibus: unde *impostores* dicuntur, qui *imponunt* hominibus aliquid in re aliqua pro vero. Nostri eodem modo, *en imposer à quelqu'un*. *Imponere* sic est ad Att. xv, 26.

Importare. Or. i, 9, detrimenta *importata*. ad Div. xvi, 21, suspicionem alicui *importare*.

* *Importunitas*, est hominis difficilis et morosi, de Sen. 3; et crudelis, Or. i, 53; de Rep. i, 40.

Importunus, opp. opportuno, Or. ii, 4, ubi tamen Pærcius e mss. recepit *inopportunus*. Sen. p. R. 6, vultus *importunus*. est tetricus, nimis se-

verus ac trux. — * Sic de Rep. i, 33, rex *importunus*.

Impressio. Or. iii, 48, *impressiones*, sunt quæ alio loco *percussiones* dicuntur, de quibus infra dicemus. † expressio. Acad. i, 5, explanata vocum *impressio*.

Impressus. ad Div. v, 20, vestigiis *impressa*. Or. ii, 45, motus *impressus* est in ipso oratore.

Imprimere. Tusc. i, 25, *imprimi* quasi ceram animum putamus. Phil. v, 6, *imprimere* reip. dedecus.

Improbare vitam. Inv. ii, 10, *improbum*, sceleratam demonstrare.

Improbatio, ibid., est verbum rhetoricum eodem sensu, quo *improbare*.

Improbitas, iniquitas. Quint. 27, *improbis* et gratiam cum inopia et veritate contendere. † vis, quæ est contra leges. Cæcin. 2, *improbis* Æbutii. † petulantia. Div. ii, 32, *improbis* simiæ.

Improbis, qui contra leges facit. Verr. i, 42, testamentum *improbis*. Rosc. Com. 16, *improbi* sunt iniqui, petulantes, maledici.

Impudens. Verr. i, 54, *impudens* pecunia: i. e. valde magna, quam postulare valde *impudens* est.

Impulsio, Inv. ii, 5, quid sit?

Impunitas, Rabir. Post. 10, *impunitas* a iudicio et sermone. Brut. 91, *impunitas* juvenilis et licentia dicendi, dicitur de redundantia illa in scribendo, quæ in Cicerone displicebat Moloni.

Impunitus. Or. i, 52, omnium rerum *impunitam* libertatem tenere: h. e. plenissimam, non imminutam. Planc. 12, *impunitum* mendacium est nimis grave et impudens.

Impure, illiberaliter. Att. ix, 12, a quo *impurissime* hæc nostra fortuna despecta est.

* *In*, cum acc. pro abl. Arch. 5, nullam lituram *in* nomen A. Licinii videtis. Rosc. C. 17, *in* iudicium habere. Quint. 5, et ibi Passeratus; Verr. i, 16; Quint. 30; Dom. 29; in Cæcil. 20; ad Div. xii, 15, etc. † pro *de*. Off. i, 9, *in* philosophos dictum. ibid. 39, quod *in* multis licet dicere. Or. ii, 61, quod *in* servo bono dici solet. † *in* Pirææ, an rectum sit? Att. vii, 3. † Fin. ii, 20, potare *in* rosa, h. e. roseis coronis ornatum, vel recubantem *in* rosis. v. Gron. ad Sen. Vit.

Beat., c. 11, et cf. de huiusmodi periphrasi Lex. Fabri. † de Rep. ii, 4, *in* mari, i. e. maritima.

Inæquabilis varietas, Partit. O. 4.

Inæstimabile, ἀποπροηγμένον. Fin. iii, 6.

Inanis, in oratione et de periodo opponitur *pleno*, Brut. 8. † pusillus, humilis. ad Div. ii, 17, animus ipsa malivolentia jejunos atque *inanis*. † Fin. i, 13, 16, cupiditates *inanes*.

Inapparatio, Heren. ii. 4, opponitur apparationi, i. e. præparationi.

* *Inaudire*, audire, sed fere de rebus nondum vulgatis, ad Div. ix, 14; Att. vi, 1; xv, 26. Sic fragm. epist. ad Pansam ap. Non. ii, 442, vox illa, de qua ex te primum quiddam *inaudieram*.

Inauditus. Balb. 18, res multo ante *inaudita*, i. e. per famam cognita.

Incallidus. Inv. i, 3, oratores non *incallidi* v. *callidus*.

Incedere. ad Div. viii, 9, pudeat te, ausum illum unquam esse *incedere* tanquam tuum competitorum. ibid. ii, 9, repente *inCESSI* omnibus lætitiis. † accedere. Inv. ii, 14, facilius animus ad inventionem *incedet*. v. Gron. ad Tac. A. i, 35.

Incedere, Verr. i, 33, *incedere* aliquem, i. e. vivum comburere. † iratum facere. ad Div. i, 9, ab eo in me est *incensus*. † illustrare. Nat. D. i, 31, *incensa* luna radiis solis.

Incendium, iudicium capitis. Att. v, 20, *incendio* Platoriano adustus est. † pestis. Dom. 50, tribunatus Clodii dicitur *incendium* civitatis.

Incensus, qui bona sua in census non detulit. Cæcin. 34, populus quum *incensum* vendit.

Incertus. Verr. v, 32, *incerta* et lubrica ætas adolescentis.

Incidere. Inv. i, 8, atque harum aliquam in omne causæ genus *incidere* necesse est. Verr. ii, 74, *incidi* homini sane præter opinionem, etc. oppressi enim. † offendere, violare. Off. i, 9, in alterum *incidunt*. Pearcius verbum tentat corrigere hand necessaria de causa: nam et alibi dicitur in malam partem, quum aliquis sibi malum contrahit, dum vult vitare aut id ipsum, aut aliud. Verr. i, 12, 32, extr. † *incidere* in aliquem, Fat. 8, i. e. in ejus sententiam. † construitur etiam cum *ad*. ad Div. v, 8.

Incidere, tollere. Or. ii, 82, *incidere* deliberationem. Phil. ii, 19, *incidamus* media. Sic Livius dixit *incidere* spem, xxxv, 31. † *conscindere*. ad Q. fr. iii, 1, poema *incidi*. † Dom. 30, quid te audacius, qui in ejus nomen *incideris*? Viri docti aut omittunt *in*, quod a Pall. codd. præter unum abfuit, aut addunt *æs*. Alterotrum probasse J. Fr. Gronovium ex Obs. iv, 1, patet. Mihi autem placet vulgata. Nam utraque correctio sensum eum habet, qui minus, quam pro mente Ciceronis, dicit. Sedulium primum scivisse legem scripserat Clodius. Solebat enim nomen ejus, qui primus sciverat, una cum lege *incidi*. Hoccine vero est simpliciter, nomen alicujus *incidere*? Non possum concoquere. Quid ergo? Intellego legem. Legem *incidere* in alicujus nomen, Latine mihi dici videtur pro, ita *incidere* legem in *æs*, ut ab eo primum scitam esse addatur. Nomine ejus abutitur in hac lege, etc. † Or. iii, 58, genus vocis acutum, incitatum, crebro *incidens*, i. e. abrumpens, consistens.

Incile, ad Div. viii, 5, est fossa, quæ in via fit, ad deducendam aquam, ut auctor est Festus: unde ap. Apuleium, Met. 9, via lacunosis *incilibus* voraginoso. Jam in hujusmodi *incilibus* facile hærent planstra. vid. latius hæc disputantem Salmas. ad Solin., f. 512.

Incisio. Or. 61, *incisiones* ambitus, sunt partes periodi.

Incisum, κόμμα, Orat. 62; hinc *incise* scribere est per commata, ibid. 63, i. e. singulis membris, sine periodis.

Incitare, augere, propagare. Or. iii, 6, *incitatur* ea ratio, i. e. invalescit. Or. i; 20, *incitare* celeritatem. Cf. Li-gar. 4. Sic Tacit. A. iii, 25, *incitare* poenas: quod frustra nonnulli tentarunt.

Incitus, celer. N. D. ii, 35, *inciti* delphini. Dom. 36, *incita* vis.

Inclamare. Att. ii, 20, expeditus ut sis: si *inclamare*, ut accurras.

Inclinare. Inv. i, 21, *inclinare* aliquem ad commodum suæ causæ. † ad Div. i, 1, *inclinata* res est, h. e. afflictæ, prope perdita. Cf. ii, 16

Inclinatio temporum, Planc. 39; Dom. 18, conversio, de qua supra.

Brut. 43, *inclinatio* vocis, i. e. variatio.

Includere, de cælatoribus, Verr. iv, 25. Gr. συµπεριγλύφαι. de gemma in pala annuli.

Inclusus, abditus, latens. ad Div. i, 9, *inclusum* odium. Cf. Brut. 96. Acad. i, 3, *inclusa* tenebam, i. e. non edebam. Cf. Verr. v, 9.

Incommodum, elades (v. c. bellica), calamitas. Manil. 12, *incommodum* Ostiense. † adverb. Brut. 4 extr.; ad Att. vi, 9.

* *Incommutabilis* reipublicæ status, de Rep. ii, 33. Vox Varroniana, nunc primum his scriptis addita.

* *Inconstanter*, leviter. Acad. ii, 17; Flacc. 3, fragm. nov., etc.

* *Incontentus*. Fin. iv, 27, de fidibus.

Incontroversum jus. Or. i, 57.

Increpare Mur. 10, simul ac *increpuit* suspicio tumultus. Catil. i, 7, quidquid *increpuit*, Catilinam timeri.

Inculcare, inserere; sed fere in deteriorè partem accipitur. Off. i, 31, Græca verba *inculcare*, h. e. sermoni ubique immiscere. Or. 69, *inculcare* inania verba, quasi complementa numerorum. Or. 15 extr., *inculcabit*que leviora, h. e. passim firmis immiscebit. † Or. ii, 5, qui se auribus nostris *inculcant*, h. e. qui nobis ad satietatem usque disputant.

Inculcatus. Att. xvi, 3, σύνταγμα retractatius, crebris locis *inculcatum* et reffectum: h. e. cui passim aliquid additum est, ut fit in retractandis scriptis. ad Brut. ep. 16, tradita atque *inculcata* libertas.

Incultus, de pictura, Or. 11.

Incumbere Or. ii, 79, oratio *incumbit* inclinato: h. e. eum impellit, ut plane nobiscum sentiat, faciat, quæ volumus, quum jam sponte non esset a sensu et voluntate nostra alienus. vid. *impellere*. Or. iii, 14, quocumque *incubuerit*, h. e. in quancumque partem commovere auditorem voluerit. † ad Q. fr. i, 1, præsertim quum hi mores ad ambitionem *incubuerint*. Eadem constructio, sed in alia re, et alio sensu, est pro Mur. 26, magna est comitis consularibus repentina voluntatum inclinatio, præsertim quum *incubuit* ad virum bonum, etc. † Att. v, 13, in Cæsaris cupiditates *incubui*, te auctore; h. e. eas juvi.

† Q. fr. iii, 8, se perfecturum, ut in illo Cæsar *incumbat*.

Incurrere, incidere, et multis quidem modis. Att. vii, 7, tua λήσις in quem diem *incurrat*, nescio. Off. i, 9, in alterum genus injustitiæ *incurrunt*. Conf. Planc. 38. Leg. i, 3, *incurreret* etiam (in scribendo) in annum suum. Or. ii, 42, *incurrere* in aliquid casu. † Att. v, 4, modo ne illa exceptio in aliquem *incurrat* bene de nobis meritum : i. e. offendat, obsit. † Agr. ii, 30, privati agri, qui in publicum *incurrabant*.

Incurtare. Att. xii, 4, *incursabit* in te dolor meus, non jure ille quidem, etc. h. e. tibi molestiam creabit.

* *Incurtio* seditionis, Cluent. 37, i. e. impetus, vis. † Rabir. perdnell. 13, fragm. nov., *incursiones* hostium.

Incurviscere, Tusc. i, 28; Or. iii, 38, est hæc scriptura a Lambino. Codd. mss. et edd. vett. habent *incurvescere* : quod unice probat Buharius ad Tusc. l. c.

Index. ad Mur. 24, Grævius quærit, qui sint *indices*, idque se negat scire. Verba sunt : Catilinam vallatum *indicibus* atque sicariis. Sic sunt etiam Sull. 25, Lentuli societates cum *indicibus*. Verum nec hic, nec illic locum huic verbo putat, sed latronibus, aut simili generi. Lambinus conjiciebat, *audacibus*; quia, c. 28, crudelitas et audacia jungantur. Sed præter hæc etiam alia loca animadverti, ubi hoc verbum sic est, ut in his : v. c. Sext. 44, septus armatis *indicibus*. Salva igitur res est. *Indicis* verbum Ciceronis temporibus convicinum et nomen hominis perditum fuit, et nocentis, ut, in primis sub Imperatoribus, nomen *delatoris* et *cognitoris*. vid. Gron. Sest. iv, 3. Scil. quemadmodum quidam delatoribus et cognitoribus, quadruplatoribus utebantur, ut aliis litium calumniis molestiam crearent; sic homines seditiosi conducebant egentes, et impudentes perditosque, ut per eos bonos cives vexarent, quum eos in concionibus producerent, ut ab se interrogati conficta crimina et invidiosa proferrent, quibus populum in eos concitarent, aut in senatu, ut hujusmodi res edere. vid. Vatin. 10, 11; Flacc. 38; Sext. 63; ad Q. fr. ii, 3; Sueton. Cæs. 17, 20. Simile quid accidit in verbo

divisor, de quo supra. † titulus. Att. iv, 15, parantur orationibus *indices* gloriosi.

Indicare, pretium dicere. Off. iii, 15, ut sibi fundus, cujus emtor erat, semel *indicaretur*.

Indicium, quod *indices* ediderunt. Sull. 15, lege *indicium*. † præmium *indicii*, Vatin. 11. Rosc. Am. 37, *indicii* partem capere. † delatio nominis, partes accusatoris. in Cæcil. 11, si tibi *indicium* postulas dari.

Indignitas. propria significatio est, qua opponitur dignitati, ut Orat. ii, 32. in Cæcil. 19, quorum nemo propter *indignitatem* repudiatus est : h. e. quia *indignus* esset accusatoris munere, idque sustinere non posset. † Dicitur deinde active de eo, qui facit, quæ non debebat in hominem se multo meliorem : unde *indignitas* hominis dicitur, de humilitate, sordibus, et turpitudine generis, sortis, vitæ. Vatin. 1, quid tua *indignitas* postularet : et sic est in illa oratione aliquoties. Deiot. 1, accusatoris *indignitas*; erat enim servus : de quo est etiam, Verr. iv, 50. Pison. 41, fruar tua *indignitate*. Hinc porro transferitur ad res, earumque turpitudinem, fœditatem exprimit. Mur. 25, neque tamen satis severe, pro *indignitate* rei, decrevit. † Sed dicitur etiam passive, si quis *indignis* modis tractatur, injuria, contumelia afficitur, qua dignus non erat. ad Div. vi, 14, quum omnem illius conveniendi *indignitatem* pertulissem. Sic sæpe et Cicero, et Livius. † Quia non potest non *indignatio* nasci ex utraque *indignitate* : inde fit, ut vel pro *indignatione* dicatur, vel saltem ejus significationem assumat aliquam. Sic accipi potest illud ad Attic. x, 8, tacita esse poterit *indignitas* nostra? Exempla e Livio multa habet Menkenius, Observ. L. L. pag. 485.

Individua, int. corpuscula, atomi. Fat. 11; Nat. D. i, 23; Fin. ii, 23.

Indoctus. Fin. i, 8, *indoctum* fuisse Epicurum : sc. quia reliquas partes eruditionis politiores non attigerat. Ad Divers. xiii, 1, Atticus valde diligit Patronem, valde Phædrum (Epicureos) amavit : non quo sit ex istis; est enim omni liberali doctrina politissimus.

Indormio, negligens sum in re ali-

qua. Q. fr. ii, 15, in isto homine colendo tam *indormivi* diu. Phil. iii, 14, si *indormierimus* huic tempori.

Inducere, afferre. Inv. i, 36, *inducere* approbationem. ad Div. xi, 22, causam *inducere*. † commemorare. Dom. 34. Att. xiii, 19, sermonem alterius *inducere*. Cf. Cael. 23. † referre in rationem. ad Div. iii, 10, rationes, in quibus, quantum legatis datum, *induxit*. Cf. Verr. i, 41; Agr. ii, 36. † deicere. Dom. 4; Att. vii, 28, *inducere* Sctum. Att. xiii, 14, *inducere* nomina. † decipere. Phil. ii, 32, Dolabella qui tum est impulsus, *inductus*, elusus. Cf. Att. iii, 15; iv. 5, et Broukh. ad Tib. i, 7, 1.

Inductio, Inv. i, 31; Top. 10, quid sit? † N. D. ii, 60, *inductio* aquarum.

Inductus, adbibitus. Cael. 11, *inducta* oratio ad criminandum. † inventus, receptus in philosophiam. Acad. ii, 33, *inducto* et constituto probabili. Tusc. i, 26, quinta natura ab Aristotele *inducta*. † inceptus, ortus. Tusc. ii, 3, sermo *inductus* a tali exordio.

Inductus, subst. Herenn. iii, 57, *inductu* alieno facere quid.

Indulgens. Cluent. 5, *indulgens* est nonem maternum.

Indulgentia, facilitas concedendi, quæ quis petit, desiderat, cupit, quibus delectatur. Leg. i, 23, animus ab obsequio *indulgentiaque* corporis discessit. Verr. i, 44, filiarum *indulgentia* commoveri. ad Div. x, 24, observantia, *indulgentia*, assiduitate memorem me tibi probare.

Induo. Div. ii, 19, venti se in nubem *induerunt*. Tusc. i, 38, habes somnum imaginem mortis, eamque quotidie *induis*. † impedire se, irretire. Verr. ii, 43, dum se expedire vult, *induit* se. Div. ii, 17, *induitis* vos in eas captiones, etc. Cf. Verr. v, 29; Mur. 25; Acad. ii, 6.

Industria, quomodo a diligentia differat, v. in *diligentia*. † in primis dicitur apud Ciceronem de studio agendarum in foro controversiarum, et labore, qui in eo sumitur, Sext. 65; Mur. 7, 10. † Verr. iii, 4, odistis hominum novorum *industrias*.

Industrie, compar. Dom. 11, *industrius* ac sæpius scribere.

Inenodabilis. Fat. 9, res due *inenodabiles*.

Inepte, alieno tempore, præter rem. ad Div. iv, 7, ne ea res mihi *inepte* noceret.

Ineptiæ, res minutæ, non dignæ alienjus persona. Or. iii, 49, ut *ineptiarum* crimen effugiam. † de desiderio patriæ nimio est ad Div. vii, 6, † affectatio, argutatio. Brut. 63, actio *ineptiis* claudicat.

Ineptus, Or. ii, 4, qui sit?

Inertia in plurali est, Partit. 10.

Inexpiabilis. Tusc. i, 22, *inexpiablem* religione sancire, i. e. quæ violari non possit aut debeat, propter gravitatem pœnæ.

Inexplicabilis. Pison. 33, si Cæsar se mihi implacabilem *inexplicabilemque* præberet. Mss. et edd. vet., *inexpiablem*. † Acad. ii, 29, *inexplicabilia*, sunt sophismata veterum, quæ negabant dissolvi posse, ut sorites, mentiens, etc.

Infans, opp. eloquenti. Brut. 23; Inv. i, 3, † vanus, inanis. Att. x, 18, Hortensiana omnia fuere *infantia*.

Infantia, opp. eloquentiæ. Or. iii, 51; Att. iv, 16.

Infelix. Rab. perd. 4, *infelix* arbor. vid. *arbor*. † perniciosus. Phil. ii, 26, si quis sit reip. *infelix*.

Infercio. Or. 69, *inferciens* verba, quasi rimas expleat.

Inferior. Att. ii, 24, ex *inferiori* loco dicere, de actore causæ forensis, respectu prætoris. † Font. 14, supplices *inferioresque*.

Inferre. Cæcin. 5, *inferre* se, de eo, qui se sponte, nemine postulante, offert in negotiis alterius gerendis, voluntarius amicus, ut paullo post dicit. Alii male corrigunt *ingerere*, vel *inserere*, ut bene judicat Hemsterhusius ad Lucian. i, p. 350. Sull. 19, quibus regionibus se *inerebat* Balb. 10, se in periculum capitis *inferre*. † Or. ii, 53, misericordiam *inferre*, de oratore quum incipit movere misericordiam. † Mauii. 22, *inferre* alicui causam belli.

Infestus. Att. ix, 16; xvi, 1, *infestum* habere mare.

Inficere, imbue, erudio. Fin. iii, 2, *infici* iis artibus. Att. i, 13, vereor, ne hoc, quod *infectum* est, serpat longius. Sive hoc *infectum* de macula capias, sive cum Gronovio interpre-

teris, peste, tabe contactum, improprie dicitur. Nam macula *inficit*, non *inficitur*; nec quod tabe *infectum* est, sed tabes, pestis serpit.

Infinite. Or. 36, pæne *infinite*, in perorando, i. non per intervalla, sed continenter, et per totam perorationem.

Ininitio, Fin. i, 6, ἀπειρία.

Ininitus. Or. i, 31, *ininitæ* rei quæstio: h. e. sejunctæ a circumstantiis personarum et temporum, quæ uno verbo causa dicitur. v. Or. ii, 15. † *ininitum* dicitur etiam, quod nullos temporis locorumque terminos certos habet: ut Verr. iii, 91, et illud *ininitum* Antonii imperium senserat Sicilia. v. Ind. Hist. in *M. Antonius Creticus*. Sic, quanquam paullo aliter, Agr. ii, 13, *ininita* potestas. Add. Gronov. ad Liv. iii, 9. † Compar. *ininitior* est Top. 8.

Infirmare, refutare, in Cæcil. 9.

Infirmatio. Agr. ii, 4, *infirmatio* rerum judicatarum.

Infirmæ. ad Div. xv, 1, *infirmæ* animatus.

Infirmitas. Rosc. A. 4. *infirmitas* animi, de timore. ad Div. vi, 7, alterum laudare, de quo quidquid detrahas, necesse est aut *infirmitati*, aut invidiæ assignetur: h. e. ingenii imbecillitati.

Inftialis quæstio, Top. 25.

Inftiator, unde petitur, Or. i, 37. † malus debitor. Catil. ii, 10, *inftiatores* lenti.

Infixus. Part. 2, *infixa* rebus ipsis argumenta. Alibi *insita*, *innata*.

* *Inflammare*, augere. Marcell. 10, *inflammare* odium. Cf. Act. i in Verr. 1. Prov. C. 10, *inflammare* in amicos, est adversus amicos excitare.

Inflammatiō animorum, Or. ii, 46, *enthusiasmus*.

Inflare. Arch. 8, divino spiritu *inflari*.

Inflatio. Div. i, 30, is cibus habet *inflationem* magnam.

Inflatus, ægrotus, perturbatus ira, etc. Tusc. iii, 9, *inflatus* animus. † Or. iii, 11, *inflata* verba, vitium in pronuntiando.

Inflatus, subst. Div. i, 6, *inflatus* divinus.

Inflectere. Brut. 9, *inflectere* orationem, h. e. molliorem et suaviorem reddere. † Quir. p. R. 3, *inflec-*

tere oculos, h. e. movere ad dolorem. † ad Div. i, 7, magnitudinem animi *inflectere*, h. e. demittere.

Inflexus sonus, Or. 17. v. *flexio*.

Influere, placere. Off. ii, 9, *influerè* in animos multitudinis. Læl. 25, *influebat* in aures concionis. Leg. ii, 15, nihil tam facile in animos *influit*. † irrumpere. Prov. C. 13, *influentes* in Italiam Gallorum copiæ.

Informare, describere. Att. vii, 3, qui in vi libro *informatus* est. † componere, instruere. Sull. 18, *informat* adhuc adumbratum indicium filii. vid. Græv. ad h. l.

Informatio verbi, Part. 29, est definitio aut descriptio. Item est Græcum ἀποδείξις, N. D. i, 27. v. et *informatus*.

Informatus, adumbratus; item constitutus. Quint. 10, *informata* causa. Att. xi, 6, proscriptio non nominatim, sed generatim *informata*. Att. i, 1, petitorum hæc est adhuc *informata* cogitatio. Off. i, 1, animus bene a natura *informatus*, est liberalis, ingenuus. v. *constitutus*. Item de ideis *innatis* et *anticipatis*, N. D. i, 27.

Infrequens causa, Or. ii, 79, in qua agenda pauci auditores adesse solent.

Infringere. Balb. 6, invidere virtuti, velle *infringere* florem dignitatis.

Infula, est ornamentum sacerdotum, velamen capitis, ut ex monumentis antiquis videre licet. Verr. iv, 50, sacerdotes cum *infulis* et verbenis. † ornamentum. Agr. i, 2, agri publici dicuntur *infule* imperii R., sc. quia sunt ornamenta reipubl., et eam venerabilem efficiunt. Sic Senec. ad Helviam, 13, ubi v. Lips. Orat. iii, 21, in *infulis* tantam rem, tanquam pueriles delicias, depingere. De hoc loco ita Turnebus ad Agr. i, 2: putem Ciceronem illudere in Pamphilum, hominem, ut ait Plinius (xxxv, 10), omnibus litteris eruditum, eundemque pictorem, qui quum de arte dicendi scripsisset, irridetur, ut non rhetor, sed ut pictor, qui non tam librum scripserit, quam *infulas* pinxerit; etenim, reor, *infule* pingi solebant. Hæc ille. Pearceius autem nihil de hoc loco dicit. Quia mentio fit puerilium deliciarum, mihi videtur alludi ad pupas et plangunculas, quæ

sunt pueriles deliciae, ab iisque studiosae et magnifice pro capto suo, ornari solent, adeoque etiam *infulis*, quæ non modo sacerdotum, sed etiam regum ornamenta sunt.

Infuscare, corrumpere. Brut. 74, quos non barbaria domestica *infusceverat*, recte loquebantur.

Ingenium, Fin. v. 13, quid significet? † Rosc. A. 22, nec *ingenio* accusatoris res judicatur: h. e. non ex oratione ejus, quæ crimen auxit, et omnibus coloribus veri infecit.

Ingenuitas est eorum, qui liberis parentibus nati sunt, quorumque nemo justam servitutem servivit. Verr. i. 58, *ingenuitatis* signum. v. bulla.

Ingrate, Deiot. 11, ingrato animo.

* *Ingratiss*, ἀνεργῆς, ἀκκοῖος, invite, non libenter. Quint. 14; Tull. 1, fragm. nov.

Ingravescere, debilitari. de Sen. 11, corpora defatigatione et exercitatione *ingravescent*. † augeri. ad Div. iv. 4, studium hoc (sc. philosophiæ) *ingravescit*.

* *Ingredi*, aggredi, incipere. Senect. 14, illum lux, aliquid describere *ingressum*, oppressit. Acad. ii. 6, quod nos facere *ingredimur*. de Rep. ii. 1, *ingressus* est sic loqui Scipio. Cf. Top. init. Add. Burman. ad Virgil. G. ii. 175.

Ingurgitare. Pison. 18, *ingurgitare* se in flagitia.

Inhære. Div. ii. 46, lingua *inhæret*, ut loqui non possit. † Fin. i. 20, virtutes quemadmodum semper voluptatibus *inhærent*, sc. ex mente Epicuri.

Inhalare. Pis. 8, popinam *inhalarè* alicui.

Inhibere, pro cohibere, impedire, Verr. v. 63. De remigibus quid sit, v. Attic. xiii. 21; ex quo loco malit Pearceus, Or. i. 33 extr., pro *inhibuerunt*, legere *sustinaerunt*. De re ipsa v. Gronov. Obs. iv. 26. † adhibere, uti. Phil. xiii. 18, eadem *inhiberet* supplicia nobis. Sic dixit etiam Plant. Bacchid. iii. 3; sæpe Livius. vid. Gron. ad eum, iii. 59; xxxvi. 28.

Inhibitio remigum quid sit? ad Att. xiii. 21.

Inhonorati, Tusc. iii. 24, nullis honoribus usi.

Inhumane. Off. iii. 6, *inhumane* facere, contraque legem naturæ.

Inhumanitas, Or. i. 22, est negantis, quæ rogatur, quum facere possit. Mur. 4, dicitur de eo, qui defensionem rei deponit, opp. officiosus. de Sen. 3, de eo, qui res humanas æquo animo non fert. Mur. 36, est ejus, qui facit abhorrentia a vitæ humanæ cultu et elegantia: jungitur enim sordibus. Verr. v. 44, opponitur mansuetudini, etc. † de eo, qui consuetudines vitæ communis non servat. Phil. ii. 4, in quo te convinco *inhumanitatis*.

Inhumanus. Off. iii. 11, *inhumanum* est, usu urbis prohibere peregrinos. Læl. 14, non *inhumana* est virtus, sc. quia populis universis consulit. † rusticus. Off. i. 36, agrestis et *inhumana* negligentia. † sordidus, qui utilitatem honesto præfert, Læl. 13. † stupidus, indoctus. Or. 51, aures *inhumanæ*. Sen. p. R. 6, *inhumanum* negotium. † sævus. Verr. iii. 2. † Verr. i. 42, testamentum *inhumanum*. † inurbanus. Quint. 3, neque *inhumanus* præco est existimatus. † Off. i. 40, *inhumanus* dicitur, qui in convivio meditatatur attentius, quod alienum est ab homine, in convivio non hilarem esse, loqui, etc.

Inibi. Phil. xiv. 2, *inibi* sum: i. e. hoc ipsum cogito, etc. v. Ferrar. ad h. l.

Injicere, mentionem facere, dicere, edere. Att. xvi. 5, Bruto quum sæpe *injecissem*, etc. Cf. Quint. 2. Dom. 6, imperitis *injecerat* nomen meum. † Nat. D. i. 20, in quam se animus *injiciens* et intendens, etc. Hinc defendi potest lectio Tusc. iv. 6, in quam *injecta* est inflammata libido: ubi Davis. ed. sec. correxit *inlecta*. † ad Divers. vii. 16, nunc in libernis *injectus* esse videris; itaque te commovere non curas. Simile est Dom. 24 extr., se in medios hostes *injecisse*, pro *conjecisse*. † Verr. v. 9, nisi existimatis hominem sine aliqua causa *injectum* esse ad tam incredibile crimen. Græv. *electum*. *Injectum* potest significare, editum, ut supra: *injecerat* nomen meum imperitis, pro *ediderat*. Editi dicuntur etiam delati: nam delatores edunt nomina eorum, quos deferunt. vid. *edere*. Apollonius delatus erat apud

Verrem, quasi servos haberet, qui bellum facere vellent.

Inimicari, Att. ii, 19, ubi vide.

Iniquitas, Cæcin. 23, dicitur, quum summo jure agitur.

Iniquus, subst. cum pronomine, ut inimicus, Plane. 16, ubi tamen variant libri. Et alia exempla affert Lambinus. Consensu omnes libri habent *iniquos* nostros, c. 23. Cf. ad Brut. 1.

Inire, Agr. ii, 25, *inietur* ratio. v. Græv. ad h. l.

Initia naturæ. Fin. ii, 12; iii, 6. v. *commendatio*, *elementum*. † Acad. ii, 36, *initia* mathematicorum, quibus non concessis digitum progredi non possunt: sunt postulata et axiomata. † mysteria, Leg. ii, 14. v. *mysterium*.

Initiatus, Tusc. i, 13, ad mysteria admissus.

Injungo, ad Div. xi, 13, ne quod detrimentum reipubl. *injungant*.

Injuria, Quint. 21, prætor *injuriarum* decernebat.

Injustus, nimis magnus, gravis. Or. 10, *injustum* onus imponere. Sic et Virgilius dixit, G. iii. 347.

Innovare, Pis. 37, *innovare* se ad suam intemperantiam.

Inobscurare, Phil. ix, 5, nulla *inobscurabit* oblivio.

Inofficiosus, Verr. i, 42, *inofficiosum* testamentum; quo prætermittuntur liberi, conjuges, proximi, quibus officii nostri est consulere.

Inopia, Quint. 27, opp. gratiæ, opibus. Unde Cluent. 20, dicitur de eo, qui desertus est ab omnibus, defensorem non habet. † Brut. 55, *inopia* orationis, est vitium in tenni genere.

Inops, ad Div. ix, 12, causa *inops*, quæ non recipit multa ornamenta oratoria.

Inoratus, Rose. A. 9, re *inorata* legati reverterunt.

In primis, cum superl. Verr. iii, 27, *in primis* improbissimus. cum genit. Font. 17, *in primis* eorum hominum.

Inquiro, Verr. iv, 65, quod ad *inquirendum* in te venerit. v. *inquisitor*. † Tusc. iii, 2, quam natura maxime *inquirunt*, i. e. desiderat.

Inquisitio, Mur. 21, *inquisitio* candidati, prænuntia repulsæ: est meditatio et comparatio accusationis.

Inquisitor, Act. i in Verr. 2, *inquisitor* Achaicus. Ita dicitur accusator, quum tabulas, litteras, testes conquirat, in primis in causa repetundarum, quibus utatur adversus reum vexatæ et spoliatæ provinciæ.

Inquit, pro secunda persona. Fin. i, 2, Synephebos, *inquit*, ego potius — legam. De qua ratione v. Gron. et Drakenb. ad Liv. xxxiv, 3. Sic et Horatius utitur, et Græci τὸ ἐφί. † pro plurali est Fin. iv, 24. † ad Div. xi, 1, *inquis* est pro *inquires*.

Insania villarum, ad Q. fr. iii, 1, nimia magnificentiæ.

Insanire, nimis cupide et multum licitari, Verr. iii, 48; item vehementer agere, cælum et terram movere, Verr. iv, 19.

Insatiabilis, active. Fin. iv, 5, *insatiabilis* voluptas Tusc. v, 25, *insatiabile* gaudium. Conf. N. D. ii, 39, 62.

Inscientia, ignorantia. N. D. iii, 38, deo non est excusatio *inscientiæ*. Cf. Inv. i, 2; Acad. ii, 47. † Est etiam vocabulum philosophicum. N. D. i, 1, principium philosophiæ esse *inscientiam*, prudenterque academicos a rebus incertis assensionem cohibuisse. Hujus loci quot sint explicationes atque emendationes, difficile est enumerare. Olivetus, novem doctorum hominum sententiis commemoratis, ipse legit *scientiam*, atque ita verba, de quorum sensu quaeritur, interpretatur: *que la philosophie doit porter sur des principes évidemment connus*; approbante Buherio. Sed non erat, quare sic se verum verborum sensum vidisse existimaret. Nam si quis academicæ disciplinæ rationem consideret, quæ nihil certi esse ac percepti contendit, et hanc interpretationem cum sequentibus comparet, facile intelligat profecto, longe aliam his verbis vim esse subjiciendam. Vidit hoc vir doctissimus, qui in Miscell. Observatt. vol. iii, t. ii, p. 154, quanquam interpretationem Oliveti viderat, tamen novam sententiam proposuit. « Socrates, ait, a quo academici profecti sunt, in cujus auctoritate certe libenter delitescebant, is igitur dicere solebat, se unum hoc scire, quod nihil sciat. Ideoque inter academicos receptum esse potuit (cur non potius, fuit?) hoc placitum: ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας εἶναι τὴν τῆς ἀγ-

volas γῶσιν. » Hæc omnia recte. Quid ergo? « Censeo legendum: *inscientiæ scientiam.* » Quæ sensum, non male; sed emendatione nil opus. Abbas Morellius, in *Éléments de la Critique*, p. 68, corrigit *soleritiam*. Male. Alius vir doctus eodem loco commemorat conjecturam docti hominis, nescio cuius, e Bernardi Novis Reip. Litter., qui legebat, Principium philosophiæ esse *scepsin*: sed sibi, etsi se nondum expediat, tamen placere maxime ostendit Bælii conjecturam, qui reponi volebat: Principium philosophiæ non esse scientiam. Viderunt viri doctissimi veram loci sententiam, sed præter rem medicas ei admovent manus. Scilicet *inscientiæ* verbum duplicem vim habet apud Ciceronem: vulgarem alteram, quæ neminem fugit; alteram vero remotam ab usu plebis, eamque in nullo Lexico. quod sciam, commemoratam. Ea est Acad. i, 11: Si quid ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam; sin aliter, *inscientiam* nominabat Zeno: ex qua existeret opinio, quæ esset imbecilla, et cum falso incognitque communis. Hanc *inscientiam* defendebant academici, qui nihil statuebant esse perceptum, h. e. ita comprehensum, ut convelli ratione non posset, Acad. i, 6. Itaque hanc summam legem et principium totius philosophiæ putabant, nihil certo sciri, nihil percipi posse: contra quos coorti stoici scientiam menti humanæ et perceptionem comprehensionemque asserebant. Quare quum Cicero, id quod inter omnes constat, academicam rationem sequeretur, vel illam philosophorum de natura deorum dissensionem confirmare *inscientiam* academicam existimabat, et academicos propterea prudenter, quum omnia incerta sint, assensionem ubique cohibendam putare. Hæc ex prolusione a. 1737 ab Ernest. edita, qua varios locos in libris de Nat. D. emendat et illustrat.

Inscribere, tribuere. Tusc. v, 26, *inscribere* sibi nomen philosophi.

Insectari, instare, urgere. Font. 4, *insector* ultro, atque insto accusatori; *insector*, inquam, et flagito testes. Sic et Planc. 19.

* *Insepultus*, non sepultus. Phil. i, 2, qui illam *insepultam* sepulturam

effecerant, h. e. non justo loco acrita. Sic Græci, γάμος ἀγῶμος, βίος ἀβίωτος, etc. Contra pro *sepultus* est Phil. xiv, 12, vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum *insepulta* esse poterit.

Insequi, objicere, exprobrare. Sull. 29, *insequi* turpitudinem vitæ. † Or. ii, 3, nec vero te rhetoricis libris *insequor*, ut erudiam. † N. D. iii, 17, urgere, instare.

Insidere. Deiot. 3, fictam crimen *insidet* in animo: h. e. creditur. Tusc. ii, 4, *insidet* in animo oratio: h. e. vim habet in animum. Dactum e re rustica, ubi arbores dicuntur *insidere*, quum radices agunt, et radicibus adhærent terræ, ut firmæ consistent.

Insigne, criterium. Acad. ii, 11, *insigne* verū. Or. ii, 9, *insignia* verborum et sententiarum, sunt lumina orationis, tropi et figuræ.

Insignis. ad Div. iii, 11, vir *insignis* ad laudem.

Insignite. Orat. ii, 85, *insignite* vituperare. Quinat. 23, *insignite* improbus.

Insignitus, perspicuus, clarus. Div. i, 30, in quibus *insignitæ* notæ veritatis apparent.

Insinuare. Phil. v, 3, eceni potestas in forum *insinuandi* fuit? h. e. veniendi, quum aditus sepsisset Antonius. v. Manut. ad h. l. de omisso pronomine *se*, et Græv. ad Verr. iii, 68.

Insinuatio, pars aut genus exordii. Herenn. i, 4, 6; Inv. i, 17.

Insistere, immorari. Verr. iii, 47, *insistere* singulis peccatorum gradibus, i. consistere. Fin. v, 25, quum paullum *institisset*, feconstitutum esse. Sext. 67, in tanta gloria *insistentes*. Or. iii, 41, *insistere* iugo imperii, h. e. habenas imperii tenere: ab aurigis sumtum est. † fungi. Or. iii, 45, quoniam modo tantum munus *insistemus*. † Or. iii, 49, oratio *insistit* interius: n. quum periodos plenas non habet, neque aures implet. Or. 51, quid est, cur claudere aut *insistere* orationem malint, quam enim sententia pariter excurrere? † de suspensione assensus. Acad. ii, 33, ille in reliquis rebus non poterit *insistere*.

* *Insiticius*. de Rep. ii, 19, *insiticia*

quadam disciplina doctior facta civitas. Jam Cic., Sext. 48, *insitivum* Gracchum.

Insitus, *insita* dicuntur interdum, quæ nobis propria sunt, quæ ita insederunt opinione aut consuetudine tenaciter, ut innata esse videantur. Tusc. iv, 11, opinio penitus *insita*. Off. iii, 32, ut esset *insitum* militibus, vincere. Cf. Pison. 7. † Fin. iv, 12, differunt *insita* et innata. † internus. Mur. 14, *insita* virtus, i. e. interna, ut iustitia, fides, cui opponitur ibi eloquentia, scientia rei militaris, etc.

Insolentia dicitur, ut *insolens*, non solum ratione rerum inusitatarum et insolitarum, ut Deiot. 2, sed etiam ratione hominum, qui insueti sunt alicujus rei. Rosc. A. 31, propter *insolentiam* fori judiciorumque. Pis. 11, *insolentia* rerum secundarum.

Inspectio. Phil. ii, 32, pro spectatione. Sed Grævius post Ferrarium et alios recepit *spectio*, quod verum est. Inspicere et *inspectio* aruspicum est, non augurum.

Inspicere, aliquid exigere, examinare. Cæciu. 21, tanquam si arma militis *inspicienda* sint, ita probet armatum. ad Div. ix, 7, *inspicere* prædium, dicitur de emturi prædium aliquod.

* *Instantia*, subst., Fat. 12, præsentia temporis.

Instar, semper aliquam magnitudinem indicat apud optimos scriptores, et Ciceronem. Verr. v, 34, navis urbis *instar*, ad Div. ix, 6, *instar vitæ*. Offic. iii, 3, ut vix minimi momenti *instar* habeant. Rab. perd. 8, mortis erat *instar*. v. plura ap. Burm. ad Ovid. Her. xvi extr.

Instare, coepisse, incipere, præsertim in perfecto. ad Div. x, 16, flagitare senatus *instat* Cornutum. ubi v. Græv. Or. iii, 1, pignoribus ablati Crassum *instat* (s. instituit) coercere v. plura ap. Drakenb. ad Liv. xxx, 12.

Instaurativus. Div. i, 26, *instaurativi* ludi, qui de novo habentur, quod primi aliqua re suæstati sunt; unde etiam *instaurare* ludos, ibid.

Instimulator seditionum, Dom. 5.

* *Institutio*. vid. in *institutio*.

Instituere. Mur. 9, *instituere* actionem, idem est, quod informare, de quo supra. Cf. Phil. ix, 5. † consti-

tuere, inducere. ibid. 28, miseram conditionem *instituet* periculis hominum.

Institutio. Tusc. i, 25, progressiones *institutionesque* stellarum. Hanc vocem nullum idoneum sensum habere viderunt viri docti. Quidam legunt *institutiones*, quod receptum est in Davisianam secundam. Id habet commodam interpretationem. Nam planetæ, de quibus sermo, interdum insistere, h. e. stare, videntur: unde stationes planetarum dicuntur, et ipsi planetæ stationales, ap. Plin. ii, 15, 16. Baherius autem legendum censet *insecutiones*, et pro *progressiones*, *prægressiones*, nixus loco Nat. D. ii, 20, tum *antecedunt*, tum *subsequuntur*. Sed ibi hæc verba referuntur ad solem, quem planetæ modo antecedunt, modo sequuntur: hic autem de eorum cursu simpliciter et per se loquitur Cicero. Ibidem autem hæc stellæ dicuntur interdum ad quoddam tempus insistere. † N. D. ii, 13, in omni *institutione* rerum: h. e. in omnibus rebus, quas natura instituit, fecit. † Att. i, 17, conservare rationem *institutionemque* nostram, i. e. consilium agendam rei ab initio susceptum.

Instructor convivii, Sen. p. R. 6.

Instructus. Or. 5, *instructa* oratio, est apte composita, structa, numerosa.

Instructus, us. Or. iii, 6, eodem *instructu* ornatque comitata oratio.

Instruere. Off. ii, 7, ita se *instruunt*, ut metuantur, i. e. hoc agunt. pro *instruere* dicitur etiam hoc sensu *comparare* se.

Instrumentum, materia, facultas. Rabir. Post. 2, *instrumentum* bonitati quærere. Catil. ii, 5, *instrumenta* virtutis, sunt bona naturalia, quibus ad virtutem facilius pervenitur. ad Brut. 15, *instrumenta* regia, sunt honores, imperia, quibus abutuntur homines ad dominationem parandam.

Insula, de domo, a nulla parte aliis ædibus juncta, sive potius, de ædibus pluribus junctis unius domini, et ab omni parte liberis. Cæcl. 7, *insulam* esse venalem. Off. iii, 16, Claudius proscripsit *insulam*. Cf. Fin. ii, 26. v. Græv. et Manut. ad Cæcl. 7.

Insulitas. Att. v, 11, *insulitatem*

rei ferre. *ibid.* xiii, 29, *insultas* villæ.

Integer, ad Div. v, 20, coll. Or. iii, 4, res est in *integrò*; ita dicitur, ut causa *integra*, ad Div. i, 1. † *inviolabilis*, vel *inviolatus*. Rosc. A. 38, *jus integrum*. † ad Div. x, 8, ad societatem *integerrimorum* periculorum accedere. † Or. ii, 45, *integræ* sententiæ, h. e. nullo furo corruptæ. † Div. i, 29, *integrì* opponuntur repletis jam cibo et potu. Sic, *integra* fames, ad Div. ix, 20.

Intelligentia, notio. Top. 5, *intelligentia* impressa. Cf. Leg. i, 9, 10. † *captus*. Leg. i, 16; Orat. i, 58. *intelligentia* communis. Or. 33, *intelligentia* popularis, opponitur subtiliori, quæ ex arte petitur. Hinc *intelligentia* simpliciter, Verr. iv, 21, tribuitur ei, qui de re aliqua bene judicat, tanquam de tabulis, vasis cælati, etc. Eodem modo dicitur etiam

Intelligere, Verr. iv, 14, 2. Cf. Burm. ad Sueton. de Grammat. c. 10. † Inv. i, 39, *intelligitur ex se*; de *axiomatis*, quæ hodie vocantur.

Intemperans. Tusc. ii, 17, est *intemperans* militaris in forti viro gloria.

* *Intemperies*. Rep. ii, 87, propter unius ex illis decemviris *intemperiem*: de Appio. Sic *tere* ad Att. iv, 6.

Intendere, de eo, quod quis instituit facere in quocumque genere. Or. i, 20, 31, id, quod *intenderemus*, confirmare. v. *intentio*. Quint. 29, quem, quomodo nunc *intendit*, etc. ad Div. i, 2, Lupus *intendere* cepit, ante se oportere discessionem facere: ubi videtur esse pro *contendere*, si quidem lectio sana est *ibid.* viii, 4, *se intenderant* adversarios in tribunatum ejus; h. e. institerant adversarios se præbere.

Intentio, Inv. i, 10, apud rhetores quid sit?

Intentus. Verr. v, 31, tabernacula carbasæis *intenta* velis: quod Burmannus ad Virgil. Æn. iv, 506, interpretatur tecta. Possis tamen etiam accipere pro *tenta*: ut dicimus *tendere arcum*, et *intendere*.

Inter. Rosc. A. 5, *judicium intersicarios*: formula antiqua, pro, de sicario, de cæde rei. Phil. ii, 4, *intersicarios defendere aliquem*, h. e. reum cædis. † pro *per*, de tempore.

Act. i in Verr. 13, *inter decem annos*, postquam, etc. per decem illos annos, quibus, etc.

Interarescere. Tusc. v, 14, nihil *interarescere* debet eorum, in quibus vita beata consistit.

Intercalare, diem unum aut plures inserere; quod fiebat, ut annus cum ratione cœli congrueret. v. Verr. ii, 52; Att. vi, 1, etc.

Intercalaris, *intercalatus*. Quint. 25, ante v kalendas *intercalares*. Intellige de kalendis mensis *intercalati*, ex instituto Numæ: de qua re vid. quem ad h. l. laudat Grævius, Gronov. Obs. ii, 18. Sed ejus mentem ex Grævianis verbis vix tirones satis intelligant. Est autem hæc: Annus Numæ erat 355 dierum; ex quo instituto, quia octo annorum spatio 90 dies aberrabat annus a cursu solis, hos 90 dies in quatuor menses *intercalares*, sive *Merkedonios*, descripsit Numa, duos binum (ita Gronov., sed debet esse, unius; quod aliter summa non constat, nisi 6 horas, quæ sunt super 365 dies, ducas), duos ternum et viginti dierum, et post biennium quodque unum ex his, et quidem alternis, modo parem, modo imparem, interposuit. Eos menses a Græcis inventos induxerat. Quia autem Græci tantum 354 dierum faciebant annum, post tertiam octaeterida, h. e. post annos 24, dies erant 24 superflui Numæ, hi scilicet, quos singulis annis, in honorem imparis numeri, adjecerat. Itaque tertia octaeteride non 90, ut primis duabus octaeteridibus, sed 66 dies interposuit: quo facto solem et lunam ad easdem metas reduces habebat. Atque hic est *Cyclus* Numæ 24 annorum, de quo est apud Livium, i, 20. † ad Div. vi, 14, kalend. *intercalares* priores. Hunc locum cape de mensibus *intercalariis* Caesaris. Is, quia anni ratio, propter *intercalandi* licentiam, qua pontifices uti erant, perturbata erat, et ipse fastos emendare instituerat, primo instituit annum 365 dierum: deinde, ut ante in ordinem rediret annus, fecit annum, quem vocant *confusionis*. In eo erant tres menses *intercalarii*, primus is, qui ex instituto Numæ in illum annum iungebatur; deinde duo Caesaris integri, interjecti inter novembrem et decem-

brem. Prioris kalendæ dictæ sunt *Intercales* priores, alterius posteriores. vid. Sueton. Cæs. 40, et Scaligeri diatriben de hac correctione fastorum sub initium libri iv de Emendatione Temporum. Similiter Livius, xliii, 11, dixit kalendas *intercales*. Aliud egerunt viri doctissimi, Manutius, Lambinus et alii, quum de die *intercalari* post d. 23 febr. ceperunt, qui nunquam kalendarum nomine venit.

Intercalarius mensis, Verr. ii, 52.

Intercedere, sponsorem fieri pecuniæ, quam suo quis interventu alteri conciliavit. Att. vi, 1. *intercessisse* se pro iis magnam pecuniam: ubi v. Manut. Cf. i, 16; Phil. ii, 18; Salmas. Mod. usur., p. 726. De tribunis quid sit *intercedere*, notum est.

Intercessio, sponsio in re pecuniaria. Parad. 6, 2, *intercessionem* pecuniarum. † opera ejus, qui se in aliqua re interponit, mediator fit. Att. i, 4, mea *intercessio* et est, et fuit parata.

Intercessor, qui se interponit, *mediator*, ut hodie dicunt. Rosc. A. 38, isto hortatore, auctore, *intercessore*, legati ad Sullam non adierunt. † sponzor. ad Div. vii, 27, utinam semper tribunus esses, *intercessorem* non quæres! Ludit in ambiguitate verbi, quod et sponsorem significat, et tribunum *intercedentem* alicui rei, h. e. vetantem.

Intercludor dolore, quo minus, etc. Att. viii, 8, i. e. *impediōr*.

Intercolumnium, spatium columnis interjectum. Verr. i, 19; ad Q. fr. iii, 1. Ad Gothofred. ad Cod. Theod. l. 45, de operib. publ. (l. xv, tit. 1.)

* *Interdicere*, verbum prætorium. vid. *interdictum*. Cæcin. 8, 13. † obiter dicere. Herenn. ii, 11. † etiam jubere. de Rep. i, 39, te familiæ valde *interdicere*, ut uni dicto audiens esset.

Interdictum, decretum prætoris, certis formulis conceptum, quo aliquid jubet, vel vetat: in primis in controversiis de possessionibus, quum enim, qui ex aliquo loco dejectus est, restitui jubet, donec res iudicio plana facta sit. v. Justiniani Inst. iv, 10, et ibi Motomann. Cæcin. 3, possessio per *interdictum* repetita. ibid. 14, hujus rei *interdictum* majoribus in mentem non venisse. ibid. 31, *interdictum* quotidianum. ad Div. vii, 32,

interdictis defendere possessionem. Or. i, 10, *interdicto* tecum contenderent. † de Rep. i, 13, *interdictum* ali-quod inter duos soles componendum, ut ita cælum possideant, ut uterque possederit. † Dom. 26, *interdictum* sceleris, i. e. scelestum, de lege, qua Ciceroni aqua et igni *interdictum* erat. † Pis. 21, *interdicta* deorum: sunt prodigia, et similia, ut responsa sacerdotum.

Interductus, signum interpunctionis. Or. 68, *interductus* librarii.

Interfatio, *interpellatio*, Sext. 37.

Interficere. in OEcon. ap. Non., herbas arescere et *interfici*. Sic et Virgil. G. iv, 330.

Interinere, tollere. Mar. 12, *interinere* sacra.

Interior, remotior, et pæne ultimus. Manil. 22, gentes *interiores*, sc. Asiæ, remotiores ab ora maritima, adeoque etiam Roma. ad Q. fr. iii, 1, *interiore* epistola, h. e. pæne ultima: ad q. l. Manut. Et ratio, atque aliæ formulæ ostendunt, *interius* esse, quod a conspectu longe remotum est. Sic fere Acad. ii, 2, *interiora* Luculli sunt ea ejus bona, quæ non omnibus nota sunt, nec in oculis omnium versantur, ut studia litterarum. Hinc *interiora* dicuntur subtiliora. Nat. D. iii, 16, *interiores* et reconditæ litteræ. ad Div. vii, 33, *interiores* litteræ. Conf. iii, 10; Div. ii, 60. Cf. *intimus*. † ad Q. fr. i, 2, Octavius, qui Macedoniam regebat, dicitur Ciceronis, Asiæ prætoris, vicinus *interior*. † arcior, conjunctor. Off. iii, 17, *interior* societas. ib. i, 17, *interius* est, esse ejusdem civitatis. † brevior. N. D. ij, 41, cursu *interiore* brevi convertitur orbe. Acad. ii, 20, cursu *interiore*. † medius. Or. iii, 61, contentionis extremum, quod tamen *interius* est, quam acutissimus clamor — est item contra quiddam in remissione gravissimum.

Interitio aratorum facta nulla est, Verr. iii, 54.

Interius. Or. iii, 49, *interius* insistere. v. *insistere*.

* *Intermenstruum* tempus, de Rep. i, 16, i. e. interlunium. Hactenus ex Plinio solo, xviii, 32, allatum vocabulum.

Intermissio, Partit. Or. 6, opponitur circumscriptioni, i. e. periodo,

estque oratio per membra, non inter se nexa modo periodico.

Intermortuus. Mil. 5, *intermortuæ conciones*, interpretantur, intermissas, quæ desiere. Ego autem languidas interpretor, in quibus parum quis potest; quas non potest concitare amplius, etsi velit. Sic plausus mortuus, pro languido. Att. ii, 19.

Intermundia Epicuri, Fin. ii, 23.

Interpolare. Verr. i, 61, *interpolare tabulas*, int. cera: nam cera teguntur litteræ, quas occultare in tabulis volumus, ut facio maculæ faciei.

Interponere. Mil. 9, se *interponebat*, sc. in comitiis pro candidatis, sequestrem pecuniæ agendo, quam illi promiserant.

Interpositio, quum verba quædam libro jam scripto inseruntur. ad Div. xvi, 22, una *interpositio* difficilior est, de quadrimo Catone.

Interpositus, rebus et verbis *interpositis* turbatus, corruptus. Verr. iii, 75, *interpositæ rationes*. † Sull. 19, *interpositi* sunt gladiatores, sc. ab accusatoribus conficti sunt ad fabulam texendam.

Interpres, internuntius, mediator, per quem quid transigitur inter duos. Act. i in Verr. 12, *interpretes* eorum pendii iudicii. Cluent. 36, nummarius *interpres* pacis et concordia. Grævius laudat de hac vocis vi Cuper. ad Inscr. subjectas Apollheos. Hom., p. 273. † Nat. D. ii, 4, *interpretes* comitiarum, dicuntur aruspices, qui scil. sciunt, utrum justa comitia fuerint, an vitiosa. Sic Phil. v, 4, sunt *interpretes* armorum, qui iudicant, an aliquis arma cepit contra remp. † ad Brut. ep. 10, fallaces *interpretes* ac nuntii: sunt, qui res gestas ac non gestas suis *interpretationibus* in partem aliam detorquent, ut spem metumve injiciant, aut incitent aliquem in alterum: de qua vi verbi v. Schwarzium ad Plin. Pan. pag. 44 a.

Interpretari religiones, Dom. 1, est aruspicium, pontificum, etc. qui de prodigiis, locis et rebus sacris respondent. Att. xvi, 6, me de tua liberalitate *interpretaturum*. † Rab. Post. 11, consilium ex necessitate *interpretari*, sc. quod necessario factum est, id consilio factum putare.

Interpretatio fœderis, Balb. 6, vis, sententia.

Interpunctio, distinctio. Mur. 11, *interpunctiones* verborum.

Interpunctum, idem, Orat. iii, 46.

Interpunctus, distinctus, variegatus. Or. ii, 86, *interpuncta* narratio sermonibus; cui dialogismi inmiscentur.

Interregnum, in libera republica fuit, quum nullus magistratus major esset, propter dilata et obnuntiatio-nibus crebris diremta comitia, Att. vii, 9; ix, 9; ad Div. vii, 11; Q. fr. iii, 8. — * De *interregno* sub regibus, locus nunc classicus, de Rep. ii, 12.

Interrex. Dom. 14, est magistratus extraordinarius, qui comitiarum habendorum causa creatur, quum magistratus major nullus est, qui habere possit. Nomen retinuit in libera rep., quod olim acceperat, post mortem Romuli in *interregno*, Liv. i, 17. *Interregem* autem et patricium esse, et a patricio prodi oportebat, Dou. l. c.

Interrogare. Flacc. 10, bene testem *interrogavit*. Moris erat, quum testis ab aliquo in iudicio producebatur, ut et ipse, qui eum produceret, de iis rebus, quas vellet testimonio ejus confirmari, eum *interrogaret*, et patronus ejus, contra quem producebatur, si forte responsiones elicere posset ejusmodi, quibus se impediret ipse, quibusque testimonium ejus convinci posset falsitatis: in quo in primis ingenium et artificium patroni cernebatur. Atque hoc est, bene *interrogare*. v. *interrogatio*. † compellere de crimine aliquo, quod est accusatoris. Dom. 29, quis me *interrogavit* ulla lege? quis postulavit? quis diem dixit? Sic sæpe usus est hoc verbo Tacitus, ut A. xiv, 46; itemque Sallust. Catil. 18, ubi Cottius et h. l. Ciceronis asserti, sed male *interrogare* explicat, querere de aliquo, et de iudicio: pejus laudat locum Livii, viii, 32, ubi longe alia ratio.

Interrogatio, est actoris, quum testem, sive suum, sive adversarii *interrogat*: cujusmodi est oratio in Vatiniū. ad Div. i, 9, tota vero *interrogatio* mea nihil habuit, nisi reprehensionem tribunatus ejus. Ex

interrogatione hac Vatinii intelligitur, etiam objecta esse testibus *interrogando*, in quibus fides eorum infirmari posset. Conf. de hoc genere Casaub. ad Sueton. Aug. c. 33; Gruter. ad Tacit. A. vi, 47. — * *Oratio nova*, de *cere alieno Milonis*, vocatur etiam in cod. Ambros. *Interrogatio*. v. tom. xxix, pag. xxiv et 108. † *Acad.* i, 2, nihil apta *interrogatione* concludunt; de dialecticis: ubi vel est argumentatio per *interrogationem*, vel vitium scripturae.

Interspiratio. Or. iii, 51, *interspirationes* æquales, sunt æquales partes periodorum, atque adeo periodi, quæ uno spiritu pronuntiantur, ut adeo æqualibus intervallis respiretur. Cf. c. 44.

Intersum. Acad. ii, 26, quod ab eo nihil *intersit*. ibid. 9, negant ea quidquam *interesse* a falsis, i. e. differre. † *Rosc. Am.* 14, in convivio *interfuit*.

* *Intertrimentum*. Verr. i, 50, est damnum quod ad duos pertinet, ut detrimentum ad unum. Ascon. Adde nunc pro Font. 2, fragm. nov.

Intervallum. Or. iii, 46, sine *intervallis* loquacitas: h. e. sine interpunctis et interspirationibus.

Interventor, interpellator. Fat. 1, vacuus ab *interventoribus* dies.

* *Interventus*, interpellatio, interruptio. de Rep. i, 11, num sermonem vestrum aliquem diremit noster *interventus*?

Intervertere, avertere, intercipere. Dom. 43, *intersversa* ædilitas. Verr. iv, 30, *interversum* donum.

Intervisere, invisere, ad Div. vii, 1.

Intime. Q. fr. i, 2, *intime* commendari, i. e. accuratissime. Sic interior custodia, Liv. xxiii, 19.

Intimus, accuratissimus, subtilissimus. Or. i, 21, disputatio *intima*. Cluent. 21, artificium *intimum*. † Dom. 34, non quo mihi P. Scipionis vis *intima*, privati hominis, displiceret. Dixit etiam Tacitus, A. xv, 2 extr., vires *intimæ*, i. e. summe, omnes.

Intolerantia, passive, Cluent. 40, jungitur cum superbia. Agr. ii, 13, active, *intolerantia* regum.

Intorquere. Tusc. iv, 36, alternis versibus *intorquentur* inter fratres contumeliæ.

Intratus, indomitus. Læl. 19, *intratactus* equus.

Intrare, Placc. 10, *intrabo* etiam magis, sc. in causam, accuratius agam.

* *Introitus*. Cæcin. 13, qui non *introitu*, sed omnino aditu quempiam prohibuerit. Toll. 5, fragm. nov., *introitum* ipsi sibi manu patefaciunt.

Intrudere se, Cæcin. 5, idem est, quod inferre se, de quo supra.

Intueri, sequi, imitari. Sext. 45, quod *intueri* debeant. Or. ii, 21, *intueri* aliquem. † imperterriti animi signum, *intueri* id, quod periculum minatur. Sext. 9, tempestatem *intueri*. v. interpr. ad illud Horatii: qui rectis oculis monstra natantia Vidit.

Intus. Verr. i, 20, *intus* canere; de citharædo Aspendio, est sinistra manu tractare fides. v. *canere*. Agr. ii, 26, proverbialiter est, suis commodis studere.

Invadere, cum præpos. in. Off. ii, 21, hoc malum in reimp. *invasit*. cum dat. ad Div. xvi, 10, furor *invaserat* improbis. ubi v. Victorius.

Invalitudo, Att. vii, 2.

* *Invehere*. Tusc. iv, 17, quemcumque casum fortuna *invehit*. † de Rep. iii, 6, *invehens* currum, i. e. investus. Sic de Nat. deor. i, 28, nantibus *invehens* belluis. † Item, Philipp. ii, 29, aperte in te *invehens*. ibid. iii, 13, quam ille in me *invehens*.

Invenire, parare, Manil. 14, unde tam incredibilem cursum *inventum* putatis? Vatin. 9, *inventis* auspiciis, i. e. inductis.

Inveteratio, de vitio inveterato. Tusc. iv, 37, *inveteratio* ægrius depellitur.

Invidentia, Tusc. iii, 9, quomodo ab invidia differat?

Invidere cum accus., Tusc. iii, 9. Sed locus est ex Attio, et Cicero addit, male Latine dictum. vid. Heins. ad Ovid. Her. xiii, 137. Egit etiam de hac forma Gronov. ad Tacit. A. i, 22. Ibid., unde ductum verbum? Conf. Buher. ad h. l.

Invidia, Tusc. iv, 7, dicitur non solum in eo, qui invidet, sed etiam in eo, cui invidetur.

Invidiosus a vita superiori, ad Div. viii, 14.

* *Invisus*, quem videre nefas. Ar. R. 27, maribus *invisæ* sacra. † *Invisius* animal, de Rep. ii, 26. Repetitur vox in cod. Vaticanæ margine, tanquam notabilis.

* *Invitamentum*, invitatio, illecebra. Fin. v, 6; fragm. Hortens.; de Rep. ii, 4.

Invitare tecto et domo, Verr. iv, 11. Tusc. iii, 34, *invitare* se ad miseriam.

Invitatio. Tusc. iii, 34, *invitatio* ad dolendum.

Invitatus. Fin. ii, 31, probitas *invitata*.

* *Invite*, ad Att. viii, 3. *Invitus*, Or. ii, 89.

Involatus, volatus. ad Div. vi, 6, ex *involatu* alitis. Sed libri plures habent *volatu*.

Involgare, s. *invulgare*, ad Att. ii, 1. v. Gronov.

Involutus, obscurus, non satis explicatus. Fin. i, 9, notio *involuta*. Cf. Or. 33. † tectus. Phil. vii, 6, bellum *involutum* pacis nomine; sed alii legunt *obvolutum*.

Inurere. Mil. 13, quas leges fuerit —impositurus atque *inustus*.

Inustus. Ar. R. 25, *inustum* animis hominum odium. Planc. 12, signa probitatis domesticis *inusta* notis veritatis. Or. ii, 45, nisi omnes ii motus, quos orator adhibere volet iudici, in ipso oratore impressi esse atque *inusti* videbuntur.

Inutilis, perniciosus. Inv. i, 49, seditiosus est is, qui malus atque *inutilis* est civis. vid. de hac significatione Burmann. ad Ovid. Pont. ii, 8, 59. Sic Polybius dixit ἀλυσιστελής, iii, 116 extr. Ergo Offic. iii, 21, quam *inutile*, sc. patriæ, est perniciosum, idque convenit loco; ut non necesse sit, spurium iudicari; quanquam abest a codd. quibusdam.

Inutilitas facti, Inv. ii, 26.

Ipsæ, quum numeris adiectur, indicat, non numerum certum pro incerto, aut rotundum poni, sed verum, cui nihil neque additum, neque detractum sit. Verr. ii, 9, *ipso* vigesimo anno. Att. iii, 21, triginta dies *ipsi*. Cf. ib. v, 11; Brut. 15. ad Div. vi, 18, *ipsas* undecim legiones. † significat etiam, per se, sua sponte. Cæll. 19, valeat tamen *ipsum* suis viribus. Div. i, 34, valvæ se *ipsæ* aperuerunt.

Or. i, 24, non *ipse* aliquid a me promississe, sed fortuito in sermonem vestrum incidisse. Huc pertinet illud Offic. i, 22, delapsa arma *ipsa* ceciderunt, i. e. sponte, sine vi externa: ubi male Gronovius τὸ *ipsα* deleri vult. Sic Græci utuntur τὸ *ἑαυτοῦ*, Callimach. H. in Apoll. v. 1. † quum pronominebus mihi, me, tibi, te, etc. jungitur, modo in eodem casu ponitur, modo diverso. Mur. 20, in me *ipso*. ibid. 3, mihi met *ipsi*. Or. 52, se *ipse*, etc. Critici sæpe pro obliquo casu reponunt rectum, ut Grævius in Cicerone. Sed quia certam legem, ex qua refingant loca, non habent, sæpe relinquunt obliquum casum, ubi alienus est, et rectum contra ponunt interdum, ubi obliquo opus. Ego existimo, in oppositionibus requiri obliquum, in ceteris locis rectum. Or. ii, 3, rationem dicendi per te *ipsum*, usum per nos—voluisti. ib. 52, alium—se *ipsum*. Cf. Cæcin. 14, ubi bene nil critici tentant. Contra male Pearcius, Or. i, 26, in vobis—et in me *ipso* expior, legendum censet *ipse*; quum sit in oppositione. Ceterum non negabo, huic regulæ meæ obstare duo loca, ex lectione vulgata, quæ mihi quidem se obtulerint, ad Div. i, 1; Or. 52 extr.

Irrepere, insinuate se artibus alieni. Or. 28, *irrepere* in sensus hominum. Ar. R. 24, in opinionem gratiæ *irrepere*. † de hereditatis. Off. iii, 19, ut possit nomen ejus in testamentum *irrepere*.

Irretire. Tusc. v, 21, iis erratis se *irretierat*, ut, etc. Vatin. 1, loquacitatem interrogationibus *irretitam* retardare. Ar. R. 4, *irretitus* est odio bonorum.

Irridere. ad Div. ix, 26, qui etiam in philosophum *irriseris*.

Irrogare, est populum lege rogare, ut aliquid jubeat, quod ad alterius incommodum pertinet. Dom. 22, multam *irrogare*. vid. multa. Sext. 30, *irrogare* privilegium. v. privilegium. Hinc

Irrogatio. Rabir. perd. 3, *irrogatio* multæ.

Irrumpere. Lig. 5, *irrumperes* in fletum nostrum; h. e. impedies, interpellabis.

Is, reciproce. Or. i, 54, sese meruisse, ut—decoraretur, et ei victus

publice præberetur. † dat. *eo*, pro *ei*. Verr. iv, 42, quod *eo* loco præerat. Nisi præerat absolute accipere, et in *eo* loco intelligere malis.

Istic. Fin. v, 26, *istic* sum: i. e. hoc ago, cogito facere.

Ita, in confirmando, et jurando. Catil. iv, 6, *ita* mihi salva rep. perfrui liceat, ut ego, etc. Cf. Verr. v, 14. † Elegans et varius porro est hujus particulæ usus, ut, hac causa allata. Verr. i, 46, *ita* intercessit, quod, etc. ad Div. xiii, 56, *is ita* sibi persuadet, sequente acc. cum inf.: ubi aut redundat, aut pro hoc ponitur. Sic et est ep. 23, 25; vi, 2; Lig. i. Sull. 7, *si ita* sunt, redundat. Verr. i, 40, *ita* me audite: i. e. eo animo. Mil. 10, *ita* profectus est: i. e. eo tempore.

Itaque post longiorem parenthesin, ut Fin. i, 6, deinde homo acutus, quum—attingere; *itaque*. ubi plura v. ap. Davisium.

Iter. Leg. i, 13, *iter* hujus sermonis vides. Att. iv, 2, *iter* amoris nostri et officii. ad Div. xi, 13, *itine- ra* multo majora fugiens, quam ego sequens. Græviana addit, *fecit*.

Iterare. Att. xv, 13, tibi *itero* dicere. Tusc. ii, 19; Att. xiv, 14, *iteradum* eadem ista mihi: ubi vid. Gronov.

Iteratus. Or. ii, 30, ager non semel aratus, sed novatus et *iteratus*. vid. Salmas. ad Solin., p. 509 ss.

Jubeo, de populo proprie dicitur, quum legem accipit. ad Brut. 4, senatus censuit, populus R. *jussit*. † de prætore jus dicente, quum decernit, et quidem, ut Hotomanno placet, quum ita decernit, ut recusare liceat, quum contra decernere dicatur, ubi non licet recusare. Quint. 8, quin ita satisfacere *juberetur*. ibid., *jubet* P. Quintium sponsonem facere: recusabant, qui aderant tum Quintio. Hotomanni sententiam ille ipse locus refellit; nam statim subjicit Cicero: Dolabella aut satisfacere, aut sponsonem *jubet* facere, et recusantes nostros advocatos acerrime submoveri. † an *jubere* casum accusativum, vel dativum, regat apud aures ætatis scriptores, disputatur. v. Lexic. Fabr., et adde interpretes ad Cæs. B. C. iii, 98; Burm. ad Ovid. Met. viii, 752; Gronov., Duker. et Drakenborch. ad

Liv. xxvii, 24. In loco Ciceronis, Att. ix, 13 init., quanquam hæc mihi litteræ Dolabellæ *jubent* ad pristinas cogitationes reverti: Corradus intelligebat scriptæ, ut ad litteras referatur. Malim mihi pleonastice additum dicere, ut in illo: vide mihi hominem, et similibus, quæ ratio etiam in nostra lingua obtinet, in familiari in primis sermone. Sed cum infinitivo activo poni, intellecto post *jubeo* accusativo personæ, patet et loco supra allato e Quintiana. Add. Burm. ad Virgil. Æn. ii, 3.

Jucunditas, plurali. Att. x, 8, nihil mihi unquam ex plurimis tuis *jucunditatibus* gratius accidisse.

Judex. Planc. 15, *judices* alterni. v. *alternus*. Brut. 76, *judex* quæstionis. v. *quæstio*.

* *Judicare*, de communi hominum facultate. Div. ii, 43, oculorum sensu *judicant*. † *judicem* esse, Inv. i, 50; Flacc. 4; Verr. i, 8, etc. † velle. Att. x, 8, ab eorum consiliis abesse *judicasti*, i. e. voluisti, constitui. † facto ostendere, quid *judicemus*. Tusc. v, 20, ipse *judicavit*, quam esset beatus; ubi frustra corrigit Bentl. *indicavit*. v. in *indicium*.

Judicatio, Inv. i, 13, quid sit?

Judicatus, munus judicandi. Att. xii, 19, quod de *judicatu* meo, etc. Sic et Corradus cepit, probante Gronovio.

Judicatus, adj. Inv. i, 30, quid sit *judicatum*? ibid., religiosum et approbatum *judicatum* quid? † constitutus, sancitus. Rabir. Postum. 4, sanctius *judicata*. † Quint. 7, *judicatum* solvi. Ar. R. 14, domum *judicatam* secundum fratrem ejus.

Judicialis. Verr. iv, 47, *judiciali* jure persequi.

Judiciarius. Cluent. 26, *judiciarius* quæstus. Verr. i, 2, *judiciariæ* controversiæ.

Judicium. *judicium* et arbitrium ut differant? Rosc. Com. 4. Mil. 1, *judicium novum*: h. e. extraordinarium et nova lege constitutum, quale Milonis fuit. Cluent. 44, *judicium* cum re conjunctum, h. e. verum. ad Div. ix, 25, *judicia* turpia sunt, quæ sunt inter fratres, quos non decet *judiciis* inter se conflictari. Sed Rosc. Am. 38, turpe *judicium* est, quod turpem causam habet, et turpe est

ei, cui intenditur, tanquam forti, mandati, etc. Rose. Com. 5, *judicia* legitima: legibus constituta. Mur. 2, *judicium* consulis designati; quod intenditur cons. des. Off. iii, 17, *judicia* contraria sunt, quæ in quibusdam causis fiunt adversus petitem: ut *judicio* tutelæ, in quo petitor est pupillus, contrarium est *judicium*, quo tutor petit a pupillo sumtus ejus causa factos; *judicio* mandati contrarium est *judicium*, quo a mandatario petuntur impensæ liis, etc. De his agitur in Justiniani Institut. iv, 16, 2. Male quidam apud Cicero- nem *judicia* contraria intelligunt, de dissensu judicum et arbitratorum. in Cæcil. 1; Brut. 33, etc. *judicia* publica sunt, in quibus causa publica agitur (v. *causa*); privata contra, Or. i, 38, in quibus privatæ. Sed, Arch. 2, *judicium* publicum dicitur, quod est de causa privata. Est enim illud *judicium* de jure civitatis, quod est privati juris: sed ita dicitur, ut interdum jus publicum, de privato (v. *jus*); item, quia *judicium* illud Archiæ agebatur ex lege Plautia Papi- ria, quæ est juris publici. Dom. 31, *judicia* senatus, sunt SCta. Inv. ii, 20, *judicium* purum, in quo quæritur de crimine sine exceptione addita. ad Att. iv, 16, *judicium* tacitum, non vulgatum. † *judicia* dicuntur etiam honores, præmia, quia scil. dantur his, qui iis digni judicantur. Or. 41, cujus de meritis senatus tanta *judicia* fecisset. Conf. Manil. 15; Planc. 39, ubi de supplicatione dicitur. Rose. A. 37, age nunc ex Chrysogoni *judicio* Rosciorum factum considere- mus: h. e. ex præmio, quod Rosciis Chrysogonus dedit. † acumen in ju- dicando et facultas, ad Div. vi, 18, quidquid *judicii* habuerim de dicen- do. ib., tantumdem de mei *judicii* fama detrahatur. ibid. x, 25, quum tantum tuum consilium *judiciumque* sit. † quod *judicio*, sponte, consulto fit. ad Div. xi, 3, ut *judicium* nos- trum metus videatur. † sequuntur quædam formulæ dicendi, in quo hujus verbi usus est. Cæcin. 3; Verr. ii, 12, *judicium* dare. ibid., i, 53, *judicium* in me ne det. Quint. 22, *judicium* reddi. Hoc de prætore dicitur, et est jurisdictionis pars. Verr. ii, 26, *judicia* restituta sunt.

Quint. 28; Verr. iii, 28, *judicium* pati, ita dicitur, ut accipere *judi- cium*. v. *accipere*. Verr. i, 53, *judi- cium* habere, de reo: sed Verr. ii, 29, de petitore et reo dicitur. Leg. ii, 17, *judicia* perumpere. v. *per- umpere*. Sen. p. R. 8, tollere *judi- cia*, de Clodio, qui corruerat. Arch. 12, *judicium* exereere, de eo, qui præest *judicio*. ad Div. v, 18, *judi- cium* potentiæ alienjus condouare, h. e. ita pronuntiare, ut potenti alicui placet, contra jus. Brut. 1, fece- rat *judicium* dignitatis meæ. Flacc. 37, quum non deducendo *judicium* feceris, plus falsam epistolam habi- toram ponderis. Sed Grævius e Franc. 1 malebat, *indicium*, quod rectius puto. Mur. 2, periculum *ju- dicii* præstare, dicuntur ii, qui in eo, quod vendunt, evictionem præ- stant. vid. *auctoritas*, n. 21, et auctor, n. 11. Verr. i, 53, etenim id *judi- cium* me uno defendente vicit. Græ- vio non displicebat lectio Franciani, in *judicio*; sed recepta tenenda: genus enim hoc loquendi Ciceroni non inusitatum in aliis rebus. Sic Cæcin. 31, vincere sponsonem est in Græviana, quod probo. † *judicium* dicitur etiam pro iudicibus. Verr. ii, 18, *judicium* sortiri; quod a Græcis sumtum, qui dicunt κληροῦν δικα- στήριον.

Jugatio. de Sen. 15, capitum *jugatio* in vitibus. Varr. R. R. i, 8; Colum- mell. iv, 17 sq. Modus *jugationis* exprimitur a Pontedera ad init. l. iii Columellæ, tab. i, f. 12, ed. Ges- ner.

Jugatus. Tusc. iii, 18, omnes vir- tutes inter se nexæ et *jugatæ* sunt. Proprie de vitibus dicitur: v. *jugatio*.

Jugis. Div. ii, 36, *juge* aspiciam, sc. quum jumentum junctum ster- cus facit. Servius ad Virg. Æn. iii, 537. Davies.

Jugum. Verr. iii, 11, in singulis *jugis* arant. *Jugum* est, quod juncti boves uno die exarare possunt. Varr. R. R. i, 10, et ibi int. † par. Phil. xi, 2, de Antonio et Dolabella: hoc *jugum* impiorum nefarium: ubi vid. Ferrar.

Jumentum, equus. ad Div. xi, 13, eram sine equitibus, siue *jumentis*. Attic. xii, 32, *jumentis* Athenis nil

opus. vid. Cuper. ad Petron. 117, ubi Petronius ipse caballum interpretatur: sic est etiam ap. Sueton. Ner. 5.

Junctus. Or. iii, 43, oratio *juncta*: opponitur hiulcæ, atque adeo oritur ex collocatione apta verborum. Or. 36, verba *juncta* opponuntur simplicibus.

Jurare. Att. xii, 13, perpetuum morbum *jurare*. Rosc. C. 1, essene quemquam tanta audacia præditum, ut quod injuratus in codicem referre noluit (sc. quia falsum erat), id *jurare* in litem non dubitet? h. e. id sibi deberi, jurejurando confirmet, litis obtinendæ causa.† *jurare* Jovem lapidem, ad Div. vii, 12, est per fictile simulacrum Jovis in Capitolio, ut ostendit Ryckius de Capitolio, c. 18, p. 229. De ipso ritu sic *jurandi* v. Gell. i, 21, et alios, quos Ryckius laudat l. c.

* *Jurgium*, de Rep. iv, 8, quid significet?

Juridicialis, Inv. i, 11; verbum hoc molestum esse dicit, Top. 24.

Jurisconsultus, Orat. i, 48 extr., qui sit?

Jurisdicctio, quid fuerit, non convenit satis inter Jctos, de eaque multa parum accurate dicuntur. Est Ger. Noodtii libellus de *Jurisdictione* et imperio, in quo multa parum vere et accurate dicta sunt, de quibus hic dicere non est necesse. Hic nobis sumemus tantum breviter demonstrandum, *Jurisdictionem* Ciceronis temporibus versatam esse in solis causis privatis, iisque ita propriam fuisse, ut publicis quæstionem. Nam 1) *jurisdicctio* omnis posita est in edicto et ex edicto decretis. Usus illorum trium verborum, do, dico, addico, omnis in decretis consumtus est; quod ex prima et secunda Verrina, quæ sunt sedes propriæ hujus argumenti, sole clarius est. Vides, Verr. ii, 48, tanquam res easdem permutari *jurisdictionem* et decreta cum edicto. Verr. i, 40 extr., ita me de præturæ criminibus auditote, ut ex utroque genere et *juris dicundi*, et sartorum. etc. Locus de *jurisdictione* Verris est c. 41 — 48: totus autem est in exprobrando edicto iniquo, et decretis injustis. ibid. 46, quæ libido istius in *jure dicundo*, quæ va-

rietas decretorum fuerit. Cf. ad Q. fr. i, 1. 2) Romæ uni prætori urbano tribuitur, et peregrino, quorum magistratus in solis causis privatis versabatur (nisi si forte Scito, aut alia causa eis etiam quæstio quædam tributa fuit, ut Verr. v. Verr. i, 60), et quæstionibus diserte opponitur. Verr. i, 47, Verres objicit de liberto, cui hereditatem ademerat in prætura urbana: Proscriptum juxta, lex est, poena est. Cicero respondet: Quid id ad eum, qui jus dicit? Nempe ista res est quæstionis, est causa publica, quæ *jurisdictioni* non subest. Itaque *jus dicere*, et *jurisdicctio* non semel ponitur pro ipsa prætura urbana. Verr. v, 15, quum tibi sorte obtigisset, ut *jus diceres*. Muren. 19, 20, Murenæ sors ea fuit, quam omnes necessarii tui tibi optabamus, *juris dicundi* (fuit autem Murena prætor urbanus); qua in sorte, etc. quid tua sors? tristis, atrox: quæstio peculatus. Cf. Flacc. 3. Ex quo efficitur, ut prætores, qui publica judicia exercent, *jurisdictionem* nullam habeant; sed potius imperium, verum civile et quasi togatum. v. *imperium*. Hinc intellige locum e Tacit. Agric. 6, idem præturæ tenor et silentium, neque enim *jurisdicctio* obvenerat: quem locum male, nescio quis, interpretatus est in Lexico Fabri, quasi habuerit quidem *jurisdictionem* propter præturam, sed eam non exercuerit. Silentium erat in prætura, quia non habebat urbanam aut peregrinam, quæ negotiosa erat, sed quæstionem, cuius exercendæ raræ occasiones. Et quoniam in provinciis prætor aut proconsul et causis privatis et publicis præerat, propterea is et *jurisdictionem* habebat, qua causas privatas, et imperium, qua publicas. Quod Verrina secunda inscribitur de *jurisdictione* Siciliensi, in qua tamen etiam agitur de judiciis publicis, primo pertinere potest tantum ad partem aliquam ejus libri, ut inscriptio l. i et v; deinde hæ inscriptiones non sunt a Cicerone, sed forte Asconio, cujus ætate *jurisdictionis* notio variata erat, et ita dicebatur, ut etiam publicarum causarum cognitionem complecteretur. Sic est jam apud Sueton. Jul. 40, et pluribus aliis locis. Flacc. 40, Asiaticæ *juris-*

dictioni (quam male a Flacco administratam dicunt) urbana *iurisdictio* respondebit. Conf. c. 3. Flacens autem prætor urbanus fuerat. De *iurisdictio*ne prætorum urbana v. Sigon. J. A. C. R. i, 20; de *iurisdictio*ne provinciali eundem de A. J. prov. ii, 5. Hæc disputatio neula de *iurisdictio*ne antiqua probata est a viris doctis, nominatim Gesnero, in Thesaur. De *iurisdictio*ne sub Cæsariis egit quoque Ern-st. ad Suetonii Cæsarem in Excursibus.

Jus, significat omnia ea, ex quibus, quid *justum* sit, quid faciendum, quid omittendum, intelligitur, tanquam leges, edicta prætorum, consuetudo, etc. Verr. i, 4 t. Hujus juris plura genera sunt. Apud Ciceronem hæc observavi:

1) *Civile* (v. *civilis*). Sed aliter sumitur *jus civile*, Flacc. 32: quæro, sintne ista præmia censui censendo? habeant *jus civile*? nempe ita, ut significet conditionem qua gaudent prædia, quæ in census deferri possunt.

2) *Divinum* est a) *naturale*. Sext. 42, tum domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento et *divino* et *humano jure*, moenibus sepserunt. Antea dixerat *naturale* et *civile*. Idem dicitur de Rep. v, 3, *jus summum*. Conf. de Ar. Resp. 16. b) *pontificum*. Ar. R. 7 extr., domum publico omni præcipuo, et *humano* et *divino jure* munitam. Liberata erat Ciceronis domus a pontificibus, adeoque *divino jure*, deinde a populo, lege (c. 6), adeoque *humano jure*. Sed utrumque hoc *jus publicum* est.

3) *Gentium* est *naturale*. Off. iii, 5, neque hoc solum natura, id est *jure gentium*, sed etiam legibus populorum, quibus in singulis civitatibus resp. continetur. Cf. ibid. c. 17.† Rab. Post. 15, quum omnia bella *jure gentium* conquiescant.

4) *Humanum*, quum opponitur *divino*, est modo *positivum*, quod vocant, omne, quum publicum, tum privatum; modo ea pars tantum, quæ in rebus profanis versatur. v. *divinus*.

5) *Pontificum*. Dom. 14, est de rebus sacris, in quibus pontifices cognitionem habent. vid. Guther. Jur. Pont. i, 2.

6) *Prædiatorium*, Balb. 20. v. *prædiatorius*.

7) *Prætorium*, dicitur a *edicta prætorum*. Off. i, 10. quæ quidem pleraque *jure prætorio* liberantur, nonnulla legibus Verr. i, 44. posteaquam *jus prætorium* constitutum est. semper hoc *jure* usi sumus. b) *totam iurisdictio*ne *prætoriam*. Verr. ii, 2, ejusdem modi totum *jus prætorium* fuit per triennium in Sicilia. Verre prætor. Phil. ii, 2, quam injuriam iste intercessoris beneficio obtinuit, non *jure prætorio*.

8) *Privatum*, est *civile* a) striete dictum, de quo v. *civilis*. in Cæcil. 5, civibus quam sunt ereptæ pecuniæ, civili fere actione et *privato jure* repetuntur. b) deinde conditio, quæ ex *jure civili* illo oritur. Ar. R. 7, domus est *jure privato*, sc. quam tenemus hereditate, auctoritate, mancipio, nexu.

9) *Publicum* a) opponitur *privato*, et quum sacrum, s. pontificum, tum profanum us complectitur. v. *divinus*. Dom. 53. sed ut revertar ad *jus publicum* dedicandi. unde b) domus *jure publico*, dicitur, Ar. R. 7, quia et a populo lege centuriata, et decreto pontificum liberata erat. c) est vero etiam pro *jure communi*, Div. i, 5, quod ad omnes cives pertinet, adeoque etiam pro *civili* illo, quod alias *privatum* dicitur. Dom. 13, nego potuisse *jure publico*, legibus iis, quibus hæc civitas nititur, etc. ibid., versor in medio *jure publico*. ibid. 49, nec de *jure pontificio*, sed de *publico* disputo. ad Div. iv, 14, si de *jure publico* armis disceptabitur. v. Græv. ad pr. Dom. 13; Cæcin. 26. Sic est apud Sueton. Aug. 10; Tib. 50.

10) *Quiritium*. Verr. ii, 12; de Rep. i, 17, est *jus civile*, quod proprium est iis civibus, qui *jus civitatis* habent *jure optimo*: de quo mox.

11) *Urbanum*. Act. i in Verr. i, prædo *juris urbani*: est *civile privatum*, ex quo *jus* dicit prætor *urbanus*.

† *Jus* est etiam, quod legibus, edictis, consuetudini, h. e. superiori illi juri consentaneum est, quod nobis ex eo debetur, etc. Sic est in his: *jus dicere*, Verr. i, 40; Quint. 26, etc. *jus suum* obtinere, Verr. i, 26; *jus suum* amittere, in Cæcil. 18; *jus eripere*, Quint. 28; si intercessisset

collega, remp. læsisset, sed *jure* læsisset, Sext. 36. † *jus* summum, Gr. ἀριστοδυνασιον, quum in eo, quod nobis debetur, aut deberi putamus, non ex æquo et bono, sed acerbè agimus, nihil remittentes de jure nostro, ex quo summæ sæpe injuriæ existunt. Quint. 11, aut intra parietes, aut *summo jure* experiri. ubi v. Græv. Cæcin. 23, si verbis et litteris, ut dicitur, et *summo jure* contenditur, etc. Conf. ibid. 4. Attic. xvi, 15; Quint. 15, *jus* extremum. † conditio, quæ ex jure oritur. v. *jus* civile, privatum, publicum b). Arch. 4, quæ civitas quum esset æquissimo *jure* ac fœdere. † Hoc significat etiam in illa forma, optimo jure; pro quo etiam dicitur, optima lege, optima conditione: nempe eam conditionem, quæ plenissimum *jus* alicujus rei affert; quæ, ut hodie dicunt, cum omnibus privilegiis et prærogativis conjuncta est. Quint. 22, par *jus*. Ar. R. 7, domus *jure* optimo. Agrar. iii, 2, prædia *jure* optimo. Verr. iii, 91, quæ est ista conditio Siciliæ? cur, quæ optimo *jure*, propter antiquitatem, fidelitatem, esse debet, etc. Phil. v, 16, demus imperium Cæsari: sit pro prætorè eo *jure*, quo qui optimo. Phil. xi, 12, C. Cassium proconsulem provinciam obtinere, uti qui eam optimo *jure* provinciam obtinuerit. v. Festus in *Lex optima*; Gronov. ad Liv. ix, 34. † potestas in rem aliquam, sive *justa*, sive *injusta*. Verr. i, 7, quod eos in judicando nimium sui *juris* sententiæque cognosceret. Phil. iv, 4, omnes sub *jure* et imperio consulis debent esse provinciæ. Unde suo *jure* facere aliquid dicuntur, qui libere, pro arbitrio, nemine impediēte, impune, faciunt, Fin. v, 25; Manil. 22; Cœl. 16; Verr. ii, 14; ad Div. xiii, 77. v. Græv. et Duker. ad Flor. i, 17. 5; Burm. ad Lucan. i, 2. † locus ubi *jus* dicitur. Quint. 19, in *jus* vocas: sequitur. Cæcin. 19, quando te in *jure* conspicio. Cf. Quint. 25; Verr. ii, 77; iv, 65; Sen. p. R. 9. † æquum. Phil. ii, 29, *jus* postolabas, quid ad rem? plus ille poterat. † *jure* dicitur exquisitè, pro convenienter naturæ rerum, Tusc. iii, 15.

Justitium est, quum jurisdictio et judicia publica non exerceceret; id

fit edicto coss. Phil. v, 12, *justitium* edici. v. inpr. Fabri Semestr. ii, 10.

Justus, satis magnus, sufficiens. Att. v, 2, *justa* itinera. ad Div. ii, 10, *justa* victoria. † *justa* dicuntur, exsequiæ, funus. Rosc. A. 8, *justa* solvere. Flacc. 38, *justa* facta Catilinæ. Cf. Leg. ii, 22. Addamus verba Gronovii, tironum causa: *Justa* sunt certus quidam modulus rerum, stato tempore faciendarum, fungendarum, dandarum, percipiendarum; quodvis pensum, officium, solemnia. Obs. iv, 6, p. 80 sq. Hinc explicata etiam solemnia et *justa* ludorum, Ar. Resp. 10 extr.

Juvare. ad Div. iii, 1, homo, quod *juvet*, curiosus: formula, qua utimur in re, quæ bonam et malam interpretationem habet, ne deterius, ac volumus, accipiat.

L.

Labare, de mutaturis consilium, partes. Phil. vi, 4, quum ei *labare* videretur. ad Att. x, 15, cohortes *labare* dicuntur.

Labefactare. Inv. i, 2, ingenio freta malitia, pervertere urbes, et vitas *labefactare* cœpit.

Labellum, Leg. ii, 26, lapis excavatus in labri formam, quam et arcam vocabant (v. Guther. Jur. Man. ii, 23, 24, qui et figuras exhibet), item solium: Liv. xlv, 6. Add. intt. ad Sueton. Ner. 50 extr., unde etiam sarcophagi solia dicuntur, Plin. xxxv, 12. Græci vocant ἀέλον.

* *Labes*, ruina. Div. i, 43, *labes* agri prævernatis. † Dom. i, *labes* ac flamma reip. Flacc. 3, fragm. nov., domesticas *labes*, et c. 10, *labes* innocentiae. v. *ruinae*.

Labi, de rebus interituris. Or. 3, cetera nasci, occidere, fluere, *lubi*. † in deterius mutari. Leg. ii, 15, mores *lapsi* ad mollietatem. † degredi. Leg. i, 20; Div. ii, 37, *labor* longius. † Acad. ii, 45, *labor* eo, ut assentiar, i. e. inclinor.

Labor, Tusc. ii, 15, quid sit? † Cluent. 53, *labor* legitimus, est ejus, qui accusatur ex legibus.

Laborare. Nat. D. ii, 60, nullo in motu *laborat*; de eo, cui facilis est omnis motus.

Laboratus, i. q. elaboratus, Cœl. 22.

Laboriosus, de homine multis doloribus affecto. Fin. ii, 28, extr. † multis laboribus obrutus et vexatus, miser. Cœl. i, vos laboriosos patet. Phil. xi, 4, distinguitur laboriosus et miser, sed secundum philosophos.

Labrum, ad Div. xiv, 20, vas balneare, in quo fit lavatio.

Lacerare. Quint. 15, *lacerare* reliquias vitæ: h. e. auctione vendere.

Laceratus. Verr. iii, 70, *lacerata* pecunia, cujus pars aversa est.

Lacerna, vestis crassior, qua a frigore et pluvii se in itineribus muniebant, Phil. ii, 30. De hac veste multis agit Ferrar. R. V. p. ii, l. i, c. 1, 6 sq.; Ruben. i, 6; Salmas. ad Script. Hist. Ang. pluribus locis.

Lacerti, in oratione vim significant, quæ a tenuitate et subtilitate abest, oratorum propria. Brut. 16, in Lysia sunt sæpe etiam *lacerti*. † ad Div. iv, 7, *lacerti* et vires.

Lacinia. Or. iii, 28, *lacinia* obtinere aliquid, h. e. vix.

Lacuna, jactura largitione aut fraude facta. Verr. ii, 55, *lacunam* rei familiaris explere. Att. xii, 6, vide, ne qua *lacuna* sit in auro.

Lacunar, Tusc. v, 21, est tectum templi, aut triclinii, magnifice cælatum aut pictum, sed e tabulis ligneis. v. Salmas. ad Vospic. Aurelium, 46, t. ii, p. 547, 548. Dicitur a *lacubus* parvis, in ligno tecto arte cælati. vid. Servius ad Æn. i, 726. Laquear videtur idem dici, a marginibus *lacuum* eminentibus, et varie tractis, pro formarum varietate, quas lacus habent, modo rotundi, modo quadrati, modo rhombiformes, s. scutulati. Lucem affert Josephi locus, A. viii, 3, 2, ubi tabulæ tecti dicuntur fuisse ἐξερσμένας εἰς εἰρηνάματα καὶ ἀρροσάλλασιν χρυσοῦ: quæ est descriptio *lacunar*is, s. tecti laqueati; in qua εἰρηνάματα sunt illi, quos dixi, *lacus*. De his tectis est erudita nota Valesii ad Eusebii Vitam Constant. M. iii, 32; quam compilavit Harduinus ad Plinium, xxxv, 11.

Lacus. Brut. 83, quasi de musto ac *laen* fervidam orationem fugiendam. *Lacus*, ut ex ipso loco patet, est dolium, in quod mustum mittitur, donec deferverit, et in testas defundi possit. Ap. Virgilium tamen, Georg.

ii, init., est vas torculari suppositum, in quod mustum defluit. Vinum de dolio et *lacu*, est mustum, vinum recens; et oratio de *lacu* est ea, quæ novitates verborum consecretur.

Læna, Brut. 14, est duplex amictus (quo purpureo utebantur flamines) injectus super togam, similis chlamydi. v. Ferrar. R. V., p. i, l. i, c. 13; p. ii, l. i, c. 9; Ruben. ii, 14.

Lætitia, distinguitur a gaudio in philosophia, docendi causa, Tusc. iv, 31.

Lætus. Orat. i, 18, *lætum* genus verborum.

Lævis. Orat. iii, 43, *lævis* concursus verborum, opponitur hiulco.

Lamina. Verrin. v, 63, ardentes *laminæ*: sunt inter instrumenta cruciatus.

Languide. Tusc. v, 9, *languide* dictum: est, quo fortunæ, rebusque humanis ceteris aliqua ad beatam vitam vis tribuitur.

Languidus, Or. i, 52, de philosopho. v. *languide*.

Languncula. Att. vi, 1 extr., vox corrupta, pro qua Bosius, probantibus Lambino, Junio, aliisque, *planguncula*, e Græco πλαγγὺν, quas dicit fuisse pusillas imagines cereas, pupas, de quibus vid. ipsum Bosium. Sed Grævius negat esse Latinum verbum, et mavult corruptam vocem retinere. v. in *planguncula*.

Lanista, est magister gladiatorum, Rose. A. 6, 40. Attic. i, 16, clemens *lanista*, est, qui servum frugi ab his secernit, quos gladiatores facit. Gron. Obs. i, 7. † Elegans locus hic est, Philip. xiii, 19, ex epist. Antonii: ne videret — duas acies, *lanista* Cicerone dimicantes: i. e. incitante, committente, auctore. Sic dixit etiam Livius, xxxv, 33, populum rom. cum Antiocho, *lanistis* Ætolis — dimicare.

Lanx, patina major, cujus in sacrificiis et epulis usus. Att. vi, 1, *lanicibus* et splendidissimis caustis nos soles pascere.

Lapathus, Fin. ii, 8, herba salubris et suavis, *oscille*.

Lapis. ad Div. vii, 19, Jovem lapidem jurare. v. *jurare*. Jupiter lapis, est ἀπὸ τοῦ ἀντι κταταῖου, ut grammatici loquuntur, pro Jupiter *lapideus*. † Pis. 15, emi de lapide tribuni.

Mos erat, præconem, quum venderentur servi, in lapide stare, qui Athenis λίθος πρᾶκτορ dicebatur; unde servi de lapide eimi dicuntur. v. præter eos, quos jam alii laudarunt, Potterum, Archæol. Gr. l. i, c. 10, p. 68, ed. Venet.

Lapsio, proclivitas, Tusc. iv, 12. v. *proclivitas*.

Lapsus, de motu stellarum. Div. i, 11, revera certo lapsu motuque feruntur. † volatus. Nat. D. ii, 39, volucrum lapsus. † offensio. Or. ii, 83, lapsus popularis.

Laqueatus. Verrin. i, 51; Tusc. i, 35, tecta laqueata, sunt lacunaria, de quibus supra.

Laqueus, fallax conclusiuncula. Fat. 4, Chrysippi laquei. Cf. Tusc. v, 27. † Cæcin. 29, laqueo verbi capi.

Lares. Dom. 41, lares familiares, sunt manes majorum, quorum imagines ad focum in atrio stabant. Sic Virgil. Æn. ix, 259, Assaraci lar. Erat autem Assaracus de majoribus Æneæ. Cf. Cerda ad Eclog. v, 70. v. Salmas. ad Solin., p. 293, 641.

Large respondere, i. e. liberaliter, ad Att. viii, 11.

Largiri. Or. i, 15, largiamur inertiae, h. e. non postulemus ab inertibus hominibus.

* *Largitas*, de Rep. iii, 20, ex Nono, ii, 188.

Largitio, lex agraria, item frumentaria. Mur. 11, largitioni resistere. † Balb. 13, largitio civitatis.

Lascivia, est proprie animantium voluptate gestientium. Div. i, 14, piscium lascivia.

Lascivus, insolens, ad Att. ii, 3.

* *Latebra*. Off. iii, 29, quæritur latebra perjurio. pr. Tull. 2, fragm. nov., latebram tollere. Div. ii, 20, te mirificam in latebram conjecisti. ibid. 54, adhibuit latebram obscuritatis. ad Div. iii, 12, latebra tabellæ (sc. comitalis), quam vocat, Agr. ii, 2, vindicem tacitæ libertatis.

* *Latere*. Catil. i. 6, latet mihi. Sull. 23, populum romanum latuit. Sed hic Scioppius Præfat. gramm. philosoph., legere jubet populo romano, quod solum Ciceronis ætate Latinum fuisse vult. Grævius vero totum hoc spurium putat. † subterfugere jus velle, et adversario jure experiendi copiam

non facere. Quint. 23, quis est, qui fraudationis causa latuisse dicat?

Laternarius, qui laternam præfert, Pison. 9, Grævius autem legit lanternarius: quem vide.

Latinitas, Att. xiv, 12, est jus Latii, quod ex fœdere cum Latinis ortum est, et est jure civitatis deterius, jure Italiæ autem melius. Ex eo jure poterant Latini primo, in comitiis rom. legum ferendarum causa, si vocati essent a magistratu romano, suffragium ferre; deinde cives rom. fieri. si in civitatibus suis magistratibus functi essent, atque ita civitate rom. accepta honores Romæ petere. v. Sigon. Ant. J. Lat. i, 4, et Spanh. Orb. Rom. l. i, c. 8; Hotomann. ad orat. pro Rab. perd. 5.

Latior. Dom. 20, in ipsa latione, sc. legis.

Latitare, in foro est idem, quod latere, q. vide. Quint. 23, ego experiri non potui; latitavit, procuratorem nullam reliquit. Conf. c. 17, 19.

Latitudo verborum, Or. ii, 22, est vasta et rustica pronuntiatio, sine gratia.

Latrare, de rabulis, malis oratoribus. Or. iii, 34, latrare ad clepsydram. Brut. 15, latrant jam quidam oratores, non loquuntur.

Latus, eris, in oratore sunt pulmones; nostro more loquendi: nempe vires sic dicuntur eæ, quarum defectus in latere sentitur, ut a currentibus, cantantibus, dicentibus, potantibus, Venerem exercentibus; in quibus generibus omnibus latera pro viribus dicuntur. De potantibus est Phil. ii, 25. Or. i, 60, nunquam lateribus aut clamore contenderent. Or. i, 25, latera, vires. Sed hic Pearceius mallet, quod in ms. Joan. reperit, reponere: laterum vires. De Senect. vero, c. 9, pro laterum etiam et virium, legi laterum etiam virium, ut exemplar unum vetustum habet, et ipsi Grævio placet. Frustra. Nam paullo ante est etiam: lateribus et lacertis. ad Div. iv, 7, lacerti et vires. Sic jungitur etiam, Verr. iv, 30, quæ vox? quæ latera? quæ vires. etc. Sic et Ovidius junxit, A. A. ii, 673, latus et vires operamque adfert puelis. † Vatin. 5, per tuum latus sauciétur.

Latus, adj., ornatus, copiosus. Orat.

27, *latæ* disputationes: ubi male Guilielmus, *latæ*. Sic ad Div. vi, 7, scribendi genus non modo liberum, sed etiam incitatum atque *latum*: ubi tamen Grævius bene reposuit, *clatum*. † Acad. ii, 12, pauca dicemus: non: quo non *latus* locus sit, etc. † ibid. 20, rationes sequor *latiore* specie, non ad tenne elimatas. h. e. populariores, minus subtiles. † in pronuntiando idem est vitium, quod et *vastum* dicitur Orat. iii, 12, *lata* Cottæ. † Partit. 30, *lata*, ut dixi, et confusa. v. loc.

Laudabile cum præpos. *ab*. Heren. iii, 4.

Laudatio, genus testimonii publici, quod magistratibus provincialibus a civitatibus per legatos Romæ tribuitur, quum rei de repetundis facti sunt. Font. 5: item ab aliis, in aliis judiciis, ad Div. i, 9. In Verrinis harum laudationum creberrima mentio, et e v, 25, patet numerum laudatorum legitimum denarium fuisse.

Laureatus Att. viii, 10, lictores *laureati*, dicuntur qui fasces *laureatos* præferunt imperatori victori.

Laureola, triumphus. ad Div. ii, 10, negotium, quod esset ad *laureolam* (sc. parandam, merendam) satis.

Laus, pro rebus *laude* dignis. Mil. 30, præmia *laudis*. ad Div. ii, 4, quarum *laudum* gloriam adamaris.

Lautumia, carcer Siciliae celeberrimus. v. Verr. i, 5; v, 27. Hanc scripturam verbi defendit et confirmat Gronov. ad Liv. xxxvii, 3. De re vid. Dorvill. Iter Siculum, p. 181, t. i.

Lautus, lotus. Or. i, 7. † elegans. Verr. i, 6, quum homines *lauti*, et urbani, sermones hujusmodi dissipavissent, etc. Flacc. 29, quod unis vestimentis tamdiu *lautus* es. Cf. ad Div. vii, 14.

Laxe pro *large*, ad Att. xv, 20.

Lectica. Verr. v, 11, *lectica* octophoros. De *lecticis* v. collecta a Lipsio, Elcet. i, 19.

Lecticarius, qui *lecticam* fert, ad Div. vi, 12.

Lectissime Or 68, *lectissime* dicere. Sed videtur legendum *lectissimis*.

Lectus, epitheton femininum. Inv. i, 31; Att. x, 8.

Lectus æratus, Verr. iv, 36. v. *æratus*.

Legare, *legatum* facere aliquem.

Att. xv, 11, Dolabella me sibi *legavit*. ib. xiii, 6, non solitos esse majores nostros *legare* in decemviris, qui essent imperatorum necessarii. † vocabulum testamentarium. Top. 4, *legare* a filio: h. e. ut filius heres solvat *legatum*. ibid. 3, a viro. v. Hotom. Obs. i, 24. Add. ad Att. xiii, 46.

Legatio ad Div. xii, 21, *legatione* libera *legatus*. Flacc. 34, *legationes* liberas sumere. Attic. ii, 18, libera *legatio* voti causa datur. Ex quo loco intelligitur, a libera *legatione* non differre *legationem* votivam, sed ejus speciem esse, Att. xiv, 22. De libera *legatione* vid. Ind. Leg. in lege *Julia de legationibus* liberis. † id. cujus causa *legamur*. Phil. ix, 1, renuntiare *legationem*: h. e. quid in *legatione* actum sit. ad Div. i, 4, nisi *legationibus* perfectis: h. e. nisi ante senatus decreverit, quid *legatis* respondendum sit.

Legatorius. Att. xv, 9, aliqua *legatoria* provincia.

Legionarius. ad Div. x, 32, non modo militem *legionarium*, sed ne auxilium quidem. *Legionarius* miles est ex delectu civium; sic *legio* pro tali exercitu. v. Gron. ad Liv. xxvii, 38.

Legitime, vere, proprie. Cæcin. 20, qui *legitime* procurator dicitur.

Legimus, *legibus* consentaneus, *legibus* constitutus. Act. i in Verr. 11; ad Div. x, 25, *legitimum* tempus. Cluent. 53, *legitimum* periculum. ad Div. viii, 6, *legitimum* jus. Rosc. C. 5, *legitima* judicia. Cf. ibid. 4; Arch. 2; Mil. 10, etc. — * Rabir. perduell. 13, fragm. nov., *legitimum* funus.

Leguleius. Or. i, 55, *leguleius* quidam cautus et acutus, præco actionum, cantor formularum.

Lemniscatus. Rosc. A. 35, *lemniscata* palma, proprie est, in qua majoris honoris causa *lemnisci* sunt. Sic apud Liv. xxxiii, 33, populus coronas *lemniscosque* jacit, majoris honoris causa, i. e. coronas *lemniscatas*. Nam *lemnisci* sunt vitæ, quæ sunt in honoribus decorum usitata. vid. Auson. ep. 20. In decreto Berenices urbis Africae est *στέφανος ἑταίρος καὶ ὑψηλοῦς*, majoris honoris causa coronæ additus, ap. Maffium, Antiquitat. Gallic., p. 7. Cf. Wesseling. de

Archont. Judæor., p. 18; et adde de hac re Serv. ad Virgil. *Æn.* v, 269, et Casaub. ad Sueton. Ner. 25. Hoc loco palma *lemniscata* est cædes immanissima. Palmæ dabantur gladiatoribus ob victoriam, h. e. ob interfectum eum, quocum comparati erant.

Lena. Nat. D. i, 27, blanda conciliatrix, et quasi sui *lena* natura. Sic libenter utitur eo verbo Ovidius, ut A. A. iii, 316, 752.

Lenitas. Orat. ii, 29, conciliatio *lenit* item orationis desiderat. Muren. 20, *lenitas* audiendi, est prætoris jus dicentis. opt. g. or. 2, verborum est structura quædam, duas res efficiens, numerum et *lenitatem*.

Lenitudo. Verrin. iv, 61, virorum nimia in istum (adulterum) *lenitudo*. Sed Grævius legit rectius *lentitudo*: de qua mox.

Lenocinari, servire nimis, obsequi. Cæcil. 15, de accusatore: tibi (primario) *lenocinabitur*.

Lenocinium. Nat. D. ii, 58, *lenocinia* corporum, sunt res, quibus corpus suaviter afficitur.

Lente. Orat. ii, 45, *lente* ferre: nimis patienter. † subtiliter more philosophorum. Parad. 13, hæc quum *lentius* disputantur, videri possunt obscuriora.

Lentitudo, nimia *lenitas* et patientia. Tuscul. iv, 19; ad Q. fr. i, 1. Dicitur fere in malam partem, quia est signum stuporis. v. Burm. ad Ovid. Trist. ii, 514; Drakenb. ad Liv. xxii, 14; Græv. ad Verr. iv, 61. De verbo *lentus*, et ejus varia vi agit Voss. ad Catull., p. 213 sq.

Lentus, stupidus. Att. i, 18, ni hic est illo *lentius*: de eo, qui non movebatur contumeliis.

Lessus, Leg. ii, 23, quid sit? v. *fletus*.

Levare. minuere. Acad. ii, 22, *levatur* auctoritas.

Levis. Rosc. C. 5, cui *levissima* pecunia semper fuit: h. e. non magni habita, contempta. † jactabundus. ad Div. v, 1.

Levitas. Brut. 27, *levitas* in populari ratione. in Cæcil. 3, *levitas* judiciorum, h. e. injustitia. Nat. D. iii, 29, *levitates* comicæ, i. e. amatorix, quarum exempla sunt in comædiis. Fin. i, 18, amatorix *levitates*. Tuscul.

iv, 31, eadem *levitate* est cupiditas in appetendo, qua lætitia in fruendo. Notent tirones, *levitatem* tribui omnibus vehementibus et inanibus cupiditatibus, et perturbationibus animi, propterea quod in his nulla est constantia, nulla gravitas; unde etiam *leves* dicuntur, qui iis dediti sunt. Et quemadmodum *gravitas* dicitur de omni virtute, in qua est constantia et æquabilitas agendi; sic *levitas* de omni vitio, quod in vitio nulla fere est constantia. Hæc observatio ad intelligendum plurimum proderit.

Leviter. Sull. 10, *leviter* dicere, h. e. ut ante dixerat, suppressa voce. Fere omnes tamen corrigunt *leniter*: quod quidam codices etiam Ovidio adscribunt in simili loco. Heroid. iii, 80, pro *leviter*. Sed ibi metrum repugnat, et τὸ *leviter* vindicat. v. ibi Burmannum.

Lex. de hoc verbo dictum est sub initium Indicis Legum. Hic adjecimus, quæ ibi commemorata non sunt. Rabir. perd. 5, *leges* censoriæ. Verr. i, 55, *lex* censoria. vid. Ind. Legg. in *censoriæ* *leges*. ibid., *lex* operi faciundo: de hac forma loquendi v. Gron. Sest. i, 6. Est autem ipsa *lex* censoria, sive locatio operis faciendi a censore proposita. Formulam hujusmodi legis attulit Hotomann. ad h. l. Eadem est apud Gruter. Thes. inscript., t. i, p. ccvii. Partit. 31, *lex* prædii, est formula venditi prædii, ex qua judicatur, quid emtori tradatur, quibusque conditionibus. † hinc *lex* dicitur pro conditione. Tusc. iii, 16, *lex* vitæ, est conditio, qua nati sumus, ut alibi dicit. Ar. R. 7, *lege* optima. Agr. ii, 11, si optima *lege* a populo essent creati. De formula, *lege* optima, v. *conditio*. † Offic. iii, 5, naturæ ratio, quæ est *lex* divina et humana. Scilicet *lex* naturæ est etiam *lex* divina (v. *jus divinum*); *leges* humanæ autem, quæ ad societatis utilitatem pertinent, non differunt a lege naturæ, sed ex ea sunt repetitæ, et cum natura consentiant; quod nisi est, iniquæ sunt et injustæ. † Verr. iii, 7, *leges* edicere, dicitur de censoribus, quum locationum formulas proponunt. ibid. 20, *legem* dicere, de eadem locatione dicitur, quatenus scilicet

ea conditiones redemptoribus praescribuntur. Agr. ii, 19, *leges* dare provinciae, dicitur de eo, qui habet summam potestatem constituendi iubendique, differitque ab illo, quod dicitur, *legem* ferre. Nam hoc est magistratus urbani, qui *legem* populo iubendam aut rejiciendam proponit. *Legem* ferre pro *perferre* est, Sext. 25: nam opponitur *promulgare*. Cf. Agr. ii, 12. † in Cæcil. 5, *lege* agere, est actionem alicui intendere ex *lege* aliqua, quæ facultatem intendendæ actionis dat: oportere eorum arbitratu *lege* agi, quorum causa *lex* sit constituta. Pro eo paullo post est: quo nomine abs te us millies de *lege* repeto. Cf. Muren. 11, posset agi *lege*, necne, pauci quondam sciebant. Fastos enim vulgo non habebant, etc. in quo loco latius patet *de lege* agere. Nam latissime sumta hæc formula, continet, quidquid ex *lege* apud prætorem fit, juris sui obtinendi causa, ut vindicatio, in iure cessio; emancipatio, tutoris interdicti, possessionis, actionis, etc. postulatio, eique a parte prætoris respondet *jus dicere*, vel *reddere*. Itaque hæc duo etiam apud Ovidium, Fast. i, 47, in definitione diei fasti et nefasti permutantur, quia posito uno alterum ponitur, et ubi actio *legis*, ibi necessario jurisdictio. Ille nefastus erit (dies), per quem tria verba (sc. jurisdictio, do, dico) silentur. Fastus erit, per quem *lege* licebit agi. v. Sigon. Judic. 7, 9.

Lexis, verbum, Or. iii, 43, e Lucilio.

* *Libamentum*, de Legg. ii, 12, ut sacrificiorum *libamenta* serventur. de Rep. ii, 24, dona magnifica, quasi *libamenta* prædarium.

Libare, decerpere. Div. i, 49, a natura deorum *libatos* animos habemus.

Libatio. Ar. R. 10, *libationes* epulæque ludorum publicorum, sunt sacrificia, quæ sunt defendendo vino.

Libella, est minimus nummus, as. Rose. C. 4; Verr. ii, 10. Att. vii, 2, fecit (heredem) te ex *libella*, me ex teruncio. Hardinnus ad Plin. xxxiii, 13, interpretatur ex asse, heredemque Atticum factum putat ex asse, hæc conditione, ut tertiam inde par-

tem Ciceroni daret. Sane *libellam* esse assem, ipse Plinius auctor est, l. c. Sed modus loquendi hanc interpretationem non patitur, quæ primum prolata est a Manutio, et jam repudiata a Gronovio de Sest., p. 55; quem et de *libella*, et h. l. v. ibid. iii, 12.

Libelli, de epistolis, ad Div. xi, 11, ubi v. Manutius.

Libentissimus. Att. i, 17, frequentissimo et *libentissimo* senatu uti.

Liber, adj. Or. ii, 16, *libera* quæstio est, quæ in genere versatur, nullis adstricta personis certis. † fortis, qui neminem timet, dicit, facit, quæ ipse probat, quæ vult, etsi aliis displicent. Vatin. 10, maxime *liber* in tuenda communi libertate. Planc. 38, *liberum* esse in republica. Act. i in Verr. 9, Siculos in eo *liberos* fuisse, et non venisse. ad Div. xii, 28, ne nimis *liber* in ulciscendo viderere: quod idem mox dicit, nimis fortis. † bona *libera* dicuntur, quæ non sunt obligata, oppignerata. ad Div. xi, 10, tantum abest, ut meæ rei familiaris *liberum* quidquam sit, ut omnes jam meos amicos ære alieno obstrinxerim. † Att. xiv, 13, *libero* lectulo negat esse quidquam jucundius: hominis cœlibis.

Liber, subst. Div. i, 43, ad *libros* ire jussit, int. Sibyllinos.

Liberalis. Flacc. 17, causa *liberalis* est, in qua de *libertate* alicujus agitur. Off. ii, 12, sumtus *liberalis*, distinguitur a necessario.

Liberalitas, est proprie omnis ratio vivendi et agendi, quæ a *liberali* educatione proficiscitur, et est propria hominum honeste *liberaliterque* educatorum, eorumque personis digna. Sic pro cultu *liberali* homine digno, est Off. i, 39, quæ pertinent ad *liberalitatem*, specie et dignitate moderata sint. † pro hilaritate quadam vultus et sermonis, quæ severitati opponitur. Brut. 25, homo non *liberalitate*, sed ipsa tristitia et severitate popularis. † pro studio alterius commodis aut largitione aut officiis inserviendi, quod est *liberaliter* educatorum proprium. Offic. i, 14 s. † pro *cûnbergæ*, quæ omnes æque bonos, ac nos sumus, judicamus. facilitate; ad Q. fr. i, 1, videtur decipi posse *liberalitas* tua, etc.

Liberare, a vectigalibus immune facere. Agr. ii, 21, *liberare* publica (publici agri vectigales sunt; *liberati* ergo fiunt privati). Verr. ii, 31, *liberet* Byzantios. † Att. xvi, 6, Butrotios quum Caesar *liberavisset*, sc. ne agri eorum ex lege agraria dividerentur. † Ar. R. 8, *liberare* domum: int. a religione. † Off. i, 10, pleraque promissa jure prætorio *liberantur*, quædam etiam legibus: sc. ne ea servare cogere. † in *libertatem* vindicare. Cæcil. 17, *liberare* se a Venere. v. *liberta*. † discernere. Tusc. i, 22, divinus animus *liberatus* a corpore. Nat. D. ii, 3, pulli *liberati* cavea † ad Div. iii, 7, ad facultatem ædificandi *liberare* aliquem: int. ab interdicto. † absolvi. Mil. 18, *liberatur* non profectus esse: innocens est in eo, quod dicitur profectus esse, etc. † de prædibus, opponitur *τὸ obligare*. ad Div. v, 20, Volusii *liberandi* meum fuit consilium. † in auspiciis est, Leg. ii, 8, templa *liberata* et effata habento. *Liberata* templa sunt, quæ liberum ab omni parte prospectum habent. Nam augures quum locum aliquem auspiciis consecrant, quod est *effari*, jus habent amovendi ea, quæ *liberum* prospectum impediunt. v. Offic. iii, 16.

Liberatio, opponitur damnationi. † libidinosissimæ *liberationes*. Pis. 36.

Liberta Veneris. Cæcil. 17, quæ se a Venere liberavit: h. e. quæ pecunia redemit onus a majoribus acceptum, sumtus certis Veneris sacris suppeditandi, quod qui sustinebant, servi Veneris, Venerii, dicebantur. vid. Græv. ad h. l.

Libertas, fortitudo in sentiis dicendis, in agendis rebus, quæ aliis displicent. Planc. 38, tamenne tu *libertatem* requires meam? ibid. 39, *libertatem* dimittere. vid. *liber*. † potestas libera faciendi, quod velis, quod placet. ad Div. i, 8, *libertas* in rep. capessenda. † Cæcin. 12, imminuta *libertas*, est injuria. † Tirones notent, quum *libertas* conditionem et statum significat, duplicem ejus vim esse. Nam primo, id quod notissimum est, opponitur servituti, et est *libertinorum* atque *ingenunorum*; deinde, quando de civis rom. *libertate* sermo est, eo nno verbo continentur omnia jura, quæ cives roma-

ni habent, suffragiorum ferendorum, honorum omnium petendorum, provocandi, et quidquid jus civile universum et leges tribunitiæ et consulares sanxerunt pro populi commodis, tanquam Valeriæ, Porciæ, Publiæ, Horatiæ, tabellariæ, etc. Sic pro Cæcin. 33, quum Arretinæ mulieris *libertatem* defenderem, etc. Hoc statim sic interpretatur: ut omnes, qui in eadem causa sunt (qua scil. illa mulier), et lege agant, et suum jus persequantur, et omnes jure civili utantur, etc. Ex quo intelligitur, in hoc loco *libertatem* poni pro jure Quiritium. Apud Livium, in illis disputationibus de communicando cum plebe consulatu, et similibus, tribuni semper se pugnare dicunt pro æqua *libertate*: quod profecto nullam aliam vim habet, nisi hanc, ut omnes ordines iisdem commodis, reip. eodem jure utantur. Et xlv, 15, civitas et *libertas* eripi dicitur eodem sensu. Nam qui civitatem amittit, non desinit liber esse, sed amittit jus Quiritium. Conf. Noodt Observ. ii, 21, et Sigon. Ant. J. C. R. i, 6.

Liberti, idem sunt qui *libertini*, sed ita dicuntur in relatione ad patronum. Locus in Sueton., Claud. 24, induxit imperitos, ut existimarent, *libertinos* dictos esse *libertorum* filios; quod est falsissimum. Suetonius non hoc dicit, sed Appii Cæci temporibus nomen *libertinorum* mansisse etiam in posteris *libertinorum*, quamvis jam ingenuis. Itaque tirones ab hoc errore sibi caveant, qui etiam nunc quorundam doctorum virorum libros obsidet, quos nominare non est necesse.

Libertini, Orat. i, 9; Rosc. A. 7; Sext. 45, etc. sunt homines e servis *liberi* facti, et opponuntur ingenuis.

Libidinosæ, Verr. iii, 69, pro libidine, ut libitum est.

Libido, partium studium, et prava cupiditas nocendi, et contra jus faciendi. Rabir. perd. 5, tabella occultat *libidinem* judicium. Cluent. 22, *libido* judicium. Verr. i, 46, *libido* in jure dicendo. † opponitur rationi, et significat cupiditatem. Quint. 4, multa *libidine*, non ratione gessisset. Fjn. i, 6, declinatio ad *libidinem* fingitur: i. e. sine idonea ratione. † cum genit. rei est cupiditas.

Heren. iii, 3, nimias libidines honoris, pecuniæ, etc.

Libramentum, est superficies aquæ, continenter declinans, ut labi aqua possit; sive diversa aquæ altitudo, ejus extremitas puncto finitur; quod tamen intelligitur modo, ut puncta mathematicorum, ut punctum in medio jugo libræ, quod et ipsam *libramentum* vocatur. *Acad.* ii, 36, punctum est extremitas, et quasi *libramentum*. Add. Harduin. ad *Plin.* xxxi, sect. 31; xxxvii, s. 9, 43.

Librariolus. *Balb.* 6; *Leg.* i, 2, *librarioli* Latini, sunt homines, qui libros Latinos describunt et vendunt.

Librarium, capsula librorum, chartarum. *Mil.* 12, *librarium* legum vestrarum.

Librarius, servus scriba, *Agr.* ii, 5; *Or.* iii, 44, etc.

Libratus, in æquilibrio servatus. *Tusc.* v, 24, terra quibus *librata* ponderibus, quibus cavernis maria sustineat.

Liceri. *Off.* iii, 15, nec apponet, qui contra se *liceatur*. Sensus esse puto: qui multo minus offerat, et ita rem deprimat, ut ipse faciliorem venditorem habeat. Hunc sensum vidit, et efficere voluit Muretus, corrigendo, qui contra asse *liceatur*. Item *Pearcius*: qui contra a se l, cui conjecturæ multum tribuit: a se, i. e. in commodum suum. Sed vel sic manet difficultas in Latinitate, quomodo hoc contra *liceri* dicatur. Si contra *liceri* de ea re, quam supra expressimus, dici Latine potest; vix dubitare licet, quin et contra se *liceri* sic dici possit.

Licet, constr. cum infin. pass. *Or.* 4, ejus ex epistolis intelligi *licet*. Cf. c. 60. *Or.* i, 42, *licet* carpentem passim et colligentem undique repleti — scientia. † sequente accus. *Ag.* 6, *liceat* esse miseros, pro miseris. Cf. *Balb.* 12; *Verr.* iii, 96; *Att.* x, 8. Sed est elliptica forma, quæ sic expletur: *liceat* nobis, nos esse miseros. vid. *Duker.* et *Drakeub.* ad *Liv.* xlii, 36. † seq. ut. *Mur.* 4, *licet* — ut imperitiam. † venale est. *Attic.* xii, 23, de Drusi hortis, quanti *licuisse* scribis: int. emere. Hoc sensu *Plinio* restituit hoc verbum *Harduinus*, xxx, 10. † *liciturum* esse, habet *Cicero*, *Attic.* ii, 1.

* *Lictores*, de *Rep.* ii, 31, consiliibus alternis mensibus præstant. *Agr.* ii, 34, anteeunt et prætoribus Capuæ.

Ligurio, proprie est degustare. Hinc varie dicitur, ut pro, exiguum partem ex aliqua re capere. *Verr.* iii, 76, non reperietis hominem timide, nec leviter hæc improbissima lucra *ligurientem*; devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. Item, disciplinæ alicui operam aliquam dare. *Dom.* 18, Sexte noster, bona venia, quoniam jam dialecticus es, et hoc quoque *ligurris* (i. e. hanc quoque artem attigisti et degustasti). Sed illud quoque innuit esse jocum ex ambiguo, et aliud ad id, quod putabatur naturam Clodiæ *ligurrire*, etc. Male vulgo in hoc loco interpretantur, appetit. Sic etiam in hoc ad *Div.* xi, 21, quum quidam de collegis nostris agrariam curationem *ligurirent*, disturbavi rem, totamque vobis reservavi; Manutius interpretatur, appetere. Non absurde; sed plenus sensus hic est: Quum mentionem curationis agrariæ in senatu facerent, ut, quibus mandanda esset, decerneretur (in qua potuit eorum quoque cupiditas aut spes intercedere et apparere), ego impedivi, quo minus de ea re ante quidquam decerneretur, quam vos redissetis.

Ligurritio, pars ægrotationis animi, *Tusc.* iv, 11.

Limare, proprie est lima superflua abraderé, ut politior res sit. Hinc est pro detrabere. ad *Div.* iii, 8, de liberalitate tua *limavit* aliquid posterior annus. *Or.* iii, 9, tantum alteri affinxit, de altero *limavit*. † de oratore, qui tenuis et exile dicendi genus consecratur. *Opt.* g. or. 4, se ad minuta genera causarum *limavit*. Et de philosopho, qui rem subtiliter, remoto omni ornatu oratorio, edisserit, *Off.* ii, 10, † acueré, elaborare, perficere. *Or.* i, 25, neque hæc ita dico, ut ars aliquid *limare* non possit. *Brut.* 67, acumen arte *limare*.

Limatus, subtilis, tenuis. *Or.* i, 39, *limatus* oratione atque subtilis. *Fin.* iii, 12, *limata* tenuitas. † politus, elegans, acuratus. *Brut.* 24, qui genus *limatus* dicendi consecratur. ad *Div.* vii, 33, *limatulum* judicium. *Nat.* D. ii, 29, urbanitate nostrorum hominum *limatus*.

Linea, de perpendiculari, Fin. i, 6
Lineamentum, delineatio operis, adumbratio. Brut. 87, *lineamenta* Catonis, sunt ejus libri, qui res nudas, sine ornatu tradebant, sed recte tamen subtiliterque, adeoque similes vel picturæ *lineari*, qualis olim fuit, vel delineationi pictoris, ex qua, qualis pictura futura sit, intelligi potest, et quæ est fundamentum bonæ picturæ. † Paulo aliter est hoc verbum, Or. 56, quasi quamdam palæstram et extrema *lineamenta* orationi attulit. Id quale sit, docebit locus hic Plinii xxxv, 10, quem tironum causa adscripsimus: « Parrhasius primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris, confessione artificum in *lineis* extremis palmam adeptus. Hæc est in pictura summa subtilitas. Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis, sed in quo multi gloriam tulerint: extrema corporum facere, et desinentis picturæ modum includere, rarum in successu artis invenitur, etc. » Igitur extrema orationis *lineamenta* sunt perfectio et venustas summa orationis.

Linere. ad Q. fr. ii, 11, Lucretii poemata *lira* sunt multis luminibus ingenii. Sed alii aliter legunt.

Lingua. Or. iii, 30, *linguam* protrudere, est exercere dictionem declamando.

Linter. Brut. 60, loqui ex *linter*. v. loc.

Lintriculus, parvus *linter*, Att. x, 10.

Liquefacio. Tuscul. v, 6, quos nullæ futiles lætitiæ languidis *liquefaciunt* voluptatibus.

Liquescere. Tusc. ii, 22, *liquescere* mollitia.

Liquido, cum fiducia quadam, certo, sine hæsitacione ac dubitatione. Verr. iii, 59, *liquido* dicere. ad Div. xi, 27, *liquido* negare. Fin. ii, 12, quod eo *liquidius* faciet, si perspexerit, etc.

Liquidus, purus. Brut. 79, *liquida* oratio. Fin. i, 18, *liquida* voluptates. Or. ii, 38, *liquidum* genus sermonis, oppositur exili et arido.

Liquier, pro *linqui*, Div. i, 22.

Lis. Fin. ii, 12, *lites* privatæ, sunt causæ privatæ. † pecunia, de qua est

judicium. Rabir. Post. 4, summa *liti*um, est æstimatio *litis*, quæ dicitur Cluent. 16 ubi etiam est æstimare *litem*; quod fit, quum summa fit omnis ejus pecuniæ, de qua judicium est: tanquam in causa de repetundis, in qua *lis* dicitur æstimari, quum omnium furtorum, quæ ab aliquo repetuntur, summa fit. v. Act. i in Verr., ult. Dicunt autem æstimare *litem* alicui, et alicujus. Verr. iv, 10; v, 19, Cluent. 41.

* *Liticipines*, de Rep. ii, 22, qui lituo canunt, ut *tubicines*, qui tuba. Ibidem *cornicipines*. Quos inter omnes discrimen docet Scaliger ad Festum.

Lito, parento, hostiis placo. Flacc. 38, *litemus* Lentulo. † *litare* dicuntur, qui in hostiis bona exta inveniunt. Div. ii, 15, proxima hostia *litatur* sæpe pulcherrime. Cf. c. 16. vid. Gronov. ad Liv. viii, 9; sed maxime Schwarz. ad Plin. Pan., p. 226.

Litteræ, lingua. Leg. i, 2, abest historia *litteris* nostris. † libri. Div. ii, 2, Græcæ de philosophia *litteræ*. Brut. 64, *litteris* illustratum genus scriptionis. ad Div. vii, 19, nullam artem *litteris*, sine interprete — percipi posse. † tabulæ omnes et chartæ scriptæ. Leg. iii, 20, publicis *litteris* consignatam memoriam publicam non habemus. Quint. 11, *litteræ* societatis. Verrin. iii, 71, *litteræ* publicanorum. in Cæcil. 9, *litteræ* in Verrem. Nota: in Verrinis interdum tabulæ et *litteræ* junguntur, quod ubi est, tabulæ sunt acceptorum et expensorum codices, *litteræ* aliæ scripturæ. Interdum vero uno tabularum nomine omnia genera scripturarum, et litterarum verbo etiam tabulæ comprehenduntur. † artes liberales omnes. Orat. iii, 34, instructa *litteris* eloquentiæ. ad Div. xv, 21, *litteræ* reconditæ. Cf. Rosc. A. 41; Arch. 6, etc. Hinc † Græcæ *litteræ* sunt artes Græcorum libris illustratæ. Acad. i, 2; ii, 11; Or. i, 18; ii, 7; de Sen. 1, etc. et Latinae *litteræ*, Latinis libris illustratæ artes, Acad. i, 3. Brut. 93, *litteræ* pro genere ponuntur; deinde philosophia, jus civile, historia, etc. † Dicitur tamen etiam de singulis generibus, ut de grammatica, Inv. i, 25; Orat. i, 3; iii, 10; Off. i, 37; de philosophia, Balb. 1; Sext. 51; Ar. R. 9, etc. de reliquis, præter philo-

sophiam, artibus liberalibus. Pis. 29, est autem hic non philosophia solum, sed etiam *litteris* perpolitus. † epistolæ. Att. xi, 5, conficere plures *litteras* non potui; iis tantum rescripsi, a quibus acceperam. † Inv. ii, extr., hic liber non parum continet *litterarum*, i. e. satis longus est. † de scripto, sc. in legibus. Partit. 36, 39; ibid. 37, sine *litteris* est, non scriptis legibus. † Cæcin. 23, verbis, et *litteris*, et summo jure contenditur.

Litteræ. Brut. 28, *litteratius* loqui, est accuratius, magis ex regulis artis, doctius. Ar. R. 8, *litterate* respondissem. Grævinus dictum putat pro polite, eleganter, per ironiam: sed contextum consideranti videbatur esse, ad *litteram*. Pis. 25, *litterate* et scite perscriptæ rationes. † Brut. 56, scriptorum veterum *litterate* peritus, i. e. ut nunc dicunt, more et subtilitate criticorum. Or. ii, 66, belle et *litterate* dicta.

Litteratura, scriptura, Partit. 7.

Litteratus, doctus in aliquo genere. Or. iii, 11, *litteratissimus* togatorum. Mur. 7, tua nobilitas hominibus *litteratis* et historicis est notior. † qui legere potest. Nat. D. iii, 9, hoc si placet—*litteratum* est. † intelligens linguæ alienj, ut bene loqui ac scribere possit. Offic. i, 37, eos exquisito judicio uti putares *litterarum*: quantum erant *litterati*: sed et alii; hi autem optime uti lingua Latina putabantur. Sic in Brut. 28, *litterate* loqui. v. *litterate*. Male illum locum interpretatus est Grævinus.

Littus. Top. 7, solebat Aquilius—quum de *littoribus* ageretur, — quid esset *littus*, jta definire: qua fluctus eluderet. Atqui Celsus in Digest. de Verb. Signif. q6: *littus* est, quo maximus fluctus a mari pervenit; idque M. Tullius, quum arbiter esset, primus constituit. Videndum, utrum in hoc Celsi loco Aquilius corrigendum sit, quod res postulat, an Celsus locum Ciceronis non accurate vel inspexerit, vel tenuerit, et memoriter landans, aberraverit.

Litura. Verr. i, 36, nomen in *litura* fecit. ib. ii, 42, nomen est in *litura*, h. e. ubi illud nomen est, aliud ante fuit, quod deletum esse apparet.

Lituis. Div. i, 17, unde dicatur *li-*

tuus angurum? Att. xi, 12, *lituum* profectionis meæ fuisse, h. e. anctorem; nam *lituo* æque ac tuba in bello signum datur.

Locare, usum alicujus rei aut fructum alteri certa mercede concedere. Cæcin. 6, *locare* fundum. Rosc. Com. 10, *locare* se dicitur, qui operam suam certa mercede alteri pollicetur. † consistere. Offic. iii, 17, prudentia est *locata* in delectu bonorum. † *locant* etiam, qui redemptori aliquid addicunt. v. *redemptor*. Verr. i, 54, 56; Att. xv, 17. Hinc etiam *locatio* sic dicitur, v. c. Att. iv, 3. † ibid. vi, 1, civitas in ejus fide *locata*.

Locuples, de testibus, cognitoribus, etc. dicitur. Part. 34; Flacc. 17, etc. Passeratus, ad Quint. 11, *locupletem* dici putat a loco, quem quis honestum obtinet in civitate: sic cognitoris ejus, qui se aliquem nosse proficitur, epitheton est honestus. Sed vero similior est eorum sententia, qui a loco, pro agro, fundo dictum putant, ut Cic. ipse de Rep. ii, 9. † Herenn. iv, 33, 47, copię *locupletes*.

Locus, caput philosophiæ, aut ejuscumque artis, materia. Div. ii, 1, perpuratus est *locus* de finibus boni et mal. a nobis quinque libris. ibid., quintus eum *locum* complexus est. Simile est Att. i, 16, *locus* ille a me est inductus, i. e. de eo argumento late dicere cœpi. † sunt etiam *loci* rhetorum, qui sunt fontes argumentorum, Or. i, 31; in Topicis passim. Item in arte memoriæ, Or. ii, 87. † *Loci* autem communes sunt, quum de re universa tractatur, quum oratio revocatur ad genus, Or. iii, 27. v. *communis*. † status, in re gladiatoria et militari, ut gradus. Catil. ii, 1, *loco* ille motus est, quum ex urbe est depulsus. † dignitas. ad Div. xiv, 18, isto *loco* femina. Cf. Verr. i, 48. † ordo, classis in civitate. Quint. 13, *locus*, quem honestissime obtinuit. v. Passeratus ad h. l. † fundus. Agrar. iii, 2, ita interpretatur Turnebus, quem vide. † res. in Cæcil. 15, cui *loco* consulite ac providete. † genus, pars. Offic. i, 6, *loci*, in quos honesti naturam divisimus. ibid. 14, alter *locus* cautionis. Catil. iv, 10, est uno *loco* melior conditio externæ victoriæ, quam domesticæ. † *locum* relinquere et dare, non eodem modo dicitur.

Verr. v, 50, fortunæ alicujus veniam et locum dare est ignoscere, concedere. Cluent. 22, locum defensionem non relinquere, est de iudice, qui pecunia corruptus inutilem defensionem reddit. ad Div. i. 1, locum non relinquit precibus, de eo, qui et non rogatus facit, quæ volumus, ut non opus sit precibus. Att. vi, 1, non est locus ad tergiversandum. † Verr. v, 14, ædilitas in loco posita, h. e. recte beneque.

Locutio, pronuntiatio. Brut. 74, Græca locutio. Or. 19, omnis locutio oratio est, sed oratoris locutio hoc proprio signata est nomine.

Logica, Tusc. iv, 14, quæ sint? Cf. Ind. Gr., λογικά.

Loligo, genus piscis, Div. ii, 70.

Lomentum, fabarum farina, qua ad interpolandam faciem, et tegendam deformitatem utebantur. ad Div. viii, 14, censuram lomentum et nitrum putat.

Longulus. Att. xvi, 13, longulum sane iter.

Lucanica, genus farciminis, ad Div. ix, 16.

Lucere, in primis eminere, apparere. Att. iii, 15, officia et studia mea parum ante luxerunt. Cf. Brut. 7; Phil. xiii, 11. † Mil. 23, res ipsa lucet tot tam claris argumentis significque. Off. i, 9, æquitas lucet ipsa per se; dubitatio cogitationem significat injuriæ.

Lucerna. Att. viii, 2, eadem lucerna hanc epistolam scripsi, qua inflammaram tuam.

Lucrari. Verr. i, 12, lucretur indicia veteris infamiæ: i. e. non audiet facinora, non proferentur; quod ille in lucro debet ponere. Sic Græci τὸ κερδαίνειν. Act. Apost. xxvii, 21.

Lucrum, de bono, quod præter opinionem contigit. ad Div. ix, 17, de lucro prope jam quadriennium vivimus: sc. quia in perpetuis vitæ periculis vixerat, nec spem vitæ retinendæ habuerat. v. de hac vi verbi viros doctos ad Liv. xl, 8.

* *Luculente*. Off. iii, 2, luculente dicitur. de Rep. i, 43, quod apud Platonem est luculente dictum.

Luculenter. Fin. ii, 5, Græce luculenter scire.

Luculentus, amplius, magnus. Att. xvi, 4, luculenta navigia. † firmus. ad Div. x, 24, luculentissima legio. † Att.

x, 12, 14, luculentus auctor, i. e. fide dignus.

Lucus, silva sacra. Milon. 31; Div. i, 45, etc. De hoc genere silvarum est docta dissertatio Eschenbachii inter ejus dissertationes.

Ludere, simulare. ad Div. viii, 9, civem bonum ludit. † armis exerceri. Or. ii, 20, videant, ad ludendum, an ad pugnandum arma sint sumturi. † ridere. Or. i, 12, irrisione ludatur. ad Div. vii, 5, quod jure lusisti.

Ludius, histrio, saltator. Ar. R. 11, si ludius constitit; h. e. si ejus saltatio interrupta est. v. Salmas. ad Trebell. Claud. 5, t. ii, p. 362; ad Vopisc. Carinam, p. 843, et quos laudat Burm. ad Ovid. A. A. i, 112.

Ludus, de re facili. Verr. v, 70, ad honores per ludum et negligentiam pervenire. Cf. Fin. i, 8; Or. ii, 17. † de fraude. Dom. 48, si ille tibi ludus fuit — si est illud ratum. † Phil. vi, 4, ludis dicitur de tempore, quo ludi fiunt. † Sext. 55, ludos facere, dicitur de eo, cujus sumta fiunt. Ar. R. 11, ludi perempti sunt. † in Cæcil. 10, ludi plebei. Cf. Verr. v, 14: unde patet, Floræ eos ludos factos. ad Div. vii, 1, ludi Osci, sunt fabulæ Atellanæ proprie, sed l. c. dicuntur pro rebus ineptis et ridiculis. Act. iiii Verr. 10, ludi Victoriæ, instituti a Sulla in memoriam victoriæ a Marianis reportatæ. ibid., ludi votivi (cf. Div. i, 26), qui fiunt et voto imperatoris ad bellum profecti, et cum victoria reversi. ibid., ludi romani, celebrati pridie non. sept. ex instituto regio.

Lumen, quod in quaque re eminet in primis, præcipuum est, ornamentum. Q. fr. ii, 10, illorum prædiorum scito mihi vicinum Marium lumen esse. Sed vid. not. Sen. p. R. 4, hoc lumen consulatus sui fore putavit. Fin. ii, 22, hoc vestrum lumen est. Acad. ii, 33, sed illa duo lumina vestra, quæ maxime causam continent. Nat. D. i, 28, nævus Alcæo lumen videbatur. † præsidium, tutela. Sull. 11, Roma lumen gentium. † fenestræ, prospectus. Dom. 44, obstruere luminibus; unde et metaphoriæ, tanquam Rabi. Post. 16, mentis luminibus officit alitudo fortunæ et gloriæ. Brut. 17, Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum altius exaggerata oratio. † ibid. 75, videtur

tanquam tabulas bene pictas collocare in bono *lumine*. † quomodo differat a *luce*, patere videtur e Fin. iii, 14, ut obscuratur et offunditur *luce* solis *lumen* lucernæ. De quo agit Burm. ad Virgil. Æn. ii, 682, et Oudendorp. ad Sueton. Cæs. 31. Sed id discrimen non servatur. v. in *lux*.

Luminare, Att. xv, 26, est fenestra, ut *lumen*.

Luminosus, insignis. Or. 36, tum sunt maxime *luminosæ*, et quasi acuosæ partes duæ.

Lustratio. Tusc. v, 27, silvestres cursus *lustrationesque*.

Lustrum, tempus quinque annorum, sub ejus finem a censoribus census habetur, et postea publicæ preces et sacrificia novetaurilia fiunt, quod dicitur *lustrum* condere. Or. i, 40, qui domini voluntate census sit, continuone, an, ubi *lustrum* conditum sit, liber sit. ibid. ii, 66, is, qui te ex arariis exemit, *lustrum* condidit, et taurum immolavit. v. Liv. i, 44, et ibi Gronov.

* *Lutum*, plural. numero. fragm. epist. ad Hirtium ap. Non. iii, 132, *luta* et *lumum* aggerabant, † convicium. in Pis. 26, o *lutum*! o sordes!

Lux, pro *lumine*. Cœl. 28, *lux* longe alia est solis, et lychnorum. Nam lychnorum propriè *lumen* est. v. in *lumen*, et quos ibi laudavimus. Nat. D. i, 5, sententiæ *lucem* auctoris desiderant. Ligar. 3, *lux* liberalitatis et sapientiæ tuæ mihi oboritur. Tusc. ii, 26, benefacta in *luce* se collocari volunt. Sen. p. R. 3, *lucem* in republ. dispicere cœpistis. Phil. x, 6, *lux* venisse quædam, et spes salutis videretur. † *Luce* dicitur pro interdiu. Offic. iii, 24. Alia exempla collegit Drakenb. ad Liv. xxxviii, 36.

Lychnuchus. Q. fr. iii, 7, ad *lychnuchum* ligneolum. Lectionem hanc contra Smithum et Licetum defendit, et ipsum locum illustrat Spanhem. de Usu et Pr. Num., t. i, p. 170.

Lymphatus, Div. i, 16, Gr. *νυμφε-
ληπτος*. Itadicebantur, qui nympham aquaticam viderant, et aquam timebant; unde deinde de perterritis, et enthusiasmo aliquo furentibus, ut h. l. dicitur. v. Cuper. Obs. iii, 12; Heinsius et Drakenb. ad Silium, i, 459.

M.

Machærophorus, ad Q. fr. ii, 10, qui sit, non satis certum puto.

Machinæ, artes, doli. Dom. 11, desinant iisdem *machinis* sperare ne posse labefactari. Cf. Nat. D. iii, 29. † Petit Cons. 2, amicam de *machinis* emit. Salmas. ad Solin., pag. 851, interpretatur de catasta, in qua inclusi venales prostituerint servi, quod *βίχαμα κατάγειον* Plutarchus dicat, Livius interpretetur *machinam*. Sic etiam Cassaub. ad Persii Sat. vi, p. m 514, de his Martialis: quos arcanae servant tabulata catastæ. De catasta multos laudat Broukhus. ad Tibull. ii, 6.

Machinari, excogitare. Or. iii, 44, *machinati* sunt ad voluptatem. Nat. D. ii, 51, quod perpetuitatis causa *machinata* est natura.

Machinator, inventor rei malæ, Rose A. 45.

Macrocolon, Att. xiii, 25; xvi, 3, est membrana longior et major. vid. e Salmasio ad Vopisci Firmum a Grævio ad h. l. excerpta.

* *Mactare*, inquit Nonius, iv, 291, est magis augere. de Rep. i, 43, ferunt laudibus et *mactant* honoribus. † — placare. Vat. 6, exitis puerorum deos manes *mactare* soleas. † nocere reo. Flacc. 22, *mactare* aliquem civitatis testimonio.

* *Macula*, foramen in reti. Verr. v, 11, reticulum minutis *maculis*. Sic. Varr. R. R. iii, 11, rete grandibus *maculis*. † Translato sensu. Flacc. 3, fragm. nov., quum reliquum tempus ætatis turpitudinis *maculis* conspexeris.

Maculosus, censoria nota infamis, turpis vitiiis. Att. i, 16, *maculosi* senatores.

Magis, additum numero pro *amplius*. Rose. Am. 14.

Magister, director, ut hodie dicunt. Verr. iii, 71, *magister* scripturæ ib. ii, 74, *magister* societatis. ibid. 70, pro *magistro* in scriptura, est *vice-director*. Similiter dicuntur *magistri* (auctionum), qui, quum bona alicujus venduntur auctione, ab iis, quorum interest, constituuntur, ut ejus rei curam suscipiant, quos hodie curatores bonorum appellant Quint. 15; Att. i, 1; vi, 1; ad Div. xii, 30.

† *magister equitum*, Att. ix, 15, est quasi collega dictatoris, qui eum facit. Nomen hinc traxit, quod in exercitu equitatu præest. Ipse autem dictator *magister populi* dicitur, Leg. iii, 4; de Rep. i, 40.

Magisterium, in convivio est ejus, qui modimperator dicitur; regnum vini, ut Horatius ait. de Sen. 14, me et *magisteria* delectant, a majoribus instituta. † Prov. Cons. 19, morum *magisterium*, est censura; nam et censor *magister morum* dicitur. v. Gronov. ad Liv. xxiv, 25.

Magistratus dici et ipsos consules, prætores, ædiles, etc. et eorum munus, notum est: unum locum adscribemus, in quo est hoc verbum. Verr. i, 12, accedere ad *magistratus*; quod eodem modo dicitur, ut accedere ad rempublicam. † Livius pluribus locis proconsules ac prætores non numerat in *magistratibus*. vid. v. c. xxviii, 38, et ibi Sigon. ac Vales.; at Cicero numerat, Verr. iii, 79, ubi sermo est de scriba provinciali, et scribæ dicuntur habere pericula *magistratum*.

Magnifice, magno animo. Offic. i, 26, *magnifice* vivere. ad Div. iv, 7, *magnificentissime* consulatum gerere. Fin. iv, 2, eas virtutes nos *magnificenter* appetere, et ardentius. † honorifice. Catil. ii, 1, *magnifice* vicimus.

Magnificentia, magnus animus. Inv. i, 56; Off. i, 21. Inv. ii, 54, quid sit?

Magnificus, honorificus. Sen. p. R. i, *magnificentissimum* decretum.

Magniloquentia Homeri, ad Div. xiii, 15.

Magnum. ad Div. xiii, 26, *magnum* esse apud te speravit meas litteras. Sic e mss. edidit Victorius, deletis verbis *pondus habituras*, quæ alibi addit Cicero; putatque hunc modum loquendi esse elegantiorē: quem P. Manutius non satis concoquebat. Nec Victorium imitatus est Camerarius, aut Stephanus, etc. Est autem Græca forma loquendi, intelligendumque negotium.

Maialis, Pis. 9, est porcus pinguis, qui Maix mactatur. Ex Isidoro.

Majestas, est populi, quam qui lædit, *majestatis* reus est. de quo crimine v. Partit. 30; Orat. ii, 25, 39; Verr. i, 5, *majestatis* judicium; sed tribuitur etiam consuli, Phil. xiii,

9. † Mil. 30, pro, nisi qui nullam vim ducit, numenque divinum, Grævius legit, nisi qui nullam *majestatem* ducit. n. d., ut *majestas* sit divinitas; quam verbi vim pluribus exemplis confirmat. Gl. Philox., *majestas*, *θεϊότης*. Sic est ap. Sueton. Ner. 1, Cf. de hac voce disputationem Salmasii ad Trebellii Gallienos, c. 14. † dignitas magna, ad Div. xv, 5 extr., ubi sermo est de honore non meritis tributo.

Male, in emendo est, nimis magno pretio. ad Q. fr. i, 1, publica *male* redimere. In vendendo, nimis vili. Verr. iii, 98, *male* vendere. † parce, tenuiter. ibid., *male* percepti fructus. † in foro variis in formulis est. Cæcin. 28, *male* facere sponsionem, est causa cadere, in qua sponsionem fecisti. Quint. 14, *male* agere, est actionem alicui intendere, quam obtinere non possis, ut formula cadas, quemadmodum dicitur. v. interp. ad h. l. Sed c. 16, 27, est fraudare, decipere velle.

Malitia, Nat. D. iii, 30, quid sit? † callida juris interpretatio, quæ et calumnia dicitur. Cæcin. 1, *malitia* jam est usitatum. ad Div. ix, 7, calumniatus sum, indicabo *malitiam* meam. † solertia et perspicacitas in dolis hominum videndis: nam qui ipsi dolos nectere possint, ii etiam fraudes verentur, et ubi fiant, vident. Att. xv, 26, nisi tua *malitia* affuisset. † Fin. iii, 11, quas Græci *καλίας* appellant, vitia malo, quam *malitias* nominare.

Malitiose, per calumniam. Cæcin. 7, novæ litis genus tam *malitiose* intenderet.

Malitiosus, callidus. Off. i, 10, *malitiosa* juris interpretatio. Off. iii, 18, *malitiosis* officiorum blanditiis.

Malle cum potius, Balb. 7; Att. xiv, 13.

Malleolus, in vitibus est palme novus, cum parte ligni durioris ab utraque parte recisus, ut *malleoli* figuram habeat de Sen. 15. Add. Colum. iii, 6, 3. † In re militari sunt manipuli spartei, pice inducti, quibus sagitta inserta (unde *malleoli* figura), ut projiciantur in hostilia munimenta, opera, tecta, etc. incendii excitandi causa. Catil. i, 13; Mil. 24. v. Lips.

Poliore. v, 5, et quos præter hunc laudat Drakenb. ad Liv. xxxviii, 6.

Malum. v. *orbiculatus*.

Manare, excidere, exire in vulgas, Att. iii, 12.

Manceps. redemptor, conductor. Sic publicani dicuntur *manceps*, quia publica vectigalia redimunt, Dom. 10; item alii redemptores decumarum, in Cæcil. 10; porro redemptor ædificii alicujus, aut operis publici, Verr. i, 54; item, qui prædam emit, Dom. 18; item is, qui et sector dicitur. Rosc. A. 8. *manceps* hominis studiosissimi nobilitatis: h. e. honorum ejus. Denique is, qui pecuniam emit, et eam alio loco ei, a quo accepit, aut eodem genere, aut genere alio nummorum solvendam curat. ad Div. v. 20, erat enim nobis curata pecunia Valerii *mancipis* nomine: h. e. Valerius redemerat pecuniam sine periculo nostro nobis, quo loco volebamus solvendam.

Mancipatus, venditus, *mancipio* datus, addictus. de Sen. 11, si senectus sui juris est, si nemini *mancipata*.

Mancipi, est pro *mancipii*, ut dum videre viri docti. Itaque, quæ de hac voce dicenda, ad *mancipii* vocem retinimus.

Mancipium. Top. 25, *mancipio* dare (cf. ad Art. xiii, 50), h. e. ex lege venditionis jure *mancipii*, de quo mox. † res *mancipi* sunt, quæ venduntur per æs et libram, præsentibus quinque testibus; quo ritu venditor obligatur ad evictionem præstandam. Isque mos adhuc duravit Plinii maj. temporibus, ut patet ex li. N. xxxiii, 3. Locus disertissimus de tota re est ap. Plaut. Curcul. iv, 2, 8 sq. Sed Ciceroniana videamus. Mur. 2, si in iis rebus repetendis, quæ *mancipi* sunt, is iudicii periculum præstare debet, qui se nexu obligavit. Unde jus *mancipi*, s. *mancipii*, Ar. R. 7; Flacc. 32; Cæcin. 26, quod est earum rerum, quæ *mancipio* et nexu, h. e. ritu commemorato, nobis traditæ sunt. Ceterum notandum est, Ciceronem, quum jungat plerumque *mancipium* et nexum, tanquam eandem vim habentia, tamen, Ar. R. c. 7, ea distinguere: quod faciebat auctore Varrone Scævola, quum Manilius Jctus pro eadem re haberet. Manilius, quidquid per libram geritur,

id nexum putabat, adeoque etiam *mancipium*; Scævola contra ea tantum nexum nomine comprehendebat, quæ per æs et libram dabantur, ut obligarentur, et ab hac appellatione *mancipium* excluderebat. v. Salmas de Usur., c. 8, p. 205 sqq. De rebus *mancipi* et jure *mancipii*, vid. etiam Bynkershoekii Diss. de rebus *mancipi*, nec *mancipi*, in Opusc., p. 105; in primis c. 1, et 2; a quo miror, non esse, c. 19, ubi de prædiis provincialibus agit, allatum locum Ciceronis, Flacc. 32, qui huc in primis pertinebat. † *mancipium* est etiam pro formula et conditionibus abalienationis. Off. iii, 16, hoc in *mancipio* Marius non dixerat: pro quo est *mancipii* lex, Or. i, 39, in *mancipii* lege non dixit. † de domo per æs et libram vendita, vel emta. Or. i, 39, quidquid vitii fuisset in *mancipio*. Sed est sermo de domo. † pro dominio. ad Brut. 16, sui juris et *mancipii* resp. esset.

Mandare. Att. vi, 1, vasa *mandavi*: fabricare jussi. † *amandare*, mittere. Sull. 20, dimittere a se, et *mandare* in ultimas terras.

Mandatum, Rosc. A. 38, iudicium *mandati*. Cf. Off. iii, 17. De *mandato*, ejus origine, etc. agit Noodt, Prob. Jur. Civ. iv, 12.

Mandatus. Tusc. ii, 16, pestis *mandata* hostili manu: de vulnere, pro imposito, inflicto. Sed est e poeta.

Mandatus, subst. editur post Lamb., Cæcin. 7.

Maneo, cum dat. Phil. ii, 5, ejus idem tibi fatum, sicut C. Curioni *manet*. Sic et Græci. Vid. de hac forma Sanctii Minerv. ii, 4. Drakenborchius male huc trahit illud Liv. i, 53, *manere* hic bellum: quod est, iis porro gerendum est bellum, non, imminet.

Manica, chirotheca, qua iter facientes, et feminae utebantur. Phil. xi, 11, solet enim accipere ipse *manicas*, i. e. ut homo molles et timidus fugere. v. Ruben. R. V. i, 4.

Manicatus. Catil. ii, 10, et nunc ap. orat. in Clod. et Cur. nova fragm., *manicata* tunica, sunt, quæ Græcis *chiridotæ* dicuntur. vid. Gell. vii, 12. Latinis etiam *manuleatæ*, Sueton. Cæs. 45, ad manus limbratæ (nam latus clavus, qui ad manus limbratus dicitur, est tunica laticlavia), ubi

v. Casaub. Id genus tunicae mollius Romanis videbatur, et feminis convenientius quam viris, qui brevibus et substrictis utebantur, ut auctor est Gellius, l. c. Hinc ap. Virgil. *Æn.* ix, 616, convicium est: Et tunicae *manicas*, et habent redimicula mitrae.

Manipularis. Att. ix, 10, Pompeium tanquam unus *manipularis* secutus sum. Est miles legionis gregarius. Nam *manipulus* est cohortis legionariae pars tertia.

Mansus. Orat. ii, 39, qui omnia minima *mansa*, ut nutrices infantibus pueris, in os inserant.

Manubiae. Arch. 11; Dom. 38; Rosc. A. 37, etc. est pars praedae, quam imperator capit, ut in monumento aliquo consumatur. vid. Agr. ii, 22, et Verr. i, 59, quae sunt loca classica.

Manumissio, donatio libertatis, Cael. 29.

Manumittere, servum libertate donare, ad Div. xiii, 77; ad Q. fr. i, 2.

Manupretium. Verr. i, 56, *manupretium* machinae: h. e. merces data, pro labore conficiendae machinae. Pis. 24, provincia ista tibi *manupretium* fuit, non eversae per te, sed perditae civitatis. vid. Drakenb. ad Liv. xxxiv, 7. Ap. Plinium, ut xxxiii, 11, est *manupretium*.

Manus, labor *manuum*. Verr. iii, 11, *manu* quaerere, de aratoribus. † proboscis elephantis. Nat. D. ii, 47, *manus* data elephantis. † ad Div. xi, 13, quae in *manibus* sunt, dicitur de praesenti rerum statu. Sext. 32, res jam *manibus* tenetur, h. e. paene confecta est. ad Div. i, 9, sic in *manibus* habebant, sic osculabantur. ib. viii, 1, *manus* ad os opponere, signum silentii servandi. Flacc. 6, porrigere *manum*: modus Græcorum suffragii ferendi. ad Div. vii, 5, tollere *manus*: admirantis gestus. Att. iii, 15, vulneribus suis *manus* afferre, h. e. dolorem instaurare, augere. ad Div. x, 23, Vocontii sub *manu* ut essent, h. e. parati, si quid vellem, ad manum. De hac formula, quae non eandem ubique vim habet, v. intt. ad Sueton. Aug. 49, in primis Burmannum: quanquam in illo loco Suetonii, quem hic laudant Grævius et Curtius, aliam, atque hic, vim habet; et Gronovium ad Senec. ep. 94. † Topic 4, mulier viro in *manum*

convenit. Id fit per *coemptionem*; de qua supra. † ibid. 9, aqua *manu* nocens, i. e. propter structuram aedificii, per quam pluvialis aqua fit noxia vicino. v. Boethius.

Mastruca, fr. pro Scaur. ex Isidor. xix, 23, 5, vestis villosa, quae e musmonibus, genere arietum, s. musmonum villosos pellibus fiebat, unde ibid., ex Asconio, *pelliti* dicuntur *mastrucati* illi Sardi. v. J. G. Bergeri Eclogarium Corsicum, Diss. ii, p. 38. *Ælian.*, H. An., xvi, 34, hieme calefecisse, aestate refrigerasse tradit.

Mastrucatus. Provinc. Consul. 7, *mastrucati* latrunculi; dicti a *mastruca*, qua montani Sardi utebantur. Viri docti ad h. l. laudarunt Turneb. Advers. xx, 9.

Matellio, matula. Parad. v, 2, *matellionem* Corinthium cupidissime tractare. Sic ap. Plin. xxxiv, 2, trullei; et ap. Martial. ix, 97, trulla Corinthia pro matula, ut recte interpretatur Harduinus. Non ergo mirandum, si in Digestis, in mundo muliebri matula ponitur.

* *Mater*, causa, origo. Inv. i, 41, similitudo est satietatis *mater*. de Rep. iii, 10, justitiae – imbecillitas *mater* est. v, 2, illa diuturna pax Numae *mater* huic urbi juris et religionis fuit.

Materia, quod *objectum* vocant philosophi barbari. Inv. i, 5, *materia* artis. Div. ii, 4, divinationi aliqua *materia* danda est, in qua versari possit. † eleganter etiam dicitur de dotibus naturalibus, quas sc. tanquam *materiam* disciplina elaborat. Verr. iii, 68, *materies* Catonis. Inv. i, 2, quae *materia* esset in animis humanis. v. Burm. ad Ovid. Her. iv, 86, ubi bene laudantur loca Livii, i, 39, 46. † *Materia* æquitatis, Cæcin. 28, est locus communis de æquitate potius, quam scripto, sequenda.

Materiatus. Off. iii, 13, aedes male *materiatae*.

Materis, telum Gallicum, ad Herenn. iv, 32.

Matrimus, cui mater superstes. Ar. R. 11, *matrimus* puer.

Maxime, cum superlativo. Att. xii, 38, *maxime* liberalissima. Sic Liv. xli, 23, *maxime* gravissimus: improbante tamen Gronovio. v. Drakenb. ad l. c.

et ad xl, 21. Est ea forma etiam ap. Gellium, xiii, 15. v. et Verr. ii, 66.

Medicamentum. Or. 23, *medicamenta* fucati candoris et ruboris

Medicus, intell. digitus, Hereun. iii, 20.

Mediæ, Or. 47, quare non dicatur, sed *meridies*?

Medietas Univ. 7, vix audeo dicere *medietates*, quas Græci μεσότητας appellant.

Medimnum, mensura sex modiorum, Verr. iii, 45, 47, 49, etc.

Meditari, de exercitatione, præparatione. Orat. i, 32, 61. Catil. i, 10, ad hujus vitæ studium *meditati* illi sunt labores : passivæ † ad Div. ii, 3, ad eam *meditere*. Virgilius solet dicere *in*, ut Æn. x. 455, *meditari* in prælia. Sic ad Div. v, 2, omnem conatum tribunatus sui in meam perniciem parare ac *meditari*.

Meditatio, exercitatio, Tusc. ii, 17; Div. ii, 46. † disquisitio. Cluent. 30, causa in *meditatione* versatur. † pro præparatione, Phil. ix, 1, est.

* *Medius*, de Rep. i, 12, in *medium* honoris causa conjecit Lælium inambulans in porticu Scipio. † Off. iii, 3. *media* officia quæ sint? † Acad. i, 10, *media*, quæ sunt interjecta, inter ea quæ sunt secundum naturam, et quæ sunt naturæ contraria. † qui est mentrius partis. Att. x, 10, etc. † Phil. ii, 13, nego quidquam esse *medium*; pro quo nostri : tertium non datur.

Medulla, Brut. 15, Suadæ *medulla*. † Phil. i, 15, in *medullis* populi rom. ac visceribus hærebant.

Melicus, Opt. g. or. 1, est genus poetarum, dictum a carminibus, quæ μέλι vocantur. Cujus generis fuit Simonides.

Membranula, Att. iv, 4. v. Index Græc in μέμβρανα

Membratim. Or. 63, incise et *membratim*, h. e. per μέλας, sine periodis.

Membrum, κῶλον, Orat. 62, 66, quid sit?

* *Memini*, cum perfecto. Or. ii, 47, adscendisse *meminissem*. Cf. ad Div. xiii, 72. † cum accusat. fragm. or. de ære alien. Mil., quis non *meminerit* pueritiam tuam? Cf. Acad. ii, 33; Planc. 33; de Rep. vi, 4.

Memoria, tabulæ, litteræ, quibus rei *memoria* conservatur. Arch. 4, lit-

terarum *memoria* flagitare. Cluent. 23, exstat *memoria*, sunt tabulæ publicæ. † *memoria* publica, est rerum publicarum, publice, in senatu, concione, bello gestarum, Or. ii, 12; Leg. iii, 20. † Or. i, 2, ac mihi repetenda est veteris cujusdam *memoriæ* non sane satis explicata recordatio. In quo videtur *memoria* dici, pro re olim gesta, disputatione veteri. Brut. 69, in *memoriam* notam et prope æqualem incurro. † Phil. ii, 43, et tu in Cæsaris *memoria* diligens, int. conservanda, honoranda. † Herenn. iii, 16, *memoriæ* duæ.

Mena, Fin. ii, 8, piscis non adeo delicatus, nec pretiosus.

Mendicus, adj. Or. iii, 24, instrumentum forense (i. materia dicendi) exiguum et *mendicum* est.

Mendosus, qui *mendum* facit. Verr. ii, 77, servus *mendosus* est.

Mens, cogitatio tacita. Catil. i, 12, his ego reip. vocibus et reliquorum *mentibus* respondebo.

Mensa. ad Div. xvi, 21, *mensa* secunda, h. e. bellaria, poma, pira, etc. Fin. ii, 28, Syracensanæ *mensæ* Tusc. v, 35, *mensæ* Italicæ, Syracusiæ, h. e. lautæ, deliciis refertæ. Att. v, 1, discubimus omnes præter illam; cui tamen Quintus de *mensa* misit. † Est et *mensarium*, de quibus mox, Flacc. 19. Pi-on. 36, stipendium militibus per omnes annos a civitatibus, *mensis* palam propositis, numeratum. vid. *mensarius*. † denique deorum in templis, Ar. R. 27; Nat. D. iii, 34.

Mensarius, Flacc. 19, est magistratus civitatis Græcæ Asiaticæ: quatuor *mensarii*, qui apud illos a populo creantur. Videntur curam habuisse pecuniæ publicæ hanc, ut per eos quaestor publicam pecuniam acciperet, et, quibus opus esset, senatusque vellet, solveret. Nam paullo post ait: si prætor (sc. Tementarum) dedit, a quaestore numeravit; quaestor a *mensa* publica: *mensa* aut ex vectigali, aut ex tributo. De *mensariis* multa disputat Salmas. de Usuris, c. 17.

Mensio, dimensio. Orat. 53, *mensio* vocum.

Mentio. Legg. iii, 6, *mentionem* facere de aliquo. Verr. ii, 39, consules *mentionem* faciunt in senatu, h. e. ad

senatum referunt. † *mentio* est in partibus doli. Herenn. iii, 2. † commemoratio. Verr. v, 64, *mentionem* et usurpatione civitatis. † in sensu forensi, *mentionem* facere hereditatis, sc. ap. prætorem petendo.

* *Meraca* libertas, de Rep. i, 43. E Platone, de Rep. viii, pag. 562, ἀράτης αὐτῆς (ἐλευθερίας) μεθυστή.

Meracius sumere, Nat. D. iii, 31.

Mercari. Att. ix, 5, hæc officia *mercanda* vita puto.

Mercedula prædiorum, Att. xiii, 11, est vectigal locationis. v. *merces*.

Mercenarius. Verr. i, 43, *mercenarium* procœmium.

Merces, redditus ex locatione. Verr. iii, 50, *merces* ex fundo. Att. xv, 17, *merces* insularum. † incommodum. ad Div. i, 9, non ita magna *mercede*.

Mercuriales, ad Q. fr. ii, 5, collegium *mercatorum*; de quo Liv. ii, 21, 27.

Merere, stipendia facere. Balb. 20, si tot consulibus *meruisset*. † elegans est hæc ratio: Verr. iv, 60, quid arbitraris Rheginos *merere* velle, ut, etc. h. e. qua *mercede* induci posse, ut, etc. Cf. Fin. ii, 22; Phil. i, 14. Notat autem in hac forma proprie, acquirere, tanquam mercedem ac præmium. v. præter interppr. ad Verr. l. c. inpr. Gronov. Obs. ad Script. Eccl., c. 7, p. 76, et quos laudat Burmann. ad Virgil. Æn. iv, 349.

Meridiatio, somnus *meridianus*, Div. ii, 68.

Meritare. Verrin. iii, 50, fundus, qui us dena *meritasset*, h. e. ex quo tantum redisset. Sed Grævius aliter legit.

Meritorius. Phil. ii, 41, pueri *meritorii*, sunt scorta masculina.

Meritum in partem deteriore. ad Div. v, 9, non meo *merito*, i. e. culpa mea.

Merula, Fin. v, 15, avis cantrix, *merle*.

Messis. Parad. iv, 2, Sullani temporis *messem*, sc. proscriptionem bonorum.

* *Meta*, est conus, res quælibet lata basi, acutoque fastigio. Div. ii, 6, umbra terræ, quæ est *meta* noctis. Similis fere locus, de Rep. i, 14, in eam *metam*, quæ esset umbra terræ. Cf. Plin. ii, 10. Hinc in Circo *metæ*

sunt columellæ positæ in flexu Circi ad spinam, quas studiose vitabant aurigæ, ut ex Horatio notum, Carm. i, 1, 4: unde illud ductum est, Cœl. 31, hæsit ad *metas* fama adolescentis.

Metator. Phil. xi, 5, castrorum antea *metator*, nunc, ut sperat, urbis. Cf. xiv, 4.

Micare, dicitur de motu celeri et tremulo venarum. Nat. D. ii, 9, *micare* non desinunt arteriæ et venæ. Div. i, 47, anguis semianimis et varia graviter cervicem *micans*. † par impar ludere. Offic. iii, 19, dignus quicum in tenebris *mices*. Cf. Div. ii, 41. v. Gronov. Obs. iii, 13, p. 546 sq. † Inde est sortiri. Off. iii, 23, quasi sorte, aut *micando* victus.

Migrare, Verr. ii, 36, minus est quam *emigrare*, sc. initium facere movendæ suppellectilis.

Miles, pro pedite, est ad Div. x, 32, ubi v. Græv., et ad Justiu. xiii, 3; Gronov. ad Liv. xxvi, 19; xxviii, 1.

Mille cum singulari. Mil. 20, *mille* hominum valentium versabatur, etc. v. Perizon. ad Sanctii Minerv., p. 611.

Mima, Phil. ii, 24; xiii, 11; Verr. iii, 36. v. *mimus*.

Minula, Phil. ii, 25.

Mimus, histrionis genus, quod actiones, dicta moresque hominum, sive in scena, sive etiam extra eam festive, risus commovendi causa, imitatur. v. *ethologus*. Verr. iii, 36. † poema scenicum, idque vel serius, vel ridiculum. Rabir. Post. 12, *mimorum* argumenta. Cœl. 27, *mimi* exitus, non fabulæ; qui locus in primis videndus. Phil. ii, 27, persona de *mimo*.

Mina, continet centum drachmas, s. denarios. Acad. ii, 30, etc.

Minianus Jupiter, ad Div. ix, 16, dictus a *minio*, quo statua Jovis in Capitolio inducenda locabatur. Plin. xxxiii, 7. De ritu statuas deorum pingendi v. Broukhus. ad Tib. ii, 55.

Miniatulus. Att. xvi, 11, *miniaturæ* cerulæ. v. *cerula*. ibid. xv, 15, est *miniata* cerula. Cf. Casaub. ad Persium, p. m. 418.

Minister. Orat. i, 45, 59, *ministros* se præbent oratoribus in judiciis, ii qui πραγµατικῶν vocantur. Idem dicitur.

Ministrator, Or. ii, 75. Add. Flacc. 22.

Minuere, refellere. Off. i, 22, *minuenda* est hæc opinio.

Minus, cum acc. Verr. i, 47, *minus* dimidium, int. quam. † Ibid. 57, ut uno *minus* teste haberet Rabonio : ubi v. Gron. Add. Burm. ad Ovid. A. A. i. 644.

* *Minutatim* interrogare, Acad. ii, 29; id fit in sorte. ibid. 16.

Minutus, de scribendi genere quum dicitur, est tenue ac pæne jejunum. Brut. 83, quid tam fractum, tam *minutum*? ibid. 84, *minuta* subtilitas. Or. ii, 38, *minutum* genus sermonis. *Minuta* in oratione dicuntur membra incisa, quæ periodis opponuntur. Or. 23, illa enim ipsa contracta et *minuta*. Ubi contracta opponuntur hiantibus, *minuta* periodis. In dialecticis sunt, Tusc. ii, 18, *minute* conclusiunculæ, quas alio verbo contortulas, consecutaria, vocat. † Philosphi *minuti*, de Sen. 23; Fin. i, 18, sunt abstracti et contemnendi. † Partit. 17, *minuta* est omnis diligentia.

Mirmillo, Phil. iii, 12; vi, 4, gladiator, qui cum retiario et Threæ componitur, Lips. Saturn. ii, 8, 10. Dicitur a *μύρμιρυς* et *μαρμαρίαν* piscis, quod insigne in galea gerebant, ut post Salmasium ad Solin., p. 213, statuit Gronov. in Epist. ad Ant. Clementium, subject. libris de Sestert. p. 698 sq.

Miscere, moliri res turbulentas. Mil. 9, quanto ille plura *miscerat*. Ar. R. 22, *miscet* ac turbat. Catil. iv, 3, nova quædam *misceri* et concitari. ad Div. v, 16, ea *misceri*, parari, impedire reip. † de oratore, est commovere animos. Or. i, 51, *miscere* animorum motus. Sic Or. 9, Pericles dicitur, *permiscuisse* Græciam.

Miserabiliter. Att. xiv, 10, laudari *miserabiliter*, h. e. ut *misericordia* commoveatur in eum, qui laudatur.

Misere, vehementer, nimis. ad Div. xii, 12, *misere* voluit.

Misereri, passive. Inv. i, 3, ut supplicum *misereatur*. Sic et accipi potest Verr. i, 30.

Miseria, periculum reorum. Flacc. 1, *miseriarum* deprecator. † labor tædiosus et molestus. Rose. C. 11, cum summa *miseria* eradire. † Div. ii, 41, ne omnia superstitiosa *miseria* crederent, h. e. nimia superstitione.

Missio, finis. ad Div. v, 12, *missio* ludorum.

Mitella, Rabir. Post. 10, est mitra parva, sive corollæ e veste serica diversicolori, unguentis madidæ, ut ex Plin. xxi, 3, demonstrat Salmas. ad Solin., p. 392.

Mitificatus. Div. ii, 26, *mitificatus* cibus, est concoctus et in corpus diffusus. Sic, *mitigare* cibum Nat. D. ii, 60, est coquere.

Mitigare, consolari, ad Div. vi, 4.

Mitra, Arnsp. R. 21, est fascia, qua caput redimitur. Sed barbaris illius usus frequentior, quam Græcis, ut e Virgilio constat (vid. v. c. Æn. v, 215. Cf. Græv. Lect. Hesiod. c. 25); et inter Græcos Romanosque feminis, non viris. vid. Salmas. ad Solin., p. 392, et Abram. ad or. pr. Rab. Post. 10.

Mittere, nuntiare, per nuntios significare. Att. ii, 2, nam ita ad me *mittunt*, Nigidium minari in concione. Sic Livius sæpe hoc verbo usus est: exempla congeSSit Gronov. ad xxxiv, 29. † Fin. i, 1, quod semel *missum* coerceri reprimique non potest: proprie de equis e carceribus emissis. † pro immittere. Mil. 28, ut in eos potius se *mitteret*.

Mobilis, periturus, instabilis. Dom. 58, caduca semper et *mobilia* hæc esse duxi. Nat. D. ii, 11, *mobilissimus*.

Mobiliter, Div. ii, 63.

Moderari, parcere. Flacc. 35, *moderatus* est religioni suæ in testimonio dicendo.

Moderatio, regimen, potestas. Act. i. in Verr. 7.

Moderator. Partit. 3, rei sententiæque *moderator*, de disceptatore.

Moderatus. Or. ii, 8, qui cantus *moderate* orationis pronuntiatione dulciore?

Modeste, modice. Att. ix, 19, ea, quum *modeste* fiunt, tamen ipsa per se molesta sunt. v. *modicus*. † opponitur *τῇ* *hostiliter*. ad Div. xiv, 14, si ille *modeste* Romani venturus est, recte in presentia domi esse potestis.

Modestia, Off. i, 40, quid sit? Est duplex, et ea quæ Græcis *ἐνταξία*, et quæ *ἐναρπία* dicitur. v. Græv. ad h. l. † temperantia, Tusc. iii, 8.

Modestus. Sen. p. R. 2, *modesti* consules, dicuntur, qui verentur

contra leges facere. † irā potens. Verr. i, 47, o *modestum* ordinem! qui te vivum istinc abire passus est. † opponitur seditioso. Agr. ii, 31, plebs *modestissima*. † Læ. 13, opponitur flagitioso, h. e. libidinoso. † lenis. Att. x, 5, *modestior* non ero.

* *Modice*, leniter. de Sen. i; pro Tull. x, fragm. nov. † moderate, h. e. suo ac justo modo. Or. i, 29, iis, quæ habent, *modice* ac scienter utantur.

Modicus. Leg. iii, 18, *modica*, id est, modesta atque sedata. Fin. ii, 19, Græcis hoc *modicum* est, h. e. Græci in hoc genere non multa exempla proferre possunt.

Modificatus. Part. 5, *verba* ab oratore *modificata* et inflexa quodam modo; qualia sunt ea, quæ transferuntur, etc. Or. iii, 48, membra (int. orationis) *modificata* esse debent, h. e. numerosa, apte cadentia.

Modius. Att. vi, 1, sic illa jam habent, pleno *modio*, verborum honorem, invitationem crebram.

Modo. pro *non modo* non dici *non modo*, quum sequitur *ne quidem*, notum est. v. ad Div. ix, 17, et Manut. ad Div. i, 9. Sed est quoque ante *verum* etiam. Att. ii, 1, *non modo* excitatum, sed etiam plane perterritum. Dno alia exempla ex l. ii, iii, Offic. dedit Morel. V. L. x, 7. v. *non*. Etiam omittitur ante *sed etiam*, ut Tusc. v, 6, ubi addidit Duvis. ed. sec. Notabilis est etiam transpositio hujus formæ. Att. xiv, 19, cui facile persuasi, id quod rogaret, ne licere quidem, *non modo* non lubere. *Non modo*, sequente *verum*, pro *non dicam* — sed, ut Act. i in Verr. 3, si *non modo* in causa, sed aliquo honesto præsidio. † *non modo* in fine pro *nedum*. Phil. ii, 41, *non modo* esse illorum cliens, item ad Div. i, 9, nullum meum minimum dictum, *non modo* factum intercessit. † de tempore, interdum multos annos significat, ut Off. ii, 21, *modo* hoc malum in hanc remp. invasit. Nam si a Jugurthino bello rationem ducas, sunt septuaginta amplius anni. v. in nuper.

Modus. Quint. 7, *modo* et ratione omnia fecisse, h. e. recte et ordine, via et ratione. † Q. fr. ii, 6, bono *modo* desidero, est quodam modo. v. Manut. ad h. l. † in musicis sunt

etiam *modi*. Or. iii, 26, *modos* facere. Tusc. i, 44, pressi et flebiles *modi*. † ad Div. iv, 7, sed habet ista ratio quendam *modum*, h. e. ista ratio non ubique locum habet; est, quod hic dici contra possit.

Mænia. Catil. ii, 1, *mænibus* ipsis intra *mænia* nulla jam perniciēs comparabitur Grævius primum esse pro domibus dicit, et sic dici hoc verbum non est dubium. Vid. præter ipsum Duker. ad Flor., p. 50. Sed potest tamen hic urbs universa intelligi per synecdochen; quanquam urbs et ædificia urbis non adeo differunt; uti accepit Gronov. Obs. ii, 12; qui media *mænia* ap. Curtium interpretatur, mediam urbem, et media tecta.

Mæri. Sext. 39, *mærebamini*. Sed Grævius habet, *mærebatis*, bene.

Mæstitia. Or. 16, orationis *mæstitia*, est, quum ab omni cultu et ornatu destituta est. Sic etiam tristitia dicitur, ibid. 3.

Mola. Div. ii, 16, *molam* inspergere; quod uno verbo immolare dicitur. *Mola* est far tostum, comminutum, et sale mixtum, quo victima conspergitur.

Molestia, quidquid est nimium in aliquo genere. Brut. 38, diligens sine *molestia*, i. e. affectatione, quæ molesta est audientibus ac legentibus. † In primis dicitur de iis, qui appellant de solvendo. v. *molestus*. Inde ad Div. xii, 30, noli impudens esse, nec mihi *molestiam* exhibere, et a me litteras crebriores flagitare.

Molestus, dicitur in primis eleganter de creditore, quum debitorem appellat de solvendo, et urget. ad Div. l. c. † item de accusatore, Flacc. 5.

Moliri, movere. Or. ii, 51, hæc fere maxime sunt in iudicium animis *molienda*, amor, odium. etc. † Verr. i, 59, dubitamus, quid ille in præda hostium *molitus* sit, i. e. furatus sit, in rem suam averterit. Cf. ibid. 51.

Molitor, auctor, ædificator Univ. 5, effector mundi et *molitor* Deus.

Mollis, suavis. Or. iii, 25, quanto *molliores* sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsæ vocalæ, quam certæ et severæ! Or. 23, habet *molle* quiddam, etc. Cf. Brut. 9. † lenis, facilis. Q. fr. ii, 15, auricula infima scito *molliorem*. Cf. ad Div. vi, 14.

† qui facile aliqua re dolet, etc. Att. iii, 9, amantissimum mei, *mollissimo* animo, in tanto mœrore adspicerem. † Brut. 18, signa *mollia*, sunt elaboratiora, politiora. † muliebris, fractus. Off. i, 36, tarditas *mollior* in gressu. † Or. 19, *mollis* est oratio philosophorum et umbratilis: h. e. in qua nulli motus animi, quam asperitatem judicalem vocat. † Or. i, 52, philosophus *mollis* est, qui voluptati aliquid tribuit in ratione bonorum, ut Epicurei. † mutabilis. Mil. 16, nihil est tam *molle*, quam voluntas erga nos civium.

Mollitia. Or. 18, *mollitia* cervicium et argutiæ digitorum. Est vitium in motu cervicis, quum est delicatior, quam viros decet. Hoc vitium objicit in Verrinis, iii, 19, Hortensio. † in bonam partem est, Att. i, 17, *mollitia* naturæ (v. *mollitudo*). Sic Ovid. Am. iii, 8, 18, heu! ubi *mollities* pectoris illa tui?

Mollitudo. Or. iii, 40, *mollitudo* humanitatis: quæ facile scilicet rebus lætis et tristibus, etc. movetur.

Momentum, pondus, gravitas, proprie et improprie. Nat. D. ii, 46, astra forma ipsa figuræque sua *momenta* sustentant. Mur. 2, *momenta* officiorum perpendere. Mur. 8, *momento* pari sortis. Or. i, 31, *momento* quodam atque judicio dispensare. † causa. Phil. v, 10, minimis *momentis* maximæ temporum inclinationes fiunt. † id, quo aliquid constat, vim accipit. Partit. 7, rerum verborumque *momenta*.

Monedula. Flacc. 31, non plus aurum tibi, quam *monedulæ* committebant.

Monetalis. Att. x, 11, jocosè dicitur, qui nummos nimis amat, acerbè exigit, etc.

Monitor, in judiciis est patroni, cui subicit, si quid prætermittit, aut non recordatur. in Cæcil. 16, *monitor* tuus. † nomenclator. Mur. 36.

Monogrammus, adumbratus, delineatus. Nat. D. ii, 23, *monogrammi* dii Epicuri. Sic appellantur, quia non habent verum corpus, sed quasi corpus, adeoque similes sunt delineatis a pictore corporibus, non expressis.

Mons. Pis. 21, ad hunc *montem* Tusculanum extruendū: de villa nimis magna.

Monstrum, Div. i, 42, unde dicitur?

Montani, Dom. 28, commemorantur inter genera plebis urbanæ ita, ut a pagani distingui videantur: pagani, aut *montani*. Grævius negat se, qui sint, scire. Mihi autem videntur iidem esse, qui pagani. Nam hi in montibus habitabant. v. *pagus*.

Montivagus cursus, Tuscul. v, 27.

Monumentum dicitur templum, statua, via, et publicum omne ædificium, quo alicujus memoria conservatur, quia aut in honorem ejus, aut ab eo exstructum est. Agr. i, 4, pecunia non consumta in *monumento*, sc. ab imperatore, qui propterea manubias accepit. Verrin. i, 4, *monumenta* Africani, sunt statuæ, quas Siculis, Carthagine capta, reddiderat, quibusque ideo nomen ejus erat inscriptum. Planc. 32; Div. i, 28, *monumentum* Marii, est templum ab eo exstructum e manubiis Cimbricis. Mil. 7, in majorum suorum *monumentis*: de via Appia. Dom. 20, Clodium meam domum *monumentum* fecisse: quia in ea signum Libertatis dedicarat. ad Div. i, 9, *monumentum* Cicero vocat ædes suas, publico sumtu instauratas. Hinc deinde simpliciter, et sine relatione ad aliquem hominem, ejus *monumentum* sit, pro templo ponitur. Arch. 11, templorum ac *monumentorum* aditus. Verr. i, 49, in celeberrimo *monumento*. † sepulcrum, Rosc. Am. 50. † litteræ publicæ. Dom. 28, scribæ nobiscum in rationibus publicis *monumentisque* versantur. † sic dicuntur etiam Commentarii pontificum, Dom. 55.

Mora Spartiatarum, Tusc. ii, 16, λόχος, cohors militum, de quorum numero non satis certo constat, quum alii quingentos, alii plures tradant. v. ad h. I. Gronov. Obs. iii, 6.

Morator, in Cæcil. 15, est causidicus imperitus, qui adhibetur tantum ad faciendam moram, dum reperiatur alius melior patronus, aut jam repertus se ad dicendum compareret. v. Ascon. ad h. l.; Savaro ad Sidon. Ep. v, 7.

Moratus. Div. i, 31, poema tenebrum, *moratum*, atque molle: in quo

mores hominum eleganter expressi sunt.

Morbosus. Tusc. iv, 24, *morbosus* iracundos solos nominaverunt. Sed Davisius legit, *morosus*, recte probantibus Benthio et Buherio.

Mordere, molestia afficere. Att. xiii, 12, me epistolæ *momorderunt*. ib. vi, 2, qui scribis, *morderi* te interdum, quod non simul sis. † ad Div. xi, 23, *mordere* frenum: proverbialiter dicitur de iis, qui indignamur conditionem suam, neque tamen ea se liberare possunt.

* *Mordicus*, morsu. Q. fr. iii, 4, auriculam fortasse *mordicus* abstulisset. † pertinaciter. Acad. ii, 16, perspicuitatem, quam *mordicus* tenere debemus. Fin. iv, 28, verba tenent *mordicus*. de Rep. i, 34, nomen *mordicus* tenent, re autem carent eo nomine.

Morior. Cœl. 31, sermo *moritur*.

Morositas, Off. i, 25. vid. *morosus*.

Morosus, fastidiosus, cui nihil facile probatur. Orat. 29; ad Div. vii, 15; Q. fr. ii, 4. v. et *morbosus*.

Mors, plural. Tuscul. i, 48, claræ *mortes*.

Morsus, pro dolore leviori. Tusc. iii, 34, *morsus* animi. Sed in genere pro dolore. Off. ii, 7, *morsus* aciores sunt intermissæ, quam retentæ libertatis.

Mortuus plausus, Att. ii, 19, *tennis*, parvus.

Mos. Cæcin. 7, deduci *moribus*. ibid. 1, facta vis est *moribus*: de vi civili, quæ dicitur; de qua suo loco.

Motus, Part. 3, in animo quid? Orat. i, 25, ingenii celeres *motus*. Brut. 66, *motus* plenus, de actione. Sext. 7, fuerat ille annus in magno reip. *motu*. Cf. Cat. ii, 2.

Moveri, de ingenio. Acad. i, 9. Cf. ad Divers. xv, 21, acute *movebatur*. † de visis. Acad. ii, 11, 15, vere, inaniterne *moveatur*. Nempe vere *moveamur* interdum, inaniter noctu in somniis, ex vulgari quidem opinione; sed academici etiam interdum inaniter *moveri* nos putant. † Fin. ii, 10, voluptas *movens*, opponitur stanti. † cum præpos. in. Att. vii, 5, in vilitudine alienj *moveri*. † cum præpos. a, pro accipere. ibid. i, 12, a Cæcilio numquam *movere* non possunt. Cf. Flacc. 19. Cum ex. N. D. iii,

2, ex sententia me nunquam *movebit*. † ad Att. vii, 3, ut meam ille sententiam *moveat*, i. faciat, ut mutem, dimittam. † Or. ii, 60, ridiculum *moveatur* acumine, etc. i. e. oritur.

Mucro. Cæcin. 29, hic est *mucro* defensionis tuæ.

Muginari, tarde conari, cessare. Att. xvi, 12, dum tu *muginaris*, nec mihi quidquam rescribis, cepi consilium domesticum.

Mugitus terræ, Div. i, 18.

Mulcatus. Brut. 22, scriptores male *mulcati*, qui assequi dictantem nimis celeriter non poterant.

Mulierarius. Cœl. 28, *mulieraria* manus, h. e. a muliere missa.

Mulionicus. Sext. 38, *mulionica* penula.

Multa, pœna pecuniaria. Cæcin. 33, legis *multa*. Verr. i, 60, *multam* petere, dicitur accusator, qui aliquem accusat ex lege, in qua multa est constituta. Philipp. xi, 8, Crassus consul Flacco collegæ, flammî Martiali, *multam* dixit, si a sacris discessisset; quam *multam* populus remisit. Mil. 14, *multam* irrogare. *Multa* dicitur a magistratibus, irrogatur lege, a magistratu lata. vid. Signor. ad Liv. xxv, 3. Consules habuisse jus *multa* dicta cogendi in ordinem senatorem, qui iis parere nollet, testis est locus Phil. i, 5. Non autem ut *multa*, ita etiam *multare* de pecuniariis pœnis tantum dicitur, sed etiam de capitalibus, in significatione privandi. vid. v. c. Tusc. i, 22; Verr. i, 5, etc. † damnum pecuniarium. ad Div. v, 20, ut *multa* tam gravius T. Mario depelleretur.

Multare. Verr. ii, 8, heredem Veneri esse *multatum*, h. e. hereditatem Veneri esse commissam Rabir. Post. 1, consilia ejus esse *multata* a fortuna, h. e. non successisse. Conf. *multa*. Sic bona *multare*, Liv. x, 23.

Multifariam, pluribus locis, Orat. ii, 41.

Multiplex. Nat. D. ii, 54, *multiplex* alvus et tortuosa: ita dicitur propter figuram obliquam. vid. *simplex* † Leg. i, 7, homo animal providum, sagax, *multiplex*, h. e. variis dotibus instructum, aut ad multa aptum. † inconstans. Læli. 25, animus *multiplex* assentatoris. Att. vi, 2, ingenium *multiplex*, i. e. varium, inconstans. † Or.

iii, 30; Brut. 31, *multiplex oratio*, est copiosa, varia, in qua omnia genera dicendi insunt, opponiturque tenui dialecticorum. † Sed Tusc. v, 4, Socratis *multiplex ratio* disputandi, est ratio de unaquaque re in utramque partem disserendi. † fallax. ad Brut. 1, *multiplex natura*, sc. hominis, opp. simplex.

Multiplicabilis, *multiplex*. Tusc. ii, 9, *multiplicabilis tortus*.

Multitudo. Verr. ii, 71, sociorum *multitudine remota*. Opponitur principibus publicanorum.

Multum cum compar. Or. iii, 24, non *multum* majus.

Mundanus. Tusc. v, 37, *mundi incola*.

Munerare, donare. Deiot. 6, quibus te rex *munerare* constituerat. *Munerari* deponens est, Att. vii, 2.

Municeps, civis *municipii*, Cluent. 16; qui et *municipalis* dicitur, Att. viii, 13, etc.

Municipium, Cæcin. 4, genus oppidorum Italiae, quod jure civitatis rom. donatum erat, sed ita, ut legibus suis uteretur, et suis magistratibus. v. Turneb. ad Agr. i, 5, et Sigon. Ant. Jur. Ital. ii, 6 sq.

Munio, Or. i, 59, quid sit, ignorare se fatentur omnes. Turnebus correxit *minuritionem*, idque probatur in Lexico Fabri; quod mihi secus videtur. Nam quomodocumque Cicero scripserit, pedis certe alicujus nomen posuerit necesse est, ut *pæanis* verbum ostendit. In ms. fuit *munychionem*, de quo v. Viet. ad h. l. Mihi non displicebat conjectura Buvavii, Domini in Kreypen, doctæ nobilitatis præcipui ornamentum, qui legendum censebat, *monogenem*: is pes est ex tribus longis et una brevi syllaba, notiori nomine epitritus quartus, contrarius pæoni, qui est ex tribus brevibus et una longa, atque adeo aptus huic loco. Hujus pedis mentio est apud Hephæstionem de Metris, p. 11, quem librum ille Latine conversum, docto commentario illustraverat. Gesnerus autem ad Quintil. xi, 3, 22: Quid si pro hoc monstro legamus, *etiam ionem*, vel *ionium*? Sed illud *etiam* languet, et inculcatum esset a Cicerone.

Munitio. Or. ii, 79, aditus ad cau-

sam et *munitio*, int. viæ: a forma, *muni*re viam.

* *Munitior*, tutior. Att. ii, 18, illa legatio *munitior* est. † paratior, instructior. de Rep. ii, 12, ad obtinendum imperium *munitior*.

Munus. hoc verbum proprie ludos et spectacula gladiatoria significat, quæ magistratus alicui populo præbent. Hinc, ad Div. ii, 3, declarare *munera*, h. e. polliceri populo. Sall. 19, præbere *munus*. Cf. Act. i in Verr. 12; Dom. 43; ad Div. xi, 16, etc. In quibus locis omnibus, ut et aliis Ciceronis, est de gladiatoris ludis. Et sic fere ceteri scriptores, ut Suetonius, qui nunquam aliter, v. c. Cæs. 10. Add. Servium ad Virgil. Æn. iii, 66. Ovidius tamen, Fast. v, 190, habet Circi *munus*, sed ut poeta. Hinc etiam ductum illud Act. i in Verr. 12, ædilitatis *munus*: de beneficio, quo in ædilitate populum affecit. Inde eleganter mundus vocatur *munus Dei*, Tusc. i, 29; quo tamen loco vir doctus, ad Ovid. A. A. i, 69, non male capit de edificio publico, spectaculis aut oblectationi destinato, quo alluditur Nat. deor. ii, 35.

Muria, Fin. iii, 14, est salsus ille liquor, in quo salsamenta servantur.

Muscosus. Q. fr. iii, 1, ἀτὸς ὑμνίου nihil alius, nihil *muscosius*: non quia *muscum* habebat, sed quia æque, ac *muscus* in humidis locis, delectabat. Manutius.

* *Musculus*, exiguus mns. Div. ii, 14, *musculorum* jecuscula bruma dicuntur augeri. de Rep. iii, 10, tantquam hos ex arvis *musculos*.

Mustaceum, genus plantæ, quod quale fuerit, Cato de Re rustica exposuit. v. Lex. Fabr. Ab hoc proverbium, Att. v, 20, laureolam in *mustaceo* querere.

Mutabilitas. Tusc. iv, 34, inconstantia *mutabilitasque* mentis.

Mutari, de cibo confecto in alvo, Nat. D. ii, 54. Sic Græci dicunt cibum μεταβάλλειν.

Mutatio pro permutatione est, Off. i, 7; it. Or. iii, 38, ubi tamen variant libri.

Mutatus. Partit. 7, *mutata oratio*: eadem est, quæ conversa. v. *conversus*, *commutatio*.

Mutatio, versura. Tusc. i, 42, sine *mutuatione* dissolvere. Or. iii, 38,

translationes verborum sunt quasi *mutuationes*.

Mutus. Att. viii, 14, tempus *mutum* a litteris. Or. iii, 7, artes quasi *mutæ*, sunt pictoria, statuarum, et similes, in quibus nullus vocis usus, quæ ad spectum potius, quam auditum delectant. Explicabat hinc non nemo artes *mutas* apud Virgilium, xii, 397; qui sic artem medicam appellat. Sed contextum consideranti facile apparebit, *mutas* artes esse ibi ignobiles, quæ non tantam famam afferunt, quantum artes militares, quibus manifeste medicina ibi opponitur. *Mutæ* artes dicuntur, ut *surdæ* herbæ apud Plinium, xxii, 2, h. e. quarum nomina ignota sunt. Adjectiva activam vim habentia sæpe et passive dicuntur, ut gravis, notus, etc. Talem artem esse medicam, vel locus Luciani, Dial. deor. 13, docet; ubi Hercules Æsculapii artem, ut obscuram, contemnit. † expers rationis. Verr. v, 67, omnia *muta* atque inania. Imitatus est Tacit. Hist. i, 84, et Plinius in Paneg. c. 50.

Myoparo, navis piraticæ faciendæ idonea. Verr. i, 34; iv, 52; de Rep. iii, 9. v. Scheffer. Re Nav. ii, 2; Savaro ad Sidon. Epist. viii, 6.

Mystagogus, Verr. iv, 59, qui dicitur?

Mysteria, Nat. D. ii, 24, de sacris Cereris et Bacchi arcanis, quæ Lat. initia dicuntur. Initia dicta sunt a Romanis, quia et Græci, et ipsi, mysteriis homines ad veram virtutem, et ad illum statum perducere credebant, in quo animi fuerint, antequam in corpus venissent. v. in primis Casaubonum de hac re disputantem, Exercit. adv. Baron. xvi, 43. † Romæ *mysteria* dicebantur sacra Bonæ Deæ, Att. v, 21; xv, 25. v. Gronov. Obs. iv, 9.

N.

Nænia, Leg. ii, 24 extr., quid sit?

Nævus. Brut. 91, totum aliquem, non nævo atque crepundiis, sed corpore omni velle agnoscere. Petatum est e fabulis, in quibus finguntur homines liberi, olim expositi, e nævis agniti esse, aut crepundiis. Cf. *crepundia*.

Nam, in transitionibus. Verr. i, 57, *nam* quid argumentamur, quo

ista pecunia pervenerit? Att. iii, 5, *nam* quod purgas eos, etc. v. Manut. ad Div. iii, 11; v, 20. † enim vero, atqui. Verr. iii, 85, *nam* speraveram, inquit arator, me ad denarios perventurum; sed, etc. ubi vid. Hotom. ib. ii, 29 extr., dic, inquit: illi adesse non possunt. *Nam* hercule, inquit Q. Minucius, me quoque Petilius, ut sibi in consilio adessem, rogavit. ibid. i, 56, lapis aliquis cædendus, et apportandus fuit machina sua (est obiectio). *Nam* illo non saxum, non materies advecta est. Clarkius autem, ad Homerum, in huiusmodi locis ellipsin esse non absurde statuit ejus, cujus ratio reddatur: ut v. c. in hoc ultimo, in responsione ad objectionem omissum sit id, quod facile intelligatur: Minime vero. De simili ellipsi v. Gesnerus ad Quintil. ii, 11, 7.

Namque, pro *nam*, enim. ad Div. x, 15, *namque* assiduus internuntiis cum Lepido egi. † enim vero, atqui. Or. i, 22, tum ille: *namque* quod tu non poteris, nemo poterit. † sed. Or. i, 16, *namque* illud quare, Scævola, negasti, etc.

Narro. Tusc. i, 6, an tu hæc non credis? A. minime vero. M. male hercule *narras*. A. cur? quæso. Att. xvi, 14, male *narras* de Nepotis filio; valde mehercule moveor, et moleste fero. ibid. xiii, 33, Othonem, quod speras posse vinci, sane bene *narras*. Sunt formulæ alterius sermone, narratione, dicto vel dolentis, vel gaudentis. † *narro* tibi, est formula, qua utuntur in re nova, inexpectata, mira, etc. ad Div. xi, 24, *narro* tibi: antea subirascebar brevitati tuarum litterarum; nunc mihi loquax esse videor. Att. xv, 16, *narro* tibi: hæc loca venusta sunt. ibid. ii, 11, *narro* tibi: plane relegatus mihi videor, quum in Formiano sum. ibid. xv, 21, *narro* tibi: Quintius exsultat lætitia. ibid. ii, 7, *narra* mihi: reges Armenii patricos salutare non solent? Add. Att. xiii, 51, ubi ed. Rom. habet, *narrabo* tibi. † ad Div. ii, 10, Clitarchus tibi *narravit*, pro, in Clitarcho legisti. Sic est etiam in Brut. 43, ita tacitus tribunatus, ut, nisi in eo magistratu cœnavisset apud præconem Granium, idque nobis *narravisset* Lucilius, etc.

Narthecium, myrothecium, capsula, in qua unguenta, medicamenta, servantur. Fin. ii, 7.

Narus, gnarus. Or. 47.

Nassa, Att. xv, 20, figurate.

Nasturtium, Fin. ii, 28; Tusc. v, 34.

Natalis. Att. iii, 20, dies natalis relictus mei.

Natalitius. Div. ii, 42, *natalitia* prædicta, sunt, quæ fiunt ex hora *natai*. ibid. 43, *sidera natalitia*.

* *Natare*, de inconstantia. Nat. D. iii, 24, in quo magis tu mihi *natare* visus es, quam ipse Neptunus, de Rep. ii, 4, quid dicam insulas Græcæ? quæ, fluctibus cinctæ, *natant* pene ipsæ simul cum civitatibus institutis et moribus. v. de hoc verbo t. xxv, p. 436.

Natio, genus hominum. Mur. 33, tota *natio* candidatorum. Sext. 44, quæsisisti, quæ esset nostra *natio* optimum. ib. 45, esto igitur, ut hi sint (quam tu *nationem* appellasti), qui integri sunt et sani, etc. ibid. 63, non est *natio*, ut dixisti, etc. Ex duobus postremis locis patet, *nationis* verbum in contemptum dici. † de populo, ad quem quis originem refert. ad Div. xv, 20, Oratorem Sabino tuo commendavi. *Natio* me hominis impulit, ut ei recte putarem: sc. quia est ex Sabinis, quod genus Italorum simplex, honestum est, minimeque fraudulentum.

Nativus, ortus, natus. Nat. D. i, 10, *nativos* esse deos. † *nativum* opponitur aliunde allato: insitum, innatum. Dom. 5, medicina, quæ et illud *nativum* malum, et hoc delatum sanare posset. Ar. Resp. 9, denique ipso huius gentis ac terræ domestico *nativoque* sensu. Nat. D. ii, 39, belluarum, partim ad saxa *nativis* testis adherentium. Sic Salmasius ad Tertullianum de Pallio, p. 214, demonstrat, *nativum* colorem esse eum, quem quæque res natura et sua sponte habeat. † Partit. 5, simplicia verba partim *nativa*, partim reperta. *Nativa*, quæ significata sunt sensu, etc.

Natura, indoles hominis. Cæl. 6, *natura* varia multiplexque. † res ipsa, cujus est certa *natura*. Sic Verr. i, 15, non potest ea *natura*, quæ tantum facinus commiserit, hoc uno scelere esse contenta: i. e. homo ea

natura. Nat. D. ii, 57, his *naturis* relictus sonus amplificatur: pro, rebus hac *natura*. † Est etiam in periphrasi. Nat. D. ii, 54, *natura* alvi, pro *alvus*. † *aidios*, *εὐσις*. Div. ii, 50, matrona visa est obsignatam habere *naturam*. Cf. N. D. iii, 22. † ordo rerum *naturalis*. Sext. 21, *vita* reservata *naturæ*. † ad Div. vi, 10, Cæsar mihi quotidie delabi ad æquitatem et ad rerum *naturam* videtur: h. e. videtur sensim oblivisci injuriæ, et mitior fieri, ut fert *natura* humana. Leg. i, 12, ius in *natura* positum esse. Cf. Or. 1; Rab. perd. 8, etc.

Naturabile. Tusc. iii, 6, hanc vocem, quam alii in *naturale* mutant, Bentleius et Davisius *natura fere*, defendit auctoritate mss. Buherius ad h. l.

Navarchi, Verr. v, 24; iii, 80, etc. qui singulis navibus præsunt.

Navare. ad Div. ix, 2, *navare* rem publicam. ad Div. iii, 10, benivolentiam *navare*. Or. ii, 7, mihi videor *navasse* operam, qui huc venerim; h. e. bene collocasse.

Naufragium, reliquiæ e *naufragio*. Sext. 6, *naufragium* reip. colligere.

Naufragus, bonis eversus, Catil. i, 12; Sull. 14.

Navicularia. Verr. v, 18, *naviculariam* facere, est rem nauticam exercere, *navicularium* esse. *Navicularii* autem quæstum quærunt, navibus suis homines et merces alienas pro certa mercede trajiciendo, non, ut Grævio ad h. l. videbatur, navibus ædificandis et vendendis. v. *navicularius*.

Navicularius, dominus navis, qui hominibus mercibusque trajiciendis lucrum quærît. ad Div. xvi, 9. Cf. Verr. ii, 55; Att. ix, 3.

Naviculator, idem, qui *navicularius*, Manil. 5; sed Græviana habet *navicularius*.

Navis. ad Div. ii, 5, in eadem es *navi*, h. e. in eodem periculo.

Ne. Mil. 24; Plane. 22, *ne* aliquid. † ad Div. x, 14; xi, 12; Att. xvi, 9, *ne* quæ, pro *ne* quæ. † fac, fuge non esse. Tusc. ii, 5, *ne* sit sane summum malum dolor, malum certe est. † *Pro ne quidem*, est, Fin. i, 6, in ed. Victoriana, et aliis antiquioribus; ubi tamen habent pleraque plene, *ne quidem*. Similiter Parad. iii, 1, certe

ne bono melius quidquam inveniri potest; habet ms. Leid., ubi vulgo *quidem* additur. v. Davisius ad Fin. i, 16, et Burmann. ad Sueton. Aug. 35, et qui ibi laudantur. † pro *nedum*, Verr. iv, 23; ad Div. ix, ult. † interrogativum pro *nonne*. Off. iii, 17, suntne igitur insidiæ, tendere plagas, etc. Sed totus ille locus vix incorruptus; est vero sic, Verr. ii, 46, aliquoties: estne, pro *nonne* est; et pro Dom., ni fallor, animadverti, et apud Livium, iii, 67, satisne, etc.

Necessarie. Inv. i, 29, aut probabiliter ostendens, aut *necessarie* demonstrans.

Necessarius, naturalis. Mil. 7, mors *necessaria*. v. *necessitas*. † conjunctus cum aliquo sanguine, affinitate, collegio, aut quacumque alia ratione. v. *necessitudo*. Sic in Cæcil. 2, Siculi dicuntur Ciceronis *necessarii*, quia apud eos quæstor fuerat, et cum iis amice vixerat Verr. iii, 17, *necessarii* Siciliae, sunt patroni, Marcelli, Pompeius, etc. ad Div. xii, 2, *necessarii* nostri et municipiis, sunt clientes. ad Brut. ep. 6, noli pati a tuis *necessariis* injuriam fieri *necessario* meo. *Necessarii* sunt Dyrrhachini, qui erant in fide Brut. † ad Div. vi, 12, *necessariae* rogationes sunt, quæ, propter necessitudinem aliquam, pro *necessario* fiunt. † Phil. vii, 2, tempus *necessarium*, h. e. quo *necessario* subveniendum reip.

Necesse, de eo, quod natura fit. ad Quir. p. R. 2, id quod *necesse* erat, parvus sum procreatus.

Necessitas, de natura, ordine naturæ, quod, quæ natura fiunt, *necessario* fiunt. Catil. iv, 4, mors aut *necessitas* naturæ, aut laborum miseriaeque finis est. Sext. 21, ut vita, quæ *necessitati* deberetur, patriæ potius donata, quam *naturæ* reservata videretur. Inv. i, 34, quadam *necessitate* semper eodem modo fiunt. Or. 50, *necessitate* ipsa, pro sua sponte, natura sua. Gron. Obs. ii, 2. † vis divina, fatum. Ligar. 6, humana consilia *necessitate* divina esse superata. † conjunctio sanguinis, amoris, officii. Rosc. Am. 24, magnam *necessitatem* possidet paternus maternusque sanguis. Sull. 1, si nostram *necessitatem* familiaritatemque violasset. † de rebus ad vitam conservandam neces-

sariis. Verr. v, 14, ipsi naturæ ac *necessitati* negare. Off. i, 35, *necessitati* quam occultissime parent, de excretionem urinæ, fecium, etc. † Acad. ii, 36, persuadendi *necessitas*: de demonstratione.

Necessitudo, natura, opponitur casui. Ar. R. 9, ordo rerum ac *necessitudo*. † omnis conjunctio, sanguinis, affinitatis, conjugii, collegii, amicitiae, etc. quæ a causa aliqua oritur, quæ nobis *necessitatem* amoris benivolentiæque affert. Q. fr. i, 1, summa *necessitudine* nos attingunt publicani (cf. Manil. 2), sc. quia Cicerones erant equestri genere, equites autem publicani. in Cæcil. 2, *necessitudo* cum Siculis, apud quos quæstor fuerat, inter quos hospites multos et amicos habebat. ibid. 18, *necessitudo* inter prætorem et quæstorem. Planc. 11, *necessitudo* contubernii. Rabir. perd. 1, cum omnibus civibus mihi *necessitudinis* causam esse duxi. ad Div. i, 3, propter nostram *necessitudinem* (sc. inter Ciceronem et Lentulum, qui eum restituerat in patriam) vehementer confidit his litteris, etc. ib. ix, 13, municipio Caleno, quocum mihi magna *necessitudo* est: quia ejus erat patronus. ad Div. v, 2, *necessitudo* Pompeii, pro cum Pompeio. † causa conjunctionis, amoris. ad Divers. xiii, 12, cum eo mihi omnes *necessitudines* sunt.

* *Nectere*. Fin. iii, 22, quid non sic aliud ex alio *nectitur*, ut non, si ullam litteram moveris, labent omnia? Sic fere, Leg. i, 20. Topic. 15, ex hoc genere causarum fatum a stoicis *nectitur*. † de Rep. ii, 34, *nectier*que postea desitum. vid. *nexus*.

Nectus. Leg. iii, 10, per Tib. Gracchum non solum *nectus*, etc. Sed in voce hac corruptum esse Ciceronem, cum doctis viris ad h. l. credo. Leg. *vetitus*.

Nedum, pro non modo. Att. ix, 6, ep. Balbi: *nedum* hominum humilium, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia, etc. ibid. x, 16, tu quoniam quartana caeres, et *nedum* morbum removisti, sed etiam gravedinem, etc.

Negans. Top. 11, sunt enim valde contraria illa, quæ appellantur *negantia*, etc.

Negantia. Top. 13, deinde addunt conjunctionum *negantiam*, etc.

Negitare, Acad. ii, 2, e codd. editit Davisius.

Negligentia. Or. 23, *negligentia* diligens.

Negligere, eleganter de iis, qui nocentem absolvent, non puniunt. Verr. iii, 64, *negligere* pecuniam captam. † *negligens* de effuso, largo. ad Div. iii, 8, non potui in illo sumtu non necessario *negligens* esse. Sic intelligit Grævius, quem vid. ad h. l. Nec absurde; nam diligens pro parco dicitur. Sed tamen non necessario sic accipi puto.

Negotialis, Inv. i, 11, constitutio *negotialis*, quid sit?

Negotiari, Q. fr. i, 1; Verr. i, 27; ii, 3, quid sit, vide in *negotiator*.

Negotiatio. ad Divers. xiii, 66, ut Cænam in reliquiis veteris *negotiationis* colligendis juves. Hanc vocem Ciceroni restituendam putat J. Gronovius in ep. ad Att. xii, 5, ubi scriptum est. *nicasionum*, quæ nihili vox est. Recte, ut mihi videtur. Archetypa *negotiationum* sunt tabulæ negotiatorum, quibus ipsi sua manu accepta et expensa notant. Est hoc verbum etiam ap. Valer. M. iv, 8, de Considio: Jam qui nunc præcipue *negotiatione* delectantur, etc. Salmas. ad Capitolini Pertinac. 9, legi volebat *neccatione*; sed vindicant docti homines vulgatam lectionem, in primis Gronov. Obs. iv, 24; qui etiam ex libris Juris Civilis demonstrat, *negotiationem* esse in iis interdum argumentarium, et e Julio Firmico, iv, 7, commemorat scænorum *negotiationes*.

Negotiator. De negotiatoribus egera Ernest. peculiari quadam dissertatione, quam hic mittit in compendium *Negotiatores* primo non sunt aratores, publicani, aut pecuarii, quod Hotomanno videbatur ad Verr. ii, 77; Fontei. 4, et Torrentio ad Sueton. Aug. 42; nec omnes ii, qui in provinciis sedem fortunarum suarum constituerant, quum cives romani, tum socii, qui agros habebant, quorum fructus per procuratores suos vendebant, h. e. aratores, quæ est Grævii sententia ad Verr. ii, 77, aliisque locis; ejusmodi *negotiatorem* putat fuisse Trebonium, ad Div. i, 3: quem deinde secutus est vir

doctus in Lexico Fabri. Nam Verr. ii, 3; Flacc. 16; Manil. 7, distinguuntur publicani a *negotiatoribus*; item Att. ii, 16, malo *negotiatoribus* satisfacere, quam publicanis; item ab aratoribus, et pecuariis, Verr. ii, 3, ut arare, ut pascere, ut *negotiar* libeat. ibid. 62, quantum ab aratoribus, quantum a *negotiatoribus*, qui Syracensis *negotiantur*. Fontei. 4, unum e toto genere *negotiatorum*, colonorum, publicanorum, aratorum, pecuarianorum numero testem producant. Aratores etiam non sunt semper cives rom., sed etiam provinciales, Verr. iii, 8; quum *negotiatores* sint soli cives romani. Neque vero sunt mercatores, ut nonnullis placet. Nam ab his quoque distinguuntur, Vat. 5. Verr. ii, 3, duo genera civium facit in provincia, alterum eorum, quos mercibus suppeditandis cum quæstu compendioque dimittat, qui adeo commeent, quod est proprium de mercatoribus verbum; alterum horum, quos retineat, ut pascere, ut *negotiar* libeat, ut denique sedes ac domicilium collocare. Planc. 26, *negotiatoribus* comis, mercatoribus justus. Mercatura temporibus liberæ reipublicæ non satis digna honesto cive rom. putabatur, nedum equite; sed a fece plebis, libertinis exercebatur. v. Cic. Off. i, 42, et ibi Græv. Non ergo Casaubonus tempora satis distinxit, quum ad Sueton., Aug. 42, scriberet: *Negotiantes* esse, quicumque aliquam *negotiationem* exercerent, ejusmodi erant centonaria, sagaria, lignaria, carbonaria, et similes. Nam qui hoc genus mercaturæ exercebant, Ciceronis temporibus nondam *negotiatores* dicebantur. Sermo ibi est de frumentationibus publicis, de quibus Lipsius, Elect. i, 8; quas Augustus tollere volebat, sed deinde ita rem temperabat, ut non minorem rationem aratorum et *negotiatorum*, quam populi doceret. In qua re locum ista mercaturæ genera non habent. Sermo autem est de *negotiatoribus* frumentariis, de quibus mox. Qui ergo fuerunt *negotiatores*? Id nunc, quam brevissime poterimus, docebimus. Duæ Romæ erant honestæ rei quærendæ rationes, quarum altera scænerando, altera fructibus prædiorum

percipiendis et vendendis continebatur. Ab illa fœneratores, ab hac rustici rom. dicebantur. Equitibus propria erat vectigalium publ. redemptio, unde publicani dicti: de quibus generibus suis locis dictum est. Sed quum tanta esset hominum in omni ordine copia, ut non possent omnes Romæ fœnerari pecunias, aut in Italia prædia habere, aut publica redimere, magna equitum plebeiorumque pars pecunias suas in provinciis occupabat. Itaque regione aliqua victa, et in provinciæ formam redacta, conferebant equites et plebei, qui volebant, patrimonium suum in eam provinciam, et aut arabant, aut pascebant, aut *negotiabantur*. *Negotiationis* autem hæc præcipua ratio erat, ut pecunias mutuas darent provincialibus, ac fœnus exercerent; quæ ratio eo fructuosior erat, quod nulla lege in provinciis fœnoris magnitudo definiebatur. Itaque ibi sæpe binis, ternis, quaternis centesimis pecunia collocata reperitur, ut Verr. iii, 70; Att. vi, 1, 2; nisi forte prætor impudentiam *negotiatorum* coercerebat, ut Cicero fecit, l. c., et ejus frater, ad Q. fr. i, 1, et Cato censorius ap. Liv. xxxii, 27. Hinc et forum *negotiatorum* commemoratur, quo cedere *negotiatores* dicuntur, quum bonis evertuntur. Jam hæc testimoniis Ciceronianis confirmabimus. Flacc. 29, *negotiaris* in libera civitate: quousque *negotiabere*? annos jam triginta versaris in foro, sed tamen in Pergameno. Verr. iii, 60, *negotiatores* sibi turpe putant, id forum ejurare, ubi *negotientur*. ad Q. fr. i, 1, *negotiatores* dicuntur ita *negotiar*, ut locupletes sint. Et addit: nostri consulatus beneficio se incolumes fortunas habere arbitrantur. Quod quale sit intelligitur ex ep. ad Div. v, 6, nec putant, ei nummos deesse, qui fœneratores ex obsidione exemerit: h. e. qui in consulatu tabularum novarum periculum averterit, quum fides Romæ et in provinciis laboraret. Cf. in primis Off. ii, 24, et Manil. 7. Sext. 43, Pisoni, qui Macedoniam lege Clodia obtinuerat, objicit, eum bona creditorum, civium rom. cum debitoribus Græcis divisisse. Hi creditores sunt *negotiatores*. Fonteio obiectum erat, quod eo prætor oppressa

esset ære alieno Gallia. Id ut falsum convinceret Cicero, quærit, c. 4, a quibus versuræ tantarum pecuniarum factæ sint: A Gallis? nihil minus. A quibus igitur? a civibus rom., qui in Gallia *negotiantur*, etc. Verr. i, 27, qui *negotiar* dicuntur, paullo post creditores togati vocantur. Sed nihil est ad hanc rem insignius epistolis quatuor ad Attic. v, 21; vi, 1, 2, 3; in quibus multa de M. Scaptio et Matinio; qui primum, ubi ab iis Romæ Salaminii publice voluisse versuram facere dicuntur, appellantur fœneratores; post, quum in provincia esse, et ibi fœnus exercere dicuntur, et a Salaminis pecuniam repetere, *negotiatores*. (Fœneratores tamen etiam in provincia dixit Livius, xxxii, 27.) Nam quum Scaptius præfecturam a Cicerone peteret, negabat, se *negotiatori*, qui in provincia sua *negotiaretur*, præfecturam daturum. Consulatur etiam locus egregius Livii, xxxiii, 29, de militibus in provincia *negotiantibus*. Alterum genus *negotiationis* veteris erat ab aratoribus, quum civibus R., tum provincialibus, item integris civitatibus, frumentum emere, et Roman vendendo lucrum quærere. Flacc. 36, de Falcidio quodam agitur, quem inater in provinciam Asiam miserat cum pecunia. Quorsum? ut *negotiaretur*. Quid igitur fecit? fructus Trallianorum prætor Globulo emerat. Hujusmodi *negotiatores* sunt bis ap. Cæsar. Bell. Gall. vii, 3, 42; quanquam ex his locis non satis intelligi potest, quales fuerint, tamen Dionys. Vossius frumentarios putat. Sed, qui, c. 38, memorantur cives rom., quos interfecit Litavicus, frumento eorum direpto, tales profecto fuere. Tales et illi, de quibus Hirt. Bell. Afr. 36. Ceterum *negotiatores* veteres libera republ., et initio Augustei imperii fuisse, qui pecuniis in provincia fœnori locandis, et frumentis coemendis, iisque Roman, aut quorsum quæstus juberet, vehendis, quæstum facerent, vidit etiam, et is quidem unus, quem scio, Burmannus ad Petron. c. 101; sed tamen non satis neque a mercatoribus sejunxit, neque vocabuli hujus tanquam tempora distinxit. Nam sub Caesaribus, quum *negotii* verbum esset et *negotiationi*,

et mercaturæ commune, et utraque magnam similitudinem haberet, *negotiatores* etiam mercatores dicti sunt; hinc *negotiatores* olearii, carbonarii, lignarii, sagarii, etc. quorum quum alibi, tum in Inscriptionibus veteribus ap. Gruterum, Gadum, Donium, crebra mentio.

Negotium, res familiaris. Catil. ii, 10, *negotium* male gerere. Et in universum de omni genere quæstus dicitur, sed in primis de eo, quod ex fenore reddit. ad Div. i, 3, Trebonius ampla et expedita *negotia* in tota provincia habet. Grævius de prædus interpretatur ad h. l., atque adeo de tota re familiari, ad Catil. ii, 10, ubi pro, male gerendo *negotio*, legendum censet *negotia*, i. e. rem familiarem: quod verior, ut eniquam probet. Nam non uno loco patres familias dicuntur *negotium* bene, aut male gerere. In illo autem loco ipsum verbum *expedita* poterat docere, de re pecuniaria esse sermonem. Phædr. i, 16, Qui nomen locat, sponse improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit. Sic Att. xv, 15, 20, explicata solutio. ibid. xiii, 29, explicare nomen. Cluent. 69, junguntur: prædia, *negotia*, res pecuniariæ. Ubi manifestum est, *negotia* ad tractationem pecuniarum pertinere. Huiusmodi *negotia* sunt etiam ad Div. xiii, 30, 33, 53; Sext. 45, sunt *negotia* gerentes, etc. † de hominibus. Sen. p. R. 6, inhumanum *negotium*. ad Att. i, 12, Teueris illa lentum sane *negotium*.

Nemo. ad Att. vii, 13, *nemo* me moverat magis, quam quem tu *nominem* putabas, i. e. nullius pretii, usus, etc.

* *Nepa*, scorpius. Fin. v, 15; Nat. D. ii, 44; fr. Arat., passim; de Rep. i, 18.

* *Nequam*, Font. 16, opponitur homini *frugi*. ad Div. xii, 2, multo *nequior*, quam ille ipse, quem tu *nequissimum*, etc.

Neque, sequente *et*. Quint. 1, qui *neque* usu satis, et ingenio parum possim. Sic et Verr. v, 24; Mil. 23; Tusc. i, 4 init. In assumptione negativa pro *sed non*, Top. 2.

Ne quidem, conjuncte nulla voce interposita, esse his ap. Ciceronem tradit Gail. Insulanus. Obs. L. L.,

p. 34; sed illa loca hodie aliter leguntur. Cf. Torsellin. de Partic. in h. v., et ibi notata v. supra *ne*.

Nequitia. Tusc. iii, 8, unde dicta? † de Venere, Verr. v, 11.

Nervose, fortiter, severe. ad Div. x, 23, tu, quod adhuc fecisti, idem præsta; ut vigilanter, *nervose*que eos, qui stamus in acie, subornes. Off. iii, 29, *nervosius* qui ista disserunt, etc. † quid sit *nervose* dicere, intelligi potest ex Or. 36 extr. v. *nervus*.

Nervosus. Brut. 31, quis est Aristotele *nervosior*? v. *nervus*.

Nervus, fortitudo animi. ad Div. vi, 1, quantum in cujusque animo roboris est atque *nervorum*. † vehementia et vis, contentio, quæ in causis forensibus ab oratore adhibetur, in arguendo, refellendo, quæ et asperitas judicialis dicitur, quum philosophis contra mollities tribuatur. Orat. iii, 21, *nervi* forenses. Orat. 19, oratio philosophica neque aculeos, neque *nervos* forenses habet. † Or. iii, 27, inherentes loci in *nervis* causarum, sunt, qui ex ipsa causa petuntur, quos ipsa causæ ratio sup-
peditat.

Nescio. formula *nescio quid*, fere in contemptum dicitur de re parva, contemptibili; quod iis non satis attendimus, aut consulto obliviscimur. Nat. D. i, 33, quia *nescio quid* in philosophia dissentiret. Rose. A. 39, non paullum *nescio quid*, sed, etc. Att. xv, 4, *nescio quid* litterarum. ibid. xvi, 5, rumoris *nescio quid* afflavit. ibid. xiii, 28, *nescio quid* querent exculpseram, quod videretur simile simulacri. Sed est tamen etiam de re excellenti et ejusmodi, ut ejus magnitudinem et præstantiam mens nostra vix videatur assequi posse. Arch. 7, tum illud *nescio quid* præclarum ac singulare solere existere. Sic et Ovidius dixit. A. iii, 4, 28, *Nescio quid*, quod te cepit, esse putant. † Etiam *nescio quis* de hominibus obscuris et indignis memoria. Q. fr. i, 1, Paconii *nescio cuius*, etc. † *Nescio an*, dicitur ut *haud scio an*; de quo v. *haud*.

Neuter. Acad. i, 10, *neutra* stoicis quæ dicantur?

Nexum. Or. iii, 40, *nexum*, quod per libram agitur. Ar. R. 7, multe sunt domus jure mancipi, jure *nervi*.

v. *mancipium*. Cæcin. 35, Sulla ita tulit de civitate, ut non sustulerit horum *nexa*; i. e. ut emtiones et venditiones per æs et libram, quæ sunt juris Quiritium, vim suam retinere, quam ex jure Quiritium habent. — * Add. de Rep. i, 17; ii, 34.

Nexus, est ritus vendendi per æs et libram, præsentibus quinque testibus, quo venditor obligatur ad evictionem præstandam. Muren. 2, in iis rebus repetendis, quæ mancipii sunt, is iudicii periculum (evictionem) præstare debet, qui se *nexu* obligavit. Top. 5, traditio *nexu*. Parad. v, 1, mancipia, quæ sunt dominorum facta *nexu*. ad Div. vii, 30, cuius proprium te esse scribis mancipio et *nexu* Distinguitur tamen a mancipio, Ar. R. 7; de quo vid. in *mancipium*.

Nexus, adj. pendens ex alio, iunctus. Tusc. iii, 8, omnes virtutes inter se *nexæ* sunt. Div. i, 55, quum causa causæ *nexa* rem ex se signat. Fat. 16, ea non esse *nexa* causis æternis, et a fati necessitate esse libera. † de colloca-tione verborum, Orat. 41; vid. *vincire*.

Nihil. in Cæcil. 14, *nihil* est in pro-lusione, h. e. *nihil* valet. Sext. 53, eum *nihil* putaret, i. e. nihili, ut cor-rexit Hotom.

Nilus, genus aquæductus, qui et euripus vocatur, de quo supra. Leg. ii, 1, ductus aquarum, quos isti *ni-los* et euripos vocant. Cf. Q. fr. iii, 9. Vid. Salmas. ad Solin., p. 638 sq.

Nimbus, calamitas, malum. Att. xv, 9, hunc *nimbum* cito transiisse lætor.

Nimirum, sine dubio. Muren. 15, omnibus regibus—hunc regem *nimi-rum* antepones. Marcell. 6, quæ non modo summa bona, sed *nimirum* vel sola audebo dicere. † tum vero, uti-que. Off. ii, 20, sed si res in conten-tionem venit, *nimirum* Themistocles est auctor adhibendus.

Nisi. Rosc. Am. 35, nescio: *nisi* hoc video: i. e. præterquam quod, nempe omittitur *quod*. Hotomannus inter-pretatur *sed*: quo sensu sæpe est apud veteres *nisi*; ut ipse ostendit, et alii ostenderunt, ad Div. xiii, 1. vid. quos laudat Drakenb. ad Liv. xxiv, 20. † *nisi* si. ad Divers. v, 9, *nisi* si in Dalmatiam aufugerit. Hanc rationem

illustrat Heins. ad Ovid. Heroid. iv, 111.

Nitedula, Sext. 33, mus agrestis, quæ et *nitela* dicitur: quam vocem etiam Ciceroni reddendam quidam censent, ut Salmasius, qui sic legit ad Solin., p. 223; ubi ostendit *nite-lam* esse sciurum (*écureuil*), et habere nomen a nitendo, quod nitatur in arboribus scandendis. Sic laudat etiam Servius ad Georg. i, 181, e Ci-ceronis Sextiana; sed sine dubio e memoria. *Nitedula* autem habent omnes scripti editique, et sic laudat Priscianus. vid. Bentlei. ad Horat. Epist. i, 7, 19.

Nitere, proprie dicitur de unctis. Et sic est Catil. ii, 3, *nitent* unguen-tis. Agr. i, 7, vectigal quod—in pace *niteat*, in bello non obsolescat; h. e. reip. sit ornamento, ut in Agr. i, 2, dicit. Unde vectigalia etiam infulas imperii vocat, Agr. i, 2.

Niti, de pondere, gravitate. Nat. D. ii, 45, partes terræ undique me-dium locum capessentes, *nituntur* æqualiter. Conf. *nixus*. † de inceden-tibus, vel incipientibus incedere. Nat. D. ii, 48, simul ac *niti* possunt, etc. Hinc eleganter transfertur. Acad. ii, 14, *nisa* (cœpta) et progressa ratio. Planc. 27, quod ego huc, a me ortus et per me *nixus*, adscendi. † contende-re disputando, etc. Acad. ii, 21, *nitamur* igitur, nihil posse percipi. ad Div. i, 5, quum maxime de causa regia *niteremur*.

Nitidus, cultus, segetibus, vitibus, etc. consitus. Verr. iii, 18, campi col-lesque *nitidissimi* viridissimique. † Or. i, 18, *nitidum* et lætum genus verbo-rum. Or. 11, in picturis alios horrida—alios *nitida* delectant.

Nitrum. ad Div. viii, 14, censuram *nitrum* et lomentum putat: nempe, quo possit superioris vitæ maculas eluere.

Nixus, gravitas. Nat. D. ii, 46, as-tra *nixu* suo conglobata.

Nobilis, est proprie qui facile nosci-tur (noscibilis), h. e. agnoscitur, qui sit (unde sæpe de valde notis dicitur), qualis est Romæ, qui ortus est ex familia, sive patricia, sive plebeia, in qua magistratus fuere: nam ejus nomine audito, notum esse nomen apparet, et, unde ipse sit, constat. Et quia magistratus habent jus ma-

ginis suæ ad posteritatem prodendæ, Verr. v, 14, propterea nobilis etiam sic definitur, ut sit is, qui imagines majorem habet. Or. ii, 48, populo romano dari sine *nobilium* dissensione potuisse. Sed innumeris locis sic occurrit. Unum addam tantum. Or. 9, nec vero, Thucydides si historiam non scripsisset, nomen ejus exstaret, quum præsertim fuisset honoratus et *nobilis*. Manifestum est considerari in verbis, *nomen ejus exstaret*, adverbium *non*; et hoc vidit jam Lambinus, et alii.

Nobilitas, de eo, qui inter majores magistratus populi rom. locum habet. Muren. 7, tua *nobilitas* etsi summa est. Brut. 14, princeps *nobilitatis* vestræ, sc. qui primus e vestra familia consul fuit. † *nobiles* ipsi. Muren. 8, claustra *nobilitatis* refregissem. † gloria. Arch. 10. philosophi in eo ipsa, in quo *nobilitatem* prædicationemque despiciunt, etc.

Nodus, impedimentum, difficultas. ad Div. viii, 11, incidimus in difficilem *nodum*. † vinculum. Læl. 14, *nodus* amicitiae. Or. 66, his singulis versibus quasi *nodi* apparent continuationis, quos in ambitu conjungimus.

Nolle. Att. iv, 15, debemus patrem familias domi suæ occidere *nolle*, h. e. fugere, cavere, etc. † non benivolum esse alicui. ad Div. i, 1, cui qui *nolunt*.

Nomen, verbum. Tusc. iii, 34, omnis casus in quo calamitatis *nomen* poni solet. Off. i, 12, recessit *nomen* a peregrino, et proprie in eo, qui arma contra ferret, remansit. † claritas, nobilitas, sc. quia nobilium *nomen* notum est. Planc. 7, *nominibus* ducuntur. ad Div. iii, 7, ista vestra *nomina* nunquam sum admiratus. † Cluent. 32, res suo *nomine* in judicium nunquam est vocata: h. e. nullius quæstionis proprium crimen fuit, ut ait ibid. 35. † species, prætextus, titulus. ad Div. i, 4, *nomen* fictæ religionis. Cæcin. 25, honesto ac probabili *nomine*. † *nomen* sæpe opponitur rei, ut Att. v, 15, quum exercitum noster amicus habet tantum, me *nomen* habere duarum legionum exilium, h. e. non veras, sine viribus: ubi vid. Grav. Est tamen etiam de re. Planc. 12, jaci adulteria, quæ

nemo non modo *nomine*, sed ne suspicione quidem possit agnoscere. † nomen de reo etiam dicitur, ut satis notum est. Inv. ii, 19, quum venefici *nomen* esset delatum, etc. † quia in tabulis acceptorum, *nomina* hominum, quibus aut debemus, aut qui nobis debent, item rerum, pro quibus, et pecuniæ, quam: propterea nomen de re pecuniaria, et quidem variis modis dicitur. *Nomen* ergo 1) est debitum, et quidem active et passive. Top. 3, quæ in *nominibus* sunt, opponuntur pecuniæ paratæ. Planc. 28, *nomen*, quod urget, dissolvere. item solvere. Att. vi, 2. Quint. 4, quibus *nominibus* pecuniaria curari oportere. Att. xiii, 20, *nomen* explicat. xvi, 6, *nomen* expedi. 2) debitor. Att. v, 21, nam aut bono *nomine* centesimis contentus erat, aut non bono, quaternas centesimas sperabat. 3) capita in tabulis scripta. Ver. i, 36, in codicis extrema cera *nomen* infumum in flagitiosa litura fecit. Quint. 11, *nominibus* certis grandem pecuniam debet. Cf. ad Div. v, 20, *nomen* erat sestertiis xxx. Rose. C. 1, non refert parva *nomina* in codices. Atque hinc translatum est ad alia similia. Verr. ii, 42, ubi sermo est de codice Veris, in quem relata erant acta in jurisdictione Siciliensi, *nomen* dicitur, pro summa causæ, ibi perscripta, s. elogio, et, ut mox, c. 43, ipse vocat, periculo. v. *elogium*, n. 2, et *periculum*, n. 3. Vidensue totum hoc *nomen*, ubi facit coram delatum Sthenium, esse in litura? Mox: qui defendere non potest, se non (in) ipsius Sthenii *nomine* litteras publicas corrupisse; pro quo mox: in Sthenii periculo. Teneant etiam tirones hanc formulam: ad Div. vii, 23, accepi Aviani litteras, in quibus hoc erat liberalissimum, *nomina* se facturum, qua ego vellem die. In quo apparet, *nomina* facere esse creditoris, quum non accipit pecuniam, sed summam in tabulis scribit, certa die exigendam. vid. Salmas. Usur. 6. Sed de debitore, qui non præsentem pecuniam emit, videtur esse. Offic. iii, 14, *nomina* facit; et sic interpretatus est Fr. Fabricius: neque, si ita scripsit Cicero, aliter fieri potest. Quod quum videret J. Fr. Gronovius, legendum censebat, Pythius *nomina* facit: pro,

bante Grævio. Neque aliter expedire nos possumus, si ratam habeamus illam opinionem, quæ nomina facere tantum creditorem censet. Fateor tamen, mihi non ita absurdum videri Fabricii interpretationem, et ex analogia, et vi verborum, nomina facere etiam de debitore dici posse. Quid enim est nomina facere, quum de creditore dicitur, nisi in suis, forte etiam in aliorum, tabulis scribere nomen debitoris, et nomen pecuniæ in expensis? Quid? nonne etiam debitor scribit nomen creditoris, et nomen summæ, in suis, et, si opus est, etiam aliorum tabulis, et quidem in acceptis? Cur ergo non ipse quoque possit dicere: nomina facere? Nam nomina facere nihil est proprie, quam nomina scribere, ponere. Sic, Att. xiii, 14, etsi nomina jam facta sunt. Ceterum usum, ut in multis aliis, ad unam partem flexisse hanc formam, et sæpius usitatiusque de creditore dictam, haud negaverim. v. *vas*.

Nomenclatio, quum aliquem nomine suo appellamus honoris, blandiendi causa. *Petition*. Cons. 11.

Nomenclator, servus, qui domino, in primis candidato, nomina obviatorum suggerit, ut nomine suo quemque appellare possit, quod erat blandius; unde aliquando lege ambitus prohibitum, ut est apud Livium. Att. iv, 1; Mur. 36.

Nominare, suffragari, commendare. ad Brut. 7, digniorem nominare non potes, quam Bibulum. Phil. ii, 2, nominare augurum. † nomen tribuere. Fin. iii, 2, ex omnibus philosophis stoici plurima nominaverunt. Sed hodie est novaverunt.

Nominatio, genus suffragationis. Phil. xiii, 5, paternus auguratus locus, in quem ego eum mea nominatione cooptabo. ad Brut. 7, eam nominationem a te petimus.

Non, omittitur in non modo non, quum sequitur, ne quidem, Agr. ii, 20; ad Quir. 4, et quum sequitur, sed etiam, Catil. i, 3. Sed de hoc satis dictum est in Lex. Fabri. vid. tamen Cortium ad Plin. Ep. viii, 7. Male autem huc trahitur locus Milon. 4, ut vidit Olivetus. Add. in modo.

Norma, in geometricis dicitur regula angulorum, proprie quidem rectorum, qui inde normales dicun-

tur, Quintil. xi, 3; sed deinde etiam reliquorum, quatenus applicata norma, acuti an obtusi sint, intelligitur. Et hinc tolerari potest definitio Philandri ad Vitruv. ix, 2; item in Lex. Fabri, ubi omnium angulorum mensura dicitur. Fr. Acad. ii, p. 402: Si id crederemus, non egeremus perpendiculis, non normis (sic legendum), non regulis. Conf. Budæus ad Pandect., p. m. 174.

Noscere, agnoscere, probare. Att. xi, 7, quod te excusas: ego vero causas tuas nosco. Cf. Legg. i, 3. † discere, percipere. fr. ep. ad M. filium: Philosophiæ quidem præcepta noscenda, vivendum autem civiliter. Nat. D. i, 4, omnes philosophiæ partes tum noscuntur, quum totæ quæstiones scribendo explicantur.

Nota. Or. iii, 44, librariorum notæ, sunt signa interpunctionum. † nota est σήμα inustum servo fugitivo. Off. ii, 7, barbarus compunctus notis Threiciis. Vid. Hug. Orig. scrib. c. 19. Hinc nota pro ignominia. Sic, quæ ignominia censoria dicitur, ea et nota appellatur. Cluent. 46, nota censoriæ severitatis. In qua oratione, c. 42, est locus insignis, de vi notarum censoriarum, quæ fuere: movere e senatu, equum adimere, tribu movere, et ærarium facere. Deinde ad omne genus ignominiae transfertur. Dicitur tamen nota etiam cum verbo inurere in bonam partem. Plane. 12, signa probitatis, domesticis inusta notis veritatis. † Dicitur etiam de vino. Brut. 83, atqui eæ notæ sunt optimæ. Sed de his notis abunde interpretes Horatii. † Muren. 11 extr., irati jureconsulti, quod sunt veriti, ne—sine sua opera lege posset agi, notas quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. *Notas* alii interpretantur siglas, quum pro singulis verbis litteræ singulæ ponuntur; alii formulas actionum, ut Cæmerius; alii obscura verba, ut Manutius; alii signa, quibus verbum unum, aut plura exprimebantur, cujusmodi sunt adjecta Corpori Inscript. Gruteriano, ut Grævius: quam sententiam probarem et ipse, si res et locus Ciceronis pateretur. Primò nulla est necessitas dicendi, notas fuisse signa ejusmodi, qualia sunt illa, quæ dixi. Nam per notas scribere, ut ex

Sueton., Aug. 88; Cæs. 55, constat, etiam dicitur, quum integra quidem verba litteris scribuntur, sed ita, ut litteræ non suam ordinariam vim habeant, sed v. c. littera d pro a, e pro b ponatur, etc. Ergo omnis ratio scribendi occultior est per *notas*. Cujac. Obs. xii, 40, distinguit quidem *notas* a siglis; et est certum, non omnes *notas* esse siglas: neque tamen propterea sigla non sunt *notæ*: itaque et ipse locum Ciceronis de siglis interpretatur ad Pompon. Orig. Jur. §. 7. Illas autem *notas*, de quibus Cujacius in Observ., vix puerum tam vetustas, ut de his aut similibus Cicero intelligi possit. Seneca quidem, ep. 90, vilissimorum mancipiorum inventa vocat. Vid. *Nouv. Traité de Diplomatique*, t. iii, p. 564. Conf. Troz. ad Hugon., p. 175; qui. p. 181, locum Ciceronis de formulis explicat, et hanc interpretationem Grævio tribuit, quod est a vero alienum. Deinde Cicero hic manifeste de formulis actionum loquitur. Nam exempla *notarum* compositarum, quæ subjiciuntur, sunt formulæ actionum. Porro componere de formulis dici potest, non de signis obscuris, et siglis: et paullo post dicit, prætori quoque carmen compositum est. Neque in toto reliquo loco quidquam de occultis signis dicitur. Illud tantum dicitur, quam diu occurrat hæ formulæ fuerint, petitas esse ab iis, qui tenerent, donec vulgatæ sint (nempe ab Ælio). Pompon. Orig. Jur. l. c. Neque quisquam veterum, quod sciam, de talibus signis formularum memorie prodidit. Quorum autem opus scribere formulas illas per *notas*? Ne a servo iterum, aut scriba publicarentur? sufficiebat cavere, ne in talis hominis manus venirent, qui iis vulgandis gratiam popularem captare vellet, et posset. Ne ii autem publicarent, qui eas tenerent, ut Ælius fecit, ne per *notas* quidem cavere poterant. Itaque mihi totum hoc de *notis* formularum commentitium videtur: *notasque* componere nihil aliud significare, quam formulas obscuras et contortas actionum componere. Referri huc possit locus Ovidii, Her., xx, 210, de malo Acontii jacto ad Cydippen, in quo scriptum erat jusjurandum: malum Verba ferens

doctis insidiosa *notis*. Jam scio, *notas* apud Ovidium esse litteras scriptas, unde *notare* dixit pro scribere. Heroid. i, init. Sed doctæ *notæ* h. l. sunt formula jurisjurandi vafre excogitata, qua sui juris faceret Cydippen. Unde in eadem epistola Acontius se appellat vasrum juris consulto Amore; et jusjurandum vocat nodum: quod verbum Horatius de formulis JCtorum in cavendo usurpat. Interpretationem hanc *notarum* probavere Menkenius in Obs. L. L., et Gesnerus in Thes. L. L., et aliique.

Notare, de nominibus rerum. Fin. iii, 2, nominibus res *notavit* novis. Tusc. iii, 5, melius hæc verbis *notata* Latinis, quam Græcis. † ita insignire, ut agnosci, et ab aliis discerni possit. ad Div. vii, 32, ita *notata* me reliquisse genera dictorum meorum, ut cognosci sua sponte possent. Or. ii, 87, neque tam acri memoria fere quisquam est, ut, non dispositis *notatisque* rebus, ordinem verborum aut sententiarum complectatur. Cf. ii, 86. Hinc pro agnoscere, observare, animadvertere. ad Div. ix, 16, tritas aures habere *notandis* generibus poetarum. Div. i, 49, *notata* observatione diuturna. Cf. Or. iii, 50. † dies *notari* dicitur, quum in eo solemnia quædam agenda constituuntur, unde fit *insignis*. Fin. ii, 31, de Epicuro, qui diem suum natalem celebrari jusserat: quod si dies *notandus* fuit, etc. † ornare. Or. iii, 43, tanquam stellis *notare* orationem. † reprehendere, contumelia afficere. Phil. xiv, 8, rem verbis *notavi*. Milon. 6, *notavi* rem. Verr. v, 68, sic *notatos* ambulare. Cluent. 42, de censoria ignominia. † Sext. 61, vir is, qui tripartitas orbis terrarum oras atque regiones tribus triumphis adjunctas huic imperio *notavit*. Abramius respici ad tropæa putat. Sed Romani tropæa non ponebant. Forte est, peragravit, ut in or. pro M. Marcell. 2, nec disjunctissimas terras—lustratæ sunt. Horat. Art. Poet. 158, puer, qui jam pede certo Signat humum.

Notatio, etymologia, Topic. 8, † animadversio, observatio. Orat. 55, *notatio* naturæ. † distinctio per *notas* temporum, colorum, etc. Brut. 19, delector ista quasi *notatione* temporum. Cluent. 47, *notatio* tabula.

rum (np. cera diversicolore). Phil. v, 5, *notatio* iudicium haberi solet: i. e. certa sunt signa, ex quibus, bonus iudex qui esse possit, agnosci, et a malis distingui potest. † pro subscriptione *notarum* censoriarum laudant Offic. iii, 31, et Cluentianam. Sed meliores edd. habent *notio*. Cf. Gron. ad Liv. xxvii, 25. † descriptio. Herenn. iv, 50, *notatio* est, quum alicujus natura certis describitur signis. Est *character*, quales Theophrastus scripsit.

Notio, significatio verbi. Tusc. v, 10, nulla alia huic verbo subjecta *notio* est. † ἀρόλησις, notitia insita. Top. 5, *notio* est impressa, et insignita rei conformatio. Nat. D. i, 12, hæc omnia cum deorum *notione* comprehendimus. ibid. 14, deum in animi *notione* tanquam in vestigio reponere. ib. 18, *notiones* primæ. Tusc. iv, 24, definitio aperit *notionem* nostram, quam habemus omnes de fortitudine, tectam atque involutam. ib., definitiones declarant *notiones* communes, alia magis alia. Conf. Acad. i, 11. † Sed *notio* est etiam de iis rerum in animo formis, quæ non insitæ sunt, sed opera mentis acquisitæ; de quibus est locus insignis, Fin. iii, 10. † Hinc dicitur etiam de cognitione rerum, et iudicio de rebus. Nat. D. i, 11, fugere intelligentiæ nostræ vim et *notionem*. Tuscul. v, 39, sine varietate colorum licebat vivere beate; sine *notione* rerum non licebat. Acad. ii, 41, veniamus nunc ad bonorum et malorum *notionem*. † cognitio de rebus, quæ est magistratum, pontificum, etc. Dom. 13, quæ omnis *notio* pontificum esse debuit. Agr. ii, 21, *notio* populi rom. Sext. 25, ut censoria *notio* de republ. tolleretur. Cf. Pis. 5, iudicium *notionemque* censoriam quadriugentos annos tenuimus. Att. xi, 20, *notionem* ejus differri. Sed Cæciu. 12, est etiam *notio* actoris: quod quomodo dicatur, vid. in *animadversio*. † de nota censoria. Off. iii, 31, *notio* censorum. Sext. 25, *notiones* censoriæ. v. ibi Græv. et Gron. ad Liv.

Notitia, *notio* insita, ἀρόλησις. Acad. ii, 46, *notitiæ* rerum, e philosophia Epicuri. Or. 33, *notitiam* rei aperite definiendo. † *notio* acquisita.

Fin. iii, 10, hoc quarto (modo) *notitia* facta est, etc.

Notus, active, Verr. i, 7, v. viros doct. ad Phædr. i, 11. In malam partem pro famosus. Cœl. 13, femina non modo nobilis, sed etiam *nota*.

* *Nove*, ad Her. i, 9, ne quid ambigue, ne quid *nove*.

Novendialis. Q. fr. iii, 5, *novendiales* feriæ, dicuntur a numero dierum.

Novitas. Phil. ix, 2, *novitati* invidere. v. *novus* homo.

Novus. res *novæ* significant aliquam insignem perturbationem et commutationem status reipubl. ratione magistratum, iudiciorum, legum, veteribus vel sublatiis, vel *novis*, et iis quidem perniciosiis, latis. Verr. i, 7; Catil. i, 1; ad Div. xi, 21, etc. † *novi* homines, Agr. ii, 2, etc. qui primi e familia sua ad magistratus pervenerunt. † Orat. ii, 66, sub *Novis*: intell. tabernis argentariis. Fuit pars fori Romani, cujus passim mentio apud veteres. V. P. Fabr. ad Acad. ii, 21, et Drakenb. ad Liv. xxvi, 27; xlv, 17. † *Novissimus* apud Ciceronem reperiri, male negat Gellius. x, 21, a multis, ut a J. Gronov. ad l. c., jam notatus. v. Rosc. C. 11; ad Div. x, 30, etc.

Nox. de nocte. vid. de. † *nox* reip., Brut. 96; Att. R. 6, de perturbato reip. statu. Cf. *tenebræ*.

Nubecula. Pis. 9, *nubecula* frontis: est severitas.

Nubere cum præpos. cum. ad Divers. xv, 3, quocum *nupta* esset.

Nudus, simplex, sine ornamentis. Brut. 75, de Cæsaris commentariis: *nudi* sunt, recti, et venusti. † sine exercitu. ad Div. x, 11, si *nudus* huc se Antonius conferet. † inops. Att. i, 16, *nudi* equites. v. interp. ad Suet. Cæs. 41.

Nugæ, contemptus causa etiam de hominibus dicuntur. Att. vi, 3, *nugarum* aliquid relinquere. ibid., amicos habet meras *nugas*. Orat. ii, 51, tragœdias agere in *nugis*. † de ancillis et delicatis pueris. Milon. 21, *nugarum* nihil in comitatu.

Nullus, pro non. Att. xi, 24, Philotimus non modo *nullus* venit, sed ne per litteras quidem, etc. ib. xiv, 3, Corinthus Balbi adhuc *nullus*; sc. venit. Tuscul. i, 38, mortui *nulli* sunt. Div. i, 37, obijciuntur

sæpe formæ, quæ reapse nullæ sunt.
† Rose. Com. 16, *nullius consilii*.
Muren. 12, *nullo usu*.

* *Numerare*. Verr. ii, 10, cujus manu *numerabantur* ibi, manu tua *numeratum* esse, i. e. tibi. † Verr. iii, 73, ex quibus *numeranda* est civitas. Phil. vii, 1, quos a se primum *numerare* possunt: h. e. in quibus *numerandis* a se incipere possunt. pro enumerare est N. D. iii, 32, nisi vitiosa lectio est.

Numerato, ex arca, præsentē pecunia. Att. xii, 25.

Numerus. Q. fr. ii, 13, ad *numerus* iudices habere, i. e. justum eorum *numerus* † rhythmus. Or. 64, pæon, quod plures habeat syllabas quam tres, *numerus* a quibusdā, non pes habetur. *Numerus* et pes (ῥυθμός et μέτρον) quomodo differant, v. Quintil. ix, 4. Nempe rhythmi spatio temporum constant, pedes etiam ordine: v. c. pes dactylus, semper habet primam longam; *numerus* autem etiam tertiam. Itaque omnis pes est *numerus*, non autem omnis *numerus* etiam pes: quod tenendum est propterea, quia interdum *numeri* manifeste pro pedibus dicuntur. Or. 57, dactylicus *numerus* hexametrorum magniloquentiæ est accommodatus. Atqui in hexametris non licet anapæstum pro dactylo ponere, qui tamen est rhythmus dactylicus. Or. iii, 44, *numerus* adstrictus, est qui proxime ad poeticum accedit: solutus, qui longius recedit. † certus et concinnus corporis gestus et motus in histrionibus, saltatoribus, palæstritis, etc. quia sc. ut illi *numerari* poetici, certis numeris exprimuntur, quum intervallis temporum contineantur. Dividitur autem in ἀπὸν et ὁμόν. Parad. iii, 2, histrio si paullo se moveat extra *numerus*, exhibilatur. Leg. i, 4, *numeri* in cantu. † Hinc duci putant illas formulas, omnibus *numeris* absolutum esse, omnes *numeros* habere: quod mihi secus videtur. Nam manifestum est, *numeros* dici interdum pro partibus, et earum *numero*, qui requiritur, ut perfecta res sit. Fin. iv, 20, pauciores quasi *numeros* officii præterirent. Div. i, 13, omnes habet in se *numeros* veritatis. Verr. ii, 69, quod genus hominum, quem *nume-*

rum, quem ordinem proferre possis? Hoc interpretatur ipse ibid., ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus, etc. Ovid. Met. i, 427, animalia imperfecta suisque Trunca vident *numeri*. ibid. vii, 126, Utque hominis speciem materna sumit in alvo. Perque suos inius *numeros* componitor infans. Cohortes eandem ob causam *numeri* dicuntur, quia sunt legionis partes. ad Div. xi, 10, septenum *numerus* nunc legionum alo: ubi Grævius legit, septem nunc *numeros* legionum, et cohortes interpretatur. Recte. ibid. xii, 13, Græcorum militum *numeros*: sic legendum pro *numero*. vid. Græv. ad l. c. Atque in universum de ordinibus militaribus dicitur, ut de turma, de mille militibus, qui sub uno tribuno sunt. v. intt. ad Sueton. Vespas. 6. Adde Burmann. ad Ovid. Her. viii, 24. Pertinet huc etiam illud, Verrin. v, 51, si naves suum *numerus* haberent: h. e. vectores, remiges, quorum *numerus* certus requiritur. Sic Ovid. Her. x, 36, Fleete ratem; *numerus* non habet illa suum: ubi Burmann. locum Ciceronis afferre non neglexit. † locus. in Cæcil. 19, quum ibi parentis *numero* fuisset.

Nummarius, pecunia corruptus. Verr. iii, 57, *nummarius* iudiciū. Cluent. 27, *nummarii* iudices. Add. Att. i, 16; Cln. 36, ubi est *nummarius* interpretis pacis: qui pecunia accepta pacem conciliavit. Itaque omnino *nummarii* sunt, qui aliquid pecuniæ et quæstus causa faciunt.

Nummatio, s. nundinatio. Phil. ii, 45.

Nummus, quum simpliciter ponitur, sere sestertius intelligendus, Rose. Amer. 2, etc. † Rose. Com. 8, versari in suis *nummis*, opponitur, in ære alieno. Verr. iii, 86, habet in *nummis*, habet in urbanis prædiis.

Nunc ipsum, pro, hoc ipso tempore, ad Att. vii, 3; viii, 19; xii, 16, etc.

Nundinari, frequenter convenire. Div. ii, 31, ubi ad focum angues *nundinari* solent. † emere. Verr. i, 46, *nundinari* ab aliquo jus.

Nuntiatio. Phil. ii, 32, nos (augures) *nuntiationem* solum habemus; consules etiam *spectionem*. v. *spectio*. Ceterum τὸ nuntiare diserie tribuitur auguri, Phil. ii, 33; Leg. ii, 12.

Nuper, de longo tempore. Nat. D. ii, 50., qui ea, quæ *nuper*, id est, paucis ante sæculis, reperta sunt. Sull. 32., est *nuper*, de triennii tempore. Item Div. i, 39., de tempore satis longo: et sic aliis etiam locis. Cf. Duker. ad Florum, i, 11., et qui ibi laudantur, et dicta in modo.

Nutare, incertum esse, fluctuare. Nat. D. i, 43., *nutat* in natura deorum.

Nutrix, de quacumque re, quæ nutrit et alit homines. Verr. ii, 2., Sicilia *nutrix* populi R. Cf. Wesseling. Obs. ii, 17.

Nutus, gravitas corporum, pondus, alias *nixus*. Or. iii, 45., tenetur *nutu* suo terra. Cf. Fin. i, 6.; N. D. ii, 39.; Tusc. i, 17., etc.

O.

Ob, ad. de Univ. 14., *ob* os offusus ignis. ad Div. ix, 26., cujus *ob* os Graii ora obvertebant. De qua forma vid. Davis. ad Tusc. iii, 13.; Burm. ad Ovid. Met. viii, 115., et Heins. ad Virgil. Æn. xii, 865.

* *Obætatus*, ære alieno obstrictus, addictus, nexus. de Rep. ii, 21., *obæratosque* pecunia sua liberavisset.

Obducere, insuper addere. Attic. xvi, 6., itaque *obduxi* posterum diem. v. Gronov. ad Senecam de Tranq. an. c. 3. † *opponere*, adversarium adducere. Att. i, 1., mihi videatur non esse *ἀδύνατον*, Curium *obducere*. vid. Græv. † *bibere* avidè. Tusc. i, 40., venenum, ut sitiens, *obduxit*. Sic etiam accipit in aliis locis (certe metaphora hinc ducta) Victorius, Var. Lect. xv, 7. Cf. in terpr. ad Petron. c. 42.

Obductio. Rabir. perd. 5., *obductio* capitis. Plerique ex emendatione Mureti malunt *obnuptio*. Sed lectionem omnium codd. defendit Gruterus. Neque video, quare *obductio* improbetur, quam *obducere* sit operire, *obductus*, opertus, ut omnes sciunt.

Obdurare, durare, perferre. Att. xii, 3., quare *obduretur* hoc triduum. † *obdurescere*. Fin. iii, 11., quis contra studia naturæ tam vehementer *obduravit*?

Obfundere. v. *offundere*.

Objicere. Leg. ii, 19., erroris *objiciendi* causa. Cæcin. 25. errorem *objicere* judici. In quibus fere idem

est, quod *injicere*: quod similiter dicitur. Simile et hoc, Tusc. ii, 3., *objicitur* metus animo. Itemque visa, species *objici* hominibus dicuntur in Academicissæpe. † Arch. 6., *objecissem* me in tantas dimicationes. Cluent. 41., nego rem esse ullam in quemquam *objectam*, quæ Fidiculanio *objecta* non sit. † cum præpositione *de*. ad Div. xi, 3., de morte Cæsaris *objiceret*. † Mur. 38., sperant sibi Silaunum *objici* posse, i. e. in suam potestatem venturum, ut eum tollere possint. Cf. c. 40.; Mil. 14. Ductum est ab iis, qui cum feris bestiis pugnare coguntur. † ad Div. vi, 4., ad omnes casus *objectus*, i. e. obnoxius, expositus.

Obiratio, ira. Att. vi, 3., abiit iratus, hujus nebulonis *obiratione* si Brutus moveri potest, etc.

* *Oblidere*, comprimere arcte, elidere. fr. Scaur. c. 13., collum digitulis duobus oblideret. vid. de hoc verbo Heins. ad Ovid. Met. xiv, 208.

Obligare, proprie esse constat, vincere, devincere, ut Tusc. ii, 16., de vulnere: a medico *obligari*. Sed metaphorice *obligari* dicuntur in universum omnes, quibus quacumque causa et quocumque modo necessitas est imposita alicujus rei faciendæ, præstandæ, ferendæ, patiendæ. Causa et ratio, quæ necessitatem imponit, qua tanquam obligamur et alligamur (v. *alligare*), dicitur hinc vinculum (v. *vinculum*). Hinc 1°. *obligari* scelere dicuntur, Dom. 8., et legum pœnis *obligari*, Fin. i, 14., qui in necessitatem incidunt pœnæ ferendæ, qui in pœnas incidunt sceleribus aut suis, aut alienis. 2°. *obligantur*, qui jurejurando sibi necessitatem alicujus rei faciendæ imponunt. Off. i, 11.; Verr. ii, 72.; Balb. 15. 3°. item promissis, fœdere. Balb. l. c., populus se *obligavit* fœdere. Phil. v, 18., audeo *obligare* fidem meam. 4°. item spondendo pro aliquo, cavendo prædiis, quæ et ipsa *obligari* dicuntur, Agr. iii, 2.; ad Div. v, 20.; ad Brut. 18.; Cæcin. 3. 5°. Porro qui mancipio et nexu sibi imposuerunt necessitatem periculi judiciorum (evictionis) præstandi, Muren. 2.; Topie. 10. 6°. qui, beneficiis acceptis, necesse habent, aliis gratiam referre,

occasione data, unde et in aere alterius esse, ei debere dicuntur ad Div. vi, 11; viii, 12; x, 8; xi, 16, etc. 7°. res, quæ deo alicui consecratæ sunt, Dom. 40; unde contra, quæ profana e sacris fiunt, liberari dicuntur (v. *liberare*). 8°. Est etiam pro impediri. Act. i in Verr. 9, quod eos intelligere videbam, me hoc iudicio districtum atque *obligatum* futurum. Cf. ad Att. viii, 16.

Obligatio, Ciceroni et bonis auctoribus sæpe active dicitur; nunquam, ut hodie Jctis et philosophis, passive. ad Brut. 18, gravior est ac difficilior animi ac sententiæ pro altero, quam pecuniæ *obligatio*, i. e. promissio.

* *Oblinere*, inquinare. Brut. 13, ut se eloquentia externis *oblineret* moribus de Rep. iii, 4, geram morem vobis, et me *oblinam* sciens.

Oblitus, corruptus, fœdatus. Verr. iii, 4, *oblita* sunt omnia stultitia atque inhumanitate. Phil. xiv, 3, *oblita* vite libidine. ibid. xi, 12, parricidio *oblitus*. ad Heren. iv, 11, si exornationes crebræ collocabuntur, *oblitam* reddent orationem. † in bono sensu est tamen etiam ad Div. ix, 15, mirifice capior faciliis, præsertim quum eas videam *oblitas* Latio.

Obmutescere. Tusc. ii, 21, videsne ut *obmutuerit* non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor?

Obnoxius, eleganter et proprie de eo, cui facile noceri potest, ut infirmus, vel sceleris conscius; et hinc timidus, anxius, suspiciosus, etc. Sic est ad Brut. 17, vivat supplex et *obnoxius*. Hanc vim verbi illustrat Gronov. ad Senec. de Ira, iii, 8; unde Curtius ad Sallustium et alii hausere.

Obnuntiare, auspicium malum, diras, comitia habenti nuntiare, ut comitia dirimantur; in quo utebantur hac formula: Alio die. Sen. p. R. 5, ne *obnuntiare* comitiis aut concilio liceat. Cf. Att. iv, 3. Phil. ii, 33, consul consuli *obnuntiasti*: ubi etiam illa formula, Alio die, occurrat. Sed non solum comitiis *obnuntiat*, sed etiam singulis hominibus. Div. i, 16, Ateius Crasso *obnuntiavit* (nempe in provinciam ituro). v. *diræ*.

Obnuntiatio. Q. fr. iii, 3; Att. iv, 16. v. *obnuntiare*.

Obrepere. Div. ii, 67, nullæ obre-

punt imagines in animos dormientium extrinsecus. Planc. 7, *obrepere* ad honorem: opponitur cursu venire ad honorem. Illud sit precibus, gratia, aliisque hujusmodi artibus; hoc meritis.

Obreptare, obrepere. ad Att. vi, 5, dies *obreptat* mihi: sic et Plautus dixit.

Obrogare, legem ferre, quæ adversetur alteri legi. ut ea perlata, altera vel tota, vel ex parte tollatur, saltem, ut ejus vis debilitetur, etsi ipsa salva sit. Phil. i, 9, quid, quod *obrogatur* legibus Cæsaris? Cf. Att. iii, 23; de Rep. iii, 17. v. in primis de hoc verbo Duker. ad Florum, iii, 15, 5.

Obruere, irritum reddere, vim adimere, etc. Ar. Resp. 20, dii *obruant* omen! Tusc. v, 19, Marius Catuli interitu sex suos *obruit* magistratus: h. e. *obscurat* eorum gloriam. Orat. i, 25, quidquid est, in quo offenditur, id etiam illa, quæ laudanda sunt, *obruit*. Mur. 40, recentem gratulationem lamentatione *obruere*. † Verr. ii, 62, *obruitur* testimoniis aratorum, i. e. prorsus vincitur, nec iis resistere potest. † Fin. iv, 4, qui sciet, ubi quidque positum sit, quaque eo veniat, is, etiamsi quid *obrutum* erit, poterit ernere, semperque esse in disputando suus.

Obrussa, est auri experimentum, quod igne sumitur: ex Græco ὀρύζα, unde post et aurum *obryzum* dictum. Brut. 74, adhibenda, tanquam *obrusa*, ratio est, etc. De *obrusa*, et auro ad *obrussam*, v. interpr. ad Sueton. Neron. 44; Salmas. ad Solin. p. 760; Gothofred. ad Cod. Theodos. l. i, de Oblat. vot., et quos ibi laudat Ritterhus.

Obscæne, parum suavi, ingrato sono: quæ est propria verbi significatio. † Orat. 45, si ita diceretur, *obsceanius* concurrerent litteræ.

Obscænus, infaustus. Domit. 55, omnia *obsceana*. Sic aves *obsceanæ* dicuntur.

Obscure. Attic. ix, 7, nihil minus *obsceure* tulit, i. e. sine questu. Inv. i, 15, *obsceure* subire animum auditoris, i. e. clam, sensum.

Obscurus, tristis. Mur. 4, vultus *obscuriores*. † sublimis, subtilis. Or. i, 14, scientia *obscurior*, † tectus, callidus. Act. i in Verr. 2, *obscurus* in agendo

Obsecratio, supplicatio deorum, in malis, s. periculis publicis. Ar. R. 28, constituendæ nobis sunt procurationes et *obsecrationes*. Add. Liv. xxxi, 9; Sueton. Claud. 22. Vid. Guther. Jur. Pontif. iv, 14.

Obsequium, indulgentia, studium, alicui gratificando, et in omnibus se ad ejus sensum, studia, accommodando, placendi. Att. vi, 6, *obsequio* et comitate adolescentis valde audio mulieres delectari. Cœl. 6, tueri *obsequio*. Læl. 24, *obsequium*—quod peccatis indulgens præcipitem amicum ferri sinit. Et sic semper est apud Ciceronem et bonos auctores, non pro obedientia.

Observantia, quid sit? v. Invent. ii, 22. Att. xiii, 11, ne magnum onus *observantiæ* Bruto nostro imponerem: h. e. ne quum me visere et salutare vellet, longius iter haberet. Plane. 18, ut *observantia*, ut suffragatio tolleretur. v. *observare*.

Observare, curiose spectare, ancupari, captare, etiam in deteriore partem et insidiarum causa. ad Div. xi, 16, ut tempus *observaret* epistolæ reddendæ. Cf. Rosc. A. 8. Verr. iii, 1, vitavi *observari* pluribus oculis. Cf. *observatio*. † custodire. Tusc. ii, 9, draco *observans* arborem. v. Davies. ad h. l. † *observare* dicitur de officiis salutandi, deducendi (Gloss., *παρρησι*, observat, sectatur), etc. et hinc in genere pro colere. Muren. 34, si interdum ad forum deducimur—diligenter *observari* videmur. Att. xiii, 49, si *observare* est servire. In primis autem eleganter dicitur de iis qui candidatos sectantur, petitionem eorum sua suffragatione juvant. Phil. ii, 20, *observatus* a me in petitione quæsturæ. Hinc recte explicat Manutius illud ad Divers. vii, 27, ego te in consulatu *observaram*. ad Div. xiii, 27, *observare* commendationes alicujus: h. e. complecti eum, qui commendatus est. † Tusc. v, 41, tantam præstantiam in bonis animi esse dicunt, ut ab his corporis externa *observent*. Bentleius emendabat: corporis et externa *obscrentur*. Probat Buhnerius ad h. l., et sic edidimus.

Observatio. Muren. 24, *observationes*, testificationes, seductiones testium—animadvertiebant. Nempe Sulpicius et ejus amici diligenter obser-

vabant Murenam, et amicos, si quam largitionem facerent. † Or. i, 20, eloquentiam esse *observationem*, non artem. Div. ii, 71, diuturna *observatio* notandis rebus fecit artem. Cf. i, 49; Off. ii, 24.

* *Observitare*, pro *observare*, Div. i, 1, 45, habent multi mss.

Obses, pignus, signum certum voluntatis, etc. Cluent. 30, damnationem dederat *obsidem*, etc. in Cæcil. 22, *obsides* a nobis habet populus. Cf. Catil. iv, 2. Cœl. 32, *obsides* periculi.

Obsessus. Rosc. A. ii, *obsessa* domus, h. e. ab aliis occupata, ut ingredi non possis. † Vatin. 7, *obsessus* tribunatus, h. e. quo non licet facere, quæ velis.

Obsidere, replere, occupare. Nat. D. i, 23, corporibus omnis *obsidetur* locus. † speculari curiose. Flacc. 24, *obsidet* Rostra curia. Catil. i, 10, *obsidere* stuprum. Act. i in Verr. 2, qui meum tempus *obsideret*: sc. ut mihi prolationibus eriperet. † eleganter orator dicitur auditorem *obsidere* et tenere, Orat. 62, quum eum jam sibi faventem reddidit, et in suam sententiam impulit et adduxit.

Obsidio, periculum, quod ab altero nobis struitur, et rebus nostris. ad Div. v, 6, qui seneratores ex *obsidione* exemerit: h. e. liberaverit a periculo pecuniæ perdendæ, quod a Catilinariis, et qui tabulas novas fieri volebant, struebatur. (Cf. Rabir. perd. 10.) Ductum videtur e Plauti Asinar. ii, 2, 14.

Obsignare, signare, subsignare. Quint. 21, *obsignare* tabellas. Pison. 28, etc. De testimonio *obsignato*, ad Att. ii, 12 init., v. inpr. Salmas. Mod. usur. c. 11. † Div. ii, 70, *obsignata* natura: sunt muliebria ita obstructa, ut concipere femina, et parere non possit. Plinius, H. N. vii, 16, genitale concretum appellat. Græci tales feminas *ἀρρήτους* vocant. V. inpr. Rutgers. Var. Lect. iii, 18.

Obsignator, signator, qui subsignat. Flacc. 36, decisionis *obsignator*. Att. xii, 18, *obsignatores* testamentorum.

Obsistere, defendere. Cluent. 17, *obsistere* crimini. † Fin. iii, 9, et aliis locis, *obsistere* visis: h. e. non statim assentiri, ne decipiari.

Obsitus, consitus. Verr. iii, 18, *obsitus* campus.

Obsolere, Phil. ii, 41, ubi tamen alii *obsolescere*, alii *obsoleferi* corrigunt.

Obsoletus, inusitatus: opponitur, novus, inauditus. Verr. v, 44, *obsoleta* crimina † Or. iii, 9, *obsoletior* oratio, dicitur ea, quæ nullum delectum verborum, nec ornatum habet. † de eo, qui in luctu et sordibus est. Pison. 36, jacuisti mærens aliquot dies, atque inde *obsoletus* Thessalonica — venisti.

Obsonare. Tusc. v, 34, *obsonare* famem.

Obstare, officere quasi luminibus alienius. v. *officere*. Sext. 20, *obstare* sibi me. † nocere. Rosc. A. 52, numquid hic aliud videtis *obstare* Roscio, nisi quod patris bona venierunt?

* *Obstinatio*. Prov. Cons. 17, *obstinatio* quadam sententiæ repudiavi: in bonam partem dictum.

Obstipus, de cervice rigida, quam Suetonius appellat, capite in tergum nimis reclinato. Nat. D. ii, 42. Cf. fragm. Arat. init., et ibi Gruter., p. 4264 ed. Gronov., qui ostendit, hoc verbum duobus modis dici, et quidem contrariis. Sic ap. Sueton. Tib. cervix *obstipa* et rigida: ubi male Casaubonus interpretatur de capite ad terram defixo. Sequitur enim: hæc omnia ingrata et arrogantia plena; quod non potest intelligi nisi de cervice nimis reclinata. At contra cervix rigida ap. Liv., xxxv, 11, est de equis Numidarum, qui capita nimis protendunt ac demittunt.

Obstitus, fulmine tactus. Leg. ii, 9, fulgura atque *obstita* expianto. v. Festus in hac v., et ibi interpretes. Savaro ad Sidon. Carm. ix, 189 (non 180), quem laudat Davies, nihil de hac voce habet, sed tantum de locis fulmine tactis agit.

Obstrepere. Orat. iii, 13, oratores obscuro dicuntur, sibi ipsi in dicendo *obstrepere*. Marcell. 3, res clamore militum *obstrepi* videntur: in quo etiam insolentia constructionis notanda.

Obstrictus, obnoxius, qui est in alterius potestate. Cæc. 19, *obstrictus* voluptatibus tenetur. ib. 34, adductum, *obstrictum* vobis habebitis.

Obstringere, ita dicitur, ut obligare. v. *obligare*. Verr. 1, 3, sceleribus se *obstringere*. ad Div. xi, 10, ære

alieno *obstringere*, etc. † Or. ii, 66; Verr. iv, 51, religione *obstringere* aliquem, est, facere, ut aliquis religionem deorum lædat.

Obstructio, de simulatione. Sext. 9, hæc *obstructio* non diuturna est, etc. Sicut quæ obstruuntur, ea teguntur, non cernuntur, sic simulatio admittit conspectum veri sensus et animi.

Obstupefactus, de mente ebrui. Div. i, 29, quum sit immoderato *obstupefacta* potu atque pastu.

Obtentare, sustentare. Att. ix, 10, spes quædam me *obtentabat*, fore.

Obterere, contemnere. Div. i, 16, artem *obterere* extispicum. Cæc. 19, *obterere* voluptates.

Obtestatio. Balb. 14, sanctiones sacranda sunt, aut genere ipso, aut *obtestatione* et consecratione legis, aut pœna, etc. h. e. populo per legislatorem ad iurandum adigendo, quo iuret, *obtestans*, h. e. testes faciens deos, se velle legem servare: unde leges sacratae. vid. Schwarz. diss. de Detestatione sacrorum. § 15. † Dom. 48, quid ergo tua illa tam *obtestatio* tibicinis? Fuit pars carimoniae in dedicationibus. Quum interpretes nihil ad h. l. dicant, Schwarz. l. c. § 16, putat *obtestationem* esse eandem, quæ et detestatio dicitur, h. e. denuntiationem testibus præsentibus factam. Qualis autem illa tibicinis *obtestatio*, s. denuntiatio fuerit, non addit. Mihi videtur facta iisdem propemodum verbis, quibus *obtestationem* et denuntiationem pontifici, pullario, factam esse constat: Ades mihi, s. Postulo, ut adsis mihi, etc. Dom. 52; Div. ii, 34, etc.

Obtinere. oratores et philosophi *obtinere*, quod approbant aliis, quum vincunt, esse verum aliquid: etiam defendunt. Verr. iii, 71, *obtinere*, quod dicimus. Cf. Catil. iv, 6; Tusc. i, 12; Fin. ii, 33; Acad. ii, 6. De defendendi significatione adde dicta a Gronovio ad Tacit. H. ii, 84, † tueri, retinere. Verrin. iii, 35, *obtinemus* res gestas Sullæ. Orat. iii, 60, vocem *obtinere*: ubi præter rem Pearcius legi vult *retinere*. Sic *obtinere* provinciam dicitur, qui consequitur, habet, retinet, ut ex epistolis ad Cornificium patet. ad Div. xiii, 29, *obtinere* hereditatem. Cf. iv, 14, testamentum *obtinetur*, quum ratum est, valet. de Rep.

ii, 32, quod erat ad *obtinendam* potentiam nobilium vel maximam. † Sull. 6, suavitatem filii *obtinet*. Offic. ii, 12, *obtinent* numerum jure censorum. † Fin. ii, 22, opibus magnis, quidquid feceris, *obtinere*: h. e. efficere, ut impune feceris, recteque adeo factum videatur.

Obtingere pro accidere. Catil. iv, 1, de re tristi, si quid *obtingerit*.

Obtrudere. Verr. iv, 36, qui non *obtrusit* monumenta aliqua ex parte, sed *funditus* sustulit atque deleuit. Præcedit, alieno nomine ornare: cui respondet *obtrudere*. Gesnerus in Thes. L. L. corrigit *obruit*, vel *obstruxit*. Non placet satis: hoc tamen melius.

Obtundere, levare, minnere, comprimere. Tusc. iii, 16, nihil est, quod tam *obtundat* elevetque ægritudinem.

Obtuse, stulte: opponitur acute. Nat. D. i, 25, quo quid dici potest *obtusius*?

Obviam. Att. iv, 16, huic *obviam* Cato, etc. adversantur. Int. eunt.

Obvolutus. Div. i, 31, fax *obvoluta* sanguine atque incendio. E poeta.

Occasio. ad Div. x, 4, ne nostra mala suam *occasionem* putent.

Occasus, mors. Acad. i, 2, post L. Ælii nostri *occasum* ne a Latinis quidem.

Occatio, de Senect. 15, unde dicatur?

* *Occentare*. de Rep. iv, 10, si quis *occenavisset*, sive carmen condidisset, quod infamiam faceret. Est fragmentum Legg. xii tabb. v. Festus in h. v., et quod illic notavimus.

Occidere. Tusc. i, 45, *occidit* vita. Nat. D. i, 5, sententiæ *occidunt*.

Occultus, astutus. ad Div. iii, 10, si me autem *occultum* libet fingere.

Occupare, eleganter dicitur de pecunia, quæ aut sub usuris collocatur, aut pro qua metalli fodinæ, agri, etc. emuntur, ut aliquid lucri et redditus habeamus. Flacc. 21, pecuniam adolescentulo grandi fenore *occupasti*. Verr. i, 36, *occupare* pecuniam apud, etc. Manil. 2, magnæ res — in vestris vectigalibus exercendis *occupatæ*. vid. Manut. ad hæc loca. † Att. x, 6, sum *occupatus* de Q. fratre: h. e. eo mihi negotium facessente. † Att. xiii, 2, Sextius eum *occupavit*, i. e. adduxit, ut apud se esset.

Occurrere, in mentem venire. Tusc.

i, 21, nihil mihi *occurrit*, cur non sit verum. Brut. 7, maxime mihi *occurrunt* Athenæ. Nat. D. i, 14, Deus nil sentiens nunquam nobis *occurrit*, neque in precibus, neque in votis. Acad. ii, 40, nostro, ne quid maxime quidem probabile sit, *occurrit*. † respondere. Nat. D. iii, 28, huic loco sic soletis *occurrere*. † avertere aliquid, mederi rei. Verr. v, 9, ante istius sceleri *occurrere*. † antevertere, prævenire. ad Div. iv, 5, sapientia rei *occurrere*. † celeriter satisfacere. Cluent. 23, expectationi *occurrere*. † juvare. Mur. 23, *occurro* vestræ sapientiæ. Topic. 10, loci aliis disputationibus *occurrunt* abundantius, aliis angustius. ad Div. xi, 20, quibus rebus veteranis potest *occurri*, *occurras*. Sed in hoc loco possis etiam interpretari: gratificari, vel mitigare. † eleganter etiam ad Q. fr. i, 1, ultro negotiis *occurrere* dicitur, qui libenter et alacriter suscipit. † est genus honoris et officii. ad Att. ii, 22, domus nostra celebratur; *occurritur*. vid. *occursatio*. † Verr. iii, 27, quam primum aliam civitatem *occurrere*, h. e. in aliam currere. vid. interpr. ad Sueton. Calig. 26.

Occursatio, genus officii, quod candidatis præstatur. Planc. 12, facilis est illa *occursatio* et blanditia popularis. Cf. Mil. 35.

Octophorum et *Octophorus*, lectica quæ ab octo hominibus portatur, Q. fr. ii, 10; sed Verr. v, 11, ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica *octophoro* ferebatur. v. Lips. Elect. i, 19, et Voss. ad Catull. p. 24.

Oculatus, pass. pro *conspiciuus*. ad Att. iv, 6, ubi olim legebatur *occultior*, male. Nam respondet verbo *apparuit*. Sic et alii dixere, ut Lexica docent.

Odiosus, de accusatore, qui reum nimis urget, nulla ratione placari, et, ut eum dimittat, moveri potest. Act. i in Verr. 12; Verr. iv, 20 † putidus in aliqua re, Or. iii, 13; Off. i, 37.

Odivi pro *odi*, est Phil. xiii, 19.

Odium, fastus et importunitas, quæ *odium* facit. Cluent. 39, quod erat *odium*, dii immortales, quæ superbia! Sic apud Terent. Adelph. v, 4, 17, tundendo atque odio denique effecit senex. Hecyr. iii, 2, 8, nun-

quam hodie odio tuo me vinces. Et aliis locis *odium* dicitur de re, quæ odium facit, aliisque molesta est.

Odor, levis suspicio. Attic. iv, 16, *odor* dietaturæ. Cluent. 27, *odor* suspicionis. + Verr. v, 61, *odore* aliquo legum recreatus revixisset. † Or. iii, 40, *odor* urbanitatis, mollitudo humanitatis — sunt ducta a ceteris sensibus.

Odorari pro appetere, ut Agr. ii, 24, decemviratum *odorari*.

OEnus, antique pro unus. Leg. iii, 3, *œnus*, ne amplius sex menses, etc.

Offa, Div. ii, 35, *offa* pulvis: sc. quæ obijcit pulvis auguralibus. Est autem *offa* proprie globus farinæ conspersæ. *μύζα, ὄμπη*, pro quo Æolice dicitur *ὄμπη*, unde Latinom *offa*. v. Salmas. ad Solin., p. 90, 537.

Offendere, Attic. x, 4, *offendere* apud aliquem de aliqua re. † Cluent. 23, *offendere* apud iudices: i. e. condemnari a iudicibus. † infeliciter rem gerere. ad Divers. ii, 18, sin quid *offenderit*, sibi totum, nihil tibi *offenderit*. v. *offensio*. Ceterum de hoc verbo v. Manut. ad Ep. ad Div. v, 14. † Cæcin. 36, si quid *offendendum* sit, i. e. reprehendendum.

Offensio, calamitas. Manil. 9, *offensio* belli. Cf. ad Quir. 1. † morbus. Tusc. iv, 14, *offensiones* corporum. Cf. ad Div. xvi, 10. † repulsa. Cluent. 25, quod ædilitatem petere cum hominibus nobilissimis, et *offensionem* timere dicebat. de Rep. i, 3, *offensio* Ahabæ. † Cluent. 50, iudiciorum *offensiones*, dicuntur corruptiones iudicum, quibus iudicia in odium populi veniunt. † Tuscul. iv, 11, *offensio* agrotationi contraria quid sit?

Offensiuncula, repulsa, Planc. 21.

Offensus, odiosus. Catil. i, 7, si me meis civilibus *offensus* viderem. Cf. Cluent. 58. pr. Saur. fragm. nov. 5, voluit enim quam maxime *offensum*. Inv. i, 49, *offensum* est, quod audientium animos læsit. Cf. Att. ii, 19, nihil est tam *offensum*, quam, etc. † Verr. ii, 47, existimatio *offensa*, i. e. mala. † Verr. ii, 26, statim suspicionem *offensi*, etc. Eodem modo dicitur, ut ap. Ter. in Andr. *percuti*: percussit illico animum.

Offerre, apparere, cerni, ostendere. Div. i, 36, dū ipsi se nobis non *offerunt*. Rosc. A. 31, os *offerre*. † ob-

viam ire. ad Div. vi, 20, advenientibus te *offerre*. † obijcere. Sext. 1, *offerre* salutem in discrimen. Offic. i, 24, *offerre* se periculis. † Sext. 6, si qui se *offerunt* insolenter et insectantur, etc. Grævius malebat e mss. *effeferunt*. Sed paullo post idem est verbum: neque quemquam offendet oratio mea, nisi qui se ita *obtulerit*, ut in eum non invasisse, sed irruisse videamur. † resistere. ad Brut. 15, statim me Antonii secleri *obtuli*. † Rosc. A. 13, qui mortem *obtulerit* parenti.

Officere, est proprie, liberum prospectum impedire, obstare. Off. iii, 16, quorum altitudo *officeret* auspiciis. Cf. Or. i, 39; Tusc. v, 32. Hinc eleganter est, commoda alicujus impedire, laudem alicujus majori laude imminuere: item nocere in genere. Rabir. Post. 16, nec mentis luminibus *officit* altitudo fortunæ. Brut. 17, horum concisis sententiis *officit* Theopompus elatione atque altitudine orationis suæ. Rosc. A. 38, ac meis commodis obstat et *officis*.

Officina, quomodo differat a taberna, vid. Manut. ad Ep. ad Div. viii, 6. Illud autem elegans est, Leg. i, 13, philosophi, qui quasi *officinas* instruxerunt sapientiæ.

Officium, Her. ii, 17, opponitur maleficio. ibid. 1, *officia* artis. † an hoc verbum satis exprimat Græcorum *καθήκον*? v. Att. xvi, 14. † opera commendatoris *officium*, Herenn. ii, 10. † bonos, qui ex more alicui, salutando, occurrendo, deducendo, secundo, etc. habetur. Muren. 33, frequentiam in isto *officio* (np. obviam eundi) gratuita — non defuisse. ibid. 34, noli igitur eripere hunc inferiori generi hominum *officii* fructum: h. e. voluptatem, quam ex hoc *officio* præstando capiunt. Ab hoc genere *officii* interdum dicitur *officiosus*. ibid., illa *officiosissima*, quæ neminem patitur non honeste in urbem introire. candidatorum vatio. † dolor *officiosus*, Tusc. iii, 28, quem officii ratio postulat. Mil. 5, *officiosi* labores.

Offundere, obruere, obscurare. Fin. iii, 14, *offunditur* luce solis lumen lucernæ. † Marcell. 4, omnium Marcellorum memoria pectus meum *offudit*. Videtur esse converse dictum pro: omnium M. memoria pectori

offusa est. vid. Græv. Aut *offudit* dictum est pro *confudit*, quod est tristitia affecit, implevit, ut ap. Liv. xlv, 42; vel perturbavit, ut ap. Sueton. Cæs. 7. De verbo ipso adde Heins. ad Valer. Flacc. iv, 482.

Olere. Rosc. C. 7, *supercilia olere* malitiam et clamitare calliditatem videntur. Nat. D. i, 26, Epicurus nihil *olet* ex Academia, nihil ex Lyceo.

Oleum. Att. ii, 17, *opera et oleum* nostræ philologiæ periret. † *exercitatio umbratilis*. Or. i, 18, nitidum quoddam genus est verborum et lætum, sed palæstræ magi, et *olei*, quam hujus civilis turbæ ac fori.

Olim, de futuro. Att. v, 21, quid *olim* mali C. Julius fecerit. v. Grævius ad h. l.

Omen, proprie quid sit, de eo est locus classicus, Div. i. 45, 46. Dicitur tamen etiam de aliis auspiciis. ibid. 47, sic aquilæ clarum firmavit Jupiter *omen*. De somniis est apud Tibull. iii, 4, 9; ubi v. Broukh. † Cluent. 5, *omina* in nuptiis commemorantur. Unde apud Virgil. Æn. i, 346. *omina* prima, de nuptiis primis.

Omnino, prorsus, plane. Fin. v, 8, tres *omnino* fuerunt. Div. i, 39, fieri *omnino* neget. Tusc. ii, 1, *omnino* philosophari hand placet. † disertis verbis. Tusc. v, 9, non usquam id dicit *omnino*, sed, quæ dicit, idem valent. † in genere, in universum. Læl. 21, *omnino* omnium eadem cautio est. Off. i, 25, *omnino*, qui reip. præfaturi sunt, duo præcepta Platonis teneant. Cf. ib. 33; in Cæcil. 4; Acad. ii, 2; Tusc. i, 25; Læl. 23.

Omnis. N. D. i, 27, rem nullo modo probabilem *omnium*. Simile est formæ, minime *omnium*. — * tribuere *omnia*. v. tribuere.

Onchesmites, ventus a portu Epiri *Onchesmo* spirans versus Italiam. v. Att. vii, 2, et ibi interpretes. Quidam libri habent *Anchesmites*: de quo vid. Casaub. ad Dionys. Halic. l. i, p. 332, ed. Huds.

Onus. Agr. ii, 26, Sullanis *oneribus* gravis, dicitur, qui e proscriptionibus Sullanis possessiones habet, et inde in invidia est.

Opera. primo notanda constructionis varietas in formula, *operam* dare. Tusc. i, 4, in quam exercitationem

operam dedimus. Or. ii, 28, *operam* dare ad audiendum. Deinde vis ejus multiplex est. Verr. ii, 29, *operam* dare jubet Petilium, quod rei privatæ judex esset: i. e. judicio interesse, et cognoscere. Att. xii, 50, *operam* dare auctioni, i. e. interesse, etc. † videtur pro tempore, quod *opera* requirit, sumi, ad Div. xvi, 21, multum *operæ* mihi eripitur in exscribendis hypomaematis. v. Græv. ad h. l. † item pro industria. Mur. 17. Q. fr. iii, 4, deest mihi *opera*, sc. ad versus exscribendos.

Operæ dicuntur et de ipso labore, Muren. 9, assiduitatis et harum *operarum* quotidianarum (ap. in causis agendis et respondendo de jure) putat esse consulatum: et de iis, quorum *opera* utimur in laborando. ad Div. xiii, 9, esse in *operis* societatis. Att. i, 13, *operæ* comparantur. Conf. Verr. i, 56; Flacc. 38; Sext. 27; etc. *operas* dare, i. e. locare, Parad. vi, 2; in *operas* mittere, Plane. 19.

Operarius, qui manibus opus facit, abjecitque adeo hominum genus. Sic Rosc. A. 41, homines *operarii* ex disciplina patrisfamilie rusticant. Deinde de iis dicitur, qui artem aliquam, non eradite, non via et ratione didicerunt, sed ut officium quoddam tractant. Sic rabulæ dicuntur *operarii*, Or. i, 18; Brut. 86.

* *Operire*, audaci translatione, pr. Scaur. 4, fragin. nov., sic Verrem *operuissim* Sicilia teste tota. Eodem fere modo ap. Horat. Sat. ii, 1, 68, Lupus famosis *coopertus* versibus.

* *Opertum*, adytum, locus, quem adire nefas. Parad. iv, Clodius in *opertum* Bonæ Deæ accessit. ibid., et quidem in *operto* fuisti. † oracula ex adyto edita. Div. i, 50, quo e genere Apollinis *operta* prolata sunt. Cf. ii, 55.

Opes, proprie sunt auxilia: unde, posito genere pro specie, *opes* dicuntur omnes eæ res, quarum auxilio aliquid efficimus, consequimur: ut 1°. labore, opera. Div. ii, 2, omnium *opibus* refrenanda est. 2°. pro consilio. Att. ix, 16, ut tuis consiliis et *opibus* utar. 3°. divitiis. ibid. xi, 2, ista hereditas meam fidem et famam tueri potest, quam quidem intelligo, etiam sine hereditate, tuis *opibus* te defensurum fuisse. 4°. gratia. Quint. 2,

opes suas experiri. Cf. c. 1; Verr. i, 1. 5°. advocatis in iudicio. Quint. 2, summæ *opes*. 6°. potentia singulorum hominum, quæ ponitur in multitudine amicorum, clientum, gratia, etc., qua possis efficere, quæ velis, etiam invitis civibus. Off. i, 19, ut *opes* quam maximas consequantur. ad Div. iv, 9, *opes* et dignitatem tene-rem. Cf. Off. i, 21; Cluent. 24; Læl. 6; Off. ii, 11; Brut. 81. 7°. reipublicæ potentia, in divitiis, exercitiis, sociis posita. Sext. 1, pro tantis *opibus* reipubl.

Opime. Her. iv, 47, pro, optime vestitus citharædus, Christius legendum censebat *opime*, h. e. magnifice. Et ita *opime* est, v. c. ap. Plaut. Bacchid. iii, 1, 6. Sic dicuntur etiam spolia *opima*; permiscanturque in libris *opime* et optime. v. Drakenb. ad Liv. xxi, 43. Itaque valde hæc emendatio arridet. Neque tamen recepta lectio absurda.

Opimus, minus suavis aut elegans, Or. 8, 47. † est tamen etiam in laude. Brut. 78, ornamenta non satis *opima*.

Opinabilis, incertus, Acad. i, 8; Tusc. iii, 31.

Opinari, rei incertæ assentiri. Acad. ii, 20, nihil *opinari*.

Opinatio. Tusc. iv, 7, *opinatio* est imbecilla assensio. Conf. Acad. i, 11; ii, 34.

Opinator, qui rebus quamvis incertis, tamen assentitur, ut certis; ut faciunt academici. Acad. ii, 20, ego sum magnus *opinator*.

Opinatus. Tusc. iii, 11, *opinatum* bonum, opponitur vero et certo.

Opinosus, opinator. Acad. ii, 47, Antipater et Archidemus, *opinosissimi* homines.

Oppidanus. Brut. 69, *oppidano* quodam et incondito genere dicendi, i. e. quo in oppidis minoribus solent uti.

Oppignerare, pignori dare. Sext. 51, libelli etiam pro vino sæpe *oppignerabantur*.

Opponere, excusationis, aut alia qua simili de causa asserre. Att. i, 1, illud suum regnum iudiciale *opposuit*. † commemorare in contrariam partem. Sext. 19, eos *opponi* auctores. ad Div. viii, 1, manus ad os *opponere*, est signum silentii servandi. † Cum

præpositione *ad*. Mar. 40, ad omne periculum atque ad omnem invidiam solus *opponitur*. Ver. iii, 57, ad pacificationes faciendas non suam vim, — sed tuum nomen *opponerent*.

Opportunitas. Inv. i, 2, *opportunitates* in animis rerum maximarum: de dotibus animi.

Oppressio, servitus. Att. ii, 18, hæc tamen in *oppressione* sermo — liberior est, quam fuit. Cf. Offic. iii, 21.

Oppressus, in sermone est obscurus, non satis clare pronuntiatus, ut intelligi possit. Offic. i, 37, litteræ neque *oppressæ*, neque *expressæ*, ne aut putidum sit, aut obscurum. † non liber. Pison. 13, mens *oppressa* præmio. ibid. 17, conscientia scelerum *oppressus*, nihil ausus est ad senatum scribere. † coercitus, frenatus. Flaco. 16, audacia comprehensa et *oppressa* tenetur. † furto ablatas et retentus. Verr. ii, 19, capta et *oppressa*, etc. † de moribundo est, Cœl. 24, mens *oppressa*. † subito raptus. Læl. 21, ut amicitia potius exstincta, quam *oppressa* videretur (np. sicut incendium ruina). Cæcin. 16, jus civile *oppressum*, est, quum potentia, gratia, pecunia efficitur, ut contra jus agatur.

Opprimere, coercere, reprimere. Fin. ii, 10, quæ jam oratio non a philosopho, sed a censore *opprimenda* est. † Verr. i, 9, *opprimi* reus dicitur, qui indicta causa, injuste condemnatur. † cogere. Verr. iii, 58, institit, *oppressit*, non remisit. Ductum est ab *oppressione* faucium. † *opprimi* dicitur, cuicumque aliquid subito et præter opinionem accidit. Verr. iv, 67, ne subito a me *opprimantur*, sc. interrogando. ib. iii, 91, Antonium mors *oppressit*. † pro occultare est. Rosc. Am. 41, ab iis *opprimitur* et absconditur.

Optabilis. Or. ii, 82, in suadendo nihil est *optabilius*, i. e. magis legendum, in delectu argumentorum sequendum.

Optare, requirere. Cæcin. 10, quid causa *optaret*. † deligere unum e pluribus. Rosc. A. 11, *optet* utrum malit. v. Græv. ad Quint. 9. *Optare* eleganter dicuntur philosophi, qui aliquid contendunt verum esse, et cupiunt propugnare et confirmare, sed non possunt idonea argumenta asserre. Tusc. ii, 13, *optare* hoc est, non do-

cere. Cf. Acad. ii, 38. Nat. D. i, 8, *optata* magis, quam inventa videntur.

Optimates, qui proprie sint, nempe ii, qui *optimas* partes in republ. sequuntur, opponunturque popularibus, de quibus mox, docetur Sext. 45, 66; qui sunt loci classici Adde de Rep. i, 34. Et quoniam hi fere sunt homines superiorum ordinum, pauci de plebe, nisi forte locupletiores, propterea *optimates* etiam interdum opponuntur plebi. vid. Tusc. i, 45.

Optio. Græcil. 14, *optionem* facere, i. e. dare. ad Att. iv, 18, *optio* eligendi. Sic et alibi est.

Opulentus. Inv. i, 53, per manum *opulentam*.

Opus, res ædificanda, aut instauranda. Verr. i, 55, lex *operi* faciundo. v. *lex*. ibid. 54, *opus* pupillo redimitur. † munimenta arte facta. Phil. viii, 7, *opus* munitionemque ostendebat. † omne arte factum. Verr. iv, 46, antiquo *opere*. † in ipsis arte factis *opus* opponitur materiæ. Verr. iv, 56, non *opere* delectabatur, sed pondere. † Brut. 54, *opus* oratorium. v. loc. ipsum. † *opus* quærere, Tusc. iii, 34, de philosophis, qui non necessaria, aut longiora scribunt.

Opus. non opus est, pro, noxium est. Cluent. 50, ut si quid aliquando, quod non *opus* esset, ab se esset dictum. Sic *opus* est, pro, utile est, ad Div. i, 9, legem curiatam *opus* esse, necesse non esse. † cum genit. ad Div. x, 8, magni laboris et multæ impensæ *opus* fuit. v. Manut., et Gronov. ad Liv. xii, 51.

Orare, agere dicendo; nam apud veteres *orare* dicebatur pro agere. Brut. 12, neminem melius *oravisse* causam capitis. Quint. 13, causam priore loco dicat, et eam quum *oravit*, etc. † Proprie esse, rogare, non modo precando, sed etiam rationibus commemorandis, docet Manutius ad Ep. ad Div. v, 18. — * legatione fungi. de Rep. ii, 7, matronis ipsis, quæ raptæ erant, *orantibus*. vid. *orator*.

Oratio. Muren. 29, *oratio* habenda est non cum imperita multitudine, pro, ad imp. multitudinem. Verr. iii, 44, brevis *oratio* Ætensium, h. e. de Ætensibus. Verr. ii, 69, *oratio* contemnendorum Siculorum, i. e. in qua contentus Siculorum inest † fa-

cultas scribendi et dicendi. Offic. i, 1, *orationem* Latinam efficies plenior nostris legendis. † de verbis pluribus junctis, opponiturque singulis, Or. iii, 42; Partit. 17, etc.

* *Orator*, demagogus; nam hi Gr. *πρότροπος* dicebantur, ut e Demosthene apparet. Senect. 6, proveniebant *oratores* novi, etc. † legatus. Ar. R. 16, *oratores* contra jus fasque interfectos. Brut. 14, Fabricius ad Pyrrhum de captivis reddendis missus *orator*. Sed nunc *oratrix* quoque habet Cicero, de Rep. ii, 8, *oratrices* pacis et fedoris. Semel fuerat eodem sensu ap. Plaut. Mil. gl. iv, 2, 80. † de rethore, Acad. i, 2; Orat. iii, 21. Sed utroque loco est suspectum verbum *Pearcio*; quem vid. etiam ad Or. i, 62.

Orbiculatus. ad Div. viii, 15, ut milites *malis orbiculatis* pasti esse videantur, h. e. optimis et delicatissimis. Rotunda enim mala, ova, etc. optima putantur; unde mala *orbiculata* h. l. per jocum pro lautissimis cibus dicuntur. v. Gesneri Lex. Rustic. in h. v. Apud Celsum, ii, 24, *orbiculata* poma in cibus bonis ponantur.

Orbis. Div. ii, 44, *orbes* finientes, *ὀρίζοντες*. Or. iii, 51, *orbis* verborum, est periodus, ut ex ejus definitione Ciceroniana patet, qua dicitur *orbi* inclusa procurere oratio; quod quid sit, intelliges ex iis, quæ de vincendis sententiis diximus, in *vincire*. † Att. ii, 9, minore sonitu, quam putaram, hic *orbis* reipubl. est conversus. Cf. ib. 21, et de Rep. ii, 25. † Pis. 10, saltatorius *orbis*. vid. not. ad h. l.

Ordinare, Or. ii, 10, *ordinare* litem, est instituere causam, et, quomodo agenda sit, constituere.

Ordinate, Herenn. iv, 5; ubi tamen Grævius e ms. reponi vult *ordine*.

Ordinatum, deinceps, *καθ' ἑξῆς*, ad Div. iv, 5.

Ordiri. Marcell. 11, unde *orsa* est, in eo terminetur oratio. Grævius passive accipit, et provocat ad Voss. Anal. iii, 6. Sed nihil opus. Commode *orsa* est interpretari possumus *inceptit*.

Ordo, omne hominum in civitate genus. Sic de libertinis dicitur, Verr. i, 47; de scribis, ibid. iii, 79; de publicanis, ad Div. xiii, 9, etc. Hinc

ordines, i. e. genera honorum, ut *senatorum*, *equitum*, etc. In militia *ordines* sunt tricesimæ partes legionum, in quarum quaque dñæ centuriæ a decimo hastato usque ad primum pilum. Unde Pis. 36, *ordines* assignare, et Phil. i, 8, *ordines* duxerunt: de centurionibus. v. Lips. Mil. R. ii, 8. † *subsellia* theatri. Phil. ii, 18, *sedisti in xiv ordinibus*: quod est insigne equitum. † Rosc. A. 48, recte atque *ordine* facere; est formula antiqua pro: ex legibus, laudabiliter, sapienter. † *extra ordinem*, est aliter, ac legibus est constitutum, contra leges. v. *extraordinarius*. Cluent. 31, qui se ab reo pecuniam, quam iudex esset, clam atque *extra ordinem* accepisse confessus esset, ad Div. vi, 5, spes, quam *extra ordinem* habemus, est major, quam de ceteris.

Oriri. Planc. 27; Phil. vi, 6, homo a se *ortus*, i. e. novus.

Ornamentum. Sext. 51, *ornamenta* equestris ordinis, appellat censum, divitias.

Ornare, honores, supplicationes, etc. decernere. Deiot. i, quem ante *ornare* cuncto cum senatu solebam: h. e. decernere nomen regis, amici, item laudare. ad Div. i, 1, quod Pompeium *ornasti*, h. e. ei præfecturam annonæ decrevisti. † magistratus autem provinciales et ipsæ provinciæ ornantur, Q. fr. ii, 3; Att. iii, 24; iv, 18, quum iis decernuntur necessariæ militum copiæ, stipendia, legati, etc. vid. Sigon. Ant. Jur. Prov. ii, 11. † ad Div. xii, 10, exercitus *ornatur*, præmiis decernendis. † lege curiata *ornari*, Agr. ii, 10, quid sit, v. Ind. LL.

Ornatus, a, um. Att. iii, 24, provinciæ *ornate*. v. *ornare*. † instructus rebus omnibus necessariis. Quint. 31, *ornatissimus* fundus. Cf. Verr. i, 34; in Cæcil. 15; Cæcin. 21.

* *Os*, oris, impudentia. ad Div. v, 10, non si Appii *os* haberem. ad Div. ix, 8, *os* academiæ. Sic et est intelligendum, Or. ii, 7, nisi accessit *os*. Notandum nunc locus orat. de ære alieno Mil., sed quid pudeat hominem non modo sine pudore, verum omnino sine ore? Arch. 9, *os* belli ac fauces; h. e. bellicum periculum, et quidem ultimum. Videtur dictum imitatione Homeri, qui dixit στόμα

πάλαιος, Il. κ', 8; ubi tamen durius dicitur, quam apud Ciceronem. Non enim additur *eripere*, ut h. l., sed τεύχειν. Add. ú, 359.

Os, ossis. Fin. iv, 3, *ossa* nudare dicuntur stoici, qui de rebus magnis jejune et sine ornatu scribunt.

Oscines, Nat. D. ii, 64, aves augurales, quæ cantu auspiciu faciunt.

Oscitanter. Brut. 80, *oscitanter* agere, de actione frigida.

Oscitare. Or. ii, 33, *oscitans* sapientia, i. e. otiosa, quæ nihil laboris affert.

Osculari, nimis magni facere, amare. Muren. 10, quoniam scientiam juris tanquam filiolum *oscularis* tuam.

Ostendere. Orat. i, 33, *ostendere* se, dicantur res, quæ primum iuveniuntur. † Q. fr. i, 2, se optime *ostendere*, est magnam spem sui facere. † ad Div. i, 22, *ostentum* est tibi; pro *ostensum*.

Ostentare, minari. ad Div. iv, 14, belli exitus cædem *ostentat*. † polliceri. Agr. ii, 28, agrum Campanum, quem vobis *ostentant*, ipsi concupivere. † *jac-tare*. ad Div. i, 4, quid enim me *ostentem*? Cf. Deiot. 10. Huc refer etiam illud Marcell. 9, æternitati se *jac-tare*, h. e. facere ea, quibus memoriam tui æternam facias.

Ostentatio, pollicitatio, spes, quam alicui facimus. Att. v, 13, *ostentationes* meas nunc in discrimen esse adductas.

Ostentum, quid sit? Nat. D. ii, 3, † res mira, non expectata, incredibilis. ad Div. viii, 14, Appium *ostenta* facere.

Otiosus, neutri parti addictus, sed pacem servans cum utraque. ad Div. ix, 5, 25; Marcell. 6. † doctus, qui nullam reipubl. partem capessit. Sext. 51, Græculum se atque *otiosum* putari voluit; studio litterarum se subito dedit. Atque in universum *otiosi* sunt, qui ad remp. non accedunt, Offic. i, 21. † Sext. 46, dignitas *otiosa*, h. e. cum otio conjuncta. † liber a commotione animi. Brut. 24, quum *otiosus* stylum prehenderat, etc.

Ovare, minus est, quam triumphare; ingredi urbem, ob victoriam non adeo magnam, equo. ad Brut. 15, ut *ovanti* introire Cæsari liceret, decrevi. v. Sigon. Ant. Jur. C. R. i, 22, et Ant. J. Prov. ii, 10.

P.

Pacatus. Phil. v, 9, cujus nequitiam ne *pacatam* quidem ferre possumus: h. e. in pace, sine armis. † non infestus. Phil. vii, 9, huic *pacatus* poterat esse Antonius.

Pacisci. pass. Att. ii, 9, quæ de me *pacata* sunt.

Pacta, sponsa. Attic. v, 21, ejus filio *pacta* est Artavasdis filia. v. Duker. ad Liv. xlv, 30, ubi plura exempla congesta sunt: Livius tamen etiam dixit de viris.

Pactio. inter publicanos et provinciales, qui agros decumanos habebant, *pactiones* fiebant, ad Div. xiii, 65; Att. v, 13; Q. fr. i, 1. Ejus rei ratio intelligi potest e Verrina tertia. vid. v. c. 14. Cf. Burm. de Vectigal., pag. 139; Balduin. Jurisp. Muc., p. m. 119. † Sæpe *pactionis* mentio in corruptionibus pecuniariis, ut Verr. i, 7; Pison. 36.

Pactor, per quem *pactio* fit. Verr. v, 21.

Pæan et *Pæon*, Orat. 64; Or. i, 59, etc. pes tribus brevibus et una longa, et quidem, aut sic: - u u u, aut sic, u u u -, aut, u - u u, u u - u.

Pædor, squalor, sordes, signum luctus. Tusc. iii, 12, barba *pædore* horrida. Cf. ib. 26.

Pætulus, ὑποκοριστικῶς pro *pætus*: quod minus esse, quam *strabonem*, apparet ex Horatio, Sat. i, 3, 44. Nat. D. i, 29, redeo ad deos: equos si non tam *strabones*, at *pætulos* esse arbitramur?

Paganus. Dom. 28, in hac urbe nulli *pagani*, aut montani, qui non, etc. Hujus loci interpretatio repetenda est e Dionys. Hal. l. iv, pag. 220, ed. Sylb.; qui tradit Servium Tullium in locis montanis et natura adeo munitis fecisse rusticis perfugia, et *pagos* Græco vocabulo dixisse. Hinc illi homines, qui in plebe R. erant, quoniam in tribubus urbanis censebantur, *pagani* dicti; qui non differunt a montanis, quos hic Cicero commemorat; quod facile ex loco Dionysii intelligitur. *Pagos* commemorat Q. Cicero Petit. Cons. 8. *Pagorum* mentio ap. Livium xxv, 5. De his v. Bimardum, Diss. i, c. 4, apud Murator. Inscript., t. i, pag. 19. Sed

originem *paganorum* repetit a Numa; auctoritate ejusdem Dionysii, i, pag. 135; ii, pag. 135.

Pala. Off. iii, 9, *pala* annuli. Plato, unde ille locus ductus est, σφενδόν. Unde Plinius, xxxvii, 8, fundam vocat: ubi de *pala* vide.

Palæstra, exercitatio umbratilis, schola. Or. i, 18. v. *oleum*. † artificium. Att. v. 13, utemur ea *palæstra*, quam a te didicimus. v. *palæstricus*.

Palæstrice. Opt. g. or. 3, sani et sicci habeantur, sed ita, ut *palæstrice* spatium in xysto iis liceat, non ab Olympiis coronam petant: h. e. ut scholæ apti sint, non foro, curiæ.

Palæstricus. Off. i, 36, *palæstrici* motus sæpe sunt odiosiores: sc. quia nimis sunt artificiales, h. e. adstricti certis temporum intervallis. v. *numerus*.

Palam, abundat, Verr. v, 26, *palam* ante oculos omnium. Similiter Livius, xxv, 18, *palam*, duobus exercitiis audientibus.

Palatum. Nat. D. ii, 18, *palatum* cœli, ut dixit Ennius. Nempe propter similitudinem, quam habet cum *palato*, ut ait Isidorus, Orig. xi, 1. Vid. inpr. Davies ad h. l. Male hunc locum interpretatus est nescio quis in Lexico Fabri. *Palatus* laudatur e Fin. ii, 8; sed e codd. Paris. duobus *palatum* restituit Davisius. Quidam mss. etiam habent *palatium* cœli: quod Ennius dixisse non potest; quia res nova erat sic dicere tempore Augusti. vid. Ovid. Met. i, 176.

Palilia, feriæ in honorem deæ rusticæ, quæ Pales vocatur, celebratæ xiii kal. mai.; in quas incidit natalis Romæ. Dicuntur etiam *Parilia*; et sic expressit editio Gruteriana, quam nostra secuta est, Div. ii, 47. Cf. Ovid. Fast. iv, 721 sqq., et ibi Heins.

Palimpsestus, ad Divers. vii, 18, charta pergamena, in qua deleta sunt et erasa, quæ antea scripta erant.

Palla, Phil. iii, 6; Herenn. iv, 47, est *palli* genus (non tunica, ut visum est Rubenio, Re Vest. i, 20, contra disputante Ferrar. Anal. de R. V. c. 25. Cf. Rei Vest. iii, 18), quo utebantur citharœdi, tragœdi, matronæ. In quo tamen illud animadvertendum est, quod recte monuit Christius in Prolqs. Acad. de Imaginibus Musarum, pag. 5, ut *palla* citharœdorum,

tragœdorum, dearum etiam quarumdam distinguatur a *palla* Romanarum, et pallio Græcarum. Nam ex imaginibus apparet, eas induendi ratione differre; quum illa induerentur ut peplo, hac amicerentur tantum. Add. Broukh. ad Tibull. iv, 6, 13. — * *Pallas* inter pecus, de Rep. iv, 4, instar proverbii, quod A. Maius sic interpretatur: Si pallas inter homines obtendas, eas ob reverentiam, nisi data licentia, tollere non audebunt; pecus (lascivientes nimirum juvenes) si quis ita dissepire velit, insanus videatur.

*Palliat*us, opponitur togato, h. e. Græcus Romano, Rabin. Post. 9. Nam *pallium* est habitus Græcorum. † Q. fr. iii, 1, illi *palliat*i topiariam facere videntur. Manutius interpretatur de status inter columnas, habitu Græco.

Palma, *palmarum* radices pro victu, Verr. v, 33, 38. † *cædes*. Rosc. A. 6, multarum *palmarum* vetus gladiator. Cf. c. 30.

*Palmar*i, pro adulari laudatur ex Ep. ad Div. x, 33, defenditurque a Manutio, quod hæc lectio omnium est *ms.*, et *palma* eodem modo blandimur ac palpo: sed alii, atque in his Vict. et Grævius, legendum censent, *palpari*, quod et ipsi receperimus.

Palpare, tentando cognoscere, Att. ix, 9.

Paludatus, paludamento, veste imperatoria, indutus, Sext. 33.

Pangere, consistnere, ponere. Leg. i, 21, requiri terminos, quos Socrates *pegerit*. Sed in Pis. 16, constanter et scripti et edd. habent: fines *pepigerat*.

Par. Phil. i, 14, *parem* cum ceteris.

Parare, pro comparare. in Cæcil. 20, lex *parata* est sociorum causa. † *comparatione* pacisci. ad Div. i, 9, si curiata lex non esset, se *paraturum* cum collega: np. in quam quisque provinciam iret. v. Gron. Obs. i, 10, et quos laudat Lexic. Fabri in hac voce.

Paratus, promptus consilio, manu. Catil. iii, 7, hominem tam acrem, tam *paratum*, tam audacem. vid. Græv. † instructus. ad Div. viii, 10, *paratus* ab exercitu. Brut. 39, Scævola in iure *paratissimus*. † parabilis, facilis, obivius, qui ad manum est. Or. ii, 36, philosophi habent *paratum*, quid de

quaque re dicant. Cf. Græv. ad Catil. l. c., qui hanc vocem restitutam cupit Plin. Ep. iii, 5, ubi vulgo est: erat somni parcissimi. Receperuntque Curtius et Gesnerus: male, iudice Ernestio. † *cum* genit. Leg. ii, 26, civis tuendæ civitatis *paratissimus*.

Parens. Off. i, 22, *parentiores* exercitus.

Parentalia, inferiæ, et quidem publicæ, h. e. publica auctoritate, et publice celebrandæ. Phil. i, 6; pr. Scaur. 13, fragm. nov. Vid. Guther. Jur. Man. ii, 12. Cf. *parentare*. Sed sunt etiam *parentalia* privata, quæ a privatis agebantur in cognatorum memoriam.

Parentare, est inferias facere in memoriam, honorem mortui. Phil. i, 6, cujus sepulcrum nusquam exstet, ubi *parentetur*. Leg. ii, 21, hostia maxima *parentare*. † ulcisci mortem alicujus. Flacc. 38, *parentemus* Cethego.

Parentes. Inv. i, 54, patres ac *parentes*: sunt avi, atque alii ejus generis cognati, quos sic a patribus etiam JCI distinguunt.

Parere. Leg. i, 21, requiri placere terminos, quos Socrates *pegerit*, iisque *parere*. † pro apparere, demonstrari, verbum forensantiquum. Rosc. Com. 4; pro Tull. 2, fragm. nov.

Parere, invenire, excogitare. Fin. iii, 1, verba *parienda*. Or. ii, 27, quæ tota ab oratore *pariuntur*, excogitationem non habent difficilem. ad Div. iv, 13, quæ ipse—ingenio—*peperisti*. Cf. Wopken. Lect. Tull. i, 16. † Paullo durius videtur illud, Off. ii, 9, hæc, quibus rebus *pariuntur* a singulis, eisdem fere a multitudine: h. e. per quæ consequimur, ut singuli ea nobis tribuant, etc. ubi v. F. Fabricius: cujus tamen exempla non sunt similia. † de causis. Tusc. v, 2, tu urbes *peperisti*.

Parochus, qui redemit necessaria legatis, peregrinis, et hospitibus, etc. præbenda. Att. xiii, 2, Sestius noster, *parochus* publicus. v. intt. ad Horat. Sat. i, 56. Cf. infra in *vectigal*. Burmann. de Vectigal. c. 6, p. 93. Add. in *præbitor*.

Parricida civium, Catil. i, 12.

Parricidium fraternum, Cluent. 11; nempe dicitur de omni cæde, quæ etiam religio pietatis, aut aliorum officiorum violatur.

Pars, in scena est persona, quam quis suscepit agendam. in Cæcil. 15, actores secundarum et tertiarum *partium*: unde deinde ad alia transferuntur. Flacc. 27, servus primarum *partium*. † *pars* virilis. Verr. iii, 3. vid. *virilis*. † *genus*, species. Orat. i, 6, *pars* dicendi. Topic. 7, formas qui idem putat esse, quod *partes*, confundit artem, etc. Et tamen sæpe sic usus ipse est, v. c. Invent. i, 28; Partit. 37; ad Div. v, 34.

Particeps, cum duobus genitivis. Verr. i, 15, consulis *particeps* omnium rerum fueris.

Partim, cum præposit. *ex*. Leg. ii, 17, *partim* ex illis jacent. Cf. Agr. iii, 14. v. Gronov. Obs. iii, 2. † cum genitivo. Offic. ii, 21, *partim* eorum; Or. ii, 40; Partit. 24; Prov. Cons. 10, quo modo et alii dixere. v. Gronov. Obs. iii, 2. † interdum semel tantum poni, ex illo ipso loco (Leg. ii, 17) patet, ubi jungitur *quidam*. Sic est etiam Offic. i, 45, quædam ita fæda, *partim* ita flagitiosa. Etiam *alius* jungi, jam in Lexico Fabri demonstratum est.

Partiri. Or. iii, 6, *partitæ* expressæque sententiæ, i. e. distinctæ.

Partite, Or. 28.

Partitio, Leg. ii, 20, 21, est genus legati, quo legatarius tantum capit, quantum heres, si unus est, aut omnes simul, si plures sunt; ita nempe, ut heres quisque dimidium ejus partis ei det, quam ex hereditate cepit. v. Gronov. Sest. iv, 7.

* *Partitor*, in Vatin. 5, habent edd. pr. Recentiores, *portitor*.

Parturio, metaphorice de re maturatione, mox eruptura in lucem. Muren. 39, periculum conceptum resp. *parturit*. Phil. ii 46, ut aliquando dolor p. R. pariat, quod jamdiu *parturit*. † laborare. Læl. 13, securitate frui animus non potest, si tanquam *parturit* unus pro pluribus.

Partus, de mare. Tusc. ii, 8, Dejanira Oenei *partu* edita. Sic Græci *τίκτειν* etiam de patre. v. Davies ab h. l. et virum doct. in Miscellan. Obs. quæ cura Dorvillii prodierunt, vol. i, p. 409. † fœtus. Or. ii, 40, feræ *partus* suos diligunt. Tusc. v, 27, pro *partu* suo propugnant.

Pascere. in re augurali aves *pascuntur*, Div. ii, 34, quum avide offam

pultis devorant, ut tripudiam fiat. † *pascere* dicitur de iis, qui rem pecuariam exercent. Verr. ii, 3, qui arent, qui *pascant*, etc. Offic. ii, 25, bene *pascere*. † *pasci* pro vivere ex re aliqua. Off. ii, 11, qui scelere et maleficio *pascuntur*.

Pascua. Agr. i, 1, in censorum *pascuis*, h. e. quæ a censoribus locantur. v. *scriptura*.

* *Pascuus* ager, de Rep. v, 2. vid. *arbutus*.

Passer. Fin. ii, 23, quæ *passeribus* nota est omnibus.

Patefacere, exquisite dicitur ad Div. vi, 10, iis totum me *patefeci*: i. e. iis omnia mea obtuli, omnia mea patere Trebiano dixi.

Patefactus, inventus. Div. i, 39, nec, ante philosophiam *patefactam*— hac de re communis vita dubitavit.

Patella, diis propria, in qua iis cibi ponuntur. Fin. ii, 7, ita non religiosi, ut edant de *patella*. v. Torrent. ad Sueton. Vitell. 13. Verr. iv, 21, *patella* grandis, cum sigillis et simulacris deorum.

Pater. Pis. 33, etc. patres conscripti: unde senatus sic dicatur, v. Liv. ii, 1. † in Cæcil. 21, *patres* majoresque nostros non pœnitebat. Ex quo loco discant tirones, in prosa *patres* proprie dici, non de majoribus, ut vulgo putant. Exempla Menkenii in Obs. L. L. omnia sunt aliena. Poetæ modo ita dicunt. † *Patres* pro diis videntur esse, Legg. ii, 10.

Patere. ad Div. vi, 10, omnia Ciceronis *patere* Trebiano: h. e. iis Trebiano uti potest, ut suis. Rosc. C. 2, nomen in adversariis *patet*. Cf. Phil. ii, 37. Div. ii, 2, ut nullam philosophiæ locum esse pateremur, qui non Latinis litteris illustratus *pateret*. Off. i, 21, minus multa *patent* in eorum vita, quæ fortuna feriat. Phil. v, 16, omnia ei *paterent* ad perniciem. ad Div. viii, 17, quam nos *pateremus*.

Paterfamilias, pro homine indocto, et rei familiaris tantum studioso. Or. i, 29, qui, sicut unus *paterfamilias*, his de rebus loquor.

Paterpatratus, Orat. i, 40; Cæcin. 34. Qui sit, docet Liv. i, 24.

Patibilis, tolerabilis. Tusc. iv, 23, *patibilis* dolor putandus. † in quem perpersio cadere potest. Nat. D. iii,

12, omne animal *patibilem* naturam habere.

Patrare promissa, ad Att. i, 14 extr.

Patricius, qui e familia aliqua eorum senatorum ortus est, quos Romulus et Tarquinius Priscus legerunt; et qui ab illis quidem orti sunt, majorum gentium; qui ab his, minorum gentium dicuntur. v. de Rep. ii, 20. *Patriciis* opponuntur plebei, ad Div. ix, 21. De *patriciis* satis dictum in Lexic. Fabri, et scriptores laudati. † ad Brut. 5, dum unus erit *patricius* magistratus, auspicia ad patres redire non possunt. *Patricii* magistratus sunt consulatus, prætura, ædilitas, etc. quia olim *patriciis* proprii fuere; et a *patriciis* capi potuere. Leg. ii, 3, Fibrenus præcipit in Livium, et tanquam in *patriciam* familiam venerit, amittit nomen obscurius.

Patrimus, cui pater superstes est. Ar. R. 11. v. Heinece. Antiq. J. R. ad Inst. Just. i, 10, 5.

Patrius, patrius. Tusc. i, 19, *patriam* illam et avitam philosophiam. Sed lectionem veterem *patriam* restitimus.

Patrius, a majoribus relictus et traditus, antiquus. Orat. i, 18, mos *patrius* academæ. Mur. 41, sacra *patria*. Sic etiam Verr. i, 3, dii *patrii*, sunt, quorum cultus a majoribus venit. Rosc. A. 9, et Rabir. perduell. 13, fragm. nov., sepulcrum *patrium*, i. majorem. † paternus. Rosc. A. 16, animus *patrius* in liberos. Hoc propterea adieci, quia vidi, qui dubitarent, sic dici Latine, et inde hærent in loco Livii, ii, 5, eminente animo *patrio* inter publicæ pœnæ ministerium: ubi dicendum putabant, animo paterno; ut ap. Horat. Carm. ii, 2. Prov. Cons. 8, gravitas *patria*, i. e. patris, ubi tamen edd. pr. habent *paterna*. † Rosc. A. 8, foci *patrii*, aliæque penates. Ubi tamen suspectum est *patrii*; nam intelligendi sunt a patre relictus, ut bona *paterna* dicantur, non *patria*.

Patronus. Off. iii, 18, *patronum* agri Sabini, explicant vulgo dominum; male.

Patrius, reprehensor, magister. Cœl. 11, fuit pertristis *patrius*, censor, magister: scil. quia plus vident homines, et reprehendunt severius in

fratrum liberis, quam in suis. v. intt. ad Horat. Sat. ii, 3, 87, et alibi; Drakenb. ad Silium xv, 10; Casaub. ad Persium, i, 11, pag. 52.

Pavimentatus. Q. fr. iii, 1, porticus *pavimentata*, sc. opere tessellato. v. Spon. Miscell. Erud. Ant., p. 40.

Pavire, firere. Div. ii, 34, terram *pavire*, etc.

Paullo cum positivo. Att. viii, 12, consiliis *paullo* salubribus.

Paullum. Or. i, 53, *paullum* partium ei tribuit

Pax, in formalis precum. Rabir. perduell. 2, *pacem* ac veniam peto.

Peccatus. Verr. ii, 78, in *peccatu* manifesto tenebatur.

Pecuararius, qui gregibus pecorum alendis quæstum quærit, sed e publicis, pro certo vectigali conductis, pascuis, quæ sunt in saltibus publicis. Nam aliæ sunt villaticæ pastiones, quæ ad agriculturam referuntur, nec faciunt pecuarios, ut tradit Varr. R. R. iii, 1. Verr. ii, 6; Fonte. 4. Deiot. 9, rex Deiotarus *pecuararius* dicitur. Sunt etiam, qui publicanos *pecuarios* dictos arbitrantur, qui vectigal redeemerunt, quod de pascuis publicis daretur; sed loci Ciceroniani et Liviani, xxxiii, 42 (ubi etiam Drakenb. cum Burman. de Vectigal. P. R., p. 140, de publicanis intelligit), xxxv, 10, non sunt de publicanis: quid ii enim ad ædiliam curam pertinent?

* *Pecuda*, antique, de Rep. iv, 1, ex Nonio, ii, 691.

Peculator, qui *peculatus* reus est, Offic. iii, 18. Est autem *peculatus*, Rosc. A. 29, crimen, quo tenetur, qui ærarium defraudavit.

Peculiaris, proprius. Q. fr. ii, 10, hoc mihi fuit *peculiare*.

Peculiatius, dives, nummatus. ad Div. x, 32, plane *peculiatius* discessit.

* *Peculium*, pecunia, quam servus domini permissu colligit. Verr. i, 36; iii, 36. † De turpi lucro hominis liberi. Parad. v, 2, qui cupiditate *peculii* nullam conditionem recusant durissimæ servitutis.

Pedarius, de senatoribus, qui non dicendæ sententiæ jus habent, sed tantum assentiuntur discussioni, quia nondum magistratu aliquo functi sunt. Att. i, 19, 20. v. Geil. iii, 18, nam is est locus classicus.

Pedester, pro terrestre est, Sen. 5.

pedestres navalesque pugnæ. Sic sæpe Nepos et alii. v. Gronov. et Drakenborch. ad Liv. xxxvii, 53.

Pegmata, loculi lignei, quibus libri reponuntur. Att. iv, 8.

Pejerare, quid sit? v. Off. iii, 29.

Pejus, substantive, aut intellecto negotium; per græcismum Tusc. ii, 13, turpitudine *pejus* est, quam dolor.

Pellectio, lectio, Att. i, 13.

Pellere, dicuntur res externæ, quum agunt in sensuum instrumenta, et quidem in utramque partem, suaviter, et cum molestia. Orat. 53, quod quum animos hominum auresque *pepulisset*, ut intelligi posset, quod casus effudisset, cecidisse jucunde. † deinde *pellere* nos, aut mentem, dicuntur species rerum externarum, quum animo concipiuntur. Acad. ii, 10, visa nos *pellarent*. ibid. iv, 20, visa mentem sensumve *pepulerunt*. † denique quæ animum suaviter, aut moleste afficiunt. Fin. ii, 10, nec ullum habet ictum, quo *pellat* animum hic status nihil dolendi. Div. i, 36, ut *pellantur* animi vehementius, sæpe etiam cura et timore. Cæcl. 15, candor hujus te et proceritas, vultus oculique *pepulerunt*. Sic habet Grævius pro vulgato *perpulerunt*; nam cum *pepulerunt*, ignorantia librariorum sæpe permutatum est *perpulerunt*, et *perculerunt*. v. Græv. ad h. l., et Gronov. ad Liv. iii, 30. Sic ad Div. iv, 13, nulla insignis me privatim *pepulit* injuria, h. e. attigit. Aliæ edd. habent *perculit*. † Brut. 87, longi sermonis initium *pepulisti*: quod eleganter dictum arbitrator pro *movisti*, *commovisti*; quibus verbis in hac re utuntur veteres. Sed quum hanc elegantiam non caperent quidam, *depulisti*, aut *detulisti* ex eo fecerunt.

Pellicere, dicitur de artibus magicis, quibus v. c. seges ex agro vicini in nostrum deducitur; nam de hoc est apud Plin. xviii, 6. Hinc eleganter ad alia transfertur. Orat. i, 57, iudicium sententias lepore et sale *pellicere*, etc.

Pellis. quia *pellibus* sternuntur tentoria in castris, propterea pro ipsis tentoriis ponuntur. Acad. ii, 2, ut non multum imperatori sub ipsis *pellibus* otii relinquatur.

* *Pellitus*, proprie est, *pellibus* pro veste tectus; sed quia hic fere cultus

est iis gentibus communis, quæ barbaræ sunt, et ab hoc humaniori cultu absunt: propterea, in fragm. or. pro Scauro, p. 86, *pelliti* testes, pro barbaris. Sic etiam Claudianus, de iv Consul. Honorii, v. 466. Est autem ap. Ciceronem sermo de Sardis, qui *pelliti* diserite vocantur apud Liv. xxiii, 40. v. ibi Gronov.; a Cicerone alibi *mastrucati*. v. *mastruca*. Add. Varr. R. R. ii, c. ult.

✓ *Pellucens*, nitidus, politus. Brut. 79, mollis et *pellucens* oratio.

Penates, unde dicti? vid. Nat. D. ii, 27. Verr. iv, 8; Sull. 31, *penates* ac dii patrii. Cf. Dom. 57; Ar. R. 17. Nempe *penates* ac dii patrii, item familiares, sunt iidem; h. e. ii, quos et quæque urbs communiter a maioribus traditos, et quæque familia sibi proprios adsciverat et colebat. Colebantur autem privatim in impluvio. Illi sunt *penates* publici, hi privati. In illorum tutela est tota urbs, in primisque templa; in horum ædes privatæ, et familia. Virgil. Æn. ii, 702, ubi v. intt. Cf. iii, 148. Itaque hos aufert Æneas, non lares. Ibid. ii, 716. *Penates* privati sunt, Dom. 41; Phil. ii, 30. v. in primis, quem Grævius ad or. pr. Sulla l. c. laudat, Gronov. Diatrib. in Statium, c. 44, p. 290 sqq. Adde et in *impluvium*. † Phil. viii, 3, templa—*penates*, aras, focos. Lectio *penates* dubia est. vid. Ferrar. ad h. l. Abest ab ed. Manutii hoc verbum. Sed potest servari, ut Phil. ii, 30, qui locus est huic simillimus.

Pendere. ad Div. v, 13, non aliunde *pendere*, dicuntur, quorum felicitas et miseria non est in rebus externis, sed in bonis et virtutibus animi. Tusc. v, 12, *pendere* ex aliorum eventis. Pis. 41, in sententiis omnium civium *pendere* famam fortunamque nostram. † *pendere* dicuntur ruinæ proximi. Rabir. Post. 16, nec *pendentem* amicum corruere patitur.

Penetratis. N. D. ii, 27, dii *penetrates*, sunt penates, ut ipse dicit. Conf. Heins. ad Silium, xv, 18.

Pensio, est pars pecuniæ, per certas dies solvendæ. Hinc *pensio* prima, ad Div. vi, 18; altera *pensio*, Rosc. C. 17; Att. xi, 4; tertia *pensio*, ibid. 23.

Penula, vestis crassior, qua in itinere utebantur. Att. xiii, 33, horum ego vix attigi *penulam*. ibid., ita egi,

ut non scinderem *penulam*, h. e. non admodum rogavi abire parantes, ut manerent. Hinc Milo iter faciens Lanuvium, dicitur fuisse *penulatus*, Mil. 10. De *penula* egerunt copiose Ferrar. de R. V., p. ii, l. ii, qui est totus de *penula*: sed ad Ciceronem illustrandum in primis pertinent dicta c. 2. Cf. Ruben. de R. V. i, 6, et qui laudantur in Lex. Fabri. Scribitur et *pænula*.

Penus. Nat. deor. ii, 27, est omne, quo vescuntur homines, *penus*.

Peragere. ad Div. viii, 8, totum Sempronium *perago*, i. vexo dicendo velut in scena.

Peragrarare, per mentes hominum: ita libri omnes, Or. i, 51.

Percelebrare. Cael. 29, res *percelebrata* sermonibus omnium, i. per-vulgata.

* *Perceleriter*, ad Div. vi, 12; de Rep. ii, 7.

Percellere. Mil. 21, Mars communis sæpe spoliante jam et exultantem evertit, et *perculit* ab abstracto.

Perceptio. Acad. ii, 25, *perceptione* sublata. v. *percipere*. † Her. ii, 31, tua *perceptione* lætabere, i. iis, quæ percepisti.

Perceptus, diligenter cogitatus. Tusc. iii, 14, diligenter *perceptas* et pertractatas habere res humanas. † Fat. 6, *percepta* artis, sunt, quæ Græcis dicuntur *Σεαφήματα*. Cf. c. 8, et Victorius ad c. 1.

Percipere. N. D. ii, 59, per arteriam vox a mente principium ducens *percipitur* et funditur. Sed Davisius legendum censet *projicitur*; Buherius, *præcipitatur*. Mihi autem nihil mutandum videtur. Nempe vox per arteriam venit in os, ore *percipitur*, h. e. colligitur, excipitur: quo sensu *percipere* dici constat. Inde ore funditur et emittitur. † philosophis *percipere*, v. c. Acad. ii, 25, dicitur de iis rebus, quas certo scimus, quibusque sine errandi periculo assentimur.

Percitus, gravius commotus. Mil. 23, animus iratus et *percitus*.

Percursio. Tusc. iv, 13, animi multarum rerum brevi tempore *percursio*.

Percursus, de rebus sæpe cogitatis, quas adeo in promptu semper habemus. Or. ii, 32, quæstiones omnes

animo *percuras* ac prope decantatas habere.

Percussio, est in musicis, et deinde in poeticis, et numeris oratoriis, qui et *ictus* dicitur; quia tibicen pede ferit terram. Sic in senario tibicen, qui rhythmum et tempus moderatur, ter pede ferit terram; unde tres in eo ictus, s. *percussiones* dicuntur esse. In iis autem syllabis, in quibus tibicen solum ferit pede, vox ab actore acuitur et tollitur: hinc Græce *ἀποσι*; dicitur percussio, et syllaba dicitur esse in *ἀποσι*, quum ceteræ sint in *ῥέσι*. v. Bentlei. de Metris Terentian. init. Orat. iii, 47, sed sunt insignes eorum numerorum *percussiones*. ibid. 48, *percussio* intervallorum. Or. 58, non sunt in oratione tanquam tibicini *percussionum* modi.

Percussus. Deiot. 6, suspicione sum *percussus*. Cf. *percutere*. † territus. ad Div. ix, 25, repente *percussus* est atrocissimis litteris.

Percutere, de mente dicitur, ut movere. Tusc. v, 11, quod animum probabilitate *percussit*, id dicimus. Mil. 29, quoniam modo vos vivus afficeret, qui mortuus inani cogitatione *percussit*, i. e. terruit. † decipere. Flacc. 20, hic cornici oculum, ut dicitur: nam Hermippum—*percussit*. v. Gruter. ad h. l. Att. v, 2, stragemate hominem *percussit*.

Perditor. Planc. 36, verbum factum videtur a Cicerone, ut *afflictor*, *partitor*, etc.

Perducere. Verr. ii, 28, *perducere* aliquem ad suas conditiones. Att. v, 21, Scaptius rogat, ut eos ad talenta cc *perducam*. † meretrices dicuntur *perduci*. Verr. v, 12, huc Tertia illa *perducta* est. Unde, qui feminas stupri causa *perducunt*,

Perductores dicuntur, Verr. i, 12, ubi v. Græv.

Perduellio, est proprie parricidium, h. e. ut est ap. Plutarchum in Numa, cædes hominis liberi, quam quis sciens fecit. Parricidii reus fuit Horatius ap. Liv. i, 26, sed *perduellionis* reus dicitur. In quo male reprehendit Livium Sigonius, Ant. Jur. C. R. ii, 18, quasi parricidii dicere debuisset, quum vel ex eo intelligatur, istud *perduellionis* crimen fuisse, quod ex eo iudicio Horatii duumviri *perduellionis* sint, qui non solum in parrici-

diis, sed etiam in cæde tribuni pl. et similibus criminibus iudicabant, ut ex or. pro Rabir. perd. patet. Vere itaque Turnebus, *perduellionem* olim omnem cædem dictam, existimavit. Postea *perduellionis* crimen illud dictum est, quo quis libertatem populi romani violavit, tanquam affectato regno, tribuno plebis pulsato aut interfecto, cive romano indicta causa virgis cæso, aut percusso, aut alio supplicio servili affecto. Rabir. perd. 3, *perduellionis* iudicium; quod exercebatur, quum T. Labienus accusaret Rabirium, quod Saturninum trib. pl. interfecisset: ubi v. intt. Cf. Verr. i, 5. Formam hujus iudicii pete e Livio, l. c. Cf. Turnebi argum. ad or. pr. Rabir. perd.; Sigon. l. c.

Perduellis, qui proprie sit? v. Off. i, 12.

Peregrinari, peregrinum esse. Mil. 12, vestrae *peregrinantur* aures, neque in hoc pervagato civitatis sermone versantur.

Peregrinus. v. Ind. Legg. in *Papia lege*.

* *Perennis*, sive *peremnis*. Nat. D. ii, 3, nulla *perennia* servantur. *Perenne* auspiciū est, quum magistratus amnes auspiciato transeunt, Div. ii, 36. v. Festus in *peremne*, et ibi Scaliger, quem hic jam laudavit Davisius.

Perfacetus. Verrin. i, 46, neque enim erant *perfaceta*, h. e. non magnopere faceta.

Perfector dicendi stylus, Or. i, 60.

Perficere pro agere, facere. Act. i in Verr. 11, quæ ab isto per triennium *perfecta* sunt; de flagitiis et sceleribus Verris in urbe Syracusarum.

* *Perflare*, passive, de Rep. ii, 6, colles enim sunt, qui quum *perflant* ipsi, etc.

Perfricare. Tusc. iii, 18, quam, quum os *perfricuisti*, soles dicere: h. e. quam impudens factus es, pudorem deposuisti. Sed Pis. 25, caput sinistra manu *perfricare*, Victorio, Var. L. viii, 6, et aliis videtur esse signum hæsitantis, qui, quid dicendum faciendumve sit, nescit. Mihi vero etiam h. l. de impudentia accipiendum videtur, de homine, qui nihil vereatur, nihil timeat. Nam Piso ita inducitur, ut dicat, rationes

se ad ærarium retulisse, perscriptas scite et litterate, h. e. callide, et ad tegendas fraudes et furta accommodatissime, ita ut ipse scriba hanc calliditatem perspexerit, et tacite dixerit: ratio apparet, etsi argentum οἷχεται. Non hic profecto hæsitatio et sollicitudo locum habet.

Perfringere. Sext. 64, *perfringere* leges et iudicia opibus et potentia. Catil. i, 7, *perfringere* quæstiones. Cf. Cæcin. 26. Act. i in Verr. 1; Mil. 32, dicitur de reis, qui pecunia, gratia, vi, poenam evadunt, et absoluntur. † de oratione sublimi: Or. 28, hæc modo *perfringit*, modo irrepsit in sensus. Brut. 9, Theophrastus fuit suavitate ea, qua *perfundere* animos, non qua *perfringeret*.

Perfugium. Cluent. 19, *perfugia* causarum, sunt artificia, quibus malæ causæ defendi possunt.

Perfunctio honorum, Or. iii, 2, est quum consularis gestus est, in quo est finis honorum et ultimus gradus, ut ibi in Crasso.

* *Perfundere* iudicio, Rosc. A. 29, est vexare, molestia afficere per calumniam, aliqua privata de causâ. Hinc post *perfusoriæ* actiones dictæ, ut apud Sueton. Domit. 8.

Perfungi, e regula grammaticorum de bonis rebus dicitur, ut ad Div. iv, 5, omnibus prope bonis *perfunctam* esse. Sed est etiam de malis, ut *defungi*. Marcell. 10, *perfuncta* resp. est bello misero. Cf. Ar. R. 8; ad Div. v, 12. † particip. perf. etiam passive est Sext. 4, memoria *perfuncti* periculi.

Periculosus. Att. xiii, 25, *periculosi* in nosmet ipsos fuisset.

Periculum, iudiciū, quod *periculum* capitis affert. Sic Rosc. Am. 30, *periculum* creare, est accusare. Arch. 6, *pericula* amicorum. Manil. 1, *pericula* privatorum. † ad Div. xiii, 68, quid sentiam, non sæpe scribam, propter *periculum* ejusmodi litterarum. † specimen, quod experiundarum virium causa sit. Leg. i, 1, faciunt imperite, qui in isto *periculo*, non ut a poeta, sed ut a teste veritatem exigant. † Verr. iii, 79, scribis tabulæ publicæ, *periculaque* magistratuum committantur. *Pericula* scil. sunt tabellæ, libelli, in quibus aliquid scribitur, quales sunt codices Pisonis, Verr. i, 46; item tabulæ Ver-

ris ipsius, ii, 42 : quanquam Grotius, Sirmondus, alique malint *paricula* legi. Sed vide in primis, quem hic Grævius laudavit, Salmas., Mod. usur. c. 15, et Bosium ad Nepot. Epamin. 8; Gothofred. ad Cod. Theod. tit. de sententiis e *periculo* recitandis; ut alios taceamus, qui passim copiose laudantur. † Verr. ii, 43, videtur dici pro *elogio*, n. 2, te in Sthenii *periculo* inimici ejus nomine abusum esse. Nempe adscribendo cognitorem Claudium. Nam supra de eodem dixerat, in Sthenii nomine, c. 42, quod est, in capite de Stheniana causa (sumto verbo e tabulis acceptorum et expensorum), sive in elogio Sthenii. *Nomine* dicere h. l. noluit, quod mox idem verbum occurrit.—* Sed magis credendum est, illic *periculum* esse pro causa capitali.

Perillustis. Att. v, 20, ibi morati biduum *perillustres* fuimus : h. e. magnam laudem re bene gerenda consecuti sumus, rem optime gessimus.

Perimere, tollere; item impedire aliquid, ne fiat. Planc. 42, si vis aliqua major reditum *peremisset*. Tusc. i, 37, sensu *peremto*. Ar. R. 11, *peremti* sunt ludi. Sext. 22, mors mea causam publicam *peremisset*. Off. iii, 7, nisi aliqui casus consilium *peremisset*.

Peripetasma, vestis stragula. Verr. iv, 12, Attalica *peripetasmata*. v. Ind. Hist.

Peristroma, idem, Phil. ii, 27.

Peristylum, Dom. 44, locus, qui a columnis undique ambientibus nomen habet. v. intt. ad Sueton. Aug. 82.

Perjurare, it. *Perjurium*, quid sit? Offic. iii, 29. *Perjurare* autem est vera lectio illius loci, quam asserunt Lambinus, Fabricius, etc. Vulgo autem olim legebatur *pejere*, sub qua voce etiam locus habet Nizolius. Et quoniam idem est *pejere*, quod *perjurare*, ut tirones etiam illam vocem recte intelligerent, etiam ibi hunc locum laudavimus. Ceterum *perjurare* et *pejere* dici arbitror de falso jurejurando, ut Græcum *ἑπικεύειν*, quod est proprie, saepe et multum jurare; qui autem hoc faciunt, iidem facile falso jurant.

Perjurissimus leno, Rosc. Com. 7.

Perlabi, venire post longam scursum. Tusc. i, 12, *perlapsus* ad nos, et usque ad Oceanum Hercules.

Perlatus, inquinatus. Rosc. A. 52, *perlatus* sanguinis crudelitate, de eo, qui cædem fecit.

Permanare. Or. ii, 77, ut ad eorum mentes movendas *permanare* possint. Tusc. ii, 18, conclusinnculæ ad sensum non *permanantes* : h. e. quæ non persuadent, etiamsi nil contra dici possit.

Permiscere. Or. 9, ab Aristophane poeta—Græciam *permiscere* dictus est Pericles. Gr. συγχύζειν.

Permittere. Verrin. i^o, 32, *permittere* dolori suo incommoda : h. e. ipsum ulcisci injurias sibi illatas. Contra, Sext. 33, *permittere* inimicitias patribus et reipubl., est non ulcisci, senatus et reipubl. causa. v. *concedere*, *condonare*. † tradere in potestatem. Agr. ii, 15, regna decemvirosum ditioni—*permissa* esse dico. Catil. i, 2, *permissa* est resp. consulibus. Id. fiebat SCto : Videant coss., ne quid, etc. quo liberam potestatem accipiebant, reipubl., etiam non consulto senatu, quibus videretur rationibus, defendendæ.

Permotio animi, Part. 11, quom aliqua re impellitur ad agendum.

Permutare pecuniam, ad Div. ii, 17; Att. xi, 22, 24; xii, 24; xv, 15, etc. *Permutatio* publica pecuniæ, ad Div. iii, 5, est *collybus*, de quo supra Pis. 21, videtur esse versura.

* *Pernicius* Rosc. A. 45, quorum nihil *perniciæ* causa consilio divino factum putamus. De genitivo *perniciæ*, quem ex hoc loco Gellius, ix, 4, laudat, vid. Voss. Anal. ii, 19. Aliter autem aliam formam, *pernicie*, vel *perniciæ*.

Perorare. Quint. 10, nunquam *perorari* potuisse, h. e. finire controversiam. Sic Verr. iii, 66, *perorabo* hoc crimen decumanum : simpliciter est, desinam de hoc crimine dicere. ad Herenn. i, 10, *perorare* narrationem.

Perpersio, facultas *perpetiendi* et tolerandi. Tusc. iii, 24, ceterorum *perpersio* facit, ut multo minora videantur.

Perpetuare. Or. iii, 46, *perpetuare* verba, est eodem spiritu pronuntiare, nihil incidere.

Perpetuitas. Or. ii, 54, *perpetuitas*

sermonis, de oratione continua, quæ opponitur ei, quæ est in interrogando aut respondendo. *ibid.* iii, 49, *perpetuitas* verborum; de periodo. Or. 2, *perpetuitas* dicendi, de tota serie et contextu orationis. Nam, in *perpetuitatem* dicendi, est per totam orationem. † Tusc. v, 10 extr., non ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex *perpetuitate* et constantia. Philosophorum *perpetuitas* est, quum omnia inter se apta sunt, unum ab altero ducitur, nihil ante dictis repugnat. Off. i, 33, ut constare in vitæ *perpetuitate* nobis possimus. Fin. ii, 27, in *perpetuitate* temporis vita beata duci solet.

Perpetuus. Act. i in Verr. i, 1, *perpetua* oratio. v. *perpetuitas*, n°. i. ad Div. v, 12, historiæ *perpetuæ*, sunt, aut, quas nos *universales* appellamus, aut certe regni aut reipubl. totius, opponunturque historiis singulorum hominum. Or. 36, *perpetua* quæstio, est universalis, quum de genere universo quæritur. Top. 26, actiones *perpetuæ*, i. e. totæ; nam opponuntur partes, exordium, narratio, etc. Att. v, 21, ut centesimæ *perpetuo* fœnore ducerentur: h. e. ut centesimæ usuræ in singulos annos ducerentur in supputatione, non autem etiam centesimarum usuræ. v. Gronov. Mantiss. Vet. P., pag. 414.

* *Perpolitus*. de Rep. i, 8, quum superiores alii fuissent in disputationibus *perpolitii*. Orat. i, 13, perfectos jam homines in dicendo, et *perpolitos*.

Perquirere, quærere. Or. iii, 29, nam aut ipsa cognitio rei ut scientia *perquiritur*.

Perrumpere. Verrin. i, 5, *perrumpere* quæstiones. Leg. i, 15, *perrumpere* leges, etc. v. *perfringere*.

Per salutatio, est assidua salutatio, ut Flacc. 18, *per salutare*, est assidue salutare.

Perscribere, solve, non ex arca, sed de mensa argentarii, per attributionem, per assignationem. Att. ix, 12, viri boni usuras *perscribunt*? Flacc. 19, pecuniam se *perscripsisse* dicunt. Salmas., Mod. usur., pag. 473; Gronov. Observ. iv, 9; Græv. ad Attic. xvi, 11. † in codicem aliquid referre. Rosc. Com. 1, æque tabulæ condemnantur ejus, qui verum non

retulit, et ejus, qui falsum *perscribit*. *ibid.*, falsum *perscriberet* nomen. † Scitum *perscribitur*, Catil. iii, 6, quod nondum æri incisum est. Or. iii, 2, auctoritatibus *perscriptis*. Sic edd. plures. at v. *præscribere*.

Scriptio, solutio de mensa, *assignation*. Att. xii, 51; Phil. v, 4. † *perscriptio* est etiam omnium earum rerum, quæ litteris consignantur, in codices referuntur, æri inciduntur. Agr. ii, 9, *perscriptio* legis. Orat. i, 58, si de tabulis et *perscriptionibus* controversia est, etc. sic enim legendum.

Perscriptor. Verr. iii, 72, scribam tuum *perscriptorem* hujus fœnerationis fuisse.

Persecare, decidere cum aliquo. Att. xiii, 23, da te in sermonem, et *perseca*, et confice.

Persecutio, actio in aliquem civilis. Orat. 41, in juris scientia *persecutionum* cautionumque præceptio. v. *actio*, *scribere*, *cavere*.

Persequi, sequi. Phil. iii, 3, quarta legio Cæsaris auctoritatem et exercitum *persecuta* est. Sic Verr. v, 71, sectam et instituta alicujus *persequi*. ad Div. ix, 3, ego, neglecta barbarorum inscitia, te *persequar*. † per singulas partes enarrare, accurate et plene narrare, explicare. ad Div. v, 13, nullum membrum reip. reperies, quod non fractum debilitatumve sit: quæ *persequeretur*. † simile est illud Tuscul. iii, extr., fibras stirpium *persequi*, i. e. accurate omnia evellere, nihil prætermittere, nihil relinquere. vid. Burm. ad Virg. G. ii, 407. † exsequi. Att. vi, 1, mandatorum mihi libellum dedit—omnia sum diligentissime *persecutus*. viii, 11, in ep. Cic. ad Pomp., ut, quodcumque tu consilium præcepisses, id nobis *persequendum* putaremus. Sed hoc etiam ad primam referri significationem potest. Cf. Q. fr. ii, 14. † ulcisci. Acad. ii, 1, inimicitias paternas *persequi*. † est etiam verbum joris, quod significat actionem in aliquem, estque petitoris, in primis in re pecuniaria: exigere pecuniam. Rabir. Post. 4, *persequi* ab aliquo pecuniam. Leg. iii, 8, syngraphas suas *persequi*. Verr. iii, 13, bona tua repetere ac *persequi* lite ac judicio. † Hinc ductum illud genus arbitror, quum *persequi* pœnas dici-

tur, qui sumit pœnas ab aliquo, ulciscendi causa. ad Div. i, 9, pœnas a seditioso *persequi*. Att. ix, 14, pœnas alicujus *persequi*. † Herenn. ii, 19, *persequentissimus* injuriarum.

Persolvere, *solvere*. Att. vii, 3, si hoc mihi ζήτημα *persolveris*, magna me molestia liberaris. † satisfacere, non modo solvenda pecunia, sed etiam respondendo, officio præstando, etc. Att. xiv, 20, *persolvi* primæ epistolæ: venio ad secundam. Quir. p. R. 9, *persolvere* officium. Conf. Verr. v, 69. † Flacc. 20, *persolvere* ab aliquo dicitur ut *solvere* ab aliquo.

* *Persona*, πρόσωπον, facies ficta histrionis. Or. ii, 46, quum ex *persona* mihi ardere oculi histrionis viderentur. Sed de hac et ceteris hujus verbi significationibus distincte et accurate, etiam ex Cicerone, agitur in Lexico Fabri, ad quod tirones remittimus. Nos monebimus, *personam* dici non solum de hominibus, sed etiam aliis rebus, et in his formulis *abstractum* pro *concreto* poni. Muren. 3, *personam* gravitatis severitatisque non appetivi. Attic. xv, 1, fœda est *persona* ipsius senectutis. Verr. ii, 17, *persona* calumniæ imponatur. Deinde, *personam* per periphrasin quamdam dici de hominibus, sed cum respectu ad eorum conditionem, officium, mores, etc. Cluent. 29, hujus Staleni *persona* ab nulla turpi suspitione abhorrebat. Arch. 2, in ejusmodi *persona*, quæ—minime in judiciis periculisque tractata est. Manutius refert ad Archiam, qui in foro versatus non fuerit. Rectius, quam Passeratius, v. tractare.

Personare, valde clamare, clara voce dicere. Cœl. 20, non loquuntur solum, sed etiam *personant*. Planc. 35, furialis illa vox—secum et illos, et consules facere, *personabat*.

Personatus, facie ficta indutus. Orat. iii, 59, *personatus* Roscius. † simulator et dissimulator. Att. xv, 1, quid est autem, cur ego *personatus* ambulem?

Perspicere, diligenter considerare et examinare probandi aut improbandi causa. Mil. 20, *perspicere* villam. Q. fr. iii, 1, *perspicere* viam. ad Div. ix, 15, domum cum fabris *perspicere*. Phil. ii, 38, quærere et *per-*

spicere conditionem: quanquam h. l. Grævius malebat *prospecta*.

Perstringere, leviter percurrendo contingere. Phil. ii, 19, celeriter cursum *perstringere*. Agr. ii, 25, terram aratro *perstringere*. † hinc metaphoricè, Sull. 16, nemo me tenuissima suspitione *perstrinxit*. Brut. 94, consulatus meus primo eum leviter *perstrinxerat*, i. e. offenderat, æmulatione, invidia. † Ceterum librarii sæpe dederunt *perstringere* pro *præstringere*. v. in h. v.

Persuadere. Tusc. iii, 29, quo viso et *persuaso*.

* *Perterrere*. Cæcin. 8, metu *perterriri*; 15, formidine *perterritum*, metu *perterritis*; 13, *perterritus* ab ædibus, i. e. ut fugeret ab ædibus. Sed legendum forte, *proterritus*. vid. *proterrere*. Nam confusa sæpe verba.

Pertinere. constructio quadruplex est ap. Ciceronem, cum præpos. *ad*, *in*, *per*, et cum ablativo. Orat. ii, 2, *pertinetin* prudentiam; pro quo Pearcius reposuit *ad*, ex ed. Venet. et Mediolan., et ita judicarat jam Lambinus. Est tamen cum *in*, quanquam alio sensu, Nat. D. ii, 55, ut mox videbimus. Ceteras formas suis locis afferemus. † utile esse, valere. Att. iii, 6, ad multa *pertinuit*. Off. ii, 10, quæ ad gloriam *pertinent*. Quint. 29, ad rem *pertinent* testimonia. † meare, attingere. Nat. D. i, 14, ratio *pertinens* per omnium rerum naturam. ibid. ii, 55, implicatio nervorum toto corpore *pertinens*. ib., venæ in omnes corporis partes *pertinentes*. ib. 54, eaque ad pulmones usque *pertinet*. † sentiri, vim habere in aliquem. Div. ii, 44, aliquid vim cœlestem ad eos, qui in terra gignantur, *pertinere*, Tusc. i, 38, nihil *pertinuit* ad nos ante ortum. ibid. 45, nihil ad mortuos *pertinet*. Arch. 12, *pertinebit* ad aliquam animi mei partem. Cf. Læi. 4. † dicitur etiam ad aliquem *pertinere* id, cuius quis auctor est. Rosc. A. 36, ad quem maleficium *pertineret*. Verr. i, 17, ne res ad Dolabellam ipsum *pertineret*.

Pertisum, quidam volebant dici pro *pertasum*, Or. 48.

Perturbare, exturbare, ejicere. Her. iv, 8, ut eum — præcipitem *perturbetis* ex ea civitate. † tollere.

violare. Off. iii, 29, non debuit pacificationes bellicas *perturbare* perjurio.

Perturbatio cœli, Div. ii, 45, opp. serenitati. † conversio rei vehemens et subita. Mur. 17, quantas *perturbationes* habet ratio comitiorum. Cf. c. 41. † affectus vehementiores dicuntur *perturbationes*, de quibus ex instituto agitur Tusculana quarta.

Pervagatus, in comparativo est, Inv. ii, 14, *pervagator*.

Pervellere, vellicare, minus quam convellere; molestia afficere. Tusc. ii, 20, si te dolor *pervellerit* aliquis. ibid. iii, 17, fortuna *pervellere* te potuit et pungere; non potuit certe vires frangere. † reprehendere. Or. i, 62, non mihi fuit molestus, quod jus nostrum civile *pervellit*.

Pervertere. Cluent. 39, Quintius Junium *pervertit*: h. e. eo redegit, ut condemnaretur, adeoque omnibus ornamentis fortunæ privaretur.

Pervidere. Att. xii, 38, oportere jam *pervideri* animi infirmitatem. iv, 11, video te, et *pervideo*.

Pervulgare. Att. xii, 45, tu vero *pervulga* Hirtium, i. e. librum ejus.

Perustus. ad Div. xiii, 15, hominem *perustum* gloria, volunt incendere.

Pes, quomodo a numero differat, v. Orat. 64, et supra in v. *numerus*. † pars terræ exigua. Att. vii, 22, *pedem* in Italia video nullum esse, qui non in istius potestate sit. † in navibus *pedes* sunt funes, quibus interiores veli anguli versus puppim trahuntur. Or. iii, 40, *pes* in navi. Att. xvi, 6, *pedibus* æquis. ubi v. Græv. Cf. Vossium ad Catull. ep. 4, pag. 12. Est, leni vento. † Cluent. 13, constituitur ante *pedes*, etc. dicitur de eo, qui coram tribunali, aut subselliis judicum constituitur. † Sæpe etiam servi dicuntur esse ad *pedes*, circum *pedes*, etc. Verr. i, 36, homines circum *pedes* habebat. Deiot. 1, servum a legatorum *pedibus* abduxit. † Sen. p. R. 4, ne *pedibus* iret: de senatoribus *pedariis*, de quibus supra. Cf. *discessio*. † *pedibus* trahi, est pessime atque iniquissime tractari. ad Div. vii, 32, de judiciis non laboro: trahantur per me *pedibus* omnes rei. Att. iv, 16, per me ista *pedibus* trahantur. v. Victor. Var. Lect. xxi, 24; qui ex Homero hoc proverbium repetit. † Va-

tin. 5, *pedibus* iter facere, est terra proficisci, et opponitur τῷ navigare. † Att. ii, 1, noli de uno *pede* sororis queri: licet etiam alterum tollas. In quo est allusio ad formulam, *pedem* utrumque, *pedes* tollere; quod obscœne dicitur. v. Manut. ad h. l.; Lambin. ad Plant. Cas. ii, 8, 24. † ad Div. vii, 31, res ita contractæ, ut neque caput, neque *pedes*: int. appareant; e Plauto, qui aliquoties plene dixit.

Pestilentia. Agr. ii, 27, in Salapinorum *pestilentie* finibus, pro pestilentibus f.

Petasatus, ad Div. xv, 17, itineri paratus: quod in itineribus *petaso* utebantur, ad solem arcendum, ut e Sueton., Aug. 82, intelligi potest.

Petere, de ictibus gladiatorum et athletarum. Quint. 7, caput *petere*. Or. 68, ut athletas, nec multo secus gladiatores videmus nihil nec vitando facere caute, nec *petendo* vehementer, etc. † ad se suasque partes allicere. ad Div. xiv, 1, qui ab his me amari putabam, qui invidebant, eos non sequebar, qui *petebant*. † est etiam actoris in causa privata. Flacc. 34, possessionem *petere*: int. a prætore, qui dat possessionem. Rosc. C. 12, amplius a se neminem *petiturum*. Cf. Verr. iii, 11, etc. Itaque is, in quem actio suscipitur, unde *petitur*, dici solet, Or. i, 37; ad Div. vii, 11, ubi vid. Græv. † Att. iii, 8, ille fortasse alium cursum *petivit*: i. e. alia via, alio profectus est. Hanc formam dicendi illustrant Gronov. et Drakenb. ad Liv. xlv, 2.

Petessere, *petere*. Tusc. ii, 26, qui laudem hanc *petessunt*. Div. i, 11, terrasque *petessit*.

Petitio, ictus. Catil. i, 6, *petitiones* corpore effugere; unde ad oratores traducitur, et eorum artificia, quibus adversariis nocere student. Or. iii, 54, orationis ipsius, tanquam armorum, est vel ad usum comminatio, et quasi *petitio*. in Cæcil. 14, novi omnes hominis *petitiones*, rationesque dicendi. † actio in aliquem, item postulatio a prætore, ut jus nostrum nobis concedat, tanquam hereditatis possessionem, etc. Brut. 5, cujus *petitio* sit. Rosc. C. 18, *petitionem* integram reliquit. Inv. i, 8, *petitioni* opponitur recusatio, quæ est ejus, unde *petitur*.

Petitor, actor, qui litem intendit, in causa privata; cui opponitur is, unde petitur. v. *petere*. Or. i, 37; Quint. 13; Rosc. C. 14; Verr. iii, 11.

* *Petulantia*, de Rep. iv, 6, a petendo.

Phaleræ, ornamenta equorum (vel equitum. v. Drakenb. ad Silium, xv, 255). Verr. iv, 12, *phaleræ* pulcherrime factæ. Quo in loco fuerint *phaleræ*, non consentire video doctos viros. Scheff. de Re Vehic. i, 16, p. 212, in fronte ponit, auctore Etymologo Græco in *φάλαρα*, ubi vocat περιμεταπίδους ἀσπίδισκους, τὴν κίσμινον τὴν κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων. Ita videntur dici a *φάλας*, qui sunt ἀσπίδισκοι κατὰ τὸ μέτωπον τῆς περιμεταλάας. v. Schol. ad Homeri Iliad. ε', 743. Heinsius ad Ovid. Met. viii, 33, ponit in tergo; quod recte repudiat Burmannus ad eum locum, putatque fuisse in pectore. Quomodo ibi fuerint, utrum fixi tanquam clypeoli, an pensiles, non addit. Locus Plinii, xxxvii, 12, suadet credere pensiles fuisse. Vulgo argenteas fuisse, dubitari non potest. v. Livius, xxii, 52. Aureas subinde per luxuriam factas, patet e Sueton. Aug. 35.

Phaselus, Att. i, 13; xiv, 6, est navicula longior et simul angustior, cum prora longe et oblique supra aquam porrecta: unde mira ejus velocitas.

Philologia, ad Div. xvi, 21.

Philologus, ad Att. xiii, 12, 29; ad Q. fr. ii, 10. v. Ind. Græc.

Philosophia. Or. 13, inest natura *philosophia* quædam in hujus viri mente. Q. fr. iii, 1, ea villa tanquam *philosophia* videtur esse, quæ objurgat ceterarum villarum insaniam. Sed Faernus et Ursinus legunt, *philosophia*. † secta philosophica. Or. iii, 27, quæ exercitatio nunc propria duarum *philosophiarum* putatur.

Philosophus adj. Tusc. v, extr., nostras *philosophas* scriptiones.

Picariæ, loca in silvis, ubi, propter copiam picearum, pix coquitur. Brut. 22, liberi societatis ejus, quæ *picarias* redemisset. Hæ *picariæ* fuerunt, ut ex illo loco apparet, in silva Sila in Bruttis. Bruttia autem pix celeberrima; ut copiose docet Bochartus in Canaane, i, 33, p. 596. Ita-

que non erat, quare Corradus ad h. l., p. 162, corrigeret *pecuarias*. Adde Burm. de Vectigal. c. i, p. 14.

Pictura. Verr. iv, 1, *pictura* in textili, est vestis stragula, opere Phrygio, acu picta. v. Junius de Pictor., p. 86.

Pictus, de oratione, significat genus dicendi, ornatum ornamentis iis, quæ ingenium ostendunt, et suavitatem tantum habent. Or. 27, *pictum* orationis genus. Brut. 85, Lysia nihil potest esse *pictius*. † Fin. v, 27, qui nunquam philosophum *pictum*, ut dicitur, videntur.

Pigmentarius, ad Div. xv, 17, pharmacopola, quia inter pharmaca, etiam *χρώματα*, pigmenta. v. iupr. Salmas. ad Solin., p. 740, 741.

* *Pignerari*. Phil. xiv, 12, Mars ipse ex acie fortissimum quemque *pignerari* solet: h. e. sibi asserere, vindicare, velut in *pignus* accipere; nam fortissimum quemque primum tollit, se maxime periculo offerentem. Eodem sensu sibi asserendi *pignoris* loco, de Rep. i, 4, ut plurimas — ipsa sibi ad utilitatem suam *pigneraretur*. v. de hac voce Budæus ad Pandectas, p. 249; Heins. ad Ovid. Met. vii, 621.

Pignerator, qui *pignus* capit a possessore, securitatis causa, possessorem nihil deterius in re, quam possidet, dum lis est, facturum. Verr. iii, 11.

Pignus. Phil. i, 5, cogi *pignoribus*. Or. iii, 1, *pignoribus* ablatiis coercere. ibid., *pignora* concidere, i. fraudare, comminare. Fuit genus coercionis, quo utebantur magistratus, in primis consules, in senatores, qui parere, v. c. vocati in senatum, nollent. † eleganter *pignora* dicuntur omnia ea, quæ fiduciam faciunt, qualem quis se præstiturus sit. Att. viii, 9, minus multa illi dederant reipublicæ *pignora*. Phil. xiii, 4, magnis et multis *pignoribus* M. Lepidum resp. illigatum tenet. Ea *pignora* deinde enarrantur, et sunt partim commoda multa, quæ habet in republ. et a republ., propter quæ ei adversari non possit; partim documenta amoris in republ. ab eo jam edita.

* *Pila*. Pis. 28, claudus *pilam*. v. claudus. Alio proverbio, de Rep. i,

44, sic tanquam *pilam* rapiunt inter se reipublicæ statum, etc.

Pilus. Q. fr. ii, 16, ego ne *pilo* quidem minus me amabo. Rosc. C. 7, ne ullum *pilum* boni viri habere dicatur.

Pingere, ornare. Brut. 37, verba *pingere*: quod fit tropis et σχήμασι λήξεως. Att. iv, 5, bibliothecam mihi *pinxerunt* constructione et sittybis.

Pinguis, de rebus philosophicis, est minus subtilis et acutus, sed popularis. Læ. 5, agamus *pingui* Minerva, ut aiunt: h. e. non utamur illa subtilitate stoicorum. Acad. ii, 34, quod ipsi Antiocho *pingue* videbatur, et sibi contrarium. † durus, minus suavis. Arch. 10, *pingue* sonantes poetæ.

Pinna, genus conchæ. v. Nat. D. ii, 48; Fin. iii, 19. † in piscibus *pinnae* sunt, instrumenta natandi, loco pedum datæ, ut ait Plinius, ix, 13; ut in avibus sunt instrumenta volatus. Unde proverbialiter, Att. iv, 2, *pinnae* alicui incidere: ubi tamen Græviana habet *pennas*.

Pinnoteres, squilla. v. Fin. iii, 19; Nat. D. ii, 48.

Piscinarius, qui *piscinis* murenarum, aliorumque pretiosorum *piscium*, delectatur; qualis L. Lucullus fuit. Att. i, 19, 20.

Pistrinum, carcer privatus, et ergastulum. Q. fr. i, 2, in publicam custodiam, vel in *pistrinum*.

Pius. ad Div. x, 24, *piæ* propinquitates. Balb. 16, *piæ* et æterna pax. Phil. xiii, 19, *piissimus*, non Latinum esse dicit Cicero.

Placare. Tusc. ii, 9, hæc dextra Lernam, mactata excetra, *placavit*: i. e. tutam reddidit. Sed videtur legendum, *pacavit*. *Placari* quidem mare dicitur, sed aliam ob causam, nempe quia tempestates iræ maris dicuntur: quum autem a prædonibus liberatur, pacari dicitur mare, non *placari*. Similis locus est Virgilii, Æn. vi, 803, de Hercule, Erymanthi *placavit* nemora: ubi recte e mss. *pacavit* reposuit Heinsius; quem vid. Has voces permutari notum est. vid. Drakenb. ad Silium, ii, 483.

Placatus. Tusc. iv, 17, sibi ipse *placatus*: de homine tranquillī animi. Quir. p. R. i, si mihi *placata*

omnia fuissent: h. e. si nil adversi mihi accidisset.

Plane, sine tropo. Phil. vii, 6, qui *plane* et Latine loquuntur.

Planguncula, pupa, simulacrum cereum, ex Græco πλαγγών. Att. vi, 1, inventæ sunt quinque *plangunculae* matronarum. v. Bosius ad h. l., qui hanc vocem Ciceroni restituit, probante Lambino, Junio, etc. quum ante esset sine sensu *langunculae*, quod servavit Grævius. Reperit etiam in cod. Bessarionis Mantinus. Cf. Spanhem. ad Callim., p. 711.

Planus, impostor, Cluent. 26. Hanc vocem viri docti restituerunt etiam Capitolin. in Anton. Phil., c. 13. Est etiam bis ap. Plin. xxxv, 10.

Platalea, avis. v. N. D. ii, 49.

Plausibilis, valde placens populo. Tusc. iii, 21, quoniam hæc *plausibilia* non sunt, in sinu gaudeamus.

Plausus. Div. ii, 26, galli cantu *plausuque* alas premunt. † gratia, laus. Cluent. 47, ex tota ista subscriptione rumorem quemdam et *plausum* popularem esse quæsitum.

Plenus, dives. ad Div. vii, 9, serius potius ad nos, dum *plenior*. † abundans etiam in malam partem. Prov. Cons. 8, quis *plenior* inimicorum fuit Mario? † magnus, copiosus. Rosc. A. 2, in alienam pecuniam, tam *plenam* atque præclaram, invaserit. Ceterum male huc traxit Grævius *plenum* convivium e Suetonio. vid. Burman. ad Suet. Cæs. 49. † *plenum* dicitur corpus carnosum et succulentum; opponiturque macilentum. v. Salmas. ad Solin., p. 203: unde transfertur ad orationem, et opponitur jejuno, exsangui, tenui. Off. i, 1, orationem Latinam efficies *pleniozem*. Or. iii, 14, de horridis rebus nitida, de jejunis *plena*, de pervulgatis nova quædam est oratio tua. ibid. 52, si habitum orationis et quasi colorem aliquem requiritis, est et *plena* quædam, sed tamen teres, etc. † in voce *plenum* est laus, si adjecta est suavis. Orat. i, 29, neminem voce *pleniozem*, aut suaviorem mihi videor audisse. Sed etiam in vitio, quum abest suavis, et significat *vastum*. Or. iii, 12, cujus tu illa lata nonnuquam imitaris, ut E *plenissi-*

num dicas. † de verbis, opponitur contraction. aut alii deminationi, Or. 47.

Plera, Leg. iii, 3, antique pro *pleraque*: quanquam Lambinus et Davis. malunt *pluria*. v. Lex. Fabri in h. v.

Plumbeus. Tusc. i, 29, *plumbeus* in physicis. Fin. iv, 18, O *plumbeum* pugionem! ad Att. i, 16, illum *plumbeo* gladio jugulatum iri.

Poema. Tusc. ii, 11, *poemata* lecta: de *poëti* ex aliquo poemate excerpta.

Pæna. Cluent. 43, *pæna* vitæ, dicitur ut *pæna* capitis et fortunarum omnium. † Rosc. A. 24, *pænæ* parentum. Verrin. i, 3, *pænæ* civium. Phil. xiii, 20, patriæ *pæna*. Att. ix, 14, *pænas* alienj persequi. In his omnibus significat ultionem injuriæ alicui factæ. † ad Att. xiv, 12, odii *pæna* et doloris. † Verr. ii, 27, judicium de *pænis* compromissisque. † Furia ultrix. Pis. 37, o *pæna*! o furia sociorum! Dom. 2; et forte sic est in quibusdam, quæ ante adduximus. Cf. Drakenb. ab Sil. ii, 551.

Pænire, antique pro *punire*. Tusc. i, 44. Sic habent etiam codd. quidam Milon. 31; item Balb. 7. Sic antiqui dicebant: *Pænicus*, *mænera*, *mæri*, pro *Punicus*, *munera*, *muri*. v. Drakenb. l. c. i, 602, et Heins. ad Virgil. Æn. xi, 382. Tusc. i, 44, *pænantur* pro *puniant*. — * *uleisci*: ut de Orat. i, 51, cupiditas *puniendi* doloris; sic de Rep. iii, 6, quod vellet Græciæ fana *pænire*. v. etiam *punire*.

Pænitet. *pænitere* nos ejus rei dicimus eleganter, quæ parva est, quæ contenti non sumus, quæ nobis non placet, cui parum tribuimus. Orat. 37, non *pænitet* me, quanta sint. Or. iii, 9, *pænitet* memet mei. ad Div. i, 7, fortunæ meæ ne me nimis *pæniteret*. Tusc. v, 18, sapientiam nunquam sui *pænitet*. ad Div. vi, 1, fortunæ suæ maxime quemque *pænitet*. Div. i, 15, negat se eorum auspiciorum *pænitere*. † cum accusativ. rei. Inv. ii, 13, utrum id facinus sit, quod *pænitere* fuerit necesse. Tusc. v, 28, nihil, quod *pænitere* possit, facere. Cf. Cort. ad Sallust. Jug. c. 85, p. 798.

Poetice, poetarum more. Fin. v, 4, ut *poetice* loquar.

Polite, de genere scribendi tenni, est acute, subtiliter: de quibus suis locis. Acad. i, 1, quæ limantur a me *politius*. Brut. 30, Mucius enucleate ille quidem et *polite*, nequaquam autem ea vi et copia, etc.

Politicus. Or. iii, 28, *politici* philosophi. vid. l.

Polliceri. Phil. viii, 2, pecunias in remp. *polliceri*.

Pomeridianus. Or. 47, *pomeridianas* quadrigas, quam *postmeridianas* libentius dixerim. Apud veteres sæpe fit mentio matutinorum et meridianorum; qui sunt gladiatores dicti a tempore, quo edebantur. Illi dicuntur etiam bestiarii ap. Sueton. Claud. 34; ad quem locum v. Torrent. et Lips. Saturn. ii, 15, qui de utroque genere erudite agunt. Dabantur autem meridiani, ut, quemadmodum Seneca l. c. ait, oculi a crudeli spectaculo matulinorum reficerentur. Atque eandem ob causam post gladiatores, tempore pomeridiano, dabantur interdum Circenses ludi, quorum sunt quadrigæ. Itaque Augustin., Confess. l. viii, Circenses diserte appellat spectaculum pomeridianum; quem locum debeo Torrentio, qui eum l. c. attulit. Hinc Ciceronis quadrigas *pomeridianas* intellige.

Pomærium. Nat. D. ii, 4, *pomærium* intrare. Quid sit *pomærium*, videant tirones ap. Liv. i, 44, ubi v. Perizon. Locus alter classicus de *pomærio* est ap. Tacit. A. xii, 24.

Pompa, proprie est, quam nos hodie vocamus *procession*, *cortège*. Offic. i, 36, ut *pomparum* ferculis similes esse videamur. † deinde, quia illæ *pompæ* magnifice erant apparatus, propterea transferitur ad orationem generis demonstrativi, in qua omnibus ornamentis locus est, et quæ in primis ad ostentationem ingenii et eloquentiæ pertinet, et orationi forensi opponitur. Tusc. iv, 21, e rhetorum *pompa*. Orat. 13, verum hæc eloquentia ludorum atque *pompæ*, etc. Or. ii, 22, sed eorum oratorum partim in *pompa*, partim in acie illustres esse voluerunt. † Att. xiii, 28, hunc de *pompa*: hominem vanum, et gloriæ nimis cupidum.

* *Ponere*, deponere. Or. 59, *ponere* ambitum, i. e. apta clausula finire. Or. iii, 12, *ponere* vitia, ad Div. viii, 6, candide *ponere* inimicitias. † afferre, commemorare, dicere in disputatione et oratione. Cœl. 7, posuistis enim—conjuratiōnis hunc participem fuisse. Verr. ii, 38, tantum verbo *posuit*. Cf. Fin. ii, 26; Leg. ii, 3; Quir. p. R. 7; Planc. 29. Huc refer illud, ad Div. ix, 15, *ponor* ad scribendum. † pecunia etiam dicitur *poni*, quum fœnori datur. Verr. iii, 70, quum *posita* esset pecunia apud eas societates, etc. pro Tull. 3, fragm. nov., pecuniam non *posuit*, sed abiecit. Unde metaphoricè, sumtus, beneficium, tempus, *poni* dicitur. † *ponere* quæstionem dicitur, qui jubet de re aliqua dicere, cujusmodi quæstiones hinc *θέσεις* appellantur. ad Div. ix, 26; Tusc. i, 4; Or. i, 22, 33; ii, 1, etc. Or. ii, 41, res *posita* ad dicendum. † apponere, subornare, item constituere. ad Div. viii, 12, *ponere* alicui accusatorem. Sull. 28, iudicem *ponere*. † tanquam concessum et verum sumere. Div. i, 52, hoc autem *posito* atque concesso. Cæcin. 11, est hæc res *posita*, quæ ab adversario non negatur. Sic et dictum videtur, Brut. 45, si lectio sana est. † Att. v, 3, *ponere* aliquem in gratiam apud aliquem. vid. *gratia*. † ibid. xi, 22, ut multos dies in oppidum *ponat*. Manutius interpretatur: dies consummat in itinere ad oppidum. † ibid. xii, 51; Top. 13, hoc metuere, alterum in metu non *ponere*, h. e. non timendum putare.

Pontifices sunt communes sacerdotes omnium deorum. vid. Leg. ii, 8, divisque aliis sacerdotes, omnibus *pontificēs*, singulis flamines sunt. Inter *pontifices* autem princeps fuit, *pontifex maximus*: reliqui distinguuntur in majores, et minores. Majores, patricios; minores, quorum mentio Ar. R. 6, plebeios statuit Guther. Jur. Pontif. i, 17, 22. Livius contra, xxii, 57, scribas pontificum suis temporibus *pontifices* minores dictos ait, quem sequi debemus. Sed Gutherii, Panvinii et Ruperti errores de *pontificibus* minoribus refellit Noris. ad Cenotaph. Pis. Diss. i, c. 5, ubi totum Ciceronis (Arusp. R. 6) de collegio pontif. locum

difficilem planissime explicat. Dukerus autem ad Livium, l. c., consentiens Norisio in eo, quod *pontifices* minores putat non pertinuisse ad collegium *pontificum*, quod proprie dicitur, credit, olim unum tantum talem scribam fuisse, nixus loco eodem Livii, post auctum numerum. Van Dalen autem plane repudiandus est, qui, Dissert. ad Marm. ant., pag. 198, *pontificem* minorem putat regem sacrorum fuisse; quum et ap. Cicero- nem, l. c., et Macrob. Saturnal. i, 15, clare distinguantur.

Popa, caupo, Mil. 24; ubi v. Abram.

Popularis, qui est ex eodem populo, δημοτικός. Leg. i, 23, non *popularis* alicujus definiti loci, sed civis totius mundi. Att. x, 1, Solon, *popularis* tuus. † a populo tributus, ortus. Dom. 18, honor *popularis*. Phil. xi, 7, imperium *populare* semper ventosum est. Leg. ii, 4, lex *popularis*. † populi usitatus, ad ejus caput accommodatus. Off. ii, 10, *popularibus* verbis agendum, et usitatis. Orat. ii, 38, *popularis* trutina. † *popularis* porro est idem, qui civilis, bono sensu, dicitur. Fin. v, 23, homo habet innatum quiddam civile et *populare*, quod Græci πολιτικόν vocant. † studiosus populi, ejusque gratiam captaus, etiam cum detrimento reipubl. et contra honestatem; de quo est locus classicus Sext. 45, quem tirones legant. Off. i, 25, alii *populares*, alii studiosi optimi cujusque, etc. Sed paullo honestius Agr. ii, 3, 4, *popularem* consulem se futurum pollicetur: nempe vere, non fecte et fallaciter *popularem*, ut est Dom. 29. † hinc ratio *popularis*, ad Div. i, 2; Sext. 53; Dom. 33; Petit. Cons. 11, de partibus *popularium*, quas aliquis amplexus est; s. studio gratiæ populi captandæ. † populo gratus, probabilis. in Cæcil. 3, nomen censorium jam *populare* et plausibile factum est. Att. x, 4, quod putaret *popularem* esse elementiam. Agr. ii, 4, quid est tam *populare*, quam pax? † illustris, pervagatus, speciosus. Agr. ii, 1, *popularis* laus et lux. Acad. ii, 2, quorum ad illustres et *populares* laudes has etiam minus notas adjungimus. ibid., gloria *popularis*. Petit. Cons. 13, tota petitio,

cura, ut pompæ plena sit, ut illustris, ut splendida, ut *popularis*. † ad populum movendum, incitandum, aptus. Verr. i, 58, quid tandem erat in illo pueio *populare*? quid invidiosum? ibid., non illius ætas, sed causa: non vestitus, sed fortuna *popularis* videbatur. ibid., neque erant hæ lacrymæ *populares* magis, quam nostræ, etc. † Or. ii, 83, *popularis* lapsus, et Tusc. v, 36, *popularis* offensio; de iis, qui in re aliqua, oratione, actione, populum offenderant. Or. 44, oratio *popularis*, h. e. ad populum. Q. fr. i, 1, *popularis* accessus ac tribunal. † Exquisitins ac durius illud est Sext. 30, *popularis* sacerdos, de Clodio, per ironiam, qui in sacrarium Bonæ deæ irruerat, ubi pro populo rom. sacra fiebant.

Populariter, more populi, ut populus intelligere possit. Leg. i, 6, *populariter* loqui. Fin. v, 4, *populariter* scribere. † seditiose, invidiose. Verrin. i, 58, me *populariter* agere, etc. Off. ii, 21, in agendo multa *populariter*, tum illud male. v. *popularis*.

* *Populus*, de Rep. i, 25, non omnis hominum cœtus quoquo modo congregatus, sed cœtus multitudinis juris consensu et utilitatis communione sociatus. Verr. i, 42, ut quæstio ejus ad *populum* pertineat. Leg. iii, 16, iudicium *populi*. Hæc quomodo capienda sint, v. in Ind. Legg., *Tabellaria Cassia*.

Porcus. Leg. ii, 22, porco femina piaculum pati. v. Davis. ad h. l., et quos ibi laudat.

Porrectus. Att. v, 18, ne quid inter cæsa et *porrecta*, ut aiunt, oneris mihi addatur, aut temporis. Proprie est tempus interjectum inter victimæ mactationem, et extorum in aram impositionem, quo tempore fari licet. Extæ *porrectæ*, sunt extæ data deo, ut ait Ovid. Fast. i, 51. Inter cæsa et *porrecta* autem, per proverbium, nobis aliquid dicitur accidere, quum accidit, dum aliis rebus intenti sumus, aut absumus, neque nobis ab eo possumus cavere.

Porro. Fin. v, 26, ea nos mala dicimus, sed exigua, et *porro* minima. Quidam interpretantur, sane, profecto. Ego, atque adeo.

Portentum, unde dicatur? N. D. ii, 3.

Porticus, ambulatio columnis suspensa circa templa, et in ædibus privatis in atrio, impluvio; item ante ædes: qua a pluvius, et solis ardore defenderentur. Verr. iv, 40, Sopatrum de *porticu*, in qua sedebat, etc. Cf. Q. fr. iii, 1; Dom. 44.

Portitores, sunt operæ publicanorum, qui *portoria* redemerant, quæ in *portu* sedebant, merces excutiebant, et *portorium* exigebant. In quo quam iniquius et arcerbius versarentur, omnibus hominibus invisæ erant, ut etiam e libris sacris constat. Nam qui ibi memorantur τελαῖναι, sunt *portitores*, operæ publicanorum, non publicani. v. Agr. ii, 23; ubi Turnebus male publicanos interpretatur, qui ei error cum multis communis est, et ab Asconio haustus. Vatin. 5; ad Q. fr. i, 1; Off. i, 42. vid. Casaubon. ad Theophrast. c. 6; Burmann. de Vectigal., p. 140.

Portorium, vectigal, quod in portu pro mercibus solvitur. Font. 8, *portorium* vini. Verrin. ii, 75, *portorii* vicesima: h. e. vicesima mercium, quam *portorii* loco solvebant. Inv. i, 30, *portorium* locare. Cf. Att. ii, 16; Pis. 36, etc. De *portorio* omnium optime egit Burmann. l. c., c. 5.

Portuosus. ad Div. vi, 20, navigatio *portuosa*, h. e. in qua multi portus patent. Orat. iii, 19, mare *portuosum*, est portubus frequens.

Portus. Cæcin. 34, *portus* supplicii, vocatur exsilium, quod in exsilium damnati eunt, ut supplicium fugiant.

Poscere, provocare. Verr. i, 26, *poscere* maioribus poculis. v. Ascon. Rosc. Amer. 5, quos populus *poscit*; int. ad supplicium: ductum e ludis gladiatoriiis, in quibus populus interdum flagitare gladiatores notos ab editore ludorum solebat. v. Sueton. Aug. 44. Hæc gladiatorum varia *postulatio* dicuntur a Seneca, ep. 7, et opponuntur ordinariis. Verbum *postulare* sæpe sic dicitur. vid. v. c. Suet. Calig. 30.

* *Posse*, bene valere. Tusc. ii, 19, *possunt* oculi; *potest* caput, latera, pulmones; *possunt* omnia. Nisi potius, ne significationem inusitatam admittas, resumendum *dolere* ex præcedentibus verbis: Nihil enim *dolet*, nisi pes.

Possessio, de agris, prædiis. Att. vi, 1, iter feci per ejus *possessionem*.

Possessor. Agr. i, 5, invidiæ aut pestilentiæ *possessores* : h. e. agrorum pestilentium, aut invidiam *possessori-bus* afferentium.

Possidere, vindicare sibi, ut suum. Herenn. i, 11. v. not. ad Tacit. Agric. 18. item occupare, Verr. iii, 68; Agr. i, 2.

Post, Verrin. i, 7, *post* hunc statum reipubl.; h. e. a quo tempore hic est status reip

Posterior, improbius, Prov. Cons. 4. Viri docti laudant ad h. l. Turneb. Advers. xx, 9. Pis. 27, nihil *posterius*, nihil nequius. Sic Rosc. A. 47, *postremi* homines.

Posteritas, de tempore futuro. Catil. i, 9, in præsens tempus—in *posteritatem*.

Postliminium, ἐπαύριος, reversio, reditus. Totus locus, Topic. 8, et ibi Boethius legendus. Cf. Or. i, 40. Balb. 11, *postliminio* fieri potest civitatis mutatio. ibid. 12, civi romano licet esse Gaditanum, sive exsilio, sive *postliminio*, etc. h. e. si redierit Gades, ubi ante civis fuerat, quam civis romanus factus erat, et ejus civitatis jus recipit, civitate rom. accepta amissum : ubi v. Græv., et Salm., ad J. Att. c. 26, quem Græv. laudat; intt. ad Caii J. i, 6, 2; Menag. Am. J. C. 39.

Postulare, sæpe dicitur sensu forensi, in quo proprie est, in causis privatis, prætorem rogare, ut liceat actionem alicui intendere : in causis publicis autem, ut liceat nomen deferre; unde per metonymiam *antecedentis* pro *consequente*, pro *accusare* dicitur. Exempla hæc sunt, et quidem posterioris generis; nam prioris nullum animadverti. Q. fr. iii, 1, Gabinium tres factiones *postulant*. ad Div. viii, 12, Appium eadem lege *postulavi*. Locus clarissimus est in Cæcil. 20, nuper quum in Gabinium—Piso delationem nominis *postularet*. Sed in universum *postulare* de omni desiderio apud prætorem exposito dicitur. Mil. 22, servos *postulare* in quæstionem. Sic est sæpe in Verrinis. v. inpr. Sigon. de Judic. i, 22; ii, 9. † Est etiam verbum mathematicorum. Off. iii, 7, ut geometriæ non omnia solent docere, sed *postulare*, ut quædam

sibi concedantur—sic ego a te *postulo*, ut mihi concedas, etc. † *postulare* etiam dicuntur provinciales et socii, quum aliquid decerni, constitui sua causa a senatu R. petunt. Balb. 15, Gaditani a senatu de foedere *postulaverunt*, etc. v. *postulatum*.

Postulatio, in sacris est prodigium, quo dii postulant aliquid, iræ suæ avertendæ causa, fieri; unde deinde pro ipso sacro piaculari dicitur. Ar. R. 10, *postulationes* esse Jovi, Saturno, etc. ibid. 14, eodem ostento Telluri *postulatio* deberi dicitur. v. Græv. ad c. 10. † verbum forense est, quum significat petitionem apud prætorem, ut liceat nomen deferre alicujus. ad Div. viii, 6, inter *postulationem* et nominis delationem uxora Dolabella discessit. Ligar. 6, primus aditus et *postulatio* Taberonis hæc fuit, velle se de Q. Ligarii scelere dicere. v. *postulare*.

Postulatum, est petitio beneficii, quam socii et provinciales ad senatum deferunt. Verr. ii, 4, Siculi *postulata* consulibus, quæ non *postulata*, sed crimina in istam viderentur esse, ediderunt. Cf. *postulare*. † conditiones pacis. ad Div. xii, 4, legati ab Antonio ad nos intolerabilia *postulata* retulerunt. Cf. Att. vii, 15.

Potatus. Tusc. v, 5, ista me non movent magis gustata, quam *potata* delectant.

Potens, gratosus. Quint. 22, potentissimus Nævius. sed vid. *potentia*.

* *Potentatus*, de Rep. ii, 8, est a prima manu cod. Vaticani. Manus emendatrix *dominatus* refinxit, lævo, ut censet Maius, consilio; nam et *potentatus* generosior vox est, et habet, post Cæsarem et Livium, Lactantius, Ciceronis imitator.

Potentia, dicitur ut *opes*, de gratia, auctoritate, multitudine amicorum et clientium, eloquentia, et omnibus rebus, quibus multum in republ. efficitur; in quam rem est locus Quint. 1, quæ res duæ in civitate plurimum possunt, eloquentia et gratia, etc. Mur. 11, erant in magna *potentia*, i. e. gratia, qui consulebantur. Cæcin. 25, *potentia* quiescit. Sull. 7, nullam a me *potentiam* Sullam expectare. Quint. 2, et ad Div. xiii, 29, junguntur *potentia* et gratia. Mil. 5, *potentiam* suam ipse ita interpretatur : se-

natum, non quod sentiret, sed quod ego vellem, decernere. Cœl. 9. contra *potentias* hominum. Cf. Off. i, 21; Or. i, 41; Quint. 9. Sed hæc *potentia* est civilis et honesta. Hinc contra ad Brut. 10, quandoquidem *potentia* jam in vi posita est, et armis. ad Div. vi, 1, subire *potentiam* victoris.

Potestas, in republica est magistratum, judicium, et omnium, quibus aliqua pars reipubl. bello et pace, domi et foris administranda, commissa est; minus quam imperium. Quint. 2, est de judice. Phil. i, 7, versari cum imperio et *potestate* in republ. Q. fr. i, 1, quoniam in istis urbibus cum summo imperio et *potestate* versaris. Sed vid. *imperium*. † jus in aliquem. Agr. ii, 31, in *potestate* sua esse, de civitatibus liberis et sui juris. † facultas, copia alicujus rei. ad Div. i, 7, quoties *potestas* certorum hominum erit, etc. † Tusc. iii, 5, ex *potestate* exire, quid sit? ubi v. Davies. Tusc. iv, 36, exire de *potestate*, hoc est, de consilio, de mente, de ratione. † Pluralis est Herenn. ii, 17, mansuetus in *potestatibus* fuisse ostenditur. Cf. Font. 15; Partit. 10, honores, *potestates*. i. e. munera provincialia et militaria.

Potior, Fin. i, 4, *potiora* ad legendum, h. e. in delectu præferenda.

Potiri. Tusc. i, 37, si gentem aliquam urbe nostra *potituram* putem. Rose. Am. 25, Atheniensium respubl., dum ea rerum *potita* est: h. e. et sui juris fuit, et in sua *potestate* alias Græcas civitates habuit.

Potius, cum comparativo. Pis. 14, quævis fuga *potius* optatior. item cum *male*, Ligar. 2.

Potulens. Nat. D. ii, 56, qua esculentis et *potulentibus* iter pateret. Ita dedere ex optimis mss. viri docti. Sed Davisius tamen *poculentis* legit, quem vide.

Præbere. Deiot. 12, assiduitatem alicui *præbere*.

Præbitor. Off. ii, 15, est idem qui *parochus*: ubi vid. Nisi quod *præbitor* etiam esse potest, qui sine redemptione, quacumque de causa alteri *præbet* necessaria, sive de jure, sive sua sponte: quamquam etiam *parochus* sic dici potest. Verbum *præbere* sæpe sic apud Latinos occurrit.

Præcellentissimus, Verr. iv. 44.

Præcentio, est tibicinum, qui in Indis canebant tibiis, item, quum sacrificaretur. Ar. R. 10.

Præceps. Pis. 28, lubricum genus orationis adolescenti sæpe *præceps*, i. e. in quo facile peccat.

Præceptio, Gr. *πρόληψις*, Partit. 36, est notio inchoata in animo.

Præcertatio, æmulatio, Herenn. iv, 30.

Præcidere, recusare, negare. Att. x, 16, quod quia plane *præciderat*. ibid. viii, 4, plane, sine ulla exceptione *præcidit*. † de Sen. 16, brevi *præcidam*, h. e. paucis dicam, paucis rem expediam. † Att. ix, 6, *præcidere* naves, i. e. rostra defringere, ne usum militare habereant. v. Scheferus de Re nav., p. 125.

Præcipere. Att. viii, 11, quodcumque tu consilium *præcepisses*. † ante capere, prævertere cogitatione, factis, etc. Off. i, 23, *præcipere* cogitatione futura. Cf. ad Div. v, 16.

Præcipitans, *præceps*. Rabir. Post. 1, *præcipitantes* impellere. Sull. 31, *præcipitans* respubl.

Præcipitatus. ad Div. xi, 28, ætate *præcipitata*, h. e. summa.

Præcipuum, *προνυμένον*, Fin. iii, 16.

Præcise, nulla exceptione addita, absolute. Att. viii, 4, *præcise* negare. † omisso verbo aliquo, brevitatis causa. Nat. D. ii, 29, existimas ab his *providentiam* fingi, quasi quamdam deam — sed id *præcise* dicitur. vid. locum.

Præcisio, Or. iii, 53, est figura *ἀπὸ τὴν ὀπὴν τῆς*.

Præconium, vitæ genus, quod est *præconum*. ad Div. vi, 18, qui *præconium* facerent. † *præconis* proclamatio. Rabir. Post. 17, o meum miserum acerbumque *præconium*! ad Div. vii, 24, addictus Hipponacte *præconio*. Sed h. l. est metaphoricè. v. *addictus*. Att. xiii, 12, Ligariana *præclare* vendidisti (landando vendibilia fecisti). Posthac, quidquid scripsero, tibi *præconium* deferam; h. e. te venditorem, laudatorem constituam.

Præconius. Quint. 31, quæstus *præconius*: qui sit *præconio* faciendo.

Præcultus, *præparatus*. Partit. 23, quidam perfecti habitus, ad virtutem quasi *præculti*.

Præcursio, *prægressio*, *præparatio*.

Top. 15, *præcursionem* adhibent ad efficiendum.

Præcursor. Verr. v, 41, hunc *præcursorem* habebat et emissarium.

Prædicator, interprete Salmas., Mod. usur. c. 16, est, qui *prædia* publico obligata et vendenda emit, adeoque, ut Gronovius de Centes. et unciis, p. 516, interpretatur, pecuniam suam in *prædiis* habet, Att. xii, 14, 17. Atque hanc esse ejus verbi vim Gloss. Philoxeni et analogia docent. Gloss., *prædicator*, ἀντιπῆς ὑπαρχόντων. Sed Balb. 20, hanc vim habere non potest: Scævola—ad Furium et Cascellium *prædiores* rejiciebat. Itaque Manutius interpretabatur cum Budæo aliisque: peritus juris *prædiorii*. Et profecto, si locus sanus est, aliam vim h. l. verbum habere non potest; in primis quum Furius et Cascellius JCTi fuerint. Sed Salmas., i. c., vocem *prædiores* delendam censet. Quoniam autem omnes libri mss. et editi eam servant, durum mihi hoc videtur. Ac potest fortasse ratio inveniri, qua possimus rem expedire. Mihi sic in mentem venit: Propria quidem verbi vis ea est, quam Salmasius tradit. Sed quoniam *prædiores*, qui *prædiis* publico obligatis emendis quæstum faciebant, operam dabant, ut hanc partem juris, de *prædiis* publico obligatis, commodi sui causa, accurate cognoscerent, ut sunt apud nos mercatores majores juris *cambialis*, quod vocant, plerumque non minus, quam JCTi, periti: propterea fieri potuit, ut *prædicator* etiam diceretur, qui juris *prædiorii* peritus esset. Itaque Furius et Cascellius JCTi, non pares Scævola, sed, quia iidem *prædiores*, propterea juris *prædiorii* peritiores ipso Scævola. Judicent, qui me sunt doctiores et acutiores. Et vidi, Gesnerum hanc rationem probare.

Prædicatorius. Balb. 20, quum Q. Mucius de jure *prædicatorio* consularetur: h. e. de eo, quod ad *prædia* publico obligata, et e lege *prædicatoria* vendenda pertinebat. Gloss., *prædicatorius*, περὶ χωρίων. Hujus juris quædam sunt ad Div. v, 20. vid. Salmas., Mod. usur., c. 16; interpretes ad Sueton. Claud. 9; ubi Burmannus memorat, dissertationem de hoc jure scripsisse Grævium filium, quæ etiam

Lipsiæ recusa est a. 1741. Sed *præter* Salmasiana nihil novi habet. Plura et meliora dat Bachius in Disp. ejusdem argumenti. Loca ad jus *prædicatorium* pertinentia sunt apud Ciceronem, Verrin. i, 54; ad Div. v, 20.

Prædicabilis, laudabilis. Tusc. v, 17, *prædicabile* nihil est in vita misera.

Prædicatio, præconium. Agr. ii, 18, ipsi præconi *prædicationem* acerbam futuram. † jactatio. Act. i in Verr. i, sua spe ad *prædicatione*.

Præditus, in partem deteriorein. in Cæcil. 2, *præditus* scelere. Tusc. v, 14, non ut parvo metu *præditus* sit, sed ut nullo. Sic spe *præditus*, est Act. i in Verr. 3.

Prædium. Verr. iii, 86, habet in nummis, in urbanis *prædiis*. *Prædia* urbana sunt apud JCTos omnia ædificia, sive in urbe, sive in villa, ad urbanorum modum facta. Justinian. Instit. ii, 3, et l. 198, de Verb. signif. Add. Burm. ad Suet. Claud. 38, et Christum in Villatic., p. 89.

Præesse. Or. i, 55, clarissimi cives ei studio etiam hodie *præsunt*: h. e. ei operam dant, et in eo excellunt. ad Div. i, 7, temporibus atque laudi meæ *præfui*: h. e. plurimum me juvisti, mihiq; favisti. Or. i, 10. Frequens est in epistolis, rebus non modo interesse, sed etiam *præesse*: quod nihil aliud est, quam consulendo, curando, providendo rem juvare. JCTus dicitur *præesse* controversiam intendenti, quem consilio juvat, cui formulas dat, etc. Verr. iii, 77, *præfui* in provincia.

Præfectura, civitas, quæ neque suas leges, neque suos magistratus habet, sed aut a prætore R. aut a *præfecto*, quem prætor dedit, administratur. Rabir. perd. 8, omnis *præfectura*, regio, vicinitas vestra. Cf. N. D. ii, 2. v. de *præfecturis* Sigon. Ant. Jur. Ital. ii, 10 sq. † munus præfecti, in exercitu (v. *præfectus*). Att. vi, 1, *præfecturas* sumere. ibid., dare et deferre *præfecturam*. ib. v, 21, petere *præfecturam*.

Præfectus. in Cæcil. 17, *præfectus* Antonii. Balb. 28, *præfectus* fabrum. *Præfectorum* genera quatuor fuere. Nam fuere *præfectalium*, qui equestribus turmis præerant; *præfecti evocatorum*; *præfecti fabrum*, et civitatum denique, h. e. qui a magistratu provinciali in eas civitates mitteren-

tur, in quibus ipse assidue esse non posset, ut jus dicerent. De singulis vid. accurate disputantem Manut. ad Cic. ep. ad Div. ii, 17. Sed hi *præfecti* omnes militares, aut in provinciis fuere: quibus adde eum, qui a prætore rom. in Italia in præfecturam mittitur. v. *præfectura*. † *præfectus morum*, ad Div. ix, 15, est censor; qui et moribus civium præesse dicitur, Cluent. 46.

Præferre, ostendere. Rosc. A. 31, *præfers* avaritiam, i. e. præ te fers, ut nonnulli legi volunt.

Præficere cum in. Sext. 18 extr., in exercitu *præfecerat*. v. et *præesse*.

Præfinio, præcipio, præscribo, Verr. v, 68.

Præfractus, de oratore, est durus, asper, minus suavis et lævis, Or. 13.

Præfulcire. Att. v, 13, *præfulci* atque præmuni.

Prægnas, antiquæ pro *prægnans*. Att. i, 10. v. intt.

Præjudicare. Legg. iii, 20, de iis censores *præjudicent*. v. *præjudicium*. Unde Cluent. 2, ne quid huc *præjudicati* afferatis.

Præjudicium. in Cæcil. 4, non *præjudicium*, sed plane *judicium* jam factum putatur. † Inv. ii, 20, *præjudicium* capitis, i. quod ad crimen capitale pertineat, unde reus fiat capitis.

Præmium pro dono simpliciter. Tusc. v, 7, refertus *præmiis* donisque fortunæ.

Præmolestia. Tusc. iv, 30, metum *præmolestiam* appellabant.

Præmunire. Leg. i, 12, quæ *præmuniuntur* omnia reliquo sermoni, etc. h. e. quibus via et aditus munitur atque paratur, etc.

Præmunio. Orat. ii, 75, est quum antea quædam dicimus, quibus efficitur, ut reliquam orationem minus ægre ferant iudices. Exempla hujusmodi præmunitionum sunt in or. pr. Murena, Flacco, Ligario, Marcello.

Prænotio, notio insita, N. D. i, 17. v. *notio*.

Præpes avis, Div. i, 47, quæ volatu præcipium facit.

Præpositio, et

Præpositum, προσηγμένον. Fin. iii, 16; Acad. i, 10.

Præpositus. Fat. 18, et alibi, *præ-*

positæ causæ, i. e. quæ adsunt: nisi legendum, *propositæ*.

Præposterus. Or. iii, 13, *præpostera* tempora, sc. verborum, quum imperfectum, et plusquamperfectum, aut alia, permutantur.

Præpotens. Or. i, 43, sive quem ista *præpotens* et gloriosa philosophia delectat.

Præripere, ante capere, antevertere. Att. x, 1, non *præcipiam*, sed expectabo consilium.

Prærogativus. Planc. 20, *prærogativa* centuria. Sen. p. R. 7, *prærogativa* custos. Div. ii, 35, referre *prærogativam*, dicitur rogator centuriæ, quum suffragia consuli renuntiat. Q. fr. ii, 15, in *prærogativa* prænuntiare, etc. Sic dicitur centuria, vel tribus, quæ per sortem accepit jus primum ferendi suffragii. Et quia a ceteris centuriis, vel tribubus, semper fere creabatur, quem *prærogativa* crearat (vid. Muren. 18; Planc. 20), et quia hoc quoque spectabatur, ut *prærogativa* nomen haberet boni ominis (unde Div. ii, 40, *prærogativa*, omen comitiorum dicitur); propterea accidit, ut *prærogativa* pro bono omine, et significatione aliqua diceretur. ad Div. xv, 5, supplicatio est *prærogativa* triumphi. Act. i in Verr. 9, dedit *prærogativam* suæ voluntatis ejusmodi, ut eam pro *prærogativis* reddidisse videatur. ubi v. Ascon. Sed in primis de hac re omni legendus Gronov. Obs. iv, 1. † Mur. 18, *prærogativum* omen.

Prærogatus. Planc. 20, cujus in honore non unius tribus pars, sed comitia tota comitiis fuerint *prærogata*.

Præs, qui ant suo, aut alterius nomine prædiis populo cavet. ad Div. ii, 17, *prædes* pecuniæ publicæ. Cf. ibid. v, 20; Rabir. Post. 4; Phil. ii, 29. † dicti tamen etiam in litibus privatis fidejussores, qui prædiis cavebant. Verr. i, 45, pro *præde* litis vindiciarum quum satis accepisset. Pro *præde* est *præde*, vel *prædibus*. Sic Verr. ii, 51, pro suffragio, est suffragio, vel suffragiis. v. Gron. Obs. iv, 1. Verr. i, 54, consuetudo in bonis *prædibus* prædiisque vendendis: ubi vid. Græv. Formula, *prædibus* ac *prædiis* cavere populo, est etiam ap. Liv. xxii, 60. De *prædibus* v. inpr. Salmas. Mod. usur. c. 16

Præagatio, facultas *præagiendi*, Div. i, 31.

Præscribo. Or. iii, 2, auctoritatibus *præscriptis*, sc. Scto. Sic enim legendum. v. *perscribere*. † Vatin. 2, quibus jam *præscribis*, i. e. *prædicis*.

Præscriptio. Acad. ii, 46, hanc esse *præscriptionem* naturæ, i. e. legem, præceptum. † Agr. ii, 9, *præscriptio* legis, sunt nomina auctorum, latiorum, quæ legi *præscribuntur*. ad Div. v, 2, Sctum ea *præscriptione* est, etc. quod capiendum vel de nominibus eorum, qui scribendo affuissent, quorumque nomina præposita essent (v. Manut. ad h. l.), vel potius de verbis iis, quibus retulerat Cicero ad senatum de Metello, in quibus scilicet est causa decreti senatus, quæque honorifica erant. *Præscriptio* pro causa, prætextu, est ap. Cæs. B. C. iii, 32. † in Lexic. Fabri laudatur ex orat. pr. Rose. C. 2, *præscriptio* pro pactione. Sed ibi bonæ editiones recte habent *perscriptio*: quæ lectio vera est. Jungitur enim tabulis, s. libris. v. *perscriptio*. Sæpe autem hæc duo verba confunduntur, ut Or. i, 58, ubi v. *Perficius*.

Præsens, certus, magnus. ad Div. i, 9, fructus *præsentiores* tulisses. ad Div. xv, 4, *præsentis* insidiæ. † in rem *præsentem* venire, Or. i, 58; Cæcin. 7, est proprie, in eum locum, de quo controversia est; deinde, coram adesse ipsum. v. Græv. ad Offic. i, 10. Cf. Gellium, xx, 10. † conspicuus, manifestus. Catil. iii, 9, illud porro nonne ita *præsens* est, ut nutu Jovis factum esse videatur?

Præsentio, notio insita, *πρόληψις*, Nat. D. ii, 17. † divinatio. Div. i, 1.

Præsentia. Forma in *præsentia*, est sæpe apud Ciceronem, v. c. Dom. 5. Male reprehendit Stephanus in Pseudo-Cicerone, p. 95.

Præsentire, de notionibus insitis. N. D. ii, 17, quum, talem esse Deum, certa notione animi *præsentiamus*.

Præsidere dicuntur magistratus, quum in solemnibus et publico loco sella curuli sedent. Vatin. 7, *præsidentibus* in templo duobus, non consulibus, sed, etc. Gruteriana habet, *sedentibus*, quam secuta est Græviana; sed aliæ habent *præsidentibus*, quod est etiam in cod. Erfurt., et videtur ver-

bum solemne in hac re; quo sæpe usus est Suetonius, v. c. Aug. 26, 35. De judicibus in subselliis suis *sedentibus*, idem verbum est, Mil. 37. † tueri. Phil. v, 13, Gallia dicitur imperio rom. *præsidere*, et semper *præsedisse*. v. locum.

Præsidia, milites aliquo loco defendendi causa positi, ut in castris, oppidis, pontibus, portis, saltibus. Formula, in *præsidiis* alicujus esse, ut Ligar. 9, 10; ad Div. xiii, 19, est, esse apud exercitum alicujus, in castris, etc. Gr. *συμπολεμεῖν*. Add. Duker. ad Livium, cui frequens est hæc forma dicendi, xxxviii, 11.

Præstantia, cum genitivo. Off. i, 28, cum magna excellentia et *præstantia* animantium reliquarum: h. e. ut longe *præstet* cetera animalia. Sic Or. ii, 52, *præstantia* fortunæ, quum sc. est major aliena.

Præstare. Planc. 1, sin omnia *præstitero*, h. e. inesse demonstravero. † præbere. Pis. 32, senatui sententiam *præstare*, sc. dicendo. † aliquem *præstare* dicuntur, qui spondent pro eo, qualis sit, aut futurus sit, aut, ut talis sit, qualis debet, aut qualem alii volunt, efficiunt. Non semel ad Q. fr. i, 11. ad Att. vi, 2, nec satis est, se quemque *præstare*. ibid. 3, quem ego *præstare* non poteram. Q. fr. iii, 8, Messallam Cæsari *præstabo*: h. e. certo scio, eum, ut Cæsar optat, consulem fore. Leg. i, 4, jus civile eatenus exercuerunt, quoad populum *præstare* voluerunt: intell. tutum a periculo in causis forensibus, consilium, formulas actionum dando, cavendo, etc. Sed mihi locus suspectus est. Interpretationem Davisii non admittunt verba, et loca allata sunt ab hoc aliena, nec contextus patitur. Idem de Turnebiana censendum. An scripsit: quoad populo probare potuerunt (vid. init. cap.), s. q. populo probari voluerunt? † Similiter res dicuntur *præstari*, quum aliquis fidem facit, eas non eventuras, aut ita, ut volumus, vel earum periculum et culpam suscipit. ad Div. i, 4, a vi *præstare* nihil possum. ib. vii, 17, ultima tibi jucunda et honesta *præstabo*. Or. i, 24, culpam *præstare*. Mur. 2, periculum judicii *præstare*. † ad Att. x, 11, de re nummaria, cupit tibi

præstare, sc. fidem; solvere, quod debet.

**Præstituere*, præscribere. Cæcin. 3, prætor non *præstituit* petitori, qua actione uti velit. † Att. xiii, 49, dies *præstituti*. Rabir. perduell. 13, fragm. nov., tempus *præstitutum*.

Præstringere, hebetare. Vatin. 10, *præstringit* oculos splendor ejus. in Cæcil. 14, *præstringere* aciem ingenii. Nonnunquam permutat cum *perstringere* (v. in h. v.); item cum *præstinguere*, quod Lambinus semper illi verbo substituendum censet. v. Drakenb. ad Silium, i, 358.

Præsul, præsulor. Divin. i, 26; ii, 66. v. Vorst. ad Val. i, 7.

Præsumtio, *πρόληψις*, notio insita, Div. ii, 53.

Prætendere, prætexere. Vatin. 6, hominis doctissimi nomen tuis immanibus moribus *prætendere*.

Præter, nisi. Manil. 23, non locupletari *præter* paucos. v. Græv.

Præteriri, repulsam in petitione honorum ferre, Plane. 3, 21. Tusc. v, 19, additur *suffragiis*.

Prætervolare, Acad. ii, 13, leviter negligenterque tractare dicendo.

Prætexere. Or. ii, 78, omnia lenioribus principiis natura *prætexuit*.

Prætexta, toga alba, cum limbo purpureo, a quo nomen duxit; qua utebantur magistratus, sacerdotes, magistri ludorum, magistri vicorum, et pueri puellæque ingenuæ. Sen. p. R. 5, consul cum toga *prætexta*. Cf. Q. fr. ii, 12; Verr. i, 58, etc. Præter scriptores de re Vestiaria, v. Manut. ad Cic. ep. ad Div. ii, 16. † fabula romani argumenti, in qua *prætextati*, h. e. magistratus, inducebantur. ad Div. x, 32, *prætextam* posuit: h. e. agendam curavit. ibid., *prætextam* si voles legere. vid. Manut. ad h. l.

Prætextatus dicitur, quicumque *prætexta* utitur: nude Verr. iii, 9; Muren. 5, *prætextati* filii. Phil. ii, 18, te *prætextatum* decoxisse. Dom. 37, *prætextati* inimici, de coss. Conf. Phil. ii, 43, et ibi Græv. Attic. vi, 1, magnus *prætextatus* illo die fui. Sermo est de eo die, quo consulatum deposuit. *Prætextatus* ergo, ut Dom. 37, est consul, magistratus.

Prætor, olim nomen consulis, quia

exercitus idem ducebat. Leg. iii, 3, e xii tabb., regio imperio duo sunt, iique præeundo, judicando, consulendo, *prætores*, judices, consules appellantur. Est enim *prætor* proprie dux. vid. Perizon. Diss. de *Prætorio*, p. 8. † postea a consulatu separata est jurisdictio, et nomen *prætoris* datum ei, qui eam acceperat; isque dictus *prætor urbanus*, qui jus dicebat inter cives, cujus sæpe mentio ap. Cicero-nem. v. Lips. Excurs. D. ad Tacit. Ann. i. Additus post alter, qui jus diceret inter cives et peregrinos, et *prætor peregrinus* dictus est: de quo est erudita Diss. Conradi in Parergis. Post alii rei militaris causa creati. Bello quidem Punico secundo quatuor *prætores* creati fuere, ut e Livio patet. Bello Macedonico primo, coss. C. Cornelio Cethego et Q. Minucio Rufo, primum sex creati crescentibus jam provinciis, et latius patescente imperio. v. Liv. xxxii, 27. Multis annis post e lege Bæbia iterum quatuor alternis annis creati; ib. xl, 44, ubi v. Duker. Sed ea lex statim obsolevit, et pristinum institutum mansit. Quam a. U. dciv quæstiones perpetuæ constitui cœpissent, iidem *prætores* quæstionibus præfecti sunt; et hinc quæstiores dicti. v. *quæstor*. Itaque eorum numerus cum numero quæstionum auctus est. Sulla sex fecit, Julius Cæsar octo, alios addidit Augustus, etc. vid. Manut. ad Q. fr. ii, 1. Horum quoque crebra mentio ap. Cic. v. in pr. Pighii Annales ad a. U. 287, quo primus *prætor* creatus. Sed *prætores* etiam dicti, non solum, qui post præturam in urbe missi sunt in provinciam, et proprætores quoque appellati, qualis Verres *prætor* Siciliæ; sed etiam, qui post consulatum, et qui proprie proconsules dicti. Sic ad Div. ii, 17, Bibulus procons. Syriæ appellatur *prætor*; ad quem locum v. Manut. Itaque non erat, quare Pighius ad a. 544, Verr. iii, 54. pro *prætoribus* legi vellet: procoss. et *prætoribus*, quod Levinus e consulatu in Siciliam venerat. Cf. Perizon. l. c., p. 23 s. † *Prætor* primus, Pis. 1, est, qui primus creatus est: quod est honorificum, ut signum benivolentiæ populi: nec tamen statim urbanus, ut quibusdam placuit. Nam et urbanam præturam sorte datam, auctor est Livius, xxx,

1, et Cicero, Verr. i, 40. Add. Duker. ad Liv. xxix, 22. † de Div. i, 54, Laches *prætor*. Iambino videtur archon fuisse. Potuit etiam *πραιτηρ* intelligi; quod mavult idem ad Liv. xxxi, 24.

Prætorium, tabernaculum *prætoris* in castris. Div. i, 33; Balb. 17. Sic et dicuntur in Legg. Cod. Theod. † ædes in provinciis, in quibus magistratus provincialis habitabat, Verr. iv, 28. Alio loco autem docet Cicero, *prætorium* fuisse regiam Syracensis: sed de hoc verbo eruditissime scripsit Perizon. Diss. de *Prætorio*, et ejus apologiis contra Ulr. Huberum edita Franck. 1690. Verr. v, 72, mentio fit *prætorii*, in ejus celeberrimo loco Castoris templum sit; unde Hotomannus colligebat, locum in foro fuisse, quod *prætorium* diceretur. Sed illud templum in fori parte celeberrima fuit. v. Verr. i, 49, 50. Itaque vocabulum plane est ab hoc loco alienum. Lambinus legebat *urbis*; Perizon., *prætoribus*; Græv. optime, *populi R. aut fori*.

Prætorius. Quir. p. R. 7, *prætorii*, qui prætores fuere. † Verr. i, 52, *prætoribus* turba, qualis sc. confluere ad prætorem urbanum solet. Cohors *prætoribus*. v. *cohors*. † exceptiones *prætoribus*, Inv. ii, 19, i. e. ex edictis prætorum institutæ. Sic et *jus prætorium* dicitur. v. *jus*, n° 7.

Prævaricari de re aliqua, Cluent. 62.

Prævaricatio et *Prævaricator*, quid sit? Partit. 36. Divin. ii, 43, quod Diogenes Chaldæis, quasi quadam *prævaricatione*, concedit.

Prævertere, vincere. Sull. 16, nemo me unquam levissima suspitione perstrinxit, quem non *præverterim*.

Pragmaticus, juris peritus, oratorum minister. Or. i, 59. v. Ind. Gr. † politicus, prudens. Att. ii, 20, homines *pragmatici*, cavere jubent, et vetant credere. ibid. xiv, 3, si quid *pragmaticum* habes, scribe: i. e. quod ad recte agendum prosit.

* *Pratulum*. Brut. 6, in *pratulo* propter Platonis statuam consedimus. de Rep. i, 12, placitum est, ut in aprico maxime *pratuli* loco considerent.

Prece. Inv. i, 16, *prece humili*. Att.

xi, 15, cum magna *prece* ad aliquem scribere.

Prehendere, capere. Flacc. 33, locum *prehendere*.

Premere, contemnere. Tusc. iv, 28, humana omnia *premens*. v. Dav. † urgere aliquem interrogando, obijciendo. Verr. i, 53, ut quum a me *premeretur*, omnia potius responderet, etc. Div. ii, 20, quod intelligeres fore, ut a me *premerere*, quum ex te causas exquirerem, etc. † immorari alicui rei, urgere aliquid. Tusc. i, 36, *premere* argumentum. † nocere. Or. ii, 75, *premere* causam. † assiduum alicubi esse. Planc. 27, *premere* forum. † vexare. Tusc. i, 7, quoniam me verbo *premis*.

Prendere, rogare. ad Div. viii, 11, renuntiatum nobis erat, Hirrum diutius dicturam. *Prendimus* eum: non fecit.

Pressare, de petentibus magistratum, Or. i, 24; Att. i, 1.

Pressé, de voce significat leniter, suaviter, non vaste. Off. i, 37, *presse* loqui et leniter. Cf. Or. iii, 12; Orat. 33. † de sermone autem, significat subtiliter, accurate. Tusc. iv, 7, eas definiunt *pressius*. Fin. iv, 10, agamus *pressius*. Or. 8, *pressius* disputat. Cf. Brut. 9, 55; Acad. ii, 34; Or. 33. Acad. ii, 9, ad locum *pressius* accedere: accuratius et subtilius tractandum.

Pressus, de voce est 1°. obscurus. Sen. p. R. 6, *pressa* vox et temulenta. Tusc. i, 44, *pressi* ac flebiles modi. 2°. bene expressus. Nat. D. ii, 59, lingua sonos vocis distinctos et *pressos* efficit. † de oratione autem, 1°. brevis, et opponitur luxurianti. Or. ii, 23, oratio *pressor*. 2°. tenuis, subtilis, acutus. Or. 5, subtili quadam et *pressa* oratione limati. Or. ii, 13, *pressus* verbis. Brut. 55, cavenda est *presso* oratori inopia et jejunitas; amplo, etc.

Pressus, us. Or. iii, 11, lenitas vocis atque ipse oris *pressus* ac sonus, est oris conformatio in pronuntians, quæ vel est vasta, vel rotunda; unde os rotundum Horatii.

Pretium pro pecunia. Verr. v, 22, multa *pretia* ac munera, i. e. pecunias multas et alia dona; et aliis quoque locis sic dicitur a Cicerone *pretium*.

Primarius vir, est honestus, in suo quisque ordine ac genere excellens; unde etiam Roseius comædus sic dicitur pr. Rosc. C. 6. Cf. Verr. ii, 33; Fin. ii, 35.

Primipilus, pilanorum ordo primus. Balb. 15, *primipili* centurio. Cf. Att. v, 20.

Primus. Verr. i, 26, *vir primus*. ibid. iii, 71, *primi* homines et honestissimi. v. *primarius*. † *prima* naturæ, Fin. ii, 11; iii, 6. v. *principium*.

Princeps, auctor. Tusc. i, 22, ejus inventor et *princeps*. Arch. i, hunc mihi *principem* et ad suscipiendam, et ad ingrediendam horum studiorum rationem exstitisse. Verr. i, 17, *princeps* consilii. Verr. v, 16, ducem te *principemque* præbere. Sull. 3, *princeps* ad salutem. † *principes* civitatis sunt *principes* optimatium. v. Sext. 45, 48, 49, 66; Sen. p. Red. 3. Sed optimates κατ' ἐξοχὴν *principes* dicuntur. Or. i, 7, *principum* causa. Dicuntur tamen sic etiam primores potentissimi, quum popularium, tum optimatium. ad Div. i, 9, *principes* in republ. † *Princeps* senatus, Fr. or. pr. Scauro, proprie est is, quem censor senatum recensens primum legit. Sed sic etiam dicuntur consulares, præsertim potentiores; nec statim, ubi princeps senatus occurrit, intelligendus is, qui proprie dicitur. v. Wesselingus, Obs. i, 8, ubi in eo graviter erratum a Panvinio docet. *Princeps* juvenutis, Vatin. 10; ad Div. iii, 11, ejus nomen primum recitavit censor, ordinem equestrem recensens. Sed pro Planc. 17, et alibi *principes* ordinis equestris sunt equites locupletissimi, gratiosissimi, etc. † Flacc. 23, ut *princeps principum* esset Mæandrius. † genus militum, qui olim gladiis pugnabant, medii inter hastatos et pilanos, et ordo ejus generis. ad Brut. 8, Cretensi bello octavum *principem* doxit: h. e. octavum *principum* ordinem.

Principalis causa, Fat. 18, est efficiens, quæ et antecedens dicitur ibi.

Principatus, de Sen. 18, sententiæ *principatus*: h. e. primo loco dicta, aut ejus dicendæ primo loco jus. † τὸ ἡγεμονικὸν quod Græci vocant. Nat. D. ii, 11, omnem naturam necesse est habere in se aliquem *principatum*, etc.

Principium. Fin. ii, 11; iii, 5, *principia* naturalia, sunt primi naturæ impetus, appetitus, aversationes, etc. Off. iii, 12, ea *principia* naturæ habes, quibus parere — debes, ut utilitas tua communis utilitas sit. † Acad. ii, 36, *principia* rerum, sunt elementa, etc.

Prisce, Coel. 14, i. e. more antiquo, quum adhuc *prisci* essent mores, i. e. duriores et asperiores.

* *Priscus*, eodem sensu, homo durus ac *priscus*, orat. in Clod. et Cur. fragm. nov.

Privare, liberare. Agr. i, 4, unus *privatur* injuria. Fin. i, 37, dolore *privare*.

Privatim, per se, suo nomine. Quint. 4, nec societas tibi debet, nec *privatim* Quintinus debuit. † Inv. i, 4, eloquentia publice et *privatim* abutuntur: h. e. in causis publicis, in rep. et in causis *privatis*. Verr. ii, 4, homines publice *privatimque* venerunt.

Privatus, uni proprius. Quint. 4, *privatæ* res, opponuntur communibus. Fin. iii, 1, verbis in docendo quasi *privatis* utuntur, et suis. † de singulis. Dom. 17, leges *privatis* hominibus irrogare: ubi tamen Scaliger recte corrigi voluit *privis*. † *privati* opponuntur regibus, et sic magistratus quoque complectuntur (Div. i, 40); item magistratibus. Catil. iii, 6, in *privato* P. Lentulo. Catil. i, 1, P. Scipio pontifex max. *privatus* vocatur: ubi v. Muretus. Apud Livium tamen, v, 52, sacerdotes flaminesque opponuntur *privatis*. Muretus autem male etiam magistratus provinciales *privatis* annumerat, deceptus loco Phil. xi, 8. v. Arntzenius ad Plin. Pan. 7. Nec qui cum imperio est, *privatus* est, ut etiam Sigonio visum. Liv. xxxviii, 5, triumphantem opponit *privato*, quia in triumpho cum imperio est. † judicia *privata*, Rosc. C. 6, quæ sunt causarum *privatarum*. v. causa.

Privilegium. Dom. 17, vetant leges sacratæ, vetant xii tabulæ, leges *privis* hominibus irrogari: id est enim *privilegium*. Cf. Brut. 23; Sen. p. R. 11; Sext. 30; Leg. iii, 4, 19, etc.

Pro, exquisitè et antiquè dicitur in hac forma. Verr. i, 45, *pro* prædelitis vindictiarum. vid. præ.

Proagorus, nomen summi magistratus in quibusdam Siciliae civitatibus. Verr. iv, 23, ubi v. intt.

Proavus, pro abavo est ad Div. iii, 11, ubi v. Manutius, et Fin. iii, 12. Add. Sigon. ad Liv. iv, 48.

* *Probabilis*, qui probatur. Or. i, 28, discipulus *probabilis*. Cf. ii, 36. de Rep. i, 8, in gerendo *probabiles*, in disserendo rudes.

Probare, cum dativo personae, efficere quocumque modo, ut aliquid alicui rectum, verum, justum, etc. videatur. Tusc. iii, 10, mihi non *probat* mediocritates suas. Balb. 20, possumusne tibi *probare* auctorem exempli Marium? Sull. 1; Quint. 30, *probare* causam alicui. Mil. 24, quod acu punctum videtur, *probari* proctu gladiatoris. Verr. v, 30, quem pro illo *probare* velles. Cf. in Cæcil. 6; Cæcin. 21; Verr. iii, 91, etc. † *examinare*, perspicere. Agr. ii, 34, *probare* hostias. v. *probatio*.

Probatio, examen, inspectio, exploratio. Font. 7, falsum est — et ob *probationem* (operum), quod multa improbata sunt. Verr. i, 54, *probatio* futura est tua: qui locus est classicus. Off. i, 40, athletarum *probatio*. v. Drakenb. ad Liv. iv, 22. † In sensu philosophico, opponitur perceptioni, Acad. ii, 31.

Probitas, de modestia. Or. i, 26, *probitatis* commendatio. De qua vi verbi v. Pearceius ad Offic. ii, 20.

* *Procacitas*, de Rep. iv, 6, a procando, id est poscendo.

Procedere, oriri. Div. i, 39, posteaquam philosophia *processit*, nemo philosophus aliter sensit.

Proceritas, de pedibus, qui longis syllabis constant, Or. 63.

Procerius, adverb., longius. Or. iii, 59, *procerius* projectum brachium, quasi quoddam telum orationis. Sic *proceræ* palmae ap. Catullum, lxi, 261.

Processus, profectus. Brut. 78, tantos *processus* faciebat, ut evolare, non excurrere videretur. † *gradus*. Brut. 65, *processus* dicendi. v. *gradus*.

Procinctus. Orat. i. 53; Nat. D. ii, 3, testamenta in *procinctu*. Sunt militaria, quæ fiunt ante, quam ad prælium itur; tum enim miles est in *procinctu*.

Proclamator, rabula, Or. i, 46.

Proclinatus, inclinatus. Att. x, 8, *proclinata* jam re.

Proclivitas, quid sit? Tuscul. iv, 12.

Proconsul, hac forma, uno verbo, est aliquot locis apud Ciceronem; ut Vatin. 5, et alibi; quam scripturam late defendit Manut. ad epist. ad Div. i, 1. Adde Ernest. ad Tacitum. Atque etiam apud Livium sæpe in omnibus libris est, ut, xxxvii, 46; xxxix, 29. Adde dicta Gesnero in Thesauro. Sæpius tamen Cicero habet alteram formam *pro consule*, in Verriis, et alibi. † Proprie autem *proconsul* est, qui non consul, tamen cum imperio consulari exercitum, aut provinciam cum exercitu obtinet. Sed tamen interdum etiam de eo dicitur, qui tantum prætoris imperium habet, ac *proprætor* dici debebat ut Verr. iii, 91, ubi v. Manut. Cf. in *prætor*. Add. Dukerum ad Livium, ll. cc.

Procurator, qui res alterius absentis curat, causam agit, defendit. ad Div. i, 3; Quint. 7; Cæcin. 20.

Prodere, relinquere, tradere. Verr. v, 14, imaginis *prodendæ* jus. Leg. ii, 19, ut deinceps familiis *prodantur*. Offic. iii, 21, regnum a Tantalo et Pelope *proditum* jure obtinebatur. † *create*, proprie de flamine et interrege. Mil. 10, flaminem *prodere*. Conf. Dom. 14. † *deserere*. Flacc. 41, ego te *prodidero*. v. Gron. Obs. iii, 20; Græv. ad h. l.

Prodictus. Dom. 17, *prodicta* die, i. e. dicta, definita. v. Ryck. ad Tacit. A. ii, 79; Drakenborch. ad Liv. ii, 61.

Prodromi. Attic. xvi, 6, venti aquilones spirantes paullo ante etesias. v. Popma ad h. l.

Producere, provehere. Her. iv, 47, *productus* studio et viribus. Sic et alibi dicitur. † ornare honoribus. Dom. 9, quem tu non pro illius dignitate *produxeras*? vid. Græv. ad h. l. et ad Div. xii, 13, et Læl. 20. † in concione alicui potestatem dare dicendi, sive quod velit, sive testimonium, Dom. 15; Sext. 14; Brut. 60; item jubere aliquem in concione respondere ad crimina, Agr. ii, 36, ubi v. Laured., et Turneb. ad Div. xii, 3. † *producentur* etiam, qui in spectaculis exhibentur. Att. iv, 15. † differre. Q. fr. ii, 3, *producta* dies est in iv id. febr. † extrahere aliquem, *amuser*. Quint.

8, conditionibus hunc *producit*. † de filio. Verr. i, 12, ex eo, quem sui simillimum *produxit*, cognoscere potestis. † Q. fr. ii, 14, Cicerone nostro minore *producendo*. Hoc Ernest. fateatur se non intelligere. Edd. vett. habent *perdendo*.

Producte, Or. 48, opp. breviter.

Productum, ἀπονημένον, Fin. iii, 16.

Profectio. Cluent. 30, *profectio* pecuniæ: h. e. a quo data sit. ad Div. ii, 16, de abitu, v. c. in exilium, etc.

Proferre, differre. Attic. xiii, 14, laxius *proferre* diem. ibid. 12, *proferre* auctionem. Cf. Cæcin. 4; Planc. 20. † provehere. Sull. 23, si longius eum *protulisset* pietas, i. e. provexisset. † invenire, excogitatum publicare. Acad. ii, 1, ars, quæ tum primum *proferebatur*. Nat. D. iii, 30, iudicium *protulit*. Add. Broukh. ad Tib. i, 11, 1. † perferre. Fin. iii, 22, usque ad rogum *protulisset*.

Professio. Att. xiii, 33, relata *professio*: i. e. honorum in censum delatio. Cf. Arch. 4.

Proficere, efficere. Or. iii, 51, nihil *proficere* oratione ad mentes flectendas. ibid., plus *proficit* (nentr.), si proponitur, i. e. prodest. ad Att. i, 1, spero nobis *profici*.

Proficisci, initium facere. Leg. i, 6, placuit *proficisci* a lege. Fin. ii, 14, *profectus* a caritate. Cf. iii, 21. † oriri. Div. i, 3, qui a Zenone *profecti* sunt: h. e. sectatores. Verr. ii, 71, ex equestri loco *profecta*.

Proferi, edere, dicere. Verr. iii, 56, tantum decumanum *professum* esse sibi deberi. Arch. 4, *professus* est apud prætorem: int. nomen.

Profligare, magnam rei partem conficere. Tusc. v, 6, *profligata* jam questio est, et pæne ad exitum adducta. Prov. Cons. 14, oporteret ab eodem illa omnia, a quo *profligata* sunt, confici velle. Cf. ad Div. xii, 30. Conf. ibid. 14; viii, 9; Duker. ad Flor., p. 414. † perdere. Rosc. A. 13, omnia in homine ad perniciem *profligata* et perdita. † vexare, perdere. Or. iii, 1, quam suis conciliis remp. *profligasset*.

Profluens, copiosus. Orat. ii, 38, *profluens* genus orationis. Cf. iii, 7. Sic *profluenter* est Tuscul. v, 18, pro copiose.

Profundere. Orat. ii, 21, in vitibus

de sarmentis luxuriantibus: hinc de oratore, qui vires suas omnes simul ostendit. ib. 78, *profundere* se universum. Simile illud Att. vii, 3, si totum se ille in me *profudisset*, h. e. largissime me liberalitate sua et amore complexus esset.

Progressus. Nat. D. i, 6, tantos *progressus* habebat in stoicis. Acad. ii, 28, in primo *progressu*, i. e. principio, prima parte.

Projectus. Verr. iv, 10, urbs *projecta* in altum: in longi isthmi, s. linguæ in mare porrectæ, extremo sita. Hinc † Clu. 65, *projecta* atque eminens audacia. † desertus. Att. iii, 19, a consiliariis meis proditus ac *projectus*. Conf. iv, 5. † ejectus. Phil. xii, 8, ad saxa *projectus*.

Projicere, Att. ix, 6, ne me *projiciam*, h. e. periculum subeam. † Cæl. 9, si qui testes se in iudicium *projecerint*, h. e. ultro se obtulerint.

Prolabi. Cæcin. 35, longius *prolapsus* sum, sc. dicendo. Font. 12, verbum a cupiditate *prolapsum*.

Prolæsi, Cæl. 17; sed Græv. malebat *prolapsio*.

Prolatio, commemoratio, Or. 34, *prolatio* exemplorum. † dilatio. Rab. perd. 3, *prolatio* iudicii. † continuatio. ad Div. v, 16, *prolatio* temporum perditorum. † Att. vii, 12, *prolatio* rerum, est justitium.

Prolatus, ampliatus, dilatus. Brut. 22, res *prolata*. Mur. 13, *prolatis* rebus: h. e. in justitio, vel propter ferias, vel aliis de causis. v. Manut. Cf. Att. xiv, 5; Q. fr. iii, 8. † divulgatus. Attic. x, 8, rumor de aliquo *prolatus*.

Prolectare, allicere, Flacc. 8.

* *Proletarii*, de Rep. ii, 22. Locus classicus.

Promeritus, in malam partem, Inv. ii, 28.

Promittere ad aliquem, sc. venturum, apud eum cœnandi causa, Or. ii, 7. † prædicere, de re mala, ad Div. vi, 1.

Promotum, ἀπονημένον, Fin. iii, 16.

Promptus, conspicuus, non occultatus. Planc. 14, vultu *promptum* habuit et lingua dolorem. Rosc. Am. 40, *promptum* et propositum est: h. e. apertum, ut intelligi possit facile. Or. iii, 57, eminentia et *prompta*.

Promulgatio, est legis, quum scripta proponitur ante comitia. ad Div. i, 5, nefaria *promulgatio*. Cf. Leg. iii, 19.

Pronuntiare, promittere. Cluent. 29, quam pro reo *pronuntiasset* pecuniam. v. Græv. Cf. Planc. 18. † *pronuntiare* dicuntur magistratus edictis. Verr. iii, 20. † Consules *pronuntiant* sententias, ad Div. i, 2, quum a senatoribus quæ sententiæ dictæ sint, breviter dicunt, et deinde in eas discessionem fieri jubent.

Pronuntiatio, enuntiatio, Fat. 11. † dicitur etiam de iudiciis, Cluent. 20.

Pronuntiator rerum gestarum, de historico, Brut. 83.

Pronus. Tusc. i, 18, nil habet *proni*: i. e. quod ad infera nitatur, fertur.

Propagare, continuare. Prov. Cons. 8, *propagatur* impunitas. Cf. Cat. ii, 5; Dom. 33. Sic *propagatio* pro continuatione, ad Div. v, 15; Tusc. i, 35; Dom. 33; et *propagator* provinciae, Att. viii, 3, qui facit, ut aliquis diutius provinciam obtineat. Quomodo differat a *prorogare*, v. in h. v. † cum dativo. Sext. 48, *propagantur* posteritati.

Prope. Verr. v, 36, nec quidquam *propius* factum est. Servius ad Virg. Æn. viii, 78, interpretatur citius: non satis accurate. Sensus est: perparum abfuit, quin fieret. † Verr. v, 2, tam *prope* ab provincia.

Propemodum. Off. ii, 8 extr., utrisque est *propemodum* comparanda: i. e. prope ad eundem modum, ut vidit Pearcius. Sed exemplum aliud desidero.

Propendere, præponderare, Tusc. v, 31.

Propense, ad Div. xii, 15, i. e. lubenti animo.

Propior, similior, Verr. iv, 50.

Proponere, de præmiis et poenis, Verr. v, 58. iii, 79, ordo senatorius industriæ *propositus* est. † publice legendum affigere. Att. ii, 21, locus, ubi edicta *proponuntur*. Quint. 15, *proponere* libellos. † præficere. Sext. 65, ut consilium senatus reipubl. *proponerent*. † de scopo, summa rei. Fin. v, 6, quod *propositum* sit arti. Cf. Cœl. 3. † de philosophis, quum ponunt, de quo dicant. Tusc. v, 4, sic est *propositum*, de quo disputa-

remus. Sic est etiam Fat. 2, ubi male reprehenditur a Davisio. † commemorare. Lig. 11, possum notissimos viros *proponere*. † item de *majori* syllogismi. Inv. i, 39, quatuor partibus constat argumentatio: quum aut *proponimus*, aut assumimus, etc. Cf. Fat. 6 extr., ubi male Davisius *positum* legi vult. Hinc in universum, Or. ii, 53, sumtiones, *proposita*. † Att. v, 10, nihil erat *propositum* ad scribendum, h. e. nulla a te data occasio.

* *Proportio*; sic est de Univ. c. 4. Sed Verr. iv, 21, pro *peræqua proportionem*, Turneb. Adversar. viii, 10, legendum censet *peræque proportionem*. Et *proportio* quidem illo loco a Cicerone factum verbum.

Propositio, consilium. Tusc. iii, 18, *propositio* hujus vitæ, et cogitatio. † *major* syllogismi, Inv. i, 34, 35, 36.

Propositus. v. *proponere*. † paratus. Verr. v, 13, mulier *proposita* omnibus. † *propositum* est *θέσις*, Top. 21; Partit. 3. Sed Fin. ii, 22, est *προπονημένον*. Or. iii, 28, quæstio infinita et quasi *proposita*. † de consilio. Cœl. 3, nihil habet *propositi*.

Proprie. Or. ii, 14, *proprie* dicere de unoquoque, h. e. uti cuique convenit. Sext. 16, *proprie* suscipere causam, h. e. tanquam nostra esset. Sic explica Sext. 41, quis unquam tam *proprie* (sic leg., non *prompte* cum Grævio) reip. causa? † Att. v, 2, cetera universe mandavi, illud *proprie*, i. e. nominatim et separatim.

Proprius. ad Div. ii, 17, quod meum erat *proprium*. Sed. scr. *proprie*. Cf. ad Div. ix, 5; Nat. D. i, 23.

Propugnare. Tusc. v, 27, *propugnare* pro patre suo.

Prorogare, differre. Verr. i, 38, diem *prorogare*. Sic *prorogatio* diei, Att. xiii, 43. Sed *prorogare* est *proprie* populi, per legem alieni magistratum, imperium, provinciam continuantis; semperque dicitur, ubi continuatio fit saltem decreto aliquo, ut senatus. *Propagare* autem continuationem notat, quæcumque causa sit. Sed inconstantia librariorum hoc discrimen non accurate servavit. Vid. Perizon. An. Hist. c. 6; Drakenb. ad Liv. xlii, 30; Græv. ad Cic. ad Att. v, 17; Ondendorp. ad Sueton. Aug. 23.

Prorogatio, dilatio, ad Att. l. c.

† latior extensio. Mur. 23. *prorogatio* legis Maniliæ, sc. ut, quod in ea statutum esset, etiam in alio genere valeret.

Proscribere, publice scriptum proponere, in primis de rebus venalibus: unde *venalis* et *proscriptus* inunguntur, Agr. iii, 4. Quint. 4, anctionem *proscribere*. Verr. i, 54, *proscribere* diem. Cf. Quint. 6; Att. xvi, 4; iv, 3, 2; xii, 49; pr. Tull. 3, fragm. nov. Sic

Proscriptio, venditio. Catil. ii, 10, vadinoniis, iudiciis, *proscriptionibus* bonorum defatigati. Cf. Flacc. 30.

Prospectus, conspectus. Verr. i, 47, in *prospectum* populi R. produxit.

Prostare, venalem esse. Quint. 31, vox ejus in præconio quæstâ *prostitit*.

* *Proterrere*. Cæcin. 9, ferro *proterrui*: in fugam conjeci terrore ferri. Ex hoc loco habet Aquila Rom. de Figuris, sed misere corruptum. Legendum autem videtur *proterrui*, potius quam *perterrui*, ut habent edd. Atque iterum, c. 13, prohibitus, atque armis *proterritis*, non *perterritis*. Adde enim nunc locum fr. de Rep. i, 3, Themistoclem patria pulsum atque *proterritum*. vid. *perterrere*.

Protinus, deinceps, postea. Inv. ii, 2, qui *protinus* ab hac disciplina sunt profecti.

Providere, cavere. Phil. ii, 5, multa vita excedens *providit*. Cf. Rabir. Post. 1.

Provinciales delectus. v. *delectus*.

* *Provocatio* ad populum jam a regibus fuit, de Rep. ii, 31; quem totum locum vide.

Provocator, gladiator, qui componitur cum Samnite, ut videtur Lipsio, Saturn. ii, 11; quanquam non satis sibi liquere fatetur. Sext. 64.

Proximare, N. D. ii, 44.

Proxime, cum acc. Mil. 22, *proxime* deos accessit. Att. i, 14, *proxime* Pompeium. Sic etiam Livius dixit, xxx, 10, et alibi. v. Drakenb. ad ii, 41; xxi, 4; Muret. Var. Lect. xix, 17. ad Div. ix, 13, *proxime* atque ille.

Proximus, cum acc. ex Att. i. 9 (imo 14) profert Heins. ad Ovid. A. i, 139. Sed ibi est adverbium. † *advocatus*, adjutor ac minister actoris in iudicio. Verr. ii, 44; v, 64, ubi v. Græv. † Verr. iv, 8, religioni

snæ—*proximus* fuit, i. e. servans religionis.

Pseudothyron, Sen. p. R. 6, *pseudothyron* intromissæ voluptates: de scortis masculis.

Psychomantium, locus, ubi manes evocantur. Tusc. i, 48, venisse in *psychomantium*. Conf. Div. i, 58.

Publicare, publicum facere. Agr. ii, 21, privata *publicare*. Cf. Dom. 8.

Publice, reipubl. nomine, in causis publicis, ad senatum. ad Div. xv, 1, *publice* scribere. in Cæcil. 1, *publice* venire. Cf. Rosc. A. 39; Verr. ii, 47; iii, 73.

Publicus. Balb. 15, *publica*, dicuntur vectigalia. Prov. Cons. 5, *publicani* dicuntur frui *publico*. Cf. Rabir. Post. 2.

Pueritia, de juvene, qui jam causas in foro agebat, Cœl. 1.

Pugiunculus, Orat. 67, de membris orationis parvis, quæ dictionem membratim fusam efficiunt.

Pulcher. Mur. 12, ne *pulchrum* se ac beatum putet.

Pulegium. ad Div. xvi, 23, *pulegium* sermonis, h. e. suavitas.

Pullarius, qui *pullos* in cavea auspiorum causa habet et curat, etc. Div. ii, 34.

Pullus. Verr. iv, 25, tunica *pulla*, est hominum tenuiorum. v. Lips. Elect. i, 13.

Pulpa, sensu obscæno, ad Div. ix, 22.

Pulsare. N. D. i, 41, *pulsatur* atomorum incursione. v. *pellere*. ib. ii, 23, ea vitia naturam vehementius *pulsant*.

Pulsatio, verberatio, Her. ii, 26.

Pulsus, de visis. Div. ii, 61, *pulsus* adventitius. Cf. c. 67.

Pulvinar, lectus deo in templo positus, et ipsum templum. Arusp. R. 5, *pulvinaribus* stuprum intulit. Dom. 53, aram, et ædiculam, et *pulvinar* dedicasset. Cf. Catil. iii, 10. † epulum in *pulvinaribus*, Tusc. iv, 2.

Pulvis, exercitationi opponitur, Or. i, 34; Brut. 9; Tusc. ii, 15. † Tusc. v, 23, homo a *pulvere* et radio, est mathematicus, qui figuras in *pulvere* describit.

Punctum, suffragium, quia sc. in comitiis suffragia singulorum punctis in tabulis notabantur. Plane 22, nonnullas tribus *punctis* pæne totidem

tulerunt. Cf. Mar. 34; Tusc. ii, 26. Hinc Or. ii, 41, *puncta* argumentorum.

Punire. Arusp. R. 8, domum a iudicibus *puniendum* putaret. Græv. post Fabrum, *muniendam*. Sed recta est vulgata. *Punire* domum est pœnam repetere ob violatam domum. v. *pœna*. Or. i, 51, *punire* dolorem suum. † *puniri*, active. Mil. 13, cujus tu inimicissimum *punitus* es. Phil. viii, 2, ut *puniretur* necem. v. et *pœnire*.

Puppis. ad Div. ix, 15, sedebamus in *puppi*, h. e. regebamus rempublicam.

Pupula, pro *pupilla*, Nat. D. ii, 57.

Purpura. Sext. 8, *purpura* plebeia: quæ et fusca dicitur; opponiturque ardenti, et quam Plinius, xxxvii, 19, felicem appellat, cujus color similis est amethysto Indicæ.

Purus. Verr. iv, 22, *purum* argentum, h. e. vas argenteum, quod est sine sigillis. † ib. iii, 86, quid his rebus detractis possit ad dominos *puri* ac reliqui pervenire; nostri, *revenu net*. † iudicium *purum*. v. *iudicium*.

Putare. Att. iv, 11, ut rationes cum publicanis *putarent*, i. e. conferrent, subducerent.

Puteal, proprie operculum putei. Div. i, 17, supra cotem impositum *puteal*. Att. i, 10, *putealia* sigillata. † Sext. 8, *puteal* est aræ, ad quam fœneratores consistere, et tractare fœnora solebant. v. Salmas. ad Solin. p. 802 sq.; Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. x, p. 189; Burm. ad Ovid. Rem. Am. 50.

Putide, nimis accurate. Or. iii, 11, *putide* litteras exprimere. Brut. 82, *putide* dicere. Sic etiam

Putidus in sermone, Off. i, 37; et Div. vii, 5, *simus putidiusculi*.

Q.

Quadrantaria. Cœl. 26, nisi forte mulier potens *quadrantaria* illa permutatione familiaris facta erat balneatori. Lusus est in voce *quadrantaria*. Nam lavaturi dabant quadrantem balneatori; et Clodia aliquando, ab adolescente decepta, æreos quadrantes acceperat pro stupro, unde *Quadrantaria* appellabatur. v. Manut. ad h. l. — * *Quadrantariæ* tabulæ, pr. Font. 1, fragm. nov.

Quadrare, in rationibus est, quum acceptorum et expensorum summæ solidæ sunt, ut neque plus, neque minus efficiatur. Verr. i, 36, quomodo ne eodem modo *quadrarint*. † commodum, idoneum esse. Brut. 11, quoniam tibi ita *quadrat*. Att. iv, 18, ad multa *quadrat*. ib. xiii, 33, si neutrum *quadret*. † orationem numerosam efficere, est *quadrare* orationem. Or. 58; Or. iii, 44. v. etiam *quadrum*.

Quadrigæ. Brut. 97, quasi *quadrigis* vehens per medias laudes. *Quadrigæ* celeritatem significant. vid. Div. ii, 70. Conf. Lips. Lect. Ant. ii, 7. † Muren. 27, quasi desultorius in *quadrigarum* curriculum. Or. 47, *quadrigæ* pomeridianæ. v. *pomeridianus*.

Quadrigarius. Fragm. or. in Tog. Cand., ut istum omittam—in victoria *quadrigarium*. *Quadrigarius* est auriga, qui in Circensibus *quadrigris* agitando certat. Asconius proprie accipit de Antonio, qui in Circensibus, a Sulla post victoriam editis, ita, ut honesti homines *quadrigras* agerent, ipse quoque *quadrigras* egerit. Mihi aliquid amplius hic latere videtur. Esset enim hoc mediocre convicium; quum appareat, propter gradationem, *quadrigarium* majus quid esse oportere, quam prædonem et gladiatorem. Videbatur mihi aliquando non modo proprie, sed simul etiam de rapinis proscriptionum capiendum esse. In quam sententiam me impellebat locus in Sueton. Neron. 16: Vetiti *quadrigariorum* lusus, quibus inveterata licentia passim vagantibus, fallere ac furari per jocum jus erat. Quem locum, in quo explicando aut emendando frustra desudarunt viri docti, sic explicari putabam posse: *quadrigariis*, post certamen et victoriam invaluisse, ut liceret, per urbem vagari, præmiola petere, atque per jocum, si quid possent, auferre, eaque licentia eos deinde esse abusus.

Quadringenarius. Att. vi, 1, *quadringenariæ* cohortes, dicuntur, quæ *quadringentos* milites habent.

Quadrum. Or. 61, sententias redigere in *quadrum*, h. e. numerosis perodiis complecti. Cf. ib. 70.

Quadruplator, delator, calumniator. Nomen inde ductum, quidam existimant, quod quartam partem

ejus pecuniæ accipiebat, de qua delatio erat, aut multæ, quæ damnato irrogabatur: alii aliunde. in Cæcil. 7, ubi v. Ascon. Verr. ii, 7, 8, *quadruplatorum* deterimus. Idem dicuntur c. 9, calumniatores. Add. Gronov. de Sest., p. 271.

* *Quadruplus*. Verr. iii, 13; Tull. 2, fragm. nov., iudicium in *quadruplum*. v. Ulpian. Digest. iv, 2, 14.

Querere, vocabulum philosophorum; quæstionem ponere. Nam solebant ita postulare materiam disserendi: num quis quid *querit*? Or. i, 22. † de quæstione per tormenta. Rosc. A. 41, *querere* de aliquo. ib., *querere* in aliquem. † de quæstione rei capitalis. Act. i in Verr. 8, *querere* de repetundis. † deliberare, excogitare. Phil. ix, 1, honores *querere* alicui. † lucrari. Cluent. 26, jamdiu nihil *quæsierat*. Cf. Rab. Post. 14. † desiderare. Verr. iii, 18, *querere* multitudinem iugerum. † postulare, opus habere. Verr. i, 10, quod oratoris eloquentiam *quereret*. Cf. Verr. v, 27. † formula, *si queris*, vel *queritis*, eleganter dicitur pro, ut verum dicam, ut Or. ii, 62.

Quæstor, est prætor, qui quæstioni capitali præest. Act. i in Verr. 10; Catil. iv, 5. De iis v. Sigon. de Judic. ii, 4. Adde supra dicta in *prætor*.

Quæstio, in rhetoricis quid sit? Inv. i, 6; Or. ii, 19. † materia omnis, de qua queritur. Or. 10, sustinere *quæstionem* tantam non possum. Att. xiii, 19, omnis academica *quæstio*. † cogitatio occupata in re aliqua, doctrina, etc. Or. iii, 23, ipsa tractatio (ut philosophiæ), et *quæstio* quotidie ex se gignit aliquid. Tusc. i, 11, *quæstio* animorum, i. e. de animis hominum. † tormenta ad veritatem exquirendam adhibita. Rosc. A. 41, in *quæstionem* dari. Sic et Cluent. 64, ubi et est in *quæstionem* ferre, pro offerre, ut servum. Hinc etiam de iis dicitur, quæ tormentis expressa sunt. Cluent. 65, tabellæ *quæstionis*. ib. 66, *quæstio* ficta. it. de advocatis, quibus præsentibus *quæstio* habita est. Cluent. 63, *quæstio* dimissa est: quod eodem modo dicitur, ut consilium dimissum est. ibid., *quæstionem* conscribere, i. e. in litteras referre quid dixerint, de

quibus quæstio habita est. † iudicium in causa capitali Act. i in Verr. 10, *quæstioni* præesse. Mil. 5, *quæstio* nova, h. e. nova lege constituta. Rab. Post. 6, *quæstione* alligari. Id fit, quum lex facta est, ex qua accusari in causa publica possumus. Brut. 27, *quæstiones* perpetuæ. Is locus est classicus. De *quæstionibus perpetuis* tirones hæc teneant: Ante L. Pisonis tempora causæ publicæ agebantur apud populum in comitiis, unde iudicia populi dicebantur, quum nullæ leges essent, ex quibus apud magistratum reus agi aliquis de crimine publico posset: de quibus iudiciis v. Sigon. de Judic. l. iii, 1 sq. A. U. antem decv, Censorino et Manilio coss., tribunus plebis L. Piso primus legem de repetundis tulit, quam deinde aliæ leges de criminibus publicis secutæ sunt, quibus cautum erat, uti ad quæsitorem aliquem, cui ea *quæstio* obtigisset, hæ causæ per iudices selectos agerentur. Et quoniam quotannis creabantur, quibus hæ *quæstiones* mandarentur, adeoque semper essent, qui eas exercerent, propterea perpetuæ sunt appellatæ. Ejus rei causa creati sunt, præter urbanum et peregrinum prætorem, quatuor alii, quibus hæ *quæstiones* mandarentur sorte, quorum numerus, aucto *quæstionum* numero, et ipse auctus est. Nam Sulla, additis novis *quæstionibus*, duos addidit, duos alios Cæsar, et alios alii. Sæpe tamen Scto decreta *quæstio* consulis, item rogatione tribunitia, ut bene docet Dukerus ad Liv. xxxix, 14; tumque extra ordinem querere dicebantur, et *quæstio* extraordinaria. † *Judex quæstionis*. De eo egit Sigonius de Judic. ii, 5, et qui hunc secuti sunt, nulla nova re addita, Heineccius, Antiqu. Jur. iv, 18; 15; Noodtius, de Jurisdic. et imper. ii, 5. Cf. etiam Casaub. ad Suet. Cæs. 11. Adjiciamus Ciceronianam, ex quibus satis tirones de iudice *quæstionis* cognoscere possunt. Brut. 76, is quum post curulem adilitatem *judex quæstionis* esset. Cluent. 27, patronus L. Quintius conviciam C. Junio, iudici *quæstionis*, maximum fecit, ut ne sine Staleno in consilium iretur. ib. 29, atque in hanc flammam recentem, C. Ju-

nium, qui illi *quæstioni* præfuerat, injectum esse memini, etc. Cf. ib. 33, in quo omnia judici *quæstionis* tribuantur, quæ prætori quæstori, ut præesse *quæstioni*, quærere lege, subsortitio. Rose. A. 4, *quæstioni* judicem præesse. Ex quibus intelligitur, fuisse prætoris vicarium. † judices, et quicumque judicio intersunt. Verr. ii, 30, dimisit *quæstionem*. † Brut. 22, *quæstione* liberari, alibi judicio, i. e. absolvi. † dicitur et de qualibet inquisitione publica. Mur. 34, *quæstiones* in senatu habitæ.

Quæstorium, ædes, in quibus quæstor habitat, Planc. 41.

* *Quæstorius*. Verr. i, 21, legatus *quæstorius*, est, qui post quæsturam fit alicujus imperatoris legatus. † de Rep. i, 12, jam ætate *quæstorios*. v. Pitiscum, voc. ætas *quæstoriorum*.

Quæstus, de fœnore. Pis. 35, in *quæstu* relinquere pecuniam. Cf. Manil. 13. † Cluent. 26, 36, *quæstus* forensis et judiciarius: de pecunia ob judicandum contra leges accepta.

Qualitas, Gr. ποιότης, de qua v. Ind. Græcus.

* *Quam*, valde. Att. x, 10, tuum consilium *quam* verum est. ibid. xiv, 8, *quam* severe. Q. fr. ii, 6, sane *quam* refrixit. ad Att. i, 11, mire *quam* delectat. † post comparativ. ibid. vii, 21, litteræ antiquiores, *quam* ruere cœpit. ix, 9, superiorem, *quam* hunc. Add. Q. fr. iii, 4.

Quamvis, valde. Rose. Am. 32. *quamvis* diu dicere. Cf. Tusc. i, 21.

Quandoque, aliquando. ad Div. vi, 19, quoad ille *quandoque* vehiat.

Quantum pro quamdiu, Att. vi, 5, si lectio sana est.

Quasi, fere, circa. Act. i in Verr. 8, *quasi* decem fisci. Cf. Or. 13. † de Sen. 19, sibi respondent *quasi*—sic. Ita et alii, ut Sueton., Tib. 50.

Quassus, subst., Tusc. ii, 21.

Quatuorviri, Cluent. 8, magistratus municipales, qui a numero solebant appellari: de his v. Manut. ad epist. ad Div. xiii, 76, ubi est colonici magistratus nomen. Cf. ad x, 32, et Bimardum in epist. ad Maffæum, t. i, p. 115, Inscript. Murat., ubi contra Societum disputat, qui *quatuorviros* in præfecturis fuisse statuit.

* *Querela* frontis tuæ, Pis. 1; de fronte tua. Sic ad Div. ii, 16, *querela*

temporum, et *querelæ* cum Dejotaro, Dejot. c. 3.

Qui. Att. i, 16, narra patrono tuo, *quæ* Arpinates aquas concupivit. *quæ* dixit, quia sermo est de Clodia. Contra ad Div. i, 9, post *furia* muliebrium religionum, sequitur *qui*; quoniam sermo est de Clodio. vid. etiam Gronov. ad Plaut. Mostell. i, 3, 87. † abl. *qui*. Attic. xiii, 23, habere, *qui* utar. Græv. laudat Gron. Sestert. ii, 7. † *quod* v. infra.

Quiescere. Acad. ii, 29. v. ἡσυχάζειν in Ind. Gr. † Tusc. v, 27, in rep. *quiescere*, i. nullos magistratus capessere.

Quin pro *quare non*. Quint. 9, causæ nihil erat, *quin* secus judicaret de se. Et sic sæpe in hac oratione est. v. Hotom. in not.

Quincunx. de Sen. 17, directi in *quincuncem* ordines. Hoc quid sit, satis expositum est in Lexic. Fabri.

Quippe, respondentis est, et affirmantis, pro *recte*. Fin. iv, 3.

Quiritare. ad Div. x, 32, et illo misero *quiritanti*, Civis rom. sum, etc. Proprium est in hac re verbum; de quo egit late Schwarz. ad Plin. Pan. 29, p. 99.

Quisque, antiquæ pro *qui*, Leg. ii, sæpe. Add. Gronov. ad Liv. i, 24.

Quisquis, pro *quisque*. Cluent. 19, ut *quidquid* apprehenderam. Cf. ad Div. vi, 1.

Quod, quoad, quantum. Dom. 13, *quod* in te est. Rose. A. 34, *quod* salva fide, etc. Attic. xii, 48, *quod* licebit: ubi v. Græv. ad Div. i, 1, *quod* commodo rem facere possis. De quo loco, et usu hujus particulæ, v. Gron. ad Liv. xxvi, 32. † ab initio periodi sæpe ponitur pro: in quo, in qua re, ad id quod attinet; uti etiam in illo *quod si*. Sed semper refertur ad antecedens aliquid, et transitioni servit. Verr. i, 46, *quod* vos oblitos esse non arbitror, quæ multitudo, etc. ib. iv, 56, *quod* tamen nemo suspicari debet, tam esse me cupidum, etc. Cæcin. 25, *quod* vobis venire in mentem profecto necesse est; nihil esse, etc. Cœl. 32, *quod* quum vobis hujus adolescentiam proposueritis. Nat. D. ii, 9, *quod* quidem Cleanthes docet—quanta vis insit, etc. Manutius ad Div. viii, 14, in his

quod putat dici pro *sed*; J. Fr. Gronov. ad Liv. xxxviii, 9, quod *περὶ τῆς* Ζευ, et sic alii. Nobiscum facit Perizon. ad Sanct. Minerv. iv, 5, 9. Add. quos laudat Burm. ad Virg. Æn. ii, 141, et Drakenb. ad Liv. xxxii, 37; xli, 10. † pro ut dici putat Pearcius, Orat. ii, 1; sed locus ille est sine dubio corruptus, et ceteris locis allatis nil conficitur.

Quomodo, pro quocumque modo; ad Div. v, 20, *quomodo* potuissim, te convenissem.

Quonium. Verr. i, 9, non *quonium* hoc sit necesse, pro, non quo h. s. n.

Quotenus. Att. xii, 33, nescio *quotenus* jgerum.

Quotidianus, vulgaris. Orat. i, 23, loquacitas *quotidiana*. Cæcin. 32, vis *quotidiana*. v. vis. ib. 31, interdictum *quotidianum*; quod est de vi *quotidiana*.

R.

Rabere, furere. Div. i, 31.

Radix. Coel. 6, nisi vitiorum immanitas quibusdam facilitatis et patientiæ *radicibus* niteretur. Att. x, 11, hæc suas *radices* habet, i. e. suapte natura talis est. † ad Div. vi, 6, Pompeius eo robore viret, iis *radicibus*.

Ramus. Tusc. iii, 6, *ramos* amputare miseriarum.

Rapax, in bonam partem est appetens, alliciens. Læl. 14, nihil *rapacius* similitum sui, quam natura.

Rapere. Attic. v, 21, *rapit* hominem Postumius Romam: int. in jus. Fin. iii, 5, ipsæ res verba *rapiunt*: h. e. verba sponte occurrunt cum rebus. Planc. 12, *raptam* esse mimulam: int. de scena.

Raptare. Sext. 69, *raptata* conjux, sc. quum ignominie causa duceretur ad tabulam Valeriam, ut scribit ad Div. xiv, 2.

Ratio. Inv. i, 12, controversia in *ratione*, opponitur ei, quæ est in scripto. † ars, scientia. Inv. i, 5, civilis *ratio*. Arch. 1, si in me est hujus rei *ratio* aliqua. Brut. 74, non fuit *rationis* aut scientiæ. in Cæcil. 11, aliqua in foro, judiciis, legibus, aut *ratio*, aut exercitatio. Cf. Fin. iv extr. † methodus, regulæ. Fin. v, 4,

necessaria mathematicorum *ratione* concludere. Off. i, 2, quæ a *ratione* suscipitur institutio. Fin. i, 9, *ratione* et via. Nat. D. ii, 16, *ratione* et numero moveri. Brut. 37, ad *rationem* dirigere omnia. ibid. 74, *rationem* adhibere. † artificium aliquod. Agr. ii, 7, quod per cærimonias populi fieri non potuit, *ratione* assecutus est. † sententiæ. Manil. 17, ab hac *ratione* dissentiant. Fin. v, 5, *ratio* delicatior ac mollior. † disciplina philosophi alicujus. Fin. i, 9, Epicuri *ratio*. † consilium. Act. i in Verr. 11, tua *ratio* est. ad Div. iii, 5, tua *ratio* postea est commutata. † commodum. Quir. p. R. 1, si *rationes* meas vestræ salutis anteposuissem. Act. i in Verr. 9, *ratio* non erat, pro, non erat e re mea. † ponitur et pro re ipsa. Inv. i, 1, *ratio* ipsa. Cæcin. 3, per fiduciæ *rationem* fraudare. Verr. i, 2, veritatis *ratio*. † species. Verr. iii, 85, quam *rationem* habet, non quæro æquitatis, sed improbitatis? † Nat. D. iii, 27, *ratio* bona, i. e. sana. † Verr. ii, 70, re ac *ratione* conjunctus; de sociis in negotiatione aliqua, vel de creditore ac debitore, ut Sull. 20, magna *ratione* cum Mauritanie rege contracta. † addamus formulas quasdam, Sull. 3, sin est in me *ratio* reipublicæ: i. e. si habeo ejus *rationem*. ad Div. xi, 14, pecuniæ *ratio* habebitur, h. e. curabitur, ut detur. ad Att. vii, 9, haberi comitia sine illius *ratione*, i. e. ut ejus *ratio* non habeatur. Nat. D. iii, 29, levitates comicæ parumne in *ratione* versantur: h. e. adhibent *rationem*. Verr. i, 23, est aliqua rei *ratio*. ibid. ii, 11, *rationem* reddere de aliquo. Verr. v, 24, *rationem* referre alieni: ubi Grævius corrigit *rationes*.

* *Ratiocinari*, calculos ponere, computare, de Rep. v, 3, ex Nonio, ix, 5. Sic et Tascul. i, 2.

* *Ratiocinativum* genus, Invent. i, 13.

Ratus, certus. Top. 14, *rata* conclusio. Fin. ii, 7, δέξας maxime *ratas*. † Tusc. i, 39, pro *rata* parte, pro quo et dicitur pro portione.

Raudusculum, Att. iv, 8; vi, 8; vii, 2; xiv, 14, est paululum pecuniæ. Proprie est particula æris, ponderis libellæ, s. assis; unde iis temporibus, quibus ære rudi utebantur, assis

locum obtinuit. Salmas. Mod. usur., p. 26. Val. M. v, 6, 3, olim aera raudera dicebantur: ubi v. Pigh. et reliquos intt.

* *Reapse*, re ipsa, de Rep. i, 2; ii, 39. v. Senec. ep. 108.

* *Rebellio*. pr. Scaur. 10, fragm. nov., multis Carthaginiensium rebellionibus. Verbum in Cicerone novum. Neque habet *rebellis*.

Recedere. Quint. 11, *recedit* res ab eo, h. e. alium possessorem nanciscitur. ad Div. viii, 14, conjunctio non ad occultam *recedit* obtrectationem, sed ad bellum se erumpit.

Recens. ad Div. xi, 21, res recens nova. v. Manut. † Her. ii, 7, *recentior* in dolore.

Recensio, est censorem, Mil. 27.

Receptator locus, Milon. 19.

Receptus, Or. ii, 24, quomodo differat a *susceptus*, v. in *recipere*.

Recessus. Tusc. iv, 7, *recessum* animi et fugam efficit metus. ad Div. ix, 14, tum accessus ad causam, tum *recessus*.

Recidere, concidere. Brut. 91, *recidit* nimia vocis contentio.

Reciperare, ad Div. vi, 10; xii, 2, antiquè pro *recuperare*.

Recipere. in Cæcil. 8, *recipere* causam, dicitur de eo, cui oblata est. Suscipit, qui sponte eam agere instituit. Balb. 14, *recipere* in civitate. † accipere. Rosc. C. 8, si *recipere* hos quæstus posses. Rabir. Post. 4, nec ex ejus bonis, quanta summa litum fuisset, *recipi* a populo. Add. Gron. ad Liv. i, 53. † Est et verbum forense. Nam prætor *recipere* nomen dicitur, quum delatum ab aliquo in numerum reorum refert, ad Div. viii, 8. † in venditione est præstare aliquid. Or. i, 39, lumina, uti tum essent, ita *recepit*. † excipere in venditione. Top. ult., venditores—iuris cæsis *receptis*, etc. quam significationem egregie illustravit Gron. ad Senec. Cons. ad Marc. c. 10. Cf. Gellium, xvii, 11. † gladiatores *recipere* ferrum dicuntur, quum se jugulari ab adversario patiuntur. Sext. 37; Tusc. ii, 17.

Reciprocare, in dialecticis est, convertere enuntiationem. Div. i, 6, si quidem ista sic *reciprocantur*.

Recogitare. Q. fr. ii, 2, *recogitare* de re aliqua.

Recognitio, recordatio, quæ sit alio narrante, monstrante. Verr. iv, 50, in *recognitione* scelerum suorum.

Recognoscere, in memoriam revocare. Verr. ii, 6, quum istius furtum *recognosceret*.

Recolligere, reconciliare, ad Att. i, 5.

Reconciliare in gratiam, Dom. 50.

* *Reconcinnare*, Q. fr. ii, 6, de ædificiis.

Reconditus, subtilis, non vulgaris. Brut. 79, *reconditæ* exquisitæque sententiæ. ibid. 76; ad Div. xv, 21, *reconditæ* litteræ. Acad. ii, 4, *reconditiora* desidero. v. *interior*. † Quint. 18, fuit enim natura tristi et *recondita*: h. e. solitudinis amante, s. etiam cogitata celante, quo sensu de Tiberio dicitur ap. Tacitum.

Recreare. Att. ii, 23, ambulare *recreandæ* vocalæ causa. Nat. deor. ii, 4, *recreare* iterum consules. Tusc. i, 24; Catil. iii, 4, *recreare* se.

Recte. Verr. iii, 98, *recte* vendere, h. e. bono pretio. Fin. i, 6, *recte* ferri, de motu perpendiculari, pro *recta* ferri. Top. 4, *recte* accipere, i. e. jure, legibus, ut emtione, testamento.

Rectio. Fin. iv, 22, *rectiones* rerum publ.

Rectus. Rabir. Post. 17, *rectis* oculis urbem intueri: i. e. sine pudore ac dolore, quo exsules solent, et foro ejecti. De hac loquendi forma v. Bentlei. ad Horat. Carm. i, 3. Brut. 75, Cæsar commentarii nudi sunt et *recti*. *Rectum* dicitur de subtili et eleganti genere orationis, in quo hoc tantum spectatur, ut nil vitii insit. v. Gronov. ad Sen. ep. 100.

Recuperator, est iudex in causa privata, ad quem de re pecuniaria, aut possessione qualibet, certatur. In Cæc. 17; Cæcin. 1, et ibi Hotomannus. Adde nunc pr. Tull. 1, 2 sq. Quod autem contra hanc definitionem assert Hotomannus, *recuperatores* etiam de injuriis cognovisse; non tam de facto, quam de æstimatione injuriæ pecuniaria judicabant. Sic ap. Tacit. A. i, 74, absoluto iudicio de repetundis, ad *recuperatores* itum: ubi v. Gron. v. et Salmas. Mod. usur., pag. 794, et Budæus ad Pandect., p. 376. Fuisse autem e centumviris *recuperatores*, inde patet, quod quæ cau-

sæ apud recuperatores actæ sunt, apud Ciceronem, Or. i, 38, centumvires dicuntur. Itaque iudices provinciales, qui recuperatores dicuntur, ut Verr. iii, 13, 59, iudicant ea, quæ Romæ centumviri, ut bene monet Nordkerk. de lege Petron. §. 18.

Recuperatorium iudicium, Verr. iii, 11.

Recusare. Offic. iii, 23, *recusavit*, ne diceret, pro *recusavit* dicere. Cæcin. 28, 29, est verbum iuris.

Recusatio, Inv i, 5, opponitur petitioni iudiciali.

Reddere, relinquere, cedere, Verr. ii, 37; item Sull. 30, non modo nihil mihi assumo, sed etiam *reddo* ac remitto.

Redemptio. Act. i in Verr. 6, *redemptio* iudicii. Pis. 36, *redemptiones* reorum, sunt corruptiones iudicium, quas quis pro pecunia suscipit: et *redemptio* iudicii, s. rei, fit, si quis pollicetur pecunia accepta, se iudices corrupturum, operam suam in corrupendis iudiciis vendit.

Redemptor, manceps. vid. *redimere*. Verr. i, 56, qui a vetere redemptore acceperit.

Redhibere, est recipere, quod erat venditum, propterea, quia improbatum est, deteriusque repertum, quam venditor dixerat. Offic. iii, 23.

Redigere, cogere, accipere. Rosc. C. 17, *redigere* pecuniam, sc. a debitore. Cf. Rab. Post. 13. in Cæcil. 17, est de pecunia ex rebus venditis. v. Gronov. Obs. i, 19.

Redimere dicitur de mancipe, qui ædificium exstruendum conducit; ei opponitur *locare*. Verr. i, 54, si pupillo opus *redimitur*—ne liceat pupillo opus *redimere*. ibid. 56, qui *redemerit*, satsidet, etc. Hinc illud intellige, Verr. i, 11, qui istum eripiendum *redemerunt*. Adde dicta in *redemptio*. † pecunia data se, aut alium aliqua molestia liberare. Verr. iii, 19, *redimere* pericula sua. ibid. 56, *redimere* conentur rem confessam. Unde et metaph. ad Div. ii, 16, acerbissimam a rep. privatis incommodis *redimere*. † compensare. ib. x, 8, non præteritam culpam videri volo *redemisse*. Vid. Burm. ad Ovid. Her. xvii, 49. Sed Rosc. Com. 12, societatis, non suas lites *redemit*, quam

a Flavio fundum accepit: invidiose dicitur de eo, qui non *redemit*, sed a quo alter redemit. Dicendum erat: de societatis, non suis litibus decedit.

Redintegrare. ad Div. xi, 9, ne bellum *redintegrare* possit, i. e. renovare.

Redivivus. Verr. i, 56, *redivivus* lapis, qui e destructo veteri ædificio est reliquus et salvus, et ad novam ædificationem transferri potest. ibid., *rediviya* sibi habeto. vid. Gronov. ad Senec. Troad. 472.

Redolere. Brut. 82, ex illius orationibus *redolere* ipsæ Athenæ videntur.

* *Redomitus*, domitus. Sull. 1, *redomiti* ac victi. Al. habent *edomiti*.

Reductus. Fin. v, 30, ut ista producta et *reducta*, ἀποσπῆμένα καὶ ἀποσπῆσθαι. † Rabir. Post. 17, possum excitare multos *reductos*, etc. Hunc locum, in quo Grævius negat se scire, qui sint *reducti*, sic interpretor: Possum adducere multos testes liberalitatis tuæ, quos tu, quum ære alieno concidissent, et solum vertissent, reduxisti, restitisti, ære alieno ipsorum tua liberalitate dissoluto; quod quum et pater tuus fecisset, ei opem tulit in iudicio capitis, adeoque tibi etiam prodesse debet. Sic *reductio* regis Alexandrini, ad Div. i, 7, est resitutio in regnum. Exsules *reducti* pluribus locis apud Ciceronem occurrunt. Patricii et Manutii interpretationem recte Grævius rejicit. Non enim quadrat.

Redundantia. Orat. 30, ipsa illa pro Roscio juvenilis *redundantia*, h. e. nimia sententiarum, acuminum, ornamentorumque omnium copia, quæ et luxuria dicitur.

Redundare. Orat. iii, 4, ornatus *redundat*. v. *redundantia*. Balb. 25, ut aliqui sermones—*redundarent*: h. e. commemorarentur, proferrentur, vel in causa aliquam vim haberent. † Rab. Post. 5, ex ea causa *redundat* reus, i. e. in ea causa repertus est reus, per societatem facinoris, ut propterea in iudicium vocetur.

Reduvia, est particula cutis, quæ circa ungues digitorum se resolvit: deinde proverbio de re parva et levi dicitur. Rosc. Am. 44, *reduviam* curate.

Refescire, implere. Tusc. ii, 2,

libris omnia *referserunt*. Rabin. Post. 14, aures *refersit* istis sermonibus. † comprimere, coarctare. Orat. i, 35, ut Crassus hæc, quæ coarctavit, et peranguste *refersit* in oratione sua, dilatat nobis.

Referre, respondere. Cæciu. 29, ego tibi *refero*. Quint. 13, quid a nobis *refertur*? ubi v. Grævius. † instaurare. Flacc. 1, *referre* Valeriæ gentis laudem. in Cæcil. 21, *referre* institutum. ibid, consuetudo repetita ac *relata*. Dom. 29, sacramentum *referre*, i. iterum ad iudices deferre. † reddere. Verr. iii, 96, *referre* iudicia ad equestrem ordinem. † in rationibus sæpe dicitur elliptice, pro *referre* in tabulas rationum. Flacc. 19, operi publico *referunt*: h. e. pecuniam in rationes *referunt*, tanquam consumptam in opere aliquo publico. † item de SCTis, pro *referre* in tabulas publicas, tabularium, quod erat ad ærarium. ad Div. xii, 1, SCTa *referuntur*. Cf. Rosc. Com. 1; Phil. v, 4. De rationibus, quum ad ærarium deponuntur, Verr. i, 30; iii, 71. Item de aliis rebus, quarum memoria litteris publicis mandatur. Sull. 14, me aliter, ac dictum est, in tabulas publicas retulisse. ib., qui his hominibus ad vere *referendum* fidem defuisse putet. † recedere. Nat. D. iii, 14, quum se sol *referat*. † *referre* dicitur etiam ad aliquem, qui ei aliquid deliberandum, examinandum, iudicandum, decernendum, jubendumve proponit. Tuscul. i, 16, ad oculos omnia *referre*. Phil. ii, 6, eequid ad eum de rep. *retulisti*? Quint. 16, ad se ipsum aliquid *referre*. Catil. i, 8, *referre* ad senatum. Manil. 19, Cicero prætor dicit, se ad senatum *relaturum* de re aliqua, quod erat consulum. Est autem de egressione relationis intelligendum, ut vidit Grævius: quum senatores jus haberent non solum sententiam dicendi de eo, de quo interrogati essent, sed etiam de alia re, de qua relatum a coss. non esset. † Cluent. 49, *referre* ad populum: pro quo Grævius *perferre* mavult; male, mea sententia. Nam primo exempla allata huc non quadrant; deinde ex analogia linguæ *referre* ad populum æque dici potest, ac *ferre*; tertio sic est etiam Dom. 19, quid si etiam plu-

ribus de rebus uno sortitu *retulisti*? quem locum Grævius intactum reliquit. Manutius tamen hic quoque malebat *tulisti*. Formulæ in SCTis, ut ad Div. viii, 8, ad senatum populumque *referre*, nihil huc prosunt, quia per *σύλλαν* de utroque *referre* dici potest. Sed aliunde firmari ea forma potest, ut se tueri utcumque possit. Dukerus ad Liv. viii, 37, e Valerio M. affert (ix, 10, 1), M. Flavius ad populum de Tusculanis *retulit*: ubi tamen Perizonius malebat *tulit*. Sed *retulit* est tamen etiam apud Florum, iii, 21, 9. Livius, xxxii, 20, quum *referant* magistratus: intell. ad concilium. ibid. 22, *relaturos* se de societate, int. ad concionem. In quibusdam talibus *referre* positum videri potest pro *deferre*: cuius generis ipsius exempla sunt apud Liv. xxxix, 44, in omnibus libris. Add. xxxvii, 57; xlii, 4, et ibi Drakenb. Refer huc, quæ idem Grævius dixit pro defendenda formula, *ferre* sententiam, ubi de senatoribus sermo est. Verr. ii, 3. † Quir. p. R. 10, sententiam simpliciter *referre*. Merito dubitant de hac scriptura viri docti, et aut *ferre*, ut Hotom. et Græv., aut *efferre*, ut Manut., scribendum censent. † Dom. 29, rem iudicatam *referre*, sc. in iudicium, ut de ea iterum iudicetur. † Nat. D. i, 12, *referre* in numero deorum. † Verr. i, 7, vestra dignitas mihi fructum diligentiae *refert*.

* *Refertus*, copiosus, abundans rebus bonis. Mur. 9, *referta* Asia et delicata. de Rep. ii, 24, Suessam Pometiam, urbem opulentam *refertam*que. † cum genit. Font. 4, *referta* negotiatorum provincia. Cf. Planc. 41; Att. viii, 1.

Refervere, fervere. Rosc. Com. 6, *refervens* crimen.

Refervescere, defervescere. Brnt. 91, contentio nimia vocis conciderat, et quasi *referverat* oratio.

Reficere, sanare. Att. vii, 3, Tironis *reficiendi* spes. † restituere. Sext. 6, *reficere* salutem communem. † Planc. 18, ne *reficere* necessariis suis suam tribum possint. Si Cicero ita scripsit, sensus est is, quem Manutius tribuit: conficere tribum suam necessariis, qui antea suam nobis confecerant, nisi vero ipsum *reficere*

est conficere : ut in illo, Verr. iii, 50, infra, quanquam nec ibi est simpliciter conficere. Sed vix dubito, quin verum sit, quod ex Erfurt. cod. reposuit Grævinus, *conficere*. † Verr. iii, 50, villico delectetur, quod tanto sibi plus mercedis ex fundo *refectum* sit. Paradox. vi, 1, antequam sibi ex tuis possessionibus tantum *reficiatur*. In quibus *reficere* esse videtur pro conficere, quod de eadem re dicitur, ut et efficere. Sed est, ut vere dicam, *reficere* nihil aliud in his quidem locis, nisi conficere pecuniam ex aliqua re, in qua pecuniam tuam collocaris, ut non tam accipias, quam recipias pecuniam. Sic plane est ap. Varron. R. R. i, 2, 8, *reficere* sumtum et impensam : ubi forte in sequentibus *sumtus* pro *fructus* rescribendum. Sunt tamen alii loci, in quibus simpliciter est conficere. v. Gron. ad Liv. xxxv, 1.

* *Refigere*, de legum, vel decretorum tabulis. Notis jam locis, ad Div. xii, 1; Philipp. xii, 6; xiii, 3, adde nunc fr. orat. de ære alieno Mil., ut, quas haberet in vestibulo tabulas, *refigeret*.

Refatus. Att. xii, 2, naves L delatas in Uticam *reflatu* hoc.

Refrenare. Verr. iii, 57, quum animum—conscientia sceleris *refrenaret*. Phil. xi, 2, a reditu *refrenavit*, i. cohibuit.

Refricare, renovare. ad Div. v, 17, *refricare* desiderium. Pis. 33, præterita fata reipubl. *refricabis*. ad. Att. x, 17, crebro *refricat* lippitudo; int. se. Sull. 5, animum *refricat* memoria.

Refrigeratus, remissus. Act. i in Verr. 10, defessa et *refrigerata* accusatio. ad Div. iii, 8, *refrigerato* levissimo sermone hominum.

Refrigescere, non amplius agi, omitti. Q. fr. ii, 6, quod de Pompeio Caninius agit, sane quæ *refrixit*. ad Div. xv, 17, verentem, ne hasta *refrixisset*. † Planc. 23, *refrixit* crimen : h. e. non ita, ut ante, jactatur, augetur, magnum putatur. Opponitur, calere. † contemni. Div. ii, 41, ceteris in locis sortes *refruxerunt*. † de candidatis dicitur, quum spem potiendi honoris amittunt. Attic. iv, 18, Memmius autem, diremta coi-

tionem, invito Calvino *refruxerat*. Q. fr. iii, 2, Scaurus *refrixit*.

Refugere. Or. i, 22, me semper a genere hoc sermonis *refugisse*. Tusc. iii, 2, *refugere* oculi.

Refutare, reprimere, coercere. Prov. Cons. 13, *refutare* bello nationes. Ac. R. 4, *refutare* conatum alicujus. ad Div. i, 9, *refutare* alicujus cupiditatem. Tusc. ii, 23, in primis *refutetur* ac rejiciatur clamor Philoctetæus. Rabir. Post. 16, quam bonitatem non modo non aspernari ac *refutare*, sed complecti etiam, et augere debetis.

Regere, accommodare. Cael. 6, versare suam naturam et *regere* ad tempus, atque huc et illuc torquere ac flectere. Reliqua verba ostendunt, tamen *tegere* Grævi non quadrare. Confer etiam Drakenb. ad Sil. ii, 382.

Regio, fines. Agr. ii, 35, *regionibus* officii se continere.

Regnare. Brut. 10, Græcia jam *regnante* : h. e. libera a regum, quos ante habuerat, dominatu. ad Div. xi, 16, quum equitum centurias tenes, in quibus *regnas*, h. e. plurimum potes. v. *regnum*.

Regnum, potentia alicujus nimia in aliquo genere. Sull. 7, se *regnum* meum ferre non posse. Act. i Verrin. 12, *regnum* judiciorum. Dicitur tamen etiam honestius de eo, in quo quis excellit præ ceteris. ad Div. ix, 18, *regnum* forense. Att. i, 1, *regnum* judiciale.

Regustare. Att. xiii, 13, crebro *regustare* litteras. Cf. xiii, 48.

Rejectaneus. Fin. iv, 26, non appello mala, sed *rejectanea*. v. *rejectus*.

Rejectio judicium, Act. i in Verr. 3; Sull. 33. v. *rejicere*.

Rejectus. Acad. i, 10; Fin. iii, 16, etc. *rejecta*, sunt stoicorum ἀπορρηγμένα. † Rose. A. 29, *rejectus* a ceteris suspicionibus : h. e. ceteris suspic., quas attulerat, *rejectis* et improbatis.

Rejicere, abstergere. Top. i, a libris te *rejecit* obscuritas. † differre. Q. fr. ii, 3, legationes in idus febr. *rejiciebantur*. † ad alterius arbitrium et judicium delatum velle. Verr. iii, 60, Romam *rejecit* causam. ad Div. x, 16, nihil huc *rejecias*. † repudiare, non accipere. Att. viii, 11, enim a me Capuam *rejiciebam*. † fo-

rense est, *rejicere* iudices. Nempe quum prima iudicum sortitio a præ-tore facta est, utraque pars habet potestatem rejiciendi iudices ex eo numero, quos putet aut inimicos sibi, aut cupidos, aut non satis integros esse. Verr. ii, 13, quum alternæ civitates *rejectæ* sunt: h. e. alternis, nempe ab utraque parte. Sic Vat. 11, alterna consilia *rejicere*. Verr. iii, 60, *rejiciendi* potestatem facere. Hinc fit, ut *consequens* pro *antecedente* dicatur, sive pro tota actione iudicum, sorte et reiectione deligendorum. Verr. iii, 59, recuperatores *rejici* oporteret. *ibid.*, 29, recuperatores *rejice*: ubi frustra Græ-vius suspicatur *recipe*. Non magis recte sollicitat locum Verr. iii, 11, quid prætor? jubet recuperatores *rejicere*. Decurias scribamus. Quas decurias? de cohorte mea *rejicies*, inquit.

Relatio. Inv. i, 11, *relatio* criminis, est, quum reus in accusatorem conjicit crimen, sive illud ipsum, sive aliud. † Pis. 13, consulis *relatio*: int. ad senatum. Cf. ad Div. viii, 1.

Relator, qui ad senatum refert, Att. viii, 15.

Relictio reip., Att. xvi, 7.

Religio. definitio religionis adversus Deum est Inv. ii, 2. † sacra, genus sacrorum. Dom. 41, *religiones* suscipere, est sacra nova instituere, sive sacrum aliquid efficere. *ib.* 47, dare huic *religioni* (sc. huic modo sacrandarum ædium privatarum) aditum Cf. Phil. i, 6. † sanctitas loci. Dom. 39, inferre *religionem*—eripere *religionem*. † res omnis, quæ ad *religionem* pertinet. Sic Verr. ii, 51, lex de *religione*, est de sacerdotio. Item *religiones* dicuntur de auspiciis, prodigiis, etc. quæ dubitationem agendi afferunt, aut impediunt aliquid. Dom. 54, quum ejus dedicationem fictis *religionibus* impedirent. ad Div. x, 12, oblata Cornuto *religio* est, admonitu pullariorum. Cf. Agrar. i, 2. † culpa quæ contrahitur, si religiones violantur. Nat. D. ii, 4, *religio* hæret in republica. Cæciu. 34, *religione* solvi. † superstitio. Div. ii, 54, *religiones* suscipere. *ibid.*, *religiones* deponere. Dom. 49, homo *religionibus* deditus. † obligatio quædam ad aliquid omittendum, cujus

respectu rebus veluti sanctitas inest, propter quam eas violare nefas est: unde et pro dubitatione, scrupulo, etc., in rebus agendis. Verr. i, 15, si nullam *religionem* sors habet. in Cæcil. 14, *religio* sortis. Verrin. iii, 58, *religio* societatis. Rosc. A. 24, magnam *religionem* possidet paternus sanguis. Inv. ii, 30, fœdus summæ *religionis*. Att. xii, 36, posteritas habet *religionem*. Catil. iii, 6, ut, quæ *religio* C. Marii non fuerat, ea nos *religione* in privato P. Lentulo puniendo liberaremur. Cf. n. 3. Nat. D. ii, 4, rem in *religionem* venisse populo. v. Gron. ad Liv. x, 37. † summa in quacumque re diligentia, ne quid minus recte fiat. ad Div. xi, 29, *religio* in consilio dando. Cæcin. 2, judicandi mora et *religio*. Or. 8, eorum *religionis* (qui sc. nihil nisi rectissima probabant) quum serviret orator. Brut. 82, *religio* oratoris. *ibid.*, *religio* nimia. † difficultas, obiectio. Or. 11, hac ego *religione* non sum ab hoc conatu repulsus.

Religiosus. Dom. 48, dedicatio est *religiosa*; h. e. *religionem* affert, sacrum aliquid efficit. Att. ix, 5, *religiosus* dies. ad Div. i, 7, homines *religiosi*, h. e. aut superstitiosi, aut nomine religionis abutentes. Or. 9, aures teretes et *religiosæ*, h. e. nihil nisi perfecta probantes. Brut. 11, auctor rerum romanarum *religiosis-simus*.

Relinquere. Verr. i, 33, *relinquere* injurias suas, i. e. non persequi, non ulcisci. Cf. Cæcin. 3; Verr. i, 33. † *relinquitur*, reliquum est, ut Flacc. 34. Item de conclusionis syllogismi: sic Her. ii, 29, complexio, quæ non certum et constans aliquid *relinquit*.

Reliquiæ. Nat. D. ii, 9, 55, *reliquiæ* cibi, de fecibus, excrementis. Leg. ii, 22, *reliquiæ* Marii, sunt ossa et cineres. de Sen. 6, ut avi *reliquias* persequare: dicitur e persona Catonis, qui Scipionem juniorem hortatur, ut Carthaginem deleat, et quidquid Carthaginensibus avus Africanus major *reliquisset*. ad Div. vi, 8, *reliquiæ* Asiaticæ negotiationis: debita nondum exacta, quæ et *reliqua* dicuntur.

Reliquus. Att. xv, 15, ex *reliquis*, quæ nonis april. fecit. *Reliqua* hic sunt ea pecunia, quæ eo tempore,

confectis omnibus rationibus, residua fuit. Sed, xvi, 3, maxime me angit ratio *reliquorum* meorum; quæ tanquam explicata sunt (cf. ep. 15, et ad Div. ii, 13, publicanis etiam superioris lustris *reliqua* conservaram), etc. sunt debita nondum exacta. Sic et *reliquum* est ad Att. vi, 3.

Remedium. Cluent. 19, *remedia* causarum dicuntur, quibus mala causa defendi potest. ibid. 35, sine iudiciorum *remediis* salvi esse non possemus. ibid. 44, mucronem multis *remediis* retundere. Cum præp. ad Verr. v, 10, *remedium* ad vinum.

Remigare. Tusc. iv, 4, utrum mavis statim nos vela facere, an quasi e portu egredientes paullulum *remigare*? Sensus est: utrum malit statim copiose et late disputari, an vero ante subtiliter rem se persequi: quemadmodum qui portum egrediuntur, non statim vela dant, sed lentius progrediuntur. Id autem fit *remigando*. Ceterum probat Buherius lectionem Leid. codicis, statim nos vela facere, tanquam egredientes e portu, an paullulum *remigare*. Subituros portum sine velis navigare scio, egressos non item. Add. in *remus*.

Remigrare. Tusc. v, 21, *remigrare* ad iustitiam.

Remisse. Off. iii, 29, qui ista *remissius* disputant, h. e. minus severe. In Epicureos dictum est, qui non sola honesta dicunt esse bona.

Remissio, lenitas. Cat. iv, 6, *remissio* pœnæ.

Remissus, finitus. Tusc. i, 44, *remissa* vita humana. E poeta. † levis. Verr. iii, 29, *remissior* æstimatio. † lenis, facilis. Att. xvi, 15, utrum *remissior* essem, an summo jure contenderem. † comis, hilaris. Cœl. 6, *remissus*—severus. † Or. ii, 23, *remissius* dicendi genus, opponitur forensi, contentioso. Versatur enim in eo oratio plerumque in narrando aut docendo, philosophi more, quorum mollior est, sine asperitate et vehementia, oratio.

Remittere, dimittere. Cluent. 2, *remittere* opinionem. † concedere, condonare. ad Div. xi, 20, de exercitu Pausæ legionem mihi Cæsar non *remittit*.

Remotus. Fin. iii, 16, *remota*, sunt ἀποσπόνγμεία stoicorum.

Remove sine ab. Or. 2, nec se artibus suis *reloverunt*.

* *Remunerare*, Sen. p. R. 12; de Pet. Cons. 9.

Remus. Tusc. iv, 5, dialecticorum *remis* orationem propellere, est initium facere a subtili et dialectica disputandi ratione. v. *remigare*.

Renovare, reficere, recreare. Sext. 69, *renovare* rempubl. † repetere. Div. ii, 2, studia hæc *renovare* cœpi-mus.

Renovatio. Att. vi, 1, *renovatio* singulorum annorum, est genus anatocismi, de quo supra in *anatocismus* dictum. † repetitio. Brut. 71, usurpatio et *renovatio* doctrinæ.

Renuere cum dat. Rab. Post. 13, *renuente* huic crimini.

Renuntiare. Verr. i, 54, *renuntiat* illam decisionem: h. e. nuntiat, illam pactionem, quam fecissent, ratam non esse; improbari ab eo, cujus in ea re voluntas maxime spectanda sit † prodere dicendo. Act. i in Verr. 6, *renuntiata* est tota conductio iudicii.

* *Renuntiatio*; nostri, *rapport*. Verr. i, 34, rem gestam *renuntiarat*, —*renuntiationem*que ejus, quæ erat in publicas litteras relata, tolli juss erat.

Repandus, incurvus, inflexus. Nat. D. i, 29, calcei *repandi* Junonis: quorum sc. speciem conspiciere licet in nummis, qui Junonem referunt, et in Gornianis monumentis in Museo Etrusco.

Repastinatio, de Sen. 15, genus operis rustici, quum vineæ veteres refodiuntur.

Repellere. Flacc. 2, ex urbe *repulit*: nisi legendum *depulit*.

Repentinus, subito ortus, novus. Verr. iii, 75, *repentina* rationes. Brut. 69, *repentini* homines et ignoti.

Repetere, vindicare sibi ereptum aliquid, et injuriam factam iudicio persequi. in Cæcil. 5, *repetere* jus suum. ibid., pecuniam ex lege *repetere*. Mur. 2, res *repetere*. Sext. 26, nullis *repetitis* rebus: int. per fœdiales. De qua repetitione vid. Liv. i, 32, † initium facere. Tusc. i, 48, *repetunt* ab Errothæo. Cf. Or. i, 20.

Repetundæ. in Cæcil. 4, de pecuniis *repetundis* nomen alicujus deferre. v. in Ind. Legg. de *Repetundis*.

Replicare, evolvendo cognoscere,

repetere. Sull. 9, *replicare* memoriam annalium. Leg. iii, 14, *replicare* memoriam temporum.

Replicatio, conversio. Nat. D. i, 13, *replicatio* mundi.

Reponere, restituere. Att. xiii, 12, Catulo et Lucullo alibi *reponemus*: int. quod hic ablatum est.

Reposcere, poscere. Verr. iii, 1, qui ab altero vitæ rationem *reposcunt*.

Repræsentare, est proprie, in re pecuniaria, pecuniam statim solvere, atque adeo prænumerare, ante diem solvere. Att. xii, 25, dum a Faberio *repræsentabimus*. ibid. 29, si qua etiam jactura facienda sit in *repræsentando*. ibid. 31. v. Gron. Sest., p. 30. † hinc dicitur pro facere aliquid ante tempus, citius quam debeas, aut constitutum sit. Att. xvi, 2, mihi videntur etiam istorum animi incendi ad *repræsentandam* improbitatem suam: h. e. citius demonstrandam, quam ante constituerant. ad Div. v, 16, neque expectare temporis medicinam, quam *repræsentare* ratione possumus. In hoc loco male negatur in Lexico Fabri vis anticipandi inesse, quum *repræsentare* idem sit, quod ante dixerat, anteferre consilio. ad Div. xvi, 14, dies promissorum adest (h. e. non longe abest); quem etiam *repræsentabo*, si adveneris: h. e. etiam ante libertas dabitur, quam promiseram. Phil. ii, c. ult., quoniam etiam corpus libenter obtulerim, si *repræsentari* morte mea libertas civitatis potest: h. e. si mors mea efficere potest, ut eo citius libertas restituatur civitati. † Sext. ii, quod ipsum templum *repræsentabat* memoriam consulatus mei: h. e. præsentem animis faciebat, instaurabat. † ad Div. viii, 2, me *repræsentante*, est absolutus. Id quam vim habeat, nemo, quod sciam, explicavit, neque ego explicaverim. Et est forte lectio corrupta.

Repræsentatio, de re pecuniaria, ad Div. xvi, 24; Att. xii, 31; xiii, 29. v. *repræsentare*.

Reprehendere, revocare. Verr. iii, 20, quod erat prudentia prætermisum, id, quæstu ac tempore admonitus, *reprehendisti*. † refellere. Cœl. 27, quem quomodo *reprehenderent*. † corrigere. emendare. Dom. 33, si se collegisset, temeritatem atque in-

juriam suam restitutione mea *reprehendisset*. † Verr. iii, 96, si senatores judicarent, hoc genus pecuniæ per injuriam cogendæ non posse *reprehendi*: h. e. ita accusari, ut reus damnaretur.

Reprehensio. Or. iii, 25, sine *reprehensione*, i. e. ut se nunquam revocet, coerceat intra fines, corrigat, etc.

Reprimere, angustius, brevius, tardius facere. Att. x, 9, dubitabat nostrum nemo, quin Cæsar itinera *repressisset*. Brut. 91, dedit operam, ut nos nimis redundantes, et superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate et licentia, *reprimeret*. † abstinere. Sext. 55, vix odium suum a corpore *represserunt*. Verr. v, 29, a præsentis supplicio tuo se *repressit* populus R.

Repromissio, Rosc. Com. 13, est *restipulatio*, de qua mox.

Repromittere. Brut. 5, non *repromittere* istud ausus sim. Cf. Rosc. Com. 13, de *restipulatione* dicitur. v. *restipulari*.

Repudiare, tollere. Or. iii, 1, *repudiare* a republ. consilium senatus. † Verr. iii, 74, *repudiari* dicuntur, quorum frumentum improbatur.

Requirere, reprehendere. Mur. 29, quæ nonnunquam *requirimus*, ea sunt omnia non a natura, sed a magistro. † desiderare rem amissam. L. Manil. 2, quibus amissis et pacis ornamenta, et subsidia belli *requiritis*. Hanc notionem illustrat Burmann. ad Virgil. Æn. i, 217.

Res, de re familiari, pecuniaria. Off. ii, 11, iis etiam, qui emunt, vendunt—justitia ad rem gerendam necessaria est. de Sen. 7, *rem* male gerentes patresfam. Rabir. Post. 2, in pluribus provinciis ejus versata *res* est. Quint. 11, quum *res* ab eo, quoniam contraxisset, recessisset. † causa, commodum. Phil. ii, 2, contra rem alienj venire: de eo, qui in judicio aliquem quacumque ratione oppugnat. † Sen. p. R. 11, *res* redire dicuntur, quum causæ in foro, aliaque publica negotia intermissa, quod *res* prolatus, dicunt (v. *prolatus*), repetuntur. v. Lambin. ad h. l. Cf. Sext. 62. † Or. ii, 11, inesse in ratione rerum. ib. i, 21, positum esse in re atque natura: de iis rebus, quæ sunt, non modo

singuntur. † Verr. i, 14, *res* rationum: per periphrasin pro *rationes*. † Verr. iii, 35, *res* gestæ, sunt leges Sullæ. ad Div. i, 5, *res* gestæ Lentuli, in primis capiendæ de revocatione Ciceronis ab exilio, et lege centuriata, ejus rei causa ab eo lata ad populum. † *res publica*. v. infra in hac voce.

Rescindere locum, Agr. ii, 1, est aperire, quum obstructus esset antea.

Rescribere, in re pecuniaria, Att. xvi, 2, reliqua *rescribamus*, i. e., ut opinor, rursus in litteras, tabulas, referamus, vel, syngrapham demus, ut alio tempore solvamus. Quidam autem libri habent *perscribamus*, eodem fere sensu.

Rescriptus. Tusc. iv, 2, cantus fuisse *rescriptos* vocum sonis. Si sana lectio est, de quo dubitant viri docti (v. Buher. ad h. l.), sensus hic est: cantuum illorum certos modos factos esse, signisque expressos, quod nos vocamus *composer*. J. Fr. Gronovius corr. *descriptos*: alius, *notis* pro *sonis*.

Resecare. Tusc. iv, 21, *resecanda* esse, evelli penitus non posse.

Reservare, servare, retinere. Cluent. 70, nihil ad similitudinem hominis *reservavit*. ad Div. v, 4, ne, quum velis revocare tempus omnium *reservandorum*, quum, qui servetur, non erit, non possis. † Q. fr. iii, 1, Minucio me—*reservabam*: h. e. expectabam Minucium—ut per eum scriberem, quæ scire te vellem.

Residuus. Verrin. iii, 97, quid potest esse in calamitate *residui*? h. e. quæ calamitas est reliqua? Cluent. 34, de pecuniis *residuis* reus. *Residua* pecuniæ sunt eæ, quæ magistratibus ex ærario datæ sunt, ut in re publica consumerentur, ab iis autem oppressæ, et in rem suam conversæ sunt.

Resignare. Arch. 5, fidem tabularum *resignasset*, h. e. corrupendo sustulisset. Ita et Servius ad Virgil. Æn. iv, 244. Burmannus ibi non audiendus de loco Ciceronis, quem non inspexerat.

Resilire. Rosc. Amer. 29, *resilit* crimen ab eo: h. e. non hæret, falso in eum conferri intelligitur. v. *hærrere*.

Resipere, respirare, recipere se, Sext. 37.

Resistere, consistere, subsistere.

Mur. 39, ubi lapsi *resisteremus*. Tusc. v, 28, *resistet* extra fores. v. de hac notione Schwarz. ad Plin. Pan. c. 10. ad Att. ii, 2, negavit, se nunquam cum Curione *restitisse*, sc. colloquendi causa; nunquam se cum C. locutum.

Resonare. Tusc. iii, 2, laus virtuti *resonat*, tanquam imago (se vocis). Nam echo imago vocis Latinis vocatur. Lambinus adeo addebat *voci*; quod non opus esse videtur. Ceteræ emendationes nihili sunt. Nat. D. ii, 57, in fidibus *testudine resonatur*: h. e. testudinis drities repellit et augeat sonum fidium. Div. ii, 14, nervos in fidibus alios aliis *resonare*.

Respectare, desiderare, expectare. Plano. 18, *respectare* munus par ab aliquo. Lambinus autem corrigit *expectare*.

Respectus, perfugium. Phil. x, 4, *respectus* pulcherrimus et præsidium firmissimum reip. Phil. xi, 11, non ut *respectum* haberemus ex acie. Aliter interpretantur viri docti, ut Schottus, Nod. Cic. i, 15, et alii; sed aberrant a Ciceronis mente. † Actus respiciendi. Div. i, 32, fugientibus miserabilem *respectum* incendiiorum. † reverentia. Phil. v, 18, sed quum *respectum* ad senatum et ad bonos non haberet, etc. De hac significatione vid. Schott. l. c.

Respicere, succurrere. ad Div. x, 11, si modo rempubl. *respicere* velit. Cf. Att. vii, 1. † ad Div. x, 24, si Cæsar se *respexerit*: h. e. ad salubriora consilia redierit, salutis publicæ, atque adeo suæ rationem habuerit. Nam antea dixerat, Cæsarem ad mala consilia, et reip. minus salutaria se contulisse.

Respirare. Quint. 11, quem nunc *respirare* libere non sinis: h. e. omni ratione vexas. † intermittere. Phil. viii, 7, oppugnatio *respiravit*.

Respiratio, exhalatio. Nat. D. ii, 10, aer oritur ex *respiratione* aquarum.

Respiritus. Nat. D. ii, 55, pulmones—qui se in *respiritu* dilatant.

Respondere, est eorum qui consulantur, ut JCtorum, pontificum, conjectorum, hariolorum. Leg. ii, 12, *respondendi* juris facultas. Or. i, 45, in jure *respondendo*. In quo animadvertenda est forma, jns *respon-*

dere, pro usitatori, de jure resp., ut est etiam Legg. i, 4. Att. iv, 1, pontifex *responderunt*. † *respondere*, dicitur de litigantibus in foro, petitore, accusatore, et reo, quum adsunt die dicta. Verr. i, 1, Verrem non *responsurum*. Cf. Verr. ii, 40; Att. iv, 16. † etiam in delectu militari *respondere* dicuntur, qui militiam non detrectant. Hinc ductum videtur illud, quum pedes, quibus numeri causa utimur, dicit, Or. iii, 49, *respondere* non vocatos. † hoc verbo Cicero etiam utitur ad exprimendum Græcum ἀντίστροφον εἶναι. Or. 32, rhetorice *respondere* ex altera parte dialecticæ. Nam sic expressit illud Aristotelis Rhetor. i, 1, ἡ ῥητορικὴ ἐστὶν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ. † paria præstare, gratiam referre. Attic. iv, 3, Quinti fratris liberalitati — *respondemus*. Male hunc locum interpretatur Grævius ex ea hujus verbi vi, qua significat † solvere ad diem constitutam. Att. xvi, 2, fit sæpe, ut ii, qui debent, non *respondeant* ad tempus. v. Gronov. Obs. ii, 4. † resistere, repellere, item parem esse ad resistendum. Catil. ii, 11, urbes, coloniæ et municipia *respondebunt* Catilinæ tumultis silvestribus. Att. iv, 10, ut possim tibi aliquid *respondere*.

* *Responsitare*, de Jctis, Leg. i, 4; de Rep. v, 3.

Respublica. quia in hoc verbo tirones in primis hærent, paullo explicatius de eo agemus. *Respublica* tribus modis dicitur: primo, de universa civitate aut imperio; de Rep. i, 26, etc. *respublica*, res populi: deinde de singulis ejus partibus. *Reipubl.* partes autem commemorantur commode ab ipso Cicerone, Sext. 46, religiones, auspicia, potestates magistratum, senatus auctoritas, leges, mos majorum, judicia, jurisdictiones, fides; provinciæ, socii, imperii laus, res militaris, ærarium. Tertio dicitur de omni actione, negotio, quod publicæ utilitatis causa suscipitur, aut quocumque modo ad rempubl. pertinet. Itaque in legendo Cicerone judicare debent tirones, ad quod genus quique locus referendus sit, tumque demum se hoc verbum, quum ad alterum tertiumque genus pertinet, putent intelligere, quum

possunt partem illam universæ reip., aut negotium publicum nominare, de quo capiendum esse contextus doceat. Primæ significationis exempla dare supervacuum foret. Alterius hæc sunt. † leges. Verrin. i, 2, *republicam* posse senatorio consilio defendi. Sermo enim est de lege de pecuniis repetundis, et de judicio ex ea. † magistratus, potestas. Verr. i, 12, ad *republicam* accedere; nam hoc de iis dicunt Latini, qui quæstores fiunt, aut potestatem aliquam consequuntur primum, quæ magistratum esse solet. vid. Phil. v, 18; Rosc. A. 1; Or. ii, 25. † bellum, res militaris. Manil. 21, *republicam* bene gerere. ad Div. x, 11, *republicam* ex vestra sententia administrare: h. e. vincere. Cf. ibid. 17; xii, 11. † victoria. Nat. D. ii, 2, temere de *republica* locutus. † ærarium, pecunia publica. Phil. ii, 3, reliquias *reip.* dissipare. Verr. i, 13, *republicam* administrare, de quæstore. ibid. v, 22, de *republica* detrahare. † provincia. ad Div. xiii, 68, si ad me de *republica*, id est, de statu provinciæ, de institutis tuis, familiariter scribes. † libertas publica. ad Div. xi, 13, bonam spem de summa *republica* vos habere volumus. ibid. x, 3, unus est, per tot annos *republicam* devexata, *reipublicæ* bene gerendæ cursus ad gloriam. † securitas publica. Rosc. A. 49, idone nobilitas recuperavit *republicam*, etc. Tertiæ generis exempla hæc sunt: Cæcin. 20, absit *reipublicæ* causa, h. e. legationis, aut belli gerendi causa. Verr. ii, 55, *respublica* administrari non poterat: h. e. exactio et solutio tributis. Milon. 15, *reipubl.* partem suscipere, de cæde Clodii. Balb. 20, a *republica* bene gerenda: h. e. a fortibus viris civitate donandis. Phil. v, 15, *respublica* sæpe bene gesta: v. c. restitutione Sexti. Pompeii, bello civili extinguendo. Cf. de altera et tertia significatione Gronov. ad Liv. viii, 31. † Pis. 32, Cæsarem non eadem de *republica* sensisse, quæ me, scio. Verr. i, 14, quod de *republica* sensit. Hæc formula capienda est de partibus, quas quis in *republica* sequitur, utrum scil. popularis sit, an cum optimatibus faciat. † Mur. 11, *republica* perfrui possimus: h. e. omnibus commodis, quæ

jure, lege, etc. civis romani sunt. Cf. Dom. 57.

Respuere. Sull. 25, cujus aures unquam hoc *respuerunt*: h. e. non probarunt, non verum putarunt.

Restare. Verr. iii, 89, placet socios tractari, quod *restat*, etc. int. temporis, estque *in posterum*.

* *Resticula*, parva restis, funiculus. pr. Scaur. 13, collum *resticula* cinget. Vox ap. Cic. nova.

Restillare. Att. ix, 7, litteræ mihi quiddam quasi animulæ *restillarunt*.

Restinguere. Sext. 21, animos hominum sensasque morte *restingui*.

Restipulari. Rosc. Com. 13, est vicissim ab eo aliquid stipulari, qui a nobis aliquid stipulatus est; v. e. in sponsione, quam Quintius cum Nævio facit, hic stipulatur a Quintio: Spondesne te tantam summam pecuniæ daturum, tanquam pœnæ loco, si bona tua ex edicto possedi? Quintius respondet: Spondeo. Sed deinde sibi et Quintius similiter a Nævio stipulatur: Spondesne te, etc. si non possedisti? hoc est *restipulari*.

Restipulatio fit, quum *restipulamur*, Rosc. C. 13.

Restituo, est verbum juris, 1) quum aliquem reduco in eum locum, fundum, ædes, unde vi dejeci. Cæcin. 13, 22, vim factam *restituere*. 2) quum is, qui *restituere* jubetur a prætore, negat se dejecisse. Nam id facit, quum dixit, *restitui*. Quoniam enim eum non dejecit, et mansit in possessione is, qui *restitui* jubetur, idem est, ac si dejectus ante, post *restitutus* esset. Cæcin. 19, 29, 32. † Verr. ii, 26, judicia *restituta* sunt: h. e. res judicatæ sublatae, et ii, qui judicio damnati erant, in integrum restituti sunt. † Attic. xv, 4, nescio quid ab eo litterularum, ut me sibi *restituerem*: h. e. sibi iterum amicus fierem.

* *Restrictæ*. Leg. ii, 18, cetera non tam *restrictæ* prælinio. de Rep. iii, 3, quoniam id nomen illi tam *restrictæ* tenent.

Restrictus, parvus. Plane. 22, *restrictos* et tenaces fuisse.

Retentio. Attic. xiii, 21, Carneades *retentionem* aurigæ similem facit ἰστορίᾱ. Acad. ii, 25, *retentio* assensio-num. † deductio de pecunia solvenda. Attic. xiii, 23, ista *retentione* omnes ait uti Trebatius. Cf. ib. 25.

Retexere, retractare, mutare. Phil. ii, 13, itaque jam *retexo* orationem meam, etc. ad Div. xi, 28, id nunc commutem, meque ipse *retexam*? † irritum reddere, abolere. Verr. ii, 26, ut totam præturam Verris *retexere* videretur: sc. rebus judicatis infirmendis, censu aliter habendo, decumis aliter vendendis. ad Div. xi, 14, novi timores *retexunt* superiora; ubi v. Græv.

* *Reticenter*, Att. x, 6. Locus dubius.

Reticere, non respondere, de reo. Verr. i, 1, si *reticeat*, si absit. † tacere, Or. iii, 25.

Reticulum. Verr. v, 11, *reticulum* sibi ad nares admovere, sc. floribus factum folliculum. v. Athenæus, iv, 12, et ibi Casaubonns, qui hunc locum commemorare non neglexit.

Retinere. ad Div. v, 12, quæ hominum animos vehementer in legendo *retinere* possit. ibid. i, 7, virum excellentem, nonnihil suspicantem, illa epistola *retinuisti*, int. in amicitia. Dom. 34, tantum impios homines *retinebat* odium, i. e. possidebat, habebat. † quum sermo est de officiis, eleganter dicitur pro conservare. Sic Her. iii, 3, *retinere* fortitudinem.

Retractare, de cogitatione. Att. viii, 9, augere dolorem *retractando*. Nat. D. ii, 28, qui omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter *retractarent*: ubi etiam pro tractare dictum videtur. † recusare, tergiversari. Tusc. i, 31, venit tempus, et quidem celeriter, sive *retractabis*, sive properabis. Quod ad h. l. Buherius putat aliud esse *retractare*, aliud *retractare*, id nihili est, ut jam monuit Drakenb. ad Liv. xxvii, 18.

Retractatio, tergiversatio. Tusc. v, 29, sine *retractatione* libere dicere. ad Att. xiii, 25, sine ulla dubitatione, aut *retractatione*. Est adeo paullo plus, quam dubitatio.

Retractator. Att. xvi, 3, οὐραγμα *retractatus*: iterum excussum, emendatum, eoque et accuratius factum.

Retrakere, trahere, ducere. Part. 39, *retrahere* in odium judicia aliquid.

Retrusus, abditus. Or. i, 19, *retrusa* in media philosophia.

Retundere, comprimere. ad Div. viii, 6, *retundit* sermones.

Retusus, obtusus, hebes. Div. i, 36, *retusum* ingenium.

Revellere, tollere. Att. v, 20, omnes injurias *revellimus* superiores.

Revereor, vereor, timeo. Or. ii, 28, dicam enim non *reverens* assentandi suspitionem.

Reverti. Cœl. 3, ut ad me *revertar*, i. e. de me dicere incipiam; nam dixerat de alio.

Revincere, convincere. Arch. 6, nunquam neque suo, neque amicorum judicio *revincetur*. v. Gronov. ad Gell. vi, 11.

Revirescere. Prov. C. 14, *revirescunt* res: de Gallis, qui, recuperatis viribus, bella instaurare cogitabant.

Reviviscere. Phil. vii, 1, ad auctoritatis pristinae spem *reviviscere*. Græv., *revirescere*.

Revocare, invitare eum ad convivium, a quo ante excepti sumus. Rosc. Am. 18. † Or. ii, 52, ad suas res *revocare* aliquem dicitur, qui ei in memoriam redigit, quæ ipsi acciderunt, aut ipse fecit. † referre. Flacc. 12, *revocare* omnia ad gloriam splendoremque. † expedire se ex re aliqua, in quam nos immisimus. Pis. 29, *revocare* se non poterat, familiaritate implicatus. † Dom. 55, *revocare* se dicitur, qui hæsitat in legendo, recitando, dicendo. † actores dicuntur *revocari*, quum jubentur a spectatore repetere versus aliquos. Tuscul. iv, 29, Socrates dicitur ter *revocasse* versus primos. Cf. Sext. 56, 58, et ibi Abram. Sed in genere *revocari* dicuntur, qui eandem rem altera vice dicunt. Arch. 8. † item, qui jubentur altera vice accusari. Q. fr. ii, 6, populus *revocat*. † instaurare, reficere. ad Div. vii, 26, vires et corpus amisi; sed si morbum depulero, facile, ut spero, illa *revocabo*. v. Gron. Obs. ii, 19. † temperare sibi, dicitur, *revocare* se, Att. xiii, 1. † corrigere. Div. ii, 46, natura, quum se ipsa *revocasset*.

* *Revolvi*, redire aliquo. Attic. xiii, 26, *revolvor* identidem in Tusculanum. Cf. Or. ii, 30, 31; de Rep. i, 24.

Reus, is, cujus res agitur, non solum accusatus, sed etiam is, unde petitur, et petitor, Or. ii, 79; ubi hæc antiqua significatio esse dicitur. Cf. ibid. 43, et Alciati Parerga Juris, ii, 10.

Rex sacrorum, Dom. 14, in collegio pontificum locum habet. De eo, et cur hoc nomen habuerit, lege Liv. ii, 2 init.

Rhetorica. Fin. ii, 6, *rhetorica* philosophorum — *rhetorica* forensi.

Ricinium, Leg. ii, 23, est pallium mulierum, quo in adversis rebus et luctibus utuntur. vid. Ferrar. Rē Vest. i, 25; Ruben. i, 7; Salm. ad Vop. Aurelian. 45, p. 541.

Ridiculus, qui dieteria jacit, aut jacere potest. Verr. i, 46, *ridiculi* e dolore reperiebantur: h. e. dolor ad jocandum incitabat, dieteria subiciebat. † facetus. ibid., alii frigidiores erant; sed, quia stomachabantur, *ridiculi* videbantur esse.

Rigidus. Brut. 18, signa *rigida*, opponuntur mollibus, elaborationibus.

* *Rite*, jure. Nat. D. i, 20; de Rep. ii, 26.

* *Rivalitas*. Tusc. iv, 26, æmulationis, *rivalitati* similis.

Robur, lectus durus, ex ligno duriori, tanquam ilice. Mur. 35, qui quotidianis epulis in *robore* accumbunt. † Cluent. 56, *robora* populi romani, dicuntur equites justis, etc.

Robustus, magnus. Phil. v, 11, *robustus* sit malum. Planc. 8, *robusta* frequentia. Div. i, 18, res vetustate *robusta*, i. e. firmata.

Rogare, in petitionibus est amicorum candidati, qui populum pro eo prensant. Planc. 10, neque enim ego sic *rogabam*, ut petere viderer, quia familiaris esset meus — sed ut quasi parenti. Deinde vero etiam candidati: de quo quum dicitur, in deteriorem partem accipitur. Nam *petere* proprium est verbum, quo utuntur, quum prensatur populus; *rogare* autem, quum unus hac potestate est, ut magistratus tribuat, cui velit, adeoque ab eo candidatus magistratum petit. Phil. ii, 30 extr., qui in proximum annum consulatum *peteres*, vel potius *rogares*, per municipia coloniasque Galliæ, a qua nos tum, quum consulatus *petebatur*, non *rogabatur*, *petere* consulatum solebamus, ecurristi. † *rogare* est porro magistratum, quum ferunt ad populum legem, aut comitiis creandorum magistratum præsent. Muren. 1, quibus consulatus, me *rogante* (quippe consule

illius anni, et comitia habente consulam), datus esset. Att. ix, 15, ut consules *roget* prætor, vel dictatorem dicat, quorum neutrum jus est. Sext. 24, Pisoni provincia *rogata* est. Leg. ii, 12, lex jure *rogata*. v. *lex*. Jure autem *rogatur* lex, quum in ea ferenda nihil sit contra leges de auspiciis, aliasque. † interrogare, de testibus. Vat. 1, *rogandum*, ut religiosum testem.

Rogatio, prensatio in comitiis. Planc. 10, *rogatio* semper est gratiosissima. † *lex*. Sull. 22, *rogatio* Cæcilia.

Rogatiuncula. Dom. 20, ea te ex una *rogatiuncula* fecisse.

Rogator, in comitiis est 1°. magistratus, qui comitiis præest. v. *rogare*. Nat. D. ii, 4, *rogatorem* comitiorum justum non fuisse. 2°. amici candidati, aut ejus, ad quem lex pertinet, qui singulos cives suffragia ferentes rogant, quem suffragio suo creatum velint, quid de lege fieri velint, idque ex veteri instituto, quo suffragia voce dabantur. Post, tabellis inductis, mansit nomen *rogatorum*. Sen. p. R. 11, quando illa dignitate *rogatores*, diribitores, custodesque vidistis? Pis. 15, vos *rogatores*, vos custodes fuisse tabularum. Div. ii, 35, *rogator* centuriæ.

Rosa. Fin. ii, 20, potans in *rosa* Thorius. v. *in*.

Rota fortunæ, Pis. 10.

Rotundus, in oratione est de periodis et collocatione verborum. Brut. 78, *rotunda* constructio verborum. Or. 13, Thucydides præfractioni, nec satis *rotundus*. Dicitur metaphora a globo, aut cylindro tereti, in quo nihil asperi, nihil eminentiæ, nihil lacunarum, ut adeo facile vel leviter impulsus procurrat. Oratio *rotunda* ergo est ita collocata et structa, ut nulla asperitas, nulli hiatus sint, sed ut pronuntiari leviter suaviterque possit.

Rubeo, pudet, Att. xv, 4.

Rubor, verecundia. Or. ii, 59, *ruborem* suum præstare.

Rudis, baculus, quem accipiebant gladiatores, qui mittebantur e ludo, tanquam signum libertatis. Rudibus enim exercentes se gladiatores pugnant. Phil. ii, 29, *rudem* accipere. v. Schott. Nod. Cic. ii, 6.

Ruere, de eo, qui impotentia animi permotus violentis consiliis utitur, fere ut, qui furere dicuntur. Att. vii, 20, illum *ruere* nuntiant. ib. 21, sed antiquiores litteræ, quam *ruere* coepit. Rose. Am. 32, qui tanquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita *ruabant* in tenebris, omniaque miscebant. Sext. 64, quum quotidie *rueret*. † peccare, labi. Dom. 55, non potuit ullo modo non in agendo *ruere*, ac sæpe peccare. † Fin. ii, 6, Epicurus — *ruit* in dicendo.

* *Ruinæ*, mala, calamitates. Sen. p. R. 8, horum consulum *ruinas* (quam se auctores sunt), vos consules vestra virtute fulsistis. Att. x, 1, quod post has *ruinas* mihi non acciderat. Flacc. 3, fragm. nov., privatarum rerum *ruinas*; idem est, quod dicit alio loco, Rab. perd. 8, domestica *vulnera*. v. *labes*.

Rumor. Cluent. 47, ex tota ista subscriptione *rumorem* popularem et plausum esse quæsitum. Apparet, *rumorem* popularem esse famam, laudem populi. ib. 28, *rumorem* venti. Cf. 38. v. *aura*, *ventus*; Gron. Sest. iv, 9. Namque etiam de vento ipso dicitur. Div. i, 16, e veteri poeta: solvere *rumore* secundo imperat. v. interpretes ad Virgil. Æn. viii, 90.

Runa, genus teli. Leg. iii, 9, *runæ* et *sicæ*, e lectione Davisii.

* *Rus*. Att. xv, 6, *rure* jam redierim. Sic libri veteres et boni; et quamvis dicendum esse *ruri* statuant Servius et Festus, vulgatam lectionem defendit multis Malaspina in h. l. Add. Bronkhus. ad Tibull. ii, 1, 49.

Rusticari, Arch. 7; Or. ii, 6, dicuntur rom. homines, quum ex urbe in prædia rustica secedant, delectationis et otii causa.

Rusticatus, us, Att. xii, 1.

Rustice, imperite, insecite. Off. iii, 9, urgent *rustice*.

Rusticus, indoctus, Or. ii, 6. † *rustici* Rom., atque adeo *rustici* simpliciter dicuntur cives rom., quum de plebe, tam etiam de equestri ordine (Rose. Am. 7, 18), qui non Romæ, sed in municipiis et coloniis habitant. Arch. 10; Sext. 45; ad Div. xvi, 21. Cf. Gronov. Sest. iv, 9.

Ruta, de dicendi genere minus suavi, horrido. ad Div. xvi, 23, ad ejus

rutum mihi pulegio tui sermonis utendum.

Ruta, orum. Top. 25; Or. ii, 55; Partit. 31, *ruta* cæsa. Ita dicitur suppellex omnis, quæ loco moveri potest, eique opponuntur *fixa*.

S.

Sacer, cum genitivo. Verr. i, 18, insula eorum deorum *sacra* putatur. Imitatus est Tacit. A. xv, 53, ubi v. Gronov. † *Sacra*, Verr. ii, 5, simulacra deorum sunt.

Sacculus. Fin. ii, 8, vinum, cui nihil — *sacculus* abstulerit: intell. *sac-* cum vinarium, quo percolantes vinum, ejus vires frangunt, ut lenius fiat.

Sacramentum, jusjurandum militare. Pearcius, ad Off. i, 11, a sacramento distinguit jusjurandum militare e Liv. xxii, 38. Male. Nam ibi non distinguuntur sacramentum et jusjurandum, sed sacramentum voluntarium, et legitima jurisjurandi adactio. † In foro *sacramentum* erat pecunia, quæ a litigantibus deponebatur apud pontificem, ut, qui causa cecidisset, amitteret eam pecuniam: quod ejus rei causa fiebat, ne impune alicui negotium petendo, aut justa petenti infitiando, frustra crearetur. Instituta autem res est etiam propter inopiam ærarii, auctore Varrone, ut id inde aliquem redditum haberet. Differt a sponsione sacramentum in eo, quod in sponsione non deponitur pecunia, sed tantum promittitur. v. Hotomann. ad or. pr. Quintio, c. 8. Pro eadem re habet Facciolatus ad hanc orationem. vid. Indicem in *sponsio*. ad Div. vii, 32, *sacramento* contendere. Hinc ipsa petitio sacramentum dicitur, quæ sacramento interposito fit. Cæcin. 33, non posse nostrum *sacramentum* justum judicari. Dom. 29, si decemviri *sacramentum* in libertatem injustum judicassent. Or. i, 10, justo *sacramento* contendere. Cf. Mil. 27. — * de Rep. ii, 35, lex de multæ *sacramento*, ann. U. c. 300, ne scilicet multa, quantumvis grandis, duos boves et triginta oves excederet, ut docet Dionys. Halic. x, 50. Dici autem videtur multæ *sacramentum*, quia, eodem modo quo judiciale *sacramentum*, multa ærario cedebat,

et consumebatur, ut ait Festus, in rebus divinis.

Sacrare, sacrum et inviolabile efficere. Balb. 14, sanctiones *sacrande* sunt, aut genere ipso, aut obtestatione et consecratione legis, aut pœna.

Sacratus. leges *sacratæ*. v. Ind. Legg.

Sacrosanctus, inviolabilis ita, ut, qui violare audeat, sacer sit. Balb. 14, *sacrosanctum* nihil esse potest, nisi quod populus, plebsve sanxisset.

Sæculum, de tempore longo et diuturno. Off. ii, 21, næ, illi multa *sæcula* exspectanda fuere.

Saga. Div. i, 31, *sagæ* anus, quia multa scire volunt.

Sagax. Div. i, 31, *sagaces* dicti sunt canes.

Sagina, largitiones in plebem, in primis frumenti. Flacc. 7, qui multitudinem non auctoritate, sed *sagina*, tenebat.

Sagire. Div. i, 31, *sagire* est sentire acute.

Sagum, est vestis militaris, quæ etiam omnes cives rom. in urbe utebantur ex SCTo in tumultu. v. *tumultus*. Phil. xiv, 1, ad *saga* ire.

Sal, et *sales* dicuntur de utroque genere facetiarum, et eo, quod est in singulis verbis, quæ diceria dicuntur, et quod est fusu æquabiliter per totam orationem. Vid. Or. 26 init. Or. ii, 54, *ars salis*.

Salebræ, asperitates viarum proprie: in oratione *salebræ* sunt in collatione verborum, quum aspere verba concurrunt. vid. Or. 12. In philosophia autem sunt difficultates, ex quibus non facile quis se expediat, Fin. ii, 10; v. 28.

* *Salvatus*, officium Saliorum, fragin. nov. orat. pro Scauro, c. 6. Nova vox apud Ciceronem. Habebat Capitolin. in Marc. Antonin. c. 4.

Salinæ, sales, facetiæ. ad Div. vii, 32, non satis diligenter a te possessionem *salinarum* mearum defendi. Sed per jocum ista dicuntur.

Salsus, venustus, lepidus. Att. xvi, 12, de libris: negotia *salsa*. Nat. D. i, 28, hoc ipsum (nævum in articulo habere) *salsum* illi, et venustum videbatur.

Saltare. Mur. 6, nemo fere *saltat* sobrius. v. *saltator*. † Or. 67, nume-

rosam comprehensionem perverse fugiens Hegesias, *sultat*, incidens particulas: h. e. semper incise et membratim dicens, nunquam longiori et numerosa periodo utens; quo quasi mollius salientem orationem efficit.

Saltator, in convicii loco dicitur Muren. 6; Sen. p. R. 6; Off. i, 42, ad quem locum Grævius multis disputat in hanc sententiam, saltationem non omnem fuisse turpem, sed histrionicam modo et scenicam. Itaque *saltatorem* esse histrionem, qui carmina saltet, quod erat Romæ in primis pantomimorum, qui nonnisi saltando fabulas exhibebant, ut jam docuit erudite Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 7, p. 433, et Carin., p. 830 s. Aliquam autem saltationem fuisse honestam, ex multis rebus intelligi posse, tanquam quod in pompis sacris fuerit usurpata, etc. Neque tamen mihi videtur tota illa disputatione vulgarem sententiam satis confutare, quæ saltare turpe fuisse Romæ censet. Scilicet, qui huic sunt addicti, non negant, honestum fuisse, in sacris ludis et pompis ad præscriptos cærimoniarum modos saltare; de his saltationibus non est sermo: sed an extra hoc genus sacrum, v. e. in conviviis, honestum fuerit saltare: quod mihi non videtur. Nam disertè Cicero, pr. Muren. 6, nemo fere *sultat* sobrius, etc. Utinam dixisset Grævius, ubi locus fuerit *saltationi* præterquam in sacris! Si non in solitudine, non in convivio honestum est *saltare*: ubi tandem est? Off. iii, 19, dares hanc vim M. Crasso — in foro, mihi crede, *saltaret*. Estne hoc: histrionem, pantomimum ageret? si non per se indignum honesto et gravi homine esset saltare, quomodo hoc dicere potuisset? Sensus est: omnia indignissima hereditatis causa faceret Crassus, et quod etiam domi turpe est, id vel in foro faceret, ut *saltaret*. Denique pantomimorum *saltatio* sub Cæsaribus demum inventa est.

Saltatorius, Pis. 10, *saltatorius* orhis. v. *orbis*.

Saltus, pascua. Quint. 6, Quintius interea de saltu agroque communi detruditur. Idem ante dixerat, c. 3, pecuaria res ampla et rustica. Hoc sensu verbum hoc crebro est ap. Ciceronem. v. Festus in h. v. Res op-

time cognosci potest e Varron. R. R. l. ii. Etiam in legibus Cæsarum sic *saltus* occurrunt. Vid. Glossarium Nomic. Cod. Theod.

Salus, res a qua *salus* pendet, in Cæcil. 21; Verr. i, 2. v. *summus*. † iusolentius dicitur, Verr. ii, 6, iuris, libertatis, rerum, fortunarumque suarum salutem in istius damnatione consistere. † Verr. iii, 57, quo ex iudicio te ulla *salus* servare posset? † Div. i, 47, addubitat *salutis* augurio. Fuit autem *salutis* augurium genus auspicii, quo tanquam consulebant deos, an sibi liceret salutem populi ab ipsis petere; quod fieri non licebat, nisi ubi aves addixissent. Eo die autem id augurium agebatur, quo nullus motus esset militaris, neque contra hostem, neque ab hoste. Itaque in bellis civilibus et gravioribus aliis non agebatur. Hæc Dio tradit l. xxxvii; quem ad h. l. laudat Davissius. De hoc augurio v. Politian. Misc. 13; Torrent. et Casaubon. ad Sueton. August. 31; Lips. ad Tacit. A. xii, 23.

Salutariter, tuto. ad Div. x, 23.

Samnites, Sext. 64, genus gladiatorum, quod nomen traxit ab armatura Samnitica, quam describit Liv. ix, 40. Ante Romanos jam Campani contumeliæ causa gladiatores Samniticis armis habituque pugnare instituerant, quos imitati sunt Romani. Liv. ibid. Cf. de hoc genere gladiatorum Lips. Saturnal. ii, 11.

Sancire, firmum reddere, ut possessionem, Agr. iii, 1, 2, 3. † cavere. Leg. iii, 20, vis capite, avaritia multa *sanciatur*. Off. iii, 17, lege *sancire* sic dicitur. Planc. 19, poena *sancire* aliquid.

Sancte. Rabir. Post. 4, *sanctius* iudicata dicuntur, quæ legibus novis severius constituuntur.

* *Sanctio*, est caput legis, quod poenam continet, qua tanquam sanctæ et inviolabiles leges fiant. Verr. iv, 66; Balb. 14; de Rep. ii, 31.

Sanctitas, ius inviolabilitatis. Sext. 37, fretus *sanctitate* tribunatus. ad Div. x, 4, *sanctitas* patria. Sic Liv. xlv, 29, *sanctitatem* templi insulæque de iure asyli dixit.

* *Sanctitudo*, de Rep. iv, 8, *sanctitas*.

Sanctus, inviolabilis. Leg. iii, 3,

tribuni pl. *sancti* sunt. Fin. iii, 20, amores *sancti*. v. *amor*.

Sane, cum adj. Herenn. iv, 49, *sane* magna cicatrix. Ex Græco δὴ.

* *Sanguen*. Fin. v, 11; de Rep. i, 41, ex Ennio.

Sanguis, caedes. Rosc. A. 5, quotidianus *sanguis*. † pecunia, quum de privatis; ærarium, quum de rep. dicitur. Sext. 36, *sanguis* reip. Cf. Dom. 47. Hinc eleganter plebecula, in quam propter frumentarias largitiones pecunia ex ærario impenditur, hirudo ærarii dicitur. v. *hirudo*.

Sannio, scurra, Or. ii, 61; ad Div. ix, 16 extr.

Sapere. Div. i, 58, qui sibi semitam non *sapiunt*: e poeta; i. e. nesciunt, non vident. Fin. ii, 8, non sequitur, ut, cui cor *sapiat*, ei non *sapiat* palatus: i. e. non sentiat recte in cibo, non iudicet recte de saporibus. ad Div. i, 10, ubi solus *sapere* videre. Est locus ex ambiguo: scribitur enim de Jcto, quorum scientia dicebatur sapientia. v. *sapientia*.

Sapiens, de Jcto, Læl. 2; Balb. 15.

Sapientia, Or. iii, 15, quid Græcis sit? ib. ii, 1, *sapientia* omnis, est eruditio. † Juris scientia; hinc, ad Div. i, 10, locus ad Valerium Jctum: ubi audacia licet pro *sapientia* uti. † Tusc. iii, 18, in plurali, *sapientia*.

Sapor, intelligentia. Sen. p. R. 6, homo sine sensu, sine *sapore*. Brut. 46, *sapor* vernaculus, est venustas, elegantia vernacula.

Sarissa, Herenn. iv, 32; ex quo loco patet fuisse telum aut hastam Macedonum.

* *Sarracum*, vile plaustris genus. fragm. or. in Pison., quum tibi tota cognatio in *sarraco* advehatur.

Sartus. Verrin. i, 40, 49, *sarta* tecta exigere. *Sarta* tecta sunt opera publica, in primis templa, quæ a censoribus locantur, ut aut nova ædificentur, aut sarciantur, si quid in iis aut vitii est, aut melius aliquid novumve extruendum esse videtur. Ubi autem opus a redemptore ex lege censoria traditur censoribus, censores exigere dicuntur *sarta* tecta: h. e. inspicere, an opus e lege locationis factum sit. Græci ῥάπτειν οἰκοδομὴν et ὑποῤῥάπτειν dicunt. v. Sal-

mas. ad Vopise. Aurelian. 35, t. ii, p. 509. Cf. ad Div. xiii, 11. Hinc metaphorice est, ib. 50, *sartum* et tectum ab omni incommodo præstare.

Satietas. Orat. iii, 25, ea, quæ leviter voluptate sensum movent, facillime fugiunt *satieta*tem. Cogitabam legendum *effugiunt*. Syllaba prima potnit interciderere, quod ex veteri scribendi ratione in mss. hæc duæ litteræ semel scriptæ essent, bis legendæ; cujus rei negligentia sæpe in errorem induxit librarios, et vitiosam scripturam effecit. Sed nihil definitio. Mur. 9, *satieta*tem sui superare, est efficere, ne homines nostri *satieta*s capiat.

Satis, cum nomin. vel acc. Att. xii, 50, *satis* consilium. Brut. 48, *satis* veterator. vid. Davis. ad Leg. i, 10; Burmann. ad Virg. Æn. iii, 348, et quos ipse laudat ad Ovid. Her. xi, 36. Quint. 13, iudicatum solvi *satis* accipere. Respondet τῷ *satis* dare, de quo mox. Verr. i, 45, *satis* accipere, pro præde. † Herenn. iv, 43, quid est, quod a me *satis* ei persolvi possit?

Satisdare, est datis prædibus cavere alieni, aut sponsoribus, in re pecuniaria. ad Div. xiii, 28, si quid *satisdandum* erit. Cf. Rosc. C. 12; Quint. 7, etc. iudicatum solvi *satisdare*, est datis prædibus cavere alicui, et polliceri, quod iudices iudicaverint solvendum esse petitori, solum iri. Ex ea autem oratione intelligitur, honestum fuisse interdum *satisdare*, nempe quum pecunia, hereditas, etc. peteretur. vid. c. 28 extr. Minus autem honestum interdum fuisse, juberi a prætore *satisdare*, ex c. 8, 9, intelligi potest. Nam jubebantur ex jure prætorio *satisdare* petitori, qui vadimonium deseruissent, quorumque bona xxx dies ex edicto possessa essent. Itaque recusabat procurator Quintii, ejusque amici reliqui, hoc nomine *satisdare* pro Quintio absente; quod si id facerent, eo ipso faterentur et concederent, bona Quintii esse possessa.

Satisdatio. Att. v, 1, et sunt aliquot *satisdationes* secundum mancipium (s. ut Salmasius placet, mancipia), h. e. ex sententia Salmasii, si mancipia, i. e. servi ad *satisdandum* non sufficiunt, sunt alia, quibus *satisdari* potest, nempe prædia Attiliana

et Memmiana. v. Salmas. Mod. usur., c. 16, p. 732. Cujacius autem, Obs. x, 4, sic interpretatur, ut *satisfactiones* prædiorum secundum mancipium sint, quum venditor prædiorum *satisfat* emtoribus, ut iis de evictione caveatur; eas autem *satisfactiones* esse nudas repromissiones, nullis datis fidejussoribus. Hanc autem vim *satisfactionibus* interdum esse, ex libris Juris Civilis demonstravit Ryckius ad h. l. in editione Græviana, qui et ipse Cujacianam interpretationem probat et confirmat. Quid vero? si secundum mancipium est pro mancipio; ut prædicia mancipio dantur, vel venduntur ad securitatem emtoris, cui ita satisfatur. Clarior res esset, si historiam sciremus.

Satisfato. Att. xvi, 6, *satisfato* debere; h. e. facta pro alio idonea cautione debere; quia pro alio nos soluturos spondimus. ib. 15, illi turpe arbitror, eo nomine, quod *satisfato* debeat, procuratores ejus non dissolvere.

Satisfacere, solvere debitori, quod debemus. ad Div. xiii, 56, aut pecuniam solvant, aut fructibus *satisfaciant*. † hinc, solvere simpliciter. Attic. iv, 16, populo tributum domi suæ *satisfecerat*. Cf. ad Div. xiv, 6, † excusare se alicui. Rosc. Com. 9, *satisfecisti*; quod temere commisisses, etc. Cf. Phil. ii, 20; Muren. 3. † defendere suam causam, probare aliquid, demonstrare. Or. iii, 2, ut populo rom. *satisficeret*. Verrin. iii, 62, *satisfacere* iudiciis. Verr. ii, 7, de quo multis testibus *satisfactum* est. Simile est illud ad Q. fr., i, 1, diligentia in *satisfaciendo* ac disputando: quum ita res demonstratur, et objectionibus respondetur, ut in eo acquiescat. † iratum et male de nobis sentientem reconciliare. Act. i in Verr. 1, *satisfacere* exteris nationibus. Verr. iii, 58, nec illum ante tibi *satisfacere*, quam tu omnium existimationi satisfecisses. † ad Div. xiii, 16, *satisfacere* cupit immortalitati laudum tuarum; h. e. scribere de tuis rebus gestis constituit. † ad Div. x, 1, vita, cui *satisfeci*: h. e. quæ mihi satis longa contigit. Att. x, 8, me illi nullo modo *satisfecisse*, quod in senatum non venerim; h. e. mihi indignatum esse. Phil. ii,

23, oratio mea non poterit *satisfacere* vestre scientiæ: h. e. non possum dicere tantum, quantum vos scitis.

Satisfactio, excusatio. ad Div. vii, 13, accipere *satisfactionem*. Att. iv, 6, aliquid *satisfactio* levitatis habere videtur.

Satur. Or. 36, nec *satura* jejune dicet. *Satura* sunt res, in quibus est copia larga ad ornandum et amplificandum.

Saucius, ad Div. viii, 8, de reo ita dicitur, ut *ambustus*, quam v. vid.

* *Scabies*, Leg. i, 17, irritamentum.

Scabillum, Cæl. 27, crepitaculum ex ferro (Lucian. Saltat. § 83, σιδῆρεον ὑπόδημα), aut ex ligno (Pollux. vii, 22, 87, ξύλινον ὑπόδημα), quæ pedibus, quibus adstrangebantur (unde et nomen duxerunt; nam ὑποπόδιον est *scabillum* proprie, nec tamen est perpetuum), concuti solebant, et strepitum faciebant, uti docet antiqua statera, in qua occurrit *scabillum*, confirmatque Rubenius de Re Vest. ii, 17. Auctores in Fabri Lexico commemorati *scabillorum* rationem perspectam non habuere. Rectiora tradidit ante Rubenium etiam Salmasius ad Vopisc. Caram. c. 19, p. 838 s., t. ii. Adde in primis *Explication de divers Monuments singuliers*, p. 47 s., ubi monumentum vetus illustratur, in quo *scabilla* spectantur. Ab his *scabillis* operæ *scabillares* ap. Fabretum in Inscription., p. 603, 660.

Scalmus, est proprie lignum, cui remus alligatur, unde deinde pro remo ponitur: tot enim sunt remi, quot *scalmi*. Att. xvi, 3, tribus actuariis, decem *scalms*. Or. i, 38, navicula duorum *scalmorum*. Cf. in primis Brut. 53.

Scammonea. Div. i, 10, quid *scammoneæ* radix ad purgandum possit. Add. ii, 21.

Scaphium, Verr. iv, 17, poculum in hemisphaeri similitudinem rotandum; ut ap. Plautum in Stich. v, 4, 11, et Bacchid., i, 1, 37; quo loco tamen quidam de matula capiunt, etsi de convivio sermo est. Nam *scaphium* est hemisphaerium. Sic etiam *scaphia* dicebantur vasa ex ære rotunda, quæ horologis inscribebantur, ut auctor est Marcianus Capella; de quo vid. Salmas. ad Se-

lin., p. 448 b. Quidam tamen a similitudine cymbæ dictum volunt.

Scaturio, meditor, molior. ad Div. viii, 4, totus, ut nunc est, hoc *scaturit*.

Scena. Planc. 12, quæ si minus in *scena* sunt, at certe quum sunt prolata, laudantur: h. e. si minus per se sunt illustria, et in oculos incur-runt. † ad Brut. ep. 9, *scenæ* servire, h. e. temporis. Or. ii, 83, maxima oratori *scena*, est concio, i. e. ubi maxime eloquentiam ostendere potest. ibid. iii, 45, verba ad *scenam* et pompam, i. e. ad ornatum.

Scenici, Planc. 12; Verr. iii, 79, sunt histriones, mimi, et actores omnes.

Scheda, Att. i, 20, plagula chartæ ex scapo revulsa, cui committebant veteres, quidquid subito commentabantur, ut emendatum postea in mundiorem chartam scriberetur; ut docet Salmas. ad Vopisc. Firmum, c. 3, l. ii, p. 701.

Schola, disputatio. Pis. 25, vertes te ad alteram *scholam*. ibid. 27, ubi sunt vestræ *scholæ*? Tusc. iii, 34, separatim sunt certæ *scholæ*, de exsilio. ib. i, 4, *scholas* Græcorum more habere. Fin. ii, 1, *scholam* explicare.

Scientia cum de. Sull. 13, cujus *scientiam* de omnibus constat fuisse.

Scilicet, scito, scias licet. Q. fr. ii, 8, illud *scilicet*: cenabis, quum venieris. ad Div. ix, 6, est igitur adventus *scilicet* Cæsaris in expectatione. ib. 21, privatas causas, et eas tenues, agimus subtilius; capitis aut famæ *scilicet* ornatus. v. Gronov. Obs. iii, 9.

Scindere. Attic. iii, 15, ne *scindam* ipse dolorem meum, h. e. renovem. Sed Grævius putat Ciceronem scripsisse *rescindam*. xiii, 33, ego ita egi, ut non *scinderem* penulam: h. e. non vehementius invitavi et rogavi, ut manerent.

Scio. de formula, haud *scio* an, v. haud. Exempla alia sunt, Or. i, 60, 62; ii, 17; Verr. i, 15; Acad. ii, 25; Leg. i, 6. † cum *de*. Or. i, 14 extr., diserte possit, de quo *sciat*, dicere.

Sciscere, est proprie in legibus jubendis, et quidem plebeiis. Planc. 14, *scivit* legem primus. Cf. Dom. 30, etc. Unde plebiscitum. Hinc pro

probare dicitur, quod, qui *sciscunt*, probant. Prov. C. 15, simul ostendit, se eam legem *sciscere*, quam legem esse negat. Sed est tamen etiam de omni suffragio. Leg. iii, 3, quum *sciscuntur* suffragia, etc.

Scissus. Or. iii, 57, *scissum* vocis genus. De hoc vid. Quintil. Inst. Or. xi, 3, n. 20, 21, *scinditur* vox, etc. — finditur etiam spiritus objectu aliquo, sicut lapillo tenues aquæ, etc. Est quod nos vocamus *grasseyer*.

Scopæ. Att. vii, 13, *scopas*. solutas. Or. 71, *scopas* dissolvere. Utrumque locum vide.

Scopuli, in oratione ac disputatione, dicuntur loci difficiliore, de quibus difficile est dicere. Cœl. 21, *scopulos* prætervecta oratio. † pro monte, ex Ennio est, Brut. 18, quum neque Musarum *scopulos* quisquam superarat.

Scopulosus, difficilis. in Cæcil. 11, intelligo, quam *scopuloso* difficilique in loco verser. Defendit hoc verbum Drakenb. ad Sil. vii, 274.

Scriba. genera *scribarum* duo fuere, alterum privatorum, alterum publicorum. Privati sunt hominum privatorum servi, ut ad Div. v, 20; publici autem sunt homines liberi, sed plebei ordinis, in primisque libertini, qui in certas decurias descripti, mercedem ex ærario accipiebant. Sorte distribuiebantur inter magistratus. Dom. 28, *scribæ* nobiscum in rationibus publicis monumentisque versantur. Cluent. 45, *scriba* ædilitius. Ex quo loco etiam intelligitur, prætores ædilesque legisse scribas. Ante a quæstoribus urbanis lectos fuisse, colligas e Livio, xl, 29. Verr. iii, 78, *scriba* — apparitor. Cf. Sigon. A. J. C. R. ii, 15. Brut. 84, gratiosi sint *scribæ* in dando cedendoque loco, scil. quum iudicium publicum habetur. Verr. iii, 79, ordo *scribarum* honestus est: quis negat? etc. ib., *scribæ*, qui digni sunt illo ordine, patresfamilias, viri boni atque honesti, etc. Ex hoc integro loco de honestate scribarum publicorum iudicari potest, quam impugnavit Sigon. A. J. C. R. ii, 9; defendunt Guther. Jur. Pontif. ii, 13; Fabrett. Inser. c. 6, p. 458 s., et Græv. ad Dom. 28. De vilitate eorum et contemptu agunt etiam Ferrar. de Orig. Rom., p. 14 s., in t i Thes.

Græv. in quo ei assentitur Spanhem. de Usu et Præst. Num., t. i, p. 705. De *scribis* rom. est etiam docta et in primis legenda Diss. Eschenbachii inter Diss. Acad., p. 257.

Scribere, dicuntur JCTi, quum formulas cavendi, etc. componunt petentibus. Mur. 9, Servius hanc urbanam militiam respondendi, *scribendi*, cavendi — secutus est; jus civile didicit, etc. Cf. ad Div. vii, 14; ubi v. Victor. et Manut. Adde Gronov. Sest., p. 644, et locum de Rep. v, 3. † S. p. R. 4; Att. iv, 18, *scribendo* adesce, int. senatusconsulto : dicitur de his, qui SCTo nomina sua præponi curant, ut in suam in primis sententiam factum esse intelligatur. quod honoris causa fiebat, quum de honoribus et commodis alicujus esset SCTum. Pro eo ad Div. xii, 29, est, esse ad *scribendum* : consulibus illis nunquam fuit ad *scribendum*. † Att. v, 11, *scribere* de aliquo aliquid, i. e. commendare, laudare. Sic est et Att. i, 19.

* *Scriptitare*, multum commentari, Or. i, 33. Adde locum supra laudatum de Rep. v, 3, sed se responsitando, et lectitando, et *scriptitando* ne impediatur.

Scriptor, de scriba, Orat. i, 30. † ad Div. ii, 4, domesticarum rerum *scriptores* et nuntii, i. e. qui tibi scribant de rebus dom., s. per litteras nuntient.

Scriptorum ludus. Or. i, 50, duodecim *scriptis* ludere. Add. fr. Hortensii, pag. 382. Nominativum faciunt *scriptum*, ut sit areola lineis circumscripta, ut Salmasius, Gesnerus, alii recte. Nam et diminutivum *scriptulum* est : vid. Heins. ad Ovid. A. A. ii, 204 ; iii, 363 ; et trames *scriptorum* dicitur, quem calculi decurrunt. Aliter sentire video Pearceium ad hunc locum, qui nominativum facit *scriptus* : ut intelligatur lapis, calculus. In quo tamen Festi auctoritate abusus est; nam *scriptus* lapis Festi huc non pertinet. Neque id adeo ignorare Pearceius potuisset, si Festum ipse inspexisset. Tolerabilis foret, si intelligeretur *locus*. Ceterum de hoc ludo, qui est idem, aut similis ei, qui hodie *Schachiens* dicitur, ut patet ex insigni Ovidii loco, Att. Am. ii, 207, Græcis recentioribus ζατρί

αιος, diversus est a ludo alex., in quo præter calculos etiam tesseres opus, qui a ludo *scriptorum* exsulant, in quo uno ingenio et arte opus est. Vid. præter ceteros eruditissime putantem Salmas. ad Vopisc. Proculum, c. 13, t. ii Hist. Aug., p. 736 sqq., et Hydeum de Ludis orient., p. 8. J. Fr. Gronovius, Sest. iii, 15, ludum duodecim *scriptorum* distinguit a ludo latrunculorum; idemque facit Heinsius ad Ovid. l. c., 204, putans de ludo duodecim *scriptorum* agi his : Sen lndet, numerosque manu jactabit eburnos (h. e. tesseras), Tu male jactato, tu male jacta dato. Sed ibi sermo de ludo, quem vocant *tric-trac*, ubi tesseres opus. Id minus recte fieri, contra Casaubonum demonstrat l. c. Salmasius, contra cujus argumenta nihil Gronovius affert. Quomodo enim duodecim *scriptorum* ludus hic noster ludus esse potest, quum ipse fateatur, in hoc utramque ludentium quindecim calculos adhibuisse, qui in duodecim areolis locum non habent ? Barm. ad Ovid. l. c. iii, 363, putat, nobis rationem istius ludi non satis perspectam esse; quem vide. Ceterum *scriptorum* dicendum esse, non *scuporum*, defendunt præter hos Burmann. ad Quintil. xi, 2 ; Victor. V. L. v, 13 ; Gronov. l. c.

Scriptum. Or. i, 31, *scripti* interpretatio. Cæcin. 23, sequi *scriptum* (litteras et verba), calumniatoris esse. Opponitur *sententia*.

Scriptura, commentatio oratoris. Or. i, 33. † ita ut *scriptum*, de litteris ac verbis legis, testamenti, edicti, ad Her. i, 4, etc. Hinc *scriptura* superior et inferior, i. e. antecedentia et consequentia; Inv. ii, 4. † vectigal ararii e pascuis. Verr. ii, 70, *scriptura* Sictiæ, ad Div. xiii, 65, in *scriptura* pro magistro dat operas. vid. in Ind. Hist. *Alabarches*. Sed petenda est clarior hujus verbi vis. Nempe vectigal hoc *scriptura* propter a dactyl. mea sententia, quia, qui in pascuis publicis pascere vellent, nomina sua deferebant et subcribebant apud eum, cui ejus rei cura data erat, h. e., ut e Varr. R. R. ii, 1. 16, discimus, apud publicanum; et pro singulis pecoribus certam pecuniam solvebant. Nam ita etiam in agris publicis decu-

manis obtinuit Verr. iii, 51, numerus aratorum quotannis apud magistratus publice *subscribitur*, etc. Accessit deinde decumarum vectigal, quum ante, auctore Plinio, unum e pascuis fuisset. Retinuit antiquum illud vectigal nomen suum, et novo aliud datum est, etsi proprie in hoc novum æque, atque in illud vetus, conveniebat.

Scripulum. Att. iv, 16, neque argenti *scripulum* esse ullum in illa insula. *Scipulum*, quod *scriptulum* accuratius dicitur, est ducentesima et octogesima octava pars libræ, s. quarta et vicesima uncia, quæ est duodecima libræ pars. De scriptulo v. Gronov. Sest. iv, 13; ejusque signis et notis, quibus sc. exprimitur, iii, 15.

Scrupulosus. Tusc. iv, 14, *scrupulosus* cotibus. Benteleus et Davisius, probante Buherio, reponunt, *scruposis*. Putabam aliquando *scopulosus*, ut in Cæcil. 11; sed *scrupulosus* et *scruposus* confunduntur, et est hoc melius. vid. Heins. ad Valer. Flacc. ii, 518.

Scrupulus, quidquid animo molestum est, et nos tanquam urit. Fin. iv, 28, *scrupulum* abeunti. Att. v, 13, *scrupulum*, quem non ignoras. ib. x, 14, odiosus *scrupulus*, etc. Rosc. Am. 2, *scrupulum* ex animo evellere, i. e. timorem. — * Nunc et *scrupus*, eodem sensu, de Rep. iii, 11.

Sculptus. Acad. 11, 31, non e saxo *sculptus*. Sed legendum videtur *scalptus*.

Scurra, est parasitus, aut homo parasiticis moribus: quod genus hominum, studio placendi et delectandi, petulantibus et obscœnis dieteriis utitur, iisque etiam in eas res grassatur, quas revereri debebant, ut in religionem et deos, magistratus innocentes, etc. Muren. 6, *scurrarum* convivium.

Scurrilis. Or. ii, 60, *scurrilis* dicacitas.

Scutum. Tusc. ii, 23, abjecto *scuto* fugit. Att. xv, 29, *scutum* abjicere, i. e. ab armis discedere. Orat. ii, 72, ut non modo non abjecto, sed ne reijecto quidem *scuto*, fugere videar. Sc. fugientes turpiter *scutum* abjiciunt; honestius autem retinent *scutum*, et

post tergum reijciunt, ne telis petiti a persequentibus lædi possint.

Scutella. Tusc. iii, 19, *scutella* dulciculæ potionis. H. l. esse pro poculo facile intelligitur. Significat etiam lancem. Vid. de hoc verbo Popma ad Caton. R. R. c. 10, et Salmas. ad Vopisc. Car. 20, p. 861; qui tamen male a *scutra* hoc verbum oriri putat, quum sit potius a *scuto*: ut bene monet Hemsterhus. ad Aristoph. Plat., p. 276, 277.

Secessio, factio. Ligar. 6, *secessionem* tu illam existimasti (sc. inter te et Pompeium), non bellum. † dicitur etiam de iis, qui seorsum eunt, deliberandi, colloquendi causa. Mur. 24, seductionem testium, *secessionem* subscriptorum animadvertunt. Sic apud Liv. xlv, 36, tribuni ad deliberandum *secedunt*: ubi v. Dukerus.

Seco, verbum chirurgicum. Tusc. ii, 22, C. Marius quum *secaretur*: pro quo alio loco, quum ei varices *seca-*
rentur.

Secta, via, iter. N. D. ii, 22, natura habet viam, et quasi *sectam*, quam sequatur. † partes. ad Div. xiii, 4, qui *sectam* Cæsaris sequuntur. Potest etiam esse, qui in Cæsaris exercitu sunt, ut idem verbum ap. Livium dicitur, xxix, 27. Conf. Brut. 2. Ciceronem verbum Græcum *αἰρεσις* semper interpretari *sectam*, docet Casaubonus ad Athenæum, v, 11.

Sectari, est servorum, quatenus in alicujus dominio sunt. Rosc. A. 28, *seciantur* servi Chrysogonum: h. e. sunt apud eum, non amplius apud Roscium. † clientum, ut assectari. Maren. 33, *sectantur* eum multi. † Verr. iv, 66, *sectantur* eum pueri: de homine omnium ludibrio.

Sectator, assectator; de quo supra. Mur. 34, quid opus est *sectatoribus*? ibid., lex Fabia de numero *sectatorum*. v. Ind. Legg. † comes. Rabir. Post. 8, num Gabinii comes vel *sectator*? negat. Intelligendum autem de comitibus magistratum in provinciam, quorum sæpe est apud veteres mentio, in primis apud Suetonium. vid. Ernest. Excursum xv ad Sueton. Tib. 46.

Sectio, redemptio prædæ universæ, aut bonorum proscripti damnative omnium. Phil. ii, 26, nemo fuit, qui ad illud *sectionis* scelus auderet acce-

dere. Cf. c. 29. † bona ipsa, quæ venduntur, redimuntur. Inv. i, 45, cujus prædæ *sectio* non venierit. Ex Agrar. i ap. Gell. xiii, 24, fragmento intelligitur, eam tantum prædæ partem *sectionem* esse appellatam, quæ ad publicum pertineret, quemadmodum etiam Romæ *sectio* est tantum eorum bonorum, quæ ærario inferenda sunt. Nam præda est militum, manubiæ imperatoris, *sectio* ergo populi.

Sector, redemptor bonorum, Rosc. Amer. 29; ad Div. xv, 19; Verr. i, 23, ad quem locum Asconius a *sequendo* spem lucri verbum hoc ducit; in qua sententia est etiam Nonius: secare, sequi, unde et sectatores bonorum *sectores* dicti sunt. Verrius autem *sectionem* bonorum, persectionem interpretatur; unde et *sectores* dictos ait, qui emta sua persequuntur: cujus sententiam probat Salmas. Mod. usur., c. 18, p. 830. Qui redemerat *sectionem*, inquit, vel prædæ, vel omnium bonorum proscripti damnative, quum universa ejus bona, quacumque in re aut jure consistentent, accepisset, ubique essent reperienda, ea persequeretur, etc. Mihi si luberet, *sectorem* a *sequi* repetere, aliam rationem redderem. Nempe olim in republica libera, quum nondum proscriptio esset audita, *sectores* tantum erant redemptores prædæ. Itaque qui hoc genere quæstus ducebantur, *sectabantur* exercitus ad omnes urbes, quas obsidebant, ut iis expugnatis *sectiones* prædarum emerent: de quo genere hominum non semel est apud Livium, v. c. x, 17, 6. Similes iis ex parte sunt, et in re minori, aut in partibus faciunt, quod illi in majori, aut universa, s. in privata præda, quod illi in publica et ærario inferenda, *lixæ*, qui et ipsi exercitus sequebantur, ut cibis vendendis, et præda a militibus singulis emenda lucrum facerent, unde Livius, v, 8: minus militum perit, quia præter ægros, *lixarum* in modum, omnes per agros vicinasque urbes negotiabantur. Caesar, B. G. vi, 38, etiam mercatores commemorat, qui exercitum sequebantur, et sub vallo tendebant. Sed illud hic relinquitur dubii, quod, hac ratione probata, etiam *lixæ* et mercatores reliqui *sectores*

dicti possent. Itaque rectiorem puto vulgarem sententiam, quæ a *secundo* ducit hoc verbum, et *sectores* a *secandis* bonis dictos censet, quod *sectores* universa bona, universam prædam, hanc ob causam redimebant, ut iis per partes vendendis lucrum facerent, quemadmodum ipse Asconius tradit. Homines adeo *secari* dicebantur, quorum bona auctione distrahebantur. Id nomen deinde mansit etiam, quum aliquis emeret proscripti bona, ut retineret ipse. Idque adeo confirmari puto etiam loco Ciceronis Rosc. A. 29, iidem erant *sectores* bonorum et collorum.

Secundæ, int. partes, verbum scenæ, in qua primæ, secundæ, et tertiæ partes sunt: unde ad alia traducitur. Brut. 69, fuit Crasso quasi *secundarum*.

* *Secundarius*, secundus, Inv. ii, 7. Sic de Rep. i, 42, habet statum republica de tribus *secundarium*.

Secundum, ex præscripto alterius. Acad. i, 10, *secundum* naturam. † ex commodo sententiaque alterius. Att. iv, 2, loco sententiam rogatus, multa *secundum* causam nostram disputavit. Unde et in jure *secundum* aliquem dicitur decerni, quum causam obtinet, Verr. i, 44. † *secundum* mancipium, quomodo capiendum sit, utrum præter, an ex lege mancipii, disputatur. vid. *satisfatio*. † prope, juxta. Attic. viii, 12, si Cæsar *secundum* mare ad me ire cœpisset. Cf. xvi, 8.

Secundus. Tusc. ii, 1, *secundo* populo id facit, h. e. probante et favente populo.

Securis, plaga. Planc. 29, gravem infligere *securim* reipubl. Mur. 24, quam te *securim* putas injecisse petitioni tuæ? pro quo est c. 23, *plaga* injecta est petitioni tuæ. † Q. fr. ii, 11, *securis* Tenedica. v. Ind. Geogr. *Securis* conspicitur in nummis Tenediorum, quorum exempla et nunc reperiuntur in cimeliarchiis. v. Stephani Lexic. Gr. in *σεκὺς*.

Secutor. Att. vii, 14, *secutorum* in ludo 100 fuerunt. *Secutor* est gladiator, qui componitur cum retiario, ut putat Lips. Saturn. ii, 7, 8; ubi pro 100 reponendum censet cto cto, quod ille numerus major fide videtur. Salmas. ad Lamprid. Comm. 15, p. 515, t. i. Hist. Aug., *secutores* dictos putat

gladiatores, qui sorte victis sufficerentur, et victoribus compararentur. Gr. ἔφεδποι. — * Legimus l. c. *scutorum*.

Sed, eleganter adhibetur ut igitur, de quo supra, post parenthesin, in primis longiore. Off. i, 30, *sed* si quis est. Or. ii, 90, *sed* tamen, etc. Or. iii, 12, etc.

Sedecula, Att. iv, 10; alii *sedicula* malunt. v. Lexic. Fabr.

Sedere, commorari, ad Div. xvi, 7, venti si essent, nos Corcyrae non *sederemus*. Sext. 23, *sedens* imperator ad portas. † nihil agere, quiescere. Att. ix, 12, ego ipse *sedeo*? coner illuc ire, ut insanus? etc. ix, 8, nos *sedentes* in Italia, sc. medii, neutrius partis, et nihil agentes. fr. Agr. i ex Gell. xiii, 24, praedam—*sedente* imperatore, decemviri vendunt. † *sedere* dicuntur, qui in tabernis, aut locis publicis, merces vendunt. Verrin. iii, 62, Albam Aemiliam *sedentem* in faucibus macelli. † *sedentes* opponuntur dicentibus, quum in senatu, tum in judiciis. ad Div. v, 2, *sedens* iis assensit. Rosc. A. 1, quum tot summi oratores, hominesque nobilissimi *sedent*, ego potissimum surrexerim. † de magistratibus dicitur, quum pro Rostris in suggestu *sedent* in sella curuli, aliis dicentibus, legem ferentibus, suadentibus; aut in tribunali vel jas dicunt, vel quaestioni praesunt. Sen. p. R. 5, quo *sedente* legem trib. pl. tulit. Sext. 15, *sedentibus* consulibus. Brut. 43, Scævola tribuno in Rostris *sedente*, suasit Servilium legem Crassus. † item de iudicibus et consiliariis iudicis praetorisve, et advocatis partium. Or. i, 37, nonne, nobis *sedentibus* in tribunali Q. Pompeii, praetoris urbani, familiaris nostri, etc. Rosc. C. 4, *sedere* in consilio. Cluent. 38, *sedere* in aliquem. ibid. 37, paucos dies ex suborsitione *sedere*. ad Div. i, 9, *sedente* Cn. Pompeio. Or. ii, 47, quum C. Marius praesens ac *sedens*, etc.

Sedes, certus locus, ubi sit caput rei, belli, etc. Att. viii, 3, nulla *sedes*, quo concurrant, qui remp. defensam velint. Coel. 13, nullum est fundamentum horum criminum, nulla *sedes*: h. e. crimen demonstrari non potest.

Seducere. ad Div. i, 9, saepe eum in senata, modo severe *seducerent*,

sc. tanquam si qua de re gravi cum eo colloqui et deliberare vellent, aut cum eo communicare et consulere. Conf. Att. v, 21; Or. i, 56.

Seductio. Mur. 24, *seductiones* testium, secessionem subscriptorum animadvertabant. vid. *seducere*.

Seges. Milon. 13, quid enim odisset Clodium Milo, *segetem* ac materiam suae gloriae?

Segnitia. Brut. 81, vir sine arrogantia gravis, et sine *segnitia* verecundus.

Sejugatus, distinctus, Div. i, 32. Eodem fere sensu,

Sejunctus, Or. 20.

Sejungere, discernere, distinguere. Or. ii, 25, ut possis liberalitatem a largitione *sejungere*. Tusc. iv, 13, *sejungere* cogitatione morbum ab agrotatione. † avocare. Fin. i, 20, animus a spe *sejungi* non potest. † abstinere. Coel. 3, *sejungere* se a libertate verborum.

Selectio, delectus. Fin. ii, 13, ut eam rerum *selectione* exspoliarent. Opponitur *rejectioni*.

Selectus. Verr. ii, 13, iudices *selecti*, sunt qui iudicia publica exercent. Cluent. 43, praetores urbani debent optimum quemque in *selectos* iudices (h. e. decurias eorum) referre. Nam in judiciis *sedent* sorte quaestoris, nec *selecti* ab hac sortitione dicuntur, ut quibusdam placet. Asconius quidem ad Act. i in Verrem, c. 6, ad sortitionem refert hoc nomen: sed haud dubie erravit; quum Cicero diserte lectionem iudicum praetori urbano tribuat l. c., a quo post ad Imperatores translata est, quos decurias ordinasse, praeter Suetonium, multis locis, docet Plin. xxxiii, 1; fuitque ea lectio pars actus rerum, enjas apud Suetonium frequens mentio. Sub Caesaribus *selectos* iudices paulo aliter, et arctiori quodam sensu dictos patet ex eodem Plinio.

Sella, simpliciter pro *sella curuli*. Junguntur interdum *sella* ac tribunal, quia praetores *sedent* in *sella* curuli, posita in tribunali. Verr. i, 46; ii, 38; iii, 59. † *sedes* magistr. ad Div. ix, 18, *sella* tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo, proxima. † *sedes* opificum. Catil. iv, 8, qui non ipsum illum *sellae*, atque operis, et quaestus quotidiani locum saluum esse vellent.

Sellularius. fragm. incert. . p. 416, de plebeia fæce *sellulariorum*. Ita dicuntur, qui Græce *σέλλαιοι* appellantur: h. e. opificia tractantes, quæ artes *sellulariæ* dicuntur. Cf. *sella*.

Seminarium. Pis. 40, Macedonia dicitur, triumphorum fons et *seminarium*.

Seminator, auctor. Nat. D. iii, 26, versus *seminator* omnium malorum.

Semis, dimidius *as*. Item de genere usurarum, quæ *semisses* dicuntur, quum sc. pro centenis assibus solvitur usuræ loco singulis mensibus dimidius *as*, adeoque in annum seni pro centenis. ad Div. v, 6, omnino *semisibus* magna copia est. v. Gron. Sestert. iv, 11, p. 331, etc.

* *Semiustulatus*, vel, ut habet cod. Vatican., *semustulatus* effugit, pro Tull. 3, fragm. nov. Legebatur jam pr. Mil. 13.

Semuncia, dimidia uncia. v. *as*. Verr. iv, 23, *semuncia* auri.

* *Senatus*, de Rep. ii, 28, Rom. ex Græco interpretati, quos Lyncurgus *σένεας* (γένεας) appellavit, nominaverunt *senatum*. ii, 34. *senatus* auctoritas minuitur, tribb. pl. creatis. ii, 2, *sen.* suffragia in equitum centuriis. ad Div. v, 2, *senati* consultum. Cæcil. 5, quod beneficio *senati* juris habui, etc. Ar. R. 1, *senatus* datus, dicitur, quum aliquis, v. e. legatus, aruspex, etc. in senatum admittitur, exponendi causa, quæ velit.

Senex, maturus, virilis. Brut. 43, *senior* oratio, quam illa ætas ferebat. † antiquus. Leg. ii, 4, hæc vis est *senior*. quam ætas populorum. † De *senibus* coemtionibus et ad coemtionem, supra dictum est.

Sensus, iudicium. ad Divers. xi, 10, a certo *sensu* et vero iudicare. ibid. i, 9, sed etiam *sensu* jam tabellæque docuerunt. vid. Gron. Obs. i, 4, p. 239. † *sensus* de republ. significat partes, vel optimatum, vel popularium. ad Div. i, 8, quam sit difficile, *sensum* in republ. deponere. ib. xii, 15, *senibus* in rep. conjunctissimus. Marcell. 6, nostri *sensus* congruebant. † Dom. 36, communem naturæ *sensum* repudiare. *Sensus* communis continetur 1) notionibus insitis, et naturali facultate intelligendi, iudicandi, ratioeicnandi, recti et boni cognoscendi, etc. v. præsertim Or. iii, 50. † Partit. 5,

nativa verba sunt ea, quæ significata sunt *sensu*; reperta, quæ ex his facta, aut novata, etc. Hinc pro indole dicitur *sensus*: Arusp. R. 9, *sensus* terræ (s. incolarum) domesticus ac natus. Sed 2) Dom. 1 e. est pro humanitatis eo genere, quo rebus malis commovemur et angimur. † in oratione autem et oratore *sensus* sunt, quum ita dicit orator, ut ipse commotus esse videatur, et omnia, etiam in narrandis rebus, ita dicit, ut ipse pro certis, magnis, turpibus, latis habere, et, ut opus est, et res sunt, affectus esse videatur. Or. iii, 25, ut oratio *sensus*, ut dolores habeat. ibid. ii, 43, si est suaviter et cum *sensu* tractatum, etc. Tantum autem efficitur *sensu* quodam, etc. Hæc ab ipso Cicerone explicantur c. 45 toto. ibid., quum ipse in commovendis iudiciis iis ipsis *senibus* permoveret.

Sententia. Acad. ii, 47, ex sui animi *sententia* jurare voluerunt: h. e. ita uti sentiret, crederet, rem esse. Hinc ille joens. Or. ii, 64; loc. v. Pison. 32, beneficiis alicujus suam *sententiam* tradere. Cluent. 53, mens, et animus, et consilium, et *sententia* civitatis posita est in legibus. † pro sensu animi. Tusc. iv, 15, honestæ voluntates, *sententiæ*, et actiones. Gr. γνῶμην. † *sententiam* ferre dicuntur proprie iudices post legem tabellariam Cassiam; deinde vero etiam senatores. vide locum in *sentire*, ex ad Div. xi, 21, ubi *sententias* ferre de aliquo, est ejus rationem habere. Cf. *ferre*. † dividere *sententiam*. v. *dividere*. † referre *sententiam* de senatore, pro *ferre*. Quir. p. R. 10. vid. *referre* *sententias* dicere, de senatoribus notum est: sed est etiam de consulibus Sext. 32, consules quum in senatum privatum (i. e. a senatoribus, qui magistratus non erant), ut de me *sententias* dicerent, flagitabantur: h. e. ut de *sententiis*, quas ipsi sc. senatores, relationem egredientes, dixissent, ad senatum referrent. vid. Græv. ad h. l. † 1. c. i, 22, hujus præcepti tanta *sententia* est, i. e. tam præclarus *sensus*.

Sententiose dicere, Or. 71, ita dicere, ut *sententiæ*, eæque bonæ sint, non inania modo verba: nam opponitur, sine *sententis* dicere.

Sentire, intelligere, providere. Ra-

bir. Post. 1, nihil *sensisse*. † Catil. iii, 2, de repub. præclara atque egregia *sentire* : h. e. optimate esse. Or. iii, 16, *sentire* sapienter. † sententiam dicere. ad Div. xi, 21, sed tamen quum ego *sensissem*, de iis, qui exercitus habent, *sententias* ferri oportere : iidem illi, qui solent, reclamant. † judicare. Or. iii, 9, difficillime quisque de se *sentit*.

Separare ab his id, quod reus inferat, Or. iii, 32, i. e. dissimile esse ostendere.

Separatim, proprie. Tusc. v, 7, de summo bono *separatim* libri sunt, i. e. proprie scripti de summo bono. ibid. c. 1, *separatim* suis angoribus implicati. † generatim ; nostri dicunt philosophi, *in abstracto*. Or. ii, 27, opponitur *definite* : si tamen lectio sana est. † Dom. 52, salutem accepisse, *separatim* semel, iterum cum universis. Nat. D. ii, 66, *separatim* ab universis singulos.

Separatio a definitione. Inv. ii, 18, quum demonstramus, definitionem non cadere in rem, ei non convenire. † pro divisione, Or. iii, 33 pr.

Separatus. Inv. i, 18, exordium *separatum* est, quod non ex ipsa causa ductum est, etc. ibid. 36, *separatum* quiddam est extra assumptionem approbatio. Q. fr. i, 1, si mihi quidquam esset abs te *separatum* : h. e. proprium, nisi mea tua, et tua mea putarem. † Inv. ii, 51, *separatius* ad finem adjungentur, i. e. magis proprie.

Sepelire, vid. loc. Leg. ii, 23. Sed ut *humare* (v. *humatus*), ita *sepelire* ad combustionem, et quodcumque genus amovendi mortui, tractatum, Cuper. Obs. i, 7. † tropice. Tusc. ii, 13, aut amittenda fortitudo, aut *sepeliendus* dolor.

Sepia, piscis atro sanguine. Nat. D. ii, 50, atramenti effusione *sepiae* se tutantur.

Sepimentum. Leg. i, 24, atque hæc omnia quasi *sepimento* quodam vallabit disserendi scientia.

Sepire. Or. i, 31, *sepire* memoria. ib. ii, 34, cogitatione *sepire*.

Sepositus. Or. iii, 22, tempus *sepositum* ad discendum.

* *Seps*, in Fragm. p. 416, ex Ausonio, scil. sepes. Div. i, 7, scopulorum

sepe repulsus. Vid. not. nostr., t. xxix, pag. 500.

* *Sepse*, de Rep. iii, 5, antique, pro se ipso, vel se ipsa. Habet ms. Vatican., et Senec. ep. 108.

Septemvir, magistratus extraordinarius agris dividendis ab Antonio creatus, Att. xv, 19, et in Philippicis passim.

Septenarius, versus iambicus septem pedum, Tusc. i, 44.

Septentrio. Att. ix, 6, ex ea die fuere *septentriones* venti. v. de hac forma Gronov. ad Liv. xxxvii, 12. Add. Menken. Obs. L. L. h. v.

Septum, Mil. 15, locus in campo Martio, qui et *Ovile* dicitur, in quem coibant in comitiis, qui suffragii jus habebant : quod ei nomen etiam post sublata comitia populi mansit, ut e Suetonio aliisque notum est. Cf. Att. iv, 16.

Sequester, est interpretes et internuntius, quo ad rem aliquam transigendam utimur ; apud quem in corruptionibus iudicum aut comitorum pecunia deponitur. Itaque sequester est in conviciis, pro corruptore, etc. Cœl. 7, crimen *sequestrium*. Planc. 16, cujus tu tribus venditorem, corruptorem, *sequestrem* Plancium fuisse clamitas. Cf. Act. i in Verr. 12 ; Cluent. 8 ; Verr. ii, 44 ; ad Div. viii, 7.

Sequi, persequi, expetere. Off. i, 31, nec quidquam *sequi* ; quod assequi nequeas. † *sequi* aliquid dicuntur, qui locum adeunt, ut ibi aliqua re utantur, fruantur, non, qui adeunt simpliciter, ut visum Drakenb. ad Sil. ii, 86. Leg. ii, 1, præsertim hoc anni tempore hanc amoenitatem loci *sequor*. Nat. D. ii, 56, *secutæ* sunt nares vicinitatem oris. Add. Att. x, 18. † innuit causam, propter quam aliquid fit. Rose. A. 1, ut adsint propterea, quod officium *sequuntur*. Planc. 15, *secutus* edititios iudices. Off. i, 11, credo aliquid *secutos* : h. e. gravi de causa fecisse. † accommodare se alicui rei, spectare aliquid. ad Div. ix, 5, diem *sequar*. Act. i in Verr. 7, non crimina, non testes, non existimationem pop. rom. *sequuntur*. † in computationibus est pro vulgari *ponere*. Verr. iii, 49, *sequi* minimum. † in jure liberi dicuntur patrem *sequi*, quum post divortium apud eum remanent, et cum eo sunt, Top. 4.

* *Serere*, instituere. Leg. i, 6, *serendi* sunt mores. de Rep. ii, 3, qui diuturnam remp. *serere* conatur.

Series disputationum, Or. ii, 16, est dialectica ratio disserendi de rebus philosophicis. Sed sæpiissime *series* dicitur simpliciter de ordine rerum ejusmodi, quum altera alteri apta et colligata est. Acad. ii, 7; Fat. 9; Leg. i, 19, etc.

Sermunculus, rumor. Att. xiii, 10, *sermunculum* omnem restinguere.

Serperastrum, Att. vii, 3. *Serperastrum* proprie sunt adminicula, quæ cruribus puerorum primum ambulantium alligantur, ne vari aut complices fiant, dicti a *sirpando*, h. e. ligando : unde *sirpula* apud Varro- nem de L. L. Ideo fortasse scriben- dum *sirpirastra*. Hoc autem nomine Cicero notat legatos, quæstores, tri- bunos, et alios quos secum duxerat, quorum opera in coercendo exercitu et regenda provincia utebatur. Eos audierat Atticus pessime se gerere : ideo scripserat Ciceroni, se dolere. Hæc Bosius ad h. l.

Serpere, Or. ii, 50, dicitur de ora- tore, qui pedetentim ad causam trac- tandam accedit, quemadmodum ipse Cicero fecit in Agraria secunda. † ali, augeri. Verr. iii, 76, *serpit* insitum in natura malum. † diennatur ea, quæ increbrescunt, vulgantar, ulterius procedunt. in Cæcil. 21, *serpit* ac prodit consuetudo. Rabir. Post. 6, *serpit* malum. Cf. Att. i, 13; Fin. ii, 14; ib. v, 23, societas *serpit* sensim foras, cognationibus primum, etc.

Servare, conservare. ad Div. v, 20, quum populus suum *servaret*. † *ser- vare* de cælo est augurum, Dom. 15; Vatin. 7; Divin. ii, 35. v. in Ind. Legg. *Ælia lex*, ubi ostendimus, hanc for- mulam tantum esse capiendam de fulminibus. Ad id confirmandum in primis illud pertinet, quod Divin. ii, 18, scribit Cicero : Comitiorum solum vitium est fulmen. Qui ergo de cælo servat, ut comitia impediant, nihil aliud, nisi fulmen, aut tonitru obser- vant. † Att. v, 17, itaque eo me *ser- vavi*, i. e. scribere distoli. † Off. iii, 29, *servare* fidem cum hoste.

Servilis. Or. ii, 80, *servilis* percunc- tatio, est, quum e servis aliquid per- cunctamur

Servire, de ædibus, Or. i 39. v. *ser- vitus*.

Servitus, honesto sensu est Planc. 30, officii *servitutem* adstringere vin- culo sempiterno. † in jure est ædium, et fundorum, s. ut in jure est, præ- diorum urbanorum et rusticorum. Ædium *servitus* est, quum vicino jus est altius tollendæ domus suæ, stilli- cidii in eas avertendi, cloacæ immit- tendæ, tigni immittendi, prospectus faciendæ, etc. : fundorum autem, quum vicinus habet jus itineris per eos, viæ, aquæductus, haustus aquæ, pecoris ad aquam appellendi, pas- cendi, etc. de quibus *servitutibus* est in Digestis. Q. fr. iii, 1, *servitutem* fundo imponere. Att. xv, 26, paucos specus in extremo fundo, et eos qui- dem subterraneos, *servitutis* putat ali- quid habituros : h. e. aliquid incom- modi et servitutis sibi, vicino, allaturos.

Servus, adj. Agr. iii, 2, prædia *serva* —libera. *Serva* sunt, in quibus est servitus.

Servus. Verrin. ii, 77, *servi* societa- tis, sunt ministri publicanorum in provincia, qui portorium, scriptu- ram, decumas exigunt, et rationes conficiunt. Phil. viii, 8, *servi* publici.

Sesqui, Orat. 56, est contracte pro *semisque*. Sed dicitur *sesqui* pro *sesque*, ut heri pro here. Id verbum quum adjungitur alicui quantitati, ea cum dimidia parte intelligenda est. Sic l. c. *sesquipæon* est pæon unus cum di- midio; sic cape *sesquimodium*, *sesqui- tertium*, etc.

Seselis, Nat. D. ii, 50, herba, qua cervæ ante partum se purgant.

Sessio, sedes, scamnum, Or. ii, 5.

Sestertius, int. nummus, quod ver- bum interdum adjicitur, ut Rabir. Post. 17. Valuit primo *duos asses cum dimidio*, deinde *quatuor asses* : ut de- narius, qui quatuor sestertios æqua- bat, primo decem, post sedecim asses habuit. *Sestertium* autem, in quo in- telligendum est *pondo*, æquabat *mille sestertiorum nummorum summam*. Nam quoniam singuli asses sunt ad libram argenti, ut unum ad mille; h. e. quoniam una libra argenti æquat mille assium summam : sestertium pondus, h. e. duæ libræ cum dimidia, etiam his mille et quingentos asses æqua- rint necesse est. Teneant autem tiro-

nes hoc : Quum sic dicitur, *quadraginta millia* us, aut simili modo in aliis numeris, capiendum est de nummis sestertiis, et us est genitivus pluralis. Pro eo dici etiam potest *quadraginta sestertia*. Sed quum dicitur v. c. *quadragies sestertium*, primo *sestertium* est nominativus, aut accusativus singularis numeri; deinde est compendiaria locutio, pro *quadragies centena millia sestertium*. Nam *decies sestertium* dicebant pro *decies centena millia sestertiorum*, et sic in reliquis. Ergo *quadragies sestertium* idem est, quod *quadragies centena millia sestertiorum nummorum*, s. quater mille sestertii nummi. Hæc late et erudite demonstravit Gronov. de Sestert. l. i, inpr. c. 4. Exempla utriusque nominis et formarum loquendi afferre, quoniam sæpe in Ciceronis libri occurrunt, nihil attinet.

Severe. Off. ii, 3, *severe* et honeste: de philosophis, qui utilitatem ab honestate non sejungunt. Contrarium est *remisse*, ubi v.

Severitas, justitia judicium in pronuntiando. in Cæcil. 3, *severitas* judiciorum. Cf. Rosc. A. 3, etc. † Catil. iv, 4, versari in *severitate*, dicuntur, qui severam sententiam dicunt.

Severus, justus. Rosc. A. 5, acria ac *severa* judicia. Act. i in Verr. 10, familia tum ad ceteras res, tum ad judicandum *severissima*.

Sevocare. Nat. D. iii, 8, *sevocare* mentem ab oculis. † distinguere. Or. 20, ab his non multo secus, quam a poetis, hæc eloquentia, quam quærimus, *sevocanda* est.

Sexcenteni, profertur e Verr. v, 25; sed ibi legendum *sexcenti*. Adde etiam Drakenb. ad Liv. xlv, 16.

Sexcenti, de magno, sed incerto numero. Att. xiv, 12, *sexcenta* similia. Cf. Rosc. A. 32, etc.

Sextans, duæ unciae, quæ sextam assis partem faciunt; unde pro sexta hereditatis parte. ad Div. xiii, 29, in *sextante* esse. v. as.

Sextula, sexta pars unciae. Cæcin. 6, duæ *sextulae* ibid., *sextulam* adpersit.

Si. Or. 24, *si* aliquid. Cf. Att. iii, 14; xiii, 13, 17; Fat. 19; Prov. Cons. 20. Catil. iv, 10, *si* aliquando. † *si* quæ, pro *si* qua, Att. iv, 2; ad Div. v, 8, 12; Or. ii, 72, 75; Cæcl. 20; Leg.

ii, 5. † habet et vim interrogandi, ut Top. 22, *si* expetendæ divitiæ, *si* fugienda paupertas.

* *Sibilus*. ad Div. viii, 2, *sibilus* rudentum, forte e poeta.

* *Sic*, propterea. ad Div. xiii, 70, quia non est obscura tua in me benivolentia; *sic* fit, etc. † Multis modis exquisitè dicitur, ut *ita*, quam vocem vid. Att. vi, 1, *sic* contendì, ut talenta, quæ mihi pollicebatur, illi daret: quasi diceret, *id* contendì, ut, etc.

Siccitas, tenuitas orationis. Brut. 82, *siccitas* orationis. Cf. Nat. D. ii, 1. † Tusc. v, 34, *siccitas*, quæ consequitur continentiam in victu. de Sen. 10, summam in eo esse corporis *siccitatem*. Sed ibi Dukerus, ad Liv. epit. 50, rescribi vult *firmitatem*. Diodorus Sicul. ap. Photium appellat *εὐτρονία*. Ego vero non putem necesse esse. *Siccitas* est salubritas: nam corpora sicca saluberrima et firmissima sunt; et *siccitas*, ut e loco Ciceronis et Xenoph. Cyropæd. i, 2, patet, oritur e continentia, et labore, et exercitationibus. Sed utrumque addit Cicero. Adde dicta in *siccus*.

Siccus, dicitur de sano corpore, in quo nihil vitiosi humoris, quod non pituitosum, non mucosum, etc. unde ad orationem subtilem traducitur, cujus maximum ornamentum est vitiorum absentia. Brut. 55, nihil nisi *siccum* atque sanum. Opt. gen. or. 3, sani et *sicci* tantum habeantur. † sobrius. Agr. i, 1, *sicci* opponuntur vinolentis.

Sigillatus, cælatus: de quo supra. Verr. iv, 14, scyphi *sigillati*.

Sigillum, signum, simulacrum. Nat. D. i, 30, Epicureos novi omnia *sigilla* numerantes. Att. i, 10, putealia *sigilla*.

Signare, notam facere, qua agnoscere, et ab aliis discernere possis. Acad. ii, 22, nihil ita *signari* a vero posse, ut non eodem modo possit a falso.

Signatus, de ære aut argento, est, quæ pecunia dicitur. Verr. v, 25, argentum factum atque *signatum*.

Signifer, in re militari est, qui signum militare portat. Div. i, 35, *signifer* primi hastati. Unde pro duce et principe alicujus rei. Att. ii, 1, te

signifero ac principe. Sull. 12, *signifer* juventutis. † *orbis signifer* est Zodiacus, qui sic dicitur a duodecim signis, hoc est, sideribus, certorum animantium aliarumque rerum speciem et figuram efficientibus. Div. ii, 42; Nat. D. ii, 20.

Significare. Or. i, 26, *significare* inter se, dicuntur, qui sibi annuunt, etc. † obiter aliquid dicere, ut tantum moneas alterum. ad Div. x, 3, quare modum faciam; nunc tantum *significandum* putavi. † cum præpos. ex. Ar. R. 2, ex aliquo monstro *significatum*. Att. xvi, 7, quod ex iis verbis a te *significari* putem.

Significatio. Sext. 49, populi judiciis et omni *significatione* florebant: intell. voluntatis, amoris, etc. quæ sit plausu, etc. Cf. c. 59; Phil. x, 2. † *significationes* deorum sunt omina, prodigia, ut Catil. ii, 13, et alibi.

Signum. Fin. v, 25, fures rerum *signa* commutant. † in re militari. Att. ix, 10, sub *signo* habere: de militibus jam lectis. † simulacrum, proprie quidem solidum e lapide, ligno, etc. Sed tamen et de imagine picta apud Plant. Epid. v, 1, 18, quia sc. est signum ejus rei, cujus speciem exhibet. Fin. iv, 13, debet institutum illud, quasi *signum*, absolvere. Hinc sidera dicuntur *signa*, Milon. 30, etc. quia et ipsa speciem corporum quorundam præferunt, aut præferre putantur, indeque nomina sortita sunt. Hinc intellige illum elegantem locum, Nat. D. i, 9, Deus mundum *signis* et luminibus tanquam ædilis ornavit. Scilicet, ædiles quum munera edunt, signis ornant forum et plateas, per quas pompa ducitur; unde, forum ornatum in Verrina prima dicitur. Mundus autem Dei munus dicitur. v. *minus*. Sidera ergo etiam hoc nomine eleganter *signa* dicuntur. Cael. 5, *signa* virtutum non expressa, sed adumbrata. Nempe vera et perfecta virtus est signum expressum, h. e. absolutum, elaboratum; naturalis autem illa materia virtutis, quam Cicero vocat, hoc est, impetus naturales, ex quibus vera virtus existere potest, item simulata virtus, est signum adumbratum. † Marcell. i, ad bene de omni republ. sperandum, quasi *signum* aliquod sustulisti. Ductum est e re militari, et a signo,

quod in castris in prætorio attollitur atque proponitur, etc.

Silentium. Prov. Cons. 12, illas res egi *silentio*, i. e. nemine interpellante, aut reclamante.

Silex. Tusc. iii, 6, non e *silice* nati sumus.

Sillus. Att. xvi, 11, sine *sillo* Luciliano. *Silli* sunt versus salibus referti, similes satiræ Latinorum, ut docet Casaubonus de Sat. ii, 2. Satiras autem Lucilium scripsisse notum est. Sed codd. et vet. edd. habent *vallo*, aut *ullo*, quorum illud servat Græviana. Grævius volebat *sale*.

Silva in ædibus urbanis, Verr. i, 19, est viridarium, ut Asconius interpretatur.

Silus, qui nasum eminentem et repandum habet, Nat. D. i, 29.

Simile, similitudo, ὁμοίωσις. Or. ii, 78, eos ipsos, unde hoc *simile* ducat, etc. Sic est et Fin. iii, 15, 16.

Similitudo, imitatio. Or. ii, 23, quod velint, sine cujusquam *similitudine*, consequantur. † uniformitas. Inv. i, 41, *similitudo* satietatis mater. † Or. ii, 17, *similitudini* relinquere dicitur, quod quis non distincte et separatim explicat, sed ex iis rebus, quæ explicatæ sunt, et quibuscum similitudinem habet, quale sit, cognoscendum relinquit.

Simplex, unus. Inv. ii, 1, nihil *simplici* in genere omni ex parte perfectam naturam expolivit, etc. † de Sen. 21, quum *simplex* animi natura esset. Hoc et similibus locis utuntur ii, qui demonstrare suscipiunt, veteres philosophos quosdam *immaterialitatem* animi, quam dicunt, probasse. Id fit, quia simplicitatis verbo nostri philosophi de immaterialitate utuntur, unde veteres eandem vim huic verbo subjecisse credunt: in quo falluntur. Nam veteres *simplex* opponunt mixto, et ex diversis generibus elementorum concreto, non ei, quod partes habet. Nat. D. iii, 14, etenim aut *simplex* est natura animantis, etc. Et in genere *simplex* in omnibus rebus opponitur ei, quod est ex pluribus disparibus et dissimilibus. Atque hanc ipsam ob causam homines caudidi et sinceri dicuntur *simplices*, quia idem dicunt, idem cogitant, etc. quod qui non faciunt, multiplices dicuntur. v. *multiplex*.

† rectus, directus. Nat. D. ii, 57, de auditu : flexuosum iter habet, ne quid intrare posset, si *simplex* et directum pateret. Sic ap. Plinium, viii, 16, villus *simplex* opponitur crispioribus jubis. † sine conditione et adjunctione. Inv. ii, 57, esse quasdam cum adjunctione necessitudines, quasdam *simplices* et absolutas. † Sull. 3, *simplex* officium, i. unum idemque, non varium.

Simpliciter, clare, ut ab omnibus intelligi possit. Or. ii, 16, qui leges, qui jura, qui civitates constituerunt, locuti sunt *simpliciter*, et splendide. † sine dissimulatione et tergiversatione. Or. iii, 17, *simpliciter* defendere aliquid. † sine respectu ad hominum potentiam, gratiam, periculum, etc. Quir. p. R. 10, in sententia *simpliciter* referenda. † seorsim, sigillatim. Invent. ii, 33, quædam genera causarum *simpliciter* et ex sua vi considerantur; quædam autem si aliud aliquod controversiæ genus assument. † per se. Top. 22, quum autem, quale sit, queritur, aut *simpliciter* queritur, aut comparate.

Simpulum, vas parvum, simile cyatho, quo in sacrificiis vinum libant. Ar. Resp. 11, si ædilis verbo aut *simpulo* aberravit. Hinc proverbium, Leg. iii, 16, excitabat enim fluctus in *simpulo*, ut dicitur, Grati-dius, quos post filius ejus Marius in Ægeio excitavit mari.

Simul, simul ac. Tusc. iv, 6, *simul* objecta species est. † *Simul ac primum* pleonastice est Verrin. i, 13. Add. Phil. iv, 1.

Simulacrum, species, umbra. Rabin. Post. 15, *simulacrum* pristinae dignitatis. Fin. v, 15, virtutum *simulacra*. Off. i, 15, in quibus præclare agitur, si sunt *simulacra* virtutis. † Nat. D. ii, 30, *simulacra* Democriti. vid. Ind. Gr., εἰδωλον.

Simulatio, nomen, prætextus. ad Div. xi, 13, *simulatione* reipublicæ. Sull. 19, *simulatione* Fausti gladiatores emtos, sc. hoc prætextu, quasi emerentur Fausto. Agr. ii, 6, *simulatione* ac nomine legis agrariæ.

Simulator, εἰρων. vid. Ind. Gr. Off. i, 30.

Simulatus, per imitationem factus. N. D. ii, 35, hæc *simulata*, opponuntur his, quæ sunt a natura perfecta.

Sin, cum autem. Tusc. iii, 9, *sin* autem caderet. Sic et ad Att. x, 6.

Sincerus, verus, incorruptus, rectus. ad Div. xv, 6, *judicium sincerum* ac subtile.

Singularis. Inv. ii, 3, *singulare* vitium : quod est alicui proprium. Att. vii, 7, *singulares* sunt boni viri : un à un.

Sinister. Div. ii, 39, Latinis quæ *sinistra* dicantur in auspiciis? Nempe ea, quæ Græcis dextra. Quanquam Latini sæpe, Græcorum consuetudinem secuti, *sinistra* in malam partem dixere. Causa est, quia augur sedet ore ad meridiem verso; unde orientem a sinistris habet, quæ plaga felix putabatur.

Sinus. Verr. i, 50, negotium sibi in *sinu* delatum : i. e. sua sponte sibi et commode accidisse. ibid. 10, ex *sinu* nostro apponere dicimus testes calumniatores, subornatos a nobis, eosque amicos nostros, et nostris commodis studentes. Tusc. iii, 21, in *sinu* gaudere, h. e. secum, privatim. Q. fr. ii, 13, in *sinu* esse, h. e. amari.

Siparium, velum, quod scenæ obtenditur, aulæum. Prov. Cons. 6, post *siparium*, h. e. clam, occulte.

Siphon. Fin. ii, 8, vinum, hir, *siphon* cui nihil demsit. Est fistula, qua utimur ad eliciendum e pleno dolio vinum, fere gustandi causa. Videndus Scaliger ad Varron., p. 182.

Sistere, omisso se (v. Gron. ad Liv. iv, 12), significat erigere se, recreari, salvum esse atque incolumem. Verr. iii, 96, qui remp. *sistere* negat posse, ni ad equestrem ordinem *judicia* referantur. † de obeuntibus *vadimonium*. Quint. 8, *sistere* *vadimonium*. ibid. 7, ut idibus sept. P. Quintium *sisti* Sext. Alphenus promitteret.

Sitella, vas, in quod tabellæ a suffragia ferentibus conjiciuntur. Nat. D. i, 38, Tib. Gracchum—de M. Octavio deferentem *sitellam*. Cf. fr. Cornel. i, et interpr. ad Liv. xxv, 3.

Sitienter, cupide. Tuscul. iv, 17, *sitienter* expetere.

Sitire, cupidum esse. Planc. 5, *sitientem* me virtutis tuæ deseruisti. Q. fr. iii, 5, *sitire* honores. † deficere. Q. fr. iii, 1, ipsi fontes jam *sitiunt*.

* *Sitybæ*, Att. iv, 5. vid. Ind. Græc., voc. σύτταβαι.

Situs. Leg. ii, 22, *siti* dicuntur ii, qui conditi sunt.

Soccus, indumentum pedum Græcum, ut calcens romanum: unde pallium et *soccus* junguntur. Rabir. Post. 10, P. Rutilius *soccus* habuit et pallium. Orat. iii, 32, pallium, quo amictus; *soccus*, quibus indutus esset.

Socialis, ad socios pertinens populi rom., eorumque injurias vindicandas. in Cæcil. 5, hæc lex *socialis* est; hoc jus nationum exterarum. Verrin. ii, 6, in hac quæstione de pecuniis repetundis, quæ sociorum causa constituta est, lege judicioque *sociali*, sociorum querimonias audire oporteret.

Societas, *συνπράξεις*. Div. ii, 71, nulla naturæ *societas* cum somniis. † de publicanis simpliciter dicitur. Cf. *socius*. ad Divers. xiii, 9, *societas* Bithynica. Planc. 13, *societatum* maximarum auctor, plurimarum magister. Muren. 33, quid? si omnes *societates* obviam venerunt, quarum e numero multi hic sedent iudices. † Rosc. Com. 6, *societatis* iudicium; est, quod et pro socio dicitur. vid. *socius*. † Quint. 4, *societatem* sibi debere. Rosc. Am. 43, sub quo nomine tota *societas* statuitur. Quint. 3, magna fide *societatem* gerere. † ad Div. xii, 28, *societatem* reip. conservandæ necum renovas.

Socius, de publicanis simpliciter, et adjecto vectigalis nomine, quod redeemerunt. Planc. 9, *sociis* unice diligebatur. Cf. Verr. iii, 20. ad Div. xiii, 9, *socii* Bithyniæ. ibid. 65, *socii* scripturæ. † arbitrium pro socio, Quint. 3, est, in quo quis a socio sibi injuriam et fraudem factam persequitur. Hinc Flacc. 18, pro socio damnari, quum quis fraudis in socium convincitur.

Sodalis est collega, non in quocunque collegio; nam *sodalitas* a collegio diserte distinguitur, Brut. 45; sed in eo, quod sacrorum causa in honorem alicujus dei constitutum est, cujus membra una epulantur, quales sunt *ετασπεῖραι* Græcorum. Cæc. 11, *sodalis* in Lupericis. de Sen. 13, primum habui *sodales* semper; *sodalitates* autem me quæstore constitutæ sunt, sacris Idæis Magnæ Matris acceptis; epulabar igitur cum *sodalibus* omnino modice. De his *sodalibus* et

sodalitatibus v. Budæum ad Pandect. p. m. 299 s.; Salmas. ad Jus Attic. et Rom. c. 4. † Verr. i, 37, quæstor appellatur *sodalis* legati. Orat. ii, 49, quæstor appellatur *sodalis* prætoris. † socius. Verr. i, 36, *sodalis* istius erat in hoc morbo et cupiditate. † *sodales* dicuntur etiam, qui coeunt, ut magistratum alicui injustis modis conficiant. v. *sodalitas*. Cæc. 7, crimen *sodalium*: unde verbum criminis est, Planc. 19.

Sodalitas, collegium *sodalium*. v. *sodalis*. de Sen. 13, *sodalitates* autem me quæstore constitutæ sunt. Brut. 45, homo summa nobilitate, cognatione, *sodalitate*, collegio. † coitio. Planc. 15, per hanc consensionem, quæ honeste magis, quam vere, *sodalitas* nominaretur. Nempe illa consensio, ut recte Grævius, coitio erat epulis et largitionibus contractorum civium, ambitus causa, ut per eos tribus corrumperentur. Hoc genus consensionis turpe est, *sodalitas* autem honesta. Itaque honestum nomen rei turpi tribuitur. Cf. Q. fr. ii, 3. † necessitudo inter quæstorem et legatum. Verr. i, 37, abs te officia *sodalitatis* flagitet.

Sodalitium, *sodalitas*, coitio. Planc. 15, lex Licinia, quæ est de *sodalitiis*. v. Ind. Leg. et Budæum, l. c. † convivium *sodalium*. Herenn. iv, 51, venit in ædes quasdam, in quibus *sodalitium* erat eodem die futurum.

Sol. Brut. 9, processerat in *solem* et pulverem, non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti umbraculis. De *umbra* et *umbraculis* suo loco. *Sol*, quum umbræ opponitur, significat, in re militari, pugnas, prælia vera, quæ opponuntur exercitationibus militaribus; in oratoria autem, orationes in foro, aut concionibus, quæ opponuntur declamationibus, h. e. orationibus, quæ de rebus fictis exercitationis causa habentur in schola. † Mur. 14, cedat *umbra soli*, h. e. jurisprudentia rei militari.

Solarium, horologium, proprie, quod solis radiis tempus metitur, sed deinde etiam, quod aqua idem facit. Utrumque genus exprimitur, Nat. D. ii, 34, *solarium* vel descriptum (sc. lineis), vel ex aqua, quo horæ declarantur. *Solarium* Romæ fuit in foro. Hinc, quoniam in foro homines

urbani circa meridiem conveniebant, parum negotiorum, in primis pecuniariorum, partim otii fallendi causa, ut mercatores in emporiis, in fora sua, quas *bursas* vocant, et Lipsiæ nobiles aliquæ, tempore mercatus, in Compluvium ædium Aurobacensium; hinc ergo inter modos vitæ suaviter eleganterque transigendæ refertur ad *solarium* venire. Quint. 18, vixit semper incolte atque horride; natura tristi ac recondita fuit: non ad *solarium*, non in campo, non in convivio versatus est. Her. iv, 10, ita petulans es atque acer, ut ne ad *solarium* quidem idoneus, ut mihi videtur, sed pone scenam et in ejusmodi locis exercitatus sis. Respicitur ad eos homines, qui assidui in foro ad *solarium* pro Rostris erant, qui fere erant homines urbani, h. e. salubris abundantes, et dieteriis alios incessantes, scurræ. v. Gronov. de Sest. iv, 9, p. 318 sq. Ne ad *solarium* quidem idoneus ergo est, nimis scurrilis et mimicus, ita in dieteriis impudens et acer, ut mimi et histriones in scena. Sed illud *solarium* in foro ad usus communes fuit aquarium. Nam Plinius sub tecto stetisse ait, vii extr., et aqua divisisse noctis atque diei horas, dedicatumque fuisse ab Scipione Nasica, A. U. dxcv; cui consentit Censorinus, c. 23.

Soleæ, sunt calcei mulierum, et hominum molliorum, unde Clodio et Verri objiciuntur. Ar. Resp. 21, *soleæ* muliebres. Cf. *soleatus*; Gell. xiii, 20. † compedes, Her. i, 13, Malleolus judicatus est matrem necasse: ei damnato—*soleæ* lignæ pedibus inductæ sunt, et in carcerem ductus est. Cf. Inv. ii, 50.

Soleatus. Verr. v, 33, stetit *soleatus* prætor populi romani cum pallio purpureo, etc. Pison. 6, nescio quo e gurgastio te prodire, involuto capite, *soleatum*: quorum utrumque erat indicio, Pisonem potasse. Nam in conviviis soleati erant, et caput tegebant. v. Abram. ad h. l.

Solidus, integer, cui nil detractum est. Rabir. Post. 17, *solidum* suum cuique solvere. Att. vi, 1, usura *solidi*. † opponitur etiam inani. Pison. 25, quibus ex rebus nihil est, quod *solidum* tenere possis. † tam, petita a statuis metaphora, perfectus, per-

spiciuus. Tusc. iii, 2, *solida* res et expressa, non adumbrata. Planc. 12, *solida* iudicia et expressa. Or. iii, 26, *solidi* suavitatis, est ea, quæ ex assatis carnibus, aliisque cibis solidioribus percipitur. † verus. Fin. i, 21, *solida* utilitas. † Planc. 8, *solidam* frequentiam præbuerunt, h. e. veram et magnam.

Solistimus. Div. i, 15; ad Div. vi, 6, tripudium *solistimum*, dicitur in augurali disciplina, quum pulli e cavea emissi ita avidè pascuntur, ut offa ex ore in terram cadat.

Solitaris, unicuique. Inv. i, 44, *solitarium* ac rarum iudicatum.

Solitudo, dicitur de iis, qui potentes amicos non habent, Quint. 1; de viduis, Cæcin. 5; de pueris patre privatis, Dom. 36; de iis, quorum domus non celebratur, Or. i, 45; de homine nihili, inutili, Att. xii, 18.

* *Solivagus*, solitudinem sequens, extra societatem vivens. Tusc. v, 13, bestia *solivagæ*, congregatæ. de Rep. i, 25, non est enim singulare, nec *solivagum* genus hoc. † Off. i, 44, *solivaga* et jejuna cognitio.

Solium, est sella excavata, et propterea commodior, qua patres familias omnes utebantur, et feminae in conviviis. In primis autem JCti solebant, quum domi de jure respondebant, in solio sedere. Leg. i, 3, more patrio, sedens in *solio* consulentibus responderem. Or. ii, 55, ne in rutis quidem et cæsis *solium* paternum recepisse, nempe Bruti patris JCti. Or. ii, 33, a subselliis in otium *soliumque* se contulerit: h. e. desierit causas in foro agere, et contra de jure responderit. † diis etiam in templis sellæ positæ sunt, quæ *solia* dicebantur. Ar. R. 27, deorum ignes, *solia*, mensas, etc. v. Græv. ad h. l. † Pis. 27, bibitur usque eo, dum de *solio* ministretur. Grævius *solium* h. l. putat esse lectum, vel sellam, ubi hospes Piso sederit solus, ut sit hic sensus: bibitur, quamdiu hospes convivis propinat. Sed neque commodus est hic sensus, neque verba eum patiuntur. Nam primo, hic sensus si esset, intemperantia in bibendo non apparet: deinde *usque eo dum* cum conjunctivo non potest significare *quamdiu*. Si *solium* est a Ciceronis manu, putem esse dolum. Nam *solium* etiam

in balneis est vas aquarium, quod et labrum dicitur. Sed mihi placet Augustini emendatio, qui legebat, *de dolio*. Bibitur tamdiu, donec vinum defusum et vetustum non suppetat amplius, sed etiam vinum recens, doliare, ministretur. *Solum* et *dolum* confunduntur in libris scriptis. vid. Pamel. ad Cypriani ep. 76. n. 42; Harduin. ad Plin. xxxv, 12. De dolio bibere autem dicitur in contemptum. v. *dolum*.

Solæcisimus, Her. iv, 12, quid sit?

Solstitium, media ætas, longissima dies. Nat. D. ii, 7, posset—solis accessus discessusque *solstitiis* brumisque cognosci? Cf. 19. Sic semper *solstitium* antiquiores dixerunt, ut esset unum *solstitium*, ut bene monet Victorius ad Varr. R. R. i, 46. Apud Plinium autem est *solstitium æstivum*, ii, 103, et ap. Macrobi. Sat. i, 21. Idem tamen Plinius alias utitur more Ciceroniano, ut l. c., ubi *solstitia* opponit brumæ; et iv, 5, est oriens brumalis et solstitialis.

Solum, area, in qua ædificatur. Brut. 74, *solum* et quasi fundamentum oratoris vides locutionem emendatam et Latinam. Cf. Or. iii, 37. † pavimentum. Parad. vi, 3, aurata tecta et *sola* marmorea in villis facere. † Nat. D. i, 23, quodcumque in *solum* venit, ut dicitur, effingis et efficis. ad Div. ix, 26, loquor, quod in *solum*: int. venit. Proverbium de rebus, quas temere ac fortuito, ut casus fert, arbitrato nostro, non ratione, facimus. v. Manut. ad l. c. † Att. ix, 9, sciebam enim, te, quoto anno, et quantum in *solo*, solere quærere: int. haberent. In *solo* habere dicitur, de prædiis, ut in nummis habere, de pecunia. Hinc Balb. 5, *sola* terrarum ultimarum.

Solum. adv. Post non *solum*, pro sed etiam, simpliciter etiam. Off. i, 22, hæc quidem res non *solum* ex domestica est disciplina: attingit etiam bellicam. Add. Drakenb. ad Div. xxii, 25.

Solvere; ab alio *solvere* significat, non ex arca sua *solvere*, sed per attributionem, delegationem, scripturam; aut nummis alterius. Cæciu. 6, *solvitur* a Cæsennia. Cf. Att. vii, 18. ib. v, 21, homines non modo non recusare, sed etiam hoc dicere, se a

me *solvere*: quod enim prætori dare consuessent, quoniam ego non acceperam, se a me quodammodo dare. † *solvere* fidem, ad Div. x, 23, pro persolvere, præstare; alia exempla v. ap. Burmann. ad Ovid. Metam. xi, 135. † *solvi*, liberari ab obligatione aliqua. Agr. ii, 36, *solvi* legibus, opponitur, teneri legibus. In quo est etiam constructio cum genitivo apud Ciceronem, Sext. 7, *solvi* legum; per græcismum: de quo vid. Bronkhuis. ad Tibull. i, 8, 40. † refellere. Fin. i, 7, qua via captiosa *solvantur*. † nautæ dicuntur *solvere*, quum anchoras tollant, et navigant. Att. i, 13, *solvere* anchoras. Muren. 2, porta *solves*. Div. i, 16, *solvere* imperat. ad Div. xvi, 9, nos eo die cœnati *solvimus*.

Solute, libere, sua sponte. Div. ii, 48, *solute* movetur animus: de dormientibus, quorum animus non sensibus, sed sua vi movetur, unde somnia. † facile, volubiliter. Brut. 29, nisi id queas *solute* et suaviter dicere. ibid. 81, facile *solute*que verbis volvere sententias. † remisse, de actione oratoria. Brut. 80, quod ille tam *solute* egisset, tam oscitanter.

Solutio. Offic. ii, 24, *solutio* rerum crediatur. Att. xii, 51, *solutio* nominis Valeriani. † Or. i, 25, *solutio* linguæ, de facilitate et volubilitate in dicendo.

Solutus, liber, cui integrum est facere, quod velit. ad Div. i, 9, si essent mihi omnia *solutissima*. Verr. ii, 78, *soluti* ad causas veniebant: de patronis, qui nullam mercedem acceperunt ab iis, quorum causam receperunt, ut iis non sit necessarium quamvis manifesta scelera defendere. Mil. 13, *soluta* prætura. Att. ii, 18, quum videas voluntatem civitatis *solutam*, virtutem alligatam. † Agr. iii, 2, *soluta* prædia, opponuntur obligatis. † Plane. 30, *solutus* opponitur ei, qui maximis beneficiorum vinculis obstrictus est. † Deiot. 1, *solutus* opponitur ei, qui est in equuleo. † remissus, negligens. Catil. ii, 12, mea lenitas *solutior* visa est. † facilis. ad Div. vi, 7, *solutum* existimatur esse, alteri maledicere. † debilitatus, cui nervi exsecti sunt. Agr. ii, 33, urbs *soluta*. † de hominibus facietis, qui libere vident omnia. Dom. 39, o rem! quam *soluti* homines ridere non

desinant. † *absolutus*. Mil. 4, *scelere solutus*. † *orator solutus* est primo, qui facile et volubilem linguam habet. Brut. 47, *solutus* in explicandis sententiis. *ibid.*, verbis *solutis* satis. *ibid.* 48, *solutissimus* in dicendo. Deinde, in actione remissior. Brut. 62, tam *solutus* et mollis in gestu, etc. Tertio, qui verba apte collocare, quod vincere dicitur, nescit. Or. 52, verbis *solutis* numeros primus adjunxit. Cf. Brut. 79, etc.

Sonare. Fin. ii, 15, inani voce *sonare*. Arch. 10, poetæ pingue quiddam *sonantes*. Fin. ii, 2, quid *sonet* vox voluptatis. Brut. 74, *sonabat* contrarium Catulo, subagreste quiddam, etc.

Sonivius. adj. ad Div. vi, 6, tripudia *sonivia* : sunt, quum offa excidit pullis pascentibus, et in terram cadens sonum facit.

Sophisma. Acad. ii, 24, *sophismata*, sic enim appellantur fallaces conclusionculæ.

Sophistes, Acad. ii, 23, qui sit?

Sorbere. Q. fr. iii, 9, ista odia non solum *sorbeo*, sed etiam concoquo. Phil. xi, 5, quid cum non *sorbere* animo? quid non haurire cogitatione? cujus sanguinem non bibere censetis?

Sordes, avaritia, quæstus turpis. Q. fr. i, 1, nolo te uniuscujusque *sordes* scrutari. Att. iv, 16, iudicium *sordes*. Flacc. 3, nullam *sordem* in re familiari proferri posse. Mureu. 36, populus non amat profusus epulas; *sordes* et inhumanitatem multo minus. † omnis turpitudine animi, et vitæ, et generis. Brut. 62, *sordes* fortunæ et vitæ. Vat. 1, *sordes* domesticæ. *ibid.* 5, adolescentiæ. Sen. p. R. 4, mens oppleta *sordibus*. ad Div. viii, 14, nam *sordes* eluere vult. † de infima plebe. Att. i, 16, apud *sordem* urbis et fecem. † *sordes* sunt etiam in luctu. ad Div. xiv, 2, jacere in lacrymis et *sordibus*.

Sordidatus, sordidus. Pis. 27, *sordidati* servi ministrant. † de reo. Pis. 41, nec minus—*sordidatum* viderem.

Sordidus. Or. iii, 32, *sordidior* ars, dicitur de arte sellularia et illiberali. † turpis. ad Div. xii, 1, ut mihi videamur omne jam tempus ab illo duntaxat *sordidissimo* periculo tuti futuri : sc. quod a fece populi iunim-

nebat, quæ ad bustum Cæsaris congregabatur. Att. ix, 9, omnium turpissimus et *sordidissimus*.

Sortes, Acad. ii, 16, 29. v. Ind. Græc., *σώπειρns*.

Sors. Div. ii, 33, *sortes*, quæ ducuntur, non quæ vaticinatione fundantur; quæ oracula verius dicimus. Cf. i, 18. † munus omne sorte delatum, ut provinciæ, si eas magistratus sortiti sunt, quæsturæ, munus scribarum, etc. Planc. 27, nunquam ex urbe abfuit, nisi *sorte*. Cf. Act. i in Verr. 8; Cæcil. 14; Catil. iv, 7; ad Div. ii, 19, etc. † *sortes* æquare est pro Cornel. et Div. i, 18. Eadem forma est apud Plautum, Casin. ii, 6, ubi in sortitione Stalino dicit uxori: Uxor, æqua : int. *sortes*; qui locus est classicus : ad quem adeo videndi interpretes. Pronum est, intelligere, pares facere, ut nihil intersit, nec fraus fieri possit in educendo. Sed Patricius ad Cornelianæ fragm. putat esse, movenda urna confundere ac miscere. Id quomodo fieri potuerit, ubi urna plena esset aquæ, ut in sortitione Plautina, et quare id dicatur, *æquare sortes*, non satis video. Nam Stalino jubet *sortes* æquare jam dejectas in urnam cum aqua.

Sortilegus, qui per *sortes* futura prædicit, Div. i, 58.

Sortitio. Planc. 22, *sortitio* ædilitia, fit, quum competitorum ædilitatis pares suffragiis sunt. De ea vid. Gesnerum ad Varr. R. R. iii, ult. Phil. ii, 33, *sortitio* prærogatiæ. vid. *prærogativa*. Q. fr. ii, 1, *sortitio* iudicium. Cluent. 46, ut *sortitione* in quosdam animadverteretur.

Sortito, per sortitionem. ad Div. viii, 8, eos *sortito* in provincias mitti placere. Verr. ii, 51, lex Jovis sacerdotem *sortito* capi jubet.

Sortitus. Dom. 19, quid, si etiam de pluribus rebus uno *sortitu* retulisti? Quid in rogatione ferenda *sortitio* sit, nemo interpretum demonstravit. Manutius adeo suspectum habet de mendo locum, et reponendum censet *scitu*. Sed non magis *scitus* ad legis rogatorem refertur, quam *sortitus*. Non nego, *scitu* posse dici, pro rogatione accepta, posito *consequente* pro *antecedente*. Verum ita etiam *sortitus* de omni rogatione, quum accepta, tam antiquata, dici potest. Nam

rogatione facta, et tabellis suffragiorum distributis fit sortitio tribunum, qua prærogativa definitur. Sensus igitur est: Quam plures leges tuleris, de iis tantum semel et simul suffragia ferri iussisti, contra legem Cæciliam. Sic video accepisse etiam Ferratium, Epistol. in or. Cicer., p. 356.

Soter. Verr. ii, 63, itaque—at Latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum *Soter*, qui salutem dedit. De hoc cognomine, quod crebro in nummis Jovi, Neptuno, AEsculapio, Dioscuris, Herculi, medicis, regibus et Cæsaribus tribuitur, et sæpe *Energetæ* jungitur, vid. Spanhem. de Usu et Præst. Numism. Diss. vii, p. 416 s.; Diss. xii, p. 500. Verbum *Salvator*, quo Græcum commode interpretantur, Ciceronis ætate nondam usitatum fuit. De eo vid. præter Cellar. in Lex. Fabri, Heumannum ad Sammarthani Elogia, p. 239. Verum quæri potest, cur Cicero neget, Latino uno verbo reddi posse, quum *Servator* Latine dicatur, idque verbum sine dubio respondeat Græco? Nam in nummis, et lapidibus, qui Græcis *Soteres* dicuntur, Latinis sunt *Servatores*. Jupiter quidem *Servator* ap. Plin. xxxiv, 8, est Jupiter Σωτήρ. Scilicet, *Servator* et Σωτήρ, quatenus a malis et periculis liberat, ut Plinius loc. cit. Peucesten vocat Alexandri *Servatorem*, quia morti eripuit: non autem, quatenus Σωτήρ idem est Εὐεργέτης, qui nos commodis auget et ornat. Nam *Soter* est idem, qui *Energetæ*, aut paullo plus, et interdum alteram pro altero ponitur. Sic v. c. Polyb. l. v, p. 500, commemorat, Antigonum Tutorem non solum vivum esse *Energetam* appellatum, sed etiam *Sotera* post mortem. Add. Dion. Cass. l. lii, p. 493; ubi Mæceenas ait Patris et *Soteris* nomen accepturum Augustam ex imperio justo, æquo, leni.

Spargere. Catil. ii, 10, qui sicas vibrare, qui *spargere* venena didicerant.

Sparus, Mil. 24, genus teli, de quo videndus Abramini ad h. l.

Spatium, locus ubi currendo, et bigis, quadrigis, etc. agendis exercentur homines; curriculum. Or. 3; Fin. v, 1, *spatia* Academiæ. Rabir. perd. 2, qui me ex constituto *spatio*

defensionis in semihoræ curriculum coegisti. Or. iii, 2, o fragilem fortunam, et inanes sæpe contentiones! quæ in medio *spatio* sæpe franguntur et corruunt, et ante in ipso cursu obruuntur, etc. Brut. 90, Hortensium in *spatio* consenti sumus.—* Pro ipso ambulandi, vel *spatiandi* actu. Or. i, 7, duobus tribusve *spatiis* factis. de R. p. i, 12, uno, an altero *spatio*, collocti.

Species. Top. 7, in divisione formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant, nostri — *species* appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad casus mutandos. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, *specierum* et *speciebus* dicere. † Or. 1, quæ sit optima *species*, et quasi figura dicendi. Hanc quoque *speciem* e Græcorum ἰδέα transtulit. ibid. 3, *species*—effigies, i. e. exemplar—imago ad exemplar expressa. † Acad. i, 8, mentem solam censebant idoneam, cui crederetur, quia sola cerneret id, quod semper esset, simplex, et unius modi, et tale, quale esset: hanc illi ideam appellabant, jam a Platone ita nominatam: nos recte *speciem* possumus dicere. De hac *specie* v. Or. 2, 3, † externus apparatus, ornatus, dignitas, quæ in oculos cadit in primis. Agr. ii, 13, *species* tyrannorum: ubi vid. Græv. Or. i, 29, hæc, quæ sunt in *specie* posita, in te divina sunt: de dotibus oratoris externis corporis. Or. ii, 72, adhibere quamdam in dicendo *speciem* atque pompam. Pis. 11, fuit pompa, fuit *species*, incessus saltem *Seplasia* dignus. ibid., magnum nomen est, magna *species*, magna dignitas, magna majestas consulis. Brut. 62, magis *specie*, et motu, atque ipso amictu capiebat homines, quam dicendi copia. † opinio orta ex eo, quod esse videtur tale, quale non est. Marc. 6, *specie* reipubl. lapsi. Tusc. ii, 23, doloris *speciem* terre non possunt. † Sed dicitur etiam sæpissime de eo ipso, quod videtur esse tale, quale non est. Nat. D. i, 2, *species* fictæ simulationis. Plane. 12, signa probitatis non fucata forensi *specie*. † Tusc. iv, 14; Or. iii, 25, prima *specie*, quod vulgo dicimus, primo adspectu, † simulacrum. Div. i, 12, *species* ex ære vetus. ibid. 36, hanc *speciem* Praxiteles celavit argento.

Specillum, Nat. D. iii, 22, *Æsculapiorum* primus—qui *specillum* invenisse, et primus vulnus obligasse dicitur. Est instrumentum chirurgicum, Gr. *μίλη*. vid. Ind. Gr., *μήλωσαι*.

Specimen, exemplum. Leg. iii, 3, ceteris *specimen* esto. Pis. 39, *specimen* innocentiae. Tusc. i, 14, num dubitas, quin *specimen* virtutis capere debeat ex optima quaque natura?

Spectaculum, locus unde spectatur. Mur. 34, at *spectacula* sunt tributim data. Conf. Sext. 58; Liv. i, 35. † Att. x, 2, homini nostra incommoda *spectacula* esse nolle.

Spectare, judicare. Rosc. C. 10, nemo illum ex trunco corporis *spectabat*. Att. xii, 39, ex meo otio tuum *specto*. † sequi aliquid, cupere. Vatin. 10, ad imperatorias laudes a puero *spectaras*. † operam dare. ad Div. v, 8, ut primum forum attingi, *spectavi* semper, ut tibi quam maxime possem esse conjunctus. † Or. ii, 40, si barbarorum est, in diem vivere; nostra consilia sempiternum tempus *spectare* debent.

Spectatio, exploratio nummorum, an genuini sint et probi, necne; *δοκιμασία*. Verr. iii, 78, deductiones certis nominibus fiebant pro *spectatione* et collybo. v. Hotom. ad h. l.; Budæum ad Pandect. p. 187; Grævium ad Flor. ii, 7: unde pro quovis experimento ponitur. Conf. *spectatus*.

Spectatus, de metallis, quæ aut igni, aut lapide Lydio explorantur; item de nummis, qui *spectari* dicuntur, quum explorantur, probi sint, necne. Off. ii, 11, hunc igni *spectatum* arbitrantur. Cf. *spectatio*. Hinc *spectatum* dicitur, quidquid certis experimentis, quale sit, cognitum est. Cæcil. 4, *spectata* fides. Or. i, 27, ceterarum homines artium *spectati* et probati.

Spectio, dicitur de iis, qui servant de cælo, Phil. ii, 32. v. *inspectio*.

Spectrum, *εἶδωλον* Epicureorum, ad Div. xv, 16, 19; sed ex priori loco intelligi potest, hanc Catianam interpretationem verbi Græci Cicero non probasse.

Specula. Act. i in Verr. 16, homines in *speculis* sunt. Deiot. 8, regem sem-

per in *speculis* fuisse: h. e. omnes actiones tuas observasse.

Speculum. Fin. ii, 10, infantes, pueri, et bestiae, quæ Epicurus putat esse *specula* naturæ.

Specus, aquæductus. Att. xv, 26, *specus* subterranei in extremo fundo. v. Victorium ad h. l.

Spero, de re mala. Or. iii, 13 extr., quoniam hæc satis *spero* vobis molesta et putida videri.

Spes. Verr. iii, 18, agri Leontini antea *spes* hæc erat, ut quum obsitum vidisses, annonæ caritatem non vererere. Rosc. A. 50, major *spes* emtionis: de securitate retinendi ejus, quod emeris. Verr. i, 21, quo quidem tempore *spem* maximam reliquorum peccatorum nactus est: h. e. impunitatis *spem*. † Att. iii, 23, si est aliquid in *spe*.

Spicum, spica. Senect. 15, fundit frugem *spici*. Nat. D. ii, 42, *Spicum* illastre tenens splendenti corpore Virgo.

Spina; in scribendo dicuntur spinæ de nimis subtili et dialecticorum jejuno disserendi genere. Fin. iv, 28, *spinæ* disserendi. Tusc. iv, 5, *spinæ* partiendi et definiendi.

Spinus, subtilis. Fin. iii, 1, subtile ac *spinusum* disserendi genus. Tusc. i, 8, hæc enim *spinosiore* prius me, ut confitear, cogunt, quam ut assentiar.

Spiritus, aer. Catil. i, 6, *spiritus* cæli. † contentio, animositas. Verr. i, 30, quid ego nunc in alteram actionem Cn. Dolabellæ *spiritus*, quid hujus lacrymas et concursiones proferam? † superbia, insolentia. Verr. iii, 9, illos ejus *spiritus* Sicilienses quos fuisse putetis? Sull. 9, *spiritus* attulerunt res gestæ. Flacc. 22, remittere *spiritus*. Simili sensu dicitur *status*. v. Heins. ad Ovid. Art. Am. i, 715.

Spisse, tarde, cum difficultate. Brut. 36, *spisse* atque vix ad Antonium Crassumque pervenimus.

Spissus, tardus, difficilis. Att. x, 18, omnia adhuc tarda et *spissa*. Q. fr. ii, 14, *spissum* sane opus et operosum. Or. iii, 36, si est *spissius*. ibid. ii, 53, in utroque genere principia tarda, et exitus *spissi* et producti esse debent.

Splendescere. Senect. 9, canorum in voce *splendescit* etiam in senectute.

Splendide, clare, perspicue. Or. ii, 16, qui leges, qui jura—constitue-

runt, locuti sunt simpliciter et *splendide*.

Splendidus, de hominibus in magna dignitate positis, gratia, divitiis, genere florentibus. Læl. 6, secundas res *splendidiores* facit amicitia. Cœl. 2, pater parum *splendidus*. Verr. ii, 28, *splendidus* eques. † excellens, cuius vis et præstantia ferit oculos omnium. Off. iii, 5, *splendidissimum* ingenium. † ornatus. Brut. 20, *splendidior* consuetudo loquendi. Brut. 55, dicendi genus *splendidius* et magnificentius. † honestus. Fin. ii, 21, disputatio *splendida*, et certamen honestum. Rose. Am. 49, *splendidior* causa nobilium fuit. † bene, clare sonans, amplum, et eundem tamen iuendum sonum habens. Brut. 55, vox quem magna, tum suavis et *splendida*, opponitur fusæ. Or. 49, *splendidis* nominibus illuminatus est versus: sed proximus inquinatus, insuavissima littera finitus. De singulis generibus cf. *splendor*.

Splendor; claritas cum suavitate efficit *splendorem* in voce. Brut. 68; sic est etiam capiendus *splendor* verborum, Orat. 49, nempe de verbis ample suaviterque sonantibus. † in oratione *splendor*, est ornatus in elocutione, Or. iii, 31, 36. Inv. i, 18, exordium debet habere *splendoris*, et festivitatis, et concinnitudinis minimum. † *splendor* hominis, existit ex gratia, amicorum potentium, clientium, deductorum, salutatorum copia. Att. iv, 1, *splendor* forensis. Quint. 22, *splendor* et gratia. Brut. 48, vitæ *splendor*. † omnis dignitas, quæ ex quacunque re existit, in primis ex virtute, ut in his: ad Div. i, 7, ut eos non tam constantia in rep. nostra delectet, quam *splendor* offendat. Plane. 12, hunc tu vitæ *splendorem* maculis adspergis? Cluent. 16, *splendor* municipum, hominum sc. honestorum. Rose. C. 5, *splendor* advocationis. De ea est, Lig. 11, videsne hunc *splendorem*? sc. advocatorum. † proprius autem est *splendor* equitum, unde proprie *splendidi*, ut de plebe homines, honesti dicuntur, et senatui auctoritas tribuitur. Rose. Am. 48, *splendor* equester. Sext. 65, auctoritatem senatus *splendore* proximorum ordinum confirmari. Cf. ad Div. i,

3, etc. † de magnitudine animi. Brut. 77, animi *splendor*.

Spondalia. Or. ii, 46, quum ex persona histrionis oculi ardere viderentur, *spondalia* illa dicentis, etc. *Spondalia* erant carnina, quæ inter sacrificia adhiberi solebant, adhibitis etiam tibicinibus, ne sacrificans aliquid male ominatum audire posset. Constabant autem maxime eo pede, qui spondens ab illa ipsa re dicitur, propter gravitatem. *Spondalia* autem est lectio Criteriana: Turnebus, *spondalia*; Salmasius recte *spondalia* legendum censet, ut jam notatum est in Lexico Fabri. v. Burmann. sec., t. ii Siculorum Dorvillii, p. 572.

Spondere, proprie est dicere, ut ex composito *respondere* intelligitur; deinde in stipulationibus significat premittre. Nam qui stipulatur, interrogat: *Spondesne*, v. c. hanc pecuniam solum iri? Alter respondet: *Spondeo*, h. e. promitto. Rose. Com. 4, stipulatus es? ubi? quo die? quo tempore? quo præsentē? quis *spondisse* me dicit? nemo. Verr. v, 54, ut aliquando *spondere* se diceret: sc. is, qui iussus erat his duobus millibus sponsionem facere cum hectore suo, ni fortis quæstum faceret. v. *sponsio*. † *spondere* pro aliquo, est fidem suam interponere pro aliquo in re pecuniaria. Nam si quis pecuniam mutuam petebat, cui tunc credi non posse videbatur, petebat creditor ab eo, ut aliquem daret, qui solum iri promitteret, h. e. *sponderet*. Att. xii, 14; ibid. 17; ad Brut. ep. 18. De verbo hoc longa et docta disputatio est apud Salmas. Mod. usur., c. 16. — * Adde in primis fragm. nov. orat. in Clod. et Curionem, non ad concionem, sed *sponsum* diceret advocasse. Sic Horat. Ep. ii, 2, 67, Hic *sponsum* vocat. Senec. Benef. iv, 39, *sponsum* descendam, quia promisi.

Sponsalia dicuntur, quum pater se filiam alieni daturum spondet. Att. vi, 6, factis *sponsalibus* † convivium, quod præbetur, quum *sponsalia* fiunt. ad Q. fr. ii, 6, a. d. viii id. apr. *sponsalia* Crassipedi dedi; cui convivio Quintus tuus defuit.

Sponsio est proprie promissio ejus rei, quam alter stipulatur. v. *spondere*. In controversiis privatis, ne calumniis impune quis alterum vexaret, aut

solebat certam pecuniam deponere petitor, quæ *sacramentum* dicebatur, de quo supra; aut tantum spondebat, se aliquam pecuniæ summam datum, ni vinceret, stipulante eo, unde petebatur. Quum autem sponderat petitor, idem stipulabatur ab eo, unde petebatur, et hic eodem modo spondebat. Et hinc dicebatur is, qui litem intendebat, *sponsionem* facere (Quint. 8, 27; Verr. iii, 62; Cæcin. 8; Rosc. Com. 4, 5; Off. iii, 19. vid. Hotom. ad or. pr. Quint. 8); et *sponsio* dicitur pro causa, quæ agitur, s. iudicio, quod intenditur, agitur, sponsione interposita, s. actione, quæ sit sponsione interposita. Cæcin. 16, *sponsionem* optime facere posse, dicitur de eo, qui justam causam habet. Hinc et aliæ formulæ. Verr. iii, 57, *sponsione* lacessere. Cæcin. 32, *sponsione* certare. ib. 31, condemnari *sponsionis*. Quint. 27, *sponsione* vincere. Cæcin. 31, *sponsionem* vincere. vid. *vincere*. Verr. iii, 62, *sponsiones* prohibitas judicari. † Leg. ii, 16, voti *sponsio*, qua obligamur Deo.

Sponsor, qui pro altero spondet. ad Div. v, 18, *sponsor* es pro Pompeio. ibid. vii, 5, *sponsor* humanitatis tuæ. Cf. Att. xiii, 10; xvi, 5; i, 8, 10; xv, 5; xvi, 15. Hinc junguntur creditores et *sponsores*, quod, qui pro altero in re pecuniaria sponderunt, in eodem periculo sunt, quo creditores. Quint. 23.

* *Sponsum*, sponsio. Quint. 9; ex *sponso* egit. Al. malunt ex *sponsu*.

Sponse sua, sua natura, per se. Tusc. iv, 15, sua *sponse* laudabilis virtus. Verr. i, 42, sua *sponse* scelerata res. Or. 32, sua *sponse* squalidiora. † sua *sponse* facere dicitur etiam, qui primus facit, ut auctor rei dici possit. Verr. i, 43, quod sua *sponse* instituisset, id neminem metuisse, ne quis reperiretur, qui [istius institutum] sequi vellet.

Sportella est obsonium, cibus, qui opponitur cœnæ justæ, vel rectæ. ad Div. ix, 20, dediscendæ tibi sunt *sportellæ* et artolagani tui: h. e. non, ut soles, placentis et similibus cibis levioribus nos excipere debes, post quos manus non lavantur, sed justis convivis. v. Lex. Fabr. in *sportula*, n. 2.

Sputatilis, spinto conspuendus,

h. e. contemnendus. Br. 74, Sisenna defendens dixit, quædam ejus *sputatilis* esse crimina.

Squaleo, de lugentibus, quibus et sordes tribuuntur. Sext. 14, *squalebat* civitas.

Squalidus, de rebus subtilibus, qualia sunt dialecticorum præcepta, aut quæ ex iis subtilius disputantur. Or. 32, sed quia hæc sua sponte *squalidiora* sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. Sic etiam dicitur adverbium *squalide*. Fin. iv, 3, sed vos *squalidius* (sc. definitis, partimini): illorum, vides, quam niteat oratio.

Squalor, de lugentibus. ad Div. v, 1, in luctu et *squalore* sum. Verr. v, 48 extr., adspicite *squalorem* sordesque sociorum. It. de supplicanti-
bus. Plane. 8, quam nunc multitudinem videtis in *squalore* et luctu supplicem vobis.

Squilla, piscis, qui et pinnoteres dicitur. v. Nat. D. ii, 48; Fin. ii, 8.

Stabilis. Fin. ii, 23, voluptas *stabilis* Epicureorum, quid sit?

Stare, in re militari significat primo simpliciter, in acie esse (unde formulæ: cum aliquo *stare*, a partibus alicujus *stare*, etc., ut Brut. 79, a senatu et a bonorum causa *stetic*); sed etiam manere in acie, opponiturque τῷ fugere. Tusc. ii, 23, quam ei, qui *steterit*, nihil tale evenerit. † *stare* porro dicuntur, qui locum in republ., dignitatem, fortunas obtinent et teneant. ad Div. vii, 2, eorum auxilio, qui, me *stante*, *stare* non poterant. † item, qui constantes sunt in re aliqua, qui a sententia suscepta, promissis, etc. non recedunt. Att. vii, 15, omnes cupiebant Cæsarem *stare* conditionibus iis, quas tulisset. ad Div. ix, 2, modo nobis *stet* illud, una vivere in studiis. Att. ii, 4, si in eo non *stat*. † *stare* dicitur, quod decretum est et constitutum. Att. iii, 14, neque adhuc *stabat*, quo potissimum, etc. † *stare* etiam dicuntur, qui habent, unde vivant, vitam transigant. Flacc. 6, qui domi *stare* non poterant, largo ac liberali viatico commoveret. *Stare* non posse, qui ob æs alienum fugere, et cedere foro cogan-
tur. Pis. 6, egere, foris esse Gabinium, sine provincia *stare* non posse. Sic est etiam ap. Sueton.

Othon. 5. † Fin. ii, 10, voluptas *stans* et movens, quid sit? v. ibid. 23. † *stare* etiam est dicere; quia *stantes* dicebant. Ar. R. 4. quum mihi *stanti* minaretur. Marcell. 11, non est *stantibus* necesse omnibus dicere. Or. 63, me *stante*, etc. Hinc illud intellige ad Div. 3, 4, quum in senatu pulcherrime *staremus*, quod jam illam sententiam Bibuli frugeramus, etc. † Rab. perd. 10, in fide *stare*.

Statarius, est actor, qui sedatins agit, neque in scena discurret; unde ipsæ fabulæ *statariæ* dicuntur, quæ sedatiores sunt: quibus opponuntur motoriae, in quibus multa negotia, cursus, etc. Hinc ad oratorem transfertur, qui minus vehementer dicit et agit. Brut. 30, 68. Cf. Gron. Obs. iv, 7.

Statassare. Leg. ii, 11, vincendi, atque potiundi, *statassandique* cognomina Statoris et Invicti Jovis. Sed hanc vocem ex corruptione ortam, omnes fatentur. vid. Gruterus, Turnebus, et Gronov. ad h. l.

Statio, locus, ubi naves stare possunt, sed minus tuto, quam in portu; unde a Virgilio *malefida* dicitur. ad Div. xii, 15, urbs, portus, *statio*, quæ extra urbem est. † custodia, excoëbia. Senect. 20, de *statione* vitæ injussu imperatoris decedere. † deversorium. Attic. vi, 9 extr., in arce Athenis *statio* mea nunc placet.

Stativa. Agr. ii, 15, agros, urbes, *stativa*, portus, totam denique Bithyniam vendituri sunt. Interpretes superiores stationes navium esse putant. Grævius autem stagna interpretatur, quæ vox adeo in Pithœano et Erfurtens. codd. reperitur pro *stativa*; nam *stativas* aquas esse stagna, ut auctor est Varro ap. Nonium in *putei*: ut adeo *stativa* sint stagna, et lacus piscosi, qui care venduntur. Mihi autem prior interpretatio magis placet. Nam primo urbem, portum, et stationem jungi ex ep. ad Div. xii, 15, ante vidimus in *statio*. Deinde etsi *stativæ* æquæ dici possunt, tamen non propterea etiam *stativa* stagna; in quo esset puerilis tautologia. Si quis autem probaret lectionem Pithœani et Erfurt. codd., non haberem magnopere, quod dicerem contra.

Stator, minister magistratus, apparitor, tabellarius, a stando. ad Div.

ii, 17, litteras a te mihi *stator* tuus reddidit. Cf. ii, 19; x, 21. † sed cognomen Jovis est a sistendo, auctore Livio, i, 12. Cicero videtur ducere a statuendo, Catil. i, 13; Seneca a stando. Sed, ut vere pronuntiat Gron. de Senecæ etymologia, Obs. iv, 14; ita etiam Ciceroniana illa est lusus in verbo, proposito ejus serviens.

Status, adj. certus, definitus. Ar. R. 9, *statæ* solemnesque carimoniae. Offic. i, 12, *status* dies cum hoste.

Status, subst., ap. rhetores quid sit? unde dicatur: nempe e re gladiatoria. vid. Top. 24. *Status* in re gladiatoria idem est, qui *gradus*, de quo supra; unde hæc formulæ: Or. 37, deicere de *statu* adversarios, h. e. vincere advers. Cæcin. 15, vis, quæ formidine animum perterritum loco sæpe et certo de *statu* demovet: h. e. ita perturbat, ut propositum persequi, et constantiam retinere non possit. v. P. Faber ad h. l. et Passeratius. Cluent. 38, de *statu* suo declinare, h. e. constantia. Verr. ii, 4, deducere de vitæ meæ *statu*, h. e. de vitæ ratione, quam inieram, et in qua permanere decreveram; nempe ut defenderem reos, non accusarem quemquam. Dom. 18, *status* (reip.) conversio. Et quoniam e statu maxime spectantur gladiatores, iique et milites, quamdiu statum obtinent, tamdiu salvi sunt; propterea *status* dicitur de comoda rerum conditione et salute. Sext. 1, offerre salutem in discrimen pro *statu* civitatis. Sull. 22, *status* reip. maxime judicatis rebus continetur. Tusc. iii, 7, corpus *statu* motum. Dicitur tamen etiam pro conditione et ratione alicujus rei simpliciter. ad Div. ix, 6, sed hoc viderint ii, qui nulla sibi subsidia ad omnes vitæ *status* (np. et secundos, et adversos) paraverunt. Porro, quoniam in statu militum inest firmitas et constantia, propterea *statui* opponitur et interitus. Fin. iii, 5. † Agr. i, 1, urbes pacatæ, agrî sociorum, regum *status* decemviris donabantur. † Est etiam verbum juris, quo conditio hominum civilis significatur, ratione libertatis; utrum nempe aliquis servus, an liber; porro liber, utrum ingenuus, an libertinus; libertini denique, utrum cives ro-

mani, an Latini, an dedititii : de quo est in Digestis de *statu hominum*. Sed significat ap. Ciceronem etiam conditionem civilem hanc, qua quis est aut plebeius, aut patricius. Leg. i, 7, quod in civitatibus ratione quadam, de qua dicitur idoneo loco, agnationibus familiarum distinguuntur *status*, etc. Nam omnes agnati sunt ejusdem familiæ, adeoque etiam omnes aut plebei, aut patricii : v. c. in gente Claudia agnationibus distinguuntur familiarum *status* ita, ut omnes Marcellorum agnati sint plebei, quod ea familia plebeia est; omnes autem Appiorum et Pulchrorum agnati patricii, quia hæc familia patricia est. Itaque in gentibus in plures familias distributis, easque et plebeas et patricias, quum primum scio, cujus sit agnatus, intelligo patriciusne sit, an plebeius. † Agr. i, 1, *status* regum dicitur decemviris donari, i. e. conditio, jus, opes.

Stellatus, in stellas relatus. Tuscul. v, 3, *stellatus* Cepheus traditur cum uxore.

Sterilitas, de eo, quod non vitio, sed natura sua parere non potest. Div. i, 18, mula peperit; foetus exstitit in *sterilitate* naturæ.

Stertere, negligentem esse in re aliqua; non facere, quæ debebas. Att. iv, 3, Marcellus candidatus ita *stertebat*, ut ego vicinus audirem.

Stigmatias, servus fugitivus, notis in fronte compunctus, quæ *stigmata* dicuntur; Off. ii, 7.

Stilla, gutta. Fin. iii, 14, interit magnitudine maris Ægæi *stilla* muriæ.

Stimulare, angere, inquietum redere. Att. ix, 15, congressus hujus *stimulat*. ibid. xii, 13, me hæc solitudo minus *stimulat*. Cf. xiii, 28. † impellere. ad Div. iii, 12, nam ut antea simulas me *stimulabat*, ut caverem.

Stimulus. Tuscul. ii, 27, *stimuli* doloris.

* *Stinguere*, extinguere, in Arat. his, pag. 476, 478, e Prisciano.

Stipatio, comitatus. Sull. 23, Antonii concursatio, *stipatio*.

Stipendiarius, Verr. iii, 6; Balb. 9. Ex loco altero intelligitur, *stipendarios* esse, qui certam quotannis pecuniæ summam solvunt, quæcum-

que frugum sive *libertas*, sive *caritas* sit, quum reliqui tantum decumas, aut alia vectigalia dent, quæ incerta sunt, modo majora, modo minora, pro frugum copia, aut inopia, etc., hosque esse æquiori jure, quam *stipendiarios*. vid. Hotom. ad Verr. iii, 6; Lips. Magnit. Urb. Rom. ii, 2; Cujac. Obs. vii, 3, 4. Æquiori autem illo jure utuntur socii; iniquiori altero, bello et vi victi; unde, Cæcil. 3, junguntur socii *stipendarii*que pop. R. Sed exoritur difficultas quædam ex duobus illis locis. Nam in primo Siculi a stipendiariis distinguuntur; in altero iis adnumerantur. Ea videtur sic tolli posse. Non omnes ejusdem provinciæ civitates eodem jure erant : sed aliæ sociæ, quod se sponte in fidem Rom. contulissent, aut non diu repugnassent; aliæ non item, quæ hostiliter ad extremum se gessissent. Aliæ liberae, aliæ non item; aliæ immunes, aliæ vectigales et decumanæ, aliæ stipendiariæ. Jam quum in Sicilia quoque urbes essent vi victæ, ut Syracusæ; est fortasse, ut hæc stipendiariæ fuerint. Nam Syracusas, et quæ, his expugnatis, metu se dedidissent, durius habitas esse, locupletes auctores assertit Sigon. A. J. Provinc. i, 3: quanquam ex Verr. iii, 6, colligi posse videtur, etiam vi victas tantum vectigales fuisse. Si brevis te expedire vis, *stipendarios* confundi cum vectigalibus credas. Certe Ascon. ad Div. in Cæcil. l. c., *stipendarios* interpretatur, quibus vectigal impositum est. Burm., de Vectigal. p. 2, laudat de hac re Cujacium, l. c. Sed ibi nihil de hac confusione.

Stipendium, esse mercedem militum, et vectigal certum populorum bello victorum, satis notum est. A priori significatione oritur illa, quum stipendia dicuntur anni militiæ. Manil. 9, qui *stipendiis* confectis erant : h. e. emeriti, qui legitimos annos militarem operam reipubl. præstiterant. Hinc eleganter Senect. 14, emerita *stipendia* libidinis, etc., de senibus dicit : quem modum loquendi rariorem esse, recte observat Faeciolatus, scilicet quum emeritos milites proprie dicamus, non emerita *stipendia*. Dicitur et de pecunia,

quæ magistratibus provinc. decernitur, ut Div. viii, 4, *stipendium* Pompeii.

Stipes, homo stupidus, qui se. propter stuporem mutus est. Ar. R. 3. Conf. Sen. p. Red. 6.

Stips, nummuli, qui a sacerdotibus corrogantur diis, aut certe in honorem deorum dantur. Leg. ii, 9, præter Idææ Matris famulos, eosque justis diebus, ne quis *stipem* cogito. ibid. 16, *stipem* sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepinus; implet enim superstitione animos, et exhaurit domos. De *stipe* Matris Idææ vid. Turneb. ad h. l. De more *stipis* colligendæ diis in universum, Cuper. Obs. iii, 4.

Stipulari, est interrogare alterum solemnî formula, aut velit nobis aliquid polliceri, præstare, etc. v. c., Spondesne, te, etc. Respondet ergo τῷ spondere Qui interrogat, postulat, *stipulatur*; qui respondet, pollicetur, jubet, etc., spondet. v. spondere. Rosc. Com. 4, reliquum est, ut *stipulatum* se esse dicat. *stipulatus* es? ubi? quo præsentē? Cf. *stipulatio*.

Stipulatio, est interrogatio ex formula solemnî, quâ postulamus, aliquem spondere, fidejubeere, polliceri, dare, etc. quam ubi secuta est sponsio, fidejussio, etc. obligatio oritur. Rosc. C. 12, cur tam imperite facit, ut nec Roscium *stipulatione* alliget, etc. Cæcin. 18, *stipulationes* infirmare, aut convellere. Att. xvi, 11, etsi *stipulationes* nondum legeram. Leg. ii, 21, ut ea pecunia ex *stipulatione* debeat. De *stipulationibus*, vid. Salmas. Mod. usur. c. 16. Formulas *stipulationum* habes ap. Varr. R. R. ii, 2, 6; iii, 5, 11.

Stipulatiuncula. Or. i, 38, *stipulatiuncula* decipi.

Stipulatus, adject. passive. Rosc. C. 5, pecunia *stipulata*.

Stirps, principium rei, fundamentum. Cæl. 32, firmata jam *stirpe* virtutis. Leg. i. 6, repetam *stirpem* juris a natura. Fin. iv, 2, differo eam partem, quæ est quasi *stirps* hujus questionis. † familia, distinguitur a gente, Or. i, 39. v. *gens*.

Stola. Phil. ii, 18, sumsisti togam virilem, quam statim muliebrem *sto-*

lam reddidisti. Quanquam ibi Grævius habet, togam. Sed in *stola* melior est oppositio. ibid., *stolam* dare de sponso.

Stolidus, iners, nihil agens, ut terra, lignum. Top. 15, nihil agens, et quodammodo *stolidum*.

Stomachus, os et aditus ventriculi, Nat. D. ii, 54. † ingenium hominis cujusque, aut animus in rebus aut probandis, aut fastidiendis. ad Div. ii, 16, nosti enim *stomachi* mei, cujus tu similem quondam habebas, in hominum insolentium indignitate fastidium. ad Div. vii, 1, lodi apparatusissimi, sed non tui *stomachi*. ibid. viii, 13, *stomacho* est Pompeius M. nunc ita languenti, ut vix, quod sibi placeat, reperiat. ibid. ix, 2, consuetudo diuturna callum jam obdusit *stomacho* meo.

Stragula vestis, Rosc. Am. 46, est, qua lecti sternuntur, peristroma.

Stragulum, idem. Tusc. v, 21, in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili *stragulo*, etc. Hic vero legendum censeo *pulcherrime*. Lectus aureus stratus erat pulcherrime, nempe *stragulo* textili, eoque picto. Sic Phil. ii, 27, lectus *stratus* conchyliato peristromate.

Stranguria, difficultas et dolor in urina mittenda. Tusc. ii, 19.

Stratum, laudatur e Tusc. v, 21. Sed vid. *stragulum*.

Strenuus. Phil. ii, 32, celeriter isti, redisti; ut cognosceret te, si minus fortem, attamen *strenuum*.

Strictim, obiter, breviter. Or. i, 35, *strictim* adspicere. Cæl. 7, *strictim* ponere. Att. ii, 1, *strictim* attingere librum.

Stridor. Agr. ii, 26, veri et fortis tribunî pl. *stridorem* unum ferre non possit.

Strigilis, instrumentum balneare et unctorium, quo ad radendum detergendumque corpus utebantur in sudationibus, lotionibus et unctionibus. De ea v. Eschenbach. Diss. de unctionibus, c. 3, p. 478 s.; qui et p. 483, figuras strigilis exhibet, quas et videre licet ap. Pignorium de Servis, aliosque. Fin. iv, 12, si ad illam ampulla, aut *strigilis* accedat.

Strigosus, de oratore. Brut. 16, est toto genere *strigosior*: h. e. tenuior,

jejunior. Dicitur enim proprie de equis macie confectis, Gr. ἀτρόφοις. v. Victor. Var. Lect. iv, 22.

Strophium, Ar. R. 21, interpretantur de fasciola, qua papillas feminæ coercebant (vid. interpret. ad Catull. epigr. 64; Ferrar. R. V. p. i, l. iii, c. 21; Græcis ταινία et ταινίδιον, ut auctor est Pollux, vii, 54. Cf. Cuper. Obs. i, 6): quod mihi secus videtur. Nam si hoc strophii genus Clodio damus, etiam papillas feminarum turgidas ei demus necesse est; quod est ridiculum. Putabamus aliquando, *strophium* esse h. l. coronam e pluribus et diversicoloribus fasciis tortam, quod genus in femineo ornatu fuit. vid. de hoc genere strophii Festum in *stroppus*, et Salmas. ad Solin., p. 263. Sed adversatur fragmentum orationis in Clodium, quod affert Nonius, xiv, 8: quum *strophio* accurate præcingerere. Ex quo intelligitur, *strophium*, quod Clodio obijcitur, esse zonam, s. cestum acu pictum, quo feminæ etiam nostris moribus præcinguntur. Confirmat hanc interpretationem locus ab eodem Nonio commemoratus ex Turpilli Philopatro: Me miseram! quid agam? inter vias epistola excidit mihi, infelix inter tuniculam et *strophium* quam collocaveram. — * Hæc Ernest., post Mercerum adversatus Nonio. Nonium tamen magis probamus: quamquam vix hoc, vel illud præferre tanti est.

Structor, est qui operam in ædificando præstat, materiam, calcem, lateres tractat, etc. Q. fr. ii, 6, in aream tuam veni; res agebatur multis *structoribus*. Cf. Att. xiv, 3.

Structura verborum, continet tres partes: primo collocationem singulorum verborum, ut lenitas quædam efficiatur; deinde concinnitatem quamdam verborum; et tertio numerum, quem tamen et ipsa illa concinnitas efficit sua sponte. v. Orat. 44 init., coll. 43 init. v. *structus*. Brut. 8, ante Isocratem verborum quasi *structura*, et quædam ad numerum conclusio nulla erat. Opt. g. or. 2, verborum est *structura* quædam, duas res efficiens, numerum et lenitatem. † sed ut collocatio non modo de omnibus illis tribus partibus, sed etiam de prima tantum,

quæ lenitatem efficit, dicitur; sic etiam *structura* verborum dicitur de prima illa parte, qua sic verba ordinantur, ne extrema et prima asperius concurrant. Or. 44, atque illud primum videamus, quale sit, quod vel maxime desiderat diligentiam, ut fiat quasi *structura* quædam, etc.

Structus. Oratio *structa* primo est ea, in qua est non solum collocatio singulorum verborum lævis, sine concursus extremarum cum primis litteris asperitate, sed etiam concinnitas verborum, et numerus. Or. 41, sed hæc nisi collocata, et quasi *structa*, et nexa verbis, etc. Deinde vero est etiam oratio numerosa ibid. 70, si compositi oratoris bene *structam* collocationem dissolvas permutatione verborum.

Struere. Or. iii, 31, *struere* verba. v. *structura*, *structus*. † parare. Att. ix, 10, bellum *strui* existimo. ibid. v, 21, me ipsum mihi sollicitudinem *struere* cogor, etc.

Studere, quid sit, ex notione studii intelligitur planius, et notissimæ sunt hujus verbi significationes. Unum locum afferemus, in quo est pro, familiarem esse alicui. Cæd. 4, multi boni adolescentes *studuerunt* illi homini nequam (sc. Clodio). pro, favere alicui. ibid., *studere* petenti; sc. consulatum. † cum acc. est or. in Sen. p. Red. 6, quum vero litteras *studere* incipit. Sed multi mss., *litteris*. † Planc. 36, auxilia *studentia* atque incitata.

Studiosæ, sæpe et cum voluptate quadam. Cæcil. 12, libenter *studiosæque* audire. Tusc. v, 20, *studiosæ* id facitabat, scil. pila ludere. Att. ii, 20, litteræ *studiosæ* scriptæ, sunt commendatitiæ.

Studiosus, tiro artis alienjns, qui adhuc discit. Opt. g. or. 5, putavi mihi suscipiendum laborem, utilem *studiosus*, mihi quidem ipsi non necessarium. Item, qui discit litteras, ut Tuscul. i, 3, Galbam, Africanum, Lælium, doctos fuisse traditum est; *studiosum* autem eum, qui iis ætate anteibat, Catonem.

Studium. Inv. i, 25, *studium* est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poetices,

litterarum. Hinc *studium* pro genere aliquo artis et disciplinæ. Or. i, 11, sint hæ res in aliis quibusdam studiis. Item pro secta aliqua philosophorum. Muren. 36, eodem ex studio eruditus; de philosophia stoica: ubi v. Grævius. Cf. c. 31. Nam in universum est pro ea cupiditate, amore, odio partium, quam nos vocamus *esprit de parti*. Flacc. 10, sine ullo studio dicere, ib. 9, *studium* testium ad Div. i, 7, *studium* iratorum hominum. Item pro favore in comitiis, spectaculis. Agr. ii, 7, *studio* et suffragio suo. Rosc. C. 10, de actore: quod *studium*, et quem favorem secum in scenam attulit. Item pro omni cupiditate videndi, audiendi, etc. Cæcil. 13, jam nunc mente et cogitatione propicio, quæ tum *studia* hominum, qui consensus futuri sint. † propersiones naturales dicuntur, Cæcl. 5, *studia* naturæ. † vitæ etiam genera, quæ quis amplexus est, ut vita rustica, etc., *studia* dicuntur, Rosc. Am. 16. † Tusc. ii, 15, e poeta: quibus militia in *studio* est.

Stultitia, ignorantia, insecitia. Or. i, 36, turpi tutelæ iudicio, atque omni molestia, *stultitia* adversarii liberaretur. ibid. 27, oratoris peccatum, *stultitiæ* peccatum videtur.

Stupidus, qui attentione tanta aliquid et admiratione spectat, auditve, ut immobilis et sine sensu esse videatur. Paradox. v, 2, Echionis tabula te *stupidum* detinet, aut signum aliquod Polycleti.

Stupor, ἀναισθησία. Tusc. iii, 6, *stupor* in corpore. Phil. ii, 45, ut quidam morbo aliquo et sensus *stupore* suavitatem cibi non sentiunt. † tarditas mentis in assequendo, intelligendo, etc. item quum ipsum communem naturæ sensum repudiamus, ut faciunt tardi, quos communi sensu carere dicunt. Dom. 36.

Stylus, dicendi genus. Brut. 45, *stylus* Atticus. ibid. 26, idem sonus est orationis, et idem *stylus* † exercitatio scribendi. Or. ii, 23, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ *stylo* depascenda est.

Suavitas. Or. iii, 26, *suavitas* austeræ et solida, non dulcis et decocta. † est hominis commodi, qui nemini molestus est, nemini nocere vult. ad Div. v, 20, quæ tua est *suavitas*.

Sub. sub manu. v. manus. sub præcone. v. subicere. † post. ad Div. x, 16, *sub* eas litteras statim recitaturæ sunt tuæ. ibid. viii, 4, sed non statim *sub* mentionem et convicium obrectatorum.

Subactio. Or. ii, 30, *subactio* autem est usus, auditio, lectio, litteræ.

Subactus, de terra sæpe arata, culta. Senect. 17, humus *subacta* atque pura. ibid. 15, quum terra gremio mollito ac *subacto* semen sparsum excepit. Deinde transfertur eleganter ad ingenium. Or. ii, 30, *subacto* mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato. vid. *subactio*. † exercitus, vexatus. Tusc. iii, 28, *subactus* miseris.

* *Subagrestis*. Brut. 74, sonabat *subagreste* quiddam, planeque subrusticum. de Rep. ii, 7, novum quoddam et *subagreste* consilium: Romuli de Sabinis virginibus rapiendis.

Subdere, substituere. Dom. 32, quis in meum locum iudicem *subdit*? Cf. ad Div. x, 21.

Subditus. Verr. i, 5, *subditi* in eorum locum.

Subductio. Or. ii, 30, statim occurrit naturali quadam prudentia, non his *subductionibus*, quas isti docent, quid faciat causam. *Subductiones* sunt artificia, quibus commentaturi utuntur in cogitando, quum quærunt, quid faciat causam, quid veniat in iudicium. Nam *subducere*, quod est rationibus proprium, de cogitationibus et meditationibus dici notum est v. Att. v, 21; ad Div. i, 9.

Subductus, de navibus dicitur, quæ hiberno tempore e mari extractæ sunt; eique opponitur *deductus*. Offic. iii, 11, classem Lacedæmoniorum, quæ *subducta* esset ad Gytheum, clam posse incendi.

Subjectio, in rhetoricis quid? Herenn. iv, 23. † ibid. ii, 19, brevi *subjectione*, i. e. expositione subjecta, addita.

Subjector, falsarius. Catil. ii, 4, quis testamentorum *subjector*, etc.

Subiectus. Or. i, 12, verborum sonitus inanis, nulla *subjecta* sententia et scientia, h. e. cuius nullus sensus inest. ibid. 46, omnis hæc antiquitatis memoria. — *subjecta* esse debet,

h. e. in promptu, nota. Partit. 11, hujus igitur materiæ ad argumentum *subjectæ*, h. e. aptæ, paratæ.

Subjicere, de speciebus ratione generis. Tusc. iv, 7, perturbationibus *subjiciuntur* partes ejusdem generis plures. Or. i, 42, partes autem sunt, quæ generibus iis, ex quibus emanant, *subjiciuntur*. † de sententia, quæ inest verbis. Fin. ii, 15, sub hac voce quæ sit *subjicienda* sententia. ibid. 2, quæ res huic voci *subjiciatur*. † monere aliquem de re, cujus oblitus est, cujus recordari nequit. Verr. v, 10, cupio mihi ab illo *subjici*, si quid prætereo. † obnoxium reddere. Planc. 23, *subjicere* fortunas innocentium fictis auditionibus. Or. i, 46, scelus dicendo *subjicere* odio civium. † Dom. 20, ut rex Cyprius cum bonis omnibus sub præcone *subjiceretur*. Quint. 15, cujus non modo fortunæ, sed etiam victus vestitusque necessarius sub præcone *subjectus* est. Ratio loquendi inde ducta est, quod præco stare solebat in lapide, ut ab omnibus conspici posset. v. *lapis*. † in manus dare, porrigere. Arch. 10, quem nos in concione vidimus, quam ei libellum malus poeta de populo *subjecisset*, etc. † Leg. ii, 18, si ad terram tuendam ferroque *subjiciendam* superstitionis aliquid accesserit. Manutius reposuit *subigendam*, ex libro antiquo, probantibus Lambino, Davisio. *Subigere* usitatus est in hac re; sed nec *subjicere* est absurdum, quod in multis loquendi formis est, in quibus et *subigere* dicitur.

Subitus, extemporalis. Or. i, 33, *subita* et fortuita oratio. ib., exercitationes *subitæ*. † ad Div. xiii, 2, propter opera instituta multa multorum, *subitum* est ei remigrare kal. quint.

Subjungere, *subjicere*. Verr. i, 21, multas urbes *subjunxit* sub imperium pop. R. Orat. i, 50, si jam omnes artes *subjungere* velimus oratori: h. e. ei inesse debere, statuere. † de ordine, serie. Ar. R. 17, hæc esse *subjuncta*, i. e. sequi.

Sublate, elate, jactanter. Dom. 36, nihil de me unquam dixi *sublatius*, etc. † de genere dicendi *sublimi*. Brut. 55, *sublate* ampleque dicere.

Sublatio, de magnitudine animi. Fin. ii, 4, *sublatio* animi.

Sublevare, est proprie sustinere, erigere. Att. x, 4, qui nos stratos ad pedes ne *sublevabat* quidem. Her. iv, 50, *sublevare* mentum sinistra. † Hinc est pro juvare. ad Div. v, 1, quem familiæ nostræ dignitas debebat *sublevare*. Or. ii, 40, quæ non sua vi, sed extranea *sublevantur*. † consolari. Att. ii, 18, hic status una omnium voce gemitur, neque verbo cujusquam *sublevatur*. † defendere. Muren. 4, ut meum laborem hominum periculis *sublevandis* non impertiam. Tusc. iv, 37, in quo *sublevatus* a Socrate. † minuire, aliqua re efficere, ne noceat, quod nocere posset. ad Div. viii, 3, *sublevare* odia. Act. i in Verr. 16, non gratia, non cognatione, non aliis recte factis tot tantaque ejus vitia *sublevata* esse existimabuntur. Petit. Cons. 1, nominis novitatem dicendi gloria *sublevabis*. † infirmare. in Cæcil. 4, *sublevabis* causam inimici. † Cæcil. 29, *sublevare* quæstionem, i. e. impedire, tollere, ut ne haberi se possit, v. e. de servo, quum manumittitur.

Subligaculum, tegumentum pudendorum, Off. i, 35.

Submissio orationis, Or. 25, de tenui genere.

Submissus orator, ibid. 24; ibid. 23, *submissa* leniter dicere, i. e. tenuia leni voce.

Submittere, allegare ad aliquem. Verr. iii, 28, *submittebat* Timarchidem. Cf. i, 41. † de voce. Cæcil. 15, quum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum *submittere* videmus. Male ergo Sylvius ad orat. pro Sulla, 10, negat bene dici *submissa* voce; male assentitur Burmann. ad Ovid. Met. vi, 90. † de supplicantibus. Planc. 10, tribubus me *submissi*, et supplicavi. † de animo. ad Div. xi, 3, periculo nulli *submittere* animum. † de successore dato. Prov. Cons. 4, huic vos non *submittetis*? i. successorem mittetis.

Submovere, absterre. Rosc. A. 25, *submoveri* maleficio. † est hoc verbum in primis de lictoribus usitatum. Quint. 8, jubet (prætor) advocatos nostros acerrime *submoveri*.

Subnixus, de habitu arrogantis in incessu. Or. i, 58, qui ejus artis ar-

rogantia *subnixi* ambulant. Sic est apud Liv. xxvi, 13, non videbo Appium Claudium et Q. Fullonem victoria insolenti *subnixos*, etc. Cf. Gell. Noct. Att. xvii, 2.

Subornare, ornare, juvare. ad Div. x, 23, tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut nos vigilanter nervoseque *subornes*. Phil. xiii, 16, Brutum pecunia *subornastis*. Leg. i, 22, quemadmodum homo *subornatus* a natura in vitam venit: ubi Davisius laudavit Gronov. ad Senec. ep. 24.

* *Subrogare*, consulem, aut alium magistratum, in locum mortui rogare. Est magistratus habentis comitia; populus autem *sufficit*. Brut. ep. 5, statim Pansa collegam sibi *subrogasset*. Sic fere de Rep. ii, 31. Dicitur tamen etiam de creatione magistratuum annuâ ap. Liv. xxxv, 6, et apud nostrum, de Rep. ii, 36, 37.

Subrostrani, homines urbani, otiosi, qui totum pæne diem sub Rostris ambulant, circulos faciunt, etc. ad Div. viii, 1, te *subrostrani* dissipant periisse.

Subscribere, proprie est Att. ix, 13, Cæsar mihi litteras misit, quarum exemplum *subscripsi*. † de accusatore dicitur, quod in deferendo nomine alicujus suum quoque nomen, et causam accusationis *subscriberet*. Inv. ii, 19, quum beneficii nomen esset delatum, et parricidii causa *subscripta* — quoniam id causæ *subscriptum* esset. v. Salmas. Mod. usur. c. 3, p. 108. † est deinde accensatoris secundarii. v. *subscriber*. Attic. ii, 24, in aliquem *subscribere*. Q. fr. iii, 3, Gabinium reum de ambitu fecit P. Sulla, *subscribente* privigno Memmio. † censores etiam *subscribere* dicuntur, quum in tabulis censoriis sub nomine alicujus scribunt, qua de causa notatus a se sit. Div. i, 16, censor C. Ateium eminentium aspiciat *subscriperit*. Cluent. 42, video censores animadvertisse in iudices quosdam illius consilii Juniani, quum istam ipsam causam *subscriberent*. ibid. 45, in Aquiliam video esse *subscriptum*. De origine causarum *subscribendarum* ita disputant viri docti, ut alii ad Catonem censorium referant, quibus favet locus Gellii, iv, 20, ubi censor (Cato) causam *sub-*

scripsisse traditur; alii ad posteriora tempora, confisi loco Livii, xxxix, 42, ubi v. Duker. et Drakenb., qui Livio plus tribuit, quam Gellio. † dicitur etiam de iis, qui nomen suum apud aliquem deferunt, profitentur, et in tabulis scribunt. Verr. iii, 51, numerus aratorum quotannis apud magistratus *subscribitur*. Cf. *scriptura*.

Subscriptio, de accusatore secundarum partium. Cæcil. 15, qui *subscriptionem* sibi postularunt, cuicumque nominis delationem dedissetis. † de censoriis notis. vid. *subscribere*. Cluent. 47, *subscriptione* notare. ibid. 43, *subscriptiones* censorias delere. † de aratoribus. v. *subscribere*. Verr. iii, 48, jugeram *scriptio* ac professio.

Subscriber, accusator secundarius, sive accusatoris adjutor, a subscribendo dictus, quia, quum accusator nomen rei detert, nomen suum quoque subscribit. Cæcil. 15, at venit paratus, cum *subscriberibus* exercitatis et disertis, etc. vid. Hotom. ad h. l. ad Div. viii, 8, itaque sine ullo *scriptore* descendit, et Tuccium reum fecit. † qui alicui assentitur, morem gerit. Dom. 19, venalis *scriptor* et *scriptor* tuus. vid. Manut.

Subsellium. in judiciis *subsellia* sunt sedes iudicum, et patronorum utriusque partis. Rosc. Am. 11, etiamue ad *subsellia* cum ferro atque telis venistis, ut hic aut juguletis, aut condemnatis Roscium? Flacc. 10, testes una sedent; accusatorum *subsellis* surgunt. ad Div. xiii, 10, versatus in utrisque *subsellis* cum summa fama et fide. Corradus et Manutius male interpretantur de causis minoribus et majoribus. Sensus est: iudicem et patronum egit; quod etiam sequentia indicant. Nam fides est patroni; fama, iudicis integri et justii. Hinc *subsellia* pro iudicio et actione causarum, in primis publicarum. Cæcil. 15, de causidico: a *subsellis* Allienus. Nam dicuntur causidici in *subsellis* habitare, Orat. i, 62; ibid. ii, 33, quum se a *subsellis* in otium contulerit. Brut. 84, *subsellia* grandiore vocem desiderant: ubi de iudicio publico; nam opponuntur iudici stanti in comitio. De iudice

stante, v. Manut. ad ep. ad Div. xiii, 10. Ceterum in judiciis publicis videntur etiam fuisse subsellia auditorum, qui neque iudices essent, neque advocati; certe subsellia patronorum et iudicum ita magna, ut etiam alii honestiores homines in iis locum haberent. Brut. 84, volo hoc oratori contingat, ut, quum auditum sit, eum esse dicturum, locus in *subselliis* occupetur, compleatur tribunal, gratiosi scribæ sint in dando et cedendo loco. † Sed *subsellia* sunt etiam sedes senatorum. Catil. i, 7, adventu tuo ista *subsellia* vacuifacita sunt. Cf. Phil. ii, 8; v, 7. Hinc illud capiendum ad Div. iii, 9, longi *subselli* iudicatio et mora auferet tibi unum diem, et item alterum. Iudicatio longi *subselli*, est tarditas senatus in decernendo triumpho. Nam quod Grævius de iudiciali *subselliis* interpretatur, errat: quum de triumpho sermo sit, quem qui meruerit, iudicatur non a iudicibus, sed a senatu. † *Subsellia* etiam sunt in theatris, circis, etc. fr. Cornel. i, p. 24, P. Africanus—a populari consensu senatoria *subsellia* separari.

Subsequi, paullo minus est, quam, exprimere: imitari. ad Div. iii, 1, mirifice ipse sermone suo *subsecutus* est litterarum tuarum humanitatem. Or. iii, 59, manus minus arguta, digitis *subsequens* verba, non exprimens. Partit. 7, de actione: quæ plurimum valebunt, si cum orationis genere consentient, ejusque vim et varietatem *subsequentur*.

Subsidium. Catil. ii, 5, *subsidia* industriæ, atque instrumenta virtutis: de patientia in frigore, fame, siti, vigiliis perferendis. Cluent. 11, *subsidiū* generis: de filio.

Subsignare, subscribere. Flacc. 32, *subsignari* prædia dicuntur, quum in censum deferuntur; h. e. sub nomine civis R. in tabulis censorii scribuntur. Ceterum hic locus confirmat Salmasii disputationem de Mod. usur. c. 11; cujus hæc est summa, *subsignare* esse subscribere, et differre a *signare*.

Subsistere, sustinere, tolerare. ad Div. xi, 10, non, si Varronis thesauros haberem, *subsistere* sumui possem. v. Gronov. et Drakenb. ad Liv. xxvii, 7.

Subsortiri. Act. i in Verr. 10, *subsortiemur* etiam in Metelli locum. v. *subsortitio*.

Subsortitio, est altera sortitio iudicium, qua scilicet supplentur iudices post priorem prætoris aut iudicis quæstionis sortitionem rejecti ab accusatore et reo. Verr. i, 61, nam de *subsortitione* illa Juniana iudicum nihil dico. † catalogus iudicum *subsortitione* delectorum. Cluent. 33, quod Verres *subsortitionem* ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

* *Substernere*. de Rep. i, 42, si quando populus—totam rempublicam *substravit* libidini suæ.

Substituere. Div. ii, 2, philosophiam pro reip. procuratione nobis *substitutam* putabamus.

Subtilis, dialecticis regulis consentiens. Philosophi igitur proprie *subtiles*, et quicumque artis ac disciplinæ præcepta via et ratione ad præscriptum regularum dialecticarum tradunt. Or. i, 23, si minus illa *subtili* definitione, at hac vulgari opinione esse ars videtur. Att. v, 14, *subtiliores* litteræ. † Hinc de dicentibus et scribentibus. v. *subtilitas*. Or. i, 39, *subtilis* oratione. ibid iii, 45, *subtiles* sumus. Brut. 9, Lysias egregie *subtilis* scriptor atque elegans. De *subtili* oratione v. Or. 23, 24 seqq. Att. v, 14, litteræ plenæ pulveris et festinationis; reliquæ *subtiliores* erunt. † Or. i, 5, *subtilis* venustas. Est ea, quæ non eminent uno aliquo loco, ut lumina verborum et sententiarum, sed quæ per totam orationem æquabiliter lusa, non nisi ab intelligentibus et peritis intelligitur: qualis est Socratica venustas et urbanitas, in Platonicis et Xenophonteis dialogis.

Subtilitas, est virtus orationis, quæ est primo perspicua, atque adeo ad docendum apta, deinde sine vitio sententiarum et verborum; quæ omnia via et ratione, ut dialectica jubet, docet; in qua nihil superfluum, nihil curtum, nihil falsum, omnia recta, sed non magnopere ornata. vid. Orat. 23, 24 seq. Or. i, 15, *subtilitas* disserendi, est ipsa dialectica. Tusc. iii, 23, a *subtilitate* disputandi orationem ad exempla traducimus. ad Div. iv, 4, *subtilitas* scriptorum

tnorum. Or. 23, *subtilitas* orationis. Or. ii, 7, *subtilitas* linguae. Brut. 84, *subtilitas* minuta. † Q. fr. ii, 10, *subtilitas* veteris urbanitatis. v. *subtilis* venustas.

Subtiliter, ex praescripto dialectices. Tusc. v, 33, non *subtiliter* nimis divisit genera, etc. Leg. i, 4, *subtilius* de jure civili conscribis, quam ceteri. † hinc pro *accurate*. N. D. ii, 58, oculi multa cernunt *subtilius*. Or. ii, 10, vim oratoris exprimere *subtiliter* visus es. Lael. 2, qui ista *subtilius* quaerunt. Or. i, 21, *subtiliter* persequi. Att. i, 13, haec ad te scribam alias *subtilius*. Acad. ii, 11, impressa *subtiliter*, sc. in mente et animo. Dicitur tamen et in partem deteriorem. Cæcin. 20, verba *subtiliter* exquirere, i. e. ad proprietatem grammaticam, etymologiam, et ea ad vivum rescare.

Succedere. ad Div. xvi, 21, quum omnia mihi velles *successa*.

Succidia, caro suilla fumo durata. Senect. 16, hortum ipsi agricolæ *succidiam* alteram appellant.

Succinctus. Agrar. ii, 32, Carthago *succincta* portibus.

Succlamare, acclamare. ad Div. xi, 13, *succlamatum* est frequenter a milibus.

Succones. Att. vii, 13, Oppios enim de Velia *succones* dicis. Bosius et Popma hoc verbum Ciceronem putant dixisse a *succo*, luisseque in eo, quod, quemadmodum Atticus argentarios, seu sceneratores acerbos lusu quodam Opios ἀπὸ τοῦ ἔρωτος dixisset, ita ipse Latine *succones* a *succo*. Manutius autem et Gronovius *salacones* legendum censent.

Succrescere. Or. iii, ult., non enim ille medioeris orator vestrae quasi *succrescit* ætati. Sic dixit et Livius, x, 13. Add. Schell. ad Justin. xi, 9.

Succurrere. Rabir. perd. 1, *succurrere* salutis communi.

Succus, in oratione dicitur de sententia. Or. ii, 22, omnes etiam tum retinebant illum Pericli *succum*, sed erant paullo uberiore filo. ibid. iii, 25, ornatur oratio—*succo* suo.

Succussus. Tusc. ii, 21, pedetentim ite, ne *succussu* arripiat major dolor.

Suculae, Nat. D. ii, 43, hyades.

Sudare, laborare, angere, de his.

qui, quomodo perficiant, quod volunt, aut quomodo se ex difficultate aliqua expediant, non satis reperiant. ad Div. iii, 12, vides *sudare* me, etc. Phil. ii, 34, apparet esse commotum: *sudat*, pallet.

Suffraganeus. fragm. incert., p. 418, e Plin. H. N. vii, 43. Sed viris doctis, Turnebo, Harduino, aliisque hæc vox suspecta est. Si est a Cicerone ac Plinio, significat hominem, qui frumentum subvehit in castra.

Sufficere, in locum alterius creare: de magistratibus, in primis consulibus, qui in locum mortui consulis, aut de ambitu damnati, etc. creantur. De consule est, Muren. 38, nam, ne *sufficiatur* consul, non timent. De magistratu provinciali, ad Divers. v, 10, si Appii os haberem, in cujus locum *suffectus* sum. † iustificare, imbuerere, præparandi causa. fragm. Hortensii, p. 374, lanam *sufficiunt*. v. Gron. Diatr. in Slatium, p. 59.

Sufflatus, inflatus, tumidus, de orationis vitio, Herenn. iv, 10.

Suffocare. Att. ix, 7, *suffocare* urbem et Italian famem.

Suffragari, landare, favere. Leg. i, 1, videris fratrem laudando *suffragari* tibi. ad Div. xii, 17, *suffragari* libro. Dom. 10, si ejus dignitati *suffragatus* viderer. ad Div. xii, 14, *suffragari* laudi alienas. † in primis autem in petitionibus magistratum *suffragari* dicuntur, qui candidatos gratia sua in petitione juvant. Muren. 34, si nihil erit, præter ipsorum suffragium, tenue est: si, ut *suffragentur*, nihil valent gratia. Off. i, 30, domus *suffragata* est domino, homini novo. Sull. 24, quum Catilinæ *suffragaretur*. Planc. 1, memoriam meorum temporum ei *suffragari* videbam. † quum de legibus dicitur, est suadere. Verr. v, 69, legi *suffragari*, opponitur τῷ adversari. † hinc pro juvare. in Cæcil. 7, Hortensius tibi *suffragatur*. ad Brut. ep. 10, nec destitui accensare ejus necessarios, qui ejus cupiditati *suffragarentur*. ad Div. x, 5, fortuna *suffragante*, videris res maximas consecutas. Dicitur tamen etiam pro, suffragium ferre. Legg. ii, 15.

Suffragatio, commendatio, etc. v. *suffragari*. Muren. 19, *suffragationem*

urbanam militari antepōnis: e rebus et meritis urbanis commendationem. Planc. 6, sublata sunt studia, exstinctæ suffragationes.

Suffragator, qui nos in petendis honoribus gratia sua iuvat. Muren. 7, 21.

Suffragatorius, suffragationis causa comparatus. Petit. Consul. 7, brevis et *suffragatoria* amicitia.

Suffusus, ad Div. i, 9, animum — nulla in ceteros malivolentia *suffusum*.

Sugere. Tusc. iii, 1, *suximus* errorem cum lacte nutricis.

Suggestere. Phil. ii, 27, damna aleatoria *suggerebantur*, h. e. accedebant subinde.

Suggestum, locus editus, ex quo conciones habentur. Tusc. v, 20. † Athenis etiam reos de causa capitis e suggesto causam dixisse patet ex Div. i, 54, neque illud *suggestum*, etc.

Sum. esse cum viro dicuntur uxores. Quint. 24, Roscii soror est cum P. Quintio. † Att. xi, 4, si modo *futuri sumus*, sc. salvi, vivi. † de pretio rerum, vendi, venalem esse. Verr. iii, 75, est modius vs duobus. v. Gron. Sest. iv, 1. † Jctis *esse* dicuntur res, quas corporales vocant; non *esse*, incorporeales. Topic. 5. vid. Caius, Institut. ii, 1. † Rosc. A. 40, maleficiis, quæ in illo constat *esse*. Brut. 62, cui Titius nomen est.

Sumere, in re pecuniaria est versuram facere. Att. xiii, 6, quam pecuniam tutor *sumserat* in Achaia. † emere, comparare. ad Div. vii, 23, tanti ista quatuor aut quinque *sumsisti*. Græci pariter sic dicunt το λαμβάνειν. † suscipere. Vatin. 11, *sumere* inimicitias. Att. v, 1, ex ratione *sumta* offensio. † *præmissæ* syllogismi dicuntur *sumi*. Fin. iii, 8, quod efficiebatur ex duobus, quæ erant *sumta*. Acad. ii, 21, si a me *sumsero*, et, quæ tu mihi das, accepero; meam sententiam veram iudicem.

Summa. Rabir. Post. 4, *summa* litium: de æstimatione litis, de qua supra. † Tusc. iii, 23, hæc oratio de ipsa *summa* mali nihil detrahit. † Att. xv, 1, ad *summam*, h. e. ut brevi me expediam. v. not. Græv. † id, quo tota res redit, quo tota continetur, quemadmodum in rationibus *summa*

omnia nomina continet. ad Div. x, 25, cujus sententiæ hæc est *summa*. ibid. vi, 7, cujus *summa* criminis est, quod armatus adversario maledixi. Att. x, 5, sermo eandem fere habuit *summam*. † *Summa* reipublicæ est res, a qua salus universæ reipublicæ pendet. Verr. ii, 10, pertinet hoc ad *summam* reipublicæ. Catil. iii, 6, consului senatum, de *summa* reipublicæ quid fieri placeret. Sermo est de conjunctione Catilinaria, et sociis Catilinæ puniendis. Grævius ibi reposuit, de *summa* republica; sed et illud rectum esse, multis exemplis demonstrari potest, et hodie constat inter doctos. Inv. i, 16, ea, quæ dicturi erimus—ad *summam* reipublicæ pertinere. ad Div. xiii, 68, ego ad te, de reipubl. *summa* quid sentiam, non sæpe scribam, propter periculum ejusmodi litterarum, etc. Hæc quoque ratio elegans est, Planc. 22, denuntiasti, quid de *summa* reipublicæ sentire: pro, utrum popularis esses, an optimatibus faveres. ad Brut. ep. 25, voluntas mea de *summa* reip. semper eadem fuit, quæ tua. Item *summa* reip. dicitur pro republica universa, Dom. 1, etc. † *Summa* rerum dicitur de summo imperio in reipubl. Rosc. A. 32, dum is in aliis rebus erat occupatus, qui *summam* rerum administrabat. † *Summa* philosophiæ est universa philosophia, aut, quod est in philosophia præcipuum. Fin. ii, 27, quoniam omnis *summa* philosophiæ ad beate vivendum refertur, etc. † Sic *summa* hominis est, quod in homine principatum obtinet. Fin. v, 14, in homine autem *summa* omnis animi est, et in animo, rationis. Item, Fin. ii, 31, quanquam ea epistola cum *summa* ejus philosophi nullo modo congruebat: h. e. cum præcipua ejus sententia, quæ et in ipsa philosophia universa principatum tenet, nempe cum sententia ejus de summo bono. † *Summa* rationis, Or. ii, 18, est conclusio ratiocinationis. † Q. fr. iii, 5, in omni *summa*, ut mones, valde me ad otium pacemque converto: h. e. in omni re hoc *summum* duco, hoc in primis ago, ut me ad pacem convertam.

Summanus, Att. x, 1, nisi forte iste *Summanus* ei potest persuadere.

Sermo est de Cæsare. Sed alii habent *summarius*; alii aliter legendum censent: tanquam, *nummarius*; quia in eadem epistola paullo ante *emius pacificator* dicitur. Sic nummarii iudices sunt in Cluentiana, h. e. pecunia emti et corrupti. De *Summano* Jove, v. Ind. Hist.

Summe. Quint. 19, *summe* constat officium. ib. 21, *summe* concupiscere. ib. 24, *summe* petere.

Summissio orationis, Or. 25, est tenuitas; ut et *summis* dicere, est tenuiter.

Summus. Arch. 3, *summi* homines, de eruditis. † omnia *summa* facere, est facere quantum possis. Att. xv, 13, sese de attributione omnia *summa* fecisse. Or. ii, 20, sin videbitur, quam omnia *summa* fecerit, tamen ad mediocres oratores esse venturus: ubi frustra Jac. Gronov. et Pearceius rescribunt *summe*: quum vulgatum eandem vim habeat, et elegantius sit. Nempe Pearceius non capiebat hujus formulæ vim, qui ita interpretabatur, ut *summa* omnia facere esset, perfectum esse in iis rebus, quas quis aggreditur: quod est falsum. Librarii ex *summa* fecerunt *summe*, quod hujus formulæ vim non assequerantur. † In primis autem eleganter jungitur *summus* substantivis ita, ut significetur id, a quo tota res, quæ substantivo indicatur, pendet. Inv. i, 14, ex hac deductione rationis illa *summa* nascitur controversia, quam judicationem appellamus: nempe judicatio totam causam continet. Verr. i, 15, *summæ* rei causæque nocere. Dom. 2, *summa* religio, est res, a qua omnis religio pendet. Att. i, 1; Cæcin. 2, *summa* existimatio. ad Div. x, 8, cura reipublicæ *summæ* defendendæ. Cl. ad Div. xi, 13. Rosc. Am. 51, nempe *summa* respubl. est salus universæ reipublicæ, et id, a quo ea pendet. Catil. i, 5, *summa* salus periclitatur. Conf. Catil. iv, 11. Act. i in Verr. 1, *summu* reipublicæ tempus, est, quo omnis reipubl. salus in periculo est. v. de hac forma loquendi Gronov. ad Liv. xxvi, 9; xxxiii, 45; xxxvi, 34; xxxviii, 50. † *summu* jus. v. jus.

Summutare, Or. 27, hanc hypalagen rhetores dicunt, quia verba quasi *summutantur* verbis, i. e. per-

mutantur. Verbum factum ad imitationem Græci.

Suntio, syllogismi præmissa. Div. ii, 53, sed demus tibi istas duas *sumtiones*, ea, quæ ἀνύματα appellant dialectici.

Suntuarius. Att. xiii, 6, lex *suntuaria*. v. Ind. Legg.

Supellex. Or. 24, *supellex* est enim quodammodo oratoris, quæ est in ornamentis, alia rerum, alia verborum.

Super, præterea. Leg. ii, 21, *super* dicebant v. Borm. ad Phædr. iii, 11; ad Sueton. Cæs. 28. Sed Lambinus et Turnebus legebant, *superiores*, probante Davasio.

Superare, redundare, superesse. Or. ii, 19, in que et deesse aliquam partem, et *superare* mendosum est. Fin. v, 15, de eo, quod ipsis *superat*, aliis gratificari. Add. ad Div. viii, 5.

Superbiloquentia, Tusc. iv, 16.

Superbire, superbe facere. Acad. ii, 29, si habes, quod liqueat, neque respondes, *superbis*. Nam *superbiæ* tribuitur, si quis non respondet roganti. v. ad Div. i, ult.

Superbus, cui non facile satisfieri potest, fastidiosus. Or. 44, aurium judicium est *superbissimum*.

Superficies. Att. iv, 2, *superficiem* ædium consules æstimarunt, h. e. aream, ut ep. 1 dicit.

Superior, de loco superiore est de tribunali et sella curuli. Verr. ii, 42, ipse in Sicilia sæpe, et palam de loco superiore dixerat. † de suggesto in concione populi. Verr. i, 5, hanc ego causam quum agam beneficio populi rom. de loco superiore. ad Div. iii, 8, sermones ex superiore et ex æquo loco habiti. † Verr. iii, 18, annus superior distinguitur a proximo, qui alibi dicitur proxime superior.

Superlatio, hyperbole. Or. iii, 53, veritatis *superlatio* atque trajectio.

Superlatus, hyperbolicus, nimium augens. Partit. 15, verba *superlata*.

Supersedere. Her. ii, 17, hæc causa non videtur *supersedenda*, i. e. prætermittenda, aut supervacua.

* *Superstes*. Mur. 12, nrisque *superstitibus* presentibus. Male Ernest. vult delere *presentibus*, ut glossam; nam *superstes*, auctore Festo, testis est. Adde Gell. i, 22, et nos in Cic. l.

Superstitio, quid proprie sit, vid. in *superstitiosus*. Sumitur etiam pro

religione, bono sensu. Verr. iv, 51, tanta religione—videantur.

Superstitiosus, unde dictus? v. Nat. D. ii, 23. Cf. Gron. Diatrib. in Statium, c. 59. † religiosus. Dom. 40, ad-picite hominem—non oportere. † divinus, fatidicus. Div. i, 31, missa sum *superstitiosis* hariolationibus, etc. v. Davis. ad h. l.

Supervacaneus. de Sen. 16, *supervacanei* operis aucupium: h. e. ejusmodi, quod fit tempore, quod est ab opere rustico et necessariis rebus vacuum.

Suppeditare, suppetere. Att. i, 14, si unquam mihi ἐπιχειρήματα *suppeditarunt*. v. Græv. ad Verr. v, 38. † abundare. Catil. ii, 11, si omissis his rebus omnibus, quibus nos *suppeditamur*, eget ille, etc. hinc

Suppeditatio, pro copia, facultate. Nat. D. i, 40, *suppeditatio* honorum, nullo malorum interventu.

Supplere. Verr. iv, 5, non te instruere domum tuam voluerunt in provincia, sed illum usum provinciae *supplere*: h. e. sed tantum tibi frumenti dari, quantum in provincia tibi et familiae tuae opus esset. Flacc. 17, *supplet* enim ille nescio quis, h. e. succurrit, opem fert, et quod ipsi probare non possunt, suo testimonio probare vult.

Supplex. Mur. 40, vester est *supplex*, i. e. vobis.

Supplicare. Fin. v, 25, tu, Piso, hodie ita ista (nempe peripatetica) nosse visus es, ut, si copia tui semper nobis fieret, non multum Græcis *supplicandum* putarem.

Supplicatio, est solemne plarium dierum ex Scto, quo diis gratiæ aguntur ob res bello feliciter gestas. Cicroni tamen hoc uni contigit, ut propter rem domi gestam *supplicatio* ei decerneretur, Catil. iv, 10. Sed sunt etiam *supplicationes* funerum, eæque, ut Manutio placet, unius diei. Laudat ejusmodi *supplicationes* Cicero, Vat. 12. Videtur tamen improbare, Phil. i, 6. Abramius hoc ita conciliat, ut dicat, *supplicationem* illam, in Arrii funere decretam, fuisse honorem civilem; hanc autem, Cæsari decretam, honorem divinum, quod ei supplicatum sit, tanquam deo. Atque ipse Cicero paullo post: adduci non possum, ut, cujus sepulcrum

nusquam exstet, ubi parentetur, ei *supplicetur*. Sed non absurda etiam hæc ratio videtur, si dicamus, Cicronem hanc *supplicationem* invidiose ita interpretari, quasi Cæsari decreta sit, ut ei *supplicetur*, tanquam deo, quum tantum honoris causa, ut aliis, ut imperatoribus, ut mortuis, Arrio, etc. decreta esset. Agebantur autem, credo, in his *supplicationibus* gratiæ diis, pro beneficiis, quæ ipsi per mortuum illum reipubl. tribuissent.

Supplisio fit, quum pede solum percutimus: id fit ab oratore, et est pars actionis oratoriæ, qua in *παθήσει* interdum utuntur. Or. iii, 59; ibid. i, 53, etc.

Supponere, substituere. Rosc. A. 38, operæ nostræ vicariæ fides amicorum *supponitur*. vid. de hac vi verbi Burm. ad Ovid. Her. ix, 18. † In libris de Inventionem interdum dicitur pro afferre, commemorare, ut ii, 37, rationibus et infirmationibus rationum *supponendis*, ad judicationem pervenire.

Suppressio. Cluent. 25, *suppressiones* judicales sunt, quum quis pecuniam apud se depositam, ut iudicibus solvat, sibi servat, avertit, negatque se eam accepisse.

Suppressus. Or. 25, ut voce, sic etiam oratione *suppressior*: de genere dicendi tenui.

Supprimere. Clu. 25, 26, *supprimere* pecuniam. v. *suppressio*.

Suppudet, duobus modis dicitur: nempe primo, vulgari illo, quum nos pudet aliquid fecisse, alicujus vitii, etc. deinde, quum veremur aliquem, neque audemus in ejus conspectum venire, propter culpæ alicujus conscientiam. Div. ix, 1, *suppudebat* me librorum, etc.

Surgere, oriri. ad Div. viii, 8, fama *surrexit*. † est oratoris incipientis dicere, unde est pro dicere. Rosc. Am. 1, quum tot summi oratores sedeant, ego potissimum *surrexerim*. † est etiam proficiscentium. Att. xvi, 13, vidus, quum ante lucem de Sinuessano *surrexissem*, venissemque. † sed in primis venustus locus est ex hoc verbo, Verr. i, 40, nam ut prætor factus est, qui auspiciato a Cœlidone *surrexisset*, sortem nactus est urbane provinciae. Ludit nempe in ambigui-

tate verbi *surgere*; quod est non modo lectum relinquens, sed etiam in auspicando, quum magistratus, oblato auspicio faus o, e tabernaculo surgit, et ex templo statim abit, ne faustum auspicium alio iusto turbetur: de quo rita, e Dionysii l. ii, v. Casaub. ad Sueton. Aug. 95. Jam eo facit hoc dicitur a Cicerone, quod Chelidonis meretricis, quacumque cubuisse ea nocte fingit, nomen est hirundinis, avis urbanae, quæ commode sane posset præturam urbanam portendere, ut monuit jam Asconius ad h. l.

Surreptus, malis artibus et clanculum ablati. Att. x, 4, ex Scito *surrepto*, h. e. quod per infrequentiam senatus captatam callide factum esset. v. Gronov. ad Liv. xxxix, 5. † Sic Phil. xiv, 3, Parma *surrepta* opponitur tibi captae per vim et arma.

Surripī, eleganter dicitur de reo, quum clandestinis largitionibus aliisque malis artibus efficitur, ut absolvatur. Verr. i, 4, ne actor quidem est is, cui reus tamen nocens — occulte *surripī*, aut impune eripi possit. Sic Act. i in Verr. 2, opponuntur sibi *surripere* et *rapere*.

Susceptus, de laboribus, quos sponte nostra facimus; opponitur ei *receptus*, quod dicitur de rebus, quas aliorum rogatu, jussu facimus. Or. ii, 24, in quo est illa magna offensio, vel negligentiae, *susceptis* rebus, vel perfidiae, *receptis*. † *conceptus*. Manil. 3, macula *suscepta*. Sed Grævius laudat lectionem cod. Erfartens., *concepta*. † natus. Brut. ep. 14, *remp.*, cui *susceptus* es, respicis.

Suscipere, de negotiis, opponitur *recipere*. v. *susceptus*, et *recipere*. in Cæcil. 8, *suscipere* causam. Client. 49, senatus *suscepit* causam; h. e. actum est de ea re in senatu, qui eam vindicandam censuit, et decrevit, ut de ea quæstio haberetur, ut factum est in causa Milonis, quam et ipsam senatus *suscepisse* dici potest. † ipsa etiam res dicitur *suscipi*, pro qua labores *suscipiuntur*. Sext. 22, *suscipere* salutem reipublicæ. † adhibere, uti. Sull. 31, severitas *suscepta* est. Or. 71, impudentiam scribendi *suscipere*. † de pœnis luendis. Manil. 3, *suscipere* pœnam. † percipere, vim alicujus rei sentire. ad Div.

vi, 4, si *suscipere* consolationem possis. † concedere, dare. Tusc. i, 32, quod in causa est difficillimum, *suscipiunt*, — illud autem, quod — facile ad credendum est, — non dant. † Dicitur etiam de religione. Div. ii, 54, Sibyllæ libri valeant ad deponendas potius, quam ad *suscipiendas* religiones. *Suscipere* religionem est aliquid omittendum censere, quia dii portentis, fatiis, omni rebus, auspicis prohibere videntur. Ibid., quæ si *suscipiamus*, pedis offensio nobis, et abruptio corrigiæ, et sternutamenta erunt observanda. Dixerat autem de omni rebus. Sic et est Pison. 24. † Sull. 24, Sullæ persona non *suscipit* crimen tantorum faminorum, i. e. abhorret a crimine tanto; in eam non cadit tantum crimen.

Suscitare, fingere, excogitare, Div. i, 40, qui sui quæstus causa *suscitant* sententias.

Suspendere, eleganter de fornicibus, quia non possunt fulciri, et fulcris sustineri in demoliendo pariete. Top. 4, si quis in communi pariete demoliendo — ut *suspendi* non posset. † Att. xiii, 40, sed ubi bonos viros (int. videat)? nisi forte se *suspendit*: nempe, ut apud inferos videat.

Suspensus, curis sollicitus et dubius. Dom. 36, *suspensa* ac sollicita civitate. † intentus alicui rei. Or. i, 56, *suspensa* animo et occupato Crasum tibi respondisse video. † *Suspensus* ex aliqua re dicitur, quod sine ea salvum esse non potest, quod ita se habet, ut ea res est. ad Div. v, 13, non alinnde pendere, nec extrinsecus *suspensas* habere rationes bene maleque vivendi: ut iis se. salvis et secundis tranquillis ac lætis, iis autem perditis aut adversis miser sis. Tusc. v, 12, ex alterius aut bono casu, aut contrario, ei *suspensa* sunt omnia, quæ ad beate vivendum ferunt.

Suspiciere, cogitare. Læl. 9, nihil altum, nihil magnificum — *suspiciere* possunt.

Suspicio. Flacc. 33, nunc facis *suspicionem*. Dicitur de accusatore, quum ita de re aliqua dicit, ut iudices aspiciant, veram esse, pro quo et est *suspiciose* dicere et arguere. Rosc. Am. 28, etc. et Verr. iii, 93, *suspiciones* injicere. † Rosc. Amer. 31, *suspicionem* ad prædam adjuungere, h. e. de

iis suspicari, qui prædam habent. † Agr. ii, 3, *suspicio* ac perturbatio iudiciorum, est ἐν δὲ δούρι, pro *suspicio* perturbationis iudiciorum futurae.

Suspiciose. Rosc. Am. 28, *suspiciose* dicere. v. *suspicio*.

Suspico, in bonam partem est ad Div. i, 6, quod valde *suspico* fore: præcedit *spero*. item iv, 10. v, 2, te *suspiciari* nolo, i. e. inde colligere.

Susque deque Att. xiv, 6, nam de Octavio *susque* deque, h. e. non curo, sursum an deorsum, quomocumque eat. Nam proprie est sursum deorsum.

Sustentare, dicitur ut sustinere, pro differre. ad Div. xiii, 64, *sustentes* rem, dum Nero veniat. Q. fr. ii, 7, ædificationem *sustentare*.

Sustentatio, dilatio. Inv. ii, 49, utrum habeat aliquam moram et *sustentationem*.

Sustinere, retinere currentem, vel præcipitem, etc. Tusc. iv, 18, ut, si posse putet eum, qui se e Leucata præcipitaverit, *sustinere* se, quum velit. Cf. Or. 37; Att. xiii, 21. † *sustinere* remos, est attollere, non remigare; hinc ad varia transfertur. Acad. ii, 21, 31, *sustinere* assensionem. Læl. 17, *sustinere* impetum benivolentiae. ad Div. vi, 7, *sustinui* me. † Hinc etiam pro differre dicitur. Att. xii, 51, *sustinenda* est solutio nominis Cærelliani. v. plura apud Burm. ad Ovid. Her. i, 114. † manere alicubi. Att. x, 2, *sustinui* me in Arcano fratris, dum, etc. † alere. Att. ii, 16, qui ager non amplius hominum quinque millia *sustinere* potest. Cf. Cat. iv, 8. † defendere. Verr. v, 39, hoc crimen *sustinere* se nullo modo posse. † parem esse alicui viribus, etc. ad Div. xi, 13, hostes ipsi adhuc satis arroganter *sustinebant*. Sen. p. Red. 4, *sustinere* nomen consulatus. † dignum esse aliqua re. Læl. 20, tantum cuique tribuendam, quantum ille, quem diligas, *sustinere* possit. † ad Div. xi, 13, quum *sustinere* eos (rogantes) non posset, h. e. necessario rogata faceret. negare nullo modo posset. † ad Div. i, 9, fronte atque vultu, quibus simulatio facillime *sustinetur*. † constare, contineri. Q. fr. i, 1, varietas negotiorum tota jurisdictione *sustinetur*.

Suus. Leg. ii, 10, *sui* dii, sunt patris, quos jam majores coluerunt, et opponuntur peregrinis et novis, quorum cultus aut nondum, aut nuper demum receptus est. † fautor, amicus Quint. 7, Alphenus utebatur populo suo. E ludis in primis gladiatoris sumtum est, et de *favore* dicitur, de quo supra. Populus favebat Alpheni, optabat, ut Alpheni res succederet, et, si qua petitio ei successerat, lætabatur. † Agr. ii, 2, petere consulatum anno *suo*, h. e. eo, quo per legem annalem primum eum petere licet. Læl. 3, factus est consul bis, primum ante tempus, iterum sibi, *suo* tempore, reip. pæne sero. † Fin. iv, 4, is poterit semper esse in disputando *suus*: de eo dicitur, qui artem disserendi, h. e. dialecticam didicit, et semper reperire potest, quid et quomodo dicendum sit, neque opus habet confidere dictatis magistri, et memoriæ; quod qui faciunt, ubi eos memoria aut dictata destituunt, in disputando hæreant necesse est. † sæpe *suus* etiam est pro demonstrativo *ejus*. Inv. ii, 17, hunc pater *suus* concilium plebis habentem de templo deduxit. vid. Sanctii Minerv. ii, 12, et ibi Perizon.

Syngrapha, litteræ, quibus creditor sibi cavet a debitore, ut possit docere, sibi pecuniam ab eo deberi, si forte infitiri velit; eaque a testibus obsignatæ in templis, aut apud amicum communem, aut apud argentarium, deponuntur, exemplis earum creditori et debitori datis. Verr. i, 36, pecunias occiparat apud populos, et *syngraphas* fecerat: de creditore; ad quem locum vid. Hotom. Dom. 50, si talis scriptor non *syngraphas* cum Byzantiis exsulibus et legatis regiis faceret: nempe ejus pecuniæ, quam pollicebantur dare. Sic Ar. R. 16, qui cum Hermacho Chio *syngraphas* fecit, etc. ad Div. vii, 17, tanquam *syngrapham* ad imperatorem attulisses, sic pecunia ablata domum redire properabas. Ar. R. 13, unde tibi solvat, quod per *syngrapham* credidisti. Murén. 17, tanquam ex *syngrapha* agere cum populo, h. e. tanquam debitum postulare, quemadmodum pecunia debita ex *syngrapha* postulat. Att. v, 21, ex *syngrapha* jus dici quum lex Gabinia vetaret. Ex *syngrapha* jus di-

cit prætor, quum decernit solvendam esse pecuniam, quæ per *syngrapham* credita sit. De *syngraphis* vid. inpr. Salmas., Mod. usur. c. 10, 11.

T.

Tabella, tabula cera indnecta, in qua scribitur. Sic est pro epistola, Catil. iii, 5, *tabellas* proferri iussimus. quæ a quoque dicebantur datæ. Unde etiam *tabellarii* dicuntur. Item pro *syngrapha*, vel alio instrumento, quod fidei faciendæ causa fit. Tusc. v, 11, *tabellis* obsignatis agis mecum, et testificaris, quid dixerim. Conf. Quint. 6. Sunt etiam *tabellæ*, quibus in comitiis suffragia, in iudiciis sententiæ feruntur, unde *leges tabellarie* dictæ sunt, de quibus vid. Ind. I eg. Verr. ii, 32, huic iudicialis *tabella* committetur. in Cæcil. 7. ceratam unicuique *tabellam* dari, cera legitima, non illa infami ac nefaria. Agr. ii, 2, quod meis comitiis, non *tabellam*, vindicem tacitæ libertatis, etc. † Cluent. 65, *tabellæ* quæstionis, i. e. in quibus scriptum est, qui torti sint, et quid dixerint in equuleo.

Tabellarius; lex *tabellaria*. v. Ind. Legg.

Taberna, ubi opifices merces suas venales et exponunt, et faciunt. Catil. iv, 8, lenonem quemdam Lentuli concurrare circum *tabernas*—minni solet. Clauduntur autem *tabernæ* edictis. Dom. 21, de Clodio : quum edictis tuis *tabernas* claudi iubebas : quod quare fecerit, docet locus, Acad. ii, 47, quid—occludi *tabernas* iubes? nempe, ut ab opera avocarentur opifices, plebei homines, et in concionem confluentes concitari possent. Sed clauduntur etiam edicto consulum in tumultu v. *tumultus*. Ceterum etiam de aliis locis dici, ubi libri, cibi, etc. venales sunt, tralatitium est. Cf. *tabernarius*. † Sunt etiam *tabernæ* pro cauponis. Q. fr. iii, 7, Crassipedis ambulatio ablata, horti, *tabernæ* plurimæ. † spectaculum, s. locus structus in circo, etc. unde spectatur. Muren. 35, quid statuunt in viros primarios, qui in circo totas *tabernas*, tribunalium causa, compararunt?

Tabernaculum; itineris causa *tabernacula* comparantur, ut, ubi deverso-

rium non est, aut urbs attingi non potest, etc. in via noctu in iis manere possunt; qui nos est antiquissimas : unde *tabernacula* publice Romæ dabantur legatis, magistratibus in provincias ituris. vid. Periz. ad Ælian. iv, 1, 9. Att. v, 16, multis locis ne tectum quidem accipio, et in *tabernaculo* maneo plerumque. Agrar. ii, 13, deinde ornat decemviros *tabernaculis*, centuriis, supellectili. † in castris etiam solent, ut notum est, milites in *tabernaculis* esse; unde elegans illud, Brut. 9, de Demetrio Phalereo : processit enim non ut a militari *tabernaculo*, sed ut e Theophrasti umbraculis, h. e. non in caussis forensibus versatus est, de quibus etiam pulvis et sol dicitur, sed in philosophorum subtili ratione et leni. Cf. *umbra*, *pulvis*. † *tabernaculum* porro est etiam auspicantium ante urbem noctu in templo. v. *surgere*. Div. i, 17, quum *tabernaculum* vitio cepisset imprudens (ibid. ii, 35, *tabernaculum* recte captum) : hoc quale sit, ostenditur ibid. Div. i, 17, quod inauspicato pomærium transgressus esset consul. † Metaphorice eleganter est, Or. iii, 20, collocare *tabernaculum* vitæ suæ in philosophia.

Tabernarius, nomen opificum, et eorum, qui in tabernis merces, cibos, vinum, etc. venales habent, qui sunt de infima plebe homines. ad Div. viii, 6, nisi cum *tabernariis* et aquariis pugnarem : ubi Manutius de iis tantum capi vult, in quorum tabernas homines cibi gratia veniant; quem vid. Dom. 5, Sergius concitator *tabernariorum*, v. *taberna*. Flacc. 8, opifices et *tabernarios*, atque illam omnem sæcem civitatum, quid est negotii concitare?

Tabescere. Catil. ii, 4, *tabescere* desiderio. Att. iii, 25, in hac calamitate *tabescendum* est. Nat. D. ii, 10, humor tabescit calore, i. e. liquefit. Att. ii, 14, otium, quo nunc *tabescimus*.

Tabificus. Tusc. iv, 16, *tabificæ* mentis perturbationes.

Tabula, omne genus instrumenti, sive ex ære facti, sive cerati, in quo aliquid scribitur (quanquam Liv. i, 24, *tabulam* et ceram distinguit, et de æneis tantum dicit), et ipse Cicero in Verrinis sæpe commemorat *tabu-*

las et litteras; sed aliis locis etiam litteras tabularum nomine comprehendit (vid. Sigon. de Judic. ii, 16), quemadmodum interdum litterarum nomine *tabulas*, ut in Cæcil. 9. *Tabulas* ergo Cicero dicit 1) codices acceptorum et expensorum. Rosc. C. 1, qui in iudicio suo suis *tabulis*, testibus, uti conatur. Verr. ii, 7, multorum *tabulis* vobis satisfactum est. ibid. 74, 76, et sic est pluribus locis. Sic cape in Verrinis, ubi à litteris distinguuntur, v. c. ii, 74, coll. 76, dicuntur *tabulæ* societatis honeste removeri non potuisse, litteras autem, h. e. parvos rationum libellos, potuisse, et remotas esse. Etiam codices rationum publicarum dicuntur *tabulæ* publicæ, Verr. i, 21; Rosc. Am. 44. Hinc 2) *tabulæ* novæ dicuntur, quum nomina in tabulis expensorum mutantur, h. e. aut plane delentur, ut creditores debitoribus omne debitum condonent (ut Pearceius accipit, Off. ii, 23, quod tamen non patitur locus Ciceronis, c. 24, ubi a Cæsare victore novas tabulas factas docet), aut pars de summa demitur; quod publica auctoritate interdum factum est: ut quum, ut est apud Sallust. Catil. 33, argentum ære solvi juberetur, h. e. sestertii pro denariis, quarta pars debiti, quinque et viginti pro centenis: quod quum esset jussum, omnes omnium *tabulæ* mutandæ, et aliter scribendæ erant. Hinc Græcis novæ *tabulæ* dicuntur *ἡνίκαν ἀποκοπαί*. *Tabulæ* novæ ap. Ciceronem sæpe commemorantur, v. c. Catil. ii, 8; Phil. vi, 4; Att. v, 21. ibid. xiv, 21, maxime autem exspecto, equid Dolabella tinniat (h. e. solvat), an in meo nomine *tabulas* novas fecerit, h. e.olvere nolit, quod debet. 3) *tabulæ* etiam sunt, Pis. 15 s., in comitis, intelliganturque eæ, in quibus, post suffragiorum directionem, suffragia punctis notantur, ut recte explicat Gesnerus ad Varr. R. R. iii, 5 extr. 4) Codices, in quibus memoria rerum publice, tanquam in censu, judiciis, actarum perscribitur, et omne genus codicis cerati. Verr. ii, 42, ut *tabulas* publicas corrumpere auderes. Sermo est de codice, in quo scripta erant nomina de crimine delatorum, qui et commentarius prætoris dicitur: cu-

jusmodi codicis mentio est Cluent. 33. 5) Scta, leges, etc. in ære scriptæ, item pactiones, syngraphæ, etc. Pis. 15. Phil. i, 1, ne qua *tabula* ullius decreti Cæsaris figeretur. Or. i, 13. Phil. ii, 36, toto Capitolio *tabulæ* figebantur. ad Q. fr. ii, 6, Racillius *tabulam* proscripsit, se familiam Catonianam venditurum. 6) De *tabula* proscriptionis. Rosc. Am. 9, de *tabulis* eximere nomen, int. proscriptorum: adde c. 8. 7) Geographica descriptio, quæ et Græce *πινυξ* dicitur. Att. vi, 2, Dicæarchi *tabulæ*. 8) *Tabula* est etiam argentariorum mensa; item auctio. Cæcin. 6, adest ad *tabulam*; licetur Æbutius. Cf. Att. xii, 40; xiii, 25. Nam auctiones privatæ fere ad *tabulam* argentarii fiebant, ut pretia rerum in argentariorum *tabulas* referri possent. Conf. Quintil. xi, 2. Sic commemoratur, Vatin. 9, *tabula* Valeria, ad quam sedere solebant tribuni pleb., ut viderent, quid in concione ageretur, ut essent præsentés, si quis eorum auxilio indigeret. Quint. 6, suos necessarios corrogat, ut ad *tabulam* Sextiam sibi adsint: veniunt frequentes: testificatur iste, P. Quintium non stitisse, int. vadimonium. Nam vadimonia obiri, syngraphæ fieri, aliaque ejusmodi, ad *tabulam* argentarii alicujus solebant, quod in iis rebus testibus opus, quos ibi facile reperire poterant.

Tabularium, locus in quo *tabulæ* publicæ servantur. Rabir. perd. 3; Arch. 4, ubi v. Passeratus.

Tacere, Verr. i, 9, dicitur de eo, qui causam non perpetua oratione agit, sed ita, ut Cicero fecit in prima actione in Verrem.

Tactus, desideribus. Nat. D. ii, 15, is solis *tactus* est, ut non tepefaciat solum, sed etiam comburat. Div. ii, 46, plus terrarum situs, quam lunæ *tactus* ad nascendum valere. Quanquam Gruter. et Davis., etc. hic habent *tractus*. Ea vox quod nullum commodum sensum haberet, Jo. Clericus, cujus sententiam probat Davisius, legebat *status*, ex c. 44, non absurde: sed non opus est, a codd. mss. recedere, quorum multi habent *tactus*, quidam *actus* et *tractus*; quæ voces minus abeunt a *tactus*, quam a *status*. *Tactus* commodè explicari potest; est enim vis lunæ in res ter-

restres, quæ ei tribuitur; vulgo, *influxus* lunæ. Sic soli *tactum* tribui vidimus, eodemque sensu *contactus* et *contagio* dicuntur. Ap. Vitrov. ix, 9, in libris est *tractus* cæli; pro quo recte repositum est *tactus* cæli, i. e. pressio aeris. Apud Virgil., cæli *tractus*, Æn. iii, 138, de aere, quoad spiritu trahitur: ubi tamen codd. habent *tactus*; Burmannusque optionem relinquit lectori. Ego et ibi *tactus* prætulerim, quia etiam de arboribus et segetibus sermo. vid. *tractus*.

Tagax, fur, ab antiquo *tagere*. Att. vi, 3, est enim levis, libidinosus, *tagax*. Hanc vocem dedit e cod. ms. Cajacius demum: itaque non est in Nizoliano thesauro.

Talaria, calcei alati, qui Mercurio et Minervæ, Nat. D. iii, 23, tribuuntur, ad significandam celeritatem. Hinc Att. xiv, 21, *talaria* videamus, h. e. fugiamus. Hæc intellige ap. Ovid. Met. x, 591, ubi male N. Heinsius vestem talarem intelligit.

Talaris, ad talos dependens. Catil. ii, 10, coll. Verr. v, 13, tunicae *talares*, sunt mollium hominum. v. Gell. vii, 12, et Salmas. ad Hist. Aug. t. ii, p. 556 sq.

Talarius, Att. i, 16, ubi vid. Casaub. Off. i, 42, epith. ludi, in quo talis utuntur.

Talus, Gr. ἀσπράγγος, ossiculum in suffragine pedum posteriorum in animalibus quibusdam bisuleis, ex quo ludi instrumentum fit, unde nomen duxit; sed beatiores ex ebore, auro, argento habebant. Ovid. A. A. ii, 203, 205. Ceterum tironum causa hic breviter, quæ de talis scire opus est, referemus. Tali differunt a tesserris, quæ sex latera habent, quum in talis sint quatuor, et quidem in longitudinem; reliquorum duorum in latitudinem laterum ratio nulla ducitur. Punctum est in uno latere unum: latus oppositum sex puncta habet, unde senio dicitur; reliqua latera tribus et quatuor punctis notantur. Luditur talis quatuor, Div. i, 13; tesserris autem tribus. Confectionitur in fritillo, et inde per pyrgum, seu turriculam (etiam phimus,orca dicitur) in tabulam mittuntur Insoriam, s. talariam. Optimus jactus est Venerius, quum omnes tali latus aliud ostendunt; pessimus, quum

omnes idem, qui Canis dicitur. In reliquis jactibus numerus punctorum valet. Ceterum, ut in nostris ludis est, non easdem leges videntur omnes servasse, sed de quibus convenerat inter ludentes. Quum talus caderet in caput, hoc est, in latus, quod erat in latitudinem, et nullis punctis notatum, jactus repetendus erat. In hoc jactu dicitur talus rectos cadere, rectus assistere, Fin. iii, 16. Qui de hoc ludo scripserunt, commemorare nihil attinet, quum laudentur a multis, ut Fabricio, Bibliogr. Antiq. pag. 640; Pitisco ad Sueton. Aug. 71, et in Lexic. in *talus*. Propter brevitatem commendandus Casaubon. ad Sueton. loc. cit. Adde et Heins. ad Ovid. loc. cit.

Tam, cum superlativo. Phil. xii, 5, vestris *tam* gravissimis, tamque multis judiciis: ad quem locum Grævius laudat, e Coel. 2 init., *tam* maxime. Sed *tam* non est in Gruteriana, nec in Græviana: deletum quippe a doctis viris, qui hunc modum loquendi non concoquebant. Defendit tamen Aldus Manutius ad eum locum. Vossius, Analog. c. 17, ad quem Grævius nos amandavit, antiquum esse modum loquendi recte dicit, quo superlativus pro positivo ponatur, quo nihil est Latinis usitatus. Verr. ii, 66, maxime remotissimi. In primis hic modus loquendi rursus cæpit frequentari sæculo argenteo. Tacit. A. i, 53, nulla *tam* intima causa. vid. Indic. Sueton. in *tam*. Sic etiam videtur junctum esse *tam* comparativo pro positivo, si locus sanus est, Deiot. 3, per istam dexteram, non *tam* in bellis et præliis, quam in promissis et fide firmiorem. † non *tam*, sequente sed tantum, Fin. i, 1, ubi Davisius correxit *tum*.

Tamen, saltem. Rosc. Am. 3, videantur illi nonnihil *tamen* in deferendo nomine secuti. † non diserte semper præcedit *etsi*, sed aut latet in alio aliquo verbo, aut est ellipsis antecedentis. Rosc. Am. 18, quum apud majores nostros summi viri—qui omni tempore ad gubernacula reip. sedere debebant, *tamen* in agris quoque colendis aliquantum operæ temporisque consumserint. *Etsi* latet in *qui omni*. In illo autem, ad Div. ix, 19, *tamen* non discedis a malitia; manifeste te

tum antecedens omittitur ex usu loquendi, qui etiam in nostro sermone obtinet. De quo usu verbi vid. Gronov. ad Liv. xxiii, 19. † pro igitur post parentheses, ut Brut. 26; Acad. ii, 6; Catil. iii, 10.

Tamenetsi, ad Div. iv, 13; quod et Quint. 21, reposuit Grævius.

Tangere, accipere. Rosc. C. 12, ego Roscium, si quid communi nomine tetigit, confiteor præstare debere societati. ad Div. ii, 17, de præda mea, præter quæstores urbanos, h. e. populum rom., teruncium nec attingit quisquam, nec tacturus est. Agrar., ii, 25, idcirco agros nominare non possum, quia *tangam* nullum ab invito. † occidere. Att. xv, 11, quemquam præterea oportuisse tangi.

Tanquam pro sicut, sequente sic, Tusc. v, 5.

Tantum; formula, *tantum quod*, duobus modis dicitur, pro *vix, modo*: ad Div. vii, 23, *tantum quod* ex Arpinati veneram. Cf. Att. xv, 13. v. Græv. ad Luciani Solécistam, p. 729; Gronov. ad Liv. xxxiii, 5, 2, hoc unum *tantum* deerat, quod, etc. nihil deerat nisi. Verr. i, 45, *tantum quod* hominem non nominat. Cf. Verr. iii, 53.

Tantus; formula, *est tanti*, Catil. i, 9; ii, 7; Verr. iv, 12, 20; Att. v, 20, etc., significat, esse, aut fuisse, cur quis quid faciat, feceritve; utile fuisse ei, qui fecerit. v. Manut. ad Verr. iv, 20. Plures laudat Arnzenius ad Plin. Pan. 6.

Tardare. Verr. iii, 57, *tardare* alicujus animum ad persequendum. Cf. *tarditas*. Or. 2, vereor, ne *tardem* studia multorum. Br. 68, Glabrimonem socors ipsius natura negligensque *tardaverat*. † neutraliter, pro morari. ad Brut. 18, *tardare* te melius esset.

Tarditas, stultitia, quum parum videmus, quid agendum, et quomodo sit. Or. i, 27, aut æterna in eo, aut certe diuturna valebit opinio *tarditatis*. † Phil. xi, 10, ista sententia affert *tarditatem* ad Dolabellam persequendum.

* *Taxatio*, litis æstimatio. pro Tull. 2, fragm. nov., ejus rei *taxationem* nos fecimus. v. *æstimatio*, et *lis*.

Tectus, qui occultat consilia, negotia, dissimulat. Rosc. A. 40, *tekti* ad alienos esse possumus; amici multa videant necesse est. Orat. 42, ac for-

tasse alii *tectiores* (h. e. dissimulant, se eloquentiam didicisse); ego semper præ me tuli.

* *Telum*, pro omni instrumento, Læl. 17, non mediocre *telum* ad res gerendas, benivolentiam civium.

Temerarius, expers rationis et consilii. Divin. i, 29, *temerariæ* partes animi.

* *Temetum*, merum, de Rep. iv, 6, ex Nonio, i, 14.

Temperantia, est modi in omni reservandi studium. Nat. D. iii, 15, *temperantia* constat ex prætermittendis corporis voluptatibus. Tusc. iv, 9, *temperantia* sedat appetitiones. Conf. Fin. i, 1. Or. ii, 60, dicacitatis moderatio et *temperantia*. ad Div. viii, 10, de modestia in honoribus petendis.

Temperare, parcere. Verr. i, 59, *temperare* sociis. ii, 2, *temperare* hostibus. Cf. ibid. 6; Balb. 27. † regere. Acad. ii, 1, *temperare* civitates. † cum infinitivo, Div. i, 21, *temperaret* tollere, i. e. ne tolleret. † miscere. Nat. D. iii, 14, ex igne et anima *temperatum* esse. † cum præpos. cum. Or. 28, nec suam copiam cum illis duobus generibus *temperavit*: si tamen cum genuinum est.

Temperatio. Tusc. i, 28, *temperatio* corporum, est, quum nec nimio calore nec frigore uruntur. ibid. iv, 1, *temperatio* civitatis, continetur moribus, institutis, legibus. Cf. Acad. ii, 1. Verr. iv, 44, *temperatio* æris, est variorum metallorum inter se permixtio; quæ fit in statuis aliisque operibus fundendis et conflandis. v. Plin. H. N. xxxiv, 9. Leg. ii, 7, mensium *temperatio*, h. e. ordo et ratio.

Temperator. Or. 21, moderator et quasi *temperator* hujus quadripartitæ varietatis.

Temperatus. Verr. iv, 43, homo *temperatissimus*. ad Div. viii, 15, *temperator*. Or. ii, 52, nec est ulla *temperator* oratio, i. melius composita.

Temperius, maturius. ad Div. ix, 16, *temperius* fiat cæna. v. Manut. ad h. l., qui docet, *temperius* esse antiquius quam *temporius*; quod veteres dixerint *tempus*, *temperis*: unde etiam *temperi* sit apud Plautum, pro quo post dictum sit *tempori*.

Tempestas, Verr. ii, 37, Verres, *tempestas* Siculorum. Sen. p. R. 15, *tem-*

pestate civili expulsus. Muren. 17, comitiorum tempestas popularis. † de ventis secundis, ad Div. xiv. 4, tempestatem prætermittere noluerunt.

Tempestivus, opportunus. Tusc. i, 45. multa mihi ad mortem tempestiva fuere; quæ utinam potuissem obire! † convivium tempestivum, Mar. 6; de Sen. 14; Arch. 6, quod ante tempus solitum inquit; convivium de die; item, quod in multam noctem producit.

*Templum, locus ab auguribus certo ritu captus, ut in eo augurium agatur: sic fere definit Varro, L. L. vi, p. m. 66, 67. De ritu capiendi, vid. Livius, i, 18; de formulis quibus capiebatur, Brisson. de Formul. l. i. Non enim iisdem verbis concipiebatur usquequaque, ut ait Varro, l. c., qui et ipse unam attulit, sed hodie in libris insigniter corruptam, ideoque varie a doctis tentatam. v. Scalliger ad h. l. Sic cape hoc verbum, Leg. ii, 8, angures *templa* effata et liberata habento. Conf. *effari*. † quoniam autem *templum* hoc augurum erat spatium cœli in omnes partes, quousque prospici poterat, hinc, in primis poetis, de cœlo dicitur. de Rep. vi, 8, Deus is, cujus hoc *templum* est omne, quod conspicis. Div. i, 20, cœli cœrula *templa*. † deinde, quoniam hic locus inauguratus et sanctus est, propterea omnis locus inauguratus *templum* dicitur. Milon. 1, præsidia, quæ pro omnibus *templis* cernitis. Sic locus pro Rostris, ubi conciones habebantur, *templum* dicitur. Verr. iii, 96, qui quotidie *templum* tenet. Vat. 10, in Rostris, in illo, inquam, inaugurato *templo* ac loco. Cf. Sext. 35. item curia. Dom. 51, si sedem ipsam, ac *templum* publici consilii religione concordie devinxisset. Cf. c. 53 v. inpr. Manut. ad Sext. 29. † Sunt etiam Acherusia *templa*, Tusc. i, 21, sc. quia ibi Pluto habitat.*

Tempori, mature. Sext. 37, cur tam tempori exclamarit. Conf. temperius.

Tempus, eleganter et crebro dicitur de statu ejusque, et conditione, quam certo tempore obtinemus, aut obtinuimus, aut obtinebimus, et quidem in utramque partem. ad Q. fr. i, 1, si quem forte (provincialem hominem) cognosti amantiozem tui, quam

*temporis, h. e. præturæ; si quem vides tui amantem videri velle, idque tua causa potius, quam quia jam es prætor ad Div. x, 1. quæ si ad tuum tempus perducitur, h. e. ad consulatum tuum, in Cæcil. 2, tempus necessariorum meorum: de Siculis magna multiplicique injuria affectis, et Verrem accusare instantibus. Arch. 6, ab nullius unquam me tempore, aut commodum aut otium meum abstulit, etc. de reis: quo sensu est sæpissime apud Ciceronem; pro quo etiam dicit *periculum*; de quo supra. Manil. 1, omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi.—mens labor in privatorum periculis caste integreque versatus. Verr. iii, 61, utramque jungitur: ex tempore periculi tui constitutum crimen. ad Div. i, 9, scripsi tres libros verbis de temporibus meis, h. e. de utraque, fortuna, consulatu et exilio. Et exilium quidem suum, totumque illud casum et periculum a Clodio, sæpe tempus suum vocat, v. c. Sext. 58, temporibus meo defuerunt, etc. ad Div. vi, 6, magna temporum nostrorum varietas. ibid., rerum hoc natura et temporum civilium ratio non patitur: nempe tempora civilia, sunt status et conversiones civitatum. Sed in universum teneant tirones in hujusmodi locis, ubi ex vicinia verborum et contextu intelligitur, sermonem esse de statu ejusdem rei, aut hominis, et conditione, temporis verbum, quod est generis nomen, interpretandum esse, in nostro quidem sermone, verbo *forma*; quod nisi facere possis, non satis te vim verbi capere scias. † sed dicitur etiam de tempore, quo quid actum est, aut agitur, aut agendum est, et de re, quæ tempore quodam acta est; ad Div. i, 7, tempus Caninianum. Dom. 51, tempus illud erat tranquillum, etc. tuum porro tempus, libertate populi rom. oppressa, seu auctoritate deleta: pro, quo tu tempore signum Concordiæ dedicare volebas. Ligar. 2, hæc duo tempora carent crimine, etc. † opportunitas temporis. Rosc. Amer. 10, tempore pugnare: unde pro tempore opportuno dicitur. ad Q. fr. 1, 2, sed tempore ipso de epistolis. † ad tempus est, quod fit, quia tempus postulat. Plauc. 30, ne proferre vi-*

dear *ad tempus*. Cf. ad Div. x, 9; Cœl. 6. Sic fere capiendum est etiam, Offic. i, 8 extr. † eodem sensu dicitur etiam *ex tempore*. Verr. iii, 20, *ex tempore* nascebantur edicta. ibid. 71, nihil *ex tempore* dicit. Cf. 75, 61. Flacc. 15, solere suos cives ceterosque Græcos *ex tempore*, quod opus sit, obsignare : quod ibidem etiam dicitur, *temporis causa*. Sic et est Rab. Post. 13, ubi additur, nunc *tempus* nullum est : i. e. nunc nihil est, propter quod id faciant. Aliter autem est hæc forma, Attic. x, 1, *ex tempore* futura censes; nempe pro, *ex præsentis tempore*. † Catil. i, 6, nihil moliris, quod mihi latere valeat in *tempore*. Grævius interpretatur, *tempestive*; neque dubito hoc significare in *tempore* posse. Sed quid est : nihil mihi latet tempestive? non est profecto conveniens huic loco sententia. Neque Ciceronianum puto, latere *valet*, pro *potest*. † In singulari pro parte capitis, de qua pluralem modo dici grammatici præciunt. Her. iv, 55, et dubitanti Græcho—*tempus* percussit. Similiter dixit Catullus in Nupt. Jul. et Manl. 159, *tempus* tremulum.

Tenacitas. Nat. D. ii, 47, quædam animalia unguium *tenacitate* cibum arripiunt.

Tendere, offerre, porrigere. Or. i, 40, opem amicis, et prope cunctis civibus lucem ingenii et consilii sui porrigentem atque *tendentem*. † contendere, pugnare. Fin. ii, 5, quid ergo *tendit*? v. Davis. ad h. l. Hoc sensu Livio in primis usitatum. v. Gron. ad xxiii, 14; xxxii, 32.

Tendiculæ. Cæcin. 23, aucupia verborum et litterarum *tendiculæ* : sunt interpretum legis aut edicti, quum in litteris et verbis calumniantur, et litteram nimis contraverum et æquum urgent.

* *Tenebræ*, proprio sensu, de Rep. i, 16, quum obscurato sole *tenebræ* factæ essent repente. Sic fere in sacris litteris, Matth. xxvii, 45; Marc. xv, 33, *tenebræ* factæ sunt. † perturbatio reipubl., bellum civile. Rose. Am. 32; Sen. p. R. 3; Dom. 10; ibid. 44. Cf. ad Div. xii, 13. † Att. vii, 11, quæso, quid agitur? mihi enim *tenebræ* sunt. † *tenebræ* sunt etiam hominum abjectorum, et humilium, et pravorum. Sen. p. R. 4, mens oppleta

sordibus ac *tenebris* : unde, Pison. 26, *tenebras* appellat huiusmodi hominem. † *tenebræ* sunt etiam hominis, ita in angustias redacti, ut æstuet, nesciatque, quid agat. in Cæcil. 14, qui tibi æstus, qui error, quæ *tenebræ* erunt? † de vehementi animi commotione, tristitia, etc. Tusc. iii, 34, si quid *tenebrarum* offudit exsili-um.

Tenebricosus, cui *tenebræ* offusæ sunt, ut videre verum non possit. Acad. ii, 23. † Vatin. 5, *tenebricosissimum* illud tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere; h. e. quo adhuc obscurus et sordidus, abjectus, homo eras; ut ex sequentibus intelligitur.

* *Tenebricus*. Tusc. ii, 9, *tenebrica* plaga. In versibus illis Sophocleis.

Tener, de omnibus rebus dicitur, de quibus mollis dici solet. Or. iii, 45, nihil est tam *tenerum*, neque tam flexibile, — quam oratio. Nempe oratio *tenera* est, quatenus variis modis colloccatione et numero formari potest, ut cera, vox, etc. Cf. *flexibilis*. Sed aliter dicitur *tenera* oratio, Brut. 9, Phalereus primus inflexit orationem, et eam mollem *teneramque* reddidit : nempe de eo genere, quod nitidum, γλαφυρόν dicitur, in quo nulli nervi, nulla asperitas judicialis, nulli aculei; sed quod totum ad delectationem comparatum est. † Div. i, 31, poema *tenerum*, et moratum, et molle; h. e. quod propter mores, planissime expressos, multum suavitatis habet. † qui facile sensu alicujus rei commovetur. ad Div. v, 21, *teneriore* animo esse. Tusc. iii, 6, est in animis *tenerum* quiddam atque molle, quod ægritudine, quasi tempestate, quatiatur. † Att. vi, 2, insula *tenera* dicitur Cyprus, propter mollietiam incolarum.

Tenere, tangere. Ar. R. 11, terram *tenere* non potuit : sic recte interpretatur Grævius, quem vide. † sustinere, ne labatur res, et intereat. Or. iii, 45, terra *tenetur* natu suo. Nat. D. ii, 53, vita tribus rebus *tenetur*. † in potestate sua habere, regere. Sext. 19, *tenere* remp.; unde qui *tenent*, dicitur, omisso reipubl. verbo, Att. ii, 18; vii, 12. Mur. 39, totam remp. in hac causa *tenetis* et gubernatis. ad Div. xi, 16, quum equitum centurias *te-*

neas, in quibus regnas. Att. x, 11, ego meum facile *teneo*. † continere, reprimere. Fin. ii, 7, *tenere* se non potuit. Cf. Acad. ii, 4. Verr. iii, 1, *tenere* cupiditates. † consequi, quod velis; conficere rem. ad Div. i, 1, res aliter *teneri* non potest. Sext. 32, res jam manibus *tenetur*. Agr. ii, 17, qui per cursum rectum regnum *tenere* non potuerunt: sumta a navigatione formula, in qua nautæ dicuntur portum *tenere*, ut ad Div. i, 9. † assequi, intelligere. Sext. 10, reconditos sensus alicujus *tenere*. † uti. Tusc. iv, 3, quia nihil prolatum erat melius, id, quod erat, *tenebant*. Flacc. 23, jam id videro; sed primum illud *tenebo*. † retinere, obtinere, tueri. Maren. 28, *tenebatur* opera illius imperium. Att. xiii, 48, *tenere* hereditatem. Verr. iii, 75, *tenere* pecuniam publ. ibid. 73, quod pretium constitisset, id civitatibus auferre; quod a populo rom. accepisset, *tenere*. Act. i in Verr. 8, sed nos non *tenebimus* judicia diutius. ad Q. fr. ii, 6, *vix tenebat*, sc. familiam gladiatorum, quia alere non poterat: simile est *tenere* matrimonium alicujus, Cœl. 14. † quemadmodum retineri dicuntur homines in legendo, audiendo, etc., sic *tenere* etiam, quæ delectant, et faciunt, ut audire, legere, videre, etc. velimus. Or. 62, *teneri* ab oratore. Cœl. 11, ingenio alicujus *teneri*, h. e. audire aliquem libenter, quod ingeniose dicit. ad Div. vii, 20, a quo etiam advenæ *teneri* solent. † retinere, morari, non dimittere. ad Div. x, 31, *tenuit* tabellarios. ad Q. fr. ii, 1, se senatum negavit *tenere*. ad Div. xi, 16, non *tenebo* te pluribus. Verr. i, 13, ne diutius *teneam*. † reticere. Or. ii, 54, ea, quæ occurrant, quum salsissime dici possint, *tenere*. † capere, captum tenere in re aliqua, ut se expedire non possit. Quint. 20, hic te, inquit, *teneo*: formula, qua utimur, quum quis dixit aliquid, quo convinci res, de qua agitur, potest. Nat. D. i, 26, in Nausiphane *tenetur*, h. e. se explicare non potest, ut dicat, eum a se non auditum. † *teneri* dicuntur, quæ deprehenduntur, et qui in re aliqua, crimine, deprehenduntur; qui quoniam rem negare non possunt, atque adeo convicti sunt, propterea *teneri* dicuntur; qui convicti sunt alienjus

criminis, et se expedire non possunt. Verr. ii, 40, *teneri* in maleficio. Add. iii, 76, 89. Cæcin. 2, facile *tenerentur* testibus. Verr. i, 1, manifesto *teneatur*. Flacc. 16, in minimis rebus sæpe res magnas vidi deprehendi ac *teneri*. Cluent. 30, *tenentur* uno in loco h. s. xi, *tenentur* apud judicem. ibid. 44, argumento crimen *tenetur*. Nat. D. iii, 30, dolus *tenetur* tum, etc. † vincere, causam obtinere. Att. xiv, 12, tam claram tamque testatam rem non *tenebimus*? Sic est causam *tenere*, Cæcin. 24. Acad. ii, 30, si recte conclusi, *teneo*; sin vitiose, minam Diogenes reddet. † *teneri* dicuntur etiam, quibus lege, jurejurando, pacto, aut alia hujusmodi re necessitas est imposita alicujus rei aut faciendæ, aut omittendæ: adeoque, si contra, quam lex, pacto postulabat, fecerunt, accusari possunt et puniri, etc. Pis. 13, pactione obstrictum *teneri*. Off. iii, 27, *teneri* jurejurando. Verr. iv, 34, summo legum metu *teneri*. fr. Cornel. i, pag. 22, ea lege non videri populum *teneri*, i. impediri. Cluent. 52, ac si legē Avitus *teneretur*. Att. xii, 18, quodam voto ac promisso me *teneri*. ad Div. v, 20, prædes *teneri*. † poena *teneri* dicuntur, qui eam meruerunt. ad Q. fr. ii, 3, *teneri* ea poena, quæ est de vi. † lege *teneri* non modo, ut ante vidimus, dicuntur, ad quos ea pertinet, sed etiam, qui contra eam fecerunt, ex ea rei sunt, et ejus poenam meruerunt. Ar. Resp. 8, decrevit senatus, eos, qui id fecissent, lege de vi, quæ est in eos, qui universam remp. oppugnassent, *teneri*. † *tenere*, in promissis, est servare, facere promissa, pacta. Off. iii, 29, *tenendum* est, quod promiseris. Balb. 15, foedus quum magis fide illius populi, justitia vestra—*teneretur*. † contineri, conjunctum esse. Leg. i, 7, deorum agnatione et gente *teneri*. † notanda est etiam hæc constructio. Leg. iii, 13, nisi illi ipsi, qui frangere eas deberent, cupiditatis ejusdem *tenerentur*. † Off. iii, 10, rogandi judicis, si eum *teneremus*: quid intelligo, amicum habere-mus; si quidem sana loci istius lectio est. † Pont. 9, non minimam partem *tenet* hoc in ea re. † continere. Cluent. 53, civitas legibus *tenetur*: ubi et vulgo est *continetur*.

Teneritas. Fin. v, 21, primo ortu inest *teneritas* et mollities.

Tenor, continuatio. Or. 6, uno *tenore*, ut aiunt, in dicendo fluit.

Tentare, contingere. Leg. ii, 3, flumen ita frigidum est, ut vix pede *tentare* id possim. † perspicere, cognoscere. Leg. i, 22, quum se totum *tentavit*. † affligi morbo. Att. xi, 23, quodam valitudinis genere *tentari*. Tusc. iv, 14, animi valentes morbo *tentari* non possunt, corpora possunt. † in periculum adducere, oppugnare. Rosc. A. 51, summa resp. in hujus periculo *tentatur*. Rab. perd. 1, unius hominis senectus, infirmitas solitudoque *tentata* est. Rab. Post. 6, quorum jus *tentatur*. † Ar. R. 26, aures vestrae *tentatae* verbo nefario. Voluit experiri, an verbum id ferre possetis: quo sensu sæpe est: ut in Verrinis, ii, 10, *tentatur* in hoc, an asseveratur?

Tentatio, impetus morbi. Att. x, 17, valitudinem tuam confirmatam esse et a vetere morbo, et a novis *tentationibus* gaudeo.

Tenuiculus, ad Div. ix, 19, *tenuiculus* apparatus.

Tenuis, acutus, subtilis. Or. i, 13, sermo *tenuis*. Acad. ii, 14, *tenuis* et acuta distinctio. ibid. 20, ratio ad *tenuem* eliminata. v. *subtilis*.

Tenuitas; corporis est *tenuitas*, quum succus ei et carnis copia deest, quum sit sanum: unde ad dicendi genus subtile transfertur, quod sine vitiis est, sed et sine ornamentis. Brut. 16, quosdam, valitudo modo bona sit, *tenuitas* ipsa delectat. Fin. iii, 12, limata quædam et rerum, et verborum *tenuitas*. Opt. gen. or. 4, *tenuitas* Lysiae.

Tenuiter, subtiliter, acute. Or. 14, philosophorum mos *tenuiter* disserendi. Inv. ii, 16, sed illa *tenuius*, subtilius et acutius tractantur. Verr. ii, 65, nimium *tenuiter* argumenta colligo.

Teres. Or. iii, 52, plena et *teres* oratio. Ducta metaphora est a membrbris corporis humanis succulentis, et hinc teretibus, quæ in primis pulchra sunt: unde *teretia* brachia, *teretes* cervices laudantur, *Teres* igitur oratio est, quæ habet copiam rerum, et verborum, et ornamentorum, neque tamen nimiam, ne tumor conse-

quatur, quo accedente, ut membrum in corpore, sic oratio tumida et deformis fit. † Or. 9; Opt. gen. or. 4, aures *teretes*, dicuntur acutæ, ad iudicandum de oratione apta.

Tergiversatio, pro cunctatione quavis, Mil. 20.

* *Terminare*. Offic. iii, 33, bona voluptate *terminare*, h. e. in voluptate finem bonorum, summum bonum ponere. fragm. or. de ære alieno Mil., qui pop. rom. imperium non terrarum regionibus, sed cæli partibus *terminavit*. Sic fere Cat. iii, 11.

Terminatio, finis. Fin. v, 10, *terminatio* rerum expetendarum. Or. 53, *terminatio* aurium, i. e. mensura.

Terminatus, numerose cadens. Orat. 5, oratio *terminata*.

Terripavium et

Terripudium, quid sit? v. Div. ii, 34.

Territorium, ager urbi attributus. Phil. ii, 40, aratri vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti, ut florentis coloniae *territorium* minueretur. v. inpr. Salmas. ad Pollionis xxx tyr., pag. 317.

Teruncius, int. nummus, fuit olim quadrans, qui tres assis uncias continebat. ad Div. ii, 17; Att. vi, 2. Hinc, quoniam tota hereditas asse significatur, ex *teruncio* heres, Att. vii, 2, esset, qui quartam partem accipit, ex vetere vi *teruncii*. Sed constat, Ciceronis ætate *teruncii* illam significationem, qua quadrantem valebat in ratione denariaria, abolitam fuisse, et in sestertiaria, quæ invaluerat, ratione fuisse quadragesimam partem sestertii, ut ante denarii. Sestertii autem tum quatuor assibus erant. Heres ergo ex *teruncio* est heres ex uncia et quinque scriptulis: nisi tamen in re hereditaria mansit vetus ratio loquendi. Et illud, ad Div. ii, 17, *teruncium* non attingit quisquam, est forma loquendi, ex antiquis temporibus reliqua, qua significatur, nullam, nec minimam partem, quamquam cepisse. v. Gronov. Sest. ii, 1.

Tesqua, fragm. incert., tom. xxix, p. 416, Festo loca aspera et difficilia, quem vide.

Tesserula, Or. iii, 43, est lapillus in pavimento, unde opus tessellatum, quod idem est cum *vermiculato*: de

quo infra. Salmas. ad Solin. pag. 854.
Add. Casaub. ad Sueton. Cæs. 47.

Testa, tegula, imbrex. Dom. 23, cæmentis ac *testis* tectorum meorum.

Testamentarius, subjector testamenti, falsarii genus. Off. iii, 18; Sext. 17. † Verr. i, 42, *lex testamentaria*. v. Ind. Legg., *Cornelia lex*.

Testari, de factis, pro testatum facere. Sull. 14, nisi — publicis monumentis *testatus* essem.

Testes, testiculi, ad Div. ix, 22.

Testiculi, Her. iii, 20, pro scroto, crumena scoræa, e pelle *testiculorum* arietinorum, quam reus fingitur tenere medio, sc. digito, ad significandam hereditatem, cujus causa veneno hominem occidisse arguitur. Ita recte interpretatus est Pothianus, Miscell. c. 62. Sic ap. Varr. R. R. iii, 17, vesica pro crumena e vesica: quo genere etiam hodie utuntur plebei. v. ibi Gesnerus.

Testificari, testibus adhibitis tabulas et syngraphas facere, testibus confirmare, testatum facere. Quint. 6, *testificatur*, Quintium non stitisse. Tusc. v, 11, *testificaris*, quid dixerim. Cluent. 51, voluit *testificari*, etc. vid. Hotomann. ad Quint. 6; Sylvium ad Cluent. 51; Passerat. ad Cæcin. 16. † testes invoco. ad Div. viii, 16, deos hominesque *testificor*.

Testificatio, est confectio tabularum, quæ testibus adhibitis fit. Muren. 24, ubi v. Græv.

Testis, pro auctore quovis, s. astipulatore. Offic. iii, 29, philosophi affirmant, quorum *testem* non mediocrem — nolite quæso vituperare. Sic dixit et Ovidius, Her. xvii, 124, *teste* dea.

Testudo, locus concameratus, fornicatus. Brut. 22, illum in quadam *testudine* cum servis litteratis commentatum fuisse. ad Q. fr. iii, 1, honestate *testudinis* — obtinebit.

Teter, crudelis. Tusc. i, 40, in eum fuerat *teterrimus*. ib. ii, 7, *tetri* cruciatus. † *scelus*. Nat. D. ii, 56, *teter* odor. † turpis, odio dignus. ad Q. fr. ii, 6, ei tres *teterrimæ* sententiæ defuerunt, i. e. hominum triam turpissimum sententiæ.

Tetradrachmum, quatuor denarii; nam drachma respondet denario. ad Div. xii, 13, ternis *tetradrachmis* triticum apud Dolabellam est. v. Gronov.

Sest. iii, 4, et Manut. ad l. c. Add. Gronov. et Duker. ad Liv. xxxiv, 52.

Tetrarchia, est nomen, quod tribuebatur iis, quibus nomine regio uti non licebat, etsi erant dignitate et potestate regia (et quidem proprium, quom obtinuerunt partem regni in quatuor partes divisi), ut reges Galatiæ, Judææ, etc. Att. ii, 9, etc.

Tetrarchia, est terra, cui tetrarcha imperat. Div. i, 15. Dejotarnus a Cæsare *tetrarchiæ* regno multatus est. Dejot. 15, in Dejotari *tetrarchia*.

Texere, ædificare. Att. iv, 16, Paullus basilicam *texuit* isdem antiquis columnis. ad Q. fr. iii, 5, sane *texebatur* opus luculenter.

Textilis. Tusc. ii, 8, *pestis textilis*, est vestis venenata. Verr. iv, 1, pictura *textilis*, est vestis stragula acnicipia, s. cui imagines diversicolores intextæ.

Theatrum, frequentia spectantium et auditorum. Or. iii, 50, tota *theatra* reclinant. Div. i, 28, SCtum esse factum, idque frequentissimo *theatro* — comprobatum: nempe *theatrum* h. l. est concio populi, quæ legem de eadem re latam scribit, adeoque SCtum comprobavit. Tusc. ii, 26, nullum *theatrum* virtuti conscientia majus. † occasio, locus ita demonstrandi ingenii, virtutis, ut a plurimis cognosci possit; et omnino, quidquid ita fit, ut in oculis hominum fiat, id in *theatro* fieri dicitur. Brut. 2, *theatrum* ingenii. Att. xiii, 20, *theatrum* sane bellum habuisti. Rabir. Post. 15, majoribus *theatris* propositæ virtutes. ad Div. xiii, 64, *theatrum* magnum habet ista provincia. ad Div. xii, 29, familiaritas magno *theatro* spectata. Verr. v, 14, ut me quæsturamque meam quasi in aliquo orbis terræ *theatro* versari existimarem.

Thensa, est vehiculum, quo simulacra deorum in pompa Circensi vehuntur; unde *thense*, apud Suetonium et alios, insignia divinitatis. Verr. i, 59, via *thensarum* et pompæ. Cf. ib. iii, 3; v, 72; Ar. R. 10. v. Scheff. de Re Veh. ii, 24.

Theologus. Nat. D. iii, 21, ii, qui *theologi* nominantur. Nempe *theologi* dicti sunt a Græcis olim mythici et physici, qui de genealogiis deorum scripserant, primusque hoc nomine

appellatus Pherecydes Syrius, is, qui phibitias perit. Nam et physici de diis agebant.

Thesis, Or. 14, quid sit? Cf. Ind. Græc.

Threidica, Phil. vii, 6, sunt arma gladiatoribus Thracibus usitata, qui inde Threces appellabantur. *Threidica* parma qualis fuerit, colligi potest e Plin. xxxiii, 9.

Threx. Provinc. Cons. 4, genus gladiatoris, dictum ab armis Thracicis, de quibus statim dictum. v. de hoc genere Lips. Saturnal. ii, 9.

Tibicen. Muren. 12, *tibicinis* Latini modo, etc. Seusus est: JCTus componit non modo formulam, qua petitor utatur, sed etiam ei, a quo petitur. Simili sensu eadem formula usus est Quintil. Instit. Or. vii, 1, de eo, qui petitoris et defensoris causam agit, aut saltem pro utraque parte probationes invenit. Unde autem ducta sit hæc formula, non convenit inter interpretes. Camerarius, Sylvius, Turnebus, alique capiunt de tibicine, qui in sacrificiis prænebat (neque enim ullum sacrificium sine tibicine. v. Dom., 47; Liv. i, 30), eumque putant a sinistris tibiis ad dextras transisse. Sed recte monuit Grævius, de hoc more nusquam aliquid legi. Imo vero ex monumentis prisceis, in quibus sacrificia exhibentur cum tibicine, cernitur, in sacrificiis tibicinem unam tantum tibiam inflare. Transitus tibicinis a dextris tibiis ad sinistras porro fit, ut a sono graviore ad acutiorē cantus traducatur: dextrarum enim tibiarum gravis, sinistrarum acutus est sonus; ut ostendit Salmas. ad Vopisc. Carin., c. 19, p. 826, et ad Solin., p. 84 sqq., ubi accurate de tibiis dextris et sinistris, paribus et imparibus egit. Ea mutatione soni in sacrificiis non est opus, ubi maximam partem propterea adhibetur tibicen, ut in aurem sacrificantis canat, ne quid audire possit, quod sacra turbet. vid. *spondalia*. Tibiæ porro in sacris dicuntur præcentoriæ, incentivæ. Solin. 11. Eæ sunt dextræ, ut ad eum locum ostendit Salmasius, et ad Vopiscum l. c., p. 827, a. Nullæ igitur in sacris sinistræ tibiæ, nullus a dextris ad sinistras transitus. Ferratius in Epist. in

Or. Cicer., p. 432, putat, alludi ad sacrificia in monte Albano, ubi, credibile sit, unum eundemque tibicinem in omnibus sacrificiis præcuisse, et ab uno ad alterum transisse. Sed ea mera, et levissima conjectura est. Nisi igitur cum Manutio velimus dicere, ignorari, unde hæc dicendi ratio ducta sit, probanda erit cum Gesnero ad Quintil. l. c. (Burmamnus enim ibid. posuit tantum, quid de ea sentiat, non dixit) valde verosimilis Grævii sententia, qui ductam hanc rationem e scena dicit, in qua tibicen histrionum actionem moderabatur, adeoque, ut JCTus ab petitore ad eum, unde petebatur, sic ab uno histrione ad alterum se convertibat, et unumquemque cantu tibiæ juvabat. vid. Liv. vii, 2, et ibi Gronov.; Salmas., ll. cc.

* *Tignarii fabri*, de Rep. ii, 22.

Tinnio, solvo pecuniam. Att. xiv, 21, si quid Dolabella *tinniat*.

Titubanter, cum dubitatione, ita, ut intelligatur, aliquem non satis confidere rei, non satis certo rem scire. Cael. 7, posuistis enim, atque id *titubanter* et strictim.

Titubare. ad Div. xii, 10, si quid forte *titubatum* est, ut in bello. *εὐρημία*, pro, si calamitas accepta.

Toga, est Romanorum propria vestis (v. *togatus*), et pacis insigne, ut ait Cicero in Pison. 30. Att. vi, 1, puram *togam* jubeor dare. Cf. vii, 8; vi, 1, etc. Est eadem, quæ *virilis* dicitur, Phil. ii, 18. Nam toga virilis erat tota alba; ingenuorum autem puerorum et puellarum limbo purpureo circumdata. v. *prætexta*. Verrin. i, 44, eripies igitur popillæ *togam* prætextam. Toga autem pura pueris dabatur in foro a prætore, ad quem a parentibus et amicis deducebantur; et tum dicebantur forum attingere. Sed etiam *toga* simpliciter dicitur pro virili, et pura, quam opponitur prætextæ: pueri *togam* sumentes, prætextam deponebant. Vatin. 12, *toga* pulla, est atra, insigne luctus; de qua vid., ut et de toga, ejusque colore in universum, præter scriptores de re Vestiariæ, Lips. Elect. i, 13; Manut. Quæsit. per Epist. iii, 1.

Togata, int. fabula, Sext. 55. est

quæ agitur ab actoribus togatis, in qua adeo romanorum hominum facta et mores exprimuntur; ei opponitur Græca, quæ *palliatâ* dicitur. Græcis enim ita proprium pallium, ut toga Romanis. vid. *pallium*. Cf. Rutgers. Var. Lect. iv, 19.

Togatus, pro cive romano; quod civibus rom. toga propria. Itaque *togati* opponuntur Græcis. Rose. Am. 46, ipse vero (libertos Chrysogonus) quemadmodum passim per forum volitet cum caterva *togatorum*, videtis. Indignum enim, libertum deduci a civibus romanis, tanquam clientibus. vid. Hotom. ad h. l., qui male huc refert salutatores Martialis; nam salutatores *togati* dicti demum, quum toga vulgo in usu esse desisset sub Cæsaribus; de quo vid. Ferrar. R. Vest. i, 33. Ciceronis autem temporibus toga erat communis omnibus civibus, et omni tempore gestabatur quum in urbe, tum extra urbem. Verr. i, 29, *togati* creditores Græcorum. Or. i, 24, petam, ne has meas ineptias (præcepta de arte dicendi) efferatis: quamquam moderabor ipse, ne, ut quidam magister atque artifex, sed quasi unus e *togatorum* numero, atque ex usu forensi homo mediocris, etc. Nempe magistros rhetorices se profitebantur Græci: his opponuntur *togati*. Cave putes *togatum* poni pro patrono causarum, quod nominis causidicis sub imperatoribus interdum tribui videmus, quod, quam non esset amplius vulgo in usu toga, tamen causidici in togis causas agebant. vid. Ferrar. l. c. Verr. ii, 62, quos produxero, qui ex Sicilia testes sunt, sive *togatum* velis, sive Siculum. In quo loco librarii interpretamentum reposuerunt, civem rom.; quod deinde Cujacius sustulit. v. Gruter. ad h. l. † Pro Latino: nam Latini quoque toga utebantur, quod aut civitate post bellum Latinum donati, aut certe socii pop. rom. essent, et rom. legibus uterentur. Orat. iii, 11. Etiam Gallia Cisalpina a togæ usu *Togata* dicitur, Phil. viii, 9. † *Togati* etiam opponuntur armatis, aut certe pugnandum aptis, in quo toga impedimento est. Cæcin. 15, advocatio *togatorum*. † Off. i, 23, qui *togati* reipublice præsent, opponuntur imperatoribus.

Togula. Att. i, 18, Pompeius *togulam* illam pictam silentio tuetur suam. Toga picta, int. acu, est triformis, et thensas ducentium vestis; quæ et Jovis toga dicitur, quia sumebatur e Capitolio, ut et palmata tunica, quæ et ipsa Jovis tunica dicitur. Erant enim in templis plurimæ deorum pretiosæ vestes, quibus diebus festis ornarentur deorum statuæ. Primus Gordianus propriam habuit togam pictam, tunicamque palmatam. Vid. Ruben. R. Vest., i, 21.

Tollere, suscipere. Verr. iii, 1, quid oneris *tollant*. † *toll* alicunde dicuntur, qui locum aliquem relinquunt. Quint. 3, *tollitur* ab atriis Liciniis. † ad Q. fr. ii, 10, ut te proficiscens non *tollerem*, int. in rhedam, aut lecticam, comitem itineris sumerem. Horat. Serm. ii, 6, 42, quem *tollere* rheda, etc. † laudare, ad Div. xi, 20. Nempe ambigue dictum erat *τὸ tollendum*, quod significare poterat, laudandum et interficiendum. Vid. Manut. ad h. l. Att. ii, 25, *tollere* alicujus laudes in astra. Or. iii, 26, *tollere* altius dicendo. † Nat. D. iii, 33, at Phalaris, at Apollodorus pœnas *sustulit*, h. e. dedit, solvit. † *liberos tollere*, est agnoscere natos pro suis liberis, et educare: unde deinde dicitur pro, creare liberos. Div. i, 21, pœnam, Priamo qui foret post illa natus, temperaret *tollere*. † *tollere* diem. Legg. iii, 18, quod alias dicitur, eximere diceudo. † negare. N. D. i, 30, verbis reliquisse deos, *re sustulisse*. ibid. 31, *toliquimus* omnia, quæ ant historia, ant ratio nova affert. Et similiter pluribus locis.

Topiaria est ars non modo herbis, hedera, aliisque, arcolas hortorum vestiendi et ornandi, sed etiam ex fraticibus et virgultis, ut buxo, myrto, acantho, aliisque, flectendo, tendendo, varia horti ornamenta conficiendi. ad Q. fr. iii, 1, *topiariam* facere videntur. Hinc dicitur

Topiarius. ibid., *topiarius* laudavi: quanquam alii h. l. neutro genere dictum de opere topiario putant. v. viros doct. ad Plin. iii, 19; Salmas. ad Spartian. Hadr. c. 10, pag. 89; Christus in Villatico, pag. 96. *Topiariorum* non semel mentio in

lapidibus ap. Gruter., p. DCII, 8, 9, etc.

Topice, *Top.* 2, est ars inveniendi rhetorum, quam. auctore Aristotele, explicavit Cicero in *Topicis*.

Toreuma. Verr. ii, 52, *toreumata* sane nota ac pretiosa auferuntur. ibid. iv, 18, habere eum perbona *toreumata*; in his pocula duo quædam — Mentoris manu summo artificio facta. Pis. 27, *toreuma* nullum. *Toreuma* poculum, auro argentove cælatum, esse, multis disputat Salmasius ad Solin. p. 735 sqq; nec fieri torno, ut quidam existimant, sed cælo: tornus *τορνεύεται*, cælum *τορεύεται*; unde cælatores *τορευταί*, tornatores *τορνευταί*. Cf. Benilei. ad Horat. Art. poet. v. 441. Sed tamen Cicero, Verr. ii, 52, diserte distinguit *toreumata*, et opera cælata; fuitque Mentor sculptor, non cælator. Vide an sint sculptilia e ligno, ebore, etc., quæ sunt scalpello: quale fuit Virgilianum in Eclogis poculum. Mentoris manu factum. Ovid., Met. x, 248, *Sculpit ebur*.

* *Tormentum*, cruciatus. ad Div. vi, 7, *tormentum* cæcæ suspitionis. † Tusc. v, 1, quod etsi probatum difficile est, propter tam varia et tam multa *tormenta* fortunæ: sc. quibus exposita est virtus, ut ad Div. v, 16, dicit, omnibus telis fortunæ propositam esse vitam nostram. Hic machinæ nomen ponitur, qua tela coniciuntur.

Torminosi, qui? Tusc. iv, 12.

* *Tornare*, rotundum facere. Univ. 6, Deus mundum ita *tornavit*, ut nihil effici possit rotundius. de Rep. i, 14, eam (sphæram solidam) a Thalete Milesio primum esse *tornatam*.

Torpedo, piscis genus. Nat. D. ii, 50, *torpedit* torpore se tutantur: unde sc. et nomen duxerunt.

Torquere, convertere. Inv. i, 21, quod uterque *torquere* ad suæ causæ commodum debet. Leg. i, 10, opinionum vanitas imbecillitatem animorum *torquet* et flectit, quocumque cœpit. Coel. 6, huc et illuc *torquere* et flectere suam naturam: de homine omnium obsequi studiis volente, et, prout res et locus postulat, ita mores et vitam instituentem. † excutere, accurate explorare. P. Sull. 28, *torqueatur* vita Sullæ. † mo-

lestiam, negotium creare. ad Div. viii, 11, non diu, sed acriter, nostræ supplicationes *torsērunt*.

Tortuosus, nimis acutus et subtilis, spinosus. Acad. ii, 31, de pseudomeno. Fin. iii, 1. † Sed quæ nimis subtilia sunt, eadem etiam solent esse obscura: hinc *tortuosum* pro obscuro. Div. ii, 63, quum stertentes—deferant. Cf. *contortus*. † Item, quia *tortuosæ* conclusiunculæ sunt etiam fallaces, *tortuosi* opponuntur simplicibus, rectis, candidis. Læl. 18, simplicem præterea—eligi par est;—neque enim fidum potest esse multiplex et *tortuosum* ingenium.

* *Tortus*, subst., spira in serpente. Div. ii, 30, draco immani *tortu*. Tusc. ii, 9, draco *tortu* multiplicabil. Uterque locus e poeta.

Torus, pars carnea in lacertis et pectore. Tusc. ii, 9, *tori* lacertorum. † *tori* sunt etiam in coronis, Or. 6; qui sunt, ex sententia Paschalii de Coronis ii, 12, partes quædam in circulo coronæ collectiores et eminentiores, ejusmodi sunt in tauro tori, aut in homine, quod et Lambino placet ad Plant. Amphitr. Prol. 144. Ex ratione loquendi Ciceroniana colligi posse videtur, toros extrinsecus addi coronæ, ornamentum loco, iisque coronam distingui. Sunt autem *tori* idem, qui passim ab auctoribus *toruli* vocantur, h. e. lemnisci, tæniæ, vittæ, quæ, ut in nummis cernitur, majoris ornamentum causa coronæ addebantur. vid. Lambinus, loc. cit. *Torus* enim et *torulus* est funiculus. vid. Lex. Rustic. Gesneri in *torus*. Cf. Casaub. ad Sueton. Ner. 25; Cuper. ad Apotheos. Homer. pag. 139; viros doct. ad Ammian. xxix, 7.

Totus; *totum* pro re summa, s. pro eo, quod est caput et summa rei. Att. v, 20, est *totum*, quid kal. martius futurum sit. ad Q. fr. iii, 1, *totum* in eo est, ut, etc. † ad Div. xv, 4, *toto* iis, qui novari aliquid volebant: ubi vid. Manutius. Cum genitivo dixit Liv. xxxv, 3, multitudo *tota* Antiochi erat. † Att. xiii, 20, quidquamne me putas curare in *toto*, nisi ut ei ne desim? Patem esse in universum.

Trabalis. Verr. v, 21, ut beneficium, quemadmodum dicitur, *tra-*

bali clavo figeret: h. e. firmissimum efficeret.

Tractabilis, qui tangi potest, de Univ. 4.

Tractare, proprie est contingere manibus, in manibus habere, ut Parad. v, 2, matellionem Corinthium cupidissime *tractans*. Tusc. v, 38, ea, quæ gustemus, olfaciamus, *tractemus*, audiamus. † administrare, curam alicujus rei sustinere. ad Div. xiii, 77, bibliothecam meam *tractavit*. Cæcil. 10; Verr. v, 24, *tractare* pecuniam publicam, de quaestore. † considerare. Tusc. iv, 24, *tracta* definitionem fortitudinis. † gerere se. Cæcil. iii, 12, ita me in republ. *tractabo*. Cf. ad Div. xiii. 12. † commovere, impellere animum. Brut. 50, mentes verbis, et sententiis, et actione *tractantur*. Orat. 28, eloquentiæ est *tractare* animos, et omni modo permoveere. † est etiam verbum scenicum; nam actores dicuntur personas *tractare*. Rosc. Com. 7, ejus personam præclare Roscius in scena *tractare* consuevit. † *tractari* in re aliqua dicuntur, qui in ea sæpe multumque versantur. Arch. 2, et in ejusmodi persona, quæ—minime in judiciis periculisque *tractata* est. Burmannus, ad Ovid. Rem. A. 381, male probat Passeratii interpretationem, e formula illa, quum poetæ personam aliquam *tractare* dicuntur. Nam hoc est inducere agentem, loquentem; quod h. loc. non convenit.

Tractatio, Orat. 35, est modus et ratio, qua res ab oratore dicuntur et ornantur. Or. iii, 23, *tractatio* (rerum) ex se gignit aliquid, quod, etc.

Tractatus, ns. Or. iii, 23, *tractatu* ipsarum artium delectari. Est de iis, qui nihil aliud agunt, de professoribus earum.

Tractatus, adj., versatus. v. *tractare*, extr. † considerando et discendo cognitus. Or. 33, orator habeat omnes philosophiæ notos et *tractatos* locos. Cf. Or. iii, 14. † actus, gestus. Herenn. iv, 24, vita honeste *tractata*. † compositus, factus. Or. 67, incisim et membratim *tractata* oratio: nisi scribendum *tracta*.

Tractus, ns. Or. ii, 13, *tractu* orationis levi et æquabili perpolvit opus. Aliter est *tractus* verborum,

Or. ii, 50, de pronuntiatione tarda. † Div. ii, 46, plus terrarum situs, quam lunæ *tractus*, ad nascendum valere. Lunæ *tractum* recte vir doctus in Obs. Misc. a Dorvillio curatis, vol. iii, pag. 17, interpretatur cursum, motum, et omnem faciem lunæ cum spatio, quod pereunt. Sic siderum *tractus* est ap. Manil. i, 532; in. 360, quod de ortu et progressionem eorum intelligit Cortius ad Sallust. Jug. p. 634. Nempe si ita Cicero scripsit, ita capiendum; sed in *tactus* ostendit Ernest. meliorem sibi videri lectionem, *tactus* lunæ. — * *tractus* muri, de Rep. ii, 5, ubi cod. Vatican. habet *tractatus*.

Tractus, adj., inceptus, initium habens. Brut. 6, ab isto initio *tractus* sermo. Nat. D. ii, 55, venæ a corde *tractæ* et profectæ, in omne corpus ducuntur. † sæpe dilatus. Milon. 9, comitia *tracta*. † lenis, sine asperitate. Or. ii, 15, *tractum* genus orationis. Or. 20, in historia *tracta* quædam, et fluens, expetitur, non hæc contorta et aeris oratio.

Tradere, commendare. Verr. iii, 12, non a patre ei *traditū*, ad Div. vii, 5, totum hominem tibi *trado* de manu in manum, ut aiunt. † *tradere* se alicui etiam dicuntur, qui ab eo in arte aliqua erudiri volunt. Phil. ii, 2, te in disciplinam meam *tradideras*. Brut. 89, quum Philo Romanus venisset, totum ei me *tradidi*, admirabili quodam ad philosophiam studio concitatus. Inv. i, 3, *traderent* se in studium quietum † est etiam verbum juris in abalienationibus, ut *traditio*, Top. 5 extr. Hinc eleganter ad Quir. p. R. 5, quum duo consules, emti pactione provinciarum, auctores se inimicis reip. *tradidissent*.

Traditio, verbum juris, de abalienatione rerum mancipi, quæ fit per nexum. Top. 5 extr., abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut *traditio* alteri nexu, aut in jure cessio.

Traducere. Brut. 53, *traducere* a severitate in hilaritatem. Verr. ii, 78, ab ejus infamia—vestros animos in aliam partem—*traducat* † sustinere, exsequi. Attic. v, 9, summa abstinentia munus hoc *traducere* equum dicuntur equites, quum in transvectione a censore, non adempto equo,

transeunt. Cluent. 48. † *traduci* est etiam in adoptionibus: si quis adoptione fit e patricio plebeius lege curiata. Att. i, 18.

Traductio, metonymia. Or. iii, 42, ne illa quidem *traductio* atque immutatio in verbo, etc. pro Afris est sumpta Africa. † figura in verbis. Hereun. iv, 14, *traductio* est, quæ facit, ut, quum idem verbum crebrius ponatur, non modo non offendat animum, sed etiam concinniores orationem reddat, etc. † *traductio* etiam est, quum lege curiata per adoptionem e patricio plebeius, aut e plebeio patricius fit. Sext. 7, *traductio* ad plebem furibundi hominis. Hinc

Traductor. Att. ii, 9, hic Hierosolymarius *traductor* ad plebem; se. qui iuverat Clodii traductionem ad plebem.

Tragicus, de oratore grandi, sublimi, et animos permovente. Brut. 55, grandis, et, ut ita dicam, *tragicus* orator. Or. ii, 56, sed hæc *tragica* atque divina.

Tragædiæ. Or. i, 51, nec vero istis *tragædiis* tuis, quibus uti philosophi maxime solent, perturbor, etc. ibid, 53, his *tragædiis* Galbam liberatum ferebat; quas se. fecerat in commovendis iudicum animis. ibid. ii, 51, si *tragædias* agamus in nugis. Ante dixerat: in parvis rebus adhibere dicendi faces. Tusc. iv, 34, at quas *tragædias* effecit (s. ut Bentleio placeat, effudit) ? etc.

Trahere, sumere. Verr. iii, 98, quæ decumæ lege et conditione *trahuntur*. † differendo prorogare. Att. x, 8, si *trahitur* bellum. Mil. 9, *tracta* esse comitia. † Inv. ii, 9, ex victu multæ *trahuntur* suspensiones. Herenn. i, 5, in invidiam *trahemus*. Acad. ii, 36, hæc disputationibus hæc et illuc *trahuntur*: h. e. de his in utramque partem disputatur. ad Div. iii, 3, molesuam e perniciem reip. *traxerit*.

Trajectio, transpositio. Orat. 69, et nititur ea *trajectione* verborum (intell. aperta), et nihilo tamen aptius explet conclusivæ sententias. Paullo ante dixerat, *trajicere* verba aperte. † *hyperbole*. Or. iii, 53, tum augendi minuendive causa veritatis superlatio atque *trajectio*. † Div. i, 1, *trajectiones* stellarum observi-

taverunt. Et ii, 6, 28. Sunt *μετέωρα*. vid. Senec. N. Q. i, 1.

Tralatitius, aliunde petitus et translatus. In legibus et edictis in primis, *tralatitium* dicitur, quod totidem verbis ex alia lege, aliove edicto, repetitum est: unde Att. v, 21; Verr. i, 44, *tralatitium* edictum. Att. iii, 23, caput *tralatitium*. Hinc *tralatitia* usitata, vulgata, nota. ad Div. viii, 5, nosti enim hæc *tralatitia*: de Galliis constituetur; erit, qui intercedat, etc.

* *Transmittere*. v. *transmittere*.

Tranare, pro permeare. N. D. ii, 9, de hoc genere igneo, quod *tranat* omnia.

Tranquillitas, de mari, in plural. Att. vi, 8, ceterisque longis navibus *tranquillitates* aucupaturi eramus.

Transferre, pro eo, quod vulgo dicunt *applicare*. Off. i, 16, quod ab Ennio positum in una re, *transferri* in multas potest. Fin. i, 3, ad eorum cognitionem divina illa ingenia *transferrem*, i. facerem, ut legere et intelligere possent eorum scripta, e. c. Latine vertendo.

Transigere, de scribentibus et dicentibus, quum alicujus rei explicationem aut argumentum absolverunt. Invent. i, 23, ut prima quæque pars, ut posita est in partitione, sic ordine *transigatur*. Orat. 40, ut proponat, quid dicturus sit, ut, quum *transegerit* jam aliquid, definiat.

Transire. ad Div. ix, 1, facile me, quæ impendeant, *transiturum*.

Transitare. Att. v, 21, est *transitans*, sed e correctione Manutii.

Transitio. Nat. D. i, 18, docet, eam esse vim et naturam deorum, ut — imaginibus, similitudine et *transitione* perceptis, cernatur. Cf. ibid. 37, 39. Hoc est illud, quod est apud Diog. Laert. x, 139: τὰς θεῶν λόγῳ θεωρητὲς εἶναι. — ἧς δὲ, κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχῆς ἐπιρρύσεως τῶν ὁμοίων εἰδῶλων ἐπὶ τὸ αὐτό. v. ap. Ciceronem ibid. c. 38 init.

Translatio. Inv. i, 8, actio *translationis* et commutationis indigere videtur. v. *translativus*. Verr. iv, 42, nomen suum isti ad *translationem* criminis commodaturum: h. e. passurum, ut crimen suum Verres in ipsum transferre possit.

Translativus. Invent. i, 8, *translativa* constitutio quid sit?

* *Transmarinus*. Or. iii, 33, quid M. Catoni præter hanc doctrinam *transmarinam* atque adventitiam defuit? Sic de Rep. ii, 15, *transmarinis* artibus eruditos.

Transmittere, committere, attribuere. Manil. 14 quis dubitat, quin hoc tantum bellum Pompeio *transmittendum* sit? † tribuere. ibid. 1, tempus amicorum temporibus *transmittere*. † mare transire. Att. viii, 11, Lentulum ante *transmissurum*. Fin. v, 29, maria *transmisit*. de Rep. i, 3, maria *transmittant*.

Transscribere. Nat. D. iii, 30, *transscribere* tabulas publicas: describere corrupendi causa, ut Cluent. 24.

Trapezophoros, ad Div. vii, 23, signum, quod mensam fert.

Treviri. v. *triumviri*.

Tribunarius, ad tribus pertinens. Planc. 15, quod iudiciorum genus si est æquum nulla in re, nisi hac *tribunaria*. ibid. 19, hæsitantem te in hoc sodalitiolorum *tribunario* crimine. Res *tribunaria* et crimen *tribunarium* dicitur, quo objecta est Plancio *tribunum* corruptio.

Tribuere, distribuere. Or. 33, ut in eas partes *tribunatur* oratio. ad Div. xiii, 50, *tribuere* in vulgus. Conf. Invent. i, 5, 55; Tuscul. ii, 21. † imponere, mandare. Or. iii, 36, plus attulisti, quam tibi est *tributum* a nobis. † *tribui* dicuntur, quæ habemus, etiam non accepta. Leg. i, 3, si mihi nullum *tribueretur* tempus vacuum. † Pison. 21, *tribuit* se comitem, sc. præbuit, dedit: sed Lambinus et Grævius corrigunt, *præbuit*.—* Alieni *tribuere* omnia, Brut. 50; de Rep. i, 10, est, aliquem habere primo omnium loco, atque aliis et sibi ipsi adeo præferre.

Tribunal, est suggestum, in quo ponitur sella magistratus, jus dicentis, aut iudicium, sive in urbe, sive in provincia, exercentis, in castris autem imperatoris iudicantis, concionantis. Primo suggestum fuisse, non sellam, uti nonnulli interpretantur, patet ex eo, quod distinguuntur *tribunal* et sella. Verr. ii, 38, prætor de sella ac *tribunali* pronuntiat. Et sic est sapissime. In urbe ligneum et

mobile fuisse, patet ex Vatin. 9, feceris ante Rostra pontem, *continuatibus tribunalibus*, etc. deinde ex Sueton. Cæs. 84, ubi Cæsaris corpus in foro combustum dicitur congestis subselliis ac *tribunalibus*; quod etiam in corpore Clodii factum est. Prætores, Romæ et in provincia, in *tribunali* sedisse jus dicentes, aut iudicia exercentes, ex pluribus Ciceronis locis, quos partim protulimus, partim proferemus, patet; de imperatoribus in castris juvat unum locum afferre ex Liv. xxviii, 27, ubi imperator Scipio dicit, Albium et Atrium sedisse in *tribunali* P. Scipionis. Sed hoc erat plerumque e cespite congesto, ut demonstravit Lipsius ad Tacit. Annal. i, 16. vid. tamen in primis Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. xiii, p. 628. In *tribunali* autem, quoniam satis amplum erat, una cum prætore urbani sedebant, quos sibi in consilium advocaverat (Orat. i, 37, nobis in *tribunali* Q. Pompeii prætoris urbani sedentibus, etc. Conf. Sueton. Tib. 33); in *tribunali* vero quasitoris, quum causa ageretur, amici ejus, qui audire oratores cuperent. Brut. 84. † Ceterum, quod ad figuram attinet *tribunalis*, ex nummis patet fuisse quadratam. Hanc figuram ergo *tribuenus* militaribus, forensibus. Sed Vitruvius, v, 1, formam semicircularem facit, nempe lapideorum et perpetuorum, quæ in basilicis erant: de iis enim ibi sermo, non de omnibus; atque id subjecta a Vitruvio ratio docet. Sed quod de his Vitruvius dicit, male quidam ad universa transtulere.

Tribunitius. Act. i in Verr. 16, lex *tribunitia*. v. Ind. Legg.

Tribunus. tria genera tribunorum sunt apud Ciceronem. 1) *tribuni* plebis, de quorum institutione, causis, juribus, tirones cognoscant ex Liv. ii, 33; de Rep. ii, 33, 34. Conf. Ind. Legg. in *Sacratæ leges*. Sublata est *tribunitia* potestas postea, re et nomine, ad tempus quum decemviri legibus ferendis constituti essent, Liv. iii, 32; restituta, ibid. 54; sublata iterum re, nomine relicto, a Sulla dictatore (Cic. Leg. iii, 9; Cæs. Bell. Civ. i, 5. In quo tamen scrupulum injicit locus Ciceronis Verrin. i, 60, de quo vid. Ind. Legg.

in lege *Cornelia* tributitia); restituta iterum a Cn. Pompeio. Eorum potestas antiquissima et prima fuit intercessio contra decreta senatus et magistratum; sed ea postea aucta. Post tempora Sullæ, et Ciceronis ætate, quæ huc in primis pertinet, senatores tribuni fuere; in senatu sedere, ad senatum referre potuere (v. ad Div. i, 1), edicere, ut senatus conveniret. *ibid.* xi, 6. etc. Conf. Lips. Elect. ii, 13; Torrent. ad Sueton. Aug. 10. 2) *tribuni* militares, ad Q. fr. ii, 14; sunt autem *tribuni* militum in legionibus, ut præfecti in turmis, subjecti legato, ut ipsis centuriones. v. ad Div. xv, 4. Creati sunt modo a populo, modo ab imperatoribus. Ab his creatos docet locus ad Q. fr. ii, 15, M. Curtio *tribunatum* a Cæsare petivi, etc. A populo creatos innuitur, Act. i in Verr. 10, tres hi, homines veteres, *tribuni* militares sunt designati; ex kal. jan. non judicabant. De hac re adscribam tironum causa locum Asconii ad l. c. *Tribunorum* mil. duo genera sunt: primum eorum, qui Rufuli dicuntur (de quibus Festus in h. v.); hi in exercitu creari solent: alii sunt Comitii, qui Romæ comitiis designantur. Sed de hac re vid. e Livio aliisque erudite disputantem Lipsium, Milit. Rom. ii, 9. In eo variatum esse, ut mox *tribuni* a populo, mox ab imperatore crearentur, mox universi, mox pro parte, locis plurimis Livii patet; v. xxvii, 36; xlii, 31; xliii, 12; xliv, 21. 3) *tribuni* ærarii, Planc. 8, sunt ordinis plebei. Itaque quam lege Aurelia judicia cum omnibus ordinibus communicata essent, de plebe judicant *tribuni* ærarii. ad Q. fr. ii, 16, 16; Att. i, 16. Per eos militibus pecunia stipendiorum numerabatur, ut est auctor Festus. In eorum nomine facere ludit Cic. Att. l. c., ubi de iudicio Clodiano: *tribuni* non tam ærati (h. e. divites), quam, ut appellantur, ærarii, h. e. ære corrupti.

Tribus, sunt partes populi, in quas descriptus est pro loco et regione, quam habitant cives romæ ex instituto Romuli. v. in primis Sigonium, de *tribubus* accurate disputantem de Aut. Jur. Civ. R. i, 3. † Ciceronis tempore xxxv *tribus*

fuere, quarum nomina v. supra post Indic. Histor. Mutata est aliquantum ratio *tribuum*, quam Q. Fabius M. facem urbanam omnem in quatuor urbanas *tribus* coniecit. v. Ind. Hist. in Q. Fabius; a quo tempore honestius fuit in *tribu* rusticana esse, quam in urbana, et nota censoria, e rusticana in urbanam conjici. Cluent. 43, *tribu* moveri. A *tribubus* dicuntur comitia *tributa*; sed fit tamen non semel apud Ciceronem mentio *tribuum* in comitiis centuriatis, v. c. Agr. ii, 2, me non extrema *tribus* suffragiorum, sed primi illi vestri concursus—consulem declarare. Id quale sit, tironum causa verbis J. Fr. Gronovii docebimus ex Observ. iv, 1, p. 5: Multitudine civium in immensum aucta, unaquaque in *tribu* permulti erant diversarum, imo omnium classium cives, jamque singulæ classes in unaquaque *tribu* plures faciebant centurias tam juniorum, quam seniorum. Hinc Cicero in or. pro Plancio, c. 20, *centuriam* vocat unius *tribus* partem. Ergo comitiis centuriatis ex *tribubus* xxxv sorte una *tribus* excernebatur, ex cujus centuriis primæ classis quod quæretur prærogativa *centuria*, ipsa quoque hæc *tribus* jam prærogativæ nomen acquisierat: deinde quot illius sorte ductæ etiam prærogativæ *tribus* essent centuriæ primæ classis, tot rursum sortes conjiciebantur in sitellam, numero, ut videtur, aliquo notatæ, quo prima juniorum vel seniorum, secunda, tertia et deinceps, centuriæ distinguerentur; tum quam *centuriam* designans sors excidisset, ea erat prærogativa *centuria*. Hinc factum, ut, quemadmodum ob *centuriam* prærogativam etiam *tribus* in qua continebatur, prærogativæ nomine gaudebat, sic etiam *tribus* nomen daretur illi centuriæ, atque adeo promiscue interdum hæc duo vocabula *centuriæ* et *tribus* hac in re comitali usurparentur. Hæc ille. Apud Florum etiam extra rem comitalem *tribus* pro *centuria* equitum dici, viderunt viri docti, i, 1, 5, ubi v. Duker. Ex quo intelligitur, eo tempore *centuriam* et *tribum* promiscue dictas. Ceterum illam rationem *centuriæ* prærogativæ sorte capiendæ, quam Gronovius explicat,

apparet, de tribubus rusticanis tantum accipiendam esse, quod in tribubus urbanis eo tempore primæ classis centuriæ esse non potuerunt: quod vir magnus monere prætermisit, scilicet, ut opinor, quia etiam non monitis in mentem debebat venire.

Tributarius. Verr. iv, 66, facete *tributarie* dicuntur litteræ, quibus pecunia promissa erat, aut quibuscum una pecunia missa.

Tributum, per tribus, in tribus. Att. iv, 16, Scaurus populo *tributum* domi suæ satisfecerat. Muren. 32, si gladiatoribus (h. e. in ludis gladiatorii) vulgo locus *tributum* esset datus. Cf. 34. Flacc. 7, *tributum* et centuriatum descriptis ordinibus, classibus, etc.

Tributio, distributio (v. *tribuere*). Nat. D. i, 19, *tributio* æquabilis.

Tributum, quomodo a vectigali differat, et tributarii stipendiarii que a vectigalibus, v. in *stipendiarius*. Sed omnis pecunia collata a pluribus in medium, quam *collectam* dicimus, appellatur *tributum*. Verr. iii, 42, Imacharenses *tributum* facere coegisti, ut Apronio darent us xx millia, vulg. *ferre*. ad Div. iii, 7, querebare, quod legatos *tributa* exigere vetarem, i. e. *collectam* facere.

Tricæ. Att. x, 8, domesticæ tricæ, sunt difficultates rei familiaris.

Tricari, tergiversari, moras facere. Att. xv, 13, Dolabella scripsit, sese de attributione omnia summa fecisse; Vectenum acensat: *tricatur* scilicet. ibid. xiv, 19, Publius tecum *tricatus* est, i. e. non clare locutus est et mentem aperuit.

Triens, tertia pars hereditatis; est enim proprie tertia pars assis. Att. vii, 8, Dolabellam video Liviae testamento esse in *triente*.

Trierarchus, Verr. i, 20, etc. est præfectus triremis, quem creat civitas, quæ navem suo sumtu ædificatam præbet. Alio sensu est apud oratores Græcos, v. e. Demosthenem, de Coron. 30; nempe ibi significat eum, qui aut solus suo sumtu triremem ædificat, instruit, ac deinde ei etiam præest, aut aliquid confert ad triremem ædificandam, unde τριεραρχς dicitur.

Trietrides, sunt solemnia Bacchi, a numero annorum, post quos

celebrabantur. Nat. D. iii, 23, *trieterides* a Dionysio quinto constitutæ putantur.

Trinundinum, s. trinum nundinum, ternæ nundinæ, quibus, quum cives ex agris in urbem confluerent, ut fructus agrorum et alias merces rusticas venderent, lex in comitiis ferenda promulgabatur, ut eam etiam atque etiam considerare cives possent, et candidati magistratum petebant. Ternæ autem nundinæ cum diebus interjectis faciunt summam septemdecim dierum, non, ut quidam docti viri existimarunt, septem et viginti. Numerandorum dierum enim initium fit a nundinis primis, et desinit in tertiis: nundinæ autem secundæ more Latino bis numerantur, ut idem dies sit nonus a primis nundinis, et primus in altera enneade dierum. Clare Varro, R. R. ii, 1, septem tantum dies binis nundinis interjectos dicit. ad Div. xvi, 12, se præsentem *trinum nundinum* petitarum. Dom. 16, quod in ceteris legibus *trinum nundinum* esse oportet, id in adoptione satis est, esse trium horarum. Scil. adoptio fit per legem curiatam, adeoque ad eam quoque *trino nundino* opus est. Phil. v, 3, ubi promulgatio *trinundinum*? Corn. 1, ex promulgatione *trinundinum*. Hæc commate in quibusdam edd. distinguuntur; neque id absurdum esse dixerim. Sed potest etiam abesse distinctio, ut sit ellipsis præpositionis *per*, ut in illo ad Div. xvi, 12, et alibi.

Tripidium, quid sit, docet Cicero, Div. ii, 34. Cl. i, 15; ii, 8; ad Div. vi, 6.

Tristis, severus, justus. Act. i in Verr. 10, *tristis* iudex. Cæl. 6, *tristis*, opponitur remisso. Quint. 18, natura *tristi* ac recondita fuit. Brut. 30, *triste* ac severum dicendi genus.

Tristitia, severitas. Or. i, 7, *tristitia* sermonis. † opponitur elegantiae et suavitati in oratione. Fin. iv, 28, illorum *tristitiam* atque asperitatem fugiens Panætus, etc. † Offic. i, 12, quum dixisset hostem, h. e. peregrinum, veteribus dictum esse, qui perduellis appellandus erat, addit: lenitate verbi *tristitiam* rei mitigante.

Tristius, de Sen. 19, adolescentes gravius ægrotant, *tristius* curantur

h. e. acerbioribus molestioribusque remediis.

Tritones piscinarum, Att. ii, 9, sunt, quos alibi *piscinarios* vocat: ita appellat, quod sæpe piscinas illas visebant, et ibi ludebant vocandis nullis, etc.

Triumphalis. Pison. 19, provincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime *triumphalis*: h. e. quæ maxime materiam belli triumpho digni gerendi habet, et ex qua adeo plerique proconsules redeuntes triumphavere.

Triumphus. Phil. xiv, 8, *triumplum* pugnae egit.

Triumvir. Or. 46, *triumviri* capitales (cf. ad Div. vii, 13), sunt præfecti carcerum (v. Liv. xxxii, 26 extr.), quibus suppliciorum a damnatis sumendorum cura mandari solet. De iis lege Lipsium ad Tacit. Annal. v, 9, et quos laudat præterea Curtius ad Sallust. Catil. 55. † ad Div. vii, 13, *treviri* (triumviri) auro, argento, ære, int. flando, feriundo. Dicti etiam monetales. v. Pompon. Orig. Jur. § 30. De scriptura *treviri*, agunt viri docti ad Liv. xl, 29. † Cluent. 13, ante pedes Q. Manilii, qui tum erat *triumvir*, constituunt: intellige de magistratu municipali. Municipiorum enim magistratus a numero appellantur, qui non idem in omnibus municipiis fuit. † *tres viri* epulones sunt, Or. iii, 19; de quorum origine, et jure prætextæ, v. Liv. xxxii, 42.

Triumviratus. Brut. 31, de Q. Ælio Tuberone: qui quidem in *triumviratu* judicaverit, contra P. Africani avunculi sui testimonium, vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. Qui fuerit hic *triumviratus*, non vidi, qui explicaret, præter Corradum ad h. l. p. 217; qui Tuberonem non triumvirum agrarium, sed monetalem, aut capitalem putat fuisse. Quod probari non potest. Nam talis triumvir quomodo tale quid judicare potuisset? Mihi autem non est dubium, quin sermo sit, non de triumviratu Tuberonis, qui nullus fuit, sed de tempore *triumviratus* agrarii, qui fuit illius temporibus ex lege agraria Sempronia C. Gracchi. Nam quum a triumviris agrariis M. Fulvio Flacco, C. Graccho et C. Carbone,

dum agros dividerent, graves seditiones excitatae essent, ex sententia P. Africani senatus judicia causarum agrariorum a Illviris, tanquam suspectis, ad consulem C. Sempronium aliosque judices transferre voluit. v. Pigh. ad ann. 624. In qua re, quum de iudicibus, qui cum Sempronio judicarent, ageretur, potuit incidere, aut incidit potius, illa de vacationibus augurum quaestio.

Trochæus, vulgo dicitur pes una longa et altera brevi: sed apud Ciceronem est pes tribus brevibus syllabis, qui et *tribrachys* dicitur; quem nos autem vulgo *trochæum* dicimus, *choreus* a Cicerone dicitur. Orat. 57.

Tropæa. Arch. 9, nostra sunt *tropæa*. Intelligenda quævis victoriarum monumenta, posita in iis regionibus, ubi victi hostes. Nam quæ proprie dicuntur *tropæa*, Romanis inusitata fuere. v. dicta ad Sueton. Cæs. 11, ubi et alia *tropæa* Rom. Ernest. protulit, quæ similiter accipi possunt.

Trulla. Verr. iv, 27, erat etiam vas vinarium, ex una gemma pergrandi, *trulla* excavata, manubrio aureo. ibid., *trulla* gemmea. Erat autem hoc vas comparatum ad vinum hauriendum et poculo infundendum, quod vel ipsum manubrium indicat. Ex Horat. Sat. ii, 3, 144, festis potare diebus Campana solitus *trulla*, vapamque profestis, colligunt, fuisse poculum, quia sc. *trulla* potari dicitur. Sed hoc non est consequens. *Trulla* potatur, quia est inter instrumenta et vasa, quibus in conviviis utimur. Conf. Burm. ad Petron. c. 75. *Trulla* murrhina est ap. Plin. xxxvii, 2, ubi male Harduinus de vase lavatorio explicat. Contextus docet, vas mensarium atque potorium fuisse.

Tueri, intueri, inspicere. Div. i, 14, intuerentur, nec *tuendi* satiety capere posset. † *tueri* templa, etc. dicitur non modo qui supremam eorum curam habet, et tecta et sarta conservat, ut Romæ censores, Leg. iii, 3; sed etiam redemptores, qui in templis aliquid instaurandum, sarciendum, melius faciendum redemerunt. Verr. i, 50, ædem Castoris P. Junius habuit *tuendam*. Ex sequentibus autem patet, eum columnas quasdam redemisse ædificandas. † Att.

xiii, 49, beneficium *tueri*, i. e. pro eo se gratum probare.

Tuitio, defensio, conservatio. Topic. 23, natura habet duas partes, *tuitionem* sui, et ulciscendi jus.

Tumere, ægrotum animo et perturbatum esse. Animus enim *tumens* in vitio est, Tusc. iii, 9. Etiam Livius dixit de irato, xxxiii, 11, ubi v. Gronov.; et *tumorem* de ira et minis Virg. Æn. viii, 40, ubi v. Burm., et Heins., ad Claudian. Ep. ad Hadrian. 7. † Att. xiv, 4, *tument* negotia, h. e. imminet res novæ. Cuper. Obs. ii, 4, interpretatur: quum maxime agitantur; quod probat Burmann. ad Ovid. Her. vii, 121. Melius Menkenius, Obs. L. L. p. 988, ægrotant, pessime se habent v. *tumor*.

Tumor, de animi luctu. Tuscul. iii, 12, quum *tumor* animi resedisset. ibid. 31, erat in *tumore* animus. ibid. iv, 29, recentes quasi *tumores* animi. † res novæ imminentes. Att. xiv, 5, ne deserere viderer hunc *tumorem* rerum, etc.

Tumultuari, trepidare, motu aliquo animi perturbari. Agr. ii, 37, qui sæpe et sine causa *tumultuer*. Off. i, 23, non perturbari rebus asperis, nec *tumultuantem* de gradu dejici, ut dicitur. Cœl. 15, quid *tumultuaris*? quid insanis? cf. *tumultus*.

Tumultus. Phil. viii, 1, potest bellum esse sine *tumultu*; *tumultus* esse sine bello non potest: quid est enim aliud *tumultus*, nisi perturbatio tanta, ut major timor oriatur? unde etiam nomen ductum est *tumultus* (nempe non a timore, sed a tumore, qui est rerum novarum timor, v. *tumor*). Itaque majores nostri *tumultum Italianum*, quod erat domesticus; *Gallicum*, quod erat Italiæ finitimus, præterea nullum *tumultum* nominabant. Gravius autem *tumultum* esse quam bellum, hinc intelligi licet, quod bello vacationes valent, *tumultu* non valent. Phil. v, 19, vacationem militiæ ipsis, liberisque eorum esse placere, extra *tumultum* Gallicum Italianumque. Rosc. Am. 6, *tumultus* proximus, dicitur bellum civile Sullanum. In bello autem Italico Gallicove subito edici solebat *tumultus*, quod erat summi periculi et celerrime depellendi indicium, et hanc habebat vim, ut saga sumeren-

tur, justitium esset, sine delectu milites fierent interdum, et vacationes nullæ essent. Sull. 11, meis consiliis, meis laboribus, — sine *tumultu*, sine delectu, sine armis, sine exercitu, quinque hominibus comprehensis atque confossis, etc. Phil. v, 12, *tumultum* decerni, justitium edici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sine vacationibus in urbe et in Italia, præter Galliam, tota. Muren. 10, simul atque increpuit suspicio *tumultus*, artes illicô nostræ (np. eloquentia et juris scientia) conticescunt. v. Serv. ad Æn. viii, 1. Cf. Budæum ad Pandect. p. m. 194.

Tunicatus. Agr. ii, 34, qui metus erat *tunicatorum* illorum: h. e. de infima plebe hominum, qui tunica sine toga utebantur; unde etiam *tunicatus* popellus ap. Horatium. Sed de hac re et tunica in genere necessaria tironibus tradita sunt in Lexico Fabri; et noti sunt de re Vestiaria scriptores. † In exercitationibus campestribus, uti, præter campestre, etiam tunica, modestiæ signum in juvenibus. Cœl. 5, uteremur ludo campestri *tunicati*, ubi v. Græv.

Turbare, bellum movere. Sull. 20, si in Hispania *turbatum* esset. † corrumpere. Verr. iii, 94, *turbare* reliquas spes. † *tumultuari*. Fin. i, 10, id ne feræ quidem faciant, ut ita ruant atque *turbent*, ut, earum motus atque impetus quo pertineant, non intelligatur. † molestiam alicui mala fide fallaciterque agendo creare. Q. fr. iii, 1, ne quid ille *turbet*.

Turbo. Sext. 11, illi dno reip. *turbines*; de Gabinio et Pisone. Dom. 53, tu, procella patriæ, *turbo* ac tempestas pacis atque otii.

Turbulente, animo perturbato. Tusc. iv, 28, *turbulente* humana pati.

Turgescere, perturbatum esse. Tusc. iii, 9, animus sapientis nunquam *turgescit*, nunquam tumet. Doctum videtur Plauto, apud quem *turgere* sic dicitur, Casin. ii, 5, 17.

Turmalis. Or. ii, 65, *turmalis* statua. Ita facete Africanus major Corinthiis, statuas pollicentibus, dicebat equestres statuas, quod eam ponere volebant, ubi jam multæ aliorum imperatorum essent.

* *Turpido*, barbaræ vox cod. V2.

ticani, de Rep., i, 2, frustra ab Ang. Maio defensa. Pro turpitudinis, leg. *turpitudinis*.

Turpificatus. Offic. iii, 29, *turpificati* animi foeditas.

Turpis, insuavis. Or. 47, quid si etiam abfugit (np. pro aufugit) *turpe* visum est?

Tutela. Flacc. 34, *tutela* legitima. Rose. Com. 6; Or. i, 36, *tutelæ* iudicium; quo quis accusatur, quasi tutoris officium male præstiterit, et pupillum fraudarit: etiam alibi *tutela* dicitur, ut majestas pro crimine violatæ tutelæ. v. c. Off. iii, 15.

Typus, effigies, ut elypeus. Att. i, 10, præterea *typos* tibi mando, quos in tectorio atriioli possim includere.

**Tyrannus*, de Rep. ii, 26, quo neque tetrius, neque foedius, nec dis hominibusque invisus animal ullum cogitari potest. 27, hoc nomen Græci regis injusti esse voluerunt.

Tyrotarichus, ad Div. ix, 16; Att. iv, 8, etc. genus cibi e caseo et salsamentis, ut notatio verbi docet: sed accedebant etiam aliæ res, Apicio teste, apud quem est ratio patellæ *tyrotarichæ* conficiendæ (de Art. Coquin. iv, 2), quæ apud Ciceronem patina *tyrotarichi* dicitur.

V.

Vacare. Tusc. ii, 26, si *vacet* populo, h. e., ut post dicit, si sine populo teste recte facit, non hoc agit, ut populo placeat.

Vacatio ejus est, qui a quacumque re molesta aut laboriosa liber est: res, a qua quis liber est, adjicitur interdum nominatim, interdum omititur. Phil. v, 19, *vacatio* militiæ. Font. 7, pretium ob *vacationem* datum, np. a muere viæ publicæ muniendæ. ad Div. ix, 6, quæ studia, magnorum hominum sententia, *vacationem* habent publici muneris: h. e. potestatem faciunt a republ. gerenda abstinendi. Sed non solum genitivus rei, a qua quis liber est, adjicitur, verum etiam causæ, propter quas liberatur. Cœl. 12, severitati tuæ, ut oportet, respondere non audeo: erat enim meum, deprecari *vacationem* adolescentiæ, veniamque petere. Sull. 26, *vacatio* rerum gesta-

rum, i. e. ob res gestas data. Leg. i, 3, ego vero ætatis potius *vacationi* confidebam.

Vacillare. ad Div. xvi, 15, epistola *vacillantibus* litterulis: quales nempe sunt eorum, qui, propter infirmitatem aliquam e morbo aut senectute ortam, tremebunda manu scribunt. Catil. ii, 10, qui—in vetere ære alieno *vacillant*, h. e. expedire se ex eo, et consistere non possunt.

Vacuitas, de tempore, quo munus aliquod, magistratum, nemo obtinet. ad Div. xi, 10, quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantam cupiditatem hominibus injiciat *vacuitas*. Gronov. ad Tacit. A. ii, 46, interpretatur, orba respubl. Ap. Tacitum, l. c., vacuæ legiones sunt, quæ ducem non habent. v. Gronov. Grævius e vestigiis mss. legendum judicat, *vacivitas*; quem vid. ad h. l.

Vacuum, otiosus. Brut. 5, quum te sciremus esse *vacuum*. † Catil. i, 6, quum morte superioris uxoris novis nuptiis domum *vacuam* fecisses. Hæc forma loquendi significat, de medio sublatum quemcumque, quo superstite nuptiæ fieri nullæ possunt. Sic Sallust. Catil. 15, Aurelia Orestilla pro certo creditur, necato filio, *vacuam* domum scelestis nuptiis fecisse: ubi vid. Curtius. Sed et is, qui mortuus est, dicitur *vacuam* domum facere, ap. Liv. i, 46, Aruns Tarquinius et Tullia minor prope continuatis funeribus quum domos *vacuas* novo matrimonio fecissent: i. e. mortui essent, neque amplius obstarent fratri sororique, quo minus se jungerent matrimonio. vide tamen ad h. l. Jac. Gronov.

Vadari est, jubere aliquem datis sponsoribus polliceri, se ad diem certam ad agendum de re aliqua certum ad locum venturum; estque petitoris: unde autem petitur, *vadinonium* promittit. Quint. 6, se jam neque *vadari* amplius, neque *vadinonium* promittere. Verr. iii, 15, quum Apronius ex Leontino usque Lilybæum aliquem *vadaretur* ex miseris aratoribus. Cf. Quint. 19, et Salmas. Mod. usur. c. 16.

Vadinonium est 1) præsentia aut ab eo, quem quis est vadatus, datis vadibus, s. sponsoribus, promissa,

ant a sponsoribus, qui ei, qui vadatur, praesentiam alterius sua fide et periculo suo promittunt. Hinc formulæ, Quint. 6, *vadimonium* promittere. ibid. 7, *vadimonium* sistere, etc. 2) ipsa postulatio et promissio praesentiae. ibid. 6, hominem in praesentia non vadatur; ita sive *vadimonio* disceditur. ibid. 5, res esse in *vadimonium* coepit, h. e. sibi invicem praesentiam certo die promiserant ibid. 18, quaesivit, quo die *vadimonium* istud factum esse diceret. ad Q. fr. ii, 15, nemo fuit in tanta multitudinem, qui *vadimonium* concipere posset, h. e. JCtus, qui formulam posset scribere, qua *vadimonium* postularetur et promitteretur. 3) ipsa dies, qua praesentia postulata et promissa est. de Sen. 7, meminerunt *vadimonia* constituta. Quint. 5, quum *vadimonia* dilata essent. Conf. ad Div. ii, 8. Quint. 16, ad *vadimonium* venire. ibid., deserrere *vadimonium*; obire *vadimonium*. De *vadimonio* longa est disputatio ap. Salmas. Mod. usur. c. 16 (in qua tamen non omnia vera, tanquam, quod p. 696 dicit, *vadimonium* promittere fuisse tantum sponsorum, quum de reo sit deserte apud Cicer. Quint. 6, se jam non vadari amplius, neque *vadimonium* promittere). Cf. Budæum ad Pand. p. in. 40 sqq.

Vaser, peritus, acutus, honesto sensu. Nat. D. i, 15, somniorum *vaserrimus* interpres. Sic Ovid. Her. xx, 30, juris *vaser*: estque proprium JCtorum. vid. Horat. Sat. i, 3, 130, et ibi Acro.

Vagari. Offic. ii, 2, de academicis: non enim sumus ii, quorum animus *vegetur* errore: h. e. nesciat, quid stannat, quid decernat. † Or. i, 48, ne oratio *vagari* cogatur: de *μαχῆρι* dicitur, nulla proposita rei, de qua agitur, definitione, s. de iis, qui nesciunt viam et ratione, initio a definitionibus facto, disputare. † Or. iii, 44, *vagari* verba, et 49, *vagari* oratio dicitur, quum verba non sunt ita juncta, neque ipsae sententiae periodis comprehensae, ut numerus exsistat. † Tusc. iii, 6, deinde *vagabimur* nostro instituto: h. e. laius et copiosius disseremus de re. † Marcell. 9, *vagabitur* nomen tuum longe

atque late, certam quidem sedem non habebit.

Vagina. de Sen. 15, viriditas herbescens culmo erecta geniculato, *vaginis* jam quasi pubescens includitur.

* *Vagire*, translatione eleganti; de Rep. ii, 11, non solum ortum novum populum, neque ut in cunabulis *vagientem* relictum.

Vagus. Brut. 31, *vagum* dicendi genus, h. e. copiosum. Conf. *vagari*. † Or. ii, 16, *vaga* quaestio est, quae in genere versatur, non certis personis et temporibus adstricta. † incertus. Nat. D. ii, 1, et de diis habere non errantem et *vagam*, ut academici, sed, ut nostri, stabilem certamque sententiam. † de oratione non composita, nec numerosa. Orat. 23, solum quiddam sit, nec *vagum* tamen, ut ingredi libere, non ut licenter errare videatur.

Valde. Att. xi, 15, neque *valde* opinio est. Sed lectio est suspecta.

Vallum, s. *Vallus*, munimentum circa castra, quod fit palis, qui et *valli* dicuntur: unde elegantes dicendi rationes N. D. ii, 57, munitae sunt palpebrae tanquam *vallo* pilorum. Ceterum quod Victorius, Var. Lect. xxii, 16, ex hoc loco corrigit Xenophontem, Mem. Socr. i, 4, 6, id Ernest. improbavit ad eum locum. de Sen. 15, fundit frugem spici, ordine structam, et contra avium minorum morsus munitur *vallo* aristarum. Utrum hi ablativi sint a *valium*, an *vallus*, disputat, et pro ultimo stat Gronov. Obs. iii, 18; quem sequitur, et his *vallus* pro *vallum* recipit ap. Ovidium Heinsius, A. i, 14, 15; Met. viii, 286. Mihi utrumque rectum videtur. Nam, quod Gronovius ipse negare non audet, vallum est a palis dictum, qui et *valli* sunt; deinde *vallum* pro pluribus palis dicitur Floro, ii, 18, ferre plenius *valium* jubebatur, qui arma nescirent: ad quem locum Dukerus mihi videtur errare, qui hoc *vallum* dicit insolentius dici pro *hic vallus*. Est enim apud Liv. viii, 38; ad quem locum vid. etiam Drakenb. Ceterum *valli* romani brevem et accuratam descriptionem legant tirones ap. Liv. xxxiii, 5. † Att. xvi, 11, sine *vallo* Luciliano, i. e. sine

exceptione, ut bene Corradus. Lucilius enim dicebat, se nolle ab omnibus legi. Nunc fere omnes a Grutero habent *sillo*, non *vallo*.

Vanitas dicitur de omnibus iis rebus, quæ habent speciem inanem, a veritate alienam, ut, de mendacio: Off. i, 42, nihil proficiunt, nisi admodum mentiantur, nec vero est turpius quidquam *vanitate*.—mercatura—multis, sine *vanitate* impertiens. Off. iii, 14, quod si vituperandi sunt ii, qui reticuerunt; quid de iis existimandum est, qui orationis *vanitatem* adhibuerunt? de assentatione: Læl. 25, multi autem Gnathonum similes, quum sint loco, fortuna, fama superiores; horum est assentatio molesta, quum ad *vanitatem* accessit auctoritas. de errore: Tusc. iii, 1, ita variis imbuimur erroribus, ut *vanitati* veritas, et opinioni confirmatæ natura ipsa cedat.

Vanus, mendax. Quint. 6, necesse est—*vanum* se, et perfidiosum, et impium fateatur.

Vaporarium est hypocaustum, s. fornax, in qua ignis aquæ calefaciendæ in balneis succenditur. ad Q. fr. iii, 1, *vaporarium*, ex quo ignis erumpit. vid. Philander ad Vitruv. v, 10 Sed Scaliger ad Catull. ep. 6, verba, ex quo ignis erumpit, pro glossemate habet, et totum locum aliter constituit.

Variare, ornare, distinguere. Or. ii, 9, oratoris est formare orationem, eamque *variare* et distinguere, quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. ibid. iii, 26, *variare* orationem sententiis. † ad Q. fr. i, 1, severitas *variatur* gratia: h. e. gratia facit, ut in decernendo prætor æquabilitatem deserat. v. *variis*, *varietas*. † Milon. 3, *variatis* hominum sententiis, pro variantibus: homines enim, sententias et suffragia dicuntur *variare*, quum non in eandem sunt partem. Sic Liv. xxxv, 31, sub hanc vocem fremitus multitudinis *variantis* fuit, partim assensum, partim indignationem: ad quem locum v. Gronov. ibid. i, 43, equites vocabantur primi, octoginta inde primæ classis centurie; ibi si *variaret*, quod raro incidebat. ut secundæ classis vocaren-

tur: int. suffragiis, ut xxii, 60, ibi quum sententiis *variaretur*. Dicuntur etiam sententiæ *variari* aliqua re, aut res *variare* sententias, ut ap. Liv. ii, 57, quum timor atque ira invicem sententias *variassent*. Sed sententiæ *variatae* pro *variae* dici, inusitatum est, ubi nulla fit rei mentio, quæ eas varias effecerit.

Varices sunt venæ intumescentes in cruribus, sed interdum tamen etiam in ventre; de quarum curatione v. Celsum, vii, 31. Tusc. ii, 15, *varices* secare.

Varie, copiose, ornate. Or. i, 13, *varie* dicere. † in foro opponitur τῷ æquabiliter. Verr. iv, 65, *varie* decernere. † variis de causis. Cœl. 2, *varie* objectus est pater.

Varietas. Fin. ii, 3, *varietas* proprie quidem in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia. † copia in dicendo. Orat. i, 12, qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo et copiam, ab eorum exilitate, qui hac dicendi *varietate* et elegantia non utuntur? Sed in primis est tenendus is verbi sensus, qui est Orat. 30, eaque hanc ipsam habent, quam probo, *varietatem*. Nam *varietas* ea, quam Cicero probabat, et quam in oratore commendat, est apta omnium trium dicendi generum inter se permixtio, quum in eadem oratione, ut sæpe fit apud Ciceronem, possis tenuia tenuiter, mediocria temperate, et sublimia magnifice dicere. † Orat. i, 2, ac ne forte cum aliis studiis, quæ reconditis in artibus, atque in quadam *varietate* litterarum versentur, etc. ibid. 3, in philosophia difficile est enumerare, quot viri, quanta scientia, quantaque in suis studiis *varietate* et copia fuerint: ibid. iii, 21, nam neque sine forensibus nervis satis vehemens et gravis, nec sine *varietate* doctrinæ satis politus et sapiens orator esse potest. Nempe copia litterarum *varietas* dicitur, quia e variis artibus liberalibus oritur. Crassus oratorem negabat esse perfectum posse, nisi qui omnibus artibus et litteris eruditus sit. † inconstantia, infidelitas. ad Div. x, 18, non ullam rem aliam extimescens, quam eandem *varietatem* atque infidelitatem exercitus. † Verr. iii, 3.

varietas decretorum: quum in iisdem causis non idem decernitur. † Sext. 34, sine ulla *varietate* discessio est, quum in eandem omnes omnino sententiam discedunt. Cf. Catil. iii, 6. † Dom. 5, frumentum in alias terras, credo, propter *varietatem* venditorum miserant. Gravius negat, quid sit *varietas* venditorum, intelligi posse. Itaque acute suspicatur, propter *avaritiam* venditorum, nempe, ut pluris venderent frumentum; quæ fere causa est, quare aliorum rustici frumentum vehant. Mihi videbatur aliquando *varietas* venditorum esse diversitas pretii, quam frumento statuunt venditores, quum alii majoris, alii minoris vendere volunt, eamque ob causam, h. e. propterea, quod incertum apud se est pretium, aliorum mittunt rustici frumentum, ubi certum pretium fore sperant. Est proverbium apud Latinos de oleariis in Velabro, qui inter se ex composito consentire in pretio olei solebant, neque alius alio majoris, aut minoris vendere. † *varietas* rerum dicitur de rebus adversis, ad Div. xv, 7, in omni rerum mearum *varietate* amantissimum mei cognovi. Sed Dom. 36, quum a tot rerum tanta *varietate* divellerer, i. e., a tot ac tantis tamque variis rebus. † ad Div. vi, 2, in *varietate* adhuc est versata causa tua.

Varius, Fin. ii, 3, quid proprie significet? Cf. *varietas*. Verr. v, 19, an hoc probabis, in æqua causa populorum sine pretio *varium* jus et disparem conditionem fuisse? Agr. ii, 29, fructibus *varius* ager: cui opponitur certa fides segetis, apud Horatium. Varietas agrorum oritur ex varietate tempestatum, quæ contra in nonnullis regionibus certæ sunt ita, ac stabiles, ut raro aliter accidant.

Vas, vadis; obses, qui cavet populo in causa capitis, quæ nempe vel maxime ad populum et rempubl. spectat, unde causa publica dicitur. Conf. Gronov. Obs. ii, 8. ad Brut. 18, me pro adolescentulo *vadem* accepit respublica. Tuscul. v, 22, quorum quum alterum *vadem* mortis accepisset; alter ut *vadem* suum liberaret, præsto fuisset ad horam morti destinatum. De quæstione, an vades

sint etiam rerum privatarum, lege in primis Salmas. Mod. usur. cap. 16, p. 698 sqq., p. 731 sqq.; qui ita esse, multus disputat. Negat autem et impugnat hanc Salmasii disputationem Gronov. Obs. iii, 13 (unde translata sunt, quæ ibi disputantur in hanc rem, in notas ad Liv. iii, 13), putatque, ex veterum accurate loquentium consuetudine, *vades* semper dictos in causis capitis. Mihi, si iudicium meum licet interponere, ita videtur: *Vas* et *præs* antiquissimis temporibus de causis privatis dicebantur; quod loci Varronis, aliique, a Salmasio alati, plane conficiunt. Postea autem, quum etiam in causis publicis, nempe in causis capitis, *vades*, Liv. l. c. et in causis pecuniæ publicæ, prædes adhiberi coepti essent, qui populo caverent, sensim mutata est dicendi ratio, et *vades* prædesque de publicis causis ab accurate loquentibus dicti, præterquam, quod in lite vindictiarum prædes manserunt: itaque apud Cicéronem, Livium, aliosque similes reperimus. Neque tamen propterea ita antiqua significatio oblitterata fuit, ut non interdum ea homines in scribendo uterentur. Itaque etiam Horatius. Serm. i, 1, in causa privata *vades* commemorat. ad Q. fr. i, 1, sit annulus tuus tanquam *vas* aliquod; ubi *vas* sit ut Græcum *σκεῦος*, supellex, instrumentum: sed Longus, de Annulis, c. 4, e ms. bibl. Ambros. corrigi volebat, *vas* aliquis.

Vasarium, Pis. 35, pecunia, quæ ex aerario magistratibus in provincias euntibus dabatur, ad comparanda vasa, quibus opus haberent. Vasa autem hic sumuntur latius, pro eo, quod Galli dicunt *meubles*: sed in itinere in provinciam, in militia, *vasa* dicuntur; in urbe *supellex*. v. Salmas. Mod. usur. c. 3, p. 84, et ad Jus Att. p. 455. De *vasario* conf. Cic. Verr. iv, 5, et ibi iunt.

Vascularii, Verr. iv, 24, sunt artifices, qui ex auro argentove vasa conficiunt, sed sine crustis et emblematis; qui apud nos *orfèvres* vocantur. vid. Salmas. ad Solin. p. 736. Eorum sæpe mentio est in lapidibus. Exempla Iudices Gruteriani, Reinesiani, aliique suppeditabant.

Vastare, inane facere. Sext. 24, lex

erat lata, *vastato* et relicto foro : expulsi erant eniui vi operarum Clodianarum honesti cives, ne legem impedirent. † *Vastari* etiam dicuntur, quæ horrida fiunt incultu. Nat. D. ii, 39, non patiuntur terram stirpium asperitate *vastari*. Nonius in hoc loco legit *vastescere*, quod probat Lambinus temere.

Vaste. Orat. iii, 12, ex quo sic locutum esse ejus patrem judico, non *vaste*,—sed presse. *Vaste* est nimis diducto ore, rustico more, aspere. Cf. *presse*.

Vastitas. Pis. 33, efficere *vastitatem*, dicitur morbus, ex quo multi moriuntur.

Vastus, asper, durus. Orat. 45, quomodo enim vester Axilla Ala factus est, nisi fuga litteræ *vastioris*? Or. i, 25, ita vultu motuque corporis *vasti* atque agresces. vid. Alb. Rubenius ad Liv. xxiv, 48.

Vaticinari, delirare, insanire. ad Div. ii, 16, sed ego fortasse *vaticinor*, et hæc omnia meliores habebunt exitus. Sext. 10, qui hæc dicerent, *vaticinari* atque insanire dicebant.

Ubi, a quo. Flacc. 20, *ubi* nihil possent discere. † Or. ii, 14, *ubi* sunt, qui Antonium Græce negant scire? i. e. errant, qui negant : ele-ganter.

Vectigal, proprie est pecunia, quæ pro vectura solvenda est : sed deinde in genere dictum est pro omni reditu publico e decumis, scriptura, et portorio ; de quibus suis locis dictum est. De vectigalibus populirom. exstat doctus P. Burmanni liber, de hoc argumento consulendus. Attic. v, 21, *vectigal* prætorium, est pecunia, quam provinciarum civitates dare prætori solent ; quæ a prætoribus, salva lege de repetundis, accipi potest. Quo nomine autem acceperint prætores eam pecuniam, de eo sic statuunt viri docti, ut dicant, provinciales hanc pecuniam prætori dedisse, ne milites in hiberna recipere cogerentur. v. intt. ad h. l. et Barm. l. c. c. 12, p. 212 ; qui hoc onus postea *epidemeticum* dictum, e Codice Justiniani docet. Locus, ad quem respicit, est l. xii, tit. 40, ubi videndus est Cujacius, qui hæc *epidemetica* Nov. 129, 134, et ultima tit. c. lege abrogata docet. Ego autem locis

veterum auctorum inductus arbitror, non solum hiberna, sed etiam alias res pecunia redemptas esse, et gratiæ causa plus datum pecuniæ, quam necesse esset. Nempe provinciales, in primis remotiores, ut vecturæ molestia liberarentur, redimebant frumentum in cellam, quod inde aestimatum dicebatur. v. Verr. iii, 81 sq. Conf. in Pison. 35. In Cod. Theod., ærariæ annonæ : v. Gloss. Nomic. Gothofr. Deinde provinciales, ut auctor est Cicero ad Att. v, 16, debebant dare scænum, ligna, et similia ad necessitatem. Pro his, credo, etiam a nonnullis, remotioribus in primis civitatibus, pecunia dabatur. Fuerunt forte etiam tum alia ejus generis : nam postea fuisse e Codic. Theodos. l. vii non uno titulo, et Cod. Justin. l. xii, tit. 37 sqq. intelligitur. Optimum fuerit, intelligere sumtus, quos in cultum prætorum factos ait Liv. xxxii, 27, de M. Catone, Sardiniae prætor : sumtus, quos in cultum prætorum facere socii soliti erant, circumcisi, aut sublatis. † Huic vectigali simile fuit *vectigal* ædilitiorum, ad Q. fr. i, 1, quod jam breviter definitum est supra in *ædilitius*. Sed usi sumus vocabulo pecuniæ, auctoribus viris doctissimis, Manutio ad l. c., Bulengero, Turnebo, aliis : quod negat Burmannus, l. c., rectum esse, neque hos rectè veterum ædilium mores considerasse, qui primo (Verr. iv, 3) commodato acceperint ornamenta ludorum a provincialibus, deinde donare res, et bestias venari ad spectacula coegerint. Loci Ciceronis ad Div. ii, 11 ; viii, 9 ; Att. v, ult. ; vi, 1, quos affert in hanc rem, omnes sunt de bestiis, pantheris ; sed eas non imperabat provinciæ civitatibus Cælius ædilis, sed Ciceronem rogabat, ut sibi mitteret, quod putabat civitates facile venaturas, si intellexissent Ciceroni gratum se facturam. Neque tamen hoc factum postea negem ; quanquam sæpe, in primis in Symmachi epistolis, legerim, bestias magistratibus, hominibus privatis, a civitatibus, esse aut sponte, amoris et gratiæ causa, aut rogatu datas, nihil de imperatis. Quare vero de pecunia dubitetur a Burmanno, non video. Audiamus ipsam Ciceronem

res erit confecta. Quantum vero illud est beneficium tuum, quod iniquo et gravi *vectigali* seditionum, magnis nostris similitudinibus, Asiam liberasti? enimvero, si unus homo nobilis queritur palam, te, quod edixeris, ne ad ludos pecuniæ decerneretur (intell. a civitatibus usque tibi eripuisse, quanta tandem pecunia penderetur, si omnium nomine, quicumque Romæ ludos facerent, quod erat jam institutum, erogaretur? Perantiquam autem consuetudinem fuisse, ut proc. et propraetores a provincialibus exigerent pecuniam ad ludos, frustraque sæpe Scit. coercitam, patet e Livio. xl, 44. † Hinc etiam de rebus privatorum hominum dicitur, ut in illo: Parad. vi, 3, magnum *vectigal* parcimonia. ibid., ex meo tenui *vectigali*. Cf. ad Att. xii, 19, etc.

Vectigalis, e *vectigalibus* redacta. Verr. i, 35, *vectigalis* pecunia populi rom. † *vectigales* populi quomodo a stipendiariis, s. tributariis differant, dictum est in *tribunarius*.

Vehemens, severus. Sull. i, præcipitante republ. *vehementem* me fuisse atque fortem; conservata mitem ac misericordem faterentur. Verr. ii, 61, fuit in decumis (sc. exigendis) *vehementior*.

Vehere, passive, de vectore. Brut. 97, adolescentiam, per medias landes quasi quadrigis *vehentem*. Laudatus est jam in Lexico Fabri hic locus, sed male Orat. pro Brut. positus est; allatus etiam Gron. ad Liv. ii, 19. Sic etiam, ut recte Gronovius monet, *vectores* pro epibatis, h. e. iis, qui vehuntur, quum sint proprie, qui vehunt. vid. v. c. Cic. Sext. 20. Sic etiam *prætervehens* pro *prætervectus* est ap. Sueton. Cæs. 39.

Vehiculum. Pis. 25, neglectis *vehiculis* triumphalibus. Gronoviana, *ferculis*: id probabat Abramius. *Vehiculis* autem, præter novitias edd. quasdam, omnes veteres cum mss. habent, probante P. Victorio, Grutero, etc. Ratio mutandi fuit, quod ferculorum frequentior in hac re mentio. Ferculorum autem nomine Abramius contineri dicit *vehicula* cum spoliis; quod est falsum: In pompis, quum triumphalibus, tum Circensibus, debent discerni vehicu-

lam, ferculum, et tertio spolia, aut simulacra, quæ vehuntur. Itaque distingui reperies *thensam*, et *ferculum*. Est autem in pompa Circensi *thensa*, quod in triumpho *vehiculum*; Sueton. Cæs. 76, *thensam* et *ferculum* Circensi pompa. Ferculum sufficiebat, aut *thensa*, ut sæpe unum ponitur; sed plenius et accuratius dicere volebat. Sic in triumpho *vehiculum* et *ferculum* promiscue dici potest. *Vehiculum* et *thensa* est currus; *ferculum* est machina imposita, seu pulpitum, in quo simulacra aut spolia reponuntur. Ita Festus et Ascon. v. Torrent. ad l. c.; Scheffer de Re Vehic. ii, 24.

Vel, exempli causa, ut unum hoc afferam. ad Div. ii, 13, *vel* quas proxime acceperam. ibid. vii, 24, amoris tui, quoquo me verto, vestigia. *Vel* proxime Tigellio. † partim. ad Div. xv, 1, quæ ad me delata sunt, ad vos scribenda putavi; *vel* quod tanta res erat, *vel* quod, etc.

Velabrum, planities inter Capitolium, Palatinum, et Aventinum. ad Brut. 15, Larentiæ ad aram in *Velabro* sacrificium pontifices facere solent. De *velabro* v. Donat. Rom. V. et R. ii, 15, 27.

Velatus. Dom. 47; Nat. D. ii, 3, capite *velato*. In primo loco est de dedicante; in altero de Decio, se devovente. Itaque non eodem modo accipiendum illud *velare*. Nam dedicantis velamen idem est, quod sacrificantis; quod quale sit, e monumentis antiquis apparet: nempe ejusmodi, quod caput, præter os, totum operit; unde *amictus* appellatur Virgil. Æneid. iii, 405. v. hoc velaminis genus in monumentis et nummis ap. Guther. Jur. Pont. ii, 14; iii, 6; iv, 6. Hujus velationis causam Servius facit hanc ad l. c. Plutarch. Quæst. Rom. t. ii, p. 266, ne inter sacrificandam verbum male ominatum, temere emissum, ad aures sacrificantis accideret, et sacra turbaret. In devotione autem velamen (Liv. viii, 9) idem est, quod supplicium, hostiarum, nempe, ut est apud Livium i, 32, filum laneæ, vitta, intula. et Sueton. Calig. 6. — *Velati*, de Rep. ii, 22, adscriptiti milites, de quibus Festus h. v., nunc in Cicerone nova *Velificari*, proprie est vela facere

ita, ut vento inflari possint; vela ad ventum excipiendum convertere. Hinc mutare *velificationem*, ad Div. i, 9, proprie est, vela alio convertere, quia ventus mutatus est. Sed quoniam ventus et aura dicuntur metaphorice (v. *aura*), *velificari* etiam sic dicitur; nempe, ut sit, facere aliquid, quod ad honores, quos cupias, consequendus prosit. Agr. i, 9, quod si quis vestrum spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori *velificari* suo. Hinc est pro gratificari: ad Div. viii, 10, diligenter et caute perscribas, ne aut *velificatus* alicui diceris, etc.

Velitari, est pugnare velitem more, de quibus mox. Hinc, quia velites levioribus armis pugnant, de leviori dicitur concertatione. Quint. 22, hæc est iniqua certatio, non illa, qua tu contra Alphenum *velitabaris*. Nempe Alphenus, qui se procuratorem Quintii professus erat, tantum impediens actionem bonorum Quintii, a Nævio proscriptam, iudicium accipere voluerat, etc. Hæc pugna erat levior, non pertinebat ad caput. Sed Nævius deinde Quintii caput petebat, quum ejus bona sibi ex edicto possessa diceret.

Velites, quod genus militum sit, notum est; nempe quod ante justam aciem telis, hastis pugnat, leviter armatum. De iis, eorum origine, abrogatione, etc. v. Lipsium de Milit. R. iii, 1; Salmas. R. Mil. 16. Eleganter in hac voce ludit Cicero ad Div. ix, 20, me autem a te ut scurram *velitem* malis oneratum esse, non moleste tuli. Est autem lusus in his verbis multiplex, quem interpretes non plene assecuti videntur. Gronovius vidit primo, ludi in voce *malis*, quæ et poma significat, quæ Ciceroni donarat Pætus, et maledicta, convicia. Manutius porro monuit, respici ad morem militarem, quo velites in itinere portabant sarcinas militum: hinc verbum *onerare*. Sed hoc nescio an cuiquam probet: nam nihil de ea re proditum invenio. Calones id fecisse scio; de velitibus nihil hujusmodi legi. Valesius denique, ut ex ejus notis ad Ammianum, v. 9, commemorat ad h. l. Grævius, monuit, scurras esse parasitos, qui exercitum sequuntur, et jocis in

conviviis milites delectent: quod, quanquam non negem, etiam in exercitiis scurras fuisse, tamen locus Plantinus non conficit, in quo scurra est urbanus, qui opponitur militi (v. Gronov. Sestert. iv, 9, p. 319); neque ratio est, quare hic castrenses potius, quam urbanos scurras, intelligere velimus. Quidquid sit, nemo horum plane explicavit hunc lusum. Videamus, an nos id præstare possimus, et simul exemplum demum explicandorum hujusmodi locorum. Misit Pætus Ciceroni poma, quæ et mala dicuntur. Hoc verbum ambiguum est, adeoque joco aptum. Sed ut ambiguitas servaretur, adhibendum erat etiam verbum huic rei accommodatum: hinc dixit, malis me onerasti, pro, malis me donasti. Formula, malis onerare, significare potest, maledicta plurima in aliquem conjicere (nam etiam maledictis aliquem onerare dicimus), et plurima poma in aliquem conjicere. Utrumque accidere solet scurris et parasitis in locupletiorum conviviis; hoc in primis, apposita mensa secunda. Hinc Ciceroni veniebat in mentem scribere: multis malis me tanquam scurram onerasti. Sed id fit in primis tam, quam parasitis est impudentior, et diceriis convivas sæpius lacescit. Et quia dicimus, jacere dicta, tanquam tela et jacula; deinde *velitari*, et *velitatio* in diceriis jaciendis dicitur, ut ap. Gell. vi, 11, neque in maledictis adversus impudentes et improbos *velitandum* (cf. Plant. Asin. ii, 2, 41), propterea eleganter dixit, se tanquam *velitem* scurram, h. e. qui ultro et crebrius impudentiusque maledictis velitatus sit adversus Pætum, malis oneratum esse; id se autem non moleste tulisse, quia æquum scilicet sit, ut est apud Phædrum, sua exempla æquo animo pati.

Velivolans navis, Divin. i, 31, e poeta.

Velle. Att. vi, 3, num quid *vellem*, rogavit. Est formula peregrine abeuntium, qua sua officia, in mandatis litterisve perferendis, alicui deferant.

Vellere pro revellere. Verr. iv, 24, ex patellis quæ *vellerat*, sc. sigilla.

Vellicare, sermonibus malivolis

carpere et perstringere. Balb. 26, *vellicaret* in cirenlis Corneliū.

Velum. Or. 23, *vela* dare. Tusc. iv, 4, *vela* facere. ibid. 5, *vela* orationis pandere. Hæ formulæ omnes significant, latius et copiosius, quam dialectici solent, disputare. † Or. ii, 44, si se dant, et sua sponte, quo impellimus, inclinant iudices atque propendunt: accipio quod datur, et ad id, unde aliquis flatus ostenditur, *vela* do. Flatus hic sumitur, ut aura (v. *aura*), nempe pro ea re, quæ oratorem, quemadmodum flatus auræ in vela incidens in portum devehit navem, ita juvat, ut facilius, quod velit, iudicibus persuadere possit. Ea res est iudicium inclinatio et propensio, quam vocavit, quum videt orator, eos sua sponte aliquid quodam modo probare. Quum ergo orator hoc animadvertens, eam rem in primis urget, in eaque agenda et demonstranda copiosus est, dicitur *vela* dare ad id, unde flatus ostenditur. † *velis*, remis, proverbialiter dicitur de summa contentione, ad Q. fr. ii, 15. Laudatur etiam ex Off. iii, 33, *velis* equisque: sed legendum est, *viris* equisque, ut est in melioribus edd.

Vena. Nat. D. ii, 55, *vena* cava, quæ a jecore ad cor pertinet. † pro arteria. Fat. 8, si cui *venæ* sic moventur, is habet febrem. Conf. Div. ii, 70. vid. Lex. Fabr. † Orat. i, 52, *venas* tenere. cuiusque generis, ætatis, etc. h. e. recessus animorum, opiniones, propensiones, etc. cuique generi, ætati, usitatas; ducta metaphora a venis metalli subterraneis. Div. i, 51.

Venaliitii, Or. 70, sunt mangones, qui homines venales habent, unde familiæ *venalitie*: dicuntur etiam *venalitarii*. Itaque et hæc vocem, quippe notiore in hoc genere, hic reponere volebat Lambinus, recte propterea reprehensus a Torrentio ad Sueton. Aug. c. 42.

Venari, excogitare, investigare, studiosè consecrari. Orat. ii, 34, nosse regiones, intra quas *venere*, pervestiges, quod quæras. Att. xvi, 7, ἀνασείων *venaris*.

Venator. N. D. i, 30, physicus, speculator *venatorque* naturæ.

Vendere, pro *venditare*, laudare

aliquid. Att. xiii, 12, *Ligarianam* præclare *vendidisti*: h. e. laudando, ut legeretur ab hominibus, fecisti. Cf. *venditare*. † corrumpi se ab aliquo pati. Ar. R 22, *vendere* se alicui. Pis. 34.

Vendibilis, probabilis. Brnt. 47, orator *vendibilis*. Læl. 25, oratio *vendibilis*.

Venditare, ostentare, jactare. Scil. 10, ita illos se audituros, quibus se *venditabat*. Verr. iii, 58, *venditare* se existimationi hominum. Conf. ad Att. viii, 16; Phil. viii, 10; Ar. R. 23, ubi vid. Græv. Ductum est a mercatoribus, qui laudandis mercibus emtores alliciunt. Nam *venditare* proprie est cupere vendere, et emendum offerre, ut Att. i, 14 extr., Tusculanum *venditat*, ut, si possit, emat Pacilianam domum.

Venditatio, jactatio, ostentatio. Tusc. ii, 26, laudabilia siue *venditatione* facere. Læl. 23, virtus *venditatio* quædam esse dicitur.

Venenum. Cluent. 54, qui *venenum* malum fecit, est *veneficus*; qui et spargere *venena* dicitur. Catil. ii, 10. Dicit autem *venenum* malum, quia *venenum* est medium verbum, quod pro succis etiam dicitur, ut *venenum* Tyrium pro purpura apud Virgilium.

Venerari, proprie dicitur de cultu et honore deorum. Phil. x, 2, quos omnes pæne *venerari* debemus.

Venerii, in Cæcil. 17. vid. Græv. ad h. l. et Ind. hist. in *Venus*.

Venerius, jactus in ludo talorum. Div. i, 13. v. *talus*.

Venia. Or. ii, 48, vix ut mihi tenuis quædam daretur *venia* excusationis, quod tamen eum defenderem, qui mihi quæstor fuisset. Sed est *veniam* dare etiam simpliciter pro rogata facere. ad Q. fr. iii, 1, tibi petenti *veniam* non dedit. Cf. Att. v, ult. † obsequi, cedere. Rab. Post. 12, auctoritati ejus *veniam* dedi.

Venire. Att. xiv, 1, in sermonem se post idus martias, præterquam Lepidi, *venisse* neminus. Tusc. ii, 19, *venit* Epicurus, homo minime malus — tantum monet, quantum intelligit: negligē, inquit, dolorem. Verr. v, 6, est pro evenire: hæc ubi *veniunt*. Sed aneeps lectio, ut et Div. ii, 51.

Ventilare, vento faciēdo excitare, v. c. ignem: deinde metaphoricè,

commovere animos, irritare; nam et ventus sic dicitur, ut mox demonstrabitur. Flacc. 23, cujus lingua, quasi flabello seditionis, *ventilata* est concio. De hoc verbo laudat Drakenborch. ad Sil. xvii, 705, disputationem Gothofredi ad Cod. Theod. l. v, de malef. et mathematic. Sed in ea nihil ad locum Silii facit. Est ad l. ix, tit. 16, l. 5, t. iii, p. 132, ed. Ritter. Sic verbum *ventilare* etiam laudatur in Lexic. Fabri Cod. Just. l. vi, eod. tit. Ceterum Gothofredus etiam l. c. verbum *ventilare* in loco Ciceroniano interpretatur, impellere et agitare, atque hinc fortasse explicari legem putat posse, in qua *ventilare* de maleficis et mathematicis dicitur. Neque mihi dubium est, quin ibi *ventilare* sit referendum ad vitas insontium, et significet vexare. Nam quod in priore parte disputationis de prestigiis magicis in ciendis manibus interpretatur, potest forte *ventilare* de iis propter gesticulationes dici, sed non dicuntur magi h. l. *ventilando* ciere manes, verum manibus accitis *ventilare*: quid igitur? nisi vitas hominum? Accedit illud, quod præstigiæ et magicæ artes, ut ex l. 9 intelligitur, non propter se, sed propter noxam prohibita sunt: nam in ea lege usus innoxius permittitur. Conf. Cod. Justin. l. c. l. 4. *Ventilare* autem pro vexare apud posterioris ævi scriptores non raro dicitur. vid. *du Cange*, in Glossario Lat. in v. *ventilare*. Sed hæc obiter dicta sunt.

* *Ventitare*, de iis, qui frequenter ad-eunt vel magistrum, vel alium quem natu, aut dignitate majorem. Leg. i, 4, juri studere te memini, quum ipse etiam ad Scævolum *ventitarem*. de Rep. i, 9, familiarissimique ejus (Scipionis) ad eum frequenter per eos dies *ventitatu*ros se esse dixissent.

Ventriculus, Nat. D. ii, 55, *ventriculus* cordis: est cavitas, quo sanguis concipitur.

Ventosus, inanis, levis, vanus. ad Div. xi, 9, rogo te, ad hominem *ventosissimum* Lepidum mitas. Phil. xi, 7, imperium extraordinarium est populare et *ventosum*, non gravitatis nostræ, non hujus ordinis.

Ventus, venti quoniam in mari duplex vis est, altera, qua propellit naves, et celerius in portum deferret;

altera, qua mare commovet et perturbat: hinc etiam metaphorice duobus modis dicitur. Primo *ventus* dicitur, ut aura popularis, pro plausu populari, quatenus is ad honores consequendos valet, atque adeo pro omnibus rebus, quatenus hanc vim habent. Locus classicus est Cluent. 47, verum omnes intelligimus, in istis subscriptionibus censoriis *ventum* quemdam popularem esse quæsitum. Idem paulo post sic expressit: res enim indicat, nihil censores habuisse cogniti, nihil comperti; ex tota subscriptione rumorem quemdam et plausum popularem esse quæsitum. Hoc idem est, quod l. c. 28 dixit: oblatam sibi facultatem putavit, ut ex invidia senatoria posset crescere. ad Div. ii, 6, quum commemorasset, quibus subsidii Milo esset ad consulatum petendum instructus, bonorum studium e tribunatu, propter causam Ciceronis, vulgi propter munera in ædilitate, suffragia juventutis et gratiosorum, Ciceronis suffragationem, hæc petitionis subsidia *ventos* appellat: dux et auctor nobis opus est, et eorum *ventorum*, quos proposui, moderator quidam et gubernator. † deinde *ventus* dicitur de rebus ad commovendas conciones populi et seditiones idoneis, de invidia alieni apud populum facta. Sull. 14, *ventus* in optimum quemque excitatus. Sic capitolocum Cluent. 28, Quintius, homo maxime popularis, qui omnes rumorum et concionum *ventos* colligere consuevit: non sc. de plausu, ut Sylvius, nec de rebus, quæ in concionibus dicuntur et aguntur solis, ut Grævius (quoniam non sunt ab hoc vento excludendæ; iis enim utuntur homines populares ad conciones incitandas, et hinc Gronov. Sest. iv, 9, per hæc verba interpretatur hominem concionalem ap. Liv. iii, ult.), sed de rebus quibuscumque, ad incitandos homines plebeios, in primisque conciones, idoneis. Hujusmodi ergo res studiose captabat popularis homo, quibus conciones commovere, et ita alius invidiam faciendo ipse crescere posset. Neque vero *ventus*, quem Quintius eo tempore collegerat, et, quo de agitur, erat res in concione acta, sed in judicio, verum valde accommoda-

ta ad populum contra judicia senatoria incitandum. Atque hanc interpretationem ipsius comparationis ratio confirmat. vid. Cluent. 40 extr. † Est etiam pro fama, quatenus aliquam similitudinem cum vento habet. ad Div. viii, 8, magna illico fama surrexit, et de damnatione ferventer loqui est ceptum: quo vento projicitur Appius minor: ut indicet, etc. † fortuna. Att. ii, 1, Cæsarem, cujus nunc venti valde sunt secundi, meliorem reddo. ad Div. xii, 25, quicumque venti erunt, ars certe nostra non aberit.

Venustus, jocus, facetiæ, dieteria. Flacc. 31, ne tum quidem hominum venustatem et facetias perspicere potuisti. Sic Dom. 34, sermo urbanus et venustus. † Off. i, 36, venustatem muliebrem dicere debemus, dignitatem virilem pulchritudinem.

Verbenæ. Verr. iv, 50, sacerdotes cum infulis et verbenis præsto mihi fuerunt. De variis significationibus hujus verbi videndus, quem alii jam laudarunt, Servius ad Virg. Eclog. viii, 65; Æn. xii, 120. Hic intelligendi sunt rami olivæ, de quibus dici *verbenas* auctor est Servius, ll. cc. Ad Æn. iii, 24, myrtus inter *verbenas* ab eo ponitur. Ovid. A. A. ii, 401, induit Chrysen cum lauro et vittis. Nempe sacerdotes habitu supplicum præsto fuere Ciceroni, ut ex infulis appareret. Supplices autem præferre *εἰσπράυντας*, ramos olivæ, tralatitium est.

* *Verbera*. de Rep. i, 5, vel contumeliarum *verbera* subire.

Verberare. Phil. viii, 7, *verberare* oppidum tormentis. † ad Div. xvi, 26, *verberavi* te cogitationis convicio. Sic et *verbera* poetis dicta. v. Broukh. ad Propert. i, 3, 18. † vexare, negotium facessere. Orat. iii, 21, vulgaris orator—istos quidem nostros *verberabit*, etc.

Verberatio. ad Div. xvi, 27, mirificam *verberationem* cessationis mihi dedisti.

Verbum, *verba* facere tribus modis est apud Ciceronem. Primus est, quom de oratore dicitur; qui est vulgatissimus. Alter de magistratu referente ad senatum; estque verbum solemne in SCtis, pro quo Græci dicunt *τιθέναι*. ad Divers. viii, 8, quod M. Marcellus

consul V. F. (*verba fecit*) de provinciis consularibus. vid. Brissou. de Formul. l. ii, p. 193. Græcum *ειπέναι* de relatione ad populum est in psephismatibus. vid. v. c. Demosth. de Coron. c. 9. Tertius est de recitante formulam dedicationis. Dom. 46, si is Q. Capionis, inimici sui, postem ædium tenuisset, et pauca *verba* fecisset, ædes Capionis essent dedicatæ? † Dom. 52, *verba* cadunt, de eo, qui verbum præ perturbatione animi proloqui nullum potest, aut obmutescit. † Tusc. ii, 12, *verbo* de sententia destitit: h. e. paucis monitis, facile cessit. † Att. xvi, 11, suavius meis *verbis* des. † *verba* vocat etiam formulam, quam prætor præscribit iudicibus, ut ex ea judicent. Quint. 20, iudicium accepit in *verba*, etc. et sic sæpe.

Vere, sine dissimulatione. Or. ii, 86, si *vere* agere volueris, omnia tibi relinquo: sin dissimulare, etc.

* *Verecundia*, de Rep. v, 4, vituperationis non injustæ timor.

Vereor, cum genitivo. Att. viii, 4, *veritus* testimonii tui: ubi tamen edd. pr. habent *testimonium*.

Vergere, niti, tendere. Nat. D. ii, 45, omnibus partibus terræ in medium *vergentibus*. † spectare. Phil. xi, 11, Bruti auxilium ad Italiam *vergere*, quam ad Asiam maluissemus.

Veridicus, verus. Flacc. 32, *veridicæ* causæ inimicitiarum. Div. i, 45, *veridicæ* voces ex oculo missæ. Non ergo poetis proprium hoc vocabulum.

Verisimilis, sequente ut. Verr. iv, 6, *verisimile* non est, ut ille homo, etc. Sic et est Rose. Am. 41; Sull. 20; Verr. iv, 6; Sext. 36.

Veritas. Hic, antequam, quæ de hoc verbo e Ciccone dicere constitui, proferam, tironum causa, dicere attinet, quid intersit inter *veritatem* et *verum*. Nam homines nostri, vernacula ratione decepti, sæpe *veritatem* dicunt, ubi *verum* dicere debebant: tanquam, *veritates* novas inveire, *veritatem* dicere, etc. Regula ergo hæc est: *Veritas* dicitur, ut philosophi loquuntur, abstracte, h. e. de vero, quatenus cogitatione se jungitur a rebus, factis, dictis, quibus inest. Sic Latine dicitur: amans *veritatis*, studium *veritatis*, investigatio *veritatis*, *veritas* in puteo latet, etc.

quæ omnia sunt Ciceroniana. Nam in his non agitur de certo facto, dicto, etc. quod verum sit, sed de vero per se. In his omnibus autem et *veritas*, et *verum* recte dicitur. *Verum* autem etiam concrete dicitur, h. e. quum vox nostra, *vérité*, significat verum factum, dictum, etc. in quibus nunquam *veritas* dicitur, sed semper *verum* : ut, *verum* dicere, *verum* narrare, etc. Neque turbare quemquam debent exempla, in quibus aliter esse videtur, ut Inv. i, 36, quæ perspicuam omnibus continet *veritatem* assumptio, nihil indiget approbationis. Nam in his quoque verbis *veritas* abstracte dicitur hoc sensu : cujus assumptionis *veritas* omnibus apparet. † *Veritas* interdum est necessitas, et opponitur casui fortuito. Div. i, 13, num casu factum esse potest, quod omnes numeros *veritatis* habet? Nat. D. i, 20, æterna *veritas*. † certitudo. Nat. D. i, 22, persuaderi mihi non solum opinione, sed etiam ad *veritatem* plane velim. † æquitas, justitia. Act. i in Verr. 1, *veritas* judiciorum. ad Div. viii, 6, si ad summam *veritatem* jus legitimum exegeris. † Sic interpretantur etiam v. c. locum Muren. 29, paulo asperior ac durior, quam *veritas*, aut natura patiatur. Male; nam in hoc, et similibus locis, *veritas* eleganter dicitur de re ipsa, vera rei ratione: duriorum ergo dicit esse Catonem, quam res ipsa, vera rei ratio, patiatur. Sic ad Div. vi, 1, quam *veritas* et ratio præscribit. v. Græv. ad h. l. Parad. v, 3 extr., ratio et *veritas* ipsa convincit. Sic adjectivo *verum* usus est Horat. Serm. i, 3, 96, quis paria esse fere placuit peccata, laborant, Quum ventum ad *verum* est; sensus mores querere pugnant: ubi male æquum interpretatur. In ea verba commentarius est in his verbis Ciceronis, Fin. iv, 19, quæ magnifice primo dici videntur, considerata minus probantur. Sensus enim ejusque, et natura rerum, atque ipsa *veritas* clamat quodam modo, non posse se adduci, ut inter eas res nihil interesset. Sed plura exempla addamus. Or. i, 17, videamus, ne plus oratori tribuas, quam res et *veritas* ipsa concedat. Ib. 33, proinde ista, ut causa aliqua posita consimili eorum causarum, quæ in

forum deferuntur, dicatis quam maxime ad *veritatem* accommodate: nempe ut vera res et causa, non ficta agi videatur. Or. iii, 57, *veritas* vincit imitationem. ibid. ii, 17, actio *veritatis* plena. Inv. ii, 1, *veritas* transfertur ex animali exemplo in mutuum simulacrum. Or. i, 34, commentatio inclusa in *veritatis* lucem proferenda est; h. e. in veris causis in foro adhibenda. Sic, ii, 19, rhetor dicitur expers *veritatis*, quia in umbra scholæ dicit, et docet, non agit veras causas. ibid. i, 51, qui tolerabiliores volunt esse, et ad *veritatem* vitæ propius accedere, permediocres, ac potius leves motus animi esse debere dicunt.

Vermiculatus. Br. 79, nullum verbum, nisi loco positum et structum, tanquam in emblemate *vermiculato*. Cf. Or. iii, 43. Quid sit *vermiculatum*, de eo non consentiunt viri docti. Alii enim interpretantur, minutis tesserulis, tanquam vermiculis, structum et variegatum; alii cocco tinctum, quod color coccineus fit et vermiculis, qui sunt in bacca cocci; vermiculus etiam ipse, et vermiculum pro cocco dicitur. Hanc sententiam protulit et defendit Salmasius ad Solin. p. 192, 854. Sequitur enim Harduinus ad Plin. H. N. xxxvi, 6; videtur etiam probare Bochartus, Hierozoic. t. ii, l. iv, 27. Sed ut sententia Salmasiana non sit sine specie, et *vermiculatum* esse possit cocco tinctum; tamen altera est verosimilior, et loco Ciceroniano et Pliniano accommodatur. Primo si *vermiculatum* in hac re de colore diceretur, consequens esset, ut aut omnes illi lapilli coccinei frissent, quod nemo sibi persuaderi patietur: fuerunt enim diversorum colorum, ut effigies rerum et animalium exhiberentur. Aut *vermiculatum* esset in genere coloratum; quod probari nemini poterit, nec Salmasio in mentem venit credere, aut demonstrare. Accedit id, quod rem conficit, ap. Plinium, loco mox citando, tradi, crustas marmoris in opere *vermiculato* sub Claudio demum corpisse pingi. Deinde in locis, ubi hoc verbum occurrit, clarissime apparet, non respici ad colorem lapillorum, sed ad structuram et dispositionem eorum. Oratio a Lucilio et Cicerone comparatur cum *vermi-*

culato opere, non ratione ornametorum, quibus quasi coloribus illuminata et picta est; sed ratione structurae verborum artificiosae: unde et *vermiculum* sternere in inser. ap. Murator. t. i, p. 314, n. 2. Sic apud Plin. H. N. xxxv. 1, *vermiculata* ad effigies rerum et animalum crustae, non possunt profecto esse coccineae, aut colore tinctae, sed ita dispositae, ut effigies rerum et animalium exhibeantur. Tertio, quod negat Salmasius, *vermiculatum* a vermibus dici posse, quod nulla similitudo sit inter lapillos illos in opere *vermiculato* et vermes, quum lapilli illi quadrati fuerint: primo, etiam grana non sunt quadrata, et tamen lapillos illos grana dici scimus, unde et Graeci *χωνδράκιον* dicunt, ἀπὸ τοῦ χωνδρῆ, grano; deinde *vermiculatum* non est minutum, sed ex minutis lapillis per varios tortuososque flexus structum et compositum, in quo profecto est quaedam cum vermiculis similitudo, eorumque motu. Sic *vermina* dicebantur dolores, qui Graece *σπίλοι*, post tormina dicebantur, a minuto motu, quasi a vermibus corpus scinderetur, ut auctor est Festus. Ceterum de operibus *vermiculatis* v. Casaub. ad Sueton. Caes. 46; Scalig. ad Manilium, p. 411; Ciampin. Oper. Musiv. c. 10 sq.; Sponii Miscell. Erud. Ant. Sect. ii, artic. 8.

Vernaculus, est proprie domi natus, a verna, qui est servus domi natus; unde quidquid domesticum, domo allatum dicitur, id etiam *vernaculum* dici potest. Or. iii, 24, Crassus de aedilitate sua: opus est rebus exquisitis undique, et collectis, arcessitis, comportatis, ut tibi, Caesar, faciendum est ad annum; ut ego in aedilitate laboravi, quod quotidianis et *vernaculis* rebus satisfacere me posse huic populo non putabam. Verr. iii, 61, crimen domesticum et *vernaculum*, h. e. fictum ab accusatore. † hinc *vernaculum* dicitur pro nativo, genuino, urbi Rom. proprio. Div. ix, 15, imago *vernacula* festivitatis. Bent. 46, Tineam non minus multa ridicule dicentem, Granius obreuebat nescio quo sapore *vernaculo*.

Vero, est affirmantis, pro recte; item concedentis. Div. i, 46, *vero*, mea puella, cedo tibi sedes meas. Mu-

ren. 31, in sententia permaneto. *Vero*; nisi sententiam alia vicerit melior. Leg. i, 24, *vero* facis et merito. † et *vero* est atque adeo. Att. xxi, 16, quod saepe praesens et illi ostendisti, et *vero* etiam mihi. Muren. 22, qui et per se, et per suos, et *vero* etiam per alienos defendatur. † ad Div. iv, 6, ego *vero*, Servi, vellem, etc. ad Q. fr. ii, 9, quod me admones de nostra Urania — ego *vero* memini. Caveant tirones, ne putent *vero* iungi posse τῷ ego aut alii pronomini ab initio, nisi aliquid praecesserit, ad quod referatur. Inservit enim hoc *vero* responsionibus.

Verruncare, vertere, ut *averruncare* est avertere. Div. i, 22, haec bene *verruncent* populo. Laudant viri docti Gronov. ad Liv. xxix, 27, qui ibi hanc formam loquendi Livio restituit.

Versare. Coel. 6, *versare* suam naturam: int. in omnes partes, prout opus, ut recte maleve facias. Verr. i, 51, *versare* se, est hominis anxie, quid agat, quaerentis. Or. 9, causas *versare* in iudiciis: de oratore, qui vario, et multiplici, copiosoque dicendi genere agere causas potest. Opponitur enim historico, qui res gestas narrat, non ornat et augeat. Unde autem sic dicatur, docet locus Or. 40, *versare* saepe multis modis eandem rem. Sed Fin. iv, 20, verba *versare*, dicitur de eo, qui, quum obtinere aliquid non potest, in verbis quaedam mutat. † decipere. Lael. 26, hodie me *versaris* atque luseris lautissime, v. Graev. ad h. l.

Versari. Tusc. i, 43, haec *versantur* in errore. ad Div. xiii, 10, *versatur* in hoc studio nostro cum ingenio. Verr. ii, 76, haerere homo, *versari*, rubere: de eo, qui nescit, quid agat. † Arch. 9, bellum in magna varietate *versatum*.

Versiculus. Mil. 26; Leg. ii, 6, unus *versiculus* senatus, est illa formula: videant eos, ne quid detrimenti capiat resp.

Versura, est sumtio pecuniae mutuae: unde duae formae loquendi: quarum alteram et nunc quidam male intelligunt. Prima est Coel. 7; Font. 4; Verr. ii, 26; Flacc. 20, *versuram* facere ab aliquo, quae significat simpliciter, pecuniam ab aliquo sumere

mutuam. Altera est Att. v, 1, *versura* facia solvere. Tusc. i, 42, sine *versura* dissolvere: h. e. debitum solvere ita, ut ab alio sumas. v. Gronov. Sestert., pag. 535. — *Omnino in hac voce, post multos, Forcellinus erravit.

Versus, adv. ad Div. iv, 12, in Italiam *versus*. Læl. 25, in forum *versus*. vid. Langius ad h. l. et Manut. ad Div. viii, 15. Sed cautio est in hac forma, ne eam iis locis obtrudamus, ubi *versus* est participium. De quo v. Duker. ad Liv. xxxviii, 51.

Versus, pass. Partit. 5, genus eloquendi *versum* et mutatum, i. e. quod a simplici ratione recedit.

Versus, subst. pro membro, $\kappa\acute{\alpha}\lambda\omega$. Or. 66, ex duobus *versibus*.

Versutus quis dicatur? Nat. D. iii, 10. Cf. Fin. ii, 17; iii, 1.

Verumtamen, eleganter post parentheses igitur. ad Div. v, ult., puto mea nonnihil interesse (quantum id ipsum quid intersit, non intelligo), *verumtamen*, quidquid illinc nuntiatum sit, non, etc. ad Att. i, 10, quum essem in Tusculano (erit hoc tibi pro illo tuo, quum essem in Ceramico), *verumtamen* quum ibi essem. Sic accipe igitur etiam ad Div. vii, 19; Verr. iii, 2 init. Verr. i, 50, qua potestate iste permissa, ut ex C. Fannio et ex Q. Tadio cognovistis; *verumtamen* quum esset in omnibus rebus, etc. in quo loco mire se torsit Hotomannus; Manutius autem intelligit, dicam: quod non opus est, neque in hoc loco, neque in eo, quem attulit ad h. l. ex Verr. ii, 11, ubi est simpliciter pro sed, verum. † post concessionem. Cæcil. 15, est hoc aliquid—*verumtamen*.

Verus, æquus. Quint. 15, *verum* fuit postulare? Cf. Leg. ii, 5, 7, etc.

Vesci, largiter frui. Fin. v, 20, si posset paratissimis *vesci* voluptatibus.

Vestibulum. Or. 15, *vestibula* aditusque ad causam faciet illustres.

Vestigium. Flacc. 25, cum *vestigio* imperii, i. e. ut nullum *vestigium* romani imperii relinqueretur. Nat. D. iii, 4, Zenonis *vestigis*, i. e. modo, exemplo.

Vestimenta, de stragulis vestibus. Herenn. iv, 51.

Vestire. Verr. iv, 55, *vestire* parie-

tes tabulis. Or. i, 31, inventa *vestire* atque ornare oratione. Nat. D. ii, 53, montes *vestiti* et silvestres.

Vestis, sæpe simpliciter positum de veste stragula, peristromatis tricliniorum accipiendum; idque e contextu, ex epitheto, v. c. pretiosa. ab attendentibus facile potest intelligi, v. c. Phil. ii, 27, *vestis* pretiosa. Verr. ii, 27, *vestis* Melitensis. Hoc monendum putavi, quia usu didici, tirones in hoc verbo intelligendo interdum hærescere, aut a vero aberrare.

Vestitus, de ordinario vestitu. Pis. 8, ad *vestitum* redire, sc. a luctu, in quo vestes mutantur.

**Veterascere*, fragm. epist. ap. Non. v, 63, quem *veterascentem* videat ad gloriam.

Veteratorius, callidus, fraudulentus. Brut. 67, accuratio in invenendis componendisq; rebus citius *veteratoria*, quam oratoria, i. e. Cſicalidi, aut dialectici exercitati.

Vetus. Verr. iii, 93, *vetus* innocentia: h. e. vera, magna, qualis apud majores fuit.

**Vetustas*, antiquitas. de Rep. i, 31, quæ familiarum *vetustatibus*, aut pecuniis ponderantur. † diuturnitas. ad Att. xiv, 9, nam mori millies præstitit, quam hæc pati, quæ videntur habitura *vetustatem*. † calliditas. Quint. 21, ingenio, *vetustate*, artificio tu facile vicisti.

Vexare. Rosc. A. 49, *vexare* bona fortunasque nostras, h. e. insidiari iis. ad Div. xiv, 2, et validudinem istam infirmam, si me amas, noli *vexare*, h. e. affligere, non parcere ei. Nat. D. ii, 29, locus a vestris *vexatus*: contra quem valde disputatis, quem valde reprehenditis disputando. Cf. Gron. Obs. iii, 4. † contumelia afficere. Vat. 1, *vexatum* dimittere.

Vexillum, velum purpureum, quod est apud ducem, et ab eo proponitur ad signum futuræ pugnae dandum. Cf. Lips. de Milit. R. iv, 12. Sed proponebatur etiam *vexillum* in delectu militari habendo. Hinc illa: Att. x, 15, *vexillo* opus est; convolabunt. Phil. v, 11, num quando civibus perditis *vexillum*, quo concurrant, defuturum patatis? Cf. Lips. l. c. i, 3, et Reines. ad Inscript. p. 340, ubi memoratur *vexillum* rubeum in arce po-

situm dedectus causa. Etiam in colonis dedecendis *vexillum* tollebatur et præferebatur. Agr. ii, 32, *vexillum* colonum. Phil. ii, 40, Casiliuma coloniam deduxisti — ut *vexillum* tolles. et aratrum circumduceres: ubi vid. Abramius.

Via. Prov. Cons. 2, *via* militaris; est *via* lata et strata, per quam imperatores ducunt exercitus ad mare, ut navibus trajiciantur, aut in provincias. vid. Hotomann. ad h. l., in primisque Bergerius de Viis Rom. publicis, iii, 54 † methodus Orat. i, 19, dicendi ratio ac *via*. Fin. ii, 1, *via* et ratione disputare. N. D. ii, 22, *via* progredi. † de Rep. i, 20, spero nos ad hæc ipsa *via* perventuros. † hinc Div. ii, 1, *vias* optimarum artium tradere, pro ipsis artibus, quæ *via* et ratione traduntur. † ratio, et modus, et occasio alienius rei consequendæ, perficiendæve. Verr. iii, 94, auctoritate *viam* patefacere illustrem. ad Div. iv, 13, omnes *vias* persequar, quibus putabo, ad id, quod volumus, pervenire posse. ad Q. fr. i, 1, omnes *vias* pecuniæ norunt. Joseph. Ant. vi, 1, 2, *παράνν καὶ ἀπὸν τῆς ἀπαλλαγῆς ἐξήρτων*. † elegans est illud ad Att. ii, 19, ego autem neque pugno cum illa causa — neque approbo — utor *via*: h. e. arte aliqua medium teneo, ut neque improbem, neque probare videar.

Viaticum, pecunia, quæ ex ærario datur ad magistratibus provincialibus, quæstoribus, legatis, instrumenta itineris comparanda, ut tabernacula, mulos, etc. Dabatur autem pecunia redemptoribus, qui hæc *viæ* instrumenta curarent. ad Div. xii, 3. v. Sigon. Ant. Jur. Provinc. iii, 11; Casaub. ad Theoph. c. 11.

Viator, minister magistratuum, quo utuntur ad homines arcessendos. de Sen. 16, a villa in senatum arcessabantur et Curius, et ceteri senes: ex quo, qui eos arcessabant, *viatores* dicti sunt. Quæ fere ad verbum repetiit Colmell. R. R. præf. h. l., et Plin. H. N. xviii, 3. Cf. Valin. 9; Font. 16. v. Sigon. Ant. Jur. C. R. ii, 15, et Burn. ad Petron. c. 97. *Viatorum* decuriae occurrunt in inscriptione ap. Murator. t. i, p. 581.

Vibrare, proprie est cum magna vi et celeritate projicere, ut contorque-

re. Or. ii, 80, atque ejusmodi debet esse prolusio, non ut samnitum, qui *vibrant* hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil niuntur. † hinc, ut contortum, sic *vibrans* passive (v. Heins. ad Sil. i, 539) per metaphoram dicitur pro incitatus, vehemens. Prut. 95, *vibrans* et incitata oratio. Orat. 70 extr., Demosthenis non tam *vibrarent* fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. † est etiam pro micare. Acad. ii, 33, mare quum a sole collineet, et albescit, et *vibrat*: nempe propter illas celeres agitationes aquæ et tremores; nam et micare est proprie de celeri et tremulo motu, qui est in luce. vid. Drakenb. ad Sil. iv, 156.

Vicanus, qui in vico habitat. Flacc. 3, Timolites *vicanus*. v. Græv. ad h. l. Sed Div. i, 58, *vicani* aruspices, sunt, qui in vicis versantur, eosque pervagantur, quæstus causa, ut in circis astrologi.

Vicarius, servus servi lautioris. de peculio emtus, unde et peculii pars. Verr. i, 36, homines (servi) alii redditi, alii etiam nunc retinentur; peculia omnium *vicariique* retineantur. ibid. iii, 38, hic Diognotus *vicarium* nullum habet, nihil omnino peculii. Sed in universum dicitur de omnibus, qui alterius loco operam præstant: sic procurator et cognitor dicitur alieni juris *vicarius*, Cæciu. 20; et successorem suum Cicero appellat, Mur. 37, *vicarium* suæ diligentiae, etc.

Vicem, periculum, calamitatem, injuriam Verr. i, 44, alienam *vicem* pro sua injuria dolere: et sic est saepe. † locum. Leg. ii, 19, heredum causa (suscipiendorum sacrorum) jestissima est: nulla est enim persona, quæ ad *vicem* mortui propius accedat. † modo, more. Att. x, 8, nisi forte me Sardanapali *vicem* in lectulo mori malle censueris. Grævus autem habet *vice*: quanquam et ipse in codd. reperit *vicem*. Neque est contra Latinorum consuetudinem, qui sic accusativo utuntur et nude, et adjecta præpositione, in. Gellius, x, 3, Gracchus non querentis, nec implorantis, sed nuntiantis *vicem* — inquit. Et amat Gellius sic ponere, ut monet Gron. ad x, 25. Contra addit Suetonius Claud. 7, præsedit in Cati *vicem*, † Sext. 4, *vicem* officii præsentis

Vicesima. Att. ii, 16, agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum, præter *vicesimam*? Est autem *vicesima* pars pecuniæ, quæ vendi posset servus, qui manumittitur. Liv. vii, 16. De ea Græv. ad h. l. laudavit Lips. ad Tacit. Ann. xiii, 31. Sed Grævius male huc refert etiam *vicesimam* e servis venditis; in quo non satis inspexit illum ipsum, quem landat, Lipsium, qui docet, antiquissimam esse *vicesimam* manumissionum, et de ea a Cicerone agi l. c.; vectigal autem e servis venditis primo quoad numerum incertum esse, deinde ab Augusto institutum. Cf. Magnit. Rom. ii, 4. Ergo de *vicesima* manumissionum tantum sermo est. Cf. Cujac. Obs. ix, 24; impr. Burm. de Vectigal. c. 10. † Verr. ii, 75, scribit HS LX socios perdidisse ex *vicesima* portorii Syracensis. *Vicesima* portorii est ipsum portorium, cujus nomine dabatur *vicesima* pars rerum, quæ exportabantur. Ceterum male huc refert Hotomannus aurum *vicesimarium*, quod fuit e *vicesimis* manumissionum, non portorii, ut vidit Lipsius ad Tacit. loc. cit.

Vicissitudo, permixtio et confusio. Nat. D. ii, 33, *vicissitudine* quatuor generum corporum mundi continuata natura est.

Victor belli, Mur. 14. v. *vincere*.

Victoria, de eo, qui causam in iudicio obtinet. Act. i in Verr. 14, se avarissimi hominis cupiditati satis facere posse, nocentissimæ *victoriæ* non posse.

*Victoriatu*s, Font. 8, nummus *victoriæ* imagine signatus, de quo Plin. H. N. xxxiii, 3; valuit duos sesterios.

Victrix. Att. v, 21, quo die litteræ *victrices* Cassii in senatu recitæ sunt: h. e. nuntia victoriæ.

* *Viculus*, parvus vicus. de Rep. i, 2, urbes magnas—*viculis* et castellis præferendas puto. *Viculus* etiam, vocem in Cic. novam, conjunctos habet cum castello Livius, xxi, 33.

Videlicet, videre licet, scito. Att. v, 11, Brundisio quæ tibi epistolæ redditæ sunt sine mea, tum *videlicet* datas, quum ego me non belle haberem. Scil. intelligendum est, esse. Est enim apud veteres interdum *videlicet* cum infinitivo. v. Græv. ad h. l. Plautus,

Asinar. iii, 3, *videlicet* Solonem, leges ut conscribat; quem locum vindicat Gronov. Obs. iii, 9, pag. 509. Cf. *scilicet*.

Videre, cogitare, in animo habere. Or. i, 62, majus quiddam *videbam*. † considerare. Cluent. 58, quum hæc sunt *videnda* † explicare. Verr. ii, 61, alio loco de—*videro*. † consilio aliquo uti, sequi aliquid. Placc. 14, *vidit* aliud. † curare, et variis quidem modis. Att. xiv, 11, hæc fortuna *viderit*. ib. x, 7, cum Philotimo *videbis*. ib. v, 1, ut prandium nobis *vileret*. Tusc. iii, 19, aliquid *videamus* et cibi. Quint. 17, *viderint* ista officia boni viri. † imperativus et conjunctivus ponitur pro vereor: quæ est elegans ratio, sub specie dubitationis, et iudicium alteri relinquendi, suam sententiam dicendi. Rose. A. 48, *videant*, ne sit, etc. Tusc. ii, 18, *vide*, ne non sit hoc proprium nomen virtutis. Div. ii, 4, *vide*, ne nulla sit divinatio. Cf. ad Div. xi, 12; xvi, 26. Reperitur tamen etiam participium sic: Offic. i, 9, itaque *videndum* est, ne non satis sit id, etc. ad Divers. xiv, 14, *videndum* est, ut honeste vos esse possitis. † cavere. Offic. i, 20, quamobrem et hæc *videnda*, et fugienda pecuniæ cupiditas: ubi v. Græv. † elegans etiam est hæc formula, Pis. 25, quin tu me *vides*: ubi in oratione ficta Pisonis ad Caesarem.

Videri, est verbum solemne in Scitis, decretis pontificum, sententiis iudicum. Dom. 53, quum P. Scævola, pontif. M., pro collegio respondit, sacrum non *videri*. vid. Manut. ad Verr. v, 6. † cum accusativo Tuscul. v, 5, non mihi *videtur* satis posse virtutem: ubi v. Davis. Off. iii, 17, quæ vult *videri*, se esse virtutem. † passive. Tusc. iii, 29, opinio mali, quo viso et persuasio. † *videri* etiam interdum, ut Græcorum *δοκείν*, dicitur in aliis rebus de eo, quod certum esse scimus. Nat. D. i, 21, sæpe enim de L. Crasso, familiari illo tuo, *videor* audisse, quum te togatis omnibus sine dubio anteferet.

Vigere, inclarescere. Tusc. ii, 2, in ipsa Græcia philosophia tanto in honore nunquam fuisset, nisi doctissimorum contentione dissensionibusque *viguisset*. † laudari, probari.

ad Div. viii, 1, tui politici libri omnibus *vigent*.

Vigilare. Q. fr. ii, 15, viatores, si serius, quam voluerunt, forte surrexerint, properando etiam citius, quam si de multa nocte *vigilassent*, perveniunt, quo volunt. Malaspina putat positum pro *evigilassent*; et sic dici hoc verbum posse putat. Sed Enim., ad Sueton. Aug. 78, mavult corrigi *evigilassent*; quod mihi verba de multa nocte, vix videntur pati.

Vilitas. Verr. iii, 93, annus est in *vilitate*; int. annonæ.

* *Villicare*, de Rep. v, 3, villicum agere: nova vox apud Ciceronem.

Vinari. Font. 8, *vinarium* crimen.

Vincere, ostendere aliquid ita, ut probes, ut obtineas. Cluent. 44, *vince*, virum bonum fuisse Oppianicum. † eleganter de eo, cui quid in auctione addicatur, sive qui plus licendo accipit, quod vult. Sic passim est in epist. ad Attic., ut xiii, 29. Othonem *vincas* volo. Cf. 33. † causam in iudicio obtinere; in quo est duplex forma: altera certa et usitatissima. Rose. Com. 18, *vicisset* iudicio. Quint. 27, ego sponsione *vicerim*. Altera insolens, atque hanc ob causam in dubium vocata: Verr. i, 53, *vincere* iudicium. (æcin. 31, *vincere* sponsionem: ubi vid. Passerat. et Græv. Similiter Ovid. Her. xvi, 76, dixit, Non omnes causam *vincere* posse suam: ubi Heinsius corregebat, causa; dubitante Burmanno, et afferente *vincere* bellum e Vell. ii, 55. Add. Virg. Æn. x, 370, devicta bella. Etiam Græci utroque modo dicunt, *νικᾶν μάχην* et *μάχη*. v. Albertum, Obs. ad Nov. T. pag. 242. Simile etiam illud est, quod Latine dicitur, certare sponsione (v. *sponsio*), et certare multam ap. Liv. xxv, 3. Ab hac autem verbi significatione dicuntur *vinci*, qui causa cadunt, seu condemnantur. Verr. i, 4, reus tam nocens, tam perditus, tam *victus*.

Vincire. Att. vii, 18, *vinciri* prædiciis. † Orat. 13, verba *vincire*. ibid. 50, sententias *vincire*. Hoc quid sit, tironum causa dicendum est; atque hic breviter repetendum, quæ olim de hac re ex instituto in prolusione aliqua Ernest. dixerat. *Vincire* autem est, ita verba et sententias inter se

jungere, ut ex pluribus propemodum vel unum verbum, vel una sententia facta videatur. Quod ad verba attinet, res eo redit, ut extremæ et primæ verborum litteræ sint ejusmodi, ut in pronuntiando verba in unam vocem coalescere possint, quia, ut Dionysius ait, οὐκ ἐστὶ ἀισθητὸς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων, de Structur. Orat. 23; a quo deinde leniter fluere oratio, et lævis esse dicitur. Exemplo esse possunt versiculi Saepius apud eundem Dionysium: Ποικιλόφων, etc. Nam in iis omnia verba, quia aut alterum in vocali desinit, alterum a consona incipit, aut contra, coeunt tanquam in unam vocem. In duobus autem διὰ διαπύκνους, eæ consonæ concurrunt, quarum concursus nihil asperitatis habet; quod ex eo judicatur, quod easdem in eodem verbo occurrere videmus, ut in διόσδοτος. Ex Ciceronis innumerabilibus ponamus hoc unum ex Rose. Am. 24, hæ sunt impiis assiduæ, etc. In hoc genere autem illa cautio est, ne nimis ea res studiose aut frequenter fiat, ut Cicero recte præcipit. Or. 44: nam esset quum infans, tum puerilis labor. Sed ad *vinciendâ* verba etiam hoc pertinet, quum ita collocantur, ut numerose volvatur et cadat oratio; quod genus orationis aptum vocatur, cui solum et diffusum opponitur. Atque de hoc posteriori genere, *vincire* verba est apud Ciceronem, l. c., qui est locus de hac re præstantissimus; agit enim de hoc orationis genere a c. 50 usque ad 71. Sed sententiæ etiam *vincuntur*, quam Dionysius vocat καλὴν ἀριότητα, et δεικτέραν αὐτῆς συνδετικήν ἐπιστήμην. Σαφῆραν facit, in primisque necessariam esse dicit, τὰ κατὰ ἀπόδεικτον πρὸς ἀλλήλα, ὥς εἰσὶν ἀνεκδοταὶ καὶ εἰσα, l. c. sect. 7. Id autem fit artificio periodico, quo plures sententiæ una periodo comprehenduntur ita, ut suspensa sit ab initio ejus usque ad finem oratio, atque ita e pluribus epuntiationibus propemodum una fiat. Exemplum sit hoc Verr. i, 41, tutores, pecuniam prætori si pupillæ nomine dedissent, grandem præsertim, quemadmodum in rationem inducerent, quemadmodum sine periculo suo dare possent, non videbant. In hac autem collocatione sententiarum, qua *vin-*

ciuntur, respiciunt Latini plerumque ad rerum naturam, ut quæ natura et cogitatione priora sint, ea etiam loco priora fiant, tanquam ut causa, ratio, conditio priores sint effectu, etc. Ex hac autem ratione *vincendarum* sententiarum vel maxime existit numerus oratorius. Sed hæc pro hujus loci ratione sufficiant: plura qui volet, adeat prolusionem illam supra memoratam.

Vinctus, numerosus. Or. 57, poema est nimis *vinctum*, ut de industria factum appareat; sermo vulgi est nimis dissolutus. † non liber, impeditus. ad Div. vi, 7, tot malis quam *vinctum*, tum fractum, studium scribendi.

Vinculum, per metaphoram eleganter dicitur omnis causa, propter quam aliquid faciendum aut omittendum est, propter quam aliquis amandus; item res, qua aliquid conservatur, fundamentum, fons, etc. ad Div. xv, 11, tum accedit *vinculum* maximum: h. e. maxima causa, propter quam te amare debeo. Itaque Cicero alicubi dicit: cum eo mihi omnes causæ, Quint. 15; quum alibi dicat, omnia *vincula*. Ligar. 7, magnum *vinculum*, quod iisdem studiis semper usi sumus. Muren. 31, aliquo te cum hoc *vinculo* reip. esse conjunctum, h. e. causa ab ipsa rep. suppositata. Fin. iii, 20, et quomodo hominum inter homines juris esse *vincula* putant (h. e. causas idoneas, propter quas societatem inter se colant), sic homini nihil juris esse cum bestiis. Cæcin. 25, jus civile dicitur *vinculum* judiciorum, quod eo judicia nituntur. Cluent. 53, *vinculum* dignitatis, quod conservat dignitatem, sive, ut post dicit, fundamentum et fons dignitatis. Balb. 15, *vinculum* religionis. Tusc. v, 29, nulla te *vincula* impediunt ullius certæ disciplinæ. ad Div. x, 6. *vincula* temporum te cum illis conjunxerunt. Or. 23, *vincula* numerorum, vid. *vinctus*, *vincire*.

Vindemiola, ad Att. i, 10, de pecunia collecta paullatim et comparsa.

Vindicare, punire. Verr. v, 50, vehementer *vindicare* in cives. Offic. i, 30, qui Tib. Gracchi perditos conatus *vindicavit*. † vindicias agere. Or. i, 10, agerent tecum lege — *vindicarent* — que ornati homines — quibuscum tibi justo sacramento contendere non li-

ceret. † defendere. Flacc. 17, *vindicetis* civem ab ignotissimo Phryge; sc. rejiciendo ejus testimonium. ad Div. xii, 16, turpitudine personæ ejus, in quam liberis invehimur, nos *vindicabit*. † Rabin. Post. 9, perpetiendi illa fuerunt, ut aliquando se ad suos *vindicaret*. Manutius interpretatur, ut aliquando ad suos tanquam e servitute regia in libertatem redire posset. Grævius autem Latinum hoc esse, et intelligi posse negat, legitque: ut se aliquando et suos *vindicaret*, nempe a damnis fortunarum. Mihi autem et lectio recepta, et Manutiana interpretatio probatur. Exempla hujus constructionis sunt apud Gronov. ad Liv. xlv, 14.

Vindicia, est controversia forensis, de possessione alicujus rei, quam nostram esse dicimus, quum alius teneat. Verr. i, 45, pro præde litis *vindiciarum* satis accipere. Mil. 27, injustæ *vindiciæ*.

Vindicta. Rabin. perd. 5, una *vindicta* liberavit. Top. 2, *vindicta* liber factus: ad q. l. Boethius dicit, esse virgulam, quam lictor manumittendi servi capiti imponens, eum in libertatem vindicabat, quædam verba solemnia dicens. Scholiastes autem Persii, ad Sat. v, 88, a prætoris capiti impositum dicit. Et hoc verius. Sic etiam Græci Jcti tradunt. v. Casaub. ad Pers. p. 417. Formula erat: hunc ego hominem liberum et civem rom. esse aio, ut Græci tradunt. Latini autem sic: aio te liberum more Quiritium vid. viros doctos ad Cuij Instat. i, 1, in Schultingii Jurispr. Antejustin. p. 11, 12, ed Lips.

Vir, de marito est ad Div. viii, 7.

Virgetum, hortus, arboretum. Leg. ii, 8, sacerdotes vineta, *virgetaque*, et salutem populi auguranto. v. Turneb. ad h. l.

Virgines, simpliciter Vestales virgines dicuntur. Catil. iii, 4, post absolutionem *virginum*.

Virgula. Offic. i, 44, si omnia nobis — quasi *virgula* divina, ut aiunt, suppeditarentur, i. e. citra opem humanam. Ductum proverbium videtur Erasmo a *virga* Palladis, cujus toties mentio apud Homerum. Nota est etiam ex Virgilio *virga* Circes, et ejus vis. — de Rep. ii, 30, ut cujusque et boni publici, et

mali causam tanquam *virgula* videar attingere.

Viriditas. Tusc. iii, 31, malum quamdam habet *viriditatem*. Læl. 3, senectus aufert eam *viriditatem*, in qua etiam tunc erat Scipio. Est e Græco. Græci enim *χρᾶς* dicunt omne, quod est recens, in primisque vigorem juvenilem et virilem.

Virilis. Verr. iv, 37, est aliqua mea pars *virilis*. Phil. xiii, 4, plus, quam pro *virili* parte. *Virilis* pars, ne erent tirones, ut vulgo fit, est ejusdemque rei communis pluribus, sive bonæ et lætæ, sive tristis et molestæ, pars ea, quæ unicuique debetur æqualiter. † *virum* decens. Att. xi, 23, et videremur aliquid doloris *virilis* habuisse. Sic Tusc. ii, 27, *viriliter* agrotare, h. e. ne te nimis mollem, aut impatientem doloris molestiæ præbeas.

Virtus. Tusc. ii, 18, *virtus* ex viro appellata est; viri autem propria maxime est fortitudo. Itaque ab hac ceteras sic appellatas putat. Fin. v, 13, ita fiet, ut animi *virtus* corporis *virtuti* anteponeatur; animique *virtutes* non voluntarias vincant *virtutes* voluntariæ; quæ quidem propriæ *virtutes* appellantur. † fortitudo militaris. Sext. 65, aditus in illum summum ordinem civium industriæ ac *virtuti* pateret. Nempe industria cernitur in causis in foro agendis, virtus in re militari: his duobus artibus enim aditus in curiam moniebatur. Sic Muren. 10, bellica *virtus*, opponitur forensi laudi et industriæ. vid. *industria*. † ars, disciplina, facultas alicujus artis. Offic. i, 32, itaque se alii ad philosophiam, alii ad jus civile, alii ad eloquentiam applicant; ipsarumque *virtutum* in alia alius mavult excellere.

Vis, est vel vera, quæ fit armis sive justis, sive fortuitis, unde lex de *vi*, armatis hominibus. Cæcin. 9. Hæc etiam *vis* solida dicitur. Conf. Cæcin. 15, et seqq. Vel ea, quæ ibid., 32, quotidiana *vis* dicitur, quam in controversia de possessione alienj fundi deductio ac *vis* moribus fit, ibid. 11. Quam Gellius, xx, 10, civilem ac festuariam vocat. Vid. supra in *conserere*, et Cæcin. 7. Hinc etiam illud, ibid. 31, unde ille me *vi* deiecit; item c. 22, *vim* restituere,

h. e. aliquem in eum locum restituere, ex quo eum vi vera deieceris. Adde nunc omnino, quæ nuper edita sunt ex orat. pro Tullio, tom. xxix. † genus *vis* sæpe ponitur pro formis, h. e. pro iis rebus, quibus *vis* fit, aut quæ per *vim* fiunt. pro stupro, Milon. 4, *vim* afferre. Conf. Verr. i, 26. pro precibus, Verr. i, 25, retinere summa *vi*, pro minis, Verr. iii, 22, hæc ille *vi* et hoc metu adductus; nempe virgarum, quas minabatur Verres. pro opibus amicorum, advocatorum, unde inopiæ opponitur. Quint. 1, quod si tu iudex nullo præsidio fuisse videb re contra *vim* et gratiam solitudini a'que inopiæ. pro corruptione judicium, Verr. ii, 31, si aliqua se *vi* eripuerit ex hoc iudicio. Unde etiam *vis* versata esse dicitur in iudicio, quod pecunia corruptum est. Corruptuntur autem iudices vel gratia, vel metu, vel largitione. Itaque singulis locis videndum, de quo genere capienda sit *vis*. † Sed *vis* iudicium, vel iudiciorum, est iustitia et severitas in scelestos homines, ut in Cæcil. 3; Act. i in Verr. 17; Cæcin. 2. † formula, *vim* afferre, est etiam in bono sensu, pro predesse, valere, Orat. i, 25. † *vis* dicitur etiam de natura rerum et ratione. Inv. i, 49, hoc non magis seditiosi, quam ambitiosi—quam alicujus improbi hominis *vim* describit. Inv. ii, 33, rem ex sua *vi* (natura) considerare. Orat. i, 21, de *vi* et ratione dicendi. † locus. Invent. i, 2, naturæ *vim* obtinet. † in dicendo *vis* est sublimitas et magnificentia. Orat. ii, 20, meæ totius orationis—*vim* desiderat. ad Div. xv, 21, de Calvo: multæ erant et reconditæ litteræ; *vis* non erat. † *vis* etiam eleganter tribuitur us, qui nolescunt injurias sibi factas, aut qui sibi injuriam fieri non sinunt. Dom. 53, magna *vis* est quum in deorum nomine, tum in ipsa republica, etc. Rosc. Am. 24, magnam *vim* possidet paternus maternusque sanguis: nisi pro sanctitate malis accipere. † significatio verbi. Tuscul. iii, 5, verbi *vis*. Et sic sæpe. † servit etiam periphrasi, ut *vis* deorum pro diis.

Viscera, caro; nam quidquid sub corio est, ut Servius ait, *viscera* dicunt. Nat. D. ii, 63, *viscera* boum.

Conf. Tuscul. ii, 8 et 14. † pecunia, res familiaris. Dom. 47, extruxit villam *visceribus* ærarit. ad Q. fr. i, 3, quum de *visceribus* tuis et filii tui satis facturus sis. † Orat. ii, 78, *viscera* causæ. † intimus animi sensus, memoria. Att. vi, 1, ἐγκλειύσματα tua mihi in *visceribus* hærent.

Visceratio, est distributio carnis crudæ inter plebeios : genus largitionis, apud Romanos usitatum. Græci ἀρεῶν διανομήν vertunt. Offic. ii, 16. vid. intt. ad Sueton. Cæs. 37. In inscriptione apud Murat. t. ii, p. dex, *visceratio* in feris Latinis fieri solita vocatur diserte carniū distributio.

Visendus, visū dignus. Vatin. 13, ornatu *visendo*.

Visio, vox philosophica, idem significans, quod *visum*, de quo mox. Tusc. ii, 18, *visio* falsa doloris et species. Acad. ii, 11, *visio* veri falsique communis a quibusdam putatur.

Visum, species alicujus rei in animo impressa, impulsio oblata extrinsecus, φαντασία. Nat. D. i, 5, *visum* insignem et illustrem : quasi sit *visus*. Tusc. i, 41, *visa* somniorum. Acad. i, 11, et pluribus aliis locis. Nam in Academicis multa est de *visis* disputatio. De *visis* somniorum adeundus Macrobius, in Somn. Scip. i, 3. In Tusc. sæpe *visa* dicuntur de rebus opinatis, in primis e sensu.

Vita. Lel. 6, *vita* vitalis. Est de Græco, βίος βιωτής, ut movuit Maciolutus ad h. l. † Div. i, 39, hac de re communis *vita* dubitavit. Wopkenius putat hic esse *vitam* pro hominibus, ut est apud Plinium, H. N. viii, 16, *vita* non decrevit : ubi Harduinus recte intelligit, homines non decreverunt ; et ap. Phædr. prol. l. i, ubi vid. Burmann. ; quem etiam reprehendit Wopkenius, quod negavit, Ciceronem et æquales hoc sensu verbo eo usos. In quo ei injuriam facit. Nam, re satis ponderata, mihi etiam sic, ut Burmanno, videtur. In loco proposito non hoc dicit Cicero, dubitaverunt homines ; sed, de hac re in *vita* communi dubitatur ; videtur repugnare moribus, *vite* communi, ut est Muren. 35, sed hanc orationem usus, *vita*, mores, civitas ipsa respuit. Eodem modo ceteras auctoritates dissolvere possem, si opus videretur. *Vita* occidens, v. c. est

finis *vite*, ut dies occidens, finis diei, non sol occid. † Flacc. 19, in *vita*, i. e. quoad vivit, vel vixit.

Vitiare Att. iv, 9, num censum impediunt tribuni diebus *vitiandis* : h. e. servando de cælo, obnuntiando efficere, ut iis nihil publici negotii geri possit.

Vitiositas, Tuscul. iv, 15, quid sit?

Vitiosus, vitio creatus. Phil. v, 3, collega : quem ipse fecit sua nuntiatione *vitiosum*. ibid. ii, 33, quamdiu tu voles, *vitiosus* consul Dolabella ; rursus, quum voles, salvis auspiciis creatus. † contra auspicia et religionem factus. Div. i, 16, sini tra dum non exquirimus, in dira et *vitiosa* incurrimus. Leg. ii, 8, quæque augur injusta, nefasta, *vitiosa*, dira defixerit, irrita infestaque sunt.

Vitium. Suli. 8, si ceteris patriciis me et vos peregrinos videri oporteret, a Torquato tamen hoc *vitium* sileretur. Grævio placet conjectura Phil. Rubenii, Elect. i, 3, legentis *convicium* ; peregrinitatem enim non esse vitium. Sed *vitium* rectum est. *Vitium* dicitur, quidquid in aliquo reprehendi potest, aut reprehenditur, sive jure, sive injuria, macula, deformitas, etc. Terent., cui *viti* nihil dicere possis. Cic. Offic. iii, 13, venditorem ejus rei, quam vendat, *vitia* narrare. ibid. 16, ut in prædiis vendendis *vitia* dicerentur. Est igitur *vitium* etiam in magistratu et consulari, quia peregrinus ad magistratum accedere non debet (peregrinus enim proprie civi opponitur) : certe *viti* loco erat peregrinitas objecta. Torquatus autem debebat hoc *vitium*, si est *vitium*, non narrare, sed silere. Porro, quemadmodum *vitium* narrare et dicere rectum est, sic etiam *vitium* silere. *Convicium* autem silere, an dicatur Latine, dubito. † In comitiis est malum auspiciū, et quidquid comitia dissolvere, et irrita reddere potest. Phil. ii, 33, id igitur obvenit *vitium*, quod tu jam kalend. jan. futurum esse prædixeras. Div. ii, 18, comitiorum solum *vitium* est fulmen. Jam si quid in comitiis, aut in bello actum nihilominus, aut in auspiciis capiendis aliquid contra mores et instituta veterum actum, id *vito* factum dicebatur : sic quod Div. ii.

33, est, contra auspicia navigarunt, id. ibid. i, 16, dicitur, quum *vicio* navigassent. ibid. ii, 35, *vicio* creatos esse, sc. quod in auspiciis capendis aliquid consel peccaverat. Nat. D. ii, 4, *vicio* tabernaculum esse capum, quod, etc. eni, de Divin. I. c., opponitur tabernaculum recte capum.

Vituperabile, Fin. iii, 12, quid sit, et unde dictum?

Vivere, interesse, versari. Verr. iii, 68, *vivere* in patris luxurie. ibid. 4, *vivere* in pecunia tenui. † Orat. ii, 40, in diem *vivere* est, sine futuri cura, ei que opponitur, futura spectare. Phil. v, 9, qui in horam *viverent*, non modo de bonis et fortunis civium, sed ne de utilitate quidem sua cogitaverunt. Sed eleganter hoc ad philosophos academicos transtulit Cicero, qui nihil ita ratum putant, ut sibi id perpetuo tenendum censeant. Tusc. v, 11, nos in diem *vivimus*; quodeumque nostros animos probabilitate percussit, id dicimus. † *vivere* etiam eleganter dicuntur, qui vita fruuntur, neque omnem in magnis laboribus sine suavitate familiaritatum, conviviorum, etc. transigunt. ad Q. fr. iii, 1, sed quando *vivemus*? Itemque *vivere* aliqua re, in qua acquiescimus: ad Div. xiii, 28, quibus antea delectabamur, nunc etiam *vivimus*. † Att. x, 1, ejus mihi *vivit* auctoritas: pro quo, Off. i, 23, dicit, ejus etiam mortui valet auctoritas. † de Sen. 14, secum, ut dicitur, *vivere*. — * *Vivi*, de Rep. v, 5, nec bene *vivi* sine bona republica posset.

Vivus. Flacc. 37, de *vivo* nihil detrahit. *Vivum* opponitur lucro. Est igitur sors ipsa pecunie. Cf. Verr. iii, 50.

Ulcus. Nat. D. i, 37, quidquid horum attigeris, *ulcus* est, h. e. difficile ad probandum.

Ultimus, remotissimus, Roma disjunctissimus. Manil. 16, *ultima* terræ. vid. Græv. ad h. l. † pro *ulterior*, ut Phil. vii, 1, *ultima* Gallia. Cf. v, 2. † perfectissimus. Nat. D. ii, 12, *ultima* perfectæque naturæ.

Ultro. Quint. 23, qui quum *ultro* ipse deberet, i. e. per se; sive, ut Grævio placet, insuper, quo sensu

verbum hoc sæpe dicitur, ut Verr. iii, 85, *ultro* etiam oblatum.

Umbilici, lapilli littorales nitidi, in umbilici modum natura facti. Orat. ii, 6, conchas eos et *umbilicos* legere consuescit. v. Salmas. ad Solin. p. 496.

Umbra, comes. Mur. 6, saltatio est *umbra* luxuriæ. † *umbra* dicitur pro loco umbroso, ubi exercitationes habentur, in quibus non serio res agitur, neque de vita pugnatur. Hinc *umbra* opponitur soli, h. e. veræ pugnae in bello, aut veræ contentioni in judiciis. vid. sol. Sed deinde de omnibus his rebus dicitur, quæ domi et in *umbra* fiunt, in quibusque nulla magna est contentio, tanquam de jurisprudentia Muren. 14, *est dat umbra* soli, h. e. militari rei philo-phia et ceteræ artes, in quibus otium et tranquillitas est. vid. *umbratilis*. † Orat. iii, 26, habeat tamen ista in dicendo admiratione ac summa laus (h. e. genus magnificentium) *umbrem* aliquam et recessum, quo magis id, quod erit illuminatum, exstare atque emanere videatur: h. e. sint loci alii qui in oratione magnifica vacui ab ornamento, et quasi figurarum troporumque coloribus.

Umbraculum, schola. Brut. 9, vid. sol. Leg. iii, 6, Demetrius mirabiliter doctrinam ex *umbraculis* eruditorum otioque non modo in pulverem atque solem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit: h. e. usus est ad rempublicam administrandam, ut ap. Rom. Cato, Cicero, alii.

Umbratilis, otiosus, lenis, non asper. Tusc. ii, 11, vita *umbratilis* et delicata. Orat. 19, *umbratilis* est oratio philosophorum et mollis.

Uncia, assis duodecima pars, deinde etiam hereditatis (v. as). Att. xiii, 48, mortuus enim Fabullus; Cæsar, opinor, ex *uncia* ib. vii, 2, est etiam in Gruteriana, ex *unciis*; sed in Græviana rectius receptum, ex teruncio. Q. fr. iii, 9, quas enim tabulas se putavit obsignare, in quibus in *unciis* firmissimum tenuerat, etc. v. Manut. ad h. l.

Unctus. Att. xii, 6, nitidus *unctus*que sol, opponitur *asso*, de quo supra. † elegans, splendidus Brut. 20, jam enim erat *unctior* quodam splendidioreque consuetudo loquendi.

Uncus, instrumentum, quo perduelles ad scalas Gemonias trahaban-

tnr. Phil. i, 2, *uncus* impactus est illi fugitivo. Rabir. perd. 5, vindicare a verberibus, ab *unco* : ubi v. Hottoman.

* *Unda*, metaphorice. Planc. 6, illæ *undæ* comitiorum. de Rep. i, 1, in his *undis* et tempestatibus ad summam senectutem maluit jactari, etc. Sic Horat. ep. i, 1, 16, mersor civilibus *undis*.

Unde, a quo, a qua, a quibus. Orat. i, 15, quam ille ipse, *unde* cognovit. Verr. iii, 70, apud eas societates, *unde* erat attributa. Sed nil frequentius his exemplis. vid. Gronov. Obs. l. iv, p. 174.

Unguis. Dom. 5, tu in hoc ulcere tanquam *unguis* exsisteres : h. e. augeres malum, acerbius efficeres.

Ungula. Tusc. ii, 24, toto corpore atque omnibus *ungulis*, ut dicitur, contentione vocis asserviunt. Beutleius post Lambinum legebat *unguiculis*, quod *ungulis* hominibus non conveniret. Sed in proverbiis hæc non nimis subtiliter judicanda. v. Obs. Miscell., quæ cura Dorvillii prodierunt, t. i, p. 410.

Unicus, pro *unus* est Rosc. Am. 14 extr.; Cœl. 32; Verr. i, 41, si tamen lectio sana est. † excellens, singularis. Quint. 12, ut aut summa negligentia tibi obstiterit, aut *unica* liberalitas. de Sen. 17, in quem illud elogium *unicum*. v. collecta Heinsius ad Ovid. Met. iii, 434.

Universe. Att. v, 2, cetera *universe* mandavi; illud proprie.

Universitas. Nat. D. i, 43, *universitas* rerum, est totus mundus, ut, ii, 65, *universitas* generis humani, totum genus humanum.

Universus. Orat. iii, 27, loci, qui — quia de re universa tractari solent, communes nominati sunt : h. e. de genere. † communis omnibus. Off. i, 31, sic est faciendum, ut contra *universam* naturam nihil contendamus; ea tamen conservata, propriam naturam sequamur. c. 30, communem dixerat.

Unus, eleganter cum superlativo. Brut. 6, rem *unam* esse omnium difficillimam. Sine omnium, Planc. 41. ad Div. xiii, 43, familiarissime *uno* equite romano utor. † Vernaculæ locutioni similes sunt hæc rationes. Rosc. Com. 5. ut judicem *unum* vereri debemus.

ad Div. vii, 19, doctorem tamen *unum* quem desiderant. Orat. i, 29, sicut *unus* paterfamilias. † pluralis jungitur, ex canone grammatico, substantivis pluralis numeri tantum, ut Att. v, 9, *unæ* litteræ. Sed non est perpetuum. Flacc. 29, *unis* vestimentis lautus es.

Vocalis, qui vocem ad dicendum contulit. Brut. 69, addamus huc etiam. ne quem *vocalem* præterisse videamur, C. Cosconium.

Vocare, invitare ad convivium. Rosc. Amer. 18. domum suam istum non fere quisquam *vocabat*. Cf. Marren. 34. † Sext. 9, ad integritatem majorum spe sua hominem *vocabant*; h. e. sperabant, eum integrum fore.

Vocatus, subst. Orat. iii, 1, senatus *vocatu* Drusi in curiam venit.

Vociferare est in libris nonnullis, Verr. ii, 21. Sed alii *vociferari* habent, quod præterim. vid. not. ad Tacit. Annal. xv, 38. Sed et Livius passive dixit, xxiv, 21.

Vocula. Orat. iii, 25, *voculæ* certæ et severæ. ibid., *voculæ* falsæ in cantu : quæ certis et severis opponuntur, sunt fractæ et molliores. vid. in *flexio*.

Volaticus, inconstans, variabilis. Att. xiii, 25, O academiam *volaticam* !

Volitare, significat assidue vagari, sed plerumque cum jactatione aliqua ambitiosa, aut impudente et insolente. Sext. 4, quum illa conjuratio palam armata *volitaret*. Catil. ii, 3, quos video *volitare* in foro. ibid. 7, *volitare* in armis. Pis. 12, quum *volitaret* vis latrocinii vestri tota urbe. ibid. 4, *volitare* prætextatum passus es. Sext. 43, sed etiam nunc *volitant*, nec illi unquam de se pertimescent. Agr. ii, 22, *volitat* ante oculos istorum Jubæ regis filius. Sext. 1, acres lætosque *volitare*. Dom. 19, quum tu florens ac potens per medium forum popularis *volitares*. Agr. ii, 36, *volitaretis* per gentes † Hinc pro jactare. Flacc. 16, nec *volitabam* in hoc insolentius : de oratore. v. jactare. Sext. 44, *volitat* ædilis. Phil. xi, 2, de Dolabella : et nunc tota Asia vagatur, *volitat* ut rex. † oratores dicuntur *volitare* in foro. Or. i, 38; ii, 24, qui a causa ad causam eunt, et omnium patrocini esse volunt † *volitare* etiam dicuntur homines

qui immoderate cupiunt aliquid, et inconstanter huc illuc feruntur, ut propemodum nesciant ipsi, quid agant primum, quid secundum. Pis. 25, homo *volitans* gloriæ cupiditate, opponitur viro moderato et constanti. Att. ii, 22, de Clodio trib. pl. : *volitat*, furit, nihil habet certi; multis denuntiat; quod fors obtulerit, videtur acturus. † Orat. ii, 6, quemadmodum volucres videmus, quin aliquid effecerint, levandi laboris sui causa, passim ac libere solutas opere volitare : sic nostri animi — defessi gestiant, ac *volitare* cupiunt, vacui cura ac labore.

Volubilis. Orat. 56, *volubilis* oratio, opponitur stabili. Hæc efficitur syllabis longis, illa brevibus : nuda incitatio oratio fertur et labitur. Placc. 20, homo *volubilis*, i. e. oratione facili.

Volubilitas verborum, Orat. i, 5, copia et facultas.

Volucer. Sull. 32, *volucris* fortuna. Brut. 95, genus dicendi verbis *volucere* atque incitatum. v. *volubilis* et *volubilitas*.

Volvere, pronuntiare. Or. iii, 47, longissima est complexio verborum, quæ *volvi* uno spiritu potest. Brut. 70, celeriter verba *volvens*. ibid. 81, ita facile soluteque verbis *olvebat* sententias. † de numerose corrente periodo. Orat. 69, quo melius cadat aut *volvatur* oratio.

Voluntas, in oratore est de genere orationis, quod sequitur; *πρᾶξις*. Orat. ii, 23, naturis differunt; *voluntate* autem similes sunt. ibid. 22, ex quorum scriptis, cuiusque ætatis quæ dicendi ratio *voluntasque* fuerit, intelligi potest. † Agr. i, 9, in alia *voluntate* esse : aliud probare. ad Div. ix, 6, hæc in *voluntate* fuerunt, i. e. in potestate nostra. † preces. ad Div. vi, 6, Cæsar cedit justis et officio incensis, nec inanibus aut ambitiosis *voluntatibus*.

Voluptarius, suavis. Att. xii, 25, *voluptariæ* possessiones : ut horti. Orat. iii, 17, *voluptariæ* disputationes, h. e. de voluptate et pro voluptate. Fin. v, 25, *voluptarii* philosophi; de Epicureis.

Voluptates, de spectaculis. Maren. 35, adhibendis *voluptatibus*, etc. Hoc sensu posteriori ayo in primis dici

ceptum frequenter, ut dudum observarunt viri docti.

* *Volutabundus*. de Rep. ii, 41, e Nonio, viii. 63, *volutabundo* in voluptatibus ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως.

Volutatio. Pis. 34, scelera tua, non vestigiis odorantes ingressus inos, sed totis *volutionibus* corporis et cubilibus persequenti sumus.

Volutatus, versatus diligenter. Orat. iii, 10, *volutatus* in veteribus scriptis. Q. fr. ii, 13, ad Callisthenem et ad Philistum redeo, in quibus te video *volutatum*.

Vomere. Deiot. 7, te *vomere* post cenam velle. v. Ind. Græc. in ἐμῆ-τιναι.

Vorare. Att. iv, 11, nos hic *voramus* litteras cum Dionysio. cf. *heluari*.

Votivus. Att. iv, 2; xv, 8, 11, *votiva* legatio : quæ voti suscepti et persolvendi causa petitur; genus liberæ legationis. v. *legatio*. Act. i in Verr. 10, *votivi* ludi : qui fiant ex voto, ab imperatore aliquo suscepto.

Votum. ad Div. vi, 7, victoriæ suæ *vota* facerent. Tusc. v, 1, si virtus — famula fortunæ est, nec tantarum virium, ut se ipsa tueatur; vereor, ne non tam virtutis fiducia nitendum nobis ad spem beate vivendi, quam *vota* faciendæ.

Vox. Leg. ii, 7, leges legum *voce* proponam. Ursinus interpretatur, verbis solemnibus et propriis legibus, ut *vox* sit pro verbo, additque duo exempla e Cicerone : sed neutrum huc facit, nec hic locus ejusmodi est, ut vocis vocabulum non proprie explicari possit. Est enim prosopopœia, ut in illo : patriæ *vox*, Catil. i, 11, 12, et alibi. Neque tamen qua sensum falsa est interpretatio.

Urbanitas, virtus ingenii animique, qua eleganter possumus, ut homines in urbe liberaliter educati, de omnibus rebus judicare, neque aliquid inepti et absurdi dicimus et facimus, sed potius venuste et cum specie quadam liberali : estque hoc genus urbanitatis per totam vitam, orationem moresque fustum. ad Div. iii, 7, etiamne tu has ineptias, homo summa prudentia — addo *urbanitate*, quæ est virtus, ut stoici rectissime putant. Nempe stoici ἀναισθητοῦ oppo-

nunt *ἀναδείξαι*, ut ad h. l. ex Plutarch. de Legend. Poetis ostendit Victorius. ibid. vii, 31, vides enim exaruisse jam veterem *urbanitatem*, ut Pomponius noster suo jure possit dicere: nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. vid. Vavass. Ludier. dict. S. iii, c. 7, p. 333, edit. Lips. Conf. *urbanus*. † facultas facien-
dorum dictorum, apophthegmatum, lepos, ut Sallustius in Sempronio appellat. ad Div. vii, 32, *urbanitatis* possessionem, amabo, quibusvis interdictis defendamus. Rosc. Am. 41, *urbanitas* servorum. — quanquam hæc etiam ad primum genus fortasse referri potest. † ipsa dieteria. Coel. 3, contumelia si facietus jactatur, *urbanitas* nominatur. Fin. ii, 31, in quantam hominum facieram *urbanitatem* incurritis. Or. i, 5, celeritas et brevis respondendi et lacessendi, subtili venustate atque *urbanitate* conjuncta. † venustas quædam in sono vocis, et Romæ natis et educatis propria. Brut. 46, *urbanitatis* color: qui quid sit in voce, ibi explicatur.

Urbanus, elegans in omni judicio, dicto, facto; opponiturque imperito, absono, etc. ad Div. iii, 8, te hominem, non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, *urbanum*. v. *urbanitas*, init. Ceterum, quod ex h. l. post Quintil. Inst. Or. viii, 3, colligunt, *urbanus* fuisse tum novum vocabulum, id mihi non placet. Nam sic multo magis etiam *urbanitas* novum verbum fuisset. Sed sensus hic, e philosophia stoica repetitus, erat novus. Verbum enim *urbanus* est jam ap. Plautum de scurris, Trinumm. i, 11, et alibi. Ita vero etiam hoc verbum capio, Verr. i, 6, homines lauti et *urbani*. Ita enim ironice vocat homines Verri amicos, qui rumores dissipant improbables, quibus nemo fidem poterat habere. † urbi Romæ proprius, Romanus. Brut. 46, quid tu tribuis istis externis quasi oratoribus? quid censes, nisi idem quod *urbanis*, præter unum, quod non est eorum quadam *urbanitate* quasi colorata oratio—in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam et resonat *urbanus*. † perpetuo Romæ vivens, et quidem aut otiose, aut causas in foro gerens, aut senatorio munere fungens. Pis. 26, in hac

quotidiana, assidua, *urbanaque* vita. Att. i, 1, cetera spero prolixa fore, his duntaxat *urbanis* competitoribus: illam manum tu mihi cura ut præstes, Pompeii nostri amici. Gronovius interpretatur de assiduis, qui *urbanis* artibus, ut Cicero, Sulpicius, excellebant, non militaribus (vid. de Sestert. iv, 9); a qua interpretatione non adeo recedit altera Casanboni, Corradi, qui *urbanos* competitors putant opponi iis prætoriiis viris, qui in provinciis, militiæ sc. causa, essent, et ante trinum nundinum redire ad petendum possent. Sed Victorius, Var. Lect. iv, 12, putat esse leves, jocularis. Et profecto omnes competitors, quos commemoravit, ab ipso tales esse dicuntur, ut rideantur, aut risu digni sint, aut tales fuerunt. Sed Gronoviana interpretatio magis mihi placet. — * Sic fere, fragm. or. de ære alien. Mil., *urbanis* armis: de Clodii tribunatu. † facetus, dicax, quales nempe fieri solent otiose Romæ viventes, nihilque agentes, nisi ut in foro, sub basilicis stent, circulos faciant, etc.; unde tandem pro scurra dici cœpit, ut ostendit Gronov. l. c. Cf. Salmas. ad Pollionis xxx tyr., p. 316. ad Div. ix, 15, *urbani* sales. Dom. 34, et homo facetus, inducis etiam sermonem *urbanum* ac venustum, etc. † Verr. iii, 86, *urbana* prædia. v. *prædium*.

Urbs, elegans est illud Ciceronis, Div. ii, 16, *urbem* philosophiæ propositis, dum castella defenditis.

Uredo. Nat. D. iii, 35, si *uredo* aut grandio quippiam nocuit. Est autem rubigo ita dicta, quia oriri credebatur ab occasu solis frigido et pruinoso, sequente sole acri, a quo inuratur pruna. Sic Salmas. ad Solin. p. 308. Sed Cujac., Observ. xv, 28, distinguit inter rubiginem et *uredinem*, auctore Plinio, ut rubigo sit e rore putrefacto; *uredo* e concreto, recte. *Uredinem* a frigore repetit etiam Columella, iii, 20; rubiginem a calore idem, x, 34, etc.

Urere, de frigore. Tuscul. ii, 17, pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur.

Urgeri. Planc. 28, nomen, quod urget, dissolvere. Tusc. ii, 23, *urgeri* pondere.

Urna. Q. fr. ii, 6, *seu* *atornia urna* copiose absolvit, equitem adaequavit.

Usucapio, est jus rei possidendae, s. domini adeptio, ut J. ti loquuntur, quae oritur ex eo, quod rem per certum temporis spatium, idque lege definitum, sine controversia, possedimus. Caecin. 26, *usucapio* fraudi, hoc est, finis sollicitudinis ac periculi litium, non a patre relinquitur, sed a legibus. Leg. i. 21, *usucapionem* xii Tabulae inter quinque pedes esse voluerunt, etc.

Usura, usus rei; item, quod pro usu datur. ad Div. vi, 12, *usura* falsi gaudii frui. Agr. iii, 1, parvam exigui temporis *usuram* bonae de me opinionis postulo. Tusc. i, 39, natura dedit *usuram* vitae, tanquam pecuniae, nulla praestitata die. Elegans est illud de stoicis, qui post mortem corporis superstitem animum dicunt, sed non in aeternum, ibid. 31 extr., stoici autem *usuram* nobis largiuntur, tanquam cornicibus: diu mansuros, aiunt, animos; semper, negant.

Usurpare, pro eo, quod vulgo dicunt, *exercere*, tanquam jus, etc. Agrar. ii, 7, paucas tribus ad *usurpandam* libertatem vocare, h. e. ad exerceendum jus suffragii. Verr. v, 20, jure quotannis *usurpatum* ac semper retentum, etc. † vocare, dicere. Offic. ii, 1, C. Laelius is, qui sapiens *usurpatur*. Phil. ii, 28, at quam crebro *usurpat*, et consul, et Antonius!

Usurpatio. Verr. v, 64, *usurpatio* civitatis, est, quum se quis civem dicit. Agrar. ii, 12, *usurpatio* vetustatis, de comitiis curiatis, dicis causa per 30 lictores habitis. Conf. Gronov. Obs. i, 25.

Usus, possessio rei non interrupta per certum ac legibus definitum temporis spatium, quae res nostra sit, ut nemo amplius nobis de ea litem movere possit. Ar. R. 14, mortales nihil a diis immortalibus *usu* capere possunt. Caecin. 19, auctoritatem fundi et *usum* lex jubet esse biennium.

Ut, utnt. Verr. i, 2, *ut* hoc esset iudicatum. Plane. 4, *ut* fueris dignior. Cf. Gronov. Observ. iii, 6. † posito, fac. ad Div. i, 9, *ut* iam sit in iis culpa, qui me non defenderunt, non minor est in iis, qui relinquerunt. Att. vii, 13, qui, *ut* nihil aliud, hoc tamen profecit. † eleganter dicitur etiam

eum superlativo, sequente ita. Offic. i, 5, *ut* quisque maxime perspicit — ita sapientissimus haberi solet. † pro cur. Mil. 13 extr., erat, *ut* odisset.

Utens, qui sumum fuit de pecunia sua. Offic. ii, 20, fac magnitudinem divitiarum juvare: *utentior* sane sit, honestior autem quomodo? v. *uti*.

Utensile, OEcon. i, reliqua *utensilia*, quibus aut aliter hominum genus, aut etiam excolitur. *Utensilia* h. l. sunt necessaria victui, non suppellex, ut recte monuit et pluribus exemplis demonstravit Gronov. Sestert. p. 105. Conf. Ernest ad Tacit. A. i, 70. Perspicuus in primis est locus Varr. R. R. i, 2, 6, quid in Italia *utensile* non modo non nascitur, sed etiam non egregium fit?

Uter, pro intersis. Offic. iii, 25, si bine *uter* rapiat, an alter cedat alteri: ubi vid. F. Fabricius.

Uti, de rebus et pecunia, qua impendia sustinemus. Att. xiii, 23, magis doleo, me non habere, cui tradam, quam habere, qui *utar*. ib. xi, 11, *ut* sit, qui *utamur*. v. Gronov. Sestert. p. 105. † opus habere. ad Div. v, 20, qui ambitione nihil *uterer*. † Tusc. iv, 18, *emulatio* autem dupliciter illa quidem dicitur: nam *emulatio* virtutis imitatio dicitur; sed ea nihil hoc loco *utimur*: h. e. huc non pertinet, de ea nunc non agitur.

Utilis. Div. viii, 13, quibus adhuc sibi parum *utilis* fuit, i. e. nocuit. De hujus ἀποτέλεσμα vi cf. Clark. ad Homer. Iliad. 6, v. 269.

Utrum, sequente aut, pro an, est Verr. ii, 69. Non sequente an, vel simili particula, pro num. Verr. v, 16, quæram, *utrum* emeris, et quomodo, et quanti emeris. item Verr. ii, 69; v, 16; Flacc. 19.

Vulgaris. Offic. i, 16, *vulgaris* liberalitas: quæ ad omnes pertinet, qua omnes homines complectendi sunt.

Vulgo, in universum. Verr. iii, 74, *vulgo* omne frumentum improbas. † sine discrimine personarum et locorum. Q. fr. iii, i, litteras *vulgo* mittere; opponitur, per certos homines. † ubique. Rosc. Amer. 20, ejusmodi tempus erat, ut *vulgo* impune homines interficerentur. † Muræ. 34, ad prandium *vulgo* vocati. ibid. 35, num senatus crimen putat ad

praudiam invitare? minime; sed *vulgo*, passim. Quid est *vulgo*? Universos.

Vulnerare, graviter offendere, lædere. Catil. i. 7, quorum mentes sensusque *vulneras*.

Vulnus, de ære alieno. Rosc. Amer. 32, qui suis *vulneribus* mederentur. † crimen, quod in aliquem conferitur, aut cuius se quis suspectum et reum facit. Cluent. 21, *vulnera* nova facere. † vitium. Coel. 7, *vulnus* in moribus, natura, re atque fortuna. — * damnum, detrimentum. Rab. perduell. 13, fragm. nov., ne quod accipiat famæ *vulnus*.

Vulticulus. Att. xiv, 20, non te Bruti nostri *vulticulus* ab ista oratione deterret?

Vultuosus. Orat. 18, in quo quum effeceris, ne quid ineptum, aut *vultuosum* sit, h. e. nimis triste et superciliosum. v. Broukh. ad Tibull. i, 8, 43.

Vulturius, homo rapax. Pis. 16, appellatus est hic *vulturius* illius provinciae, si diis placet, imperator. Sext. 33, exierunt malis ominibus atque execrationibus duo *vulturii* paludati.

Vultus, oris conformatio ex animi habitu orta, et in universum, quod

nos appellamus *physionomie*. ad Div. xii, 30, *vultus* tuos mihi expressit omnes. Orat. i, 28, quæ nobis fingere non possumus, facies, *vultus*, sonus. † Dom. 52, *vultus* cadit: de perterritis subito. † sæpissime *vultum* apud Ciceronem poni pro fronte torva et adducta, docet Broukh. ad Tibull. l. c.; sed in exemplis allatis quædam ad eam significationem non pertinent.

Uxorius. Offic. iii, 15, in arbitrio rei uxoriæ hæc verba maxime excellent: melius, æquius. Res *uxoria* est dos, quam uxor attulit, et de qua post divortium contentio esse solebat. v. Boethius ad Topic. 17.

X.

Xystus, est ambulatio sub divo ante porticum, in qua etiam sedes, et signa, et flores. Acad. ii, 3, quum panca in *xysto* locuti essemus, tum eodem in spatio consedimus. Att. i, 8, mittas quam primum signa, et maxime, quæ tibi gymnasii *xystique* videbuntur. vid. Vitrov. v, 11; Buchner. ad Plin. Ep. ix, 8. Lipsius, ad Senec. de Ira, iii, 18, genus porticus putat fuisse; Christius, in Villatico, p. 96, viridarium.

INDEX GRÆCO-LATINUS,

SEU

GRÆCA CICERONIS LATINE REDDITA,

ADSPERSIS SUBINDE ANIMADVERSIONIBUS.

ἈΒΔΗΡΙΤΙΚΟΝ, *Abderiticum, stultum*, quod Abderitæ stupidi putabantur, Att. vii, 7.

ἀέλεια, *abstinentia, innocentia, frugalitas*, Tusc. iii, 8.

ἀέλαιος, *expers risus*, Fin. v, 30. Ita dictus est M. Crassus, qui semel in tota vita risisse dicebatur.

ἀγαστεύας, *sincere, sine præstigiis et furo*, Att. xii, 3.

ἀγαστον, *non scriptum*, Att. vi, 1.

ἀγάν, *certamen, contentio*, Att. xiv, 7; i, 16, est studium contentionis, quod in oratione adhibetur; unde ipsæ orationes in causis veris, et quidem in forensibus præsertim, ἀγῶνες dicuntur, et declamationibus umbraticis opponuntur. vid. v. c. Longin. περὶ ὑψους, xi, 1; plura apud Cresoll. Theatr. Rhet. iii, 17; Spanhem. ad Julian. Or. i, p. 11, 12, 13; Olear. ad Philostr. Vit. Sophist. xxii, i, n. 4.

ἀέσποτοι, *sine auctore*, ad Div. xv, 17, de rumoribus, qui unde, et a quo capite fluxerint, ignoratur.

ἀδείας, *secure, sine ullo periculi metu aut suspicione, large, copiose*. Edit et bibit ἀδείας, Att. xiii, 52.

ἀδεια, *incerta*, Acad. ii, 17.

ἀδμονων, *mærens, sollicitudinis plenus*, Att. ix, 13.

ἀδικοφία, Att. ii, 17, quum omnia, quæ accidunt, sive secunda, sive adversa, nihil valent ad animum nostrum commovendum. Ea Cicero dicit se uti in republica. Sed Acad. ii, 42, est Aristonis summum bonum, quum in neutram partem mo-

vemur in rebus mediis, h. e. quæ nec honestæ, nec turpes, sensu s. oico, sunt.

ἀδιδασκον, quod neque est bonum, neque malum: indifferens, cum æstimatione mediocri, Fin. iii, 16.

ἀδικαιαρχοι, *injusti magistratus*, Att. ii, 12, vox ficta, ludendi causa, e nomine Dicæarchi, quem Atticus scripserat a se amari. Eum civem haud paullo meliorem dicit, quam ipsos Romanos ἀδικαιάρχης, Cæsarem et reliquos.

ἀδύβητα, *incorrecta, inchoata, imperfecta*, Att. xiii, 21.

ἀδύεσχος, *valde loquax, garrulus*, Att. xvi, 11.

ἀδύνατον, quod fieri non potest, Att. i, 1.

ἀδυσκύντων, *integrum et incorruptum a largitione*, Att. v, 20.

ἀζηλοτύπητον, *sine invidia*, Att. xiii, 19.

ἀζαμυρία, *animus terrore liber*, Fin. v, 29.

ἀδίτησις, *improbatio, rejectio*, Att. vi, 9.

αἰγὰς τῶν τυραννῶν δειψεις, inquit Πλάτων, οὐδ', οὐ μεμνημένοι ἀνέγκαις, *tyrannorum precibus*, inquit Plato (ep. 7, ad Dionem propinquos), *pe mixtæ sunt, ut scis, necessitatibus*, Att. ix, 13: quæ rogant, necessario facienda sunt; eorum preces sunt imperia.

αἰδούμεαι Τρώας καὶ Τρωάδας ἑλκεσι-πιπίλους, *vereor Trojanos et Trojanas peplos trahentes*, Att. ii, 5, et aliis locis, ex Hom. Iliad. Z, v. 442, et X, v. 105.

αἰδεσθὲν μὲν ἀνῆλθαι, δέεισαν
δ' ὑποδέχθαι, *veriti sunt quidem re-
cusare, timuerunt autem suscipere*,
Att. vi, 1; xvi, 11, ex Homer. Iliad.
H, v. 93.

αἶεν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμ-
μεναι ἄλλων, *semper fortiter agere*,
et aliis præstare, ad Div. xiii, 15; ad
Q. fr. iii, 5, ex Hom. Iliad. Z, v. 208.

αἶκα δύναι, *si modo possis*, Att.
xiii, 12, ex Hesiod. Op. et D. v. 350.

αἰρεσις, *secta*, ad Div. xv, 16.

αἰσχρὸν σιωπᾶν. Integer senarius
sic habet: αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ἰσοκράτην
τ' εἶν λέγειν, *turpe est tacere, et
sinere Isocratem loqui*, Att. vi, 8.

Quum Isocrates scholas rhetoricas
aperuisset, et magna hominum mul-
titudine eas frequentaret, Aristoteles
æmulatione commotus et ipse rhetori-
cen docuit. Eodem modo Cicero, quum
Bibulus triumphum peteret, turpe
esse putabat, si non et ipse peteret.

αἰσχρὴ φαντασία, *turpitudinis ima-
go, species*, quum venit in mentem,
turpiter nos facturos, aut fecisse,
Att. ix, 6.

Ἀκαδημική, sc. σύνταξις, Att.
xiii, 12. vid. ep. 16 h. l., ubi est
Academicè σύνταξις. Sermo est de
libris Ciceronis Academicis, quorum
primo duo erant, alter Catuli, alter
Luculli nomine, quod in iis hi duo
de academica philosophia disputantes
inducebantur. Jam nobiles illi quidem
erant, sed in iis C. et L. acutius, quam
pro personis suis, disputabant. Ita-
que Cicero hanc σύνταξιν immutavit,
et e duobus quatuor libros fecit, Ca-
tuli et Luculli nominibus sublati,
eosque Varroni inscripsit. In iis Var-
roni Antiochi partes dedit, sibi sum-
sit Philonis. Hoc est quod Cicero di-
cit: Ἀκαδημικὴν ad Varronem trans-
feramus, et ep. 16, *Academicen
σύταξιν ad Varronem totam traduxi-
mus*. — * Cf. Præfationem Academ.
libris a nobis præmissam.

ἄκαιρος, *intempestivus*, Att. ix, 4.

ἀκατάληπτον, *quod comprehendi
non potest, incomprehensibile*, Acad.
ii, 6.

ἀκαταληψία, *opinio academicorum,
qui nihil comprehendi posse dicebant*,
Att. xiii, 19.

ἀκένωστος, *abhorrens a studio
rerum inanum*, ad Div. xv, 17.

ἀκραιώς, *sincere*, Att. xv, 21.

ἀκήδεα, *contentus, quod curæ et
studio nemini esset*, Att. iv, 18.

ἀκηδία, *torpedo cum mœstitia*,
Att. xii, 45.

ἀκινδυνα, *periculo carentia*, Att.
xiii, 19.

ἀκινδυνα μὲν, χρονιώτερα δὲ, *pe-
riculi quidem expertia, sed diuturniora*,
h. e. vitæ quidem periculum abesse,
sed diuturniorem morbum fore; de
Tirone ægrotante. ad Div. xvi, 8.

ἀκκίζομεθα, *dissimulamus cupidi-
tatem nostram*, Att. ii, 19, quum
videri velimus, non cupere nos, et
tamen vehementer cupiamus; hoc
enim est ἀκκίζεσθαι, unde ἀκκισμός,
accisimus. Exemplo esse potest acci-
sus Tiberii Neronis, Vell. ii, 23;
Tacit. Ann. i, 3 et 11.

ἀκοινώνητον, *alienum a familiari
consuetudine*, Att. vi, 3.

ἀκοινωνήτως, *minime familiariter*,
Att. vi, 1.

ἀκολακεύτως, *citra assentationem*,
Att. xiii, 51.

ἀκολασία, *licentia nimia*, Att. xiv,
11.

ἄκουσμα, Att. xii, 4, quidquid
ad aures (convivarum) suaviter de-
liniendas, aut oblectandas compara-
tum est. *Non assequor*, inquit, *ut scri-
bam, quod tui convivæ non modo liben-
ter, sed etiam æquo animo legere pos-
sint. Si velim gravitatem ejus constan-
tiamque laudare; hoc ipsum istis odio-
sum ἄκουσμα sit*. Sic ap. Xenoph. ἀπό-
μνημον. ii, 1, Virtus Voluptati dicit:
τὲ δὲ πάντων ἡδίστη ἀκούσματος, ἐπαίνε
ἐαυτῆς, ἀνῆκουός εἰ. Hæc ἀκούσματα,
quæ et ἀπρόαματα dicuntur, erant
recitationes anagnostarum, sympho-
niaci pueri, γελωτοποιοί, etc.

ἄκρας, *liquidum, non turbidum*,
non perturbatum, Att. x, 17.

ἀπρόαμα, *vid. in ἄκουσμα*, Arch.
9. Pro anagnotæ est apud Nepotem in
vita Attici, c. 14.

ἀπροσλήξις, *genus versus Sibyllini,
quum deinceps e primis versuum litte-
ris aliquid connectitur, ut in quibus-
dam Ennianis*. Div. ii, 54.

ἀπροτελεύτιον, *clausula, v. c. car-
minis, h. l. epistolæ. Vox Thucydidea*,
ii, 35; quam et habet Pollux, ii, 16.
Att. v, 21.

ἀπρωτηρίων οὐρία, *signa secundæ
tempestatis ex vexillis in fastigiis*
(ἀπρωτηρίοις) *navium et domorum*,

Att. v, 12. ἔργα sunt signa bonæ tempestatis instantis; a quibus etiam Jupiter Urius, de quo vid. Græv. ad Verr. iv, 51.

ἀκύνητον, *invenustum*, ad Div. vii, 32.

ἀκυρον *ineptum*, ad Div. xvi, 17. ἀκη, *anxietas et sollicitudo animi nusquam conquiescentis*, Att. x, 1.

ἀλίμενα, *loci portu carentia, loca importuosa*. Att. ix, 13.

ἄλις δρυός, *satis quercus*, Att. ii, 19, proverbium de priscis hominibus, qui, inventa fruge, glandes relinquebant. *Dignitatis ἄλις, tanquam δρυός. Satis tibi dignitatis est, ut non opus sit de ea ulterius augenda cogitare.*

ἄλις σπουδῆς, *satis studii et operæ*, Att. ii, 1.

ἀλιτνής, *humilis, depressus, de ambulatione*, Att. xiv, 13.

ἀλκιμος ἔσσω, ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ, *strenuus esto, quo te et posteriorum, vel qui post nascuntur, aliquis laudet*, ad Div. xiii, 15, ex Homer. Odys. A, v, 302. Ibid. sequitur,

Μὴ μὰν ἀσπεδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,

Ἄλλα μέγα βέβης τι καὶ ἐσορμένιοις πυθέσθαι.

Non profecto nulla re præclare gesta et sine laude moriar, sed re magna et ad posteritatem commemoranda patrata. Homer. Iliad. X, v, 304, 305.

ἀλλ' αἰεὶ τίνα φῶτα μέγαν, *sed semper virum ingentem*, Q. fr. i, 2, ex Homer. Odys. I, v, 513.

ἀλλ' ἐμὸν οὐπότε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐπειθες Πατρίδος, *supple ex Homero Odys. I, 34, ὡς ἔδεν γλυκίον ἦς, sed mihi nunquam persuasisti, patria quidquam ulli sua dulcius esse.* Att. vii, 1.

Ἄλλ' ἐμὸν οὐπότε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐπειθεν,

Ὅς νεεὶάη ἐκαύψε μέλαινα.

Sed meum nunquam animum in pectore inflexit; nubes enim tegebat atra. ad Div. xiii, 15, ex Hom. Odys. H, 258, et Ω. 314.

ἀλλ' οἰμᾶζέτω, *sed ploret, male ipsi sit*, Q. fr. iii, 9, e comico aliquo fortasse. apud quos sæpissime οἰμᾶζειν jubent, quibus mala precantur. Hinc, πολλὰ οἰμᾶζειν λέγειν.

Ἄλλ' ὁ δαιτὸς ἐπὶ κράτει ἔργα μέμνην,

Ἄλλ' ἄλιν μὲν πῆμα, διοτρεφέες, εἰσεβύωντες
Δειδόμεν' ἐν δαίῃ δε σασμέν, ἢ ἀπολοῦσθαι.

Sed nobis curæ non est convivio suavi operam dare; verum magnam cladem a Jove immissam intuentes extimescimus, incertumque est salvine futuri, an interituri sinus. Att. xiv, 13, ex Homer. Iliad. I, 228 seqq.

ἄλλα μὲν αὐτοῖς, ut ait ille. ἄλλα δε καὶ δαίμων ὑποδῆσεται, *alia quidem ipse, alia autem vel deus suggeret.* Att. ix, 15, ex Hom. Odys. Γ, v, 261 et 271.

ἄλλα τὰ μὲν προτετύχθαι ἔασομεν, ἀχρυσμέναις τε, *sed hæc quidem, quæ ante acta sunt, omitemus, licet cum mærore*, Att. vii, 1; x, 12, ex Hom. Iliad. Σ, v, 112, et T, v, 65.

ἀλληγορία, *figura, de qua rhetores* Orat. 27.

ἀλληγορίαις, *verbis alium sensum, quam quem præ se ferunt, habentibus*, Att. ii, 20.

ἄλλα πρόβλημα, *alia quæstio*, Att. vi, 5.

ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τὸν δ' ἀπαθεῖνται φόρον, *aliis bonis rebus augendis hanc maculam eluunt*, Att. xiv, 22, senarius poetæ nescio cuius.

ἀλογιστῶς, *negligatur*, Att. xii, 3. ἀλογιστῶς, *inconsiderate, stulte*, Att. ix, 10.

ἀλόγως, *sine ratione, temere*, Att. xii, 35; xiii, 48.

ἄρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω, *simul a fronte et a tergo*, ad Div. xiii, 15, ex Homer. Iliad. A, 343.

Ἀμαλθεῖα, *Amalthea*, Att. i, 16.

Ἀμαλθεῖον, *Amaltheum*, Att. i, 16, est prædium Attici, cui nomen imposuit ab Ἀμαλθεία. Amalthea in fabulis quæ sit, notum est; sed l. e. est gymnasium, aut diæta prædii Epirotici. l. ii, ep. 1, Cicero dicit: *Amalthea mea te expectat.* Eam fuisse gymnasium in Arpinati, ut Corradus ait, verosimile est, aut diætam, quam imitaturus Atticum Cicero exstruxerat. In hæc Amalthea J. Fr. Gronovius putabat posuisse Atticum imagines virorum illustrium, a quibus, ut ab Amalthea Jupiter, ita imperium romanum, tanquam nutritum, ad tantam magnitudinem pervenisset; his adjectis versus, qui facta eorum et magistratus continet-

rent, de quibus Nepos, vit. Att. c. 18.

ἄμβροτος, immortalis, divinus, Att. xvi, 5.

ἄμμεπτα, non accusanda, Att. vii, 1.

ἀμεταμέλητος, non pœnitendus, Att. vii, 3; xiii, 52.

ἀμνηχανία, inopia consilii, Att. xv, 29.

ἀμορρον, ἀντιπολιτευομένου χρεω-
ρεϊτέτην, etc, deforme et turpe est ejus,
qui contrariæ sit in republica factionis,
debitorem esse, Att. vii, 8.

ἀμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειῷ, respiratio
veneranda Alphæi, Att. xii, 5,
sunt Pindari verba, Nem. i, 1: sic
appellat Arethusam, διὰ τὸ ἀπορ-
ρῶγα καὶ οἷον σῆμα τὴν Ἀρέθυσαν
κρήνην τῷ Ἀλφειῷ εἶναι, ut ait scho-
liastes.

ἀμειβολία, ambigue dictum, ad
Div. vii, 32.

ἀμφιλαρία, Q. fr. ii, 6 et 15, mihi
videtur esse cautionis genus, quum
eam rationem tenemus, ut ad utrum-
que parati simus; ut, quodcumque
acciderit, eo recte uti possimus; ut
duarum rerum simul rationem ha-
beamus, quarum una videtur cum
altera non satis consistere posse.
Desidero bono modo, ait, ἀμφιλαρίαν
tuam, quam? ut advenientem exci-
piam libenter, latentem non excitem.—
* Fortes simpliciter ἀμφιλαρία est bona
copia, felix proventus, opum ubertas:
sic certe utroque loco intelleximus.

ἀμύμων, reprehensionis expers,
Att. xvi, 5.

ἀναθεώρησις, animadversio, con-
sideratio, Att. xiv, 15 et 16.

ἀναλογία, comparatio, proportio,
quam vulgo dicimus, quam olim
proportio esset tantum ratio, Att. vi,
2; de Univ. 4. v. Var. L. L. ix, p.
135, ed. Steph.

ἀνατιζωνησία, taciturnitas in re-
spondendo, quum alicui nihil respon-
demus; quam Cicero, Ferr. i, 31,
taciturnitatem ipse vocat.

ἀνατιζόμενος, sine responsione,
Att. vi, 1.

ἀναπάντητον, remotum ab omni oc-
cursu, Att. ix, 1.

ἀναπολόγητον, quod nulla ratione
defendi potest, quod defensione caret,
Att. xvi, 7.

ἀναρρίγεσθαι, apparere, in publi-
cum prodire, Att. ii, 10.

ἀνέκδοτα, non edita, Att. ii, 6;
xiv, 17.

ἀνεκτὸν, tolerandum, tolerabile,
Att. xv, 19.

ἀνεκτότερα, tolerabiliora, Att. xii,
45.

ἀνεμέστητα, nulli reprehensioni ob-
noxia, nemini stomachum moventia,
Att. xvi, 7.

ἀνεμέσσητον γὰρ, caret enim invidia,
Att. xii, 12.

ἀνεμοφόρητα, levia ac ventis dissi-
pata, Att. xiii, 37.

ἀνεξία, tolerantia, Att. v, 11.

ἀνθηθοποιήτον, alienum a recta mo-
rum conformatione, in quo mores
conformari et effingi nequeant, Att.
x, 10.

ἀνθι, flores, loci meliores excer-
pti; hinc florilegia, Att. xv, 11.

ἀνθηρογραφείσθαι, floride scribi,
ornari, Att. ii, 6.

ἀνιστορησία, inscitia historiarum,
Att. vi, 1.

ἀνοικεῖον, alienum, Att. xvi, 11.

ἀντα, supplendum στήναι, aut
ἐλθεῖν, contra stare, contra progredi,
Att. ii, 9.

ἀντίστακτος, opposita et objecta
voluntati meæ, Q. fr. ii, 10. Sed
ἀντίστακτον est e Bessarionis cod.,
auctore P. Manutio. P. Victorius au-
tem legebat, ἀναντίλεκτον, cui con-
tra dici non potest, et J. Fr. Grono-
vius, ἀνίατον, santicum.

ἀντίθετα, contraria, opposita con-
trariis, Or. 50.

ἀντιμυκτηρίσαι, vicissim deridere,
ad Div. xv, 19.

Ἀντιόχεια, Antiochi sententiam
continentia, Att. xiii, 12 et 16.

ἀντιχθών, terra opposita pedibus
nostris, Tusc. i, 28.

* ἀνω κάτω, sursum deorsum, Att.
v, 10. Intelligit academicam scho-
lam. v. not. in h. l.

ἀνω ποταμῶν, supple ex Euripide
versum: ἱερὰν χωρῆσι παγαί, sursum
versus sacrorum fluminum feruntur fon-
tes, Att. xv, 4 (rerum ordo vertitur),
prov. de rebus ἀδυνάτοις, quo sæpe
usi sunt poetæ, v. c. Ovid. Her. v,
30, ubi vid. interpretes.

ἄζια, Fin. iii, 6 et 10, vocabu-
lum stoicum, quod illam rei proprie-
tatem indicat, qua sit æstimabilis et

digna, quæ diligitur, aut aliis præferatur; id quod facit, ut res inter προημένα referatur: *pondus dignum æstimatione*, ut Cicero interpretatus est loc. cit.

ἀξιοσίῳας, *fide dignum*, Att. xiii, 37.

ἔξῳμα, *enuntiatum, effatum, enuntiatio quælibet*, Acad. ii, 29; Tusc. i, 7; Fat. 10. Hodie mathematici cum Aristotele accipiunt pro enuntiato, quod ex se intelligitur: sed stoici de quovis enuntiato dicebant, quod interdum facit et Aristoteles. v. Menagius ad Laetium, vii, 65.

ἀπαβῆ, *quæ non sentiuntur*, Acad. ii, 42. Pro ἀπαβῆ Davisius legebat, ἀπάθεια. Pyrrho ponebat summum bonum in ἀπαθεία.

ἀπαιδευσία, *ignorantia*, Att. xiii, 16.

ἀπαλαίσις, *sive potius, ἀπαλαίσις, a παλαίσις, palæstræ imperitos*. Orat. 68.

ἀπάντησις, *occursus, obviam itio*, Att. viii, 16; ix, 7.

ἀπαξ θανεῖν, *semel mori*, Q. fr. i, 2. Ex Æchyl. Prometh. Vinct. 749, κρείσσον γάρ εἰς ἀπαξ θανεῖν, ἢ τὰς ἀπάτας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.

ἀπαρρησίασιν, *minime liberum, impeditum et reprehendendi licentia carens*, Att. ix, 2.

ἀπειρία, *Fin. i, 6, vocabulum Epicureum, quod infinitionem interpretatur Cicero. Epicurus autem ita appellabat infinitum illud spatium, in quo atomi ex opinione ejus ab æterno movebantur, ex quarum fortuita concursione hoc universum exstitit.*

ἀπόγραφα, *descripta ex aliorum libris*, Att. xii, 52; sic appellat libros suos Latinos de philosophia e Græcis haustos et pæne descriptos.

ἀπόδειξις, *argumenti conclusio*, Acad. ii, 8.

ἀποδυτήριον, *locus in balneis, ubi lavaturi vestimenta deponerent*, Q. fr. iii, 1. v. Gesnerum ad Varr. R. R. ii, 1, et qui ibi laudantur.

ἀποθῳσις, *consecratio, per quam in numerum deorum veniant*, Att. i, 16; xii, 12 et 36.

ἀποκατεφῶν, *Hegesiae liber ita dictus*, Tusc. i, 34. ἀποκατεφῶν dicuntur, qui inedia mortem sibi volunta-

riam consciscunt, ut Atticus facit apud Nepotem. Hegesias itaque Cyrenæicus librum suum, in quo de morte contemnenda ita scripserat, ut eo lecto multi sibi mortem consciscerent, inscripsit ἀποκατεφῶντα, quod in eo quidam inducebatur, qui, quum vellet e vita per inedium discedere, et ab amicis revocaretur, iis respondens vitæ humanæ incommoda enumerabat.

ἀπολιτικῶτατον, *civilis gubernationis maxime expertem*, reip. gerendæ insecum, Att. viii, 16.

ἀπολογισμὸν συνάξῳμαι, *defensionem componam*, Att. xvi, 7.

ἀποπροημένον, *rejectum*. Stoici quum nollent boni malique loco ponere quidquam præter virtutem et turpitudinem, ceteras res, quibus non potest eodem modo animus humanus moveri, tanquam validitudinem rectam, morbum, dolorem, voluptatem, vitam, mortem, divitias, paupertatem, etc., distribuebant in προημένα, et ἀποπροημένα, h. e. dignas, quæ deligerentur, vel repudiarentur, ut v. c. validudo recta προημένον esset, morbus ἀποπροημένον. ad Div. ix, 7; Fin. iii, 15.

ἀπορία, *dubitatio*, Att. vii, 12, 21; xv, 4; xvi, 8.

ἀπορῶ, *dubito*, Att. vii, 11; ix, 10.

ἀποσπασμάτια, *fragmenta*, Att. ii, 1.

ἀπότυγμα, *spei frustratio, infelix successus*, ad Div. ix, 21; Att. xiii, 27; Q. fr. iii, 2.

ἀσπίμας, *acerbe, aspere*, Att. x, 11, ductum a medicis, qui secant et urunt, et ἀσπίμας dicuntur. v. Cuperus, Obs. ii, 17.

ἀσπίψαι, *abstergito*, Att. vii, 5.

ἀπρεστικῶς, *negantia, contraria aientibus*; iis opponuntur καταστικῶς. Top. 11.

ἀπρεθῳματα, *facete dicta*, ad Div. ix, 16; Off. i, 29, ἀπρακτώτατις rebus agendis ineptissimus, Att. i, 14.

ἀπρεθῳσιν, *absurdum, ineptum, alienum*, Att. xvi, 13.

ἀπρεσπιτος, *non facilis aditu, minime affabilis, asper*, Att. v, 20.

ἀπρεσπῳντος, *insalutatus*, Att. viii, 8.

ἀργὸς λόγος, *ignava ratio*, Fat. 12.

genus sophismatis, quod inde nomen traxit, quod credebatur, homines, eo deceptos, ignavos et otiosos reddere. Est enim hujusmodi, ut est apud Cic. de Fat. 12: *Si fatum tibi est, ex hoc morbo convalescere, sive medicum adhibueris, sive non, convalesces.* etc. Hoc sophismate utebantur in disputationibus de libertate, fato. De eo egregie Facciolatus, Acroas. v.

Ἀρείος πάγος, Areopagus, rupes Martia, ubi senatus Atheniensis conveniebat; unde et pro senatu ipso dicitur, et ejus conventu, iudicio, Att. i, 14.

ἀρετή non est διδακτὸν, virtus non est res, quæ tradi et doceri possit, Att. x, 12; de quo est Æschinus Dialogus i.

Ἀρη πνέων, Martem spirans, de iis dicitur, qui ipso vultu crudelitatem aliquam et savitiam præ se ferunt, Q. fr. iii, 4; ex Æschyl. Agam. 387.

ἀριστία, præclarum facinus, dignum ἀριστείῳ, h. e. præmio, quod dari solet iis, qui ἀριστεύουσιν, h. e. rem præclaram gerunt. ἀριστείαν, Att. xiv, 16, appellat Dolabellæ cos. facinus, quum columnam in Cæsaris sepulcro evertisset, de quo in Philippiis passim. Att. xiv, 16; xvi, 19.

ἀριστοκρατικῶς accommodute ad statum et sensum optimatum, Att. i, 14.

Ἀριστοτέλειον, Aristotelicum, Att. xiii, 19.

Ἀριστοτέλους ἑξωτερικοί, Aristotelis libri ita dicti, Att. iv, 16, quia ad sensum popularem propemodum scripti, ut ab his quoque intelligi possent, qui philosophiam ejus non didicissent; nam hi ἑξωτερικοί appellabantur. His opponuntur ejusdem ἀκροαματικοί, qui his scribuntur, qui philosophiam didicerunt, doctis, eruditis.

Ἄρκδιαν. Hexameter integer sic habet: Ἀρκάδιαν μὲ αἰτείς; μέγα μὲ αἰτείς, ἔτσι δῶσω, Arcadium me poscis? rem magnam me poscis, nequaquam dabo, Att. x, 5, proverbium, quum quis petit, quod fieri non potest, aut difficillimum est. Is versus oraculo editus est, de quo Herodotus, i, 66, p. 26, ed. Steph.

Ἄρκτοι, Ursa major et minor, Nat. D. ii, 41.

ἄρμονία, consensus, de Univ. 8.

ἀρρώσθηματα, ægrotationes, Tusc. iv, 10, vocabulum stoicum, ex arte medica translatum et traductum ad animum; in quo genere translationis nimii erant stoici, in primis Chrysippus. In animo itaque, ut in corpore, esse dicebant νοσήματα et ἀρρώσθηματα, quæ ex perturbationibus existerent, quum inveterassent penitusque insedissent, tanquam avaritiam, gloriæ cupiditatem, mulierositatem. Differunt autem νόσημα et ἀρρώσθημα gradu.

ἀρχέτυπον, Att. xii, 5; xvi, 3, est proprie exemplar primigenium. Hunc sensum habet, xvi, 3; nam ibi dicit, se remittere σύνταγμα retractatum, non ἀπόγραφοι ab exemplo primo, sed ipsum ἀρχέτυπον, crebris locis inculcatum et reffectum. Sed xii, 5, ἀρχέτυπα Nicasionum, sive, ut J. F. Gronovius ingeniose conjicit, νεοεικοσίωνων, sunt tabulæ eorum, qui recens mancipis sunt facti, sive redemerunt vicesimas, similes his, quas quivis paterfamilias diligens conficiebat.

ἀρχή, initium, Att. x, 10.

ἀσαφέστερος, obscurior in scribendo, Att. xiii, 25.

ἀσελγής, lascivus, delicatus, Att. ii, 12.

ἀσμενέστατα, libentissime, Att. xiii, 22.

ἀσμένιστον, gratissimum, libentissimum, Att. ix, 10.

ἀσπονδος, implacabilis, Att. ix, 10.

ἀσπράττης, ignarus artis imperatoricæ, Att. vii, 13.

ἀσπράττηκώτατος, artis imperatoricæ maxime ignarus, Att. viii, 16.

ἀσφάλεια, securitas, tutum præsidium adversus vitæ pericula, Att. ii, 19; xvi, 8.

ἀσφαλές, tutum, Att. xvi, 5.

ἀσάματος, sine corpore, corporis experts, Nat. D. i, 12.

ἀταραξία, status mentis perturbatione vacuus, ad Div. xv, 19.

ἀτεχνοί, artis expertes, Top. 4.

ἀτίσις, defectus solutionis, quum quis solvendo non est, Att. xiv, 19.

ἀτοπώτατον, absurdissimum, alienissimo loco positum, Att. xv, 26.

ἀτριφία, ruditas in aliquo genere, Att. xiii, 16.

Ἀττικισμός, *Atticismus, sive orationis lepos*. Att. iv, 17.

Ἀττικώτατα, *quæ maxime sunt Attica*, Att. xv, 1.

Ἀττικώτερα, *magis Attica*, Att. i, 13.

ἄτυρον, *sine ambitione, sine fastu*, Att. vi, 9.

αὐθεντικῶς, *cum auctoritate, certo auctore*, Att. ix, 14; x, 9.

αὐθαρῆς, *illa ipsa hora*, Att. ii, 13.

αὐξησις, *amplificatio*, Or. 36.

αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἑκτορα πότμος ἑτοιμός, *statim enim tibi deinde post Hectorem mors parata*, Att. ix, 5.

αὐτίκα πεθναίνων, *ἐπεὶ ἔκ αὖ ἔμελλον ἑταίρῳ*

κτεινομένην ἐπαμῦναι, *utinam statim moriar, quoniam non potui socio, quum interficeretur, opem ferre*, ibid.

Uterque versus est ex Hom. Il. Σ, 96, 98.

αὐτονομία, *facultas et libertas suis utendi legibus*, Att. vi, 1 et 2.

αὐτόχθων, *nativus et indigena*, Att. vii, 2: *opponuntur αὐτοχθόνες*

iis, qui per coloniam in regionem aliunde ducti sunt.

αὐτῇ τῷ μέτρῳ, καὶ λῶϊον, *eadem mensura, et melius*, Att. xiii, 12;

ex Hesiod. Oper. et D. v. 350.

ἄρατα, *ἀδιήγητα, non dicenda, non narranda*, Att. xiii, 9; xv, 19.

ἀρεσιότατος, *simplicissimus*, Att. i, 18, *nihil fingens, nihil dissimulans, sine fallaciis et furore*, ut ait

Att. i, 1.

ἀρετῶς, *simpliciter*, Att. vi, 1 et 7; Q. fr. i, 2.

ἀσίδρυμα, *fanum*, Att. xiii, 29.

ἀριόδοξον, *ambitione vacans*, Att. ii, 17.

ἄρρακτα, *naves non tectæ, sed apertæ*, Att. v, 11 et 12; x, 11;

opponuntur κατάρρακτα, *quæ constrata Cæsari vocantur, de Bello Civili, et ipsi Tullio, Verr. v, 40. De*

iis vid. Scheff. de re Nav. p. 130.

ἀσπρίλιστα, *me a colloquio separavi*, ad Div. xvi, 17.

ἀχαριστία, *ingratus animus*, Att. ix, 7.

B.

βαθύτης, *profunda taciturnitas*, Att. iv, 6 (ubi v. Casaub.); v, 10;

vi, 1. Sallustius, Jug. 105, *altitudinem ingenii* vocat, *quæ est eorum,*

quorum consilia assequi non possumus, qui valde tegunt suos sensus. v.

Turneb. Adversar. iii, 15, quem ad Sall. l. c. laudat Cortius. Polybius, in

Excerpt. Virt. et Vit. p. 1441, vocat

βάρους, ubi vid. Vales. Sic Ovid. Am. ii, 4, 16, *ex alto dissimulare*, ubi v.

Burmanna., qui recte de profundo silentio intelligit. Tunstallus, in Epist. ad Middleton. p. 114, interpretatur

prudentiam.

βελίωται, *vita feliciter acta est*, Att. xii, 2; xiv, 21. Vixi! Virgil. Æn. iv, 653.

βλάμματα, *detrimenta*, Fin. iii, 20.

βλάβσημα, *quæ mali sunt ominis*.

Att. xv, εὖφημα contra bene ominata dicuntur. vid. Casaub. ad

Theophr. Charact. cap. 19.

βέλησις, *voluntas*, Tuscul. iv, 6.

βέλυστις, *vespera, tempus, quo boves ab aratro solent solvi*, Att. xv,

27. Ex Homero intelligi potest, veteres tempora diei appellasse ab iis

rebus, quæ agi solerent. Et quoniam rustica tunc temporis vita erat hominum, ab opere rustico nomina parti-

bus diei tribuerunt. Vespera igitur dicta βέλυστις, sive βελυστὶν, quod est Iliad. Π, v. 779. v. schol.

βοῶπις, *magnis, iisque perpulchris oculis prædita*; Janonis epitheton

Homericum. Att. ii, 9, 12, 14, 22.

Γ.

γαυριῶ, *glorior*, Att. xvi, 5.

γέλαος Σαρδόνιος, *Sardonius risus*, ad Div. vii, 25; proverbium de iis, qui

ridendo sibi nocivum concitant periculum. Unde ortum putetur, docuit Erasmus in Chiliadibus.

γενικῶς, *generaliter*, Att. i, 14. Tunstallus, *omnino, sine exceptione*.

γενικώτερον, *generalius*, Att. ix, 10.

γεροντικώτερον, *senilius*, Att. xii, 1.

γεωγραφικά, *commentarii de terræ descriptione*, Att. ii, 6.

γεωμετρικῶς, *non minus certa ratione, quam qua geometra utuntur*, Att. xii, 5. γεωμετρικῶς dicitur Atticus Ciceronem refellisse, in eo, quod Cicero scripserat, Fannium, qui historiam scripsit, Lælii generum fuisse.

γῶν πρὸ γῆς cogitare, Att. xiv, 10, dicitur, qui solum vertere, et ex alia

terra in aliam, et quidem semper proximam quamque, fugere cogitat. v. Manut. ad h. l., qui ex Æschylo hæc verba desumpta putat.

γλαυκ' εἰς Ἀθήνας, noctuam *Athenas* (sc. porto, vel mitto), ad Div. vi, 3; ix, 3; Q. fr. ii, 16.

γλισχρῶς, *parce, tenuiter*, Att. xvi, 1.

γλυκύπιπρον, *dulce amarum*, Att. v, 21.

γῶθι, πῶς ἄλλω κέχρηται, *nosce, quemadmodum alio usus fuerit*. Explora prius, quam cum aliquo amicitiam facias, fidemque habeas. quomodo se erga alios amicos gesserit, qua fide in alios fuerit: ex Epicharm. Q. fr. iii, 1.

γῶθι σεαυτὸν, *nosce te ipsum*, Q. fr. iii, 6.

γούτεια, *præstigiæ, malitiosæ blanditiæ*, Att. ix, 13.

γόνυ κνήμης, *genu tibia*, sc. propius est, ad Div. xvi, 23, proverbium, quod eam vim habet, quam Terentianum illud: *Proximus sum egomet mihi*. v. Theocrit. Idyll. xvi, 18.

γοργεῖα γυμνά, *larvæ nudæ*, Att. iv, 16, de accusatoribus Gabinii, qui absolutus erat; quod, quemadmodum nudæ et inanes larvæ terrent illæ quidem, sed veri damni afferre nihil possunt, ita Gabinium accusatores terruerant, nihil ei nocuerant.

γυμνασιῶδην, *apta gymnasio*, Att. i, 6.

Δ.

δαίμονες, *genus deorum*, quod Latine *lares* dici posse putat Cicero, de Univ. 11. v. Ind. Lat. in *lares*.

δεδῆχθαι, *morsum esse*, Att. xiii, 20.

δεινὸς ἀνὴρ, τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτίσῃτο, *vehemens vir, et qui vel insontem accusare audeat*, Att. xiii, 25, ex Homer. Iliad. A. v. 653.

δέριες, *pelles, involucria*, Att. iv, 17.

δεύτεραι φροντίδες, *posteriores cogitationes*, Q. fr. iii, 1, ex Euripidis Hippolyt. 436.

Δημήτηρ, *Ceres*, sic nominata, quasi Γημήτηρ, *terra mater*, Nat. D. ii, 26.

δήμοι, Att. vii, 3, *loca*. Nam Latinis *loca* sunt χωροί, χωρία. v. Salmas. ad Solin. p. m. 690. Verti etiam potest, *populi, pagi*. Nam δήμοι Ἀττικῆς, *populi Atticæ*, de quibus exstat Meursii libellus, nihil sunt, nisi pagi (*cantons*), in quos Attica erat descripta, et a quibus Athenienses, ut Romani a tribubus, nominabantur. Nam ut Romani, v. c. dicebant: Q. *Verres Romilia*; sic Græci: Δημοσθένους Παιανιεύς. Cicero dicit se scripsisse in *Piræum*; idque sibi vitiosum visum non esse, quod de Piræeo dixisset, non ut de oppido, sed ut de loco, h. e. pago, regione: sic Terentium dixisse e *Sunio*. Sunium æque esse oppidum, ac Piræum. Itaque, si δήμοι sint oppida, necessario Terentium quoque peccasse. Sed Terentium intelexisse *Sunium pagum, populum*, cujus caput esset urbs Sunium, et qui ab eo oppido appellaretur. Sic se dixisse in *Piræum pagum, populum*, non oppidum ipsum. Sic capiendus est locus, quem ne Grævius quidem satis cepit: nam locum explicat de *vico*, qualis Haga Batavorum; quæ vocabuli vis locum hic non habet. Nam non magis dici potest, *profecti sumus in Hagam*, quam in *Lipsiam*.

διάθεσις, *sensus, cogitatio, quo quis animo est*, Att. xiv, 3.

διαίρεσις, *divisio, distributio*; Att. vi, 1.

διάλογος, *dialogus, colloquium*, Att. v, 5; xv, 13.

διανοητικαὶ φαντασίαι, *intelligibiles visiones, visa rerum intelligibilia, non sensibilia*, ad Div. xv, 16. vid. infra φαντασία.

διαρρήδην, *aperte, diserte*, ad Div. xvi, 21.

διάρροια, *alvi profluvium*, ad Div. vii, 26.

διὰ σημείων, *per notas, vel siglas scribere*. Att. xiii, 32.

διατροπή, *infamia, dedecus*, Att. ix, 13.

διάφασις, *prospectus*, Att. ii, 3.

διαφόρησις, est vocabulum medicum, quod significat transpirationem, quæ fit per sudorem; unde διαφορητικά ἰάματα, *medicamenta ad sudorem efficiendum accommodata et comparata*. Neque video, quid causæ sit, quare, quum de imbecillæ valitudinis

homine Tirone sermo sit, cui δια-
φάνεις profuisse dicatur, in hac sig-
nificatione verbi acquiescere nolumus,
ut cum P. Manutio interpretemur,
relaxationem animi, quæ potius al-
tero illo indicatur: *si vero etiam Tus-
culanum profuit*. ad Div. xvi. 13.

δίχρουν, *bis tincta purpura*, *vestis
auguralis*, ad Div. ii. 16; Att. ii. 9,
ita dicitur, quia primo cocco, deinde
purpura tingebatur. Ruben. de Lato
Clavo, ii. 14.

διδασκὼν, *quod doceri potest*,
Att. x. 12.

διδασκαλία, *doctrina*, *loci philo-
sophici explicatio*, aut *ex alia arte*. ad
Div. viii. 3.

διευκρινήσεις πρόβλημα πολιτικὸν,
*explicabis quæstionem ad reipublicæ
statum pertinentem*, Att. vii. 9.

διοικησις, dicitur *districtus*, ut vul-
go dicunt, sive *portio quædam pro-
vinciæ*, *cujus administratio et jurisdictio
prætori commissa est*. Sic Cicero
præter Ciliciam tres διοικήσεις in
Asia habebat, Cibyraticam, Apa-
mensem et Synnadensem. Hoc sensu
Hellespontia διοίκησις dicitur. Hinc
hodie quoque Gallis ejusmodi portio
provinciæ dicitur *diocèse*. ad Div.
xiii. 53 et 67.

Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ, *Dionysius
Corinthi*, Att. ix. 9; origo proverbii
satis nota est. In dubium vocavit
vulgarem opinionem de Dionysio
ludimagistro Heumannus in Epistola
ad Raphelium. Locum Ciceronis ip-
sum recte interpretatur *Mongault*,
cujus interpretationem v. ap. Olive-
tum ad h. l.

Διόσκουροι, Nat. D. iii. 21, *Castor
et Pollux*.

διπλῆ, *dupla*, Att. viii. 2, genus
notæ, qua veteres grammaticos usos
fuisse constat. Ea est de duabus lineis
ad angulum acutum coeuntibus, hoc
modo < aut > ; item sic CC. vid.
doctos viros quum ad h. l., tum
Menag. ad Diog. Laert. iii. 66, et
schol. ad Aristoph. Nubes pluribus
locis; Eschenbach. de Notis crit. p.
247, 248; Montfaucon. Palæogr. Gr.
p. 372; Troz. ad Hugonem de Orig.
Serib. p. 280.

διτθέρας, *libri, e membranis facti*,
Att. xiii. 24. Sic interpretatur bene
Victorinus, qui διτθέρας ex h. l. laudat,
ad Varron. R. R. ii extr.

* δίχα μοι γόος, ἀπέρκειαν εἶπειν,
ambigit animus, vere ut dicam,
Att. xiii. 38, e Pindari carmine de-
perdito.

διψῶτα κρήνη, *aridus, vel siticulo-
sus fons, in quo nihil est aquæ*, Att.
xii. 5, ita appellatur, enjūs est res
angusta domi, qui in angustiis est
rei familiaris.

δόγματα, *decreta philosophica*,
placita, Acad. ii. 9.

δοιχὸν πλόν διμαίνοντες, *longam
navigationem molientes*, Att. xvi. 13,
ex Hom. Odys. Γ. v. 169.

δόρυμθεν, *ex cursu*, Att. xi. 6.
Sed hæc lectio est a Bosio efficta e
lectione cod. Cruselliani, *dromo de
nunc*. Tunstallus, in Epist. ad Mid-
dleton. p. 158, rescribit: *δόρυμ te
nunc* (sc. fer) *ad Oppium*.

δυσδιάγνωστον, *difficile dijudica-
tu*, Att. v. 4.

δυσεντερία, *intestinatorum morbus*,
ad Div. vii. 26.

δυσεξιμτα, *quæ ita demersa sunt
et abdita, ut vix e profundo educi
possint*, ab ἐξιμῶν, *proferre e profun-
do*, Att. v. 10.

δυσερία, *urinæ difficultas*, Att. x.
10.

δυσερινὰ καὶ δυσεντερικά πάθη,
urinæ et intestinatorum morbi, ad Div.
vii. 26.

δύσχηρσθα, *incommoda*, Att.
vii. 5.

δύσχηρσθήματα, *incommoda*, Fin.
iii. 20.

δύσχηρσθια, *difficultas versuræ
faciendæ, seu mutuo sumendæ pecu-
niæ*, Att. xvi. 7.

δυσωπία, *verecundia*, Att. xiii.
33; xvi. 15, quum veremur aliquid
postulanti, petenti, etc., negare.

E.

εἰς πάσας, *mitte omnes*, Q. Gr. ii.
10. Manutius negat, se locum intel-
ligere. Lambinus autem omisssum di-
cit, *μετὰ ὧνας, curas, a μετὰ ὧν*.
— * Vid. nos ad h. l., tom. xxi. p.
377.

εἰαν διαμεινῇ, *si permanseris*, Att.
xv. 12.

εἰστίον, *relinquere oportet*, Att. i.
16.

εἰαυτὸν τιμαρμένους, *se ipsum pu-*

niens, senex Terentianus. Tusc. iii, 27.

ἐβδελυτόμην, abominabar, Att. xv, 29.

ἐγῆραμα, senectutis requies, delectatio, occupatio, Att. xii, 25, 29.

ἐγκελεύσματα, hortationes, Att. vi, 1.

ἐγκωμιστικά, ad res laudandas comparata, Att. i, 19. De verbo ἐγκάριον et hinc ductus vid. doctam disputatiunculam Spanh. ad Or. i Juliani, f. 5-8.

*ἐδικαίωθσαν, supplicio affecti ac necati sunt, Verr. v, 57. Hotomannus conjiciebat legendum ἐδικαιώθησαν, quod δικαίων apud probæ notæ scriptores interdum sit, punire, necare pœnæ causa. Et sic in duobus mss. Lambinus reperit; sic habet etiam alius codex Grævio laudatus. Itaque Grævius reposuit ἐδικαιώθησαν. Sed mihi accuratius rem æstimanti ἐδικώθησαν rectum videtur. Nam primo non est contra analogiam, a δίκη formari δικῶ. Sic καταδικῶν est ap. Dionem Cass. p. 631. Glossar. Vet., δικολογῶ pro δικαιολογῶ. Deinde ἐδικαιώθησαν, et per se, et hoc s usu, est Græcorum optimis usitatum: Cicero autem addit, ut Scituli loquuntur; quod indicio est, aut verbo, aut sensu usitati ceterum verbi inusitato reliquis Græcis usos esse Siculos. Sed hic sensus verbi ἐδικαιώθησαν, auctoribus ipsis doctis hominibus, non insolitus est: ergo verbo inusitato usi sint necesse est. Atqui hoc convenit in verbum ἐδικώθησαν, non in ἐδικαιώθησαν. Tertio, si variant codd., probabiliusne est, ἐδικαιώθησαν, notum omnibus, mutatum esse a librariis in ἐδικώθησαν, an contra accidisse? Ejusdem mecum sententiæ vidi esse Maffæum, Antiqu. Gall. Aquitan. p. 13. Ceterum qui hoc loco abutuntur, ut ostendant, purum esse ab Hebraismo verbum δικαίων, quando in N. T. est *absolvere*, nimis cupide causam desperatam defendunt.*

*εἰ δ' ἐν αἰῶ ἔζησας, si in terra vivaxisti, Q. fr. ii, 10, ex incerto auctore initium sententiæ, cujus vim se scire negat Manutius, quod totam sententiam non adscripsit Cicero. — * vid. tamen nos ad h. l.*

εἰδωλα, spectra, imagines, ad Div. xv, 16; Att. ii, 3, exuviae, vel membranæ, ut Lucretius appellat; quæ, ut placebat Epicuro, de corporibus defluunt continuo, et sensus hominum pulsan. vid. Lucret. iv, 34 sqq.

εἰδώς σοι λέγω, sciens tibi dico, Att. ix, 7.

εἰη μισητὸς φίλος οἶκος, odio sit ipsa domus, alias cara. Att. iv, 8. Proverbium Græcum est: οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος, cujus originem vid. ap. Erasmum, pag. 563. Eo usus est Cicero, Att. xv, 16. Hic autem tantam suavitatem esse jucunditatemque dicit ædium Antiatarum, ut sua sibi domus pæne odio sit.

εἰλικρινές, sincerum, integrum, Q. fr. ii, 8, quod etiam ad solem explicatum et inspectum purum reperitur. Sic πρὸς αὐγὰς, sc. ἡλίου, ἀνασκοπεῖν τι dicitur. Longin. S. iii, Κἄν ἕκαστον αὐτῶν πρὸς αὐγὰς ἀνασκοπῆς, ubi vid. Fabrum et Tollium.

εἰμαρμένη, fatalis necessitas, fatum, Nat. D. i, 20; Div. i, 55.

εἰ μενετέον ἐν τῇ πατρίδι τυραννεμένη, etc., an manendum in patria tyrannide oppressa? ea vero tyrannide oppressa, an quovis modo tyrannidis eversio molienda est, etiamsi civitas propter id de summa rerum periculum subitura sit? An cavendum, ne qui tyrannidem evertit, ipse evehatur? An tentandum, opem ferre patriæ tyrannide oppressæ verbis et rei opportunitate, potius quam bello? Utrum civis boni sit, secedentem aliquo, quiescere oppressa a tyranno patria, an subeundum quodlibet discrimen pro libertate? An bellum inferendum regioni, eaque sit obsidenda, si a tyranno opprimatur? An etiam is, qui non probet, ut bello tyrannis evertatur, tamen nomen suum profiteri cum fortissimis viris debeat? An cum bene meritis et amicis una subeunda sint pericula in rebus, quæ pertinent ad rempublicam, etiam si illi minus recte de summa rerum consuluisset videantur? Utrum de patria bene meritis, ob eamque causam gravissima quæque passus, et invidia oppressus, ultro pro patria discrimen subire debeat? aut permittendum ei, ut sui ipsius interdum et carissimarum personarum rationem habeat, dimissis adversus potentes concer-

tationibus pro republica? Att. ix, 4. Sunt *δέσεις* (vid. in h. v.), in quibus tractandis otium consumebat Cicero, ut animum parumper ab ægritudine abduceret.

εἰρων, simulator, dissimulator: ita dictus Socrates, quod redarguendorum sophistarum causa simulabat, se omnia nescire, etiam quum recte sciret. De verbo *εἰρωνεία* vid. Theophrast. Char. c. i, et ibi ὁ πάνυ Cassianus. Or. ii, 67; Brut. 87; Off. i, 30.

εἰρωνεία, dissimulatio, cavillatio, Att. xvi, 11; Acad. ii, 5.

εἰρωνεύεσθαι, dissimulare, dissimulanter loqui, ad Div. iv, 4.

εἷς ἐπὶ μύρια, unus mihi decem millia, unus mihi instar multorum millium, Att. xvi, 11.

εἷς οἰανὸς ἀρίστος, ἀμύνασθαι περὶ πάτρης, unum augurium optimum, pugnare pro patria, Att. ii, 3, ex Hom. Iliad. M, v. 243.

ἐκβολὴ λόγου, digressio, e Thucyd. i, 97, Att. vii, 1.

* *ἐκμαγεῖον*, Att. x, 1. Hanc vocem in Ciceronem intrusit Bosius e vestigiis codicis ms., ut pro, *hominis hoc ipsum probi, sed magnum sit τῶν πολ.*, legatur, *hominis hoc ipsum probi est ἐκμαγεῖον. Est τῶν πολ.* Sed neque in Gronoviana, neque in Græviana servata est. De voce *ἐκμαγεῖον*, v. Voss. ad Catull. p. 97.

ἐκτένεια, prolixa et larga studii et voluntatis declaratio, Att. x, 17.

ἐκτενέστερον, prolixius et largius in officiis promittendis, et benivolentia significanda, Att. xiii, 9. Utrumque est de sermone, qui amoris officiique plane insignem atque inusitatam significationem habet. Nam *ἐκτενής* et *ἐκτένεια* insigne et incredibile quoddam studium, ardoremque in re aliqua significant. Et hanc vim habent in omnibus locis, quibus sacri scriptores usi sunt, Luc. xxii, 44; Act. xii, 5; xxvi, 7; Petr. Epist. pr. i, 22; iv, 8.

ἐκπρόποιμος, remota a via, Att. xii, 12. Monumentum filiae Tulliae exstruere volebat: huic ἀποθεῶσαι non satis aptam putabat insulam, quam in Arpino fluvius Fibrenus efficiebat (de Leg. ii, 1), quod iste locus nimis esset a via regia remotus,

adeoque non esset in conspectu, celebrarique posset. Nam hanc ipsam ob causam ad vias celeberrimas monumenta solebant exstruere Romani, ut eo facilius memoria hominum propagaretur ad posterum, et a quam plurimis conspicerentur: unde verba, *Siste gradum, viator*; quibus hodie uti non licet, quum monumenta huiusmodi locis clausis et septis, non in via sint: ut merito rideatur etiam doctorum hominum in ea re indocta κακοζήτῖα.

ἐκφάνησις, ὑπέρει, exclamatio, recte, egregie! Att. x, 1.

ἐκχυσίς, effusio, sc. radiorum, Att. ii, 3. Veteres enim putabant, visionem fieri radiorum ex oculis emissionem.

ἐλάπιζεν, falso ostentabat, insolentius jactabat, Att. ix, 13. In alijs edd. est *ἐσάλπιζεν*, quod defendit Victor. V. L. xxvii, 3; male. Nam, ut vere Lambinus monet, *σαλπίζειν* est *vera predicare*, *λαπίζειν* falsa, quod huic loco convenit: non quo non et *σαλπίζειν* sit hominis arrogantis et jactatoris, sed quod *σαλπίζοντες* tantum ea, quæ vera sunt, jactant, *λαπίζοντες* autem contra. Sic etiam Latini *buccinatorem* appellant, qui veras laudes immoderatis jactat. Cic. ad Tiron., *quod polliceris, te buccinatorem fore existimationis meæ*, etc. xvi, 21. Nostri eodem fere modo. Ceterum subit hic memoria cogitationis ejus, quam putarem, illud Matth. vi, 2, *ὅταν ποιεῖς ἐλεημοσύνην, ἢ μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου*, non esse, ut plerique faciunt, proprie accipiendum, quum nulla idonea auctoritate confirmari consuetudo tam absurda possit, sed de prædicatione liberalitatis immoderatiore. Videant Judaici ritus peritiores.

ἐλάχιστον, minimum, Fat. 10.

ἐλικτά καὶ ἑδέν, Euripidis Andromacha sic habet integrum locum: *ἐλικτά καὶ ἑδέν ὕγιες, ἀλλὰ πάντα περίε φερόντες*, quorum mens est involucris circumtecta, quique minime sincero et candido estis animo, sed versute omnia cogitatis, Att. ii, 25.

ἐμζώνιον, pars quædam operis, ab argumento proposito sejuncta, ῥῆσις, quam secundo libro de Consulatu suo inserere cogitabat, Q. fr. iii, 1.

ἐμπετική, Att. xiii, 52, male reddi-

tur h. l. *curatio per vomitum* : de qua Pantagathus accipiebat, qui et legendum conjiciebat *egerat*, probante Grævio, et Corrado. Non venit doctis hominibus in memoriam locus ex or. pro Dejot. c. 7, de eodem Cæsare, de quo hic sermo, apud Dejotarum deversante : *Quum vomere post cœnam te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt*. Ex quo intelligitur, post cœnam ad vomitum isse homines, ut cibo alvum exonerarent, ne large sumtus noceret. Celsus, i, 3, *Re-jectum esse ab Asclepiade vomitum video : neque reprehendo, si offensus eorum est consuetudine, qui quotidie ejiciendo vorandi facultatem moluntur—commoneo tamen, ne quis, qui valere et senescere volet, hoc quotidianum habeat. Qui vomere post cibum volet, etc.* De hac igitur Cæsaris consuetudine sermo : *accubuit, ἐμετικὴν agebat*, l. c., volebat vomere post cœnam, ideoque largius edebat. Adde Casaub. ad Sueton. Vitell. 13.

ἐμπολιτεύομαί σοι, tecum ago de republica, Att. vii, 7.

ἐμφατικώτερον, luculentius, cum majori significatione, ad Brut. i.

ἐμφιλοσοφῆσαι, una philosophari, Att. iv, 16.

ἐν αἰνιγμοῖς, obscure dictis, Att. ii, 19; vi, 7.

ἐν ἀργεία, perspicuitas, evidentia, Acad. ii, 6.

* *ἐν γόνασιν, vel ἐγγόνασιν, genibus nixa*, Arat. fragm. v. 27, sideris forma prope draconem, exhibens speciem viri laborantis, *εἶδωλον εὐκλῆος ἀνδρὶ μορμένον*, ut Aratus ait, i, 63, aut, ut scholiastes ait, *ὀκλάζοντι* : unde ἐν γόνασιν dictum est, q. d. *qui genibus nixus conspiciatur*.

ἐν δόμυχον, arcanum de re domestica, Att. v, 14 et 21, nempe de conjugio Tulliæ filiæ. *ἐν δόμυχον* proprie est, quod in intimo recessu ac penitrali abditum est. Sic *ἐν δόμυχον πῦρ* urebat Leandrum ap. Musæum, v. 246. Nam *μυχὸς* dicitur cujusque rei intimum. vid. Spanh. ad Julian. Or. i, p. 68.

ἐν δυνάμει, cum vi et efficacia, Att. ix, 6 : rogat me paucis quidem verbis, sed ἐν δυνάμει, sed iis, quæ magnam vim habent; adhibet *πειθανάγκας* (ut tyrannorum preces appellat, ix, 13), quibus non possum

resistere. Idem ἐν δυνάμει aliquoties occurrit apud auctores sacros, sed alio sensu, Hebraico scilicet.

ἐν ἐπερπερευσάμην, venditavi me, Att. i, 14. Unus omnino hic locus profani scriptoris est, in quo hoc verbum occurrit. Simplex est apud Paullum ad Corinth. i, 13, 4. Ex Latino fonte ductum esse non omnes concedunt : quam vim habeat, ex hoc Ciceronis loco facile intelligitur. Dicit, *reduci Pompeio, novo auditori, me omni modo jactavi et venditavi, nullo genere præcipuo ornamentorum neglecto, quæ nunquam ita se mihi obtulerunt, ut nunc*. Hic sensus loco Paullino egregie convenit, et plus apud nos valere debet Ciceronis, quam eorum auctoritas, qui diu post vixerunt.

ἐν ἐπιτομῇ, summatis, Att. v, 20.

ἐνερπυδέστερος, rubicundior, Att.

xii, 4.

ἐν θεοσιασμός, afflatus divinus, Q.

fr. iii, 4.

ἐν δύμμηα, Top. 13, est conclusio e contrariis, fere per interrogationem, ut, cur optas, quod habes?

ἐν νοία, notio, intelligentia, Top. 7; Acad. ii, 7; Fin. iii, 6; Tusc. i, 24.

ἐν νοίαι sunt primo, *notiones rerum in animis natura insitæ et consignatæ*, Tusc. i, 24; unde κοινὰ ἐν νοίαι, *notiones hanc ipsam ob causam communes, quia natura insitæ sunt*. Aliud genus est ἐν νοιδῶν, de quo Acad. ii, 10 et 7; Top. 7 : hæ sunt *notitiæ rerum e visis extrinsecus arreptis et inter se comparatis constitutæ, quæ et προλήψεις vocantur*. Porro de Fin. iii, 6, ἐν νοία stoica est *intelligentia, vel notio, qua videmus rerum agendarum ordinem, et quasi concordiam; quam ubi homo cepit, multo, ut aiunt, pluris eam æstimat, quam omnia illa, quæ primum dilexerat, etc.*

ἐν ὁμοπολιᾷ, in societate navigandi, Att. xvi, 1.

ἐν παρέργῳ, obiter, Q. fr. iii, 9.

ἐν παρόδῳ, in transitu, obiter, Att. v, 20.

ἐν πολιτικῷ, in eo genere, quod ad reipublicæ moderationem spectat, Att. xvi, 15.

ἐν σχολάζῳ σοι, otium consumo in opera tibi navanda, Att. vii, 11.

ἐν τᾷον, de hoc verbo vid. præter

alios Periz. ad Ælian. V. H. i, 16; qui docet, ἐντάφιον esse quodvis ornamentum mortui, quum in atrio exponitur, sepelitur: unde ἐνταριάζειν dicitur tota illa enra, quæ ornando, condiendo, condendoque mortuo adhibetur. v. Cuper. Obser. ii, 9. Hoc loco ipse J. Fr. Gronovius interpretatur *sepultura*. Horti illi, inquit, erunt non modo requies senectutis, seu ἐγγύραμα, ut tu aliquando scripsisti, sed ἐντάφιον adeo, *requies mortui*. Non absurde, qua sensum; modo verbum Græcum eum pateretur. Constat, Græcorum more non mortuos solum magnificis vestibus ornatos, sed sæpe etiam *morituros*. Hinc Apollodorus, Socratis discipulus, Socrati offerebat magnificam vestem, qua indutus demum cicutam biberet, ap. Ælian. V. H. i. 16. Cf. iii, 24; iv, 8. Itaque etiam ἐνταριάζειν mihi videtur hanc vim habere, Matth. xxvi, 12, honoris causa *moriturum ungere*. Non dum enim mortuus erat, etsi unctiones proprie post mortem fiebant. Hic ergo est loci hujus, mea sententia, sensus: *In his hortis ego non solum suaviter agere senectutem, sed etiam honeste jucundeque mori me posse confido*.

ἐντελέχεια, Tusc. i, 10. De hujus vocabuli vi vehementer disputatum esse constat. Nos, quæ ex hoc loco potestas elici possit, videbimus, et cum ipso Aristotele comparabimus. Cicero ait, Aristotelem vidisse, actiones animi esse eas, quæ in materiam cadere non possent, neque ab ullo genere elementorum proficisci, quæ nobis quidem nota essent. Atque id vere judicavit. Nam corporibus nihil præter motum, auctore ipso Aristotele, accidere potest, ut philosophi certis argumentis demonstrant. Inter cogitationes autem, ideas, etc. et motum nulla similitudo est. Itaque l. i de Anima, in quo opiniones aliorum de anima enumerat, c. 3 init. discrete ait: ἐν τι τῶν ἀδυνατῶν, τὸ ὑπάρχειν ψυχῇ κίνησιν. Hoc igitur constituto, ut, quoniam actiones animæ non essent corporeæ, nec ipsa corpus esset, efficiebatur, ut proprium genus substantiæ constitueret, sub quo animæ humanæ contineretur, quod esset ab corporeo genere sejunctum, et plane discretum. Hoc

novum genus novo etiam vocabulo ἐντελέχειαν appellavit, h. e. *quasi quamdam perennem et continuatam motionem*. Non dicit *motionem*, sed *quasi quamdam motionem*. Sic dici-mus: *ratio est quasi quædam lux animi*; non quod lux sit, sed quod ita se habet ad animum ratio, ut lux ad oculos. Sic ut motio se habet ad corpus, ita ἐντελέχεια ad animam. Nam, ut jam ad Aristotelem veniamus, ἐντελέχεια ex ejus mente non est ipsa anima, sed ejus forma, subjectum autem ejus, et quasi materia, h. e. quod se ad ἐντελέχειαν habet, ut ad motum corpus, est δύναμις, vis agendi, h. e. percipiendi, cogitandi. Videamus ejus verba, l. ii de Anima, c. l. In omni re tria esse dixerat, ὄλιν, μορφήν, ἢ εἶδος, et τὸ ἐκ πάντων. Hoc ad animum sic transfert: ἐστὶ δὲ ἡ μὲν ὄλιν, δύναμις, τὸ δὲ εἶδος, ἐντελέχεια. Aristoteles non discrete dicit, ψυχὴ ἐστὶν ἐντελέχεια. Neque tamen Cicero peccat ei hoc enuntiatum tribuens. Nam res a forma sua, qua ab aliis rebus distinguuntur maxime, appellari in omnibus linguis, nsitatum est. Hæc est mea de hoc verbo sententia, quam ex parte vidit etiam Leibnitiis, v. Theod. l. i, § 87. Quod Davisius putat ad h. l. animam Aristoteli esse formam corporis, quæ eam animet, errat. Nam hæc Dicaearchi est sententia, non Aristotelis, quam Cicero ab illa distinguit. Veteres profecto eodem ac nos modo cepisse hoc verbum videntur. Sext. Empir. c. Math. x, 3, 40, pro actu posuit, et potentie opposuit: Τὸ αὐτὸ κατὰ δύναμιν μὲν τοιοῦτός ἐστι, κατ' ἐντελέχειαν δὲ ἕκ ἐστιν. Cf. quos laudat Fabric. ad h. l. § 315. Est autem verbum, ἀπ' τοῦ ἐντελέχειν. ἐντελής est perennis, perpetuus.

ἐντεχνα, artificialia, ad Div. vii. 32.

ἐν τοῖς ἐρατικαῖς, in rebus amatoriis, Att. ix, 10.

ἐν τοῖς πολιτικαῖς, in rebus civilibus, vel quæ spectant ad rempublicam, Att. i, 13.

ἐν τυραννίδι, sub tyranno esse, Att. ii, 14.

ἡμετέριον, Verr. ii, 51: ita dicebantur apud Græcos ceteros et Siculos dies, qui mensibus eximebantur

interdum, ut cum solis lunæque ratione congruerent; iis opponuntur intercalares, ἐμβόλιμοι. De iis multa Scaliger, Petavius; quos, si lubet, vide.

ἐξακανθίζειν, Att. vi, 6, est proprie spinas vellere et colligere. h. l. spinæ sunt Dolabellæ, cui Tulliam desponderat, vitia, quæ non vult ab Attico ex ejus vita superiori colligi, sibique objici.

* ἐξ ἄστεως ἐπταλόρη τειχῶν παρέδωκεν, etc. Att. vi, 5. Ex urbis septuaginta mœnibus (i. e. Roma) Camillo edidit (Philotimus, liberius uxoris meæ) rationes XXIV minarum et XLVIII æris alieni (ab uxore sc. contracti); seque debere XXIV minas ex bonis Crotoniticis (h. e. Milonis), et XLVIII ex Chersonesicis (h. e. in Chersoneso exactis); et quamvis ex hereditatibus, quas adierit, redegerit bis sexcentas et quadragenas, se tamen æris illius alieni ne obolum quidem dissolvisse, quum jam debeantur a kal. secundi mensis; libertum autem ejus, qui idem, quod Cononis pater (Timotheus), nomen habet, nihil curasse. Primum igitur hoc, summa ut servetur; alterum, ut ne usuras quidem negligas, quæ debentur ex die supra posito. Per eos dies, quibus illum pertuli, magno in timore fui. Venerat enim explorandi causa, atque aliquid sperabat: qua sp̄e frustratus abiit temere; sic fatus: Turpe est diu manere, etc. ex Hom. Iliad. B, 298.

ἐξ ἀραιρέσεως, Att. vi, 1. ἀραιρέσις significat in re rustica et medica inutilium detractioem et ablationem. τῶν αὖτων ἀραιρέσις, aridarum frondium resectio, est apud Theophrastum et alios. vid. Salmas. ad Solin. p. m. 412. Sic medici ἀραιρέσιν vocant, quum aliquid materiæ demitur corpori. Curationis genus est. Omne enim auxilium, ut Celsus ait, ii, 9, in fin., aut demit aliquam materiam, aut adjicit, aut evocat, aut reprimat, aut refrigerat, aut calefacit, simulque aut durat, aut molliat. In eo autem genere, quod in detractioem est, ponitur primo loco sanguinis detractio, a qua et Celsus initium facit. Sanguis autem eleganter apud Latinos dicitur pecunia, de quo aliquoties Grævius ad Cicero-nem. Cicero ergo, quum dicere vel-

let, ab Appio provinciam exhaustam esse, eleganter et lepidè dixit: Appius ἐξ ἀραιρέσεως provinciam curavit, sanguinem misit, quidquid potuit detraxit, mihi tradidit enectam. Itaque προσανατρεφόμενν a me non libenter videt. προσανατρέφειν est contrarium detractioem. Plane huc pertinet locus Aristoph. in Ranis jam a Victorio ad h. l. allatus, v. 972, de fabula sua:

Ἰσχυανα μὲν πρῶτιστον αὐτὴν, καὶ τὸ ἔαρος ἀρεῖλον
Ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις, καὶ τευτλίοις μικροῖς
Χυλὸν διδὼς στρωμυμάτων, ἀπὸ βιβλίων, ἀπ' ἡθῶν.
Εἴτ' ἀνέτρεφον μονοφθαῖς, Κηρισ-
φῶντα μινύς.

Poeta jam ante Ranas prodixerat in scenam, sed infelici successu; itaque eas a se dicit immutatas, demtis (ἰσχυανα) nonnullis, et contra aliis additis (ἀνέτρεφον).

ἐξοχή, excellentia, Att. iv, 15.

ἐξωτερικοί, rudes, qui philosophiam nondum didicerat, Att. iv, 16. vide supra in Ἀριστοτ. ἐξωτερ.

ἐξωτερικόν, populariter scriptum, Fin. v, 5.

ἐπαγγέλλομαι, ἀνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ, denuntio, me eum virum ulturum, quicumque molestus mihi fuerit. Att. ii, 9. ἐπαγγέλλομαι est Ciceronis; versus, Hom. Iliad. Ω, 369.

ἐπαγωγή, inductio, genus argumentationis Socraticum et rhetoricum, Top. 16. v. infra in παραγωγή.

ἐπεὶ ἔχ' ἱερήιον, ἔδ' ἔβουέιν, quia non victimam, neque tergus bubulum (sc. capto), Att. i, 1, ex Hom. Iliad. X, v. 159: prov., quo utuntur, qui, rem magnam agi, dicere volunt: Non rem levem et inanem peto; non res levis agitur.

ἐπέχον ἀσὶ, retinebam identidem, Att. v, 11.

ἐπέχειν, assensum sustinere, hæsitare, Att. vi, 6 et 9.

ἐπιγεννηματικόν, Fin. iii, 9, ab ἐπιγέννημα, quo verbo dicunt omne id, quod ex primo consequitur, eique adjunctum est: tanquam πάθος, quod e morbo primario consequi solet, appellant medici ejus morbi ἐπιγέννημα. Hoc verbum deinde ad philosophiam a stoicis tractum

est, hoc sensu. Ars v. c. pictoria, est tanquam caput et primarium quid: quum autem aliquid ex arte ea artificiose facimus, id demum ex primo, h. e. ex arte ea consequitur, et est ejus artis ἐπιγεννημα, s. ἐπιγεννηματικόν, posterum quodam modo et consequens, ut Cicero interpretatur. Id secus esse dicit in eo, quum quid sapienter dicitur; id enim non dici ἐπιγεννηματικόν, sed primarium et caput rei.

ἐπιδεικτικόν, demonstrativum dicendi genus, quasi ad inspicendum, delectationis causa, comparatum. Nam ἐπίδειξις est oratio ostendendæ eloquentiæ et artis causa conscripta. vid. Spanh. ad Julian. Or. i, p. 15. Unde deinde etiam ad alias res transfertur, in quibus artis ostentatio spectatur, eis ἐπίδειξιν, artis jactandæ causa. Or. 11 et 61.

ἐπιδήμιον, contagiosum, Att. xii, 10.

ἐπικεφάλια, tributum in singula capita imperatum, Att. v, 16, gravissimum iniquissimamque tributi genus, cujus causa sæpe seditiones ortæ sunt: capitatio sequioribus scriptoribus dicitur. Nam tributa fere dicuntur a re, propter quam exiguntur: sic columnarium, Att. xiii, 6; ostiarium, etc. vid. Lipsius, de Magnit. Rom. l. ii, c. 2, 3. Hujus generis fuit tributum, de quo Matth. xxii, 17 seqq., ut Harduinus vidit, Oper. sel. p. 615. Hinc, Luc. xx, 22, dicitur φόρος, quod verbum de hoc genere dicitur, ut τέλος de portorio, scriptura, et decimis. Permutantur a scriptoribus sacris in ista re narranda κῆντος, δηνάριον, φόρος. Hesychius: κῆντος, εἶδος νομίσματος, ἐπικεφάλαιον, quæ glossa locum illum Matth. xxii, 17, respicere videtur, quod facile concedent, et quale sit intelligent, qui rationem glossarum Hesychianarum perspectam habent. ἐπικεφάλαιον autem idem quod ἐπικεφάλιον, ut κεφάλαιον et κεφάλιον. Hinc glossa orta est cod. Cantabr., qui ἐπικεφάλαιον habet pro κῆντος, Marc. xii, 14. Syrus quoque in hunc modum interpretatus est.

Ἐπικέρειον, Epicureum, ad Div. iii, 9.

Ἐπίκοπον, Att. v, 11. v. Ind. Lat. in epicopus.

ἐπίλογος, conclusiones orationum, ad Her. ii, 30. Dicuntur tamen etiam de conclusionibus disputationum. v. Tusc. i extr.

ἐπίσημασία, signa quibus animus et voluntas populi in theatris, pro Rostris, etc., declaratur, plausus, Att. i, 16; xiv, 3: de quibus v. Ferrar. de Accelam. Vet.

ἐπίσκοπος, speculator, custos, Att. vii, 11.

ἐπιστάδμια, hospitii procuratio, Att. xiii, 52.

ἐπὶ σχολῆς, in otio, Att. ii, 5.

ἐπιτενυμα, expetitæ rei adeptio, prosper successus, Att. xiii, 27. Opponitur ἀπότενυμα.

ἐπίτηκτα, fluxa, non diuturna, quæ facile intereunt aut interire possunt, Att. vii, 1.

ἐπιφωνήματα, acclamationes, laudes, Att. i, 9. v. ἐπισημασία.

Ἐπιχαρμίον, Epicharmi scitum, dictum, Pet. Cons. 10.

ἐπιχειρήματα, argumentationes, rhetorum in primis graves et ornatæ, Att. ii, 2.

ἐπιχρονία ἐποχή, diuturna dubitatio, Att. vi, 9.

ἔπος, carmen heroicum, Q. fr. iii, 9, ἐποχή, assensionis retentio, Att. vi, 6, 9; xiii, 21; xv, 21; Acad. ii, 18 et 48.

ἐπαμνηνιάς, septimestris, Att. x, 18.

ἔρανος, collatio, pecunia, quam de amicis, propinquis, suntus faciendi causa petimus, Att. xii, 5. vid. præter alios de hoc verbo Casaubon. ad Theophrast. c. 15.

ἐργον, opus, Att. xiii, 25.

ἐργῶδες, laboriosum, Att. xv, 19.

ἐρδοι τις, Att. v, 10. Senarius integer sic apud Aristophanem in Vespis, v. 1422:

Ἐρδοι τις, ἢ ἑκατος εἰδεῖν τέχνην.

Quam quisque novit artem, in hac se exercent. Tuscul. i, 18.

ἔρμαιον, lucrum insperatum, Att. xiii, 19, dictum a Mercurio, unde illud: Κοιτὸς ἔρμαιον usurpatum, quum quis in itinere reperisset, et comes ejus particeps esse vellet.

ἐσορίζετο, cavillabatur, malitiose cogitabat, Att. ii, 16.

ἐστι τι νῦν μοι, μῶσαι, Ὅττις δὲ τρώων πῶς ἔμπει, præte nunc mihi, musæ, quomodo ignis primum

inciderit, Att. i, 16, ex Homer. Iliad. II, v. 113.

Ἑστία, *Vesta*, Nat. D. ii, 27.

ἔστω ὅψις μὲν, ἢ ἂν τὸ δὲ ὁρώμενον, ἔ', γ' ἀκτίνες δὲ, δ' καὶ ε', *sit visus a; quod autem videtur, b, g; radii vero, d et e*, Att. ii, 3. Sermo de fenestris, unde prospectus in viridarium patet. Eas angustiores fecerat architectus, reprehendente Attico, cui his verbis responderetur. Cicero et architectus putabant visionem fieri radiorum ἐκχύσει ex oculis, et cum re aspectabili conjunctione; Atticus autem εἰδῶλων incursione (v. ad εἰδῶλον), adeoque putabat, angustis fenestris εἰδῶλλα non posse commode ad oculos per fenestram venire. Cicero autem respondet, ita, ex architecti opinione de ἐκχύσει, meliorem prospectum effici. Nam ἔστω, etc. *vides cetera*, i. e. intelligis, effici ita ab oculo ad objectum figuram coni, cujus fastigium in oculo spectantis, sive ad fenestram terminetur: cujus fastigium quō est acutius, basis latior, eo jucundius spectaculum exhibebit.

ἑταῖρος, *sodalis*, Att. ix, 5.

ἔτι ἔσμεν, *adhucne sinimus?* Att. xvi, 1.

ἐτυμολογία, *veriloquium*, Top. 8.

ἔτυμον, *verum*, ad Div. xvi, 10.

εὐαγγέλια, *boni, seu læti nuntii præmia*, Att. ii, 3 et 12; xiii, 40.

εὐαγῶως, *qua commodissima ratione poteris*, Att. xiii, 23. Sed hæc est lectio unius ms., unde Bosius et Græterus edidit. v. εὐλόγως.

εὐανάτρεπτος, *qui facile potest everti*, Att. ii, 14: sermo est ibi de actionibus, quæ quoniam vitiosæ sunt, v. c. contra auspicia, facile irritæ fieri possunt.

εὐγένεια, *generis nobilitas*, ad Div. iii, 7.

εὐγενέστερος, *nobilior*, Att. xiii, 21.

εὐγενῆ, *generosa, nobilia*, Att. viii, 9.

εὐδαίμων, *felix*, Att. ix, 11.

εὐδοξία, *bona fama, gloria*, Fin. iii, 17.

εὐελπίστία, *bona spes*, Att. ii, 17.

εὐεργέτης, *benefactor, bene meritis*, Att. ix, 5.

εὐήθεια, *fatua simplicitas*, Att. vi, 2, proprie de hominibus probis dicitur, qui alios ex ingenio suo metiuntur, adeoque facile et credunt, et decipiuntur. Κακῶθεϊς contra, quia ipsi mali sunt, suspiciosi etiam sunt, callidi. v. Aristot. Rhet. ii, 13.

εὐημέρημα, *prosper successus*, Att. v, 21.

εὐημερία, *prosperitas, felix successus*, Att. ix, 12.

* εὐθανασία, *facilis mors*, Att. xvi, 7. Alii etiam, *pulchra mors*.

εὐθυμία, *animi tranquillitas, securitas, animus terrore liber*, Fin. v, 8 et 29.

* εὐθυρρήμονέστερος, *liberior, sive fortior in loquendo*, ad Div. xii, 16. ibid. ix, 22, εὐθυρρήμων ἔσθι, ubi Tupius, Epist. crit. p. 146, corrigit εὐθυρρήμονήσθι, vel εὐθυρρήμονήσει.

εὐκαιρία, *occasio, opportunitas, tempus actionis opportunum*, Att. xvi, 8; Fin. iii, 14.

εὐκαιρότερον, *opportuni*, Att. iv, 7.

εὐκαιρως, *opportune*, Att. xiii, 9; Q. fr. ii, 3.

εὐκόλως, *facile*, Att. xiii, 21.

εὐλογία, *probabilis ratio*, Att. xiii, 22.

εὐλογον, *consentaneum, probabile*, Att. xiii, 7 et 33; xiv, 22.

εὐλόγως, Att. xiii, 23, ubi sic edd. pr. Sed Bosius correxit εὐαγῶως; Lambinus, εὐαγῶς.

εὐλογώτατον, *maxime consentaneum*, Att. xiii, 6.

εὐμένεια, *benivolentia*, Att. xvi, 11.

Εὐμολπιδῶν πατρία, *Eumolpidarum ritus patrii*, Att. i, 9. Eumolpidæ sacerdotes ex Eumolpi posteris, de quibus vid. doctos viros ad Nepotis Alcibiadem, c. 1. Falsterus, in Amoenitatibus, feminas facere voluit, et auctores Latinos ex hac opinione refingere; sed eum certis argumentis confutavit Ernest. in Actis Eruditorum Latinis. Unum illud poterat virum doctum ab errore revocare, quod et ibi monitum est; si feminæ fuissent, *Eumolpides* dicendum fuisset, non *Eumolpidæ*.

εὐπνής, *venustum, nitidum*, Att. xii, 6, forma quædam orationis, quæ et πνός, et a Longino, sect. xxx, εὐπνεία vocatur (nam ita le-

gendum esse mihi non dubium videtur, etsi Tollius retinet σαφύνειαν) : proprie εὐπινές et εὐπινεία, item πίνος, est palæstritarum, qui oleo, quo ungi solent, nitidum corpus sibi efficiunt ; deinde ad alias res traducitur, ut, πιναρὶ λίθοι, lapides qui cæsi et politi sunt ; sic etiam πίνος orationis et εὐπινές, nitor, elegantia, venustas est. De his verbis vide Salmas. ad Solin. p. m. 142, et multis aliis locis ; Victorium ad l. c. ; Pearcium ad Longinum, l. c.

εὐπινῶς, venuste, nitide, eleganter, Att. xv, 17.

εὐπίστος, homo exploratæ fidei, cui tuto credi potest, Att. xi, 25.

Εὐπολίη τὸν τῆς ἀρχαίας, Eupolim illum, veteris scil. comædiæ poetam, Att. vi, 1. De distinctione comædiæ in veterem, mediam et novam egerunt scriptores de re poetica, tanquam Scaliger ; ex recentissimis, Brumoy, Théâtre des Grecs, passim ; item interpretes ad illud Horatii :

Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ,

Atque alii, quorum comædia prisca virorum est.

De Epoli vid. Indic. Historic.

εὐπόριστος, parabilis, Att. vii, 1.

Εὐρίπιδος Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις ἐχ' αὐτῷ σοφός, Euripidis : Sapientem odi, qui sibi ipse non sapit, ad Div. xiii, 15. Manutio videtur esse e Medea.

Εὐρίπιστα, mobilia tanquam Euripus, vel facilia ad excitandum et impellendum, Att. xiv, 5. Notum proverbium, ἀνθρώπος Εὐρίπιδος.

εὐστομάχως, bono stomacho, fortiter, Att. ix, 5.

εὐταξία, ordinis conservatio. Off. i, 40.

εὐτραπέλια, ad Div. vii, 32. Aristoteles in Ethicis interpretatur, πεταδευμένην ὕβριν, quum conviciamur, aut perstringimus homines ingeniosa aliqua ratione. Unde Eutrapeli dicti. Nam hic Voluminus, ad quem utitur hoc verbo Cicero, Eutrapelus dictus est propter εὐτραπείαν. Sed hunc ipsum hominem Plutarchus in Bruto vocat μίμον, quem locum Victorius ad h. l. attulit ; ex quo intelligitur, εὐτραπείαν esse urbani-

tatem in sensu deteriori, de qua v. Gronov. de Sestert. p. 318, 319 ; quæ mimicam innuit facietiam, ridiculam illam quidem, sed non magni faciendam, aut nimis ingeniosam. Itaque Cicero in hac epistola ad Voluminum, qui κατ' ἐφεξῆς, uti diximus, Eutrapelus dictus est, tamen ut parum argutum hominem ridet : In possessione, inquit, salinarum mearum neminem timeo præter te. Putas te rideri ? nunc demum intelligo te sapere. Recie ergo Paullus prohibet εὐτραπείαν, l. c. mimicam et scurrilem facietiam. Ceterum non dubito, quin hoc verbum interdum etiam bonum sensum habeat, in primis apud veteres Atticos. vid. Vavassor, de Ludicra dictione, p. 212 ed. Lips.

εὐχρησθήματα, commoda, Fin. iii, 20.

ἔρσος, insinuatio, pars orationis, qua nobis aditum vel ad animos audientium, vel ad causam ipsam munimus, ad Her. i, 4.

ἔωλος, obsoletus, non recens, ad Div. ix, 2 ; Att. xiii, 21.

Z.

ζηλοτυπῆ, invidie fert, Att. xiii, 18.

ζηλοτυπιῖν, invidie ferre, invidere, ibid.

ζηλοτυπιῖσθαι, ei invideri, quod in meis libris loquens inducatur, Att. xiii, 13.

ζηλοτυπία, obrectatio, dolor ex eo, quum quis consequitur id, quod ipsi cupiebamus, Att. x, 8. vid. Cic. Tusc. iv, 8, et ibi Davisins.

ζήτημα, questio, sc. de qua disputatur, ad Div. ix, 26 ; Att. vii, 3.

ζωδιακός, orbis signifer, Div. ii, 42.

ζῶσης φωνῆς. Integer locus ita concipiendus : Ζῶσης φωνῆς μείζων ἐνέργειά ἐστίν, ἢ ἀπώων διδασκαλίαν, vivæ vocis major est vis et efficacia, quam mutatum doctorum, Att. ii, 12.

H.

ἡγεμονικόν, principatus, id quod in quoque genere est præstantissimum.

Sic in homine ratio est τὸ ἡγεμονικόν, quod quasi principatum in homine obtinet; in universo autem Deus, auctor mundi. Stoici sic appellabant naturam, quæ universum continet, illudque tuetur, Nat. D. ii, 11.

ἡ δ' εὐρ' ὁδὸς σοι τί δύναιται νῦν, *Deóprope*; iter huc susceptum cui tibi usui nunc, vates? Att. xv, 11; xvi, 6. Senarius poetæ veteris, nescio cuius; Valkenario videtur esse Sophoclis, Diatribæ de Fragm. Eurip. p. 192.

ἡδονή, voluptas, item lætitia, quasi gestientis animi elatio voluptaria, ad Div. xv, 19; Fin. ii, 3; iii, 10.

ἡθικόν, ad mores accommodatum, Or. 37.

ἦθος, mos, Fat. 1.

ἦθος διδασχῇ αἰωτόν, ingenium, quod disciplina subigi et domari possit. Att. x, 12.

ἦθος ἐπιμελητέον, moribus adhibenda est diligentia. Att. x, 10.

ἡλίου ἀνάθημα, solis donum, Att. i, 1. Si locus sanus est, hæc, auctoribus doctis hominibus, sententia est: tua Hermathena gymnasium nostro tantum splendoris et ornamentum affert, ut gymnasium nostrum nobis pulcherrimum videatur. Sed non negabo, mihi totum illud huic interpretationi, atque adeo lectioni non satis consentire videri. Si dixisset: gymnasium mihi videtur pulcherrimum ἡλίου ἀνάθημα, concederem. Nunc quum dicit totum, manifestum mihi esse videtur, ludi in totum gymnasium et ἀνάθημα. Hermathena si ἀνάθημα appellaretur, nil mirum esset: sed illius tantam pulchritudinem dicit, ut longe gymnasium ipsi præferenda sit, et totum potius gymnasium, quam statua illa, ἀνάθημα putandum sit. Itaque aut probandam censeo lectionem, quam in ms. invenit Grævius, ejus ἀνάθημα, aut, quæ propius accedit ad ἡλίου, Casauboni conjecturam, illius ἀνάθημα.

ἡματ' ὀπωρινῶ, ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ Ζεὺς, ὅτε δ' ἡγ' ἀνδρεῦσι ποτεσσάμενος χαλεπήνη, Οἱ βίη εἰν ἀγορῇ σκοπιὰς κρίνωσι θέρμισιαι, Ἐκ δὲ δίκην ἐλάσωσι, θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέ-

γοντες, die autumnali, quum abundantissimam effundit aquam Jupiter hominibus iratus, qui per vim in foro obliquas pronuntiant sententias, justitiam autem expellunt, deorum iram non curantes. Q-fr. iii, 7, ex Homer. Iliad. II, 385.

ἡμερολογεῖδόν, ut quæque singulis diebus acciderunt, Att. iv, 5.

ἡπόρησας, dubitasti, Att. vi, 1.

Ἡρακλείδιον, iis simile, quæ Heraclides Ponticus scripsit; præclarum aliquid de republica sc., quod quasi Heraclidis opus videatur, Att. xv, 4, 13, 27; xvi, 2.

Ἡράδης, Herodes, philosophus Atheniensis, de quo vide Ind. Historic. Att. ii, 2.

ἦρως, heros, Att. vii, 13; xiv, 4; xv, 12.

ἡσίτησας, a cibo abstinuisti, Att. xiv, 5.

ἡ σκολιᾶς ἀπάτας, supple ex Platone, l. ii de Republ., τειχος ἀναβᾶς, an obliquæ et versutæ fraudis consensu muro. Att. xiii, 38. Pindaricum.

ἡσυχάζειν, quiescere. Hoc verbo utebantur stoici, quum dicerent in sorite esse in tempore subsistendum, v. c. si quæreretur: triaue multa sint? post, an quatuor? et sic porro; desinendum esse paulo ante, quam ad multa perventum sit. Acad. ii, 29.

ἡτύοκῃσεν, feliciter peperit, Att. x, 18.

Θ.

Θεῖοι, patrui, Att. ii, 2, nimis severi. Horat.: Ne sis patruus mihi.

Θεοφάνης, Theophanes, Att. ii, 5. vid. Indic. Historic.

Θεοφράστου περὶ φιλοτιμίας, Theophrasti scriptum de studio bonorum. Att. ii, 2. vid. Indic. eundem.

Θέρμος, lupinus, Att. i, 1. Si locus est sanus, de quo dubitant docti homines, ludit Cicero in nomine Thermi, et suo. Ciceronis nomen est a cicere, et Θέρμοι sunt lupini, quæ sunt duo genera leguminis.

Θέσεις, propositiones, quæstiones universales, de quibus cogitari disputarique potest in utramque partem. Exempla hujusmodi thesium vid. l. c. Att. ix, 4, 9.

Θέσις, universi generis quæstio, in-

finita quæstio, propositum. Or. 36; Top. 21.

Θετικά, quæstionibus philosophicis referta, apta, Parad. Præf.

Θετικώτερον, Q. fr. iii, 3, subtilius, φιλολογώτερον, magis ex arte disserendi dialectica.

Θεσμήματα, percepta, Fat. 6, ubi vide.

Θεωρία, Att. xii, 6, est scriptio aut disputatio de re aliqua subtiliter. Tenuis Θεωρία est libellus, qui exponit de re tenui, tanquam grammatica, aut geographica, etc.

Θορυβοποιεῖ, tumultum excitat, ad Div. xvi, 23.

Θυμικώτερον, stomachosius, iracundius, Att. x, 11.

Θύμωσις, excandescencia, Tusc. iv, 9; si sana est lectio, quod dubitat H. Stephanns in Thes. L. Gr. Valkenarius sine hæsitacione corrigit θυμός, Diatr. de fragm. Euripid. p. 231.

I.

ἰδέαι, formæ, species, quæ generibus subjiciuntur, Top. 7.

* *Ἰλιάς, Att. viii, 11, Ilias, pro longa malorum serie, κακῶν Ἰλιάς. Proverbium habet quoque Ovid. ex Pont. ii, 7, 34; Propert. ii, 1, 14.*

ἰλιάς κόρδου, Att. xiii, 42; lectio est corrupta editionis Gruter. Græviana habet nihilo meliorem, μιᾶς κόρδου. Quæ interpretes dixerunt, ἰανία omnia sunt. Fr. Odinus ap. Olivetum ad h. l. conjiciebat, Eat; miᾶς ὁδῶ : videbimus te igitur.

ἰσοδυναμεῖσα, idem valens, ejusdem potestatis, Att. vi, 1.

ἰσονομία, æqualis tributio, æquibritas, Nat. D. i, 19, 39, est vocabulum Epicureum, quo utebantur, quum hanc esse rerum naturam rationemque dicerent, ut omnia omnibus paribus paria responderent, hoc est, ut in paribus rebus par esset v. c. multitudo et copia. Sic quum mortalium tanta multitudo sit, esse immortalium non minorem, et quum intereuntes res innumerabiles sint, etiam eas, quæ conservarentur, infinitas esse debere.

ἱστορικά, rebus vere narrandis accommodata, historica. Att. i, 19.

ἱστορικόν, historicum, Att. vi, 1.

ἱστορικώτατος, historiarum peritissimus, Att. vi, 2.

ἵππον, eundem, Att. xiv, 22.

Ἰνυξ, illecebra, desiderium, pella, Att. vii, 8. vide Ernest. ad Xenoph. Memorab., p. 149.

K.

καθήκον, officium, Att. xvi, 11, 14; Fin. iii, 6; Off. i, 3.

καθολικὸν θεώρημα, perceptum artis, quod in omnes conveniat, dogma generale, Att. xiv, 20.

καὶ Κικίρων ὁ φιλόσοφος τὸν πολιτικὸν Τίτον ἀσπάζεται, et Cicero philosophus Titum reipublicæ peritum salutatur. Att. ii, 12.

καὶ μᾶλα κατηνής, et admodum tristis, Att. xiii, 42.

καὶ μᾶλα σεμνός, et valde gravis, Att. xv, 12.

καὶ συναποθανεῖν, et commori, Att. vii, 20.

καὶ τὸδε Φωκυλίδου, et hoc Phocylidis, Att. iv, 9.

κακία, vitium, vitiositas, Fin. iii, 11, 12; Tusc. iv, 15.

κακοσώμαχος, imbecillum stomachum seu ventriculum habens, ad Div. xvi, 4.

* *Καλλιπιδίδης, Callippides, Att. xiii, 12. vid. Sueton. Tib. 38, et nos ad Cic. loc.*

κᾶν ὑπὸ στέγῃ Πυκνᾶς ἀκτεῖν ψεκᾶδες εὐδύσῃ φρενί, et utique sub tecto confertim labentem audire pluviam sopito et quieto animo, Att. ii, 7; fragm. Sophoclis, quod est etiam apud Stobæum, c. 57.

κανὼν, regula, norma, ad Div. xvi, 17. Tiro dicitur canon librorum Ciceronis, h. e. quo Cicero utatur ad libros suos examinandos et emendandos.

κατ' εἰδῶν ἑμπτάσεις, per simulacrorum illapsus, Att. ii, 3. vid. ἑσῶα ἐψις, etc.

κατ' εἰδῶν παντασίας, secundum spectrorum visiones, ad Div. xv, 16. v. εἰδῶν.

κατ' ὕπῳ πρὺξ, per autumnum fex, Att. ii, 12, de re incerta et ad-

huc fluctuante dicitur; ducto proverbio a fece, quæ autumnali tempore adhuc fluctuat et natat in vino, necdum desedit. Hinc addit Cicero : *quæ si desederit, magis erunt iudicata, quæ scribam.*

κατάβασις, *descensus*, Att. xiii, 31, 32, est liber Dicaearchi, de descensu in autram Trophonii.

καταβίωσις, *vitæ ad exitum perductio, reliquus vitæ cursus vel decursus*, Att. xiii, 1.

κατὰ Διόδωρον κρίνειν, *secundum Diodorum, vel, ex Diodori sententia iudicare*, ad Div. ix, 4. vid. Diodorus in Indic. Historic.

κατακλείς, *clausula*, sc. sermonis Cæsariani, Att. ix, 18.

κατὰ λεπτόν, *minutatum*, Att. ii, 18.

κατάληπτον, *comprehensibile*, Academic. i, 11.

κατάληψις, *comprehensio, cognitio, perceptio*, Acad. ii, 6, 47; Fin. iii, 5, dicitur, quum res ita cognoscimus, ut, quales sint, certo sciamus, sine erroris periculo. Unde verbum factum sit, v. Acad. ii, 47.

κατὰ μίτον, *singula quæque, tanquam telæ licia, percurrento*, Att. xiv, 16; idem quod *κατὰ λεπτόν*.

κατάτασις, *contentio*, Att. ii, 3. Tunstallus, epist. ad Middleton. p. 103, cum Turnebo legendum censet *κατακλείς*.

κατὰ τὸ κηδεμονικόν, *cum accurate et sedulitate*, Att. ii, 17.

κατὰ τὸ πρακτικόν quærere, est, quum non quærimus, ut sciamus, de quo quærimus, sed ut ex re cognita comparare actiones nostras possimus. Itaque addit : *non me abs te κατὰ πρακτικόν quærere, quod gestiat animus aliquid agere in republica*, etc. Att. ii, 7.

κατάχρησις, *abusio*, Or. 27, figura rhetorum.

κατὰ Χρύσιππον δυνατόν, *secundum Chrysippum fieri potest*, ad Div. ix, 4. vid. Chrysippus in Indic. Hist.

κατηγορήματα, *quæ dicuntur de quodam*, Tusc. iv, 9. est vocabulum dialecticum, quod de iis rebus dicitur, quæ de aliquo dici possunt, ut, *habere divitias, capere honores*.

κατήχρησις, *institutio*, Att. xv, 12.

κατόρθωμα, Fin. iii, 14. *κατορθώματα*, *recta, recte facta*, Fin. iii, 7; Off. i, 3. ubi *κατορθωμάτων* definitio traditur.

κατόρθωσις, *recta effectio*, Fin. iii, 14, ut *κατόρθωμα*, *rectum factum*.

καχέκτης, Att. i, 14; medicis *καχέκτης* est, ejus corporis habitus vitiosus est; ejus corpus eisi plenum, tamen iners, pallidum, lividum est. Voluntate autem *καχέκτης*, qui prava amat, bona odit, qui pravo animo est.

κέκρικα. v. sequens verbum.

κεκύρικα, *in cubi et tesseræ modum me conformavi, firmissime sto; certum habeo et constitutum, quid scribam*. Att. xiii, 31. Sed rectius, eodem sensu, Græviana habet, *κέκρικα*, quod etiam probat Tunstallus, l. c., p. 164; sed aliter, nec bene explicat.

κέλευσις, *jussum*, Att. ii, 24.

κέλης ἄοκνος, *veredus impiger*, Att. x, 13; *κέλης* est equus, qui equite ab uno agitur, neque jungitur carrui, ejus generis fuere equi veredi, ad cursus publicos certis locis dispositi. *Habes κέλῃτα ἄοκνον*, est : quoniam diploma nactus es, tibi licet ex Italia exire cursu publico. vid. Junius ad h. l.

κενός, vacuus, inanis, Att. vii, 9. *κενός σπουδα*, *inanis studii plena*, Att. ix, 1.

κέντρον, *punctum medium circuli*, Tusc. i, 17.

κεροῦμαι, *animo suspenso huc illuc impellor, fluctuo, volaticus sum*. Att. xiii, 40. v. de hac voce Spanhem. ad Aristoph. Plut. 913.

κέρας, *cornu*, Att. vi, 21; vii, 1, instrumentum musicum, de quo agit Salmas. ad Solinum, p. 87.

κεφάλαιον, *caput*, Att. v, 18.

Κικέρων ἀριστοκρατικώτατος παῖς, *Cicero optimatium studiosissimus puer*, Att. ii, 15.

Κικέρων ὁ μικρὸς ἀπάζεται Τίτον Ἀθηναῖον, *Cicero parvulus salutatur Titum Atheniensem*, Att. ii, 9.

κινδυνώδης, *periculose*, Att. ix, 17.

αλέος, *gloria*, Q. fr. iii, 6.
 κοινότερα, *communiora*, Att. xiii,
 10.
 30. κολακεία, *assentatio*, Att. xiii, 27,
 κόμματα, *incisa orationis*, Or. 62.
 Κορινθίων, *Corinthiorum*, intell. πολιτεία, *respublica*, liber Dicæarchi,
 Att. ii, 2.
 κόσμος, *mundus*, de Univ. 10.
 κρίνη, *fons*, Att. xii, 5.
 κρίνόμενον, *judicatio, sive judicii
 questio; in quo quasi caput est contro-*
versiae. Her. i; 16, Or. 36; Top. 24.
 κρίσις Χρυσιππεία, *judicium ex*
Chrysippi sententia, ad Div. ix, 4.
 Κρόνος, *Saturnus*, dictus quasi
 χρόνος, *Nat. D. ii, 25.*
 κτύπος, *plausus*, Att. xii, 3. Pop-
 ma autem ibi legi vult ατύπω, et in-
 telligi Balbum. Nam balbi sunt άτυ-
 ποι. Probat Tunstallus, p. 160.
 κύκλος, *circulus, orbis*, *Nat. D. ii,*
 18.
 κυρία δόξα, *maxime rata senten-*
tia, *Fin. ii, 7; Nat. D. i, 30.*
 Κύρος δ, ε, Att. xii, 38, i. e.
Cyrus ex quarto et quinto tomo Anti-
sthenis. Nam ejus libri, ut Diogenes
 Laertius auctor est, redacti erant in
 decem tomos, quibus singulis qui
 libri continerentur, commemorat :
 τόμος δ', ἐν ᾧ Κύρος, Ἡρακλῆς ὁ μεί-
 ζων, ἡ περὶ ἰσχύος τόμος ε', ἐν ᾧ
 Κύρος, ἡ περὶ βασιλείας. l. vi. § 16.
 Κύρου παιδεία, *Cyri institutio*,
 Att. ii, 3.
 κῶλα, *membra orationis*, sensu
 rhetorico, Brut. 44; Or. 62.
 καμινὸς μάρτυς, *comicus testis*,
testis eo nomine occurrens sæpe in co-
mædiis, ad Div. ii, 13.
 Καρυκαῖος, *Corycæi*, Att. x, 28.
 Corycæi fuerunt populi Pamphyliæ,
 dicti a promontorio Coryco. Ad id
 quum appulissent piratæ, ne ab ipsis
 male tractarentur, in ceteras stationes
 navium portusque se mutatis vestibis
 contulerunt, et quæ ibi audierant,
 ad piratas retulerunt, ut nomina
 navigantium, et quorsum navigare
 constituissent, scirent. Hinc prover-
 bium in eos ductum, qui subauscul-
 tant, quæ dicuntur, ut ea ad alios
 deferant. vid. Suidas in Καρυκαῖος,
 et proverbiorum collectores.
 καεὶν πρόσσωπον, *muta persona*,
 Att. xiii, 19.

Λ.

Λακωνισμός, *Laconica brevitās*, ad
 Div. xi, 25.
 λαλαγεῦσα, *supple ὄρεις, sive*
χελιδών, garriens avis, sive hirundo.
 Att. ix, 18; x, 2.
 λαμπρὰ, *splendida*, Att. v, 20.
 λάπισμα, *falsa quædam ostentatio*,
 Att. ix, 13. vid. ἐλάπιζεν.
 λαχεῖν, *nancisci, sorte adipisci*,
 Att. xv, 9.
 λεηθότως, *sensim, latenter, clam*,
 ad Div. ix, 2; Att. vi, 5.
 λίσση, *confabulatio*, Att. xii, 1; de
 λίσχαις, vid. Græv. Lect. Hesiod. c. 11.
 λίκυθοι, *ampullæ, pigmenta, qui-*
bus ornatior fit oratio, Att. i, 14.
 Λήκυθοι quid sint, non consentiant
 docti homines : interpretatio ea, quæ
 vas pictorium facit (vid. v. e. Gesner.
 ad Plin. Ep. i, 2), vera illa quidem
 est; neque tamen propterea illa al-
 tera falsa, quæ vas unguentarium fa-
 cit, μυροθήκιον, quum Pollux, vi, 19,
 diserte λίκυθον inter τὰ τῶν μυρών
 ἀγγεῖα referat; atque hoc sensu pas-
 sim est apud Græcos auctores, ut ap.
 Aristophan. Plut. 811. vid. Corrad.
 ad h. l. et Eschenb. de Unct. c. 4.
 λήμματα, *sumtiones dialecticorum*,
 Div. ii, 53.
 λῆρος πολλὸς, *nugæ multæ*, Att. xiv,
 21; xvi, 1.
 λῆψις, *corruptio, impetus*, Att. vii,
 7, verbum medicum, ut ἐπιληψις,
 significatque *accessionem febris*, ut
 Cicero vocat, initiumque paroxysmi.
 vid. Cuperi Observ. ii, 15.
 λιτότης, *mediocritas, tenuitasve*,
 qua in cibo et potu utimur, quum
 pretiosos cibos, nimiamque copiam
 a mensis amovemus; quod ex lege
 sumtuaria fiebat. ad Div. vii, 26.
 λογικὴ, *philosophiæ pars quærendi
 ac disserendi, quæ et dialectica dicitur.*
 Fin. i, 7.
 λογικότερα, Att. xiii, 19, sunt dis-
 putationes subtiliores, quales sunt
 eorum, qui quum philosophiæ se
 pæne totos tradiderint, de philoso-
 phia disputant. Subtilitas autem ista
 cernitur in definiendo et argumen-
 tando, quarum rerum artem tradit
 λογικὴ, seu διαλεκτική. Sic Cicero,
 Tusc. iv, 14, quum παθῶν defini-
 tiones et distributiones in formas at-
 tulisset : *Habes ea, quæ de perturba-*

tionibus enucleate disputant stoici, quæ logica appellant, quia disseruntur subtilius.

λογοδαίδαλος, artificiosi sermonis fabricator, Or. 12.

λόγοισιν Ἑρμόδωρος, ad supple-
dum integrum senarium adde, ἐμπο-
ρεύεται: libris Hermodorus mercatu-
ram facit, Att. xiii, 21. vid. Indic.
Histor. in Hermodorus.

λύπη, ægritudo, quasi solutio totius
hominis, auctore Chrysippo. Tusc. iii,
25.

λυρικοί, poetæ, qui ad lyræ cantum
carmina scripsere, quales inter Græcos
Pindarus, Alcæus; inter Latinos,
Horatius. Orat. 55.

M.

μακάρων νῆσοι, beatorum insulæ,
Att. xii, 3.

μακροψυχία, affectio animi lon-
ginq̃ua spectantis, Att. ix, 11. Sed
Grævius vere judicat, nil certius esse
emendatione Magnoli apud Manu-
tium, quam et ipse Manutius proba-
bat, μικροψυχίαν. Nam μακροψυχία
nusquam apud Græcos auctores oc-
currit, et locus necessario desiderat
μικροψυχίαν.

καλ' ἀριστοκρατικῶς, plane ut op-
tinitatem decet, Att. i, 14.

μανία, insania, Tusc. iii, 5.

μαντικὴ, divinatio, Nat. D. i, 20;
Div. i, 1; Legg. ii, 13.

μάντις δ' ἀρίστος: supplendum, ut
senarius integer habeatur: ὃς τις
εἰκάζει καλῶς, vates is optimus fuerit,
qui bene conjecerit, Att. vii, 13. Est
versus ex deperdita Euripidis tra-
gœdia. Huic enim tribuit eum Pla-
tarchus, de Defectu oraculorum, etc.
t. i, p. 768, ed. Steph.

μεταρρόζομαι, commuto, ad alias
personas transfero, Att. xii, 12. Sermo
est de dialogis philosophicis, quos
refingebat, et alias personas induce-
bat; ut in Academicis fecit. Dicitur,
quemadmodum μεταρρυθμίζειν de
statutis, quæ in aliam faciem mutan-
tur, ut aliam, quam antea, referant:
de quo vid. Casaub. ad Sueton. Tiber.
78.

μείλιγμα, lenimentum, Att. xiii,
27. Catonis μείλιγμα est, quod facit,
ut Cæsaris indignatio ex Ciceronis

Catone, h. e. libro de laudibus Ca-
tonis Uticensis, concepta mitigetur
et leniatur. Sic Longinus eleganter
μειλίγματα hyperbolarum et omnium
audacium locutionum vocat particu-
las illas et formulas, quasi, tanquam,
ut ita dicam, etc. περὶ ὕψους, sect.
xxxii, 3.

μελαγχολία, furor, Tusc. iii, 5.

μελέτη, meditatio, cura, Att. v, 10.

μελήσει, curæ erit, Att. xii, 3;
xiv, 17; xv, 4.

μέμψιν ἀναφέρει, accusationem in-
tendit, Att. xiii, 49.

μέμψις, accusatio, reprehensio,
Att. xiii, 13.

Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ'
προσπύζομαι αὐτόν; Mentor, quo-
nam modo adeam, et quonam modo
amplexabor ipsum? Att. ix, 8, ex
Homer. Odys. I, 22.

μεσότης, mediætas, medium, quod
quantum vincit alterum, tantum vin-
citur ab altero, de Univ. 7.

μετ' ἀμύμονα, Att. xvi, 5; respi-
citur Iliad. B, 674, ubi Nireus for-
mosissimus dicitur, μετ' ἀμύμονα
Πηλεΐωνα, h. e. post Achillem pulcher-
rimum. Atticus enim scripserat, Cor-
nelium Nepotem esse optimum scrip-
torem μετ' ἀμύμονα, sc. Ciceronem.

μετέωρος, incerti et dubii animi,
incipitis curæ, Att. v, 11; xv, 14.

μετεωρότερον, suspensiore animo,
Att. xvi, 5.

μὴ γάρ αὐτοῖς, neque enim ipsis
(sc. delector), Att. xiii, 20.

μὴδὲ δίκην, supplementum hoc in-
tegrum versum exhibebit: δικάσης,
πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκρίσης, neque
causam judicaris prius, quam, quid
uterque dicat, audieris, Att. vii, 18.
Versus, qui falso Hesiodo adscribe-
batur, Phocylidisque esse putabatur.

μὴδὲ σαρδεῖν ὑπὸ γε τοιέσδε, ne
salvus quidem fiam ab hoc, Att. xvi,
15.

μὴδὲν αὐτοῖς, supplemēt μέλει,
nihil ipsis curæ est; alii aliud. Att.
vi, 1.

Μὴ μὰν ἀσπουδαί γε καὶ ἀκλειῶς
ἀπολοίμην,

Ἀλλὰ μέγα βέβηλας τι καὶ ἐσσομένοισι
πυθέσθαι,

Ne ignaviter et inglorie peream; sed
magno aliquo facinore edito, quod

audiat a posteris. ad Div. xiii, 15; Att. x, 1, ex Hom. Iliad. X, v. 304, 305.

μή μοι Γοργεῖν κεφαλὴν δεινὸν πέρας, ne mihi Gorgoneum caput horrendi et gravis monstri, Att. ix, 7, ex Hom. Odys. Δ, v. 633.

μὴ πομπεύεσθαι, abstinendum administratione reipublicæ, Att. xiv, 20.

μήπω μέγαν εἶπες, πρὶν τελευτήσαντ' ἴδης, neminem magnum dixeris, priusquam mortuum videris, Att. iv, 8; senarius Sophoclis apud Stobæum, cap. 93.

μῆας κόρδω, Att. xiii, 42. vid. ἱλιάς κόρδω.

μισάνθρωπος, osor generis humani, Tusc. iv, 11.

μισογυνεία, odium mulierum, Tusc. iv, 11.

μνημονικά, ars memoriæ, de qua noti sunt Quintiliani loci. Herenu. iii, 17.

μνημονικὸν ἀμάρτημα, lapsus memoriæ, Att. xiv, 5.

Μουσάπακτος, a Musis percussus, Musarum amore captus, poeta, Q. fr. ii, 10.

μυροθήκιον, unguenti et pigmentorum arcula, Att. ii, 1.

μυστικώτερα, secretiora, Att. iv, 2.

μυστικώτερον, secretius, Att. vi, 4.

Μῆμος, Att. v, 20; Μῆμος satisfacere, est talem se præstare, ut Momus, qui, quod reprehendat, quamvis quærat, tamen non habeat.

N.

νᾶει, καὶ μέμναο' ἀπιστεῖν ἄρδρα ταῦτα τῶν φρενῶν. Sobrius sis, et meminervis non facile credere; hi sunt nervi sapientiæ, Att. i, 19; versus Epicharmi, poetæ Siculi.

νεκρομαντεία, per mortuos divinatio, Tusc. i, 16. v. Davis.

νεκυία, Tusc. i, 16; Att. ix, 10, 11, 18. Nekyia Homeri, Tusc. i, 16, est Odys. Δ, qui liber sic etiam aliis vocatur, tanquam Lougino περὶ ὕψους, sect. ix. Nomen ab argumento traxit, quod in eo Ulysses commemoratur, quemadmodum inferos adierit, et cum umbris collocutus sit. De hac νεκυία quid acuti homines judicarint, vid. ap. Victorium ad ep. 10 l. ix ad Att. Ceterum ad hanc νεκυίαν respexit Atticus, quum Cæsaris comitatum νεκυίαν vocaret. Nam quemadmodum umbrae ad Ulysses

in νεκυία Homeri confluant frequentes, sic homines flagitiosi, facinorosi et aere alieno obruti, ad Cæsarem confluebant.

νέκτιστα, nuper condita, Att. vi, 2.

νεωτερισμός, res novæ, Att. xiv, 5.

Νίκανος περὶ πολυγαρίας, Niconis de edacitate, ad Div. vii, 20. vid. in Indic. Hist.

νομανδρίαν excusationem ne acceperis, Att. v, 11. Alii habent νομανδρίαν. Adiciemus utriusque verbi interpretationes, a doctis viris propositas. Νομανδρίαν excusationem dicunt esse legitimam, ac viro honesto dignam, occupationem videlicet. Nam adversæ valitudinis excusatio mollior est. Hanc igitur (νομανδρίαν) excusationem non vult accipi, quod nulla occupatio tanta sit, ut se possit a scribendis ad Atticum litteris avocare. Ita Manutius. Popma contra νομανδρίαν dicit esse constantiam Ciceronis in præfecturis conferendis; qua commotus non scripsisset ad Atticum, ne suam constantiam deferendis præfectis tentaret. Sed quomodo hæc excusatio dici possit, non video. Causa potuit esse omissarum litterarum, sed qua non facile ad excusandum uteretur. Idem dici potest de interpretatione νομανδρίας. Νομανδρίαν Bosius interpretatur, detractionem præfecturarum, s. vacationem. Eas quum Atticus a Cicerone quibusdam petisset, noluisse Ciceronem respondere. Quomodo tandem rogare potest, ne accipiat hanc excusationem? Rustica esset illa excusatio, quam etiam rogatus non acciperet Atticus. Noli suspicari, debuisset scribere, me propter νομανδρίαν scripsisse. Fortasse non sanus locus est. — * vid. nos ad h. l.

νομοφύλακες, legum custodes, Leg. iii, 20, magistratus Athenienses, qui legum curam habebant, et facta hominum observabant, ad legesque revocabant. Conf. Xenoph. Oeconom. 9, 14; ex quo repetiit Columell. R. R. xii, 3, ubi vide interpp. Cf. etiam Potter. Archaeol. Gr. i, 13. Sed adiciemus locum ex OEconomico Xenophontis Latine: Civitatibus primoribus atque optimis non satis est visum bonas leges habere, nisi custodes earum diligentissimos creassent, quos Græci νομοφύλακας appellant. Horum erat

officium, eos, qui legibus parerent, laudibus prosequi, nec minus honoribus; eos autem, qui legibus non parerent, pænis multare, etc.

Σ

* *ἔσπτος, politus*, Att. xii, 46, e lectione Bosiana; sed conjecturam hanc delevimus.

ξυνὸς Ἐνυάλιος, communis Mars, Att. vii, 8, ex Hom. Iliad. Σ, v. 309.

Ο.

ὀβελίζειν, veru notare, ad Div. ix, 10, est tanquam spurium rejicere. Obelus enim fuit signum criticorum, quo spuria a genuinis discernent. vid. Menag. ad Laert. iii, 66, p. 162; Eschenbach. de Not. Crit. pag. 232 sqq., et alii.

ὀ γναρεὺς ἀνδρακεὺς, fullo carbonarius, Att. xv, 5. Fullones e vestibus sordidis candidas faciunt; carbonarii autem nigri et sordidi sunt. Si igitur fullo idem sit carbonarius, frustra in vestibus purgandis laborabit. Hinc proverbium est *γναρεὺς ἀνδρακεὺς* in eum, qui, quod melius reddere conatur, deterius facit.

ὁ δὲ μαίνεται ἔκ ἔτ' ἀνεκτῶς, hic autem insanit sic, ut ferri amplius non possit. Q. fr. iii, 9; versus Homeri de Cyclope Polyphemo, Odys. I, 350,

Σὺ δὲ μαίνειαι ἔκ ἔτ' ἀνεκτῶς.

ὁ δὲ ἔκ ἐμπάζετο μύθων, hic vero non curabat, quæ dicebantur, Att. iv, 7, ex Hom. Odys. A, 271, 305.

ὁδὲ πάρεργον, præter propositum, obiter dictum, digressio, Att. v, 21; vii, 1.

οἷα γ' ἢ δέσποινα, hoc proverbium ap. Platonem, Polit. viii, p. 723, est integrum: οἷα γ' ἢ δέσποινα, τοῖα δὲ καὶ ἡ κύων, qualis hera, talis et canis, Att. v, 11.

οἰκεῖον, proprium, accommodatum ad naturam, Att. i, 10; Acad. ii, 12. *οἰκοδεσποτικά, patrisfamilias officio convenientia*, Att. xii, 44.

οἰκονομία, dispositio, ordo, Att. vi, 1.

οἶκος φίλος, supple. οἶκος ἄριστος, Att. xv, 16. vid. supra ad εἷν μ. φ. οἶκος.

οἱ μὲν παρ' ἑδὲν εἰσιν, οἷς δὲ ἑδὲν μίλει, alii quidem prope nihil sunt;

alii autem nihil curæ est, Att. i, 20, versus Rhintonis, de quo in Indice Histor.

οἱ περὶ αὐτὸν, qui circa ipsum erant, ipsius familiares, Att. xiii, 52.

* *οἷχεται, ratio quidem hercle apparet, argentum οἷχεται*, in Pison. 25, fugit, evanescit, versus e Planti Trinummo, ii, 4, 17. Est etiam *οἷχεται*, Att. vi, 1.

ὁμοειδὴς, ejusdem generis et formæ, Att. ii, 6.

ὁμολογία, convenientia, Fin. iii, 6. *ὁμολογούμενως τυραννίδα συσκευάζειαι, procul dubio, manifeste, tyrannidem affectat*, Att. ii, 17.

ὁμοπλοία, societas navigandi, Att. xvi, 4.

ὀξύπινος, famelicus, cibi avidissimus, Att. ii, 12; iv, 13.

ὀπαδοί, asseclæ aliorum in militia, Att. iv, 6; opponuntur *ταγοίς*, ducibus.

ὁ πλῆς ὥραϊος, navigatio tempestiva, Att. ix, 7. Corradus laudat Pollucem, i, 9, *περὶ εὐπλοίας*. De voce *ῥαϊος*, tempestivus, vid. Grævii Lect. Hesiod. c. 2.

Ὀπῆντιοι, Σιπῆντιοι, Opuntii, Si-puntii, Att. vi, 2. vid. Indic. Geogr. *ὄργανον, instrumentum*, ad Div. xi, 14. Capio autem de instrumento musico, ob verbum *frigere*, quod dicitur de musicis, quum non audiuntur cum favore. Brut. 50.

ὄρθαν τὰν ναῦν, rectam navem, Q. fr. i, 2: hæc verba sunt e Græca sententia, *εὖ ἴσθι, Ποσειδῶν, ὅτι ὄρθαν τὰν ναῦν καταδύσω*, quæ Latine est etiam apud Senecam, ep. 85: *Neptune, nunquam hanc navem, nisi rectam*. Hæc Victorius. Lipsius autem ad Senec. l. c. laudat etiam veterem scriptorem Teleten, ex quo est sententia eadem ap. Stobæum, c. 106.

ὀρίζοντες, finientes, Divin. ii, 44; intellige: circuli, qui scilicet finiunt prospectum, l'horizon.

ὄρμη, impetus; item appetitio, appetitus, Att. vii, 11; Fin. iii, 7; v, 6; Nat. D. ii, 22; Off. ii, 5.

ὁ σοφὸς εὐθυρρήμων ἔσθῃ, sapiens libere loqueris, ad Div. ix, 22. vid. *εὐθυρρήμυνέστερος*.

ὅτι αὐτάρεκς ἢ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, in quo virtus sit, ei nihil deesse ad beate vivendum, Parad. 2.

ὅτι ἴσα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὰ κατεργάσματα, *aequalia esse peccata et recte facta.* Parad. 3.

ὅτι μόνον ἀγαθόν, τὸ καλόν, *quod honestum sit, id solum bonum esse.* Parad. 1.

ὅτι μόνος ὁ σοφὸς πλέσιος, *solum sapientem esse divitem.* Parad. 6.

ὅτι πάντες οἱ μαροὶ μαίνονται, *omnes stultos insanire.* Parad. 4.

ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ ἐλεύθεροι, πάντες δὲ μαροὶ δέσλοι, *omnes sapientes liberos esse, et stultos omnes servos.* Parad. 5.

οὐ γὰρ ἂν τόδε μείζον ἔπει κακόν, *neque enim hoc majus est malum,* Att. vii, 6, ex Homer. Odyss. M, 209, ubi ἔπει est ἐπέρχεται.

οὐδὲ μοι ἦτις Ἐμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκνημαι, *Neque mihi pectus firmum, sed consternato sum animo,* Att. ix, 6, ex Hom. Iliad. K, v. 93 et 94.

οὐδὲν γλυκύτερον, ἢ πάντ' εἰδέναι, *nil dulcius, quam omnia nosse,* Att. iv, 11. Est senarius uno pede truncatus, nescio cujus poetæ.

οὐδὲν ὕγιες, *nil sincerum,* Att. xv, 1.

οὐκ ἔλαθέ σε, non te latuit, Att. vi, 1.

οὐκ ἐπιστησεν, *non animadvertit, non satis cogitanter scripsit,* Att. xiii, 38. Alii intelligunt, *non institit, non perseveravit.*

οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος, *non est verus sermo,* Att. ix, 12, est formula, qua utebantur in Palinodiis, quum aliquid retractare vellent. Sic orsus fuerat Stesichorus Palinodiam, auctore Platone in Phædro, p. 243; unde post solemnem inter doctos homines retractandi formula fuit.

οὐκ ἔστιν ἡδέως ἀνὴρ τῷ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν, *non licet jucunde vivere, nisi honeste et juste vivatur,* ad Div. xv, 19; Epicuri placitum.

* οὐ παρὰ τῷτο, *non propter hoc,* Att. xv, 29. Legimus enim: illa autem οὐ παρὰ τῷτο. Gallice, *elle n'en est pas à cela près.* Al. habent τῷτον, vel τῆμα.

οὐ σ' οἶδ', ἄγε, ἄμα Παφίη; nonne scio te, o Mars, consuesse cum Paphia, sive Venere? Att. iv, 16. Videntur hæc verba esse a vetere poeta; sed ex quo, aut quomodo explicanda sint, fateor, me ignorare. Nam doctorum hominum conjecturæ non satisfaciunt,

nec melius aliquid ipse reperio. —

* vid. nos ad h. l.

οὐ ταυτὸ ἐκ τῆ αὐτῆς, *non idem ex eodem,* Att. xv, 1.

* οὐ ταυτὸν εἶδος, *supplendum ex Euripidis Ione, v. 585: φαίνεται τῶν πραγμάτων Πρόσθεν ὄνταν, ἐγγύθεν δ' ὄραμένων: non eadem facies apparet, quum res procul sunt, et quum prope cernuntur,* Att. xiii, 10. vid. nos ad h. l.

οὕτω του τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν, *sane eorum, qui ante nos vixerunt, virorum audiebamus laudes,* Att. vii, 11, ex Hom. Iliad. I, v. 520.

οὕχ ὅσιν ἐθιμένοισιν. *Hexameter integer sic se habet: ὅχ ὅσιν ἐθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάσθαι, fas non est viris mortuis insultare.* Att. iv, 7. Homericus versus est ex Odyss. X, 412. Sed apud Homerum est καταμένοισιν, eodem sensu. Quum verba memoriter laudantur, facile hujusmodi quid mutatur. Laudavit hunc versum etiam Plin. Ep. ix, 1.

ἐριέχως, *anguitenens,* Arat. fragm. 30, sidus.

ὀψιμαθεῖς, *sero discentes, seri studiorum,* ut Horat. appellat. ad Div. ix, 20.

Π.

πάθῃ, *perturbationes, motus animi turbati,* Fin. iii, 20; Tusc. iii, 4; iv, 5; Off. ii, 5, etc.

παθητικόν, *ad animos commovendos accommodatum,* Or. 37.

πάθος, *affectus,* Att. xii, 3.

παιδεία Κύρι, *institutio Cyri,* ad Div. iv, 25, opus notum Xenophonitis.

παῖδες παίδων, *nati natorum, posterī,* Att. xvi, 11.

παλιγγενεσία, *status nostri instauratio,* Att. vi, 6. Ita appellat statum dignitatemque, quam revocat ab exsilio recuperarat, proconsulari etiam imperio suscepto. Sic Josepho, xi, 3, 9, παλιγγενεσία τῆς πατρίδος dicta. Vix dubito, quin ita capienda sit hæc vox ap. Matth. xix, 28, παλιγγενεσία Christi: quam ipse ita explicat: ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτῆς. Est instauratio et recuperatio pristinae majestatis, quæ ei contigit, quum a

morte in vitam revocatus, et in cœlum sublatus esset. Hoc igitur tempore discipuli Christi, Spiritu S. repleti, auctoritatem consecuti sunt, quid credendum sit, necne, quid bonum, justum, Deo probatum, necne, decernendi. Qui huc παλιγγενεσίαν Pythag. aut stoicam vocant, nil vident. De reditu tamen in vitam etiam dixit Philo, de Cherubin. p. 127, ubi v. Mangens.

παλινωδία, retractatio, Att. ii, 9; iv, 5; vii, 7.

Πάλτος, *Paltus*, *Syriæ oppidum*, ad Div. xii, 13.

Παναιτίς περί προνοίας, *Panætii de providentia liber*, Att. xiii, 8. De Panætio vid. Indic. Hist.

πανήγυρις, *conventus universæ gentis, civitatis, etc. saltem admodum frequens, ut in spectaculis*, Att. i, 14.

πανικά, *panici, sive subiti inanesque terrores*, Att. v, 20; ad Div. xvi, 23. πανικόν, Att. xiv, 3; xvi, 1.

πάντα περί πάντων, *omnia de omnibus*, ad Div. xii, 20; xv, 17, i. e. accurate et copiose de omnibus.

παντοίης ἀρετῆς μινύησκειο, *omnis virtutis memor sis, omnem virtutem exprope*, Att. i, 15; ex Homer. Iliad. X, v. 268.

πάνυ φιλοσπέργως, *valde amanter*, Att. xv, 27.

παράγγελμα ἐνιαύσιον, *mandatum annuum*, Att. v, 14; sed nos recepimus παράπηγμα, de quo mox.

παράγραμμα, *annominatio, quum unius litteræ, aut syllabæ mutatione alius sensus efficitur*, ad Div. vii, 32; genus ridiculi, de quo l. ii de Orat. 63, ubi παρονομασία dicitur.

παραγωγὴ, *inductio*, Top. 10, genus argumentationis Socraticum, de quo vide de Inv. i, 3, ubi egregiam inductionis exemplam Æschinis Socratici profertur. Sed Turnebus et Lambinus corr. ἐπαγωγὴ, quod nos recepimus in textum.

παράδοξα, *mirabilia, admirabilia, quæque sunt contra opinionem omnium*, Paradox. proœm.; Acad. ii, 44; Fin. iv, 27.

παραινδυνεύειν, *se temere periculo objicere*, Att. xiii, 27.

παράλέξιν, *contra proprie loquendi rationem*, Att. xvi, 4.

* παράπηγμα, Att. v, 14, est tabula suspensa, in qua notatæ sunt horæ, dies, eclipses, et similia, ut in gnomone. h. l. est παράπηγμα ἐνιαύσιον, *kalendarium in pariete affixum et suspensum*.

παρὰ προσδοκίαν, *præter expectationem*, ad Div. vii, 32, genus ridiculi, de quo l. ii de Orat. 63.

παρὰ τὴν ἱστορίαν, *præter historiam*, Att. xiii, 10.

παρὰ τὸ πρέπον, *præter decorum*, Att. xiii, 16.

παραούλαξον τὴν τῷ κυρατῇ φιλοτιμίαν αὐτότατα, *observa conturbatoris Philotimi actionem quam maxime*, Att. vi, 9. Conf. Att. vii, 1, et vid. in κυράτης.

παρεγχείρησις, *molitio in alieno opere, quum falcem in alienam, ut aiunt, messem immittimus, ut, de quo est h. l., quum scribimus, de quo alius scripsit; quæ παρεγχείρησις recte contumeliosa dicitur, quod rem ab eo non accurate scriptam nobis videri significamus*. Att. ix, 10.

παρεμβεβλημένοι, *inserti fraude, subditiitii, spurii, ut versus in poetis, etc.* ad Div. xv, 4.

παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι, Οἱ κέ με τιμήσοσι, *maxima δὲ μητιέτα Ζεὺς, apud me sane et alii sunt, qui me honorabunt, maxime autem consiliarius, seu consilio valens Jupiter*. ad Div. iii, 7, ex Hom. Iliad. A, 174.

παρ' ἡνεμόεντα Μίμαντα, Νῆος ἐπὶ Ψυρίας, *Appiam ἐπ' ἀρίστερ' ἔχοντα, adventosum Mimantem, in insula Psyria, Appiam sinistra habentem*. Att. xvi, 13. Alluditur ad locum Homeri Odys. Γ, v. 171, 172. Ulysses cum sociis deliberat de navigatione instituenda, utrum supra Chium dirigant cursum, ita ut parvam insulam Psyriam, quæ est non procul ab Chio, a sinistris habeant, an vero infra Chium, ut ventosum Mimantem prætervehantur. Suadebat Ciceroni Atticus, ut inter Apenninum montem (Mimanta), quæ e Campania Romam proficiscentibus a dextris est, et viam Appiam, quæ a sinistris jacet, per Arpinum (Psyriam) proficisceretur, ne in Antonii manus incideret. Quæ sit autem elegantia in eo, quod Arpinum cum insula Psyria comparetur, docet Bosius ad hunc locum. *Psyriæ*

nomen etiam Ciceroni ad Q. fr. ii, 10, restituit Tunstallus, Epist. ad Middleton. p. 110, *Philosophiam non ab Hymetto, sed ab arce Ψυγία*, i. e. Arpino.

παροισπεῖναι, obiter scire, Att. vi, 1.

παροινικῶς, insolenter, contumeliose, Att. x, 10. Victorius malebat τυραννικῶς. Sed illud eodem redit, et bene convenit in Antonium, cui violentiam in Philippicis exprobrat.

παρονομασία, verbi parva immutatio, in littera posita, de Or. ii, 63.

παρρησία, loquendi libertas, Att. i, 16.

πάραφα πλευσίων, intempestive navigandum, Att. x, 12. v. Tunstall. Ep. Crit. p. 155.

πάσχω τι, patior aliquid, angor, Att. xv, 20.

παρεῖδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶν, patriam meam magis amans, ad Div. xii, 14.

πειθαυγάκη, suasio violenta, dicitur de eorum consiliis precibusque, quibus necessario paremus. Att. ix, 13, e Platone.

Πειθῶ, Suada dea, Brut. 15.

πειράζεσθαι παραλύσει, tentari paralyti, infestari sideratione, seu resolutione nervorum, Att. xvi, 7.

Πειρήνη, Pirene, sive fons uberrius, qualis fuit Pirene, prope Corinthum, Musis sacer. Att. xii, 5.

Πελληναῖοι, Pellenæi, Dicæarchi liber de populis Pellenæis, qui nomen habent ab antiqua Achaïæ civitate Pellene. Att. ii, 2.

πεντέλοπος, qui de quinis superest, Att. xiv, 21; xv, 2. Ita vocare Hirtium videtur, qui de quinque Cæsarianis restabat unus, quem ad optimates traducere posset: quanquam alii aliter.

πεπιναμέναι, niude et eleganter scriptæ, Att. xiv, 7.

πεπιναμένως, docte et perpolite, Att. xv, 16. vid. εὐπινές.

πεπλογραφία, pepli descriptio, Att. xvi, 11. Πεπλογραφία Varrouis, est liber ejus, quo virorum illustrium laudes descripserat. Occasionem titulo dedit mos notus Atheniensium, peplum Minervæ consecrandi, in quo, præter ipsius res fortiter gestas, etiam virorum fortium acu pietæ es-

sent, auctoribus Aristophane, Suida, et aliis. Præter interpretes, vide in primis Meursium in Panathenæicis, c. 17; nam tum peplum illud deferbatur in Minervæ ædem. Utrum vero liber Varronis hoc ipso titulo exstiterit, adeoque diversus sit a libro *Hebdomadum*, qui doctorum virorum imagines continebat (v. Voss. de Hist. Lat. i, 12). necne, id quod Porpma placebat, haud improbabili conjectura, nunc non definire licet. Aristoteles etiam *Peplum* inscripsit libellum, qui epitaphia heroum continebat, cujus fragmentum a Cantero, Basil. 1564, in 4°, primum editum habemus. In hoc Pepto etiam genealogias Homericorum principum fuisse docet Canterus in præfatione. Conf. Fabricii Biblioth. Græc. l. iii, c. 6, vol. ii, p. 160 seqq.

περί δυνατῶν, de iis, quæ fieri possunt, s. de possibilibus, ad Div. ix, 4; Fat. 9.

περί κοιλοκυσίαν γίνεσθαι, in alvo solvenda occupatum esse, Att. x, 13.

περί μικρά σπευδάζειν, in parvis rebus multum laborare, Att. xiii, 21.

περίοδοι, ἢ καμπαι. ἢ ἐνδυμμήματα, ἢ κατασκευαι, ambitus verborum, aut flexus clausularum, aut argumenta rhetorum, aut confirmationes, Att. i, 14. περίοδοι quæ sint, dicere nihil attinet. καμπαι sunt, recte explicante J. F. Gronovio, clausulæ, flexus molles orationis ab una parte in aliam, quibus uti licet in genere ἐπιδεικτικῶς magis, in laudando, ubi ingenium et eloquentiam jactare licet, quam in forensibus orationibus, aut in sententiis de re gravi dicendis, a quibus quippe ista flexuum mollities, quamvis modica, tamen abesse debet, adhibita potius illa *judiciali asperitate*, quam Cicero vocat de Orat. ii, 15. ἐνδυμμήματα non sunt, quæ recentioribus dialecticis dicuntur, parte quadam sua truncati syllogismi, sed antiquis rhetoribus celebratæ illæ sententiæ, e contrariis conclusæ, quæ propter brevitatem et contraria acumen aliquod habent, qualis est illa Horatii: *Cur optas, quod habes?* Serm. i, 3, 126. Alia exempla suppeditabit Cicero in Topicis, c. 13. Vide de hoc genere sententiarum in primis Facciolum in Acroasi i, de Enthyememate. κα-

τασκευῇ autem etsi non eandem semper apud rhetores vim habet, tamen non dubium mihi est, quin hoc loco dicatur *confirmatio alicujus rei* (Quintilian. ii, 4), quæ et amplificationem complectitur, quum alimus argumenta, quod Longino τέρπειν dicitur; quum dilamus rem et angemus omni ratione, ut auditor vim rei aut argumenti capiat, in quo vel maxime summa eloquentia cernitur. Hæc κατασκευῇ etsi communis est omni orationis generi, tamen in primis in eo genere regnat, quod ἐπιδεικτικὸν dicitur, quum ingenium eloquentiamque probare volumus. Ex ea ubertas ingenii, ex ea copia, visque dicentis judicatur. Itaque in hoc genere orationis etiam modum hujus κατασκευῆς vix tenent summi oratores. Huc refer illam *redundantiam*, quam in Ciceronis oratione animadvertibat Apollonius Molo, et quæ in Rosciana adhibita seniori Ciceroni displicebat, ut est in Bruto. Vides igitur, omnia ista ornandi genera, quibus in laudando Pompeio usam se dicit Cicero, esse ἐπιδεικτικῷ generi propria. Nam τὸ περιοδικὸν etiam nusquam copiosius adhiberi solet et potest, quam in hac dicendi ratione.

περίοδος, *ambitus, circuitus, comprehensio, continuatio, circumscriptio verborum*, Or. 61.

περὶ ὁμονοίας, *de concordia*, Att. viii, 11, liber Demetrii Magnetis.

περιοχαί, *verborum complexiones, periodi*, Att. xiii, 25.

περιπατητικά, *peripatetica, partes peripateticorum*, Att. xiii, 19.

περίστασις, *status et conditio*, Att. iv, 8.

περὶ τελῶν σύνταξις, *de finibus opus*, Att. xiii, 12 et 19.

περὶ τῆ κατὰ περίστασιν καθήκοντος, *de officio ad temporis rationem accommodato, s. quod temporis alicujus ratio postulat*. Att. xvi, 11.

περὶ τῶν ὅλων, *de summa rerum*, Att. ii, 17.

περὶ ψυχῆς, *de animo*, Att. xiii, 32.

Προσερόνη, *Proserpina*, Nat. D. ii, 26.

περυσίωμαι, *intumesco, superbia offeror*, Att. v, 20.

πέψις, ἀκοπία, περίπατος σύμμετρος, τέρψις. εὐλυσία κοιτίας, *concoctio, vitatio lassitudinis, ambulatio moderata, delectatio, solutio alvi*, ad Div. xvi, 18.

πίθανά, *apta ad persuadendum, probabilia*, Att. xiii, 19.

πίνος, *venustus veteris sermonis*, Att. xiv, 7. v. εὐπινέες.

πλεδοκῶν, *navigationem commodam exspectans*, Att. x, 8.

πλῆς, *navigatio*, Att. xv, 21.

Πλάτων, *Pluto, Dis*, Nat. deor. ii, 26.

ποῖ ταυτ' ἄρ' ἀποσκήψει; *quorsum hæc tandem erumpent?* Att. xii, 5.

ποιητικά, *efficientia*, Fin. iii, 16.

ποιότης, *qualitas*, Acad. i, 7, ubi vid. Nat. deor. ii, 37.

πολιτεία, *respublica*, Att. ii, 1.

πολιτεία, *libri de republica*, Att. iv, 16.

πολιτεῖαι, *civitatum gubernandarum rationes*, ad Div. ix, 2. Scribere et legere πολιτείας, est libros de legibus, de republica, scribere et legere; ut ipse l. c. interpretatur Cicero.

πολιτεύεσθαι, *administrare rempublicam, versari in republica*, ad Div. vii, 12; Att. xiv, 6.

πολίτευμα, *factum in republica gerenda*, ut πολιτεία. Att. vi, 1; ix, 7.

πολιτεύομαι, *reipublicæ operam navo*, Att. ii, 6.

πολιτευτέον, *reipublicæ danda opera, versandum in republica*, Att. ii, 6; x, 1.

πολιτικά, *de republica*, Q. fr. ii, 14.

πολιτικὴ, *de civium officio in rempublicam*, Att. ix, 18.

πολιτικοὶ, *reipublicæ moderatores, reipublicæ dediti*, Att. xii, 23 et 51; ii, 12; ix, 10.

πολιτικὸν, *quod est ex usu reipublicæ*, Att. ix, 11.

πολιτικὸν σκέμμα, *consideratio ad statum reipublicæ pertinens*, Att. vii, 8.

πολιτικὸς ἀνὴρ ἂδ' ὄναρ, *reipublicæ deditus vir ne in somnio quidem*, Att. i, 18.

πολιτικὸς σύλλογος, *conventus et sermo de ratione reipublicæ gerendæ*, Att. xiii, 30.

πολιτικῶς, *ut virum reipublicæ de-*

ditum decet, convenienter reipublicæ, Att. iv, 8; vii, 8 et 13.

πολιτικώτερα, accuratius disputata de republica, Att. xiii, 10; xiv, 6 et 14.

πολιτικώτερον, accommodatius ad rationem reipublicæ administrandæ, Att. v, 12.

πολιτικώτερος, reipublicæ peritior, ad Div. ii, 8.

πολλά δ' ἐν μεταίχμιῳ Νότος κυλίνδει κύματ' εὐρείης ἁλὸς, multos autem in medio Auster volvit fluctus lati maris, Att. vi, 3, hemistichium cum senario integro veteris tragici.

πολλά χαίρειν τῷ καλῷ, multam salutem honesto, valedicere honesto, Att. viii, 8.

πολλοὶ μαθηταὶ κρείττονες διδασκάλων, multi discipuli præstantiores magistris; ad Div. ix, 7, senarius notus.

πολλὴ γέ καὶ δεῖ, multum quidem abest, Att. vi, 1, verba, quibus crebro Demosthenes utitur.

πολυγραφώτατος, qui plurima scripsit, Att. xiii, 18.

Πολυδύκες, Pollucis ædes, Att. vi, 1.

πομπεῦσαι τοῖς προσώποις, magnis personis inducendis libro ornatum quætere, Att. xiii, 32. Cicero non solum magnis rebus refertum cupiebat eum σύλλογον, quem habebat in manibus, sed etiam personas illustres volebat inducere, ut eo quoque major libri dignitas et ornatus esset. Itaque Atticum rogat, ut, quum jam unam suppeditasset hujusmodi, plures suggereret.

πονῆμαι, labore et molestia conficior, Att. xvi, 12.

πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, supplementum ex Platone, qui hæc itidem refert, ἀναβὰς, utrum exscenso alto muro justitiæ. Att. xiii, 38. Alludit Cicero ad locum Pindari ex libro deperdito, quo jam usus erat, sed alio, quam Cicero, sensu Plato, l. ii de Republ., p. 596, ed. Francof. Verba Pindari apud Platonem integra hæc sunt: Πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκοπιᾶς ἀπάτας ἀναβὰς: utrum rectis et justis artibus, an dolis fraudibusque utens, etc. Cicero ad aliam rem transtulit. Scire cupit ex Attico, quid sibi suadeat; utram

putet, præ se ferendam esse justam iram in Quintum filium, quam objugando patrum apud Cæsarem meruerat, an dissimulandam. Hinc ipse ibid. sic interpretatur prima verba: *utrum aperte hominem adsperner et respuam.*

Πολυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχεῖν ἀναθήσει, Polydamas mihi primum probrum objiciet, Att. ii, 5; vii, 1, ex Homer. Iliad. X, v. 100. Polydamanta dicit Catonem.

πῆ σκάρες τὸ τῶν Ἀτρείδων, ubi navigium Atridarum, Att. vii, 3; e tragico veteri videntur hæc esse.

πραγματικοί, Or. i, 45, qui sint, ipse Cicero satis docet.

πραγματικῶς, apte ad res gerendas, Q. fr. ii, 15.

πραΐς, factum, Att. xiv, 19.

πραΐς πολιτικῶ, factum cive dignum reip. dedito, Att. x, 13.

πραότατα, lenissima, Att. xi, 17.

πρέπιν, decorum, Or. 21; Off. i, 27.

πρόβλημα, quaestio, Att. vii, 1; xii, 2.

* *πρόβλημα Ἀρχιμήδειον, quaestio Archimedeæ,* Att. xii, 4; xiii, 28, i. e. valde difficilis et obscura: sc. de laude Catonis scribenda sine offensione Cæsaris.

*προβολή, Att. xiii, 21, est, interprete Budæo in Comm. Gr. l. p. 390, status pugilis, in procinctu stantis, occasionique inferendæ plagæ imminuentis, et agitatoris, in carceribus equos currumque sustinentis. Inde etiam ad milites transfertur, qui in acie stant, projectis scutis impetum hostium expectantes, et excipientes, et tempus impetus faciendi idoneum speculantes, apud Plutarch. in Cæsare; quem locum idem ille attulit Budæus, l. c. De militibus Latini dicunt, *projicere scutum.* (Quadrigrarius ap. Gell. ix, 13); Græci, *προβάλλεσθαι ἀσπίδα,* ap. *Ælian. V. H. ii, c. ult.* Et ab hac projectione scuti status ille gladiatorius et militaris appellatur. Adjiere placet locum e Gellio de hæc re in ignem: *Sicuti* (athletæ) *ad certandum vocati projectis alto brachiis consistunt, caputque et os suum manibus oppositis quasi vallo præmuniunt,* etc. unde de ea re *χειρὰς ἀνεραι, χειρῶν ἀνάτασις* dicitur v. Caper. Obs. i, 12, p. 88, qui*

etiam docet, hoc ipsum ἀνέχειν dici ap. Apollon. Rhod. l. ii, v. 67. Ex his intelligi facile potest, quomodo Carneadi in mentem venerit, ut huic προβολῇ compararet ἐποχὴν suam, retentionem assensus.

προηγμένον, productum, promotum, præpositum, præcipuum. Fin. iii, 15. v. argumentum omne l. iii de Fin.

προθεσπίζω, præsagio, Att. viii, 11.

προκοπὴ, progressus in litteris, Att. xv, 16. De verbo προκόπτειν v. Cellar. Diss. ii de Vigiliis et Lucubrat. Vett. § 19.

προλεγόμενα, quæ præfari solemus, antequam disputationem aliquam explicandam suscipimus, ad Div. ix, 18.

προλήψεις, notitiæ rerum insitæ, Acad. ii, 10.

πρόληψις, notio, anticipatio, accepta animo rei quædam informatio, prænotio, præsumptio, Top. 7; ubi est rei intelligibilis notio, Platonico more, quod Plato rerum invisibilium notiones a natura impressas animo dicebat, quæ evolvantur, s., ut Cicero dicit, enodentur per definitiones. Item de notione vulgari, adumbrata sensu et usu, non explicata accurate scholæ modo. v. et Partit. Or. 36; Nat. D. i, 17.

πρόνοια, providentia, Nat. D. ii, 22 et 29.

προοίμιον, proœmium, principium, præfatio, Her. i, 4.

πρόπλασμα, periculum elaborandi operis, rudis informatio operis; specimen, ex quo de toto opere; quale futurum sit, judicari potest. ad Att. xii, 41. Formam operis dicit Cicero in epp. ad Div. ii, 8. In primis statuariorum proprium est.

προπύλαιον, vestibulum, Att. vi, 1.

πρόπυλον, vestibulum, Att. vi, 6.

προσανατρεφομένη, recreata, Att. vi, 1, proprie de eo, qui post morbum corpus recipit. v. ἐξ ἀραιρέσεως.

πρόσθε λέων, ὅπιδεν δέ, Homericus versus integre sic habet: πρόσθε λέων, ὅπιδεν δέ δράκων, μέσση δέ χίμαιρα, ante leo, a tergoque draco, medio ipsa capella, Att. ii, 16. Chi-mærxæ descriptio ex Iliad. Z, v. 181.

πρὸς ἴσον ὁμοιονque, ad æqualem similemque, Att. xiii, 51.

πρόσληψις, Div. ii, 53, assumptio syllogismi.

πρόσνευσις, assensus, Att. v, 4.

πρὸς τὸ ἀσφαλές, ad id quod tutum sit, Att. vii, 13.

πρὸς τὸ πρότερον, ad prius, Att. i, 16.

πρὸς τῷ ὅ τι χρὴ, καὶ παλαμάσθων, καὶ πάντ' ἐπ' ἐμοὶ τεκταινέσθων, τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμῷ, adversus hoc, quod oportet et decet facere, et machinentur et struant quidvis in me: justitia enim a me stat. Att. viii, 8. Verba sunt Aristophanis, Acharnensibus, v. 659; sed paullum mutata, quod tamen negat Victorius, qui hæc verba etiam ap. Clement. Alex. l. vi, p. 670, reperiri monet, et ap. Suidam. v. not. ejus ad Epp. v, 14.

προσφώνησις, nuncupatio, Att. xiii, 12.

προσφωνῶμεν, nuncupamus, dicamus, Att. xv, 13.

προσφωνῶ, nuncupo, dico, Att. xvi, 11.

πρόσωπον πόλεως, facies civitatis, ad Div. xv, 17.

προωκονομησάμην, procuravi, providi, Q. fr. ii, 3.

ποτολίπορτος, urbium eversor, sive vastator, ad Div. x, 13, epitheton Ulyssis apud Homerum.

* πτώσις, prolapsio, casus, Att. ii, 17, e conjectura Bosiana. Vulg. Phocis.

Πυρόεις, Mars, Nat. D. ii, 20.

πυρρὶ εἰς δῆμον, frumentaria largitio, Att. vi, 6.

P.

ῥαθυμώτερα, segniora, Q. fr. ii, 16. ῥητορεύοντες, declamantes, quasi rhetorum more, Att. xv, 16, de rana- rum clamore facete dicit.

ῥήτωρ, eloquens, Or. 19.

ῥίψαι Πολλὰ μάτην κεράεσσιν ἐς ἠέρα θυμήναντα, quum fureret, multa frustra cornibus in aerem pro- ruens, s. frustra cornua jactantem, aera cornibus verberantem. Att. viii, 5. Versus poetæ, non constat, cujus. Viri docti ad h. l. laudarunt Virgilianum illud, ex Georg. iii, v. 233, 234.

ῥοιζόδεμις, lis et tumultuosa controversia, Att. xiv, 10.

ῥοπῇ, momentum, inclinatio, Att. xvi, 5.

ῥομφαία, numerus oratorius, Or. 20.
ῥομπογραφία, descriptio, pictura cum virgultorum et plantarum virentium representatione. Att. xv, 16. Salmas. ad Solin. p. 739. ῥομποπάλην Græci vocarunt, qui omnia id genus promeritalia haberet, quæ medicis, tinctoriis, pictoriis, et myrepsis conducerebant. Nam ῥομπον ejusmodi merces omnes mixtas ac minutas appellabant. Hesychius: ῥοπος, ὁ κερπτός φόρτος, ὅσα ζωγράφους, βαρεῦσι, μυρεψοῖς χρησιμεύει. Idem ad Spartiani Hadrianum, p. 88 b: Qui belluas, arbores, homines, antra, portus, et alia id genus, variaeque et minuta opere topiario exprimebant, ῥομπογράφου vulgo dicebantur. Nam ῥαπὶς est varia et minuta merces. Hinc ῥομπογραφία ripulæ apud Ciceronem in epistola ad Atticum, xv, 16. Quam vocem vulgo deducunt, ἀπὸ τῶν ῥώπων, i. e. a virgultis, omnino male, quum ἀπὸ ῥαπῆ facta sit. Hinc ῥοποπικὸν etiam ἀντι τῷ σφαιρίῳ Græci ponunt, quod varietate ipsa pulchrum est. Hinc ῥομπογράφος pictor ille dictus apud Plinium, quod humilia tantum pingeret, ut asellos, obsonia, et similia, ῥοποπικά—ῥομπογραφία opponitur μεγαλογραφία, quæ in rebus magnis et nobilibus exprimendis versatur, ut sunt deorum simulacra, ædes, heroes, bellorum historia, etc. Cf. J. Gronov. ad Cic. l. c. Hinc intelligitur, quid sit ῥομπογραφία ripulæ, scilicet descriptio ripæ, virgultorum, graminis, florum in ripa. Virgilius de poeta, Ecl. ix, 19:

Quis humum florentibus herbis
Spargeret, aut viridi fontes induceret umbra?

Idem, Ecl. vi, 62:

Tum Phaethontidas musco circumdat amaræ
Corticis, atque solo proceras erigit alnos.

Hæ sunt ῥομπογραφίαι, et ripulæ adeo: viridi fontes induceret umbra; ejusmodi descriptionibus pleni sunt poetæ.

Σ.

σεμνότερός τις καὶ πολιτικώτερος, gravior quis, et rebus civilibus tractandis accommodatior, Att. ii, 1.

σημα δέ τι ἐπεί, signum autem tibi dicam, Att. iv, 15, ex Homer. Iliad. Ψ, v. 326.

Σησιόδιστερον, magis Sestii more, Att. vii, 17, h. e. magis insulsam et frigidum, ut facile ex ipso loco intelligi potest. ad Divers. vii, 32, ut ego discesserim, omnia omnium dicta, in his etiam Sestiana, in me conferri.

σκάρος, navigium, Att. vii, 3.

σκέμμα magnum, res magna consideratione digna, etiam atque etiam consideranda, Att. vii, 21.

σκέψαι, considera, Att. xii, 3.

σκήπτομαι, tergiversor, moras necto excusando, dubitando, Att. xvi, 9.

σκήψεις et ἀναδουλαί, excusationes, atque dilationes, Att. i, 12.

σκιαμαχίαι, umbratiles pugnae, simulacra pugnarum, ad Div. xi, 14.

σκολιά, obliqua, tortuosa, h. e. fraudes, doli, simulationes, Att. xiii, 39.

σκολιάς ἀπάτας, versutæ fraudis: supple, murum adscensurum. Att. xiii, 41. v. πότερον δίκας, etc.

σκοπὴς, scopus, ultimum, finis, Att. ii, 18.

σκοτεινός, tenebrosus, Fin. ii, 5.

σκυλμός, vexatio, molestia, Att. iv, 13.

Σκυτάλη Λακεωνική, Scytale Læconica (brevis epistola, quales occultis gravibusque de rebus Lacedæmonii ad imperatores suos in loris scriptas mittere solebant), Att. x, 10. Scytalæ descriptionem accuratam pete ex Gellio, xvii, 9. Conf. schol. Thucyd. i, 131, etc.

σόλοικα, olentia vitium, Att. i, 19.

σόλοικον, absurdum, Att. xiv, 6.

σοφία, sapientia, Off. i, 43.

σεισιστεύειν, rei oratoriae operam dare, libros oratorios scribere, Att. ii, 9.

σεισιστεύω, fictas causas, δίσσεις, commentor. Att. ix, 9.

σοφοί, sapientes, Tusc. v, 3.

Σπάταν ἱμαχες, ταύταν κόσμοι, Spartam sortitus es, hanc orna. Att. iv, 6.

σπισσασθαι, inducias facere, pacisci, Att. xv, 29. Proprie est libare; sed quia in fœderibus σπονδαί, libationes, adhibebantur, propterea ipsum fœdus, et fœdus facere, σπονδή, et σπισσασθαι dicitur.

σπονδαῖαν, *versus spondaicus*, h. e. quinta sede spondaicum habens pro dactylo, Att. vii, 2.

σπερδάζειν, *serio agere*, Att. xiii, 21.

σπουδαῖον ἔδεν, *serium nihil*, aut quod alicujus pretii sit, ut de republ. Att. xiii, 52.

σπερδιότερον, *gravius et magis serium*, Att. v, 3.

σπερδῆ, *studium, propensa voluntas*, ad Div. xvi, 21; Att. xiii, 27.

στάσις, *status*, Top. 24; refutatio accensationis, in qua est criminis depulsio, quod in ea insistit primum quasi ad repugnandum congressa defensio. ut ait ipse Cicero, l. c. Proprie est gladiatoris ad pugnandum, vel repugnandum, se præparantis, et consistentis apte ad pugnandum. Dicitur etiam gradus; unde de statu, et de gradu deicere dicitur.

στερέμνια, *solida, firma*, Nat. D. i, 18. Sic appellabat Epicurus corpora, a quibus simulacra, quæ visiones efficerent, defluerent continuo; ut distingueret scilicet ab simulacris, quæ nil soliditatis et firmitatis haberent.

στερητικὰ, *privantia*, Top. 11.

στερμτέον, *probandum, æqui bonique consulendum*, Att. ix, 10.

Στίλβων, *Mercurius planeta*, Nat. D. ii, 20.

στοργή, *amor et pietas inter parentes et liberos*, Att. x, 8.

στρατήγημα, *consilium imperatorium*, Nat. D. iii, 6.

στρατύλλαξ, *imperatorculus*, Att. xvi, 15, per contemptum de Antonio.

σύγγραμμα, Att. xvi, 6, *scriptum omne, et ex omni genere*. Nam etsi, ut συγγραφεὺς, sæpius de historicis, quam aliis scriptoribus, sic σύγγραμμα de historicis libris dicitur, tamen utrumque de omni genere reperitur.

συγκατάθεσις, *assensio, approbatio*, Acad. ii, 12.

συγκύρημα, *casus*, Att. ii, 12.

σύγχυσις, *confusio*, Att. vi, 9.

σύγχυσις τῆς πολιτείας, *confusio reipublicæ*, Att. vii, 8.

σύ δὲ δὴ τί σύννεξ; *tu vero quid es cogitabundus?* Att. xiii, 42. Videtur esse initium senarii.

συζήτησις, *mutua quæstio, disputatio*, ad Div. xvi, 21.

συζυγία, *conjugatio*, Top. 3, ubi vid.

σύκω, μὰ τὴν Δήμητρα, σῦκον ἔδεν Οὐτῶ ὁμοιον γέγονεν, *ficui, per Cererem, ficus nulla unquam tam similis fuit*. Att. iv, 8. Senarius cum dimidio, comici nescio eujus.

σύλλαβοι, *indices*, Att. iv, 4. Hæc est lectio librorum, nisi quod ep. 5 et 8 legitur, *sittybæ, σιττύβαι*. Qui sint σύλλαβοι, si lectio vera est, ipse docet Cicero; nempe *membranulæ, ex quibus indices fiant*. Jos. Scaliger et Vossius ad Catull. p. 22, legi volebant *σιττύβες*; nam hoc esse ep. 5 et octava putabant. Sed Grævius recte vidit, *σιττύβες* esse ab his locis alienos, non minus quam *σιττύδας*; *σιττύβες* esse *ollas*, auctore Polluce; *σιττύβες* autem *vestes pelliceas*, auctore Hesychio. Pelliceas enim vestes involvendis libris accommodatas esse, non titulis librorum. Itaque pro *συλλάβες* legit *σιλλύβες*, et *sillybis* pro *sittybis*. Hesychius *σίλλυβον* interpretatur τὸ τῶν βιβλίων δέσμα. Hujusmodi tituli, quibus auctorum nomina inscribebantur, et qui libris agglutinebantur, quemadmodum etiam hodie elegantiores libris suis hujusmodi membranulas agglutinandas a bibliopegis curant, quibus libri auctor et titulus aureis litteris inuritur: tituli ergo illi etiam *πιττάκια* dicuntur. De *σιλλύβοις* v. Salmas. ad Capitolini Pertin. pag. 549 b. Hæc fere Grævius. Ceterum facile intelligi potest, unde hæc mutatio orta sit. Ex *sillybis* facilis mutatio in *sittybis*. Ex *σιλλύβες* autem manifestum est, librarios fecisse *συλλάβες*, deceptos *indices* voce. Nam *indices* eos, quos vulgo vocamus, h. e. *tables, catalogues, συλλάβες* dici posse, notissimum est. De his dici putabant, neque intelligebant, de longe aliis indicibus, h. e. de iis, qui indicarent libri auctorem, atque adeo inscriptionem et argumentum, sermonem esse. Erat præterea ignota iis vox *σίλλυβος*, ut corruptam lectionem, et in *συλλάβες* mutandam censerent.

σύλλογος, *conventus*, Att. xiii, 32.

συμβίωσις, *convictus*, Att. xiii, 23.

συμβιώτης, *convictor, conviva*, ad Div. ix, 10.

σύμβολον, *nota*, Top. 8.

συμβουλευτικόν, *consilii plenum, ad deliberationem aptum*, Att. xii, 40.

συμπάθεια, *consensus naturæ*,

convenientiā et conjunctio naturæ, Att. iv, 17. Ea qualis sit, docetur, Divin. ii, 6.

συμπάθεια, *animi commotio ex commiseratione, doloris consensus*, Att. iv, 15; v, 18; x, 8; Nat. D. iii, 11; Div. ii, 10.

συμπαδῶς, *cum animi commoti significatione*, Att. v, 11; xii, 44.

συμπασχω, *una afficior*, Att. xii, 11.

συμπόσια, *computationes*, ad Div. ix, 24; Att. ii, 12.

συμπελοδοξέειν, *simul gloriæ meæ serviunt*, Att. v, 17.

συμπελολογεῖν, *de litteris disputare*, ad Div. xvi, 21. v. *εὐλογοῦν*.

συγαγωγή, *collectio, volumen*, Att. ix, 13; xvi, 5.

σύνδειπνα, *conœnationes*, ad Div. ix, 24.

σύνδειπνοι Σοφοκλέους, Q. fr. ii, 16, qui dicantur, non convenit inter interpretes. Alii fabulam Sophoclis *σύνδειπνος* dictam intelligunt, a Quinto conversam Latine; improbante Manutius, qui negat, eam Ciceronem tam rustice improbatum fuisse. Sed in primis repugnat verbum *actam*; quod indicat, hanc fabulæ, de qua dicitur, Quintum interfuisse. Itaque Manutius putat, capiendi verba esse de convivio, perquam simili convivio in fabula aliqua Sophoclis, cui interfuisset Quintus, et in quo quid sibi acciderit, commemorarit fratri. Sed hujusmodi convivium non aptum videtur Sophocleæ tragædiæ: nisi forte est fabula Sætyrica. Mihi tamen in mentem venerunt *σοδοκλεις* Pliniani, Ep. ii, 14, *laudicœni*, parasiti, qui, cornulæ causa, quamvis indignos laudant, et ab iis acta et dicta omnia *σοδῶς* dicta et acta clamant. v. anc. ores laudatos intt. ad Plinium. Fuisse ergo videtur in convivio, in eoque habuisse *σύνδειπνος* parasitos, aut parasiticis certe moribus. Hos quemadmodum, quam lepide et festivo vexarit, commemoraverat fratri. Itaque fatendum esse, respondet, lepide ab eo actam illam fabulam (frequentes enim occurrunt in comicorum fabulis parasiti), sed rem sibi nihilominus non probari; velle se, factum non esse aut dictum, quod factum dictumque frater scripsisset.

συνδικμερέμεν, *simul diem conterimus*, Att. viii, 9.

συνζητιαν, *cum illo mœrebam*, Att. v, 12.

σὺν θεῷ τοῖς λέγεα, *diis juvantibus dico*. Att. x, 10. Manutius hæc distinguit sic, *σὺν θεῷ. Τοῖς λέγεα*, ut illa cum superioribus conjungantur; hoc sit, *tibi dico* Doricum illud *τοῖ* arguit esse particulam noti tum versiculi.

σύννατοι, *contubernales*, Att. xii, 45. Sic ipse hanc vocem interpretatur Cicero, ibid. xiii, 28. Ceterum dii *σύννατοι* sunt, qui templo communi colantur, similes diis *παρέδρσις*, de quibus diis *παρέδρσις*, assessoribus, s. contubernalibus, est doctus libellus Arnaldi. Sunt etiam *σύμβωμοι*. v. Spanhem. de Usu et Præst. Num. Diss. x, p. 130. Dicti Ciceroniani, quo Cæsarem mavult Quirini quam Salutis, *σύννατον*, hæc vis est: malle se Cæsarem propter tyrannidem, ut Romulum propter severiora imperia, interfici, quam saluum diu esse.

συνοδία, *colloquium*, Att. x, 7.

σύνταγμα, *opus, compositio*, ad Div. viii, 3; Att. xii, 45; xvi, 3.

σύνταξις, *opus*, Att. xiii, 16; xv, 14.

σὺν τε δὲ ἐρχομένη, complendum ex Homeri Iliad. K, 224, καὶ τε πρὸ δ' αὖθ' ἐνέησεν Ὀππας κερδὺς ἔη, duobusque simul euntibus, alter alterum prævertisset cogitando, quod e re foret. ad Div. ix, 7; ad Att. ix, 6.

σύντηξις, *acta animorum conjunctio*, et quasi conglutatio, Att. x, 8.

σύντομα, *compendiose, paucis*, Att. vii, 3.

σφαῖρα, *globus*, Nat. D. ii, 18. *σφαίρειδες*, *globosum*, de Univ. vers. 6.

σφάλμα, *erratum, lapsus*, Att. x, 12.

σχεδιάζειν, *scribere, quod subito in mente venit*, Att. vi, 1.

σχεδιασμα, *subitum consilium, res non satis cogitate suscepta*, Att. xv, 19.

σχήματα, *sententiarum orationisque formæ, sive verborum et sententiarum lumina, ornamenta*, Brut. 17 et 37.

σχῆμα, *brevis explicatio*, Att. xvi, 7.

Σωκρατικῶς εἰς ἐκάτερον, *Socraticorum more in utramque partem* (scilicet disputare), Att. ii, 3.

σῶμα, *corpus*, Att. ii, 1, i. e. collectio, s. volumen orationum.

σωρεΐτης, conclusio quasi *acervalis*, Att. ii, 16, 29, in qua, minutatim interrogando, veluti acervo aliquid quasi granum additur aut demitur, donec eo pervenias, quovelis. De sorite exstat erudita tractatio inter Facciolati Acroases.

σωφροσύνη, *temperantia*, Tusc. iii, 8.

σώφρων, *temperans*, ibid.

T.

ταγοὶ, *duces*, Att. iv, 6.

τὰ κατὰ μέρος, *particularia, singula quæque particulatim*, Att. xiii, 22.

τὰ κενὰ τοῦ πολέμου, *inanes terrores belli*, Att. v, 20.

τὰ κεφάλαια, *capita*, Att. xvi, 11.

τὰ μὲν διδόμενα, proverbium hoc ita expleri e Platonis Gorgia potest: τὰ μὲν διδόμενα ἀνάγκη δέχεσθαι, *quæ dantur, necesse est accipere*. Att. vi, 5; xv, 17. Sic objurgabat Philotimus Ciceronem, de rationibus turbatis querentem, volebatque patronum, ex eo proverbio, rationibus editis contentum esse.

τὰ μὲν ἐν κατ' ἡμᾶς τάδε, *quæ igitur ad nos pertinent, hæc sunt*, ad Div. xvi, 21.

ταξιάρχης, *ordinis ductor, centurio*, Att. xvi, 11. v. Perizon. ad Ælian. V. H. ii, 44; Spanhem. ad Julian. Or. i, p. 256. Cave autem putes proprie Mustellam sive centurionem, sive tribunum mil. dici. Ταξιάρχης dicitur, quia erat princeps gladiatorum Antonii, quod clarissime patet ex loco huic parallelo, Phil. ii, 41, præsertim quum duos secum Anagninos haberet, quorum alter gladiatorum est princeps, alter poculorum.

τὰ ὅλα, *tota, universa*, Att. xiii, 40.

τὰ ὄνεια, *ea, quæ sunt ex usu*, Att. x, 13.

τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος, *quæ de officiis sunt, libri de officiis*, Att. xv, 13; xvi, 11.

τὰς τῶν κρατούντων. Euripidis versus integer sic habet: τὰς τῶν

κρατούντων ἀμαθίας φέρειν χρεῶν, *dominantium stultitias ferre oportet*. Att. ii, 25, ex Phœnissis, v. 396.

τὰ τῶν φίλων κοινὰ, καὶ φίλων ἰσότητα, *amicorum communia omnia, et amicitiam esse æqualitatem*. Leg. i, 12.

ταυτόματον ἡμῶν. Versus integer sic habet: Ταυτόματον ἡμῶν καλλίω βουλευέται, *casus melius, quam nos, consulit*. Att. i, 12. Menandri est, ut placet Lambino. Et sunt persimiles Menandri de casu versus et sententiæ in fragm. p. 100, 106, ed. Cleric.

τέτρεππα, *quadrigæ*, Att. v, 21. Inter divinos honores esse quadrigas satis constat. Itaque in nummis consecratorum reperiuntur, et in aliorum quoque, interdum fornicibus impositæ. v. Menkenii Diss. de Consecratione Augustorum et Augustarum e nummis. Quum ergo invaluisset, ut provinciales magistratibus divinos honores tribuerent, templeaque ædificarent, etiam quadrigas æneas marmoreasve posuerunt, vel in fastigiis templorum, ut ap. Liv. xxxv, 41, vel in fornicibus.

τεκμηριῶδες, *signum ejusmodi, ut dubitari non possit*, Att. vii, 4.

τέκνον ἐμὸν, οὐ τοι δέδοται πολεμῆν ἔργα, Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμερόεντα μετέρχειο ἔργα λόγῳ, *non tibi, nata mea, data sunt opera bellica, verum tu placida persequere munera eloquentiæ*. Att. xiv, 13, ex Homer. Iliad. E, v. 428. Pro γάμοις Cicero scripsit λόγῳ, ut ad se accommodaret ῥήτιν.

τελικὰ, *ad ultimum pertinentia*, Fin. iii, 16.

τέλος, *summa rerum, finis*; quod ad nullam aliam rem, ad ipsum autem omnia referuntur. Att. xii, 6; Fin. i, 12; iii, 7.

τέμπη, *locæ amœnissima Reatinorum*, Att. iv, 15. v. quæ ad h. l. e Luca Holstenio affert Grævius.

τέρας, *monstrum, prodigium*, Att. viii, 9.

τεχνολογία, *tractatio artis, disputatio de præceptis artis*, Att. iv, 16.

τέτλα, κύντερον, supple ex Homero ἔτλας: *perfer, gravius tulisti*. Att. ix, 15, ex Odys. T, v. 18.

τιτυεῶσθαι, Att. xii, 25, *inani gloriolæ studio duci*, qui scilicet cupio filie monumentum in horto celebri ponere. Itaque addit: *Obsequere huic*

errori meo. Confer. v. τὸν πόσον, etc.

Τεύχερις, Att. i, 14. Quis hoc nomine significetur, v. in Indice Historico, *Teucri*. Unde autem ita dictus sit C. Antonius, non liquet, nec vacat interpretum conjecturas huc transcribere.

Τηλεπύλιος Λαοστρυγόνιν, *Telepylus*, urbs *Læstrigonia*, Att. ii, 13. Formias intelligit, antiquissimam *Læstrigonom* sedem. Plin. H. N. iii, 5. Grævius laudavit Cluver. Ital. Antiqu. iii, 10.

τὴν ἑσαγχαρμὴν tenere, *interiorem lineam*, Att. iv. 8; a stadio ducta dicendi ratio, in quo duæ lineæ altera, a qua incipit cursus; altera, in qua desinit, v. Salmas. ad Solin. p. 647 b, et alii, quos laudat Grævius. *Interiorem lineam ergo tenere*, idem est, ac *medium tenere*.

τὴν θεῶν μεγίστην ὥσπ' ἔχει τυραννίδα, ut tyrannide potiatur, quæ inter deos maxima; ut regno potiatur, quo nil majus inter deos ipsos. Att. vii, 11. Est senarius Euripidis in *Phœniss*. 509. Lambinus τὴν delet, sc. metri causa. Sed θεῶν contracte pronuntiantum.

τὴν παῖσαν κατάστασιν τυπαδῶς, *præsentem statum reip. subjecta rudis ejus forma, sive præsentem reip. formam*, Att. iv. 13.

τῆς δάμαρτός μου ὁ ἀπελεύθερος (ὥσθα ἐν ἐγώ), etc. uxoris meæ libertus (nostî quem dico) visus est mihi dudum e verbis, quæ inconsiderate effutiebatur, turbasse calculos, ex coemione bonorum *Crotoniatæ* tyrannicidæ (i. e. Milonis, qui Clodium interfecit): timeo ne id adhuc non intellexeris. Unus nimirum hoc ubi consideraveris, reliqua in tuto pone. Att. vi, 4. v. εὐφράτης. In ultimis, δέδοικα δὴ, Sophoclis aliquid reperisse se putat, et corrigi Valkenarius in *Diatr. de fragmentis Eurip.* p. 193.

τῆς δ' ἀρετῆς ἰδέσθαι θεοὶ προτάροιθεν ἔδικοι, *Adánarai*, ante virtutem sudorem posuerunt dii immortales. ad Div. vi, 18. Versus Hesiodi, *Opp. et Dier.* v. 289.

τῆς ζυγὰς αὐτῆς ἐμῆς ὁ ἐξαιεῦθερος, etc. uxoris meæ libertus visus est mihi sæpe garriens et errans in conciliabulis et circulis, quodam modo conturbasse rationes in bonis *Cro-*

toniatæ. Att. vi, 5. *Crotoniatam* appellat Milonem interfectorem Clodii, a celebri illo propter vires corporis Milone *Crotoniatæ*.

τί γὰρ αὐτῷ μέλει; quid enim illi curæ est? Att. xii, 2.

τί λοιπὸν; quid reliquum? Att. vi, 1.

τιμὴ, honor, Att. xii, 12.

τις δ' ἐστὶ δούλος, τοῦ θανάτου ἀφ' ἧς ὄν; quoniam est servus, de morte securus qui sit? qui mortem non timeat? Att. ix, 2. Euripidis senarius, etiam Plutarcho memoratus, de Audiendis poetis.

τις πατὴρ ἀνέστη; integer versus sic se habet, τις πατὴρ ἀνέστη, εἰ μὴ κακὸς αἰσέσῃς υἱὸς; quis patrem laudabit, nisi infelices filii? Att. i, 19. Majorum et parentum laudes solent in primis commemorare, qui ipsi, quod laudem mereatur, non fecerunt. Itaque Cicero veretur, ne Atticus sibi laudanti superiorum temporum res gestas, in libro de Consolatione, et alius, occipiat illud: Τίς πατὴρ ἀνέστη, etc. Adeone ab ingenio et superiorum temporum consuetudine descivisti, ut sola illa, quæ olim gesseris, laudes, quasi nunc nihil laudabile facias?

τὸ ἀμείνον καὶ τὸ χεῖρον ἐν ἀσφαλίῃ, ὡς ἀπὸ τοῦ μένους, quid melius, et deterius, in obscuro adhuc providebat maxime. Att. x, 8. Sunt verba Thucydidis de Themistocle, i, 138.

τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ, justitia et meritis a me stat. Att. vi, 1, ex Aristophanis *Acharn*. 660.

τὸ ἐπὶ τῇ σακῇ μέν, in lente unguentum. Att. i, 19, proverbium de rebus bonis in re vili consumptis. μέν, est legatio; σακὴ, lens, est Lentulus Clodianus. In eo ergo legationem male collocatam dicit.

τοιαῦτ' ὁ πόλεμος πόλεμος ἐξέτελλε, talia arummosum bellum efficit. Q. fr. ii. 15, versus ex Euripidis *Supplicibus*, v. 119.

τοιαῦτ' ἀπαρτῶσιν, obviam prodeuntibus, Att. vii, 5.

τὸ κατὸν, honestum, Att. viii, 8.

τὸ κατὸν δὲ αὐτὸ ἀκατὸν, honestum propter se ipsum expetendum, ad Div. xv, 17 et 19.

τὸ μέλλον καταδικάζει, quod futurum est, expectabis, Att. ix, 10.

τὸ νῦν, interest τὸ εἶδέναι, indignatio differt ab invidia, Att. v, 19.

τὸν θεωρητικὸν, *qui in rerum contemplatione occupatur*, Att. ii, 16.

τὸν πρακτικὸν βίον, *vitam, quæ in rebus agendis versatur*, Att. ii, 16.

τὸν τύρον μου πρὸς θεῶν τροποφύρσον, *insolenti et vanæ ambitioni mee, per deos, indulge*, Att. xiii, 29. v. τετυφῶσθαι.

τὸ παραδοξότατον, *inopinatissimum*, Att. vi, 1.

τοποθεσία, *loci descriptio*, Att. i, 13 et 16.

τὸ συνέχον, *quod conjunctum est, proximum*, Att. ix, 7.

τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθῶν, *tunc tellus mihi lata dehiscat*, Att. ix, 9; Q. fr. iii, 9, ex Homer. Iliad. Δ, v. 182.

τοῦμόν ὄνειρον ἐμοί. supple λέγεις, *estque proverbium: meum somnium mihi narras*, Att. vi, 9, h. e. rem narras, quam te melius novi. Locos veterum, qui hoc proverbio usi sunt, vidē apud Erasm. in Adagiis.

τοῦτο δὲ μυῖα ὄσῃ; *hoc vero quantula musca?* Att. xii, 51. Si vera lectio esset, contemtum rei significarent ista verba, ut vidit Bosius. Sed fateor, mihi magis placere alteram lectionem, quam Victorius. Junius, aliique probant, et servat Græviana: Τοῦτο δὲ μιλῶσῃ, *sed hoc tu videris*; quod proverbialiter dici videtur, quum ostendere quis vult, alium se melius rem explorare et dijudicare posse. μιλῶν est α μῆλη, quod est instrumentum chirurgicum, quo solent vulnera, quam profunda sint, et quid in iis lateat, quod extrahendum sit, perscrutari. Etym. M., μῆλη ἰατρικῇ δι' ἧς ψιλαῶνται τὰ πονοῦμενα: μιλῶν γὰρ τὸ ψιλαῶν λέγεται. Conf. Suidas in μῆλη, μιλῶν, μιλῶσαι, et ibi Kusterus.

τρηχεῖ, ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος, οὐτὶ ἐγωγε ἥς γαίης δύναμαι γλυκύτερον ἄλλο ἰδέσθαι, *aspera, sed bona puerorum nutritrix; nequaquam ego hac terra possum dulcius quidquam adspicere*, Att. ii, 11, ex Hom. Odys. I, v. 27.

Τριπολιτικὸς, *liber inscriptus Tripoliticus*, Att. xiii, 32, nempe Dicæarchi, cujus etiam apud Athenæum, iv, p. 141 A, mentio.

Τριταρειοπαγίτης, *eximius Areo-*

pagita, severissimus jadem, Att. iv, 15.

τρόποι, *verborum immutationes, sc. qua sensum, quum ad aliam rem significandam transferuntur, quam proprie significant*. Brut. 17.

τυραννοκτόνοι, *tyrannicidæ*, ad Div. xii, 22; Att. xiv, 6.

τυφλώτω, *cæcutio*, Att. ii, 19.

τῷ καλῷ προσπέπονθα, *honestissimè amantissimus*, Att. ii, 19. εὖ πάσχειν πρὸς τινα, *notum est, esse amare aliquem*.

τῶν δ' αἰτίαν τῶν Βρετῶν τίς εἶχεν; *horum culpam quis Brutorum sustinet? quis Brutorum harum rerum auctor fuit?* Att. xv, 12.

τῶν μὲν παρόντων δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γινώμων, τῶν δὲ μελλόντων ἐπὶ πλείστον τοῦ γενήσε-
μένου ἀριστος εἰκαστής, *rerum quidem præsentium inito brevi et extemporalī consilio optimus index; futurarum autem magna ex parte ejus, quod eventurum erat, certissimus conjector*. Att. x, 8. Sunt verba Thucydidis de Themistocle, i, 138.

τῶν πολιτικωτάτων σκεμμάτων, *considerationum, s. quæstionum maxime ad remp. pertinentium*. Att. x, 1.

τῶν προὔργου τι, *eorum, quæ sunt ex re, aliquid*. Att. ix, 4.

τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ, *navium enumeratione*, Att. vi, 2, sc. quæ est apud Homerum, libro secundo Iliados.

Υ.

Υάδες, *Hyades*, Nat. D. ii, 43; Arat. fragm., sidus in Tauri capite.

ὕγιες, *sincerus, sanus*, Att. x, 12.

ὕειν, *pluere*, Nat. D. ii, 43.

ὕλλω, *celebro, pervulgo*, Att. xiii, 30. Sed Græviana habet, *volo*. Ita etiam Manutius, et alii, et nos.

ὕπεκδέμενος, *quum clam subduero, et transportaro aliquo*, v. c. securitatis causa. Att. vii, 17. Sic et ἐκδέσθαι dicitur.

ὕπεραττικός, *plus quam Atticus*, Att. xv, 1.

ὕπερβολή, *sermonis exsuperantia, superlatio*, Att. vii, 32.

ὕπερβολικῶς, *supra veritatem, supra modum*, Att. v, 21; vi, 2; Q. fr. ii, 14.

ὕπννέμιος, Att. xiv, 10. Verba Ci-

ceronis integra adjiciemus : *Hæc et alia ferre non possum. Itaque γῆν τὸ γῆς cogito. Tua tamen ὑπνέμιος nausea jamne plane abiit?* In hac verborum interpunctione, ὑπνέμιος refertur ad nausea, quorsum referunt interpretes, et explicant de nausea levi et non durabili (v. Manutius), qualis hæc ipsa Attici nausea fuit, quam ep. 8 h. l. appellat *nauseolam*. ὑπνέμιος dicitur, quidquid inane est et futile, cui tanquam ventus inest. Nota sunt οὐα ὑπνέμια, de quibus vid. Cerda ad Virgil. Georg. ii, 273. Sed quidquid sit, mihi ὑπνέμιος non videtur commode jungi *nauseæ*. Græci enim semper dicunt de iis rebus, quæ speciem aliquam habent, sed vi destituuntur, semperque in deteriore partem adhibent. Itaque mihi videbatur interpungendum esse post ὑπνέμιος, ita : *Tua tamen ὑπνέμιος. Nausea jamne plane abiit?* Monebat etiam illud, *tamen*, quod ad antecedentia relationem habet, nempe ad hæc : *itaque γῆν τὸ γῆς cogito. Tua tamen*, intellige *terra*, ὑπνέμιος est. Atticus erat in Græcia, et habebat prædia in Epiro. Eo invitaverat Ciceronem; eo etiam ire Cicero cogitabat interdum. v. Phil. i et ii, et ep. 13 h. l. Sed dubitabat tamen. Cogito quidem de mutanda terra, sed tuam tamen ὑπνέμιον esse arbitror. ὑπνέμιος idem h. l. est, quod ὑπνέμιος, nisi fortasse ὑπνέμιος legendum, h. e. vento exposita, aperta, in loco aperto posita, quales sunt nidi ὑπνέμοι, non in terra, aut cava arbore positi, sed in libero aere, ubi non sunt pulli a vi tempestatis ventorumque toti. Itaque, *Tua tamen ὑπνέμιος*, mihi videbatur hanc vim habere : sed etiam Græcia, in quam ire volebam, non esse mihi tota satis videtur; ibi quoque obnoxius esse videor hostibus meis. Hæc mihi in mentem de hoc loco veniebant. Recte, an secus, doctiores viderint.

ὑπηρεσία, ministerium, officiorum præstatio, Att. ix, 13.

ὑπόθεσις, argumentum sermonis, disputationis, etc. Att. iv, 5; xv, 1; Q. fr. iii, 5; Top. 21; Att. i, 14; xii, 45; xv, 22; Q. fr. ii, 16.

ὑποθήκαι, pignora, ad Div. xiii, 56. v. Græv. ad h. l., qui docet e

Salmasio, hypothecas et pignora, inter quæ hodie JCTi distinguunt, apud veteres eandem vim habuisse.

ὑποθήκαι, præcepta, monita, Att. ii, 17.

ὑποκορίζομαι, leniori vocabulo appello, Att. ix, 10.

ὑπομεμφίμοιρος, subquerulus, Att. vi, 1.

ὑπόμνημα, commentarius, Att. ii, 1; xv, 23; xvi, 14.

ὑπομνηματισμός, ad Div. xiii, 1; Att. v, 11. Ita vocabant Areopagitæ decreta sua. Nomen inde ductum, quod in tabulas memoriæ causa referebantur.

ὑποσολοικα, subabsurda, Att. xiv, 21; ii, 10.

ὑπόστασις nostra, status noster, Att. ii, 3.

ὑπὸ τὴν διάληψιν, sub ipsam accessionem febris, Att. ix, 2.

ὑπὸ τὴν λῆψιν, sub accessionem febris, Att. ix, 10. Utrumque egregie illustravit Cuperus, Obs. ii, 15.

ὑπουλον, subdolum, Att. x, 11.

ὑπόπιον, macula, Att. i, 20. Proprie est vulnus in facie. Egregia est de hoc verbo et de ὑπαπιάζειν dissertationcula in L. Rosii Exercitationibus in N. T. in Ep. i ad Corinth. cap. ix, 27.

ὑστερον πρότερον, Ὀμηρικῶς, ordine præpostero (quum primo loco, quod posterius est; secundo, quod prius, effertur), Homerice. Att. i, 16.

Φ.

Φαίδαν, Jupiter, planeta, Nat. D. ii, 20.

* Φαίδρου περισσῶν et Ἑλλάδος, Att. xiii, 39, librorum titulos esse contextus docet; sed manifeste corrupti sunt. Conjecturas eruditorum cui legere volupe est, adeat interpretes ad h. l. Nam eas huc transferre, non est instituti nostri. Ed. Rom. habet tantum Φαίδρου. Hactenus Ernest. Schüz addit, simillimum veri esse, quod Mongaltius conjecerit, his verbis notari Dicæarchi libros, Ἑλλάδος ὄντων, vel ἀναγραφῶν, et Φαίδρου περισσῶν, de his, quæ superflua et redundantis essent in Phædro

Platonis. Vid. apud nos ipsum interpretem.

φαينوπροσωπείν, *vultum ostendere, faciem aperire*, Att. vii, 21, de iis dicitur, qui nihil timent, nec conspectum cujusquam fugiant.

φαينوπροσωπητέον, *relecto vultu et aperta facie procedendum*, Att. xiv, 22.

Φαίνων, *Saturnus, planeta*, Nat. D. ii, 20.

φαλάκρωμα, Att. xiv, 2. Bis in eadem epistola hoc verbo usus est: apud Madarum nullum est φαλάκρωμα; post: habes φαλάκρωμα inimicissimum otii. In posteriori loco φαλάκρωμα esse ipsum Matium, quem propter calvitiam ita appellat, facile intelligitur. In priori autem non ita facile patere, vel doctorum de ea re disputationes demonstrant. Alludi ad Matii calvitiam, si vera est lectio, de quo non dubito, manifestum est. Atticus scripserat, apud eum φαλάκρωμα fore; id negat se Cicero reperisse. Ex quo intelligitur, non esse calvitiam h. l. φαλάκρωμα, et ludi ambiguitate verbi. Porro paullo post dicit φαλάκρωμα, h. e. Matium esse inimicum otii. Ex quo colligo, Atticum scripsisse, Matium pacis otiique amicem et studiosum fore. Recte igitur nullum φαλάκρωμα interpretantur pacis otiique studium. Calvorum capita similia cælo sereno et tranquillo. Unde apud Nisidam est φαλακρότερος εὐδίας, quod jam e Pseudo-Demetrii Phalerei libello de Elocutione attulit Bosius. Hinc φαλάκρωμα pro tranquillitate, otio, dici potuit. J. Fr. Gronovii σαλακώνισμα non placet. Manifestum enim est, Ciceronem et Atticum pro more suo in Matii calvitie ludere voluisse.

Φαλαρισμός, *Phalaridis imitatio, sævitia*, Att. vii, 12.

φαντασία, *visum*, Acad. ii, 6; i, 11, est species rei quælibet in animo informata.

φιλαιτίον συμφορά, *querula res calamitas*, Att. xii, 41.

φιλαιτίος, *accusandi et querendi cupidus*, ad Div. iii, 7; Att. xiii, 20.

φιλαλιδας, *ingenue, libere*, Q. fr. ii, 16.

φιλαυτία, *amor sui ipsius*, Att. xiii, 13.

Φιέλληνες, *Græcorum amantes*, Att. i, 15.

φιλένδοξος, *ambitiosus, amator illustrium virorum*, Att. xiii, 19.

φιλήδονοι, *amatores voluptatis*, ad Div. xv, 19.

φιλιππίζειν, *cum Philippo facere*, Div. ii, 57.

φιλόγυνεία, *mulierositas*, Tusc. iv, 11.

φιλόδημος, *popularis, qui vulgaria non spernit*, Att. xii, 6.

φιλοθέωρος, *spectandi cupidus*, ad Div. vii, 16.

φιλόκαλοι καὶ φιλοδίκαιοι, *amatores honesti et studiosi justii*, ad Div. xv, 19.

φιλόλογα, *erudita*, Att. xiii, 52; xv, 15.

φιλολογώτερα, *eruditiora, subtiliora*, Att. xiii, 12. φιλόλογος est proprie studiosus disputationum eruditatum de studiis doctrinæ; unde φιλόλογα sunt res, de quibus disputatur; φιλολογία, *disputatio ipsa*, quæ et συζήτησις dicitur (v. ad Div. xvi, 21), et συμφιλολογεῖν, *ibidem*, una disputare, *disputationi interesse*. Item sic *philologus*, ad Att. xiii, 12, 29. Sed insecitia nostrorum hominum, ita ut humanitatis, humaniorum litterarum, litterarumque nomina, restrinxit ad certa quædam artium genera (v. Ernest. prolusionem de finibus humaniorum litterarum regundis), et a philologia sejunxit philosophiam, in quam vel maxime convenit, ut ex Ciceronis locis, in primis xiii, 12, intelligi potest; item e Tusc. Sed xv, 15, *philologa* non sunt *erudita*, veram *probabilia*, quæ disputari probabiliter possint.

φιλόπατρις, *patriæ amans*, Att. ii, 1; ix, 10.

φιλοπροσπνέστατα, *benignissime et suavissime*, Att. v, 9.

φιλορήτωρ, *studiosus artis dicendi*, Att. i, 13.

φιλοσοφείν, *philosophari*, Att. ii, 5.

φιλοσοφητέον, *philosophandum*, Att. i, 16.

φιλοσοφόμεθα, *philosophamur*, Att. xv, 13.

φιλοσοφόμενα, *quæ a philosophis tractantur, libri philosophici*, ad Div. xi, 27.

φιλοσοφῶμεν, *philosophemur*, Att. ii, 13.

φιλοσόφως, *philosophice*, Att. xiii, 20.

φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν, *magis philosophice et subtiliter*, i. e. *accuratius examinabimus et discutiemus*, Att. vii, 8.

φιλοστοργῶς, *peramanter*, Att. xv, 17.

φιλοστοργώτερον, *amantius*, Att. xiii, 9.

φιλοτέχνημα, *opus studiose elaboratum*, Att. xiii, 40.

Φιλοτιμία, hoc loco, *Philotimi actio*, Att. vii, 1.

φιλοφρονῶς, *humaniter, amanter*, Att. xv, 15.

Φλίς, Ὀπῆς, Σιπῆς, *Phlius, Opus, Sipus*, Att. vi, 2, nomina oppidorum.

φλυαρός, *garrulus*, ad Div. xv, 18.

φοβερὸν ἦν, *formidabile erat*, Att. xiii, 37.

φρόνησις, *prudentia*, Off. i, 43.

φυράτης, *conturbator*, Att. vii, 1.

Ita dicitur Philotimus libertus, qui ἐπεφυράκει in rationibus bonorum T. Milonis, h. e. qui rationes ita conturbaverat, ut facile intelligeretur, nequam esse hominem, et fraudulentum.

φυρμός ποῦός, *conturbatio multa*, Att. xiv, 5. Antonius aleator (Philipp. ii, 27) omnia nobis conturbat, quum Cæsarianis non resistit, sed iis potius favet.

φυσὰ γὰρ ἔσμι κροῖσιν αὐλίσκους ἔστι, Ἄλλ' ἀγρίαις φύσεισι φορβειᾶς ἄτερ, Att. ii, 16. Horum Sophocleorum versuum, quos et Dionysius Longinus, περὶ ὑψους, sect. 3, commemoravit, interpretatio non eadem est, neque omnes verum sensum assecuti sunt. φορβειᾶ quid sit, docuere Salmas. ad Solin. p. m. 585, 586, ubi etiam de hoc loco disputavit, et interpretes ad Longinum l. c., nempe capistrum, quo tibicines spiritum coercent, ne nimius et immoderatus in tibiam irrumpat. Hinc ἄτερ φορβειᾶς metaphorice est *sine modo*. Cæcilium, dicit Longinus, esse egregio spiritu, sed, quum temperare eum non possit, nimium evehi, et inde tumorem, μετῴα, existere. Sic quum Pompeius dicitur magnis tibiis uti, et vehementer eas inflare, sed sine capistro, hoc dici-

tur : Pompeium viribus suis, quæ magnæ sint, abuti, et quum cupiditatibus suis modum imponere non possit, nimis alte evolare velle, eaque cupere, quæ aut ferri non possint, aut ipse non possit consequi.

φυσικὴν τὴν πρὸς τὰ τέκνα, *naturalem amorem in liberos*, Att. vii, 2.

φυσικοί, *physici*, Or. i, 50.

Φασφόρος, *Lucifer, Venus*, Nat. D. ii, 20. 11.

X.

χαῖρε, *salve*, Fin. i, 3.

χαρακτήρ, *forma rei, qua maxime agnoscitur res et judicatur*, Or. 11.

χαρακτήρ, Q. fr. ii, 16, *est stylus, s. forma orationis, genus dicendi*; nam opponitur res et χαρακτήρ.

χολὴ ἀκρατος, *bilis mera*, ad Div. xiv, 7.

χρεῶν ἀποκοπαί, φυγάδων καθόδοι, *tabulæ novæ, exsulum reditus*, Att. vii, 11. *Tabulæ novæ* dicuntur

χρεῶν ἀποκοπαί, quod propterea lege fiunt *novæ tabulæ*, ut nomina aliter, et resecta parte aliqua, in iis scribantur, tanquam argentum pro ære (h. e. 25 pro 100), ut est apud Sallustium in Bell. Catil.

χρήσει μὲν tuus, κτήσει δὲ Attici nostri, *usu quidem tuus, possessione autem Attici*, ad Div. vii, 29.

χρήσιμοι, *frugi homines*, Tusc. iii, 8.

χρησμός, *oraculum*, Att. ix, 10.

χρησιμοποιῆς, *quæ sunt ex usu, discens; qui ea didicit, quæ hominibus prosunt*, Att. i, 6.

χρῦσα χαλκίων, *aurea pro æneis*, Att. vi, 1, *magna pro parvis*; proverbium ductum ex Homero, ubi Glaucus et Diomedes arma permutant, ut aurea alter pro æneis acciperet. Iliad. Z, 236.

Ψ.

ψευδογγραφεύς, *falso perscriptus, supposititijs*, Att. xv, 26, de SCto falso.

ψευδοσιδεῖν, *quod falso Hesiodo adscribitur*, Att. vii, 18.

ψευδῆς, *mentiens*, ad Div. ii, 4, *genus sophismatis inexplicabilis a dialecticis inventum. Formula ejus*

est apud Gellium, xviii, 2, *Quum mentior, et me mentiri dico, mentior, an verum dico?* Cicero Græcum ipse interpretatur, *mentiens*, Divin. ii, 4. Ejus rationem solus Cicero in Acad. ii, 29, et in libro de Fato aperuit. Ceterum et Ciceronem de *mentiente*, et ipsum hoc sophisma, omnium optime illustravit Facciolatus, Acroas. iii, de Pseudomeno.

Ψιλῶς, nude, tenuiter, Att. xii, 4.

Ψύχος δὲ λεπτῷ χρωτὶ πολεμιώτατον, *frigus autem tenui cuti inimicissimum*, ad Div. xvi, 8, Euripidis versus ex tragoedia perperdita.

Ω.

ὦ ἀπειραντολογίας ἀηδῆς, *o loquacitatem insuavem!* Att. xii, 9.

ὦναί, *venditiones*, Att. v, 16.

ὦ πολλῆς ἀγεννείας, *o multam animi ignaviam!* Att. x, 15.

ὦ πραγμάτων ἀσυγκλώστων, *o res, quæ contexi non possunt!* *o perturbatum rerum ordinem!* Att. vi, 1.

ὦ πράξεως καλῆς μὲν, ἀτελῆς δὲ, *o factum pulchrum quidem, sed imperfectum!* Att. xiv, 12.

ὠφέλημα, *quod prodest*, Fin. iii, 10, 20.

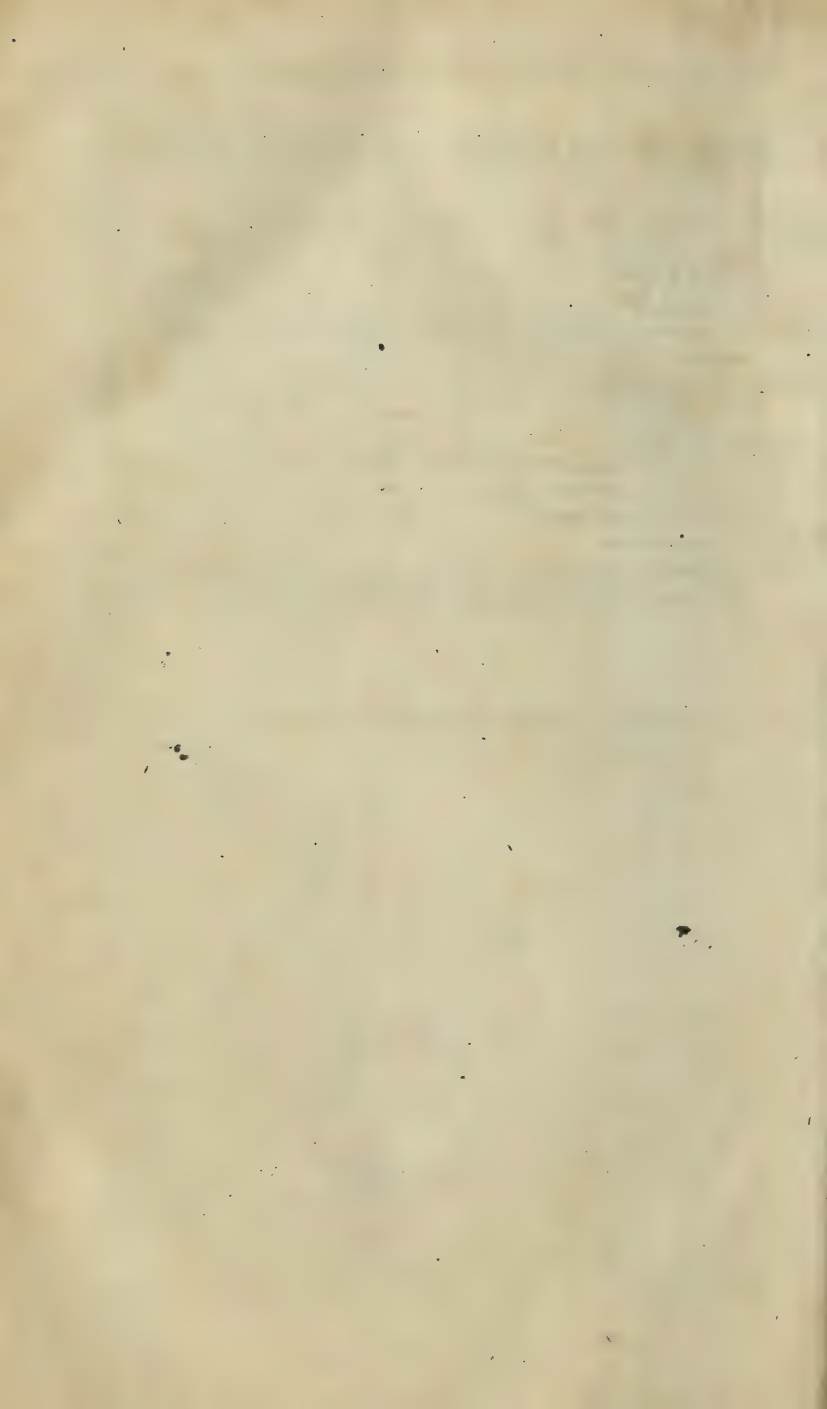
HOC VOLUMINE CONTINENTUR

INDICES CICERONIANI , post J. A. Ernestium , nova cura
compositi et aucti a J. V. L.

Editoris Præfatio.....	<i>Pag.</i>	j
Explicatio signorum.....		v
INDEX LEGUM , quarum in Ciceronis libris nominatim mentio fit.....		1
INDEX GEOGRAPHICUS.....		28
Tribus Rom. xxxv.....		55
INDEX HISTORICUS.....		56
Index artificum, grammaticorum, etc.....		187
Philosophi in sectas redacti.....		189
Tabulæ philosophorum.....		191
INDEX LATINITATIS.....		192
INDEX GRÆCO - LATINUS , seu Græca Ciceronis Latine reddita , adpersis subinde animadversionibus.....		545

EXPLICIT VOLUMEN TRICESIMUM ET ULTIMUM.

**La Bibliothèque
Université d'Ottawa**

Echéance

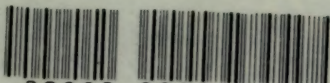
Celui qui rapporte un volume après la dernière date timbrée ci-dessous devra payer une amende de cinq sous, plus un sou pour chaque jour de retard.

**The Library
University of Ottawa**

Date due

For failure to return a book on or before the last date stamped below there will be a fine of five cents, and an extra charge of one cent for each additional day.

--	--	--	--	--

a39003 002865664b

CE PA 6278

.A2L4 1821 V030

COO CICERO.

OEUVRES COMP

ACC# 1186327

